Jú¹ chú³² quioh²¹ Jesús tsá² lɨn³ Cristo

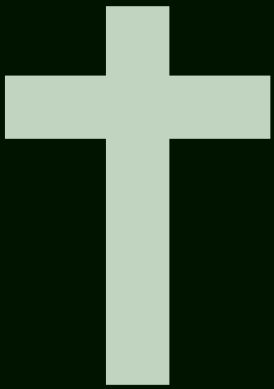

New Testament in Chinantec, Sochiapam (MX:cso:Chinantec, Sochiapam)

Jú[1] chú[32] quioh[21] Jesús tsá[2] lɨn[3] Cristo

New Testament in Chinantec, Sochiapam (MX:cso:Chinantec, Sochiapam)

copyright © 1986 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Sochiapam

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Sochiapan [cso], Mexico

Copyright Information

© 1986, Wycliffe Bible Translators, Inc.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.
You do not sell this work for a profit.
You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chinantec, Sochiapam

© 1986, Wycliffe Bible Translators, Inc.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.
You do not sell this work for a profit.
You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 29 Jan 2022
6f949189-17f1-57a8-bc53-e209204aa59c

Contents

MATEO 1
MARCOS 97
LUCAS 157
JUAN 258
LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 334
ROMANOS 427
1 CORINTIOS . . 469
2 CORINTIOS . . 512
GÁLATAS 538
EFESIOS 553
FILIPENSES . . . 567
COLOSENSES . . 578
1 TESALONICENSES 588
2 TESALONICENSES 596
1 TIMOTEO . . . 601
2 TIMOTEO . . . 612
TITO 620
FILEMÓN 625
HEBREOS 627
SANTIAGO 658
1 PEDRO 669
2 PEDRO 681
1 JUAN 688
2 JUAN 699
3 JUAN 701
JUDAS 703
APOCALIPSIS . . 707

Jú¹ Chú³² Hi³ Ca³jmú³ Má²téh³

Tsá²haun³² jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³ Jesús
(Lucas 3:23-38)

1 Hi³ lá² bíh¹ cáun² sí² hi³ cha³² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo, jan² Tsá² jón²zíh¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹ quionh³ hla¹ re²¹ Dá²vi²¹. Jáun² né³, ñí¹ lá² má²ja³toh³ hi³ jmáɨ² tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ tsú².

2 Há²bran²¹ hí³ jmɨ́¹ lín³ jméi² Isaac, tsá² lɨn³ jméi² Jacob, tsá² lɨn³ jméi² Judá la³ má²quionh³ jɨ³ tsá¹ raɨnh²¹ nɨ́² siáh³.

3 Judá hí³ quionh³ Tamar ñí²cuo² jmɨ́¹ lín³ jméi² mí¹ziú¹³ Fares quionh³ Zara. Jáun² Fares hí³ lɨn³ jméi² Esrom tsá² lɨn³ jméi² Aram.

4 Aram hí³ lɨn³ jméi² Aminadab tsá² lɨn³ jméi² Naasón, tsá² lɨn³ siáh³ jméi² Salmón.

5 Salmón hí³ quionh³ Rahab ñí²cuo² jmɨ́¹ lín³ jméi² mí¹ziú¹³ Booz, hi³ jáun² Booz hí³ né³ quionh³ Rut ñí²cuo² jmɨ́¹ lín³ jméi² mí¹ziú¹³ Obed. Obed hí³ né³ lɨn³ jméi² Isaí.

6 Isaí hí³ lɨn³ jméi² hla¹ re²¹ Dá²vi²¹, jáun² re²¹ Dá²vi²¹ la³ má²quionh³ tsá²mɨ³ tsá² jmɨ́¹ ñí²cuo² Urías lɨn³ jméi² mí¹ziú¹³ Salomón.

7 Salomón hí³ lɨn³ jméi² Roboam tsá² lɨn³ hí³ jméi² Abías, hi³ hí³ né³ lɨn³ jméi² Asa.

8 Jáun² Asa hí³ né³ lɨn³ jméi² Josafat tsá² lɨn³ jméi² Joram, tsá² lɨn³ hí³ jméi² Uzías.

9 Jáun² Uzías lɨn³ jméi² Jotam tsá² lɨn³ jméi² Acaz, Acaz hí³ né³ lɨn³ jméi² Ezequías.

10 Jáun² Ezequías lɨn³ jméi² Manasés tsá² lɨn³ hí³ jméi² Amón; Amón hí³ né³ lɨn³ jméi² Josías.

11 Hi³ jáun² Josías lɨn³ jméi² Jeconías la³ má²quionh³ tsá¹ raɨnh²¹, jmáɨ¹ hi³ ca³ja³taunh²¹ jáun² tsá² *Israel hi³ tson³ tɨ³ hué³² Babilonia.

12 Jmɨ́¹ má²lɨ³² jáun² né³, Jeconías hí³ siáh³ ca³lɨ³zian² Salatiel jon², tsá² lɨn³ hí³ jméi² Zorobabel.

13 Jáun² Zorobabel lɨn³ jméi² Abiud tsá² lɨn³ hí³ jméi² Eliaquim, tsá² lɨn³ jméi² Azor.

14 Hi³ Azor hí³ né³ lɨn³ jméi² Sadoc tsá² lɨn³ jméi² Aquim, tsá² lɨn³ hí³ jméi² Eliud.

15 Jáun² Eliud lɨn³ jméi² Eleazar tsá² lɨn³ hí³ jméi² Matán, tsá² lɨn³ jméi² Jacob.

16 Jáun² né³, Jacob lɨn³ jméi² Sé³² ñí²cuo² Má²réi³; Má²réi³ né³ lɨn³ mí¹ziú¹³ Jesús Tsá² ca³lɨn³ Cristo.

17 Hi³ jáun² la³ nɨ́² bíh¹ lɨ́³ hi³ quia³quiún³ nió³ jón²zíh¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹ tín³ ca³la³ tɨ³ jmáɨ¹ hi³ zian² hla¹ Dá²vi²¹, hi³ hla¹ Dá²vi²¹ ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ ca³huén² tsá² Israel hi³

ja^{3}taunh^{21} hi^{3} tson^{3} tɨ^{3} Babilonia tín^{3} siáh^{3} quia^{3}quiún^{3} nió^{3} jón^{2}zɨ́h^{1} jón^{2}cho^{1} tsú^{2}, hi^{3} cónh^{3}í^{1} quia^{3}quiún^{3} nió^{3} jón^{2}zɨ́h^{1} jón^{2}cho^{1} tsú^{2} tín^{3} la^{3} tɨ^{3} jmɨ́^{1} ca^{3}lɨ^{3}zian^{2} jáun^{2} Cristo.

Jmáɨ^{1} hi^{3} ca^{3}lɨ^{3}zian^{2} Jesús Tsá^{2} lɨ́n^{3} Cristo
(Lucas 1:26-38, 2:1-7; Juan 1:14)

18 La^{3} lá^{2} bíh^{1} lɨ^{3} hi^{3} ca^{3}lɨ^{3}zian^{2} Jesús Tsá^{2} lɨ́n^{3} Cristo: Má^{2}réɨ^{3} jmɨ́^{1} má^{2}ná^{1}lɨ́^{3} jáɨ^{13} hi^{3} jenh^{13} cuo^{2} quionh^{3} Sé^{32}; tɨ^{3}la^{3} ñeh^{2} bíh^{1} hi^{3} jenh^{13} cuo^{2} tsú^{2} má^{1}ná^{1}, ca^{3}lɨ^{3} lin^{1} Má^{2}réɨ^{3} hi^{3} quian^{2} jon^{2}, cáun^{2} hi^{3} lɨ^{3} cun^{3}quionh^{3} pí^{3} quioh^{21} Jmɨ́^{2}chí^{3} Chun^{1}.

19 Jáun^{2} Sé^{32} tsá^{2} nióh^{32} tsú^{2} hí^{3} jáɨ^{13} quionh^{3} né^{3}, ca^{3}lɨ^{3}hnió^{3} tsunh^{3} jáɨ^{13} quionh^{3} Má^{2}réɨ^{3}. Ca^{3}lɨ́n^{13} tsú^{2} hi^{3} jmu^{3} la^{3} jáun^{2} ta^{3} tiá^{2} hin^{2} ñɨ^{32}, quí^{1}hliá^{2} tsá^{2} hí^{3} jan^{2} tsá^{2} chun^{1} bíh^{1} hi^{3} jáun^{2} tiá^{2} jmɨ́^{1} hnió^{3} yáh^{3} tsú^{2} chin^{13} hua^{3}heih^{21} Má^{2}réɨ^{3}.

20 Tɨ^{3}la^{3} tá^{1}la^{3} lɨ́n^{23} tsú^{2} jáun^{2} la^{3} nɨ́^{2} né^{3}, jan^{2} tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3} Juo^{13} dí^{2} ca^{3}jnia^{3} jéinh^{32} tsú^{2} juɨ^{32} qui^{3} ziú^{3}, hi^{3} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—Hnú^{2} Sé^{32}, tsá^{2} jón^{2}zɨ́h^{1} jón^{2}cho^{1} hla^{1} Dá^{2}vi^{21}, ha^{3} lɨ́^{2} jmú^{2} juénh^{2} nú^{2} hi^{3} hen^{13} nú^{2} Má^{2}réɨ^{3} hi^{3} lɨ́n^{13} ñí^{2}cuoh^{2} nú^{2}, quí^{1} dáɨn^{2} hi^{3} quian^{2} tsú^{2} ca^{3}can^{3} tsú^{2} cun^{3}quionh^{3} pí^{3} quioh^{21} Jmɨ́^{2}chí^{3} Chun^{1} bíh^{1}.

21 Hi^{3} jáun^{2} nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}lɨ^{3}zian^{2} dáɨn^{2} hí^{3}, hniáuh^{32} teh^{1} nú^{2} Jesús. La^{3} nɨ́^{2} bíh^{1} lɨ^{3} jmáɨ^{2} tsú^{2}, quí^{1}hliá^{2} lión^{32} tsú^{2} tsá^{2} joh^{1} hi^{3} ca^{3}tɨ^{21} tso^{3}.

22 La^{3} nɨ́^{2} bíh^{1} ca^{3}lɨ^{3} hi^{3} jáun^{2} ca^{3}lɨ^{3}tí^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} ca^{3}juáh^{3} Juo^{13} dí^{2} cun^{3}quionh^{3} jan^{2} *tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32}, hi^{3} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

23 Jan^{2} tsá^{1}máɨ^{13}, tsá^{2} tiá^{2} hin^{2} má^{2}ca^{3}cáuh^{32}, can^{3} jon^{2},
hi^{3} jáun^{2} nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}lɨ^{3}zian^{2} dáɨn^{2} hí^{3},
lɨ^{3} jmáɨ^{2} Emanuel,
(hi^{3} hnió^{3} juáh^{3} “Dió^{32} zenh^{2} quiúnh^{1} jnoh^{1}”).

24 Jmɨ́^{1} ñi^{21} jáun^{2} hi^{3} rá^{2}cuóun^{1} Sé^{32}, ca^{3}jmú^{3} bíh^{1} la^{3} cun^{3} hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}juáh^{3} jáun^{2} tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3} Juo^{13} dí^{2}, hi^{3} ca^{3}hen^{3} Má^{2}réɨ^{3} hi^{3} lɨ́^{13} ñí^{2}cuo^{2}.

25 Tɨ^{3}la^{3} cun^{3} tiá^{2} ca^{3}tiánh^{3} bíh^{1} tsú^{2} cu^{3}tsa^{32} ta^{3} ñeh^{2} bí^{1} hi^{3} lɨ^{3}zian^{2} jon^{2}; jáun^{2} Sé^{32} né^{3} ca^{3}teh^{3} Jesús dáɨn^{2} hí^{3}.

2

Tsá^{2} quia^{3}lín^{3} jmɨ́^{1} tsɨ́^{3} tsá^{2}jɨen^{3} Jesús

1 Jáun^{2} né^{3}, Jesús hí^{3} ca^{3}lɨ^{3}zian^{2} já^{1} juú^{2} Belén, hué^{13} Judea, jmáɨ^{1} hi^{3} jmɨ́^{1} cuá^{1}lɨ́n^{3} Herodes re^{21} hué^{32} jáun^{2}. Jmɨ́^{1} lɨ́^{1}cáɨn^{2} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}cha^{3}táunh^{1} ma^{3} jan^{2} tsá^{2}ñuh^{2} já^{1} juú^{2} Jerusalén, tsá^{2} já^{2}taunh^{21} tɨ^{3} juɨ^{32} ñí^{1} hia^{32} hiú^{2}, tsá^{2} quia^{3}lín^{3} jmɨ́^{1} tsɨ́^{3} hi^{3} chú^{2} ñih^{23} chí^{1}jmaɨ^{21}.

2 Hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} né^{3} ca^{3}ngáɨ^{3}:

—¿Ha^{3} jinh^{1} rón^{32} Tsá^{2} má^{2}ca^{3}lɨ^{3}zian^{2}, Tsá^{2} lɨ́n^{3} Re^{21}

Juo13 tsá2 *judíos? Quí1 tɨ3 ñí1
hia32 hiú2 má2ca3neh21 jnoh1
chí1jmaɨ21 hi3 ca3tɨn1 tsú2, hi3
jáun2 jau3 jnoh1 ñí1 lá2 hi3
ja3ma3tsú1 ma3jonh21 jnoh1
tsú2.
3 Jmɨ́1 ca3lɨ3 ñi32 re21
Herodes jáɨ13 nɨ́2 né3, ca3la3
lɨ́1 tiá2 ñi32 he3 jmu3 bíh1 lɨ3,
jɨ3 la3jɨ́n32 tsá2 zian2 já1 juú2
Jerusalén nɨ́2 siáh3.
4 Jmɨ́1jáun2 ca3teh3 re21 hí3
la3jɨ́n32 tsá2 ná1lɨ́n3 mi3jmú3 jɨ3
tsá2 ná1lɨ́n3 tɨ32 liei21 nɨ́2, jáun2
ca3ngáɨh3 dí2 tsá2 hí3 ha3 jinh1
ca3tɨ21 hi3 lɨ3zian2 Tsá2 lɨ́n13
Cristo.
5 Jáun2 tsá2 hí3 ca3juáh3:
—Já1 juú2 Belén hɨ́n13 tɨ3
hué13 Judea bíh1 lɨ3zian2;
quí1 jan2 hla1 *tɨ32 jë1 Dió32
ca3juáh3 la3 lá2:
6 Hnú2 juú2 Belén hɨ́n13 tɨ3
hué13 Judá,
tiá2 huen3 yáh3 hnú2 ja1 tsá2
ná1ho2 ta21 hué32 nɨ́2;
quí1 ñí1con2 hnú2 bíh1
cua3haɨn32 jan2 Tsá2
chín1,
Tsá2 jmu3 hua3hí13 tsá2
*Israel tionh2 jo3uón32
jná13.
7 Jáun2 ta3máɨh3 bíh1 ca3teh3
Herodes tsá2 quia3lín3 jmɨ́1
tsɨ́3 hí3, hi3 jáun2 ca3ngáɨh3
dí2 hi3 hín2 jmáɨh1 ti3tsóh3
ca3jnia3 chí1jmaɨ21 jáun2.
8 Jáun2 ca3zen3 dí2 tsú2 tɨ3 já1
juú2 Belén hi3 ca3záɨh3 dí2 la3
lá2:
—Cuá2táunh1 náh2 ñí1 zio1,
hi3 cuá2hniah32 náh2 re2
lɨ́n32 dáɨn2 hí3; hi3 jáun2 nɨ́1
má1ca3chanh21 náh2, ñá2juah21
náh2 ñí1con2 jná13, hi3 jáun2
ja3bí1 jná13 siáh3 uá2jaɨ32 ñe1
hi3 ñí1ma3tsú1 ma3jonh21.
9 Jmɨ́1 má2lɨ́2zéih32 jáun2 re21
tsá2 hí3 jáɨ13 nɨ́2 né3, ja3taunh21
bíh1 tsá2 hí3 juɨ32 hi3 tiáunh1;
hi3 jáun2 chí1jmaɨ21 hi3 ca3jɨ́e3
tsú2 jáun2 tɨ3 ñí1 hia32 hiú2
cuá1tsau32 chí1ján3 ta3 ñí1 tsú2
ca3la3 ñí1 cá1chó21 jmáɨ1 hi3
ca3háɨ32 tie3 tá2chi21 ñí1 rón21
dáɨn2.
10 Hi3 jáun2 jmɨ́1 ca3jɨ́e3
tsá2 quia3lín3 hí3 jmɨ́1 tsɨ́3 hi3
má2he2 tie3, jáun2 jlánh1 ca3lɨ3
hiún2 lɨ́n32 tsɨ́3;
11 hi3 jáun2 jmɨ́1 taunh21
tsú2 jáun2 ñéih3 né3, ca3jɨ́en32
dáɨn2 quionh3 Má2réi3
mí1ziú13. Jmɨ́1jáun2 ca3di3jñí32
dí2 tiáunh1 hi3 ca3ma3tsu3
ma3jónh32 dáɨn2 hí3. Jmɨ́1
lɨ21 jáun2 ca3nia3 tsú2
cuó2 quioh21, hi3 ca3huéh3
cú1mí1niau21, ziún2, jɨ3 no1 hi3
lɨ́3 quionh3 há2 má2ró32 jmáɨ2
mirra nɨ́2 siáh3, hi3 lɨ́1 ca3cuéh3
dí2 dáɨn2.
12 Jmɨ́1 má2lɨ́2niéi32 tsú2
jáun2 juɨ32 qui3 ziú3 hi3 tiú2uú2
hniáuh32 tsa3tánh1 tɨ3 juɨ32
ñí1 cuá3 Herodes, hi3 jáun2
juɨ32 siáh3 bíh1 ja3tanh21 tsú2
cú2jueh32 tɨ3 juú2co1.

Jmɨ́1 ca3cuóun3 tsú2 tɨ3 hué32 Egipto

13 Jmɨ́1 má2já2tanh21 jáun2
tsá2 quia3lín3 hí3 jmɨ́1 tsɨ́3
né3, jáun2 jan2 tsá2cuú2 tsá2ta3
Dió32 Juo13 dí2 ca3jnia3 jéinh32

Sé32 juɨ32 qui3 ziú3 hi3 ca3juáh3
la3 lá2:

—Náu2, jan32 dáɨn2 nɨ́2
quionh3 mí1ziú13, cuóun3
tɨ3 hué32 Egipto, ca3la3 ñí1
cá1juáh21 jná13 hi3 cuá1han2
nú2 siáh3 hué32 jáun2; quí1
né3bí1 ja3hniah2 Herodes
dáɨn2 hi3 jngɨh3.

14 Jmɨ́1jáun2 ca3náu2 Sé32
hi3 ca3jan3 dáɨn2 quionh3
mí1ziú13 hi3 ja3taunh21 ta3
já1niéi2 tɨ3 hué32 Egipto;

15 jáun2 ñí1 jáun2 bíh1
ca3tiánh3 tsú2 ca3la3 tɨ3 ñí1
jun1 Herodes. La3 nɨ́2 ca3lɨ3
hi3 jáun2 ca3lɨ3tí3 la3 cun3 hi3
má2ca3juáh3 Juo13 dí2 jmɨ́1tin2
cun3quionh3 jan2 hla1 tɨ32 jë1
Dió32: “Tɨ3 hué32 Egipto bíh1
ca3teh3 jná13 Jón32”.

Herodes jmu2 héih32 hi3 jngɨh3 tsú2 tsá1míh1

16 Jmɨ́1 ca3lɨ3tsɨn2 jáun2
Herodes hi3 tsá2 quia3lín3
hí3 jmɨ́1 tsɨ́3 lɨ́1 má2lɨ́2cáuh32
cú2nga1 bíh1, jáun2 ca3míh3
lɨn32 tsɨ́3 tsú2; hi3 jáun2 ca3jmú3
dí2 héih32 hi3 ma3tsan2 tsú2
la3jɨ́n32 tsá1míh1 tsá2 jmɨ́1
má2tiáunh1 tun3 mieh2 tɨ3
la3 hué32 jmɨ́1 zian2 já1 juú2
Belén jɨ3 juú2 la3 cu3 la3 jéin3
jáun2 nɨ́2, la3 cun3 tí3 jmáɨ1 hi3
ca3hɨ́e3 jáun2 tsá2 quia3lín3 hí3
jmɨ́1 tsɨ́3.

17 La3 jáun2 bíh1 ca3lɨ3tí3 la3
cun3 hi3 ca3juáh3 jáun2 hla1
Jeremías tɨ32 jë1 Dió32:

18 Ñí1ja21 cáun2 mah1 tɨ3 juú2
Ramá,
hi3 ñí1ho1 lɨ́n21 tsú2 hi3 hú1
quí2 hú1 jngɨh32 tsɨ́3;
Raquel bíh1 hí3 tsá2 cuá1ho2
hi3 ca3tɨn1 jón2zɨ́h1.
Cun3 tiá2 ca3lɨ3hnió3 bíh1 tsú2
hi3 niau21 re2 tsɨ́3,
quí1 cun3ñí1 hi3 jlánh1
má2ca3hiá2 cá2tsan3
jón2zɨ́h1.

19 Hi3 jáun2 né3, jmɨ́1
má2jún1 jáun2 Herodes
ca3jnia3 jan2 tsá2cuú2 tsá2ta3
Dió32 Juo13 dí2 jéinh32 Sé32
juɨ32 qui3 ziú3 tá1la3 cuá3 jáun2
hué32 Egipto, hi3 ca3juáh3 la3
lá2:

20 —Náu2, jon1 dáɨn2
quionh3 mí1ziú13 hi3 cuánh2
tɨ3 hué32 Israel, quí1
má2cá2tsan3 bíh1 tsá2 jmɨ́1
hnió3 jngɨh3 dáɨn2.

21 Jáun2 Sé32 ca3náu2 hi3
ca3jón32 dáɨn2 la3 má2quionh3
mí1ziú13 hi3 jaunh3 tɨ3 hué32
Israel.

22 Tɨ3la3 jmɨ́1 ca3lɨ3 ñi32
Sé32 hi3 Arquelao má2cuá1ho2
siáh3 ta21 tɨ3 Judea cha13 hla1
Herodes jméi2, jáun2 ca3lɨ3
cóh32 tsú2 hi3 tsánh32 tɨ3 jáun2;
tɨ3la3 jmɨ́1 má2lɨ́2héi3 tsú2 jáun2
héih32 juɨ32 qui3 ziú3 né3,
jaunh3 bíh1 tɨ3 hué13 Galilea.

23 Jmɨ́1 cá1chánh21 tsú2
hué32 jáun2 né3, ngau3 hi3
ca3ñí1cuá2 já1 juú2 Nazaret.
La3 nɨ́2 ca3lɨ3 hi3 jáun2 ca3lɨ3tí3
la3 cun3 hi3 ca3juáh3 jáun2 tsá2
jmɨ́1 ná1lɨ́n3 hí3 tɨ32 jë1 Dió32
jmɨ́1tin2 hi3 Jesús téh3 tsú2
hná1 tsá2 Nazaret.

3

Juan² tsá² ziau² jmáɨ² hleh³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² hué³² quiéin²

(Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-20; Juan 1:6-8,15-34)

1 Jmí¹jáun² cuan³ Juan² tsá² ziau² jmáɨ² tɨ³ hué³² quiéin² lí³ tɨ³ hué¹³ Judea, hi³ hleh³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³²,
2 hi³ juáh³ la³ lá²:

—¡Za¹ náh² jmí¹ honh², quí¹ má²ja³quián³ ma³jnia² bíh¹ Dió³² Tsá² má²cuá¹hiáun¹ hi³ lín¹³ Re²¹!

3 Hi³ ca³tɨn¹ Juan² ní² bíh¹ jáɨ¹³ hi³ ca³hléh³ jáun² hla¹ Isaías *tɨ³² jë¹ Dió³², jmí¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²:

Tɨ³ hué³² quiéin² niéih³ cáun² ho³ tsáu², hi³ ñí¹juah²¹:
Jmu³ náh² hua³jan²¹ juɨ³² ñí¹ já²¹ Juo¹³ dí²;
jmu³ náh² cáun² juɨ³² cú²tso².

4 Jáun² ha¹ Juan² hí³ né³ jmí¹ lí³ jñú¹³ jáh³ cánh¹ téh²³ tsú² camello, lá² hñéih¹ tsú² jmí¹ lí³ láu², hi³ má³² quioh²¹ tsú² né³ jmí¹ lín³ náih² la³ má²quionh³ jmí²toh¹ hi³ zia³² ja¹ náɨ².

5 Hi³ jáun² tsá² zian² Jerusalén jmí¹ ja³táunh¹ hi³ náɨ³² jë¹ tsú², la³ má²quionh³ la³jín³² tsá² hín¹³ tɨ³ Judea jɨ³ tsá² zian² hué³² can³² cua³ Jordán ní² siáh³;

6 hi³ jáun² ní¹juáh³ ní¹ má¹lí²ton³ tsú² tso³ quioh²¹, má¹lɨ³² jáun² tí² ziau² Juan² jmáɨ² cua³ Jordán jáun².

7 Jáun² ca³chó³² cáun² jmáɨ¹ hi³ cua³taunh²¹ tsá² téh²³ tsú² tsá² *fariseos jɨ³ tsá² *saduceos, [tsá² tun³ nió³ hín¹³ cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos]. Jáun² né³, jmí¹ ca³jíe³ Juan² hi³ juóun³² lín³² bíh¹ tsá² hí³ ja³to¹ ja³lɨn²³ hi³ hnió³ zón³² jmáɨ², jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—¡Hnoh² dá² jón²zíh¹ jón²cho¹ jáh³ hláɨnh¹ bíh¹! ¿Hin² dá² tsánh² ca³záɨ³ hnoh² hi³ hniáuh³² cuóunh¹³ náh² ca³tɨ²¹ uu³mí²tsɨ³² hi³ má²ja³² má²janh²?

8 Jmu³ náh² lin¹ hi³ tson² má²ca³za² jmí¹ honh² náh²,
9 ha³ lí²uú² lí¹ cuí¹ lín¹³ náh² hi³ lí¹³ liáun³ náh² cun³ñí¹ hi³hliá² hnoh² jón²zíh¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹; quí¹ jná¹³ juanh³² hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ quín¹ lá² yáh³ lí¹³ jmu³ Dió³² hi³ láɨn¹ jón²zíh¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹.

10 Quí¹ má²rá¹lí³ bíh¹ hua³jan²¹ mí¹chí¹ hi³ quiúh³² tsú² la³jí³² hmá² tiá² máɨ³ chu²¹ háɨ³², hi³ jáun² tsa³toh³ ja¹ sí².

11 Quí¹ tson² bíh¹ jná¹³ ziau² jmáɨ² hnoh² cun³quionh³ jmí² jma³, cáun² li²¹ hi³ lin¹ hi³ tson² má²lí²záɨ³² tsú² jmí¹ tsí³; tɨ³la³ né³bí¹ já²¹ yáh³ jan² Tsá² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cun³ bí¹ jná¹³, quí¹ cun³ tiá² cu³ tiá² ren³ bíh¹ jná¹³ quiúnh¹ ná¹ Tsá² hí³, ca³la³ hí¹juáh³ tiá² ca³tɨn¹ yáh³ jná¹³ hi³ má¹con²¹ ná¹ tsú² hi³ cue¹ ná¹ chí² láu² tsɨ³² ta³. Jáun² Tsá²

hí³ bíh¹ ziau³ hnoh² jmáɨ² cun³quionh³ Jmí²chí³ Chun¹ jɨ³ cun³quionh³ sí² ní² siáh³.

12 Má²zianh³² bíh¹ Tsá² hí³ cuah²¹ quioh²¹ hi³ chí³² cuú²miih²¹, hi³ jáun² tsa³cuí³² má¹quɨ³². Chá³² tsú² cu³lɨ²¹ cuú²miih²¹ má²jɨ² jáun² ñéih³ hñu³cuí³ quioh²¹; hi³ jáun² má¹quɨ³² jáun² né³, tsa³toh³ ja¹ sí² bíh¹, cáun² sí² hi³ tiá² tón³² jmáɨ¹ yéi³².

Jmí¹ cáun³ Jesús jmáɨ²
(Marcos 1:9-11; Lucas 3:21-22)

13 Jmí¹jáun² cua³han³ Jesús tɨ³ Galilea, hi³ ca³chó³² can³² cua³ Jordán ñí¹ jmí¹ dí¹zion² Juan² tsáu² jmáɨ², hi³ hnió³ ziau³ Juan² jmáɨ².

14 Tɨ³la³ tiá² jmí¹ hei³² yáh³ Juan², hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² Jesús:

—Jná¹³ bíh¹ tɨ³ hniáuh³² zón³² jmáɨ² hi³ ziau¹³ hnú²; ¿he³ lɨ³ sa³ hnú² bíh¹ tɨ³ ñeih³² ñí¹con² jná¹³?

15 Tɨ³la³ Jesús né³ ca³juáh³:

—Cuí¹ lí¹³ tín² la³ ní² ta³né³²; quí¹ ca³ta¹ bíh¹ dí² jmú¹³ la³jí³² la³ cun³ hi³ hnió³ Dió³².

Jmí¹jáun² né³, ca³ma³tí³² Juan² hi³ ca³zion³ jmáɨ² Jesús.

16 Jmí¹ cáun³ jáun² Jesús jmáɨ² né³, cua³han³ chu³ jmáɨ². Jmí¹jáun² né³ ca³niá³ hñu³mɨ³cuú², hi³ jáun² ca³jí̈en³² tsú² Jmí²chí³ Chun¹ joh¹ Dió³² hi³ má²cuá¹son² ñí¹ quioh²¹ dí², hi³ jniá³ la³jmí¹ jniá³ jan² jáɨ².

17 Jmí¹jáun² ja³ cáun² mah¹ tɨ³ hñu³mɨ³cuú² hi³ ñí¹juah²¹ la³ lá²:

—Tsá² ní² bíh¹ Jón³² jná¹³, Tsá² hno³ lɨ́n³² ná¹, Tsá² jlánh¹ lɨ²hiún² tsɨn³² jná¹³ hi³ ca³tɨn¹.

4

Satanás cá² lan²³ Jesús
(Marcos 1:12-13; Lucas 4:1-13)

1 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² ca³jan³ Jmí²chí³ Chun¹ Jesús tɨ³ hué³² quiéin², hi³ jáun² ñí¹ jáun² lí¹³ ca³ lau³ tsá² hláɨnh¹ quioh²¹ tsú².

2 Ñí¹ jáun² ca³ma³hɨen²¹ tsú² tun³ló³² jmáɨ¹ jɨ³ tun³ló³² nie³, jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³ lɨ³ ñí¹cuóunh²¹.

3 Jáun² tsá² cá² lau²³ hí³ ca³ma³janh³² ñí¹con² Jesús hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ní¹juáh³ tson² bíh¹ hnú² Jon² Dió³², jmu³ neh²¹ hi³ quɨ́n¹ lá² jeinh²¹ *hí³ cuú²miih²¹.

4 Tɨ³la³ Jesús ca³ngáɨ³:

—Ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² rá¹juáh³: “Jun³juáh¹³ jmáh³la³ cun³quionh³ hí³ yáh³ lí¹³ zian² tsá²mɨ³cuóun², quí¹ ja³bí¹ cun³quionh³ ca³la³ jí³² jáɨ¹³ hi³ hleh³² Dió³² bíh¹ siáh³”.

5 Hi³ jáun² tsá² hláɨnh¹ hí³ ca³jau³ tɨ³ Jerusalén juú² hɨ́en¹, jáun² ca³di³chin³ dí² Jesús tsáɨh³ cuáh³² chín¹,

6 hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Ní¹juáh³ tson² cu³tí³ hi³ hnú² Jon² Dió³², tanh² la³ tɨ³ hué³² ó³² neh²¹; quí¹ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² rá¹juáh³:

Dió^{32} zen^{3} tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3} hi^{3}
jmu^{3} hua^{3}hí^{13} hnú^{2};
hi^{3} ziau^{3} tsú^{2} hnú^{2} cun^{3}quionh^{3}
cuo^{2} hmóu^{32},
quí^{1} nɨ́^{2} lɨ́^{1} ca^{3}cuɨ́h^{3} tanh^{1} hnú^{2}
cun^{3}quionh^{3} quɨ́n^{1}.

7 Tɨ^{3}la^{3} Jesús né^{3} ca^{3}ngáɨ^{3}:

—Ja^{3}bí^{1} ñí^{1} Sí^{2} jáun^{2} siáh^{3} rá^{1}juáh^{3}: “Ha^{3} lɨ́^{2} cá^{2} lɨ́^{2} lan^{3} hnú^{2} Dió^{32} Juóuh^{32}”.

8 Siáh^{3} siáh^{3} cu^{3} jéin^{32} ca^{3}ñí^{1}jau^{2} tsá^{2} hláɨnh^{1} cáun^{2} tsɨ^{3} máh^{3} ñe^{1} lɨ́n^{21}, hi^{3} jáun^{2} ñí^{1} jáun^{2} ca^{3}hɨ́eh^{3} dí^{2} Jesús la^{3}jɨ́^{32} juú^{2} ñí^{1} ná^{1}hu^{21} cuo^{2} tsá^{2} ná^{1}ho^{2} ta^{21} tá^{1} cáun^{2} hngá^{1}máh^{3} jɨ^{3} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} zia^{32} quioh^{21} tsá^{2} hí^{3} nɨ́^{2} siáh^{3};

9 hi^{3} jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} siáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—Jná^{13} chá^{13} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} jniá^{3} nɨ́^{2} jo^{3}cuonh^{2} hnú^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} dí^{1}jñih^{21} hnú^{2} ta^{3} ñi^{32} jná^{13}, jɨ^{3} hi^{3} má^{1}tsú^{1} má^{1}jauh^{21} nú^{2} jná^{13}.

10 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} Jesús tsá^{2} hláɨnh^{1} la^{3} lá^{2}:

—Cuánh^{2} quián^{13} *Satanás, quí^{1} ñí^{1} Sí^{2} quioh^{21} Dió^{32} rá^{1}juáh^{3}: “Ma^{3}tsú^{1} ma^{3}jonh^{21} Dió^{32} Juóuh^{32}, hi^{3} ñí^{1} jɨ́^{21}la^{3} jan^{2} tán^{1} hí^{3} bíh^{1} má^{1}cú^{1} má^{1}haɨn^{21} nú^{2}”.

11 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}náu^{2} tsá^{2} hláɨnh^{1} tɨ^{3} có^{32} ñí^{1}con^{2} Jesús, hi^{3} jáun^{2} cua^{3}taunh^{21} tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3} Dió^{32} hi^{3} cua^{3}ma^{3}cón^{32} Jesús.

Jesús má^{2}liáu^{32} tá^{13} hué^{13} Galilea
(Marcos 1:14-15; Lucas 4:14-15)

12 Jmɨ́^{1} ca^{3}náɨ^{32} Jesús hi^{3} Juan^{2} tsá^{2} ziau^{2} jmáɨ^{2} má^{2}cuá^{1}hún^{1} hñu^{3}mí^{1}ñí^{2}, jáun^{2} ngah^{3} dí^{2} tɨ^{3} hué^{13} Galilea.

13 Tɨ^{3}la^{3} tiú^{2}uú^{2} ca^{3}cuá^{3} yáh^{3} tsú^{2} já^{1} juú^{2} Nazaret má^{1}ná^{1}, quí^{1} já^{1} juú^{2} Capernaum bíh^{1} ngau^{3} tsú^{2} cú^{2}jueh^{32} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}cuá^{2}, cáun^{2} juú^{2} nio^{2} can^{32} jmáɨ^{2} lɨ́^{1} ná^{1}ho^{3}, ñí^{1} má^{2}can^{32} hué^{13} juú^{2} Zabulón quionh^{3} juú^{2} Neftalí.

14 Hi^{3} jáun^{2} ca^{3}lɨ^{3}tí^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} ca^{3}juáh^{3} hla^{1} Isaías *tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32} jmɨ́^{1} ca^{3}juáh^{3} jáun^{2} la^{3} lá^{2}:

15 Tsá^{2} hué^{32} Zabulón
quionh^{3} tsá^{2} hué^{32} Neftalí,
tsá^{2} zian^{2} hué^{32} nio^{2} hú^{1} juɨ^{32}
tɨ^{3} can^{32} jmɨ́^{2}miih^{21},
tsá^{2} zian^{2} jo^{21} cua^{3} Jordán,
juɨ^{32} ñí^{1} hia^{32} hiú^{2},
la^{3} má^{2}quionh^{3} tsá^{2} zian^{2}
hué^{13} Galilea ñí^{1}
má^{2}tionh^{2} *tsá^{2}cá^{2}jo^{21},

16 la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} nɨ́^{2}, tsá^{2} qui^{3}
tionh^{2} nɨ́^{2} ñí^{1} já^{1}niéi^{2}
ca^{3}jɨ́e^{3} cáun^{2} joh^{1} zɨ́n^{3}
lɨ́n^{32};
hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} nɨ́^{2}, tsá^{2} tionh^{2}
ñí^{1} quian^{2} heinh^{21}
quioh^{21} hmú^{32},
má^{2}ca^{3}táɨn^{3} cáun^{2} joh^{1} hi^{3} lɨ́^{3}
la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́^{3} joh^{1} quioh^{21}
cáun^{2} jmáɨ^{1} hmaɨ^{21} hi^{3}
ca^{3}jniá^{32} siáh^{3}.

17 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, la^{3} cun^{3} jmáɨ^{1} jáun^{2} bíh^{1} ca^{3}ma^{3}liáu^{32} Jesús hi^{3} hleh^{32} jáɨ^{13} quioh^{21} Dió^{32} hi^{3} juáh^{3}:

—Za¹ náh² jmí¹ honh², quí¹
má²ca³ma³jnia² bíh¹ Dió³² Tsá²
má²cuá¹hiáun¹ hi³ lín¹³ Re²¹.

*Jesús téh²³ quiun³ tsá²
zanh²³ jáh³ jmáɨ²*
*(Marcos 1:16-20; Lucas
5:1-11)*

18 Jáun² jmí¹jáun² jmí¹
cuá¹ngɨ³² Jesús can³² jmáɨ²
lɨ¹ ná¹ho³ hué¹³ Galilea; ñí¹
jáun² né³ ca³jíen³² gon³ tsá²
má²tún² raɨnh²¹, jan² tsá² jmí¹
jmáɨ² Sí¹mu²¹ tsá² ca³lɨ³ jmáɨ²
siáh³ Pé¹, hi³ tsá² jan² né³
jmáɨ² Tre²¹. Tsá² hí³ jmí¹ líin³
tsá² zanh²³ juo¹³, hi³ jáun²
jmí¹ ná¹tón³² hmá³ quioh²¹
chu³ jmáɨ².

19 Hi³ jáun² Jesús ca³záɨh³
tsá² hí³ la³ lá²:
—Ñá²táunh¹ náh² cu³hna³²
jná¹³, hi³ jáun² la³jmí¹ jáun²³
náh² ní² juo¹³ janh²¹ náh²
siáh³ tsá²mɨ³cuóun² hi³ tónh³²
jo³uón³² jná¹³.

20 Hi³ jáun² la³ cun³
jmí¹jáun² bíh¹ ca³chá³ tsá² hí³
tɨ³ có³² hmá³ jáun² quioh²¹ hi³
ja³taunh²¹ cu³hna²¹ hí³ dí².

21 Tɨ³ chí¹ján³ jáun² ca³lá²
ca³jíen³² siáh³ Jesús cónh³í¹
gon³ tsá² má²tún² raɨnh²¹:
Jacobo jon² Zebedeo quionh³
Juan² dá¹jon²¹. Tsá² hí³ jmí¹
tiáunh¹ hñu³ mu² quionh³
jméi², hi³ ná¹rauh³² hmá³
quioh²¹. Hi³ jáun² Jesús
ca³teh³ siáh³ tsá² hí³,

22 hi³ jáun² la³ cun³
jmí¹jáun² bíh¹ ca³quiú² tsú²
mu² quioh²¹ hi³ ca³chan³
tsú² siáh³ jméi², hi³ jáun²
ja³taunh²¹ cu³hna²¹ Jesús.

*Jmah²³ Jesús juóun³² tsá²
tsáun¹*
*(Marcos 3:7-12; Lucas
6:17-19)*

23 Hi³ jáun² jmí¹jáun² jmí¹
cuá¹tí² cuá¹ngɨ³² Jesús tá¹
cáun² hué¹³ Galilea hi³
má²tɨn² tsáu² hñu³ cuáh³²
quioh²¹ tsá² *judíos hi³ táun³
ma³ quin³² ma³ caun³² juú²,
hi³ hleh³² jú¹ chú³² ca³tɨ²¹
hi³ Dió³² má²cuá¹hinh²³ tsáu²
jo³cuo², jɨ³ hi³ jmí¹ jmah²³
siáh³ tsáu² ca³la³ jáh³ dú¹ ñí¹
mí¹uí³ hi³ ná¹zian² tsú².

24 Ca³lɨ³ ñɨ³² bíh¹ tsáu² tá¹
cáun² hué³² Siria la³ cun³
ta²¹ hi³ jmu² Jesús, hi³ jáun²
ca³cua³jan² tsú² la³jíin³² tsá²
jmí¹ ná¹má²tso² tsí³ la³jáh³
dúh¹ ñí¹ hi³ hlah³, mí¹uí³, hi³
cúh² hi³ uóu³²; tsá² tiáunh¹
jmí²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsí³, tsá²
ná¹jau² mí¹uí³ tsá¹ lí¹ jún²³ jɨ³
tsá² hma² ní² siáh³. Hi³ jáun²
la³jíin³² bíh¹ tsá² hí³ ca³jmah³
Jesús.

25 Hi³ jáun² juóun³² líin³²
bíh¹ tsáu² ja³taunh²¹ cu³hna²¹
tsú², tsá² zian² Galilea, tsá²
zian² la³cáun² ñí¹ tioh³ jáun²
tá¹ quia³ juú² míh¹ tiá²
cu³tsa³², tsá² Jerusalén, jɨ³
tsá² hín¹³ tɨ³ Judea ní², jɨ³ tsá²
zian² tɨ³ jo²¹ cua³ Jordán tɨ³
juɨ³² ñí¹ hia³² hiú² ní² siáh³.

5

*Jáɨ¹³ hi³ ca³ma³ta² Jesús tsɨ³
máh³*

1 Jmí¹ ca³jíen³² jáun² Jesús
la³jíin³² tsá² hí³ né³, ca³uú³
tsɨ³ máh³ hi³ jáun² ca³cuá³ ñí¹
jáun². Jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³

con² tsú² ca³tiánh³ la³ cu³ la³
jéin³ ñí¹ cuá³;
2 hi³ jáun² Jesús ca³ma³liáu³²
hi³ má²tɨn² tsá² hí³ jáɨ¹³ lá²:

Tsá² lɨ́¹³ zian² re² tɨn²
(Lucas 6:20-23)

3 —Jlánh¹ jmɨ́¹ ren² tsá²
má²ca³lɨ³tsɨn² hi³ tia³mii²
jmɨ́²chí³ quioh²¹ ñí¹con² Dió³²,
quí¹ tsá² la³ hí³ bíh¹ tónh³²
jo³cuo² tsú².
4 ”Jlánh¹ jmɨ́¹ ren² tsá² nio²
hlah³ tsɨ́³, quí¹ Dió³² bíh¹ Tsá²
chá³² re² tsɨ́³ tsú².
5 ”Jlánh¹ jmɨ́¹ ren² tsá²
tsɨ́¹juɨ́³, quí¹ hí³ bíh¹ tsa³tiánh²
cáun² mɨ³cuú² ñí¹ má²ca³jmú³
Dió³² jáɨ¹³ hi³ cué³².
6 ”Jlánh¹ jmɨ́¹ ren² tsá²
dí¹quian¹ hi³ ma³zian² la³ cun³
hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³², la³juah²¹
dúh¹ hi³ ñí¹cuóunh²¹ jɨ³ hi³
hí¹quiéin² tsɨ́³, quí¹ Dió³² bíh¹
jmu³ hi³ conh²¹ hñu³ jmɨ́¹
hñu³ tsɨ́³ tsú².
7 ”Jlánh¹ jmɨ́¹ ren² nɨ́¹juáh³
tsá² ja³² mií³ tsɨ́³ ñí¹con² tsá²
siánh³, quí¹ ja³bí¹ Dió³² já³²
siáh³ mií³ tsɨ́³ ñí¹con² tsá² la³
hí³.
8 ”Jlánh¹ jmɨ́¹ ren² nɨ́¹juáh³
tsá² jɨ² hñu³ tsɨ́³, quí¹ tsá² la³
hí³ bíh¹ lɨ¹³ jɨen³² Dió³².
9 ”Jlánh¹ jmɨ́¹ ren² tsá² jmu²
hi³ niau²¹ tie³ ja¹ quioh²¹
tsáu², quí¹ tsá² la³ hí³ bíh¹ lɨ́¹³
juáh³ Dió³² hi³ jon².
10 ”Jlánh¹ jmɨ́¹ ren² tsá²
má²tso² tsɨ́³ la³ cun³ hi³
jmoh²³ tsáu² cun³ñí¹ hi³ hnió³
jmu³ la³ cun³ hi³ hnió³ Dió³²,
quí¹ tsá² la³ hí³ bíh¹ tónh³²
jo³cuo² Dió³².
11 ”Jlánh¹ jmɨ́¹ ren² hnoh²
nɨ́¹juáh³ jmɨ́¹ quiú² jmɨ́¹ je²³
tsáu², hi³ ca³la³ hi³ hɨ́¹ tsa¹
tsú² hnoh², jɨ³ nɨ́¹juáh³ jmɨ́¹
hleh³² tsú² la³jáh³ dúh¹ ñí¹ jú¹
tɨ́¹jáɨ² quián¹³ hnoh² cun³ñí¹
hi³ ca³tɨn¹ jná¹³.
12 Ma³hiún¹³ náh² honh²,
tsɨnh¹ náh² jmu³, quí¹
hñu³mɨ³cuú² hián¹³ náh²
cáun² hi³ jlánh¹ bíh¹ quien²;
quí¹ la³ nɨ́² bíh¹ ca³jmúh³² tsú²
uá²jaɨ³² tsá² lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹
Dió³², tsá² ca³lɨ³zian² jmɨ́¹tin²
la³ cónh³ bíh¹ hnoh².

Ñí¹, jɨ³ joh¹ sɨ́² hi³ ca³tɨn¹
hngá¹máh³
(Marcos 4:21-23; 9:50; Lucas 8:16-17; 14:34-35)

13 ”Hnoh² bíh¹ lɨ́n³ ñí¹
ñí¹con² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá².
Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ la³ ca³lɨ³ máɨh³
bíh¹ ñí¹ né³, ¿lánh³ yáh³ rón³²
lɨ¹³ jmóuh³² tsú² hi³ jáun² lɨ³
ñeh¹ siáh³? Tiú²uú² lin¹ ñí¹
jmu³ ta²¹ hí¹ cáun² yáh³; cáun²
má²cuɨ́³ bíh¹ tsú², hi³ jáun² ñí¹
jáun² ha³ zóh³² tsáu².
14 ”Hnoh² bíh¹ lɨ́n³ joh¹ sɨ́²
ñí¹con² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá².
Jáun² né³, jmú¹³ jáɨ¹³: Cáun²
juú² nio² ñí¹ lɨ́³ tsáɨh³ máh³,
tiá² lɨ́¹³ yáh³ hính³².
15 Sa³jun³ héinh²³ yáh³ tsú²
cáun² sɨ́² hi³ jáun² zih³² tɨ³
ñeh² cáun² tsɨ́¹ cuó²; tɨ³la³ ñí¹
ñe¹ bíh¹ dí²chí³ tsú², hi³ jáun²
taɨn²¹ joh¹ la³jín³² tsá² tionh²
ñéih³.
16 Ja³bí¹ la³ jáun² hnoh²
uá²jaɨ³², jmu³ náh² hi³ taɨ²¹

joh[1] quián[13] náh[2] ñí[1]con[2]
tsáu[2], hi[3] jáun[2] nɨ́[1] má[1]ca[3]jɨ́e[3]
tsáu[2] la[3]jɨ́[32] hi[3] chu[21] hi[3]
jmuh[32] hnoh[2] jáun[2], hi[3] jáun[2]
ma[3]quien[2] tsú[2] Ñeh[2] hnoh[2]
Tsá[2] cuá[3] hñu[3]mɨ[3]cuú[2].

Jesús má[2]ta[2] lánh[3] lɨ́[3] héih[32]
quioh[21] hla[1] Moisés

17 ”Ha[3] lɨ́[2] cuɨ́[1] lɨ́n[13]
hnoh[2] hi[3] jná[13] cuan[3] hi[3]
má[1]tauh[21] ná[1] héɨh[32] quioh[21]
hla[1] Moisés, sa[3]jun[3] hi[3]
ja[3]ma[3]tauh[21] jná[13] jáɨ[13] hi[3]
ca[3]ma[3]ta[2] jáun[2] tsá[2] ca[3]lɨn[3]
hí[3] *tɨ[32] jë[1] Dió[32] yáh[3]; quí[1]
jun[3]juáh[13] hi[3] ja[3]ma[3]tauh[21]
yáh[3] jná[13] jáɨ[13] jáun[2], quí[1] tɨ[3]
ja[3]ma[3]tson[13] jná[13] la[3] cun[3] hi[3]
hnió[3] juáh[3] bíh[1].

18 Quí[1] jú[1] tson[2] juanh[32]
jná[13] ñí[1]con[2] hnoh[2], hi[3] uá[1]
cun[3] má[2]já[2]hín[3] la[3]jɨ́[32] hi[3]
jniá[3] chi[3]cuú[2] la[3] má[2]quionh[3]
hngá[1]máh[3] lá[2], tiá[2] lɨ́[13] yáh[3]
tsa[3]hín[3] hí[1] cáun[2] huéh[3]
quioh[21] liei[21], sa[3]jun[3] hí[1]
cáun[2] máɨ[3] pih[21] quioh[21]
huéh[3] jáun[2], ca[3]la[3] tɨ[3] ñí[1]
cá[1]chó[21] jmáɨ[1] hi[3] lɨ[3]tí[3] la[3]
cun[3] hi[3] ca[3]tɨ[21] lɨ́[13].

19 Cun[3]ñí[1] hi[3] jáun[2] bíh[1],
nɨ́[1]juáh[3] tsá[2] tiá[2] ta[21] haɨh[21]
lɨ[3]ua[3] cáun[2] héɨh[32] hi[3] rá[1]lɨ́[3]
jáun[2], uá[1]jính[1] cáun[2] hi[3]
tiá[2] lin[1] nga[3] quien[2], hi[3]
záɨh[32] tsú[2] siáh[3] tsáu[2] hi[3]
tiá[2] hniáuh[32] tónh[32] ta[21], hi[3]
jáun[2] má[2]lɨ́n[3] bíh[1] tsú[2] jan[2]
tsá[2] tiá[2] lin[1] ñí[1] quien[2] ja[1]
quioh[21] la[3]jɨ́n[32] tsá[2] tónh[32]
jo[3]cuo[2] Dió[32]. Tɨ[3]la[3] nɨ́[1]juáh[3]
tsá[2] má[2]tí[32] héɨh[32] jáun[2] né[3],
jɨ[3] hi[3] hɨeh[32] siáh[3] tsá[2] siánh[3]
hi[3] jmu[3] la[3] jáun[2], tsá[2] la[3] hí[3]
bíh[1] lɨ́n[3] jan[2] tsá[2] quien[2] ja[1]
quioh[21] la[3]jɨ́n[32] tsá[2] tónh[32]
jo[3]cuo[2] Dió[32].

20 Quí[1] juah[32] jná[13] ñí[1]con[2]
hnoh[2], hi[3] nɨ́[1]juáh[3] tiá[2] tɨ[3]
jlánh[1] bí[1] re[2] jmúh[13] náh[2] hi[3]
tɨ[32] tsɨ́[3] Dió[32] la[3] cónh[3] bíh[1]
tɨ[32] liei[21] jɨ[3] tsá[2] *fariseos,
hi[3] jáun[2] jmɨ́[1]lɨh[3] bíh[1] tiá[2] lɨ́[13]
tonh[21] náh[2] jo[3]cuo[2] Dió[32].

Jesús hɨe[32] jáɨ[13] hi[3] ca[3]tɨn[1]
tsá[2] míh[23] tsɨ́[3]
(Lucas 12:57-59)

21 ”Hnoh[2] má[2]ca[3]niéɨh[2] hi[3]
hiauh[3] tsá[2] haun[32] dí[1]hio[3]
ñú[2]deh[3] dí[2] héɨh[32] hi[3] lɨ́[3] la[3]
lá[2]: “Ha[3] lɨ́[2] jngɨh[3] tsáu[2], quí[1]
lɨ[3]ua[3] jan[2] tsá[2] jngɨh[2] tsáu[2]
ca[3]tɨn[1] tá[1]tsɨn[1] héɨh[32]”.

22 Tɨ[3]la[3] jná[13] juah[32],
hi[3] lɨ[3]ua[3] jan[2] tsá[2] jmu[2]
hian[2] ñí[1]con[2] raɨnh[21], cun[3]
tá[1]tsɨn[1] bíh[1] tsá[2] la[3] hí[3]
héɨh[32]. Nɨ́[1]juáh[3] tsá[2] tú[2]
hión[32] raɨnh[21], jáun[2] ñí[1]con[2]
tsá[2] ná[1]ho[2] ta[21] hi[3] chín[1]
bíh[1] tá[1]tsɨn[1] tsú[2] héɨh[32]; hi[3]
nɨ́[1]juáh[3] tsá[2] zaɨh[32] raɨnh[21]
tsá[2] lín[1] ja[3] juón[1], háɨnh[13]
tsó[32] ja[1] sɨ́[2] quiu[3]juóu[32] bíh[1]
tsú[2].

23 ”Hi[3] jáun[2] né[3], nɨ́[1]juáh[3]
jmɨ́[1] zia[32] hi[3] cuá[1]cánh[1] hnú[2]
ñí[1]hiú[13] hi[3] cuá[1]cuéh[3] nú[2]
Dió[32], hi[3] tá[1]la[3] má[2]zenh[2] nú[2]
ñí[1] jáun[2] né[3] tsau[3] honh[2] hnú[2]
hi[3] zian[2] jan[2] renh[2] hnú[2] hi[3]
hau[2] nú[2],

24 chá[1] tín[2] hi[3] quiánh[1]
jáun[2] có[32] ñí[1]hiú[13] jáun[2], hi[3]
cuánh[2] tín[2] hi[3] cuá[1]jmuh[3] nú[2]
hi[3] niau[21] tie[3] ja[1] quián[13]
nú[2] quiúnh[1] renh[2]. Má[1]jáun[2]

má²ñeih²¹ hnú² siáh³ ñí¹hiú¹³
hi³ ñá¹ma³jnia¹³ nú² hi³
quiánh¹ jáun².

25 ”Ní¹juáh³ zian² tsá²
ca³hna³ hnú² ñí¹ta²¹, hi³
jáun² jau³ tsú² hnú² ta³ ñí¹
tsá²tan²¹, ma³ré¹³ náh² jái¹³
tá¹la³ hí¹cua³táunh¹ náh² jáun²
hú¹ jui³² quiúnh¹ tsú², hi³
jáun² tiá² tsa³jau² tsú² ta³ ñí¹
tsá² lín³ jue²¹; quí¹ ní² lí¹
ca³cue³ hnú² jue²¹ hí³ tsá²
tú²jái¹³ hi³ tsa³tiaunh² tsú²
hnú² hñu³mí¹ñí².

26 Juanh³² jná¹³ hi³ tiá²
cáun² lí¹ liáun³ yáh³ hnú²,
ca³la³ ti³ ní¹ má¹ca³ma³hmah²¹
hnú² ji³li³² máh³.

Jesús hie³² jái¹³ hi³ ca³tin¹ tsá² juón¹

27 ”Hnoh² má²ca³niéih² hi³
ca³juáh³ tsú² la³ lá²: “Ha³ lí² lí¹
jmú² lí¹ cuó³”.

28 Ti³la³ jná¹³ juanh³²
hi³ li³ua³ jan² tsá² jíen³²
tsá²mi³ hi³ hu²¹ hlah³ tsí³,
má²lí²jmú³ bíh¹ tsú² tso³ hñu³
tsí³ quionh³ tsá²mi³ hí³.

29 ”Ní¹juáh³ mí¹máh¹ ti³
cuá² chu²¹ nú² má²lí²jmú³
hi³ ca³tánh³ nú² tso³, chí³
cú²jueh³² hi³ jáun² tiáun² ñí¹
uóunh³; quí¹ ti³ re² bíh¹ hi³
tsa³hín³ cá² mái³ mí¹máh¹ nú²
la³ cónh³ bíh¹ hi³ tsa³hái³
nú² tá¹ jan² quiu³juóu³².

30 Hi³ ní¹juáh³ cuá² chu²¹
quián¹³ nú² jmu² siáh³
hi³ tanh³² hnú² tso³, hná¹
cú²jueh³², hi³ jáun² tiáun² ñí¹
uóunh³; quí¹ ti³ re² bíh¹ hi³
tsa³hái³ cáun² cuonh² hnú² la³
cónh³ bíh¹ hi³ cuóh¹³ hnú² tá¹
jan² quiu³juóu³².

Jesús hie³² jái¹³ hi³ ca³tin¹ tsá² hnió³ tun³ ñí²cuo²

(Mateo 19:3-11; Marcos 10:2-12; Lucas 16:18; 1 Corintios 7:10-16)

31 ”Ja³bí¹ jái¹³ lá² siáh³
juáh²³ tsáu² la³ cun³ jmí¹tin²:
“Li³ua³ jan² tsá² hnió³ tsáun³
quionh³ tsá²mi³ ñí²cuo²,
hniáuh³² bíh¹ cuéh³² tsú²
ñí²cuo² cáun² sí² hi³ lin¹ hi³
ca³tsáun³ tsú²”.

32 Ti³la³ jná¹³ juanh³²
ñí¹con² hnoh² hi³ li³ua³ jan²
tsá² hnió³ tun³ tsá²mi³ ñí²cuo²
ta³ tiá² lin¹ zia³² jái¹³ he³
tso³ lí²jmú³ quionh³ tsá²ñuh²
siánh³, cun³quionh³ la³ jáun²
má²cueh³² tsú² tsú² jái¹³ hi³
jmu³ juón¹ bíh¹; hi³ ní¹juáh³
tsá² jéinh³² cuo² quionh³
tsá²mi³ tsá² má²ca³tsáun³
quionh³ ñí²cuo² né³, jáun² tsá²
la³ hí³ má²lín³ jan² tsá² juón¹
bíh¹ siáh³.

Jesús hie³² ca³tin¹ tsá² lí¹ hien² Dió³²

33 ”Ja³bí¹ má²ca³niéih²
hnoh² hi³ tsá²haun³² hiauh³
héih³² lá² jmí¹tin²: “Ha³ lí²
tsunh²¹ jái¹³ hi³ má²lí²jmuh³
ñí¹con² Dió³², la³ cun³ jái¹³
hi³ má²lí²ma³tson¹³ nú² jáun²
ñí¹con² tsú²”.

34 Ti³la³ jná¹³ juanh³²
hi³ hí¹ cáun² bíh¹ hi³ tiá²
hniáuh³² híeh¹ náh². Ha³
lí² lí¹ ma³tson¹³ jái¹³ quián¹³
cun³quionh³ hi³ hieh³² náh²
hñu³mi³cuú², quí¹ ñí¹ jáun²
bíh¹ ñí¹ cuá¹quien² Dió³²;

35 sa³jun³ hniáuh³²
má¹tson¹³ náh² jái¹³ quián¹³

cun^{3}quionh^{3} hi^{3} hɨeh^{32} náh^{2} hngá^{1}máh^{3} lá^{2}, quí^{1} ñí^{1} hué^{21} lá^{2} dá^{2} lɨ́^{3} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́^{3} cáun^{2} ñí^{1} ná^{1}tsɨn^{1} ta^{3} bíh^{1} Dió^{32}; hi^{3} sa^{3}jun^{3} hniáuh^{32} má^{1}tson^{13} náh^{2} jáɨ^{13} quián^{13} cun^{3}quionh^{3} hi^{3} hɨeh^{32} náh^{2} juú^{2} Jerusalén, quí^{1} ñí^{1} jáun^{2} dá^{2} ca^{3}tɨn^{1} Re^{21} Tsá^{2} chín^{1} bíh^{1}.

36 Ha^{3} lɨ́^{2} lɨ́^{1} ma^{3}tson^{13} jáɨ^{13} quián^{13} cun^{3}quionh^{3} hi^{3} hɨeh^{32} hnú^{2} chinh^{32}, quí^{1} hí^{1} cá^{2} máɨh^{32} yáh^{3} jñú^{2} chinh^{32} hnú^{2} tiá^{2} lɨ́^{13} tiáu^{2} ho^{3} liáh^{2} hi^{3} jmúh^{13} nú^{2} huen^{2}.

37 Ñí^{1} jɨ́^{21}la^{3} ti^{3} hniáuh^{32} juáh^{13} hnú^{2}: “Ján^{3}”, ho^{3}lá^{2}dá^{2}: “Já^{1}han^{21}” bíh^{1}; quí^{1} la^{3}jɨ́^{32} jáɨ^{13} hi^{3} lɨ́^{1} má^{2}ná^{2}tsɨn^{3} tsú^{2} ñí^{1} jáɨ^{13} nɨ́^{2} ja^{32} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} hláɨnh^{1} bíh^{1}.

Jesús hɨe^{32} ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} jeinh^{32} tsú^{2}
(Lucas 6:29-30)

38 ”Hnoh^{2} má^{2}ca^{3}niéih^{2} náh^{2} jáɨ^{13} hi^{3} qui^{3} juáh^{23} tsú^{2} jáun^{2} la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}tin^{2}: “Hniáuh^{32} jéinh^{32} tsú^{2} la^{3} cun^{3} rón^{32} lɨ́^{3} hi^{3} ca^{3}quiúnh^{32}, uá^{1}la^{3} cun^{3} mɨ́^{1}ñí^{1} tsú^{2}, nɨ́^{1}juáh^{3} ca^{3}hliah^{3} tsú^{2} mɨ́^{1}ñí^{1} raɨnh^{21}, ja^{3}bí^{1} la^{3} jáun^{2} hi^{3} ca^{3}tɨ^{21} ján^{1} tsú^{2} uá^{2}jaɨ^{32}”.

39 Tɨ^{3}la^{3} jná^{13} juanh^{32} ñí^{1}con^{2} hnoh^{2}: Ha^{3} lɨ́^{2} jéinh^{1} náh^{2} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} hian^{2} tsɨ́^{3}; tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} zian^{2} tsá^{2} pá^{23} cá^{2} jo^{21} máh^{1} náh^{2}, tɨ^{3} cuéh^{3} tsú^{2} siáh^{3} tɨ^{3} cá^{2} jo^{21} cáun^{2} cuɨ́^{1} pá^{13}.

40 Nɨ́^{1}juáh^{3} zian^{2} tsá^{2} hnió^{3} hna^{3} hnú^{2} ñí^{1}ta^{21}, hi^{3} hnió^{3} tsú^{2} quin^{3} hanh^{2} nú^{2}, cuéh^{3} tsú^{2} la^{3} jɨ^{3} hmɨh^{32} cháu^{3} quián^{13}.

41 Nɨ́^{1}juáh^{3} zian^{2} tsá^{2} dí^{2}quiaun^{3} hnú^{2} jmáɨ^{1} hi^{3} cánh^{1} hnú^{2} lio^{21} ñí^{1} tí^{3} cú^{2} mei^{21} quin^{2} ta^{3} tsú^{2}, tɨ^{3} re^{2} quián^{2} ñí^{1} tí^{3} tenh^{3} cu^{3} jáun^{2}.

42 Lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} zia^{32} hi^{3} mɨ^{32} ñí^{1}con^{2} hnú^{2}, cuéh^{3} tsú^{2}, hi^{3} ha^{3} lɨ́^{2} ma^{3}zian^{13} siáh^{3} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} zia^{32} hi^{3} chí^{2} ñí^{1}con^{2} nú^{2}.

Hniáuh^{32} hnio^{3} tsú^{2} tsá^{2} hau^{2}
(Lucas 6:27-36)

43 ”Ja^{3}bí^{1} má^{2}ca^{3}niéih^{2} hnoh^{2} hi^{3} juáh^{23} tsú^{2} la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}tin^{2}: “Ma^{3}hno^{1} tsá^{2} re^{2} juónh^{32} quiúnh^{1}, tɨ^{3}la^{3} hon^{2} nú^{2} jmu^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} hau^{2} nú^{2}”.

44 Tɨ^{3}la^{3} jná^{13} juah^{32}: Ma^{3}hno^{1} náh^{2} tsá^{2} jmu^{2} hian^{2} tsɨ́^{3} ñí^{1}con^{2} náh^{2}, [hi^{3} chu^{21} jéinh^{1} náh^{2} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} chú^{2} juóu^{32}, jmu^{3} náh^{2} hi^{3} chú^{32} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} hau^{2},] Dió^{32} lienh^{1} quioh^{21} [tsá^{2} quiú^{2} je^{23} jɨ^{3}] tsá^{2} jmu^{2} hian^{2} tsɨ́^{3} ñí^{1}con^{2} nú^{2}.

45 Jáun^{2} la^{3} nɨ́^{2} bíh^{1} lɨ^{3} lin^{1} hi^{3} tson^{2} lɨ́n^{3} hnoh^{2} jon^{2} Dió^{32} Ñeh^{2} náh^{2}, Tsá^{2} cuá^{3} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2}; quí^{1} hí^{3} dá^{2} jmu^{2} hi^{3} taɨn^{32} hiú^{2} tsá^{2} chun^{1} la^{3} jɨ^{3} tsá^{2} hláɨh^{1} nɨ́^{2} siáh^{3}, hi^{3} zen^{2} tsú^{2} siáh^{3} jmɨ́^{3} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} zian^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} tɨ^{32} tsɨ́^{3} dí^{2}, la^{3} jɨ^{3} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} zian^{2} cun^{3} tɨn^{2} tsɨ́^{3} hmóu^{32} nɨ́^{2} siáh^{3}.

46 Su^{3}uú^{2} lɨ́^{1} lɨ́n^{23} náh^{2} hi^{3} zia^{32} hi^{3} hián^{13} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} hno^{3} náh^{2} jmáh^{3}la^{3} tsá^{2} hniau^{3} náh^{2} hmóu^{32}. Quí^{1} hí^{1}

la³ tɨ³ *tsá² chi² hmah²¹ yáh³
jmu² la³ jáun².
47 Hi³ nɨ́¹juáh³ cuen²³ hnoh²
Dió³² jmáh³la³ tsá² juónh³²
náh² re² quiúnh¹, ¿he³ dá² hi³
chu²¹ jmuh³² náh² nɨ́¹juáh³ la³
jáun²? Quí¹ hí¹ la³ tɨ³ tsá² tiá²
cuóun³² Dió³² yáh³ ná¹jmu² la³
jáun².
48 Jmu³ náh² chun¹ la³jmɨ́¹
chun¹ Ñeh² náh² Tsá² cuá³
hñu³mɨ³cuú².

6

Jesús hɨe³² he³ lánh³ lɨ́³ ta²¹ chu²¹

1 ”Ha³ lɨ́² lɨ́¹ ma³ti²¹ náh²
cuáh³² jmáh³la³ ñí¹ jɨe²³ tsáu²
cun³ñí¹ hi³ hniá¹ náh² hi³
jɨe³ tsáu² lánh³ jmuh³² náh².
Quí¹ hí¹ cáun² yáh³ tiú²uú² hi³
hián¹³ náh² ñí¹con² Ñeh² Tsá²
cuá³ hñu³mɨ³cuú², nɨ́¹juáh³ la³
jáun² la³ jmuh³² náh².
2 ”Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹,
nɨ́¹juáh³ jmɨ́¹ ma³hon¹ hnú²
tsá² lɨ³hniauh²³ ñí¹con², ha³
lɨ́² jmu² hnú² chú¹ja²¹ ñí¹con²
ca³la³ jánh³ dú¹ tsáu², tsá²
zian² ja¹ hñú³ jɨ³ tsá² tiáunh¹
hñu³ cuáh³² nɨ́² la³jmɨ́¹ jmu²
tsá² lɨ́n³ la³ cá¹ la³ jéinh¹,
cun³ñí¹ hi³ hnió³ hi³ hléh³²
tsáu² re² quioh²¹. Jú¹ tson²
juanh³² jná¹³, hi³ jɨ́³²la³ jú¹
chu²¹ hi³ hléh³² jáun² tsáu²
bíh¹ jéi³²í¹ hiáuh³ tsú², ha³
tiú²uú² hi³ siáh³ zia³² yáh³.
3 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ nɨ́¹
má¹ca³ma³hon¹ hnú² tsá²
lɨ³hniauh²³ ñí¹con², jmu³ la³
cun³ lɨ³ lɨ́¹³ hi³ hí¹ jan²
tiá² hin² lɨ³ ñi³², uá¹jinh¹
tsá² jlánh¹ re² juónh³² náh²
quiúnh¹.
4 Ta³máɨh³ bíh¹ hniáuh³²
jmúh¹³ hnú², hi³ jáun² hián¹³
nú² la³ cun³ hi³ cué³² Ñeh²
nú², Tsá² jɨe²³ la³ cun³ hi³
jmuh³² nú² jáun².

Jesús má²ta² he³ lánh³ liéinh³² tsú² Dió³²
(Mateo 7:7-11; Lucas 11:2-4)

5 ”Nɨ́¹juáh³ nɨ́¹ má¹ca³lienh¹
hnoh² Dió³², ha³ lɨ́² jmú² náh²
la³jmɨ́¹ jmu² tsá² lɨ́n³ la³ cá¹ la³
jéinh¹, hi³ zaɨn³² liéinh³² Dió³²
ta³ ná¹táun³ ñí¹ lɨ́³ hñu³ cuáh³²
quiú¹³ dí² jɨ³ ñí¹ lɨ́³ cuoh¹ ja¹
hñú³ nɨ́² siáh³, hi³ jáun² jɨe³
tsáu². Jú¹ tson² juanh³² jná¹³
hi³ jɨ́³²la³ jú¹ chu²¹ hi³ hléh³²
jáun² tsáu² bíh¹ jéi³²í¹ hiáuh³
tsú², ha³ tiú²uú² hi³ siáh³ zia³²
yáh³.
6 Tɨ³la³ nɨ́¹ má¹ca³lienh¹
hnú² Dió³² né³, hen² ñéih³
quián¹³ hi³ jnáɨ¹ ho³hñú¹³,
hi³ jáun² ñí¹ zenh² nú² jáun²
huen² lienh¹ Ñeh². Hi³ jáun²
la³ jáun² zia³² hi³ hián¹³ nú²
ñí¹con² Ñeh², Tsá² jɨe²³ hi³
jmuh³² hnú² jáun² ta³ conh¹.
7 ”Nɨ́¹ má¹ca³lienh¹ nú²
Dió³², ha³ lɨ́² hléh² cú²hiú²
cú²cuóh³² jáɨ¹³ tiá² lin¹ ñí¹
jmu³ ta²¹ la³jmɨ́¹ jmu² tsá² tiá²
Dió³² má²cuóun³², quí¹ tsá²
hí³ lɨ́¹ lɨ́n²³ hi³ cun³quionh³ hi³
hleh³² jáun² hliáun³ jáɨ¹³ lɨ́¹³
ne³ Dió³².
8 Lɨ́² jmú² náh² la³jmɨ́¹ jmu²
tsá² hí³; quí¹ ñeh² bí¹ hi³ mɨ́h¹³
náh² má²ñi³² bíh¹ Ñeh² náh²

ní¹juáh³ he³ li³hniauh²³ ñí¹con²
náh².
9 Hi³ jáun² né³, lienh¹ náh²
Dió³² la³ lá²:
Hnú² Tia²¹, Tsá² ñíh³ nú²
hñu³mi³cuú²,
cá² ñí¹ hi³ chu²¹ cuí¹ ná¹chan¹
hi³ jmái² hnú².
10 Cuí¹ chau²¹ bíh¹ jmái¹ hi³
la³jín³² tsáu² tónh³²
jo³cuonh² hnú².
Cuí¹ lí¹³ bíh¹ ñí¹ hué²¹ lá² la³
cun³ hi³ hnáuh² hnú²
jmúh¹³,
la³jmí¹ lí³ hñu³mi³cuú².
11 Cué¹ tiá³ má³² hi³ hniáuh³²
ñí¹con² jnoh¹ né³²,
la³ cun³ hi³ qui³ hniáuh³²
quiú¹³ jnoh¹ cun³ jmá²
cun³ jnia³².
12 Chin³² tiá³ honh² ca³ti²¹ hi³
má²ca³hliáuh² jnoh¹,
la³jmí¹ chin²³ jnoh¹ tsí³ la³
cun³ hi³ má²ca³hliánh²
tsáu² ñí¹con² jnoh¹.
13 Ma³hau¹ tiá³ jnoh¹ hi³ tiá²
ca³ tiá² lau³ jnoh¹ tsá²
hláinh¹,
liau¹ tiá³ jnoh¹ ñí¹con² pí³
quioh²¹ tsú².
[Quí¹ hnú² bíh¹ Tsá² hauh³²
nú² jái¹³ ñí¹con² ca³la³
ji³li³²,
Tsá² pin³ cun³ tán¹ cun³ hián²,
Tsá² cuá¹quien² la³ cun³
jmí¹hi³nio².
Tson² bíh¹ la³ jáun²].
14 ”Jáun² né³, ní¹juáh³ hnoh²
chíh¹ honh² tsáu¹³ tsá² jmu²
hlah³ ñí¹con² náh², jáun² Ñeh²
náh² Tsá² cuá³ hñu³mi³cuú²
chí¹³ uá²jai³² tsí³ tsáuh³ hnoh²;
15 ti³la³ ní¹juáh³ tiá² chin²³
yáh³ hnoh² honh² tsáu¹³ tsáu²,
jáun² sa³jun³ Ñeh² yáh³ hnoh²
chin¹³ tsí³ tsáuh³ hnoh².

Jesús hie³² ca³ti²¹ hi³ má²hien²¹ tsú²

16 ”Ní¹ má¹ca³ma³hien²¹
hnoh², ha³ lí² hái² náh² hlah³
máh¹ la³jmí¹ jmu² tsá² lín³ la³
cá¹ la³ jéinh¹; quí¹ tsá² jmu²
hí³ la³ jáun² dá² hnió³ jíe³
tsáu² hi³ hí³ dí² ná¹má²hien²¹.
Jú¹ tson² juanh³² jná¹³ hi³
cun³ ní² bíh¹ má²ca³táuh³ la³
cun³ hi³ hiáuh³ tsá² la³ hí³
ní¹juáh³ la³ jáun².
17 Ti³la³ hnú² má¹na²¹, ní¹
má¹ca³ma³hien²¹ nú², ráin²
máh¹ hi³ siáu¹ siáh³ re²
chinh³²,
18 hi³ jáun² tiá² li³lieih²¹
tsáu² hi³ hnú² ñi³ma³hien²¹
nú². Jí³²la³ Ñeh² hnú², Tsá²
zenh² quiúnh¹ hnú² ta³ tiá²
jniá³ jáun² bíh¹ li³ ñi³²; hi³
jáun² hí³ bíh¹ zia³² hi³ cué³²
ca³ti²¹ la³ cun³ hi³ jmuh³²
hnú² jáun² ta³máih³.

Tsá² má²nióh³² hi³ quioh²¹ hñu³mi³cuú²
(Lucas 12:33-34)

19 ”Ha³ lí² jmú² dí¹quiaunh²¹
honh² hi³ li³ zian² náh²
hliáun³ ñí¹ hué²¹ lá², ñí¹
lí¹³ tsa³hín³ hi³ quián¹³
cun³quionh³ hi³ cuh³ mí¹cháu²
ji³ hi³ hiá³² juóuh³² ní², ji³ ñí¹
lí¹³ hí³ háin² hi³ han³.
20 Ti³ re² jmu³ náh² pí³
hi³ li³ zian² náh² hliáun³
hñu³mi³cuú², ñí¹ tiá² lí¹³ hí³
mí¹cháu² hi³ cuh³, sa³jun³
hiá³² juóuh³² siáh³, hi³ sa³jun³
háin² lí¹³ tónh³² siáh³ hi³ han³.
21 Quí¹ ní¹juáh³ ñí¹ nio¹ hi³
quián¹³ náh², ñí¹ jáun² bíh¹

uá²jaɨ³² cua³ jmɨ́²chí³ quián¹³
náh².

Mɨ́¹ñí¹ tsú² cue³² joh¹
quioh²¹ tá¹ jan²
(Lucas 11:34-36)

22 ”Mɨ́¹ñí¹ tsú² lɨ́³ la³jmɨ́¹
lɨ́³ cáun² sɨ́² quioh²¹ tá¹ jan²
tsú²; jáun² né³ nɨ́¹juáh³ chu²¹
mɨ́¹máh¹ hnú², jáun² ñí¹con²
tá¹ jan² bíh¹ nú² zia³² joh¹;
23 tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ jlánh¹ la³
hláɨh¹ mɨ́¹máh¹ nú² né³,
jáun² tá¹ jan² bíh¹ nú² zenh²
já¹niéi². Hi³ nɨ́¹juáh³ cha³
jmɨ́¹ lɨ́³ joh¹ quián¹³ nú² cáun²
já¹niéi² bíh¹ la³ lɨ́³, ¡cónh³ bíh¹
tiá² la³ lɨ́³ cáun² já¹niéi² hmíh²
nɨ́¹juáh³ la³ jáun²!

Dió³² jɨ³ quɨe³ nɨ́²
(Lucas 16:13)

24 ”Hí¹ jan² tsáu² tiá² lɨ́¹³
ma³tí³² ñí¹con² gon³ juo¹³,
quí¹ tiá² tɨ²¹ yáh³ tsɨ́³ tsú² tsá²
jan², hi³ tsá² jan² né³, tɨ́³² lɨn³²
bíh¹ tsɨ́³ tsú²; re² lɨn³² bíh¹
ma³tí³² tsú² héih³² quioh²¹
jan², hi³ tsá² jan² né³, tiá²
ta²¹ tanh² yáh³ tsú². Jáun²
né³, cónh³ tiá² lɨ́¹³ bíh¹ hno³
náh² Dió³² cu³tsa³² quionh³
hi³ hniá¹ náh² hi³ zia³² ñí¹
hué²¹ lá².

Dió³² nióh³² hua³hí¹³ tsá²
ná¹lɨn³ jon²
(Lucas 12:22-31)

25 ”Juo³ jná¹³ hnoh²: Ha³
lɨ́² cuɨ́¹ hi²¹ honh² náh² ha³
lánh³ rón³² lɨ́¹³ zian² náh²,
ca³tɨ²¹ ha³ jinh¹ já³² má³² hi³
cúh¹³ náh² ho³ jmáɨ² hi³ húh¹³
náh², jɨ³ ha³ jinh¹ já³² hmɨh³²
hi³ quɨ́h¹³ náh² siáh³. ¿Há¹
jun³juáh¹³ jmɨ́²chí³ quioh²¹
bíh¹ tsú² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien²
la³ cónh³ bí¹ má³² dúh¹; hi³
ngú³ quioh²¹ bíh¹ tsú² siáh³
tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³
bíh¹ ha¹ tsú²?
26 Sá¹nɨ́² jɨe³ ha³ lánh³ zian²
quiuh²¹ tan³², jáh³ tiá² lin¹ hi³
jñi³² hí¹ cáun², sa³jun³ zia³²
bíh¹ cáun² hi³ lau³² quioh²¹
jáh³, hi³ sa³jun³ zeh² bíh¹ siáh³
hñu³cuɨ́³ quioh²¹, tɨ³la³ cun³
jáun² zia³² bíh¹ má³² hi³ cue³²
Ñeh² náh² hi³ cúh² jáh³. ¡Tɨ³la³
hnoh² má¹ná¹, tɨ³ jlánh¹ bíh¹
quien² náh² la³ cónh³ bíh¹
tan³²!
27 ¿Hin² yáh³ hnoh² tɨn²
jmúh¹³ hi³ cuóun¹³ cónh³í¹ cá²
lɨ́², uá¹jinh¹ hen² lɨn³² honh²
náh² hi³ cuóun¹³ náh²?
28 ”Hi³ ¿he³ láɨh³² hɨ³² honh²
náh² ca³tɨ²¹ hmɨh³² hi³ quɨ́h¹³
náh²? Sá¹nɨ́² jɨe³ náh² ha³
lánh³ rón³² cuóun² lɨ́¹³ hi³ tsɨ²¹
ñí¹ náɨ², lí¹³ jáun² tiá² lin¹
jáu² zeh³² yáh³, hi³ sa³jun³ ta³²
siáh³ tá³;
29 tɨ³la³ cun³ jáun² ta³ bíh¹
hla¹ re²¹ Salomón yáh³ tiá²
chú³² jmɨ́¹ jniá³ la³jmɨ́¹ jniá³
lí¹³ nɨ́², uá¹jinh¹ jmɨ́¹ zioh²
lɨn³² tsú².
30 Hi³ jáun² né³, nɨ́¹juáh³
Dió³² jmu² hi³ ca³la³ chú³²
lɨn³² jniá³ náɨ², cáun² hi³
tsɨ²¹ ñí¹ náɨ² né³², hi³ jáun²
tsa³háu² má²jɨn³² bíh¹ tsú² tɨ³
ñeh² cáun² pɨeh¹ nɨ́¹ má¹ca³lɨ³
quiéin², jáun² nɨ́¹juáh³ ta³ bí¹
náɨ² yáh³ jmu² Dió³² hi³ chú³²
jniá³, ¡cónh³ bíh¹ tiá² jmu³
Dió³² hi³ zia³² hanh² hnoh²,

hnoh^{2} tsá^{2} cáun^{2} lɨ́^{1} hɨ^{32} honh^{2} náh^{2}!

31 Hi^{3} jáun^{2} ha^{3} lɨ́^{2} cuɨ́^{1} hi^{21} honh^{2} náh^{2}, hi^{3} juáh^{13} náh^{2}: “¿He^{3} dá^{2} cúh^{13} dí^{2}?”, hi^{3}: “¿He^{3} dá^{2} hnáɨh^{13} dí^{2}?” ho^{3} hi^{3}: “¿He^{3} dá^{2} quɨ́h^{13} dí^{2}?”

32 Quí^{1} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} tiá^{2} Dió^{32} má^{2}cuóun^{32} ná^{1}hɨ^{32} tsɨ́^{3} ca^{3}tɨ^{21} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} nɨ́^{2}; tɨ^{3}la^{3} hnoh^{2} má^{1}ná^{1}, zian^{2} bíh^{1} jan^{2} Ñeh^{2} hnoh^{2}, Tsá^{2} cuá^{3} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2}, Tsá^{2} cuá^{1}ñi^{32} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} lɨ^{3}hniauh^{23} quián^{13} náh^{2}.

33 Ñí^{1} jɨ́^{21}la^{3} ti^{3} chan^{13} náh^{2} hmóu^{32} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32} bíh^{1} hi^{3} má^{1}tih^{21} náh^{2} re^{2} ñí^{1}con^{2} tsú^{2}, jɨ^{3} hi^{3} má^{1}zián^{13} náh^{2} re^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} tɨ^{32} tsɨ́^{3} tsú^{2}, hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} hián^{13} náh^{2} ca^{3}la^{3} jɨ^{3}lɨ^{32} hi^{3} jáun^{2}.

34 Ha^{3} lɨ́^{2} jmú^{2} náh^{2} hɨ^{32} honh^{2} ca^{3}tɨ^{21} he^{3} lɨ́^{13} tsa^{3}háu^{2}, quí^{1} zia^{32} bíh^{1} jmáɨ^{1} tsa^{3}háu^{2} hi^{3} lɨ́^{13} hɨ^{32} honh^{2} hnoh^{2} ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} quioh^{21} tsa^{3}háu^{2}. Quí^{1} ma^{3} quin^{32} ma^{3} cú^{2} jmáɨ^{1} bíh^{1} má^{2}zia^{32} uu^{3}mí^{2}tsɨ^{32} quioh^{21}.

7

Ha^{3} lɨ́^{2} chú^{1} lɨ́^{2} ñih^{21} náh^{2} tsáu^{2}
(Lucas 6:37-42)

1 ”Ha^{3} lɨ́^{2} chú^{1} lɨ́^{2} ñih^{21} náh^{2} tsáu^{2} hi^{3} jáun^{2} tiá^{2} ra^{3}tsa^{2} náh^{2} Dió^{32} héih^{32} la^{3} jáun^{2}.

2 Quí^{1} la^{3} jáun^{2} bíh^{1} ra^{3}tsɨ^{32} tsú^{2} héih^{32} ñí^{1}con^{2} hnoh^{2}, la^{3}jmɨ́^{1} rá^{2}tsɨh^{32} hnoh^{2} jáun^{2} héih^{32} ñí^{1}con^{2} tsáu^{2} bíh^{1}. La^{3} cun^{3} rón^{32} lɨ́^{3} héih^{32} hi^{3} chah^{32} náh^{2} hi^{3} cueh^{32} náh^{2} ñí^{1}con^{2} tsáu^{2}, héih^{32} la^{3} jáun^{2} bíh^{1} siáh^{3} chá^{32} Dió^{32} hi^{3} cué^{32} ñí^{1}con^{2} hnoh^{2}.

3 ¿Ha^{3} bí^{1} lánh^{3} rón^{32} lɨ́^{13} jɨeh^{21} hnú^{2} má^{1}quɨ^{32} pih^{21} hi^{3} hu^{21} mɨ́^{1}ñí^{1} renh^{2}, nɨ́^{1}juáh^{3} tiá^{2} lɨ́^{2}tsɨn^{2} yáh^{3} hnú^{2} hi^{3} hu^{21} cáun^{2} pa^{21} hná^{1} hmá^{2} mɨ́^{1}máh^{1} huen^{2}?

4 ¿Ha^{3} lánh^{3} rón^{32} hó^{32} honh^{1} hnú^{2} hi^{3} juoh^{1} nú^{2} renh^{2}: “¡Cuɨ́^{1} chí^{13} ná^{3} má^{1}quɨ^{32} hu^{21} mɨ́^{1}máh^{1} hnú^{2}!”, hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} cáun^{2} pa^{21} hná^{1} hmá^{2} bíh^{1} la^{3} hu^{21} quián^{13} hnú^{2} huen^{2} má^{1}lɨ^{32} jáun^{2}?

5 ¡Hnú^{2} tsá^{2} lɨ́n^{3} nú^{2} la^{3} cá^{1} la^{3} jéinh^{1}!, la^{3}ñí^{1} tín^{2} chí^{3} hná^{1} hmá^{2} pa^{21} hi^{3} hu^{21} mɨ́^{1}máh^{1} huen^{2}, hi^{3} jáun^{2} má^{1}jáun^{2} lɨ́^{13} jɨeh^{21} hnú^{2} re^{2} hi^{3} chíh^{1} nú^{2} má^{1}quɨ^{32} pih^{21} hi^{3} hu^{21} mɨ́^{1}ñí^{1} renh^{2}.

6 ”Ha^{3} lɨ́^{2} lɨ́^{1} cué^{2} hi^{3} hɨ́en^{1} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} zian^{2} la^{3}jmɨ́^{1} zian^{2} tsáɨ^{2}, quí^{1} nɨ́^{2} lɨ́^{1} ca^{3}qui^{3} ca^{3}jme^{3} tsú^{2} hi^{3} chau^{3} náh^{2} tsú^{2} cú^{2}tiú^{2} cú^{2}jóh^{32} hó^{32}. Ha^{3} lɨ́^{2} lɨ́^{1} ma^{3}jnia^{13} hi^{3} quien^{2} quián^{13} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} zian^{2} la^{3}jmɨ́^{1} zian^{2} mí^{2}ñí^{3}, quí^{1} nɨ́^{2} lɨ́^{1} ca^{3}ha^{3} ca^{3}zauh^{3} tsú^{2}.

Mɨ́^{1} náh^{2}, hniauh^{2}, hi^{3} hléh^{1} siáh^{3} ho^{3}hñú^{13}
(Lucas 11:9-13)

7 ”Mɨ́^{1} náh^{2} ñí^{1}con^{2} Dió^{32} hi^{3} jáun^{2} hian^{3} náh^{2}, hniauh^{2} náh^{2} hi^{3} jáun^{2} chanh^{1} náh^{2}, hléh^{1} náh^{2} ho^{3}hñú^{13} hi^{3} jáun^{2} niá^{32} tsú^{2}.

8 Quí^{1} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} mɨ^{32} ñí^{1}con^{2} tsú^{2}, hiáuh^{13} bíh^{1} tsú^{2}; nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} hnauh^{2}, choh^{13}

bíh¹; hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² hleh³² ho³hñú¹³ né³, niá³ bíh¹.

9 ”Quí¹ ¿hin² yáh³ tsánh² hnoh² tiá³ honh² hi³ cueh¹ cá² máɨ³ quɨn¹ jónh³² nɨ́¹juáh³ hí¹miih²¹ bíh¹ la³ cuá¹mɨ³²?

10 Ho³ nɨ́¹juáh³ cuá¹mɨ² jan² juo¹³, ¿hí¹ tiá³ honh² náh² hi³ cuen¹³ jan² jáh³ hláɨnh¹?

11 Hi³ jáun² né³, nɨ́¹juáh³ tu³ bí¹ hnoh² yáh³ tsá² tiá² chun¹ náh², tɨn² bíh¹ náh² cuéh¹ hi³ chu²¹ ñí¹con² jónh³², ¡tiá¹³ bíh¹ tiá³ Ñeh² náh² Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú² tiá² cué³² hi³ chu²¹ ñí¹con² tsá² hiú² mɨ³²!

12 ”Jáun² jmu³ náh² la³jɨ́³² jmáɨ¹ ñí¹con² tsáu² nɨ́¹juáh³ he³ lánh³ hnáuh² náh² jmu³ tsú² ñí¹con² náh² hmóu³²; quí¹ la³ jáun² bíh¹ lɨ́³ héɨh³² hi³ jmu² jáun² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés jɨ³ ñí¹ Sí² quioh²¹ tsá² ca³lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³² nɨ́² uá²jaɨ³².

Ho³jnɨ́¹³ jáɨ³²
(Lucas 13:24)

13 ”Tiónh³² náh² tɨ³ juɨ³² ho³jnɨ́¹³ tsáɨ². Hú³ bíh¹ ho³jnɨ́¹³, hi³ ca³la³ hi³ jáu² lɨ́n³² bíh¹ juɨ³² hi³ chau²¹ ñí¹ lɨ́¹³ tsa³hín³ tsú², hi³ juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu² tsá²táunh¹ juɨ³² jaun³²;

14 tɨ³la³ ho³jnɨ́¹³ jɨ³ juɨ³² hi³ chau²¹ ñí¹ lɨ́¹³ zian² tsú² né³, jáɨ³² lɨ́n³² bíh¹ hi³ tiá² lɨ³ tɨ́¹ lɨ³ jenh¹, hi³ jáun² cú¹pih²¹ tsáu² bíh¹ tsá² choh²³ juɨ³² jaun³².

Lin¹ bíh¹ he³ ñí¹ hmá² cun³quionh³ máɨ³ hi³ háɨ³²
(Mateo 12:34-35; Lucas 6:43-45)

15 ”Hua³hín¹³ náh² ñí¹con² tsá² lɨ́¹ juáh²³ hi³ lɨ́n³ tɨ³² jë¹ Dió³². Tsá² hí³ dá² ja³táunh¹ ñí¹con² hnoh² hi³ ná¹lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ *já¹ziáh², tɨ³la³ tɨ³ ñeh² má¹ná¹ ná¹lɨ́n³ tsú² la³jmɨ́¹ lɨ́n³ tsɨ́² náɨ¹ jính¹.

16 Hnoh² lɨ́¹³ lɨ³ cuóun³² náh² tsú² cun³quionh³ ha³ lánh³ jmu² bíh¹ tsú²; quí¹ tiá² cun³² yáh³ tsú² mɨ³ uóun²jɨeh¹³ ja¹ tan³ mɨ³juɨ́h², hi³ sa³jun³ cun³² yáh³ tsú² mɨ³ sí² co² tsɨ³ hmá² ton².

17 La³ nɨ́² bíh¹ lɨ́³ hi³ la³jɨ́³² hmá² chu²¹ háɨ³² máɨ³ chu²¹, hi³ la³jɨ́³² hmá² hlah³ né³, háɨ³² mɨ³ hlah³.

18 Nɨ́¹juáh³ hmá² chu²¹, tiá² lɨ́¹³ yáh³ hi³ ha³ máɨ³ hlah³, sa³jun³ hmá² hlah³ lɨ́¹³ ha³ máɨ³ chu²¹.

19 La³jɨ́³² hmá² tiá² máɨ³ chu²¹ háɨ³², quiéih³² bíh¹ tsú² hmá² jáun², hi³ jáun² jɨ́n³² tsú².

20 Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ³ cuóun³² hnoh² tsáu² cun³quionh³ lánh³ jmu² tsú².

Tiá² la³jɨ́n³² tsáu² lɨ́¹³ yáh³ tónh³² jo³cuo² Dió³²
(Lucas 13:25-27)

21 ”Jun³juáh¹³ la³jɨ́n³² yáh³ tsá² záɨ³² jná¹³: “¡Hnú² bíh¹ lɨ́n³ Juóu³² jná¹³!” lɨ́¹³ tónh³² jo³cuo² Dió³²; tɨ³la³ jɨ́³²la³ tsá² jmu² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Ñuh³² jná¹³ Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú² bíh¹ lɨ́¹³ tónh³².

22 Nɨ́[1] má[1]cá[2]chó[32] jmáɨ[1]
jáun[2], juóun[32] lɨ́n[32] tsáu[2] záɨ[32]
jná[13]: “Hnú[2] Juo[13] jnoh[1],
jnoh[1] ca[3]hléh[13] cun[3]ñí[1] hi[3]
ca[3]tɨn[1] hnú[2] jáɨ[13] hi[3] ca[3]hi[3]
hñu[3] tsɨ́[3] jnoh[1], hi[3] cun[3]ñí[1]
hi[3] ca[3]tɨn[1] hnú[2] bíh[1] ca[3]huen[13]
jnoh[1] jmɨ́[2]chí[3] hláɨnh[1] hñu[3]
tsɨ́[3] tsáu[2], hi[3] cun[3]ñí[1] hi[3]
ca[3]tɨn[1] hnú[2] siáh[3] ca[3]jmú[13]
jnoh[1] hliáun[3] hua[3]jueh[32]”.
23 Tɨ[3]la[3] jná[13] né[3] nga[1] la[3]
lá[2] má[1]jáun[2], hi[3] juo[13] ná[1]:
“Hí[1] cónh[3] yáh[3] tiá[2] ca[3]lɨ[3]
cuóu[32] jná[13] hnoh[2]. ¡Tɨ[3] có[32]
quin[32] náh[2] ñí[1]con[2] jná[13],
hnoh[2] tsá[2] jmuh[32] náh[2] hi[3]
hlah[3] hi[3] hó[32]!”

Jmɨ́h[1] hiah[32] pin[3], jɨ[3] hi[3] tiá[2] pin[3]

(Marcos 1:22; Lucas 6:47-49)

24 ”Hi[3] jáun[2] né[3], lɨ[3]ua[3] jan[2]
tsá[2] má[2]tí[32] la[3] cun[3] jáɨ[13] hi[3]
juah[32] jná[13], tsá[2] la[3] hí[3] lɨ́n[3]
la[3]jmɨ́[1] lɨ́n[3] jan[2] tsá[2] quia[3]lín[3]
jmɨ́[1] tsɨ́[3], tsá[2] ca[3]zíh[3] hñú[13]
cáun[2] tsɨ[3] hláu[2].
25 Hi[3] jáun[2] uá[1]jinh[1] tsau[3]
jmɨ́[3], hi[3] ca[3]lɨ[3] hliáun[3] bíh[1]
siáh[3] cua[3], hi[3] ja[3] bíh[1] siáh[3]
chí[3] tiá[3] hi[3] jmɨ́[1] hnió[3] quɨ́h[3]
hñú[3] jáun[2], tɨ[3]la[3] tiá[2] cá[2]quɨ́h[32]
yáh[3], quí[1] ñí[1] hláu[2] bíh[1] jmɨ́[1]
chí[1]hliaun[32] jmɨ́h[1] hiah[32].
26 Tɨ[3]la[3] lɨ[3]ua[3] jan[2] tsá[2]
tiá[2] má[2]tí[32] la[3] cun[3] jáɨ[13]
hi[3] juah[32] jná[13] má[1]ná[1], tsá[2]
la[3] hí[3] lɨ́n[3] la[3]jmɨ́[1] lɨ́n[3] jan[2]
tsá[2]ñuh[2] cáun[1] bíh[1], tsá[2]
ca[3]zíh[3] hñú[13] ñí[1] záɨ[1] táh[1].
27 Hi[3] jáun[2] jmɨ́[1] tsau[21] jmɨ́[3],
hi[3] ca[3]lɨ[3] hliáun[3] bíh[1] jmɨ́[2]
cua[3], hi[3] ja[3] bíh[1] siáh[3] chí[3]
hi[3] hnió[3] quɨ́h[3] hñú[3] jáun[2],
jáun[2] hñú[3] jáun[2] né[3], ca[3]quɨ́[2]
cá[2]cuon[3] bíh[1].
28 Jmɨ́[1] má[2]ca[3]táuh[3] hi[3]
hleh[32] jáun[2] Jesús, lɨ́[1]
ca[3]ja[3]cáun[2] tsɨ́[3] bíh[1] tsá[2] jmɨ́[1]
ná[1]náɨ[32] hí[3] ca[3]tɨ[21] jáɨ[13] hi[3]
má[2]ta[2] tsú[2] jáun[2];
29 quí[1]hliá[2] jmɨ́[1] cuá[1]hɨeh[32]
tsú[2] tsáu[2] la[3]juah[21] dúh[1] jan[2]
tsá[2] ho[2] jáɨ[13], jun[3]juáh[13]
la[3]jmɨ́[1] jmu[2] tsá[2] ná[1]lín[3] tɨ[32]
liei[21] yáh[3].

8

Jesús jmah[23] jan[2] tsá[2] lɨ́n[3] mɨ[3]ho[21] péin[3]

(Marcos 1:40-45; Lucas 5:12-16)

1 Jmɨ́[1] ca[3]son[2] jáun[2] Jesús
tsɨ[3] máh[3], juóun[32] lɨ́n[32] tsáu[2]
ja[3]taunh[21] cu[3]hna[21].
2 Hi[3] jáun[2] cuan[3] jan[2]
tsá[2]ñuh[2] lɨ́n[3] mɨ́[1]uɨ́[3] *mɨ[3]ho[21]
péin[3], hi[3] ca[3]di[3]jñí[32] ta[3] ñí[1]
Jesús, hi[3] ca[3]juáh[3]:
—Hnú[2] Tɨ[32], nɨ́[1]juáh[3]
hnáuh[2] hnú[2], tɨn[2] bíh[1] hnú[2]
jmúh[13] hi[3] lɨ[3] jɨn[2] jná[13].
3 Jáun[2] né[3], Jesús ca[3]tí[3]
cuo[2] ñí[1] quioh[21] tsá[2] hí[3], hi[3]
ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]:
—Hnó[32] jná[13]. Hi[3] jáun[2]
¡cuɨ́[1] lan[2] hnú[2]!
Jmɨ́[1] má[2]lɨ́[2]juáh[3] tsú[2] jáun[2]
la[3] nɨ́[2] né[3], la[3]juɨ[32] ca[3]hin[3] bíh[1]
mɨ́[1]uɨ́[3] jáun[2] quioh[21] tsá[2] hí[3].
4 Hi[3] jáun[2] ca[3]juáh[3] Jesús hi[3]
ca[3]záɨh[3] tsá[2] hí[3]:

—Sá¹ní² jɨe³, ha³ lí² hin² ju-
ouh³² hí¹ jan² ha³ lánh³ rón³²
lɨ³ hi³ má²laɨn³² nú²; jí³²la³
ti³ cuánh² hi³ cuá²ma³jnia¹³
ñí¹con² mí²tsáu² bíh¹, hi³
cuá²cuen²¹ siáh³ jáh³ ñí¹con²
Dió³² la³ cun³ hi³ qui³
ca³juáh³ jáun² hla¹ Moisés, hi³
jáun² la³ jáun² lɨ³ ñi³² tsáu² hi³
má²laɨn³² nú².

*Jesús jmah²³ tsá² quian²¹
hliáu³ tsá² chín¹*
(Lucas 7:1-10)

5 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³, ngah³
siáh³ Jesús já¹ juú² Caper-
naum. Jáun² jan² hliáu³ tsá²
chín¹ tsá² *romano ja³ ñí¹con²
tsú² hi³ ca³hiu³ ca³mí³,
6 hi³ juáh³ la³ lá²:
—Tɨ³², tsá² lín³ quian²¹
jná¹³ rón³² rá²tsáun¹ hi³ hma²,
jɨ³ hi³ má²tso² tsí³ hi³ cú²
uóu³².
7 Jáun² Jesús ca³juáh³:
—Ñe¹ bíh¹ jná¹³ hi³
ñí¹jmah²¹ ná¹ tsú².
8 Tɨ³la³ hliáu³ tsá² chín¹ hí³
né³ ca³ngáɨ³:
—Tɨ³², jun³ lin¹ tsáu² yáh³
jná¹³ hi³ juáh¹³ hi³ hnú²
cuóh¹³ hñu³² ná¹; ñí¹ jí²¹la³ ti³
jmúh¹³ hnú² héih³² bíh¹ hi³
jáun² tsá² quian²¹ jná¹³ lan¹³.
9 Quí¹ ja³bí¹ jná¹³ siáh³
zian² juóu³², hi³ ja³bí¹ lín³
jná¹³ siáh³ hi³ chín¹ ñí¹con²
hliáu³. Jáun² ní¹ má¹cá²jmú³²
jná¹³ héih³² ñí¹con² lɨ³ua³ jan²
tsá² hí³ hi³ tsó³², jáun² tsau³²
bíh¹; hi³ ní¹juáh³ juo¹³ jná¹³
jan²: "¡Ña³²!" jáun² ja³²; hi³
ní¹juáh³ juo¹³ jná¹³ tsá² lín³
quian²¹ ná¹: "¡Jmu³ hi³ lá²!"
jáun² jmu² bíh¹ tsú².
10 Jmí¹ má²lí²niéi³² Jesús
jáɨ¹³ ní² né³, lí¹ ca³ja³cáun²
bíh¹ tsí³, hi³ jáun² ca³záɨh³ tsá²
jmí¹ hí¹já²táunh¹ hí³ cu³hna²¹
la³ lá²:
—Jú¹ tson² juo³ jná¹³
hnoh², hi³ hí¹ jan² yáh³ tsáu²
tiá² má²ca³chanh²¹ jná¹³ ja¹
tsá² *Israel lá², tsá² nio² cáun²
tán¹ tsí³ la³jmí¹ nio² cáun² tsí³
tsá²ñuh² *tsá²cá²jo²¹ lá².
11 Jná¹³ juanh³² ñí¹con²
hnoh², hi³ juóun³² lín³² tsáu²
ja³táunh¹ tɨ³ juɨ³² ñí¹ hia³²
hiú² jɨ³ tɨ³ juɨ³² ñí¹ tá²tsɨ²¹
hiú² ní² siáh³, hi³ tsa³cuú²
tsa³hính² cu³lɨ²¹ quionh³ hla¹
Há²bran²¹, hla¹ Isaac jɨ³ hla¹
Jacob ní² hñu³mɨ³cuú² ñí¹
cuá¹quien² Dió³²;
12 tɨ³la³ tsá² jmí¹ ca³tɨn¹ hi³
tsa³tiánh² ñí¹ cuá¹quien² Dió³²
né³, tsá² hí³ dá² chu³ huen³
bíh¹ tsú² hi³ ziu³ cuɨn³ tsú² ñí¹
lí³ já¹niéi² tɨ³ cheih³², ñí¹ jáun²
tsa³tí² tsa³hoh³² hi³ má²zian²
hi³ chéi³ hi³ uóu³².
13 Jmí¹jáun² ca³juáh³ Jesús
ñí¹con² hliáu³ tsá² chín¹ hí³:
—Cuánh² hñuh³², cuí¹ lí¹³
la³ cun³ hi³ táunh²³ hnú² ní²
ta²¹.
Hi³ jáun² la³ cun³ jmí¹jáun²
bíh¹ lan³ tsá² quian²¹ tsú².

Jesús jmah²³ mɨ³ziú¹³ Pé¹
*(Marcos 1:29-31; Lucas
4:38-39)*

14 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³, ngau³
Jesús hñú¹³ Pé¹, hi³ jáun² ñí¹
jáun² ca³jíen³² tsú² mɨ³ziú¹³

Pé[1] hi[3] rá[1]tsɨn[2] ñí[1] jen[3] hi[3]
rá[2]tsáun[1] hi[3] chéin[3].
15 Jáun[2] ca[3]tí[3] dí[2] cuo[2]
cuo[2] tsá[2]mɨ[3] hí[3], jáun[2] la[3]juɨ[32]
ca[3]quin[3] hi[3] jmɨ́[1] chéin[3] tsú[2];
jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]náu[2] tsá[2]mɨ[3] hí[3],
hi[3] ca[3]jmú[3] má[32] hi[3] cuh[3] tsú[2].

Jesús jmah[23] juóun[32] tsá[2]
tsáun[1]
(Marcos 1:32-34; Lucas
4:40-41)

16 Jmɨ́[1] ca[3]niéi[2] jáun[2] né[3],
cua[3]jan[2] tsú[2] juóun[32] lɨ́n[32]
tsá[2] tiáunh[1] jmɨ́[2]chí[3] hláɨnh[1]
hñu[3] tsɨ́[3] ñí[1]con[2] Jesús; jáun[2]
cun[3]quionh[3] cá[2] jon[1] jáɨ[13] bíh[1]
ca[3]huen[3] tsú[2] la[3]jɨ́n[32] jmɨ́[2]chí[3]
hláɨnh[1] hñu[3] tsɨ́[3] tsáu[2], ja[3]bí[1]
ca[3]jmah[3] tsú[2] siáh[3] tsá[2] jmɨ́[1]
ná[1]tsáun[1] mɨ́[1]uɨ́[3] siáh[3] siáh[3].
17 Cun[3]quionh[3] la[3] jáun[2]
ca[3]lɨ[3]tí[3] la[3] cun[3] hi[3] ca[3]juáh[3]
hla[1] Isaías *tɨ[32] jë[1] Dió[32], jmɨ́[1]
ca[3]juáh[3] jáun[2] la[3] lá[2]: “Hí[3] bíh[1]
ca[3]caun[2] hi[3] jmɨ́[1] lɨ́n[3] jnoh[1]
jáun[2], jɨ[3] hi[3] ca[3]caun[2] tsú[2] siáh[3]
mɨ́[1]uɨ́[3] quiú[13] dí[2]”.

Tsá[2] jmɨ́[1] hnió[3] tsa[3]táunh[1]
quionh[3] Jesús
(Lucas 9:57-62)

18 Jmɨ́[1] ca[3]jɨ́e[3] jáun[2] Jesús
hi[3] juóun[32] lɨ́n[32] bíh[1] tsáu[2]
tionh[2] cu[3] jéin[3] quioh[21], jáun[2]
ca[3]jmú[3] dí[2] héih[32] hi[3] hán[32]
tsú[2] cú[2]jueh[32] tɨ[3] jo[21] jmáɨ[1] lɨ́[1]
ná[1]ho[3] jáun[2].
19 Jmɨ́[1]jáun[2] jan[2] tsá[2] lɨ́n[3] tɨ[32]
liei[21] ja[3] hi[3] cua[3]lienh[3] Jesús,
hi[3] ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]:
—Hnú[2] Tɨ[32], ñe[1] bíh[1] jná[13]
quiúnh[1] hnú[2] lɨ[3]ua[3] cáun[2] ñí[1]
cuóh[13] hnú[2].
20 Jáun[2] Jesús ca[3]záɨh[3] tsá[2]
hí[3] la[3] lá[2]:
—Jáh[3] zia[32] tá[2] hláu[2]
quioh[21] bíh[1] cuo[2], hi[3] zia[32]
bíh[1] siáh[3] záɨ[2] quioh[21] tan[32];
tɨ[3]la[3] Jon[2] tsá[2]mɨ[3]cuóun[2]
má[1]ná[1], tiá[2] zia[32] yáh[3] ñí[1] lɨ́[13]
jnioh[13].
21 Siáh[3] siáh[3] jan[2] tsá[2]
má[2]hen[2] tɨ[3] con[2] tsú[2] ca[3]juáh[3]:
—Tɨ[32], cué[1] tín[2] jáɨ[13] hi[3]
ñí[1]hón[21] jná[13] ñuh[32] [nɨ́[1]
má[1]jun[2]].
22 Tɨ[3]la[3] Jesús né[3], ca[3]záɨh[3]
tsá[2] hí[3]:
—Ña[32] cu[3]hna[32] jná[13], hi[3]
jáun[2] tsá[2] ná[1]jún[1] [ñí[1]con[2]
Dió[32]] cuɨ́[1] cha[3]hón[32] hla[1]
raɨnh[21].

Jesús jmu[2] hi[3] niau[21] tie[3]
jmáɨ[2] jɨ[3] chí[3]
(Marcos 4:35-41; Lucas
8:22-25)

23 Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]hi[3] Jesús
cáun[2] mu[2], hi[3] jáun[2] tsá[2]
haɨn[21] hí[3] tɨ[3] con[2] tsú[2]
já[1]taunh[21] siáh[3] quionh[3].
24 Hi[3] jáun[2] hú[1] juɨ[32] jáun[2]
né[3], cu[3]diá[2]jan[2] ca[3]ja[3] cáun[2]
chí[3] tiá[3] lɨ́n[32] hi[3] hí[1] ca[3]la[3] tɨ[3]
jmɨ́[1] má[2]hí[1]conh[32] yáh[3] jmáɨ[2]
hñu[3] mu[2], hi[3] jmɨ́[1] má[2]jláɨ[23]
siáh[3] mu[2] ma[3] quin[32] ma[3] cu[3]
tsɨn[1] jmɨ́[2]miih[21]. Tɨ[3]la[3] Jesús
má[1]ná[1], jmɨ́[1] má[2]rá[2]cuóun[1]
bíh[1].
25 Jáun[2] ca[3]ñí[1]ñi[13] tsú[2]
Jesús, hi[3] ca[3]záɨh[3] dí[2] la[3] lá[2]:
—¡Tɨ[32], liau[1] jnoh[1]! ¡Hénh[3]
máh[3] má[2]tsá[2]hanh[32] dí[2] hñu[3]
jmáɨ[2]!
26 Jáun[2] hí[3] né[3] ca[3]ngáɨ[3]:

—¿He^{3} láɨh^{32} ja^{32}lɨ^{3}
ná^{1}juenh^{21} náh^{2}? ¡Jlánh^{1} tiá^{2}
cáun^{2} la^{3} nio^{2} honh^{2} náh^{2}!

Hi^{3} jáun^{2} ca^{3}náu^{2} Jesús hi^{3}
ca^{3}jin^{3} chí^{3} jɨ^{3} jmɨ́^{2}miih^{21} nɨ́^{2};
hi^{3} jáun^{2} jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}hná^{3}
chí^{3} hi^{3} ca^{3}ta^{3}no^{1} tie^{3} pih^{21}.

27 Hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} jmɨ́^{1} tiáunh^{1}
hí^{3} hñu^{3} mu^{2} quionh^{3} Jesús
né^{3}, lɨ́^{1} ca^{3}ja^{3}cáun^{2} tsɨ́^{3} bíh^{1}, hi^{3}
ca^{3}juánh^{3} la^{3} lá^{2}:

—¿Hin^{2} dá^{2} tsánh^{2} tsá^{2} nɨ́^{2}
hi^{3} hí^{1} la^{3} tɨ^{3} chí^{3} jɨ^{3} jmɨ́^{2}miih^{21}
máh^{3} taunh^{2} ta^{21}?

Tsá^{2}ñuh^{2} tiáunh^{1} juóun^{32}
lɨ́n^{32} jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} hñu^{3} tsɨ́^{3}
(Marcos 5:1-20; Lucas 8:26-39)

28 Jmɨ́^{1} cá^{1}chó^{21} jáun^{2} Jesús
jo^{21} jmáɨ^{2} lɨ́^{1} ná^{1}ho^{3} né^{3}, ñí^{1}
má^{2}lɨ́^{3} hué^{32} quioh^{21} tsá^{2}
Gadara, jáun^{2} ca^{3}huén^{2} gon^{3}
tsá^{2}ñuh^{2} ñí^{1} táun^{3} jéin^{3} lo^{1}
ñí^{1} ná^{1}hón^{21} hla^{1}, hi^{3} jáun^{2}
ca^{3}ja^{3}taunh^{21} ñí^{1} zenh^{1} Jesús.
Tá^{1} gon^{3} bíh^{1} tsú^{2} jmɨ́^{1} tiáunh^{1}
jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} hñu^{3} tsɨ́^{3}; tsá^{2}
hí^{3} jmɨ́^{1} hian^{2} lɨ́n^{32} tsɨ́^{3} hi^{3}
ca^{3}la^{3} hí^{1} jan^{2} tiá^{2} hin^{2} jmɨ́^{1}
lɨ^{3} ngá^{13} hú^{1} juɨ^{32} jáun^{2}.

29 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}ma^{3}liáu^{32}
hóh^{32} tiá^{3} lɨ́n^{32} hi^{3} juáh^{3}:

—¿He^{3} ca^{3}tɨn^{1} hnú^{2} quiúnh^{1}
jnoh^{1}, hnú^{2} Jesús Jon^{2} Dió^{32}?
¿Hí^{1} ñeh^{3} hnú^{2} ñí^{1} lá^{2} hi^{3}
ña^{3}jmuh^{3} nú^{2} hi^{3} má^{1}tso^{1}
jnoh^{1} tsɨ́^{3} ta^{3} ñeh^{2} bíh^{1} hi^{3}
chau^{21} jmáɨ^{1}?

30 Ñí^{1} má^{2}janh^{2} jáun^{2} jmɨ́^{1}
ñi^{3}táunh^{1} juóun^{32} mí^{2}ñí^{3} hi^{3}
ñi^{3}cúh^{13} háu^{2};

31 hi^{3} jáun^{2} jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1}
hí^{3} né^{3}, ca^{3}hiu^{3} ca^{3}mɨ́^{3} ñí^{1}con^{2}
Jesús, hi^{3} ca^{3}juáh^{3}:

—Ñí^{1}juáh^{3} hi^{3} hue^{13} nú^{2}
jnoh^{1}, cué^{1} tiá^{3} jáɨ^{13} hi^{3}
tsá^{1}tauh^{21} jnoh^{1} hñu^{3} tsɨ́^{3}
mí^{2}ñí^{3} ó^{32}.

32 Jáun^{2} Jesús ca^{3}juáh^{3}:

—¡Huen^{3} náh^{2}! ¡Cuá^{2}tiónh^{32}
náh^{2}!

Hi^{3} jáun^{2} ca^{3}huén^{2} jmɨ́^{2}chí^{3}
hláɨnh^{1} hñu^{3} tsɨ́^{3} tsá^{2}ñuh^{2}
hí^{3} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}tiónh^{21} hñu^{3} tsɨ́^{3}
mí^{2}ñí^{3}; la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}jáun^{2}
bíh^{1} ca^{3}cuóun^{3} mí^{2}ñí^{3} hí^{3} tɨ^{3}
juɨ^{32} dí^{1}jɨ^{23} ñí^{1} hlah^{3}, hi^{3} jáun^{2}
ca^{3}sunh^{3} chu^{3} jmáɨ^{2} lɨ́^{1} ná^{1}ho^{3}
jáun^{2}, hi^{3} ca^{3}tsan^{3}.

33 Tsá^{2} jmɨ́^{1} ná^{1}jmu^{2}
hua^{3}hí^{13} mí^{2}ñí^{3} hí^{3} né^{3},
ca^{3}cuóun^{3} bíh^{1} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}chá^{2}
já^{1} juú^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} má^{2}lɨ^{32}, jɨ^{3}
la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} má^{2}lɨ^{32} jáun^{2} ñí^{1}con^{2}
tsá^{2}ñuh^{2} tsá^{2} jmɨ́^{1} tiáunh^{1} hí^{3}
jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} hñu^{3} tsɨ́^{3} nɨ́^{2}
siáh^{3}.

34 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}huén^{2}
la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} juú^{2} hi^{3}
ca^{3}ñí^{1}ma^{3}jéinh^{3} Jesús; jmɨ́^{1}
ca^{3}jɨ́en^{32} dí^{2} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}hiu^{3}
ca^{3}mɨ́^{3} dí^{2} ñí^{1}con^{2} tsú^{2} hi^{3}
cua^{3}han^{2} tsú^{2} hué^{32} jáun^{2}
quioh^{21} dí^{2}.

9

Jesús jmah^{23} jan^{2} tsá^{2} hma^{2}
(Marcos 2:1-12; Lucas 5:17-26)

1 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3} ca^{3}hi^{3}
Jesús hñu^{3} mu^{2}, hi^{3} ca^{3}han^{3} tɨ^{3}
jo^{21} jmáɨ^{2} lɨ́^{1} ná^{1}ho^{3} jáun^{2} hi^{3}
ca^{3}chánh^{32} tɨ^{3} juú^{2}co^{1}.

2 Ñí¹ jáun² ca³ñí¹jan² tsáu² jan² tsá²ñuh² tsá² hma², hi³ rá¹tsɨn² cáun² ñí¹ jmu². Jmɨ́¹ ca³lɨ³tsɨn² jáun² Jesús hi³ cáun² tán¹ bíh¹ ná¹tioh³ tsɨ́³ tsá² ca³cha³táunh¹ hí³, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² tsáun¹ hí³ la³ lá²:

—Hnú² jón³, tiá³ chá¹ honh²; má²cá²hin³ bíh¹ tso³ quián¹³ hnú².

3 Jmɨ́¹jáun² ma³ jan² tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹ ca³lɨ́n¹³ la³ lá² hñu³ tsɨ́³: "Tsá²ñuh² nɨ́² cáun² lɨ́¹ chú² lɨ́¹ lén³² Dió³² cun³quionh³ jáɨ¹³ quioh²¹".

4 Tɨ³la³ Jesús jmɨ́¹ ñi³² bíh¹ he³ lánh³ ná¹lɨ́n²³ tsá² hí³, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí²:

—¿He³ láɨh³² hlaɨh³ lɨ́n²¹ ná¹tioh³ honh² hnoh²?

5 ¿Hín² jáɨ¹³ hi³ tun³ lá² hi³ jlánh¹ huán¹ tsɨ́³ lɨ³ lin¹ hi³ zia³² pí³ quioh²¹ tsá² hleh³², hí¹ cun³quionh³ hi³ juáh³ tsú²: "¡Tso³ quián¹³ hnú² má²cá²hin³!" ho³ hi³ juáh³ tsú²: "¡Náu², ngɨ́¹!"?

6 Re² bíh¹, cuɨ́¹ má¹jnia¹³ jná¹³ ñí¹con² hnoh² hi³ jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² ho² ná¹ jáɨ¹³ ñí¹ hué²¹ lá² hi³ hin¹³ ná¹ tsáu¹³ tsáu².

Hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² siáh³ tsá² hma² hí³:

—¡Náu², quiaun² jmu² quián¹³, cuánh² hñuh³²!

7 Jmɨ́¹jáun² ca³náu² tsá² jmɨ́¹ hma² hí³ hi³ ngah³ hñú¹³.

8 Jmɨ́¹ má²lɨ́²jɨ́e³ tsáu² hi³ lɨ³ la³ jáun², lɨ́¹ ca³ja³cáun² bíh¹ tsɨ́³, hi³ jáun² ca³ma³quien² tsú² Dió³² Tsá² ca³cué³ pí³ la³ jáun² ñí¹con² tsá²mɨ³cuóun².

Jesús téh²³ Má²téh³

(Marcos 2:13-17; Lucas 5:27-32)

9 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, cua³han³ Jesús ñí¹ jáun² hi³ ngau³ ñí¹ siáh³, jáun² ca³jɨ́en³² tsú² jan² tsá²ñuh² jmáɨ² Má²téh³, hi³ jmɨ́¹ cuá¹tón²¹ ñí¹ cuá¹caɨ³² hmah²¹ [cha¹³ tsá² *romanos], hi³ jáun² ca³záɨh³ dí²:

—Ña³² cu³hna³² jná¹³.

Jmɨ́¹jáun² ca³náu² Má²téh³ hi³ ngau³ cu³hna²¹ Jesús.

10 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, Jesús jmɨ́¹ cuá¹jmu² má³² hñú¹³ Má²téh³ hí³, la³ má²quionh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con². Ja³bí¹ ca³tiánh³ siáh³ juóun³² lɨ́n³² *tsá² caɨ³² hmah²¹ ñí¹ mesa jáun² quionh³ tsú², la³ má²quionh³ tsá² juáh²³ tsáu² hi³ tiá² chun¹.

11 Jáun² jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ tsá² cu³ nió³ téh²³ tsú² *fariseos hi³ jáun² né³, jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú²:

—¿Ha³ bí¹ lánh³ rón³² sa³ tɨ³² juóuh³² hnoh² cáun² cuú² hɨ́nh²³ cu³lɨ²¹ quionh³ tsá² caɨ³² hmah²¹ jɨ³ tsá² ren² tso³ nɨ́²?

12 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² Jesús jáɨ¹³ nɨ́² né³, ca³juáh³:

—Ha³ tiá² tɨ³² mɨ́³ hniah³ yáh³ ñí¹con² tsá² chun¹, tɨ³la³ ñí¹con² tsá² tsáun¹ bíh¹ hniah³.

13 Cuá²tánh¹ náh², hi³ cuá²ma³tɨn¹³ náh² la³ cun³ hi³ hnió³ juáh³ Sí² tioh³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³², ñí¹ rá¹juáh³ la³ lá²: "Jná¹³ hnó³² hi³ já³² mií³ honh² bíh¹ náh², jun³juáh¹³ hi³ hnó³² jná¹³ hi³ jngɨh¹³

náh² jáh³ yáh³ ñí¹con² jná¹³”. La³ ní² bíh¹ rá¹juáh³, quí¹ tiá² ja³ yáh³ jná¹³ hi³ ja³te³ ná¹ tsá² chun¹, quí¹ hi³ ja³te³ tsá² ná¹ren² tso³ bíh¹ jná¹³ ja³.

Nga² tsáu² ñí¹con² Jesús ca³tɨ²¹ hi³ má²hɨen²¹ tsú²
(Marcos 2:18-22; Lucas 5:33-39)

14 Jmɨ́¹jáun² cua³taunh²¹ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² Juan² tsá² ziau² hí³ jmáɨ² ñí¹ zenh¹ Jesús, hi³ ca³ngáɨ³:

—¿He³ láɨh³² ma³hɨen²¹ lɨ́n²¹ jnoh¹, jɨ³ tsá² fariseos nɨ́² siáh³, tɨ³la³ tsá² haɨn²¹ nɨ́² tɨ³ con² hnú² né³, sa³ tiá² má²hɨen²¹ yáh³?

15 Jáun² Jesús ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Hí¹ lɨ́¹³ hi³ tsá² ná¹tén¹ ñí¹ jmu² tsú² jmáɨ¹ hi³ jenh² cuo² tsáu² tiánh³ hi³ ná¹haɨ²¹ hlah³ tsɨ́³ tá¹la³ má²ná¹má²hiún² tsú² tsɨ́³ quionh³ tsá²ñuh² tsá² jenh¹³ hí³ cuo² dúh¹? Tɨ³la³ chau²¹ bíh¹ jmáɨ¹ hi³ quin³ tɨ³ có³² tsá²ñuh² jenh¹³ hí³ cuo²; hi³ jáun² má¹jáun² máh³ má²ma³hɨen²¹ tsá² hí³.

16 ”Hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² taun³² cáun² hmɨh³² tseh¹ quionh³ cá² cuonh²¹ hmɨh³² hmaɨ²¹; quí¹ tsáuh³² bíh¹ hná¹ hmɨh³² hmaɨ²¹ jáun², hi³ jáun² cáɨ³² bíh¹ hmɨh³² má²tseh¹, hi³ jáun² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ ñí¹ jueh³² má²cáɨ³² má¹lɨ³² jáun².

17 Hi³ sa³jun³ tah³² tsú² siáh³ mu² ráu³ cun³ ñí¹ dí¹jaun³² hñu³ chí² láu² má²tseh¹; quí¹ nɨ́¹juáh³ hi³ jmu³ tsú² la³ jáun², má²cáɨ³² bíh¹ chí² láu² tseh¹ jáun² lɨ́¹³, hi³ jáun² tsa³hín³ bíh¹ mu² ráu³ la³ má²quionh³ chí² láu² tseh¹ jáun². Hi³ jáun² bíh¹ hniáuh³² táh³² tsú² mu² ráu³ cun³ ñí¹ dí¹jaun³² hñu³ chí² láu² hmaɨ²¹, hi³ jáun² tiá² hi³ láɨh¹³ tá¹ tun³ hi³ jáun².

Jesús ja³jmah¹ jon² Jairo; hi³ hú¹ juɨ³² jáun² né³, lan² siáh³ jan² tsá²mɨ³ tsáun¹
(Marcos 5:21-43; Lucas 8:40-56)

18 Tá¹la³ jmɨ́¹ cuá¹juáh²³ Jesús jáɨ¹³ nɨ́² né³, jan² tsá² chín¹ ñí¹con² tsá² *judíos cuan³, hi³ jáun² ca³di³jñí³² hi³ ca³jmú³ cuá¹hin³ la³ tɨ³ hué³² ta³ ñí¹ dí², hi³ ca³juáh³:

—Mɨ́¹míh¹ jón³² jná¹³ cun³ jun³; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ hnú² ñeih²¹ hi³ ñá¹ra³tsɨh³² cuonh² ñí¹ quioh²¹ tsú², jenh¹³ bíh¹ tsú².

19 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² tsá² hí³ la³ nɨ́², ca³náu² Jesús hi³ ngau³ quionh³ tsá² hí³, la³ má²quionh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con².

20 Hi³ jáun² hú¹ juɨ³² jáun² né³ ja³ jan² tsá²mɨ³ tsáun¹ má²janh² cu³hna²¹ Jesús hi³ ca³tí³ cuo² zéɨ¹ ha¹ tsú². Tsá²mɨ³ hí³ né³ má²tí³ cun³ quia³tún³ mii² hi³ jmɨ́¹ má²tso² tsɨ́³ hi³ zian² jmɨ́²hán¹.

21 Jáun² tsá²mɨ³ hí³ né³ ca³lɨ́n¹³ hñu³ tsɨ́³ la³ lá²: “Nɨ́¹juáh³ jɨ́³²la³ tɨ³ tí¹³ jná¹³ uón³² zéɨ¹ ha¹ bíh¹ tsú², cun³ jáun² bíh¹ má²lan¹³ jná¹³”.

22 Tɨ³la³ Jesús ca³jinh³ tɨ³ cu³hna²¹ hi³ ca³jɨ́e³ tɨ³ ñí¹

cuá¹ja³² tsá²mɨ³ hí³, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí²:
—Jón³, tiá³ chá¹ honh²; má²laɨn³² nú² quí¹hliá² lɨ́²cháh¹ cáun² honh².
Hi³ jáun² dá² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ lan³ tsú².
23 Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ Jesús hñú¹³ tsá² chín¹ hí³ né³, ca³jɨ́e³ hi³ má²tionh² tɨ³² tsá² haɨnh³² [hi³ má²tiáunh¹ hua³jan²¹ hi³ tsa³hón³² hla¹], hi³ tsáu² né³ má²tiáunh¹ tiá³ siaun³² ca³la³ cú²tiú² cú²jan³² nio².
24 Jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² hí³ la³ lá²:
—¡Huen³ náh² ñí¹ lá²! Quí¹ mɨ́¹míh¹ lá² tiá² rá²jún¹ yáh³, quí¹ rá²cuóun¹ bíh¹ tsú².
Tɨ³la³ tsá² hí³ né³, lɨ́¹ ca³ju³ ca³ngáɨ³ bíh¹ quioh²¹ Jesús.
25 Jmɨ́¹ má²lɨ́²huen³ Jesús tsá² hí³ né³, ca³hi³ ñéih³ ñí¹ rón²¹ mɨ́¹míh¹ hí³ hi³ ca³zanh³ dí² cuo² hla¹ mɨ́¹míh¹ hí³, hi³ jáun² ca³náu².
26 Hi³ jáun² la³ tán¹ la³ cu³ la³ jéin³ jáun² ca³lɨ³ ñi³² tsáu² la³ cun³ hi³ lɨ³ jáun².

Jesús jmah²³ gon³ tsá² ten³

27 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ cua³han³ Jesús ñí¹ jáun², jáun² hú¹ juɨ³² ja³taunh²¹ gon³ tsá² ten³ cu³hna²¹ tsú² hi³ hí¹hóh³², hi³ hí¹juáh²³:
—Hnú² Tsá² jón²zɨ́h¹ jon²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹, ¡cuɨ́¹ já² mií³ honh² hnú² quiú¹³ jnoh¹!
28 Jmɨ́¹ hi²¹ jáun² Jesús ñéih³, jáun² tsá² ten³ hí³ taunh³ siáh³ ñéih³, jáun² ca³záɨh³ Jesús tsá² hí³:
—¿Nió¹ cáun² honh² hnoh² hi³ lɨ́¹³ jmu¹ jná¹³ la³ cun³ hi³ mɨh³² náh² nɨ́²?
Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³:
—Ján³, Tɨ³².
29 Jmɨ́¹jáun² ca³tí³ Jesús cuo² mɨ́¹ñí¹ tsá² hí³, hi³ ca³záɨh³ dí²:
—La³ cun³ hi³ táunh²³ hnoh² nɨ́² ta²¹ cuɨ́¹ lɨ́¹³ ñí¹con² náh².
30 Jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² ca³niá³ mɨ́¹ñí¹ tsá² hí³. Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, jlánh¹ ca³jmú³ Jesús héih³² ñí¹con² tsá² hí³ hi³ ca³juáh³:
—Jmu³ náh² tion³ hi³ hí¹ jan² tsáu² lɨ́² cuɨ́¹ lɨ³ ñi³² hi³ nɨ́².
31 Tɨ³la³ cun³ rón³² ná¹huen³² bíh¹ tsú² ñí¹ jáun², la³juɨ³ ca³chá³ bíh¹ tsú² ñí¹con² tsá² juú² la³ tán¹ la³ cu³ la³ jéin³ jáun² la³ cun³ hi³ má²lɨ́²jmú³ jáun² Jesús.

Jesús jmah²³ jan² tsá² tiá² hleh³²

32 Tá¹la³ hí¹huen³² jáun² tsá² hí³ cua³taunh²¹ ma³ jan² tsáu² ñí¹con² Jesús hi³ ná¹ján² jan² tsá²ñuh² tsá² tiá² hleh³² hi³ jmɨ́¹ hún¹ jan² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³.
33 La³ cun³ jmɨ́¹ ca³chin² jáun² Jesús jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsú², ca³ma³liáu³² hleh³². Jáun² tsáu² né³, lɨ́¹ ca³ja³cáun² tsɨ́³ bíh¹, hi³ jáun² ca³juáh³ la³ lá²:
—Hí¹ cónh³ yáh³ tiá² má²ca³neh²¹ dí² hué³² *Israel lá² la³ cun³ hi³ má²lɨ³² nɨ́².
34 Tɨ³la³ tsá² fariseos má¹ná¹, jmɨ́¹ ná¹juáh²³:

—Tsá²ñuh² ní² dá² huen² jmí²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsí³ tsáu² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ tsá² hláɨnh¹ juo¹³ jmí²chí³ hláɨnh¹ bíh¹.

Jesús ja³² mií³ tsí³ ñí¹con² tsáu²

35 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³tɨ³ ca³ngí³ Jesús la³jí³² juú², jɨ³ juú² míh¹ juú² siún¹ hi³ má²tɨn² tsáu² hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos hi³ táun³ ma³ quin³² ma³ caun³² juú², hi³ ñi³hleh²¹ jú¹ chú³² ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ rón³² lí¹³ tónh³² tsáu² jo³cuo² Dió³², jɨ³ hi³ jmah²³ tsáu² jɨ³lɨ³² ñí¹ mí¹uí³ hi³ zian² tsú², jɨ³ hi³ cú² hi³ uóu³² ní² siáh³.

36 Jmí¹ ca³jíen³² tsú² tsá² juóun³² lín³² hí³ né³, ca³ja³ mií³ tsí³ quioh²¹ tsá² hí³, quí¹hliá² jmí¹ ná¹haɨ²¹ hlah³ tsí³ tsú² jɨ³ hi³ ná¹lín³ tsú² tsá² tiá² hin² zian² hi³ lí¹³ ma³hau³, la³jmí¹ ñi³táunh¹ *já¹ziáh² tiá² juo¹³ zian².

37 Jmí¹jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² la³ lá²:

—¡Hliáun³ cu³tí³ bíh¹ hi³ má²ca³láu², tɨ³la³ pih²¹ lín²¹ bíh¹ tsá² jmu² ta²¹ zian²!

38 Hi³ jáun² né³, hiú¹ mí¹ náh² ñí¹con² Tsá² quioh²¹ hi³ má²ca³láu² jáun², hi³ cuí¹ zen¹ tsú² tsá² ja³quiaun² hi³ má²ca³láu² jáun² quioh²¹.

10

Jesús téh²³ tsá² quian³tun³ hi³ tsa³hléh² jú¹ chú³²

(Marcos 3:13-19; Lucas 6:12-16)

1 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³teh³ Jesús tán¹ quian³tun³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ ca³cuéh³ dí² pí³ hi³ lí¹³ huen³ tsú² jmí²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsí³ tsáu², jɨ³ hi³ jmah³ tsú² tsá² ná¹tsáun¹ la³jí³² ñí¹ mí¹uí³ jɨ³ hi³ cú² hi³ uóu³² ní² siáh³.

2 Hi³ lá² bíh¹ hi³ jmáɨ² tán¹ quian³tun³ *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³²: la³ñí¹ Sí¹mu²¹ tsá² ca³lɨ³ jmáɨ² siáh³ Pé¹, jɨ³ Tre²¹ dá¹jon²¹ tsú² ní²; Jacobo jon² Zebedeo la³ má²quionh³ Juan² dá¹jon²¹;

3 Pí²liéi¹, Bartolomé, Tú¹ma²¹ jɨ³ Má²téh³ ní², tsá² jmí¹ lín³ hí³ *tsá² caɨ³² hmah²¹; Jacobo jon² Alfeo; jɨ³ Tadeo;

4 Sí¹mu²¹ tsá² ca³lɨ³ quionh³ tsá² cu³ nió³ *Cananista ní², jɨ³ Judas tsá² zian² juú² Queriot, tsá² ca³ñí¹jɨenh¹³ hí³ Jesús.

Jesús zen² tsá² quian³tun³ hi³ tsa³hléh² jú¹ chú³²

(Marcos 6:7-13; Lucas 9:1-6)

5 Jesús ca³zen³ tsá² quian³tun³ hí³ cun³quionh³ héih³² lá²:

—Ha³ lí² cua³táunh¹ náh² hué¹³ *tsá²cá²jo²¹, sa³jun³ cuá¹tiónh³² náh² juú² hín¹³ tɨ³ Samaria;

6 tɨ³la³ hniáuh³² cuá¹táunh¹ náh² ñí¹con² tsá² *Israel lá² bíh¹, tsá² ná¹lín³ la³jmí¹ lín³ *já¹ziáh² má²já²cuɨn³.

7 Cuá²táunh¹ náh², cuá²zéih³ náh² tsú² hi³ Dió³² má²cuá¹hinh²³ tsáu² jo³cuo².

8 Jmah21 náh2 tsá2 ná1lín3
mí1uí3 *mɨ3ho21 péin3 jɨ3 tsá2
ná1lín3 mí1uí3 siáh3 siáh3;
jmu3 náh2 hi3 jenh13 tsá2
má2jún1; huen3 náh2 siáh3
jmí2chí3 hláɨnh1 hñu3 tsí3
tsáu2. Quí1 hnoh2 lí1 má2hian2
bí1 náh2 pí3 ní2 ta3 tiá2 hmah21
quien2, jáun2 jmuh21 náh2
ta21, tɨ3la3 ha3 lí2 cán2 náh2
hmah21 má1ná1.

9 ”Ha3 lí2 ñɨ3quián1 náh2
hí1 cú1pih21 quɨe3, uá1 hi3
cú1mí1niau21, uá1 hi3 *cú1tiáu2,
hí1 cáun2 cú1dáɨn3 yáh3.

10 Sa3jun3 hniáuh32 cánh1
náh2 tuh32 hi3 tioh3 hi3
hniáuh32 hú1 juɨ32. Ha3 lí2 cán2
náh2 tun3 hanh2, sa3jun3 tuh32
tioh3 tanh1, hi3 sa3jun3 cánh1
náh2 siáh3 hmá2hu21; quí1 tsá2
jmu2 ta21 cun3 ca3tɨn1 bíh1
hiáuh3 la3jɨ32 la3 cun3 hi3 lɨ3
hniáuh32 quioh21.

11 ”Ní1 má1ca3cha3táunh1
náh2 cáun2 juú2 ho3lá2dá2
lɨ3ua3 cáun2 ñí1náɨ2, hniah32
náh2 jan2 tsá2 chú32 tsí3 ñí1
jáun2 hi3 jáun2 tianh3 náh2
hñú13 tsá2 hí3 ca3la3 ñí1
cá1chó21 jmáɨ1 hi3 huen13 náh2
ñí1 jáun2.

12 Ní1 má1ca3tiónh32 náh2
hñú3 jáun2, zéih3 tsá2 tionh2
ñí1 jáun2 hi3 cuí1 tionh2 tsú2
cáun2 hi3 re2 hi3 tɨn2.

13 Ní1juáh3 hi3 ca3tɨn1 tsá2
hí3 hi3 tiánh3 cáun2 hi3 re2
hi3 tɨn2, lɨ3 quien2 bíh1 hi3
má2lí2zéih3 náh2 tsá2 hí3, tɨ3la3
ní1juáh3 tiá2 ca3tɨn1 tsá2 hí3
hi3 tiánh3 cáun2 hi3 re2 hi3
tɨn2, jáun2 jáɨ13 hi3 má2lí2zéih3
náh2 tsú2 jáun2 jáuh3 bíh1 siáh3
ñí1con2 náh2 hmóu32.

14 Hi3 ní1juáh3 lɨ3ua3
cáun2 hñú3 ho3 juú2 ñí1
ca3cha3táunh1 náh2 tiá2 ca3he3
náh2 tsú2, hi3 sa3jun3 hnió3
tsú2 ne3 jáɨ13 quián13 náh2,
hi3 jáun2 né3, súh3 náh2 hliáu2
quian21 tanh1 ní1 má1tɨ3 ñí1
huen13 náh2 hñú3 jáun2 ho3
juú2 jáun2.

15 Jú1 tson2 juo3 jná13
hnoh2, hi3 ní1 má1cá2chó32
jmáɨ1 hi3 ra3tsɨ32 Dió32 héɨh32,
tɨ3 jlánh1 bíh1 huáh2 tsí3 hi3
ma3tson13 Dió32 tsá2 juú2
la3 hí3 la3 cónh3 bíh1 hi3
ca3quiúnh32 jáun2 tsá2 jmí1
zian2 juú2 Sodoma jɨ3 Gomorra.

Tsá2 tanh2 ta21 Dió32 zian2 ja1 hniéɨ2

16 ”¡Sá1ní2 jɨe3! Jná13 zei21
hnoh2 hi3 ná1lín3 náh2 la3jmí1
lín3 *já1ziáh2 tionh2 ja1 tsí2
náɨ1. Tɨ3la3 jmu3 náh2 jan21
lín21 la3jmí1 lín3 jáh3 hláɨnh1;
tɨ3la3 tá1la3 jáun2 né3, jmu3
náh2 hi3 chú32 honh2 náh2
má1ná1 la3jmí1 lín3 chi3 jáɨ2.

17 Hua3hín13 náh2, quí1
hnoh2 jɨenh3 tsú2 jo3cuo2
tsá2tan21, jɨ3 hi3 quiu3 po3
tsú2 hnoh2 la3 tɨ3 hñu3 cuáh32
quiú13 dí2.

18 Hi3 hí1 ca3la3 tɨ3 ñí1con2
tsá2 ná1ho2 ta21 jɨ3 tsá2 ná1lín3
re21 yáh3 tsa3jau2 tsú2 hnoh2
cun3ñí1 hi3 ca3tɨn1 jná13;
má1jáun2 bíh1 má2lí13 cuéh1
hnoh2 jú1 tson2 hi3 ca3tɨn1
jná13 ñí1con2 tsá2 hí3 jɨ3 ñí1con2
tsá2cá2jo21 ní2 siáh3.

19 Tɨ3la3 nɨ́1 má1ca3zeh3 tsú2
hnoh2 ñí1 ta3 ñí1 tsá2tan21 né3,
ha3 lɨ́2 jmú2 náh2 hɨ32 honh2
nɨ́1juáh3 he3 juáh13 náh2
ho3 nɨ́1juáh3 he3 lánh3 rón32
hléh13 náh2; quí1 nɨ́1juáh3
nɨ́1 má1ca3tɨ3 ñí1 hléh13 náh2,
Dió32 bíh1 cué32 jáɨ13 hi3
cuá1hléh1 náh2.
20 Quí1 jun3juáh13 hnoh2
yáh3 tsá2 cuá1hléh1 náh2,
quí1 Jmɨ́2chí3 joh1 Ñeh2 bíh1
náh2 Tsá2 hléh32 cun3quionh3
honh1 náh2.
21 ”Hí1 la3 tɨ3 tsá2 jan2 jméɨ2
mí1ziú13 quionh3 yáh3 tsú2
jɨenh3 hi3 jngah3 tsáu2, jɨ3
tsá2 má2lieih21 siáh3 jɨenh3
jon2; jon2 tsáu2 jmu3 hniéɨ2
quionh3 jméɨ2 mí1ziú13, hi3 hí1
ca3la3 tɨ3 jɨenh3 yáh3 tsú2 tsá2
má2lieih21 hi3 jngah3 tsáu2.
22 Tsá2 zian2 tá1 cáun2
hngá1máh3 bíh1 lɨ3 hau2
hnoh2 cun3ñí1 hi3 ca3tɨn1
jná13; tɨ3la3 nɨ́1juáh3 tsá2
ca3tion3 tsɨ́3 ca3la3 tɨ3 ñí1
cá1táuh3 jmáɨ1 quioh21 hi3
zian2 ñí1 hué21 lá2 né3, tsá2
la3 hí3 bíh1 liáun3.
23 Nɨ́1juáh3 ca3hɨ́1 ca3tsa1
tsú2 hnoh2 cáun2 juú2, huen3
náh2 ñí1 jáun2 hi3 cuá1táunh1
náh2 cáun2 juú2 siáh3; quí1 jú1
tson2 juah32 jná13 hi3 jná13
Jon2 tsá2mɨ3cuóun2 jáunh13 ná1
ñeh2 bíh1 hi3 táunh3 hnoh2
la3jɨ́32 juú2co1 juú2hñú13 tsá2
Israel.
24 ”Hí1 jan2 yáh3 tsá2
má2tɨn32 tiá2 lɨ́13 lɨ3tɨn2 tɨ3
hliáun3 la3 cónh3 bíh1 tɨ32
joh1, hi3 hí1 jan2 yáh3 tsá2
lɨ́n3 quian21 tiá2 tɨ3 jlánh1 bíh1
quien2 la3 cónh3 bíh1 tsá2 lɨ́n3
juo13 tsú2.
25 Tsá2 cuá1má2tɨn32 hí3 dá2
ca3tɨn1 ma3hiún2 tsɨ́3 cun3
jɨ32la3 ti3 hi3 chau21 jmáɨ1
hi3 lɨ́n13 la3jmɨ́1 lɨ́n3 tɨ32 joh1
bíh1, hi3 tsá2 lɨ́n3 quian21 né3
ca3tɨn1 ma3hiún2 tsɨ́3 hi3 lɨ́n13
la3jmɨ́1 lɨ́n3 juo13. Quí1 nɨ́1juáh3
ta3bí1 tsá2 chín1 cáun2 hñú3
yáh3 ca3juáh3 tsáu2 hi3 lɨ́n3
Beelzebú [tsá2 chín1 juo13
jmɨ́2chí3 hláɨnh1], ¡cónh3 bíh1
tiá2 tu3 hión32 tsú2 tsá2 hñú13
tsú2 ñí1 hná1 nɨ́2!

Hin2 ñí1con2 hniáuh32 jmú13
dí2 juénh2
(Lucas 12:4-7)

26 ”Hi3 jáun2 né3, tiá2
hniáuh32 yáh3 jmúh13 náh2
juénh2 ñí1con2 tsáu2. Quí1
lɨ3ua3 cáun2 hi3 jlɨ́23 tsú2,
chau32 bíh1 jmáɨ1 hi3 jñéih23,
hi3 lɨ3ua3 cáun2 hi3 ná1hmá1
né3, chau32 bíh1 jmáɨ1 hi3
lɨ́2jnia2 siáh3.
27 La3jɨ́32 hi3 juo3 jná13
hnoh2 ta3 hñu3 niéɨ2, ma3jnia13
náh2 jáɨ13 jáun2 ta3 jma2; hi3
lɨ3ua3 cáun2 hi3 juah32 jná13
ñí1con2 hnoh2 ñí1 ná1conh1
né3, cuá2tɨ́1 cuá2hoh3 náh2
ca3la3 tɨ3 tsáɨh3 hñú3 hi3
cháh13 náh2 hi3 jáun2.
28 Ha3 lɨ́2 juenh3 náh2 tsá2
jngɨh2 jmáh3la3 ngú3, hi3
má1lɨ32 jáun2 né3, tiá2 tɨn2 yáh3
tsú2 jngɨh3 jmɨ́2chí3 quián13
náh2; tɨ3 re2 juenh3 náh2
ñí1con2 Tsá2 lɨ́13 jngah3 náh2,
hi3 má1lɨ32 jáun2 né3 lɨ́13 zen3
tsú2 jmɨ́2chí3 quián13 náh2
quiu3juóu32.

29 ”¿Há¹ tiá² cuen² tsú² gon³ tan³² pih²¹ la³ cun³ cá² héih³² quɨe³ dúh¹? Tɨ³la³ cun³ jáun² hí¹ jan² yáh³ jáh³ pih²¹ la³ hí³ tiá² jún²³ tá¹la³ tiá² má²lɨ́²cué³² Ñeh² náh² jáɨ¹³.

30 Hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ jñú² chinh³² yáh³ hnoh² ná¹hɨ¹³ siáh³ ma³ quin³² ma³ cá² máɨh³².

31 Jáun² né³, ha³ lɨ́² juenh³ náh², quí¹ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² hnoh² la³ cónh³ bíh¹ tan³² ná¹juóun²¹.

Tsá² ton² hi³ haɨn²¹ tɨ³ con² Jesús
(Lucas 12:8-9)

32 ”Hi³ jáun² né³, la³jín³² tsá² má²quien² jná¹³ ñí¹ ta³ ñí¹ tsáu², ja³bí¹ jná¹³ siáh³ má¹quien¹³ tsá² la³ hí³ ñí¹ ta³ ñí¹ Ñuh³² ná¹, Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú²;

33 tɨ³la³ lɨ³ua³ jan² tsá² tiá² hnió³ má²quien² jná¹³ ñí¹con² tsáu² né³, ja³bí¹ jná¹³ siáh³ tiá² má¹quien¹³ tsá² la³ hí³ ñí¹con² Ñuh³² Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú².

Jesús jmu² hi³ tiú²uú² tiáunh¹ tsáu² cá²hon³
(Lucas 12:51-53)

34 ”Su³uú² lɨ́¹ cuí¹ lɨ́n¹³ hnoh² hi³ jná¹³ ja³jmú³² hi³ niau²¹ tie³ ñí¹ hué²¹ lá²; quí¹ jun³juáh¹³ hi³ ja³chá³ jná¹³ tie³ yáh³, tɨ³la³ jná¹³ dá² ja³ hi³ chá¹³ ná¹ hniéi² quɨ³² bíh¹.

35 Ja³ jná¹³ hi³ ja³jmú³² hi³ tsá²ñuh² ná¹háun³ quionh³ jméi², tsá²mɨ³ ná¹háun³ quionh³ mí¹ziú¹³, hi³ ló³² tsú² ná¹háun³ siáh³ quionh³ mɨ³ziú¹³;

36 jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ hi³ ma³ quin³² ma³ jan³² tsú² ná¹hniei²¹ quionh³ má²tún² tsá² hñú¹³.

37 ”Nɨ́¹juáh³ tsá² ja³²lɨ³ hnio³ jméi² jɨ³ mí¹ziú¹³ cha³ jmɨ́¹ ma³hniau³ tsú² jná¹³, tsá² la³ hí³ tiá² ca³tɨn¹ hen² tɨ³ con² jná¹³. Hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² ja³²lɨ³ hnio³ tsá²mɨ³ tsá²ñuh² jon² cha³ jmɨ́¹ ma³hniau³ tsú² jná¹³, tsá² la³ hí³ siáh³ tiá² ca³tɨn¹ yáh³ hen² tɨ³ con² jná¹³.

38 Ja³bí¹ tiá² lɨ́¹³ han³ tsú² tɨ³ con² jná¹³ nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² hnió³ cán³ crei²¹ hi³ ma³zian² tsú² la³jmɨ́¹ zian² jná¹³ lá².

39 Nɨ́¹juáh³ tsá² hnió³ liáu³ jmɨ́²chí³ quioh²¹, tsá² la³ hí³ tɨ³ tsa³hín³ bíh¹; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² tsa³hín³ jmɨ́²chí³ quioh²¹ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ né³, tsá² la³ hí³ bíh¹ tɨ³ liáun³.

La³ cun³ hi³ joh¹³ tsú² ñí¹con² Dió³²
(Marcos 9:41)

40 ”Lɨ³ua³ jan² tsá² he³ hnoh², ja³bí¹ má²lɨ́²he³ jɨ³ jná¹³ bíh¹ tsú² jaun³²; hi³ lɨ³ua³ jan² tsá² ca³he³ jná¹³ né³, ja³bí¹ la³ jáun² má²lɨ́²hen³ tsú² la³ jɨ³ Tsá² ca³ze³ bí¹ jná¹³.

41 Lɨ³ua³ jan² tsá² hen² jan² *tɨ³² jë¹ Dió³² quí¹ cun³ñí¹ hi³ ja³ tsú² hi³ ja³hléh² jë¹ Dió³², ja³bí¹ tsá² hí³ hiáuh¹³ la³ cun³ hi³ hiáuh³ jan² tɨ³² jë¹ Dió³²; hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² hen² jan² tsá² zian² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³² cun³ñí¹ hi³ zian² tsú² la³ jáun², ja³bí¹ hí³ dí² hiáuh³ la³ cun³ hi³ hiáuh¹³

tsá² zian² hí³ la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³².
42 Lɨ³ua³ jan² tsá² cué³² uá¹jinh¹ cáun² vaso jmɨ́² jma³ cuóuh³ ñí¹con² lɨ³ua³ jan² tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² jná¹³, uá¹jinh¹ jan² tsá² tsɨ́¹juɨ́³, tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ hen² tsú² tɨ³ con² jná¹³ bíh¹, ja³bí¹ tsá² hí³ uá²jaɨ³² hiáuh³ cáun² hi³ chu²¹ la³ cun³ hi³ ca³tɨn¹ hiáuh³.

11

Juan² tsá² jmɨ́¹ zion² tsáu² jmáɨ² zen² tsáu² ñí¹con² Jesús
(Lucas 7:18-35)

1 Jmɨ́¹ cá¹tsan³ jáɨ¹³ hi³ ca³záɨh³ jáun² Jesús tán¹ quian³tun³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² né³, cua³han³ ñí¹ jáun² hi³ ca³ñí¹hɨeh¹ dí² tsá² tiáunh¹ juú² la³ cu³ la³ jéin³ jáun², hi³ ca³ñí¹hléh² jú¹ chú³².
2 Tá¹la³ jmɨ́¹ cuá¹hún¹ jáun² Juan² tsá² ziau² hí³ jmáɨ² hñu³mí¹ñí² ca³lɨ³ ñi³² la³ cun³ hi³ jmu² Cristo. Jáun² ca³zen³ dí² gon³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² hi³ tsa³jɨen³ Jesús,
3 hi³ tsa³ngáɨ³ tsú² la³ lá²:
—¿Hí¹ hnú² uá¹ Tsá² ca³tɨn¹ já³², ho³ hniáuh³² uá¹ jan¹³ jnoh¹ jan² tsá² siánh³?
4 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³:
—Cuá²tánh¹ náh², cuá²zéih³ náh² Juan² la³ cun³ hi³ ná¹jɨeh³² náh² jɨ³ hi³ ná¹naɨh³² náh².
5 Cuá²zéih³ náh² tsú² hi³ tsá² ten³ má²jniá³ ñí¹, tsá² hma² má²ñi³táunh¹, hi³ má²laɨn³² siáh³ tsá² jmɨ́¹ ná¹lɨ́n³ mɨ́¹uɨ́³ *mɨ³ho²¹ péin³, hi³ tsá² jmɨ́¹ te³ cuá¹ né³ má²náɨ³² bíh¹, má²ca³jenh¹³ bíh¹ tsá² jmɨ́¹ má²ná¹jún¹, hi³ tsá² tia³mii² né³, má²ná¹náɨ³² bíh¹ jú¹ chú³² ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ rón³² lɨ¹³ liáun³.
6 ¡Jlánh¹ jmɨ́¹ ren² tsá² tiá² lɨ́¹ cha³² hliáun³ ñéih³ tsɨ́³ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³!
7 Jmɨ́¹ já¹tanh²¹ jáun² tsá² hí³ ca³ma³liáu³² Jesús hleh³² ñí¹con² tsá² tionh² hí³ la³ cu³ la³ jéin³ ñí¹ zenh¹ hi³ ca³tɨn¹ Juan² tsá² ziau² hí³ jmáɨ², hi³ juáh³ la³ lá²:
—¿He³ dá² jaun³² ca³ñí¹jɨeh¹³ hnoh² ñí¹ lɨ³ hué³² quiéin²? ¿Hí¹ ca³ñí¹jɨeh¹³ hnoh² cáun² hmá² tá² náɨ² hi³ lɨ́¹ quí² lɨ́¹ jɨeh²³ cun³quionh³ chí³ juáh¹³?
8 Hi³ nɨ́¹juáh³ tiá² la³ jáun² né³, ¿he³ bíh¹ ca³ñí¹jɨeh¹³ náh²? ¿Hí¹ ca³ñí¹jɨen¹ náh² jan² tsá²ñuh² quih³² hmɨh³² jlánh¹ bí¹ huá¹? Sá¹nɨ́² dú¹ jɨe³ náh², tsá² ná¹quih³² hmɨh³² hi³ jlánh¹ bí¹ huá¹ tionh² re² tɨn² ñéih³ hñú¹³ tsá² ná¹lɨ́n³ re²¹ bíh¹.
9 Hi³ jáun² né³, ¿he³ bíh¹ ca³ñí¹jɨeh¹³ náh²? ¿Hí¹ ca³ñí¹jɨen¹ náh² jan² *tɨ³² jë¹ Dió³²? Quí¹ tson² bíh¹ cu³tí³, tɨ³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ lɨ³ua³ jan² tɨ³² jë¹ Dió³².
10 Quí¹ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² rá¹ja³² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ Juan² tsá² ziau² hí³ jmáɨ², hi³ juáh³ la³ lá²:
Sá¹nɨ́² jɨe³, jná¹³ zein²¹ jan² tsá² tsa³can³² jáɨ¹³ ta³ tin² la³ cun³ bíh¹ hnú²,
tsá² hí³ bíh¹ jmu³ hua³jan²¹ juɨ³² ñí¹ cuóh¹³ hnú².

11 Jmɨ́1 má2lɨ́2chá32 Jesús jáɨ13
nɨ́2 né3, ca3záɨh3 siáh3 tsá2 hí3
la3 lá2:
—Jú1 tson2 juo3 jná13
hnoh2, hi3 tiá2 hin2 zian2
hí1 jan2 yáh3 tsá2 jlánh1
bíh1 quien2 ja1 la3jɨ́n32 tsá2
ca3lɨ3zian2 ñí1 hué21 lá2 la3
cónh3 bíh1 Juan2 tsá2 ziau2 hí3
jmáɨ2; tɨ3la3 cun3 jáun2 tsá2 tiá2
lin1 ñí1 quien2 ja1 quioh21 tsá2
má2tionh2 jo3cuo2 Dió32, tsá2
la3 hí3 bíh1 tɨ3 jlánh1 quien2
la3 cónh3 bíh1 Juan2.
12 ”Hi3 jáun2 ca3la3 cun3 jmɨ́1
cuan1 Juan2 tsá2 ziau2 hí3
jmáɨ2 hi3 la3 tɨ3 ta3né32, héɨh32
quioh21 Dió32 cáun2 cuá2zá2
cuá2tsó3 bíh1 ja1 hniéɨ2 hi3
tɨ3 lɨ3mí1 tsá2lɨ3quien2, hi3
tsá2 jlánh1 ná1cueh32 pí3 né3,
má2ná1cah23 bíh1 jmáɨ1 hi3 lɨ́13
tónh32 jo3cuo2 Dió32.
13 Jmɨ́1 tɨ́2 quien2 bíh1 la3jɨ́32
hi3 rá1juáh3 ñí1 Sí2 quioh21
tsá2 lɨn3 hí3 tɨ32 jë1 Dió32, jɨ3
liei21 quioh21 hla1 Moisés
siáh3, ca3la3 tɨ3 ñí1 cá1chó21
jmáɨ1 hi3 cuan3 Juan2 tsá2
ziau2 hí3 jmáɨ2;
14 jáun2 Juan2 hí3 bíh1 lɨ́n3
Líh3, tsá2 jmɨ́1 lɨ́n3 hí3 tɨ32
jë1 Dió32, tsá2 ca3tɨn1 hi3 já32
nɨ́1juáh3 hi3 hnáuh2 hnoh2
táunh13 ta21.
15 Nɨ́1juáh3 tsá2 tsɨ21 cuá1,
cuɨ́1 nie13.
16 ”¿He3 ñí1 tsáu2 lɨ́13 cunh21
jná13 quionh3 tsá2 zian2 jmáɨ1
hi3 ziáun2 dí2 lá2? Lɨ́13 juáh13
la3 lá2: Jmu2 tsú2 la3jmɨ́1 jmu2
tsá1míh1 ñi3co1 ja1 hmah21.
Ná1hóh32 tsú2 hi3 jéɨnh32
hlah3, hi3 zaɨh32 raɨnh21 la3
lá2:
17 “Sa3 tiá2 ca3lɨ3 hnáuh2
yáh3 hnoh2 tsan13 jmɨ́1 lɨ́1jiéɨ13
jnoh1 jáun2 hmá2 tá2 le2; hi3
sa3jun3 lɨ́2uoh3 yáh3 hnoh2
jmɨ́1 lɨ́1jmú13 jnoh1 siáh3 sun1
ca3tɨ21 jmáɨ1 hi3 nio2 hlah3 tsɨ́3
tsú2”.
18 Juanh32 jná13 la3 nɨ́2, quí1
cuan3 Juan2 tsá2 tiá2 cú2 tiá2
hɨ́nh23, hi3 jáun2 tsáu2 né3
juáh3: “Tsá2 hún1 jmɨ́2chí3
hláɨnh1 hñu3 tsɨ́3 bíh1 hí3”.
19 Jáun2 né3, cuan3 siáh3
jná13 Jon2 tsá2mɨ3cuóun2,
tsá2 cú2 tsá2 aɨh32 ná1, tɨ3la3
má1lɨ32 jáun2 né3 juáh23 siáh3
tsáu2: “¡Tsá2 jlién3 bíh1 nɨ32,
hi3 hɨ́nh23 siáh3 jmáɨ2, tsá2
juónh23 re2 quionh3 tsá2 ren2
tso3 jɨ3 *tsá2 chi2 hmah21 nɨ́2
siáh3!” Tɨ3la3 cun3quionh3
la3jɨ́32 hi3 ná1lɨ́23 bíh1 lɨ́2 lin1
hi3 Dió32 jan2 Tsá2 quia3lín3
jmɨ́1 tsɨ́3.

Tsá2 juú2 tiá2 nieh3
(Lucas 10:13-15)

20 Jmɨ́1jáun2 ca3ma3liáu32
Jesús jí23 hi3 ca3tɨn1 tsá2 juú2
ñí1 má2ca3jmú3 tsú2 hliáun3
hua3jueh32, quí1 cun3ñí1 hi3
tsá2 hí3 tiá2 má2ca3za3 yáh3
jmɨ́1 tsɨ́3. Hi3 ca3juáh3:
21 —¡Jlánh1 juon23 hnoh2
tsá2 juú2 Corazín! ¡Jlánh1
juon23 siáh3 hnoh2 tsá2 juú2
Betsaida! Quí1 sá1jmɨ́1 hi3
ca3lɨ3 la3jɨ́32 hua3jueh32 já1 tsá2
jmɨ́1 zian2 juú2 Tiro jɨ3 juú2
Sidón dúh1, la3jmɨ́1 má2lɨ32
nɨ́2 ja1 quián13 hnoh2, hi3

jáun² má²hia³ jáun¹³ máh³ jmɨ́¹ má²ca³za³ tsú² jmɨ́¹ tsɨ́³, hi³ jmɨ́¹ má²ca³jmú³ tsú² lin¹ cun³quionh³ hi³ jmɨ́¹ quɨ́h²¹ tsú² jáun² tú²cho¹, jɨ³ hi³ jmɨ́¹ sén²¹ tsú² siáh³ juá² hmóu³².

22 Hi³ jáun² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ huáh² tsɨ́³ hi³ má¹tsoh¹ hnoh² honh² má¹tɨ³ ñí¹ ra³tsɨ³² Dió³² héih³², la³ cónh³ bíh¹ tsá² jmɨ́¹ zian² jáun² jmɨ́¹tin² já¹ juú² Tiro quionh³ juú² Sidón.

23 Hi³ hnoh² siáh³ tsá² juú² Capernaum, ¿hí¹ ná¹lɨ́n²³ hnoh² hi³ cuá¹tánh¹ náh² hñu³mɨ³cuú²? Hnoh² dá² cuá¹tánh¹ la³ tɨ³ quiu³juóu³² bíh¹. Quí¹ sá¹jmɨ́¹ hi³ ca³lɨ³ hua³jueh³² la³ nɨ́² já¹ juú² Sodoma jmɨ́¹tin² la³jmɨ́¹ lɨ²¹ nɨ́² ja¹ quián¹³ hnoh², hi³ jáun² jmɨ́¹ nio² bíh¹ juú² jáun² la³ tɨ³ ta³né³² dúh¹ sá¹jmɨ́¹ hi³ lɨ³ la³ jáun².

24 Hi³ jáun² jná¹³ né³ juanh³², hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ huáh² tsɨ́³ hi³ má¹tsoh¹ hnoh² honh² jmáɨ¹ hi³ ra³tsɨ³² Dió³² héih³² la³ cónh³ bíh¹ tsá² jmɨ́¹ zian² jáun² juú² Sodoma jmɨ́¹tin².

Ñá²táunh¹ náh² ñí¹con² jná¹³, jáun² tianh¹³ náh² tie³
(Lucas 10:21-22)

25 Jmáɨ¹ jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Hnú² Tia²¹, Tsá² lɨ́n³ nú² Juo¹³ tsá² zian² hñu³mɨ³cuú² jɨ³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² nɨ́² siáh³, cué²³ jná¹³ tiá¹hmah¹ quí¹hliá² ca³hmáh¹ hnú² jú¹ tson² hi³ jáun² tiá² lɨ́¹³ há¹ ngɨ¹³ tsá² quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³, jɨ³ tsá² ñí² tsá² lieih²¹ nɨ́² siáh³; tɨ³la³ ñí¹con² tsá² tsɨ́¹ tsá² juɨ́³ bíh¹ ca³niah²¹ hnú² jú¹ tson² jáun².

26 Ján³, quí¹ la³ jáun² jlánh¹ re² tɨ́³ honh² hnú² Tia²¹.

27 ”Sá¹nɨ́² jɨe³ náh², jo³uón³² jná¹³ má²ca³chá³ Ñuh³² jná¹³ ca³la³ jɨ³lɨ³². Hnga² bíh¹ Dió³² cuóun³² re² Jon², hi³ hnga² bíh¹ siáh³ Jon² Dió³² cuóun³² re² Jméi²; hi³ lɨ³ua³ jan² tsá² hnió³ dí² ma³jnia² Jméi² ñí¹con² siáh³, lɨ³ cuóun³² bíh¹ tsú² Jméi² dí².

28 Ñá²táunh¹ náh² ñí¹con² jná¹³, la³jɨ́n³² náh² tsá² má²cá²huon³ náh² hi³ ná¹jmuh³² náh² ta²¹ jɨ³ hi³ ná¹quiánh¹ náh² lio²¹, hi³ jáun² jná¹³ chau²¹ tie³.

29 Hen³ náh² hi³ ñí¹táunh¹ náh² ná¹cunh² quiúnh¹ jná¹³ la³jmɨ́¹ ñi³táunh¹ cuá¹juɨ́² quiáh² hué³², hi³ jáun² cuɨ́¹ lɨ³ tɨn² náh² la³ cun³ hi³ tɨn² jná¹³, quí¹ jná¹³ jan² tsá² juenh² tsɨ́³ bíh¹, jan² tsá² tiá² jmu² quien² hnga², hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ niau²¹ tie³ jmɨ́¹ honh² náh².

30 Quí¹ la³ cun³ ta²¹ hi³ jmúh¹³ náh² ta³ ná¹cunh² náh² quiúnh¹ jná¹³ lɨ́³ cáun² ta²¹ huá¹ bíh¹, hi³ sa³jun³ héi² yáh³ lio²¹ hi³ cué¹³ jná¹³ siáh³.

12

Tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² Jesús cun³² cuú²miih²¹ jmáɨ¹ nio² tie³
(Marcos 2:23-28; Lucas 6:1-5)

1 Jmí¹jáun² né³ jmí¹
cuá¹ngɨ³² Jesús ja¹ ñí¹ zia³²
hi³ jná¹ quioh²¹ tsáu² cáun²
*jmáɨ¹ nio² tie³. Jáun²
tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú²
ca³lɨ³ ñí¹cuóunh²¹, hi³ jáun²
ca³ma³liáu³² tsú² hi³ caɨ³² chí²
hieh² cuú²miih²¹ hi³ jná¹ ñí¹
jáun², hi³ jáun² hí¹cúh² dí²
máɨ³ jáun².

2 Jmí¹ ca³jíe³ tsá² *fariseos
hi³ jáun² né³, jáun² ca³záɨh³
tsú² Jesús la³ lá²:

—Sá¹ní² jɨe³, tsá² haɨn²¹ ní²
tɨ³ con² hnú² jmu² ta²¹ hi³ tiá²
ca³tɨ²¹ jmu³ tsú² jmáɨ¹ nio²
tie³.

3 Tɨ³la³ hí³ má¹ná¹, ca³juáh³:

—¿Tiá¹ má²ca³híh³ hnoh²
ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³², ñí¹
rá¹juáh³ hi³ he³ ca³jmú³ hla¹
re²¹ Dá²vi²¹ cu³ jéin³² jmí¹
lɨ²¹ ñí¹cuóunh²¹ quionh³ tsá²
quionh³?

4 Tsá² hí³ dá² ca³ñí¹hi³²
ñéɨh³ hñu³ cuáh³² lí³ hmɨh³²
hi³ ca³ñí¹cúh² *hí³ cuú²miih²¹
híen¹ quionh³ tsá² quionh³,
cáun² hi³ tiá² jmí¹ ca³tɨn¹
cuh³, quí¹ hí³ jáun² dá² jmí¹
ná¹chan¹ hi³ cuh³ jmáh³la³
tsá² ná¹lín³ mí²tsáu² bíh¹.

5 Ho³ ¿tiá¹ má²ca³híh³
hnoh² liei²¹ quioh²¹ hla¹
Moisés ñí¹ rá¹juáh³ hi³
mí²tsáu² tsá² jmu² ta²¹ hñu³
cuáh³² chín¹ tiá² tianh³² yáh³
tie³ ní¹juáh³ jmáɨ¹ nio² tie³,
tɨ³la³ cun³ jáun² tiá² tso³ yáh³
hi³ jáun²?

6 Tɨ³la³ jná¹³ juanh³² hi³ ñí¹
lá² zia³² cáun² hi³ tɨ³ jlánh¹
bíh¹ quien² la³ cónh³ bíh¹
cuáh³² chín¹.

7 Tiá² la³ má²ca³ngɨ¹³ máh³
hnoh² la³ cun³ hi³ rá¹juáh³
jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³², hi³
juáh³ jáun² la³ lá²: “Jná¹³ dá²
hnó³² hi³ já³² mií³ honh² bíh¹
hnoh², jun³juáh¹³ hi³ jngɨh¹³
náh² jáh³ ñí¹con² jná¹³ yáh³”.
Sá¹jmí¹ hi³ má²ca³ngɨ¹³ náh²
jáɨ¹³ ní² dúh¹, jáun² tiá² cáun²
lí¹ jmí¹ cueh¹ yáh³ náh² tso³
tsá² tiá² hi³ lí²jmú³ hí¹ cáun².

8 Quí¹ uá¹ hi³ jmáɨ¹ nio² tie³,
cun³ jáun² cáun² ho² bíh¹ Jon²
tsá²mɨ³cuóun² jáɨ¹³.

Jesús jmah²³ jan² tsá² má²ca³náɨ³ cáun² cuo²
(Marcos 3:1-6; Lucas 6:6-11)

9 Jmí¹jáun² cua³han³ Jesús
ñí¹ jáun², hi³ jáun² ca³ñí¹hi³²
hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá²
*judíos zeh² já¹ juú² jáun².

10 Ñí¹ jáun² jmí¹ cuá³ jan²
tsá²ñuh² jmí¹ má²ca³náɨ³
cáun² cuo²; tɨ³la³ tsá² tionh²
ñí¹ jáun² má¹ná¹, jmí¹ hnió³
choh¹³ ha³ lánh³ rón³² lí¹³
chá³² dí² tsáu¹³ tsú², hi³ jáun²
ca³ngáɨh³ dí²:

—¿Hí¹ lí¹³ jmah³ tsú² jan²
tsá² tsáun¹ ní¹juáh³ jmáɨ¹ nio²
tie³ juáh¹³?

11 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³
ñí¹con² tsá² hí³:

—¿Hin² dá² lɨ³ua³ jan²
hnoh², ní¹juáh³ hi³ ca³tánh³
jan² *já¹ziáh² joh² náh² cáun²
ñí¹ hlah³, há¹ tiá² cuá¹chin³²
náh² jáh³ hí³ joh² uá¹jinh¹
jmáɨ¹ nio² tie³?

12 Tɨ³la³ ¡tɨ³ jlánh¹ bíh¹
quien² jan² tsáu² la³ cónh³
bíh¹ jan² já¹ziáh²! Jáun² né³,

zia^{32} bíh^{1} jáɨ^{13} hi^{3} jmu^{3} tsú^{2}
hi^{3} chu^{21} jmáɨ^{1} nio^{2} tie^{3}.
13 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} tsá^{2}
lɨ^{3} hí^{3} cuo^{2} la^{3} lá^{2}:
—Ñéɨh^{1} cuonh^{2}.
Jmɨ́^{1} jáun^{2} ca^{3}ñeh^{3} tsá^{2} hí^{3}
cuo^{2}, hi^{3} jáun^{2} la^{3} bíh^{1} la^{3} cun^{3}
rón^{32} lɨ^{3} cuá^{2} cáun^{2}.
14 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}huén^{2} tsá^{2}
fariseos tɨ^{3} cheih^{32}, hi^{3} ca^{3}juu^{3}
ca^{3}hlénh^{3} ha^{3} lánh^{3} rón^{32} lɨ́^{13}
jngɨh^{3} dí^{2} Jesús.

Jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}juáh^{3} jan^{2} tɨ^{32} jë^{1}
Dió^{32} jmɨ́^{1}tin^{2} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} Jesús

15 Jmɨ́^{1} ca^{3}lɨ^{3} ñi^{32} Jesús
jáɨ^{13} jáun^{2} né^{3}, cua^{3}han^{3} bíh^{1}
cú^{2}jueh^{32} ñí^{1} jáun^{2}; jmɨ́^{1}jáun^{2}
ja^{3}taunh^{21} juóun^{32} lɨ́n^{32} tsáu^{2}
cu^{3}hna^{21} tsú^{2}. Jesús ca^{3}jmah^{3}
la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} jmɨ́^{1} ná^{1}tsáun^{1},
16 hi^{3} jáun^{2} jmu^{2} dí^{2} héih^{32}
hi^{3} hí^{1} jan^{2} tiá^{2} hin^{2} záɨh^{32}
tsáu^{2} hi^{3} hin^{2} tsánh^{2} hí^{3} dí^{2}.
17 La^{3} nɨ́^{2} lɨ^{3}, hi^{3} jáun^{2}
ca^{3}lɨ^{3}tí^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} ca^{3}juáh^{3}
hla^{1} Isaías *tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32}, jmɨ́^{1}
ca^{3}juáh^{3} jáun^{2} la^{3} lá^{2}:
18 Tsá^{2} lá^{2} bíh^{1} Tsá^{2} lɨ́n^{3}
quian^{21} jná^{13},
Tsá^{2} má^{2}cá^{2}quiánh^{32} jná^{13},
Tsá^{2} jlánh^{1} hno^{3} jná^{13}
jɨ^{3} hi^{3} jlánh^{1} tsah^{1} jná^{13} hi^{3}
ca^{3}tɨn^{1} tsú^{2}.
Cuen^{21} jná^{13} Jmɨ́^{2}chí^{3} joh^{2}
ñí^{1}con^{2} tsú^{2},
jáun^{2} ngáɨ^{32} tsú^{2} ñí^{1}con^{2}
tsá^{2} zian^{2} tá^{1} cáun^{2}
hngá^{1}máh^{3} jáɨ^{13} he^{3}
lánh^{3} rón^{32} rá^{1}tsɨ^{32}
jná^{13} héih^{32}.
19 Tiá^{2} hniéɨ^{2} jmu^{3} yáh^{3} tsú^{2},
sa^{3}jun^{3} tɨ^{3} hóh^{32} tsú^{2},
hi^{3} hí^{1} jan^{2} yáh^{3} tiá^{2} hin^{2}
ne^{3} hi^{3} jmu^{2} tsú^{2} tiá^{3}
siaun^{32} ja^{1} hñú^{3}.
20 Hí^{1}juáh^{3} cáun^{2} hmá^{2} tá^{2}
má^{2}ca^{3}jñáh^{3} yáh^{3} tiá^{2}
jau^{3} tsú^{2},
sa^{3}jun^{3} ye^{3} tsú^{2} cáun^{2} sɨ́^{2}
jmɨ́^{2}cau^{32} pih^{21} hi^{3} tion^{3}
chí^{1}hún^{1},
ca^{3}la^{3} tɨ^{3} ñí^{1} cá^{1}chó^{21} jmáɨ^{1} hi^{3}
jmu^{3} tsú^{2} hi^{3} jú^{1} tson^{2}
cah^{13} jmáɨ^{1} la^{3} tán^{1}.
21 Hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} zian^{2} tá^{1}
cáun^{2} hngá^{1}máh^{3} ha^{3}
tsɨ́^{3} ñí^{1}con^{2} Tsá^{2} hí^{3}.

Juáh^{3} tsáu^{2} hi^{3} Jesús
quian^{32} pí^{3} quioh^{21} tsá^{2}
hláɨnh^{1}
(Marcos 3:20-30; Lucas 11:14-23; 12:10)

22 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}ñí^{1}jan^{2} tsú^{2}
ñí^{1}con^{2} Jesús jan^{2} tsá^{2}ñuh^{2}
ten^{3} jɨ^{3} hi^{3} tiá^{2} hleh^{32} siáh^{3},
hi^{3} jmɨ́^{1} hún^{1} jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1}
hñu^{3} tsɨ́^{3}. Jáun^{2} Jesús ca^{3}jmah^{3}
tsá^{2} hí^{3}, hi^{3} jáun^{2} tsá^{2}ñuh^{2} hí^{3}
ca^{3}jnia^{3} ñí^{1} jɨ^{3} hi^{3} ca^{3}lɨ^{3} siáh^{3}
hléh^{32}.
23 Jáun^{2} la^{3}jín^{32} tsáu^{2}
ca^{3}ja^{3}cáun^{2} tsɨ́^{3}, hi^{3} jáun^{2}
ca^{3}juáh^{3}:
—¿Hí^{1} hí^{3} dá^{2} jón^{2}zɨ́h^{1}
jón^{2}cho^{1} hla^{1} Dá^{2}vi^{21} tsá^{2} nɨ́^{2}
juáh^{13}, [tsá^{2} qui^{3} ná^{1}jan^{23} dí^{2}
hí^{3}]?
24 Tɨ^{3}la^{3} jmɨ́^{1} má^{2}lɨ́^{2}niéɨ^{32}
jáun^{2} tsá^{2} fariseos jáɨ^{13} jáun^{2}
né^{3}, ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:
—Tsá^{2}ñuh^{2} nɨ́^{2} dá^{2} huen^{2}
jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} hñu^{3} tsɨ́^{3}
tsáu^{2} cun^{3}quionh^{3} pí^{3} quioh^{21}
Beelzebú tsá^{2} hláɨnh^{1} tsá^{2}
chín^{1} bíh^{1}.

25 Tɨ3la3 Jesús jmɨ́1 dí1ñi32
bíh1 ha3 lánh3 jmɨ́1 ná1lɨ́n23
tsá2 hí3, hi3 jáun2 ca3záɨh3 dí2
la3 lá2:
—Nɨ́1juáh3 zia32 hniéi2 ja1
cu3 nió3 má2tún2 hmóu32 tsá2
ná1lɨ́n3 ta21, jáun2 la3jɨ́n32 bíh1
tsú2 tsa3hín3; ja3bí1 la3 jáun2
nɨ́1juáh3 cáun2 juú2, ho3lá2dá2
tsá2 má2tún2 cáun2 hñú3 ñí1
tionh1 lɨ́3 ná1tsoh3 ja1 má2tún2
hmóu32 hi3 ná1quiú2 ná1tɨ́n23,
ha3 tiá2 lɨ3 uén3 yáh3 tsá2 la3
hí3.
26 Jáun2 ja3bí1 la3 jáun2 bíh1
siáh3 lɨ́3 uá2jaɨ32 nɨ́1juáh3 *Sa-
tanás la3 chin2 cheih32 hnga2,
jáun2 ñí1con2 hnga2 bíh1 tsú2
má2jmu2 hniéi2; jáun2 né3 ¿ha3
ya3 lánh3 rón32 lɨ́13 ma3hɨ́e2 pí3
quioh21 tsú2?
27 Hnoh2 juánh3 náh2 hi3
jná13 huen2 ná1 jmɨ́2chí3
hláɨnh1 cun3quionh3 pí3
quioh21 Beelzebú; jáun2
nɨ́1juáh3 la3 nɨ́2 né3, ¿hin2
cun3quionh3 pí3 quioh21
huen2 tsá2 haɨn21 tɨ3 con2
hnoh2 jmɨ́2chí3 hláɨnh1 tiáunh1
hñu3 tsɨ́3 tsáu2? Hi3 jáun2 né3,
cun3quionh3 ta21 hi3 jmu2 nɨ́2
tsá2 haɨn21 nɨ́2 tɨ3 con2 bí1 náh2
má2lɨ́2lin1 hi3 lɨ́1 ná1tsá2con2
bí1 náh2.
28 Tɨ3la3 jná13 má1ná1,
huen2 ná1 jmɨ́2chí3 hláɨnh1
cun3quionh3 Jmɨ́2chí3 joh1
Dió32 bíh1; hi3 jáun2 la3 nɨ́2 né3
má2lɨ́2lin1 hi3 jná13 bíh1 tsá2
ca3hiáu32 Dió32 hi3 lɨ́n13 ná1
Re21, Tsá2 qui3 ná1jan23 hnoh2
hí3.
29 ”Né32 né3, ¿lánh3 bíh1
rón32 lɨ́13 hí3 jan2 tsáu2 hñú13
jan2 tsá2 pin3 lɨ́n32 hi3 quin3
tsú2 la3jɨ́32 hi3 nio2 hñú13 tsú2,
nɨ́1juáh3 tiá2 la3 hñe3 yáh3 tsú2
tín2 tsá2 hñú13 hí3? Quí1 jɨ́32la3
la3 jáun2 bíh1 lɨ́13 quin3 tsú2 hi3
quioh21 tsú2.
30 ”Hi3 jáun2 né3, lɨ3ua3
jan2 tsá2 tiá2 hen2 tɨ3 con2
jná13, tsá2 la3 hí3 tiá2 hún1
yáh3 cá2hon3 quiúnh1 jná13;
hi3 lɨ3ua3 jan2 tsá2 tiá2 cha32
cu3lɨ21 quiúnh1 jná13, tsá2 la3
hí3 tɨ3 toh2 tiú2 jóh32 bíh1.
31 ”Hi3 jáun2 bíh1 juanh32
jná13 hi3 zia32 bíh1 uu3i3tso3
quioh21 la3jɨ́32 tso3 hi3 jmu2
tsá2mɨ3cuóun2, jɨ3 la3jɨ́32 jú1
hlah3 hi3 hleh32 tsú2 nɨ́2 siáh3;
tɨ3la3 nɨ́1juáh3 tsá2 tú2 hión32
Jmɨ́2chí3 Chun1 má1ná1, ha3
tiú2uú2 uu3i3tso3 zia32 yáh3
quioh21.
32 Lɨ3ua3 jan2 tsá2 tú2 hiáu32
jná13 Jon2 tsá2mɨ3cuóun2,
zia32 bíh1 uu3i3tso3 quioh21
tsú2; tɨ3la3 nɨ́1juáh3 tsá2 ca3tu3
ca3hión32 Jmɨ́2chí3 Chun1 né3,
tiú2uú2 uu3i3tso3 zia32 yáh3
quioh21 tsá2 la3 hí3, sa3jun3
mɨ3cuú2 lá2 hi3 sa3jun3 mɨ3cuú2
cáun2.

Cun3quionh3 máɨ3 hi3 háɨ32
bíh1 hmá2 lɨ́2lin1
(Mateo 7:17-20; Lucas 6:43-45)

33 ”Né32 né3, máɨ3 chu21 bíh1
háɨ32 nɨ́1juáh3 hmá2 chu21;
jáun2 nɨ́1juáh3 hmá2 hlah3 né3,
mɨ3 hlah3 bíh1 háɨ32. Quí1
cun3quionh3 máɨ3 hi3 háɨ32
bíh1 hmá2 lɨ́13 lɨ3 cuoh2 tsú2.

34 ¡Hnoh^{2} dá^{2} jón^{2}zɨ́h^{1}
jón^{2}cho^{1} jáh^{3} hláɨnh^{1} bíh^{1}!
¿Ha^{3} bíh^{1} lánh^{3} rón^{32} lɨ́^{13} hléh^{13}
hnoh^{2} jáɨ^{13} chu^{21} nɨ́^{1}juáh^{3}
chín^{1}dí^{1} hmóu^{32} bíh^{1} hnoh^{2}
tiá^{2} chun^{1} náh^{2}? Quí^{1} lɨ^{3}ua^{3}
cáun^{2} hi^{3} ná^{1}canh^{2} hñu^{3} jmɨ́^{1}
hñu^{3} tsɨ́^{3} tsú^{2}, hi^{3} jáun^{2} bíh^{1}
hue^{32} ho^{3} tsú^{2}.
35 Tsá^{2} chun^{1} hleh^{32} jú^{1}
chu^{21} quí^{1}hliá^{2} hi^{3} chu^{21} zia^{32}
hñu^{3} tsɨ́^{3}; tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} hláɨh^{1} tsá^{2}
hon^{2} má^{1}ná^{1}, hleh^{32} hi^{3} hlah^{3}
quí^{1}hliá^{2} hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} zia^{32}
hñu^{3} tsɨ́^{3} tsú^{2}.
36 Hi^{3} jáun^{2} jná^{13} juanh^{32}
ñí^{1}con^{2} hnoh^{2} hi^{3} nɨ́^{1}
má^{1}cá^{2}chó^{32} jmáɨ^{1} hi^{3} ra^{3}tsɨ^{32}
Dió^{32} héih^{32}, la^{3}jɨ́n^{32} tsáu^{2} bíh^{1}
tsa^{3}jɨ́enh^{1} jú^{1} tson^{2} quioh^{21}
ca^{3}tɨ^{21} la^{3}jɨ́^{32} jáɨ^{13} tiá^{2} tsú^{2}ta^{21}
hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}tá^{2} lɨ́^{2}hí^{32} tsú^{2}.
37 Quí^{1} la^{3} cun^{3} lɨ́^{3} jáɨ^{13}
quián^{13} bíh^{1} nú^{2} tá^{1}tsɨn^{1}
nú^{2} héih^{32}, má^{1}jáun^{2} lɨ^{3} lin^{1}
nɨ́^{1}juáh^{3} tá^{1}can^{1} nú^{2} tso^{3} ho^{3}
tiá^{2} tso^{3} hauh^{32} nú^{2}.

Tsá^{2} hláɨh^{1} mɨ^{32} cáun^{2} li^{21} hi^{3} lɨ́^{3} hua^{3}jueh^{32}
(Marcos 8:12; Lucas 11:29-32)

38 Jáun^{2} né^{3}, ma^{3} jan^{2} tsá^{2}
fariseos quionh^{3} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3}
tɨ^{32} liei^{21} ca^{3}juáh^{3} ñí^{1}con^{2} Jesús
la^{3} lá^{2}:
—Tɨ^{32}, hnáu^{2} jnoh^{1} neh^{21}
hi^{3} jmúh^{13} hnú^{2} cáun^{2} li^{21} hi^{3}
lɨ́^{3} hua^{3}jueh^{32}.
39 Tɨ^{3}la^{3} Jesús né^{3} ca^{3}ngáɨ^{3}:
—Tsá^{2} hláɨh^{1} hon^{2}, tsá^{2} tiá^{2}
má^{2}tí^{32} jë^{1} mɨ^{32} cáun^{2} li^{21} hi^{3}
lɨ́^{3} hua^{3}jueh^{32}; tɨ^{3}la^{3} tiú^{2}uú^{2} li^{21}
siáh^{3} hiáuh^{3} yáh^{3} tsú^{2}, jɨ́^{32}la^{3}
li^{21} hi^{3} ca^{3}jɨ́e^{3} jáun^{2} tsáu^{2} hi^{3}
ca^{3}tɨn^{1} hla^{1} Jonás bíh^{1}, tsá^{2}
jmɨ́^{1} lɨ́n^{3} hí^{3} *tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32}.
40 Quí^{1} la^{3}jmɨ́^{1} ca^{3}hi^{3} jáun^{2}
hla^{1} Jonás hnɨ^{32} jmáɨ^{1} hnɨ^{32}
nie^{3} hñu^{3} héin^{1} jan^{2} jáh^{3}
jmáɨ^{2} pan^{1} lɨ́n^{21}, ja^{3}bí^{1} la^{3}
jáun^{2} hniáuh^{32} tsa^{3}hi^{32} siáh^{3}
Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} hnɨ^{32} jmáɨ^{1}
hnɨ^{32} nie^{3} hñu^{3} hué^{32}.
41 Jáun^{2} nɨ́^{1} má^{1}cá^{2}chó^{32}
jmáɨ^{1} hi^{3} cán^{3} Dió^{32} jú^{1}
tson^{2} ñí^{1}con^{2} la^{3}jɨ́n^{32} tsáu^{2},
má^{1}jáun^{2} nu^{3} tiánh^{3} tsá^{2} jmɨ́^{1}
zian^{2} juú^{2} Nínive hi^{3} chá^{32}
tso^{3} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} zian^{2} né^{32},
quí^{1} hí^{3} dí^{2} ca^{3}ja^{3}conh^{2} bíh^{1}
tsɨ́^{3} tso^{3} quioh^{21} jmɨ́^{1} ca^{3}náɨ^{32}
jáɨ^{13} quioh^{21} hla^{1} Jonás. Ján^{3},
chá^{32} tsá^{2} hí^{3} tsáu^{13} tsá^{2} zian^{2}
né^{32}, quí^{1} ñí^{1} lá^{2} zenh^{2} jan^{2}
tsá^{2} tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} quien^{2} la^{3}
cónh^{3} bíh^{1} hla^{1} Jonás hí^{3}.
42 Ja^{3}bí^{1} hla^{1} tsá^{2}mɨ^{3} tsá^{2}
jmɨ́^{1} chín^{1} hué^{32} tɨ^{3} la^{3} quián^{3}
nó^{32} nɨ́^{1} má^{1}cá^{2}chó^{32} jmáɨ^{1} hi^{3}
cán^{3} Dió^{32} jú^{1} tson^{2}, hi^{3} jáun^{2}
tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3} chá^{32} tsáu^{13} tsá^{2}
zian^{2} né^{32}; quí^{1} hla^{1} tsá^{2}mɨ^{3}
hí^{3} ja^{3} cáun^{2} hué^{32} ñí^{1} jlánh^{1}
bíh^{1} uóunh^{3} hi^{3} cua^{3}niéi^{3} jáɨ^{13}
quioh^{21} hla^{1} re^{21} Salomón
tsá^{2} jlánh^{1} jmɨ́^{1} quia^{3}lín^{3} hí^{3}
jmɨ́^{1} tsɨ́^{3}. Ján^{3}, tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3} chá^{32}
tsáu^{13} tsá^{2} zian^{2} né^{32}, quí^{1} ñí^{1}
lá^{2} zenh^{2} jan^{2} tsá^{2} tɨ^{3} jlánh^{1}
bíh^{1} quien^{2} la^{3} cónh^{3} bíh^{1} hla^{1}
re^{21} Salomón hí^{3}.

Jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} jáunh^{23} siáh^{3} hñu^{3} tsɨ́^{3} tsáu^{2}
(Lucas 11:24-26)

43 ”Ní¹juáh³ má¹cuá²han³
jmí²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsí³
tsáu², jáun² tsá²ngí² ñí¹
quiéin², hi³ tsá²hniauh² ñí¹ lí¹³
cuá³² tie³; hi³ jáun² ní¹juáh³
tiá² ca³choh¹³ né³, jáun² lín²³
la³ lá²:
44 “Cuí¹ ñih²¹ jná¹³ cú²jueh³²
hñu³² ñí¹ cuá¹han³ ná¹”. Jáun²
ní¹ má¹cá²chánh³² tsú² jáun²
né³, chanh²¹ tsú² tsá² hí³ hi³
má²lín³ la³jmí¹ lí³ cáun² hñú³
má²jáu², hi³ má²rá²hiah¹³ jɨ³
hi³ má²dí¹lɨ³ re² tɨn² lín³²
ñéih³.
45 Má¹jáun² tsau³² hi³
tsá²quian³ cónh³í¹ quiaun³
jmí²chí³ hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹
hláɨnh¹ la³ cónh³ bí¹ hnga²,
hi³ jáun² la³jín³² jáun² bíh¹
taunh³² hñu³ tsí³ tsá² hí³, hi³
jáun² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ hlaɨh³
má²lí²³ quioh²¹ tsá² hí³ ní¹
má¹lɨ³² jáun² la³ cónh³ bíh¹
jmí¹tin². La³ ní² bíh¹ lí¹³
ñí¹con² tsá² hláɨh¹ tsá² hon²
zian² jmáɨ¹ hi³ ziáun² dí² lá².

Mí¹ziú¹³ Jesús má²já²jɨe³ quionh³ tsá¹ raɨnh²¹
(Marcos 3:31-35; Lucas 8:19-21)

46 Tá¹la³ dí¹liéinh³² jáun²
tsá² hí³ bíh¹ Jesús, cuan³
mí¹ziú¹³ la³ má²quionh³ tsá¹
raɨnh²¹ dí². Jáun² ca³ta³tonh¹
tsú² cheih³² hi³ jmí¹ hnió³
liéinh³² Jesús.
47 Jmí¹jáun² ca³juáh³ tsáu²
ñí¹con² Jesús la³ lá²:
—Mí²ziúh² hnú² quionh³
tsá¹ renh² nú² tionh² cheih³²
ní² hi³ hnió³ liéih³² hnú².
48 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá²
má²lí²ngáɨ³² hí³ jáɨ¹³:
—¿Hin² dá² tsánh² hí³
mí²zia³² jná¹³ dúh¹, hi³ hin²
dá² tsánh² hí³ renh² jná¹³?
49 Jáun² né³ ca³hɨen³ dí² tsá²
haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ ca³juáh³
la³ lá²:
—Tsá² lá² bíh¹ ná¹lín³
mí²zia³² jná¹³ jɨ³ jon³ renh²
jná¹³ ní² siáh³.
50 Quí¹ lɨ³ua³ jan² tsá² jmu²
la³ cun³ hi³ hnió³ Ñuh³² jná¹³
Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú², tsá² la³
hí³ bíh¹ lín³ tsá²mɨ³ tsá²ñuh²
renh² jná¹³, jɨ³ mí²zia³² jná¹³
ní² siáh³.

13

Jesús jmu² cáun² jáɨ¹³ ca³tɨn¹ jan² tsá² súh²³ jún²
(Marcos 4:1-9; Lucas 8:4-8)

1 Jmáɨ¹ jáun² cua³han³ Jesús
hñú³ jáun² hi³ ca³ñí¹cuá²
can³² jmáɨ² lí¹ ná¹ho³.
2 Tɨ³la³ juóun³² lín³² bíh¹
tsáu² ca³cuú² ca³ngɨh³² la³
cu³ la³ jéin³ ñí¹ cuá³ Jesús,
hi³ jáun² ca³hi³ tsú² cú²jueh³²
cáun² hñu³ mu², hi³ jáun²
ca³cuá³ tsú² tɨ³ ñeh² jáun²,
hi³ jáun² la³jín³² tsá² hí³
ca³ta³tonh¹ can³² jmáɨ².
3 Jmí¹jáun² ca³ma³tɨn² dí²
tsáu² hliáun³ ñí¹ lín²¹ jáɨ¹³
cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ jmu² dí²,
hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
—Jmí¹ zian² jan² tsá²
ca³ñí¹suh³² jún² ñí¹náɨ²
quioh²¹.
4 Tá¹la³ jmí¹ hí¹súh²³ tsú²
jáun² jún² né³, la³ ca³súh³²

ca³lá² hú¹ juɨ³², hi³ jáun² cua³taunh²¹ quiuh²¹ tan³² hi³ ca³cúh².
5 Ja³bí¹ ca³súh³² siáh³ ca³lá² ñí¹ lɨ́³ ja¹ quɨ́n¹, ñí¹ tiá² hliáun³ cuáh¹ jmɨ́¹ tón²¹; hi³ jáun² tia³juɨ³² lɨ́n³² bíh¹ ca³hiá² jún² jáun² quí¹ cun³ñí¹ hi³ tiá² hliáun³ cuáh¹ jmɨ́¹ zia³².
6 Tɨ³la³ jmɨ́¹ cá¹chéi²¹ hiú² né³, ca³lɨ³ quiéin² bíh¹ quí¹ cun³ñí¹ hi³ tiá² ñí¹ ñe¹ jmɨ́¹ tioh³ chí² jmu² quioh²¹.
7 Ja³bí¹ ca³súh³² siáh³ ca³lá² ñí¹ la³ hiau² ton², tia³juɨ³² lɨ́n³² bíh¹ ca³quí² cá²cuon³ ton² jáun², hi³ jáun² lɨ́¹ ca³juón³ bíh¹ jún² jáun² jmɨ́¹ ca³hiá².
8 Tɨ³la³ la³jɨ́³² jún² ñí¹ hná¹ jáun² né³ ca³súh³² ñí¹ chu²¹ hué³², hi³ jáun² re² lɨ́n³² bíh¹ ca³láu²; ma³ cá² máɨ³ jún² jáun² ca³cué³ ma³ hña³láu³ máɨ³, ma³ cá² máɨ³ ca³cué³ ma³ hnaɨh³² nio² quiú³ máɨ³, hi³ zia³² ma³ cá² máɨ³ né³, ca³cué³ ma³ quiu³quia³ máɨ³.
9 Nɨ́¹juáh³ tson² tsɨ²¹ cuáh³ náh², jáun² niéi² náh².

Jesús jmu² na²¹ he³ láɨh³² hleh³² dí² cun³quionh³ hi³ jmu² dí² jáɨ¹³

(Marcos 4:10-12; Lucas 8:9-10)

10 Jmɨ́¹jáun² ca³ma³janh³² tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² Jesús ñí¹ cuá³ jáun², hi³ ca³ngáɨh³ dí² la³ lá²:
—¿He³ lɨ³ sa³ cá² ñí¹ jmuh³² jáɨ¹³ bíh¹ hnú² nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹ lienh¹ hnú² tsáu²?
11 Jáun² hí³ né³ ca³ngáɨ³ la³ lá²:
—Hnoh² bíh¹ tsá² ca³tɨn¹ náh² hi³ lɨ³ ñíh¹³ jáɨ¹³ hi³ jmɨ́¹ ná¹hmá¹ ná¹jnɨ́¹ hi³ ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ tónh³² tsáu² jo³cuo² Dió³²; tɨ³la³ tsá² ñí¹ hná¹ nɨ́² né³, tiá² lɨ́¹³ yáh³ hi³ há¹ ngɨ¹³.
12 Jáun² né³, nɨ́¹juáh³ tsá² zia³² quioh²¹, tɨ³ hiáuh³ bíh¹ tsú² hná¹ jáun²; hi³ jáun² lɨ³ zia³² hliáun³ quioh²¹ ca³la³ hi³ lɨ́¹ má²tú² má²ziáun²³. Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² zia³² quioh²¹ né³, tɨ³ quin³ bíh¹ la³ cun³ cú¹pih²¹ hi³ zia³² quioh²¹ tsú².
13 Hi³ jáun² bíh¹ lienh¹ jná¹³ tsáu² cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ jmu² ná¹. Quí¹ tsá² nɨ́² dá² jɨ́e²³ bíh¹, hi³ má¹lɨ³² jáun² tá²tonh¹ la³jmɨ́¹ lɨ́³ tiá² hi³ lɨ²jɨ́e³ bíh¹; náɨ³² bíh¹ tsú², tɨ³la³ tiá² ngɨ²³ yáh³, la³jmɨ́¹ lɨ́³ tiá² lɨ́²niéi³² bíh¹ tsú² lɨ́²³.
14 La³ cun³ hi³ ná¹lɨ́²³ ñí¹con² tsá² nɨ́² má²lɨ³tí²³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ hla¹ Isaías *tɨ³² jë¹ Dió³², jmɨ́¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²:

Lɨ³ dá² náɨh¹ náh² re² lɨ́n³², tɨ³la³ tiá² ngɨ¹³ yáh³ náh²;

Lɨ³ dá² jɨeh²¹ náh² siáh³, tɨ³la³ tiá² lɨ³tsɨn² yáh³ náh² he³ jaun³² ná¹jɨ́eh³².

15 Cún¹tio¹ bíh¹ má²cá²jéinh³² tsɨ́³ tsá² lá², hi³ jáun² tiá² ngɨ¹³ tsú²;

má²ca³jnɨ́³ bíh¹ tsú² cuá¹, hi³ jáun² tiú²uú² ne³;

má²ca³jnɨ́³ bíh¹ tsú² siáh³ ñí¹, hi³ jáun² tiá² lɨ́¹³ jɨ́e³;

Cónh^{3} tiá^{2} jeinh^{32} bíh^{1} tsú^{2}
jmɨ́^{1} tsɨ́^{3} hi^{3} jmɨ́^{1} lɨ^{3}
jmah^{21} jná^{13}.
16 ”Tɨ^{3}la^{3} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} hnoh^{2}
má^{1}ná^{1}, jlánh^{1} jmɨ́^{1} ren^{2}
hnoh^{2}, quí^{1}hliá^{2} jɨ́eh^{32} hnoh^{2}
cun^{3}quionh^{3} mɨ́^{1}máh^{1}, jɨ^{3}
hi^{3} naɨh^{32} hnoh^{2} siáh^{3}
cun^{3}quionh^{3} cuáh^{3}.
17 Quí^{1} jú^{1} tson^{2} juo^{3} jná^{13}
hnoh^{2}, hi^{3} juóun^{32} tsá^{2} ca^{3}lɨn^{3}
*tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32} jɨ^{3} tsá^{2} jmɨ́^{1}
ná^{1}zian^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} tɨ^{32} tsɨ́^{3}
Dió^{32} nɨ́^{2} siáh^{3} jmɨ́^{1} hniá^{1} jɨ́e^{3}
la^{3} cun^{3} hi^{3} jɨ́eh^{32} hnoh^{2} lá^{2},
tɨ^{3}la^{3} tiá^{2} ca^{3}lɨ^{3} yáh^{3} jɨ́e^{3} tsú^{2},
hi^{3} jmɨ́^{1} hniá^{1} siáh^{3} ne^{3} la^{3}
cun^{3} hi^{3} naɨh^{32} hnoh^{2} la^{3},
tɨ^{3}la^{3} tiá^{2} ca^{3}lɨ^{3} yáh^{3} ne^{3} tsú^{2}.

Jesús jmu^{2} na^{21} jáɨ^{13} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} súh^{23} hí^{3} jún^{2}
(Marcos 4:13-20; Lucas 8:11-15)

18 ”Sá^{1}nɨ́^{2} niéi^{2} hnoh^{2}
he^{3} hnió^{3} juáh^{3} jáɨ^{13} hi^{3}
má^{2}lɨ́^{2}jmú^{32} jná^{13} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1}
tsá^{2} súh^{23} jún^{2}.
19 Nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} náɨ^{32} jáɨ^{13}
ca^{3}tɨ^{21} ha^{3} lánh^{3} rón^{32} lɨ́^{13}
tónh^{32} tsú^{2} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32}, hi^{3}
nɨ́^{1}juáh^{3} tiá^{2} ngɨ^{23} yáh^{3} tsú^{2}
má^{1}lɨ^{32} jáun^{2}, jáun^{2} tsá^{2} la^{3}
hí^{3} lɨ́n^{3} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́^{3} hú^{1} juɨ^{32}
ñí^{1} ca^{3}súh^{32} jáun^{2} jún^{2}; jáun^{2}
ja^{32} tsá^{2} hláɨnh^{1} hi^{3} quin^{23} jú^{1}
chú^{32} hi^{3} má^{2}jná^{1} jáun^{2} hñu^{3}
tsɨ́^{3} tsú^{2}.
20 Jáun^{2} tsá^{2} he^{2} jáɨ^{13}
tia^{3}juɨ^{32} lɨ́n^{32} né^{3}, hi^{3} ca^{3}la^{3}
hi^{3} hiún^{2} lɨ́n^{32} tsɨ́^{3} jmu^{2}, tsá^{2}
la^{3} hí^{3} dá^{2} lɨ́n^{3} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́^{3} ja^{1}
quɨ́n^{1} ñí^{1} cá^{1}súh^{21} jáun^{2} jún^{2};
tia^{3}juɨ^{32} lɨ́n^{32} bíh^{1} ca^{3}hiá^{2} jmɨ́^{1}
ca^{3}hiá^{2},
21 tɨ^{3}la^{3} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} tiá^{2}
hliáun^{3} chí^{2} jmu^{2} chá^{23} yáh^{3},
hi^{3} jáun^{2} tiá^{2} lɨ^{3} uén^{23}. Hi^{3}
jáun^{2} nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}lɨ^{3} zia^{32}
uu^{3}mí^{2}tsɨ^{32}, ho^{3} zian^{2} tsá^{2}
hnió^{3} jmoh^{3} hian^{2} tsɨ́^{3}, jáun^{2}
tɨ^{3} có^{32} bíh^{1} nau^{32} tsú^{2}
cú^{2}jueh^{32}.
22 Ja^{3}bí^{1} zian^{2} tsá^{2} náɨ^{32}
jáɨ^{13} quioh^{21} Dió^{32} lɨ́n^{3} la^{3}jmɨ́^{1}
lɨ^{3} hué^{32} ñí^{1} ca^{3}hiau^{2} ton^{2}
ñí^{1} cá^{1}súh^{21} jáun^{2} jún^{2}. Quí^{1}
cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jlánh^{1} lɨ́^{1} quí^{2} lɨ́^{1}
cha^{32} tsú^{2} hliáun^{3} ñéih^{3} tsɨ́^{3}
ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} zia^{32} ñí^{1} hué^{21} lá^{2},
jɨ^{3} hi^{3} lɨ́^{1} lɨ́^{2}can^{2} tsú^{2} siáh^{3} hi^{3}
lɨ́^{2}hniá^{1} hi^{3} lɨ^{3} zioh^{2} hliáun^{3},
hi^{3} jáun^{2} tiú^{2}uú^{2} lɨ́^{2}quien^{2} yáh^{3}
jáɨ^{13} quioh^{21} Dió^{32} hñu^{3} tsɨ́^{3}
tsú^{2}, hi^{3} jáun^{2} tiú^{2}uú^{2} hi^{3} lau^{32}
yáh^{3} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} la^{3} hí^{3}.
23 Tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} ngɨ^{23} jáɨ^{13}
quioh^{21} Dió^{32} má^{1}ca^{3}náɨ^{32} né^{3},
lɨ́n^{3} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́^{3} hué^{32} chu^{21} ñí^{1}
cá^{1}súh^{21} jáun^{2} jún^{2}, hi^{3} jáun^{2}
ca^{3}láu^{2} bíh^{1} re^{2}. Ma^{3} jan^{2}
tsáu^{2} lɨ́n^{3} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́^{3} ñí^{1} ca^{3}cué^{3}
ma^{3} hña^{3}láu^{3} máɨ^{3} máɨ^{3} la^{3}
cun^{3} cá^{2} máɨ^{3}, ma^{3} jan^{2} lɨ́n^{3}
la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́^{3} ñí^{1} ca^{3}cué^{3} ma^{3}
hnaɨh^{32} nio^{2} quiú^{3} máɨ^{3} máɨ^{3},
hi^{3} ma^{3} jan^{2} né^{3} lɨ́n^{3} la^{3}jmɨ́^{1}
lɨ́^{3} ñí^{1} ca^{3}cué^{3} ma^{3} quiu^{3}quia^{3}
máɨ^{3} máɨ^{3} la^{3} cun^{3} cá^{2} máɨ^{3}
jún^{2}.

Jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} náɨ^{2} hlah^{3} hi^{3} tsɨ^{21} ja^{1} cuú^{2}miih^{21}

24 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}jmú^{3} siáh^{3}
Jesús cónh^{3}í^{1} cáun^{2} jáɨ^{13} hi^{3} lɨ́^{3}
la^{3} lá^{2}:

—Jmáɨ¹ hi³ cán³ Dió³² jú¹ tson² quioh²¹ tsáu² lɨ́¹³ la³jmɨ́¹ lɨ²¹ jmáɨ¹ hi³ ca³jñí³ jan² tsá²ñuh² jún² chu²¹ hué³² quioh²¹,

25 tɨ³la³ tá¹la³ má²ná¹cuóun¹ tsú² la³jín³² né³, ca³ñí¹hi³² jan² tsáu² ñí¹náɨ² jáun², tsá² hau² tsá² quioh²¹ ñí¹náɨ² jáun², hi³ ca³jñí³ náɨ² hlah³ ja¹ cuú²miih²¹, hi³ jáun² jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ngah³.

26 Ca³cuon³ bíh¹ cuú²miih²¹ jmɨ́¹ cá¹cuon³, hi³ jáun² ca³hiá² mɨ́h³, ja³bí¹ la³ jáun² ca³cuon³ siáh³ náɨ² hlah³ ja¹ jáun².

27 Jmɨ́¹jáun² né³, tsá² quian²¹ ca³ñí¹zeh¹ tsá² quioh²¹ ñí¹náɨ²: “Tɨ³², já² jún² chu²¹ bíh¹ ca³jñíh³ hnú² ñí¹náɨ² quián¹³, ¿ha³ yáh³ jinh¹ ja³ náɨ² hlah³ hi³ má²tsɨ²¹ ja¹ jáun²?”

28 Jáun² tsá² quioh²¹ ñí¹náɨ² ca³juáh³: “Cun³ zian² tsá² hian² tsɨ́³ ca³jñí³ bíh¹ náɨ² hlah³ jáun²”. Jáun² tsá² quian²¹ hí³ ca³ngáɨ³: “¿Hnáuh¹ hnú² hi³ tsá¹cáɨ¹³ jnoh¹ náɨ² hlah³ jáun²?”

29 Tɨ³la³ tsá² quioh²¹ ñí¹náɨ² ca³juáh³: “Tiá² jáun² yáh³, quí¹ nɨ́² lɨ́¹ ca³quiéih² yáh³ náh² cu³diá²jan² cuú²miih²¹ nɨ́¹ má¹ca³quiéih² náh² náɨ² hlah³ jáun².

30 Tɨ³ re² cáun² nɨ́² cuɨ́¹ cuóun² tín² cu³tsa³² ca³la³ tɨ³ ñí¹ ca³láu² máɨ³; má¹jáun² zein²¹ jná¹³ tsá² jmu² ta²¹ hi³ tsa³quiéɨ³ tín² náɨ² hlah³ jáun², hi³ jáun² hñe³ tsú² ma³ cá² tsu²¹, hi³ jáun² tsa³toh³ ja¹ sɨ́² hi³ có³², hi³ jáun² má¹lɨ³² jáun² né³ tiú³² tsú² cuú²miih²¹, jáun² caun¹³ tsú² hi³ tóh³² ñéih³ hñu³cuɨ́³ quion²¹ jná¹³”.

Tsá² tónh³² jo³cuo² Dió³² lɨ́n¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ jún² mostaza

(Marcos 4:30-32; Lucas 13:18-19)

31 Jesús ca³jmú³ siáh³ cáun² jáɨ¹³ lá²:

—Tsá² tónh³² jo³cuo² Dió³² lɨ́n¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cá² máɨ³ jún² mostaza hi³ ca³jñí³ jan² tsáu² ñí¹náɨ² quioh²¹.

32 Máɨ³ jáun² bíh¹ máɨ³ hi³ jlánh¹ bíh¹ pih²¹ la³ cónh³ bíh¹ ñí¹ jɨ³lɨ³² jún²; tɨ³la³ nɨ́¹ má¹cá²cuon³ né³, lɨ́²³ cáun² náɨ² má²ró³² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ pa²¹, hi³ lɨ́²tí³ la³ cun³ jmɨ́¹ tí³ cáun² hmá², hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ quiuh²¹ tan³² yáh³ ja³táunh¹ hi³ ná²tsɨ́³ za³ ja¹ chí² cuoh² hmá² jáun².

Tsá² tónh³² jo³cuo² Dió³² lɨ́n¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ tie³

(Lucas 13:20-21)

33 Ja³bí¹ ca³jmú³ tsú² siáh³ cáun² jáɨ¹³ la³ lá²:

—Tsá² tónh³² jo³cuo² Dió³² lɨ́n¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ tie³ hi³ ca³jan³ jan² tsá²mɨ³ quia³ hmá² juɨ²¹ cuú²miih²¹, hi³ jáun² tá¹ cá² pɨenh¹ bíh¹ cán¹ cáu³.

He³ ca³tɨ²¹ jmúh³² Jesús ta²¹ jáɨ¹³ hi³ jmu²

(Marcos 4:33-34)

34 Jáun² né³, Jesús ca³ma³tɨn² tsáu² jmáh³la³ cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ jmu², hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ jmɨ́¹ zaɨh³²

tsú² tsáu² ta³ tiá² quionh³
cáun² jáɨ¹³ hi³ jmu² tsú².
35 La³jɨ́³² hi³ nɨ́² ca³lɨ³, hi³
jáun² ca³lɨ³tí³ la³ cun³ hi³
ca³juáh³ hla¹ tɨ³² jë¹ Dió³² jmɨ́¹
ca³juáh³ jáun² la³ lá²:
Cun³quionh³ hi³ jmu¹ jáɨ¹³ bíh¹
jná¹³ hléh¹³ nɨ́¹ má¹tɨ³
ñí¹ hléh¹³;
juo¹³ jná¹³ tsáu² la³jɨ́³² la³
cun³ hi³ jmɨ́¹ ná¹hmá¹
ca³la³ cun³ jmɨ́¹tin²,
jmɨ́¹ ca³jmú³ Dió³² hngá¹máh³
lá².

Jesús jmu² na²¹ jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ náɨ² hlah³ hi³ tsɨ²¹ ja¹ cuú²miih²¹

36 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³hah²
Jesús jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² hí³,
hi³ jáun² ngau³ siáh³ ñéih³,
hi³ jáun² ñí¹ jáun² ja³taunh²¹
tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² hi³
ca³ñí¹zeh¹ dí² la³ lá²:
—Jmu³ tiá³ na²¹ ñí¹con²
jnoh¹ jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ náɨ²
hlah³ hi³ hia³² jáun² ñí¹náɨ².
37 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá²
hí³ la³ lá²:
—Jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun²
bíh¹ lɨ́n³ tsá² jñi³² jún² chu²¹
jáun²,
38 hngá¹máh³ lá² bíh¹ dá²
jaun³² niéih¹ jáɨ¹³ hi³ lɨ́³
ñí¹náɨ². Tsá² tionh² jo³cuo²
Dió³² bíh¹ hí³ hi³ niéih¹ jáɨ¹³
jún² chu²¹, náɨ² hlah³ jáun²
né³ niéih¹ jáɨ¹³ tsá² joh¹ tsá²
hláɨnh¹ bíh¹.
39 Hi³ jáun² tsá² hian² tsɨ́³
hi³ ca³jñí³ náɨ² hlah³ jáun²
né³, hnga² bíh¹ tsá² hláɨnh¹
hí³. Jmáɨ¹ hi³ ló³² jáun² máɨ³
né³ niéih¹ jáɨ¹³ jmáɨ¹ hi³
tsa³hín³ hngá¹máh³ lá² bíh¹,
hi³ jáun² tsá² caun¹³ máɨ³ hi³
ló³² jáun² né³, tsá²cuú² tsá²ta³
Dió³² bíh¹ hí³.
40 Jáun² la³jmɨ́¹ caun² tsú²
náɨ² hlah³ jáun² hi³ tóh³² ja¹
sɨ́² hi³ jáun² có³², la³ jáun²
bíh¹ lɨ́¹³ nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹ tsa³hín³
hngá¹máh³ lá².
41 Jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun²
zein²¹ ná¹ tsá²cuú² tsá²tán²
tá¹ cáun² ñí¹ hu²¹ uón³² ná¹
hi³ quianh³ la³jín³² tsá² jmu²
hi³ tsá² siánh³ jmu³ tso³, jɨ³
tsá² jmu² hi³ hlah³ hi³ hó³².
42 Jáun² tsa³tionh³ dí²
ñí¹ nio² sɨ́² chéi³ lɨ́n³², ñí¹
jáun² tsa³tɨ́² tsa³hoh³² hi³
tsa³ma³zian² cáun² hi³ chéi³
hi³ uóu³².
43 Tɨ³la³ tsá² zian² la³ cun³
hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³² má¹na²¹, tsá²
la³ hí³ bíh¹ lɨ́¹³ jnia³ la³jmɨ́¹
jniá³ joh¹ hiú² ca³la³ cú²tú¹
cú²lí¹³ ñí¹ cuá¹quien² Dió³²
Jméi² tsú². Nɨ́¹juáh³ hnoh²
chi²¹ cuáh³, jáun² niéi² náh².

Jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ cú¹mí¹niau²¹ hi³ jmɨ́¹ ná¹hmá¹

44 ”Hi³ taunh³² tsú² jo³cuo²
Dió³² lɨ́³ cáun² hi³ quien² lɨ́n³²
bíh¹, la³jmɨ́¹ lɨ²¹ ñí¹con² jan²
tsá² ca³choh¹³ cú¹mí¹niau²¹
hi³ tioh³ hñu³ hué³² ñí¹ lɨ́³
ñí¹náɨ² quioh²¹ tsáu²; hi³
jáun² tɨ³ ca³jla² bíh¹ tsú²
siáh³ ñí¹ tioh³ jáun². Ca³la³
má²hiún² lɨ́n³² tsɨ́³ tsú² ngah³
hi³ ca³ñí¹hnáɨh¹ la³jɨ́³² hi³ jmɨ́¹
zia³² quioh²¹, hi³ jáun² ca³lau²
hué³² jáun².

Jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ máɨ³ zɨ́n³ hu²¹ hñu³ cuáh¹ jáh³ jmáɨ²

45 ”Ja^{3}bí^{1} hi^{3} taunh^{32} tsú^{2}
jo^{3}cuo^{2} Dió^{32} lí^{3} cáun^{2} hi^{3}
quien^{2} lín^{32}, la^{3}jmí^{1} li^{21} ñí^{1}con^{2}
jan^{2} tsá^{2}ñuh^{2} tsá^{2} ca^{3}ti^{3}
ca^{3}ngí^{3} ti^{3} hlá^{2} ti^{3} ní^{2} hi^{3}
hnauh^{2} mái^{3} zín^{3} hi^{3} téh^{23}
tsú^{2} jáun^{2} perla, mái^{3} jlánh^{1}
bíh^{1} chu^{21}, ní^{1}juáh^{3} hin^{2} zia^{32}
quioh^{21};
46 jáun^{2} jmí^{1} ca^{3}choh^{13}
tsú^{2} jáun^{2} hi^{3} jlánh^{1} bíh^{1}
hmuh^{21} né^{3}, ngah^{3} hñú^{13} hi^{3}
ca^{3}ñí^{1}hnáih^{1} la^{3}jí^{32} hi^{3} zia^{32}
quioh^{21}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}lau^{2} mái^{3}
zín^{3} jáun^{2}.

Jái^{13} hi^{3} ca^{3}tin^{1} hmá^{3}

47 ”Ja^{3}bí^{1} jmái^{1} hi^{3} cán^{3}
Dió^{32} jú^{1} tson^{2} quioh^{21} tsáu^{2}
lí^{13} la^{3}jmí^{1} lí^{3} jmái^{1} hi^{3} ñeih^{32}
tsú^{2} hmá^{3} hñu^{3} jmí^{2}miih^{21}, hi^{3}
jáun^{2} jáun^{23} la^{3}jáh^{3} dúh^{1} ñí^{1}
jáh^{3} jmái^{2}.
48 Jáun^{2} ní^{1} má^{1}ca^{3}canh^{2}
jáh^{3} hmá^{3} jáun^{2} né^{3}, tsá^{2}
zanh^{23} jáh^{3} jmái^{2} chí^{2} hmá^{3}
ti^{3} can^{32} jmái^{2} hi^{3} jáun^{2} tiánh^{23}
hi^{3} quianh^{23} jáh^{3}; jáun^{2} jáh^{3}
chun^{1} tónh^{32} tsú^{2} mí^{2}tá^{2}, hi^{3}
jáun^{2} cuin^{23} bíh^{1} tsú^{2} jáh^{3} tiá^{2}
chun^{1}.
49 La^{3} ní^{2} bíh^{1} lí^{13} ñí^{1}
táuh^{3} jmái^{1} ñí^{1} hué^{21} lá^{2};
hi^{3} ja^{3}táunh^{1} tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3}
Dió^{32} hi^{3} ja^{3}quianh^{3} ja^{1} tsá^{2}
hláih^{1} tsá^{2} chun^{1},
50 hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} hláih^{1} tónh^{32}
tsú^{2} ja^{1} sí^{2} chéi^{3} lín^{32}, hi^{3} jáun^{2}
ñí^{1} jáun^{2} ho^{3} jngih^{3} ji^{3} hi^{3} lí^{13}
zian^{2} cáun^{2} hi^{3} chéi^{3} hi^{3} uóu^{32}.

*Cun^{3} quien^{2} bíh^{1} jú^{1} tson^{2}
uá^{1} hi^{3} yeh^{3} uá^{1} hi^{3} hmai^{21}*

51 Jmí^{1} li^{21} jáun^{2} né^{3} ca^{3}ngái^{3}
Jesús ñí^{1}con^{2} tsá^{2} hí^{3}:
—¿Má^{1}ca^{3}ngi^{13} hnoh^{2} la^{3}jí^{32}
jái^{13} hi^{3} má^{2}lí^{2}jmú^{32} jná^{13} ní^{2}?
Jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} ca^{3}ngái^{3}:
—Ján^{3} Ti^{32}.
52 Jmí^{1}jáun^{2} né^{3} ca^{3}zái^{3} dí^{2}
siáh^{3} tsú^{2} la^{3} lá^{2}:
—Li^{3}ua^{3} jan^{2} ti^{32} liei^{21}, tsá^{2}
má^{2}lí^{2}hí^{3} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32}, tsá^{2} hí^{3}
lín^{3} la^{3}jmí^{1} lín^{3} jan^{2} tsá^{2} hánh^{3},
hi^{3} tin^{2} huéh^{3} hi^{3} quien^{2} ja^{1}
hi^{3} quioh^{21}, uá^{1} hi^{3} yeh^{3} uá^{1}
hi^{3} hmai^{21}.

*Jesús tsánh^{32} siáh^{3} juú^{2}
Nazaret ñí^{1} cá^{1}cuon^{3}*

(Marcos 6:1-6; Lucas 4:16-30)

53 Jmí^{1} má^{2}ca^{3}táuh^{3} hi^{3}
jmu^{2} Jesús la^{3}jí^{32} jái^{13} ní^{2} né^{3},
cua^{3}han^{3} ñí^{1} jáun^{2}
54 hi^{3} jáun^{2} ca^{3}chánh^{32}
juú^{2}co^{1}. Ñí^{1} jáun^{2} né^{3}
ca^{3}ma^{3}liáu^{32} tsú^{2} hi^{3} hieh^{32}
tsáu^{2} hñu^{3} cuáh^{32} quioh^{21}
tsá^{2} *judíos hi^{3} zeh^{2} juú^{2}
jáun^{2}, hi^{3} jáun^{2} tsáu^{2} né^{3} jmí^{1}
ná^{1}tsá^{2}cáun^{2} tsí^{3} hi^{3} juáh^{3} la^{3}
lá^{2}:
—¿Ha^{3} dá^{2} jinh^{1} ca^{3}ñí^{1}ma^{3}tin^{32}
tsá^{2}ñuh^{2} ní^{2}, hi^{3} jáun^{2} sa^{3}
jlánh^{1} yáh^{3} quiáh^{1} jmí^{1} tsí^{3}?
¿Ha^{3} bí^{1} lánh^{3} rón^{32} tin^{2} tsú^{2}
siáh^{3} jmu^{2} hua^{3}jueh^{32}?
55 Já^{2} jon^{2} hla^{1} ti^{32} hmá^{2}
bíh^{1} ni^{32}, hi^{3} Má^{2}réi^{3} bíh^{1}
mí^{1}ziú^{13} tsú^{2}. ¿Há^{1} jun^{3}juáh^{13}
rainh^{21} Jacobo bíh^{1} ni^{32}
quionh^{3} Sé^{32}, Sí^{1}mu^{21} ní^{2}, ji^{3}
Judas ní^{2} siáh^{3} dúh^{1}?
56 Ja^{3}bí^{1} tsá^{2}mi^{3} rainh^{21}
tsú^{2} siáh^{3} tionh^{2} já^{1} juú^{2} lá^{2}.
Jáun^{2} né^{3} ¿jinh^{1} dá^{2} ca^{3}ñí^{1}ziú^{1}

ñí1liáuh1 tsá2 nɨ́2 jáɨ13 hi3
jlánh1 ñi32 nɨ́2?
57 Jáun2 cun3ñí1 hi3 jáun2
bíh1 tiá2 ca3quiú1 ca3jéin13 dí2
tsú2. Tɨ3la3 Jesús né3 ca3záɨh3
tsá2 hí3:
—Jɨ́32la3 ja1 quioh21 tsá2co1
jɨ3 ja1 quioh21 tsá2 jún1 tsá2
raɨnh21 bíh1 jan2 *tɨ32 jë1 Dió32
tiá2 lɨ3 quien2.
58 Hi3 jáun2 tiá2 hliáun3
hua3jueh32 ca3jmú3 yáh3 Jesús
ñí1 jáun2, quí1 tiá2 ta21 jmɨ́1
taunh2 yáh3 tsá2 hí3 quioh21
tsú2.

14

*Jmɨ́1 jun1 Juan2 tsá2 ziau2
jmáɨ2*
*(Marcos 6:14-29; Lucas
9:7-9)*
1 Jmáɨ1 jáun2, Herodes tsá2
cuá1lɨ́n3 ta21 hué13 Galilea
ca3lɨ3 ñi32 hi3 ca3tɨn1 Jesús,
2 hi3 jáun2 ca3záɨh3 tsú2
tsá2cuú2 tsá2ta3 la3 lá2:
—Juan2 tsá2 tɨ́2 zion2
tsáu2 jmáɨ2 bíh1 nɨ32, hi3
má2ca3jenh13 ja1 hla1. Hi3
jáun2 bíh1 zia32 pí3 jáun2
quioh21 tsú2 hi3 jmu2
hua3jueh32.
3 Quí1hliá2 Herodes jmɨ́1
má2ca3tanh2 Juan2 hñu3mí1ñí2
hi3 cuá1tson3, hi3 cuá1hñei21
quionh3 cá2den1ná1 cun3ñí1
hi3 tsáu13 tsá2mɨ3 Herodías,
tsá2 jmɨ́1 ñí2cuo2 Pí2liéi1
raɨnh21 tsá2 lɨ́n3 ta21 hí3.
4 Ca3tanh2 tsú2 Juan2
hñu3mí1ñí2 quí1 cun3ñí1
hi3 Juan2 hí3 jlánh1 chí1ñi1
ca3juáh3 la3 lá2:
—Tiá2 ca3tɨn1 yáh3 hnú2 hi3
ján3 nú2 tsá2mɨ3 nɨ́2.
5 Herodes jmɨ́1 hnió3
jngɨh3 Juan2, tɨ3la3 cun3ñí1
hi3 la3jɨ́n32 tsáu2 bíh1 jmɨ́1
ná1juáh23 hi3 Juan2 lɨ́n3 jan2
*tɨ32 jë1 Dió32, jáun2 jmɨ́1
juénh2 tsú2 ñí1con2 la3jɨ́n32 tsá2
hí3.
6 Tɨ3la3 jmɨ́1 ca3jmú3
Herodes jmáɨ1 hi3 ca3tsɨn13
mieh2 né3, ñéi1 tsá1máɨ13
jon2 tsá2mɨ3 Herodías hí3 hi3
ca3ñí1tsan32 ñí1 ta3 ñí1 jɨ3lɨn2
tsá2 ná1tén1 jmáɨ1 jáun2, hi3
jáun2 Herodes né3 jlánh1 ca3tɨ́3
lɨ́n32 tsɨ́3.
7 Jmɨ́1jáun2 ca3jmú3 dí2 jáɨ13
ca3la3 hi3 hɨen2 Dió32 hi3
cuéh32 dí2 mɨ́1 hí3 lɨ3ua3 cáun2
hi3 mɨ́32.
8 Jáun2 mɨ́1 hí3 né3, cun3ñí1
hi3 ca3ma3cau2 tín2 mí1ziú13,
hi3 jáun2 ca3ñí1zeh1 Herodes
la3 lá2:
—Mɨ3 chí1 Juan2 tsá2 ziau2
hí3 jmáɨ2 bíh1 hnó32 jná13
cuéh1 nú2, hi3 ná1hu21 cáun2
hñu3 uon2.
9 Hlah3 lɨ́n21 bíh1 ca3ta3no1
tsɨ́3 re21 jmɨ́1jáun2; tɨ3la3 Dió32
yáh3 má2lɨ́2hɨen3 tsú2, hi3 hí1
ca3la3 tɨ3 tsá2 ná1tén1 yáh3
má2lɨ́2niéi32 jáɨ13 jáun2.
10 Jáun2 ca3jmú3 dí2 héih32
hi3 tsa3quiéih3 tsú2 láɨ1 Juan2
hñu3mí1ñí2.
11 Jáun2 quiaun2 bíh1 tsú2
mɨ3 chí1 Juan2 hi3 ná1hu21
cáun2 uon2 hi3 ca3cuéh3 dí2
mɨ́1 hí3, hi3 jáun2 ca3ñí1jɨenh13
tsú2 mí1ziú13.
12 Jáun2 cua3taunh21 tsá2
jmɨ́1 haɨn21 tɨ3 con2 Juan2 hi3

cua³quión³² hla¹, hi³ jáun² ca³ñí¹hón²¹ dí²; jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ja³taunh²¹ dí² hi³ ca³ñí¹zeh¹ dí² Jesús.

Jesús cue³² hi³ cuh³ hñá³ mei²¹ tsáu²
(Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

13 Jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñi³² Jesús hi³ lɨ³ la³ jáun², jáun² cua³han³ ñí¹ jáun² hi³ hi³ cáun² mu² hi³ ngau³ ñí¹ tɨ³ có³² ñí¹ lɨ́¹³ cuá³ hnga². Tɨ³la³ ca³lɨ³ ñi³² bíh¹ tsáu² hín² juɨh³² ngau³ tsú², hi³ jáun² tsá² zian² juú² la³ cu³ la³ jéin³ jáun² ca³huén² hi³ já¹taunh²¹ juɨ³² ta³ tɨ³ ñí¹ ngau²¹ tsú².

14 Cua³han³ bíh¹ Jesús hñu³ mu² jmɨ́¹ cuá¹han³, tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ tsú² hi³ sa³ juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu² má²tionh² ñí¹ jáun², hi³ jáun² ca³ja³ mii³ tsɨ́³ dí² ñí¹con² tsá² hí³ hi³ ca³jmah³ dí² tsá² tsáun¹ hi³ jmɨ́¹ ná¹jan² tsú².

15 Tɨ³la³ jmɨ́¹ má²ca³hláu³ bíh¹, hi³ jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Jesús ca³ma³janh³² ñí¹ zenh¹ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Já² má²ca³hláu³ bíh¹ la³², hi³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² zian² ñí¹ má²janh² lá². Jáun² chú³² juoh¹ nú² tsá² nɨ́² hi³ tsa³tánh¹, hi³ jáun² cuɨ́¹ cha³lia³² má³² cuh³ ñí¹ táun³ hñú³.

16 Tɨ³la³ Jesús ca³juáh³:

—Tiá² lin¹ lɨ³ hniáuh³² yáh³ tsa³tánh¹ tsú²; hnoh² bíh¹ hniáuh³² cueh¹ tsú² hi³ cuh³.

17 Jáun² tsá² hí³ né³ ca³juáh³:

—Tiá² hi³ zia³² yáh³ quiú¹³ jnoh¹, jɨ́³²la³ hñá³ *hí³ cuú²miih²¹ quionh³ gon³ hma²¹ bíh¹ zia³².

18 Jáun² Jesús ca³juáh³:

—Ñá²cán¹ ñí¹ lá².

19 Jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ dí² héih³² hi³ chan³ tsú² tsáu² hué³² ja¹ mí¹ñéi². Jmɨ́¹jáun² ca³zanh³ dí² tá¹ hñá³ hí³ jáun² quionh³ tá¹ gon³ hma²¹, hi³ jáun² ca³jɨ́e³ tsú² tɨ³ hñu³mɨ³cuú² hi³ ca³cuéh³ tiá¹hmah¹ Dió³², jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³ca³ tsú² hí³ cuú²miih²¹ jáun², hi³ jáun² ca³cuéh³ dí² tsá² haɨn²¹ tɨ³ con², hi³ jáun² tsá² hí³ siáh³ ca³tsóh³ ñí¹con² tsá² tionh² hí³.

20 La³jɨ́n³² bíh¹ tsáu² ca³cúh² ca³la³ lah³ má³² re²; jmɨ́¹ má²lɨ³² jáun² né³ ca³cónh³² quia³tún³ mɨ́²tá² chí² juoh¹ hi³ ca³ziaun³.

21 La³ cun³ tsá² ca³cúh² má³² jáun² né³ jmɨ́¹ tín³ hñá³ mei²¹ jmáh³la³ tsá²ñuh², tɨ³la³ tiá² ná¹hɨ́n¹³ yáh³ tsá²mɨ³ quionh³ tsá¹míh¹.

Jesús cuá¹ngɨ³² ñí¹ jmáɨ²
(Marcos 6:45-52; Juan 6:16-21)

22 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³jmú³ Jesús héih³² hi³ tónh³² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² hñu³ mu² hi³ hán³² tɨ³ jo²¹ jmáɨ² lɨ́¹ ná¹ho³ ta³ tin² tá¹la³ dí¹hah² dí² jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² ná¹ngɨh³² hí³.

23 Jmɨ́¹ má²lɨ́²heh² tsú² jáun² jáɨ¹³ quionh³ tsá² tionh² hí³ né³, ca³uú³ tsɨ³ máh³ hi³ ca³ñí¹lienh¹³ Dió³² hnga² tán¹; jáun² ñí¹ jáun² bíh¹ jmɨ́¹ cuá³

tsú² cú² hnga² pih²¹ la³ ñí¹ ca³niéi².
24 Tá¹la³ jáun² né³ má²hí¹tsau³² mu² ñí¹ chu³ jo² jmáɨ² lɨ́¹ ná¹ho³ jáun². Jmáɨ² hi³ ja³² ma³ cu³ tsɨn¹ jáun² jmɨ́¹ má²hí¹hlia³² mu² tɨ³ hlá² tɨ³ nɨ́² quí¹hliá² jmɨ́¹ ja³² chí³ tɨ³ juɨ³² ñí¹ hí¹tsá²táunh¹ tsú² jáun².
25 Jmɨ́¹ má²já²jnia² jáun² né³ ngau³ Jesús juɨ³² ñí¹ hí¹tsá²táunh¹ tsú² jáun², hi³ chí¹ngɨ³² ñí¹ jmáɨ².
26 Jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² hi³ cuá¹ngɨ³² dí² ñí¹ jmáɨ², jáun² ca³hiá²han¹ lɨ́n²¹ bíh¹ tsú², hi³ jáun² ta³ juénh² jáun² bíh¹ tsú² ca³hóh³² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
—¡Jan² tsá² le¹ bíh¹ ó³²!
27 Tɨ³la³ Jesús ca³liéinh³² tsá² hí³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
—¡Tiá³ chá¹ náh² honh²; ha³ lɨ́² juenh³ náh², quí¹ jná¹³ bíh¹ la³²!
28 Hi³ jáun² Pé¹ né³ ca³záɨh³ Jesús la³ lá²:
—Tɨ³², nɨ́¹juáh³ hnú² bí¹ nɨ³², jmu³ héih³² hi³ lɨ́¹³ ngɨ́¹³ jná¹³ uá²jaɨ³² ñí¹ jmáɨ² hi³ ñe¹ ná¹ la³ tɨ³ ñí¹ hí¹ñeih³² hnú² nɨ́².
29 Jáun² Jesús ca³juáh³:
—Ña³² jaun³².
Jáun² Pé¹ cua³han³ hñu³ mu² hi³ ca³ma³liáu³² hi³ ca³ngɨ́³ ñí¹ jmáɨ² hi³ ngau³ tɨ³ juɨ³² ñí¹ cuá¹ja³² Jesús.
30 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³lɨ³lieih²¹ tsú² hi³ tiá³ lɨ́n³² bíh¹ he² chí³, jmɨ́¹jáun² ca³juénh²; hi³ jáun² ca³ja³hanh³² bíh¹ tsú² hñu³ jmáɨ². Tá¹la³ má²hí¹tsá²hanh³² tsú² jáun² né³, ca³hóh³² hi³ ca³juáh³:
—¡Liau¹ tiá³ Tɨ³²!
31 La³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³zanh³ Jesús cuo² tsú², hi³ ca³juáh³:
—¡Jlánh¹ tiá² re² la³ nio² cáun² honh² hnú²! ¿He³ láɨh³² lɨ́²cháh¹ hnú² tun³ honh²?
32 Jmɨ́¹ taunh²¹ tsú² jáun² hñu³ mu² né³, ca³hná³ bíh¹ chí³.
33 Hi³ jáun² tsá² ñí¹ hná¹ jmɨ́¹ tiáunh¹ hí³ hñu³ mu² né³, ca³ma³tsu³ ma³jáuh³² dí², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
—¡Tson² bíh¹ cu³tí³, hi³ la³ Jon² Dió³² bíh¹ hnú²!

Jesús jmah²³ tsá² ná¹tsáun¹ hué³² Genesaret
(Marcos 6:53-56)

34 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³hán² bíh¹ tsú² tɨ³ jo²¹ jmáɨ² lɨ́¹ ná¹ho³ jáun², hi³ ca³cha³táunh¹ hué³² Genesaret.
35 Jmɨ́¹ ca³lɨ³ cuóun³² tsá² zian² hué³² jáun² Jesús, ca³nga³ tsú² jáɨ¹³ la³ tá¹ cáun² hué³² jáun², hi³ jáun² ca³cua³jan² tsú² la³jɨ́n³² tsá² ná¹tsáun¹ ñí¹ jmɨ́¹ zenh¹ Jesús.
36 Hi³ jáun² ca³hiu³ ca³mɨ́³ tsú² ñí¹con² dí² hi³ cué³² dí² jáɨ¹³ hi³ hliéih³ tsá² tsáun¹ cuo² uá¹jinh¹ jmáh³la³ zéi¹ ha¹ bíh¹ dí²; hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá² ca³tí³ hí³ cuo² ha¹ tsú² né³, lan³ bíh¹.

15

Hi³ jmu² hi³ tiá² jɨn² tsá²mɨ³cuóun²
(Marcos 7:1-23)

1 Jmɨ́¹jáun² cua³taunh²¹ ma³
jan² tsá² *fariseos ñí¹con²
Jesús quionh³ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³²
liei²¹; tsá² hí³ má²já²taunh²¹
já¹ juú² Jerusalén, hi³ jáun²
ca³ngáɨh³ dí² Jesús:

2 —¿He³ láɨh³² tiá² má²tí³²
tsá² haɨn²¹ nɨ́² tɨ³ con²
hnú² la³ cun³ hi³ ná¹ngɨ²³
tsá²daun³²? Quí¹ tiá² má²tí³²
yáh³ tsú² ca³tɨ²¹ ha³ lánh³
rón³² hniáuh³² sɨ³ ren³ tsú²
cuo² la³ cun³ ca³tɨ²¹ nɨ́¹ má¹tɨ³
ñí¹ jmu³ tsú² má³².

3 Tɨ³la³ Jesús né³ ca³záɨh³
tsá² hí³:

—¿Hi³ he³ láɨh³² sa³ tiá²
ma³tih²¹ siáh³ hnoh² uá²jaɨ³²
héih³² quioh²¹ Dió³²? Já²
ma³tih²¹ bí¹ náh² cáun² hi³
ná¹hëh³ chinh³² náh² hmóu³².

4 Quí¹ Dió³² ca³juáh³ la³
lá²: “Tianh³² náh² ta²¹ ñeh²
mí²ziúh²”. Hi³ juáh³ siáh³:
“Lɨ³ua³ jan² tsá² chú² juóun³²
jméi² mí¹ziú¹³, tsá² la³ hí³
ca³tɨn¹ jún³ bíh¹”.

5 Tɨ³la³ hnoh² né³ juánh³
hi³ lɨ́¹³ bí¹ néh¹ hi³ záɨh³²
tsáu² jméi² mí¹ziú¹³ la³ lá²:
“Tiú²uú² lɨ́¹³ yáh³ má¹hau¹
jná¹³ hnú², quí¹ ñí¹con² Dió³²
bíh¹ má²ná¹chan¹ la³jɨ́³² hi³
zia³² quion²¹ jná¹³”.

6 Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ lɨ³ua³
jan² tsá² má²lɨ́²juáh³ la³ nɨ́²
néh¹, tiú²uú² tion³ hniáuh³²
yáh³ ma³hon³ tsú² jméi²
mí¹ziú¹³. Jáun² cun³quionh³
la³ nɨ́² bíh¹ má²ná¹jmuh³²
hnoh² hi³ tiá² quien²
cu³tí¹³ héih³² quioh²¹ Dió³²,
cun³quionh³ hi³ ná¹jmuh³²
náh² quien² la³ cun³ hi³ jlánh¹
ná¹hëh³ chinh³² náh² hmóu³².

7 ¡Hnoh² tsá² lɨ́n³ náh² la³
cá¹ la³ jéinh¹! Jú¹ tson² cu³tí³
bíh¹ ca³juáh³ hla¹ Isaías *tɨ³²
jë¹ Dió³² hi³ ca³tɨn¹ hnoh² jmɨ́¹
ca³juáh³ jáun² la³ lá²:

8 Tsá² nɨ́² dá² má²quien² jná¹³
cun³quionh³ jmáh³la³
ho³ bíh¹,
tɨ³la³ jun³juáh¹³ la³ jonh³ jmɨ́¹
tsɨ́³ yáh³ tsú² hniau³
jná¹³.

9 Hí¹ cáun² tiá² lin¹ ñí¹ quien²
yáh³ hi³ má²tsú²
má²jáuh³² tsú² jáun²
jná¹³,
quí¹ héih³² quioh²¹ tsá²mɨ³cuóun²
bíh¹ jaun³² hɨeh³² tsú²
tsáu² la³juah²¹ dúh¹
héih³² quion²¹ jná¹³.

10 Jmɨ́¹jáun² ca³teh³ tsú² tsá²
tionh² hí³ hi³ ca³záɨh³ dí² la³
lá²:

—Niéi² náh² jáɨ¹³ lá², jɨ³ hi³
cuɨ́¹ ngɨ¹³ náh² nɨ́² siáh³:

11 Jun³juáh¹³ hi³ tsá²toh³ ho³
yáh³ tsú² jmu² hi³ tiá² jɨn²
tsú². Quí¹ la³jɨ́³² hi³ hue³²
hñu³ tsɨ́³ bíh¹ tsú² jmu² hi³
hliánh².

12 Jmɨ́¹jáun² ca³ma³janh³²
tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Jesús
ñí¹ zenh¹ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Cá¹lɨ³tsɨn² hnú² hi³
jlánh¹ ca³míh³ tsɨ́³ tsá²
fariseos jmɨ́¹ lɨ́¹niéi²¹ jáɨ¹³ hi³
lɨ́²juah²¹ hnú² jáun²?

13 Tɨ³la³ hí³ dí² né³ ca³juáh³:

—Lɨ³ua³ cáun² hmá² hi³ tiá²
lɨ́²jñí³² Ñuh³² jná¹³, hniáuh³²
tsa³ca³ bíh¹ ca³la³ tɨ³ chí² jmu².

14 Ha^{3} lɨ́^{2} hí^{13} cán^{2} he^{3}
jmu^{2} tsá^{2} nɨ́^{2}; quí^{1} tsá^{2} ten^{3}
bíh^{1} nɨ^{32} hi^{3} lɨ́n^{3} tsá^{2} quian^{32}
ñí^{1} juɨ^{32} ñí^{1}con^{2} te^{3} raɨnh^{21}.
Quí^{1} nɨ́^{1}juáh^{3} jan^{2} tsá^{2} ten^{3}
la^{3} hɨ́eh^{32} juɨ^{32} jan^{2} tsá^{2} ten^{3}
raɨnh^{21}, jáun^{2} né^{3}, chau^{21}
jmáɨ^{1} hi^{3} tán^{1} gon^{3} bíh^{1} tsú^{2}
sunh^{3} cu^{3}tsa^{32} nɨ́^{1}juáh^{3} ñí^{1}
hó^{21} táu^{2}.

15 Jáun^{2} Pé^{1} ca^{3}záɨh^{3} Jesús:

—Hnú^{2} Tɨ^{32}, jmu^{3} tiá^{3} na^{21}
jáɨ^{13} jáun^{2} ñí^{1}con^{2} jnoh^{1}.

16 Jesús ca^{3}juáh^{3}:

—¿Hí^{1} chín^{1}dí^{1} hnoh^{2} uá^{1}
tiá^{2} la^{3} ngɨ^{23} náh^{2} siáh^{3}?

17 ¿Tiá^{1} má^{2}ñíh^{1} hnoh^{2} hi^{3}
la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} tsá^{2}toh^{3} ho^{3} tsú^{2}
chau^{32} hñu^{3} héin^{1} bíh^{1} tsú^{2},
nɨ́^{1} má^{1}lɨ^{32} jáun^{2} né^{3} hue^{32} tɨ^{3}
cheih^{32}?

18 Tɨ^{3}la^{3} hi^{3} hue^{32} ho^{3} tsú^{2}
má^{1}ná^{1}, ja^{32} la^{3} tɨ^{3} hñu^{3} tsɨ́^{3}
bíh^{1} tsú^{2}; hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} ján^{1}
tson^{2} jmu^{2} hi^{3} hliáh^{2} jmɨ́^{1} tsɨ́^{3}
tsú^{2}.

19 Quí^{1} hñu^{3} tsɨ́^{3} bíh^{1} tsú^{2}
ja^{32} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} hlah^{3}, uá^{1}la^{3}
cun^{3} hi^{3} lɨ́^{1} chin^{2} tsú^{2} chí^{1}, hi^{3}
jngɨh^{2} tsú^{2} tsáu^{2}, hi^{3} lɨ́^{1} jmu^{2}
tsú^{2} juón^{1} quionh^{3} tsá^{2} hlá^{2}
tsá^{2} nɨ́^{2}, hi^{3} jmu^{2} hi^{3} hlah^{3} hi^{3}
hó^{32}, hi^{3} lɨ́n^{3} tsú^{2} tsá^{2} háɨn^{2}
siáh^{3}, hi^{3} jmu^{2} tsú^{2} jú^{1} tɨ́^{1}jáɨ^{2},
jɨ^{3} hi^{3} lɨ́^{1} tú^{2} lɨ́^{1} hión^{32} tsú^{2}
tsáu^{2} nɨ́^{2} siáh^{3}.

20 Hi^{3} nɨ́^{2} bíh^{1} jmu^{2} hi^{3} tiá^{2}
jɨn^{2} tsú^{2} ta^{3} ñí^{1} Dió^{32}. Tɨ^{3}la^{3}
nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} ca^{3}cúh^{2} ta^{3} tiá^{2}
má^{2}lɨ́^{2}ma^{3}tí^{32} hi^{3} ma^{3}jɨ^{2} tín^{2}
cuo^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} ná^{1}ngɨ^{23} tsáu^{2}
né^{3}, jun^{3}juáh^{13} hi^{3} jáun^{2} yáh^{3}
jmu^{2} hi^{3} hliánh^{2} tsú^{2}.

Jan^{2} tsá^{2}mɨ^{3} tsá^{2}cá^{2}jo^{21}
tanh^{2} ta^{21} Jesús
(Marcos 7:24-30)

21 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3}
cua^{3}han^{3} Jesús ñí^{1} jáun^{2} hi^{3}
ngau^{3} la^{3}cáun^{2} juú^{2} Tiro jɨ^{3}
juú^{2} Sidón.

22 Jáun^{2} hué^{32} jáun^{2} né^{3} jmɨ́^{1}
cuá^{3} jan^{2} tsá^{2}mɨ^{3} tsá^{2} hué^{32}
Canaán. Tsá^{2} hí^{3} né^{3}, ja^{3}
ñí^{1}con^{2} Jesús hi^{3} hí^{1}hóh^{32} hi^{3}
juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—¡Hnú^{2} Tɨ^{32}, jón^{2}zɨ́h^{1}
jón^{2}cho^{1} hla^{1} Dá^{2}vi^{21}, cuɨ́^{1} já^{2}
mií^{3} honh^{2} hnú^{2} ñí^{1}con^{2} jná^{13}!
Mɨ́^{1}míh^{1} jón^{32} jná^{13} hún^{1} jan^{2}
jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} hñu^{3} tsɨ́^{3}, hi^{3}
jáun^{2} má^{2}tso^{2} lɨ́n^{32} tsɨ́^{3}.

23 Tɨ^{3}la^{3} Jesús tiá^{2} hi^{3}
ca^{3}ngáɨ^{3} hí^{1} cáun^{2} yáh^{3}. Hi^{3}
jáun^{2} tsá^{2} haɨn^{21} tɨ^{3} con^{2} tsú^{2}
cua^{3}taunh^{21} hi^{3} ca^{3}hiu^{3} ca^{3}mɨ́^{3}
hi^{3} ca^{3}juáh^{3}:

—Chanh^{21} tsá^{2} ó^{32}, quí^{1}
jlánh^{1} tiú^{2} jan^{32} hí^{1}jmu^{2}
cu^{3}hna^{21} dí^{2}.

24 Hi^{3} jáun^{2} Jesús ca^{3}záɨh^{3}
tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3} la^{3} lá^{2}:

—Dió^{32} ca^{3}ze^{3} jná^{13}
jmáh^{3}la^{3} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} *Israel
bíh^{1}, tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́n^{3}
*já^{1}ziáh^{2} má^{2}já^{2}cuɨn^{3}.

25 Tɨ^{3}la^{3} tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3} má^{1}ná^{1},
ja^{3} la^{3} tɨ^{3} ta^{3} ñí^{1} tsú^{2} hi^{3}
ca^{3}di^{3}jñí^{32} hi^{3} juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—¡Tɨ^{32}, ma^{3}hau^{1} tiá^{3} jná^{13}!

26 Tɨ^{3}la^{3} Jesús ca^{3}juáh^{3}:

—Tiá^{2} re^{2} jniá^{3} yáh^{3} hi^{3}
quin^{13} dí^{2} má^{32} quioh^{21}
tsá^{1}míh^{1} hi^{3} cue^{13} dí^{2} tsáɨ^{2}.

27 Tɨ^{3}la^{3} tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3} né^{3},
ca^{3}juáh^{3}:

—Tson^{2} bíh^{1} la^{3} jáun^{2} Tɨ^{32}; tɨ^{3}la^{3} cun^{3} jáun^{2} cúh^{2} bíh^{1} tsáɨ^{2} chí^{2} juoh^{1} má^{32} hi^{3} suh^{32} ñí^{1} mesa quioh^{21} juo^{13}.

28 Jáun^{2} Jesús ca^{3}juáh^{3}:

—¡Tsá^{2}mɨ^{3}, jlánh^{1} cáun^{2} la^{3} nio^{2} honh^{2} hnú^{2}! ¡Cuí^{1} lí^{13} la^{3} cun^{3} hi^{3} hnáuh^{2} hnú^{2}!

Hi^{3} jáun^{2} la^{3} cun^{3} jmí^{1}jáun^{2} bíh^{1} lan^{3} mí^{1}míh^{1} jon^{2} tsú^{2}.

Jesús jmah^{23} juóun^{32} lín^{32} tsá^{2} tsáun^{1}

29 Jmí^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3} cua^{3}han^{3} siáh^{3} Jesús ñí^{1} jáun^{2}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}nga^{2} can^{32} jmáɨ^{2} lí^{1} ná^{1}ho^{3} hi^{3} téh^{23} tsú^{2} Galilea; hi^{3} jáun^{2} ca^{3}uú^{3} cáun^{2} tsɨ^{3} máh^{3}, ñí^{1} jáun^{2} né^{3} ca^{3}cuá^{3}.

30 Jáun^{2} juóun^{32} lín^{32} bíh^{1} tsáu^{2} ca^{3}cha^{3}táunh^{1} ñí^{1} cuá^{3} tsú^{2} jáun^{2}, hi^{3} ná^{1}jan^{2} tsá^{2} hma^{2}, tsá^{2} ten^{3}, tsá^{2} cáun^{1}, tsá^{2} hliánh^{2} ní^{2} siáh^{3}, hi^{3} juóun^{32} lín^{32} siáh^{3} tsá^{2} ná^{1}jau^{2} mí^{1}uí^{3} siáh^{3} ñí^{1} hná^{1} ní^{2}. Jáun^{2} ca^{3}chan^{3} tsú^{2} ñí^{1} hó^{21}ñí^{1} Jesús, hi^{3} jáun^{2} hí^{3} né^{3} ca^{3}jmah^{3} tsá^{2} hí^{3}.

31 Hi^{3} jáun^{2} lí^{1} ca^{3}lɨn^{3} bíh^{1} tsáu^{2} jmí^{1} ca^{3}jíe^{3} hi^{3} tsá^{2} jmí^{1} cáun^{1} hí^{3} má^{2}hleh^{32} bíh^{1}, hi^{3} tsá^{2} hliánh^{2} má^{2}laɨn^{32}, tsá^{2} hma^{2} má^{2}ñi^{3}táunh^{1}, hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} ten^{3} né^{3} má^{2}lí^{23} jíe^{3}. Hi^{3} jáun^{2} jmí^{1}jáun^{2} ca^{3}ma^{3}quien^{2} tsú^{2} Dió^{32} Juo^{13} tsá^{2} Israel.

Jesús cue^{32} hi^{3} cuh^{3} quiún^{3} mei^{21} tsáu^{2}
(Marcos 8:1-10)

32 Jmí^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3} ca^{3}teh^{3} Jesús tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} hi^{3} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:

—Jlánh^{1} ja^{32} mií^{3} tsɨn^{32} jná^{13} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} lá^{2}, quí^{1}hliá^{2} hnɨ^{32} jmáɨ^{1} máh^{3} má^{2}tí^{3} hi^{3} tionh^{2} tsú^{2} ñí^{1} lá^{2} quiúnh^{1} jná^{13}, hi^{3} hí^{1} cú^{1}pih^{21} yáh^{3} hi^{3} cuh^{3} tsú^{2} tiú^{2}uú^{2} zia^{32}. Tiá^{2} hnó^{32} yáh^{3} jná^{13} chanh^{21} tsú^{2} hñú^{13} ta^{3} tiá^{2} hi^{3} má^{2}lí^{2}cuh^{3}, quí^{1} ní^{2} lí^{1} ca^{3}huán^{3} tsú^{2} hú^{1} juɨ^{32}.

33 Jáun^{2} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} tsú^{2} ca^{3}juáh^{3}:

—Tɨ^{3}la^{3} ¿ha^{3} bíh^{1} jinh^{1} tsá^{1}cán^{13} jnoh^{1} má^{32} hi^{3} cuh^{3} tsá^{2} juóun^{32} lín^{32} lá^{2}? Já^{2} hí^{1} jan^{2} yáh^{3} tiá^{2} hin^{2} zian^{2} ñí^{1} lá^{2}.

34 Jáun^{2} hí^{3} né^{3} ca^{3}ngáɨh^{3} tsá^{2} hí^{3}:

—¿Cónh^{3} bíh^{1} *hí^{3} cuú^{2}miih^{21} zia^{32} quián^{13} hnoh^{2} dúh^{1}?

Jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} né^{3} ca^{3}juáh^{3}:

—Quiau^{3} hí^{3} quionh^{3} gon^{3} gáun^{3} juo^{13} pih^{21} bíh^{1} zia^{32}.

35 Jmí^{1}jáun^{2} ca^{3}jmú^{3} dí^{2} héih^{32} hi^{3} tiánh^{32} tsá^{2} hí^{3} hué^{32},

36 jáun^{2} ca^{3}zanh^{3} dí^{2} tá^{1} quiau^{3} hí^{3} jáun^{2} la^{3} má^{2}quionh^{3} juo^{13} pih^{21} hí^{3}, hi^{3} ca^{3}cuéh^{3} dí^{2} tiá^{1}hmah^{1} Dió^{32}. Jmí^{1} lɨ^{21} jáun^{2} ca^{3}ca^{3} tsú^{2} hí^{3} cuú^{2}miih^{21} jáun^{2} hi^{3} ca^{3}cuéh^{3} dí^{2} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2}, hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} né^{3} ca^{3}tsóh^{3} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} má^{2}tionh^{2} hí^{3}.

37 Jáun^{2} la^{3}jín^{32} bíh^{1} tsáu^{2} ca^{3}cúh^{2} ca^{3}la^{3} lah^{3} má^{32} re^{2} lín^{32}. Ca^{3}lɨ^{3}í^{1} máh^{3} ca^{3}cónh^{32} quiau^{3} mɨ^{2}tá^{2} chí^{2} juoh^{1} hi^{3} ziau^{3}.

38 Tsá^{2} ca^{3}jmú^{3} hí^{3} má^{32}
né^{3} jmɨ́^{1} tín^{3} quiún^{3} mei^{21}
jmáh^{3}la^{3} tsá^{2}ñuh^{2}, ha^{3} tiá^{2}
ná^{1}hɨ́n^{13} yáh^{3} tsá^{2}mɨ^{3} quionh^{3}
tsá^{1}míh^{1}.
39 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} ca^{3}hah^{2}
Jesús jáɨ^{13} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} jmɨ́^{1}
tionh^{2} hí^{3}, hi^{3} hi^{3} hñu^{3} mu^{2} hi^{3}
ngau^{3} tɨ^{3} hué^{13} juú^{2} Magadán.

16

Tsá^{2} fariseos quionh^{3} tsá^{2} saduceos mɨ^{32} cáun^{2} li^{21} hi^{3} lɨ́^{3} hua^{3}jueh^{32}
(Marcos 8:11-13; Lucas 12:54-56)

1 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}chó^{32}
siáh^{3} cáun^{2} jmáɨ^{1} hi^{3} ñí^{1}táunh^{1}
tsá^{2} *fariseos quionh^{3} tsá^{2}
*saduceos hi^{3} ca^{3}ñí^{1}jɨen^{13}
Jesús; hi^{3} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} hnió^{3} dí^{2}
ca^{3} lan^{3} tsú^{2} né^{3}, jáun^{2} ca^{3}mɨ́^{3}
dí^{2} hi^{3} hɨ́e^{32} Jesús cáun^{2} li^{21}
hi^{3} lɨ́^{3} hua^{3}jueh^{32} hi^{3} já^{32} tɨ^{3}
hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2}.
2 Tɨ^{3}la^{3} hí^{3} má^{1}ná^{1} ca^{3}ngáɨ^{3}:
—Nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}hláu^{3} juánh^{3}
hnoh^{2} la^{3} lá^{2}: “Jlánh^{1} re^{2}
jniau^{13} hiú^{2}, hi^{3} jáun^{2} bíh^{1}
dáɨn^{3} chi^{3}cuú^{2}”.
3 Hi^{3} jáun^{2} tɨ^{3} hú^{2}niéi^{2} né^{3}
juánh^{3} hnoh^{2} la^{3} lá^{2}: “Né^{32}
chau^{13} jmɨ́^{3}, quí^{1} jlánh^{1} dáɨn^{3}
jnie^{2}”. [¡Hnoh^{2} tsá^{2} lɨ́n^{3} náh^{2}
la^{3} cá^{1} la^{3} jéinh^{1}!] Já^{2} tɨn^{2} bíh^{1}
hnoh^{2} chú^{1} ñih^{21} ha^{3} lánh^{3}
jniá^{3} chi^{3}cuú^{2}, tɨ^{3}la^{3} tiá^{2} la^{3}
tɨn^{2} yáh^{3} hnoh^{2} chú^{1} ñih^{21}
jmáɨ^{1} hi^{3} ziáun^{2} dí^{2} lá^{2} ta^{3}né^{32}.
4 Tsá^{2} hláɨh^{1} hon^{2}, tsá^{2} tiá^{2}
má^{2}tí^{32} jë^{1} mɨ^{32} cáun^{2} li^{21};
tɨ^{3}la^{3} tiá^{2} li^{21} siáh^{3} hiáuh^{3} yáh^{3}
tsú^{2}, jɨ́^{32}la^{3} li^{21} hi^{3} ca^{3}jɨ́e^{3} jáun^{2}
tsáu^{2} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} hla^{1} Jonás
bíh^{1}.
Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3} ngah^{3} dí^{2};
hi^{3} tsá^{2} hí^{3} né^{3}, lɨ́^{1} ca^{3}ta^{3}tonh^{1}
bíh^{1} ñí^{1} jáun^{2}.

Tie^{3} quioh^{21} tsá^{2} fariseos
(Marcos 8:14-21)

5 Jmɨ́^{1} ca^{3}hán^{2} tsú^{2} jáun^{2} tɨ^{3}
jo^{21} jmáɨ^{2} lɨ́^{1} ná^{1}ho^{3} jáun^{2} né^{3},
sa^{3} la^{3} ca^{3}ja^{3}có^{3} bíh^{1} tsɨ́^{3} tsá^{2}
haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} tsú^{2} hi^{3} jmɨ́^{1}
cán^{3} ca^{3}lá^{2} má^{32}.
6 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} Jesús
tsá^{2} hí^{3}:
—Sá^{1}nɨ́^{2} jɨe^{3}, hua^{3}hín^{13} náh^{2}
jmu^{3} ca^{3}tɨ^{21} tie^{3} quioh^{21} tsá^{2}
fariseos jɨ^{3} tsá^{2} saduceos nɨ́^{2}
siáh^{3}.
7 Jáun^{2} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3}
con^{2} tsú^{2} ca^{3}ma^{3}liáu^{32} hi^{3}
juónh^{23} la^{3} lá^{2} ja^{1} hmóu^{32}:
—Cun^{3}ñí^{1} hi^{3}hliá^{2} tiá^{2}
quián^{1} má^{32} bíh^{1} dí^{2} nɨ^{32}, hi^{3}
jáun^{2} la^{3} nɨ́^{2} ñí^{1}juah^{21} tsú^{2}.
8 Tɨ^{3}la^{3} Jesús ca^{3}lɨ^{3}tsɨn^{2} bíh^{1}
hi^{3} jáun^{2}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}juáh^{3}
siáh^{3} la^{3} lá^{2}:
—¿He^{3} láɨh^{32} ná^{1}juónh^{32}
náh^{2} hi^{3} tiá^{2} quiánh^{1} má^{32}?
¡Jlánh^{1} tiá^{2} re^{2} la^{3} nio^{2} cáun^{2}
honh^{2} náh^{2}!
9 ¿Tiá^{1} má^{2}ngɨ^{23} máh^{3}
hnoh^{2}, hi^{3} sa^{3}jun^{3} chau^{2} siáh^{3}
honh^{2} náh^{2} ca^{3}tɨ^{21} hñá^{3} *hí^{3}
cuú^{2}miih^{21} hi^{3} ca^{3}tsóh^{32} jná^{13}
jáun^{2} ñí^{1}con^{2} hñá^{3} mei^{21} tsáu^{2},
hi^{3} ha^{3} cónh^{3} mɨ́^{2}tá^{2} ca^{3}ziau^{3}
siáh^{3}?
10 ¿Hí^{1} sa^{3}jun^{3} chau^{2} siáh^{3}
honh^{2} náh^{2} ca^{3}tɨ^{21} quiau^{3} hí^{3}
cuú^{2}miih^{21} jáun^{2} hi^{3} ca^{3}tsóh^{32}
jná^{13} jáun^{2} ñí^{1}con^{2} quiún^{3}
mei^{21} tsáu^{2}, jɨ^{3} hi^{3} cónh^{3}

mɨ́²tá² ca³ziau³ siáh³ jmɨ́¹ lɨ²¹
jáun²?
11 ¿Lánh³ bíh¹ rón³² hi³
tiá² ca³lɨ³tsɨn² hnoh² hi³
jun³juáh¹³ ca³tɨ²¹ quioh²¹
má³² yáh³ dí¹hléh²³ jná¹³ jmɨ́¹
lɨ́¹juáh²¹ jná¹³ hi³ jmúh¹³ náh²
hua³hín¹³ ca³tɨ²¹ tie³ quioh²¹
tsá² fariseos quionh³ tsá²
saduceos?
12 Jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³lɨ³tsɨn²
tsú² hi³ tiá² la³ ca³juáh³ yáh³
Jesús hi³ jmu³ tsú² hua³hín¹³
ca³tɨ²¹ tie³ quioh²¹ cán¹
hí¹miih²¹, tɨ³la³ la³ ca³juáh³
tsú² hi³ jmu³ dí² hua³hín¹³
ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ hi³ hɨe³² bíh¹
tsá² fariseos quionh³ tsá²
saduceos.

*Pé¹ juáh³ hi³ Jesús bíh¹ Tsá²
lɨ́n³ Cristo*
*(Marcos 8:27-30; Lucas
9:18-21)*

13 Jáun² jmɨ́¹ cá¹chó²¹
Jesús cu³ jéin³ juú² Cesarea
quioh²¹ Pí²liéi¹, jáun² ñí¹ jáun²
ca³ngáɨh³ dí² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³
con² hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:
—¿Hin² tsánh² jná¹³ Jon²
tsá²mɨ³cuóun² juáh³ tsáu²?
14 Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³:
—Zian² tsá² juáh³ hi³ hnú²
bíh¹ néh¹ hla¹ Juan² tsá² tɨ́²
ziau² hí³ jmáɨ²; zian² tsá²
juáh³ siáh³ hi³ hnú² bí¹ néh¹
Líh³ tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ hí³ *tɨ³²
jë¹ Dió³² jmɨ́¹tin², hi³ zian²
siáh³ tsá² juáh³ hi³ hnú² bíh¹
hla¹ tɨ³² jë¹ Dió³² Jeremías,
ho³lá²dá² lɨ³ua³ jan² tsá² jmɨ́¹
lɨ́n³ tɨ³² jë¹ Dió³² jmɨ́¹tin² ñí¹
hná¹ hí³.
15 Jáun² ca³záɨh³ dí² siáh³:
—Hi³ hnoh² né³, ¿hin²
tsánh² jná¹³ juánh³ hnoh²?
16 Jáun² Sí¹mu²¹ Pé¹ né³
ca³juáh³ la³ lá²:
—Hnú² bíh¹ Tsá² lɨ́n³ Cristo
Jon² Dió³² Tsá² juú²tsáun².
17 Jáun² Jesús ca³juáh³:
—Jlánh¹ jmɨ́¹ ren² hnú²
Sí¹mu²¹, jon² Jonás, quí¹ hí¹
jan² yáh³ tsáu² tiá² má²ca³hɨ́e³
hnú² jáɨ¹³ nɨ́², quí¹ Ñuh³² jná¹³
Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú² bíh¹
má²ca³hɨ́e³ hi³ nɨ́².
18 Hnú² bíh¹ jmáɨ² nú² Pé¹
(hi³ hnió³ juáh³ “Quɨ́n¹”).
Jná¹³ né³ juanh³² hi³ ñí¹ quɨ́n¹
lá² bíh¹ chan²¹ jná¹³ tsá²
cu³ nió³ joh² ná¹; hi³ ca³la³
hí¹juáh³ pí³ quioh²¹ hmú³²
yáh³ tiá² cah¹³ jmáɨ¹ quionh³
tsá² hí³.
19 Jáun² jná¹³ cué¹³ llaves,
hi³ hauh³² hnú² jáɨ¹³ hi³ tonh¹
hnú² tsáu² jo³cuo² Dió³²; lɨ³ua³
cáun² hi³ hñeih²¹ hnú² ñí¹
hué²¹ lá², má²chí¹hñéih²³ bíh¹
siáh³ hñu³mɨ³cuú², hi³ lɨ³ua³
cáun² hi³ zaɨh²¹ hnú² ñí¹
hué²¹ lá² né³, má²záɨh³ bíh¹
siáh³ hñu³mɨ³cuú².
20 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³jmú³
Jesús héih³² ñí¹con² tsá² hí³ hi³
hí¹ jan² tiá² hin² záɨh³² tsú²
hi³ hí³ bíh¹ dí² Tsá² lɨ́n³ Cristo.

Jesús juáh³ hi³ jún³
*(Marcos 8:31-9:1; Lucas
9:22-27)*

21 La³ cun³ jmáɨ¹ jáun² máh³
ca³ma³liáu³² Jesús hi³ hɨeh³²
jú¹ tá²na²¹ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³
con², hi³ hniáuh³² tsó³² dí²
tɨ³ Jerusalén; hi³ ñí¹ jáun²
né³, tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹
juú², jɨ³ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³

quionh³ tsá² ná¹lɨn³ tɨ³² liei²¹
nɨ́² jmu³ hi³ ma³tso² lɨn³² dí²
tsɨ́³. Ca³juáh³ dí² siáh³ hi³
hí¹ ca³la³ tɨ³ jngah³ yáh³ tsá²
hí³, tɨ³la³ ñí¹ má²cá²hnɨ́² jmáɨ¹
má¹ná¹, jenh¹³ bíh¹ dí².

22 Jmɨ́¹jáun² ca³ñí¹jau²
Pé¹ ñí¹ tɨ³ có³², hi³ jáun²
ca³ma³liáu³² dí² hi³ quiú² jin²³
Jesús, hi³ juáh³ la³ lá²:

—¡Len³ jná¹³ ca³la³ hí¹juáh³
tiá² hnió³ yáh³ Dió³² hi³ lɨ́¹³
la³ nɨ́² Tɨ³²! ¡Tiá² ca³tɨn¹ yáh³
hnú² hi³ quiunh²¹ la³ nɨ́²!

23 Tɨ³la³ Jesús ca³jinh³ tɨ³ ñí¹
zenh¹ Pé¹, hi³ jáun² ca³záɨh³
dí² la³ lá²:

—¡Tɨ³ có³² quin³² ñí¹con²
jná¹³ *Satanás! Hnú² dá²
lɨ́¹ chí¹cuú² chí¹jnaɨ³² bíh¹
ñí¹con² jná¹³. Tiá² lɨn²³ yáh³
hnú² la³jmɨ́¹ lɨn²³ Dió³², hnú²
dá² lɨn²³ la³ cun³ qui³ lɨn²³
tsá²mɨ³cuóun² bíh¹.

24 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³záɨh³
Jesús tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²
la³ lá²:

—Nɨ́¹juáh³ zian² tsá² hnió³
já³² cu³hna³² jná¹³, hniáuh³²
chá³² tsú² tɨ³ có³² la³jɨ́³² hi³
dí¹quiaunh²¹ tsɨ́³ hnga², hi³
jáun² cuɨ́¹ quián¹³ tsú² crei²¹
quioh²¹, [la³ cun³ hi³ cuéh³²
tsú² jáun² tsɨ́³ uá¹jinh¹ ca³la³
ñí¹ ca³cáɨn³ jmɨ́²chí³ quioh²¹,]
hi³ jáun² cuɨ́¹ já² cu³hna³²
jná¹³.

25 Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² hnió³
lión³² hnga², tsá² la³ hí³ tɨ³
tsa³hín³ bíh¹; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³
tsá² tsa³hín³ cun³ñí¹ hi³
ca³tɨn¹ jná¹³ má¹ná¹, jáun²
tsá² la³ hí³ bíh¹ tɨ³ liáun¹.

26 Quí¹ ¿ha³ dá² jinh¹ quien²
nɨ́¹juáh³ ca³láɨh¹³ tsú² la³jɨ́³²
hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá², nɨ́¹juáh³
la³ ja³hín³ bíh¹ jmɨ́²chí³
quioh²¹ tsú² má¹lɨ³² jáun²?
Quí¹ ¿he³ yáh³ cun³quionh³
lɨ́¹³ joh¹³ tsú² siáh³ jmɨ́²chí³
quioh²¹?

27 Quí¹ Jon² tsá²mɨ³cuóun²
dá² jáunh³ hi³ lin¹ hi³ quien²
la³jmɨ́¹ quien² Jméi², la³
má²quionh³ tsá²cuú² tsá²ta³,
hi³ jáun² má¹jáun² cué³²
hmah²¹ ñí¹con² ma³ quin³²
ma³ jan³² tsáu² la³ cun³ rón³²
lɨ³ ta²¹ hi³ lɨ²jmú³.

28 Jú¹ tson² juo³ jná¹³
hnoh², hi³ zian² tsá² ja¹ ñí¹
tiauh¹ dí² lá² tiá² má²jún³
yáh³ ta³ tiá² má²lɨ²jɨ́e³ hi³
jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun²
má²cuá¹ho² ná¹ jáɨ¹³.

17

Dió³² jmu² hi³ zan² Jesús
(Marcos 9:2-13; Lucas 9:28-36)

1 Jmɨ́¹ la³ má²jñéi³ jmáɨ¹
jáun² né³, Jesús ca³jan³ Pé¹, Ja-
cobo jɨ³ Juan² dá¹jon²¹ Jacobo
nɨ́² siáh³, hi³ ja³taunh²¹ cáun²
tsɨ³ máh³ ñe¹ ñí¹ lɨ́¹³ tiánh³
hmóu³²;

2 hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³za²
ho¹ñí¹ tsú² ñí¹ ta³ ñí¹ tsá² hí³.
La³jmɨ́¹ jniá³ joh¹ hiú² jniá³
ñí¹ tsú² lɨ³, hi³ jáun² ha¹ tsú²
né³ lɨ³ tiáu² lɨn³² la³jmɨ́¹ jniá³
joh¹.

3 Hi³ jáun² cu³diá²jan² jmɨ́¹
ca³jɨ́en³² tsá² hí³ Moisés

quionh³ Líh³, hi³ ná¹juónh²³ quionh³ Jesús.

4 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Pé¹ hi³ ca³záɨh³ Jesús:

—Hnú² Tɨ³², ¡hénh³ ma³ chú³² má²tiauh² dí² ñí¹ lá²! Nɨ¹juáh³ hnáuh² hnú², jmu¹ jná¹³ hnɨ³² hñú³reh³; cáun² quián¹³ hnú², cáun² quioh²¹ Moisés hi³ cáun² siáh³ quioh²¹ Líh³.

5 Tá¹la³ jmɨ́¹ dí¹hleh³² jáun² bíh¹ Pé¹ ja³ cáun² jnie² zɨ́n³ lɨ́n³² hi³ ca³tsáɨnh³² tsú² jɨ³lɨn²; hi³ jáun² ja¹ jnie² jáun² ñí¹ca³hléh³ jan² tsáu² hi³ ñí¹juah²¹:

—Tsá² lá² bíh¹ Jón³² jná¹³, jan² Tsá² hno³ lɨ́n³² ná¹, Tsá² jlánh¹ lɨ́²hiún² tsɨn³² jná¹³ hi³ ca³tɨn¹. Niéi² náh² la³ cun³ hi³ juáh³ tsú².

6 Jmɨ́¹ má²lɨ́²niéi³² jáun² tsá² hí³ jáɨ¹³ nɨ́² né³, ca³juénh² lɨ́n³² bíh¹, hi³ jáun² ca³di³jñí³² ca³la³ hi³ ca³jmú³ rá¹hin³.

7 Hi³ jáun² Jesús ca³ja³janh³² ñí¹ tionh¹ tsú², hi³ ca³tí³ cuo² quioh²¹ tsú², hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Nú¹ tianh³ náh²; ha³ lɨ́² juenh³.

8 Hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ tsú² né³, tiú²uú² hin² zian² hí¹ jan² yáh³, jɨ́³²la³ hnga² bíh¹ jéi³²í¹ Jesús zenh².

9 Tá¹la³ ná¹son² tsú² jáun² tsɨ³ máh³ né³, ca³jmú³ Jesús héih³² hi³ ca³juáh³:

—Ha³ lɨ́² hin² juoh² náh² hí¹ jan² la³ cun³ hi³ má²lɨ́²jɨeh³, ca³la³ tɨ³ nɨ́¹ má¹ca³jenh¹³ jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² ja¹ hla¹ máh³.

10 Jmɨ́¹jáun² ca³ngáɨ³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Jesús hi³ ca³juáh³:

—¿He³ láɨh³² sa³ juáh³ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹ hi³ Líh³ tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³² bí¹ néh¹ tín² jáunh³ la³ñí¹?

11 Jáun² hí³ né³ ca³ngáɨ³:

—Tson² bíh¹ cu³tí³ hi³ Líh³ bíh¹ tín² jáunh³, hi³ ja³ma³re² jɨ³lɨ³².

12 Tɨ³la³ jná¹³ juanh³² hi³ má²cuán² bíh¹ Líh³, tɨ³la³ tiá² hin² ca³lɨ³ cuóu³² yáh³, hi³ jáun² dá² ca³jmúh³² bíh¹ tsú² tsú² la³ cun³ hi³ hnió³ jmu³. La³ jáun² bíh¹ siáh³ ma³tso² Jon² tsá²mɨ³cuóun² tsɨ́³ hi³ jmu³ tsá² hí³.

13 Jmɨ́¹jáun² ca³lɨ³tsɨn² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² hi³ hla¹ Juan² tsá² tɨ́² ziau² jmáɨ² bíh¹ la³ hí¹hɨen² tsú².

Jesús jmah²³ jan² ñú²míh¹ zian² tsá¹ lɨ́¹ jún²³

(Marcos 9:14-29; Lucas 9:37-43)

14 Jmɨ́¹ ca³cha³tánh¹ tsú² siáh³ ñí¹ tionh¹ jáun² tsá² juóun³² lɨ́n³² hí³ né³, ja³ jan² tsá²ñuh² ñí¹con² Jesús hi³ ca³di³jñí³² ñí¹ hó²¹ñí¹ tsú² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

15 —Tɨ³², cuɨ́¹ já² miɨ³ honh² nú² quioh²¹ jón³² jná¹³, quí¹hliá² zian² tsú² tsá¹ lɨ́¹ jún²³ hi³ jáun² má²tso² lɨ́n³² tsú² tsɨ́³; quí¹ hiú² cuóh³² bíh¹ quɨnh² tsú² chu³ sɨ́² ho³lá²dá² chu³ jmáɨ² siáh³.

16 Cua^{3}jan^{32} jná^{13} tsú^{2}
ñí^{1}con^{2} tsá^{2} haɨn^{21} lá^{2} tɨ^{3} con^{2}
hnú^{2}, tɨ^{3}la^{3} tiá^{2} ca^{3}tioh^{21} yáh^{3}
tsú^{2} hi^{3} jmah^{3}.
17 Jáun^{2} Jesús ca^{3}ngáɨ^{3}:
—¡Hnoh^{2} tsá^{2} tiá^{2} ta^{21}
táunh^{23} náh^{2}, tsá^{2} cáun^{2} lɨ́^{1}
cháunh^{23} chinh^{32} la^{3} siáh^{3}!
¿Jáh^{3} jmáɨ^{1} máh^{3} hniáuh^{32}
hi^{3} ngɨ́^{13} jná^{13} quiúnh^{1} hnoh^{2}
dúh^{1}? ¿Jáh^{3} jmáɨ^{1} máh^{3}
hniáuh^{32} hi^{3} tion^{1} jná^{13} tsɨn^{32}
hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} hnoh^{2}? Ñá^{2}jan^{32}
ñú^{2}míh^{1} tɨ^{3} lá^{2}.
18 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}jin^{3} Jesús
jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1}, hi^{3} ca^{3}jmú^{3}
dí^{2} héɨh^{32} hi^{3} cua^{3}haɨn^{32} hñu^{3}
tsɨ́^{3} ñú^{2}míh^{1} hí^{3}, hi^{3} jáun^{2} la^{3}
cun^{3} jmɨ́^{1}jáun^{2} lan^{3} tsú^{2}.
19 Jmɨ́^{1} má^{2}lɨ^{32} jáun^{2}
ca^{3}lɨéɨh^{32} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3}
con^{2} Jesús cáun^{2} ñí^{1} tɨ^{3} có^{32},
hi^{3} ca^{3}ngáɨ^{3} jáɨ^{13} lá^{2}:
—¿He^{3} láɨh^{32} sa^{3} tiá^{2}
ca^{3}tiau^{13} yáh^{3} jnoh^{1} hi^{3} chin^{13}
jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} hí^{3}?
20 Jáun^{2} Jesús ca^{3}juáh^{3}:
—Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} tiá^{2} re^{2}
má^{2}nio^{2} cáun^{2} honh^{2} bíh^{1}
hnoh^{2}. Quí^{1} jú^{1} tson^{2} juanh^{32}
jná^{13} ñí^{1}con^{2} hnoh^{2}, sá^{1}jmɨ́^{1}
hi^{3} ná^{1}tioh^{3} cáun^{2} honh^{2} náh^{2}
uá^{1}jinh^{1} ma^{3} pih^{21} lɨ́n^{21} la^{3}
cun^{3} tí^{3} cá^{2} máɨ^{3} mɨ^{3} mostaza,
jmɨ́^{1} lɨ^{13} bíh^{1} juoh^{1} náh^{2} máh^{3}
zeh^{2} nɨ^{2} la^{3} lá^{2}: “¡Quin^{32} ñí^{1}
lá^{2}, tɨ^{3} ó^{32} cua^{32}!”, hi^{3} jáun^{2}
máh^{3} nɨ^{2} jmɨ́^{1} lɨ^{13} quin^{3}. Hí^{1}
cáun^{2} yáh^{3} tiá^{2} hi^{3} juóuh^{32} lɨ́^{13}
nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} tson^{2} nio^{2} cáun^{2}
honh^{2} náh^{2}.
21 [Tɨ^{3}la^{3} jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} la^{3}
nɨ́^{2} má^{1}ná^{1}, jɨ́^{32}la^{3} cun^{3}quionh^{3}
hi^{3} liéɨnh^{32} tsú^{2} Dió^{32} jɨ^{3} hi^{3}
má^{2}hɨen^{21} bíh^{1} tsú^{2} lɨ́^{13} tioh^{21}
hi^{3} chin^{13}.]

Jesús juáh^{3} siáh^{3} cónh^{3} hi^{3} né^{3}bí^{1} jún^{3}

(Marcos 9:30-32; Lucas 9:43-45)

22 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3}, tá^{1}la^{3}
jmɨ́^{1} ñi^{3}táunh^{1} tsú^{2} cu^{3}lɨ^{21}
hué^{13} Galilea, Jesús ca^{3}záɨh^{3}
siáh^{3} tsá^{2} hí^{3} la^{3} lá^{2}:
—Jná^{13}, Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2}
jɨenh^{3} tsú^{2} jo^{3}cuo^{2} tsáu^{2},
23 hi^{3} jáun^{2} jngah^{3} tsú^{2}, tɨ^{3}la^{3}
ñí^{1} má^{2}cá^{2}hnɨ́^{2} jmáɨ^{1} jáun^{2} né^{3},
jenh^{13} bíh^{1} jná^{13}.
Hlaɨh^{3} lɨ́n^{21} bíh^{1} ca^{3}ta^{3}no^{1}
tsɨ́^{3} tsá^{2} hí^{3} cun^{3}quionh^{3} jáɨ^{13}
nɨ́^{2}.

Má^{2}hmah^{1} tsú^{2} hmah^{21} hi^{3} chi^{2} tsú^{2} quioh^{21} cuáh^{32} chín^{1}

24 Jmɨ́^{1} cá^{1}chánh^{21} Jesús já^{1}
juú^{2} Capernaum quionh^{3} tsá^{2}
haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} né^{3}, jáun^{2}
*tsá^{2} chi^{2} hmah^{21} tiáunh^{1}
cuáh^{32} chín^{1} ca^{3}cha^{3}táunh^{1}
hi^{3} mɨ^{32} tun^{3} *cú^{1}tiáu^{2}, hi^{3}
ca^{3}záɨh^{3} Pé^{1} la^{3} lá^{2}:
—¿Tiá^{1} ma^{3}hmah^{1} tɨ^{32}
juóuh^{32} hnoh^{2} hmah^{21} hi^{3}
ca^{3}tɨn^{1} cuáh^{32} chín^{1}?
25 Jáun^{2} Pé^{1} ca^{3}juáh^{3}:
—Ján^{3}.
Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, jmɨ́^{1} hein^{21}
Pé^{1} ñéɨh^{3} né^{3}, Jesús tín^{2}
ca^{3}hléh^{3} la^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}juáh^{3}:
—¿He^{3} lánh^{3} lɨ́n^{23} hnú^{2}
Sí^{1}mu^{21}? ¿Hin^{2} ñí^{1}con^{2} caɨ^{32}
tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} re^{21} ñí^{1} hué^{21} lá^{2}
hmah^{21} jɨ^{3} la^{3}jɨ́^{32} quɨe^{3} hi^{3} lɨ^{3}
hniáuh^{32}: hí^{1} tsá^{2}co^{1} tsú^{2}, ho^{3}
tsá^{2} siánh^{3} uá^{1}?
26 Jáun^{2} Pé^{1} ca^{3}juáh^{3}:
—Tsá^{2} siánh^{3} bíh^{1}.
Hi^{3} jáun^{2} Jesús ca^{3}juáh^{3}:

—Hi^{3} jáun^{2} tiá^{2} la^{3} má^{2}hmah^{1} yáh^{3} tsá^{2}co^{1} tsú^{2}.

27 Tɨ^{3}la^{3} hí^{1} jan^{2} yáh^{3} tsáu^{2} tiá^{2} hniáuh^{32} jmú^{13} dí^{2} hi^{3} míh^{3} tsɨ́^{3}, jáun^{2} cua^{32} tɨ^{3} ñí^{1} nio^{1} jmáɨ^{2} lɨ́^{1} ná^{1}ho^{3}, hi^{3} cuá^{2}héi^{3} mɨ^{3}quɨe^{3}; hi^{3} jáun^{2} ho^{3} juo^{13} la^{3}ñí^{1} hi^{3} janh^{21} nú^{2} hí^{3} bíh^{1} hu^{21} cáun^{2} quɨe^{3} hu^{21} quiún^{3} cú^{1}tiáu^{2} hi^{3} la^{3} cun^{3} má^{2}tsɨn^{13} hi^{3} má^{1}hmah^{21} nú^{2} quioh^{21} hmah^{21} hi^{3} chi^{2} tsú^{2} quion^{21} jná^{13} jɨ^{3} hi^{3} quián^{13} nú^{2} huen^{2} nɨ́^{2} siáh^{3}; hi^{3} jáun^{2} cuá^{2}ma^{3}hmah^{21} nɨ́^{1} má^{1}lɨ^{32} jáun^{2}.

18

¿Hin^{2} bíh^{1} tsánh^{2} jlánh^{1} quien^{2}?

(Marcos 9:33-37; Lucas 9:46-48)

1 Jmáɨ^{1} jáun^{2} ca^{3}ja^{3}janh^{32} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} Jesús ñí^{1} zenh^{1} hi^{3} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—¿Hin^{2} bíh^{1} tsánh^{2} tsá^{2} má^{2}tionh^{2} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32} jlánh^{1} lɨ^{3} quien^{2}?

2 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}teh^{3} Jesús jan^{2} tsá^{1}míh^{1}, hi^{3} ca^{3}zinh^{3} dí^{2} ja^{1} quioh^{21} tsá^{2} hí^{3},

3 hi^{3} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:

—Jú^{1} tson^{2} juanh^{32} jná^{13} hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} tiá^{2} zan^{13} náh^{2} hi^{3} lɨn^{13} náh^{2} la^{3}jmɨ́^{1} lɨn^{3} jan^{2} tsá^{1}míh^{1}, tiá^{2} lɨ́^{13} yáh^{3} háuh^{1} hnoh^{2} jáɨ^{13} quiúnh^{1} jná^{13}.

4 Hi^{3} jáun^{2} la^{3} nɨ́^{2} bíh^{1} lɨ^{3}, hi^{3} lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} jmu^{2} hi^{3} tiá^{2} lin^{1} quien^{2} hnga^{2}, hi^{3} jmu^{2} tsú^{2} la^{3}jmɨ́^{1} lɨn^{3} jan^{2} tsá^{1}míh^{1} lá^{2}, tsá^{2} la^{3} hí^{3} bíh^{1} tsá^{2} jlánh^{1} lɨ^{3} quien^{2} ja^{1} quioh^{21} la^{3}jín^{32} tsá^{2} má^{2}tionh^{2} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32}.

5 Hi^{3} lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} hen^{3} jan^{2} tsá^{1}míh^{1} la^{3} lá^{2} chá^{32} jná^{13}, má^{2}lɨ́^{2}he^{3} jɨ^{3} jná^{13} bíh^{1} tsú^{2} jaun^{32}.

Jesús hɨe^{32} jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} jmu^{2} hi^{3} tanh^{32} tsáu^{2} tso^{3}

(Marcos 9:42-48; Lucas 17:1-2)

6 ”Jáun^{2} né^{3}, lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} jmu^{3} hi^{3} tánh^{32} tso^{3} tsá^{1}míh^{1} tsá^{2} taunh^{2} jná^{13} lá^{2} ta^{21}, tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} re^{2} sá^{1}jmɨ́^{1} hi^{3} tónh^{32} tsú^{2} zié^{3} láɨ^{1} tsá^{2} la^{3} hí^{3} hi^{3} chí^{1}hñéih^{23} cáun^{2} tá^{2} quín^{1} pa^{21} lɨn^{21}, hi^{3} jáun^{2} jmɨ́^{1} taun^{3} tsú^{2} ca^{3}la^{3} tɨ^{3} ñeh^{2} jmɨ́^{2}miih^{21}.

7 ¡Jlánh^{1} hlah^{3} quioh^{21} tsá^{2} zian^{2} hngá^{1}máh^{3} lá^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jlánh^{1} hliáun^{3} ñí^{1} hi^{3} zia^{32} hi^{3} lɨ́^{13} jmu^{3} hi^{3} tánh^{32} tsú^{2} tso^{3}! Tiú^{2} nio^{2} bíh^{1} lɨ^{3} zia^{32}, tɨ^{3}la^{3} ¡jlánh^{1} bíh^{1} juo^{23} tsá^{2} jmu^{3} hi^{3} tánh^{32} tsáu^{2} tso^{3}!

8 ”Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} bíh^{1}, nɨ́^{1}juáh^{3} cuonh^{2} hnú^{2} ho^{3}lá^{2}dá^{2} tanh^{1} nú^{2} jmu^{2} hi^{3} tanh^{32} hnú^{2} tso^{3}, tɨ^{3} re^{2} hná^{1} hi^{3} jáun^{2} tiáun^{2} ñí^{1} uóunh^{3}; quí^{1} tɨ^{3} re^{2} bíh^{1} hi^{3} cuánh^{13} nú^{2} ta^{3} tiúnh^{1} cáun^{2} cuonh^{2} ho^{3} hi^{3} tiúnh^{1} cáun^{2} tanh^{1} ñí^{1} lɨ́^{13} zian^{2} nú^{2} cun^{3} jmɨ́^{1}hi^{3}nio^{2} la^{3} cónh^{3} bí^{1} hi^{3} cuóh^{13} nú^{2} ja^{1} sɨ́^{2} cun^{3} jmɨ́^{1}hi^{3}nio^{2} quionh^{3} tá^{1} tun^{3} cuonh^{2} ho^{3} tá^{1} tun^{3} tanh^{1}.

9 Hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} mɨ́^{1}máh^{1} nú^{2} jmu^{2} siáh^{3} hi^{3} tanh^{32} nú^{2} tso^{3}, chí^{3} cú^{2}jueh^{32} hi^{3} jáun^{2} tiáun^{2} ñí^{1} uóunh^{3}; quí^{1} tɨ^{3} re^{2} bíh^{1} cuánh^{13} nú^{2} cun^{3}quionh^{3}

cá² máɨ³ mí¹máh¹ ñí¹ lɨ¹³
zian² nú² cun³ jmɨ́¹hi³nio²,
la³ cónh³ bíh¹ hi³ cuóh¹³ nú²
quiu³juóu³² quionh³ tá¹ tun³
máɨ³ mɨ́¹máh¹.

Jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ já¹ziáh²
má²já²háɨn³
(Lucas 15:3-7)

10 ”Hi³ jáun² né³, ha³ lɨ́² jmú²
náh² hi³ tiá² jéin²³ náh² lɨ³ua³
jan² tsá² tiá² má²hún¹ tsɨ́³
la³jmɨ́¹ lɨ́n³ tsá¹míh¹ lá². Quí¹
jná¹³ juanh³² hi³ tsá²cuú²
tsá²ta³ Ñuh³² jná¹³, la³ cun³
tsá² tanh² hó¹ñí¹ tsá² la³ nɨ́²,
tsá² hí³ bíh¹ tionh² ñí¹ hó²¹ñí¹
Ñuh³² jná¹³ jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³² tɨ³
hñu³mɨ³cuú².
11 [Quí¹ jná¹³ dá² Jon²
tsá²mɨ³cuóun² ja³ ná¹ hi³
ja³hnáh³² tsá² ná¹cuɨn² bíh¹.]
12 ”¿Ha³ lánh³ lɨ́n²³ hnoh²?
Nɨ́¹juáh³ jan² tsáu² tiónh³²
hña³láun³ *já¹ziáh², hi³
nɨ́¹juáh³ la³ ja³háɨn³ jan² jáh³
hí³ né³, ¿há¹ tiá² chan³ tsú²
jáh³ quiéinh³ nio² quiú³ tsɨ²¹
quia³ñu³ hí³ ñí¹ má²zenh²
jáun², hi³ jáun² tsa³tɨ́² tsa³ngɨ́²
hi³ hnah² jáh³ ja³háɨn³ hí³?
13 Hi³ nɨ́¹juáh³ ca³chanh²¹
tsú² né³, tɨ³ jlánh¹ bíh¹ tsah³
tsú² cun³ñí¹ hi³ tsanh²¹ jáh³
jan² hí³ la³ cónh³ bíh¹ hi³
ca³tɨn¹ jáh³ quiéinh³ nio²
quiú³ tsɨ²¹ quia³ñu³ hi³ tiá²
já²cuɨn³ hí³.
14 Ja³bí¹ la³ jáun² Ñeh²
hnoh² Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú²
tiá² hnió³ yáh³ hi³ lɨ́¹ tsa³hín³
lɨ³ua³ jan² tsá² lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³
tsá¹míh¹ lá².

Ca³ta¹ dí² chí¹³ tsɨ́³ tsáu¹³
tsá²mɨ³cuóun² raɨnh²¹ dí²
(Lucas 17:3-4)

15 ”Nɨ́¹juáh³ jan² renh² nú²
jmu² cáun² hi³ hlah³ ñí¹con²
nú², cuá²lienh¹ tín² ñí¹ hnga²
hi³ cuá²zéih³ la³ cun³ hi³
lɨ́²jmú³. Nɨ́¹juáh³ ca³ngɨ¹³ tsú²
jáɨ¹³, jáun² má²ca³janh²¹ bíh¹
nú² tsú².
16 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tiá² jáɨ¹³
ngɨ²³ yáh³ tsú², jáun² né³, tiéh³
conh³í¹ jan² ho³ gon³ tsáu²,
hi³ jáun² tsá² hí³ lɨ́n³ tsá²
nau³² jáɨ¹³ nɨ́¹juáh³ ha³ lánh³
ca³juáh³ tsú².
17 Hi³ nɨ́¹juáh³ cun³ jáun²
bíh¹ tiá² jáɨ¹³ ca³ngɨ¹³ tsú², hi³
jáun² zéih³ cú²jueh³² la³jɨ́n³²
tsá² cuáh³². Hi³ nɨ́¹juáh³ cun³
jáun² bíh¹ tiá² jáɨ¹³ ca³ngɨ¹³
tsú² ñí¹con² tsá² lɨ́n³ cuáh³²,
jáun² jɨen¹ tsú² cú²jueh³²
la³jmɨ́¹ jɨen¹ nú² jan² tsá²
tiá² Dió³² má²cuóun³², ho³
la³jmɨ́¹ jɨen¹ nú² jan² *tsá² chi²
hmah²¹.
18 ”Jú¹ tson² juo³ jná¹³
hnoh², hi³ lɨ³ua³ cáun² hi³
hñeih²¹ hnoh² ñí¹ hué²¹
lá², má²chí¹hñéih²³ bíh¹
siáh³ hñu³mɨ³cuú², hi³ jáun²
lɨ³ua³ cáun² hi³ zaɨh²¹ hnoh²
ñí¹ hué²¹ lá² né³, ja³bí¹
hñu³mɨ³cuú² siáh³ má²záɨh³
bíh¹.
19 ”Ja³bí¹ juanh³² jná¹³
siáh³, nɨ́¹juáh³ gon³ náh²
jmúh¹³ náh² cá²honh¹ ñí¹
hué²¹ lá² hi³ lienh¹ náh² Dió³²
ca³tɨ²¹ cáun² hi³ hnáuh² náh²
míh¹, jáun² cué³² bíh¹ Ñuh³²
jná¹³ Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú².
20 Quí¹ nɨ́¹juáh³ ñí¹

ná¹ngɨh³² tsú² gon³ gáun³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³, jáun² ja¹ quioh²¹ tsá² hí³ bíh¹ zenh² jná¹³.

21 Jáun² Pé¹ ngau³ hi³ ca³ñí¹ngah¹ Jesús:

—Tɨ³², ¿jáh³ jéin³² lɨ́¹³ chin²¹ jná¹³ tsɨn³² hi³ ca³tɨ²¹ hi³ hlah³ hi³ jmu² renh² jná¹³ ñí¹con² ná¹? ¿Hí¹ la³ tɨ³ quiau³ jéin³²?

22 Jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ Jesús Pé¹ la³ lá²:

—Tiá² juanh³² yáh³ jná¹³ quiau³ jéin³², tɨ³la³ la³ tɨ³ hnaɨh³² nio² quiú³ tsɨ²¹ quia³ nio² ma³ quiau³ máh³.

Jáɨ¹³ hi³ ca³tɨ²¹ hi³ hniáuh³² jmu³ tsú² juenh² tsɨ́³

23 ”Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ juanh³² jná¹³, hi³ Dió³² bíh¹ jan² Tsá² juenh² lɨ́n³² tsɨ́³ ñí¹con² tsá² má²tionh² jo³cuo²; la³jmɨ́¹ ca³jmú³ jan² re²¹ hi³ ca³lɨ³hnió³ caun¹³ quɨe³ hi³ jmɨ́¹ nio² jo³cuo² ma³ quin³² ma³ jan³² tsá² joh¹.

24 Tá¹la³ má²cuá¹jɨ́e²³ tsú² nɨ́¹juáh³ hin² tsánh² ca³dánh² hi³ hin² tsánh² tiá² ca³dánh², jmɨ́¹jáun² cua³jan² tsú² jan² tsá² jmɨ́¹ la³ ca³dánh² hliáun³ mí²yaun²¹ cu³tí¹³ héɨh³² quɨe³.

25 Tɨ³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, tiá² jmɨ́¹ zia³² yáh³ he³ lánh³ rón³² cháu³² quɨe³ jáun², jáun² re²¹ hí³ né³ ca³jmú³ héɨh³² hi³ hna³ tsú² cú²jueh³² tsá² hí³ hi³ lɨ́n¹³ *tsá² dí¹hlánh¹ la³ má²quionh³ la³jɨ́n³² tsá² hñú¹³, jɨ³ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ zioh² tsú² nɨ́² siáh³, hi³ jáun² lɨ³hmáh¹ la³jɨ́³² hi³ ca³lɨ³ren² tsú² jáun².

26 Jmɨ́¹jáun² ca³di³jñí³² tsá² hí³ ta³ ñí¹ re²¹ hí³, hi³ jáun² ca³hiu³ ca³mɨ́³ hi³ juáh³: “Hnú² juóu³² jná¹³, juenh² lɨ́n³² jmu³ honh² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³, má¹hmah²¹ bíh¹ jná¹³ jɨ³lɨ³²”.

27 Jáun² re²¹ hí³ né³ ca³ja³ mií³ tsɨ́³, hi³ jáun² ca³chin² dí² cú²jueh³² tsɨ́³ ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ ca³dánh² tsá² hí³, hi³ jáun² ca³lión³² bíh¹ dí² cú²jueh³².

28 ”Tɨ³la³ tsá² hí³ né³, la³ cun³ jmɨ́¹ cuá¹han³ jáun² bíh¹ ca³jenh² jan² tsá² quian²¹ raɨnh²¹, tsá² jmɨ́¹ la³ ren² hña³láu³ *cú¹tiáu² quioh²¹. Jáun² ca³cuɨ́h³ dí² láɨ¹ tsá² hí³ hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²: “¡Ma³hmah²¹ la³ cun³ hi³ ren² nú² quion²¹ ná¹!”

29 Jáun² tsá² hí³ siáh³ ca³di³jñí³² ñí¹ hó²¹ñí¹ dí² hi³ ca³hiu³ ca³mɨ́³ ñí¹con² tsú², hi³ juáh³ la³ lá²: “Juenh² jmu³ honh² ñí¹con² jná¹³, má¹hmah²¹ bíh¹ jná¹³ la³jɨ́³² hi³ quián¹³ hnú²”.

30 Tɨ³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, tiá² ca³jmú³ yáh³ juenh² tsɨ́³, hñu³mí¹ñí² bíh¹ ca³tanh² dí² ca³la³ ñí¹ ca³ma³hmah¹ jɨ³lɨ³² hi³ jmɨ́¹ ren².

31 Jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ tsá² quian²¹ ñí¹ hná¹ jáun² hi³ ca³jmú³ tsá² hí³ la³ jáun², jáun² hlah³ lɨ́n²¹ bíh¹ ca³jeinh²¹, hi³ jáun² já¹tanh²¹ hi³ ca³ñí¹zeh¹ juo¹³ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ má²lɨ³² jáun².

32 Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]jmú[3] juo[13]
tsú[2] héɨh[32] hi[3] ca[3]ñí[1]tieh[1]
tsú[2] tsá[2] hí[3], hi[3] ca[3]záɨh[3] dí[2]:
“¡Hnú[2] tsá[2] quian[21] hláɨh[1]!
Jná[13] lɨ́[2]chín[32] tsɨn[32] la[3]jɨ́[32] hi[3]
jmɨ́[1] ren[2] nú[2] jáun[2], quí[1]hliá[2]
lɨ́[2]hiú[1] lɨ́[2]mɨ́h[1] hnú[2];
33 ja[3]bí[1] hnú[2] siáh[3] jmɨ́[1]
hniáuh[21] jmúh[13] juenh[2]
honh[2] hi[3] ca[3]tɨn[1] renh[2] nú[2]
la[3]jmɨ́[1] lɨ́[1]jmú[21] jná[13] juenh[2]
tsɨn[32] ñí[1]con[2] hnú[2]”.
34 Jáun[2] juo[13] tsú[2] hí[3]
ca[3]míh[3] lɨ́n[32] bíh[1] tsɨ́[3], hi[3]
jáun[2] ca[3]jmú[3] tsú[2] héɨh[32] hi[3]
ma[3]tson[13] tsú[2] tsá[2] quian[21]
hí[3] ca[3]la[3] ñí[1] ca[3]ma[3]hmah[1] tsú[2]
la[3]jɨ́[32] hi[3] ren[2].
35 Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]ma[3]táuh[32]
Jesús jáɨ[13], hi[3] ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]:
—Ja[3]bí[1] la[3] nɨ́[2] siáh[3]
jmu[3] Ñuh[32] jná[13] Tsá[2] cuá[3]
hñu[3]mɨ[3]cuú[2] ñí[1]con[2] ma[3]
quin[32] ma[3] jan[32] hnoh[2]
nɨ́[1]juáh[3] tiá[2] chin[13] náh[2]
honh[2] ca[3]la[3] jonh[3] jmɨ́[1] honh[2]
náh[2] tsáu[13] renh[2] náh[2].

19

Jesús hɨe[32] jáɨ[13] hi[3] ca[3]tɨn[1]
tsá[2] hnió[3] tsáun[3] quionh[3]
ñí[2]cuo[2]

(Mateo 5:31-32; Marcos 10:1-12; Lucas 16:18; 1 Corintios 7:10-16)

1 Jmɨ́[1] má[2]lɨ́[2]juáh[3] jáun[2]
Jesús la[3]jɨ́[32] jáɨ[13] nɨ́[2] né[3],
cua[3]han[3] hué[13] Galilea hi[3]
ngau[3] tɨ[3] hué[13] Judea nio[2]
jo[21] cua[3] Jordán juɨ[32] ñí[1] hia[32]
hiú[2].
2 Juóun[32] lɨ́n[32] bíh[1] tsáu[2]
ja[3]taunh[21] cu[3]hna[21] tsú[2], hi[3]
jáun[2] ñí[1] jáun[2] ca[3]jmah[3] tsú[2]
juóun[32] lɨ́n[32] tsá[2] tsáun[1].
3 Jáun[2] ma[3] jan[2] tsá[2]
*fariseos ca[3]ma[3]janh[32] ñí[1]
zenh[1] Jesús hi[3] ca[3]ca[3] ca[3]lan[3]
dí[2] tsú[2]; hi[3] ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]:
—¿Hí[1] lɨ́[13] tun[3] tsú[2] ñí[2]cuo[2]
cun[3]ñí[1] hi[3] ca[3]tɨ[21] lɨ[3]ua[3] cáun[2]
uu[3]mí[2]tsɨ[32] pih[21] hi[3] zia[32]?
4 Jáun[2] hí[3] dí[2] né[3] ca[3]ngáɨ[3]
la[3] lá[2]:
—¿Tiá[1] má[2]ca[3]híh[3] hnoh[2]
ñí[1] Sí[2] quioh[21] Dió[32]?, ñí[1]
rá[1]juáh[3] jáun[2] hi[3] Tsá[2]
ca[3]jmú[3] la[3] cu[3] la[3] juéh[3]
mɨ[3]cuú[2]: “Tsá[2]mɨ[3] tsá[2]ñuh[2]
bíh[1] ca[3]jmú[3] tsú[2]”.
5 Ja[3]bí[1] ca[3]juáh[3] tsú[2] siáh[3]
la[3] lá[2]: “Cun[3]ñí[1] hi[3] jáun[2]
bíh[1] chan[3] tsá[2]ñuh[2] jméi[2]
mí[1]ziú[13] tɨ[3] có[32], hi[3] jáun[2]
ma[3]zian[2] cu[3]lɨ[21] quionh[3]
tsá[2]mɨ[3] ñí[2]cuo[2], hi[3] jáun[2]
la[3]juah[21] dúh[1] jan[2] tsáu[2] bíh[1]
má[2]lɨ́n[13] tsú[2] tá[1] gon[3]”.
6 Hi[3] jáun[2] né[3], tiú[2]uú[2] lɨ́[3]
yáh[3] gon[3] tsú[2], quí[1] jan[2] tsáu[2]
bíh[1] má[2]lɨ́n[3] tsú[2]. Cun[3]ñí[1]
hi[3] jáun[2] bíh[1] tiá[2] ca[3]tɨn[1]
tsá[2]mɨ[3]cuóun[2] tson[3] cáun[2] hi[3]
má[2]lɨ́[2]cunh[3] Dió[32].
7 Jáun[2] jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]ngáɨh[3]
tsú[2] Jesús:
—¿Nɨ́[1]juáh[3] la[3] nɨ́[2] né[3], jáun[2]
he[3] láɨh[32] ca[3]jmú[3] hla[1] Moisés
héɨh[32] hi[3] hniáuh[32] hiáuh[3]
tsá[2]mɨ[3] cáun[2] sí[2] hi[3] ca[3]tɨ[21]
hi[3] tsáun[3] quionh[3] ñí[2]cuo[2], hi[3]
jáun[2] má[1]jáun[2] má[2]lɨ́[13] tún[3]
tsú[2]?
8 Jáun[2] Jesús ca[3]juáh[3] siáh[3]:
—Cun[3]ñí[1] hi[3] jlánh[1] tiá[2]
jáɨ[13] ngɨ[23] hnoh[2] bíh[1] jaun[32],
hi[3] jáun[2] bí[1] ca[3]cué[3] hla[1]

Moisés jáɨ^{13} hi^{3} lɨ́^{13} tsáun^{3} tsú^{2} quionh^{3} tsá^{2}mɨ^{3} ñí^{2}cuo^{2}; tɨ^{3}la^{3} tiá^{2} la^{3} nɨ́^{2} jmɨ́^{1} lɨ́^{3} yáh^{3} jmɨ́^{1} ca^{3}jmú^{3} Dió^{32} la^{3} cu^{3} la^{3} juéh^{3} mɨ^{3}cuú^{2}.

9 Jná^{13} juanh^{32} hi^{3} lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} tun^{23} tsá^{2}mɨ^{3} ñí^{2}cuo^{2}, hi^{3} jáun^{2} jéinh^{32} siáh^{3} cuo^{2} quionh^{3} tsá^{2}mɨ^{3} siánh^{3}, cun^{3}quionh^{3} la^{3} jáun^{2} má^{2}lɨ́^{2}jmú^{3} tsú^{2} tso^{3} juón^{1} bíh^{1}. Jɨ́^{32}la^{3} ti^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} hnga^{2} bíh^{1} tsá^{2}mɨ^{3} ñí^{2}cuo^{2} tsú^{2} tín^{2} ca^{3}liéinh^{32} tsá^{2}ñuh^{2} siánh^{3}, jáun^{2} bíh^{1} zia^{32} jáɨ^{13} tun^{3} tsú^{2} tsá^{2}mɨ^{3}. [Ja^{3}bí^{1} má^{2}lɨ́n^{3} jan^{2} tsá^{2} lɨ́^{1} jmú^{2} lɨ́^{1} tsau^{32} bíh^{1} tsú^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} ca^{3}jéinh^{32} cuo^{2} quionh^{3} jan^{2} tsá^{2}mɨ^{3} tsá^{2} má^{2}lɨ́^{2}te^{3} tsáu^{2}.]

10 Jáun^{2} jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} tsú^{2}:

—Nɨ́^{1}juáh^{3} la^{3} nɨ́^{2} bíh^{1} la^{3} lɨ́^{3} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2}ñuh^{2} quionh^{3} tsá^{2}mɨ^{3} ñí^{2}cuo^{2}, tiá^{2} lin^{1} ñí^{1} quien^{2} yáh^{3} hi^{3} la^{3} jéinh^{32} tsú^{2} cuo^{2}.

11 Jáun^{2} Jesús ca^{3}juáh^{3}:

—Tiá^{2} la^{3}jɨ́n^{32} tsáu^{2} ngɨ^{23} yáh^{3} hi^{3} nɨ́^{2}, jɨ́^{32}la^{3} tsá^{2} hí^{3} bíh^{1} ngɨ^{23} tsá^{2} má^{2}ca^{3}hiauh^{3} jáɨ^{13} hi^{3} ngɨ^{13} bíh^{1}.

12 Zia^{32} bíh^{1} hliáun^{3} ñí^{1} ca^{3}tɨ^{21} he^{3} láɨh^{32} tiá^{2} lɨ́^{13} jéinh^{32} tsáu^{2} cuo^{2}: quí^{1} zian^{2} tsá^{2}ñuh^{2} tsá^{2} má^{2}tiéh^{3} la^{3} cun^{3} nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}lɨ^{3}zian^{2} máh^{3}, zian^{2} né^{3} *tsá^{2} tiéh^{3} hi^{3} ca^{3}jmú^{3} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} bíh^{1}, hi^{3} zian^{2} né^{3} tsá^{2} jmu^{2} hnga^{2} hi^{3} lɨ́n^{3} la^{3}juah^{21} dúh^{1} tsá^{2} tiéh^{3} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} hnió^{3} hi^{3} ma^{3}zian^{2} tán^{1} hián^{2} cu^{3}tí^{13} ñí^{1}con^{2} Dió^{32}. Jáun^{2} lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} lɨ́^{13} ngɨ^{13} jáɨ^{13} nɨ́^{2}, cuɨ́^{1} ngɨ^{13} tsú^{2} re^{2}.

Jesús má^{2}miih^{2} tsá^{1}míh^{1}
(Marcos 10:13-16; Lucas 18:15-17)

13 Jáun^{2} né^{3}, jmɨ́^{1}jáun^{2} cua^{3}jan^{2} tsáu^{2} ma^{3} jan^{2} tsá^{1}míh^{1} ñí^{1}con^{2} Jesús, hi^{3} hnió^{3} tsú^{2} hi^{3} ra^{3}tsɨ^{32} Jesús cuo^{2} ñí^{1} quioh^{21} tsá^{1}míh^{1} jɨ^{3} hi^{3} liéinh^{32} dí^{2} siáh^{3} Dió^{32}; tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} tsú^{2} né^{3}, ca^{3}jin^{3} bíh^{1} tsá^{2} ná^{1}jan^{2} hí^{3} tsá^{1}míh^{1}.

14 Tɨ^{3}la^{3} Jesús né^{3} ca^{3}záɨh^{3} tsá^{2} hí^{3}:

—Cuéh^{3} náh^{2} tsá^{1}míh^{1} nɨ́^{2} jáɨ^{13}, cuɨ́^{1} ja^{3}táunh^{1} ñí^{1}con^{2} jná^{13}, ha^{3} lɨ́^{2} jnɨ́^{2} náh^{2} juɨ^{32} quioh^{21}; quí^{1} tsá^{2} lɨ́n^{3} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́n^{3} tsá^{1}míh^{1} nɨ́^{2} bíh^{1} lɨ́^{13} tónh^{32} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32}.

15 Jáun^{2} ca^{3}ra^{3}tsɨ^{32} tsú^{2} cuo^{2} ñí^{1} quioh^{21} tsá^{1}míh^{1}; jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3}, cua^{3}han^{3} tsú^{2} ñí^{1} jáun^{2} hi^{3} ngah^{3}.

Jan^{2} tsá^{1}ñú^{1} hánh^{3} liéinh^{32} Jesús
(Marcos 10:17-31; Lucas 18:18-30)

16 Jáun^{2} né^{3}, ca^{3}chó^{32} cáun^{2} jmáɨ^{1} hi^{3} ñéi^{1} jan^{2} tsá^{2} tsá^{1}ñú^{1} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}jɨen^{13} Jesús, hi^{3} ca^{3}ngáɨ^{3} hi^{3} juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—Hnú^{2} Tɨ^{32}, ¿he^{3} ñí^{1} hi^{3} chu^{21} hniáuh^{32} jmu^{1} jná^{13} hi^{3} jáun^{2} lɨ́^{13} lɨ^{3} zian^{2} jná^{13} la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}hi^{3}nio^{2}?

17 Jáun^{2} Jesús ca^{3}ngáɨ^{3} hi^{3} ca^{3}juáh^{3}:

—¿He^{3} láɨh^{32} hngaɨh^{32} hnú^{2} ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} chu^{21}? Quí^{1} jɨ^{32}la^{3} jan^{2} tán^{1} bíh^{1} Tsá^{2} chun^{1}

zian^{2}. Tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} hnáuh^{2} hnú^{2} hi^{3} lɨ́^{13} zian^{2} nú^{2} la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}hi^{3}nio^{2}, ma^{3}ti^{21} ca^{3}la^{3} jɨ́^{32} héih^{32} quioh^{21} Dió^{32}.

18 Jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} tsá^{1}ñú^{1} hí^{3} la^{3} lá^{2}:

—¿La^{3} cun^{3} he^{3} jaun^{32} né^{3}?

Hi^{3} jáun^{2} Jesús ca^{3}juáh^{3}:

—Ha^{3} lɨ́^{2} jngɨh^{3} náh^{2} tsáu^{2}, ha^{3} lɨ́^{2} jmu^{2} náh^{2} juón^{1}, ha^{3} lɨ́^{2} háɨn^{2}, ha^{3} lɨ́^{2} lɨ́^{1} ma^{3}tson^{13} cáun^{2} jú^{1} tɨ́^{1}jáɨ^{2},

19 tianh^{32} ta^{21} ñeh^{2} mí^{2}ziúh^{2}, hi^{3} ma^{3}hno^{1} siáh^{3} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} renh^{2} nú^{2} la^{3}jmɨ́^{1} hno^{3} nú^{2} huen^{2}.

20 Jáun^{2} tsá^{2} tsá^{1}ñú^{1} hí^{3} ca^{3}juáh^{3}:

—La^{3}jɨ́^{32} bíh^{1} hi^{3} nɨ́^{2} má^{2}ca^{3}ma^{3}ti^{21} jná^{13}; ¿zia^{21} siáh^{3} cáun^{2} hi^{3} lɨ^{3}hniauh^{23} ñí^{1} hná^{1} nɨ́^{2}?

21 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} Jesús:

—Nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} hnáuh^{2} hnú^{2} hi^{3} lɨ́n^{13} nú^{2} jan^{2} tsá^{2} chun^{1} cun^{3} tán^{1} cun^{3} hián^{2}, jáun^{2} cuánh^{2}, cuá^{2}hnáɨ^{1} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} zia^{32} quián^{13}, hi^{3} jáun^{2} tsoh^{3} quɨe^{3} jáun^{2} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} tia^{3}mii^{2}, hi^{3} jáun^{2} la^{3} jáun^{2} bíh^{1} lɨ́^{13} lɨ^{3} hánh^{3} nú^{2} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2}; nɨ́^{1} má^{1}lɨ^{32} jáun^{2} né^{3}, ña^{32} cu^{3}hna^{32} jná^{13}.

22 Tɨ^{3}la^{3} jmɨ́^{1} má^{2}lɨ́^{2}niéi^{32} jáun^{2} tsá^{2} tsá^{1}ñú^{1} hí^{3} jáɨ^{13} nɨ́^{2} né^{3}, jmɨ́^{1}jáun^{2} ngah^{3} hi^{3} má^{2}hí^{1}uɨ́n^{3} lɨ́n^{32} tsɨ́^{3}, quí^{1}hliá^{2} jlánh^{1} jmɨ́^{1} hánh^{3} tsú^{2}.

23 Hi^{3} jáun^{2} Jesús né^{3} ca^{3}juáh^{3} hi^{3} ca^{3}záɨh^{3} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2}:

—Jú^{1} tson^{2} juo^{3} jná^{13} hnoh^{2}, hi^{3} jlánh^{1} bíh^{1} juóuh^{32} hi^{3} hí^{3} jan^{2} tsá^{2} hánh^{3} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32}.

24 Juanh^{32} jná^{13} siáh^{3} ñí^{1}con^{2} hnoh^{2}, hi^{3} tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} huán^{1} tsɨ́^{3} hi^{3} ngá^{13} jáh^{3} cánh^{1} téh^{23} tsú^{2} camello chí^{2} léh^{13} mɨ^{3}quɨe^{3} la^{3} cónh^{3} bíh^{1} hi^{3} hí^{13} jan^{2} tsá^{2} hánh^{3} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32}.

25 Jmɨ́^{1} má^{2}lɨ́^{2}niéi^{32} tsú^{2} jáɨ^{13} nɨ́^{2} né^{3}, ca^{3}ja^{3}cáun^{2} lɨ́n^{32} bíh^{1} tsɨ́^{3} tsú^{2}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}ngáɨh^{3} raɨnh^{21} tsá^{2}ján^{2} tsá^{2}ján^{2} hi^{3} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—¿Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, hin^{2} bí^{1} dá^{2} tsánh^{2} la^{3} lɨ́^{13} liáun^{3} jaun^{32}?

26 Jáun^{2} Jesús ca^{3}jɨ́e^{3} ñí^{1} tionh^{1} tsú^{2}, hi^{3} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:

—Tiá^{2} tɨn^{2} yáh^{3} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} jmu^{3} hi^{3} nɨ́^{2}, tɨ^{3}la^{3} ñí^{1}con^{2} Dió^{32} má^{1}ná^{1}, hí^{1} cáun^{2} yáh^{3} hi^{3} juóuh^{32} tiá^{2} zia^{32}.

27 Jáun^{2} jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} Pé^{1} la^{3} lá^{2}:

—Sa^{1}nɨ́^{2} jɨe^{3}, jnoh^{1} má^{2}ca^{3}chá^{13} tɨ^{3} có^{32} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} jmɨ́^{1} zia^{32} quiú^{13}, hi^{3} jáun^{2} má^{2}ngɨ́^{1} jnoh^{1} quiúnh^{1} hnú^{2}. Jáun^{2} né^{3} ¿he^{3} dá^{2} lɨ^{3} zia^{32} quiú^{13} jnoh^{1}?

28 Jáun^{2} jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} siáh^{3} Jesús tsá^{2} hí^{3} la^{3} lá^{2}:

—Jú^{1} tson^{2} juo^{3} jná^{13} hnoh^{2}, hi^{3} jmáɨ^{1} hi^{3} la^{13} jáun^{2} hmaɨ^{21} ca^{3}la^{3} jɨ́^{32} hi^{3} zia^{32}, jmáɨ^{1} hi^{3} tá^{1}cuón^{1} jáun^{2} Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} ñí^{1} hmá^{2}sɨ^{1} quien^{2} quioh^{21}, ja^{3}bí^{1} hnoh^{2} uá^{2}jaɨ^{32} lɨ^{3} zia^{32} quia^{3}tún^{3} hmá^{2}sɨ^{1} ñí^{1} cuá^{1}tianh^{3} náh^{2}, hi^{3} cuá^{1}quiánh^{2} náh^{2} jú^{1} tson^{2}

quioh21 tá1 quia3tún3 tsoh3
tsá2 *Israel.
29 Hi3 jáun2 la3jín32 tsá2
má2ca3chan3 jméi2 mí1ziú13,
ji3 tsá2mi3 tsá2ñuh2 rainh21,
ji3 jón2zíh1, ji3 hi3 má2ca3tú3
siáh3 hñú13, ji3 hué32 quioh21
ní2 siáh3 cun3ñí1 hi3 ca3tin1
jná13, tsá2 la3 hí3 bíh1 hiáuh3
hña3láu3 nió3 ti3 hliáun3 la3
cónh3 bíh1 hi3 lí2chá32 jáun2 ti3
có32; ja3bí1 hiáuh3 tsú2 siáh3
jái13 hi3 lí13 zian2 la3 cun3
jmí1hi3nio2.
30 Ti3la3 juóun32 tsá2 ná1lín3
tsá2 la3ñí1 ta3né32, tsá2 la3 hí3
dá2 lín13 tsá2 ñí1 ca3táuh3 bíh1
má1jáun2, hi3 jáun2 juóun32
tsá2 ná1lín3 tsá2 ñí1 cá1táuh3
ta3né32 né3, tsá2 la3 hí3 dá2 ti3
lín13 tsá2 la3ñí1 bíh1 má1jáun2.

20

Jái13 hi3 ca3tin1 tsá2 jmu2 ta21

1 ”Quí1 sá1ní2 jie3: Ní1 má1ti3
ñí1 hiáuh13 tsá2 tionh2 jo3cuo2
Dió32 la3 cun3 hi3 hnió3 Dió32
cué32, lí13 la3jmí1 ca3jmú3
jan2 tsá2 zia32 cáun2 ñí1nái2
quioh21. Jmí1 ca3juú2 mi3
uóun2jieh13 ñí1nái2 quioh21
tsú2, ngau3 tsú2 hú2niéi2 hi3
já1tieh1 tsá2 jmu3 ta21 ñí1nái2
quioh21.
2 Jáun2 ca3ma3ren21 tsú2 jái13
quionh3 tsá2 jmu3 ta21 hi3
ma3hmah1 dí2 cáun2 *cú1tiáu2,
la3 cun3 tí3 quie3 hi3 hlánh1
tsú2 cú2 jmái1 ta21 ñí1nái2,
jmí1jáun2 ca3zen3 dí2 tsá2 hí3
hi3 ja3jmú3 ta21 ñí1nái2 jáun2
quioh21 dí2.
3 Má2cu3lé3 jáun2 cua3han3
tsú2 siáh3 cun3 la3 nió1 ñu3
ti3 hú2niéi2, hi3 jáun2 ja1
hmah21 né3 ca3jenh2 tsú2 tsá2
lí1 ñi3táunh1.
4 Jáun2 ca3záih3 dí2 tsá2
hí3: “Cuá2jmu3 uá2jai32 hnoh2
ta21 ñí1nái2 quion21 jná13, hi3
jáun2 má1hmah21 jná13 quián13
hnoh2 la3 cun3 hi3 ca3ti21”. Hi3
jáun2 tsá2 hí3 ja3taunh21 bíh1.
5 Tsá2 quioh21 ñí1nái2
cua3han3 siáh3 la3 cun3
chi3hiú2, jáun2 siáh3 siáh3
cua3han3 cun3 la3 nio1 hni32 ti3
ca3hláu3, hi3 la3 má2jmu2 jáun2
bíh1 hi3 zen2 tsáu2 ñí1nái2
quioh21.
6 Hi3 siáh3 siáh3 cua3han3
tsú2 cun3 la3 nio1 hñá3 ti3
ca3hláu3 hi3 ngau3 siáh3 ti3
ja1 hmah21, jáun2 ñí1 jáun2
ca3jenh2 tsú2 siáh3 ma3 jan2
tsá2 lí1 ñi3táunh1, hi3 jáun2
ca3záih3 dí2 la3 lá2: “¿He3
láih32 lí1 tionh1 hnoh2 ñí1 lá2,
hi3 tiá2 ta21 ná1jmuh32 náh2?”
7 Jáun2 tsá2 hí3 ca3juáh3:
“Quí1 hí1 jan2 yáh3 tiá2 hin2
má2lí2tié3 jnoh1 hi3 jmú13
ta21”. Jáun2 jmí1jáun2 ca3záih3
dí2 la3 lá2: “Jáun2 cuá2táunh1
hnoh2 uá2jai32 hi3 cuá1jmuh3
ta21 ñí1nái2 quion21 jná13”.
8 ”Ti3la3 jmí1 ca3niéi2 jáun2
né3, tsá2 quioh21 ñí1nái2 jáun2
ca3záih3 tsá2 nio2 ta21 jo3cuo2
la3 lá2: “Cuá2tieh3 tsá2 ná1jmu2
ta21, hi3 jáun2 ma3hmah21 la3
cun3 hmah21 quioh21 tsú2, hi3
má1liauh21 nú2 má1hmah21 tín2
ñí1con2 tsá2 taunh3 chí1cáin2,
hi3 jáun2 táuh3 ñí1con2 tsá2
taunh3 la3ñí1”.
9 Jmí1jáun2 cua3tanh21 tsá2

ca³taunh³ hná¹ ta²¹ cun³ la³
nio¹ hñá³, hi³ jáun² ma³
quin³² ma³ jan³² ca³héi³
cáun² cú¹tiáu² quioh²¹ jmɨ́¹
cuá¹tanh²¹, la³ cun³ hmah²¹
quioh²¹ cú² jmáɨ¹ ta²¹.

10 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ tɨn³
tsá² taunh³ ta²¹ hú²niéi²;
tsá² hí³ jmɨ́¹ ná¹lɨ́n²³ hi³
he³ hmah²¹ chí¹lɨ́³ la³ cónh³
bí¹ tsá² taunh³ cáɨn²; tɨ³la³
cun³ jáun² cáun² cú¹tiáu² bíh¹
ca³héi³ tsú² ma³ quin³² ma³
jan³².

11 Jmɨ́¹ tɨ³ ñí¹ he³ tsú²
jáun² hmah²¹ quioh²¹ né³,
ca³ma³liáu³² jmu² liúnh¹
ñí¹con² tsá² quioh²¹ ta²¹,

12 hi³ juáh³ la³ lá²: “Já² cáun²
o¹rá¹ tán¹ bíh¹ ta²¹ lɨ́²jmú³
tsá² taunh³ nɨ́² chí¹cáɨn², hi³
cá²ren² bíh¹ má²lɨ́²ma³hmah²¹
hnú² quioh²¹ tsú² quiúnh¹
jnoh¹, tsá² má²lɨ́²má¹tso¹
jnoh¹ tsɨ́³ hná¹ ta²¹ tán¹ jmáɨ¹
jɨ³ hi³ chéi³ hiú² nɨ́²”.

13 Tɨ³la³ tsá² quioh²¹ ta²¹
ca³juáh³ la³ lá² hi³ ca³záɨh³
jan² tsá² hí³: “Sá¹nɨ́² jɨe³ dúh¹,
ha³ tiá² cuá¹jmu² yáh³ jná¹³
hí¹ cáun² hi³ tiá² ca³tɨ²¹. ¿Há¹
jun³juáh¹³ lɨ́²jmuh³ hnú² jáɨ¹³
quiúnh¹ jná¹³ hi³ má¹hmah²¹
jná¹³ cáun² cú¹tiáu² la³ cun³
tí³ quioh²¹ cú² jmáɨ¹ ta²¹ bíh¹
dúh¹?

14 Jánh³² hmah²¹ quián¹³
jáun² cuánh². Quí¹ jná¹³ dá²
hnó³² má¹hmah²¹ ñí¹con² tsá²
taunh³ nɨ́² chí¹cáɨn² cá²ren²
la³ cun³ hi³ má¹hmah²¹ jná¹³
quián¹³ hnú² bíh¹.

15 ¿Hí¹ tiá² ca³tɨn¹ jná¹³ hi³
jmuh²¹ ta²¹ quɨe³ quion²¹ la³
cun³ tɨ³² tsɨn³² huen² dúh¹?
¿Ho³ hi³ uóu³² honh² uá¹
hnú² cun³ñí¹ hi³ jná¹³ chú³²
tsɨn³²?”

16 ”La³ nɨ́² bíh¹ lɨ́³, hi³ tsá²
ñí¹ ca³táuh³ lɨ́n¹³ tsá² la³ñí¹,
hi³ jáun² tsá² la³ñí¹ né³ lɨ́n¹³
tsá² ñí¹ ca³táuh³ bíh¹. [Quí¹
juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsá² ná¹tén¹,
tɨ³la³ cú¹pih²¹ tsáu² bíh¹ tsá²
quiánh³ —ca³juáh³ Jesús.]

Jesús juáh³ siáh³ ñí¹
má²hnaɨh³² jéin³² hi³ jún³
(Marcos 10:32-34; Lucas 18:31-34)

17 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, tá¹la³
má²hí¹hún¹ jáun² Jesús juɨ³²
hi³ hí¹uú²³ tɨ³ juú² Jerusalén,
jáun² ca³teh³ dí² ñí¹ tɨ³
có³² tsá² quian³tun³ hí³ hi³
ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

18 —Sá¹nɨ́² jɨe³, ta³né³²
má²hí¹uú²³ dí² tɨ³ já¹ juú²
Jerusalén, ñí¹ jɨenh³ tsú²
jáun² jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun²
ñí¹con² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ jɨ³
tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹ nɨ́² siáh³,
hi³ jáun² tsá² hí³ jmu³ héih³²
hi³ ma³nga² tsú² jná¹³.

19 Jɨenh³ tsú² jná¹³ ñí¹con²
*tsá²cá²jo²¹ hi³ jáun² qui³
cáuh³² tsú² cú²nga¹ jɨ³ hi³
quiu³ po³ dí², hi³ má¹lɨ³² jáun²
né³ taun³ tsú² jná¹³ ñí¹ crei²¹;
tɨ³la³ ñí¹ má²cá²hnɨ́² jmáɨ¹
jáun² má¹ná¹ jenh¹³ bíh¹ jná¹³
ja¹ hla¹.

La³ cun³ hi³ ca³mɨ́³ mí¹ziú¹³
Jacobo quionh³ Juan²
(Marcos 10:35-45)

20 Jmɨ́¹jáun² ca³ma³janh³²
ñí²cuo² Zebedeo ñí¹con² Jesús

quionh³ tá¹ gon³ jon²; tsá²mɨ³
hí³ né³ ca³dɨ³jñí³² ta³ ñí¹ Jesús
hi³ ca³mɨ́³ cáun² hi³ chú³².
21 Hi³ jáun² Jesús ca³ngáɨ³:
—¿He³ jmɨ́¹ hnáuh² hnú²?
Jáun² tsá²mɨ³ hí³ ca³juáh³ la³
lá²:
—Jmu³ tiá³ hi³ chú³², hi³ nɨ́¹
má¹tɨ³ ñí¹ má²ñi³quien² hnú²,
tá¹ gon³ jón³² jná¹³ lá² tiánh³²
cu³henh¹ hnú², jan² tɨ³ cuá²
chu²¹ hi³ jan² tɨ³ cuá² cáun¹.
22 Tɨ³la³ Jesús né³ ca³ngáɨ³:
—Hnoh² dá² hí¹juáh³ tiá²
ñíh¹ bíh¹ náh² he³ ná¹mɨh³².
¿Hí¹ quɨnh¹ náh² jmáɨ¹ hi³
há¹ ngá¹³ náh² la³ cun³ hi³
há¹ ngá¹³ jná¹³, [jɨ³ hi³ zón³²
náh² siáh³ jmáɨ² hi³ má¹tsoh¹
honh² la³jmɨ́¹ zón²¹ jná¹³]?
Jáun² tsá² hí³ né³ ca³juáh³:
—Lɨ́¹³ bíh¹.
23 Jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús:
—Tson² bíh¹ cu³tí³ hi³
hnoh² ha¹ ngá¹³ náh² la³ cun³
hi³ há¹ ngá¹³ jná¹³, [jɨ³ hi³
zón³² náh² siáh³ jmáɨ² la³jmɨ́¹
zón²¹ jná¹³;] tɨ³la³ hi³ ca³tɨ²¹
hi³ cuá¹tɨanh³ náh² cu³hén²
jná¹³, jan² cuá² chu²¹ hi³ jan²
tɨ³ cuá² cáun¹ má¹ná¹, tiá²
ca³tɨn¹ yáh³ jná¹³ cué¹³, quí¹
ñí¹ jáun² má²lɨ³ hua³jan²¹ hi³
tsa³tiánh² tsá² má²ca³quianh³
hnga² bíh¹ Ñuh³² jná¹³.
24 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² tsá² quian³
ñí¹ hná¹ jáun² jáɨ¹³ jáun² né³,
ca³míh³ tsɨ́³ ñí¹con² tsá² gon³
má²tún² raɨnh²¹ hí³.
25 Tɨ³la³ Jesús má¹ná¹,
ca³teh³ jɨ³lɨn² tsá² hí³ hi³
ca³záɨh³ dí² la³ lá²:
—Hnoh² ná¹ñíh¹ hi³ tsá²
ná¹ho² ta²¹ ma³ quin³² ma³
caun³² hué³² jmu² quien²
ñí¹con² tsá² zian² hué³² jáun²,
hi³ jáun² tsá² ná¹quien² hí³ né³
cáun² jmu² héɨh³² ñí¹con² tsá²
tionh² hí³ jo³cuo².
26 Tɨ³la³ tiá² ca³tɨ²¹ yáh³ hi³
lɨ¹³ la³ jáun² ja¹ quián¹³ hnoh².
Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² hnió³ lɨ³
quien² ja¹ quián¹³ hnoh²,
hniáuh³² lɨ́n³ tsú² jan² tsá²
quian²¹ bíh¹ ñí¹con² tsá² ñí¹
hná¹ jáun²;
27 hi³ lɨ³ua³ jan² hnoh²
tsá² hnáuh² náh² lɨ́n¹³ tsá²
la³ñí¹, hniáuh³² jmúh¹³ náh²
hi³ lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² *tsá²
má²dí¹hlánh¹ joh¹ tsá² ñí¹
hná¹ jáun² bíh¹.
28 Hniáuh³² jmu³ tsú²
la³jmɨ́¹ jmu² jná¹³ bíh¹ Jon²
tsá²mɨ³cuóun². Quí¹ jná¹³ dá²
cuan³ ná¹ hi³ ja³ma³con²¹ bí¹
ná¹ tsáu², jun³juáh¹³ hi³ tɨ³
ma³cáu³² yáh³ tsáu² jná¹³; jɨ³
hi³ cuan³ ná¹ siáh³ hi³ jɨenh²¹
ná¹ huen² hi³ jun³, hi³ lɨ́³
cáun² hmah²¹ ca³tɨ²¹ hi³ lɨ́¹³
liáun³ juóun³² lɨ́n³² tsáu².

Jesús jmah²³ gon³ tsá² ten³
(Marcos 10:46-52; Lucas 18:35-43)

29 Jáun² né³, tá¹la³ jmɨ́¹
má²hí¹huen³² tsú² jáun² já¹
juú² Jericó, juóun³² lɨ́n³²
bíh¹ tsáu² jmɨ́¹ hí¹já²táunh¹
cu³hna²¹ Jesús.
30 Can³² hú¹ juɨ³² ñí¹ jmɨ́¹
hí¹ja³tánh¹ tsú² jáun² jmɨ́¹
tionh¹ gon³ tsá² ten³; hi³ jáun²
jmɨ́¹ ca³náɨ³² tsú² hi³ cuá¹ja³²
Jesús, jáun² ca³hóh³² tiá³ hi³
ca³juáh³ la³ lá²:

—¡Hnú² Tɨ³², jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹, cuɨ́¹ já² mií³ honh² hnú² quiú¹³ jnoh¹!

31 Jáun² tsá² jmɨ́¹ hí¹já²táunh¹ hí³ né³ ca³jin³ tsá² ten³ hí³, hi³ jmɨ́¹ hnió³ tsú² hi³ tiánh³ tsú² ta³máɨh³; tɨ³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, tɨ³ lɨ³mí¹ tiá³ ca³hóh³² bíh¹, hi³ ca³juáh³:

—¡Hnú² Tɨ³², jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹, cuɨ́¹ já² mií³ honh² hnú² quiú¹³ jnoh¹!

32 Jáun² Jesús ca³náu², hi³ ca³teh³ dí² tsá² hí³, hi³ jáun² ca³ngáɨh³ dí²:

—¿He³ jmɨ́¹ hnáuh² hnoh² hi³ jmu¹ jná¹³ ñí¹con² náh²?

33 Jáun² tsá² ten³ hí³ né³ ca³juáh³:

—Tɨ³², hnáu² jnoh¹ hi³ jnia³ siáh³ mɨ́¹ñí¹.

34 Jmɨ́¹jáun² ca³ja³ mií³ tsɨ́³ Jesús ñí¹con² tsá² hí³, hi³ jáun² ca³tí³ dí² cuo² mɨ́¹ñí¹ tsú². Hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³jnia³ siáh³ mɨ́¹ñí¹ tsá² hí³, hi³ jáun² ja³taunh²¹ cu³chin¹ cu³hna²¹ Jesús.

21

Jesús má²hí³ já¹ juú² Jerusalén

(Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

1 Jmɨ́¹ má²ja³quián³ chá¹táunh¹ tsú² juú² Jerusalén, ca³cha³táunh¹ tsú² có³² juú² Betfagé can³² máh³ míh¹ Olivos; jmɨ́¹jáun² ca³zen³ Jesús gon³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²,

2 hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Cuá²táunh¹ náh² juú² míh¹ nio² tɨ³ chí¹ján³ nɨ́². Jáun² ñí¹ nɨ́² la³juɨ³² chanh²¹ náh² jan² lo¹ búh¹ quionh³ jáh³ míh¹ jon², hi³ cuá¹hñéih¹. Cuá²zanh¹ náh² jáh³, hi³ jáun² ñá²jan³² ñí¹ lá².

3 Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ zian² tsá² zia³² hi³ ca³juáh³ ñí¹con² hnoh², jáun² juoh¹ náh² tsú²: “Hliá² má²hniah³ ñí¹con² Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ jnoh¹ jáh³, hi³ jáun² la³juɨ³ já¹jon¹ jnoh¹ siáh³ ñí¹ tionh¹ lá²”.

4 La³ nɨ́² ca³lɨ³ hi³ jáun² ca³lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ hla¹ *tɨ³² jë¹ Dió³², jmɨ́¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²:

5 Zéih³ náh² tsá² zian² tɨ³ ñí¹ zeh¹ máh³ Sión la³ lá²:
Sá¹nɨ́² jɨe³, Re²¹ Juóuh³² hnoh² cuá¹ja³² ñí¹con² náh²;
jan² Tsá² tsɨ́¹juɨ³ bíh¹ hí³,
hi³ cuá¹tsɨn¹ jan² lo¹ búh¹ míh¹,
la³ cun³ lo¹ pih²¹ jon² jan² jáh³ qui³ cán²³ lio²¹.

6 Jáun² ja³taunh²¹ bíh¹ tsá² gon³ haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² hi³ ca³jmú³ la³ cun³ hi³ má²lɨ́²juáh³ tsú² jáun².

7 Ná¹jón²¹ bíh¹ tsú² ló¹ búh¹ la³ má²quionh³ jon² jmɨ́¹ ca³cha³tánh¹, hi³ jáun² ca³na³tsɨ́³ tsú² ha¹ cu³hna²¹ jáh³, hi³ jáun² ca³cua³tsɨn¹ Jesús.

8 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu² ca³qui³ ca³ja³ ha¹ hú¹ juɨ³²; hi³ ma³ jan² né³ ca³quieh³ cuú² ñeh¹ hmá² hi³ ca³ja³ siáh³ hú¹ juɨ³².

9 Tsá² jmɨ́¹ hí¹tsá²táunh¹
chí¹ján³, jɨ³ tsá² jmɨ́¹
hí¹ja³táunh¹ chí¹cáɨn² nɨ́²
ca³ma³liáu³² hi³ tɨ³ hóh³² tiá³
hi³ juáh³ la³ lá²:

—¡Cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ jón²zɨ́h¹
jón²cho¹ hla¹ re²¹ Dá²vi²¹!
¡Cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ Tsá²
cuá¹ja³² cun³quionh³ héɨh³²
quioh²¹ Dió³² Juo¹³ dí²!
¡Hénh³ ma³ chun¹ Dió³² Tsá²
cuá³ hñu³mɨ³cuú²!

10 Hi³ jáun² jmɨ́¹ hi²¹ Jesús
já¹ juú² Jerusalén, la³jɨ́n³² bíh¹
tsá² juú² ca³ja³cáun² tsɨ́³ hi³
quí² ngaɨh³² raɨnh²¹ hi³ juáh³:

—¿Hin² dá² tsánh² tsá² ó³²?

11 Hi³ jáun² tsá² hí¹ja³tú²
ja³lɨn²³ hí³ cu³chin¹ cu³hna²¹
Jesús né³ ca³juáh³:

—Jesús Tsá² lɨ́n³ tɨ³² jë¹
Dió³² bíh¹ ó³², Tsá² juú²
Nazaret hɨ́n¹³ tɨ³ Galilea.

Jesús má²jɨ² cuáh³² chín¹
(Marcos 11:15-19; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

12 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² hi³ Jesús
hñu³ cuáh³² chín¹, hi³ jáun²
ca³huen³ dí² tɨ³ cheih³² la³jɨ́n³²
tsá² jmɨ́¹ ná¹hna² jɨ³ tsá² jmɨ́¹
ná¹la³² ñí¹ jáun². Ca³ziu³
ca³cuɨ́³ tsú² mesa quioh²¹ tsá²
jmɨ́¹ ná¹zaɨ³² quɨe³ quioh²¹
hué³² siáh³ jɨ³ hmá²sɨ¹ quioh²¹
tsá² jmɨ́¹ ná¹hna² chi³ jáɨ² nɨ́²
siáh³;

13 hi³ jáun² ca³záɨh³ dí²:

—Ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³²
rá¹juáh³ la³ lá²: "Hñu³² jná¹³
dá² jmáɨ²: hñú³ ñí¹ liéinh³²
tsú² Dió³²" bíh¹. ¡Tɨ³la³ hnoh²
né³, tá² hláu² quioh²¹ háɨn²
bíh¹ má²ca³jmuh³ náh²!

14 Hñu³ cuáh³² jáun² né³,
cua³taunh²¹ ma³ jan² tsá² ten³
jɨ³ tsá² hma² nɨ́² siáh³ ñí¹
zenh¹ Jesús, hi³ jáun² ca³jmah³
dí².

15 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ tsá²
ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ quionh³ tsá²
ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹ hua³jueh³²
hi³ jmu² jáun² Jesús, jɨ³ hi³
ca³náɨ³² tsú² siáh³ hi³ jlánh¹
ná¹tɨ́² ná¹hóh³² tsá¹míh¹ hñu³
cuáh³² hi³ juáh³ la³ lá²: "¡Cuɨ́¹
lɨ³quien² bíh¹ jón²zɨ́h¹ jón²cho¹
hla¹ re²¹ Dá²vi²¹!", ca³míh³
lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³ tsú².

16 Hi³ jáun² ca³záɨh³ dí²
Jesús la³ lá²:

—¿Naɨh²¹ hnú² la³ cun³ hi³
ñí¹juah²¹ tsú² nɨ́²?

Hi³ jáun² Jesús ca³juáh³:

—Ján³, tɨ³la³ ¿tiá¹ má²ca³híh³
hnoh² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² ñí¹
rá¹juáh³ la³ lá² dúh¹?:
Má²ca³jmuh³ hnú² hi³
tsá¹míh¹ pih²¹,
jɨ³ dáɨn² tiúh²³ nɨ́² siáh³,
ná¹má²quí² ma³quien² hnú².

17 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³,
ca³ta³tonh¹ bíh¹ tsá² hí³, quí¹
cua³han³ bíh¹ Jesús já¹ juú²
Jerusalén, hi³ ngau³ juú²
Betania, hi³ jáun² ñí¹ jáun²
ca³jnioh².

Jesús jin²³ hmá² sí² co² tiá²
máɨ³ haɨ²¹
(Marcos 11:12-14, 20-26)

18 Hú²niéi² jmɨ́¹ cá¹jniá²¹
jáun² má²cuá¹tsau³² siáh³
Jesús tɨ³ já¹ juú² Jerusalén,
jáun² tá¹la³ hí¹hún¹ jáun² juɨ³²
ca³ráun³ ñí¹cuóunh²¹.

19 Can32 jui32 jáun2 jmí1 chi21 cáun2 hmá2 sí2 co2, jáun2 ngau3 tsú2 jmíh1 hmá2 hi3 ca3ñí1jíe13 ní1juáh3 hai21 mái3, ti3la3 hí1 cá2 mái3 yáh3 mái3 tiá2 tsoh3 tsú2, jí32la3 mu21 bíh1 hmá2 jmí1 tsi21. Jáun2 Jesús ca3zái3h3 hmá2 sí2 jáun2 la3 lá2:

—¡Hí1 cónh3 yáh3 tiú2uú2 chau21 jmái1 hi3 ha3 hnú2 mái3!

Jáun2 la3 cun3 jmí1jáun2 bíh1 ca3li3 quiéin2 hmá2 sí2 jáun2.

20 Jmí1 ca3jíe3 jáun2 tsá2 hain21 hí3 ti3 con2 tsú2 hi3 li3 la3 jáun2, jáun2 jlánh1 ca3ja3cáun2 tsí3, hi3 jáun2 ca3ngái3h3 dí2 Jesús:

—¿Ha3 bíh1 lánh3 rón32 sa3 cu3tiá3 pih21 la3 lá2 máh3 la3 ca3li3 quiéin2 hmá2 sí2 ní2?

21 Jáun2 Jesús ca3ngái3 la3 lá2:

—Jú1 tson2 juanh32 jná13 ñí1con2 hnoh2, hi3 ní1juáh3 cáun2 nio2 honh2 náh2, hi3 tiá2 tioh3 hliáun3 ñéih3, jun3juáh13 jí32la3 la3 cun3 hi3 lí2jmú32 jná13 ñí1con2 hmá2 sí2 ní2 yáh3 lí13 jmúh13 hnoh2, quí1 hí1 la3 ti3 lí13 bíh1 hi3 juoh1 hnoh2 máh3 ní2 la3 lá2: “¡Quin2 hnú2 ñí1 ní2, hñu3 jmí2miih21 cuá2hú32!” hú1tá1 li3tí3 bíh1 la3 jáun2.

22 Quí1 la3jí32 hi3 míh13 bíh1 náh2 ñí1con2 Dió32, cun3 héih1 bíh1 náh2 ní1juáh3 hi3 cu3tí3 nio2 cáun2 honh2 náh2.

Nga2 tsáu2 ñí1con2 Jesús hi3 ha3 jinh1 hiauh3 dí2 jái13 hi3 ho2

(Marcos 11:27-33; Lucas 20:1-8)

23 Jmí1 li21 jáun2 né3 hi3 Jesús cuáh32 chín1, hi3 jáun2 tá1la3 jmí1 dí1hieh32 tsú2 tsáu2 ñí1 jáun2 né3 cua3taunh21 tsá2 ná1lín3 mi3jmú3 ji3 tsá2daun32 tsá2 ná1ñí1 juú2 ní2 siáh3, hi3 ca3ngái3h3 Jesús la3 lá2:

—¿Hin2 ca3cué3 héih32 hi3 jmuh32 nú2 ta21 ní2? ¿Hin2 tsánh2 ca3cué3 jái13 hi3 hauh32 hnú2 ní2?

24 Jáun2 Jesús ca3juáh3:

—Ja3bí1 jná13 siáh3 nga1 cáun2 jái13 ñí1con2 hnoh2; ní1juáh3 hi3 ngái3h1 hnoh2 jái13 hi3 nga1 jná13 lá2, jáun2 má1jáun2 juanh21 jná13 hi3 hin2 ca3cué3 jná13 jái13 hi3 jmu2 la3jí32 hi3 lá2.

25 ¿Hin2 tsánh2 ca3ze3 hla1 Juan2 hi3 cua3zion3 tsáu2 jmái2? ¿Hí1 Dió32, ho3 tsá2mi3cuóun2 uá1?

Ti3la3 tsá2 hí3 né3 cáun2 lí1 ca3juu3 ca3hlénh3 ja1 má2tún2 hmóu32 bíh1 hi3 ca3juónh3 la3 lá2:

—Ní1juáh3 hi3 juáh13 dí2 hi3 Dió32 bíh1 ca3ze3 tsú2, hi3 jáun2 tsá2 ní2 né3 lí13 nga3: “Hi3 jáun2 né3, ¿he3 lái3h32 sa3 tiá2 ta21 ca3tianh32 yáh3 náh2 tsú2?”

26 Hi3 ní1juáh3 hi3 juáh13 dí2 siáh3 hi3 tsá2mi3cuóun2 bíh1 ca3ze3 tsú2, já2 cáu2 bíh1 he2 quiú13 dí2 ñí1con2 tsáu2; quí1 la3jín32 bíh1 tsáu2 ná1lín23 hi3 hla1 Juan2 jmí1 lín3 jan2 ti32 jë1 Dió32.

27 Hi³ jáun² cu³tsa³² ca³záɨh³
tsú² cú²jueh³² Jesús:
—Tiá² né¹ yáh³ jnoh¹.
Jáun² Jesús né³ ca³juáh³
siáh³:
—Hi³ jáun² sa³jun³ jná¹³
yáh³ juanh²¹ siáh³ hi³ hin²
tsánh² ca³cué³ jáɨ¹³ hi³ jmu²
jná¹³ la³jɨ́³² ta²¹ lá².

Jáɨ¹³ hi³ jmu² tsú² ca³tɨn¹
gon³ jon² jan² tsáu²

28 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³juáh³
siáh³ Jesús la³ lá²:
—¿He³ lánh³ lɨ́n²³ hnoh²
ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ hi³ jmu¹ jná¹³ lá²?
Jan² tsá²ñuh² jmɨ́¹ zian² gon³
jon²; jáun² ca³záɨh³ dí² tsá²
má²ján³ la³ lá²: "Jón³, cua³²,
cuá²jmu³ ta²¹ ñí¹ jná¹ mɨ³
uóun²jɨeh¹³ quiú¹³ né³²".
29 Jáun² jon² tsú² ca³ngáɨ³:
"¡Tiá² hnó³² nia²¹ ñe¹!" Tɨ³la³
jmɨ́¹ má²cu³lé³ jáun² né³,
ca³za² bíh¹ tsɨ́³ tsú², hi³ jáun²
ngau³ hi³ ñí¹jmú¹³ ta²¹.
30 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³
ngau³ tsá² má²lieih²¹ hí³ hi³
ca³ñí¹lienh¹³ siáh³ tsá² cáɨn²
hi³ ca³ñí¹zeh¹ dí² siáh³ la³
jáun²; hi³ jáun² tsá² hí³ né³
ca³ngáɨ³: "Re² bíh¹ tia²¹, ñe¹
jná¹³". Tɨ³la³ tiá² ñéi¹ yáh³ tsú²
jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun².
31 ¿Hin² bíh¹ tsánh² tsá² gon³
hí³ ca³jmú³ la³ cun³ hi³ hnió³
jméi²?
Jáun² tsá² hí³ ca³juáh³:
—Tsá² má²ján³ hí³ bíh¹.
Hi³ jáun² Jesús ca³záɨh³
siáh³ tsá² hí³:
—Jú¹ tson² juo³ jná¹³
hnoh², hi³ *tsá² caɨ³² hmah²¹
jɨ³ tsá²mɨ³ juón¹ bíh¹ tín²
má²ná¹taunh³² jo³cuo² Dió³²
la³ cónh³ bíh¹ hnoh².
32 Quí¹ hla¹ Juan² tsá²
tɨ́² ziau² jmáɨ² cuan³ hi³
cua³ma³ta² hnoh² ha³ lánh³
rón³² má¹zián¹³ náh² la³
cun³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³², tɨ³la³ tiá²
ca³tianh³² yáh³ hnoh² tsú²
ta²¹; tɨ³la³ tsá² caɨ³² hmah²¹
quionh³ tsá²mɨ³ tsá² lɨ́¹ jmú²
lɨ́¹ tsau³² má¹na²¹, ca³tanh²
bíh¹ ta²¹ tsá² hí³. Tɨ³la³ hnoh²
né³, uá¹jinh¹ ca³jɨeh³ náh²
hi³ jáun², cun³ jáun² bíh¹ tiá²
ca³zah¹ hnoh² jmɨ́¹ honh² hi³
juáh¹³ hi³ jmɨ́¹ lɨ³ tanh¹³ náh²
ta²¹ tsá² hí³.

Jáɨ¹³ hi³ jmu² Jesús ca³tɨn¹
tsá² hláɨh¹
(Marcos 12:1-12; Lucas 20:9-19)

33 "Niéi² náh² siáh³ jáɨ¹³
hi³ jmu¹ jná¹³ lá²: Jan² tsáu²
ca³jñí³ mɨ³ uóun²jɨeh¹³ ñí¹náɨ²
quioh²¹; hi³ jáun² ca³jmú³
jnɨ́¹³ la³ cu³ la³ jéin³ jáun²,
hi³ ca³zíh³ siáh³ cáun² ñí¹
lɨ́¹³ quiáuh³² jmaɨh²¹ mɨ³
uóun²jɨeh¹³, jɨ³ hi³ ca³jmú³
tsú² siáh³ cáun² hñú³ ñe¹
lɨ́n²¹ ñí¹ lɨ́¹³ di³chín³² tsá²
jmu³ hua³hí¹³ ñí¹náɨ² jáun².
Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³quiú²
tsú² ñí¹náɨ² jáun² jo³cuo²
tsá² lɨ́¹³ jmu³ ta²¹, hi³ jáun²
tsá² jmu² hí³ ta²¹ né³ jmɨ́¹
ma³hmah¹ ca³lá² quioh²¹
hué³² jáun² cun³quionh³ hi³
jɨ́enh³² cú¹pih²¹ la³ cun³ hi³
ló³² jáun². Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ngau³
ñí¹ uóunh³.
34 Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹
hi³ ca³láu² mɨ³ uóun²jɨeh¹³
né³, ca³zen³ tsú² ma³ jan²

*tsá² má²ná¹hlánh¹ joh¹ hi³
ca³ñí¹máɨ¹ ñí¹con² tsá² jmu²
ta²¹ la³ cun³ hi³ ca³tɨn¹ dí².
35 Tɨ³la³ tsá² jmu² hí³ ta²¹
né³ ca³zanh³ bíh¹ tsá² ca³zen³
hí³ tsá² quioh²¹ ñí¹náɨ², hi³
ca³qui³ ca³quiunh³ dí², ma³
jan² ca³jngɨh³ dí² hi³ ma³
jan² né³ ca³qui³ ca³jláɨn³² dí²
quɨ́n¹.
36 Jáun² tsá² quioh²¹ ñí¹náɨ²
jáun² ca³zen³ siáh³ juóun³²
tsá² quian²¹ la³ cónh³ bíh¹
jmɨ́¹tin²; tɨ³la³ tsá² jmu² ta²¹
hí³ má¹ná¹, siáh³ bíh¹ siáh³
ca³jmúh³² tsú² tsá² hí³.
37 ”Ñí¹ cá¹táuh³ né³ cu³tsa³²
ca³zen³ tsú² cú²jueh³² jon²,
quí¹ ca³lɨ́n¹³ tsú² la³ lá²: “Cun³
tanh¹³ bíh¹ tsú² ta²¹ jón³²
jná¹³”.
38 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² tsá²
ná¹jmu² hí³ ta²¹ jon² tsá²
quioh²¹ ñí¹náɨ² né³, ca³juónh³
ja¹ hmóu³² hi³ ca³juáh³ la³
lá²: “Já² tsá² nɨ́² bíh¹ lɨ³quioh²¹
ñí¹náɨ² lá² nɨ́¹ má¹jun² jméɨ²;
chú³² cuɨ́¹ jngɨh¹³ dí² tsú² hi³
jáun² lɨ³ quiú¹³ dí² ñí¹náɨ² lá²”.
39 Hi³ jáun² ca³chin² tsú²
tsá² hí³ tɨ³ cheih³² hi³ jáun²
ca³jngɨh³ dí² tiáunh¹.
40 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³ngáɨ³
Jesús ñí¹con² tsá² hí³:
—Nɨ́¹ má¹cuanh³² tsá²
quioh²¹ hí³ ñí¹náɨ² jáun² né³,
¿he³ lɨ́n²³ hnoh² jmu³ tsú²
ñí¹con² tsá² jmu² hí³ ta²¹?
41 Tsá² hí³ ca³juáh³:
—Tsá² hláɨh¹ hí³ dá² jngɨh³
bíh¹ tsú², ca³la³ hí¹ cú¹pih²¹
miɨ³ tiá² já³² tsɨ́³; hi³ jáun²
ñí¹náɨ² jáun² cuéh³² tsú² tsá²
siánh³ bíh¹ hi³ jmu³ siáh³ ta²¹,
la³ cun³ tsá² lɨ³ jɨ́enh³² la³
cun³ hi³ ca³tɨn¹ tsú² caun¹³ nɨ́¹
má¹ca³láu².
42 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ siáh³
Jesús la³ lá²:
—¿Tiá¹ má²ca³híh³ hnoh²
ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³², ñí¹
rá¹juáh³ jáun² la³ lá²?:
Quɨ́n¹ hi³ tiá² ca³jeih²¹ jáun²
tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² hiah³²,
ta³né³² má²lɨ́³ cá² máɨ³ quɨ́n¹
hi³ jlánh¹ bíh¹ quien²,
quɨ́n¹ hi³ hu²¹ cuoh¹ hiah³².
Hi³ nɨ́² dá² ca³jmú³ Juo¹³ bíh¹
dí²,
cáun² hi³ lɨ́¹³ lɨ³ tsa³cáun² tsɨ́³
dí².
43 Hi³ jáun² bíh¹ juanh³² jná¹³
ñí¹con² hnoh², hi³ tiú²uú² lɨ́¹³
yáh³ hián¹³ hnoh² jáɨ¹³ hi³
tonh²¹ náh² jo³cuo² Dió³², la³
cun³ hi³ jmɨ́¹ ca³tɨn¹ náh²
hián¹³; hi³ jáun² tsá² hué³²
siáh³ bíh¹ má²hiáuh¹³, tsá²
jmu² la³ cun³ hi³ tɨ³² Tsɨ́³
Dió³².
44 [Tɨ³la³ hi³ ca³tɨn¹ quɨ́n¹
jáun² né³, lɨ³ua³ jan² tsá²
cá²hính³² quionh³ quɨ́n¹ jáun²,
ca³la³ juoh¹ mí¹ siún¹ nio²
bíh¹ tsú² lɨ́¹³; hi³ nɨ́¹juáh³ quɨ́n¹
jáun² la³ ca³táh³ ñí¹ quioh²¹
lɨ³ua³ jan² tsáu² né³, jáun²
ca³la³ juɨ²¹ nio² bíh¹ tsú² lɨ́¹³.]
45 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² tsá² ná¹lɨ́n³
mi³jmú³ jɨ³ tsá² *fariseos jáɨ¹³
hi³ jmu² jáun² Jesús, jmɨ́¹jáun²
ca³lɨ³tsɨn² tsú² hi³ ca³tɨn¹ hí³
bíh¹ dí² jáɨ¹³ hi³ má²lɨ²hléh³²
tsú² jáun².
46 Jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹ má²hnió³
dí² zanh³ Jesús, tɨ³la³ jmɨ́¹

juénh^{2} bíh^{1} tsú^{2} ñí^{1}con^{2}
tsá^{2} ná^{1}ngɨh^{32} hí^{3}, quí^{1} jmɨ́^{1}
ná^{1}juáh^{23} bíh^{1} tsá^{2} hí^{3} hi^{3}
Jesús lɨ́n^{3} jan^{2} tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32}.

22

Jáɨ^{13} hi^{3} jmu^{2} Jesús ca^{3}tɨn^{1}
tsá^{2} ná^{1}tén^{1} ñí^{1} jmu^{3} tsú^{2} jmáɨ^{1}
hi^{3} jenh^{13} cuo^{2} tsáu^{2}
(Lucas 14:15-24)

1 Jesús ca^{3}ma^{3}liáu^{32} hi^{3}
liéinh^{32} siáh^{3} tsá^{2} hí^{3}
cun^{3}quionh^{3} jáɨ^{13} hi^{3} jmu^{2}, hi^{3}
ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:
2 —Jmáɨ^{1} hi^{3} téh^{3} Dió^{32} tsá^{2}
lɨ́^{13} tónh^{32} jo^{3}cuo^{2} lɨ́^{13} la^{3}jmɨ́^{1}
lɨ^{21} jmɨ́^{1} ca^{3}jmú^{3} jan^{2} re^{21}
jmáɨ^{1} hi^{3} ca^{3}jenh^{2} cuo^{2} jon^{2}.
3 Ca^{3}zen^{3} tsú^{2} *tsá^{2}
má^{2}ná^{1}hlánh^{1} joh^{1} hi^{3}
tsa^{3}tieh^{1} tsú^{2} tsá^{2} má^{2}ná^{1}tén^{1},
tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} ná^{1}tén^{1} hí^{3} né^{3} tiá^{2}
ca^{3}he^{3} yáh^{3} hi^{3} ja^{3}táunh^{1}.
4 Jáun^{2} ca^{3}zen^{3} tsú^{2} siáh^{3}
tsá^{2} má^{2}ná^{1}hlánh^{1} joh^{1} ñí^{1}
hná^{1} jáun^{2} hi^{3} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2}
la^{3} lá^{2}: “Cuá^{2}zéih^{3} náh^{2} tsá^{2}
ná^{1}tén^{1} hi^{3} má^{2}ná^{1}lɨ́^{3} bíh^{1}
hua^{3}jan^{21} má^{32} quion^{21} jná^{13}.
Má^{2}lɨ́^{2}jmú^{32} jná^{13} héih^{32} hi^{3}
jngɨh^{3} tsú^{2} cuá^{1}juɨ́^{2} jɨ^{3} la^{3}jɨ́n^{32}
jáh^{3} húnh^{1} nɨ́^{2} siáh^{3}, hi^{3}
jáun^{2} la^{3}jɨ́^{32} bíh^{1} má^{2}ná^{1}lɨ́^{3}
hua^{3}jan^{21}; cuɨ́^{1} ja^{3}táunh^{1} tsú^{2}
jmáɨ^{1} ñí^{1} jenh^{13} cuo^{2} jón^{32}
jná^{13}”.
5 Tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} ná^{1}tén^{1} hí^{3}
má^{1}ná^{1}, ca^{3}la^{3} uá^{1} tiá^{2} náɨ^{32}
bíh^{1} ca^{3}jmú^{3}. Ma^{3} jan^{2} tsá^{2}
hí^{3}, ta^{21} bíh^{1} ca^{3}ñí^{1}jmú^{13}
ñí^{1}náɨ^{2} quioh^{21}, ma^{3} jan^{2} né^{3}
ca^{3}ñí^{1}jmú^{1} ñí^{1}hnáɨh^{1},
6 hi^{3} ma^{3} jan^{2} né^{3}, ca^{3}zanh^{3}
bíh^{1} tsá^{2} hí^{3} joh^{1} re^{21}, hi^{3}
ca^{3}quiu^{3} ca^{3}pan^{3} dí^{2} ca^{3}la^{3} ñí^{1}
ca^{3}jngɨh^{3} dí^{2} tiáunh^{1}.
7 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}míh^{3} lɨ́n^{32}
bíh^{1} tsɨ́^{3} re^{21} hí^{3}, hi^{3} jáun^{2}
ca^{3}zen^{3} hliáu^{3} joh^{1} hi^{3}
ca^{3}ñí^{1}ma^{3}tsan^{2} tsá^{2} hláɨh^{1} tsá^{2}
hon^{2} hí^{3}, jɨ^{3} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}jín^{2} tsú^{2}
juú^{2}co^{1} tsá^{2} hí^{3}.
8 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3}
dí^{2} tsá^{2} hí^{3} joh^{1}: “La^{3}jɨ́^{32} bíh^{1}
má^{2}ná^{1}lɨ́^{3} hua^{3}jan^{21} quioh^{21}
hi^{3} jenh^{13} cuo^{2} jón^{32} jná^{13},
tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} jmɨ́^{1} ná^{1}tén^{1} hí^{3} né^{3},
tiá^{2} jmɨ́^{1} la^{3} ca^{3}tɨ^{21} yáh^{3} hi^{3} te^{1}
jná^{13} tsá^{2} hí^{3}.
9 Hi^{3} jáun^{2} cuá^{2}táunh^{1} náh^{2}
cú^{2}jueh^{32} la^{3} tán^{1} ja^{1} hñú^{3}, hi^{3}
cuá^{2}tiéh^{3} náh^{2} ñí^{1} lá^{2} la^{3}jín^{32}
tsá^{2} jenh^{13} náh^{2} ñí^{1} jáun^{2}”.
10 Hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} né^{3},
ca^{3}huén^{2} bíh^{1} hi^{3} ja^{3}taunh^{21} ja^{1}
hñú^{3} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}tieh^{1} la^{3}jín^{32}
lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} ca^{3}jenh^{2}, cuɨ́^{1}
tsá^{2} chun^{1} cuɨ́^{1} tsá^{2} hláɨh^{1};
hi^{3} jáun^{2} ca^{3}cónh^{32} bíh^{1} tsáu^{2}
ñéih^{3}.
11 ”Jmɨ́^{1}jáun^{2} hi^{3} re^{21}
ñéih^{3} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}jɨen^{13} tsá^{2}
má^{2}ca^{3}lɨ^{3}tén^{1} hí^{3}, hi^{3} jáun^{2}
ca^{3}jɨen^{32} tsú^{2} jan^{2} tsá^{2}ñuh^{2}
hi^{3} jmɨ́^{1} cuá^{1}tón^{21} ñí^{1} jáun^{2},
tɨ^{3}la^{3} tiá^{2} jmɨ́^{1} cuá^{1}quih^{32} yáh^{3}
tsú^{2} hmɨh^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} qui^{3}
quɨh^{32} tsú^{2} ñí^{1} jenh^{2} cuo^{2}
tsáu^{2}.
12 Hi^{3} jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3}
lá^{2}: “Hnú^{2} tsá^{2}ñuh^{2}, ¿ha^{3} lánh^{3}
rón^{32} lɨ́^{2}húh^{32} hnú^{2} ñí^{1} lá^{2}
ta^{3} tiá^{2} quíh^{1} nú^{2} hmɨh^{32} hi^{3}
ca^{3}tɨ^{21} quɨh^{32} tsú^{2} jmáɨ^{1} hi^{3}
jenh^{2} cuo^{2} tsáu^{2}?” Tɨ^{3}la^{3} tsá^{2}
hí^{3} má^{1}na^{21}, cáun^{2} lɨ́^{1} ca^{3}cuá^{3}

tie^{3} bíh^{1}.

13 Jáun^{2} re^{21} hí^{3} ca^{3}záɨh^{3} tsá^{2} ná^{1}ná^{2}tsɨ́^{3} má^{32} ñí^{1} mesa, hi^{3} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}: “Hñéi^{3} náh^{2} cuá^{2} ta^{3} tsá^{2} lá^{2}, hi^{3} jáun^{2} cuá^{2}tion^{3} tɨ^{3} cheih^{32} ñí^{1} já^{1}niéi^{2}, hi^{3} jáun^{2} ñí^{1} jáun^{2} tsa^{3}tí^{2} tsa^{3}hoh^{32}, hi^{3} tsa^{3}qui^{3} tsa^{3}hon^{32}”.

14 Jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} siáh^{3} Jesús la^{3} lá^{2}:

—Quí^{1} juóun^{32} lɨ́n^{32} bíh^{1} tsáu^{2} má^{2}ná^{1}tén^{1}, tɨ^{3}la^{3} cú^{1}pih^{21} bíh^{1} tsá^{2} quiánh^{3}.

Jesús juáh^{3} hi^{3} ca^{3}ta^{1} dí^{2} má^{1}hmah^{21} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} chi^{2} hmah^{21}

(Marcos 12:13-17; Lucas 20:20-26)

15 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} ja^{3}tanh^{21} tsá^{2} *fariseos hi^{3} ca^{3}ñí^{1}jmú^{13} cá^{2}hon^{3} ha^{3} lánh^{3} tsa^{3}ca^{3} tsa^{3}lian^{3} dí^{2} Jesús, hi^{3} jáun^{2} zia^{32} lánh^{3} rón^{32} tánh^{32} tsú^{2} tso^{3} cun^{3}quionh^{3} jáɨ^{13} hi^{3} hléh^{32}.

16 Hi^{3} jáun^{2} ca^{3}zen^{3} dí^{2} ma^{3} jan^{2} tsá^{2} haɨn^{21} tɨ^{3} con^{2} la^{3} má^{2}quionh^{3} ma^{3} jan^{2} tsá^{2} cu^{3} nió^{3} joh^{1} Herodes, hi^{3} ca^{3}ñí^{1}zeh^{1} Jesús la^{3} lá^{2}:

—Hnú^{2} Tɨ^{32}, né^{1} jnoh^{1} hi^{3} jmáh^{3}la^{3} jú^{1} tson^{2} bíh^{1} hɨeh^{32} hnú^{2}, hnú^{2} bíh^{1} hɨeh^{32} jú^{1} tson^{2} ca^{3}tɨ^{21} juɨ^{32} quioh^{21} Dió^{32}; hi^{3} né^{1} jnoh^{1} siáh^{3} hi^{3} tiá^{2} jmuh^{32} yáh^{3} hnú^{2} jan^{2} quien^{2} hi^{3} jan^{2} tiá^{2} quien^{2}.

17 Jáun^{2} hnáu^{2} jnoh^{1} hi^{3} hnú^{2} juáh^{13} la^{3} cun^{3} hi^{3} lɨ́n^{23} hnú^{2}: ¿Hí^{1} ca^{3}tɨ^{21} má^{1}hmah^{21} jnoh^{1} quɨe^{3} hi^{3} mɨ^{32} *tsá^{2} cuá^{1}lɨ́n^{3} mɨ^{3}chí^{1} juú^{2} Roma, ho^{3} tiá^{2} hniáuh^{32}?

18 Tɨ^{3}la^{3} Jesús má^{1}ná^{1}, ca^{3}lɨ^{3}tsɨn^{2} bíh^{1} la^{3} cun^{3} hi^{3} hlah^{3} hi^{3} hó^{32} hi^{3} jmɨ́^{1} ná^{1}tioh^{3} jáun^{2} tsɨ́^{3} tsá^{2} hí^{3}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:

—¡Hnoh^{2} tsá^{2} lɨ́n^{3} náh^{2} la^{3} cá^{1} la^{3} jéinh^{1}! ¿He^{3} láɨh^{32} cá^{2} lau^{23} hnoh^{2} jná^{13}?

19 Hɨ́e^{1} náh^{2} cáun^{2} quɨe^{3} hi^{3} qui^{3} ma^{3}hmah^{21} náh^{2} jáun^{2} neh^{21}.

Hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} ca^{3}cué^{3} cáun^{2} *cú^{1}tiáu^{2}.

20 Jmɨ́^{1} jáun^{2} ca^{3}ngáɨh^{3} Jesús tsá^{2} hí^{3}:

—¿Hin^{2} mɨ^{3} ñí^{1} tá^{2}láɨ^{1} ñí^{1} lá^{2}, hi^{3} hin^{2} hi^{3} jmáɨ^{2} tón^{32} lá^{2} siáh^{3}?

21 Jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} ca^{3}ngáɨ^{3}:

—Quioh^{21} *tsá^{2} cuá^{1}lɨ́n^{3} mɨ^{3}chí^{1} bíh^{1} nɨ^{32}.

Jáun^{2} Jesús ca^{3}záɨh^{3} tsá^{2} hí^{3} la^{3} lá^{2}:

—Jáun^{2} cuéh^{3} náh^{2} tsá^{2} cuá^{1}lɨ́n^{3} mɨ^{3}chí^{1} la^{3} cun^{3} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} hiáuh^{3}, hi^{3} cuéh^{3} náh^{2} siáh^{3} Dió^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1}.

22 Jmɨ́^{1} má^{2}lɨ́^{2}niéi^{32} tsú^{2} jáɨ^{13} jáun^{2} né^{3}, lɨ́^{1} ca^{3}ta^{3}ná^{1}jɨ́e^{32} bíh^{1}, hi^{3} jáun^{2} ja^{3}tanh^{21} bíh^{1}, jáun^{2} hnga^{2} bíh^{1} Jesús jéi^{32}í^{1} ca^{3}ta^{3}zanh^{1}.

Nga^{2} tsáu^{2} ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} jenh^{13} tsú^{2}

(Marcos 12:18-27; Lucas 20:27-40)

23 Jmáɨ^{1} jáun^{2} siáh^{3} cua^{3}taunh^{21} ma^{3} jan^{2} tsá^{2} *saduceos hi^{3} cua^{3}jɨen^{3} Jesús. Tsá^{2} cu^{3} nió^{3} tsá^{2} saduceos hí^{3} tiá^{2} ta^{21} haɨh^{21} yáh^{3} hi^{3} jenh^{13} tsá^{2} má^{2}cá^{2}tsan^{3}; hi^{3} jáun^{2} bí^{1} jlánh^{1} ca^{3}ñí^{1}ngah^{1} dí^{2} Jesús jáɨ^{13} lá^{2}:

24 —Tɨ32, hla1 Moisés
ca3juáh3 hi3 nɨ́1juáh3 jan2
tsá2ñuh2 ca3jéinh32 cuo2,
hi3 jun3 bíh1 ta3 tiá2 jon2
ca3lɨ3zian2 quionh3 tsá2mɨ3
hí3, jáun2 dá1jon21 tsú2 ca3tɨn1
jéinh32 cuo2 quionh3 tsá2mɨ3
hnáɨ3 hí3 hi3 jáun2 lɨ3zian2 jon2
ca3tɨn1 hla1 raɨnh21.
25 Jáun2 né3, ja1 quiú13
jnoh1 jmɨ́1 zian2 cá2 mí1zionh2
tsá2ñuh2 hi3 jmɨ́1 ná1lɨ́n3
quiaun3 má2tún2 raɨnh21 jan2
jméɨ2 mí1ziú13. Tsá2 má2ján3
né3 ca3jéinh32 cuo2 quionh3
tsá2mɨ3, tɨ3la3 jun3 bíh1 ta3 tiá2
jon2 ca3lɨ3zian2 hí1 jan2, hi3
jáun2 dá1jon21 bíh1 hla1 hí3
ca3jéinh32 siáh3 cuo2 quionh3
tsá2mɨ3 hnáɨ3 hí3.
26 La3 jáun2 bíh1 siáh3 lɨ3
ñí1con2 tsá2 ñí1 má2gon3 hí3
ca3la3 ñí1 jun1; jáun2 tsá2 ñí1
má2gáun3 siáh3 ca3jan3 tsá2mɨ3
hí3. La3 jáun2 bíh1 lɨ3 quioh21
tán1 quiaun3 tsá2ñuh2 hí3.
27 Jáun2 ñí1 ca3táuh3 né3,
jun3 bíh1 siáh3 tsá2mɨ3 hí3
hnga2.
28 Hi3 jáun2 né3, nɨ́1 má1tɨ3
ñí1 ca3jenh13 tsú2, ¿hin2 dá2
tsánh2 tsá2 quiaun3 hí3 lɨ́13
ñí2cuo2 tsá2mɨ3 hí3, quí1 tán1
quiaun3 bíh1 tsú2 ca3jéinh32
cuo2 quionh3 tsá2mɨ3 hí3?
29 Jáun2 Jesús ca3ngáɨ3, hi3
ca3juáh3 la3 lá2:
—Hnoh2 dá2 lɨ́1 ná1tsá2con2
bíh1 náh2, quí1 cun3ñí1 hi3 tiá2
cuɨn2 náh2 Sí2 quioh21 Dió32,
hi3 sa3jun3 pí3 quioh21 Dió32.
30 Quí1 nɨ́1 má1ca3jenh13 tsú2
ja1 hla1, tiá2 hin2 jéinh32 yáh3
cuo2, hi3 sa3jun3 cuen3 yáh3
tsú2 jon2 hi3 jéinh32 cuo2, quí1
má1jáun2 dá2 má2lɨ́n13 tsú2
la3jmɨ́1 lɨ́n3 tsá2cuú2 tsá2ta3
Dió32 bíh1, tsá2 tionh2 hí3
hñu3mɨ3cuú2.
31 Tɨ3la3 hi3 ca3tɨ21 jáɨ13
nɨ́1juáh3 hi3 tson2 jenh13
tsá2 má2cá2tsan3 né3, ¿tiá1
má2ca3híh3 hnoh2 la3 cun3
jáɨ13 hi3 ca3juáh3 jáun2 Dió32
hnga2 dúh1?, jmɨ́1 ca3juáh3
jáun2 la3 lá2:
32 “¡Jná13 bíh1 la32 Dió32
Juo13 Há2bran21, Isaac jɨ3 Jacob
nɨ́2 siáh3!” Quí1 Dió32 dá2 lɨ́n3
Dió32 Juo13 tsá2 zian2 bíh1, tiá2
lɨ́13 yáh3 lɨ́n3 tsú2 Dió32 Juo13
tsá2 má2jún1.
33 Jmɨ́1 má2lɨ́2niéɨ32 tsá2
tionh2 la3 cu3 la3 jéin3 hí3 jáɨ13
nɨ́2 né3, lɨ́1 ca3ja3cáun2 bíh1
tsɨ́3 tsú2 ca3tɨ21 jáɨ13 hi3 hleh32
jáun2 Jesús.

Héih32 hi3 jlánh1 bíh1 quien2
(Marcos 12:28-34; Lucas 10:25-28)

34 Jmɨ́1 ca3lɨ3 ñi32 tsá2
fariseos hi3 Jesús ca3jmú3 hi3
tsá2 saduceos lɨ́1 tiá2 ñi32 he3
nga3, hi3 jáun2 ca3ngɨh32 dí2
tiáunh1.
35 Hi3 jáun2 jan2 tsá2 hí3, tsá2
lɨ́n3 tɨ32 liei21, jmɨ́1 hnió3 ca3
lan3 Jesús, hi3 ca3ngáɨh3 dí2 la3
lá2:
36 —Hnú2 Tɨ32, ñí1 ca3la3 jɨ́32
héih32 zia32 ñí1 liei21, ¿hín2
bíh1 héih32 hi3 jlánh1 bíh1
quien2?
37 Jáun2 Jesús ca3záɨh3 tsá2
hí3 la3 lá2:

—“Ma^{3}hno^{1} Dió^{32} Juóuh^{32} ca^{3}la^{3} jonh^{3} jmɨ́^{1} honh^{2}, la^{3}jɨ́^{32} jmɨ́^{2}chí^{3} quián^{13} jɨ^{3} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} lɨ́n^{23} nú^{2} nɨ́^{2} siáh^{3}”.

38 Hi^{3} nɨ́^{2} bíh^{1} héih^{32} la^{3}ñí^{1}, héih^{32} hi^{3} jlánh^{1} bí^{1} quien^{2} ñí^{1} ca^{3}la^{3} jɨ́^{32} héih^{32}.

39 Hi^{3} héih^{32} ñí^{1} má^{2}tun^{3} né^{3} míh^{1} tiá^{2} cá^{2}ren^{2} bíh^{1}, hi^{3} juáh^{3} la^{3} lá^{2}: “Ma^{3}hno^{1} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} renh^{2} la^{3}jmɨ́^{1} hno^{3} nú^{2} huen^{2}”.

40 Tá^{1} tun^{3} héih^{32} nɨ́^{2} bíh^{1} lɨ́ mí^{1}zioh^{21} quioh^{21} tá^{1} cáun^{2} liei^{21} quioh^{21} hla^{1} Moisés jɨ^{3} la^{3}jɨ́^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} ca^{3}hɨ́e^{3} tsá^{2} ca^{3}lɨn^{3} hí^{3} *tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32} nɨ́^{2} siáh^{3}.

¿Hin^{2} bíh^{1} jón^{2}zɨ́h^{1} jón^{2}cho^{1} Tsá^{2} lɨ́n^{13} Cristo?

(Marcos 12:35-37; Lucas 20:41-44)

41 Tá^{1}la^{3} jmɨ́^{1} ná^{1}ngɨh^{32} jáun^{2} tsá^{2} fariseos hí^{3},

42 jáun^{2} Jesús ca^{3}ngáɨ^{3}:

—¿He^{3} lánh^{3} lɨ́n^{23} hnoh^{2} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} Tsá^{2} lɨ́n^{13} Cristo? ¿Hin^{2} jón^{2}zɨ́h^{1} jón^{2}cho^{1} hí^{3}?

Tsá^{2} hí^{3} né^{3} ca^{3}juáh^{3}:

—Jón^{2}zɨ́h^{1} jón^{2}cho^{1} hla^{1} Dá^{2}vi^{21} bíh^{1} hí^{3}.

43 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} Jesús la^{3} lá^{2}:

—Nɨ́^{1}juáh^{3} la^{3} nɨ́^{2} né^{3}, ¿he^{3} bí^{1} lánh^{3} rón^{32} sa^{3} ca^{3}juáh^{3} yáh^{3} hla^{1} Dá^{2}vi^{21} hnga^{2} cun^{3}quionh^{3} Jmɨ́^{2}chí^{3} Chun^{1}, hi^{3} Juo^{13} bíh^{1} dí^{2} Tsá^{2} lɨ́n^{3} Cristo? Quí^{1} hla^{1} Dá^{2}vi^{21} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

44 Dió^{32} Juóu^{32} jná^{13} ca^{3}záɨh^{3} Tɨ^{32} Juóu^{32} jná^{13}: Tɨ^{3} cuá^{2} chu^{21} quion^{21} jná^{13} ñí^{3}, ca^{3}la^{3} tɨ^{3} ñí^{1} cá^{1}chó^{21} jmáɨ^{1} hi^{3} jmu^{1} jná^{13} hi^{3} tsá^{2} hau^{2} hnú^{2} lɨ́n^{13} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́^{3} cáun^{2} jlɨ^{21} hi^{3} hí^{1} cú^{1}pih^{21} tiá^{2} quien^{2}, hi^{3} ná^{1}tsɨn^{21} hnú^{2} tanh^{1}.

45 Jáun^{2} né^{3}, ¿ha^{3} bí^{1} lánh^{3} rón^{32} lɨ́^{13} hi^{3} Tsá^{2} lɨ́n^{13} Cristo lɨ́n^{3} jan^{2} tsá^{2} jón^{2}zɨ́h^{1} jón^{2}cho^{1} hla^{1} Dá^{2}vi^{21}, nɨ́^{1}juáh^{3} ta^{3}bí^{1} hnga^{2} yáh^{3} hla^{1} Dá^{2}vi^{21} la^{3} ca^{3}juáh^{3} hi^{3} Juo^{13} bíh^{1} tsú^{2} Tsá^{2} lɨ́n^{13} hí^{3} Cristo?

46 Hi^{3} jáun^{2} hí^{1} jan^{2} yáh^{3} tsá^{2} hí^{3} tiú^{2}uú^{2} ca^{3}lɨ^{3} nga^{3} hí^{1} cáun^{2} jáɨ^{13}; hi^{3} jáun^{2} la^{3} cun^{3} jmáɨ^{1} jáun^{2} né^{3}, hí^{1} jan^{2} yáh^{3} tiú^{2}uú^{2} hin^{2} ca^{3}tia^{3} tsɨ́^{3} hi^{3} nga^{3} hí^{1} cáun^{2} jáɨ^{13} ñí^{1}con^{2} tsú^{2}.

23

Jesús jñéih^{23} tsáu^{13} tsá^{2} fariseos jɨ^{3} tɨ^{32} liei^{21}

(Marcos 12:38-40; Lucas 11:37-54; 20:45-47)

1 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} Jesús ñí^{1}con^{2} tsá^{2} ñi^{3}tú^{1} ñi^{3}lɨn^{13} chí^{1}cá^{1} chí^{1}tón^{21} cu^{3}héin^{1} tsú^{2}, jɨ^{3} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} dí^{2}, hi^{3} juáh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:

2 —Tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} tɨ^{32} liei^{21} jɨ^{3} tsá^{2} *fariseos nɨ́^{2} ná^{1}ho^{2} jáɨ^{13} hi^{3} tɨn^{2} niá^{32} jáɨ^{13} hi^{3} rá^{1}tioh^{3} liei^{21} quioh^{21} hla^{1} Moisés.

3 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, tionh^{2} náh^{2} ta^{21} la^{3} cun^{3} la^{3}jɨ́^{32} jáɨ^{13} hi^{3} juáh^{3} tsú^{2} jáun^{2}; tɨ^{3}la^{3} ha^{3} lɨ́^{2} cán^{2} náh^{2} nóh^{32} quioh^{21} tsú^{2} má^{1}ná^{1}, quí^{1} tsá^{2} hí^{3} dá^{2} hɨe^{32} cáun^{2} jú^{1} tson^{2}, tɨ^{3}la^{3} má^{1}lɨ^{32}

jáun² né³, la³ siáh³ bíh¹ jmu² tsú² hmóu³².
4 Quí¹ tsá² hí³ dá² jlánh¹ jmu² héih³² huáh² tsí³ ñí¹con² tsáu², héih³² hi³ hí¹juáh³ hmóu³² tsú² tiá² hnió³ ma³tí³².
5 La³jí³² hi³ jmu² tsú² jáun², jmu² tsú² cun³ñí¹ hi³ hnió³ tsú² jíe³ tsáu² bíh¹. Tsá² hí³ jlánh¹ zaɨn³² pɨ³ tsáɨh³ hná¹ hmɨh³² hú³ má²ná¹tón²¹ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² la³cáun² chí¹quie¹³ jɨ³ cuo² tsú² ní² siáh³, hi³ zaɨn³² tsú² quíh³² siáh³ hmɨh³² hi³ haɨ²¹ láuh¹³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ cuo² la³ cónh³ bí¹ hi³ quɨh³² lɨ³ua³ jan² tsáu².
6 Tsá² hí³ siáh³ jlánh¹ hniá¹ tiánh³ ñí¹ chu²¹ ní¹ má¹ca³cha³táunh¹ lɨ³ua³ cáun² ñí¹ nio² jmáɨ¹, hi³ hniá¹ siáh³ tiánh³ ñí¹ jlánh¹ bí¹ quien² hñu³ cuáh³² quioh²¹,
7 hi³ jlánh¹ hniá¹ tsú² siáh³ hi³ tsáu² cuen³ Dió³² ní¹ má¹ca³jenh² dí² tsáu² ja¹ hmah²¹, hi³ hniá¹ tsú² siáh³ hi³ té³ tsáu²: “¡Tɨ³²!”
8 ”Tɨ³la³ hnoh² má¹ná¹, tiá² hniáuh³² yáh³ jmúh¹³ hnoh² hniá¹ hi³ tsáu² té³ “Tɨ³²”. Quí¹ má²tún² renh² bíh¹ hnoh² la³jín³² náh², hi³ jí³²la³ jan² tán¹ bíh¹ Tɨ³² Juóuh³² náh² zian².
9 Ha³ lɨ² lɨ¹ teh² náh² “Tia²¹” lɨ³ua³ jan² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá², quí¹ jɨ³²la³ jan² tán¹ bíh¹ Ñeh² náh² zian², Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú².
10 Sa³jun³ jmúh¹³ náh² hi³ té³ tsáu² hnoh² tsá² chín¹, quí¹ jɨ³²la³ jan² tán¹ Tsá² lín³ Cristo bíh¹ lín³ Tsá² chín¹ ñí¹con² hnoh².
11 Quí¹ ní¹juáh³ jan² tsá² má²cón³² tsá² ñí¹ hná¹ ní², tsá² hí³ bíh¹ tsá² tɨ³ jlánh¹ quien² ja¹ quián¹³ hnoh².
12 Lɨ³ua³ jan² tsá² jmu² quien², tɨ³ méih³ bíh¹ hi³ quien² tsú², hi³ ní¹juáh³ tsá² tiá² jmu² quien² né³, tsá² la³ hí³ tɨ³ lɨ³ quien² bíh¹.
13 ”¡Jlánh¹ juon²³ hnoh² tɨ³² liei²¹ jɨ³ hnoh² tsá² fariseos tsá² lín³ náh² la³ cá¹ la³ jéinh¹!, quí¹ hnoh² dá² quí² jna²³ bíh¹ ñí¹con² tsáu², hi³ jáun² tiá² lí¹³ tónh³² tsú² jo³cuo² Dió³². Tiá² hnáuh² yáh³ hnoh² tonh²¹ hmóu³², hi³ sa³jun³ cueh³² yáh³ hnoh² jáɨ¹³ hi³ tónh³² tsá² hnió³ tónh³².
14 [”¡Jlánh¹ juon²³ hnoh² tɨ³² liei²¹ jɨ³ hnoh² tsá² fariseos, tsá² lín³ náh² la³ cá¹ la³ jéinh¹!, quí¹ hnoh² dá² quin³² náh² la³ jɨ³ sí¹ hñú¹³ tsá²mɨ³ hnáɨ³, má¹lɨ³² jáun² né³ má²raɨnh³² náh² máh¹ cun³quionh³ hi³ lienh¹ náh² Dió³² ué³ lín³². Cun³ñí¹ hi³ jáun², tɨ³ jlánh¹ bí¹ huáh² tsí³ héih³² hi³ tá¹tsɨn¹ hnoh² ní¹ má¹jáun².]
15 ”¡Jlánh¹ juon²³ hnoh² tɨ³² liei²¹ jɨ³ hnoh² tsá² fariseos, tsá² lín³ náh² la³ cá¹ la³ jéinh¹! Hnoh² jlánh¹ ñi³táunh¹ náh² tá¹ cáun² cuá¹ hué²¹ hi³ jmuh³² náh² pí³ lín³² hi³ janh²¹ náh² uá¹jinh¹ jan² tsáu² bíh¹, hi³ jáun² ní¹ má¹ca³janh²¹ náh² tsú² né³, jmuh³² náh² hi³ tsá² hí³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ má²ca³tɨn¹ tsa³táunh¹ quiu³juóu³² la³

cónh³ bíh¹ hmóu³² náh².
16 ”¡Jlánh¹ juon²³ hnoh², hnoh² tsá² ten³ tsá² ná¹quiánh¹ náh² ñí¹ juɨ³²! Quí¹ hnoh² juánh³: “Ní¹juáh³ jan² tsá² jmu² jáɨ¹³ hi³ hɨe³² cuáh³² chín¹, jáun² tiá² lin¹ tion³ hniáuh³² ma³tí³² yáh³ tsú² jáɨ¹³ jáun²; tɨ³la³ ní¹juáh³ hi³ hɨe³² cuáh³² chín¹, jáun² tiá² lin¹ tion³ hniáuh³² ma³tí³² tsú² jáɨ¹³ jáun²; tɨ³la³ ní¹juáh³ tsá² hɨe³² la³ cun³ hi³ má²lí²cuéh³² tsú² Dió³² né³, hi³ ná¹tsɨ²¹ ñí¹hiú¹³, jáun² jáɨ¹³ la³ jáun² bíh¹ hú¹tá¹ hniáuh³² ma³tí³² tsú²”.
17 ¡Tsá² cáun¹ te³! ¿He³ dá² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien²: hí¹ cú¹mí¹niau²¹, ho³ cuáh³² hi³ ca³ma³hɨen²¹ uá¹ cú¹mí¹niau²¹?
18 Ja³bí¹ juánh³ siáh³ hnoh² la³ lá²: “Lɨ³ua³ jan² tsá² jmu² jáɨ¹³ hi³ hɨe³² ñí¹hiú¹³ ní¹ má¹ca³jmú³ jáɨ¹³, tiá² lin¹ tion³ hniáuh³² ma³tí³² tsú² jáɨ¹³ jáun²; tɨ³la³ ní¹juáh³ tsá² hɨe³² la³ cun³ hi³ má²lí²cuéh³² tsú² Dió³² né³, hi³ ná¹tsɨ²¹ ñí¹hiú¹³, jáun² jáɨ¹³ la³ jáun² bíh¹ hú¹tá¹ hniáuh³² ma³tí³² tsú²”.
19 ¡Tsá² cáun¹ te³! ¿He³ bíh¹ tɨ³ jlánh¹ quien²: hí¹ hi³ ná¹tsɨ²¹ ñí¹hiú¹³, ho³ hnga² uá¹ ñí¹hiú¹³, ñí¹ jmu² hi³ lí²híen¹ hi³ lí¹ cue³² tsú² jáun²?
20 Quí¹ ní¹juáh³ tsá² hɨe³² ñí¹hiú¹³ ní¹ má¹ca³jmú³ jáɨ¹³, jun³juáh¹³ má²lí²híe³² jmáh³la³ ñí¹hiú¹³ yáh³ tsú², quí¹ jɨ³ la³jí³² hi³ ná¹tsɨ²¹ bíh¹ ñí¹ jáun² má²lí²híe³² tsú²;
21 hi³ ní¹juáh³ tsá² hɨe³² cuáh³² chín¹ ní¹ má¹ca³ma³tson² jáɨ¹³ quioh²¹ né³, jun³juáh¹³ má²lí²híe³² jmáh³la³ cuáh³² yáh³ tsú², quí¹ hi³ má²lí²hɨen³ tsú² jɨ³ Dió³² bíh¹, Tsá² cuá³ ñí¹ jáun².
22 Ja³bí¹ ní¹juáh³ tsá² hɨe³² hñu³mɨ³cuú² ní¹ má¹ca³ma³tson² jáɨ¹³ quioh²¹, jáun² má²hɨe³² tsú² siáh³ la³ jɨ³ hmá²sɨ¹ quioh²¹ bíh¹ Dió³², jɨ³ hnga² Dió³² Tsá² cuá¹tsɨ²¹ siáh³ hmá²sɨ¹ jáun².
23 ”¡Jlánh¹ juon²³ hnoh² tsá² ná¹lín³ tɨ³² liei²¹ jɨ³ hnoh² siáh³ tsá² fariseos, hnoh² tsá² lín³ náh² la³ cá¹ la³ jéinh¹! Re² bíh¹ má²ná¹cueh³² hnoh² cáun² la³ cun³ quia³ ñí¹con² Dió³² la³jí³² ñí¹ hi³ zia³² quián¹³, hí¹ la³ tɨ³ zié² yáh³ cueh³² náh² la³ jáun², jɨ³ má²hna³ eneldo jɨ³ má²hna³ comino ní² siáh³. Tɨ³la³ má¹lɨ³² jáun² né³ tiá² ma³quien¹³ yáh³ náh² héih³² hi³ jlánh¹ bíh¹ quien² hi³ rá¹tioh³ ñí¹ liei²¹, la³ cun³ hi³ jmí¹ lɨ³ rá¹tsɨh³² náh² héih³² cú²tso², hi³ ja³² mií³ honh² náh², jɨ³ hi³ lín³ náh² tsá² ma³tí³² jë¹ ní² siáh³. Tɨ³la³ jun³juáh¹³ hi³ cháh¹ tɨ³ có³² la³ cun³ hi³ má²ná¹jmuh³² jáun² yáh³ náh² hi³ jmúh¹³ náh² hi³ ní².
24 ¡Hnoh² tsá² ten³ tsá² quiánh¹ náh² ñí¹ juɨ³², hnoh² jlánh¹ ma³jíh¹³ má³² hi³ cuɨn²³ náh² lú¹³, tɨ³la³ jáh³ cánh¹ jáh³ la³ camello né³ cáun² nah¹ bíh¹ náh²!
25 ”¡Jlánh¹ juon²³ hnoh² tɨ³² liei²¹ jɨ³ hnoh² tsá² fariseos, tsá² lín³ náh² la³ cá¹ la³ jéinh¹!, quí¹ hnoh² dá² jlánh¹ sí² raɨnh³² náh² cuá¹uon² jmáh³la³ tɨ³ coh³ bíh¹, tɨ³la³

hñu³ honh² náh² né³, jmáh³la³
hi³ hlah³ hi³ hó³² bíh¹ tiu³
canh², hi³ tsính² náh² hi³
quioh²¹ tsáu², jɨ³ hi³ dí¹quian¹
náh² má¹zián¹³ siáh³ cun³ tɨn²
honh² hmóu³².
26 Hnoh² tsá² fariseos te³;
la³ñí¹ tín² ma³jɨ́¹³ náh² tɨ³ ñeh²
cuá¹uon², hi³ jáun² má¹jáun²
lɨ³ jɨ² bíh¹ siáh³ tɨ³ coh³.
27 ”¡Jlánh¹ juon²³ hnoh² tɨ³²
liei²¹ jɨ³ tsá² fariseos ní², tsá²
lɨ́n³ náh² la³ cá¹ la³ jéinh¹!,
quí¹ hnoh² dá² ná¹lɨ́n³ náh²
la³jmɨ́¹ lɨ́³ jéin³ lo¹ quioh²¹ hla¹
hi³ lɨ́³ tiáu² jmáh³la³ tɨ³ coh³
hi³ jáun² jlánh¹ re² jniá³, tɨ³la³
tɨ³ ñeh² né³ ná¹cónh²¹ hná¹
mú²¹ jɨ³ la³jɨ́³² hi³ hlah³ hi³
hó³² quioh²¹ hla¹.
28 La³ jáun² bíh¹ lɨ́n³ hnoh²;
ñí¹ ta³ ñí¹ tsáu² jniá³ hnoh²
chun¹ lɨ́n²¹, tɨ³la³ hñu³ honh²
náh² né³, jmáh³la³ tɨ́¹jáɨ² bíh¹
ná¹cónh²¹ jɨ³ la³jɨ́³² hi³ hlah³
hi³ dí¹quiaunh²¹ honh² náh²
nɨ́² siáh³.
29 ”¡Jlánh¹ ma³ juon²³
hnoh² tɨ³² liei²¹ jɨ³ hnoh² tsá²
fariseos, tsá² lɨ́n³ náh² la³ cá¹
la³ jéinh¹! Hnoh² ná¹jmóuh¹
náh² tá²hón³² quioh²¹ tsá²
ca³lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³², jɨ³
hi³ jmuh³² náh² siáh³ re²
jniá³ jéin³ lo¹ ná¹táun³ ñí¹
ná¹hú¹hón²¹ tsá² chun¹ hí³,
30 hi³ má¹lɨ³² jáun² né³,
juánh³ náh²: “Sá¹jmɨ́¹ jnoh¹
bíh¹ má²ziáun² jmáɨ¹ hi³
jmɨ́¹ zian² tsá²haun³² dí¹hio³
ñú¹deh³ dí² jmɨ́¹tin², ha³ tiá²
jmɨ́¹ jmú¹³ yáh³ dí² cá²hon³
quiúnh¹ tsú² jmɨ́¹ ca³ma³tsan²
tsú² jáun² tsá² jmɨ́¹ ná¹lɨ́n³ hí³
tɨ³² jë¹ Dió³²”.
31 Cun³quionh³ jáɨ¹³ nɨ́²
má²ná¹má²lih²¹ hnoh² hi³
hnoh² bíh¹ jón²zɨ́h¹ jón²cho¹
tsá² ca³ma³tsan² hí³ *tɨ³² jë¹
Dió³².
32 Jáun² né³, ¡ma³tauh²¹ náh²
hná¹ ta²¹ hi³ ca³ma³liáu³²
jáun² dí²hioh³ ñú²deh³ náh²
jmɨ́¹tin²!
33 ”¡Tsá² ná¹lɨ́n³ jáh³ hláɨnh¹
bíh¹ hnoh², jón²zɨ́h¹ jón²cho¹
jáh³ hláɨh¹ jáh³ hon²! ¿Ha³
bí¹ lánh³ rón³² liáun³ hnoh²
ca³tɨ²¹ hi³ cuá¹ma³tsoh¹ náh²
honh² quiu³juóu³²?
34 Cun³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ hi³
jáun² bíh¹ zein²¹ jná¹³ ñí¹con²
hnoh² tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² jë¹
Dió³², tsá² quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³,
jɨ³ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² nɨ́² siáh³.
Tɨ³la³ hnoh² má¹ná¹, jngɨh¹³
bíh¹ náh² tsá² hí³, hi³ ma³ jan²
tsá² hí³ ton¹³ náh² crei²¹, ma³
jan² quiú¹ pan¹³ náh² ca³la³
tɨ³ hñu³ cuáh³² quián¹³ náh²,
jɨ³ hi³ cuá¹hɨ́¹ cuá¹tsɨn²¹ náh²
tsú² siáh³ ma³ quin³² ma³
caun³² juú².
35 Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹
lɨ́¹³ hi³ tá¹can¹ hnoh² ca³tɨ²¹
jmɨ² hi³ ca³táɨn² quioh²¹
tsá² chun¹ tsá² ca³ma³tsau²
hí³ tsáu², ca³la³ cun³ jmáɨ¹
hi³ ca³táɨn² jáun² jmɨ́²hán¹
hla¹ Abel tsá² chun¹ hi³ la³
tɨ³ jmáɨ¹ hi³ ca³táɨn² jáun²
jmɨ́²hán¹ hla¹ Zacarías jon²
hla¹ Barachías tsá² ca³jngɨh³²
hnoh² hí³ ja¹ quioh²¹ ñí¹hiú¹³
quionh³ ñí¹ jlánh¹ bíh¹ hɨ́en¹
quioh²¹ cuáh³² chín¹ nɨ́² siáh³.
36 Jú¹ tson² bíh¹ juo³ jná¹³

hnoh^{2}, hi^{3} tsá^{2} zian^{2} né^{32} bíh^{1} tá^{1}can^{1} jmí^{2}hán^{1} la^{3}jín^{32} tsá^{2} ca^{3}ma^{3}tsan^{2} tsú^{2} hí^{3}.

Jesús jéinh^{32} hlah^{3} hi^{3} ca^{3}tin^{1} tsá^{2} zian^{2} Jerusalén
(Lucas 13:34-35; 19:41-44)

37 ”¡Hnú^{2} juú^{2} Jerusalén, hnú^{2} bíh^{1} tsá^{2} jngɨh^{23} nú^{2} tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32}, tsá^{2} zen^{2} Dió^{32} ñí^{1}con^{2} nú^{2}, hi^{3} quí^{1} jlan^{1} nú^{2} quín^{1}! ¡Hliáun^{3} jéin^{32} bíh^{1} jmí^{1} hnó^{21} jná^{13} hi^{3} chan^{21} jon^{3}zíh^{1} hnú^{2} la^{3}jmí^{1} chan^{2} cá^{1}hio^{3} cu^{3}lɨ^{21} jon^{2} ñeh^{2} chí^{1}pí^{13}; tɨ^{3}la^{3} hnú^{2} má^{1}ná^{1}, tiá^{2} ca^{3}lɨ^{3}hnáuh^{2} yáh^{3} la^{3} jáun^{2}!

38 Sá^{1}ní^{2} jɨe^{3}, tiú^{2}uú^{2} taunh^{21} yáh^{3} jná^{13} hó^{1}ñi^{32}, [jáun^{2} má^{2}ca^{3}ta^{3}huen^{13} bíh^{1} hnú^{2}].

39 Hi^{3} juanh^{32} jná^{13} siáh^{3}, tiú^{2}uú^{2} jɨe^{1} yáh^{3} hnú^{2} jná^{13} ca^{3}la^{3} tɨ^{3} ní^{1} má^{1}cá^{2}chó^{32} jmáɨ^{1} hi^{3} juáh^{13} nú^{2}: “¡Hénh^{3} ma^{3} chun^{1} Tsá^{2} cuá^{1}jáunh^{23} cun^{3}quionh^{3} héih^{32} quioh^{21} Dió^{32} Juo^{13} dí^{2}!”

24

Jesús juáh^{3} hi^{3} chau^{21} jmáɨ^{1} tsúnh^{13} cuáh^{32} chín^{1}
(Marcos 13:1-2; Lucas 21:5-6)

1 Jmɨ^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3}, Jesús cua^{3}han^{3} hñu^{3} cuáh^{32} chín^{1}, hi^{3} tá^{1}la^{3} má^{2}cuá^{1}tsanh^{32} tsú^{2} jáun^{2} né^{3} ca^{3}ma^{3}janh^{32} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} tsú^{2} ñí^{1}con^{2}, hi^{3} ca^{3}ma^{3}liáu^{32} hi^{3} hɨe^{32} hná^{1} hiah^{32} cuáh^{32} ñí^{1}con^{2} dí^{2}.

2 Tɨ^{3}la^{3} Jesús né^{3} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—¿Jíeh^{21} hnoh^{2} la^{3}jí^{32} hi^{3} lá^{2}? Jú^{1} tson^{2} juo^{3} jná^{13} hnoh^{2}, hi^{3} ñí^{1} lá^{2} chau^{21} jmáɨ^{1} lɨ^{13} hi^{3} hí^{1} cá^{2} máɨ^{3} quín^{1} tiú^{2}uú^{2} ná^{1}juɨn^{1} ñí^{1} quín^{1} raɨnh^{21}; la^{3}jí^{32} bíh^{1} juú^{1} tsúnh^{13}.

Ha^{3} lánh^{3} rón^{32} lɨ^{3} lin^{1} ñí^{1} táuh^{3} jmáɨ^{1}
(Marcos 13:3-23; Lucas 21:7-24; 17:22-24)

3 Jmí^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3}, ngau^{3} siáh^{3} Jesús tsɨ^{3} máh^{3} Olivos; hi^{3} tá^{1}la^{3} jmí^{1} má^{2}cuá^{1}tón^{21} tsú^{2} tsɨ^{3} máh^{3} jáun^{2} né^{3}, tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} tsú^{2} ja^{3}taunh^{21} ñí^{1} cuá^{3} tsú^{2} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}zeh^{1} dí^{1} la^{3} lá^{2} tá^{1}la^{3} tiá^{2} hin^{2} zian^{2}:

—Hnáu^{2} jnoh^{1} hi^{3} juáh^{13} hnú^{2} ha^{3} líh^{3} lí^{13} hi^{3} má^{2}lí^{2}juah^{21} hnú^{2} jáun^{2}. ¿He^{3} dá^{2} li^{21} lɨ^{3} zia^{32} ní^{1} má^{1}tɨ^{3} ñí^{1} ñeih^{21} hnú^{2}, jɨ^{3} jmáɨ^{1} hi^{3} táuh^{3} tá^{1} cáun^{2} ñí^{1} hué^{21} lá^{2}?

4 Jmí^{1}jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} Jesús la^{3} lá^{2}:

—Hua^{3}hín^{13} lín^{32} náh^{2} jmu^{3}, hí^{1} jan^{2} lí^{2} hin^{2} cuí^{1} má^{1}cau^{2} náh^{2}.

5 Quí^{1} juóun^{32} lín^{32} tsáu^{2} ja^{3}táunh^{1} hi^{3} ja^{3}jmú^{3} hi^{3} lín^{3} la^{3}juah^{21} dú^{1} jná^{13}, hi^{3} ja^{3}juah^{21}: “¡Jná^{13} bíh^{1} lín^{3} Cristo!”, jáun^{2} juóun^{32} lín^{32} bíh^{1} tsáu^{2} ma^{3}can^{2} tsú^{2}.

6 Hnoh^{2} náɨh^{1} náh^{2} hi^{3} má^{2}zia^{32} hniéi^{2} tɨ^{3} hlá^{2} tɨ^{3} ní^{2}; tɨ^{3}la^{3} ha^{3} lí^{2} juenh^{3} náh^{2} má^{1}ná^{1}, quí^{1} la^{3} jáun^{2} ca^{3}tɨ^{21} lɨ^{13} bíh^{1} tín^{2}; tɨ^{3}la^{3} jun^{3}juáh^{13} hi^{3} má^{2}tsa^{3}hín^{3} yáh^{3} jaun^{32}.

7 Quí^{1} tsá^{2} zian^{2} cáun^{2} hué^{32} jmu^{3} hniéi^{2} quionh^{3} tsá^{2}

zian² hué³² siáh³, jɨ³ tsá² hɨ́n¹³
hué³² ñí¹ hliáun³ siáh³ quiu³
tɨ́n³ quionh³ tsá²ján² tsá²ján²;
hi³ ñí¹ hliáun³ siáh³ lɨ³ zia³²
ho³cuóun³ jɨ³ hi³ qui³ jɨ́eh³
hué³² tiá³ lɨ́n³².
8 Tɨ³la³ jɨ³lɨ³² hi³ nɨ́² má¹ná¹,
cu³ ja¹ má²ca³lɨ³liau³ bíh¹ hi³
ma³tso² tsáu² tsɨ́³, jun³juáh¹³
má²hnáu² yáh³.
9 ”Má¹jáun² jɨenh³ tsú²
hnoh² ñí¹ cuá¹ma³tsoh¹ náh²
honh², jɨ³ hi³ jngah³ tsú² nɨ́²
siáh³; hi³ tá¹ cáun² hngá¹máh³
bíh¹ lɨ³hau² tsú² hnoh² cun³ñí¹
hi³ ca³tɨn¹ jná¹³.
10 Jmáɨ¹ jáun² né³ juóun³²
lɨ́n³² tsáu² tiánh³ tɨ³ có³² ca³tɨ²¹
la³ cun³ hi³ taunh³² ta²¹, hi³
lɨ³hó² lɨ³uon² tsú² raɨnh²¹, jɨ³
hi³ tsá²ján² tsá²ján² bíh¹ tsú²
tu³ hna³ raɨnh²¹.
11 Má¹jáun² ma³jnia³²
juóun³² lɨ́n³² tsá² tɨ́¹ jáɨn², hi³
juáh³ hi³ lɨ́n³ *tɨ³² jë¹ Dió³², hi³
jáun² juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu²
lɨ³can².
12 Cun³ñí¹ hi³ cun³
jmá² cun³ jnia³² tɨ³ lɨ³mí¹
tsá²lɨ́²hliáun²³ hi³ hlah³ hi³
hó³², jáun² juóun³² bíh¹ tsáu²
tiú²uú² lɨ³ hnáu³ lɨ́¹³.
13 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² nio²
cáun² tsɨ́³ la³ má²nio² jáun²
ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹táuh³ jmáɨ¹
né³, tsá² hí³ bíh¹ liáun³.
14 Hi³ jú¹ chú³² ca³tɨ²¹
ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ tónh³²
tsú² jo³cuo² Dió³² né³, há¹
ngá¹³ tá¹ cáun² hngá¹máh³,
hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá² zian²
tá¹ cáun² hngá¹máh³ lɨ́¹³ lɨ³
cuoh²; hi³ jáun² má¹jáun²
máh³ má²lɨ³liau³ hi³ táuh³
jmáɨ¹.
15 ”Hla¹ Daniel tɨ³² jë¹
Dió³² ca³hléh³ hi³ ca³tɨ²¹ hi³
hlah³ hi³ hó³², hi³ jmu² jáun²
hi³ hliáh¹³ ñí¹ hɨ́en¹. Jáun²
nɨ́¹juáh³ má²jɨ́eh³² hnoh² hi³
hi³ jáun² má²nio² ñí¹ hɨ́en¹
né³, —nɨ́¹juáh³ tsá² hɨ³² jáɨ¹³
lá², cuɨ́¹ ngɨ¹³ tsú²—,
16 hi³ jáun² jmáɨ¹ jáun²
má²hniáuh³² cuon³ tsá² hɨ́n¹³
tɨ³ Judea ñí¹ lɨ³ máh³.
17 Jáun² nɨ́¹juáh³ tsá²
cuá¹tsɨ²¹ tsáɨh³ hñú³ máɨ²
tsáɨh³ quioh²¹, ha³ lɨ́² cuɨ́¹
son² tsú² hi³ tsa³quián³ hi³
nio² ñéih³ quioh²¹, hniáuh³²
la³juɨ³² cuon³ bíh¹ tsú²;
18 hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² cuá¹hún¹
ñí¹náɨ² né³, tiá² hniáuh³² yáh³
tsánh³² tsú² hi³ tsa³quián³ ha¹.
19 Tɨ³la³ ¡jlánh¹ juo²³ tsá²mɨ³
tsá² ná¹quian² jon² jmáɨ¹ jáun²,
jɨ³ tsá² ná¹jan² dáɨn² tiúh²³ nɨ́²
siáh³!
20 Mɨ́¹ náh² ñí¹con² Dió³² hi³
jáun² tiá² lɨ³ hniáuh³² cuóunh¹
náh² jmɨ́¹ ñí²cuóu³, hi³ sa³jun³
*jmáɨ¹ hi³ tionh² tsú² tie³;
21 quí¹ jmáɨ¹ jáun² lɨ³zia³²
cáun² uu³mí²tsɨ³² huáh² tsɨ́³
cu³tí¹³, cáun² hi³ hí¹ cónh³
tiá² má²lɨ³² la³ cun³ jmɨ́¹ lɨ²¹
hngá¹máh³ lá², hi³ sa³jun³
lɨ³zia³² bíh¹ siáh³ tɨ³ chí¹cáɨn²
jáun².
22 Sá¹jmɨ́¹ hi³ Dió³² tiá²
hná³² jmáɨ¹ jáun² dúh¹, jáun²
ca³la³ jɨ́n³² bíh¹ tsáu² jmɨ́¹ hiá¹
jmɨ́¹ tsán¹³; tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³
ca³tɨn¹ tsá² má²ná¹quiánh¹
bíh¹, hi³ jáun² bíh¹ má²ca³hná³
Dió³² jmáɨ¹ jáun².

23 ”Jáun² né³, nɨ́¹juáh³
má¹jáun² má²zian² tsá² juáh³
ñí¹con² hnoh²: “¡Sá¹nɨ́² jɨe³, ñí¹
lá² má²cuá³ Tsá² lɨ́n³ Cristo!”,
ho³: “¡Sá¹nɨ́² jɨe³, ñí¹ zio¹
má²cuá³!”, ha³ lɨ́² lɨ́¹ táunh³
náh² ta²¹
24 Quí¹ juóun³² bíh¹ tsáu²
ja³táunh¹ hi³ ja³ma³cau² hi³
juáh³ hi³ lɨ́n³ Cristo, jɨ³ tsá²
juáh³ siáh³ hi³ ná¹lɨ́n³ tɨ³²
jë¹ Dió³²; hi³ jmu³ siáh³ li²¹
hi³ cáu² hi³ jueh³² lɨ́n³² jɨ³
hua³jueh³² nɨ́² siáh³ hi³ jáun²
lɨ³can² tsáu², hi³ hí¹ la³ tɨ³
tsá² má²ca³quianh³ hnga²
yáh³ Dió³² ma³can² tsú² siáh³
nɨ́¹juáh³ hi³ lɨ́¹³.
25 Sá¹nɨ́² jɨe³ né³, ta³ ñeh³
bíh¹ má²lɨ́²juo³ jná¹³ hnoh²
jáɨ¹³ nɨ́².
26 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³,
nɨ́¹juáh³ zian² tsá² juáh³:
“¡Sá¹nɨ́² jɨe³, ó³² má²zenh²
ñí¹ lɨ́³ cuá¹ quiéin²!”, ha³ lɨ́²
cua³táunh¹ náh² ñí¹ jáun². Ho³
nɨ́¹juáh³ hi³ juáh³ tsú²: “¡Sá¹nɨ́²
jɨe³, lá² má²cuá³ tsú² ñéih³
lá²!”, ha³ lɨ́² ta²¹ táunh³ náh².
27 Quí¹ la³jmɨ́¹ hia³² sɨ́²
quioh²¹ miíh³² tɨ³ máɨ² hi³
jáun² taɨ³² ca³la³ tɨ³ ñí¹
tá²tsɨ²¹ hiú², la³ jáun² bíh¹
lɨ́¹³ nɨ́¹ má¹jaunh³² jná¹³, Jon²
tsá²mɨ³cuóun².
28 Lɨ³ lin¹ bíh¹ jmáɨ¹ jáun²
la³jmɨ́¹ lɨ́²lin¹ ñí¹ rá²jún¹ jáh³
cun³quionh³ hi³ jlánh¹ cuú²
ngɨh³² tú²jue³².

Jmáɨ¹ hi³ jáunh³ Jon² tsá²mɨ³cuóun²
(Marcos 13:24-37; Lucas 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

29 ”Jáun² la³ cun³ nɨ́¹
má¹ca³táuh³ uu³mí²tsɨ³²
huáh² tsɨ³ nɨ́² né³, má¹jáun²
má²nieh¹³ hiú², hi³ zɨ́h² siáh³
tiú²uú² joh¹ cué³², jɨ³ hi³ ziu³
súh³² siáh³ chí¹jmaɨ²¹ haɨ²¹
chi³cuú², hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ pí³
hi³ jniá³ chi³cuú² yáh³ ru³ juá³
siáh³.
30 Má¹jáun² jɨ́e³ tsú²
li²¹ hñu³mɨ³cuú² hi³ lin¹
hi³ má²cuá¹jáunh²³ Jon²
tsá²mɨ³cuóun², hi³ jáun² tsá²
zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³
bíh¹ ho³ jngɨh³ má¹jáun²,
quí¹ hi³ jɨ́en³² tsú² Jon²
tsá²mɨ³cuóun² hi³ cuá¹jáunh²³
juɨ³² ja¹ jnie² chi³cuú²
quionh³ pí³ hi³ cáu² hi³ jueh³²
hi³ lin¹ hi³ quien² lɨ́n³² tsú².
31 Má¹jáun² zen³ tsú²
tsá²cuú² tsá²ta³ hi³ jiéi³² tiá³
lɨ́n³² mí¹ñí², hi³ chan³ cu³lɨ²¹
tsá² má²ná¹quiánh¹ hí³ joh¹
tsú², tsá² zian² tá¹ quiún³
cuoh¹ mɨ³cuú², la³ tɨ³ jo²¹ cá²
táun² cá² táun².

32 ”Cuɨ́¹ ngɨ¹³ náh² jáɨ¹³ hi³
jmu¹ jná¹³ lá² cun³quionh³
hmá² sí² co²: Jɨ́eh³² hnoh²
nɨ́¹juáh³ jmɨ́¹ tá¹jmu¹³ hmá²
hi³ má²ná¹hion² siáh³ mu²¹
zɨ́h³, jáun² má²ñíh¹ hnoh² hi³
má²má²janh² bíh¹ jmɨ́¹ ñí²hiú².
33 Ja³bí¹ la³ jáun² bíh¹
siáh³, nɨ́¹juáh³ má²jɨ́eh³²
hnoh² hi³ má²lɨ́²³ la³jɨ́³² hi³
má²lɨ́²juánh³² jná¹³ jáun²,
jáun² má²ñíh¹ náh² hi³
ho³hñú¹³ bíh¹ má²zenh² jná¹³
Jon² tsá²mɨ³cuóun².

34 Jú¹ tson² juo³ jná¹³
hnoh², hi³ la³jɨ́³² hi³ nɨ́² lɨ́¹³
ñeh² bíh¹ hi³ hiá¹ tsán¹³ tsá²
zian² jmáɨ¹ hi³ ziáun² dí² lá².
35 Chau²¹ jmáɨ¹ tsa³hín³
la³jɨ́³² hi³ jniá³ chi³cuú²
la³ má²quionh³ hngá¹máh³
lá², tɨ³la³ jáɨ¹³ quion²¹ jná¹³
má¹ná¹, tiá² tón³² jmáɨ¹
tsa³hín³ yáh³.
36 ”Tɨ³la³ hi³ ca³tɨ²¹ hín²
jmáɨ¹ ho³ hín² la³ nio¹ lɨ́¹³ la³
jáun² né³, hí¹ jan² yáh³ tiá²
hin² ñi³². Hí¹juáh³ tsá²cuú²
tsá²ta³ Dió³² tsá² tionh²
hñu³mɨ³cuú² yáh³ tiá² ñi³², hi³
sa³jun³ hnga² yáh³ Jon² Dió³²
ñi³² siáh³; jɨ́³²la³ hnga² bíh¹
Dió³² Jméi² tsú² ñi³².
37 ”Hi³ jáun² né³, la³jmɨ́¹ lɨ²¹
jmáɨ¹ hi³ jmɨ́¹ zian² jáun² hla¹
Noé, la³ jáun² bíh¹ uá²jaɨ³²
lɨ́¹³ nɨ́¹ má¹jaunh³² jná¹³ Jon²
tsá²mɨ³cuóun².
38 Quí¹ jmáɨ¹ jáun², ñeh²
bíh¹ hi³ ja³tsauh²¹ jmáɨ², jmɨ́¹
ná¹cú² ná¹hɨ́nh²³ tsú², hi³
ná¹jéinh³² tsú² cuo² jɨ³ hi³
ná¹cuen² tsú² tsá²mɨ³ jon²
hi³ jéinh³² cuo², ca³la³ tɨ³ ñí¹
cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ ca³hi³ hla¹
Noé hñu³ cuó² jueh³² jáun².
39 Tsá² hí³ né³, tiá²
ca³lɨ³tsɨn² yáh³ he³ lɨ́¹³ ca³la³
tɨ³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³
ca³ja³tsauh²¹ jmáɨ², hi³ jáun²
ca³hiá² cá²tsan³ bíh¹ jɨ³lɨn²
tsá² hí³. La³ jáun² bíh¹
siáh³ lɨ́¹³ nɨ́¹ má¹jaunh³² Jon²
tsá²mɨ³cuóun².
40 Jmáɨ¹ jáun² tiáunh¹ gon³
tsá²ñuh² ñí¹náɨ²; jan² bíh¹
tsá² hí³ tsánh³², hi³ jan² né³
tá¹zanh¹ bíh¹.
41 Jmáɨ¹ jáun² siáh³, gon³
tsá²mɨ³ ná¹quiuh³² cán¹; jan²
bíh¹ tsá² hí³ tsánh³², hi³ jan²
né³, tá¹zanh¹ bíh¹.
42 ”Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³,
ná¹ñí¹ hnoh² tianh³, quí¹ tiá²
ñíh¹ yáh³ náh² ha³ lɨ́h³ jáunh³
Juóuh³² náh².
43 Tɨ³la³ cuɨ́¹ lɨ³ ñíh¹ hnoh²
jáɨ¹³ lá²: Sá¹jmɨ́¹ hi³ ñɨ³² tsá²
hñú¹³ hín² la³ nio¹ cuán¹³
háɨn² ta³ já¹niéi², hi³ jáun²
jmɨ́¹ lɨ́¹³ bíh¹ cuá³² tsú²
cuá¹ñí¹, hi³ tiá² jmɨ́¹ cué²¹
yáh³ tsú² jáɨ¹³ hi³ hí³ háɨn²
hñú¹³.
44 Hi³ jáun² bíh¹ hniáuh³²
tionh² hnoh² hua³jan²¹; quí¹
cáun² jmáɨ¹ hi³ tiá² lɨ́n²³
bíh¹ hnoh² jáunh¹³ jná¹³ Jon²
tsá²mɨ³cuóun².

Tsá² quian²¹ chun¹ jɨ³ tsá² quian²¹ hláɨh¹

(Lucas 12:41-48)

45 ”Né³² né³, nɨ́¹juáh³ zian²
jan² tsá² quian²¹ chun¹, tsá²
jlánh¹ quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³, hi³
jáun² juo¹³ tsú² chan³ la³jɨ́n³²
tsá² quian²¹ ñí¹ hná¹ jáun²
jo³cuo² hí³ dí² hi³ jmu³ dí²
héih³² ñí¹con² tsá² hí³, jɨ³ hi³
jmu³ tsú² siáh³ héih³² hín² la³
nio¹ lɨ́¹³ jmu³ tsú² má³².
46 Jlánh¹ jmɨ́¹ ren² tsá²
quian²¹ la³ hí³ nɨ́¹juáh³
hi³ cuá¹má²tí³² tsú² héih³²
quioh²¹ juo¹³ nɨ́¹ má¹cuanh³².
47 Jú¹ tson² juo³ jná¹³
hnoh², hi³ juo¹³ tsá² hí³
má²chá³² la³jɨ́³² hi³ zioh²
jo³cuo² tsú², hi³ jáun² tɨ³
má²zó³² bíh¹ tá¹³ tsú² lɨ́¹³.

48 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tiá² la³
chun¹ yáh³ tsá² quian²¹ hí³
né³, hi³ cuá¹lɨ́n²³ hi³ tiá²
má²jáunh³ yáh³ juo¹³,
49 hi³ jáun² tsá² quian²¹
raɨnh²¹ bíh¹ cuá¹quí²
cuá¹quiunh² jɨ³ hi³ cuá¹cú²
cuá¹hɨ́nh²³ hi³ cuá¹má²héinh³²
siáh³ quionh³ tsá² hen²;
50 jáun² juo¹³ tsú² né³,
cuánh³² cáun² jmáɨ¹ hi³ tiá²
cuá¹jan²¹ bíh¹ tsú², caun²
o¹rá¹ hi³ tiá² ñi³² tsú² siáh³.
51 Hi³ jáun² má¹jáun²
ma³tson¹³ tsú² tsá² hí³
chí¹nga² cu³tí³, hi³ jáun²
má¹lɨ³² jáun² zen³ tsú² ñí¹
ca³tɨn¹ tsa³táunh¹ tsá² lɨ́n³
la³ cá¹ la³ jéinh¹. Hi³ jáun²
ñí¹ jáun² tsa³hó² tsa³jngɨh³²
tiáunh¹, jɨ³ hi³ tsa³quí²
tsa³hon³² lɨ́n³² nɨ́² siáh³.

25

Jmu² tsú² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ quian³ tsá¹máɨ¹³

1 ”Jáun² né³, jmáɨ¹ hi³ lɨ³ lin¹
hin² tsánh² lɨ́¹³ tónh³² jo³cuo²
Dió³² lɨ́¹³ la³jmɨ́¹ cá¹quiúnh²¹
quian³ tsá¹máɨ¹³ tsá² ca³lɨ³
tén¹ ñí¹ ca³jenh² cuo² tsáu².
Tsá² hí³ ca³can³ sɨ́² quioh²¹ la³
má²quionh³ jmɨ́² no¹, hi³ jáun²
ja³taunh²¹ hi³ ca³ñí¹hen¹³
tsá²ñuh² tsá² jenh¹³ cuo².
2 Tɨ³la³ hñá³ tsá² hí³ tiá²
hua³jan²¹ jmɨ́¹ tiáunh¹ yáh³,
hi³ hñá³ né³ lɨ́n³ tsá² zian² tsɨ́³.
3 Tsá² tiá² hua³jan²¹ tiáunh¹
hí³ né³, ca³can³ sɨ́² quioh²¹,
tɨ³la³ tiá² ca³can³ yáh³ jmɨ́² no¹
hi³ táuh³²;
4 tɨ³la³ tsá² zian² tsɨ́³ hí³
né³ ca³can³ sɨ́² quioh²¹ la³
má²quionh³ zɨ́³ ha²¹ jmɨ́² no¹.
5 Tsá²ñuh² tsá² jenh¹³
cuo² hí³ né³ ca³lén³ bíh¹
ca³lá², jáun² ziú³ bíh¹ ca³tóh³
ñí¹ tsá¹máɨ¹³ hí³, hi³ jáun²
ca³cuóun² la³jɨ́n³².
6 Hi³ jáun² ta³ hua² ca³náɨ³²
tsú² cáun² mah¹ hi³ ñí¹juah²¹:
“¡Lá² má²jaunh³² tsá²ñuh² tsá²
jenh¹³ cuo²; huen³ náh² hi³
ñá²hinh²¹ náh² tsú²!”
7 Hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá¹máɨ¹³
hí³ ca³nu³ ca³tiánh³ hi³
ca³héinh³ siáh³ sɨ́² quioh²¹.
8 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ tsá²
hñá³ tiá² hua³jan²¹ jmɨ́¹
tiáunh¹ hi³ ca³záɨh³ tsá² hñá³
jmɨ́¹ tiáunh¹ hí³ hua³jan²¹:
“Cué¹ tiá³ ca³lá² jmɨ́² no¹
quián¹³ ñí¹con² jnoh¹, quí¹
má²ñí¹yéɨ²¹ bíh¹ sɨ́² quiú¹³
jnoh¹”.
9 Tɨ³la³ tsá¹máɨ¹³ tsá²
ná¹tiáunh¹ hí³ hua³jan²¹ né³
ca³záɨh³ raɨnh²¹ la³ lá²: “Tiá²
jáun² yáh³, quí¹ nɨ́² lɨ́¹ tiá²
ca³laɨn²¹ yáh³ quiú¹³ dí²
la³jáɨ³²”. Tɨ³ re² cuá²táunh¹
náh² ñí¹ hna² tsú² jmɨ́² no¹
hi³ cuá¹liáh³ náh² quián¹³
hmóu³².
10 Tɨ³la³ tá¹la³ ca³ñí¹lia³²
tsá¹máɨ¹³ hñá³ hí³ jmɨ́² no¹
quioh²¹ né³, cuanh³ bíh¹
tsá²ñuh² tsá² jenh¹³ cuo².
Jáun² tsá¹máɨ¹³ tsá² jmɨ́¹
tiáunh¹ hí³ hua³jan²¹ né³,
taunh³ bíh¹ ñéih³ quionh³
tsá²ñuh² hí³ ñí¹ ca³jenh² cuo²
tsú², hi³ jáun² ca³jna² bíh¹
ho³hñú¹³ jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun².

11 Hi³ jmí¹ má²cu³lé³ jáun² né³ cua³tanh²¹ tsá²mɨ³ hñá³ tiá² hua³jan²¹ jmí¹ tiáunh¹ hí³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²: “¡Nia²¹ tiá³ ho³hñú¹³ hi³ tauh²¹ jnoh¹!”

12 Tɨ³la³ tsá²ñuh² hí³ ca³ngáɨ³ hi³ juáh³: “Ha³ tiá² hnoh² cuóu³² yáh³ jná¹³ tsá²mɨ³”.

13 Hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Jáun² né³, tianh³ náh² ná¹ñí¹ náh², quí¹ tiá² ñíh¹ yáh³ hnoh² ha³ lí̱h³ chau²¹ jmáɨ¹, ho³ hín² la³ nio¹ jáunh³ Jon² tsá²mɨ³cuóun².

Jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² zia³² hi³nio² jo³cuo²
(Lucas 19:11-27)

14 ”Ja³bí¹ la³ jáun² siáh³ lí̱¹³ ní¹ má¹tɨ³ ñí¹ quianh³ Dió³² tsá² tónh³² jo³cuo² la³jmí¹ lɨ²¹ jmáɨ¹ hi³ ngau³ jan² tsá²ñuh² ñí¹ uóunh³; hi³ jmí¹ tɨ³ ñí¹ cua³haɨn³² tsú² né³, ca³teh³ tsá² quian²¹, hi³ jáun² ca³chá³ dí² quɨe³ quioh²¹ jo³cuo² tsá² hí³.

15 Jo³cuo² jan² tsá² quian²¹ hí³ ca³chá³ tsú² hñá³ tuh³² tioh³ quiu³quia³ mei²¹ héih³² quɨe³ *cú¹tiáu² cun³ tá¹ hñá³, hi³ jan² né³ ca³cuéh³ dí² tun³ tuh³² tioh³ quia³tún³ mei²¹ héih³² quɨe³ cú¹tiáu² cun³ tá¹ tun³, hi³ jan² né³ ca³cuéh³ dí² cáun² tuh³² tioh³ jñéi³ mei²¹ héih³² quɨe³ cú¹tiáu²; ma³ quin³² ma³ jan³² tsá² hí³ hiauh³ lin¹ la³ cun³ rón³² hi³ lɨ³ cah¹³ jmáɨ¹ hi³ cóh³². Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³ ngau³.

16 Tsá² quian²¹ tsá² ca³héi³ hñá³ tuh³² cú¹tiáu² jáun² ca³jmú³ ta²¹ hi³ ca³ra³tsɨ³² quɨe³ jáun², hi³ jáun² ca³ta³tsaɨh²¹ cónh³í¹ hñá³ tuh³² quɨe³ jáun².

17 La³ jáun² bíh¹ siáh³ ca³jmú³ tsá² ca³hiauh³ tun³ tuh³² cú¹tiáu², hi³ ca³ta³tsaɨh²¹ siáh³ cónh³í¹ tun³ tuh³² quɨe³ jáun².

18 Tɨ³la³ tsá² ca³héi³ hí³ cáun² tuh³² tán¹ cú¹tiáu² má¹ná¹, ngah³ bíh¹ hi³ ca³ñí¹ho³² cáun² táu² hué³² hi³ ca³hmá³ quɨe³ jáun² quioh²¹ juo¹³.

19 ”Jmí¹ má²já²uén³ lí̱n³² jáun² né³, cuanh³ bíh¹ juo¹³ tsú². Jmí¹ cuanh²¹ jáun² tsú² né³ ca³ngáɨh³ tsá² quian²¹ hi³ he³ cónh³ quɨe³ má²ta³tsaɨh²¹ tsú² la³ ma³ quin³² ma³ jan³².

20 Tsá² ca³héi³ hñá³ tuh³² cú¹tiáu² cuan³ la³ñí¹, hi³ jáun² ca³jɨenh³ juo¹³ cónh³í¹ hñá³ tuh³² cú¹tiáu² hi³ má²ta³tsaɨh²¹ jáun², hi³ ca³juáh³ la³ lá²: “Tɨ³², lá² nio² hñá³ tuh³² cú¹tiáu² hi³ jmí¹ ca³cuéh¹ hnú² jáun², hi³ lá² nio² siáh³ cónh³í¹ hñá³ tuh³² hi³ ca³ta³tsaɨ²¹ jná¹³”.

21 Jáun² juo¹³ tsú² ca³juáh³: “Jlánh¹ re² la³ ní², hnú² bíh¹ jan² tsá² quian²¹ chun¹, tsá² má²tí³² la³ cun³ rón³² lí̱³ héih³² hi³ hiáuh²³. Cun³ñí¹ hi³ ca³jmuh³ hnú² re² la³ cun³ rón³² lí̱³ cú¹pih²¹ hi³ ca³chá³ jná¹³ jo³cuonh² hnú², hi³ jáun² tɨ³ hliáun³ bíh¹ má²chá¹³ jná¹³ jo³cuonh² hnú² ta³né³². Hú³² ñéih³ hi³ má¹hiúnh¹³ nú² honh² quiúnh¹ jná¹³”.

22 Jmɨ́[1] lɨ[21] jáun[2] cuan[3] siáh[3]
tsá[2] quian[21] tsá[2] ca[3]héi[3] tun[3]
tuh[32] cú[1]tiáu[2], hi[3] ca[3]juáh[3]:
“Tɨ[32], tun[3] tuh[32] cú[1]tiáu[2]
jmɨ́[1] ca[3]cuéh[1] hnú[2] jná[13], hi[3]
lá[2] nio[2] cónh[3]í[1] tun[3] tuh[32]
cú[1]tiáu[2] hi[3] ca[3]ta[3]tsaɨ[21] jná[13]”.

23 Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]juáh[3] juo[13]
tsú[2]: “Jlánh[1] re[2] la[3] nɨ́[2], hnú[2]
bíh[1] jan[2] tsá[2] quian[21] chun[1],
tsá[2] má[2]tí[32] la[3] cun[3] rón[32]
lɨ́[3] héih[32]. Hi[3] cun[3]ñí[1] hi[3]
ca[3]ma[3]tih[21] nú[2] la[3] cun[3] rón[32]
lɨ́[3] cú[1]pih[21] hi[3] ca[3]chá[3] jná[13]
jáun[2] jo[3]cuonh[2] hnú[2], hi[3] jáun[2]
tɨ[3] hliáun[3] bíh[1] hi[3] má[2]chá[13]
jná[13] jo[3]cuonh[2] hnú[2] ta[3]né[32].
Hú[32] ñéih[3] hi[3] má[1]hiúnh[13] nú[2]
honh[2] quiúnh[1] jná[13]”.

24 ”Tɨ[3]la[3] jmɨ́[1] cuan[1] tsá[2]
quian[21] tsá[2] ca[3]héi[3] hí[3] cáun[2]
tuh[32] tán[1] cú[1]tiáu[2] né[3], tsá[2]
hí[3] ca[3]juáh[3] hi[3] ca[3]záɨh[3] juo[13]
la[3] lá[2]: “Tɨ[32], jmɨ́[1] má[2]ño[1] bíh[1]
jná[13] hi[3] hnú[2] jan[2] tsá[2] huáh[2]
tsɨ́[3], hi[3] caun[23] hnú[2] cáun[2] hi[3]
tiá[2] lɨ́[2]jñíh[3], jɨ[3] hi[3] caun[23] hnú[2]
siáh[3] cáun[2] hi[3] tiá[2] lɨ́[2]páh[3] nú[2].

25 Hi[3] jáun[2] bíh[1] jmɨ́[1]
juénh[2] jná[13], hi[3] jáun[2] cu[3]tsa[32]
ca[3]hmá[3] jná[13] cú[2]jueh[32]
quɨéih[3] hnú[2] hñu[3] hué[32].
Sá[1]nɨ́[2] jɨe[3], lá[2] bíh[1] rón[32] la[3]
cun[3] rón[32] hi[3] jmɨ́[1] ca[3]cuéh[1]
hnú[2] quián[13]”.

26 Jáun[2] juo[13] tsú[2] ca[3]ngáɨ[3]:
“Hnú[2] tsá[2] quian[21] hláɨh[1],
juoh[2]. Jmɨ́[1] la[3] má[2]ñíh[1] bíh[1]
hnú[2] hi[3] jná[13] jan[2] tsá[2] caun[2]
cáun[2] hi[3] tiá[2] lɨ́[2]jñí[32], jɨ[3] hi[3]
caun[32] jná[13] siáh[3] cáun[2] hi[3]
tiá[2] lɨ́[2]pá[3] ná[1] hí[1] cú[1]pih[21];

27 hi[3] jáun[2] jmɨ́[1] hniáuh[21]
bíh[1] jmuh[21] hnú[2] ta[21] quɨe[3]
nɨ́[2] quion[21] jná[13], uá[1]jinh[1]
hñú[3] ñí[1] rá[2]tsɨ[32] tsú[2] quɨe[3]
bíh[1] jmɨ́[1] cuá[1]tionh[2] nú[2],
hi[3] jáun[2] jmɨ́[1] cuanh[21] jná[13]
jmɨ́[1] má[2]lɨ́[13] héih[1] jná[13] hi[3]
má[2]tsɨn[2] bíh[1] quɨe[3] quion[21]”.

28 Hi[3] jáun[2] ca[3]záɨh[3] tsú[2]
tsá[2] jmɨ́[1] tionh[1] ñí[1] jáun[2] la[3]
lá[2]: “Quin[32] náh[2] tuh[32] tioh[3]
quɨe[3] nɨ́[2], hi[3] jáun[2] cuéh[3] tsá[2]
quian[32] quia[3] tuh[32] cú[1]tiáu[2].

29 Quí[1] nɨ́[1]juáh[3] tsá[2] zia[32]
quioh[21], tɨ[3] hiáuh[3] bíh[1], hi[3]
jáun[2] tɨ[3] lɨ́[1] tú[2] lɨ́[1] ziáun[23] bíh[1]
quioh[21] tsú[2] lɨ́[13]; tɨ[3]la[3] nɨ́[1]juáh[3]
tsá[2] tiá[2] zia[32] quioh[21] né[3],
tɨ[3] quin[3] bíh[1] tsú[2] la[3] cun[3]
cú[1]pih[21] hi[3] zia[32] quioh[21] tsú[2].

30 Hi[3] jáun[2] tɨ[3] cheih[32] ñí[1]
já[1]niéi[2] tion[3] náh[2] tsá[2] quian[21]
tiá[2] lin[1] ñí[1] jmu[3] ta[21] nɨ́[2], hi[3]
jáun[2] ñí[1] nɨ́[2] cuɨ́[1] cha[3]háu[3] jɨ[3]
hi[3] cuɨ́[1] cha[3]quí[2] cha[3]hon[32]”.

Jmáɨ[1] hi[3] tá[1]tsɨn[1] héih[32] tsá[2] zian[2] tá[1] cáun[2] hngá[1]máh[3]

31 ”Jáun[2] né[3], nɨ́[1] má[1]jaunh[32]
Jon[2] tsá[2]mɨ[3]cuóun[2] hi[3] lin[1]
hi[3] quien[2], quionh[3] tsú[2]
jɨ[3]lɨn[2] tsá[2]cuú[2] tsá[2]ta[3] tsá[2]
tionh[2] hñu[3]mɨ[3]cuú[2], hi[3] jáun[2]
má[1]jáun[2] né[3] cuá[32] tsú[2] ñí[1]
hmá[2]sɨ[1] quioh[21], ñí[1] lɨ́[3] cú[2]tú[1]
cú[2]lí[13].

32 Má[1]jáun[2] cuú[1] ngɨh[13]
la[3]jɨ́n[32] tsá[2] zian[2] tá[1] cáun[2]
hngá[1]máh[3] ñí[1] hó[21]ñí[1] tsú[2],
hi[3] jáun[2] tson[3] dí[2] tsá[2] hí[3]
la[3]jmɨ́[1] jmu[2] jan[2] tsá[2] jmu[2]
hua[3]hí[13] jáh[3], hi[3] cánh[3] chan[2]

tsú² *já¹ziáh², hi³ cánh³ chan² tsú² siáh³ zéin¹.
33 Já¹ziáh² chan³ tsú² tɨ³ cuá² chu²¹ quioh²¹, hi³ jáun² zéin¹ né³ chan³ tsú² tɨ³ cuá² cáun¹.
34 ”Má¹jáun² né³, Tsá² lɨ́n³ hí³ Re²¹ záɨh³² tsá² tionh² tɨ³ cuá² chu²¹ quioh²¹: “Ñá²táunh¹ hnoh² tsá² má²ca³ma³mieh² Ñuh³² jná¹³; tiónh³² náh² ñí¹ cuá¹quien² Dió³², ñí¹ má²ná¹lɨ́³ hua³jan²¹ quián¹³ náh² ca³la³ cun³ jmɨ́¹ ca³jmú³ Dió³² tá¹ cáun² mɨ³cuú².
35 Quí¹ jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñí¹cuóun²¹ jná¹³, hnoh² bíh¹ ca³cuéh¹ má³² hi³ ca³cúh³²; jmɨ́¹ lɨ²¹ hí¹quiéin² tsɨn³² jná¹³, hnoh² bíh¹ ca³cuéh¹ jmáɨ² hi³ ca³áɨh³² jná¹³; jmɨ́¹ lɨ́¹ ca³tɨ³ ca³ngɨ́³ jná¹³, hnoh² bíh¹ ca³cuéh¹ hñú³.
36 Jmɨ́¹ lɨ²¹ hi³ tiá² zia³² hán² jná¹³, ca³cuéh¹ bíh¹ hnoh²; jmɨ́¹ ca³lɨ³ tsáun¹ jná¹³, ca³ñí¹jɨe¹ bíh¹ hnoh²; hi³ ca³ñí¹jɨe¹ bíh¹ siáh³ hnoh² jmɨ́¹ cá¹hú²¹ jná¹³ hñu³mí¹ñí²”.
37 ”Hi³ jáun² tsá² má²ca³ma³zian² siáh³, ha³ tiá² hñú³ ca³cuéh¹ hí³ la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³² né³ lɨ́¹³ juáh³ la³ lá²: “Tɨ³², ¿hín² dá² jmɨ́¹ ca³neh²¹ jnoh¹ hnú² hi³ ñí¹cuon¹³, hi³ jáun² jnoh¹ ca³cué¹³ hi³ ca³quɨéɨh³? Ho³ ¿hín² dá² jmáɨ¹ ca³neh²¹ jnoh¹ hnú² hi³ hí¹quiéin² honh², hi³ jáun² jnoh¹ ca³cué¹³ jmáɨ²?
38 ¿Lɨ́h³ dá² ca³neh²¹ jnoh¹ hi³ hnú² lɨ́¹ ñi³tɨ́¹ ñi³ngɨ́h¹, hi³ jáun² jnoh¹ ca³cué¹³ hñú³? Ho³ ¿lɨ́h³ ca³lɨ³ hniauh³ hanh² nú², hi³ jáun² jnoh¹ ca³cué¹³?
39 ¿Hín² jmáɨ¹ ca³lɨ³ tsáun¹ hnú², ho³ hi³ ca³húh³² hnú² hñu³mí¹ñí², hi³ jáun² jnoh¹ né³ ca³ñí¹neh²¹?”
40 ”Hi³ jáun² Re²¹ hí³ né³ nga³ la³ lá²: “Jú¹ tson² juanh³² jná¹³, hi³ lɨ³ua³ cáun² hi³ ca³jmuh³ náh² ñí¹con² lɨ³ua³ jan² tsá² tsɨ́¹juɨ́³ renh² jná¹³ lá², ñí¹con² jná¹³ bíh¹ lɨ́²jmuh³ hnoh² hi³ jáun²”.
41 ”Nɨ́¹ má¹lɨ³² jáun² né³ záɨh³² tsú² tsá² tionh² hí³ tɨ³ cuá² cáun¹ la³ lá²: “Tɨ³ nɨ́² cuá²táunh¹ hnoh², hnoh² tsá² má²ca³ta³tonh¹ ñí¹ hlah³, cuá²táunh¹ náh² ja¹ sɨ́² tiá² tón³² jmáɨ¹ yéi³² ñí¹ má²ná¹lɨ́³ hua³jan²¹ quioh²¹ tsá² hláɨnh¹ la³ má²quionh³ tsá²cuú² tsá²ta³.
42 Quí¹ jmɨ́¹ lɨ²¹ ñí¹cuóun²¹ jná¹³, tiá² ca³cuéh¹ yáh³ hnoh² má³² cuh²¹ jná¹³; jmɨ́¹ lɨ²¹ hí¹quiéin² tsɨn³² jná¹³, ha³ tiá² ca³cuéh¹ yáh³ hnoh² jmáɨ² hi³ aɨh²¹ jná¹³;
43 jmɨ́¹ lɨ́¹ ca³tɨ³ ca³ngɨ́³ jná¹³ yáh³ hnoh². Jmɨ́¹ lɨ²¹ hi³ tiá² zia³² hán² jná¹³, tiá² lɨ́¹ ca³cuéh¹ yáh³ hnoh² hí¹ cá² tsonh². Jmɨ́¹ ca³lɨ³ tsáun¹ jná¹³ jɨ³ hi³ ca³húh³² jná¹³ siáh³ hñu³mí¹ñí², ha³ tiá² hnoh² ca³ñí¹jɨe¹ yáh³ jná¹³”.
44 ”Má¹jáun² né³, tsá² hí³ lɨ́¹³ nga³: “Tɨ³², ¿lɨ́h³ dá² ca³neh²¹ jnioh¹ hi³ hnú² ñi³ngɨ́h¹ ñí¹cuon¹³ ho³ hi³ ñí¹húh² nú²

jmáɨ²? ¿Lɨ́h³ ca³neh²¹ jnoh¹ hi³ hnú² lɨ́¹ tɨ́¹ lɨ́¹ ngɨ́h¹? Ho³ ¿hín² dá² jmɨ́¹ ca³lɨ³ tsáun¹ hnú², ho³ hi³ ca³húh³² hnú² hñu³mí¹ñí², hi³ jáun² jnoh¹ né³, tiá² ca³má¹hau¹?”

45 ”Jáun² Re²¹ né³ nga³ la³ lá²: “Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², lɨ³ua³ cáun² hi³ tiá² lɨ́²jmuh³ náh² ñí¹con² lɨ³ua³ jan² tsá² tsɨ́¹juɨ́³ lá², ñí¹con² jná¹³ bíh¹ tiá² lɨ́²jmuh³ náh²”.

46 ”Má¹lɨ³² jáun² tsa³táunh¹ tsá² hí³ ja¹ sɨ́² ñí¹ tsa³ma³tso² tsɨ́³ la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio², tɨ³la³ tsá² ca³ma³zian² hí³ la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³² má¹ná¹, tsa³tánh¹ ñí¹ lɨ́¹³ zian² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio² bíh¹.

26

Má²ren²¹ tsú² jáɨ¹³ hi³ zanh³ Jesús

(Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

1 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² Jesús la³jɨ́³² jáɨ¹³ nɨ́² né³, jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²:

2 —Má²ná¹ñíh¹ hnoh² hi³ yó³² tɨ²¹ *Jmɨ́¹hɨ́en¹; hi³ jáun² jná¹³ né³, Jon² tsá²mɨ³cuóun², ton³ tsú² crei²¹ jmáɨ¹ jáun².

3 Hi³ jáun² né³, jmɨ́¹jáun² ca³cuú² ca³ngɨh³² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ ñí¹ lɨ́³ ñí¹ta²¹ quioh²¹ Caifás tsá² cuá¹lɨ́n³ mí²tsá² hɨ́en¹, quionh³ tsú² tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú².

4 Hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³ma³cú¹ ma³ren²¹ tsú² jáɨ¹³ hi³ zanh³ Jesús ta³máɨh³, hi³ jáun² jngɨh³ dí².

5 Jáun² ca³juónh³ tsú² siáh³ la³ lá²:

—Ha³ tiá² zanh¹³ yáh³ dí² tsú² tá¹la³ jmáɨ¹ má¹ná¹, quí¹ ho³ sa³ nɨ́² lɨ́¹ ca³taunh³ tsáu² tiá³ siaun³².

Jan² tsá²mɨ³ sé²³ jmɨ́² má²ró³² chí¹ Jesús

(Marcos 14:3-9; Juan 12:1-8)

6 Hi³ jáun² né³, tá¹la³ jmɨ́¹ cuá¹tón²¹ Jesús já¹ juú² Betania, hñú¹³ Sí¹mu²¹ tsá² jmɨ́¹ téh²³ tsú² hí³ “tsá² lɨ́n³ *mɨ³ho²¹ péin³”,

7 hi³ jáun² ca³chó³² jan² tsá²mɨ³ hi³ quian³² cáun² tse³ míh¹ hi³ lɨ́³ cún¹ tiáu² alabastro, hi³ ha²¹ no¹ má²ró³², cáun² hi³ hmuh²¹ lɨ́n²¹. Tá¹la³ cuá¹tón²¹ jáun² Jesús ñí¹ mesa ca³sé³ tsá²mɨ³ hí³ no¹ má²ró³² jáun² chí¹ tsú².

8 Jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² hi³ jáun², jáun² ca³míh³ tsɨ́³, hi³ jáun² ca³juu³ ca³hlénh³ hi³ juáh³:

—¿He³ láɨh³² sa³ lɨ́¹ quí² lɨ́¹ hin²³ yáh³ tsú² hi³ nɨ́²?

9 Hi³ nɨ́² dá² cáun² hi³ jmɨ́¹ lɨ́¹³ tsa³hnáɨ¹ hmuh²¹ bíh¹, hi³ jáun² quɨe³ jáun² jmɨ́¹ lɨ́¹³ cuéh³² tsú² tsá² tia³mii².

10 Jesús né³ ca³náɨ³² jáɨ¹³ jáun², hi³ jáun² ca³juáh³:

—¿He³ láɨh³² ma³tsan¹³ hnoh² tsɨ́³ tsá²mɨ³ lá²? Quí¹ cáun² hi³ chu²¹ bíh¹ la³² má²lɨ́²jmú³ tsú² ñí¹con² jná¹³.

11 Quí¹ la³jɨ́³² jmáɨ¹ bíh¹ zian² tsá² tia³mii² ja¹ quián¹³ hnoh², tɨ³la³ jná¹³ né³, jun³juáh¹³ jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³²

yáh^{3} cuon^{1} jná^{13} ja^{1} quián^{13} hnoh^{2}.
12 Hi^{3} jáun^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}jmú^{3} tsá^{2}mɨ^{3} lá^{2} ñí^{1}con^{2} jná^{13}, hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}sé^{32} tsú^{2} jná^{13} no^{1} má^{2}ró^{32}, má^{2}lɨ́^{2}jmú^{3} tsú^{2} hua^{3}jan^{21} hi^{3} ca^{3}tɨ^{21} jmáɨ^{1} hi^{3} tsa^{3}haun^{3} bíh^{1} jná^{13}.
13 Quí^{1} jú^{1} tson^{2} juo^{3} jná^{13} hnoh^{2}, hi^{3} lɨ^{3}ua^{3} cáun^{2} ñí^{1} tsa^{3}hléh^{2} tsú^{2} jú^{1} chú^{32} tá^{1} cáun^{2} hngá^{1}máh^{3}, ja^{3}bí^{1} tsa^{3}chá^{2} tsú^{2} siáh^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}jmú^{3} tsá^{2}mɨ^{3} lá^{2}, hi^{3} jáun^{2} chau^{13} tsɨ́^{3} tsáu^{2} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsú^{2}.

Judas jɨenh^{23} Jesús

(Marcos 14:10-11; Lucas 22:3-6)

14 Jáun^{2} né^{3}, jan^{2} tsá^{2} quian^{3}tun^{3} joh^{1} tsú^{2}, tsá^{2} jmáɨ^{2} Judas tsá^{2} ja^{3} hí^{3} tɨ^{3} juú^{2} Queriot ñéi^{1} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}lienh^{13} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} mi^{3}jmú^{3},
15 hi^{3} ca^{3}ñí^{1}juah^{21} la^{3} lá^{2}:

—¿Cónh^{3} cuéh^{1} hnoh^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} jɨenh^{21} jná^{13} Jesús?

Jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} né^{3} ca^{3}cué^{3} quiu^{3}quia^{3} héih^{32} quɨe^{3} hu^{21} quiún^{3} *cú^{1}tiáu^{2} la^{3} ma^{3} cáun^{2}.
16 La^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}hnauh^{2} Judas tsɨ́^{3} he^{3} lánh^{3} rón^{32} lɨ́^{13} jɨenh^{3} dí^{2} Jesús ñí^{1}con^{2} tsá^{2} hí^{3}.

Jesús jmu^{2} má^{32} hi^{3} lɨ́^{3} nóh^{32} ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} jún^{3}

(Marcos 14:12-25; Lucas 22:7-23; Juan 13:21-30; 1 Corintios 11:23-34)

17 Jmɨ́^{1} cá^{1}chó^{21} jmáɨ^{1} hi^{3} cua^{3}hlau^{3} Jmɨ́^{1}hɨ́en^{1}, jmáɨ^{1} hi^{3} cúh^{2} tsá^{2} *judíos *hí^{3} cuú^{2}miih^{21}, la^{3} cun^{3} hí^{1}miih^{21} tiá^{2} tie^{3} jan^{2} yáh^{3}, jáun^{2} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} Jesús ca^{3}ja^{3}janh^{32} hi^{3} ca^{3}ngáɨ^{3}, hi^{3} juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—¿Ha^{3} jinh^{1} hnáuh^{2} hnú^{2} tsá^{1}jmú^{13} jnoh^{1} hua^{3}jan^{21} má^{32} quioh^{21} Jmɨ́^{1}hɨ́en^{1} lá^{2} hi^{3} cúh^{13} hnú^{2}?
18 Jáun^{2} hí^{3} né^{3} ca^{3}ngáɨ^{3}:

—Cuá^{2}táunh^{1} náh^{2} já^{1} juú^{2}, hñú^{13} jan^{2} tsá^{2}ñuh^{2}, hi^{3} cuá^{2}zéih^{3} náh^{2} la^{3} lá^{2}: “Tɨ^{32} Juo^{13} jnoh^{1} ñí^{1}juah^{21}: Má^{2}ñí^{1}chau^{21} héih^{32} quion^{21} jná^{13}, hi^{3} jáun^{2} hñuh^{32} hnú^{2} jmu^{1} jná^{13} má^{32} quioh^{21} Jmɨ́^{1}hɨ́en^{1} lá^{2} quiúnh^{1} ná^{1} tsá^{2} haɨn^{21} tɨ^{3} con^{2} ná^{1}”.
19 Hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} Jesús ca^{3}jmú^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}juáh^{3} jáun^{2}, hi^{3} ca^{3}ñí^{1}jmú^{13} hua^{3}jan^{21} má^{32} quioh^{21} Jmɨ́^{1}hɨ́en^{1}.
20 Jmɨ́^{1} má^{2}ca^{3}zɨ^{32} jáun^{2} né^{3} ca^{3}cuá^{3} Jesús ñí^{1} mesa quionh^{3} tán^{1} quian^{3}tun^{3} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2};
21 hi^{3} tá^{1}la^{3} ná^{1}jmu^{2} tsú^{2} jáun^{2} má^{32} né^{3}, ca^{3}juáh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:

—Jú^{1} tson^{2} juo^{3} jná^{13} hnoh^{2}, hi^{3} ja^{1} quián^{13} náh^{2} nɨ́^{2} zian^{2} jan^{2} tsá^{2} né^{3}bí^{1} jɨenh^{3} jná^{13}.
22 Jmɨ́^{1}jáun^{2} jlánh^{1} hlaɨh^{3} ca^{3}niau^{21} tsɨ́^{3} tsá^{2} hí^{3}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}ma^{3}liáu^{32} tsú^{2} hi^{3} ca^{3}ngáɨh^{3} Jesús ma^{3} quin^{32} ma^{3} jan^{32}, hi^{3} juáh^{3}:

—Hnú^{2} Tɨ^{32}, ¿hí^{1} jná^{13} juáh^{13}?

23 Hi³ jáun² Jesús ca³juáh³:
—Tsá² hí³ bíh¹ jɨenh³ jná¹³, tsá² cáun² uon² cuh³² jná¹³ quiúnh¹ bíh¹.
24 Quí¹ jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun²
cuá¹tsau³² bíh¹ hná¹ he² juɨ³² hi³ ca³tɨn¹, la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³²; tɨ³la³ ¡juo²³ bíh¹ tsá²ñuh² tsá² jɨenh³ jná¹³! Tɨ³ jlánh¹ bíh¹ jmɨ́¹ re² quioh²¹ tsá² hí³ sá¹jmɨ́¹ hi³ cu³tsa³² tiá² ca³lɨ³zian² bíh¹ tsú² cú²jueh³² dúh¹.
25 Jmɨ́¹jáun² ca³hléh³ Judas tsá² jɨenh³ hí³ Jesús, hi³ ca³juáh³:
—Tɨ³², ¿hí¹ jná¹³ juáh¹³?
Jáun² ca³juáh³ Jesús:
—Ján³, la³ má²lɨ́²juah²¹ hnú² nɨ́² bíh¹.
26 Tá¹la³ ná¹cúh² tsú² jáun² né³, Jesús ca³can³ hí³ cuú²miih²¹, hi³ jáun² ca³cuéh³ tiá¹hmah¹ Dió³²; jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³ca³ dí², hi³ jáun² ca³tsóh³ dí² ñí¹con² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
—Quɨéɨh³ náh², quí¹ hi³ lá² bíh¹ ngú³ quion²¹ jná¹³.
27 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³can³ dí² siáh³ cáun² copa, hi³ jáun² ca³cuéh³ tiá¹hmah¹ Dió³²; jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³nga³ dí² siáh³ ñí¹ tionh¹ tsá² hí³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
—Hính³ náh² la³jɨ́n³² hi³ lá²,
28 quí¹ hi³ nɨ́² bíh¹ jmɨ́²hán¹ jná¹³ hi³ táɨn³² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ juóun³² tsáu², hi³ jáun² lɨ́¹³ hin³ tso³ quioh²¹ tsú²; la³ jáun² bíh¹ lɨ³ lin¹ hi³ má²quien² cáun² nió³² hmaɨ²¹.
29 Jú¹ tson² juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh², hi³ tiú²uú² aɨh²¹ yáh³ jná¹³ mu² ráu³ mɨ³ uóun²jɨeh¹³ lá², ca³la³ tɨ³ nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ aɨh²¹ jná¹³ mu² ráu³ lin¹³ cu³lɨ²¹ quiúnh¹ hnoh² máh³ jmáɨ¹ hi³ má²cuá¹ho² jná¹³ jáɨ¹³ cun³quionh³ héɨh³² quioh²¹ Ñuh³².

Jesús juáh³ hi³ Pé¹ nó³² tɨ³ có³²
(Marcos 14:26-31; Lucas 22:31-34; Juan 13:31-38)

30 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³hɨ́e³ tsú² cáun² sun¹ quioh²¹ Dió³², hi³ jáun² jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ja³taunh²¹ tɨ³ máh³ Olivos.
31 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:
—La³jɨ́n³² bíh¹ hnoh² tianh¹³ tɨ³ có³² ca³tɨn¹ jná¹³ já¹niéɨ² lá²; quí¹ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² rá¹juáh³: “Jngɨh²¹ jná¹³ Tsá² jmu² hua³hí¹³ *já¹ziáh², hi³ jáun² já¹ziáh² hí³ né³ lɨ́¹ tiú¹ lɨ́¹ hán¹ bíh¹ lɨ¹³”.
32 Tɨ³la³ nɨ́¹ má¹ca³jenh¹³ jná¹³ jáun² má¹ná¹, ñih²¹ jná¹³ chí¹ján³ la³ cónh³ bíh¹ hnoh² tɨ³ hué¹³ Galilea.
33 Hi³ jáun² Pé¹ né³ ca³juáh³ la³ lá²:
—Uá¹jinh¹ la³jɨ́n³² tsá² ñí¹ hná¹ lá² ca³ta³tonh¹ tɨ³ có³² ñí¹con² hnú², tɨ³la³ jná¹³ má¹ná¹, cun³ tiá² jáun² yáh³.
34 Tɨ³la³ Jesús né³ ca³záɨh³ Pé¹ la³ lá²:
—Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnú², hi³ já¹niéɨ² lá² bíh¹ cánh³², ñeh² bíh¹ hi³ hau³ cá¹háu²,

juánh^{13} hnú^{2} hnaɨh^{32} jéin^{32} hi^{3} tiá^{2} cuóu^{32} nú^{2} jná^{13}.

35 Tɨ^{3}la^{3} hí^{3} né^{3} ca^{3}juáh^{3}:

—Uá^{1}jinh^{1} ca^{3}la^{3} tɨ^{3} jmɨ́^{2}chí^{3} quion^{21} yáh^{3} jná^{13} ca^{3}cáɨn^{3} hi^{3} jún^{3} jná^{13} cu^{3}lɨ^{21} quiúnh^{1} hnú^{2}, cun^{3} tiá^{2} zeih^{21} bíh^{1} jná^{13} hnú^{2} tɨ^{3} có^{32}.

La^{3}jɨ́n^{32} bíh^{1} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} tsú^{2} ñí^{1} hná^{1} jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} cá^{2}ren^{2}.

Jesús liéinh^{32} Jméi^{2} ñí^{1} lɨ́^{3}ja^{1} hmá^{2} hi^{3}jná^{1} quioh^{21} tsáu^{2}, ñí^{1} téh^{23} tsú^{2} Getsemaní
(Marcos 14:32-42; Lucas 22:39-46; Juan 18:1; Hebreos 5:7-8)

36 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}cha^{3}táunh^{1} Jesús quionh^{3} tsá^{2} quionh^{3} cáun^{2} ñí^{1} téh^{23} tsú^{2} Getsemaní, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} la^{3} lá^{2}:

—Tianh^{3} hnoh^{2} ñí^{1} lá^{2} tá^{1}la^{3} ñí^{1}lienh^{1} jná^{13} Dió^{32} ñí^{1} zio^{1}.

37 Jáun^{2} jɨ́^{32}la^{3} gáun^{3} tsáu^{2} bíh^{1} ca^{3}jan^{3} tsú^{2}: Pé^{1}, la^{3} má^{2}quionh^{3} tá^{1} gon^{3} jon^{2} Zebedeo; jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}lɨ^{3}liau^{3} hi^{3} ca^{3}ta^{3}no^{1} hlah^{3} lɨ́n^{21} tsɨ́^{3} tsú^{2}, jɨ^{3} hi^{3} ca^{3}la^{3} hi^{3} ca^{3}hu^{3} ca^{3}jngɨh^{3} lɨ́n^{32} tsɨ́^{3} tsú^{2}.

38 Jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} tsá^{2} gáun^{3} hí^{3} la^{3} lá^{2}:

—Jlánh^{1} ñí^{1}jún^{3} jná^{13} lɨ́^{23} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ja^{32}lɨ^{3} hlah^{3} nio^{2} tsɨn^{32}. Tɨ^{3}la^{3} hnoh^{2} tianh^{3} náh^{2} ñí^{1} lá^{2}, hi^{3} ná^{1}ñí^{1} náh^{2} quiúnh^{1} jná^{13}.

39 Jáun^{2} né^{3} Jesús ngau^{3} ca^{3}lá^{2} tɨ^{3} chí^{1}ján^{3}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}jmú^{3} cuá^{1}jñi^{23} hi^{3} ca^{3}hiéih^{3} ñí^{1} la^{3} tɨ^{3} hué^{32} hi^{3} ca^{3}mɨ́^{3} ñí^{1}con^{2} Dió^{32}, hi^{3} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—Hnú^{2} Tia^{21}, sá^{1}jmɨ́^{1} hi^{3} lɨ́^{13} bíh^{1} hi^{3} liau^{1} nú^{2} tiá^{3} jná^{13} hi^{3} ca^{3}tɨ^{21} jmáɨ^{2} tsɨ́h^{32} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} jná^{13} aɨh^{21}; tɨ^{3}la^{3} ha^{3} lɨ́^{2} cuɨ́^{1} lɨ^{13} la^{3} cun^{3} hi^{3} hnó^{32} jná^{13} má^{1}ná^{1}, cuɨ́^{1} lɨ́^{13} bíh^{1} la^{3} cun^{3} hi^{3} hnáuh^{2} hnú^{2}.

40 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} ngah^{3} dí^{2} tɨ^{3} ñí^{1} tionh^{1} jáun^{2} tsá^{2} gáun^{3} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2}, jáun^{2} sa^{3} ná^{1}cuóun^{1} bíh^{1} tsá^{2} hí^{3} jmɨ́^{1} cá^{1}chánh^{21} dí^{2} jáun^{2}; jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} Pé^{1}:

—¿Hí^{1} hí^{1}juáh^{3} cu^{3}tiá^{3} pih^{21} uá^{1} tiá^{2} ca^{3}tion^{13} hnoh^{2} hi^{3} tianh^{13} náh^{2} ná^{1}ñí^{1} quiúnh^{1} jná^{13}?

41 Tianh^{3} náh^{2} ná^{1}ñí^{1} hi^{3} lienh^{1} náh^{2} siáh^{3} Dió^{32}, hi^{3} jáun^{2} tiá^{2} lɨ́^{13} tánh^{32} náh^{2} tso^{3}. Quí^{1} hua^{3}jan^{21} lɨ́n^{21} bíh^{1} hún^{1} jmɨ́^{2}chí^{3} quián^{13} náh^{2}, tɨ^{3}la^{3} ngú^{3} quián^{13} bí^{1} náh^{2} jlánh^{1} tiá^{2} pin^{3}.

42 Jáun^{2} ngau^{3} siáh^{3} tsú^{2} ca^{3}tɨ́^{3} tenh^{3} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}lienh^{13} Dió^{32} la^{3} lá^{2}:

—Hnú^{2} Tia^{21}, nɨ́^{1}juáh^{3} tiá^{2} lɨ^{13} yáh^{3} hi^{3} tiá^{2} há^{1} ngá^{13} jná^{13} uu^{3}mí^{2}tsɨ^{32} lá^{2}, cuɨ́^{1} lɨ́^{13} bíh^{1} la^{3} cun^{3} hi^{3} hnáuh^{2} hnú^{2}.

43 Jáun^{2} cuanh^{3} tsú^{2} siáh^{3}, sa^{3} siáh^{3} bíh^{1} siáh^{3} má^{2}ná^{1}cuóun^{1} tsá^{2} hí^{3} jmɨ́^{1} cuanh^{21} dí^{2}, quí^{1} cun^{3}ñí^{1} hi^{3}hliá^{2} jlánh^{1} má^{2}tioh^{3} ziú^{3} ñí^{1} tsú^{2}.

44 Jáun^{2} ca^{3}chan^{3} tsú^{2} tsá^{2} hí^{3} hi^{3} ngau^{3} siáh^{3} ñí^{1} má^{2}hnaɨh^{32} jéin^{32} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}lienh^{13} Dió^{32} hi^{3} ñí^{1} zeh^{1}

dí² la³ cun³ hi³ má²lí²zéih³² dí² jmɨ́¹tin².

45 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ngah³ dí² siáh³ ñí¹ tionh¹ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²; hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² siáh³ la³ lá²:

—¿Hí¹ la³ má²tionh² jáun² uá¹ hnoh² tie³ hi³ ná¹cuóun¹ náh²? Sá¹nɨ́² jɨe³, má²cá²chó³² bíh¹ jmáɨ¹ hi³ jɨenh³ tsú² jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² jo³cuo² tsá² ná¹ren² tso³.

46 Nú¹ tianh³ náh², ma³tsáu¹³; quí¹ nɨ́² bíh¹ má²cuá¹ja³² tsá² jɨenh³ jná¹³.

Má²jan² tsú² Jesús hi³ tson³ (Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53; Juan 18:2-11)

47 Tá¹la³ jmɨ́¹ dí¹hleh³² jáun² bíh¹ Jesús cuan³ Judas, jan² tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ tsá² quian³tun³ joh¹ tsú², hi³ má²hí¹quionh³ tsú² juóun³² lɨ́n³² tsá² ná¹quian³² mí¹táɨ³ hmu³ tá¹ tun³ jo²¹ jɨ³ tsá² ná¹quian³² hmá² nɨ́² siáh³. Tsá² zéɨ¹ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ jɨ³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú².

48 Judas tsá² ca³jɨenh³ hí³ bíh¹ Jesús ca³jmú³ jáɨ¹³ ha³ lánh³ rón³² hɨen³ dí² Jesús, hi³ ca³juáh³ la³ lá²: “Nɨ́¹juáh³ tsá² ca³hen³ jná¹³ ñí¹, tsá² hí³ bíh¹ jan¹³ náh² tson³”.

49 Jmɨ́¹jáun² ca³ja³janh³² tsú² ñí¹con² Jesús hi³ ca³juáh³:

—¡Hia² nú² Tɨ³²!

Hi³ jáun² ca³hen³ dí² ñí¹ tsú².

50 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³:

—Há²mei²¹ quiú¹³, tia³juɨ³² jmu³ la³ cun³ hi³ má²ca³lɨ́n¹³ nú² jmúh¹³.

Hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² ja³taunh²¹ tsá² ñí¹ hná¹ hí³ hi³ ca³zanh³ Jesús, hi³ ca³jan³ dí² tson³.

51 Jmɨ́¹jáun² né³, jan² tsá² quionh³ Jesús ca³chí² mí¹táɨ³ hmu³ tá¹ tun³ jo²¹ quioh²¹, hi³ ca³jmú³ cu³ ngá¹³ mí¹táɨ³ cuá¹ jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ mí²tsá² hɨ́en¹.

52 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Tiáunh¹ mí¹táɨ³ quián¹³ ñí¹ jmɨ́¹ hu²¹; quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² jmu² hniéɨ² cun³quionh³ mí¹táɨ³, ja³bí¹ cun³quionh³ mí¹táɨ³ bíh¹ siáh³ jún³ tsú² hnga².

53 ¿Há¹ tiá² ñíh¹ nú² hi³ jná¹³ jmɨ́¹ lɨ¹³ mɨ¹³ ñí¹con² Ñuh³², hi³ jáun² hí³ jmɨ́¹ lɨ¹³ zen³ cun³ quiéinh³ nio² quiú³ mei²¹ tsá²cuú² tsá²ta³, tsá² jmɨ́¹ lɨ¹³ ma³hau³?

54 Tɨ³la³ sá¹jmɨ́¹ la³ jáun² né³, jáun² tiú²uú² jmɨ́¹ zia³² yáh³ ha³ lánh³ rón³² lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² ñí¹ rá¹juáh³ jáun² hi³ ca³tɨ²¹ lɨ́¹³ la³ lá².

55 Jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ Jesús tsá² cuá²taunh²¹ hí³ la³ lá²:

—¿Hí¹ má²ñá²taunh²¹ hnoh² hi³ ná¹quiánh¹ náh² mí¹táɨ³ jɨ³ hmá² nɨ́², hi³ jau¹³ náh² jná¹³ hi³ tson³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ jná¹³ bíh¹ jan² tsá² háɨn²? Jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³² bíh¹ jmɨ́¹ ñɨ³² jná¹³ ja¹ quián¹³ hnoh², hi³ jmɨ́¹ ma³ta¹³ jná¹³ hnoh² hñu³ cuáh³² chín¹, tɨ³la³ hí¹ cónh³ yáh³ tiá² lɨ́¹ ca³ziaunh² náh² jná¹³ hi³ tson³ ná¹.

56 Tɨ3la3 la3jɨ́32 hi3 nɨ́2
má2ná1lɨ́23 hi3 jáun2 lɨ́13 lɨ3tí3
la3 cun3 hi3 rá1juáh3 jáun2
ñí1 Sí2 bíh1, hi3 ca3jmú3 jáun2
tsá2 ca3lɨn3 hí3 *tɨ32 jë1 Dió32
jmɨ́1tin2.

Jáun2 né3, hnga2 bíh1
Jesús jéɨ32í1 ca3ta3zanh1, quí1
ca3cuóun3 bíh1 la3jɨ́n32 tsá2
haɨn21 hí3 tɨ3 con2 tsú2.

Jesús má2zenh2 ta3 ñí1 tsá2 judíos tsá2 ná1ñí1

(Marcos 14:53-65; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:12-14, 19-24)

57 Hi3 jáun2 né3, tsá2
ca3zanh3 hí3 Jesús hi3 tson3
ca3ñí1jan2 Jesús ta3 ñí1 Caifás
tsá2 cuá1lɨ́n3 mí2tsá2 hɨ́en1; ñí1
jáun2 jmɨ́1 má2ná1ngɨh32 tɨ32
liei21 jɨ3 tsá2daun32 tsá2 ná1ñí1
juú2.

58 Tɨ3la3 Pé1 né3, uóunh3
chí1cáɨn2 bíh1 ngau3 cu3hna21
dí2 ca3la3 ñí1 cá1chó21 ñéih3
ñí1 lɨ1 hó21 hñú13 mí2tsá2
hɨ́en1; ñí1 jáun2 hi3, hi3 ca3cuá3
quionh3 tsá2cuú2 tsá2ta3
mí2tsáu2 hi3 jáun2 lɨ́13 jɨ́e3
nɨ́1juáh3 he3 lɨ́13.

59 Hi3 jáun2 tsá2 ná1lɨ́n3
mi3jmú3 quionh3 la3jɨ́n32 tsá2
ná1ñí1 jmɨ́1 hnauh2 he3 lánh3
rón32 lɨ́13 ma3tson2 dí2 tsáu13
Jesús, uá1jinh1 cun3quionh3 jú1
tɨ́1jáɨ2, hi3 jáun2 lɨ́13 jngɨh3 dí2;

60 tɨ3la3 tiá2 ca3choh13
yáh3 tsú2, uá1jinh1 juóun32
tsá2 ca3chá3 jú1 tɨ́1jáɨ2 hi3
ca3tɨn1 tsú2. Ñí1 ca3táuh3
né3 ca3ma3jnia32 gon3 tsá2
ca3ma3tson2 jú1 tɨ́1jáɨ2,

61 tsá2 hí3 né3 ca3juáh3 la3
lá2:

—Tsá2ñuh2 nɨ́2 ca3juáh3:
"Jná13 tɨn2 tsunh21 hñú3 hɨ́en1
quioh21 Dió32, hi3 jáun2 ñí1
cá2hnɨ́2 jmáɨ1 ziúh1 jná13
siáh3".

62 Jáun2 tsá2 cuá1lɨ́n3 hí3
mí2tsá2 hɨ́en1 ca3náu2 hi3
ca3záɨh3 Jesús la3 lá2:

—¿Hí1 hí1 cá2 jon1 uá1 tiá2
la3 ngáɨh1 nú2? ¿He3 dá2 nɨ32
ná1juáh23 tsá2 nɨ́2 hi3 ca3tɨn1
hnú2?

63 Tɨ3la3 Jesús má1ná1, la3
má2 tiá2 nga2 jáun2 bíh1. Jáun2
tsá2 cuá1lɨ́n3 mí2tsá2 hɨ́en1
ca3juáh3 siáh3:

—Cun3quionh3 héih32
quioh21 Dió32 Tsá2 juú2tsáun2
taunh32 jná13 hnú2 hú1mu3héih32
nɨ́1juáh3 tiá2 juáh13 hnú2 jú1
tson2; jáun2 né3, ¿hí1 hnú2 uá1
Tsá2 lɨ́n3 Cristo Jon2 Dió32?

64 Jáun2 Jesús ca3záɨh3 tsá2
hí3 la3 lá2:

—Ján3, lɨ́n3 jná13 la3 cun3
juánh3 hnú2 nɨ́2. Ja3bí1
juo3 jná13 siáh3 hnoh2, hi3
chau21 jmáɨ1 jɨen1 hnoh2
Jon2 tsá2mɨ3cuóun2 hi3
má2cuá1tón21 tɨ3 cuá2 chu21
quioh21 Dió32 Tsá2 cú2 juenh2,
jɨ3 hi3 jɨen1 náh2 tsú2 siáh3 hi3
má2cuá1jáunh23 hñu3mɨ3cuú2
juɨ32 ja1 jnie2.

65 Jmɨ́1jáun2 ca3ca3 mí2tsá2
hɨ́en1 ha1, [hi3 jmu2 lin1 hi3
tiá2 tɨ32 tsɨ́3 jáɨ13 jáun2,] hi3
ca3juáh3:

—Tsá2ñuh2 lá2 má2lɨ́2chú2
lɨ2lén32 Dió32 cun3quionh3
jáɨ13 quioh21; ¿he3 láɨh32 sa3

ca³lɨ³í¹ tsá² zih³² jú¹ tson² hno³ dí²? Quí¹ nɨ́² bíh¹ má²lɨ́²niéih² hnoh² jú¹ hlah³ hi³ má²lɨ́²hléh³² tsú²;

66 jáun² né³ ¿he³ lánh³ lɨ́n²³ hnoh² ta³né³²?

Jáun² tsá² ná¹ngɨh³² hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Má²hniáuh³² bíh¹ jún³ tsá² nɨ́².

67 Jmɨ́¹jáun² ca³tiu³ ca³hñe³ dí² ñí¹, jɨ³ hi³ ca³ma³qui³ ma³jnó³² dí² siáh³. Hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá² ca³pá³ hí³ ñí¹ tsú²

68 ca³juáh³ la³ lá²:

—Nɨ́¹juáh³ hnú² Tsá² lɨ́n³ Cristo, ¡chí³ jái¹³ neh²¹, hin² tsánh² lɨ́²po³!

Pé¹ juáh³ hi³ tiá² cuóun³² Jesús

(Marcos 14:66-72; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27)

69 Hi³ jáun² né³, tá¹la³ jmɨ́¹ cuá¹tón²¹ jáun² Pé¹ ñéih³ ñí¹ lɨ́¹ hó²¹, ja³ jan² tsá²mɨ³ lɨ́n³ quian²¹ tsá² hñú¹³, hi³ ca³juáh³:

—Ja³bí¹ hnú² uá²jaɨ³² jmɨ́¹ ngɨ́h¹ quiúnh¹ Jesús tsá² hɨ́n¹³ ó³² tɨ³ Galilea.

70 Tɨ³la³ Pé¹ né³, tiá² ca³ton³ yáh³; la³ lá² bíh¹ ca³záɨh³ dí² tsá²mɨ³ hí³ ta³ ñí¹ la³jɨ́n³² tsá² tionh² hí³:

—Hí¹juáh³ tiá² ño¹ yáh³ jná¹³ hi³ juánh³ hnú² nɨ́².

71 Pé¹ jmɨ́¹ má²cuá¹tsanh³² ho³hñú¹³ jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ siáh³ jan² tsá²mɨ³ lɨ́n³ quian²¹, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun²:

—Ja³bí¹ tsá²ñuh² lá² jmɨ́¹ ngɨ³² quionh³ Jesús hná¹ tsá² Nazaret ó³².

72 Siáh³ bíh¹ siáh³ tiá² ca³ton³ Pé¹ cónh³í¹ cu³ jéin³² ca³la³ hi³ hɨen² Dió³², hi³ juáh³:

—¡Hú¹tá¹ tiá² cuóun³² bíh¹ jná¹³ tsá² hɨen²³ hnú² nɨ́², juú¹ néh¹!

73 Jmɨ́¹ má²cu³lé³ míh¹ jáun² né³, tsá² jmɨ́¹ tionh¹ ñí¹ jáun² ja³taunh²¹ má²janh² ñí¹ zenh¹ Pé¹ hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Cu³tí³ bíh¹ hnú² uá²jaɨ³² jan² tsá² ja¹ quioh²¹ tsá² ó³², quí¹ hí¹ ca³la³ tɨ³ jáɨ¹³ quián¹³ yáh³ hnú² lin¹.

74 Jmɨ́¹jáun² ca³ma³liáu³² Pé¹ hi³ hɨen² Dió³² ca³la³ hi³ tanh² siáh³ hú¹mu³héih³² hnga², hi³ juáh³ hi³ cun³ tiá² cuóun³² bíh¹ tsá² hí³.

La³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³hó³ jan² cá¹tsó³.

75 Jmɨ́¹jáun² tsau³ tsɨ́³ Pé¹ la³ cun³ hi³ ca³záɨ³ jáun² Jesús jmɨ́¹ ca³juáh³ tsú² jáun² la³ lá²: “Ñeh² bíh¹ hi³ hau³ cá¹háu², hnú² juáh¹³ hnaɨh³² jéin³² hi³ tiá² cuóu³² nú² jná¹³”. Jmɨ́¹jáun² cua³han³ Pé¹ tɨ³ cheih³² hi³ ca³ñí¹hó² ñí¹jngɨh³² lɨ́n³².

27

Jɨenh²³ tsú² Jesús ñí¹con² Pilato

(Marcos 15:1; Lucas 23:1-2; Juan 18:28-32)

1 Jmɨ́¹ má²já²jnia² jáun² né³, la³jɨ́n³² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ jɨ³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú²,

ca^{3}ma^{3}ren^{21} jáɨ^{13} he^{3} lánh^{3}
rón^{32} jngɨh^{3} Jesús.
2 Jáun^{2} ca^{3}hñéi^{32} dí^{2} tsú^{2},
hi^{3} ca^{3}ñí^{1}jan^{2} dí^{2} ñí^{1}con^{2} Pi-
lato tsá^{2} lḯn^{3} ta^{21}.

Jmḯ^{1} jun^{1} Judas

3 Tɨ^{3}la^{3} jmḯ^{1} ca^{3}jḯe^{3} Judas
tsá^{2} ca^{3}jɨenh^{3} hí^{3} Jesús hi^{3}
má^{2}lḯ^{2}jmú^{3} tsáu^{2} héih^{32} hi^{3}
jngɨh^{3} tsú^{2} Jesús, jmḯ^{1}jáun^{2}
jlánh^{1} hlah^{3} ca^{3}jeinh^{21} tsú^{2},
hi^{3} jáun^{2} ca^{3}ñí^{1}caun^{2} cú^{2}jueh^{32}
quɨe^{3} quiu^{3}quia^{3} héih^{32}
*cú^{1}tiáu^{2} jáun^{2} ñí^{1}con^{2} tsá^{2}
ná^{1}lḯn^{3} mi^{3}jmú^{3} jɨ^{3} tsá^{2}daun^{32},
4 hi^{3} jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} tsá^{2}
hí^{3} la^{3} lá^{2}:
—Tso^{3} bíh^{1} má^{2}lḯ^{2}jmú^{32}
jná^{13} hi^{3} má^{2}lḯ^{2}jɨenh^{21} jná^{13}
jan^{2} tsá^{2} tiá^{2} tso^{3} ren^{2}.
Tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} hí^{3} né^{3} ca^{3}ngáɨ^{3}:
—¿Hi^{3} he^{3} dá^{2} ca^{3}ta^{1} jnoh^{1}
hi^{3} nḯ^{2}? ¡Hi^{3} nḯ^{2} dá^{2} má^{2}ta^{3}can^{1}
hnú^{2} huen^{2} bíh^{1}!
5 Hi^{3} jáun^{2} Judas ca^{3}ñí^{1}cuɨ^{32}
quɨe^{3} ñéih^{3} ñí^{1} hḯen^{1} quioh^{21}
cuáh^{32} chín^{1}, jmḯ^{1} lɨ^{21} jáun^{2}
ngah^{3} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}tiáunh^{13} zié^{3}
láɨ^{1}.
6 Jáun^{2} tsá^{2} ná^{1}lḯn^{3} mi^{3}jmú^{3}
ca^{3}jieh^{3} quɨe^{3} jáun^{2}, hi^{3} jáun^{2}
ca^{3}juónh^{3} la^{3} lá^{2}:
—Tiá^{2} lḯ^{13} yáh^{3} toh^{21} dí^{2}
quɨe^{3} lá^{2} hñu^{3} cuó^{2} quioh^{21}
hi^{3} lḯ^{1} cue^{32} tsáu^{2} ñí^{1}con^{2}
Dió^{32}, quí^{1} hmah^{21} quioh^{21}
jmɨ^{2} bíh^{1} la^{32}.
7 La^{3} cun^{3} jmḯ^{1}jáun^{2} né^{3},
ca^{3}ma^{3}ren^{21} tsú^{2} jáɨ^{13} hi^{3} lá^{32}
cáun^{2} hué^{32}, hué^{32} hi^{3} jmḯ^{1}
téh^{23} tsú^{2} “Hué^{32} Quioh^{21} Tsá^{2}
Jmu^{2} Hia^{32}”, hi^{3} jáun^{2} zia^{32} ñí^{1}
lḯ^{13} hón^{32} tsú^{2} tsá^{2} hué^{32} siáh^{3}.
8 Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} bíh^{1},
jáun^{2} “Hué^{32} Jmɨ^{2}” má^{2}téh^{23}
tsú^{2} hué^{32} jáun^{2} la^{3} tɨ^{3} ta^{3}né^{32}.
9 La^{3} jáun^{2} bíh^{1} ca^{3}lɨ^{3}tí^{3}
la^{3} cun^{3} hi^{3} ca^{3}juáh^{3} hla^{1}
Jeremías *tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32}
jmḯ^{1} ca^{3}juáh^{3} jáun^{2} la^{3} lá^{2}:
“Ca^{3}caun^{2} bíh^{1} tsú^{2} tá^{1}
quiu^{3}quia^{3} héih^{32} cú^{1}tiáu^{2}
jáun^{2}, la^{3} cun^{3} tí^{3} hmah^{21} hi^{3}
ca^{3}jmú^{3} jáun^{2} tsá^{2} *Israel,
10 hi^{3} jáun^{2} cun^{3}quionh^{3}
quɨe^{3} jáun^{2} bíh^{1} ca^{3}lau^{2} tsú^{2}
ñí^{1}náɨ^{2} quioh^{21} tsá^{2} jmu^{2}
hia^{32}, la^{3} cun^{3} rón^{32} héih^{32} hi^{3}
ca^{3}jmú^{3} jáun^{2} Juo^{13} dí^{2} ñí^{1}con^{2}
jná^{13}”.

Jesús má^{2}zenh^{2} ta^{3} ñí^{1} Pilato
(Marcos 15:2-5; Lucas 23:1-5; Juan 18:28-38)

11 Hi^{3} jáun^{2} jmḯ^{1}jáun^{2} né^{3}
ca^{3}ñí^{1}jan^{2} tsú^{2} Jesús ta^{3} ñí^{1}
tsá^{2} cuá^{1}lḯn^{3} hí^{3} ta^{21}, hi^{3} jáun^{2}
tsá^{2} hí^{3} ca^{3}ngáɨ^{3} hi^{3} ca^{3}juáh^{3}
la^{3} lá^{2}:
—¿Hí^{1} hnú^{2} uá^{1} lḯn^{3} nú^{2}
Re^{21} Juo^{13} tsá^{2} *judíos?
Jesús né^{3} ca^{3}ngáɨ^{3}:
—Ján^{3}, tson^{2} bíh^{1} la^{3} juáh^{3}
hnú^{2} nḯ^{2}.
12 Tɨ^{3}la^{3} jmḯ^{1} ca^{3}chá^{3} tsá^{2}
ná^{1}lḯn^{3} mi^{3}jmú^{3} tso^{3} quionh^{3}
tsá^{2}daun^{32} né^{3}, hí^{1} cáun^{2} yáh^{3}
tiú^{2}uú^{2} hi^{3} ca^{3}ngáɨ^{3} Jesús.
13 Jáun^{2} Pilato ca^{3}juáh^{3}
siáh^{3}:
—¿Tiá^{1} naɨh^{32} hnú^{2} la^{3}jḯ^{32}
la^{3} cun^{3} hi^{3} ná^{1}juáh^{23} tsú^{2} nḯ^{2}
quián^{13} hnú^{2}?

14 Tɨ3la3 la3 má2 tiá2 nga2
jáun2 bíh1 Jesús, hi3 jáun2 lɨ́1
ca3ja3cáun2 bíh1 tsɨ́3 tsá2 lɨ́n3
hí3 ta21.

Má2ma3ngɨ́3 tsú2 Jesús
(Marcos 15:6-20; Lucas 23:13-25; Juan 18:38-19:16)

15 Hi3 jáun2 né3, tsá2 lɨ́n3 hí3
ta21 jmɨ́1 tan2 hi3 lión32 jan2
tsá2 tson3 tá1la3 *Jmɨ́1hɨ́en1
nɨ́1juáh3 hin2 tsánh2 mɨ32 tsáu2
hi3 liáun3.
16 Jmɨ́1jáun2 jmɨ́1 cuá1hún1
jan2 tsá2 tson3 hñu3mí1ñí2,
tsá2 jmáɨ2 Barrabás, jan2 tsá2
jlánh1 má2ná1ñi32 juóun32
tsáu2 hi3 hian2 tsɨ́3.
17 Jáun2 jmɨ́1 ca3ngɨh32 jáun2
tsá2 juú2 né3, ca3ngáɨ3 Pilato
ñí1con2 tsú2:
—¿Hin2 tsánh2 hnáuh2
hnoh2 hi3 lion1 jná13? ¿Hí1
Barrabás, ho3 Jesús tsá2 téh23
tsú2 Cristo uá1?
18 Quí1 jmɨ́1 má2ca3lɨ3tsɨn2
bíh1 Pilato hi3 cun3ñí1 hi3
uóu32 tsɨ́3 bíh1 tsá2 hí3 hi3 jáun2
ñí1con2 hí3 dí2 cua3jan2 tsú2
Jesús.
19 Né32 né3, tá1la3 jmɨ́1
cuá1tón21 Pilato ñí1ta21
quioh21, jáun2 ñí2cuo2 tsú2
ca3zen3 jáɨ13, hi3 juáh3 la3 lá2:
“Ha3 lɨ́2 lɨ́1 hú32 hnú2 quiúnh1
tsá2ñuh2 chun1 nɨ́2, quí1 jmɨ́1
hua2 hmáɨ3 lɨ́2ma3tso1 lɨ́n21
jná13 tsɨn32 cun3ñí1 hi3 ca3tɨn1
tsá2 nɨ́2 jmɨ́1 lɨ́2quɨ́3 jná13”.
20 Tɨ3la3 tsá2 ná1lɨ́n3 hí3
mi3jmú3 né3, jɨ3 tsá2daun32 nɨ́2
jlánh1 ca3hlɨ́2 ca3liéɨnh32 tsáu2
hi3 hniáuh32 hiu3 mɨ́32 tsú2 hi3
liáun3 Barrabás, hi3 jáun2 né3,
cuɨ́1 jun13 Jesús.
21 Jáun2 tsá2 lɨ́n3 ta21
ca3ngáɨ3 siáh3 hi3 ca3juáh3:
—¿Hin2 tsánh2 tsá2 gon3 nɨ́2
hnáuh2 hnoh2 hi3 lion1 jná13?
Jáun2 tsá2 tionh2 hí3 né3
ca3ngáɨ3 hi3 ca3juáh3:
—¡Barrabás bíh1!
22 Jáun2 Pilato ca3ngáɨ3
siáh3:
—¿Hi3 he3 bí1 hnáuh2 náh2
jmu1 jná13 ñí1con2 Jesús tsá2
teh32 náh2 lá2 Cristo?
Jáun2 la3jɨ́n32 bíh1 tsáu2
ca3ngáɨ3 hi3 ca3juáh3:
—¡Crei21 ton3 tsá2 nɨ́2!
23 Jmɨ́1jáun2 ca3juáh3 Pilato:
—Tɨ3la3, ¿he3 dá2 hi3 hlaɨh3
má2ca3jmú3 tsú2 né3?
Tɨ3la3 tsá2 hí3 né3, tɨ3
lɨ3mí1 ca3tɨ3 ca3hóh32 bíh1, hi3
ca3juáh3:
—¡Cuɨ́1 taun1 tsá2 nɨ́2 crei21!
24 Jmɨ́1 ca3jɨ́e3 Pilato hi3
tiá2 hi3 lɨ́23 yáh3 jmu3 dí2
hí1 cáun2, quí1 sa3 lɨ3mí1 tiá3
siaun32 taunh32 bíh1 tsá2 hí3,
jmɨ́1jáun2 ca3jmú3 dí2 héɨh32
hi3 tsa3quián3 tsú2 jmáɨ2, hi3
jáun2 ca3liah3 dí2 cuo2 ñí1 ta3
ñí1 la3jɨ́n32 tsá2 hí3, hi3 juáh3
la3 lá2:
—Hí1 cú1pih21 yáh3 tiá2
rá1can2 jná13 hi3 jún3 tsá2ñuh2
[tsá2 tiá2 hi3 ren2] lá2,
má2ca3tɨn1 hmóu32 bíh1 hnoh2
hi3 nɨ́2.
25 Hi3 jáun2 la3jɨ́n32 tsáu2
ca3ngáɨ3 la3 lá2:
—¡Jnoh1 la3 má2quiúnh1
jon3zɨ́h1 cuɨ́1 rá1can2 jnoh1
jmɨ́2hán1 tsá2 nɨ́2!

26 Hi3 jáun2 cu3tsa32 ca3lión32 bíh1 cú2jueh32 Pilato Barrabás hí3; jmɨ́1 lɨ21 jáun2 ca3jmú3 dí2 héih32 hi3 quiu3 pan3 tsú2 Jesús cun3quionh3 cáun2 hñu1jméi13 hi3 lɨ́3 láu2, jmɨ́1 lɨ21 jáun2 né3 ca3jɨenh3 dí2 hi3 tsa3ton3 tsú2 crei21.

27 Jmɨ́1 lɨ21 jáun2 né3, hliáu3 joh1 tsá2 ho2 ta21 ca3jan3 Jesús tɨ3 la3 ñéih3 ñí1 lɨ́1 hó21 quioh21 ñí1ta21, jáun2 ca3cuú2 ca3ngɨh3 tsú2 la3jɨ́n32 hliáu3 raɨnh21 cu3 jéin3 ñí1 zenh1 Jesús.

28 Jmɨ́1jáun2 ca3chí2 dí2 ha1 hi3 jmɨ́1 quih32, hi3 jáun2 ca3quinh3 dí2 cáun2 hmɨh32 zɨ́n13 la3 cun3 hi3 qui3 quɨh32 jan2 tsá2 quien2,

29 hi3 ca3tanh2 dí2 siáh3 chí1 tsú2 cáun2 chí2 lɨh32 la3juah21 dúh1 *có2ron1ná1 hi3 quioh21 jan2 tsá2 ho2 jáɨ13, tɨ3la3 chí2 lɨh32 jáun2 dá2 lɨ́3 cun3quionh3 cuoh2 hmá2 ton2 bíh1. Jɨ3 hi3 ca3zianh3 dí2 tsú2 siáh3 cáun2 hmá2 tiéi13 tɨ3 cuá2 chu21 la3juah21 dúh1 cáun2 hmá2 hɨ́h1. Jmɨ́1jáun2 ca3cónh32 dí2 cú2nga1, hi3 ca3di3qui3 di3jñí32 dí2 ta3 ñí1 tsú2, hi3 zaɨh32 dí2 la3 lá2:

—¡Cuɨ́1 lɨ3quien2 bíh1 Re21 Juo13 tsá2 judíos!

30 Ja3bí1 ca3tiu3 ca3hñéi32 dí2 tsú2 siáh3, hi3 cán23 dí2 siáh3 hmá2 hi3 zianh32 jáun2 Jesús hi3 pá23 dí2 chí1.

31 Jmɨ́1 má2lɨ́2cónh32 dí2 jáun2 cú2nga1 né3, ca3chí2 dí2 siáh3 hmɨh32 zɨ́n13 hi3 jmɨ́1 má2lɨ2quinh3 dí2 jáun2, hi3 jáun2 ca3quinh3 dí2 siáh3 ha1 hi3 qui3 jmɨ́1 quih32. Jmɨ́1 lɨ21 jáun2 né3 ca3jan3 dí2 hi3 ca3ñí1ton13 dí2 crei21.

Má2ton3 tsú2 Jesús crei21
(Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

32 Hú1 juɨ32 jáun2 né3 ca3jenh2 tsú2 jan2 tsá2ñuh2 tsá2 juú2 Cirene, tsá2 jmáɨ2 Sí1mu21; tsá2 hí3 ca3di3quian3 tsú2 jmáɨ1 hi3 cán3 crei21 cha13 Jesús.

33 Tá1la3 jáun2 ca3cha3táunh1 tsú2 tsɨ́3 máh3 míh1 téh23 tsú2 Gólgota, (hi3 hnió3 juáh3 "Máh3 Mú32 Chí1 Tsáu2").

34 Ñí1 jáun2 jmɨ́1 cueh32 dí2 Jesús mu2 má2zéih1 lɨ́n21 quioh21 mɨ3 uóun2jɨeh13 hi3 hɨ́nh3, hi3 má2jan2 mɨ́3 hi3 jmu2 hi3 tiá2 lieih21 tsú2; tɨ3la3 jmɨ́1 má2lɨ́2jɨe3 tsú2 jáun2 cú1pih21 né3, tiú2uú2 ca3he3 yáh3 hɨ́nh3.

35 Ta3 má2chí1tón21 jáun2 Jesús crei21 né3 ca3chí2 hliáu3 jáɨ13, hi3 jáun2 jɨe3 dí2 nɨ́1juáh3 hin2 joh13 ha1 tsú2. [La3 jáun2 bíh1 ca3lɨ3tí3 la3 cun3 hi3 ca3juáh3 jan2 hla1 tɨ32 jë1 Dió32 jmɨ́1 ca3juáh3 la3 lá2: "Ca3tsáunh3 tsú2 hán2 jná13 cun3quionh3 hi3 ca3chí2 jáɨ13".]

36 Jmɨ́1 lɨ21 jáun2 ca3tiánh3 ñí1 jáun2 hi3 ná1jmu2 hua3hí13.

37 Jáun2 ta3 chí1 Jesús ca3tón3 tsú2 huéh3 hi3 jmu2 lin1 hi3 he3 ca3tɨ21 má2ma3ngɨ́3 dí2 tsú2. Huéh3 jáun2 juáh3 la3 lá2: "Tsá2 lá2 bíh1 Jesús Tsá2 lɨ́n3 Re21 Juo13 tsá2 judíos".

38 Ja3bí1 ca3ton3 tsú2 siáh3
crei21 gon3 tsá2 háɨn2 quionh3
Jesús, jan2 tɨ3 cuá2 chu21 hi3
jan2 tɨ3 cuá2 cáun1.
39 Hi3 jáun2 tsá2 há2 ngaɨ32
ñí1 jáun2 né3, ca3tu3 ca3hión32
Jesús, hi3 ca3la3 hi3 jeih32 chí1
bíh1 tsú2,
40 hi3 juáh3 la3 lá2:

—¡Hnú2 tsá2 jlánh1 juánh3
hi3 tsunh21 nú2 hñú3 hɨ́en1
quiú13, hi3 jáun2 ñí1 cá2hnɨ́2
jmáɨ1 jáun2 né3 jmóuh1 nú2
siáh3, né32 né3, lion1 huen2!
Nɨ́1juáh3 tson2 bíh1 cu3tí3 hi3
hnú2 Jon2 Dió32, hi3 jáun2
né3, ¡son2 ñí1 chí1tón21 nú2 nɨ́2
crei21!
41 Ja3bí1 la3 jáun2 tsá2 ná1lɨ́n3
mi3jmú3 siáh3 ca3cónh32
cú2nga1 Jesús, la3 má2quionh3
tsá2 ná1lɨ́n3 tɨ32 liei21 jɨ3
tsá2daun32 tsá2 ná1ñí1 juú2 nɨ́2,
hi3 juónh23 la3 lá2:

42 —Tsá2 siánh3 bíh1 jlánh1
ca3lión32 tsú2, tɨ3la3 hnga2
né3, tiá2 la3 lɨ13 yáh3 lión32.
Nɨ́1juáh3 tson2 bíh1 lɨ́n3 tsú2
Re21 Juo13 dí2 tsá2 Israel, jáun2
cuɨ́1 son2 tsú2 ñí1 crei21 hnga2,
hi3 jáun2 má1jáun2 tanh13 dí2
ta21.
43 Má2ca3chá3 tsú2 cáun2 tsɨ́3
ñí1con2 Dió32, jáun2 né32 né3,
cuɨ́1 liáu21 Dió32 nɨ́1juáh3 hi3
tson2 hniau3; quí1 Jon2 Dió32
yáh3 nɨ32 má2ca3juáh3 ñí1con2
dí2.
44 Hí1 la3 tɨ3 tsá2 háɨn2 jmɨ́1
ná1tón21 jáun2 crei21 cu3tsa32
quionh3 yáh3 tsú2 ca3quiu3
ca3je3 siáh3.

Jmɨ́1 jun1 Jesús
(Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-37)

45 Hi3 jáun2 jmɨ́1 tɨ́3 chi3hiú2
né3, ca3nieh2 tá1 cáun2 hué32,
ca3la3 tɨ3 la3 nió1 hnɨ32 tɨ3
ca3hláu3.
46 Jáun2 la3 cun3 jmɨ́1jáun2
ca3hóh32 Jesús tiá3, hi3
ca3juáh3 la3 lá2:

—Elí, Elí, ¿lema sabactani?
(hi3 hnió3 juáh3 “Dió32 Juóu32
jná13, Dió32 Juóu32 jná13, ¿he3
láɨh32 huen2 jná13 má2lɨ́2zeh2
hnú2?”)
47 Ma3 jan2 tsá2 jmɨ́1 tionh1
hí3 ñí1 jáun2 ca3náɨ32, hi3 jáun2
ca3juáh3:

—Líh3 tsá2 jmɨ́1 lɨ́n3 hí3 tɨ32
jë1 Dió32 má2ñí1téh13 tsá2 nɨ́2.
48 La3 cun3 jmɨ́1jáun2 né3
ngau3 jan2 tsá2 jmɨ́1 tionh1
hí3 ñí1 jáun2 cú2hé2, hi3
ca3ñí1quián13 cáun2 chí2 náh2
hɨnh23 jmáɨ2 hi3 ca3ñí1cuóuh13
quionh3 mu2 má2zéih1 lɨ́n21
quioh21 mɨ3 uóun2jɨeh13, hi3
jáun2 ca3di3chí3 dí2 hná13
hmá2 tiéi13 hi3 ca3ñí1hiéih13
dí2 ho3 Jesús, hi3 hnió3 dí2
hɨ́nh3.
49 Tɨ3la3 tsá2 ñí1 hná1 hí3 né3
ca3juáh3:

—Nɨ́2 tín2 cuɨ́1 lɨ́3 cu3 nɨ́2; cuɨ́1
neh21 nɨ́1juáh3 hi3 já32 Líh3 hi3
ja3liau3.
50 Jáun2 Jesús ca3hóh32 siáh3
cónh3í1 cu3 jéin32 tiá3 lɨ́n32, hi3
jmɨ́1 lɨ21 jáun2 né3 cua3ha3 tsɨ́3.
51 Hi3 jáun2 la3 cun3
jmɨ́1jáun2 ca3zen3 tɨ3 tun3
zaɨnh21 hmɨh32 jmɨ́1 hí1jnáɨ23
ñí1 jlánh1 hɨ́en1 quioh21

cuáh32 chín1, hi3 ca3lɨ3liau3 tɨ3
chi3cuú2 hi3 tsa3 la3 tɨ3 hué32.
Jmɨ́1jáun2 ca3jɨ́eh3 siáh3 hué32,
hi3 jáun2 hláu2 né3, ca3juú2
ca3tsúnh2,
52 hi3 jáun2 jmɨ́1jáun2 ca3qui3
ca3niá3 siáh3 tá2hón32; hi3
hí1 ca3la3 tɨ3 juóun32 lɨ́n32
yáh3 hla1 ca3jenh13, tsá2 jmɨ́1
má2ná1chan1 joh1 Dió32.
53 Tsá2 hí3 ca3huén2 hñu3
tá2hón32 jmɨ́1 má2ca3jenh13
jáun2 Jesús máh3, hi3 jáun2
taunh3 já1 juú2 Jerusalén,
juú2 ná1chan1 ñí1con2 Dió32;
ñí1 jáun2 ca3jɨ́e32 juóun32 lɨ́n32
tsáu2.
54 Né32 né3, jmɨ́1 ca3jɨ́e3
jáun2 hliáu3 tsá2 chín1 tsá2
romano hi3 má2jɨ́eh23 hué32
jɨ3 la3jɨ́32 hi3 ná1lɨ́23 ñí1 hná1
jáun2 nɨ́2 siáh3, quionh3 hliáu3
joh1, tsá2 jmɨ́1 ná1jmu2 hí3
hua3hí13 Jesús, jɨ3lɨn2 bíh1
tsú2 ca3juénh2 lɨ́n32, hi3 jáun2
ca3juónh3 tiáunh1:
—¡Cu3tí3 bíh1 la3 Jon2 Dió32
bíh1 hla1 nɨ́2!
55 Có32 jáun2 jmɨ́1 tionh1
juóun32 tsá2mɨ3 hi3 jmɨ́1
ná1jɨ́e23 ñí1 uóunh3, tsá2 hí3
jmɨ́1 má2ca3ñi3táunh1 cu3hna21
Jesús ca3la3 tɨ3 hué13 Galilea,
jɨ3 hi3 jmɨ́1 má2ca3ma3cáu32
siáh3.
56 Ja1 tsá2 hí3 jmɨ́1 zenh1
Má2réi3 tsá2 ja3 juú2 Magdalá,
jɨ3 Má2réi3 mí1ziú13 Jacobo
quionh3 Sé32, jɨ3 mí1ziú13 tsá1
jon2 Zebedeo nɨ́2 siáh3.

Jmɨ́1 já1haun3 Jesús
(Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

57 Jáun2 jmɨ́1 má2ja3quián3
tá1tsɨ21 hiú2 né3, cuan3 jan2
tsá2ñuh2 tsá2 hánh3, tsá2
jmáɨ2 Sé32, tsá2 hí3 zian2 juú2
Arimatea; ja3bí1 tsá2 hí3 jmɨ́1
má2lɨ́n3 tsá2 hen2 tɨ3 con2
Jesús.
58 Jáun2 ñéi1 hi3 ca3ñí1ma13
hla1 Jesús ñí1con2 Pilato;
jmɨ́1jáun2 ca3jmú3 Pilato
héih32 hi3 jɨenh3 tsú2 hla1
Jesús ñí1con2 tsá2 hí3.
59 Jáun2 Sé32 ca3cón32 hla1
hi3 ca3tsáɨnh32 dí2 cáun2
hmɨh32 jmuh3 tiáu2 hi3 ná1jɨ21
hi3 lɨ3 cun3quionh3 mí2ñi32
lino;
60 hi3 jáun2 ca3ñí1hón21 dí2
cáun2 hñu3 tá2hón32 hmaɨ21
ñí1 jmɨ́1 má2ca3hó3 dí2 hnga2
hñu3 hláu2. Jmɨ́1 má2lɨ́2jnáɨ32
dí2 jáun2 ho3 tá2hláu2 quionh3
cá2 máɨ3 quɨ́n1 pa21 né3, jáun2
ngah3.
61 Hi3 jáun2 la3 re2 ho3
tá2hón32 jáun2 jmɨ́1 tionh1 tá1
gon3 Má2réi3, tsá2 ja3 hí3 juú2
Magdalá jɨ3 Má2réi3 jan2 nɨ́2
siáh3.

Hliáu3 tsá2 jmɨ́1 ná1jmu2 hua3hí13 tá2hón32 quioh21 Jesús

62 Jmɨ́1 cá1jniá21 jáun2 hi3
ná1jueh32 *Jmɨ́1hɨ́en1, jáun2
tsá2 ná1lɨ́n3 mi3jmú3 la3
má2quionh3 tsá2 *fariseos
ca3ñí1jɨen13 Pilato,
63 hi3 ca3ñí1zeh1 dí2 la3 lá2:
—Hnú2 tsá2 ho2 ta21,
má2tsau32 tsɨ́3 jnoh1 hi3 tá1la3
jmɨ́1 zian2 tsá2 tɨ́1 jáɨn2 hí3

ca³juáh³ hi³ ñí¹ cá²hnḯ² jmáɨ¹
néh¹ jenh¹³ dí² ja¹ hla¹.
64 Jáun² né³, chú³² zen¹³
nú² tsá² tsa³jmú³ hua³hí¹³
ca³la³ tɨ³ ñí¹ ca³táɨh¹³ cá²hnḯ²
jmáɨ¹, quí¹ nḯ² lḯ¹ já¹taunh²¹
tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² ta³
já¹niéi² hi³ tsa³chin² hla¹, hi³
má¹lɨ³² jáun² né³ záɨh³² tsáu²
la³ lá²: "¡Má²ca³jenh¹³ bíh¹ tsú²
ja¹ hla¹!" Quí¹ jú¹ tḯ¹jáɨ² ñí¹
ca³táuh³ jáun² dá² lḯ¹³ cáun²
hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ huáh² tsḯ³ la³
cónh³ bíh¹ tḯ¹jáɨ² la³ñí¹ jáun².
65 Jáun² ca³juáh³ Pilato:
—Ó³² tionh² cun³ nió³
hliáu³. Cuá²táunh¹ náh²
quiúnh¹ tsú², cuá²jmu³ náh²
hua³hí¹³ re² lḯn³² tá²hón³² la³
cun³ ñí¹lḯ²³ jen²³ náh².
66 Jáun² ja³taunh²¹ bíh¹
tsú² hi³ ca³ñí¹jnáɨ¹ re² lḯn³²
tá²hón³², hi³ ca³tón³ dí² cáun²
li²¹ ñí¹ quḯn¹ jáun² hi³ lin¹
hi³ má²dí¹jnaɨ³² tiá³, hi³ jáun²
ca³chan³ dí² cun³ nió³ hliáu³
ñí¹ jáun² hi³ jmu³ hua³hí¹³.

28

Jmḯ¹ ca³jenh¹³ Jesús
(Marcos 16:1-8; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

1 Jáun² né³, jmḯ¹ má²ca³nga²
*jmáɨ¹ hi³ tianh³² tsú² tie³,
jmḯ¹ má²já²jnia² la³ñí¹ jmáɨ¹
hi³ ca³lɨ³liau³ sḯ²ma¹ná¹, ngau³
Má²réɨ³ tsá² ja³ hí³ juú² Mag-
dalá, la³ má²quionh³ Má²réɨ³
jan² nḯ² siáh³ hi³ ca³ñí¹jḯe¹³
tá²hón³².
2 Cu³diá²jan² jmḯ¹ ca³jḯeh³
hué³² tiá³ lḯn³², quí¹ jan²
tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² Juo¹³
dí² la³ ca³son² hñu³mɨ³cuú²
hi³ cuan³ ho³ tá²hón³², hi³
jáun² ca³lḯɨh³ tsú² tɨ³ có³² quḯn¹
hi³ jmḯ¹ dí¹jnáɨ²³ jáun² ho³
tá²hón³², hi³ jmḯ¹ lɨ²¹ jáun² né³
ca³cua³tsḯ¹ tsú² ñí¹ quḯn¹ jáun².
3 Tsá² hí³ jmḯ¹ jniá³ cú²tú²
cú²zḯn³ la³jmḯ¹ jniá³ sḯ²
quioh²¹ miíh³², hi³ jáun² ha¹
tsú² né³, jmḯ¹ tiáu² la³jmḯ¹ tiáu²
jan³².
4 Jmḯ¹ ca³jḯe³ hliáu³ hi³
jáun², jáun² lḯ¹ ca³juan³ bíh¹
hi³ ca³juénh²; hi³ jáun²
ca³ta³tonh¹ la³jmḯ¹ tionh² tsá²
má²ná¹jún¹.
5 Jáun² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³²
ca³záɨh³ tsá²mɨ³ hí³ la³ lá² jmḯ¹
ca³cha³táunh¹:
—Ha³ lḯ² juenh³ náh². Jná¹³
ño¹ hi³ hnoh² hnah²³ Jesús
Tsá² ca³taun³ hí³ crei²¹ bíh¹.
6 Tɨ³la³ tiú²uú² hin² zian²
yáh³ ñí¹ lá², quí¹ má²ca³jenh¹³
bíh¹ tsú², rón³² la³ cun³
hi³ qui³ ca³juáh³ tsú² jáun²
jmḯ¹tin². Sá¹nḯ² dúh¹ ñá²jɨe³
náh² ñí¹ jmḯ¹ ca³quión³² tsú²
hla¹.
7 Jáun² né³, tia³juɨ³²
cuá²tánh¹ náh², cuá²zéih³
náh² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²
tsú² la³ lá²: "Má²ca³jenh¹³ bíh¹
tsú² ja¹ hla¹; hi³ jáun² né³²
né³, má²tsó³² tsú² chí¹ján³
tɨ³ Galilea la³ cun³ bíh¹
hnoh², hi³ jáun² ñí¹ jáun² lḯ¹³
cuá¹jɨen¹ náh² tsú²". Jḯ³²la³ hi³
nḯ² bíh¹ ja³ jná¹³ hi³ ja³juánh³²
ñí¹con² hnoh².
8 Hi³ jáun² tia³juɨ³² lḯn³²
bíh¹ ja³tanh²¹ tsá²mɨ³ hí³, hi³
hí¹juenh²¹, jɨ³ hi³ hí¹tsah³ siáh³

tá¹la³ jáun²; hi³ ca³ñí¹caun² dí² jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú².
9 Tá¹la³ hí¹tsá²tánh¹ jáun² tsá²mɨ³ hí³ ca³ma³jnia³² Jesús ñí¹con², hi³ ca³juáh³:

—Hia² náh².

Jáun² tsá²mɨ³ hí³ ca³ma³janh³² ñí¹con² Jesús hi³ ca³ma³tsu³ ma³jónh³² dí² tsú², hi³ ca³zanh³ dí² ta³ tsú².
10 Jáun² Jesús ca³juáh³ ñí¹con² tsá²mɨ³ hí³:

—Ha³ lɨ² juenh³ náh². Cuá²zéih³ náh² renh² jná¹³ hi³ hniáuh³² tsa³táunh¹ tsú² Galilea, hi³ jáun² ñí¹ jáun² jenh¹³ jnoh¹.

Jáɨ¹³ hi³ ca³chá³ hliáu³

11 Tá¹la³ má²hí¹tsá²tánh¹ jáun² tsá²mɨ³, ja³bí¹ ma³ jan² hliáu³ hí³ ja³tanh²¹ tɨ³ já¹ juú², tsá² jmɨ́¹ ná¹jmu² hí³ hua³hí¹³ tá²hón³², hi³ ca³ñí¹zeh¹ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ má²lɨ³² jáun².
12 Jáun² tsá² hí³ né³ ca³ñí¹lienh¹³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú², hi³ ca³ñí¹jmú¹³ cá²hon³ quionh³; jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³cuéh³ dí² hliáu³ hliáun³ lɨ́n³² quɨe³,
13 hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Hnoh² juáh¹³ náh² hi³ ta³ hua² tá¹la³ ná¹cuóun¹ bíh¹ náh² ca³cha³táunh¹ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² Jesús hi³ cuɨ́²ñí¹han¹³ hla¹ Jesús.
14 Hi³ nɨ́¹juáh³ ca³lɨ³ ñi³² tsá² ho² ta²¹ jáɨ¹³ nɨ́² né³, jnoh¹ tauh¹³ tiá³ hi³ má¹hiún¹³ jnoh¹ tsɨ́³ tsú², hi³ jáun² tiá² lɨ³ zia³² uu³mí²tsɨ³² ñí¹con² hnoh².
15 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² né³ ca³héi³ hliáu³ quɨe³, hi³ jáun² ñí¹jmú¹³ la³ cun³ hi³ má²lɨ́²juáh³ tsú² jáun². Hi³ jáun² la³ jáun² bí¹ ná¹juáh²³ tsá² *judíos la³ tɨ³ ta³né³².

Ta²¹ hi³ ca³cué³ Jesús ñí¹con² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²
(Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Hechos 1:8)

16 Jáun² né³, tán¹ quian³jan² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² ja³taunh²¹ tɨ³ tsɨ³ máh³ có³² Galilea ñí¹ jmɨ́¹ má²ca³juáh³ jáun² Jesús jmɨ́¹tin².
17 Hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² tsú² Jesús, ca³ma³tsu³ ma³jónh³² dí²; uá¹jinh¹ ma³ jan² tsáu² jmɨ́¹ ná¹tioh³ tun³ tsɨ́³.
18 Jáun² Jesús ca³ja³janh³² ñí¹con² tsá² hí³, hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Jná¹³ má²ho² jáɨ¹³ ñí¹ ca³la³ jɨ́³² hñu³mɨ³cuú² jɨ³ ñí¹ hué²¹ lá² nɨ́² siáh³.
19 Cuá²táunh¹ náh² ñí¹con² la³jáh³ dúh¹ ñí¹ juo³ tsá² jma², cuá²jmu³ náh² hi³ han³ tsú² tɨ³ con² jná¹³; cuá²zion³ náh² tsú² jmáɨ² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jméi² dí², jɨ³ Jon² tsú², jɨ³ cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jmɨ́²chí³ Chun¹ nɨ́² siáh³.
20 Cuá²ma³tɨn¹³ náh² tsú² hi³ ma³tí³² la³jɨ́³² héih³² hi³ má²cá²jmú³² jná¹³ ñí¹con² hnoh². Hi³ cuɨ́¹ lɨ³ ñíh¹ náh² siáh³ hi³ jná¹³ zenh² ná¹ quiúnh¹ hnoh² ca³la³ tɨ³ ñí¹

cá¹táuh³ jmáɨ¹. [Cun³ nɨ́² bíh¹
tí³ jáɨ¹³.]

Jú¹ Chú³² Hi³ Ca³jmú³ Marcos

Juan² tsá² ziau² jmáɨ² hleh³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² hué³² quiéin²

(Mateo 3:1-12; Lucas 3:1-20; Juan 1:6-8, 15-34)

1 La³ lá² bíh¹ ca³lɨ³liau³ jú¹ chú³² hi³ ca³tɨn¹ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo Jon² Dió³².

2 Ñí¹ Sí² quioh²¹ hla¹ Isaías tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³² rá¹juáh³ la³ lá²:

Sá¹nɨ́² jɨe³, jná¹³ zein²¹ jan² tsá² tsa³can³² jáɨ¹³ ta³ tin² la³ cónh³ bíh¹ hnú²,

tsá² hí³ bíh¹ jmu³ hua³jan²¹ juɨ³² ñí¹ cuóh¹³ hnú².

3 Tɨ³ hué³² quiéin² niéih³ cáun² ho³ tsáu² hi³ ñí¹juah²¹:

Jmu³ náh² hua³jan²¹ juɨ³² ñí¹ já²¹ Juo¹³ dí²;

jmu³ náh² cú²tso² juɨ³² ñí¹ tsó²¹ tsú².

4 Hi³ jáun² bíh¹ cuan³ Juan² hi³ ca³zion³ jmáɨ² tsáu² ñí¹ lɨ́³ jáun² hué³² quiéin², hi³ ca³záɨh³ dí² tsáu² hi³ hniáuh³² záɨ³² tsú² jmɨ́¹ tsɨ́³ jɨ³ hi³ zón³² tsú² siáh³ jmáɨ², hi³ jáun² lɨ́¹³ hin³ tsáu¹³ tsú².

5 La³jɨ́n³² tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ Judea jmɨ́¹ já²táunh¹ hi³ náɨ³² jáɨ¹³ quioh²¹ tsú², la³ má²quionh³ tsá² zian² juú² Jerusalén nɨ́² siáh³; hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ nɨ́¹ má¹lɨ́²ton³ tsú² tso³ quioh²¹, má¹lɨ³² jáun² tɨ́² ziau² Juan² jmáɨ² cua³ Jordán jáun².

6 Ha¹ Juan² hí³ né³ jmɨ́¹ lɨ́³ jñú¹³ jáh³ cánh¹ téh²³ tsú² camello, hi³ jáun² lá² hñéih¹ tsú² jmɨ́¹ lɨ́³ láu²; má³² hi³ jmɨ́¹ cúh² tsú² né³, jáh³ téh²³ tsú² náɨh² bíh¹ quionh³ jmɨ́²toh¹ quioh²¹ toh² zian² ja¹ náɨ².

7 Jáun² tsá² hí³ jmɨ́¹ hleh³² hi³ zaɨh³² tsáu² la³ lá²:

—Né³bɨ́¹ já²¹ jan² tsá² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cun³ bí¹ jná¹³, quí¹ cun³ tiá² cu³ tiá² ren³ bíh¹ jná¹³ quiúnh¹ ná¹ Tsá² hí³, hi³ juáh¹³ hi³ jmɨ́¹ lɨ³ dí¹jñi²¹ jná¹³ ta³ ñí¹ tsú² hi³ hueh²¹ ná¹ láu² tsɨ³² ta³ tsú².

8 Jná¹³ dá² má²lɨ́²ziau³ ná¹ hnoh² jmáɨ² cun³quionh³ jmɨ́² jma³; tɨ³la³ tsá² hí³ né³, ziau³ hnoh² jmáɨ² cun³quionh³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ bíh¹.

Jmɨ́¹ cáun³ Jesús jmáɨ²

(Mateo 3:13-17; Lucas 3:21-22)

9 Jáun² jmɨ́¹jáun² cua³han³ Jesús já¹ juú² Nazaret, juú² hɨ́n¹³ tɨ³ Galilea, hi³ ca³chó³² dí² cua³ Jordán ñí¹ ca³ziau³ jáun² Juan² jmáɨ².

10 Hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹ cuá¹han³ Jesús chu³ jmáɨ² né³, ca³jɨe³ tsú² tɨ³ hñu³mɨ³cuú² hi³ má²ca³niá³, hi³ jáun² má²cuá¹son² Jmɨ́²chí³ Chun¹ ñí¹ quioh²¹ dí² hi³ jniá³ la³jmɨ́¹ jniá³ jan² jáɨ².

11 Hi³ jáun² ca³náɨ³² tsáu² cáun² mah¹ hi³ ja³ tɨ³ hñu³mɨ³cuú², hi³ ñí¹juah²¹ la³ lá²:

—Hnú² bíh¹ Jón³² jná¹³, Tsá² hno³ lɨ́n³² jná¹³, ¡jlánh¹

lɨ́²hiún² tsɨn³² jná¹³ ca³tɨn¹ hnú²!

Satanás cá² lan²³ Jesús
(Mateo 4:1-11; Lucas 4:1-13)

12 La³ cun³ jmɨ́¹jáun² né³, ca³jau³ Jesús Jmɨ́²chí³ Chun¹ tɨ³ hué³² quiéin².

13 Ñí¹ jáun² ca³cuá³ Jesús tun³ló³² jmáɨ¹ hi³ ñi³ngɨ²¹ ja¹ jáh³ hngá¹ jáh³ náɨ², hi³ *Satanás né³ ca³ca³ ca³lau³ quioh²¹ tsú². Jáun² cua³taunh²¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ cua³ma³cáu³² tsú².

Jesús má²liáu³² tá¹³ hué¹³ Galilea
(Mateo 4:12-17; Lucas 4:14-15)

14 Jmɨ́¹ má²hi³² jáun² Juan² tsá² ziau² hí³ jmáɨ² hñu³mí¹ñí² né³, ngah³ siáh³ Jesús tɨ³ hué¹³ Galilea, hi³ hleh³² jú¹ chú³² ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ rón³² lɨ¹³ tónh³² tsú² jo³cuo² Dió³².

15 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:
—Má²ca³ma³jnia² bíh¹ Dió³² Tsá² má²cuá¹hiáun¹ hi³ lɨ́n¹³ Re²¹. Za¹ náh² jmɨ́¹ honh², hi³ tionh² náh² siáh³ ta²¹ jú¹ chú³² hi³ lɨ¹³ liáu³² náh².

Jesús téh²³ quiun³ tsá² zanh²³ jáh³ jmáɨ²
(Mateo 4:18-22; Lucas 5:1-11)

16 Jesús jmɨ́¹ cuá¹tsau³² can³² ñí¹ ná¹ho³ jmáɨ² hué¹³ Galilea, jáun² ñí¹ jáun² né³ ca³jɨ́en³² tsú² Sí¹mu²¹ quionh³ Tre²¹ raɨnh²¹ hi³ ná¹tón³² hmá³ chu³ jmáɨ², quí¹ tsá² zanh²³ jáh³ jmáɨ² bíh¹ tsá² hí³.

17 Hi³ jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:
—Ñá²táunh¹ náh² cu³hna³² jná¹³, hi³ jáun² la³jmɨ́¹ jáun²³ náh² nɨ́² jáh³ jmáɨ² janh²¹ náh² siáh³ tsá²mɨ³cuóun² hi³ tónh³² jo³uón³² jná¹³.

18 Hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³chá³ tsá² hí³ tɨ³ có³² hmá³ jáun² quioh²¹, hi³ ja³taunh²¹ cu³hna²¹ hí³ dí².

19 Cú¹pih²¹ bíh¹ ñí¹ ngau²¹ Jesús hi³ jáun² ca³jɨ́en³² siáh³ Jacobo, jon² Zebedeo, la³ má²quionh³ Juan² dá¹jon²¹, hi³ jmɨ́¹ tiáunh¹ hñu³ mu² hi³ ná¹rauh³² hmá³ quioh²¹.

20 Hi³ jáun² Jesús ca³teh³ siáh³ tsá² hí³; hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³chan³ tsá² hí³ Zebedeo jméi² hñu³ mu² la³ má²quionh³ tsá² ná¹lɨ́n³ quian²¹, hi³ jáun² hí³ dí² né³ já¹taunh²¹ cu³hna²¹ Jesús.

Tsá²ñuh² hún¹ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³
(Lucas 4:31-37)

21 Jmɨ́¹jáun² ca³cha³táunh¹ tsú² juú² Capernaum; hi³ jáun² jmɨ́¹ cá¹chó²¹ *jmáɨ¹ nio² tie³ né³, ca³hi³ Jesús hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos hi³ ca³ma³liáu³² hi³ má²tɨn² tsáu².

22 Tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² né³, lɨ́¹ ca³ja³cáun² bíh¹ tsɨ́³ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ hi³ má²ta² tsú² jáun²; quí¹hliá² jmɨ́¹ cuá¹hɨeh³² tsú² tsáu² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² ho² jáɨ¹³, jun³juáh¹³ la³jmɨ́¹ jmu² tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹ yáh³.

23 Hñu³ cuáh³² jáun² jmɨ́¹ cuá³ jan² tsá²ñuh² hún¹ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³, jáun² ca³hóh³² tiá³ hi³ ca³juáh³:
24 —¿He³ jáɨ¹³ zia³² quiúnh¹ jnoh¹ hnú², Jesús Tsá² Nazaret? ¿Hí¹ ñeh³ hnú² hi³ ña³cua² nú² jnoh¹ quiu³juóu³²? Tsá² cuóu³² bíh¹ jná¹³ hnú², hi³ ño¹ jná¹³ hi³ hnú² Tsá² hɨ́en¹ Tsá² zéi¹ Dió³².
25 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³ tiá³ ñí¹con² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hí³ hi³ ca³juáh³:
—¡Tie³ náu², tun³² tsá²ñuh² nɨ́²!
26 Hi³ jáun² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hí³ né³ ca³jmú³ hi³ ca³jéinh³² tsá²ñuh² hí³ tsá¹ lɨ́¹ jún²³, hi³ ca³hóh³² tiá³ lɨ́n³², jmɨ́¹jáun² cua³han³ hñu³ tsɨ́³ tsá² hí³.
27 Jáun² la³jɨ́n³² tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² ca³ja³cáun² tsɨ́³ hi³ ca³qui³ ca³ngáɨh³ raɨnh²¹, hi³ juáh³:
—¿He³ dá² nɨ³²? ¿He³ dá² jú¹ hmaɨ²¹ nɨ³² hi³ hɨe³² tsú²? ¡Sa³ tɨn² máh³ tsá²ñuh² nɨ́² jmu² héih³² ñí¹con² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹, hi³ jáun² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ má²tí³² máh³!
28 Jáun² né³² cánh³ bíh¹ ca³lɨ³ ñi³² tsú² tá¹ cáun² hué¹³ Galilea hi³ jmu² Jesús la³ jáun².

Jesús jmah²³ mɨ³ziú¹³ Sí¹mu²¹ Pé¹
(Mateo 8:14-15; Lucas 4:38-39)

29 Jmɨ́¹ ca³huén² tsú² hñu³ cuáh³² jáun² né³, ngau³ Jesús quionh³ Jacobo jɨ³ Juan² hñú¹³ Sí¹mu²¹ quionh³ Tre²¹.
30 Jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹ rá²tsáun¹ mɨ³ziú¹³ Sí¹mu²¹ hi³ chéin³; hi³ jáun² tsá² tionh² hí³ ñéih³ la³juɨ³² ca³záɨh³ Jesús hi³ tsá² hí³ rá²tsáun¹.
31 Jmɨ́¹jáun² ngau³ Jesús ñí¹ rón²¹ tsá² hí³, hi³ ca³zanh³ dí² cuo² tsú², hi³ ca³zion³ dí²; hi³ jáun² ca³quin³ hi³ jmɨ́¹ chéin³ tsú², hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ tsú² má³² hi³ cuh³ tsú² jɨ³lɨn².

Jesús jmah²³ juóun³² tsá² tsáun¹
(Mateo 8:16-17; Lucas 4:40-41)

32 Jmɨ́¹ má²ca³ta³tsɨ²¹ hiú² ca³cua³jan² tsú² la³jɨ́n³² tsá² tsáun¹ ñí¹con² Jesús, jɨ³ tsá² jmɨ́¹ tiáunh¹ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ nɨ́² siáh³;
33 hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá² juú² ca³cuú² ca³ngɨh³² ho³hñú¹³.
34 Jmɨ́¹jáun² ca³jmah³ dí² juóun³² lɨ́n³² tsá² tsáun¹; tsá² hí³ jmɨ́¹ ná¹lɨ́n³ hliáun³ ñí¹ mɨ́¹uɨ́³, hi³ juóun³² siáh³ tsáu² ca³huen³ tsú² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³. Jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hí³ jmɨ́¹ má²ná¹ñi³² hi³ hin² tsánh² Jesús, tɨ³la³ Jesús né³ ca³jmú³ héih³² hi³ tiá² hɨe³ tsú² hí³ dí².

Jesús ngaɨ³² jú¹ chú³² ñí¹con² tsá² hɨ́n¹³ hué¹³ Galilea
(Lucas 4:42-44)

35 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³, ta³ ná¹juan³² bíh¹ ca³náu² Jesús hi³ ngau³ hi³ ñí¹lienh¹³ Dió³² ñí¹ má²tɨ³ có³².

36 Jáun² Sí¹mu²¹ la³
má²quionh³ tsá² quionh³
ca³ñí¹hniauh²,
37 hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³chanh²¹
dí² Jesús ca³záɨh³ dí² la³ lá²:
—La³jɨ́n³² bíh¹ tsáu²
ná¹hnauh² hnú².
38 Tɨ³la³ hí³ dí² né³ ca³juáh³:
—Ma³tsáu¹³ dí² juú² tioh³
cu³ jéin³ nɨ́², hi³ tsá¹hléh¹³
dí² uá²jaɨ³² jú¹ chú³² quioh²¹
Dió³² ñí¹ nɨ́²; quí¹ ta²¹ jáun²
yáh³ má²cuán² jná¹³.
39 La³ jáun² bíh¹ ca³ngɨ́³
Jesús hi³ ngaɨ³² jú¹ chú³² hñu³
cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos
hi³ táun³ ma³ quin³² ma³
caun³² juú² hɨ́n¹³ tɨ³ Galilea,
jɨ³ hi³ huen² dí² siáh³ jmɨ́²chí³
hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu².

Jesús jmah²³ jan² tsá² lɨ́n³
mɨ³ho²¹ péin³
(Mateo 8:1-4; Lucas 5:12-16)

40 Jmɨ́¹jáun² cuan³ jan²
tsá²ñuh² lɨ́n³ mɨ́¹uɨ́³ *mɨ³ho²¹
péin³ ñí¹con² Jesús, hi³ jáun²
ca³di³jñí³² dí² hi³ ca³juáh³:
—Tɨn² bíh¹ hnú² jmúh¹³
hi³ lɨ³ jɨn² jná¹³ nɨ́¹juáh³ hi³
hnáuh² nú² jmúh¹³.
41 Jáun² Jesús ca³ja³ miɨ́³ tsɨ́³,
hi³ jáun² ca³tí³ dí² cuo² ñí¹
quioh²¹ tsá² hí³, hi³ ca³juáh³
la³ lá²:
—Hnó³² jná¹³. Hi³ jáun²
¡cuɨ́¹ lan² hnú²!
42 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ tsú²
jáun² la³ nɨ́² né³, la³juɨ³²
ca³hin³ bíh¹ mɨ́¹uɨ́³ jáun²
quioh²¹ tsá² hí³.
43 Jmɨ́¹jáun² ca³hah² Jesús
jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² hí³, tɨ³la³
la³ñí¹ tín² ca³jmú³ tsú² héɨh³²,
hi³ ca³záɨh³ dí²:
44 —Sá¹nɨ́² jɨe³, ha³ lɨ́²
hin² juouh³² hí¹ jan² ha³
lánh³ rón³² lɨ³ hi³ má²laɨn³²
nú²; jɨ́³²la³ ti³ cuánh², hi³
cuá²ma³jnia¹³ ñí¹con² mí²tsáu²
bíh¹, hi³ cuá²cuen²¹ siáh³
jáh³ ñí¹con² Dió³² ca³tɨ²¹ hi³
má²ca³lɨ³ jɨn² nú², la³ cun³
lɨ́³ jáun² héɨh³² quioh²¹ hla¹
Moisés. Hi³ jáun² la³ jáun² lɨ³
ñɨ³² tsáu² hi³ má²laɨn³² nú².
45 Ngah³ bíh¹ tsá²ñuh² hí³
jmɨ́¹ ngah²¹, tɨ³la³ jmɨ́¹ lɨ²¹
jáun² né³, ca³ma³liáu³² hi³
quí² cha³² la³ cun³ hi³ má²lɨ³²
jáun². Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³,
hí¹ cáun² yáh³ juú² tiú²uú²
jmɨ́¹ lɨ́²³ hí³ Jesús chú¹ja²¹,
jáun² tɨ³ cheih³² ñí¹ tiá² hin²
zian² bíh¹ cú²jueh³² jmɨ́¹ ngɨ³²
tsú²; tɨ³la³ tsá² zian² ñí¹
hliáun³ bíh¹ jmɨ́¹ já²táunh¹ hi³
já²jɨe³ tsú².

2

Jesús jmah²³ jan² tsá² hma²
(Mateo 9:1-8; Lucas 5:17-26)

1 Jmɨ́¹ má²ca³nga² tun³ hnɨ³²
jmáɨ¹ jáun² ngah³ siáh³ Jesús
já¹ juú² Capernaum; hi³
jáun² ca³lɨ³ ñɨ³² tsáu² hi³ hí³
má²cuá¹tón²¹ hñú¹³.
2 Hi³ jáun² juóun³² lɨ́n³²
bíh¹ tsáu² ca³cuú² ca³ngɨh³²
ñí¹ cuá³ jáun² Jesús, ca³la³
hí¹juáh³ ho³hñú¹³ yáh³
tiú²uú² jáu² lɨ³. Tá¹la³ jmɨ́¹

dí[1]hɨe[32] Jesús jáɨ[13] quioh[21]
Dió[32] ñí[1]con[2] tsá[2] hí[3] né[3],
3 cua[3]taunh[21] quiun[3]
tsá[2]ñuh[2] hi[3] ná[1]jan[2] jan[2]
tsá[2]ñuh[2] lɨ́n[3] mɨ́[1]uɨ́[3] hi[3] hma[2],
hi[3] rá[1]tsɨn[2] ñí[1] jmu[2].
4 Tɨ[3]la[3] tiá[2] lɨ[3] yáh[3]
tsa[3]táunh[1] tsú[2] ñí[1] cuá[3] Jesús
quí[1]hliá[2] jlánh[1] juóun[32] tsáu[2]
jmɨ́[1] tionh[1], hi[3] jáun[2] tsáɨh[3]
hñú[3] bíh[1] cú[2]jueh[32] ca[3]uú[3]
tsú[2], hi[3] ca[3]quin[3] tsú[2] cuá[1]lá[2]
hi[3] jláɨ[3] hñú[3] la[3] re[2] ñí[1] cuá[3]
jáun[2] Jesús, hi[3] jáun[2] juɨ[32]
jaun[32] bíh[1] ca[3]sión[32] tsú[2] tsá[2]
tsáun[1] la[3] má[2]tsɨn[2] jáun[2] ñí[1]
jmu[2].
5 Jmɨ́[1] ca[3]lɨ[3]tsɨn[2] jáun[2] Jesús
hi[3] cáun[2] tán[1] bíh[1] ná[1]tioh[3]
tsɨ́[3] tsá[2] ca[3]cha[3]táunh[1] hí[3], hi[3]
jáun[2] ca[3]záɨh[3] dí[2] tsá[2] tsáun[1]
hí[3] la[3] lá[2]:
—Hnú[2] jón[3], má[2]cá[2]hin[3]
bíh[1] tso[3] quián[13] hnú[2].
6 Tɨ[3]la[3] ma[3] jan[2] tɨ[32] liei[21]
jmɨ́[1] tionh[1] ñí[1] jáun[2] ca[3]lɨ́n[13]
la[3] lá[2] hñu[3] tsɨ́[3]:
7 “¿He[3] láɨh[32] sa[3] la[3] nɨ́[2]
máh[3] hleh[32] tsá[2]ñuh[2] nɨ́[2]?
Tsá[2] lɨ́[1] chú[2] lɨ́[1] lén[32] Dió[32]
bíh[1] nɨ[32], quí[1] hí[1] jan[2] yáh[3]
tiá[2] hin[2] tɨn[2] hin[3] tso[3], jɨ́[32]la[3]
hnga[2] Dió[32] bíh[1] Tsá[2] tɨn[2]”.
8 Tɨ[3]la[3] Jesús jmɨ́[1] ñi[32] bíh[1]
he[3] lánh[3] ná[1]lɨ́n[23] tsá[2] hí[3], hi[3]
jáun[2] ca[3]záɨh[3] dí[2]:
—¿He[3] láɨh[32] sa[3] la[3] nɨ́[2]
ná[1]lɨ́n[23] hnoh[2]?
9 ¿Hín[2] jáɨ[13] hi[3] tun[3] lá[2]
hi[3] jlánh[1] huán[1] tsɨ́[3] lɨ[3] lin[1]
hi[3] zia[32] pí[3] quioh[21] tsá[2]
hleh[32]; hí[1] cun[3]quionh[3] hi[3]
juáh[3] tsú[2]: “¡Tso[3] quián[13] hnú[2]
má[2]cá[2]hin[3]!”, ho[3] hi[3] juáh[3]
tsú[2]: “¡Náu[2], quiaun[2] jmu[2]
quián[13], hi[3] jáun[2] ngɨ́[1]!” uá[1]?
10 Re[2] bíh[1], cuɨ́[1] má[1]jnia[13]
jná[13] ñí[1]con[2] hnoh[2] hi[3] jná[13]
Jon[2] tsá[2]mɨ[3]cuóun[2], ho[2] ná[1]
jáɨ[13] ñí[1] hué[21] lá[2] hi[3] hin[13] ná[1]
tsáu[13] tsáu[2].
Hi[3] jáun[2] ca[3]záɨh[3] dí[2] siáh[3]
tsá[2] hma[2] hí[3]:
11 —Hnú[2] juo[3] jná[13]: náu[2],
ziáuh[1] jmu[2] quián[13], quiaun[2],
cuánh[2] hñuh[32].
12 Jáun[2] la[3] cun[3] jmɨ́[1]jáun[2]
bíh[1] ca[3]náu[2] tsá[2] jmɨ́[1] hma[2]
hí[3] ta[3] ñí[1] la[3]jɨ́n[32] tsá[2]
jmɨ́[1] tionh[1] hí[3] ñéih[3], jáun[2]
ca[3]ziauh[3] jmu[2] hi[3] jmɨ́[1] tsɨn[2],
hi[3] ca[3]caun[2] ngah[3] hñú[13].
Jáun[2] la[3]jɨ́n[32] tsá[2] jmɨ́[1] ná[1]jɨ́e[23]
hí[3] ca[3]ja[3]cáun[2] lɨ́n[32] tsɨ́[3], jáun[2]
ca[3]ma[3]quien[2] tsú[2] Dió[32], hi[3]
ca[3]juáh[3]:
—¡Hí[1] cónh[3] yáh[3] tiá[2]
má[2]ca[3]neh[21] dí[2] la[3] cun[3] hi[3]
má[2]lɨ́[2]neh[21] dí[2] nɨ́[2]!

Jesús téh[23] Leví
(Mateo 9:9-13; Lucas 5:27-32)

13 Jmɨ́[1] lɨ[21] jáun[2] cua[3]han[3]
Jesús hi[3] ngau[3] siáh[3] can[32]
ñí[1] ná[1]ho[3] jmáɨ[2]; hi[3] jáun[2]
jmɨ́[1] cuá[1]taunh[21] la[3]jɨ́n[32] tsáu[2]
ñí[1] zenh[1] tsú[2] ca[3]ma[3]tɨn[2] dí[2]
tsáu[2].
14 Jáun[2] né[3], tá[1]la[3] má[2]hún[1]
tsú[2] siáh[3] juɨ[32] hi[3] má[2]tsánh[32]
tɨ[3] já[1] juú[2], ca[3]jɨ́en[32] dí[2]
jan[2] tsá[2] jmáɨ[2] Leví jon[2]
Alfeo, hi[3] jmɨ́[1] cuá[1]tón[21] ñí[1]
cuá[1]caɨ[32] hmah[21] [cha[13] tsá[2]
*romanos], hi[3] jáun[2] ca[3]záɨh[3]
dí[2]:

—Ña32 cu3hna32 jná13.

Jmɨ́1jáun2 ca3náu2 Leví, hi3 ngau3 cu3hna21 Jesús.

15 Jmɨ́1 lɨ21 jáun2 né3, Jesús jmɨ́1 cuá1jmu2 má32 hñú13 Leví hí3, la3 má2quionh3 tsá2 haɨn21 hí3 tɨ3 con2, hi3 juóun32 siáh3 *tsá2 caɨ32 hmah21 jɨ3 la3 má2quionh3 tsá2 juáh23 tsáu2 hi3 tiá2 chun1 jmɨ́1 tionh1 ñí1 mesa quionh3 Jesús, quí1 juóun32 lɨ́n32 bíh1 tsá2 jmɨ́1 hí1tsá2táunh1 cu3hna21 tsú2.

16 Tɨ3la3 jmɨ́1 ca3jɨ́e3 tsá2 ná1lɨ́n3 tɨ32 liei21, tsá2 tiáunh1 ja1 cu3 nió3 quioh21 tsá2 téh23 tsú2 *fariseos, hi3 cuá1cúh2 Jesús quionh3 la3jɨ́n32 tsá2 hí3, jáun2 ca3záɨh3 dí2 tsá2 haɨn21 hí3 tɨ3 con2 tsú2:

—¿Ha3 bí1 lánh3 rón32 sa3 tɨ32 juóuh32 hnoh2 cáun2 cuú2 hɨ́nh23 cu3lɨ21 quionh3 tsá2 caɨ32 hmah21 jɨ3 tsá2 ren2 tso3 nɨ́2 siáh3?

17 Jmɨ́1 ca3náɨ32 Jesús jáɨ13 nɨ́2 né3, ca3juáh3:

—Tiá2 tɨ32 mɨ́3 hniah3 yáh3 ñí1con2 tsá2 chun1, ñí1con2 tsá2 tsáun1 bíh1 hniah3. Quí1 tiá2 ja3 yáh3 jná13 hi3 ja3te3 tsá2 chun1, quí1 hi3 ja3te3 tsá2 ná1ren2 tso3 bíh1 jná13 ja3.

Nga2 tsáu2 ñí1con2 Jesús ca3tɨ21 hi3 má2hɨen21 tsú2
(Mateo 9:14-17; Lucas 5:33-39)

18 Cu3 jéin32 jmɨ́1 ná1má2hɨen21 tsá2 haɨn21 tɨ3 con2 Juan2 tsá2 ziau2 hí3 jmáɨ2 jɨ3 tsá2 haɨn21 tɨ3 con2 tsá2 fariseos nɨ́2 siáh3, jmɨ́1jáun2 cua3taunh21 ma3 jan2 tsáu2 ñí1con2 Jesús hi3 ca3ngáɨ3:

—¿He3 láɨh32 sa3 jlánh1 má2hɨen21 tsá2 haɨn21 tɨ3 con2 Juan2 tsá2 ziau2 hí3 jmáɨ2 jɨ3 tsá2 haɨn21 tɨ3 con2 tsá2 fariseos siáh3, tɨ3la3 tsá2 haɨn21 tɨ3 con2 hnú2 má1ná1, tiá2 lin1 má2hɨen21 yáh3?

19 Jáun2 Jesús ca3juáh3 la3 lá2:

—Nɨ́1juáh3 tá1la3 ná1má2hiún2 tsú2 tsɨ́3 quionh3 tsá2ñuh2 tsá2 jenh13 cuo2 ¿hí1 lɨ́13 ma3hɨen21 tsá2 ná1tén1 ñí1 jmu2 tsú2 jmáɨ1 hi3 jenh2 cuo2 tsáu2 dúh1? Tiá2 lɨ́13 yáh3 ma3hɨen21 tsú2 tá1la3 quionh3 bíh1 tsú2 tsá2 jenh13 hí3 cuo2.

20 Tɨ3la3 chau21 bíh1 jmáɨ1 hi3 quin3 tɨ3 có32 tsá2ñuh2 jenh13 hí3 cuo2; hi3 jáun2 má1jáun2 máh3 má2ma3hɨen21 tsá2 hí3.

21 ”Hí1 jan2 yáh3 tiá2 hin2 taun32 cáun2 hmɨh32 tseh1 quionh3 cá2 cuonh21 hmɨh32 hmaɨ21; quí1 tsauh32 bíh1 hná1 hmɨh32 hmaɨ21, hi3 jáun2 cáɨ32 bíh1 hmɨh32 tseh1, hi3 jáun2 tɨ3 jlánh1 bíh1 ñí1 jueh32 má2cáɨ32 má1lɨ32 jáun2.

22 Ja3bí1 la3 jáun2, hí1 jan2 yáh3 tiá2 hin2 tah32 mu2 ráu3 cun3 ñí1 dí1jaun32 hñu3 chí2 láu2 má2tseh1; quí1 nɨ́1juáh3 hi3 jmu3 tsú2 la3 jáun2, má2cáɨ32 bíh1 chí2 láu2 tseh1 jáun2 lɨ́13, hi3 jmu3 mu2 ráu3 cun3 ñí1 dí1jaun32 jáun2, jáun2 lɨ́1 má2tsa3hín3 bíh1 mu2 ráu3 jáun2 lɨ́13 la3 má2quionh3 chí2 láu2. Hi3 jáun2 hñu3 chí2

láu² hmaɨ²¹ bíh¹ hniáuh³² táh³² tsú² mu² ráu³ cun³ ñí¹ dí¹jaun³² jáun².

Tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² Jesús cun³² cuú²miih²¹ jmáɨ¹ nio² tie³
(Mateo 12:1-8; Lucas 6:1-5)

23 Ca³chó³² cáun² jmáɨ¹ hi³ jmɨ́¹ cuá¹ngɨ³² Jesús ja¹ ñí¹ zia³² hi³ jna¹ quioh²¹ tsáu² cáun² *jmáɨ¹ nio² tie³; hi³ jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² né³, ca³ma³liáu³² hi³ caɨ³² chí² hieh² cuú²miih²¹ tá¹la³ hí¹tsá²táunh¹ tsú² jáun².

24 Hi³ jáun² tsá² fariseos ca³juáh³:

—Sá¹nɨ́² jɨe³, ¿he³ láɨh³² jmu² bíh¹ tsá² haɨn²¹ nɨ́² tɨ³ con² hnú² ta²¹ hi³ tiá² ca³tɨ²¹ jmu³ tsú² jmáɨ¹ nio² tie³?

25 Tɨ³la³ hí³ má¹ná¹, ca³juáh³:

—¿Tiá¹ má²ca³híh³ hnoh² hí¹ cónh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² hi³ he³ ca³jmú³ hla¹ re²¹ Dá²vi²¹ cu³ jéin³² jmɨ́¹ lɨ²¹ ñí¹cuóunh²¹ quionh³ tsá² quionh³, hi³ tiá² jmɨ́¹ zia³² hi³ cuh³ tsú²?

26 Tsá² hí³ dá² ca³ñí¹hi³² ñéɨh³ hñú³ cuáh³² lɨ́³ hmɨh³² hi³ ca³ñí¹cúh² *hí³ cuú²miih²¹ hɨ́en¹ hi³ ca³tɨn¹ cuh³ jmáh³la³ tsá² ná¹lɨ́n³ mí²tsáu² bíh¹; hi³ ja³bí¹ ca³cuéh³ tsú² siáh³ tsá² jmɨ́¹ tionh¹ quionh³. La³ jáun² lɨ³ jmáɨ¹ hi³ jmɨ́¹ lɨ́n³ hla¹ Abiatar mí²tsá² hɨ́en¹.

27 Ja³bí¹ ca³záɨh³ tsú² siáh³ tsá² hí³:

—Dió³² ca³jmú³ hi³ zia³² jmáɨ¹ nio² tie³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ tsá²mɨ³cuóun² bíh¹, jun³juáh¹³ ca³lɨ³zian² tsá²mɨ³cuóun² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ jmáɨ¹ nio² tie³ yáh³.

28 Jáun² né³, uá¹ hi³ jmáɨ¹ nio² tie³, cun³ jáun² cáun² ho² bíh¹ Jon² tsá²mɨ³cuóun² jáɨ¹³.

3

Jesús jmah²³ jan² tsá² má²ca³náɨ³ cáun² cuo²
(Mateo 12:9-14; Lucas 6:6-11)

1 Ca³chó³² siáh³ cáun² jmáɨ¹ hi³ ca³ñí¹hi³² Jesús hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos; hi³ ñí¹ jáun² né³ jmɨ́¹ cuá³ jan² tsá²ñuh² jmɨ́¹ má²ca³náɨ³ cáun² cuo².

2 Jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹ ná¹tan² tsú² Jesús hi³ hnió³ dí² jɨe³ nɨ́¹juáh³ hi³ jmah³ tsú² tsá² hí³ tá¹la³ *jmáɨ¹ nio² tie³, hi³ jáun² zia³² ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ chá³² dí² tsáu¹³ tsú².

3 Jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ Jesús tsá² jmɨ́¹ má²ca³náɨ³ hí³ cuo²:

—Náu², jmu³ zenh² nú² ja¹ lá² quiú¹³ jnoh¹.

4 Hi³ jáun² Jesús ca³ngáɨh³ tsá² ná¹ngɨh³² hí³:

—¿He³ ca³tɨ²¹ jmu³ tsú² jmáɨ¹ nio² tie³, hí¹ hi³ chu²¹ ho³ hi³ hlah³? ¿Hí¹ lɨ́¹³ lión³² tsú² tsáu² ho³ hi³ tɨ³ hniáuh³² jngɨh³ uá¹ tsú²?

Tɨ³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, cáun² lɨ¹ ca³tiánh³ tie³ bíh¹.

5 Jmɨ́¹jáun² ca³jɨ́en³² Jesús tsá² hí³ ca³la³ hi³ míh²³ tsɨ́³, jɨ³ hi³ hlah³ jéinh³² dí² siáh³ quí¹hliá² tiá² hnió³ yáh³ tsá² hí³ hi³ ngɨ¹³ jáɨ¹³; hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² lɨ́³ hí³ cuo²:

—Ñéih¹ cuonh².

Jáun² ca³ñeh³ tsá² hí³ cuo², hi³ jáun² jmí¹jáun² la³.

6 Jmí¹jáun² ca³huén² tsá² *fariseos cheih³² hi³ ca³ma³cú¹ ma³ren²¹ jái¹³ quionh³ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² Herodes hi³ ha³ lánh³ jngɨh³ dí² Jesús.

Jmah²³ Jesús juóun³² tsá² tsáun¹
(Mateo 4:23-25; Lucas 6:17-19)

7 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² ngau³ Jesús can³² ñí¹ ná¹ho³ jmáɨ² quionh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ jáun² juóun³² lín³² tsá² zian² hué¹³ Galilea ja³taunh²¹ cu³hna²¹ tsú².

8 Hi³ juóun³² siáh³ tsá² já¹taunh²¹ tɨ³ hué¹³ Judea, tɨ³ já¹ juú² Jerusalén, tsá² Idumea, tsá² zian² tɨ³ jo²¹ cua³ Jordán tɨ³ juɨ³² ñí¹ hia³² hiú², jɨ³ tsá² hué¹³ Tiro quionh³ Sidón siáh³ cua³taunh²¹ hi³ hnió³ jɨ́en³² Jesús jmí¹ ca³lɨ³ ñi³² dí² la³jɨ́³² hua³jueh³² hi³ jmu² tsú².

9 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ ca³záɨh³ Jesús tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² hi³ jmu³ tsú² hua³jan²¹ cáun² mu² hi³ jáun² tiá² cuu³ tiá² jáɨ³² tsú² tsáu².

10 Quí¹hliá² juóun³² lín³² bíh¹ tsáu² má²lí²jmah³ tsú², hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá² tsáun¹ ñí¹ hná¹ jáun² cua³tú¹ cuá¹lɨn³, ca³la³ hi³ cuú² hi³ hlián²³ bíh¹ tsú² hi³ hnió³ tin³ cuo² Jesús.

11 Hi³ tsá² ná¹tiáunh¹ jmí²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsí³ né³, jmí¹ ca³jɨ́en³² dí² Jesús, jáun² ca³di³jñí³² dí² ta³ ñí¹ tsú², hi³ ca³hóh³² hi³ juáh³:

—Hnú² bíh¹ lɨ́n³ Jon² Dió³².

12 Tɨ³la³ Jesús ca³jin³ jmɨ²chí³ hláɨnh¹ hí³, hi³ ca³jmú³ dí² héih³² ñí¹con² hi³ tiá² hin² záɨh³² tsú² hí¹ jan² hi³ hin² tsánh² hí³ dí².

Jesús quianh²³ quian³tun³ tsá² lɨ́n¹³ tɨ³² quian³² jë¹ Dió³²
(Mateo 10:1-4; Lucas 6:12-16)

13 Jmí¹ lí¹ cáɨn² jáun² né³, ngau³ Jesús tsɨ³ máh³, hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³teh³ tsú² tsá² ca³tɨ́³ hí³ tsɨ́³ tsú² hi³ quianh³, hi³ jáun² né³ ja³taunh²¹ tsá² hí³ ñí¹con² dí².

14 Hi³ jáun² ca³hión³² dí² quian³tun³ tsá² hí³ hi³ ñi³táunh¹ dí² quionh³, jɨ³ hi³ zen³ dí² hi³ tsa³hléh² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² ní² siáh³. Tsá² quian³tun³ hí³ né³ ca³teh³ tsú² "*tɨ³² quian³² jë¹ Dió³²".

15 Jáun² ca³cuéh³ dí² tsú² pí³ hi³ lí¹³ huen³ tsú² jmí²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsí³ tsáu², [jɨ³ hi³ tsa³jmah¹ tsú² siáh³ tsá² tsáun¹].

16 Tsá² quian³tun³ hí³ ná¹jmáɨ² la³ lá²: Sí¹mu²¹ tsá² ca³lɨ³ jmáɨ² siáh³ Pé¹;

17 tá¹ gon³ jon² Zebedeo siáh³, Jacobo quionh³ Juan² dá¹jon²¹, la³ cun³ tá¹ gon³ tsá² téh²³ tsú² hí³ Boanerges yáh³ (hi³ hnió³ juáh³ "Tsá² lɨ́n³ la³jmí¹ lín³ miíh³²");

18 jɨ³ Tre²¹ ní², Pí²liéi¹, Bartolomé, Má²téh³, Tú¹ma²¹, Jacobo jon² Alfeo, Tadeo,

Sí¹mu²¹ tsá² ca³lɨ³ quionh³ tsá² cu³ nió³ *Cananista,
19 jɨ³ Judas tsá² zian² juú² Queriot nɨ́² siáh³, tsá² ca³ñí¹jɨenh¹³ hí³ Jesús.

Juáh³ tsáu² hi³ Jesús quian³² pí³ quioh²¹ tsá² hláɨnh¹
(Mateo 12:22-32; Lucas 11:14-23; 12:10)

20 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ngah³ Jesús hñú¹³ quionh³ tsú² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²; hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³ngɨh³² siáh³ juóun³² lɨ́n³² tsáu², ca³la³ hí¹juáh³ tiú²uú² zia³² jmáɨ¹ hi³ cuh³ bíh¹ tsú² lɨ³.
21 Jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñi³² jón¹ raɨnh²¹ Jesús hi³ jáun², jáun² cua³taunh²¹ tsú² hi³ cón³² Jesús, quí¹ jmɨ́¹ ná¹juáh²³ tsáu² hi³ Jesús má²ca³lɨ³ ngo² bíh¹.
22 Ja³bí¹ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹, tsá² ja³taunh²¹ hí³ tɨ³ já¹ juú² Jerusalén jmɨ́¹ ná¹juáh²³:
—Beelzebú tsá² chín¹ juo¹³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ bíh¹ hún¹ hñu³ tsɨ́³ tsá²ñuh² nɨ́², cun³quionh³ pí³ quioh²¹ tsá² hí³ bíh¹ huen² tsú² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu².
23 Hi³ jáun² Jesús né³ ca³teh³ tsá² hí³ hi³ ca³jmú³ dí² cáun² jáɨ¹³ ñí¹con² tsú² hi³ juáh³ la³ lá²:
—¿He³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ hi³ *Satanás lɨ́¹³ chin¹³ cheih³² hnga²?
24 Nɨ́¹juáh³ jmɨ́¹ zia³² hniéi² ja¹ má²tún² hmóu³² tsá² ná¹lɨ́n³ ta²¹, jáun² tiá² lɨ³ uén³ yáh³ tsú² jáɨ¹³ hi³ ná¹ho² jáun².
25 Ja³bí¹ la³ jáun² nɨ́¹juáh³ tsá² zia³² hniéi² hñú¹³, tiá² lɨ³ uén³ yáh³ tsú² cáun² hñú³ cu³tsa³².
26 Hi³ jáun² né³, sá¹jmɨ́¹ hi³ hnga² Satanás jmu² hniéi² ñí¹con² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ jáun² tiá² ma³hɨ́e² yáh³ pí³ quioh²¹ tsú², ñí¹ má²tsa³hín³ bíh¹ tsú² jaun³² nɨ́¹juáh³ la³ jáun².
27 ”Hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lɨ́¹³ hí³ hñú¹³ jan² tsá² pin³ lɨ́n³², hi³ quin³ tsú² la³jɨ́³² hi³ nio² hñú¹³ tsú², nɨ́¹juáh³ tiá² la³ hñe³ yáh³ tsú² tín² tsá² hñú¹³ hí³; quí¹ jɨ́³²la³ la³ jáun² bíh¹ lɨ¹³ quin³ tsú² hi³ quioh²¹ tsú².
28 ”Jú¹ tson² juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh², hi³ la³jɨ́³² tso³ hi³ jmu² tsá²mɨ³cuóun², jɨ³ la³jɨ́³² jú¹ hlah³ hi³ hleh³² tsú², zia³² bíh¹ uu³i³tso³ quioh²¹ tsú²;
29 tɨ³la³ tsá² tú² hión³² Jmɨ́²chí³ Chun¹ má¹ná¹, cun³ jmɨ́¹lɨ́h³ bíh¹ tiú²uú² uu³i³tso³ zia³², ca³la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio² bíh¹ má²ren² tsú² tso³.
30 La³ nɨ́² ca³juáh³ Jesús quí¹hliá² tsá² hí³ jmɨ́¹ ná¹juáh²³ hi³ hí³ dí² hún¹ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³.

Mí¹ziú¹³ Jesús má²já²jɨe³ quionh³ tsá¹ raɨnh²¹
(Mateo 12:46-50; Lucas 8:19-21)

31 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² cuan³ mí¹ziú¹³ Jesús la³ má²quionh³ jɨ³ tsá¹ raɨnh²¹ dí² ñí¹ cuá³; tɨ³la³ cheih³² bíh¹ ca³ta³tonh¹

tsú², hi³ jáun² ca³jmú³ tsú² héih³² hi³ téh³ tsú² Jesús.
32 Hi³ jáun² tsá² jmí¹ tionh¹ cu³ jéin³ ñí¹ cuá³ Jesús
ca³juáh³:
—Mí²ziúh² hnú² quionh³ tsá¹ renh² nú² tionh² cheih³²
ní² hi³ hnauh² hnú².
33 Ti³la³ Jesús né³, ca³záih³ tsá² ná¹ngih³² hí³ la³ lá²:
—¿Hin² dá² tsánh² lín³ mí²zia³² jná¹³ ji³ renh² jná¹³
dúh¹?
34 Jáun² ca³jíen³² dí² tsá² tionh² la³ cu³ la³ jéin³ ñí¹ cuá³
dí² jáun², hi³ jáun² ca³juáh³ dí² la³ lá²:
—Tsá² lá² bíh¹ ná¹lín³ mí²zia³² jná¹³ ji³ jon³ renh²
jná¹³ ní² siáh³.
35 Quí¹ li³ua³ jan² tsá² jmu² la³ cun³ hi³ hnió³ Dió³²,
tsá² la³ hí³ bíh¹ lín³ tsá²mi³ tsá²ñuh² renh² jná¹³, ji³
mí²zia³² jná¹³ ní² siáh³.

4

Jesús jmu² cáun² jái¹³ ca³tin¹ jan² tsá² súh²³ jún²
(Mateo 13:1-9; Lucas 8:4-8)

1 Hi³ jáun² né³, ca³chó³² siáh³ cáun² jmái¹ hi³
ca³ma³liáu³² Jesús hi³ má²tin² tsáu² can³² jmái² lí¹ ná¹ho³.
Ti³la³ juóun³² lín³² bíh¹ tsáu² ca³cuú² ca³ngih³² la³ cu³ la³
jéin³ ñí¹ zenh¹ tsú², hi³ jáun² ca³hi³ tsú² cú²jueh³² cáun²
mu² hi³ jmí¹ rón²¹ can³² jmái² lí¹ ná¹ho³ jáun², hi³ jáun²
ca³cuá³ dí² ti³ ñeh² jáun², hi³ jáun² la³jín³² tsá² hí³
ca³ta³tonh¹ can³² jmái².
2 Jmí¹jáun² ca³ma³tin² dí² tsáu² hliáun³ ñí¹ lín²¹ jái¹³
cun³quionh³ jái¹³ hi³ jmu² dí²; hi³ ca³híeh³ dí² tsú² la³ lá²:
3 —Sá¹ní² niéi² náh² jái¹³ hi³ jmu¹ jná¹³ lá²: Jmí¹ zian² jan²
tsá² ca³ñí¹suh³² jún² ñí¹ná¹² quioh²¹.
4 Tá¹la³ jmí¹ hí¹súh²³ tsú² jáun² jún² né³, la³ ca³súh³²
ca³lá² hú¹ jui³², hi³ jáun² ca³cua³taunh²¹ quiuh²¹ tan³²
hi³ ca³cúh².
5 Ja³bí¹ ca³súh³² siáh³ ca³lá² ñí¹ lí³ ja¹ quín¹, ñí¹ tiá² hliáun³
cuáh¹ jmí¹ tón²¹; hi³ jáun² tia³jui³² lín³² bíh¹ ca³hiá² jún²
jáun² quí¹ cun³ñí¹ hi³ tiá² hliáun³ cuáh¹ jmí¹ zia³².
6 Ti³la³ jmí¹ cá¹chéi²¹ hiú² né³, ca³li³ quiéin² bíh¹, quí¹
cun³ñí¹ hi³ tiá² ñí¹ ñe¹ jmí¹ tioh³ chí² jmu² quioh²¹.
7 Ja³bí¹ ca³súh³² siáh³ ca³lá² ñí¹ la³ hiau² ton². Tia³jui³²
lín³² bíh¹ ca³quí² cá²cuon³ ton² jáun², hi³ jáun² lí¹ ca³juón³
bíh¹ jún² jáun² jmí¹ ca³hiá², hi³ jáun² cun³ tiú²uú² hi³ ca³láu²
bíh¹.
8 Ti³la³ la³jí³² jún² ñí¹ hná¹ jáun² né³, ca³súh³² ñí¹ chu²¹
hué³². Ca³hiá² bíh¹ jún² jáun² hi³ ca³cuon³ bíh¹ re², hi³ jáun²
re² lín³² bíh¹ ca³láu²; ma³ cá² mái³ jún² jáun² ca³cué³
quiú³quia³ mái³ mái³, zia³² hi³ jáun² ca³cué³ hnaih³² nio²
quiú³ mái³ la³ cun³ cá² mái³ jún², hi³ zia³² siáh³ hi³ jáun²
ca³cué³ hña³láu³ mái³ la³ cun³ cá² mái³ jún² jáun².

9 Jmɨ́[1] má[2]lɨ́[2]juáh[3] jáɨ[13] nɨ́[2] Jesús, ca[3]záɨh[3] tsá[2] hí[3]:

—Nɨ́[1]juáh[3] tson[2] tsɨ[21] cuáh[3] náh[2], jáun[2] niéɨ[2] náh[2].

Jesús jmu[2] na[21] he[3] láɨh[32] hleh[32] dí[2] cun[3]quionh[3] jáɨ[13] hi[3] jmu[2] dí[2]

(Mateo 13:10-17; Lucas 8:9-10)

10 Jmɨ́[1] má[2]lɨ[32] jáun[2] né[3], jmɨ́[1] má[2]cuá[1]tón[21] Jesús hnga[2], hi[3] jáun[2] tsá[2] jmɨ́[1] tionh[1] cu[3] jéɨn[3] ñí[1] cuá[3] tsú[2] jáun[2] né[3], la[3] má[2]quionh[3] tsá[2] quian[3]tun[3] hí[3], ca[3]ngáɨh[3] tsú[2] Jesús hi[3] he[3] dá[2] hnió[3] juáh[3] jáɨ[13] hi[3] má[2]lɨ́[2]jmú[3] dí[2] jáun[2].

11 Hi[3] jáun[2] ca[3]záɨh[3] dí[2] tsá[2] hí[3] la[3] lá[2]:

—Hnoh[2] bíh[1] tsá[2] ca[3]tɨn[1] náh[2] hi[3] lɨ[3] ñíh[13] jáɨ[13] hi[3] jmɨ́[1] ná[1]hmá[1] ná[1]jnɨ́[1] ca[3]tɨ[21] ha[3] lánh[3] rón[32] lɨ́[13] tónh[32] tsáu[2] jo[3]cuo[2] Dió[32]; tɨ[3]la[3] tsá[2] ñí[1] hná[1] nɨ́[2] né[3], jɨ́[32]la[3] ti[3] náɨ[32] tsú[2] cun[3]quionh[3] jáɨ[13] hi[3] jmu[2] bíh[1] jná[13];

12 hi[3] jáun[2] uá[1]jinh[1] jɨ́e[3] tsú[2], cun[3] jáun[2] bíh[1] tá[1]tonh[1] tsú[2] la[3]jmɨ́[1] lɨ[3] hi[3] tiá[2] hi[3] lɨ[2]jɨ́e[3], hi[3] uá[1]jinh[1] ne[3] tsú[2], tɨ[3]la[3] cun[3] jáun[2] tiá[2] ngɨ[13] yáh[3] tsú[2] siáh[3], hi[3] jáun[2] tiá[2] tɨ́[1] tiá[2] jeinh[21] yáh[3] jmɨ́[1] tsɨ́[3] tsú[2], hi[3] sa[3]jun[3] lɨ[13] yáh[3] hin[3] tso[3] quioh[21] tsú[2].

Jesús jmu[2] na[21] jáɨ[13] ca[3]tɨn[1] tsá[2] súh[23] hí[3] jún[2]

(Mateo 13:18-23; Lucas 8:11-15)

13 Ja[3]bí[1] ca[3]záɨh[3] dí[2] siáh[3] tsá[2] hí[3] la[3] lá[2]:

—¿Hí[1] tiá[2] ngɨ[23] máh[3] hnoh[2] jáɨ[13] hi[3] má[2]lɨ́[2]jmú[32] jná[13] nɨ́[2]? ¿Ha[3] bíh[1] lánh[3] rón[32] ngɨ[13] náh[2] jáɨ[13] hi[3] jmu[1] ná[1] ñí[1] hná[1] nɨ́[2]?

14 Tsá[2] ngaɨ[32] jú[1] chú[32] quioh[21] Dió[32] bíh[1] lɨ́n[3] la[3]jmɨ́[1] lɨ́n[3] tsá[2] súh[23] hí[3] jún[2].

15 Ma[3] jan[2] tsá[2] náɨ[32] jú[1] chú[32] jáun[2] né[3], lɨ́n[3] la[3]jmɨ́[1] lɨ[3] hú[1] juɨ[32] ñí[1] cá[1]súh[21] jáun[2] jún[2]: náɨ[32] bíh[1] tsú[2] jú[1] chú[32], tɨ[3] la[3] nɨ́[1] má[1]lɨ́[2]niéɨ[32] tsú[2] jáun[2] né[3], má[1]jáun[2] ja[32] Satanás hi[3] quin[23] jú[1] chú[32] hi[3] má[2]jná[1] jáun[2] hñu[3] tsɨ́[3] tsú[2].

16 Jáun[2] tsá[2] he[2] jáɨ[13] tia[3]juɨ[32] lɨ́n[32] né[3], hi[3] ca[3]la[3] hi[3] hiún[2] lɨ́n[32] tsɨ́[3] jmu[2], tsá[2] la[3] hí[3] bíh[1] lɨ́n[3] la[3]jmɨ́[1] lɨ́[3] ja[1] quɨ́n[1] ñí[1] cá[1]súh[21] jáun[2] jún[2]; tia[3]juɨ[32] lɨ́n[32] bíh[1] ca[3]hiá[2] jmɨ́[1] ca[3]hiá[2],

17 tɨ[3]la[3] cun[3]ñí[1] hi[3] tiá[2] hliáun[3] chí[2] jmu[2] cha[23] yáh[3], hi[3] jáun[2] tiá[2] lɨ[3]uén[23]. Hi[3] jáun[2] dá[2] lɨ́[1] hliáh[2] bíh[1] tsɨ́[3] tsú[2] nɨ́[1] má[1]ca[3]lɨ[3] zia[32] uu[3]mí[2]tsɨ[32] ho[3] nɨ́[1] má[1]ca[3]ma[3]tso[2] tsú[2] tsɨ́[3] cun[3]ñí[1] hi[3] ca[3]tɨ[21] jú[1] chú[32] jáun[2].

18 Hi[3] zian[2] né[3] tsá[2] lɨ́n[3] la[3]jmɨ́[1] lɨ́[3] hué[32] ñí[1] ca[3]hiau[2] ton[2] ñí[1] cá[1]súh[21] jáun[2] jún[2]: náɨ[32] tsú[2] jú[1] chú[32] quioh[21] Dió[32],

19 tɨ[3]la[3] jlánh[1] lɨ́[1] quí[2] lɨ́[1] cha[32] tsú[2] hliáun[3] ñéɨh[3] tsɨ́[3] ca[3]tɨ[21] hi[3] zia[32] ñí[1] hué[21] lá[2], jɨ[3] hi[3] lɨ́[1] lɨ́[2]can[2] tsú[2] hi[3] lɨ́[2]hniá[1] tsú[2] hi[3] lɨ́[13] lɨ[3] hánh[3], hi[3] jáun[2] chau[32] jmáɨ[1] hi[3] lɨ́[2]hniá[1] tsú[2]

hi³ zioh² hi³ hlá² hi³ nɨ́². La³jɨ³² hi³ jáun² bíh¹ jmu² hi³ tiú²uú² lɨ́² quien² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² hñu³ tsɨ́³ tsú², hi³ jáun² ñí¹con² tsá² la³ hí³ tiá² hi³ lau³² hí¹ cáun² yáh³.

20 Tɨ³la³ zian² ma³ jan² tsá² náɨ³² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³², hi³ jáun² he² tsú² re² jáɨ¹³ jáun²; tsá² la³ hí³ bíh¹ lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hué³² chu²¹ ñí¹ cá¹súh²¹ jáun² jún². Hi³ jáun² ñí¹con² tsá² la³ hí³ né³ lau³² re² lɨ́n³² máɨ³, la³jmɨ́¹ lau³² re² lɨ́n³² máɨ³ jún² hi³ ca³súh³² jáun² ñí¹ lɨ́³ hué³² chu²¹. Ma³ jan² tsá² hí³ lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ ñí¹ ca³cué³ quiú³quia³ máɨ³ la³ cun³ cá² máɨ³, hi³ ma³ jan² né³ lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ ñí¹ ca³cué³ ma³ hnaɨh³² nio² quiú³ máɨ³ la³ cun³ cá² máɨ³, hi³ zian² siáh³ tsá² lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ ñí¹ ca³cué³ ca³la³ tɨ³ hña³láu³ máɨ³ la³ cun³ cá² máɨ³ jáun².

Jesús jmu² siáh³ cáun² jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ cáun² sɨ́²

(Mateo 5:15-16; Lucas 8:16-18; 11:33-36)

21 Ja³bí¹ ca³záɨh³ tsú² siáh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—¿Hí¹ lɨ́¹³ héinh³² tsú² sɨ́² hi³ jáun² zíh³² tsú² ñeh² tsɨ́¹ cuó² ho³lá²dá² ñeh² jen³ juáh¹³? Tiá² jáun² yáh³, chi³cuú² bíh¹ dí²chí³ tsú² sɨ́², ñí¹ lɨ́¹³ taɨ²¹ joh¹ tá¹ cáun² ñéih³.

22 Hí¹ cáun² yáh³ hi³ ná¹hmá¹ tiá² zia³² hi³ juáh¹³ hi³ tiá² lɨ́¹³ jnia³; hi³ hí¹ cáun² yáh³ siáh³ hi³ ná¹hmá¹ ná¹jnɨ́¹ tiá² zia³² hi³ juáh¹³ hi³ tiá² lɨ́¹³ jñéih³.

23 Hnoh² tsá² tsɨ²¹ cuáh³, niéi² náh².

24 Ja³bí¹ ca³juáh³ siáh³ Jesús ñí¹con² tsá² hí³ la³ lá²:

—Sá¹nɨ́² quián² náh² re² hua³hí¹³ la³ cun³ hi³ naɨh³² náh². Quí¹ la³ cun³ tí³ héih³² hi³ chah³² náh² ca³tɨ²¹ jú¹ tson² hi³ cueh³² náh² tsáu², la³ jáun² bíh¹ cué³² siáh³ Dió³² ñí¹con² hnoh², hi³ tɨ³ hliáun³ bíh¹ jú¹ tson² ñí¹ hná¹ nɨ́² cué³² náh² siáh³ Dió³².

25 Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² zia³² quioh²¹, tɨ³ hiáuh³ bíh¹ tsú² hná¹ jáun²; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² zia³² quioh²¹ né³, tɨ³ quin³ bíh¹ la³ cun³ cú¹pih²¹ hi³ jmɨ́¹ zia³² quioh²¹ tsú².

Jesús jmu² jáɨ¹³ he³ lánh³ rón³² hia³² jún²

26 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³juáh³ siáh³ Jesús:

—Tsá² tónh³² jo³cuo² Dió³² lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ jún² hi³ jñi³² jan² tsáu² hué³² quioh²¹.

27 Jún² jáun² dá² tsá²hi³² hñu³ hué³²; hi³ jáun² uá¹ hi³ rá²cuóun¹ tsú², uá¹ hi³ cuá¹ñí¹ tsú², jún² jáun² cáun² hia³² bíh¹, hi³ cuóun² siáh³, tɨ³la³ tsá² lɨ²jñí³² né³ tiá² ñi³² yáh³ he³ lánh³ rón³² lɨ²³.

28 Cun³ jáun² jmu² hué³² bíh¹ hi³ lɨ²³ la³ jáun²; la³ñí¹ tín² hia³² ta³, má¹jáun² hia³² ñí¹ tóh²¹ máɨ³ cuú²miih²¹, hi³ cáɨn² jáun² máh³ lɨ́² hán¹ máɨ³ jáun².

29 Hi³ jáun² nɨ́¹ má¹ca³lɨ³ quiéin² máɨ³ jáun² né³, jáun² má²tsa³quiaun² bíh¹ tsú², quí¹ má²ca³láu² bíh¹.

Tsá² tónh³² jo³cuo² Dió³² lɨn¹³ la³jmɨ́¹ lɨ³ jún² mostaza
(Mateo 13:31-32; Lucas 13:18-19)

30 Ja³bí¹ ca³juáh³ siáh³ Jesús:

—¿He³ yáh³ cun³quionh³ lɨ¹³ cunh²¹ jná¹³ tsá² tónh³² jo³cuo² Dió³²? ¿He³ dá² jáɨ¹³ lɨ¹³ jmu¹ jná¹³?

31 Quí¹ tsá² tónh³² jo³cuo² Dió³² lín¹³ la³jmɨ́¹ lɨ³ cá² máɨ³ mɨ³ mostaza hi³ ca³jñí³ jan² tsáu² hué³² quioh²¹. Máɨ³ jáun² bíh¹ máɨ³ hi³ jlánh¹ bíh¹ pih²¹ la³ cónh³ bíh¹ ñí¹ jɨ³lɨ³² jún² hi³ zia³² hngá¹máh³;

32 tɨ³la³ nɨ́¹ má¹já²jná¹ jáun² né³, cuóun² hi³ jáun² lɨ²³ cáun² hmá² hi³ jlánh¹ bíh¹ pa²¹ la³ cónh³ bíh¹ la³jɨ́³² náɨ² má²ró³² ñí¹ hná¹ jáun², hi³ hia³² cuú² ñeh¹, hi³ hí¹ la³ tɨ³ quiuh²¹ tan³² yáh³ lɨ¹³ na³tsɨ́³ za³ ja¹ hính¹³ quioh²¹.

He³ ca³tɨ²¹ jmúh³² Jesús ta²¹ jáɨ¹³ hi³ jmu²
(Mateo 13:34-35)

33 La³ nɨ́² bíh¹ ca³ma³tɨn² Jesús tsáu² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² cun³quionh³ hi³ jmu² hliáun³ ñí¹ jáɨ¹³, la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ lɨ¹³ lɨ³ ngɨ¹³ tsú².

34 Hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ jmɨ́¹ zaɨh³² tsú² tsáu² ta³ tiá² quionh³ cáun² jáɨ¹³ hi³ jmu² tsú²; tɨ³la³ jmɨ́¹ nia³² bíh¹ tsú² la³jɨ́³² jáɨ¹³ jáun² ñí¹con² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² nɨ́¹ má¹ca³ta³tonh¹ hmóu³².

Jesús jmu² hi³ niau²¹ tie³ jmáɨ² jɨ³ chí³
(Mateo 8:23-27; Lucas 8:22-25)

35 Jmɨ́¹ ca³niéɨ² jáun² né³ ca³záɨh³ dí² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²:

—Ma³tsáu¹³ tɨ³ jo²¹ jmáɨ².

36 Jáun² né³, ca³chan³ dí² tsá² jmɨ́¹ ná¹ngɨh³² hí³, hi³ jáun² ca³taunh³ tsá² joh¹ dí² hñu³ mu² ñí¹ qui³ jmɨ́¹ má²dí¹hún¹ dí² jáun², hi³ ca³jan³ dí² tsú² hi³ tsa³táunh¹ quionh³; ja³bí¹ jmɨ́¹ hí¹tsá²toh³ siáh³ ma³ cáun² mu² siáh³ siáh³ quionh³ mu² jáun².

37 Hú¹ juɨ³² jáun² né³ ja³ chí³ tiá³ lín³², hi³ ca³la³ má²tsá²ha²¹ bíh¹ jmáɨ² hñu³ mu², hi³ jáun² jmɨ́¹ má²hí¹conh³² bíh¹ jmáɨ² hñu³ mu².

38 Tɨ³la³ Jesús má¹ná¹, jmɨ́¹ má²rá²cuóun¹ bíh¹ ñí¹ lɨ³ tɨ³ cu³hna²¹ mu² hi³ cuá¹can¹ cáun² hi³ huá¹; jáun² né³ tsá² tiáunh¹ hí³ hñu³ mu² ca³ñí¹ñi¹³ tsú² hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—¡Tɨ³², sa³ tiá² hɨ³² máh³ honh² hnú², já² tɨ³ ñeh² bíh¹ má²hí¹tsá²hanh³² dí²!

39 Hi³ jáun² ca³náu² Jesús hi³ ca³jin³ chí³; hi³ ca³záɨh³ siáh³ jmɨ́²miih²¹ la³ lá²:

—¡Ta³máɨh³! ¡Hnú² jmáɨ², tie³ cuɨ́¹ tá¹ron¹³ nú²!

Jmɨ́¹jáun² ca³hná³ chí³, jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ta³no¹ tie³ pih²¹.

40 Jmɨ́¹jáun² né³ ca³záɨh³ Jesús tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²:

—¿He3 láɨh32 jlánh1
ná1juenh21 náh2? ¿He3 láɨh32
jlánh1 tiá2 cáun2 la3 nio2
honh2 náh2?
41 Jáun2 tsá2 hí3 ca3ta3ná1juenh21
lɨ́n21 bíh1, hi3 jáun2 ca3juu3
ca3hlénh3 ja1 hmóu32:
—¿Hin2 dá2 tsánh2 tsá2 nɨ́2,
sa3 la3 jɨ3 chí3 jɨ3 jmɨ́2miih21
máh3 taunh2 ta21?

5

Tsá2ñuh2 tiáunh1 juóun32
lɨ́n32 jmɨ́2chí3 hláɨnh1 hñu3 tsɨ́3
(Mateo 8:28-34; Lucas
8:26-39)
1 Jáun2 ca3cha3táunh1 bíh1
tsú2 tɨ3 jo21 jmáɨ2, hué32
quioh21 tsá2 Gerasa.
2 La3 cun3 jmɨ́1 cuá1han3
Jesús hñu3 mu2 ja3 jan2
tsá2ñuh2, tsá2 jmɨ́1 cuá3 ñéih3
jéin3lo1 hi3 táun3 ñí1 ná1hón21
hla1, hi3 cuan3 ñí1 zenh1 Jesús;
tsá2 hí3 jmɨ́1 tiáunh1 jmɨ́2chí3
hláɨnh1 hñu3 tsɨ́3.
3 Tsá2ñuh2 hí3 dá2 jmɨ́1
má2cuá3 bíh1 ñí1 táun3 jéin3lo1
ñí1 ná1hón21 hla1, hí1 jan2
yáh3 tiá2 hin2 jmɨ́1 tióh32 hi3
hñe3 tsá2 hí3 uá1jinh1 quionh3
cá2den1ná1.
4 Hliáun3 jéin32 lɨ́n32 bíh1
jmɨ́1 má2ca3hñéi32 tsú2 cuá2
ta3 tsá2 hí3 cun3quionh3 hñe13
jɨ3 cá2den1ná1, tɨ3la3 tiú2nio2
bíh1 jmɨ́1 caɨ32 tsú2 hi3 jmu2
juoh1 mí1 siún1 nio2, hí1 jan2
yáh3 tiá2 hin2 jmɨ́1 tióh32.
5 La3jɨ́32 jmáɨ1 bíh1 jmɨ́1 ngɨ32
tsú2 la3 huá2 la3 jma2, hi3 ñɨ3tɨ́1
ñɨ3hóh21 ñí1 lɨ́3 tsɨ3 máh3 jɨ3
ja1 ñí1 ná1hón21 hla1 nɨ́2 siáh3,
hi3 jmɨ́1 quí2 jmɨ́1 jñeɨ32 quɨ́n1
quioh21 hnga2 ca3la3 ca3cuɨ́h3.
6 Tɨ3la3 jmɨ́1 ca3jɨ́en32 tsú2
Jesús hi3 zenh2 ñí1 uóunh3,
jáun2 ngau3 cú2hé2 lɨ́n32 hi3
ca3ñí1di3jñí32 ta3 ñí1 Jesús,
7 hi3 jáun2 ca3la3 má2hóh32
tiá3 ca3juáh3:
—¿He3 ca3tɨn1 hnú2 quiúnh1
jná13, hnú2 Jesús Jon2 Dió32
Tsá2 cú2 juenh2? Ca3la3 jɨ́e23
Dió32, ¡ha3 lɨ́2 jmú2 hian2
honh2 ñí1con2 jná13!
8 La3 nɨ́2 ca3juáh3 tsá2 hí3
quí1hliá2 Jesús má2dí1jmu2
héih32, hi3 juáh3 la3 lá2:
—¡Hnú2 jmɨ́2chí3 hláɨnh1,
tun32 tsá2 nɨ́2!
9 Jáun2 Jesús ca3ngáɨ3
ñí1con2 tsá2 hí3:
—¿Ha3 lánh3 jmáɨ2 hnú2?
Jáun2 tsá2 hí3 ca3ngáɨ3:
—Cu3 Nió3 bíh1 jmáɨ2 jná13,
quí1 juóu32 bíh1 jnoh1 ná1láɨ3.
10 Hi3 jáun2 jmɨ́2chí3 hláɨnh1
hí3 jlánh1 ca3hiu3 ca3mɨ́3 lɨ́n32
ñí1con2 Jesús hi3 tiá2 ze3 tsú2
ñí1 uóunh3 lɨ́n32 la3 cun3 hué32
jáun2.
11 Tsoh2 máh3 zeh2 có32
jáun2 né3, jmɨ́1 tiáunh1 juóun32
mí2ñí3 hi3 ná1cúh2 háu2.
12 Jáun2 jmɨ́2chí3 hláɨnh1 hí3
né3, ca3hiu3 ca3mɨ́3 hi3 ca3juáh3
la3 lá2:
—Ze2 tiá3 jnoh1 ñí1 tiáunh1
mí2ñí3 ó32; cué1 jáɨ13 hi3
tsá1tauh21 jnoh1 hñu3 tsɨ́3 jáh3.
13 Jáun2 ca3cué3 bíh1 Jesús
jáɨ13. Hi3 jáun2 jmɨ́1jáun2
ca3huén2 jmɨ́2chí3 hláɨnh1
hñu3 tsɨ́3 tsá2 hí3, hi3 jáun2
ca3ñí1tiónh21 hñu3 tsɨ́3 mí2ñí3

hí³. Cun³ tun³ mei²¹ mí²ñí³
hí³ jmɨ́¹ tín³. Jáun² la³jɨn³²
mí²ñí³ hí³ ca³cuóun³ cú²hé²
lɨ́n³² tɨ³ ñí¹ dí¹jɨ²³ ñí¹ hlaɨh³
lɨ́n²¹, jáun² ca³sunh³ chu³
jmáɨ², hi³ jáun² ca³hnúh³²
jmáɨ².

14 Jáun² tsá² jmɨ́¹ ná¹jmu²
hua³hí¹³ mí²ñí³ hí³ ca³cuóun³,
hi³ ca³ñí¹chá² já¹ juú² jɨ³ ñí¹
náɨ². Hi³ jáun² cua³taunh²¹
tsá² juú² hi³ cua³jɨ́e³ tsú²
nɨ́¹juáh³ he³ dá² má²lɨ³².

15 Jmɨ́¹ cuá¹taunh²¹ tsú²
ñí¹ zenh¹ jáun² Jesús né³,
ca³jɨ́en³² tsú² tsá² jmɨ́¹ tiáunh¹
hí³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³
tsɨ́³ hi³ má²cuá¹tón²¹ hi³
má²quih³² ha¹, hi³ má²chun¹,
ha³ tiú²uú² ngo² yáh³. Hi³
jáun² tsá² ca³cha³táunh¹ hí³
né³, ca³juénh² lɨ́n³² bíh¹.

16 Jáun² tsá² ca³jɨ́e³ hí³ la³
cun³ hi³ má²lɨ³² jáun² ñí¹con²
tsá² jmɨ́¹ tiáunh¹ hí³ jmɨ́²chí³
hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ né³, ca³chá³
ñí¹con² tsá² cuá²taunh²¹ hí³,
hi³ ca³chá³ tsú² siáh³ la³ cun³
hi³ lɨ³ jáun² ñí¹con² mí²ñí³ hí³.

17 Jmɨ́¹jáun² ca³ma³liáu³²
tsá² hí³ hi³ ca³hiu³ ca³mɨ́³
ñí¹con² Jesús hi³ cua³haɨn³²
tsú² hué³² jáun² quioh²¹ dí².

18 Jmɨ́¹ tɨ³ ñí¹ hí³ siáh³ Jesús
hñu³ mu², jáun² tsá²ñuh² jmɨ́¹
tiáunh¹ hí³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹
hñu³ tsɨ́³ ca³hiu³ ca³mɨ́³ ñí¹con²
Jesús hi³ tsó³² dí² quionh³.

19 Tɨ³la³ Jesús tiá² jáɨ¹³
ca³cué³ yáh³, la³ lá² bíh¹
ca³juáh³:

—Cuánh² hñuh³² ñí¹ tionh¹
jon³ renh² nú², cuá²chá¹
la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ má²lɨ́²jmú³
Dió³² ñí¹con² nú², jɨ³ hi³ ha³
lánh³ rón³² ca³ja³ mií³ tsɨ́³ tsú²
ñí¹con² nú² siáh³.

20 Jáun² ngah³ bíh¹ tsá²ñuh²
hí³, hi³ ca³ma³liáu³² cha³²
ñí¹con² tsá² zian² tá¹ quia³
juú² míh¹ tiá² ná¹cunh² jáun²
la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ má²lɨ́²jmú³
jáun² Jesús ñí¹con² tsú²; hi³
jáun² lɨ́¹ ca³ja³cáun² bíh¹ tsɨ́³
la³jɨ́n³² tsáu².

Jesús ja³jmah¹ jon² Jairo; hi³ hú¹ juɨ³² jáun² né³, lan² siáh³ jan² tsá²mɨ³ tsáun¹

(Mateo 9:18-26; Lucas 8:40-56)

21 Jmɨ́¹ cá¹chánh²¹ siáh³
Jesús jo²¹ jmáɨ² lɨ́¹ ná¹ho³
jáun², ñí¹ zenh¹ tsú² jáun²
ca³cha³táunh¹ juóun³² lɨ́n³²
tsáu², hi³ jáun² ca³ta³zanh¹
bíh¹ tsú² can³² jmáɨ² jáun².

22 Jmɨ́¹jáun² ca³chó³² jan²
tsá² chín¹ cáun² cuáh³²
quioh²¹ tsá² *judíos, tsá² hí³
jmɨ́¹ jmáɨ² Jairo. Jmɨ́¹ ca³jɨ́en³²
tsú² Jesús, jáun² ca³di³jñí³² hi³
ca³jmú³ cuá¹hin³ la³ tɨ³ hué³²
ta³ ñí¹ tsú²,

23 hi³ jáun² ca³hiu³ ca³mɨ́³
lɨ́n³² dí² ñí¹con² tsú², hi³
ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Mɨ́¹míh¹ jón³² jná¹³
má²ñí¹jún³, ña³² tiá³ hñu³²
jná¹³, ñá²ra³tsɨ³² cuonh² ñí¹
quioh²¹ tsú² hi³ jáun² lán¹³ hi³
tiá² jún³.

24 Jáun² Jesús ngau³
quionh³ tsá² hí³; tɨ³la³ juóun³²
lɨ́n³² bíh¹ tsáu² ja³taunh²¹
cu³chin¹ cu³hna²¹ tsú² ca³la³

má²chí¹cuú² chí¹jaɨn³² bíh¹ tsú².
25 Ja¹ tsá² hí³ né³ jmɨ́¹ cuá¹tsau³² jan² tsá²mɨ³ tsáun¹, quia³túnˀ³ mii² jmɨ́¹ má²tí³ hi³ zian² tsú² jmɨ́²hán¹.
26 Jmɨ́¹ má²ca³ma³tso² lɨ́n³² bíh¹ tsú² tsɨ́³ hi³ má²ñéi¹ hliáun³ hñú¹³ tɨ³² mɨ́³, jáun² jɨ³lɨ³² bíh¹ hi³ jmɨ́¹ zia³² quioh²¹ tsú² jmɨ́¹ má²cá²tsá³²; tɨ³la³ cha³ jmɨ́¹ jmu³ ta²¹ hi³ jáun², tɨ³ lɨ³mɨ́¹ jmɨ́¹ má²cá²já³² bíh¹ mɨ́¹uɨ́³ hi³ zian² tsú².
27 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² tsá²mɨ³ hí³ jáɨ¹³ hi³ cha³² tsáu² hi³ ca³tɨn¹ Jesús, jáun² hi³ dí² ja¹ tsáu² hi³ ngau³ má²janh² tɨ³ cu³hna²¹ Jesús, jáun² ca³tí³ dí² cuo² zéi¹ ha¹ tsú².
28 Quí¹ ca³lɨ́n¹³ tsú² hñu³ tsɨ́³ la³ lá²: “Cun³ lán¹³ bíh¹ jná¹³ uá¹jinh¹ cun³ ti³ hlieih²¹ jná¹³ uón³² cú¹pih²¹ zéi¹ ha¹ bíh¹ tsú²”.
29 Jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³hná³ jmɨ́²hán¹ tsú²; jmɨ́¹jáun² ca³lɨ³lieih²¹ tsú² hi³ má²cá²hin³ bíh¹ mɨ́¹uɨ́³ hi³ jmɨ́¹ zian².
30 Jáun² jmɨ́¹jáun² ca³lɨ³lieih²¹ uá²jaɨ³² Jesús hi³ má²laɨn³² jan² tsáu² cun³quionh³ pí³ quioh²¹ dí²; jáun² ca³jinh³ dí² tɨ³ cu³hna²¹ ja¹ ñí¹ hí¹já²táunh¹ jáun² tsáu², hi³ ca³juáh³:

—¿Hin² tsánh² lɨ́²tí³ cuo² hán² jná¹³?

31 Jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² ca³juáh³ la³ lá²:

—Já² nɨ́² bíh¹ jɨ́eh³² nú² ca³la³ hi³ cuú² jáɨ³² bíh¹ tsáu², ¡sa³ ngaɨh³² ma³ nú² hi³ hin² tsánh² lɨ́²tie³ cuo²!
32 Tɨ³la³ Jesús né³, la³ má²jɨ́e²³ jáun² bíh¹ tɨ³ hlá² tɨ³ nɨ́² hi³ hnah² nɨ́¹juáh³ hin² dá² tsánh² lɨ́²tie³ dí² cuo².
33 Tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ ñi³² tsá²mɨ³ he³ má²lɨ³² ñí¹con² né³, jáun² ngau³ ca³la³ má²juán²³ hi³ má²juénh² hi³ ca³ñí¹di³jñí³² hi³ ca³jmú³ cuá¹hin³ la³ tɨ³ hué³² ta³ ñí¹ Jesús, hi³ ca³chá³ la³jɨ́³² jú¹ tson².
34 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá²mɨ³ hí³:

—Hnú² jón³, má²laɨn³² hnú² quí¹ cun³ñí¹ hi³ lɨ́²cháh¹ nú² cáun² honh². Cuánh² cáun² hi³ re² hi³ tɨn², jɨ³ hi³ cuɨ́¹ chun¹ nú² la³ má²chun¹ nú² nɨ́² siáh³.
35 Tá¹la³ jmɨ́¹ dí¹hleh³² jáun² Jesús cua³taunh²¹ tsá² hñú¹³ Jairo, tsá² chín¹ hí³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos, jáun² ca³záɨh³ dí² Jairo la³ lá²:

—Má²jun² bíh¹ mɨ́¹míh¹ jónh²¹ hnú²; ¿he³ láɨh³² ma³tsan¹³í¹ máh³ hnú² tsɨ́³ Tɨ³²?
36 Tɨ³la³ Jesús má¹ná¹, hí¹juáh³ tiá² ca³ma³jáun² bíh¹ la³ cun³ hi³ juáh³ jáun² tsá² hí³, jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² chín¹ hí³ cuáh³²:

—Ha³ lɨ́² juenh³, ñí¹ jɨ́²¹la³ chá¹ hnú² cáun² honh² bíh¹.
37 Jmɨ́¹jáun² tiú²uú² ca³cué³ yáh³ tsú² jáɨ¹³ hi³ tsa³táunh¹ tsá² siánh³ quionh³, jɨ́³²la³ Pé¹, Jacobo jɨ³ Juan² raɨnh²¹ Jacobo bíh¹ nɨ́² siáh³.
38 Jmɨ́¹ ca³cha³táunh¹ tsú² hñú¹³ tsá² chín¹ hí³ cuáh³² né³, ca³jɨ́e³ tsú² hi³ má²nio²

tiá³ siaun³² lín³² hi³ ná¹tí² ná¹hóh³² tsáu² hi³ hó² jngɨh².

39 Jáun² ca³hi³ Jesús, hi³ ca³juáh³:

—¿He³ láɨh³² lí¹ tiáunh¹ tiá³ siaun³² lín³² hnoh² jɨ³ hi³ ná¹uoh³² náh² siáh³? Mí¹míh¹ ní² tiá² rá²jún¹ yáh³, quí¹ rá²cuóun¹ bíh¹ tsú².

40 Tɨ³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, cáun² lí¹ ca³jú² ca³ngáɨ³² bíh¹ Jesús. Jáun² Jesús ca³jmú³ héih³² hi³ huén³² tsú² la³jín³², jɨ³²la³ jméi² jɨ³ mí¹ziú¹³ bíh¹ mí¹míh¹ ca³jan³ tsú², jɨ³ tsá² gáun³ jmí¹ quionh³ tsú² hí³ bíh¹, hi³ jáun² taunh³ ñéih³ ñí¹ rón²¹ jáun² mí¹míh¹.

41 Jáun² ca³zanh³ dí² cuo² hla¹ mí¹míh¹ hí³, hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Talita, cum. (Hi³ hnió³ juáh³ "Mí¹míh¹, hnú² juo³ jná¹³, náu²").

42 La³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³náu² mí¹míh¹ hí³, hi³ ca³ngí³. Mí¹míh¹ hí³ jmí¹ má²hún¹ quia³tún³ mii². Hi³ jáun² tsá² tionh² hí³ lí¹ ca³ta³ná¹jíe³² bíh¹.

43 Tɨ³la³ Jesús né³, ca³jmú³ héih³² chí¹tson³ hi³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² hniáuh³² záɨh³² tsú² la³ cun³ hi³ má²lɨ³² jáun², hi³ jáun² ca³jmú³ dí² siáh³ héih³² hi³ ma³ton³ tsú² mɨ¹míh¹ hí³.

6

Jesús tsánh³² siáh³ juú² Nazaret ñí¹ cá¹cuon³
(Mateo 13:53-58; Lucas 4:16-30)

1 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³, cua³han³ Jesús ñí¹ jáun² hi³ ngah³ tɨ³ juú²co¹ quionh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con².

2 Jmí¹ cá¹chó²¹ *jmáɨ¹ nio² tie³, jmí¹jáun² ca³ma³liáu³² Jesús hi³ hɨeh³² tsáu² hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos zeh² já¹ juú² jáun². Jáun² la³jín³² tsá² ca³náɨ³² né³, lí¹ ca³ja³cáun² bíh¹ tsí³ hi³ ca³juónh³ tsá²ján² tsá²ján²:

—¿Ha³ dá² jinh¹ ca³ñí¹ma³tɨn³² tsá²ñuh² ní² la³jí³² jáɨ¹³ ní²? ¿Ha³ dá² jinh¹ hiauh³ tsá² ní² hi³ jlánh¹ quiáh¹ ní² jmí¹tsí³. Ha³ bí¹ lánh³ rón³² tɨn² tsú² siáh³ jmu² hua³jueh³²?

3 Já² tɨ³² hmá² jon² Má²réi³ bíh¹ nɨ³², lá² bíh¹ tionh² tsá¹ dá¹jon²¹ tsú²: Jacobo, Sé³², Judas jɨ³ Sí¹mu²¹ ní² siáh³, hi³ tsá²mɨ³ dá¹jon²¹ tsú² né³ tionh² bíh¹ já¹ juú² lá² quiúnh¹ dí².

Hi³ jáun² tiá² ca³quiú¹ ca³jéin¹³ dí² tsú².

4 Tɨ³la³ Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³:

—Jí³²la³ ja¹ quioh²¹ tsá²co¹ jɨ³ ja¹ quioh²¹ tsá² jún¹ tsá² raɨnh²¹ bíh¹ jan² tɨ³² jë¹ Dió³² tiá² lí²quien².

5 Tiá² lin¹ nga³ hua³jueh³² ca³lɨ³ yáh³ jmu³ tsú² ñí¹ jáun², ñí¹ jí²¹la³ ti³ ca³jmah³ tsú² gon³ gáun³ tsá² tsáun¹ bíh¹ hi³ ca³ra³tsɨ³² dí² cuo² ñí¹ quioh²¹ tsú².

6 Hi³ lí¹ jmí¹ dí¹tsá²cáun² bíh¹ tsí³ tsú² quí¹hliá² tiá² ta²¹ jmí¹ ná¹taunh² yáh³ tsá² hí³.

Jesús zen² tsá² quian³tun³ hi³ tsa³hléh² jú¹ chú³²

(Mateo 10:1-42; Lucas 9:1-6)

Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³tɨ³ ca³ngɨ́³ Jesús la³jɨ́³² juú² míh¹ juú² siún¹ hi³ má²tɨn² tsáu².

7 Jáun² jmɨ́¹jáun² ca³teh³ tsú² tán¹ quian³tun³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ jáun² ca³ma³liáu³² dí² hi³ ca³zen³ dí² ma³ quin³² ma³ gon³ tsáu², hi³ jáun² ca³cuéh³ dí² pí³ hi³ lɨ́¹³ huen³ tsú² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu².

8 Jáun² ca³jmú³ dí² héih³² hi³ tiá² hi³ cán³ tsú² hí¹ cáun² hi³ hniáuh³² hú¹ juɨ³², jɨ́³²la³ hmá²hu²¹ bíh¹. Sa³jun³ ca³cué³ yáh³ dí² jáɨ¹³ hi³ cán³ tsú² tuh³², sa³jun³ má³², sa³jun³ quɨe³.

9 Jɨ́³²la³ chí² láu² bíh¹ hniáuh³² ra³tsɨ³² tsú² ta³, tɨ³la³ tiá² cán³ yáh³ tsú² tun³ ha¹, jɨ́³²la³ cáun² hi³ má²quih³² bíh¹ tsú².

10 Hi³ ca³záɨh³ dí² siáh³ la³ lá²:

—Lɨ³ua³ cáun² hñú³ ñí¹ ca³he³ tsú² hnoh² re² tɨn², tianh³ náh² ñí¹ jáun² ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ huen¹³ náh² juú² jáun².

11 Nɨ́¹juáh³ ca³cha³táunh¹ náh² ñí¹ tiá² hnió³ tsú² he³ náh², hi³ sa³jun³ hnió³ tsú² ne³ jáɨ¹³, cu³tsa³² huen³ náh² cú²jueh³² juú² la³ jáun², hi³ súh³ náh² hliáu² quian²¹ tanh¹ ñí¹ jáun², hi³ jáun² la³ jáun² lɨ³ lin¹ hi³ tiá² ca³quiú¹ ca³jéi¹³ náh² tsú². [Jú¹ tson² juanh³² jná¹³, hi³ nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ ra³tsɨ³² Dió³² héih³², tɨ³ pih²¹ bíh¹ ca³lá² ma³tso² tsá² jmɨ́¹ zian² juú² Sodoma jɨ³ Gomorra tsɨ́³ la³ cónh³ bíh¹ tsá² juú² ñí¹ tiá² he³ tsú² hnoh².]

12 Jáun² jmɨ́¹jáun² já¹taunh²¹ tsá² hí³ hi³ hleh³² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨ²¹ hi³ záɨ³² tsáu² jmɨ́¹ tsɨ́³,

13 hi³ ca³huen³ tsú² juóun³² lɨ́n³² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu², hi³ juóun³² siáh³ tsá² tsáun¹ ca³jñéi³² tsú² jmɨ́² no¹ hi³ jáun² lan³.

Jmɨ́¹ jun¹ Juan² tsá² ziau² jmáɨ²

(Mateo 14:1-12; Lucas 9:7-9)

14 Hi³ jáun² la³jɨ́³² hi³ jáun² ca³lɨ³ ñɨ³² re²¹ Herodes, quí¹hliá² ja³ngɨ³ jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ Jesús la³ tán¹.

—La³ má²ca³jenh¹³ bíh¹ hla¹ Juan² tsá² tɨ́² ziau² hí³ jmáɨ² —ca³juáh³ tsú²—, hi³ jáun² bíh¹ zia³² pí³ jáun² quioh²¹ tsú² hi³ jmu² hua³jueh³².

15 Hi³ ma³ jan² siáh³ tsáu² ca³juáh³:

—Líh³ tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³² bíh¹ hí³.

Hi³ ma³ jan² siáh³ tsá² juáh³:

—Já¹ tɨ³² jë¹ Dió³² bíh¹ hí³, tsá² la³ tɨ³² jë¹ Dió³² tsá² jmɨ́¹ zian² cá²jmáɨ¹.

16 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² jáun² Herodes jáɨ¹³ nɨ́², ca³juáh³:

—Já¹ Juan² tsá² tɨ́² zion² tsáu² jmáɨ² bíh¹ nɨ³², tsá² cá²jmú³² jná¹³ héih³² hi³ tsa³quiéih³ tsú² cun³ ngá¹³

mí¹táɨ³ láɨ¹, hi³ né³² né³ la³
má²ca³jenh¹³ bíh¹ tsú² ja¹ hla¹.
17 Hliá² Herodes bíh¹
ca³jmú³ héih³² hi³ ma³tson¹³
tsú² Juan², hi³ jáun² ca³hñéi³²
tsú² quionh³ cá²den¹ná¹
ñéih³ hñu³mí¹ñí² cun³ñí¹
hi³ tsáu¹³ tsá²mɨ³ Herodías.
Ñí²cuo² Pí²liéi¹ raɨnh²¹ bíh¹
Herodes tsá²mɨ³ Herodías hí³,
tɨ³la³ Herodes má¹ná¹, jmɨ́¹
má²ca³can³ hi³ ca³jéinh³² cuo²
quionh³.
18 Hi³ jáun² Juan² né³,
jmɨ́¹ má²ca³juáh³ hiú² cuóh³²
ñí¹con² Herodes: “¡Tiá²
ca³tɨn¹ yáh³ hnú² hi³ ján³ nú²
ñí²cuo² renh²!”
19 Cun³ñí¹ hi³ jáun² jmɨ́¹
hon² tsá²mɨ³ Herodías hí³
Juan², hi³ jáun² jmɨ́¹ hnió³ dí²
jngɨh³; tɨ³la³ tiá² jmɨ́¹ lɨ́²³ yáh³,
20 quí¹ Herodes jmɨ́¹ ñi³²
hi³ Juan² hí³ bíh¹ jan² tsá²
chun¹, jan² tsá² cuá¹chan¹
ñí¹con² Dió³², hi³ jáun² jmɨ́¹
juénh² dí² tsú². Hi³ jáun²
bíh¹ tiá² jmɨ́¹ cue³² tsú² jáɨ¹³
hi³ jmu³ tsá²mɨ³ hí³ hian²
tsɨ́³. Hi³ uá¹jinh¹ jmɨ́¹ tá²zanh¹
Herodes hi³ lɨ́¹ tiá² ñi³² lánh³
jmu³ nɨ́¹ má¹ca³náɨ³² la³ cun³
hi³ jmɨ́¹ zaɨ³² Juan², cun³ jáun²
jmɨ́¹ hnió³ bíh¹ tsú² ne³.
21 Tɨ³la³ tsá²mɨ³ Herodías
né³, ca³choh¹³ bíh¹ he³ lánh³
rón³² jmu³ jmɨ́¹ ca³jmú³ jáun²
Herodes jmáɨ¹ hi³ ca³tsɨn¹³
mieh², hi³ ca³cué³ má³²
chu²¹ lɨ́n²¹ ñí¹con² la³jɨ́n³²
tsá² ná¹chín¹ joh¹, jɨ³ ñí¹con²
juo¹³ hliáu³, jɨ³ la³jɨ́n³² tsá²
ná¹quien² hué¹³ Galilea nɨ́²
siáh³.
22 Jáun² jmɨ́¹jáun² ca³hi³
tsá¹máɨ¹³ jon² tsá²mɨ³
Herodías hí³ ñí¹ ná¹cúh²
tsú² jáun² hi³ ca³tsan³²;
jáun² ca³zaɨn²¹ lɨ́n²¹ bíh¹
re²¹ Herodes la³ má²quionh³
la³jɨ́n³² tsá² ná¹tén¹ hí³ hi³
ca³tsan³² mɨ́¹ hí³. Hi³ jáun²
ca³záɨh³ re²¹ tsá¹máɨ¹³ hí³ la³
lá²:
—Mɨ́¹ ñí¹con² jná¹³ la³ cun³
hi³ hnáuh², hi³ jáun² jná¹³
cué¹³.
23 Hi³ jáun² ca³jmú³ dí² jáɨ¹³
ca³la³ hi³ hɨen² Dió³² hi³ tson²
bíh¹ cu³tí³ cué³² dí² lɨ³ua³
cáun² hi³ mɨ́³² tsá¹máɨ¹³ hí³,
uá¹jinh¹ tá¹ cá²tso¹³ hué³² ñí¹
hu²¹ cuo² dí².
24 Jáun² mɨ́¹ hí³ né³
cua³han³, hi³ ca³ñí¹zeh¹
mí¹ziú¹³:
—¿He³ dá² ñí¹mɨ́³ jná¹³
ñí¹con² tsú²?
Jáun² mí¹ziú¹³ tsú² ca³juáh³:
—Mɨ³chí¹ Juan² tsá² ziau²
hí³ jmáɨ² cuá²mɨ́¹.
25 Jáun² mɨ́¹ hí³ né³, la³juɨ³²
ca³hi³ siáh³ ñí¹ cuá³ re²¹, hi³
jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:
—Mɨ³chí¹ Juan² tsá² zion²
tsáu² jmáɨ² bíh¹ hnó³² jná¹³
hi³ cuéh¹ hnú² ta³né³², hi³
ná¹hu²¹ hñu³ uon².
26 Ca³la³ hlaɨh³ lɨ́n²¹ bíh¹
ca³ta³no¹ tsɨ́³ re²¹; tɨ³la³ Dió³²
yáh³ má²lɨ́²hɨen³ tsú², hi³ hí¹
ca³la³ tɨ³ tsá² ná¹tén¹ yáh³
má²lɨ́²niéi³² jáɨ¹³ jáun², jáun²
tiú²uú² lɨ³ yáh³ hi³ jmu³ tsú²
huáh² chí¹ hi³ tiá² cué³² la³
cun³ hi³ mɨ³² tsá²mɨ³ hí³.
27 La³ cun³ jmɨ́¹jáun²
ca³zen³ re²¹ jan² hliáu³,

hi³ ca³jmú³ dí² héih³² hi³
tsa³quiéih³ tsú² lái¹ Juan²
hñu³mí¹ñí².
28 Jáun² ñéi¹ hliáu³
hñu³mí¹ñí² hi³ ca³ñí¹quiéih¹³
lái¹ Juan², jáun² quiaun² dí²
hi³ ná¹hu²¹ hñu³ uon². Jáun²
ca³cuéh³ tsú² tsá¹mái¹³ hí³,
hi³ jáun² tsá¹mái¹³ hí³ né³
ca³ñí¹jɨenh¹³ siáh³ mí¹ziú¹³.
29 Jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñi³² tsá² haɨn²¹
hí³ tɨ³ con² Juan², jáun²
ja³taunh²¹ hi³ ca³ñí¹quión²¹
hla¹, hi³ jáun² ca³ñí¹hón²¹ dí².

Jesús cue³² hi³ cuh³ hñá³
mei²¹ tsáu²
(Mateo 14:13-21; Lucas
9:10-17; Juan 6:1-14)

30 Jmɨ́¹ cá¹jính²¹ jáun² *tɨ³²
tsá² quian³² hí³ jë¹ Dió³²
ñí¹con² Jesús, jáun² ca³chá³
tsú² jɨ³lɨ³² la³ cun³ hi³ ca³jmú³,
jɨ³ la³ cun³ hi³ ca³hɨ́eh³ dí²
tsáu² ní² siáh³.
31 Jáun² Jesús ca³juáh³:
—Ñá²táunh¹ náh², ma³tauh¹³
dí² cu³tiá³ tie³ ñí¹ cú² hnga².
Quí¹ juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu²
jmɨ́¹ ja³tú¹ ja³lɨn²³, hi³ hí¹juáh³
tiá² jmái¹ cue³² bíh¹ quioh²¹
tsú² hi³ cuh³ má³².
32 Jmɨ́¹jáun² ca³hi³ Jesús
cáun² mu² la³ má²quionh³
jáun² tsá² quian³tun³ hí³ joh¹
hi³ ja³taunh²¹ tsú² hmóu³² ñí¹
má²tɨ³ có³².
33 Tɨ³la³ juóun³² bíh¹ tsáu²
ca³jɨe³ jmɨ́¹ já¹taunh²¹ tsú², hi³
jáun² ca³lɨ³tsɨn² tsá² hí³ hi³ hí³
bíh¹ Jesús; hi³ jáun² tsá² hí³ jɨ³
tsá² zian² juú² la³ cu³ la³ jéin³
jáun² ja³taunh²¹ cú²hé² lɨ́n³²
juɨ³² ta³, hi³ jáun² ta³ tin² bíh¹
ca³cha³táunh¹ tsú² ñí¹ jáun² la³
cónh³ bíh¹ Jesús.
34 Cua³han³ bíh¹ Jesús hñu³
mu² jmɨ́¹ cuá¹han³, tɨ³la³ jmɨ́¹
ca³jɨ́e³ tsú² hi³ sa³ juóun³²
lɨ́n³² bíh¹ tsáu² má²tionh² ñí¹
jáun², hi³ jáun² ca³ja³ mií³ tsɨ́³
dí² ñí¹con² tsá² hí³, quí¹hliá²
la³jmɨ́¹ tionh¹ *já¹ziáh² tiá²
juo¹³ zian² bíh¹ jmɨ́¹ tionh¹
tsá² hí³; hi³ jáun² ca³ma³liáu³²
dí² cú²jueh³² hi³ má²tɨn² tsá²
hí³ hliáun³ ñí¹ jái¹³.
35 Jmɨ́¹ má²ca³hláu³ jáun²
né³, ca³ma³janh³² tsá² haɨn²¹
tɨ³ con² tsú² ñí¹ zenh¹ hi³
ca³juáh³ la³ lá²:
—Já² má²ca³hláu³ bíh¹ la³²,
hi³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² zian²
ñí¹ má²janh² lá².
36 Jáun² chú³² juoh¹ hnú²
tsá² nɨ́² hi³ tsa³tánh¹, cuɨ́¹
cha³táunh¹ juú² pih²¹ jɨ³
ñí¹nái² ñí¹ táun³ hñú³, hi³ cuɨ́¹
cha³lia³² tsú² má³² hi³ cuh³,
[quí¹ ñí¹ tiauh¹ dí² lá² tiá²
zia³² yáh³ hi³ lɨ³ cúh¹³].
37 Tɨ³la³ Jesús ca³juáh³
ñí¹con² tsú²:
—Hnoh² bíh¹ hniáuh³²
cueh¹ tsú² hi³ cuh³.
Jáun² né³, tsá² hí³ ca³ngáɨ³
siáh³:
—¿Jinh¹ dá² tsá¹cán¹³ jnoh¹
hí³ cuú²miih²¹ hi³ cue¹³ jnoh¹
tsá² nɨ́² cuh³? Quí¹ cun³ tun³
nio² hña³láu³ máh³ *cú¹tiáu²
lɨ³ hniáuh³².
38 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³:
—¿Cónh³ bíh¹ hí³ cuú²miih²¹
zia³² quián¹³ hnoh² dúh¹?
Cuá²jɨe³ dú¹ neh²¹.
Jmɨ́¹ má²lɨ́²jɨ́e³ tsú² jáun²
né³, ca³juáh³:

—Hñá[3] *hí[3] cuú[2]miih[21] quionh[3] gon[3] hma[21] bíh[1] zia[32].

39 Jáun[2] Jesús ca[3]jmú[3] héih[32] hi[3] tiánh[32] tsú[2] ma[3] cu[3] nió[3] hué[32] ja[1] mí[1]ñéi[2] réh[2];

40 jáun[2] ma[3] hña[3]láun[3] jɨ[3] ma[3] tu[3]la[3]quian[3] tsáu[2] ca[3]tiánh[3] ma[3] quin[32] ma[3] cu[3] nió[3].

41 Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]can[3] Jesús tá[1] hñá[3] hí[3] cuú[2]miih[21] jáun[2] jɨ[3] tá[1] gon[3] hma[21] nɨ́[2] siáh[3], jáun[2] ca[3]jɨ́e[3] tsú[2] tɨ[3] hñu[3]mɨ[3]cuú[2] hi[3] ca[3]cuéh[3] tiá[1]hmah[1] Dió[32], jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]ca[3] tsú[2] hí[3], jáun[2] ca[3]cuéh[3] dí[2] tsá[2] haɨn[21] hí[3] tɨ[3] con[2] hi[3] tsóh[3] ñí[1]con[2] tsá[2] tionh[2] hí[3]. Ja[3]bí[1] ca[3]tsóh[3] tsú[2] siáh[3] quioh[21] hma[21] hí[3] ñí[1]con[2] la[3]jɨ́n[32] tsá[2] hí[3].

42 Jáun[2] la[3]jɨ́n[32] bíh[1] tsá[2] hí[3] lah[3] re[2] má[32].

43 Jmɨ́[1] lɨ[21] jáun[2] ca[3]jieh[3] tsú[2] la[3]jɨ́[32] chí[2] juoh[1] hí[3], jɨ[3] quioh[21] hma[21] hi[3] ziau[3] jáun[2] nɨ́[2] siáh[3], jáun[2] chí[2] juoh[1] jáun[2] né[3] ca[3]cónh[32] quia[3]tún[3] mɨ́[2]tá[2].

44 La[3] cun[3] tsá[2] ca[3]cúh[2] hí[3] cuú[2]miih[21] jáun[2], jmɨ́[1] tín[3] hñá[3] mei[21] jmáh[3]la[3] tsá[2]ñuh[2].

Jesús cuá[1]ngɨ[32] ñí[1] jmáɨ[2]
(Mateo 14:22-33; Juan 6:16-21)

45 Jmɨ́[1] lɨ[21] jáun[2] né[3], ca[3]jmú[3] Jesús héih[32] hi[3] tónh[32] tsá[2] haɨn[21] hí[3] tɨ[3] con[2] hñu[3] mu[2] hi[3] hán[32] tɨ[3] jo[21] jmáɨ[2] lɨ́[1] ná[1]ho[3] ta[3] tin[2], hi[3] tsa[3]táunh[1] tsú[2] juú[2] Betsaida tá[1]la[3] dí[1]hah[2] dí[2] jáun[2] jáɨ[13] ñí[1]con[2] tsá[2] ná[1]ngɨh[32] hí[3].

46 Jmɨ́[1] má[2]lɨ́[2]heh[2] tsú[2] jáun[2] jáɨ[13] quionh[3] tsá[2] tionh[2] hí[3] né[3], ngau[3] tsɨ[3] máh[3] hi[3] ca[3]ñí[1]lienh[13] Dió[32].

47 Jmɨ́[1] ca[3]niéi[2] jáun[2] né[3], mu[2] jáun[2] jmɨ́[1] má[2]he[2] ñí[1] chu[3]jo[2] jmáɨ[2], jáun[2] hnga[2] bíh[1] jéi[32]í[1] Jesús jmɨ́[1] zenh[1] ñí[1] quiéin[2].

48 Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]jɨ́e[3] dí[2] hi[3] zia[32] uu[3]mí[2]tsɨ[32] ñí[1]con[2] tsá[2] hí[3] joh[1] hi[3] tiú[2]uú[2] re[2] lɨ́[23] juóh[3] tsú[2] jmáɨ[2], quí[1]hliá[2] jmɨ́[1] ja[32] chí[3] tɨ[3] juɨ[32] ñí[1] hí[1]tsá[2]táunh[1] tsú[2] jáun[2]. Jmɨ́[1] má[2]já[2]jnia[2] jáun[2] né[3], ngau[3] Jesús juɨ[32] ñí[1] hí[1]tsá[2]táunh[1] tsú[2] jáun[2], hi[3] chí[1]ngɨ[32] ñí[1] jmáɨ[2], tɨ[3]la[3] Jesús cáun[2] lɨ[1] jmɨ́[1] má[2]ngá[13] bíh[1].

49 Jmɨ́[1] ca[3]jɨ́e[3] tsá[2] tiáunh[1] hí[3] hñu[3] mu[2] hi[3] cuá[1]ngɨ[32] jan[2] tsáu[2] ñí[1] jmáɨ[2], jáun[2] ca[3]lɨ́n[13] hi[3] tsá[2] le[1] bíh[1] ná[1]jɨ́en[32] dí[2], hi[3] jáun[2] ca[3]hóh[32],

50 quí[1] la[3]jɨ́n[32] bíh[1] dí[2] ca[3]ta[3]hú[1] cóh[21] tsɨ́[3] jmɨ́[1] ca[3]jɨ́en[32] tsú[2]. Tɨ[3]la[3] Jesús ca[3]liéinh[32] tsá[2] hí[3] hi[3] ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]:

—¡Tiá[3] chá[1] náh[2] honh[2]; ha[3] lɨ́[2] juenh[3] náh[2], quí[1] jná[13] bíh[1] la[32]!

51 Jáun[2] ca[3]uú[3] bíh[1] tsú[2] hñu[3] mu[2] ñí[1] jmɨ́[1] tiáunh[1] tsá[2] hí[3], jáun[2] la[3] cun[3] jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]hná[3] chí[3]; jáun[2] tsá[2] hí[3] lɨ́[1] ca[3]ta[3]ná[1]jɨ́e[32] bíh[1] hi[3] ná[1]tsá[2]cáun[2] tsɨ́[3].

52 Hliá[2] tiá[2] jmɨ́[1] la[3] má[2]ca[3]ngɨ[13] yáh[3] tsá[2] hí[3]

hua3jueh32 hi3 ca3jmú3 tsú2
jáun2 quionh3 hí3 cuú2miih21
jáun2, jmí1 la3 ná1jli32 la3
jáun2í1 máh3 jmí1 tsí3 tsá2 hí3.

Jesús jmah23 tsá2 ná1tsáun1
hué32 Genesaret
(Mateo 14:34-36)

53 Jmí1 li21 jáun2 né3, ca3hán2
bíh1 tsú2 ti3 jo21 jmái2 lí1
ná1ho3 jáun2, hi3 ca3cha3táunh1
hué32 Genesaret; ñí1 jáun2
ca3hñéih32 tsú2 mu2 can32
jmái2.

54 La3 cun3 jmí1 ca3huén2
tsú2 jáun2 hñu3 mu2, la3jui32
ca3li3 cuóun32 bíh1 tsáu2 Jesús.

55 La3 cun3 jmí1jáun2
ca3ñi3tú1 ñi3lin13 tiá3 siaun32
tsá2 tiáunh1 hí3 cu3 jéin3 ñí1
jáun2, hi3 jáun2 ca3ma3liáu32
hi3 já2jan2 tsá2 tsáun1 hi3
ná1tsin1 ñí1 jmu2 ní1juáh3
li3ua3 cáun2 ñí1 ca3li3 ñi32 tsú2
hi3 ngi32 Jesús.

56 Hi3 jáun2 la3jí32 juú2 cáh1
ñí1 chau21 tsú2, juú2 míh1 ji3
ñí1nái2 ní2 siáh3 jmí1 chan2
tsáu2 tsá2 tsáun1 ja1 hñú3, hi3
jáun2 jmí1 hiú2 jmí1 mi32 tsú2
ñí1con2 Jesús hi3 cué32 jái13
hi3 hliéih3 tsá2 tsáun1 cuo2
uá1jinh1 jmáh3la3 zéi1 ha1 bíh1
tsú2; hi3 jáun2 la3jín32 tsá2
ca3tí3 hí3 cuo2 ha1 tsú2 né3,
lan3 bíh1.

7

Hi3 jmu2 hi3 tiá2 jin2
tsá2mi3cuóun2
(Mateo 15:1-20)

1 Jmí1jáun2 cua3taunh21 ma3
jan2 tsá2 *fariseos ñí1con2
Jesús, la3 má2quionh3 ma3 jan2
ti32 liei21 hi3 má2já2taunh21 já1
juú2 Jerusalén.

2 Jáun2 tsá2 hí3 né3 ca3jíe3
hi3 ma3 jan2 tsá2 hain21 hí3
ti3 con2 Jesús ná1cúh2 ta3 tiá2
má2ji2 cuo2; la3 cun3 ta3 tiá2
má2lí2ma3tí32 tsú2 héih32 hi3
ná1ngi23 ca3ti21 ha3 lánh3 rón32
hniáuh32 liáh32 tsú2 cuo2;
[hi3 jáun2 bíh1 jlánh1 ca3ziu3
ca3hien3 dí2 tsá2 hí3].

3 (Quí1hliá2 tsá2 fariseos ji3
la3jín32 tsá2 *judíos ná1má2tí32
bíh1 la3 cun3 hi3 jlánh1
ná1hëh3 chí1 tsá2daun32, hi3
tiá2 cáun2 lí1 cuh3 yáh3 ta3 tiá2
má2lí2liáh32 cuo2 la3 cun3 hi3
ná1ngi23 dí2 jáun2.

4 Hi3 ní1 má1cuá2tanh21 tsú2
ja1 hmah21 né3, tiá2 cáun2
lí1 cuh3 yáh3 tsú2 ta3 tiá2
má2lí2ma3tí32 la3 cun3 hi3
ná1ngi23 jáun2 hi3 liah32 cuo2
re2. Zia32 bíh1 siáh3 hliáun3
hi3 ná1ëh3 chí1 tsú2 ñí1 hná1
ní2, uá1la3 cun3 hi3 ráin32 tsú2
jáun2 vasos, tse3, ji3 cuah21
mí1ñí2 ní2 [ji3 jen3 míh1 ñí1
ná2tsín32 tsú2 má1ca3jmú3
má32 ní2 siáh3].)

5 Jáun2 né3, tsá2 fariseos
quionh3 ji3 ti32 liei21 ca3ngái3
ñí1con2 Jesús:

—¿He3 láih32 tiá2 má2tí32
tsá2 hain21 ní2 ti3 con2 hnú2 la3
cun3 hi3 ná1ngi23 tsá2daun32,
hi3 cáun2 lí1 cúh2 bíh1 ta3 tiá2
má2ji2 cuo2?

6 Jáun2 Jesús ca3ngái3:

—Tson2 lín32 bíh1 jái13
hi3 ca3juáh3 hla1 Isaías jmí1
ca3hléh3 tsú2 jáun2 jái13 hi3
ca3cué3 Dió32 hñu3 tsí3 hi3
hnoh2 ná1lín3 náh2 la3 cá1 la3

jéinh1, la3 cun3 rá1juáh3 jáun2
ñí1 Sí2 quioh21 tsú2, hi3 juáh3
la3 lá2:
Tsá2 ní2 dá2 má2quien2 jná13
cun3quionh3 jmáh3la3
ho3 bíh1,
jun3juáh13 la3 jonh3 jmɨ́1tsɨ́3
yáh3 tsú2 hniau3 jná13.
7 Hí1 cáun2 tiá2 lin1 ñí1 quien2
yáh3 hi3 má2tsú2
má2jáuh32 tsú2 jáun2
jná13,
quí1 héih32 quioh21 tsá2mɨ3cuóun2
bíh1 jaun32 hɨeh32 tsú2
tsáu2 la3juah21 dúh1
héih32 quion21 jná13.
8 Jáun2 ca3juáh3 tsú2 siáh3:
—Quí1 hnoh2 dá2 chah32
náh2 tɨ3 có32 héih32 quioh21
Dió32, hi3 ma3tih21 náh2
la3 cun3 hi3 ná1hëh3 chí1
tsá2mɨ3cuóun2, [la3 cun3 hi3
ráɨn32 tsú2 jáun2 la3jɨ́32 cuá1
uon2 jɨ3 hi3 jmu2 tsú2 siáh3
hliáun3 lɨ́n32 hi3 siáh3 ñí1 hná1
ní2].
9 Ja3bí1 ca3záɨh3 tsú2 siáh3
tsá2 hí3 la3 lá2:
—Hnoh2 dá2 chah32 náh2
tɨ3 có32 héih32 hi3 jmu2 Dió32
quí1 cun3ñí1 hi3 hnáuh2 náh2
má1tih21 la3 cun3 hi3 ná1hëh3
chinh32 náh2 hmóu32 bíh1.
10 Quí1 sá1ní2 jɨe3 dúh1,
la3 lá2 bíh1 ca3juáh3 hla1
Moisés: “Tianh32 náh2 ta21
ñeh2 mí2ziúh2”. Ja3bí1 ca3juáh3
tsú2 siáh3: “Lɨ3ua3 jan2 tsá2
chú2 juóun32 jméi2 mí1ziú13,
tsá2 la3 hí3 ca3tɨn1 jún3 bíh1”.
11 Tɨ3la3 hnoh2 né3 juánh3
hi3 lɨ́13 bíh1 néh1 záɨh32
tsáu2 jméi2 mí1ziú13 la3 lá2:
“Tiú2uú2 lɨ́13 yáh3 má1hau1
jná13 hnú2, quí1 la3jɨ́32 hi3
zia32 quion21 jná13 ná1lɨ́3
corbán bíh1”, (la3 cun3 nieih3
jáɨ13 “hi3 má2ná1chan1 ñí1con2
Dió32 bíh1”).
12 Hi3 jáun2 ní1juáh3
má2lɨ́2juáh3 tsú2 la3 ní2, jáun2
hnoh2 né3 má2juánh3 náh2 hi3
tiú2uú2 tion3 hniáuh32 yáh3
ma3hon3 tsú2 jméi2 mí1ziú13.
13 Jáun2 cun3quionh3 la3
ní2 bíh1 má2ná1jmuh32 hnoh2
hi3 tiá2 quien2 cu3tí13 héih32
quioh21 Dió32 cun3quionh3
hi3 ma3tɨn13 náh2 tsáu2 la3
cun3 hi3 ná1hëh3 chinh32
náh2 hmóu32. Hi3 jun3juáh13
jmáh3la3 hi3 ní2 yáh3 jmuh32
náh2.
14 Siáh3 siáh3 ca3teh3 Jesús
tsáu2 hi3 ja3niéɨ3 jáɨ13, hi3
ca3záɨh3 dí2 la3 lá2:
—Niéɨ2 náh2 la3jɨ́n32, jɨ3 hi3
cuí1 ngɨ13 náh2 siáh3:
15 Jun3juáh13 hi3 tsá2toh3
jáun2 tɨ3 ñeh2 quioh21 yáh3 tsú2
jmu2 hi3 tiá2 jɨn2 tsú2. Quí1 hi3
ja32 la3 tɨ3 hñu3 tsɨ́3 bíh1 tsú2
jmu2 hi3 hliánh2.
16 [Hnoh2 tsá2 ná1chi21
cuáh3 náh2, niéɨ2 náh2.]
17 Jmɨ́1 má2lɨ́2chan3 jáun2
Jesús tsá2 hí3 né3, hi3 cáun2
hñú3; jmɨ́1jáun2 ca3ngáɨ3 tsá2
haɨn21 hí3 tɨ3 con2 tsú2 ca3tɨ21
jáɨ13 hi3 má2lɨ́2jmú3 tsú2 jáun2.
18 Jáun2 hí3 né3 ca3juáh3 la3
lá2:
—¿Hí1 chín1dí1 hnoh2 uá1
tiá2 la3 ngɨ23 náh2 siáh3? ¿Tiá1
má2ñíh1 hnoh2 hi3 la3jɨ́32 hi3
zia32 tɨ3 cheih32 hi3 tsá2toh3
tɨ3 ñeh2 quioh21 tsáu2, tiá2

lɨ́[13] yáh[3] jmu[3] hi[3] jáun[2] hi[3] hliánh[13] tsáu[2]?
19 Quí[1] hñu[3] héin[1] bíh[1] tsú[2] tsá[2]toh[3], jun[3]juáh[13] hñu[3] tsɨ́[3] yáh[3] tsú[2], hi[3] má[1]lɨ[32] jáun[2] né[3] hue[32] siáh[3] tɨ[3] cheih[32].
Cun[3]quionh[3] la[3] nɨ́[2] ca[3]lɨ[3]hnió[3] tsú[2] juáh[3] hi[3] jɨ[2] bíh[1] ca[3]la[3] jɨ́[32] ñí[1] má[32].
20 Ja[3]bí[1] ca[3]juáh[3] tsú[2] siáh[3]:
—Hi[3] hue[32] hñu[3] tsɨ́[3] bíh[1] tsáu[2] ján[1] tson[2] jmu[2] hi[3] hliáh[2] jmɨ́[1] tsɨ́[3].
21 Quí[1]hliá[2] tɨ[3] ñeh[2] hñu[3] tsɨ́[3] bíh[1] tsú[2] hue[32] la[3]jɨ́[32] hi[3] hlah[3], uá[1]la[3] cun[3] hi[3] lɨ́[1] chin[2] tsú[2] chí[1], hi[3] lɨ́[1] jmu[2] tsú[2] juón[1] quionh[3] tsá[2] hlá[2] tsá[2] nɨ́[2], jɨ[3] hi[3] lɨ́n[3] tsú[2] tsá[2] háɨn[2], tsá[2] jngɨh[2] tsáu[2] ho[3] tsá[2] jmu[2] hi[3] hlah[3] hi[3] hó[32],
22 tsá[2] lɨ́[1] hniá[1] hi[3] quioh[21] tsáu[2], tsá[2] hláɨh[1] hon[2], tsá[2] má[2]can[2] tsáu[2], tsá[2] lɨ́[1] jmu[2] la[3] cun[3] hi[3] tɨ[32] tsɨ́[3] hnga[2], tsá[2] uóu[32] tsɨ́[3], tsá[2] tɨn[2] jú[1] tɨ́[1]jáɨ[2], tsá[2] jmu[2] tonh[2], jɨ[3] tsá[2] lɨ́[1] jmu[2] hi[3] cáun[1] nɨ́[2] siáh[3].
23 Ca[3]la[3] jɨ́[32] hi[3] hlah[3] nɨ́[2] ja[3]toh[23] tɨ[3] ñeh[2] hñu[3] tsɨ́[3] bíh[1] tsú[2], hi[3] jáun[2] bíh[1] jmu[2] hi[3] tiú[2]uú[2] jɨn[2] tsú[2] ñí[1]con[2] Dió[32].

Jan[2] tsá[2]mɨ[3] tsá[2]cá[2]jo[21] tanh[2] ta[21] Jesús
(Mateo 15:21-28)

24 Jmɨ́[1] lɨ[21] jáun[2] né[3], cua[3]han[3] Jesús ñí[1] jáun[2] hi[3] ca[3]ñí[1]ngɨ́[2] la[3]cáun[2] juú[2] Tiro [jɨ[3] juú[2] Sidón]. Jáun[2] hi[3] tsú[2] cáun[2] hñú[3], hi[3] hí[1] jan[2] tsáu[2] tiá[2] jmɨ́[1] hnió[3] tsú[2] lɨ[3] ñi[32]; tɨ[3]la[3] tiá[2] ca[3]lɨ[3] yáh[3] hính[32] tsú[2].
25 La[3] cun[3] jmɨ́[1]jáun[2] bíh[1] ca[3]lɨ[3] ñi[32] mí[1]ziú[13] jan[2] mɨ́[1]míh[1] tsá[2] jmɨ́[1] hún[1] jmɨ́[2]chí[3] hláɨnh[1] hñu[3] tsɨ́[3], hi[3] Jesús má[2]cuán[2] juú[2] jáun[2]; hi[3] jáun[2] ja[3] tsú[2] hi[3] ca[3]di[3]jñí[32] ta[3] ñí[1] Jesús, hi[3] ca[3]jmú[3] cuá[1]hin[3] la[3] tɨ[3] hué[32].
26 Jan[2] tsá[2] cú[2]juú[2] bíh[1] tsá[2]mɨ[3] hí[3], tsá[2] jmɨ́[1] hɨn[13] tɨ[3] Fenicia hué[32] Siria. Cuan[3] tsú[2] ñí[1]con[2] Jesús hi[3] ca[3]mɨ́[3] dí[2] hi[3] chin[13] tsú[2] jmɨ́[2]chí[3] hláɨnh[1] hi[3] hún[1] hñu[3] tsɨ́[3] mɨ́[1] míh[1] jon[2] dí[2].
27 Tɨ[3]la[3] Jesús ca[3]juáh[3]:
—Cué[1] jáɨ[13] hi[3] láɨh[13] tín[2] re[2] má[32] tsá[2]co[1] jná[13], quí[1] tiá[2] re[2] jniá[3] yáh[3] hi[3] quin[13] dí[2] má[32] quioh[21] tsá[1]míh[1] hi[3] cue[13] dí[2] tsáɨ[2].
28 Tɨ[3]la[3] tsá[2]mɨ[3] hí[3] né[3], ca[3]juáh[3]:
—Tson[2] bíh[1] la[3] jáun[2] Tɨ[32]; tɨ[3]la[3] hí[1] ca[3]la[3] tɨ[3] tsáɨ[2] tionh[2] ñeh[2] mesa yáh[3] cúh[2] chí[2] juoh[1] hi[3] súh[23] tsá[1]míh[1].
29 Jáun[2] né[3], Jesús ca[3]juáh[3]:
—Re[2] bíh[1] má[2]lɨ́[2]juah[21] hnú[2] la[3] nɨ́[2]; má[2]lɨ́[13] bíh[1] cuánh[13] hnú[2]. Má[2]cuá[2]han[3] bíh[1] jmɨ́[2]chí[3] hláɨnh[1] hñu[3] tsɨ́[3] jónh[32] hnú[2].
30 Jmɨ́[1] cá[1]chánh[21] tsú[2] jáun[2] hñú[13] né[3], ca[3]jɨ́en[32] tsú[2] mɨ́[1]míh[1] jon[2] hi[3] rá[1]tsɨn[2] ñí[1] jen[3]; hi[3] jmɨ́[2]chí[3] hláɨnh[1] né[3], la[3] má[2]cuá[2]han[3] bíh[1] hñu[3] tsɨ́[3] mɨ́[1]míh[1] hí[3].

Jesús jmah[23] siáh[3] jan[2] tsá[2] cáun[1]

31 Jmɨ́[1] lɨ[21] jáun[2] né[3], cua[3]han[3] siáh[3] Jesús ñí[1] hu[21] cuo[2] juú[2] Tiro, hi[3] ngau[3] juɨ[32] juú[2] Sidón jɨ[3] la[3]cáun[2] tɨ[3] ñí[1] tioh[3] jáun[2] tá[1] quia[3] juú[2] míh[1] tiá[2] ná[1]cunh[2] siáh[3], jáun[2] ca[3]chó[32] tsú[2] ñí[1] ná[1]ho[3] jmáɨ[2] Galilea.

32 Ñí[1] jáun[2] cua[3]jan[2] tsú[2] jan[2] tsá[2]ñuh[2] te[3] cuá[1], tsá[2] tiá[2] re[2] hleh[32], hi[3] jáun[2] ca[3]hiu[3] ca[3]mɨ́[3] tsú[2] hi[3] ra[3]tsɨ[32] Jesús cuo[2] ñí[1] quioh[21] tsá[2] hí[3].

33 Jáun[2] Jesús ca[3]jan[3] tsá[2] hí[3] ñí[1] tɨ[3] có[32], ñí[1] tiá[2] hin[2] zian[2], hi[3] jáun[2] ca[3]lóh[3] dí[2] zeih[21] cuo[2] cuá[1] tsá[2] hí[3], hi[3] jáun[2] jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]hñe[3] dí[2] siáh[3] zeih[21] cuo[2] hi[3] jáun[2] ca[3]hliéih[3] dí[2] zɨ́h[1] tsá[2] hí[3].

34 Jáun[2] la[3] cun[3] jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]jɨ́e[3] dí[2] hñu[3]mɨ[3]cuú[2], hi[3] ca[3]zion[3] tsɨ́[3] hi[3] ca[3]juáh[3]:

—¡Efata! (hi[3] hnió[3] juáh[3] "¡Cuɨ́[1] niá[13]!").

35 La[3] cun[3] jmɨ́[1]jáun[2] bíh[1] ca[3]niá[3] cuá[1] tsá[2] jmɨ́[1] ten[3] hí[3], hi[3] la[3] siáh[3] zɨ́h[1] tsú[2], hi[3] jáun[2] ca[3]lɨ[3] bíh[1] hléh[32] tsá[2] hí[3] re[2].

36 Jáun[2] né[3], Jesús ca[3]jmú[3] héih[32] ñí[1]con[2] tsá[2] jmɨ́[1] tsáun[1] hí[3] la[3] má[2]quionh[3] tsá[2] ná[1]jɨ́e[23], hi[3] hí[1] jan[2] tiá[2] hin[2] záɨh[32] tsú[2]; tɨ[3]la[3] uá[1]jinh[1] ca[3]jmú[3] dí[2] héih[32] chí[1]tson[3] hi[3] tiá[2] hin[2] záɨh[32] tsú[2] hi[3] jáun[2], tɨ[3]la[3] tɨ[3] lɨ́[3]mí[1] ca[3]qui[3] ca[3]chá[3] bíh[1] tsú[2].

37 Hi[3] jáun[2] jlánh[1] ca[3]ja[3]cáun[2] lɨ́n[32] tsɨ́[3] tsá[2] ca[3]náɨ[32] hí[3] hi[3] lɨ[3] la[3] jáun[2], hi[3] jáun[2] ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]:

—La[3]jɨ́[32] bíh[1] jmu[2] tsú[2] re[2]; hí[1] la[3] tɨ[3] tsá[2] te[3] cuá[1] yáh[3] náɨ[32] jmu[2] tsú[2], jɨ[3] hi[3] jmu[2] tsú[2] siáh[3] hi[3] hléh[32] tsá[2] cáun[1].

8

Jesús cue[32] hi[3] cuh[3] quiún[3] mei[21] tsáu[2]

(Mateo 15:32-39)

1 Jmɨ́[1] lɨ́[1]cáɨn[2] pih[21] jáun[2] ca[3]ngɨh[32] siáh[3] juóun[32] lɨ́n[32] tsáu[2], hi[3] tiá[2] jmɨ́[1] zia[32] yáh[3] he[3] cuh[3] tsú[2]. Jáun[2] né[3], Jesús ca[3]teh[3] tsá[2] haɨn[21] hí[3] tɨ[3] con[2] hi[3] ca[3]záɨh[3] dí[2] la[3] lá[2]:

2 —Jlánh[1] ja[32] miɨ[3] tsɨn[32] jná[13] ñí[1]con[2] tsá[2] lá[2], quí[1]hliá[2] hnɨ[32] jmáɨ[1] máh[3] má[2]tí[3] hi[3] tionh[2] tsú[2] ñí[1] lá[2] quiúnh[1] jná[13], hi[3] hí[1] cú[1]pih[21] yáh[3] hi[3] cuh[3] tsú[2] tiú[2]uú[2] zia[32].

3 Nɨ́[1]juáh[3] hi[3] chanh[21] jná[13] tsú[2] hñú[13] ta[3] tiá[2] hi[3] má[2]lɨ́[2]cuh[3], lɨ́[13] huán[3] bíh[1] tsɨ́[3] tsú[2] hú[1] juɨ[32], quí[1]hliá[2] ma[3] jan[2] tsá[2] nɨ́[2] tsá[2] já[2]taunh[21] ñí[1] uóunh[3] bíh[1].

4 Jáun[2] né[3], tsá[2] haɨn[21] hí[3] tɨ[3] con[2] tsú[2] ca[3]ngáɨ[3]:

—Tɨ[3]la[3] ¿ha[3] bí[1] lánh[3] rón[32] lɨ́[13] cue[13] dí[2] tsá[2] nɨ́[2] má[32] hi[3] cuh[3] ñí[1] lá[2], cáun[2] ñí[1] tiá[2] hin[2] zian[2] hí[1] jan[2] bíh[1] la[32]?

5 Jáun[2] Jesús ca[3]ngáɨ[3]:

—¿Cónh[3] bíh[1] *hí[3] cuú[2]miih[21] zia[32] quián[13] hnoh[2] dúh[1]?

Jáun[2] tsá[2] hí[3] ca[3]ngáɨ[3]:

—Quiau[3] hí[3] bíh[1] zia[32].

6 Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]jmú[3] dí[2] héih[32] hi[3] tiánh[32] tsá[2] hí[3] hué[32], hi[3] jáun[2] ca[3]zanh[3] dí[2] tá[1] quiau[3] hí[3] jáun[2], hi[3] ca[3]cuéh[3] dí[2] tiá[1]hmah[1] Dió[32]. Jmɨ́[1] lɨ[21] jáun[2] ca[3]ca[3] tsú[2] hí[3]

cuú²miih²¹ jáun² hi³ ca³cuéh³
dí² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²,
hi³ jáun² tsá² hí³ né³, ca³tsóh³
ñí¹con² tsá² má²tionh² hí³.
7 Hi³ jmɨ́¹ zian² siáh³ cun³
gon³ gáun³ juo¹³ pih²¹, hi³
jáun² Jesús ca³ma³mieh² siáh³
jáh³ hí³, jáun² ca³jmú³ dí² siáh³
héih³² hi³ tsóh³ tsú² hi³ jáun².
8 Jáun² ca³la³ jɨ́n³² tsá² hí³
lah³ re² má³², ca³lɨ³í¹ máh³
ca³cónh³² quiau³ mɨ́²tá² chí²
juoh¹ hi³ ziau³ jmɨ́¹ má²lɨ́²cuh³
tsú² jáun².
9 La³ cun³ tsá² ca³jmú³ hí³
má³² jmɨ́¹ tín³ cun³ quiún³
mei²¹ tsáu². Hi³ jáun² jmɨ́¹
má²lɨ³² jáun² né³, ca³hah²
Jesús jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² jmɨ́¹
tionh¹ hí³,
10 hi³ jáun² hi³ hñu³ mu²
quionh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³
con² hi³ ja³taunh²¹ tɨ³ ñí¹ téh²³
tsú² Dalmanuta.

Tsá² fariseos mɨ³² cáun² li²¹ hi³ lɨ́³ hua³jueh³²
(Mateo 12:38-42, 16:1-4; Lucas 12:54-56)

11 Jmɨ́¹jáun² cua³taunh²¹ tsá²
*fariseos hi³ ca³ma³liáu³² hi³
quiú² táɨnh²³ jáɨ¹³ quionh³
Jesús. La³ cun³ hi³ hnió³ dí²
ca³ lan³ Jesús, hi³ jáun² ca³mɨ́³
dí² cáun² li²¹ hi³ lɨ́³ hua³jueh³²
hi³ já³² tɨ³ hñu³mɨ³cuú².
12 Jáun² Jesús jlánh¹ ca³zion³
lɨ́n³² tsɨ́³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
—¿He³ láɨh³² mɨ³² tsá² zian²
né³² cáun² li²¹ cun³quionh³
hua³jueh³²? Jú¹ tson² juanh³²
jná¹³ hi³ hí¹ cáun² yáh³ li²¹ tiá²
lɨ¹³ hiáuh³ tsá² zian² né³².
13 Jmɨ́¹jáun² ca³chan³ dí² tsá²
hí³ ñí¹ jáun², hi³ jáun² taunh³
dí² siáh³ hñu³ mu² hi³ ngau³
tɨ³ jo²¹ jmáɨ² lɨ́¹ ná¹ho³ jáun².

Tie³ quioh²¹ tsá² fariseos
(Mateo 16:5-12)

14 Jmɨ́¹jáun² ca³ja³có³ tsɨ́³
tsá² quian³tun³ hi³ cán³ má³²
cuh³, jɨ́³²la³ cáun² tán¹ bíh¹ hí³
cuú²miih²¹ jmɨ́¹ quian³² tsú²
jmɨ́¹ taunh²¹ hñu³ mu² jáun².
15 Jáun² Jesús ca³hlɨ́²
ca³liéinh³² tsá² hí³ hi³ ca³juáh³
la³ lá²:
—Sá¹nɨ́² jɨe³, hua³hín¹³ náh²
jmu³ ca³tɨ²¹ tie³ quioh²¹ tsá²
fariseos la³ má²quionh³ jɨ³ tie³
quioh²¹ Herodes nɨ́² siáh³.
16 Jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³
con² tsú² ca³ma³liáu³² hi³
juónh²³ la³ lá² ja¹ hmóu²¹:
—Cun³ñí¹ hi³hliá² tiá²
quián¹ má³² bíh¹ dí² nɨ³², hi³
jáun² la³ nɨ́² ñí¹juah²¹ tsú².
17 Tɨ³la³ Jesús ca³lɨ³tsɨn² bíh¹
hi³ jáun², hi³ jáun² ca³juáh³
siáh³:
—¿He³ láɨh³² ná¹juónh³²
náh² hi³ tiá² quiánh¹ má³²?
¿Hí¹ la³ tɨ³ ta³né³² máh³ tiá²
má²ca³ngɨ¹³ náh², hi³ sa³jun³
má²ca³lɨ³²tsɨn² náh² siáh³? ¿Hí¹
ná¹jlɨ³²í¹ máh³ honh² hnoh²
la³ tɨ³ ta³né³² dúh¹?
18 ¿Hí¹ tiá² la³ jniá³ máh³
máh¹ náh², hi³ sa³jun³ la³
niéih³ siáh³ cuáh³ náh²? ¿Hí¹
tiú²uú² chau² máh³ honh²
hnoh²?
19 Jmɨ́¹ ca³tsóh³² jná¹³ jáun²
hñá³ hí³ cuú²miih²¹ ja¹ ñí¹
tionh¹ hñá³ mei²¹ tsáu², ¿jáh³

mɨ́²tá² chí² juoh¹ ca³jiéih¹ náh² jmɨ́¹jáun² dúh¹?

Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³:

—Quia³tún³ mɨ́²tá².

20 —Hi³ jmɨ́¹ ca³tsóh³² jná¹³ jáun² tá¹ quiau³ hí³ ja¹ ñí¹ tionh¹ quiún³ mei²¹ tsáu², ¿cónh³ mɨ́²tá² ca³cónh³² chí² juoh¹ hi³ ca³jiéih¹ hnoh² jáun² siáh³?

Hi³ jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³ siáh³:

—Quiau³ mɨ́²tá².

21 Jmɨ́¹jáun² né³ ca³záɨh³ dí²:

—¿He³ lɨ³ sa³ la³ tɨ³ ta³né³² máh³ tiá² má²ca³ngɨ¹³ náh² né³?

Jesús jmah²³ jan² tsá² ten³ já¹ juú² Betsaida

22 Hi³ jáun² né³, jmɨ́¹ ca³cha³táunh¹ tsú² já¹ juú² Betsaida, jáun² cua³jan² tsáu² jan² tsá² ten³ ñí¹con² Jesús; jáun² ca³hiu³ ca³mɨ́³ tsú² hi³ Jesús ra³tsɨ³² cuo² ñí¹ quioh²¹ tsá² hí³.

23 Jáun² ca³zanh³ Jesús cuo² tsá² ten³ hí³, hi³ jáun² ca³chín² dí² tɨ³ cheih³² juú². Jáun² ca³yóh³ dí² mí¹héh¹³ mɨ́¹ñí¹ tsá² hí³ hi³ jáun² ca³ra³tsɨ³² dí² siáh³ cuo² ñí¹ quioh²¹ tsú², jmɨ́¹jáun² ca³ngáɨh³ dí² nɨ́¹juáh³ má²lɨ²³ jɨ́e³ ca³lá².

24 Jáun² tsá² ten³ hí³ né³ ca³jɨ́e³, hi³ jáun² ca³juáh³:

—Jɨen¹ jná¹³ tsáu², tɨ³la³ la³jmɨ́¹ jniá³ hmá² bíh¹ jniá³ tsáu² ñi³táunh¹.

25 Jáun² Jesús ca³tí³ siáh³ cuo² mɨ́¹ñí¹ tsú², jmɨ́¹jáun² ca³tauh² tsá²ñuh² hí³ tiá³ ñí¹, hi³ ca³jɨ́e³; jáun² lan³ bíh¹ tsú². La³jɨ́³² bíh¹ má²jɨ́e²³ tsú² re² lɨ́n³².

26 Jáun² né³, Jesús ca³chanh³ tsú² hñú¹³, hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Ha³ lɨ² cua³hú³² já¹ juú², [hi³ sa³jun³ hí¹ jan² tsáu² tiá² hniáuh³² cuá¹zéih³ nú² hi³ lɨ³ nɨ́².]

Pé¹ juáh³ hi³ Jesús bíh¹ Tsá² lɨ́n³ Cristo

(Mateo 16:13-20; Lucas 9:18-21)

27 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ngau³ Jesús quionh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² ñí¹ tioh³ juú² míh¹ cu³ jéin³ juú² Cesarea quioh²¹ Pí²liéi¹. Ta³ hí¹tiáunh¹ dí² jáun² juɨ³² ca³ngáɨh³ dí² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²:

—¿Hin² tsánh² jná¹³ juáh³ tsáu²?

28 Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³:

—Zian² tsá² juáh³ hi³ hnú² bíh¹ néh¹ hla¹ Juan² tsá² tɨ² ziau² hí³ jmáɨ², ma³ jan² tsáu² juáh³ hi³ hnú² bíh¹ Líh³ tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³² jmɨ́¹tin², hi³ ma³ jan² tsá² juáh³ siáh³ hi³ hnú² bíh¹ néh¹ jan² tɨ³² jë¹ Dió³².

29 Jmɨ́¹jáun² né³ ca³ngáɨh³ dí² siáh³ tsá² hí³:

—Hi³ hnoh² né³, ¿hin² tsánh² jná¹³ juáh³ hnoh²?

—Hnú² bíh¹ Tsá² lɨ́n³ Cristo —ca³juáh³ Pé¹.

30 Tɨ³la³ Jesús ca³jmú³ héih³² hi³ hí¹ jan² tiá² hin² záɨh³² tsú² hi³ jáun².

Jesús juáh³ hi³ jún³

(Mateo 16:21-28; Lucas 9:22-27)

31 Jmí¹jáun² ca³ma³liáu³² Jesús hɨeh³² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² hi³ juáh³:
—Jná¹³, Jon² tsá²mɨ³cuóun² ca³tɨn¹ má¹tso¹ lín²¹ tsɨn³².
Ca³záɨh³ dí² tsú² hi³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú² quionh³ tsá² ná¹lín³ mi³jmú³, jɨ³ tɨ³² liei²¹ ní² siáh³ tiá² quiú¹ tiá² jéi¹³, hi³ jngah³; tɨ³la³ ñí¹ má²cá²hní² jmáɨ¹ jáun² má¹ná¹, jenh¹³ bíh¹ tsú².
32 Na²¹ lín²¹ bíh¹ ca³hléh³ tsú² jáɨ¹³ ní². Jmí¹jáun² ca³ñí¹jau² Pé¹ ñí¹ tɨ³ có³² hi³ jáun² ca³ma³liáu³² dí² hi³ quiú² jin²³ Jesús.
33 Tɨ³la³ Jesús ca³jinh³ tɨ³ ñí¹ tionh¹ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ jáun² ta³ má²jíen³² tsá² hí³ dí² ca³jin³ Pé¹, hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:
—¡Tɨ³ có³² quin³² ñí¹con² jná¹³ *Satanás!, quí¹ tiá² lín²³ yáh³ hnú² la³jmí¹ lín²³ Dió³², hnú² dá² lín²³ la³cun³ qui³ lín²³ tsá²mɨ³cuóun² bíh¹.
34 Jáun² né³, Jesús ca³teh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² jɨ³ tsá² ñi³táunh¹ hí³ cu³chin¹ cu³hna²¹ dí², hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:
—Ní¹juáh³ zian² tsá² hnió³ já³² cu³hna³² jná¹³, hniáuh³² chá³² tsú² tɨ³ có³² la³jí³² hi³ dí¹quiaunh²¹ tsí³ hnga², hi³ jáun² cuí¹ quián¹³ tsú² crei²¹ quioh²¹, [la³ cun³ hi³ cuéh³² tsú² jáun² tsí³ uá¹jinh¹ ca³la³ ñí¹ ca³cáɨn³ jmí²chí³ quioh²¹,] hi³ jáun² cuí¹ já² cu³hna³² jná¹³.
35 Quí¹ ní¹juáh³ tsá² hnió³ lión³² hnga², tsá² la³ hí³ tɨ³ tsa³hín³ bíh¹; tɨ³la³ ní¹juáh³ tsá² tsa³hín³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ má¹ná¹ jɨ³ hi³ ca³tɨn¹ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² ní² siáh³, tsá² la³ hí³ bíh¹ tɨ³ liáun³.
36 Quí¹ ¿ha³ dá² jinh¹ quien² ní¹juáh³ ca³láɨh¹³ tsú² la³jí³² hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá², ní¹juáh³ la³ ja³hín³ bíh¹ jmí²chí³ quioh²¹ tsú² má¹lɨ³² jáun²?
37 Quí¹ ¿he³ yáh³ cun³quionh³ lɨ¹³ joh¹³ tsú² siáh³ jmí²chí³ quioh²¹?
38 Quí¹ lɨ³ua³ jan² tsá² jmu² heh³ ta³ ñí¹ tsá² zian² cun³ tɨn² tsí³ hmóu³², tsá² ná¹ren² tso³, cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ jɨ³ ca³tɨ²¹ jú¹ chú³² quion²¹ jná¹³ siáh³, ja³bí¹ jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² jmu¹ heh¹ ca³tɨn¹ tsá² la³ hí³ ní¹ má¹jaunh³² ná¹ hi³ lin¹ hi³ quien² ná¹ la³jmí¹ quien² Ñuh³², la³ má²quiúnh¹ jná¹³ tsá² ná¹chun¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² siáh³.

9

1 Ja³bí¹ ca³juáh³ siáh³ Jesús:
—Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ zian² tsá² ja¹ ñí¹ tiauh¹ dí² lá² tiá² má²jún³ yáh³ ta³ tiá² má²lí²jíe³ tsú² hi³ má²cua³² pí³ quioh²¹ Dió³² ñí¹con² tsá² má²tionh² jo³cuo².

Dió³² jmu² hi³ zan² Jesús (Mateo 17:1-13; Lucas 9:28-36)

2 Jmí¹ la³ má²jñéi³ jmáɨ¹ jáun² né³, Jesús ca³jan³ Pé¹ quionh³ Jacobo jɨ³ Juan² ní²

hi³ ja³taunh²¹ cáun² tsɨ³ máh³
ñe¹ ñí¹ lɨ́¹³ tiánh³² hmóu³²; ñí¹
jáun² ca³za² ho¹ñí¹ tsú² ñí¹ ta³
ñí¹ tsá² hí³.
3 Zín³ lɨ́n³² ca³lɨ³ ha¹ tsú²
jɨ³ hi³ ca³lɨ³ tiáu² lɨ́n³² siáh³
[la³jmɨ́¹ jniá³ jan³²], ca³la³ hí¹
jan² yáh³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹
lá² tiá² tɨn² jmu³ hi³ jniá³ tiáu²
lɨ́n³² ha¹ ní¹ má¹lɨ́²ráɨn³².
4 Jmɨ́¹jáun² ca³jɨ́en³² tsá²
hí³ Líh³ quionh³ Moisés, hi³
ná¹juónh²³ quionh³ Jesús.
5 Jáun² né³, Pé¹ ca³záɨh³
Jesús:
—Hnú² Tɨ³², ¡hénh³ ma³
chú³² má²tiauh² dí² ñí¹
lá²! Cuɨ́¹ jmú¹³ jnoh¹ hnɨ³²
hñú³reh³; cáun² quián¹³ hnú²,
cáun² quioh²¹ Moisés, hi³
cáun² siáh³ quioh²¹ Líh³.
6 Quí¹hliá² jmɨ́¹ ná¹juenh²¹
bíh¹ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² tsú²,
hi³ jáun² Pé¹, hí¹juáh³ tiá² ñi³²
bíh¹ he³ dá² jmɨ́¹ dí¹hleh³².
7 Jmɨ́¹jáun² ja³ cáun² jnie²
ñí¹ tionh¹ tsú² jáun², hi³
jáun² ca³tsáɨnh³² tsú² jɨ³lɨn²,
hi³ jáun² ja¹ jnie² jáun²
ñí¹ ca³hléh³ jan² tsáu² hi³
ñí¹juah²¹:
—Tsá² lá² bíh¹ Jón³² jná¹³,
jan² Tsá² hno³ lɨ́n³² ná¹; niéi²
náh² la³ cun³ hi³ juáh³ tsú².
8 Hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹
ca³jɨ́e³ tsú² cu³ jéin³ ñí¹ tionh¹,
hí¹ jan² yáh³ tiú²uú² hin²
ca³jnia³ jéinh³² tsú², jɨ³²la³
hnga² bíh¹ Jesús jéi³²í¹ zenh².
9 Tá¹la³ ná¹son² tsú² jáun²
tsɨ³ máh³ né³, ca³jmú³ Jesús
héih³² hi³ hí¹ jan² tiá²
hin² záɨh³² tsú² la³ cun³
hi³ má²lɨ́²jɨ́e³ jáun², ca³la³
tɨ³ nɨ́¹ má¹ca³jenh¹³ Jon²
tsá²mɨ³cuóun² ja¹ hla¹ máh³.
10 Jáun² ca³hmá³ bíh¹
tsú² jáɨ¹³ jáun² ja¹ má²tún²
hmóu³², tɨ³la³ cun³ jáun²
ca³ngáɨ³ bíh¹ tsú² ja¹ hmóu³²
hi³ he³ dá² niéih³ jáɨ¹³ hi³
jenh¹³ tsú² ja¹ hla¹.
11 Hi³ jáun² né³ ca³ngáɨh³ dí²
Jesús:
—¿He³ láɨh³² sa³ juáh³ tsá²
ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹, hi³ Líh³ tsá²
jmɨ́¹ lɨ́n³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³² bíh¹
néh¹ tín² jáunh³ la³ñí¹?
12 Jáun² hí³ né³ ca³ngáɨ³:
—Tson² bíh¹ Líh³ tín²
jáunh³ la³ñí¹, hi³ ja³ma³re²
jɨ³lɨ³². Tɨ³la³ hi³ ca³tɨn¹
Jon² tsá²mɨ³cuóun² né³, ¿he³
rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³²
hi³ ca³tɨn¹ tsú² dúh¹? Ñí¹ jáun²
rá¹juáh³ hi³ hí³ dí² ca³tɨn¹
ma³tso² tsɨ́³, hi³ lɨ́n¹³ tsú² jan²
Tsá² tiá² hin² quiú² jéi²³.
13 Tɨ³la³ jná¹³ juanh³² hi³
má²cuán² bíh¹ Líh³, hi³ jáun²
ca³jmoh³ tsú² tsáu² la³ cun³
hi³ hnió³ tsáu² jmoh³, la³ cun³
rón³² rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² hi³
ca³tɨ²¹ lɨ́¹³.

Jesús jmah²³ jan² tsá² zian²
tsá¹ lɨ¹ jún²³

(Mateo 17:14-21; Lucas 9:37-43)

14 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³cha³tánh¹
tsú² ñí¹ tionh¹ jáun² tsá²
haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² tsá²
ñí¹ hná¹ jáun², jáun² ca³jɨ́e³
tsú² hi³ juóun³² lɨ́n³² tsáu²
má²tionh² cu³ jéin³ jáun²;
ja³bí¹ tɨ³² liei²¹ siáh³ jmɨ́¹
tionh¹ ñí¹ jáun² hi³ ná¹quiú²

ná¹táɨnh²³ jáɨ¹³ quionh³ tsá² hí³ joh¹ Jesús.

15 Jáun² la³ cun³ jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² tsú² jáun² Jesús, ca³ja³cáun² lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³ la³jɨ́n³² tsá² hí³, hi³ jáun² ja³taunh²¹ dí² cú²hé² ñí¹ cuá¹jáunh²³ tsú² jáun² hi³ ca³ñí¹hen¹³ dí² tsú² ca³la³ hi³ hiún² tsɨ́³.

16 Jáun² né³, ca³ngáɨh³ tsú² tsá² joh¹:

—¿Hín² dá² jáɨ¹³ ná¹quí² ná¹táɨnh³² hnoh² quiúnh¹ tsá² nɨ́²?

17 Jáun² jan² tsá² jmɨ́¹ zenh¹ ja¹ tsá² ná¹ngɨh³² hí³ ca³ngáɨ³:

—Hnú² Tɨ³², lá² ján³ jná¹³ jón³² ñí¹con² hnú², hi³ hún¹ jan² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ hi³ jmu² hi³ tiá² lɨ́²³ hléh³².

18 Quí¹ lɨ³ua³ cáun² ñí¹ tsó²¹ ñú²míh¹ lá², jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ cáun² ja³² hi³ za-unh²³ hi³ juóu³² hué³², hi³ jáun² má¹jáun² hia³² jan³² ho³ jɨ³ hi³ cúh² siáh³ ján¹. Cun³quionh³ hi³ lɨ́²³ la³ nɨ́² bíh¹ má²tsá²lɨ³huán¹ tsú². Má²lɨ́²mɨ́³ bíh¹ jná¹³ ñí¹con² tsá² haɨn²¹ nɨ́² tɨ³ con² hnú² hi³ jmɨ́¹ chin¹³ tsú² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹, tɨ³la³ tiá² ca³tioh²¹ yáh³ tsú².

19 Hi³ jáun² Jesús ca³ngáɨ³:

—¡Hnoh² tsá² tiá² ta²¹ táunh²³ náh²! ¿Jáh³ jmáɨ¹ máh³ hniáuh³² hi³ ngɨ́¹³ jná¹³ quiúnh¹ hnoh² dúh¹? ¿Jáh³ jmáɨ¹ máh³ hniáuh³² hi³ tion¹ jná¹³ tsɨn³² hi³ ca³tɨn¹ hnoh²? Ñá²jan³² ñú²míh¹ tɨ³ lá².

20 Hi³ jáun² cua³jan² dí² tsú². Jáun² la³ cun³ jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ Jesús né³, ca³jmú³ hi³ he¹³ tsá¹ lɨ́¹ jún²³ ñú²míh¹ hí³, jáun² ca³quɨnh³ hué³², hi³ ca³pɨ³ ca³lɨnh³ hi³ ca³hiá² jan³² ho³.

21 Jmɨ́¹jáun² ca³ngáɨ³ Jesús ñí¹con² jméɨ² tsú²:

—¿Jáh³ jmáɨ¹ má²tí³ hi³ jéinh³² tsú² la³ nɨ́²?

—La³ cun³ jmɨ́¹ míh² máh³ tsú² jéinh³² la³ nɨ́² —ca³juáh³ jméɨ² tsú²—.

22 Hliáun³ jéin³² lɨ́n³² má²ca³jmú³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hi³ taunh² chu³ sɨ́² jɨ³ chu³ jmáɨ² siáh³, hi³ hnió³ jngah³. Hi³ jáun² né³, nɨ́¹juáh³ zia³² hi³ lɨ́¹³ jmúh¹³ hnú² ca³lá², cuɨ́¹ já² miɨ³ honh² hnú² quiú¹³ jnoh¹, ma³hau¹ tiá³.

23 Jáun² Jesús ca³juáh³:

—Nɨ́¹juáh³ lɨ́¹³ cháh¹³ hnú² cáun² honh², quí¹ jɨ³lɨ³² bíh¹ lɨ́¹³ ñí¹con² tsá² nio² cáun² tsɨ́³.

24 Hi³ jáun² jméɨ² ñú²míh¹ hí³ ca³hléh³ tiá³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¡Taunh³² bíh¹ jná¹³ ta²¹; ma³hau¹ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ niau²¹ cáun² tsɨn³² jná¹³!

25 Jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ Jesús hi³ juóun³² lɨ́n³² tsáu² má²hí¹ngɨh³², jáun² ca³jin³ dí² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Hnú² jmɨ́²chí³ jmu² hi³ cáun¹ tsú² jɨ³ hi³ te³ cuá¹ tsú², jná¹³ jmu² héih³² hi³ cuá¹haɨn³² hnú²; tun³² tsá²

nɨ́[2], ha[3] lɨ́[2]uú[2] ña[3]hu[32] siáh[3]
hñu[3] tsɨ́[3] tsú[2].
26 Hi[3] jáun[2] jmɨ́[2]chí[3] hláɨnh[1]
hí[3] ca[3]hóh[32] tiá[3], jɨ[3] hi[3]
ca[3]jmú[3] siáh[3] hi[3] he[13] cónh[3]í[1]
cu[3] jéin[32] tsá[1] lɨ[1] jún[23] ñú[2]míh[1]
hí[3], jmɨ́[1]jáun[2] cua[3]han[3]; hi[3]
jáun[2] ca[3]quión[32] dí[2] ñú[2]míh[1]
hí[3] la[3]jmɨ́[1] rón[21] jan[2] tsá[2]
má[2]rá[2]jún[1], hi[3] jáun[2] juóun[32]
lɨ́n[32] tsáu[2] jmɨ́[1] ná[1]juáh[23] hi[3]
hú[1]tá[1] má[2]rá[2]jún[1] bíh[1] tsú[2].
27 Tɨ[3]la[3] Jesús ca[3]zanh[3] cuo[2]
tsú[2] hi[3] ca[3]zion[3] dí[2]; hi[3] jáun[2]
ñú[2]míh[1] hí[3] né[3], ca[3]náu[2] bíh[1].
28 Jmɨ́[1] lɨ[21] jáun[2] né[3], ca[3]hi[3]
siáh[3] Jesús cáun[2] hñú[3], hi[3]
jáun[2] tsá[2] haɨn[21] hí[3] tɨ[3] con[2]
tsú[2] ca[3]ngáɨ[3] ñí[1] hnga[2] tsú[2],
hi[3] ca[3]juáh[3]:

—¿He[3] láɨh[32] sa[3] tiá[2]
ca[3]tiáu[13] yáh[3] jnoh[1] hi[3] chin[13]
jmɨ́[2]chí[3] hláɨnh[1] hí[3]?

29 Jáun[2] ca[3]záɨh[3] dí[2] tsú[2]:

—Quí[1]hliá[2] jmɨ́[2]chí[3] hláɨnh[1]
la[3] hí[3] lɨ́[13] chin[13] tsú[2] jɨ́[32]la[3]
cun[3]quionh[3] hi[3] liéinh[32] tsú[2]
Dió[32] bíh[1] [jɨ[3] hi[3] má[2]hɨen[21]
tsú[2] siáh[3]].

*Jesús juáh[3] siáh[3] cónh[3] hi[3]
né[3]bí[1] jún[3]*
(Mateo 17:22-23; Lucas 9:43-45)

30 Jmɨ́[1] ca[3]huén[2] tsú[2] jáun[2]
ñí[1] jáun[2], ca[3]ngá[2] tsú[2] la[3]cáun[2]
hué[13] Galilea. Tɨ[3]la[3] Jesús tiá[2]
jmɨ́[1] hnió[3] hi[3] lɨ[3] ñi[32] tsáu[2] hi[3]
ngɨ[32] dí[2] ñí[1] jáun[2]
31 quí[1]hliá[2] jmɨ́[1] má[2]tɨn[2] dí[2]
tsá[2] haɨn[21] hí[3] tɨ[3] con[2]; jɨ[3] hi[3]
zaɨh[32] dí[2] la[3] lá[2]:

—Jná[13] Jon[2] tsá[2]mɨ[3]cuóun[2]
jɨenh[3] tsú[2] jo[3]cuo[2] tsáu[2], hi[3]
jáun[2] jngah[3] tsú[2]; tɨ[3]la[3] ñí[1]
má[2]cá[2]hnɨ́[2] jmáɨ[1] jáun[2] né[3],
jenh[13] bíh[1] jná[13].
32 Tɨ[3]la[3] tsá[2] hí[3] né[3], hí[1]juáh[3]
tiá[2] ca[3]ngɨ[13] bíh[1] he[3] dá[2]
jaun[32] dí[1] juáh[23] tsú[2], hi[3]
jmɨ́[1] juénh[2] tsú[2] siáh[3] hi[3] mɨ́[32]
ñí[1]con[2] Jesús hi[3] jmu[3] na[21]
jáɨ[13] hi[3] má[2]lɨ́[2]juáh[3] jáun[2].

*Hin[2] bíh[1] tsánh[2] jlánh[1]
quien[2]*
(Mateo 18:1-5; Lucas 9:46-48)

33 Jmɨ́[1] lɨ[21] jáun[2] ca[3]cha[3]tánh[1]
tsú[2] já[1] juú[2] Capernaum;
jáun[2] má[2]cuá[3] ñéɨh[3] Jesús la[3]
cun[3] jmɨ́[1] ca[3]ngáɨh[3] tsá[2] joh[1]
hi[3] ca[3]juáh[3]:

—¿He[3] dá[2] jaun[32] jmɨ́[1]
hí[1]juónh[32] hnoh[2] hú[1] juɨ[32]?

34 Tɨ[3]la[3] tsá[2] hí[3] cáun[2] lɨ́[1]
ca[3]tiánh[3] tie[3] bíh[1], quí[1]hliá[2]
hú[1] juɨ[32] jáun[2] jmɨ́[1] hí[1]juónh[23]
tsú[2] hi[3] hin[2] bíh[1] tsánh[2] jlánh[1]
quien[2] ja[1] hmóu[32] dí[2].
35 Jáun[2] né[3], Jesús ca[3]cuá[3]
hi[3] jáun[2] ca[3]teh[3] dí[2] tán[1]
quian[3]tun[3] tsá[2] haɨn[21] hí[3] tɨ[3]
con[2] hi[3] ca[3]záɨh[3] dí[2] la[3] lá[2]:

—Nɨ́[1]juáh[3] zian[2] tsá[2] hnió[3]
hi[3] lɨ[3] quien[2], hniáuh[32] jmu[3]
tsú[2] hi[3] lɨ́n[3] jan[2] tsá[2] huen[3] ñí[1]
cá[1]táuh[3] bíh[1], jɨ[3] hi[3] ma[3]cón[32]
tsú[2] siáh[3] jɨ[3]lɨn[2] tsáu[2].
36 Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]can[3] dí[2]
jan[2] tsá[1]míh[1] hi[3] ca[3]zinh[3]
dí[2] ja[1] quioh[21] tsá[2] hí[3], hi[3]
jáun[2] ca[3]ráɨn[32] dí[2] siáh[3], jáun[2]
ca[3]záɨh[3] dí[2] tsá[2] hí[3] la[3] lá[2]:
37 —Lɨ[3]ua[3] jan[2] tsá[2] hen[3]
jan[2] tsá[1]míh[1] la[3] lá[2] chá[32]

jná[13], má[2]lí[2]he[3] jɨ[3] jná[13] bíh[1] tsú[2] jaun[32]; hi[3] nɨ́[1]juáh[3] tsá[2] he[3] jná[13] né[3], jun[3]juáh[13] jmáh[3]la[3] jná[13] yáh[3] he[3] tsú[2], quí[1] ja[3]bí[1] la[3] jáun[2] má[2]lí[2]hen[3] tsú[2] siáh[3] Tsá[2] ca[3]ze[3] bíh[1] jná[13].

Nɨ́[1]juáh[3] tsá[2] tiá[2] hau[2] jnoh[1], tsá[2] quiúnh[1] jnoh[1] bíh[1] hí[3]

(Lucas 9:49-50)

38 Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]juáh[3] Juan[2]:

—Tɨ[32], má[2]lɨ́[2]neh[21] jnoh[1] jan[2] tsá[2] huen[2] jmɨ́[2]chí[3] hláɨnh[1] hñu[3] tsɨ́[3] tsáu[2] la[3]juah[21] dúh[1] cun[3]quionh[3] héih[32] quián[13] hnú[2], jáun[2] má[2]lɨ́[2]jmú[13] jnoh[1] héih[32] hi[3] tiú[2]uú[2] jmu[3] tsú[2] la[3] jáun[2], quí[1]hliá[2] tiá[2] ngɨ[32] yáh[3] tsú[2] quiúnh[1] dí[2].

39 Tɨ[3]la[3] Jesús ca[3]juáh[3]:

—Ha[3] lɨ́[2] jmú[2] náh[2] héih[32] la[3] nɨ́[2]; quí[1] hí[1] jan[2] yáh[3] tiá[2] hin[2] zian[2] hi[3] jmu[2] hua[3]jueh[32] cun[3]quionh[3] héih[32] quion[21] jná[13], hi[3] má[1]lɨ[32] jáun[2] hléh[32] siáh[3] hlah[3] ca[3]tɨn[1] jná[13].

40 Nɨ́[1]juáh[3] tsá[2] tiá[2] hau[2] jnoh[1], jáun[2] tsá[2] la[3] hí[3] bíh[1] tsá[2] hen[2] tɨ[3] con[2] jnoh[1].

41 Quí[1] lɨ[3]ua[3] jan[2] tsá[2] cué[32] hnoh[2] uá[1]jinh[1] cáun[2] vaso jmáɨ[2] cun[3]ñí[1] hi[3] hnoh[2] lɨ́n[3] náh[2] tsá[2] joh[1] Cristo, ja[3]bí[1] tsá[2] hí[3] uá[2]jaɨ[32] hiáuh[3] cáun[2] hi[3] chu[21], la[3] cun[3] hi[3] ca[3]tɨn[1] hiáuh[3].

Jesús hɨe[32] jáɨ[13] hi[3] ca[3]tɨn[1] tsá[2] jmu[2] hi[3] tanh[32] tsáu[2] tso[3]

(Mateo 18:6-9; Lucas 17:1-2)

42 ”Lɨ[3]ua[3] jan[2] tsá[2] jmu[3] hi[3] tánh[32] tso[3] tsá[1]míh[1] tsá[2] taunh[2] jná[13] lá[2] ta[21], tɨ[3] jlánh[1] bíh[1] re[2] sá[1]jmɨ́[1] hi[3] tónh[32] tsú[2] zié[3] láɨ[1] tsá[2] la[3] hí[3], hi[3] chí[1]hñéih[23] cáun[2] tá[2] quɨ́n[1] pa[21] lɨ́n[21], hi[3] jáun[2] taun[3] tsú[2] hñu[3] jmɨ́[2]miih[21].

43 Jáun[2] né[3], nɨ́[1]juáh[3] cuonh[2] hnú[2] jmu[2] hi[3] tanh[32] hnú[2] tso[3], tɨ[3] re[2] hná[1]; quí[1] tɨ[3] re[2] bíh[1] hi[3] cuánh[13] hnú[2] ta[3] tiúnh[1] cáun[2] cuonh[2] ñí[1] lɨ́[13] zian[2] nú[2] cun[3] jmɨ́[1]hi[3]nio[2], la[3] cun[3] bíh[1] hi[3] cuóh[13] nú[2] hi[3] chi[21] tá[1] tun[3] cuonh[2] quiu[3]juóu[32], ñí[1] tiá[2] lɨ́[13] yéi[32] jáun[2] sɨ́[2],

44 [ñí[1] hí[1] jáh[1] tiáunh[1] ngú[3] quioh[21] tsáu[2] tiú[2]uú[2] tsán[13], hi[3] sa[3]jun[3] sɨ́[2] bíh[1] yéi[32].]

45 Hi[3] nɨ́[1]juáh[3] tanh[1] nú[2] jmu[2] siáh[3] hi[3] tanh[32] nú[2] tso[3], hná[1] siáh[3]; quí[1] tɨ[3] re[2] bíh[1] hi[3] cuánh[13] hnú[2] ñí[1] lɨ́[13] zian[2] tsú[2] cun[3] jmɨ́[1]hi[3]nio[2] hi[3] tiá[2] zia[32] cáun[2] tanh[1], la[3] cun[3] bíh[1] hi[3] cuóh[13] nú[2] quiu[3]juóu[32] quionh[3] tá[1] tun[3] tanh[1] nú[2] [ñí[1] tiá[2] lɨ́[13] yéi[32] sɨ́[2],

46 ñí[1] tiá[2] jáh[1] tsán[13], hi[3] sa[3]jun[3] sɨ́[2] bíh[1] yéi[32]].

47 Hi[3] nɨ́[1]juáh[3] mɨ́[1]máh[1] hnú[2] jmu[2] siáh[3] hi[3] tanh[32] nú[2] tso[3], chí[3] cú[2]jueh[32]; quí[1] tɨ[3] re[2] bíh[1] cuánh[13] hnú[2] ñí[1] cuá[1]quien[2] Dió[32] cun[3]quionh[3] cá[2] máɨ[3] mɨ́[1]máh[1] cha[3] jmɨ́[1] cuóh[13] nú[2] quiu[3]juóu[32] quionh[3] tá[1] tun[3] máɨ[3] mɨ́[1]máh[1],

48 ñí[1] tiú[2]uú[2] tsán[13] jáh[1] taunh[32] ngú[3] quioh[21] tsáu[2],

hi³ sa³jun³ sí² bíh¹ yéi³²².

49 ”[Quí¹ la³jmɨ́¹ sé²³ tsú² jáun² ñí¹ ñí¹ quioh²¹ jáh³ má²lí²jngɨh³ tsú² ñí¹con² Dió³² ta³ ñeh² bíh¹ hi³ jɨn³ tsú², la³ jáun² bíh¹ siáh³] lɨ́¹³ tiánh³ hua³jan²¹ tsá² taunh² ta²¹ jná¹³, cun³quionh³ hi³ há¹ ngá¹³ tsú² uu³mí²tsɨ³² lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ sí².

50 Chu²¹ bíh¹ ñí¹; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ la³ ca³lɨ³ máɨh³ bíh¹ ñí¹ né³, ¿ha³ bí¹ lánh³ rón³² lɨ́¹³ jmu³ tsú² siáh³ hi³ lɨ³ ñeh¹? Cuɨ́¹ zia³² ñí¹ hñu³ honh² hnoh², jɨ³ hi³ cuɨ́¹ zian² náh² cáun² hi³ re² hi³ tɨn² quiúnh¹ náh² tsá²ján² tsá²ján².

10

Jesús hɨe³² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² hnió³ tsáun³ quionh³ ñí²cuo²

(Mateo 5:31-32; 19:1-12; Lucas 16:18; 1 Corintios 7:10-16)

1 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² cua³han³ Jesús já¹ juú² Capernaum, hi³ ngau³ tɨ³ hué¹³ Judea, hué³² nio² tɨ³ juɨ³² ñí¹ hia³² hiú² tɨ³ jo²¹ cua³ Jordán. Ñí¹ cá¹chó²¹ tsú² jáun² né³, ca³ngɨh³² siáh³ juóun³² lɨ́n³² tsáu², hi³ jáun² ca³ma³tɨn² dí² siáh³ tsáu² la³ cun³ qui³ jmu² dí².

2 Jáun² ma³ jan² tsá² *fariseos ca³ja³taunh²¹ ñí¹ zenh¹ Jesús, hi³ ca³ca³ ca³lan³ dí² tsú², hi³ jáun² ca³ngáɨ³ dí² nɨ́¹juáh³ hi³ lɨ́¹³ tsáun³ tsá²ñuh² quionh³ tsá²mɨ³ ñí²cuo².

3 Jmɨ́¹jáun² ca³ngáɨ³ Jesús:

—¿He³ héih³² ca³quiú² hla¹ Moisés ñí¹con² hnoh² dúh¹?

4 Jáun² tsá² hí³ ca³juáh³:

—Moisés ca³cué³ jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ cuéh³² tsú² tsá²mɨ³ ñí²cuo² cáun² sí² hi³ lin¹ hi³ ca³tsáun³ tsú², hi³ jáun² má²lɨ́¹³ chin¹³ dí² tsú².

5 Jáun² Jesús ca³juáh³:

—Moisés ca³cué³ héih³² jáun² cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ tiá² jáɨ¹³ ngɨ²³ hnoh² bíh¹.

6 Tɨ³la³ la³ cun³ jmɨ́¹ ca³lɨ³liau³, jmɨ́¹ ca³jmú³ Dió³² la³cu³ la³juéh³ mɨ³cuú²: “Tsá²mɨ³ tsá²ñuh² bíh¹ ca³jmú³ Dió³²;

7 hi³ jáun² bíh¹ chan³ tsá²ñuh² jméi² mí¹ziú¹³ tɨ³ có³² hi³ ma³zian² cu³lɨ²¹ quionh³ tsá²mɨ³ ñí²cuo²,

8 hi³ jáun² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsáu² bíh¹ má²lɨ́n¹³ tsú² tá¹ gon³”. La³nɨ́² bíh¹ rá¹juáh³ ñí¹ Sí², hi³ jáun² né³, tiú²uú² lɨ́³ yáh³ gon³ tsú², quí¹ jan² tsáu² bíh¹ má²lɨ́n³ tsú².

9 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ tiá² ca³tɨn¹ tsá²mɨ³cuóun² tson³ cáun² hi³ má²lɨ́²cunh³ Dió³².

10 Jmɨ́¹ má²tionh² tsú² jáun² ñéih³ né³, tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² ca³ngáɨ³ siáh³ ca³tɨ²¹ hi³ nɨ́².

11 Jáun² Jesús ca³juáh³ la³ lá²:

—Nɨ́¹juáh³ tsá² tun²³ tsá²mɨ³ ñí²cuo², hi³ jéinh³² siáh³ cuo² quionh³ tsá²mɨ³ siánh³, tsá² la³ hí³ má²lɨ́²jmú³ tso³ juón¹ bíh¹ ñí¹con² tsá² ca³jan³ la³ñí¹;

12 hi³ nɨ́¹juáh³ tsá²mɨ³ siáh³ tun²³ ñí²cuo² hi³ jéinh³² siáh³ cuo² quionh³ tsá²ñuh² siánh³,

ja³bí¹ tsá²mɨ³ la³ hí³ siáh³
má²lḯ²jmú³ tso³ juón¹ bíh¹.

Jesús má²miih² tsá¹míh¹
(Mateo 19:13-15; Lucas 18:15-17)

13 Jmḯ¹jáun² cua³jan² tsáu²
ma³ jan² tsá¹míh¹ ñí¹con²
Jesús, hi³ jáun² tin³ tsú² cuo²;
tɨ³la³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²
tsú² né³ ca³jin³ bíh¹ tsá²
ná¹jan² hí³ tsá¹míh¹.

14 Tɨ³la³ jmḯ¹ ca³jḯe³ Jesús hi³
jáun² né³, ca³míh³ bíh¹ tsḯ³, hi³
jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² hí³:

—Cuéh³ náh² tsá¹míh¹ nḯ²
jáɨ¹³, cuḯ¹ ja³táunh¹ ñí¹con²
jná¹³, ha³ lḯ² jnḯ² náh² juɨ³²
quioh²¹, quí¹ tsá² lḯn³ la³jmḯ¹
lḯn³ tsá¹míh¹ nḯ² bíh¹ lḯ¹³ tónh³²
jo³cuo² Dió³².

15 Jú¹ tson² juo³ jná¹³
hnoh², hi³ nḯ¹juáh³ tsá² tiá²
he² héih³² hi³ jmu² Dió³²
la³jmḯ¹ he² tsá¹míh¹, jmḯ¹lḯh³
bíh¹ tiá² chau²¹ jmáɨ¹ hi³ hí³
tsú² jo³cuo² Dió³².

16 Hi³ jáun² ca³ráɨn³² dí²
tsá¹míh¹ hí³, jmḯ¹jáun²
ca³ra³tsɨ³² dí² cuo² ñí¹ quioh²¹
hi³ ca³ma³miih² dí².

Jan² tsá¹ñú¹ hánh³ liéinh³² Jesús
(Mateo 19:16-30; Lucas 18:18-30)

17 Jmḯ¹ ngau²¹ siáh³ Jesús
juɨ³² hún¹, jan² tsá²ñuh² ja³
cú²hé² hi³ ca³di³jñí³² ta³ ñí¹
tsú², hi³ ca³juáh³:

—Hnú² Tɨ³² chun¹, ¿he³
bíh¹ hniáuh³² jmu¹ jná¹³ hi³
jáun² lḯ¹³ lɨ³zian² jná¹³ la³ cun³
jmḯ¹hi³nio²?

18 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá²
hí³:

—¿He³ láɨh³² juáh³ hnú² hi³
jná¹³ tsá² chun¹? Hí¹ jan² yáh³
tsá² chun¹ tiá² zian², jḯ³²la³
jan² Dió³² bíh¹.

19 Má²ñíh¹ bíh¹ hnú² la³
cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² héih³²
quioh²¹ Dió³², hi³ juáh³ la³
lá²: “Ha³ lḯ² jngɨh³ náh²
tsáu², ha³ lḯ² jmú² náh² juón¹,
ha³ lḯ² háɨn² náh², ha³ lḯ²
lḯ¹ ma³tson¹³ náh² jú¹ tḯ¹jáɨ²,
ha³ lḯ² lḯ¹ ma³can¹³ náh²
tsáu², tianh³² náh² ta²¹ ñeh²
mí²ziúh²”.

20 Jáun² tsá² hánh³ hí³
ca³juáh³:

—Tɨ³², la³jḯ³² bíh¹ hi³ nḯ²
má²ca³ma³ti²¹ jná¹³ la³ cun³
jmḯ¹ míh² ná¹.

21 Jáun² Jesús ca³jḯen³² tsá²
hí³ ca³la³ hi³ hnio³ lḯn³² dí²,
jáun² ca³záɨh³ dí² siáh³:

—Cun³ jáun² zia³² bíh¹
cónh³í¹ cáun² hi³ hniáuh³²
jmúh¹³ nú²: cuánh², cuá²hnáɨ¹
la³jḯ³² hi³ zia³² quián¹³, hi³
jáun² tsoh³ quɨe³ jáun² ñí¹con²
tsá² tia³mii², hi³ jáun² la³
jáun² bíh¹ lḯ¹³ lɨ³ hánh³ nú²
hñu³mɨ³cuú²; nḯ¹ má¹lɨ³²
jáun² né³, ña³² cu³hna³² jná¹³
[uá¹jinh¹ ca³la³ ñí¹ ca³cáɨn³
jmḯ²chí³ quián¹³ nú²].

22 Jmḯ¹ má²lḯ²niéi³² tsú²
jáun² jáɨ¹³ nḯ², jlánh¹ hlaɨh³
ca³ta³no¹ tsḯ³, hi³ jáun² ngah³
hi³ hí¹uḯn³ tsḯ³ quí¹hliá² jlánh¹
jmḯ¹ hánh³.

23 Jmḯ¹jáun² ca³jḯe³ Jesús cu³
jéin³ ñí¹ zenh¹, jáun² ca³záɨh³
dí² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²:

—¡Hénh³ ma³ jlánh¹ juóuh³² hi³ hí³ jan² tsá² hánh³ jo³cuo² Dió³²!
24 Tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² né³, lɨ́¹ ca³ja³cáun² tsɨ́³ bíh¹ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ hi³ má²lɨ́²juáh³ tsú² jáun²; tɨ³la³ Jesús ca³juáh³ siáh³:
—Jón³, ¡hénh³ ma³ dá² juóuh³² hi³ tónh³² tsú² jo³cuo² Dió³² [nɨ́¹juáh³ tsá² háɨ³² tsɨ́³ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá²]!
25 Tɨ³ jlánh¹ bíh¹ huán¹ tsɨ́³ ngá¹³ jáh³ cánh¹ téh²³ tsú² camello chí² léh¹³ mɨ³quɨe³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ hí³ jan² tsá² hánh³ jo³cuo² Dió³².
26 Jmɨ́¹ má²lɨ́²niéi³² tsú² jáɨ¹³ nɨ́² né³, ca³ja³cáun² lɨn³² bíh¹ tsɨ́³, jáun² ca³ngáɨh³ raɨnh²¹ tsá²ján² tsá²ján², hi³ ca³juáh³:
—Hi³ jáun² né³, ¿hin² bí¹ dá² tsánh² la³ lɨ́¹³ liáun³?
27 Jáun² Jesús ca³jíe³ ñí¹ tionh¹ tsú², hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:
—Hnga² Dió³² bíh¹ tɨn² hi³ nɨ́², jun³juáh¹³ tsá²mɨ³cuóun² yáh³; quí¹ hí¹ cáun² yáh³ hi³ juóuh³² tiá² zia³² ñí¹con² Dió³².
28 Jáun² Pé¹ né³ ca³juáh³:
—Sá¹nɨ́² jɨe³, jnoh¹ má²ca³chá¹³ tɨ³ có³² la³jɨ́³² hi³ jmɨ́¹ zia³² quiú¹³, hi³ jáun² má²ngɨ́¹ jnoh¹ quiúnh¹ hnú².
29 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³ siáh³:
—Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ lɨ³ua³ jan² tsá² má²ca³tú³ hñú¹³, hi³ má²ca³chan³ siáh³ tsá²mɨ³ jɨ³ tsá²ñuh² raɨnh²¹, jméi² mí¹zíú¹³ tsú², [ñí²cuo² tsú²,] jon² tsú², jɨ³ hi³ má²ca³tú³ tsú² siáh³ ñí¹náɨ² quioh²¹ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ jɨ³ hi³ ca³tɨ²¹ jú¹ chú³² nɨ́² siáh³,
30 jáun² tsá² la³ hí³ hiáuh³ bíh¹ ñí¹ hué²¹ lá² hña³láu³ nió³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ jmɨ́¹ zia³² jáun² quioh²¹, uá¹la³ cun³: hñú³, raɨnh²¹ tsú² tsá²mɨ³ tsá²ñuh², mí¹zíú¹³ tsú², jon² tsú², jɨ³ ñí¹náɨ² nɨ́² siáh³, uá¹jinh¹ ta³ hó² uo² tsáu²; hi³ jmɨ́¹tsú² jmɨ́¹ja³² né³, lɨ́¹³ zian² tsú² siáh³ cun³ jmɨ́¹hi³nio².
31 Tɨ³la³ juóun³² tsá² ná¹lɨn³ tsá² la³ñí¹ ta³né³², tsá² la³ hí³ dá² lɨn¹³ tsá² ñí¹ ca³táuh³ bíh¹ má¹jáun²; hi³ jáun² juóun³² tsá² ná¹lɨn³ tsá² ñí¹ ca³táuh³ ta³né³² né³, tsá² la³ hí³ dá² tɨ³ lɨn¹³ tsá² la³ñí¹ bíh¹ má¹jáun².

Jesús má²juáh³ siáh³ ñí¹ má²hnaɨh³² jéin³² hi³ jún³

(Mateo 20:17-19; Lucas 18:31-34)

32 Hi³ jáun² né³, tá¹la³ má²hí¹uú²³ tsú² tɨ³ juú² Jerusalén, ca³ma³liáu³² Jesús hi³ tsau³² uóunh³ ján³ ta³ ñí¹ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²; jáun² tsá² hí³ má²hí¹ná¹tsá²cáun² tsɨ́³, hi³ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² né³, jmɨ́¹ má²hí¹tsá²táunh¹ siáh³ ta³ má²hú¹ cóh²¹ tsɨ́³ cu³hna²¹ tsú². Hi³ jáun² Jesús ca³teh³ siáh³ ñí¹ tɨ³ có³² tá¹ quian³tun³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² la³ cun³ qui³ tan² jmu², hi³ jáun² ca³ma³liáu³² dí² hi³ zaɨh³² tsú² he³ lánh³ quiunh²¹ dí².
33 Hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
—Sá¹nɨ́² jɨe³, ta³né³² má²hí¹uú²³ dí² tɨ³ já¹ juú²

Jerusalén, ñí¹ jɨenh³ tsú² jáun² jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² ñí¹con² tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ jɨ³ tsá² ná¹lín³ tɨ³² liei²¹ ní² siáh³; hi³ jáun² tsá² hí³ jmu³ héih³² hi³ ma³nga² tsú² jná¹³ hi³ jɨenh³ dí² siáh³ ñí¹con² *tsá²cá²jo²¹.

34 Jáun² tsá²cá²jo²¹ né³, qui³ cáuh³² jná¹³ cú²nga¹, hi³ tiu³ hñéi³² tsú², jɨ³ hi³ quiu³ po³ tsú², má¹lɨ³² jáun² né³ jngah³ tsú²; tɨ³la³ ñí¹ má²cá²hní² jmáɨ¹ jáun² má¹ná¹, jenh¹³ bíh¹ jná¹³ ja¹ hla¹.

Jacobo quionh³ Juan² mɨ³² cáun² hi³ chú³²
(Mateo 20:20-28)

35 Jmí¹jáun² tá¹ gon³ jon² Zebedeo, Jacobo quionh³ Juan², ca³ma³janh³² ñí¹ zenh¹ Jesús hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tɨ³², hnáu² jnoh¹ hi³ jmúh¹³ hnú² cáun² hi³ chú³² hi³ mí¹³ jnoh¹ ñí¹con² hnú².

36 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³:

—¿He³ hnáuh² hnoh² hi³ jmu¹ jná¹³?

37 Jáun² tsá² hí³ né³ ca³juáh³:

—Jmu³ tiá³ hi³ chú³² hi³ lí¹³ tsá¹tauh² jnoh¹ cu³henh¹ hnú², jan² tɨ³ cuá² chu²¹ hi³ jan² siáh³ tɨ³ cuá² cáun¹ ní¹ má¹tɨ³ ñí¹ má²ñi³quien² nú².

38 Tɨ³la³ Jesús né³ ca³ngáɨ³:

—Hnoh² dá² hí¹juáh³ tiá² ñíh¹ bíh¹ náh² he³ ná¹mɨh³². ¿Hí¹ quɨnh¹ náh² jmáɨ¹ hi³ há¹ ngá¹³ náh² la³ cun³ hi³ há¹ ngá¹³ jná¹³, jɨ³ hi³ zón³² náh² siáh³ jmáɨ² hi³ má¹tsoh¹ honh² la³jmí¹ zón²¹ jná¹³?

39 —Ján³, lɨ¹³ bíh¹ —ca³juáh³ tsá² hí³.

Jáun² Jesús ca³juáh³ siáh³:

—Tson² bíh¹ cu³tí³ há¹ ngá¹³ hnoh² la³ cun³ hi³ há¹ ngá¹³ jná¹³ jɨ³ hi³ zón³² náh² siáh³ jmáɨ² la³jmí¹ zón²¹ jná¹³;

40 tɨ³la³ hi³ ca³tɨ²¹ hi³ cuá¹tianh³ náh² cu³hén² jná¹³, jan² cuá² chu²¹ hi³ jan² tɨ³ cuá² cáun¹ má¹ná¹, tiá² ca³tɨn¹ yáh³ jná¹³ cué¹³, quí¹ ñí¹ jáun² má²lí³ hua³jan²¹ hi³ tsa³tiánh² tsá² má²ca³quianh³ hnga² bíh¹ Dió³².

41 Jmí¹ ca³náɨ³² tsá² quian³ ñí¹ hná¹ jáun² jáɨ¹³ jáun² né³, ca³míh³ tsí³ ñí¹con² Jacobo quionh³ Juan².

42 Tɨ³la³ Jesús má¹ná¹, ca³teh³ jɨ³lɨn² tsá² hí³ hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Hnoh² ná¹ñíh¹ hi³ tsá² ná¹ho² ta²¹ ma³ quin³² ma³ caun³² hué³² jmu² quien² ñí¹con² tsá² zian² hué³² jáun², hi³ jáun² tsá² ná¹quien² hí³ né³, cáun² jmu² héih³² ñí¹con² tsá² tionh² hí³ jo³cuo².

43 Tɨ³la³ tiá² ca³tɨ²¹ yáh³ hi³ lí¹³ la³ jáun² ja¹ quián¹³ hnoh². Quí¹ ní¹juáh³ tsá² hnió³ lɨ³quien² ja¹ quián¹³ hnoh², hniáuh³² lín³ tsú² jan² tsá² quian²¹ bíh¹ ñí¹con² tsá² ñí¹ hná¹ jáun²;

44 hi³ lɨ³ua³ jan² hnoh² tsá² hnáuh² náh² lín¹³ tsá² la³ñí¹, hniáuh³² jmúh¹³ náh² hi³ lín³ la³jmí¹ lín³ jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² bíh¹.

45 Quí¹ hí¹ la³ tɨ³ jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² yáh³ cuan³ ná¹

ñí[1] hué[21] lá[2] hi[3] ja[3]ma[3]con[21]
ná[1] tsáu[2], jun[3]juáh[13] hi[3] tɨ[3]
ma[3]cáu[32] yáh[3] tsáu[2] jná[13]; jɨ[3]
hi[3] cuan[3] ná[1] siáh[3] hi[3] jɨenh[21]
ná[1] huen[2] hi[3] jún[3], hi[3] lɨ́[3]
cáun[2] hmah[21] ca[3]tɨ[21] hi[3] lɨ́[13]
liáun[3] juóun[32] lín[32] tsáu[2].

Jesús jmah[23] Bartimeo tsá[2]
ten[3]
(Mateo 20:29-34; Lucas
18:35-43)

46 Jmɨ́[1] lɨ[21] jáun[2] né[3],
ca[3]cha[3]táunh[1] tsú[2] já[1] juú[2] Jer-
icó. Jmɨ́[1] má[2]cuá[1]cuá[2]haɨn[32]
Jesús já[1] juú[2] jáun[2] quionh[3]
tsá[2] joh[1], jɨ[3] la[3] má[2]quionh[3]
juóun[32] lín[32] tsá[2] siánh[3] siáh[3],
jmáɨ[1] jáun[2] jmɨ́[1] cuá[1]tón[21] jan[2]
tsá[2] ten[3] jmáɨ[2] Bartimeo hú[1]
juɨ[32], jon[2] Timeo, hi[3] cuá[1]mɨ[32]
cú[1]dáɨn[3].

47 Jmɨ́[1] ca[3]náɨ[32] tsá[2] hí[3]
hi[3] má[2]cuá[1]ja[32] Jesús Tsá[2]
juú[2] Nazaret, jmɨ́[1]jáun[2]
ca[3]ma[3]liáu[32] tsú[2] hóh[32] tiá[3] hi[3]
juáh[3]:

—¡Hnú[2] Jesús, jón[2]zɨ́h[1]
jón[2]cho[1] hla[1] Dá[2]vi[21], cuɨ́[1] já[2]
miɨ[3] honh[2] hnú[2] ñí[1]con[2] jná[13]!

48 Juóun[32] tsáu[2] ca[3]je[3] tsá[2]
ten[3] hí[3], hi[3] jmɨ́[1] hnió[3] tsú[2]
cuá[32] tsá[2] hí[3] ta[3]máɨh[3], tɨ[3]la[3]
tsá[2] ten[3] hí[3] má[1]ná[1], tɨ[3] lɨ[3]mí[1]
tiá[3] ca[3]hóh[32] bíh[1] hi[3] ca[3]juáh[3]:

—¡Jón[2]zɨ́h[1] jón[2]cho[1] hla[1]
Dá[2]vi[21], cuɨ́[1] já[2] miɨ[3] honh[2]
hnú[2] ñí[1]con[2] jná[13]!

49 Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]náu[2] Jesús
hi[3] ca[3]juáh[3]:

—Cuá[2]tiéh[3] tsá[2] ó[32].

Jáun[2] ca[3]ñí[1]tieh[1] tsú[2] tsá[2]
ten[3] hí[3], hi[3] jáun[2] ca[3]záɨh[3] dí[2].

—Ma[3]hiún[13] hnú[2] honh[2],
náu[2], má[32], quí[1] ó[32] dí[1]té[23]
tsú[2] hnú[2].

50 Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]tú[3] hmɨh[32]
hi[3] jmɨ́[1] cuá[1]jaunh[32] hi[3]
ca[3]náu[2] cu[3]diá[2]jan[2] la[3] lá[2] hi[3]
ngau[3] tɨ[3] ñí[1] zenh[1] Jesús.

51 Jáun[2] Jesús ca[3]ngáɨ[3] hi[3]
juáh[3]:

—¿He[3] jmɨ́[1] hnáuh[2] hnú[2]
jmu[1] jná[13] ñí[1]con[2] nú[2]?

Jáun[2] tsá[2] ten[3] hí[3] ca[3]ngáɨ[3]:

—Tɨ[32], hnó[32] jná[13] hi[3] jnia[3]
siáh[3] mɨ́[1]ñi[32].

52 Jáun[2] Jesús ca[3]záɨh[3] tsá[2]
hí[3]:

—Má[2]lɨ́[13] bíh[1] cuánh[13] hnú[2],
má[2]laɨn[32] bíh[1] hnú[2] quí[1]hliá[2]
lɨ[2]cháh[1] nú[2] cáun[2] honh[2].

Hi[3] jáun[2] la[3] cun[3] jmɨ́[1]jáun[2]
bíh[1] ca[3]jnia[3] siáh[3] mɨ́[1]ñí[1]
tsá[2] hí[3], jáun[2] ngau[3] cu[3]chin[1]
cu[3]hna[21] Jesús.

11

Jesús má[2]hí[3] já[1] juú[2]
Jerusalén
(Mateo 21:1-11; Lucas
19:28-40; Juan 12:12-19)

1 Jmɨ́[1] má[2]ja[3]quián[3]
chá[1]táunh[1] tsú[2] juú[2]
Jerusalén, ca[3]cha[3]táunh[1] tsú[2]
có[32] juú[2] Betfagé jɨ[3] Betania,
can[32] máh[3] míh[1] Olivos;
jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]zen[3] Jesús gon[3]
tsá[2] haɨn[21] hí[3] tɨ[3] con[2],

2 hi[3] ca[3]záɨh[3] dí[2] la[3] lá[2]:

—Cuá[2]táunh[1] náh[2] juú[2]
míh[1] nio[2] tɨ[3] chí[1]ján[3] nɨ́[2],
jáun[2] nɨ́[1] má[1]ca[3]cha[3]táunh[1]
náh[2] né[3], chanh[21] náh[2]
jan[2] lo[1] búh[1] míh[1] hi[3]
cuá[1]hñéih[1], jáh[3] hí[3] hí[1] jan[2]
tiá[2] hin[2] má[2]ca[3]ñi[3]tsɨn[1]. Jáun[2]

cuá²zanh¹ náh² jáh³ hí³ hi³
ñá¹jan³² náh² tɨ³ lá².
3 Nɨ́¹juáh³ zian² tsá² ca³ngáɨ³
ñí¹con² hnoh²: “¿He³ láɨh³²
sa³ hnoh² yáh³ ná¹zanh¹ jáh³
nɨ́²?”, jáun² juoh¹ náh² tsú² la³
lá²: “Hliá² má²hniah³ ñí¹con²
Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ jnoh¹ jáh³, hi³
jáun² la³juɨ³ já¹jon¹ jnoh¹ siáh³
ñí¹ lá²”.
4 Jáun² ja³taunh²¹ bíh¹ tsá²
gon³ hí³, hi³ jáun² ca³chanh²¹
tsú² jan² lo¹ búh¹ míh¹ zenh²
ja¹ hñú³ hi³ dí¹hñéɨh¹ cáun²
ho³hñú¹³; hi³ jáun² ca³záɨnh³²
tsú².
5 Hi³ jáun² ma³ jan² tsá² jmɨ́¹
tionh¹ ñí¹ jáun² ca³juáh³:
—¿He³ láɨh³² sa³ hnoh² yáh³
ná¹zanh¹ jáh³ nɨ́²?
6 Jáun² tsá² hí³ né³ ca³záɨh³
tsú² la³ cun³ rón³² hi³
má²lɨ́²juáh³ jáun² Jesús;
jmɨ́¹jáun² ca³cué³ bíh¹ tsú²
jáɨ¹³ hi³ tsa³tánh¹ tsú².
7 Jáun² ca³ñí¹jan² tsú² lo¹
búh¹ míh¹ hí³ tɨ³ ñí¹ zenh¹
Jesús, hi³ jáun² ca³na³tsɨ́³ dí²
ha¹ cu³hna²¹ jáh³, jáun² jmɨ́¹
lɨ²¹ jáun² ca³ñɨ³tsɨn¹ Jesús jáh³.
8 Juóun³² tsá² ca³qui³ ca³ja³
ha¹ hú¹ juɨ³², hi³ ma³ jan² né³,
ca³quieh³ cuú² ñeh¹ hmá² tsɨ²¹
hué¹³ tsáu² hi³ ca³ja³ siáh³ hú¹
juɨ³².
9 Tsá² jmɨ́¹ hí¹tsá²táunh¹
chí¹ján³, jɨ³ tsá² jmɨ́¹
hí¹já²táunh¹ chí¹cáɨn² nɨ́²
siáh³ ca³ma³liáu³² hi³ tɨ³ hóh³²
tiá³, hi³ juáh³:
—¡Hénh³ ma³ chun¹ Dió³²!
¡Cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ Tsá²
cuá¹ja³² cun³quionh³ héɨh³²
quioh²¹ Dió³² Juo¹³ dí²!
10 ¡Cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ Tsá²
cuá¹ja³² nɨ́² hi³ hau³ jáɨ¹³
la³jmɨ́¹ ca³hó³ jáun² hla¹
Dá²vi²¹ dí¹hio³ ñú¹deh³ dí²!
¡Hénh³ ma³ chun¹ Dió³² Tsá²
cuá³ hñu³mɨ³cuú²!
11 Jáun² né³, hi³ bíh¹
Jesús já¹ juú² Jerusalén, hi³
ca³ñí¹hi³² siáh³ hñu³ cuáh³²
chín¹; jmɨ́¹ má²lɨ́²jɨ́e³ tsú² jáun²
la³jɨ́³² hi³ zia³² ñéɨh³ jáun²,
jmɨ́¹jáun² ngau³ cú²jueh³²
juú² Betania quionh³ tsá²
quian³tun³ hí³, quí¹ jmɨ́¹
má²ca³hláu³ bíh¹.

Jesús jin²³ hmá² sí² co² tiá²
máɨ³ haɨ²¹
(Mateo 21:18-19)

12 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun²
ca³huén² tsú² juú² Betania,
hú¹ juɨ³² jáun² ca³ráun³
ñí¹cuóunh²¹ Jesús.
13 Ta³ hí¹hún¹ tsú² jáun²
juɨ³² ca³jɨ́e³ cáun² hmá² sí²
co² chi²¹ ñí¹ uóunh³ hi³
má²tsauh²¹ mu²¹; jáun² ngau³
dí² hi³ ca³ñí¹jɨ́e¹³ hmá² jáun²
nɨ́¹juáh³ hi³ haɨ²¹ mɨ³ sí²,
tɨ³la³ hí¹ cá² máɨ³ yáh³ máɨ³
tiá² ca³choh¹³ tsú², jmáh³la³
mu²¹ bíh¹ hmá² tsɨ²¹, quí¹
jun³juáh¹³ jéin² quioh²¹ mɨ³
sí² yáh³ jmáɨ¹ jáun².
14 Jáun² Jesús ca³záɨh³ hmá²
sí² jáun² la³ lá²:
—Né³² tɨ³ chí¹ján³ jmɨ́¹lɨ́h³
tiú²uú² hin² cuh³ máɨ³ hi³ jmɨ́¹
ha³ hnú².
Jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²
tsú² ca³náɨ³² jáɨ¹³ jáun².

Jesús má²ɨ² cuáh³² chín¹
(Mateo 21:12-17; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

15 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³cha³táunh¹
tsú² siáh³ já¹ juú² Jerusalén.
Jáun² Jesús ca³hi³ siáh³
hñu³ cuáh³² chín¹, hi³ jáun²
ca³ma³liáu³² dí² hi³ ca³chu³
ca³huen³ tsá² jmɨ́¹ ná¹hna²
ɨ³ tsá² jmɨ́¹ ná¹la³² ñí¹ jáun².
Ca³ziu³ ca³cuɨ́³ tsú² mesa
quioh²¹ tsá² jmɨ́¹ ná¹zaɨ³²
quɨe³ quioh²¹ hué³² siáh³
ɨ³ hmá²sɨ¹ quioh²¹ tsá² jmɨ́¹
ná¹hna² chi³ jáɨ² nɨ́² siáh³;
16 hi³ hí¹ jan² tsáu² tiú²uú²
ca³cuéh³ tsú² jáɨ¹³ hi³ tsa³can³²
lio²¹ juɨ³² ñéih³ hiah³² hu²¹
cuáh³².
17 Hi³ jáun² ca³ma³tɨn² tsú²
tsáu², hi³ juáh³ la³ lá²:
—Ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³²
rá¹juáh³: “Hñu³² jná¹³
dá² jmáɨ²: Hñú³ ñí¹ lɨ́¹³
liéinh³² tsá² zian² tá¹ cáun²
hngá¹máh³ Dió³²”. Tɨ³la³
hnoh² né³, tá²hláu² quioh²¹
háɨn² bíh¹ má²ca³jmuh³ náh².
18 Hi³ jáun² tsá² ná¹lɨ́n³
mi³jmú³ ɨ³ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³²
liei²¹ siáh³ ca³náɨ³² jáɨ¹³ jáun²,
hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³hnauh²
tsú² ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ jngɨh³
Jesús, hliá² jmɨ́¹ juénh² dí²,
quí¹hliá² la³jɨ́n³² tsáu² bíh¹
jmɨ́¹ ná¹tsá²cáun² tsɨ́³ ca³tɨ²¹
jáɨ¹³ hi³ hɨe³² tsú² jáun².
19 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³niéi² jáun²
né³, cua³han³ bíh¹ Jesús já¹
juú² jáun².

Hmá² sí² co² má²quiéin²
(Mateo 21:20-22)

20 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun²
ca³nga² tsú² ta³ hú²niéi² juɨ³²
ñí¹ chi²¹ hmá² sí² jáun²,
hi³ jáun² ca³jɨ́e³ tsú² hi³ la³
má²ca³lɨ³ quiéin² bíh¹ ca³la³
tɨ³ chí² jmu².
21 Jmɨ́¹jáun² tsau³ tsɨ́³ Pé¹,
hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² Jesús:
—Tɨ³², sá¹nɨ́² jɨe³ dúh¹,
má²ca³lɨ³ quiéin² máh³ hmá²
sí² hi³ ca³jin³² hnú² jáun².
22 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³ la³
lá²:
—Cáun² chá¹ náh² honh²
ñí¹con² Dió³².
23 Quí¹ jú¹ tson² juo³ jná¹³
hnoh², hi³ lɨ³ua³ jan² tsá²
záɨh³² máh³ nɨ́²: “¡Quin³²
hnú² ñí¹ nɨ́², hñu³ jmɨ́²miih²¹
cuá²hú³²!”, nɨ́¹juáh³ tiá² hu²¹
yáh³ hliáun³ ñéih³ tsɨ́³ tsú²,
tɨ³la³ taunh³² tsú² ta²¹ hi³
lɨ́¹³ bíh¹ lɨ³tí³ la³ cun³ hi³
má²lɨ́²juáh³, hi³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³
la³ jáun².
24 Hi³ jáun² bíh¹ juanh³²
jná¹³ ñí¹con² hnoh², hi³ la³jɨ́³²
hi³ mɨ́h¹³ náh² ñí¹con² Dió³²,
nɨ́¹juáh³ hi³ nio² cáun² honh²
náh² hi³ má²hian² náh², jáun²
la³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³.
25 Hi³ nɨ́¹juáh³ nɨ́¹
má¹ca³lienh¹ náh² Dió³² né³,
nɨ́¹juáh³ zian² tsá² ná¹háun³
náh² quiúnh¹, chú³² chíh¹³
náh² honh², hi³ jáun² Ñeh²
náh² Tsá² cuá³ hñu³mɨ³cuú²
chí¹³ siáh³ tsɨ́³ tsáuh³ hnoh².
26 [Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ hnoh² tiá²
la³ chíh¹³ yáh³ honh², hi³
jáun² ja³bí¹ Ñeh² náh² Tsá²
cuá³ hñu³mɨ³cuú² tiá² chí¹³
yáh³ tsɨ́³ tsáuh³ hnoh².]

Nga² tsáu² ñí¹con² Jesús hi³ ha³ jinh¹ hiauh³ dí² jáɨ¹³ hi³ ho²
(Mateo 21:23-27; Lucas 20:1-8)

27 Jáun² né³, ca³cha³tánh¹ tsú² siáh³ já¹ juú² Jerusalén. Tá¹la³ cuá¹ngɨ³² jáun² Jesús hñu³ cuáh³² chín¹ ca³cua³taunh²¹ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ ñí¹ zenh¹ tsú², la³ má²quionh³ tɨ³² liei²¹ jɨ³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú² nɨ́²,
28 hi³ jáun² ca³ngáɨh³ dí² Jesús:

—¿Hin² ca³cué³ héih³² hi³ jmuh³² nú² ta²¹ nɨ́²? ¿Hin² tsánh² ca³cué³ jáɨ¹³ hi³ hauh³² hnú² nɨ́²?

29 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³:

—Ja³bí¹ jná¹³ siáh³ nga¹ cáun² jáɨ¹³ ñí¹con² hnoh²; nɨ́¹juáh³ hi³ ngáɨh¹ hnoh² jáɨ¹³ hi³ nga¹ jná¹³ lá², jáun² má¹jáun² juanh²¹ jná¹³ hi³ hin² tsánh² ca³cué³ jáɨ¹³ hi³ jmu² jná¹³ la³jɨ́³² hi³ lá².

30 ¿Hin² tsánh² ca³ze³ hla¹ Juan² hi³ cua³zion³ tsáu² jmáɨ²? ¿Hí¹ Dió³², ho³ tsá²mɨ³cuóun² uá¹? Nga³ né³.

31 Tɨ³la³ tsá² hí³ né³, cáun² lɨ́¹ ca³juu³ ca³hlénh³ ja¹ má²tún² hmóu³² bíh¹, hi³ ca³juónh³ la³ lá²:

—Nɨ́¹juáh³ hi³ juáh¹³ dí² hi³ Dió³² bíh¹ ca³ze³ tsú², jáun² tsá² nɨ́² né³ lɨ́¹³ nga³: "Hi³ jáun² né³, ¿he³ láɨh³² sa³ tiá² ta²¹ ca³tianh³² yáh³ náh² tsú²?"

32 Tɨ³la³ ¿hí¹ lɨ́¹³ za¹³ dí² tsú² hi³ tsá²mɨ³cuóun² bíh¹ ca³ze³?

Quí¹hliá² jmɨ́¹ juénh² tsú² ñí¹con² tsáu², quí¹ ñi³² tsú² hi³ la³jɨ́n³² tsáu² bíh¹ ná¹lɨ́n²³ hi³ hla¹ Juan² jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² *tɨ³² jë¹ Dió³².

33 Hi³ jáun² cu³tsa³² ca³záɨh³ tsú² cú²jueh³² Jesús:

—Tiá² né¹ yáh³ jnoh¹.

Jáun² Jesús né³ ca³juáh³ siáh³:

—Hi³ jáun² sa³jun³ jná¹³ yáh³ juanh²¹ siáh³ hi³ hin² tsánh² ca³cué³ jáɨ¹³ hi³ jmu² jná¹³ la³jɨ́³² ta²¹ lá².

12

Jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² hláɨh¹
(Mateo 21:33-46; Lucas 20:9-19)

1 Jáun² Jesús ca³ma³liáu³² hi³ liéinh³² tsáu² cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ jmu², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Jmɨ́¹ zian² jan² tsá² ca³jñí³ mɨ³ uóun²jɨeh¹³ hué³² quioh²¹; jáun² ca³jmú³ jnɨ́¹³ la³ cu³ la³ jéin³ jáun², hi³ ca³zíh³ siáh³ cáun² ñí¹ lɨ́¹³ quiáuh³² jmaɨh²¹ mɨ³ uóun²jɨeh¹³, jɨ³ hi³ ca³jmú³ tsú² siáh³ cáun² hñú³ ñe¹ lɨ́n²¹ ñí¹ lɨ́¹³ di³chín³² tsá² jmu³ hua³hí¹³ ñí¹náɨ² jáun². Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³quiú² ñí¹náɨ² jáun² jo³cuo² tsá² lɨ́¹³ jmu³ ta²¹; hi³ jáun² tsá² jmu² hí³ ta²¹ né³, jmɨ́¹ ma³hmah¹ quioh²¹ ñí¹náɨ² jáun² cun³quionh³ hi³ jɨ́enh³² cú¹pih²¹ la³ cun³ hi³ ló³² jáun². Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ngau³ ñí¹ uóunh³,

2 Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ ca³láu² mɨ³ uóun²jɨeh¹³ né³, jáun² ca³zen³ tsú² jan² *tsá²

má²dí¹hlánh¹ joh¹ ñí¹con² tsá²
ca³cuéh³ tsú² hí³ ñí¹náɨ² jáun²,
hi³ tsa³máɨ¹ ca³lá² hi³ ca³láu²
jáun², la³ cun³ hi³ ca³tɨn¹ tsá²
quioh²¹ ñí¹náɨ².

3 Tɨ³la³ tsá² ná¹jmu² hí³
ta²¹ má¹ná¹, ca³zanh³ bíh¹
tsá² ca³zen³ hí³ tsá² quioh²¹
ñí¹náɨ², hi³ ca³qui³ ca³quiunh³
dí², hi³ jáun² lɨ́¹ haɨ²¹ cuá² ta³
bíh¹ tsú² ca³chanh³ dí².

4 Jáun² tsá² quioh²¹ ñí¹náɨ²
ca³zen³ siáh³ cónh³í¹ jan² tsá²
má²dí¹hlánh¹ joh¹; tɨ³la³ tsá²
hí³ né³, ca³quiunh³ bíh¹ tsú²
ca³la³ ca³cuíh³ chí¹ jɨ³ hi³
ca³tu³ ca³hión³² dí² jú¹ hlah³
jú¹ hó³².

5 Tsá² quioh²¹ hí³ ñí¹náɨ²
ca³zen³ siáh³ cónh³í¹ jan²
tsáu², tɨ³la³ tsá² hí³ né³
ca³jngɨh³ bíh¹ tsú². Jmɨ́¹ lɨ²¹
jáun² ca³zen³ dí² siáh³ juóun³²
tsá² ñí¹ hná¹ jáun²; ma³ jan²
tsá² hí³ ca³quiu³ ca³pan³ bíh¹
tsú², hi³ ma³ jan² tsá² hí³
ca³jngɨh³ tsú² siáh³.

6 ”Jáun² jɨ́³²la³ jon² bíh¹ tsú²
jéi³²í¹ jmɨ́¹ zian² jan², tsá²
jlánh¹ jmɨ́¹ hnio³ dí² lɨ́n³²; hi³
jáun² tsá² hí³ jon² bíh¹ tsú²
ca³zen³ ñí¹ cá¹táuh³, quí¹ jmɨ́¹
lɨ́n²³ dí²: “Cun³ tanh¹³ bíh¹
tsú² ta²¹ jón³² jná¹³”.

7 Tɨ³la³ tsá² ná¹jmu² hí³
ta²¹ né³, ca³juu³ ca³hlénh³
ja¹ má²tún² hmóu³² hi³
ca³juónh³ la³ lá²: “Já² tsá²
nɨ́² bíh¹ lɨ³quioh²¹ ñí¹náɨ² lá²
nɨ́¹ má¹jun² jméi², chú³² cuɨ́¹
jngɨh¹³ dí² tsú², hi³ jáun² lɨ³
quiú¹³ dí² ñí¹náɨ² lá²”.

8 Jáun² ca³zanh³ dí² tsá²
hí³ hi³ ca³jngɨh³ dí² tiáunh¹,
jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³chin² dí² tɨ³
cheih³² ñí¹náɨ² jáun².

9 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³ngáɨ³
Jesús ñí¹con² tsá² hí³:

—¿He³ lɨ́n²³ hnoh² jmu³ tsá²
quioh²¹ hí³ ñí¹náɨ² ñí¹con²
tsá² ca³jmú³ hí³ la³ jáun²?
Tsá² hí³ dá² jáunh³ bíh¹, hi³
ja³ma³tsan² tsú² tsá² jmu² hí³
ta²¹ ñí¹náɨ² quioh²¹, hi³ jáun²
tsá² siánh³ bíh¹ cuéh³² tsú²
cú²jueh³² ñí¹náɨ² jáun².

10 ”¿Tiá¹ má²ca³híh³ hnoh²
ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² ñí¹
rá¹juáh³ jáun² la³ lá²?:
Quɨ́n¹ hi³ tiá² ca³jeih²¹ jáun²
tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² hiah³²,
ta³né³² má²lɨ́³ cá² máɨ³ quɨ́n¹
hi³ jlánh¹ bíh¹ quien²,
quɨ́n¹ hi³ hu²¹ cuoh¹ hiah³².

11 Hi³ nɨ́² dá² ca³jmú³ Juo¹³
bíh¹ dí²,
cáun² hi³ lɨ́¹³ lɨ³ tsa³cáun² tsɨ́³
dí².

12 Jmɨ́¹jáun² ca³lɨ́n¹³ tsú²
hi³ ma³tson¹³ Jesús, quí¹hliá²
má²ca³lɨ³tsɨn² dí² hi³ jáɨ¹³
ca³tɨn¹ hmóu³² bíh¹ dí² hi³
má²lɨ́²jmú³ tsú² jáun². Tɨ³la³,
jmɨ́¹ juénh² bíh¹ tsú² ñí¹con²
tsá² ná¹ngɨh³² hí³, hi³ jáun²
cáun² lɨ́¹ca³lión³² bíh¹ dí² tsú²
cú²jueh³², hi³ jáun² ja³tanh²¹.

Jesús juáh³ hi³ ca³ta¹ dí²
má¹hmah²¹ ñí¹con² tsá² chi²
hmah²¹
(Mateo 22:15-22; Lucas 20:19-26)

13 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³zen³
tsú² ma³ jan² tsá² *fariseos jɨ³
tsá² cu³ nió³ joh¹ Herodes nɨ́²
siáh³, hi³ tsa³ca³ tsa³lian³ dí²

Jesús, neh^{21} tiá^{1} hléh^{32} cáun^{2}
já$\imath^{13}$ hi^{3} l$\imath^{3}$ lí^{13} tánh^{32} tso^{3}.
14 Tsá^{2} hí^{3} cua^{3}taunh^{21} hi^{3}
ca^{3}zá$\imath$h^{3} Jesús la^{3} lá^{2}:
—Hnú^{2} t$\imath^{32}$, né^{1} jnoh^{1} hi^{3}
hnú^{2} h$\imath$eh^{32} jmáh^{3}la^{3} jú^{1} tson^{2}
bíh^{1}, tiá^{2} h$\imath^{32}$ yáh^{3} honh^{2}
hnú^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} juáh^{3} tsáu^{2},
quí^{1} tiá^{2} jmuh^{32} yáh^{3} hnú^{2}
hi^{3} jan^{2} quien^{2} hi^{3} jan^{2} tiá^{2}
quien^{2}, t$\imath^{3}$la^{3} hnú^{2} bíh^{1} jan^{2}
tsá^{2} h$\imath$eh^{32} jú^{1} tson^{2} hi^{3} ca^{3}t$\imath^{21}$
ju$\imath^{32}$ quioh^{21} Dió^{32}. ¿Hí^{1} ca^{3}t$\imath^{21}$
má^{1}hmah^{21} jnoh^{1} qu$\imath$e^{3} hi^{3}
m$\imath^{32}$ *tsá^{2} cuá^{1}lí$\imath$n^{3} m$\imath^{3}$chí^{1}
juú^{2} Roma, ho^{3} tiá^{2} hniáuh^{32}?
¿Má^{1}hmah^{21} jnoh^{1}, ho^{3} tiá^{2}
má^{1}hmah^{21}?
15 T$\imath^{3}$la^{3} Jesús má^{1}ná^{1},
ca^{3}l$\imath^{3}$ts$\imath$n^{2} hi^{3} tsá^{2} hí^{3} lí$\imath$n^{3} la^{3}
cá^{1} la^{3} jéinh^{1} bíh^{1}, hi^{3} jáun^{2}
ca^{3}zá$\imath$h^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:
—¿He^{3} lá$\imath$h^{32} cá^{2} lau^{23}
hnoh^{2} jná^{13}? Ñá^{2}cán^{1} dú^{1}
cáun^{2} *cú^{1}tiáu^{2} neh^{21} hi^{3} j$\imath$e^{21}
jná^{13}.
16 Jáun^{2} cua^{3}can^{32} tsú^{2},
hi^{3} jáun^{2} jmí^{1} ca^{3}jí$\imath$e^{3} Jesús
ca^{3}ngá$\imath^{3}$:
—¿Hin^{2} m$\imath^{3}$ ñí^{1} tá^{2}lá$\imath^{1}$ ñí^{1}
lá^{2}, hi^{3} hin^{2} hi^{3} jmá$\imath^{2}$ tón^{32} lá^{2}
siáh^{3}?
Jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} ca^{3}ngá$\imath^{3}$:
—Quioh^{21} tsá^{2} cuá^{1}lí$\imath$n^{3}
m$\imath^{3}$chí^{1} bíh^{1} n$\imath^{32}$.
17 Jáun^{2} Jesús ca^{3}zá$\imath$h^{3} tsá^{2}
hí^{3} la^{3} lá^{2}:
—Jáun^{2} cuéh^{3} náh^{2} tsá^{2}
cuá^{1}lí$\imath$n^{3} m$\imath^{3}$chí^{1} la^{3} cun^{3} hi^{3}
ca^{3}t$\imath$n^{1} hiáuh^{3}, hi^{3} cuéh^{3} náh^{2}
siáh^{3} Dió^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} ca^{3}t$\imath$n^{1}.
Jáun^{2} lí^{1} ca^{3}ja^{3}cáun^{2} tsí^{3} bíh^{1}
tsá^{2} hí^{3} l$\imath^{3}$, quí^{1}hliá^{2} la^{3} jáun^{2}
bíh^{1} ca^{3}ngá$\imath^{3}$ tsú^{2}.

Nga^{2} tsáu^{2} ca^{3}t$\imath^{21}$ hi^{3} jenh^{13}
tsú^{2}
(Mateo 22:23-33; Lucas 20:27-40)

18 Hi^{3} jáun^{2} jmí^{1}jáun^{2}
cua^{3}taunh^{21} ma^{3} jan^{2} tsá^{2}
*saduceos hi^{3} cua^{3}j$\imath$en^{3} Jesús.
Tsá^{2} cu^{3} nió^{3} tsá^{2} saduceos hí^{3}
tiá^{2} ta^{21} ha$\imath$h^{21} yáh^{3} hi^{3} jenh^{13}
tsá^{2} má^{2}cá^{2}tsan^{3}; hi^{3} jáun^{2} bí^{1}
jlánh^{1} ca^{3}ñí^{1}ngah^{1} dí^{2} Jesús
já$\imath^{13}$ lá^{2}:
19 —Hnú^{2} T$\imath^{32}$, ñí^{1} liei^{21}
quioh^{21} hla^{1} Moisés rá^{1}juáh^{3}
ní^{1}juáh^{3} jan^{2} tsá^{2}ñuh^{2} ca^{3}jun^{3}
ta^{3} tiá^{2} ca^{3}l$\imath^{3}$zian^{2} jon^{2}
quionh^{3} tsá^{2}m$\imath^{3}$ ñí^{2}cuo^{2}, jáun^{2}
tsá^{2}ñuh^{2} dá^{1}jon^{21} hla^{1} hí^{3}
ca^{3}t$\imath$n^{1} jan^{3} siáh^{3} tsá^{2}m$\imath^{3}$ hí^{3},
hi^{3} jáun^{2} l$\imath^{3}$ zian^{2} jon^{2} hi^{3}
ca^{3}t$\imath$n^{1} hla^{1} hí^{3}.
20 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, jmí^{1}
zian^{2} cá^{2} mí^{1}zionh^{2} tsá^{2}ñuh^{2}
hi^{3} jmí^{1} ná^{1}lí$\imath$n^{3} quiaun^{3}
má^{2}tún^{2} ra$\imath$nh^{21} jan^{2} jméi^{2}
mí^{1}ziú^{13}. Tsá^{2} má^{2}ján^{3} né^{3}
jmí^{1} ca^{3}jéinh^{32} cuo^{2} quionh^{3}
jan^{2} tsá^{2}m$\imath^{3}$, t$\imath^{3}$la^{3} jun^{3} bíh^{1}
tsá^{2}ñuh^{2} hí^{3} ta^{3} tiá^{2} jon^{2}
ca^{3}l$\imath^{3}$zian^{2}.
21 Jáun^{2} dá^{1}jon^{21} bíh^{1} tsú^{2}
ca^{3}jéinh^{32} siáh^{3} cuo^{2} quionh^{3}
tsá^{2}m$\imath^{3}$ hná$\imath^{3}$ hí^{3}, t$\imath^{3}$la^{3} ca^{3}jun^{3}
bíh^{1} siáh^{3} tsá^{2} hí^{3} ta^{3} tiá^{2}
jon^{2} ca^{3}l$\imath^{3}$zian^{2}; la^{3} jáun^{2} bíh^{1}
ca^{3}l$\imath^{3}$ siáh^{3} quioh^{21} tsá^{2} ñí^{1}
má^{2}gáun^{3}.
22 La^{3} jáun^{2} bíh^{1} ca^{3}l$\imath^{3}$
quioh^{21} tán^{1} quiaun^{3} tsá^{2}
hí^{3}, hí^{1} jan^{2} yáh^{3} tsú^{2} tiá^{2}
ca^{3}l$\imath^{3}$zian^{2} jon^{2} quionh^{3}
tsá^{2}m$\imath^{3}$ hí^{3}. Ñí^{1} cá^{1}táuh^{3} jáun^{2}
né^{3}, jun^{3} bíh^{1} siáh^{3} hnga^{2}
tsá^{2}m$\imath^{3}$.

23 Jáun² né³, nɨ́¹ má¹tɨ³
ñí¹ ca³jenh¹³ tsú², ¿hin² dá²
tsánh² tsá² quiaun³ hí³ lɨ́¹³
ñí²cuo² tsá²mɨ³ hí³, quí¹ tán¹
quiaun³ bíh¹ tsú² ca³jéinh³²
cuo² quionh³ tsá²mɨ³ hí³?
24 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³ hi³
ca³juáh³ la³ lá²:
—Ná¹tsá²con² lɨ́n³² bíh¹
hnoh², cun³ñí¹ hi³ tiá² cuɨn²
náh² Sí² quioh²¹ Dió³² hi³
sa³jun³ pí³ quioh²¹ Dió³² nɨ́²
siáh³.
25 Quí¹ nɨ́¹ má¹ca³jenh¹³
tsáu² ja¹ hla¹, tiú²uú² cuo²
tsú² jéinh³² yáh³, hi³ sa³jun³
cuen³ bíh¹ tsú² siáh³ jon² hi³
jéinh³² cuo², quí¹ má¹jáun²
dá² má²lɨ́n¹³ tsú² la³jmɨ́¹ lɨ́n³
tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² bíh¹, tsá²
tionh² hí³ hñu³mɨ³cuú².
26 Tɨ³la³ hi³ ca³tɨ²¹
nɨ́¹juáh³ hi³ tson² jenh¹³
tsá² má²cá²tsan³ né³, ¿tiá¹
má²ca³híh³ hnoh² ñí¹ Sí²
quioh²¹ hla¹ Moisés, hi³ ha³
lánh³ lɨ³ jáɨ¹³ hi³ ca³hléh³ jáun²
Dió³² ja¹ hmá² ton² hi³ jmɨ́¹
chí¹cau³² jáun²? Jmɨ́¹ ca³juáh³
tsú² jáun² la³ lá²: “Jná¹³ bíh¹
la³², Dió³² Juo¹³ Há²bran²¹,
Isaac jɨ³ Jacob nɨ́² siáh³”.
27 Quí¹ Dió³² dá² lɨ́n³ Dió³²
Juo¹³ tsá² zian² bíh¹, tiá²
lɨ¹³ yáh³ lɨ́n³ tsú² Dió³² Juo¹³
tsá² má²jun¹; jáun² né³, lɨ́¹
ná¹tsá²con² tɨ³ ca³nga² bíh¹
hnoh².

Héih³² hi³ jlánh¹ bíh¹ quien²
(Mateo 22:34-40; Lucas 10:25-37)

28 Ja¹ quioh²¹ tsá² hí³ né³
jmɨ́¹ zenh¹ siáh³ jan² tsá² lɨ́n³
tɨ³² liei²¹, tsá² má²lɨ́²niéɨ³² jáɨ¹³
hi³ má²lɨ́²juáh³ tsú² jáun². Tsá²
hí³ né³ ca³lɨ³tsɨn² hi³ re² bíh¹
má²lɨ́²ngáɨ³ Jesús, hi³ jáun²
ca³ngáɨh³ dí² siáh³ la³ lá²:
—¿Hín² bíh¹ héih³² hi³ jlánh¹
bíh¹ quien²?
29 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá²
hí³:
—Hi³ lá² bíh¹ héih³² hi³
jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³
bíh¹ ñí¹ la³jɨ́³²: “Sá¹nɨ́² niéɨ²
hnoh² tsá² *Israel, jɨ́³²la³ jan²
tán¹ Dió³² Juo¹³ bíh¹ dí² lɨ́n³
Dió³².
30 Jáun² ¡ma³hno¹ Dió³²
Juóuh³² ca³la³ jonh³ jmɨ́¹
honh², la³jɨ́³² jmɨ́²chí³ quián¹³,
jɨ³ la³jɨ́³² hi³ lɨ́n²³ nú², jɨ³ ca³la³
jɨ́³² pí³ quián¹³ nú² siáh³!” Hi³
nɨ́² bíh¹ héih³² la³ñí¹ hi³ jlánh¹
bíh¹ quien².
31 Hi³ jáun² héih³² ñí¹
má²tun³ né³ lɨ³ la³ lá²:
“¡Ma³hno¹ tsá²mɨ³cuóun²
renh² la³jmɨ́¹ hno³ nú²
huen²!” Tiú²uú² zia³² yáh³
cónh³ɨ́¹ cáun² héih³² hi³ jlánh¹
bíh¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ hi³
tun³ nɨ́².
32 Jáun² né³, tɨ³² liei²¹ hí³
ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:
—Chú³² lɨ́n³² bíh¹ la³
má²lɨ́²juah²¹ hnú² nɨ́² Tɨ³².
Jú¹ tson² bíh¹ nɨ³² má²lɨ́²juah²¹
hnú², hi³ jɨ́³²la³ jan² tán¹ Dió³²
bíh¹ zian², hi³ tiá² zian² yáh³
cónh³ɨ́¹ jan² Dió³² siánh³.
33 Jɨ³ hi³ jlánh¹ bíh¹ quien²
hi³ má¹hno¹ dí² Dió³² la³ jonh³
jmɨ́¹ tsɨ́³ dí², la³jɨ́³² hi³ ngɨ²³ dí²,
[la³jɨ́³² jmɨ́²chí³ quiú¹³ dí²,] jɨ³
la³jɨ́³² pí³ quiú¹³ dí² nɨ́² siáh³;

jɨ³ hi³ ca³ta¹ dí² má¹hno¹ siáh³
tsá²mɨ³cuóun² raɨnh²¹ la³jmɨ́¹
hno³ dí² hmóu³², hi³ nɨ́² bíh¹
hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³
cónh³ bíh¹ jáh³ hi³ jngɨh² tsú²
jáun² ñí¹con² Dió³², jɨ³ la³jɨ́³²
hi³ lɨ́¹ cue³² tsú² jáun² ñí¹con²
Dió³² hi³ jɨn³² tsú² jáun² ñí¹ lɨ́³
ñí¹hiú¹³.

34 Hi³ jáun² jmɨ́¹ má²lɨ́²niéi³²
jáun² Jesús hi³ tsá² hí³
má²lɨ́²ngáɨ³ re² lɨ́n³², jáun²
ca³juáh³ dí² la³ lá²:

—Cú¹pih²¹ bíh¹ jéi³²í¹
hniáuh³² hi³ huh²¹ hnú²
jo³cuo² Dió³².

Hi³ jáun² hí¹ jan² yáh³
tiú²ɥú² hin² ca³tia³ tsɨ́³ hi³
nga³ siáh³ jáɨ¹³ ñí¹ hná¹ jáun².

¿Hin² bíh¹ jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ Tsá² lɨ́n¹³ Cristo?
(Mateo 22:41-46; Lucas 20:41-44)

35 Jesús jmɨ́¹ cuá¹má²tɨn²
tsáu² hñu³ cuáh³² chín¹, hi³
jmɨ́¹ cuá¹juáh²³ la³ lá²:

—¿He³ láɨh³² juáh³ tsá²
ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹ hi³ jan² tsá²
jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹
bíh¹ néh¹ Tsá² lɨ́n¹³ Cristo?

36 Quí¹ hnga² hla¹ Dá²vi²¹
ca³hléh³ la³ cun³ jáɨ¹³ hi³
ca³cué³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ hñu³
tsɨ́³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

Dió³² Juóu³² jná¹³ ca³záɨh³ Tɨ³²
Juóu³² jná¹³:
Tɨ³ cuá² chu²¹ quion²¹ jná¹³
ñí³,
ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹
hi³ jmu¹ jná¹³ hi³ tsá²
hau² hnú² lɨ́n¹³ la³jmɨ́¹
lɨ́³ cáun² jlɨ²¹ hi³ hí¹
cú¹pih²¹ tiá² quien² hi³
ná¹tsɨn²¹ hnú² tanh¹.

37 Hi³ jáun² né³, ¿ha³ bí¹ lánh³
rón³² lɨ́¹³ hi³ Tsá² lɨ́n¹³ Cristo
lɨ́n³ jan² tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹
hla¹ Dá²vi²¹?, quí¹ ta³ bí¹
hnga² yáh³ hla¹ Dá²vi²¹ hí³
la³ ca³juáh³ hi³ Juo¹³ bíh¹ tsú²
Tsá² lɨ́n¹³ hí³ Cristo.

Jáun² tsá² juóun³² jmɨ́¹
tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² né³, ca³la³
hi³ hiún² lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³ jmɨ́¹
ná¹náɨ³².

Jesús jñéih²³ tsáu¹³ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹
(Mateo 23:1-36; Lucas 11:37-54; 20:45-47)

38 Jmɨ́¹ ca³ma³tɨn² Jesús tsá²
ná¹ngɨh³² hí³ né³, ca³juáh³:

—Hua³hín¹³ náh² jmu³
quiúnh¹ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹,
quí¹ tsá² hí³ jlánh¹ zaɨn³²
hi³ quɨ́h³² hmɨh³² cuo² hi³
ñi³táunh¹ tɨ³ hlá² tɨ³ nɨ́²; jlánh¹
hniá¹ tsú² hi³ tsáu² cuen³
Dió³² nɨ́¹ má¹ca³jenh² dí² ja¹
hmah²¹,

39 jlánh¹ hniá¹ tsú² tiánh³
ñí¹ jlánh¹ bí¹ quien² hñu³
cuáh³² quioh²¹, jɨ³ hi³ hniá¹
tsú² siáh³ tiánh³ ñí¹ jlánh¹ bí¹
quien² nɨ́¹ má¹ca³cha³táunh¹
ñí¹ nio² jmáɨ¹.

40 Tsá² hí³ bíh¹ tsá² quin²³
sɨ́¹ hñú¹³ tsá²mɨ³ hnáɨ³, hi³
má¹lɨ³² jáun² né³, lɨ́¹ ráɨn³² ñí¹
cun³quionh³ hi³ liéinh³² jáun²
Dió³² ué³ lɨ́n³². Cun³ñí¹ hi³
jáun², tɨ³ jlánh¹ bíh¹ huáh²
tsɨ́³ héih³² hi³ tá¹tsɨn¹ tsú² nɨ́¹
má¹jáun².

Quɨe³ ca³cué³ tsá²mɨ³ hnáɨ³ tia³mii²
(Lucas 21:1-4)

41 Cu³ jéin³² jmɨ́¹ cuá¹tón²¹ Jesús có³² ho³hñú¹³ cuáh³² chín¹, có³² ñí¹ táun³ cuó² toh² tsú² quɨe³, hi³ cuá¹jɨ́en³² dí² tsá² toh² quɨe³ ñí¹ jáun²; hi³ jáun² ca³jɨ́e³ tsú² hi³ juóun³² tsá² hánh³ toh² hliáun³ quɨe³ hñu³ cuó² jáun².

42 Jmɨ́¹jáun² ca³chó³² jan² tsá²mɨ³ hnáɨ³ tia³mii² hi³ ca³taunh³ tun³ cú¹dáɨn³, quɨe³ tiá² lin¹ nga³ quien².

43 Jmɨ́¹jáun² ca³teh³ Jesús tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Jú¹ tson² cu³tí³ juo³ jná¹³ hnoh², hi³ tsá²mɨ³ hnáɨ³ tia³mii² ó³², tɨ³ hliáun³ bíh¹ má²lɨ́²cué³² tsú² la³ cónh³ bíh¹ la³jɨ́n³² tsá² má²lɨ́²tióh³² quɨe³ hñu³ cuó² ñí¹ hná¹ nɨ́².

44 Quí¹ la³jɨ́n³² tsá² ñí¹ hná¹ nɨ́² cue³² la³ cun³ hi³ má²ziau³² quioh²¹ bíh¹; tɨ³la³ tsá²mɨ³ tia³mii² ó³² né³, má²lɨ́²cué³² la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ zia³² quioh²¹ bíh¹, hi³ jmɨ́¹ má²ma³hau³ hi³ lɨ́¹³ zian² tsú² quioh²¹.

13

Jesús juáh³ hi³ chau²¹ jmáɨ¹ tsúnh¹³ cuáh³² chín¹
(Mateo 24:1-2; Lucas 21:5-6)

1 Ta³ má²cuá¹cuá²haɨn³² Jesús hñu³ cuáh³² chín¹, jan² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² ca³juáh³:

—Tɨ³², sá¹nɨ́² jɨe³, ¡hénh³ ma³ chú³² jniá³ hñú³ nɨ́², hi³ hen³ ma³ cáh¹ siáh³ quɨ́n¹ hi³ lɨ́³ hiah³²!

2 Tɨ³la³ Jesús ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—¿Jɨ́eh²¹ hnú² hi³ jueh³² lɨ́n³² hñú³ lá²? Ñí¹ lá² dá² lɨ́¹³ hi³ hí¹ cá² máɨ³ quɨ́n¹ tiú²uú² ná¹juɨn¹ quionh³ quɨ́n¹ raɨnh²¹; la³jɨ́³² bíh¹ juú¹ tsúnh¹³.

Ha³ lánh³ rón³² lɨ³ lin¹ ñí¹ táuh³ jmáɨ¹
(Mateo 24:3-28; Lucas 21:7-24; 17:22-24)

3 Jmɨ́¹jáun² ja³taunh²¹ dí² tɨ³ tsɨ³ máh³ Olivos ñí¹ jniá³ jáun² cuáh³² chín¹. Tá¹la³ má²cuá¹tón²¹ jáun² Jesús ñí¹ jáun² né³, jáun² Pé¹, Jacobo, Juan² jɨ³ Tre²¹ nɨ́² siáh³ ca³ngáɨ³ ñí¹con² tsú² la³ lá² tá¹la³ tiá² hin² zian²:

4 —Hnáu² jnoh¹ hi³ juáh¹³ hnú² ha³ lɨ́h³ lɨ́¹³ hi³ má²lɨ́²juah²¹ hnú² jáun². ¿He³ dá² lánh³ rón³² lɨ³ lin¹ nɨ́¹juáh³ má¹tɨ³ ñí¹ lɨ³tí³ hi³ nɨ́²?

5 Jáun² Jesús ca³juáh³ la³ lá²:

—Hua³hín¹³ lɨ́n³² náh² jmu³, hí¹ jan² lɨ́² hin² cuɨ́¹ má¹cau² náh².

6 Quí¹ juóun³² lɨ́n³² tsáu² ja³táunh¹ hi³ ja³jmú³ hi³ lɨ́n³ la³juah²¹ dú¹ jná¹³, hi³ ja³juah²¹: "¡Jná¹³ bíh¹ lɨ́n³ Cristo!"; jáun² juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu² ma³can² tsú².

7 "Tɨ³la³ nɨ́¹ má¹ca³niéih² náh² jáɨ¹³ hi³ má²zia³² hniéi² tɨ³ hlá² tɨ³ nɨ́², ha³ lɨ́² juenh³ náh², quí¹ la³ jáun² ca³tɨ²¹ lɨ́¹³ bíh¹ tín², tɨ³la³ jun³juáh¹³ hi³ má²tsa³hín³ yáh³ jaun³².

8 Quí¹ tsá² zian² cáun² hué³² jmu³ hniéi² quionh³ tsá² zian² hué³² siáh³, jɨ³ tsá² hín¹³ hué³² ñí¹ hliáun³ quiu³ tín³ siáh³ quionh³ tsá²ján² tsá²ján²; ñí¹ hliáun³ qui³ jíeh³ hué³² hi³ lɨ³ zia³² siáh³ ho³cuóun³, [jɨ³ hi³ lí¹ tiáunh¹ tsáu² tiá³ siaun³²]. Hi³ ní² dá² cun³ ja¹ má²ca³lɨ³liau³ bíh¹ hi³ ma³tso² tsáu² tsí³, jun³juáh¹³ má²hnáu² yáh³.

9 ”Tɨ³la³ hniáuh³² tiáunh¹ hua³jan²¹ bíh¹ hnoh²; quí¹ hnoh² dá² jɨenh³ tsú² jo³cuo² tsá²tan²¹, jɨ³ hi³ quiu³ po³ tsú² hnoh² la³ tɨ³ hñu³ cuáh³² quiú¹³ dí². Hi³ tsa³jau² tsú² siáh³ hnoh² ta³ ñí¹ tsá² ná¹ho² ta²¹ jɨ³ ta³ ñí¹ tsá² ná¹lín³ re²¹ ní² siáh³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³; má¹jáun² bíh¹ má²lí¹³ cuéh¹ hnoh² jú¹ tson² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ ñí¹con² tsá² hí³.

10 Ñeh² bíh¹ hi³ táuh³ jmáɨ¹ má¹ná¹, jú¹ chú³² hi³ lí¹³ liáun³ tsú² ca³tɨ²¹ ngáɨ³² tsú² tín² ñí¹con² la³jín³², la³jáh³ dú¹ ñí¹ juo³ tsá² jma².

11 Ní¹ má¹já²jau² tsú² hnoh² ta³ ñí¹ tsá²tan²¹ né³, ha³ lí² jmú² náh² hɨ³² honh² ní¹juáh³ he³ cuá¹juah²¹ náh² ñí¹ jáun². Quí¹ jmáɨ¹ jáun² dá² cáun² cuá¹hléh¹ hnoh² la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ hí³ hñu³ honh² bíh¹ náh²; quí¹ jáɨ¹³ jáun² cué³² Jmí²chí³ Chun¹ bíh¹, jun³juáh¹³ jáɨ¹³ quián¹³ hmóu³² yáh³ náh².

12 Hí¹ la³ tɨ³ tsá² jan² jméi² mí¹ziú¹³ quionh³ yáh³ tsú² jɨenh³ hi³ jngah³ tsáu², jɨ³ tsá² má²lieih²¹ siáh³ jɨenh³ jon²; jon² tsáu² jmu³ hniéi² quionh³ jméi² mí¹ziú¹³, hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ jɨenh³ yáh³ tsú² tsá² má²lieih²¹ hí³ hi³ jngah³ tsáu².

13 Tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ bíh¹ lɨ³hau² hnoh² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³; tɨ³la³ ní¹juáh³ tsá² nio² cáun² tsí³ la³ má²nio² jáun² ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹táuh³ jmáɨ¹ né³, tsá² hí³ bíh¹ liáun³.

14 ”Ní¹ má¹ca³jɨeh³ hnoh² hi³ hlah³ hi³ hó³² hi³ jmu³ hi³ hliáh¹³ ñí¹ híen¹ [la³ cun³ hi³ ca³híe³ jáun² hla¹ Daniel *tɨ³² jë¹ Dió³²], má¹ca³jɨeh³ hnoh² hi³ hi³ jáun² má²nio² ñí¹ tiá² jmí¹ ca³tɨn¹ —ní¹juáh³ tsá² hɨ³² jáɨ¹³ lá², cuí¹ ngɨ¹³—, hi³ jáun² jmáɨ¹ jáun² má²hniáuh³² cuon³ tsá² hín¹³ tɨ³ Judea ñí¹ lí³ máh³.

15 Hi³ jáun² ní¹juáh³ tsá² cuá¹tsɨ²¹ tsáɨh³ hñú³ máɨ² tsáɨh³ quioh²¹ jmáɨ¹ jáun² né³, ha³ lí² cuí¹ son² hi³ tsa³hen² ñéih³ hi³ tsa³quián³ hi³ nio² ñéih³ quioh²¹, hniáuh³² la³juɨ³² cuon³ bíh¹ tsú²;

16 hi³ ní¹juáh³ tsá² cuá¹hún¹ ñí¹náɨ² né³, tiá² hniáuh³² yáh³ tsánh³² tsú² hi³ tsa³quián³ ha¹.

17 ¡Jlánh¹ juo²³ tsá²mɨ³ tsá² ná¹quian² jon² jmáɨ¹ jáun², jɨ³ tsá² ná¹jan² dáɨn² tiúh²³ ní² siáh³!

18 Mí¹ náh² ñí¹con² Dió³² hi³ ha³ lí² cuí¹ chau²¹ jmáɨ¹ jáun² cáun² jmí¹ ñí¹cuóu³;

19 quí¹ jmáɨ¹ jáun² lɨ³ zia³² cáun² uu³mí²tsɨ³² huáh² tsí³ cu³tí¹³, cáun² hi³ hí¹ cónh³ tiá² má²lɨ³² la³ cun³ jmí¹

ca³jmú³ Dió³² hngá¹máh³ lá², hi³ sa³jun³ lɨ³ zia³² bíh¹ siáh³ tɨ³ chí¹cáɨn² jáun².

20 Sá¹jmɨ́¹ hi³ Dió³² Juo¹³ dí² tiá² hná³² jmáɨ¹ jáun² dúh¹, jáun² ca³la³ jɨ́n³² bíh¹ tsáu² jmɨ́¹ hiá¹ jmɨ́¹ tsán¹³; tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ hnio³ tsú² tsá² joh¹, tsá² má²ca³quianh³ tsú² hí³ hnga², hi³ jáun² bíh¹ má²ca³hná³ Dió³² jmáɨ¹ jáun².

21 ”Né³² né³, nɨ́¹juáh³ má¹jáun² má²zian² tsá² juáh³ ñí¹con² hnoh²: “¡Sá¹nɨ́² jɨe³, ñí¹ lá² má²cuá³ Tsá² lɨ́n³ Cristo!”, ho³: “¡Sá¹nɨ́² jɨe³, ñí¹ zio¹ má²cuá³!”, ha³ lɨ́² lɨ́¹ táunh³ náh² ta²¹.

22 Quí¹ juóun³² bíh¹ tsáu² ja³táunh¹ hi³ ja³ma³cau², hi³ juáh³ hi³ lɨ́n³ Cristo, jɨ³ tsá² juáh³ siáh³ hi³ ná¹lɨ́n³ tɨ³² jë¹ Dió³²; hi³ jmu³ siáh³ li²¹ jɨ³ hua³jueh³², hi³ ma³can² tsáu², hi³ hí¹ la³ tɨ³ tsá² má²ca³quianh³ hnga² yáh³ Dió³² ma³can² tsú² siáh³ nɨ́¹juáh³ hi³ lɨ́¹³.

23 Tɨ³la³ cuɨ́¹ tiáunh¹ hnoh² hua³jan²¹ lɨ́n²¹; quí¹ la³jɨ́³² bíh¹ má²lɨ́²juo³ jná¹³ hnoh² ta³ tin².

Jmáɨ¹ hi³ jáunh³ Jon² tsá²mɨ³cuóun²
(Mateo 24:29-35,42,44; Lucas 21:25-36)

24 ”Tɨ³la³ nɨ́¹ má¹ca³nga² uu³mí²tsɨ³² huáh² tsɨ́³ nɨ́² né³, má¹jáun² má²nieh¹³ hiú², hi³ zɨ́h² siáh³ tiú²uú² joh¹ cué³²,

25 jɨ³ hi³ ziu³ súh³² siáh³ chí¹jmaɨ²¹ haɨ²¹ chi³cuú², hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ pí³ hi³ jniá³ chi³cuú² yáh³ ru³ juá³ siáh³.

26 Má¹jáun² máh³ jɨ́en³² tsú² Jon² tsá²mɨ³cuóun² hi³ cuá¹jáunh²³ juɨ³² ja¹ jnie² quionh³ pí³ hi³ cáu² hi³ jueh³² lɨ́n³² quioh²¹, hi³ lin¹ hi³ quien² tsú².

27 Má¹jáun² zen³ tsú² tsá²cuú² tsá²ta³ hi³ chan³ cu³lɨ²¹ tsá² má²ná¹quiánh¹ hí³ joh¹, tsá² zian² tá¹ quiún³ cuoh¹ mɨ³cuú², la³ tɨ³ hué³² ñí¹ má²uóunh³, ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹táuh³ cuoh¹ mɨ³cuú².

28 ”Cuɨ́¹ ngɨ¹³ náh² jáɨ¹³ hi³ jmu¹ jná¹³ lá² cun³quionh³ hmá² sí² co²: Jɨ́eh³² hnoh² nɨ́¹juáh³ má²tá¹jmu¹³ hmá², hi³ má²ná¹hion² siáh³ mu²¹ zɨ́h³, jáun² má²ná¹ñíh¹ hnoh² hi³ má²má²janh² bíh¹ jmɨ́¹ ñí²hiú².

29 Ja³bí¹ la³ jáun² bíh¹ siáh³, nɨ́¹juáh³ má²jɨ́eh³² hnoh² hi³ má²lɨ́²³ la³jɨ́³² hi³ má²lɨ́²juánh³² jná¹³ nɨ́², jáun² má²ñíh¹ náh² hi³ ho³hñú¹³ bíh¹ má²zenh² jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun².

30 Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ la³jɨ́³² hi³ nɨ́² lɨ́¹³, ñeh² bíh¹ hi³ hiá¹ tsán¹³ tsá² zian² jmáɨ¹ hi³ ziáun² dí² lá².

31 Chau²¹ jmáɨ¹ tsa³hín³ bíh¹ la³jɨ́³² hi³ jniá³ chi³cuú² la³ má²quionh³ hngá¹máh³ lá², tɨ³la³ jáɨ¹³ quion²¹ jná¹³ má¹ná¹, tiá² tón³² jmáɨ¹ tsa³hín³ yáh³.

32 ”Tɨ³la³ hi³ ca³tɨ²¹ hín² jmáɨ¹, ho³ hín² la³nió¹ lɨ́¹³ la³ jáun² né³, hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² ñi³², quí¹ hí¹juáh³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tsá² tionh² hñu³mɨ³cuú² yáh³ tiá²

ñi32, hi3 sa3jun3 hnga2 yáh3
Jon2 Dió32 ñi32 siáh3; jí32la3
hnga2 bíh1 Dió32 Jméi2 tsú2
ñi32.
33 ”Cun3ñí1 hi3 jáun2
né3, tianh3 náh2 ná1ñí1 hi3
ná1ua3hin13 náh2, [jɨ3 hi3
ná1lienh1 náh2 siáh3 Dió32,]
quí1 tiá2 ñíh1 yáh3 náh2 ha3
lɨ́h3 chau21 jmáɨ1 jáun2.
34 Quí1 jmáɨ1 jáun2 lɨ13 la3
lá2: Jan2 tsá2ñuh2 cua3han3
hñú13, hi3 ngau3 ñí1 uóunh3;
tɨ3la3 ñeh2 bíh1 hi3 cua3haɨn32
tsú2 má1ná1, ca3chá3 tsú2
hñú13 jo3cuo2 tsá2 quian21, hi3
ma3 quin32 ma3 jan32 ca3cuéh3
dí2 ta21 hi3 ca3tɨn1 jmu3,
hi3 ca3jmú3 tsú2 siáh3 héih32
ñí1con2 tsá2 jmu2 hua3hí13
ho3hñú13 hi3 jmu3 re2 ta21
quioh21.
35 Hi3 jáun2 ja3bí1 hnoh2
uá2jaɨ32 tianh3 náh2 ná1ñí1,
quí1 tiá2 ñíh1 yáh3 náh2
ha3 lɨ́h3 cuánh32 tsá2 hñú13,
hí1 cuánh32 cun3 ca3niéi2,
ho3 cuánh32 cun3 chu3nie2,
ho3 cuánh32 la3 cun3 ca3hó3
cá1háu2 hi3 ñí1, ho3lá2dá2 tɨ3
nɨ́1 má1já2jnia2 uá1;
36 su3uú2 jáunh23 tsú2
cu3diá2jan2 ta3 ná1cuóun1
náh2.
37 La3 cun3 hi3 juanh32 jná13
ñí1con2 hnoh2 juo3 jná13 siáh3
la3jɨ́n32 tsáu2: ¡Tianh3 náh2
ná1ñí1 náh2!

14

Má2ren21 tsú2 jáɨ13 hi3 zanh3 Jesús

(Mateo 26:1-5; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

1 Tun3 jmáɨ1 bíh1 jéi32í1 jmɨ́1
hniáuh21 hi3 tɨ21 *Jmɨ́1hɨ́en1,
jmáɨ1 hi3 cúh2 tsá2 *judíos *hí3
cuú2miih21, la3 cun3 hí1miih21
tiá2 tie3 jan2 yáh3. Hi3 jáun2
tsá2 ná1lɨ́n3 mi3jmú3 jɨ3 tsá2
ná1lɨ́n3 tɨ32 liei21 nɨ́2 siáh3
ca3hnauh2 tsɨ́3 ha3 lánh3 rón32
lɨ13 zanh3 dí2 Jesús ta3máɨh3,
hi3 jáun2 jngɨh3 dí2.
2 Tɨ3la3 jmɨ́1 ná1juáh23 dí2:

—Ha3 tiá2 zanh13 yáh3 dí2
tsú2 tá1la3 jmáɨ1 má1ná1, quí1
hu3sa3 nɨ́2 lɨ́1 ca3taunh3 tsáu2
tiá3 siaun32.

Jan2 tsá2mɨ3 sé23 no1 má2ró32 chí1 Jesús

(Mateo 26:6-13; Juan 12:1-8)

3 Jmɨ́1jáun2 jmɨ́1 cuá1tón21
Jesús já1 juú2 Betania, hñú13
Sí1mu21 tsá2 jmɨ́1 téh23 tsú2
hí3 “tsá2 lɨ́n3 *mɨ3ho21 péin3”.
Tá1la3 jmɨ́1 cuá1tón21 jáun2
Jesús ñí1 mesa né3, cuan3
jan2 tsá2mɨ3 hi3 quian32 cáun2
tse3 míh1 hi3 lɨ́3 cún1 tiáu2
alabastro hi3 jmɨ́1 canh2, hi3
ha21 no1 má2ró32 chu21 lɨ́n21,
jmaɨh21 hngó32 quioh21 cáun2
há2 má2ró32 jmáɨ2 nardo,
cáun2 hi3 hmuh21 lɨ́n21. Jáun2
ca3jó3 tsú2 mɨ3láɨ1 tse3 pih21
jáun2, hi3 jáun2 ca3sé3 dí2 no1
má2ró32 jáun2 chí1 Jesús.
4 Ma3 jan2 tsá2 jmɨ́1 tionh1
ñí1 jáun2 ca3míh3 tsɨ́3, hi3 jáun2
ca3juónh3 la3 lá2 ja1 hmóu32:

—¿He3 láɨh32 sa3 lɨ́1 quí2
lɨ́1 hin23 tsú2 no1 má2ró32 nɨ́2
quioh21?

5 No¹ má²ró³² nɨ́² jmɨ́¹ lɨ¹³ tsa³hnáɨ¹ lɨ³ cun³ hnɨ³² nio² hña³láu³ héih³² quɨe³ *cú¹tiáu², jáun² quɨe³ jáun² jmɨ́¹ lɨ́¹³ cuéh³² tsú² tsá² tia³mii².
Jáun² ca³ziu³ ca³hɨen³ tsú² tsá²mɨ³ hí³.
6 Tɨ³la³ Jesús ca³juáh³ la³ lá²:
—Ha³ lɨ́² lɨ¹ jmú² náh² liúnh¹ ñí¹con² tsú²; ¿he³ láɨh³² ma³tsan¹³ hnoh² tsɨ́³ tsú²? Quí¹ cáun² hi³ chu²¹ bíh¹ la³² má²lɨ²jmú³ tsú² ñí¹con² jná¹³.
7 Quí¹ la³jɨ́³² jmáɨ¹ bíh¹ zian² tsá² tia³mii² ja¹ quián¹³ hnoh², hi³ jáun² lɨ́¹³ bíh¹ jmúh¹³ náh² hi³ chú³² ñí¹con² tsú² lɨ³ua³ cáun² jmáɨ¹ hi³ hnáuh² náh² jmúh¹³; tɨ³la³ jná¹³ né³, jun³juáh¹³ jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³² yáh³ cuon¹ jná¹³ ja¹ quián¹³ hnoh².
8 Tsá²mɨ³ nɨ́² má²lɨ²jmú³ la³ cun³ hi³ lɨ́¹³ lɨ³ jmu³ ñí¹con² jná¹³; quí¹ má²lɨ²sé³² tsú² jná¹³ no¹ má²ró³² ta³ tin² ñeh² bíh¹ hi³ tsa³haun³ ná¹.
9 Quí¹ jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ lɨ³ua³ cáun² ñí¹ tsa³hléh² tsú² jú¹ chú³² tá¹ cáun² hngá¹máh³, ja³bí¹ tsa³chá² tsú² siáh³ la³ cun³ hi³ má²lɨ²jmú³ tsá²mɨ³ lá², hi³ jáun² chau¹³ tsɨ́³ tsáu² hi³ ca³tɨn¹ tsú².

Judas jɨenh²³ Jesús
(Mateo 26:14-16; Lucas 22:3-6)

10 Jáun² né³, jmɨ́¹jáun² ngau³ Judas tsá² ja³ hí³ tɨ³ juú² Queriot, jan² tsá² quian³tun³ joh¹ Jesús, hi³ ca³ñí¹lienh¹³ dí² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ hi³ jmu³ dí² jáɨ¹³ hi³ jɨenh³ dí² Jesús jo³cuo² tsá² hí³.
11 Jmɨ́¹ má²lɨ́²niéɨ³² jáun² tsá² hí³ jáɨ¹³ jáun² né³, ca³lɨ³ hiún² lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³, jáun² ca³jmú³ tsú² jáɨ¹³ hi³ cué³² quɨe³. Jáun² né³, Judas ca³hnauh² tsɨ́³ ha³ lánh³ rón³² lɨ¹³ jɨenh³ dí² Jesús.

Jesús jmu² má³² hi³ lɨ́³ nóh³² ca³tɨ²¹ hi³ jún³
(Mateo 26:17-29; Lucas 22:7-23; Juan 13:21-30; 1 Corintios 11:23-26)

12 Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ cua³hlau³ Jmɨ́¹hɨ́en¹, jmáɨ¹ hi³ cúh² tsá² judíos hí³ cuú²miih²¹, la³ cun³ hí¹miih²¹ tiá² tie³ jan², jmáɨ¹ hi³ jngɨh² tsú² jáun² *já¹ziáh² míh¹ ñí¹con² Dió³² ca³tɨ²¹ Jmɨ́¹hɨ́en¹, jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Jesús ca³ngáɨ³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
—¿Ha³ jinh¹ hnáuh² hnú² hi³ tsá¹jmú¹³ jnoh¹ hua³jan²¹ má³² quioh²¹ Jmɨ́¹hɨ́en¹ lá² hi³ cúh¹³ hnú²?
13 Jmɨ́¹jáun² ca³zen³ dí² gon³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:
—Cuá²táunh¹ náh² já¹ juú², hi³ jáun² ñí¹ jáun² jenh¹³ náh² jan² tsá²ñuh² quiaun² tse³ ha²¹ jmáɨ². Cuá²táunh¹ náh² cu³chin¹ cu³hna²¹ tsú²,
14 jáun² hñú³ ñí¹ hen¹³ tsá² hí³, cuá²zéih³ náh² tsá² hñú¹³ la³ lá²: "Tɨ³² Juo¹³ jnoh¹ ñí¹juah²¹: ¿Ha³ jinh¹ lɨ́³ ñéih³ ñí¹ cueh³² tsú² tsáu² quion²¹ jná¹³, ñí¹ lɨ́¹³ cuh²¹ jná¹³ má³² quioh²¹ Jmɨ́¹hɨ́en¹ lá² quiúnh¹ jná¹³ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² ná¹?"

15 Jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} tsa^{3}jau^{2}
hnoh^{2} cáun^{2} ñéih^{3} jueh^{32} ñí^{1}
tun^{3} tsɨn^{1}, ñí^{1} má^{2}lɨ́^{3} re^{2}; ñí^{1}
jáun^{2} bíh^{1} cuá^{1}jmuh^{3} hnoh^{2}
hua^{3}jan^{21} má^{32} quiú^{13} dí^{2}.

16 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, ja^{3}taunh^{21}
bíh^{1} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2}
tsú^{2}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}cha^{3}táunh^{1}
tsú^{2} já^{1} juú^{2}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}lɨ^{3}tí^{3}
bíh^{1} la^{3} cun^{3} rón^{32} hi^{3}
má^{2}lɨ́^{2}juáh^{3} jáun^{2} Jesús; hi^{3}
jáun^{2} ñí^{1} jáun^{2} bíh^{1} ca^{3}jmú^{3}
tsú^{2} hua^{3}jan^{21} má^{32} quioh^{21}
Jmɨ́^{1}hɨ́en^{1}.

17 Jmɨ́^{1} má^{2}ca^{3}zɨ^{32} jáun^{2}
né^{3}, ca^{3}chó^{32} Jesús ñí^{1} jáun^{2},
la^{3} má^{2}quionh^{3} tsú^{2} tsá^{2}
quian^{3}tun^{3} joh^{1}.

18 Tá^{1}la^{3} má^{2}tionh^{2} tsú^{2}
jáun^{2} ñí^{1} mesa hi^{3} má^{2}ná^{1}cúh^{2}
tsú^{2} má^{32}, jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} Jesús
la^{3} lá^{2}:

—Jú^{1} tson^{2} juo^{3} jná^{13}
hnoh^{2}, hi^{3} zian^{2} jan^{2} tsá^{2}
ná^{1}cúh^{23} dí^{2} lá^{2} quiúnh^{1}
né^{3}bí^{1} jɨenh^{3} jná^{13}.

19 Jmɨ́^{1}jáun^{2} jlánh^{1} hlaɨh^{3}
ca^{3}niau^{21} tsɨ́^{3} tsá^{2} hí^{3}, hi^{3} jáun^{2}
ma^{3} quin^{32} ma^{3} jan^{32} tsú^{2}
ca^{3}ngáɨh^{3} Jesús, hi^{3} juáh^{3}:

—¿Hí^{1} jná^{13} juáh^{13}?

20 Jáun^{2} Jesús né^{3} ca^{3}juáh^{3}:

—Jan^{2} hnoh^{2} tsá^{2} quian^{3}tun^{3},
tsá^{2} cuh^{32} jná^{13} cáun^{2} uon^{2}
quiúnh^{1} bíh^{1} jmu^{3} la^{3} jáun^{2}.

21 Quí^{1} jná^{13} Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2}
cuá^{1}tsau^{32} bíh^{1} hná^{1} he^{2}
juɨ^{32} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1}, la^{3} cun^{3}
hi^{3} rá^{1}juáh^{3} ñí^{1} Sí^{2} quioh^{21}
Dió^{32}; tɨ^{3}la^{3} ¡juo^{23} bíh^{1} tsá^{2}ñuh^{2}
tsá^{2} jɨenh^{3} jná^{13}! Tɨ^{3} jlánh^{1}
bíh^{1} jmɨ́^{1} re^{2} quioh^{21} tsá^{2}
hí^{3} sá^{1}jmɨ́^{1} hi^{3} cu^{3}tsa^{32} tiá^{2}
ca^{3}lɨ^{3}zian^{2} bíh^{1} tsú^{2} cú^{2}jueh^{32}
dúh^{1}.

22 Tá^{1}la^{3} ná^{1}cúh^{2} tsú^{2}
jáun^{2} né^{3}, Jesús ca^{3}can^{3} hí^{3}
cuú^{2}miih^{21}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}cuéh^{3}
tiá^{1}hmah^{1} Dió^{32}, jmɨ́^{1} lɨ^{21}
jáun^{2} né^{3} ca^{3}ca^{3} dí^{2}, hi^{3} jáun^{2}
ca^{3}tsóh^{3} tsú^{2} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} hí^{3},
hi^{3} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—Quɨéɨh^{3} náh^{2}, quí^{1} hi^{3} lá^{2}
bíh^{1} ngú^{3} quion^{21} jná^{13}.

23 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} ca^{3}can^{3} tsú^{2}
siáh^{3} cáun^{2} copa, hi^{3} jáun^{2}
ca^{3}cuéh^{3} tiá^{1}hmah^{1} Dió^{32}; jmɨ́^{1}
lɨ^{21} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}nga^{3} dí^{2} siáh^{3}
ñí^{1} tionh^{1} tsá^{2} hí^{3}, hi^{3} jáun^{2}
ca^{3}la^{3} jɨ́n^{32} bíh^{1} tsú^{2} ca^{3}hɨnh^{3}
hi^{3} jmɨ́^{1} ha^{21} jáun^{2} copa.

24 Jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} tsá^{2} hí^{3}
la^{3} lá^{2}:

—Hi^{3} nɨ́^{2} bíh^{1} jmɨ́^{2}hán^{1} jná^{13}
hi^{3} táɨn^{32} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1}
juóun^{32} tsáu^{2}; la^{3} jáun^{2} bíh^{1} lɨ^{3}
lin^{1} hi^{3} má^{2}quien^{2} cáun^{2} nió^{32}
hmaɨ^{21}.

25 Jú^{1} tson^{2} juanh^{32} jná^{13}
ñí^{1}con^{2} hnoh^{2}, hi^{3} tiú^{2}uú^{2}
aɨh^{21} yáh^{3} jná^{13} mu^{2} ráu^{3} mɨ^{3}
uóun^{2}jɨeh^{13} lá^{2}, ca^{3}la^{3} tɨ^{3} nɨ́^{1}
má^{1}cá^{2}chó^{32} jmáɨ^{1} hi^{3} aɨh^{21}
jná^{13} mu^{2} ráu^{3} lin^{13} cu^{3}lɨ^{21}
quiúnh^{1} hnoh^{2} máh^{3}, jmáɨ^{1}
hi^{3} má^{2}cuá^{1}ho^{2} jná^{13} jáɨ^{13}
cun^{3}quionh^{3} héih^{32} quioh^{21}
Ñuh^{32}.

Jesús juáh^{3} hi^{3} nó^{32} Sí^{1}mu^{21}
Pé^{1} tɨ^{3} có^{32}
(Mateo 26:30-35; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

26 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}hɨ́e^{3}
tsú^{2} cáun^{2} sun^{1} quioh^{21}
Dió^{32}, hi^{3} jáun^{2} jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2}
ja^{3}taunh^{21} tɨ^{3} máh^{3} Olivos.

27 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Jesús
la³ lá²:
—La³jɨ́n³² bíh¹ hnoh² tianh¹³ tɨ³ có³² ca³tɨn¹
jná¹³ já¹niéi² lá²; quí¹ ñí¹
Sí² quioh²¹ Dió³² rá¹juáh³:
“Jngɨh²¹ jná¹³ Tsá² jmu²
hua³hí¹³ *já¹ziáh², hi³ jáun²
já¹ziáh² hí³ né³ lɨ́¹ tiú¹ lɨ́¹ hán¹
bíh¹ lɨ́¹³”.
28 Tɨ³la³ ní¹ má¹ca³jenh¹³
jná¹³ jáun² má¹ná¹, ñih²¹ jná¹³
chí¹ján³ la³ cun³ bíh¹ hnoh²
tɨ³ hué¹³ Galilea.
29 Hi³ jáun² Pé¹ né³, ca³juáh³
la³ lá²:
—Uá¹jinh¹ la³jɨ́n³² tsá² ñí¹
hná¹ lá² ca³ta³tonh¹ tɨ³ có³²
ñí¹con² hnú², tɨ³la³ jná¹³
má¹ná¹, ¡cun³ tiá² jáun² yáh³!
30 Tɨ³la³ Jesús né³ ca³záɨh³
Pé¹ la³ lá²:
—Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnú²,
hi³ já¹niéi² lá² bíh¹ cánh³²,
ñeh² bíh¹ hi³ hau³ tenh³ jéin³²
cá¹háu² juáh¹³ hnú² hnaɨh³²
jéin³² hi³ tiá² cuóu³² nú² jná¹³.
31 Tɨ³la³ hí³ né³, ca³jmú³ pin³
jë¹ hi³ ca³juáh³:
—Uá¹jinh¹ ca³la³ tɨ³ jmɨ́²chí³
quion²¹ yáh³ jná¹³ ca³cáɨn³,
hi³ jún³ jná¹³ cu³lɨ²¹ quiúnh¹
hnú², cun³ tiá² zeih²¹ bíh¹
jná¹³ hnú² tɨ³ có³².
Hi³ jáun² la³jɨ́n³² bíh¹ tsá²
ñí¹ hná¹ hí³ ca³juáh³ cá²ren².

*Jesús liéinh³² Jméi² ñí¹ lɨ́³ ja¹
hmá² hi³ jná¹ quioh²¹ tsáu² ñí¹
téh²³ tsú² Getsemaní*
*(Mateo 26:36-46; Lucas
22:39-46; Juan 18:1; Hebreos
5:7-8)*

32 Jmɨ́¹jáun² ca³cha³táunh¹
tsú² cáun² ñí¹ téh²³ tsú² Getse-
maní, jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá²
haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²:
—Tianh³ hnoh² ñí¹ lá²
tá¹la³ ñí¹lienh¹ jná¹³ Dió³².
33 Jáun² jɨ́³²la³ gáun³ tsáu²
bíh¹ ca³jan³ tsú²: Pé¹, Jacobo
jɨ³ Juan² nɨ́² siáh³; jmɨ́¹jáun²
ca³lɨ³liau³ hi³ ca³ta³no¹ hlaɨh³
lɨ́n²¹ tsɨ́³ tsú², jɨ³ hi³ ca³la³ hi³
ca³hu³ ca³jngɨh³ lɨ́n³² tsɨ́³ tsú².
34 Jáun² ca³záɨh³ dí² tsá²
gáun³ hí³ la³ lá²:
—Jlánh¹ ñí¹jún³ jná¹³ lɨ́²³
cun³ñí¹ hi³ ja³²lɨ³ hlaɨh³ nio²
tsɨn³². Tɨ³la³ hnoh² tianh³
náh² ná¹ñí¹ ñí¹ lá².
35 Jáun² né³ Jesús ngau³
ca³lá² tɨ³ chí¹ján³, jáun²
ca³jmú³ cuá¹jñi²³ hi³ ca³hiéih³
ñí¹ la³ tɨ³ hué³² hi³ ca³mɨ́³ dí²
ñí¹con² Dió³² nɨ́¹juáh³ hi³ lɨ́¹³
hi³ tiá² há¹ tiá² ngá¹³ dí² la³
cun³ hi³ né³bí¹ lɨ́¹³ jáun².
36 —Hnú² Tia²¹ —ca³zaɨh³
dí² Jméi²—, tiá² hi³ zia³² yáh³
hi³ juóuh³² ñí¹con² hnú², liau¹
tiá³ jná¹³ ca³tɨ²¹ jmáɨ² tsɨ́h³²
hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ aɨh²¹; tɨ³la³
ha³ lɨ́² cuɨ́¹ lɨ́¹³ la³ cun³ hi³
hnó³² jná¹³ má¹ná¹, cuɨ́¹ lɨ́¹³
bíh¹ la³ cun³ hi³ hnáuh² hnú².
37 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ngah³ dí² tɨ³
ñí¹ tionh¹ jáun² tsá² gáun³ hí³,
jáun² sa³ ná¹cuóun¹ bíh¹ tsá²
hí³ jmɨ́¹ cá¹chánh²¹ dí²; jáun²
ca³záɨh³ dí² Pé¹:
—Sí¹mu²¹, ¿hí¹ rá²cuóun¹
uá¹ nú²? ¿Hí¹ hí¹juáh³ cu³tiá³
uá¹ tiá² ca³tion¹³ hnú² hi³
ñíh¹³ ñi³ñí¹?
38 Tianh³ náh² ná¹ñí¹ hi³
lienh¹ náh² siáh³ Dió³², hi³
jáun² tiá² lɨ́¹³ tánh³² náh² tso³.

Quí¹ hua³jan²¹ lín²¹ bíh¹ hún¹ jmɨ́²chí³ quián¹³ náh², tɨ³la³ ngú³ quián¹³ bí¹ náh² jlánh¹ tiá² pin³.

39 Jmɨ́¹jáun² ngau³ tsú² siáh³ hi³ ca³ñí¹lienh¹³ Dió³² la³ cun³ hi³ má²lí²juáh³ tsú² jáun² jmɨ́¹tin².

40 Jáun² cuanh³ tsú² siáh³, sa³ siáh³ bíh¹ siáh³ má²ná¹cuóun¹ tsá² hí³ jmɨ́¹ cuanh²¹ dí², quí¹ cun³ñí¹ hi³hliá² jlánh¹ má²tioh³ ziú³ ñí¹ tsú². Jáun² tiá² ñɨ³² he³ nga³ bíh¹ tsú² lɨ³.

41 Jáun² ngau³ tsú² siáh³ ñí¹ má²tɨ³² hnaɨh³² jéin³²; jmɨ́¹ cuanh²¹ tsú² jáun² né³ ca³juáh³:

—¿Hí¹ la³ má²tionh² jáun² uá¹ hnoh² tie³ hi³ ná¹cuóun¹ náh²? Má²tioh²¹ bíh¹ cu³ nɨ́², má²cá²chó³² bíh¹ jmáɨ¹ hi³ jɨenh³ tsú² Jon² tsá²mɨ³cuóun² jo³cuo² tsá² ná¹ren² tso³.

42 Nú¹ tianh³ náh², ma³tsáu¹³; quí¹ nɨ́² bíh¹ má²cuá¹ja³² tsá² jɨenh³ jná¹³.

Má²jan² tsú² Jesús hi³ tson³
(Mateo 26:47-56; Lucas 22:47-53; Juan 18:2-11)

43 Tá¹la³ jmɨ́¹ dí¹hleh³² jáun² bíh¹ Jesús cuan³ Judas, jan² tsá² jmɨ́¹ lín³ tsá² quian³tun³ joh¹ tsú², hi³ má²hí¹quionh³ juóun³² lín³² tsá² ná¹quian³² mí¹táɨ³ hmu³ tá¹ tun³ jo²¹ jɨ³ tsá² ná¹quian³² hmá² nɨ́² siáh³. Tsá² hí³ dá² hí¹já²táunh¹ hi³ zéi¹ tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ jɨ³ tɨ³² liei²¹, jɨ³ hi³ ca³tɨn¹ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú² nɨ́² siáh³.

44 Judas tsá² ca³jɨenh³ hí³ bíh¹ Jesús ca³jmú³ jáɨ¹³ ha³ lánh³ rón³² hɨen³ dí² Jesús, hi³ ca³juáh³ la³ lá²: “Nɨ́¹juáh³ tsá² ca³hen³ jná¹³ ñí¹, tsá² hí³ bíh¹ jan¹³ náh² hi³ tson³ ca³la³ ja¹ uá¹ dí¹cho¹”.

45 Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ tsú² jáun² né³, ngau³ ñí¹con² Jesús, hi³ juáh³ la³ lá²:

—Hia² nú² Tɨ³².

Hi³ jáun² ca³hen³ dí² ñí¹ tsú².

46 La³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³zanh³ tsá² cuá²taunh²¹ hí³ Jesús, hi³ ca³jan³ dí² tson³.

47 Tɨ³la³ jan² tsá² jmɨ́¹ zenh¹ ñí¹ jáun² né³, ca³chí² mí¹táɨ³ hmu³ tá¹ tun³ jo²¹ quioh²¹, hi³ ca³jmú³ cu³ ngá¹³ mí¹táɨ³ cuá¹ jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ mí²tsá² hɨ́en¹.

48 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² tionh² hí³:

—¿Hí¹ má²ñá²taunh²¹ hnoh² hi³ ná¹quiánh¹ náh² mí¹táɨ³ jɨ³ hmá² nɨ́² hi³ jau¹³ náh² jná¹³ hi³ tson³, la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ jná¹³ bíh¹ jan² tsá² háɨn²?

49 Jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³² bíh¹ jmɨ́¹ cuon¹ jná¹³ ja¹ quián¹³ hnoh², hi³ jmɨ́¹ ma³ta¹³ jná¹³ hnoh² hñu³ cuáh³² chín¹, tɨ³la³ hí¹ cónh³ yáh³ tiá² lɨ́¹ ca³ziaunh² náh² jná¹³ hi³ tson³ ná¹. La³ nɨ́² dá² lɨ́²³ hi³ jáun² lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² bíh¹.

50 Jáun² né³, hnga² bíh¹ Jesús jéi³²í¹ ca³ta³zanh¹, quí¹ ca³cuóun³ bíh¹ la³jɨ́n³² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú².

51 Tɨ³la³ jan² tsá² tsá¹ñú¹
jmɨ́¹ hí¹tsau³² cu³chin¹ hi³
chí¹tsaɨnh³² cáun² hmɨh³²
tiáu², hi³ jáun² ca³zaunh³ tsáu²;
52 tɨ³la³ tsá² hí³ né³, cáun²
ca³tú³ bíh¹ hmɨh³² jáun², hi³
jáun² ca³cuóun³ láun³.

Jesús má²zenh² ta³ ñí¹ tsá²
judíos tsá² ná¹ñí¹
(Mateo 26:57-68; Lucas
22:54-55, 63-71; Juan 18:12-
14, 19-24)

53 Jmɨ́¹jáun² ca³ñí¹jan² tsú²
Jesús ta³ ñí¹ tsá² cuá¹lɨ́n³
mí²tsá² hɨen¹; jáun² jmɨ́¹jáun²
ca³cuú² ca³ngɨh³² la³jɨ́n³² tsá²
ná¹lɨ́n³ mi³jmú³, tsá²daun³²
tsá² ná¹ñí¹ juú² jɨ³ tsá² ná¹lɨ́n³
tɨ³² liei²¹ nɨ́² siáh³.
54 Jáun² Pé¹ né³, ngau³
ca³lá² sáh³ chí¹cáɨn² ñí¹
uóunh³, ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹
ñí¹ lɨ³ ñéiḥ³ ñí¹ lɨ́¹ hó²¹ hñú¹³
mí²tsá² hɨen¹, jáun² ca³cuá³
can³² sɨ́² quionh³ tsá²cuú²
tsá²ta³ mí²tsáu² hi³ cuá¹chóh²³
sɨ́².
55 Hi³ jáun² tsá² ná¹lɨ́n³
mi³jmú³ jɨ³ la³jɨ́n³² tsá² ná¹ñí¹
nɨ́² siáh³ ca³hnauh² jáɨ¹³ he³
lánh³ rón³² lɨ¹³ ma³tson² dí²
tsáu¹³ Jesús, hi³ jáun² lɨ́¹³
jngɨh³ dí²; tɨ³la³ tiá² ca³choh¹³
yáh³ tsú².
56 Juóun³² tsáu² ca³chá³ jú¹
tɨ́¹jáɨ² quioh²¹ tsú², tɨ³la³ lɨ́¹
jmɨ́¹ ná¹quiú² ná¹táɨnh²³ bíh¹
tsú² jáɨ¹³ tsá²ján² tsá²ján².
57 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ma³
jan² tsáu² ca³nu³ ca³tiánh³
hi³ ca³chá³ tso³ tɨ́¹jáɨ², hi³
ca³juáh³:
58 —Jnoh¹ má²ca³náɨ¹³
hi³ juáh³ tsá² nɨ́² la³
lá²: “Jná¹³ tsunh²¹ hñú³
hɨen¹ lá² hi³ ca³jmú³ tsáu²
cun³quionh³ cuá² ta³, hi³
jáun² ñí¹ má²cá²hnɨ́² jmáɨ¹
bíh¹ má²dí¹láɨ¹ siáh³, tɨ³la³
jun³juáh¹³ uá² lɨ́³ cun³quionh³
cuá² ta³ tsá²mɨ³cuóun² yáh³”.
59 Tɨ³la³ sa³jun³ la³ jáun²
yáh³ ca³jmú³ tsú² cá²hon³.
60 Jáun² né³, tsá² cuá¹lɨ́n³
mí²tsá² hɨen¹ ca³náu² ja¹ tsá²
ná¹ngɨh³² hí³, hi³ ca³ngáɨ³
ñí¹con² Jesús:
—¿Hí¹ hí¹ cá² jon¹ uá¹ tiá²
la³ ngáɨh¹ hnú²? ¿He³ dá² nɨ³²
ná¹juáh²³ tsá² nɨ́² hi³ ca³tɨn¹
hnú²?
61 Tɨ³la³ Jesús má¹ná¹, tie³
bíh¹ ca³náu², la³ má² tiá² nga²
jáun² bíh¹ hí¹ cáun². Jáun²
tsá² cuá¹lɨ́n³ mí²tsá² hɨen¹
ca³ngáɨ³ siáh³ cónh³í¹ cu³
jéin³², hi³ ca³juáh³:
—¿Hí¹ hnú² dá² Tsá² lɨ́n³
Cristo Jon² Dió³² Tsá² hɨen¹?
62 Jáun² Jesús ca³juáh³:
—Ján³, jná¹³ bíh¹ hí³. Hi³
jáun² hnoh² jɨen¹ náh² hí³
dí² Jon² tsá²mɨ³cuóun² hi³
má²cuá¹tón²¹ tɨ³ cuá² chu²¹
quioh²¹ Dió³² Tsá² cú² Tsá²
juenh², hi³ jɨen¹ náh² tsú²
siáh³ hi³ má²cuá¹jáunh²³
hñu³mɨ³cuú² juɨ³² ja¹ jnie².
63 Jmɨ́¹jáun² ca³ca³ mí²tsá²
hɨen¹ ha¹ [hi³ jmu² lin¹ hi³ tiá²
tɨ³² tsɨ́³ jáɨ¹³ jáun²], hi³ juáh³
la³ lá²:
—¿He³ láɨh³² sa³ ca³lɨ³í¹ tsá²
zíh³² jú¹ tson² hno³ dí²?

64 Quí¹ nɨ́² bíh¹ má²lɨ́²niéih² hnoh² ha³ lánh³ rón³² chú² lén³² tsá² nɨ́² Dió³²; jáun² né³, ¿he³ lánh³ lɨ́n²³ hnoh² ta³né³²?

Jáun² la³jɨ́n³² bíh¹ tsá² ná¹ngɨh³² hí³ ca³juáh³ hi³ ca³tɨn¹ tsú² jún³.

65 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ma³ jan² tsáu² ca³ma³liáu³² hi³ tiú² hñéɨ³², hi³ ca³jnɨ́³ dí² siáh³ ñí¹ tsú², hi³ jáun² ca³quiu³ ca³pan³ dí², hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—¡Chí³ jáɨ¹³ neh²¹ [hin² tsánh² lɨ́²po³]!

Hi³ jáun² tsá²cuú² tsá²ta³ mí²tsáu² ca³jau³ tsú² ca³la³ hi³ má²quiú² má²po²³.

Pé¹ juáh³ hi³ tiá² cuóun³² Jesús

(Mateo 26:69-75; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-29)

66 Tá¹la³ jmɨ́¹ cuá¹tón²¹ jáun² Pé¹ tɨ³ la³ quián³ ñéih³ ñí¹ lɨ́¹ hó²¹ jáun², jáun² ñí¹ jáun² ca³chó³² jan² tsá²mɨ³ quian²¹ mí²tsá² hɨ́en¹;

67 jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ tsú² hi³ cuá¹chóh²³ Pé¹ sɨ́², jáun² ca³jɨ́en³² dí² chí¹tiá³ ñí¹, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Ja³bí¹ hnú² jmɨ́¹ ngɨ́h¹ quiúnh¹ Jesús hná¹ tsá² Nazaret ó³².

68 Tɨ³la³ Pé¹ né³, tiá² ca³ton³ yáh³, hi³ ca³juáh³:

—Hí¹juáh³ tiá² cuóun³² yáh³ jná¹³ tsú², hi³ sa³jun³ ngɨ²³ yáh³ jná¹³ jáɨ¹³ hi³ dí¹juáh²³ hnú² nɨ́².

Jmɨ́¹jáun² cua³han³ tsú² cheih³² tɨ³ juɨ³² ñí¹ taunh³² tsú²; tá¹la³ jáun² né³ ca³hó³ jan² cá¹háu².

69 Jáun² tsá² quian²¹ hí³ ca³jɨ́e³ siáh³ cónh³í¹ cu³ jéin³² hi³ ca³ma³liáu³² hi³ zaɨh³² tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² la³ lá²:

—Jan² tsá² ja¹ quioh²¹ tsá² ó³² bíh¹ tsá²ñuh² lá².

70 Tɨ³la³ Pé¹ né³, siáh³ bíh¹ siáh³ tiá² ca³ton³. Má²cu³lé³ míh¹ jáun² siáh³ ca³juáh³ tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² hi³ ca³záɨh³ Pé¹:

—Tson² bíh¹ cu³tí³ hi³ hnú² bíh¹ jan² tsá² ja¹ quioh²¹ tsá² ó³², quí¹ hnú² bíh¹ jan² tsá² Galilea, [quí¹ la³jmɨ́¹ hleh³² tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ ñí¹ jáun² bíh¹ hléh¹ hnú².]

71 Tɨ³la³ Pé¹ né³, ca³hɨen³ Dió³² ca³la³ hi³ tanh² hú¹mu³héih³² hnga², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hí¹juáh³ tiá² cuóun³² yáh³ jná¹³ tsá²ñuh² tsá² ná¹hɨen²³ hnoh² nɨ́².

72 La³ cun³ jmɨ́¹jáun² siáh³ ca³hó³ jan² cá¹tsó³ hi³ má²tɨ³² tenh³ jéin³². Jmɨ́¹jáun² tsau³ tsɨ́³ Pé¹ la³ cun³ hi³ ca³záɨ³ jáun² Jesús jmɨ́¹ ca³juáh³ tsú² jáun² la³ lá²: “Ñeh² bíh¹ hi³ hau³ cá¹háu² tenh³ jéin³², hnú² juáh¹³ hnaɨh³² jéin³² hi³ tiá² cuóu³² nú² jná¹³”. Hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³hi³ cúh² tsɨ́³ Pé¹, hi³ ca³hó³.

15

Jesús má²zenh² ta³ ñí¹ Pilato

(Mateo 27:1-2; 11-14; Lucas 23:1-5; Juan 18:28-38)

1 Jmɨ́[1] má[2]já[2]jnia[2] jáun[2]
né[3], ca[3]cuú[2] ca[3]ngɨh[32] siáh[3]
tsá[2] ná[1]lɨ́n[3] mi[3]jmú[3] quionh[3]
tsá[2]daun[32] tsá[2] ná[1]ñí[1] juú[2],
tsá[2] ná[1]lɨ́n[3] tɨ[32] liei[21] jɨ[3]
la[3]jɨ́n[32] tsá[2] ná[1]quien[2] nɨ́[2]
siáh[3], hi[3] ca[3]ma[3]re[2] tsú[2] jáɨ[13].
Jáun[2] ca[3]hñéɨ[32] dí[2] Jesús hi[3]
ca[3]ñí[1]jan[2] dí[2] ñí[1]con[2] Pilato.

2 Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]ngáɨ[3] Pilato:

—Hí[1] hnú[2] uá[1] lɨ́n[3] nú[2] Re[21]
Juo[13] tsá[2] *judíos?

Jáun[2] Jesús ca[3]juáh[3]:

—Ján[3], tson[2] bíh[1] la[3] juáh[3]
hnú[2] nɨ́[2].

3 Jáun[2] tsá[2] ná[1]lɨ́n[3] mi[3]jmú[3]
né[3] jlánh[1] ca[3]qui[3] ca[3]chá[3]
hliáun[3] ñí[1] tso[3] quioh[21] tsú[2].

4 Jáun[2] Pilato ca[3]ngáɨ[3] siáh[3]
hi[3] ca[3]juáh[3]:

—¿Hí[1] hí[1] cá[2] jon[1] uá[1] tiá[2]
hi[3] ngáɨh[1] hnú[2]? Sá[1]nɨ́[2] jɨe[3],
cónh[3] bíh[1] tɨá[2] tí[3] tso[3] hi[3] cha[32]
tsú[2] quián[13] hnú[2].

5 Tɨ[3]la[3] Jesús cun[3] jáun[2] tiá[2]
hi[3] ca[3]ngáɨ[3] hí[1] cáun[2] bíh[1]; hi[3]
jáun[2] Pilato lɨ́[1] ca[3]ja[3]cáun[2] bíh[1]
tsɨ́[3].

Má[2]ma[3]ngɨ́[3] tsú[2] Jesús
(Mateo 27:15-31; Lucas
23:13-25; Juan 18:38-19:16)

6 Hi[3] jáun[2] né[3], Pilato jmɨ́[1]
tan[2] hi[3] lión[32] jan[2] tsá[2] tson[3]
tá[1]la[3] *Jmɨ́[1]hɨ́en[1] nɨ́[1]juáh[3] hin[2]
tsánh[2] mɨ[32] tsáu[2] hi[3] liáun[3].

7 Jmɨ́[1]jáun[2] jmɨ́[1] zian[2]
jan[2] tsá[2] jmɨ́[1] cuá[1]hún[1]
hñu[3]mí[1]ñí[2], tsá[2] jmáɨ[2]
Barrabás quionh[3] tsá[2] siánh[3]
siáh[3], tsá[2] jmɨ́[1] má[2]ca[3]jngɨh[3]
tsáu[2] jmáɨ[1] hi[3] ca[3]taunh[3] tiá[3]
siaun[32] hi[3] ca[3]jmú[3] quien[2]
hmóu[32].

8 Jáun[2] cua[3]taunh[21] tsáu[2]
ñí[1]con[2] Pilato hi[3] ca[3]hiu[3]
ca[3]mɨ́[3] tsú[2] hi[3] jmu[3] Pilato la[3]
cun[3] hi[3] qui[3] tan[2] jmu[2].

9 Hi[3] jáun[2] Pilato ca[3]ngáɨ[3]
ñí[1]con[2] tsá[2] hí[3] hi[3] ca[3]juáh[3]:

—¿Hnáuh[1] hnoh[2] hi[3] lion[1]
jná[13] Re[21] Juóuh[32] hnoh[2] tsá[2]
judíos?

10 Quí[1]hliá[2] jmɨ́[1] má[2]ca[3]lɨ[3]tsɨn[2]
bíh[1] Pilato hi[3] cun[3]ñí[1] hi[3]
uóu[32] tsɨ[3] bíh[1] tsá[2] ná[1]lɨ́n[3] hí[3]
mi[3]jmú[3] hi[3] jáun[2] ñí[1]con[2] hí[3]
dí[2] cua[3]jan[2] tsú[2] Jesús.

11 Tɨ[3]la[3] tsá[2] ná[1]lɨ́n[3] hí[3]
mi[3]jmú[3] né[3], jlánh[1] tiá[3]
siaun[32] ca[3]jmú[3] ñí[1]con[2] tsáu[2],
hi[3] jáun[2] hiu[3] mɨ́[32] tsú[2] hi[3]
Barrabás bíh[1] tɨ[3] re[2] lión[32] dí[2].

12 Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]ngáɨ[3] siáh[3]
Pilato:

—¿Hi[3] he[3] bí[1] hnáuh[2] náh[2]
jmu[1] jná[13] ñí[1]con[2] Tsá[2] teh[32]
náh[2] lá[2] Re[21] Juóuh[32] hnoh[2]
tsá[2] judíos?

13 Jáun[2] né[3], tsá[2] hí[3] ca[3]tɨ[3]
ca[3]hóh[32] tiá[3] hi[3] ca[3]juáh[3]:

—¡Cuɨ́[1] taun[1] tsá[2] nɨ́[2] crei[21]!

14 Jáun[2] Pilato ca[3]záɨh[3] tsá[2]
hí[3]:

—Tɨ[3]la[3] ¿he[3] dá[2] hi[3] hlaɨh[3]
má[2]ca[3]jmú[3] tsú[2] né[3]?

Tɨ[3]la[3] tsá[2] hí[3] né[3], tɨ[3]
lɨ[3]mí[1] ca[3]tɨ[3] ca[3]hóh[32] bíh[1], hi[3]
ca[3]juáh[3]:

—¡Cuɨ́[1] taun[1] tsá[2] nɨ́[2] crei[21]!

15 Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]lión[32] Pilato
cú[2]jueh[32] Barrabás hí[3], quí[1]
hi[3] hnió[3] dí[2] hi[3] lɨ[3] hiún[2]
tsɨ́[3] tsá[2] tionh[2] hí[3]. Jmɨ́[1]
má[2]lɨ[2]jmú[3] dí[2] jáun[2] héih[32]
hi[3] quiu[3] pan[3] tsú[2] Jesús

cun^{3}quionh^{3} cáun^{2} hñú^{1}jméi^{13}
hi^{3} lí^{3} láu^{2}, jmí^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3},
ca^{3}jɨenh^{3} dí^{2} hi^{3} tsa^{3}ton^{3} tsú^{2}
crei^{21}.
16 Jmí^{1}jáun^{2} ca^{3}jan^{3} hliáu^{3}
Jesús tɨ^{3} la^{3} ñéih^{3} ñí^{1} lí^{1} hó^{21}
quioh^{21} ñí^{1}ta^{21}, jáun^{2} ca^{3}cuu^{3}
ca^{3}ngɨh^{3} tsú^{2} la^{3}jín^{32} hliáu^{3}
raɨnh^{21}.
17 Jmí^{1}jáun^{2} ca^{3}quinh^{3} dí^{2}
cáun^{2} hmɨh^{32} zín^{13} la^{3} qui^{3}
quɨh^{32} jan^{2} tsá^{2} quien^{2}, hi^{3}
jáun^{2} ca^{3}tanh^{2} dí^{2} siáh^{3} chí^{1}
tsú^{2} cáun^{2} chí^{2} lɨh^{32}, la^{3}juah^{21}
dúh^{1} *có^{2}ron^{1}ná^{1} hi^{3} quioh^{21}
jan^{2} tsá^{2} ho^{2} jáɨ^{13}, tɨ^{3}la^{3} chí^{2}
lɨh^{32} jáun^{2} dá^{2} lí^{3} cun^{3}quionh^{3}
cuoh^{2} hmá^{2} ton^{2} bíh^{1}.
18 Jáun^{2} la^{3}juɨ^{32} ca^{3}ma^{3}liáu^{32}
tsú^{2} hi^{3} tɨ^{3} hóh^{32} hi^{3} juáh^{3}:

—¡Cuí^{1} lɨ^{3}quien^{2} bíh^{1} Re^{21}
Juo^{13} tsá^{2} judíos!
19 Jmí^{1}jáun^{2} ca^{3}ma^{3}liáu^{32}
dí^{2} hi^{3} ca^{3}quiu^{3} ca^{3}pá^{3} dí^{2}
chí^{1} tsú^{2} cun^{3}quionh^{3} cáun^{2}
hmá^{2}tiéi^{13}, hi^{3} tiú^{2} hñéi^{32} dí^{2}
siáh^{3}, jɨ^{3} hi^{3} dí^{2}quí^{2} dí^{2}jñí^{32} dí^{2}
ta^{3} ñí^{1} tsú^{2} siáh^{3} la^{3}juah^{21} dúh^{1}
hi^{3} má^{2}ná^{1}má^{2}quien^{2} dí^{2} tsú^{2}.
20 Jmí^{1} má^{2}lí^{2}cónh^{32} dí^{2}
jáun^{2} cú^{2}nga^{1} né^{3}, ca^{3}chí^{2} dí^{2}
siáh^{3} hmɨh^{32} zín^{13} hi^{3} jmí^{1}
má^{2}lí^{2}quinh^{3} dí^{2} jáun^{2}, hi^{3}
jáun^{2} ca^{3}quinh^{3} dí^{2} siáh^{3} ha^{1}
hi^{3} qui^{3} jmí^{1} quih^{32}. Jmí^{1}jáun^{2}
ca^{3}jan^{3} dí^{2} tsú^{2} hi^{3} tsa^{3}ton^{3} dí^{2}
crei^{21}.

Má^{2}ton^{3} tsú^{2} Jesús crei^{21}
(Mateo 27:32-44; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

21 Hú^{1} juɨ^{32} jáun^{2} né^{3}
ca^{3}jenh^{2} tsú^{2} jan^{2} tsá^{2}ñuh^{2}
tsá^{2} juú^{2} Cirene, tsá^{2} jmáɨ^{2}
Sí^{1}mu^{21}, jméi^{2} Lí^{2}ján^{1} jɨ^{3} Rufo,
hi^{3} jmí^{1} má^{2}cuá^{1}hen^{2} já^{1} juú^{2};
hi^{3} jáun^{2} ca^{3}di^{3}quian^{3} dí^{2}
Sí^{1}mu^{21} hí^{3} jmáɨ^{1} hi^{3} cán^{3}
crei^{21} hi^{3} jmí^{1} quian^{32} jáun^{2}
Jesús.
22 Jáun^{2} ca^{3}jan^{3} tsú^{2} Jesús
cáun^{2} tsɨ^{3} máh^{3} míh^{1} jmáɨ^{2}
Gólgota (hi^{3} hnió^{3} juáh^{3} “Máh^{3}
Mú^{32} Chí^{1} Tsáu^{2}”).
23 Ñí^{1} jáun^{2} ca^{3}jenh^{3} dí^{2}
tsú^{2} mu^{2} mɨ^{3} uóun^{2}jɨeh^{13}
má^{2}ná^{1}jan^{2} quionh^{3} mí^{3}
mirra, tɨ^{3}la^{3} Jesús tiá^{2}
ca^{3}hɨnh^{3} yáh^{3} hi^{3} jáun^{2}.
24 Jmí^{1}jáun^{2} ca^{3}ton^{3} dí^{2}
crei^{21}; hi^{3} jmí^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3}
ca^{3}chí^{2} hliáu^{3} jáɨ^{13} hi^{3} jíe^{3} dí^{2}
nɨ^{1}juáh^{3} hin^{2} joh^{13} ha^{1} tsú^{2}.
25 Jmí^{1} ca^{3}ton^{3} tsú^{2} jáun^{2}
Jesús crei^{21}, jmí^{1}jáun^{2} jmí^{1}
má^{2}tí^{3} la^{3} nió^{1} ñu^{3} tɨ^{3} hú^{2}niéi^{2}.
26 Hi^{3} jáun^{2} ca^{3}tón^{3} tsú^{2}
siáh^{3} huéh^{3} ta^{3} chí^{1} Jesús
hi^{3} jmu^{2} lin^{1} hi^{3} he^{3} ca^{3}tɨ^{21}
má^{2}ma^{3}ngí^{3} dí^{2} tsú^{2}. Huéh^{3}
jáun^{2} juáh^{3} la^{3} lá^{2}: “Re^{21} Juo^{13}
tsá^{2} judíos”.
27 Ja^{3}bí^{1} ca^{3}ton^{3} tsú^{2} siáh^{3}
crei^{21} gon^{3} tsá^{2} háɨn^{2} quionh^{3}
Jesús, jan^{2} tɨ^{3} cuá^{2} chu^{21} hi^{3}
jan^{2} tɨ^{3} cuá^{2} cáun^{1} siáh^{3}.
28 [La^{3} jáun^{2} bíh^{1} ca^{3}lɨ^{3}tí^{3} la^{3}
cun^{3} hi^{3} rá^{1}juáh^{3} ñí^{1} Sí^{2} hi^{3}
juáh^{3} la^{3} lá^{2}: “Ja^{1} tsá^{2} ren^{2} tso^{3}
bíh^{1} ca^{3}ta^{3}dí^{1}hɨn^{13} tsú^{2}”.]
29 Hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} há^{2} ngaɨ^{32}
ñí^{1} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}tu^{3} ca^{3}hión^{32}
Jesús, hi^{3} ca^{3}la^{3} hi^{3} jeih^{32} chí^{1}
bíh^{1} tsú^{2}, hi^{3} juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—¡He^{3} dá^{2} rón^{32} hnú^{2}! Hnú^{2}
tsá^{2} jlánh^{1} juánh^{3} hi^{3} tsunh^{21}

nú^{2} hñú^{3} hɨ́en^{1} quiú^{13}, hi^{3}
jáun^{2} ñí^{1} cá^{2}hnɨ́^{2} jmáɨ^{1} jáun^{2}
né^{3}, jmóuh^{1} nú^{2} siáh^{3},
30 né^{32} né^{3}, lion^{1} huen^{2} hi^{3}
son^{2} ñí^{1} crei^{21} nɨ́^{2} neh^{21}.
31 Ja^{3}bí^{1} la^{3} jáun^{2} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3}
mi^{3}jmú^{3} la^{3} má^{2}quionh^{3} tsá^{2}
ná^{1}lɨ́n^{3} tɨ^{32} liei^{21} ca^{3}cáuh^{32}
cú^{2}nga^{1} quioh^{21} tsú^{2}, hi^{3}
juónh^{23} la^{3} lá^{2}:
—Tsá^{2} siánh^{3} bíh^{1} jlánh^{1}
ca^{3}lión^{32} tsú^{2}, tɨ^{3}la^{3} hnga^{2} né^{3},
tiá^{2} la^{3} lɨ́^{13} yáh^{3} lión^{32}.
32 Nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} ca^{3}neh^{21} dí^{2}
hi^{3} má^{2}cuá^{1}son^{2} tsá^{2} nɨ́^{2} ñí^{1}
crei^{21}, má^{1}jáun^{2} máh^{3} táunh^{13}
dí^{2} ta^{21} hi^{3} lɨ́n^{3} tsú^{2} Cristo,
Tsá^{2} lɨ́n^{3} Re^{21} Juo^{13} dí^{2}, tsá^{2}
*Israel.
Hi^{3} hí^{1} ca^{3}la^{3} tɨ^{3} tsá^{2} jmɨ́^{1}
ná^{1}tón^{21} hí^{3} crei^{21} quionh^{3}
yáh^{3} tsú^{2} ca^{3}quiu^{3} ca^{3}je^{3}.

Jmɨ́^{1} jun^{1} Jesús
(Mateo 27:45-56; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

33 Jmɨ́^{1} tɨ́^{3} chi^{3}hiú^{2} né^{3},
ca^{3}nieh^{2} tá^{1} cáun^{2} hué^{32} jáun^{2},
ca^{3}la^{3} ñí^{1} tɨ́^{3} la^{3} nio^{1} hnɨ^{32} tɨ^{3}
ca^{3}hláu^{3}.
34 Hi^{3} jáun^{2} la^{3} cun^{3}
jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}hóh^{32} Jesús tiá^{3},
hi^{3} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:
—Eloi, Eloi ¿lama sabactani? (Hi^{3} hnió^{3} juáh^{3} “Dió^{32}
Juóu^{32} jná^{13}, Dió^{32} Juóu^{32}
jná^{13}, ¿he^{3} láɨh^{32} huen^{2} jná^{13}
má^{2}lɨ́^{2}zeh^{2} hnú^{2}?”).
35 Ma^{3} jan^{2} tsá^{2} jmɨ́^{1} tionh^{1}
hí^{3} ñí^{1} jáun^{2} ca^{3}náɨ^{32}, hi^{3} jáun^{2}
ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:
—Sá^{1}nɨ́^{2} niéi^{2} náh^{2}, Líh^{3} tsá^{2}
jmɨ́^{1} lɨ́n^{3} hí^{3} *tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32}
má^{2}ñí^{1}téh^{13} tsá^{2} nɨ́^{2}.
36 Jáun^{2} jan^{2} tsá^{2} jmɨ́^{1} tionh^{1}
hí^{3} ñí^{1} jáun^{2} ngau^{3} cú^{2}hé^{2} hi^{3}
ca^{3}ñí^{1}cuóuh^{13} cáun^{2} chí^{2} náh^{2}
hɨnh^{23} jmáɨ^{2} mu^{2} má^{2}zéih^{1}
lɨ́n^{21} quioh^{21} mɨ^{3} uóun^{2}jɨeh^{13},
hi^{3} jáun^{2} ca^{3}di^{3}chí^{3} dí^{2} hná^{13}
hmá^{2}tiéi^{13}, hi^{3} ca^{3}ñí^{1}hiéih^{13}
dí^{2} ho^{3} Jesús hi^{3} hnió^{3} dí^{2}
hɨ́nh^{3}. Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3},
ca^{3}juáh^{3} tsá^{2} hí^{3} la^{3} lá^{2}:
—Nɨ́^{2} tín^{2} cuɨ́^{1} lɨ́^{3}, cuɨ́^{1} neh^{21}
nɨ́^{1}juáh^{3} já^{32} Líh^{3} hi^{3} ja^{3}siau^{3}.
37 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} ca^{3}hóh^{32}
Jesús tiá^{3} lɨ́n^{32}, hi^{3} jáun^{2} jun^{3}.
38 Hi^{3} jáun^{2} hmɨh^{32} hi^{3} jmɨ́^{1}
hí^{1}jnáɨ^{23} ñí^{1} jlánh^{1} hɨ́en^{1} hñu^{3}
cuáh^{32} chín^{1} né^{3}, ca^{3}zen^{3} tɨ^{3}
tun^{3} zaɨnh^{21} ca^{3}lɨ^{3}liau^{3} tɨ^{3}
chi^{3}cuú^{2} hi^{3} tsa^{3} la^{3} tɨ^{3} hué^{32}.
39 Jmɨ́^{1} má^{2}lɨ́^{2}jɨ́e^{3} jáun^{2}
hliáu^{3} tsá^{2} chín^{1} tsá^{2} *romano
jmɨ́^{1} zenh^{1} hí^{3} ta^{3} ñí^{1} Jesús [hi^{3}
ha^{3} lánh^{3} rón^{32} má^{2}lɨ́^{2}hóh^{32}
Jesús jɨ^{3}] hi^{3} ha^{3} lánh^{3} rón^{32}
má^{2}jun^{2} tsú^{2}, jáun^{2} ca^{3}juáh^{3}
la^{3} lá^{2}:
—Cu^{3}tí^{3} bíh^{1} la^{3} Jon^{2} Dió^{32}
bíh^{1} hla^{1} nɨ́^{2}.
40 Có^{32} jáun^{2} jmɨ́^{1} tionh^{1} ma^{3}
jan^{2} tsá^{2}mɨ^{3} hi^{3} jmɨ́^{1} ná^{1}jɨ́e^{23}
ñí^{1} uóunh^{3}; ja^{1} tsá^{2} hí^{3} jmɨ́^{1}
zenh^{1} Má^{2}réi^{3} tsá^{2} ja^{3} juú^{2}
Magdalá, Má^{2}réi^{3} mí^{1}ziú^{13} Jacobo tsá^{2} cáɨn^{2} jɨ^{3} Sé^{32} nɨ́^{2}
siáh^{3}, jɨ^{3} mɨ́^{1} Salomé nɨ́^{2} siáh^{3}.
41 Tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3} jmɨ́^{1}
má^{2}ca^{3}ñi^{3}táunh^{1} cu^{3}hna^{21}
Jesús jmɨ́^{1} cuá^{3}í^{1} máh^{3} tsú^{2}
hué^{13} Galilea, jɨ^{3} hi^{3} jmɨ́^{1}
má^{2}ca^{3}ma^{3}cáu^{32} siáh^{3}. Ja^{3}bí^{1}
jmɨ́^{1} tionh^{1} siáh^{3} juóun^{32} lɨ́n^{32}
tsá^{2}mɨ^{3} ñí^{1} hná^{1} jáun^{2}, tsá^{2}

cuá²taunh²¹ quionh³ Jesús tɨ³
já¹ juú² Jerusalén.

Jmɨ́¹ ja¹haun³ Jesús
(Mateo 27:57-61; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

42 Jmɨ́¹ má²ja³quián³ tá¹tsɨ²¹
hiú² né³, hi³ ti³tsóh³dí¹ jmáɨ¹
jáun² jmáɨ¹ hi³ jmu² tsú²
hua³jan²¹, la³ cun³ jmɨ́¹ lɨ́¹³
juáh¹³, cua³hlau³ *jmáɨ¹ hi³
tionh² tsú² tie³ yáh³.
43 Jáun² jmɨ́¹jáun² cuan³ Sé³²
tsá² zian² juú² Arimatea, jan²
tsá² quien² ja¹ quioh²¹ tsá²
ná¹lɨ́n³ ta²¹ hi³ chín¹. Tsá² hí³
uá²jaɨ³² jmɨ́¹ má²jan³² hi³ lɨ³
lin¹ hin² tsánh² má²ca³hión³²
Dió³² hi³ hau³ jáɨ¹³, jáun²
jlánh¹ tiá³ nio² tsɨ́³ tsá² hí³
ca³hi³ ñí¹ jmɨ́¹ cuá³ Pilato hi³
ca³ñí¹ma¹³ tsú² hla¹ Jesús.
44 Lɨ́¹ lɨn¹ bíh¹ Pilato jmɨ́¹
ca³náɨ³² hi³ la³juɨ³² má²jun²
Jesús, jáun² ca³teh³ dí² jan²
hliáu³ tsá² chín¹ hi³ ca³ngáɨh³
dí² nɨ́¹juáh³ tson² bíh¹ má²lɨ³²
la³ jáun².
45 Jmɨ́¹ ca³ma³tson² hliáu³
tsá² chín¹ jáɨ¹³ jáun², jáun²
ca³cué³ Pilato jáɨ¹³ ñí¹con²
Sé³² hi³ tsa³quión³² tsú² hla¹
Jesús.
46 Jmɨ́¹jáun² ca³la³ Sé³²
cáun² hmɨh³² jmuh³ tiáu²
hi³ lɨ́³ quionh³ mí²ñi³² lino,
jáun² ca³sión³² dí² hla¹ hi³
ca³tsáɨnh³² dí² hmɨh³² jáun².
Jáun² ca³ñí¹hón²¹ dí² cáun²
hñu³ tá²hón³² hmaɨ²¹ hi³
jmɨ́¹ hó²¹ hláu², jáun² ca³lɨ́h³
tsú² cá² máɨ³ quɨ́n¹ pa²¹ hi³
ca³jnáɨ³ tsú² ho³ tá²hón³²
jáun².
47 Jáun² Má²réi³ tsá² juú²
Magdalá, jɨ³ Má²réi³ mí¹ziú¹³
Sé³² nɨ́² siáh³ ca³jɨ́e³ ñí¹
ca³hón³² tsú² Jesús.

16

Jmɨ́¹ ca³jenh¹³ Jesús
(Mateo 28:1-10; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

1 Jmɨ́¹ ca³nga² jáun² *jmáɨ¹
hi³ tionh² tsú² tie³, jáun²
Má²réi³ tsá² Magdalá hí³,
Má²réi³ mí¹ziú¹³ Jacobo jɨ³ mɨ́¹
Salomé nɨ́² siáh³ ca³la³ háu²
má²ró³² hi³ jmɨ́¹ tsa³jñe³ dí²
Jesús.
2 Jmɨ́¹ ca³lɨ³liau³ jáun²
sɨ́²ma¹ná¹ né³, ja³taunh²¹
tsá²mɨ³ hí³ hú²niéi² lɨ́n³² ho³
tá²hón³², cun³ ja¹ má²ca³hiá²
hiú² jmɨ́¹ ca³cha³táunh¹ tsú².
3 Hú¹ juɨ³² jáun² né³ jmɨ́¹
hí¹juónh²³ tsú² hmóu³²:
—¿Hin² bí¹ tsánh² quin³
quɨ́n¹ dí¹jnáɨ²³ jáun² ho³
tá²hón³²?
4 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ tsú² ho³
tá²hón³² jáun², sa³ tiú²uú²
dí¹jnáɨ²³ yáh³ quɨ́n¹ pa²¹
hi³ jmɨ́¹ dí¹jnáɨ²³ jáun² ho³
tá²hón³², quí¹ tɨ³ có³² bíh¹ la³
má²lɨ́² lɨh³ tsáu².
5 Jáun² ca³taunh³ tsú² hñu³
tá²hón³² jáun²; ñí¹ jáun² né³,
ca³jɨ́en³² tsú² jan² tsá² tsá¹ñú¹
hi³ cuá¹tón²¹ tɨ³ cuá² chu²¹,
hi³ cuá¹quih³² cáun² hmɨh³²
tiáu² cuó²; jáun² lɨ́¹ ca³yá²han¹
bíh¹ tsú².
6 Tɨ³la³ tsá² hí³ né³ ca³juáh³:

—Ha^{3} lɨ́^{2} juenh^{3} náh^{2}; hnoh^{2} dá^{2} hnah^{23} náh^{2} Jesús Tsá^{2} Nazaret, Tsá^{2} ca^{3}taun^{3} hí^{3} crei^{21}. Tɨ^{3}la^{3} má^{2}ca^{3}jenh^{13} bíh^{1} tsú^{2}; ha^{3} tiú^{2}uú^{2} hin^{2} zian^{2} yáh^{3} ñí^{1} lá^{2}. Sá^{1}nɨ́^{2} dúh^{1} ñá^{2}jɨe^{3} náh^{2} ñí^{1} jmɨ́^{1} ca^{3}quión^{32} tsú^{2} tsú^{2}.

7 Jáun^{2} né^{3}, cuá^{2}tánh^{1} náh^{2} cuá^{2}zéih^{3} náh^{2} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} tsú^{2}, jɨ^{3} Pé^{1} nɨ́^{2} siáh^{3}, hi^{3} cuá^{1}zéih^{3} náh^{2} tsú^{2} la^{3} lá^{2}: “Hí^{3} bíh^{1} tsó^{32} chí^{1}ján^{3} tɨ^{3} Galilea la^{3} cun^{3} bíh^{1} hnoh^{2}, hi^{3} jáun^{2} ñí^{1} jáun^{2} lɨ́^{13} cuá^{1}jɨen^{1} náh^{2} tsú^{2} la^{3} cun^{3} lɨ́^{3} jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}juáh^{3} tsú^{2} jáun^{2} jmɨ́^{1}tin^{2}”.

8 Jáun^{2} tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3} ca^{3}huén^{2} bíh^{1} hñu^{3} tá^{2}hón^{32} jáun^{2} hi^{3} ca^{3}cuóun^{3}, ca^{3}la^{3} má^{2}hí^{1}juán^{23} bíh^{1} tsú^{2} ja^{3}tanh^{21}, ca^{3}la^{3} tiá^{2} ñi^{32} he^{3} jmu^{3}. Hi^{3} jáun^{2} hí^{1} cáun^{2} yáh^{3} tiá^{2} hi^{3} ca^{3}záɨh^{3} tsú^{2} tsáu^{2}, quí^{1}hliá^{2} juénh^{2}.

Jesús má^{2}jnia^{32} ñí^{1}con^{2} Má^{2}réi^{3} tsá^{2} ja^{3} juú^{2} Magdalá
(Juan 20:11-18)

9 [Jmɨ́^{1} ca^{3}jenh^{13} jáun^{2} Jesús tɨ^{3} ca^{3}jniá^{32} la^{3} ñí^{1} jmáɨ^{1} hi^{3} ca^{3}lɨ^{3}liau^{3} sɨ́^{2}ma^{1}ná^{1}, ca^{3}ma^{3}jnia^{32} la^{3}ñí^{1} ñí^{1}con^{2} Má^{2}réi^{3} tsá^{2} juú^{2} Magdalá, tsá^{2} má^{2}ca^{3}huen^{3} tsú^{2} hí^{3} quiaun^{3} jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} hñu^{3} tsɨ́^{3}.

10 Hi^{3} jáun^{2} tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3} ñéi^{1} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}zeh^{1} tsá^{2} jmɨ́^{1} má^{2}ca^{3}ñi^{3}táunh^{1} hí^{3} quionh^{3} Jesús. Tsá^{2} hí^{3} né^{3} jmɨ́^{1} ná^{1}haɨ^{21} hlaɨh^{3} tsɨ́^{3} hi^{3} jmɨ́^{1} ná^{1}ho^{2}.

11 Tɨ^{3}la^{3} jmɨ́^{1} ca^{3}náɨ^{32} jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} hi^{3} zian^{2} bíh^{1} Jesús, hi^{3} tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3} né^{3} hú^{1}tá^{1} má^{2}lɨ^{2}jɨen^{32} siáh^{3}, lɨ́^{1} tiá^{2} ta^{21} ca^{3}taunh^{3} bíh^{1} tsá^{2} hí^{3} jáɨ^{13} jáun^{2}.

Jesús má^{2}jnia^{32} ñí^{1}con^{2} gon^{3} tsá^{2} haɨn^{21} tɨ^{3} con^{2}
(Lucas 24:13-35)

12 Jmɨ́^{1} má^{2}lɨ^{32} jáun^{2} né^{3}, Jesús ca^{3}ma^{3}jnia^{32} hi^{3} jniá^{3} la^{3} siáh^{3} ñí^{1}con^{2} gon^{3} tsá^{2} joh^{1} ñí^{1} hí^{1}tsá^{2}táunh^{1} tsú^{2} cáun^{2} juɨ^{32} ñí^{1} náɨ^{2}.

13 Jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} já^{1}tanh^{21} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}zeh^{1} tsá^{2} ñí^{1} hná^{1} jáun^{2}; tɨ^{3}la^{3} sa^{3}jun^{3} jáɨ^{13} hi^{3} cha^{32} tsá^{2} hí^{3} yáh^{3} ca^{3}taunh^{3} tsú^{2} ta^{21}.

Ta^{21} hi^{3} ca^{3}cué^{3} Jesús ñí^{1}con^{2} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2}
(Mateo 28:16-20; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Hechos 1:8)

14 Jmɨ́^{1} lɨ́^{1} cáɨn^{2} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}ma^{3}jnia^{32} siáh^{3} Jesús ñí^{1}con^{2} tá^{1} quian^{3}jan^{2} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} tá^{1}la^{3} jmɨ́^{1} ná^{1}cúh^{2} tsá^{2} hí^{3} má^{32}; hi^{3} jáun^{2} jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}hlɨ^{3} ca^{3}liéinh^{32} dí^{2} tsú^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} tiá^{2} cáun^{2} nio^{2} tsɨ́^{3} tsú^{2} jɨ^{3} hi^{3}hliá^{2} jlánh^{1} huáh^{2} chí^{1} tsú^{2} siáh^{3}, quí^{1} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} tiá^{2} ta^{21} ca^{3}taunh^{3} tsú^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} ca^{3}chá^{3} tsá^{2} ca^{3}jɨe^{3} hí^{3} hi^{3} má^{2}ca^{3}jenh^{13} bíh^{1} dí^{2}.

15 Jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2}:

—Cuá^{2}táunh^{1} náh^{2} tá^{1} cáun^{2} hngá^{1}máh^{3}, hi^{3} cuá^{1}hléh^{1} náh^{2} jú^{1} chú^{32} jáun^{2} ñí^{1}con^{2} la^{3}jɨ́n^{32} tsáu^{2}.

16 Tsá^{2} chá^{32} cáun^{2} tsɨ́^{3}, jɨ^{3} hi^{3} zón^{32} jmáɨ^{2}, tsá^{2} la^{3} hí^{3} bíh^{1} lɨ́^{13} liáun^{3}; tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3}

tsá^{2} tiá^{2} cha^{32} cáun^{2} tsí^{3} né^{3}, tsá^{2} la^{3} hí^{3} dá^{2} má^{2}tá^{1}tsɨn^{1} héih^{32} hlah^{3} bíh^{1}.

17 Hi^{3} li^{21} lá^{2} né^{3} lɨ^{3} zia^{32} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} nio^{2} cáun^{2} tsí^{3} bíh^{1}: Cun^{3}quionh^{3} héih^{32} quion^{21} jná^{13} huen^{3} tsú^{2} jmí^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} hñu^{3} tsí^{3} tsáu^{2}, hi^{3} lí^{13} hléh^{32} tsú^{2} siáh^{3} jú^{1}jma^{2} siáh^{3},

18 lí^{13} zanh^{3} tsú^{2} siáh^{3} jáh^{3} hláɨnh^{1}, hi^{3} ní^{1}juáh^{3} ca^{3}hɨnh^{3} tsú^{2} siáh^{3} cáun^{2} hi^{3} lí^{3} mí^{3} hlah^{3} né^{3}, tiá^{2} hi^{3} quiunh^{21} hí^{1} cáun^{2} yáh^{3} tsú^{2}; ja^{3}bí^{1} la^{3} jáun^{2} ra^{3}tsɨ^{32} tsú^{2} cuo^{2} ñí^{1} quioh^{21} tsá^{2} tsáun^{1}, hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} né^{3} lan^{13} bíh^{1}.

Jesús tsánh^{32} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2}
(Lucas 24:50-53; Hechos 1:9-11)

19 Jmí^{1} má^{2}lí^{2}liéinh^{32} jáun^{2} Jesús Tɨ^{32} Juo^{13} dí^{2} tsá^{2} hí^{3} né^{3}, ca^{3}zanh^{32} tɨ^{3} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}ta^{3}cua^{13} tɨ^{3} cuá^{2} chu^{21} quioh^{21} Dió^{32}.

20 Hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} né^{3}, ca^{3}huén^{2} bíh^{1} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}hléh^{2} jú^{1} chú^{32} ca^{3}la^{3} tán^{1}. Jáun^{2} hnga^{2} Tɨ^{32} Juo^{13} dí^{2} ca^{3}ma^{3}hau^{3} hi^{3} ca^{3}jmú^{3} lin^{1} hi^{3} tson^{2} jú^{1} chú^{32} hi^{3} hleh^{32} tsá^{2} hí^{3} cun^{3}quionh^{3} li^{21} hi^{3} lí^{3} jáun^{2} hua^{3}jueh^{32}. Cun^{3} ní^{2} bíh^{1} tí^{3} jáɨ^{13}.]

Jú¹ Chú³² Hi³ Ca³jmú³ Lucas

1 Hnú² reh² Tíoh³, juóun³² lɨn³² tsáu² má²ca³jmú³ sí², la³ cun³ hi³ ca³ngɨ¹³ tsú² hi³ ca³lɨ³ jáun² ja¹ quiú¹³ dí² jmɨ́¹tin².

2 Ca³jmú³ tsú² sí² la³ cun³ rón³² hi³ ca³ma³ta² jnoh¹ jáun² tsá² ca³jɨ́e³ la³ cun³ jmɨ́¹ ca³lɨ³liau³, tsá² ca³nga³ hí³ jú¹ chú³² quioh²¹ Jesús.

3 Ja³bí¹ jná¹³ uá²jaɨ³² má²cá²hnáuh³² re² lɨn³² la³jɨ́³² jú¹ tson² la³ cun³ jmɨ́¹ ca³lɨ³liau³, hi³ jáun² ca³lén¹³ jná¹³ hi³ chú³² nɨ́¹juáh³ jná¹³ siáh³ jmu¹ cáun² sí² hi³ rá¹tioh³ jú¹ tson² ca³la³ re² he² hná¹, hi³ zein²¹ ná¹ ñí¹con² hnú² reh² Tíoh³;

4 hi³ jáun² tɨ³ lɨ³mí¹ re² lɨ³ ñíh¹³ hnú² jú¹ tson² hi³ má²ca³ma³ta² hnú² jáun² tsáu².

Jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² juáh³ hi³ lɨ³zian² Juan², tsá² zion³ tsáu² jmáɨ²

5 Jmáɨ¹ hi³ jmɨ́¹ cuá¹lɨn³ Herodes re²¹ ñí¹con² tsá² hɨn¹³ tɨ³ Judea, jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹ zian² jan² mí²tsáu² jmáɨ² Zacarías, tsá² hí³ jmɨ́¹ hún¹ ja¹ tsá² cu³ nió³ quioh²¹ Abías. Ñí²cuo² tsú² jmɨ́¹ jmáɨ² Elisabet, tsá² ñí¹ má²cú¹ má²ñeh¹ jón²zɨ́h¹ hla¹ mí²tsáu² Aarón.

6 Tá¹ gon³ jáun² tsú² jmɨ́¹ chun¹ ñí¹con² Dió³², hi³ jmɨ́¹ tɨ́² má²tí³² tsú² héih³² jɨ³ liei²¹ quioh²¹ Dió³² Juo¹³ dí², la³ cun³ hí¹ jan² tiá² hin² lɨ́¹³ chá³² tso³.

7 Tɨ³la³ tiá² jon² tsú² jmɨ́¹ zian² yáh³, quí¹ tiá² jmɨ́¹ lɨ́²³ yáh³ can³ Elisabet hí³ jon², hi³ ja³bí¹ jmɨ́¹ má²lieih²¹ bíh¹ tsú² siáh³ tá¹ gon³ jáun².

8 Ca³chó³² jmáɨ¹ hi³ tɨn³ Zacarías quionh³ mí²tsáu² tsá² quionh³ hi³ jmu³ ta²¹ ta³ ñí¹ Dió³².

9 La³ cun³ hi³ jmɨ́¹ ná¹ngɨ²³ jáun² tsá² ná¹lɨn³ hí³ mí²tsáu² hi³ tan² chi² jáɨ¹³, jmɨ́¹jáun² ca³chi² tsú² jáɨ¹³, jáun² Zacarías bíh¹ tɨn³ hi³ tsa³hi³² hñu³ cuáh³² chín¹ quioh²¹ Dió³² Juo¹³ dí², hi³ tsa³jín² ziún².

10 Tá¹la³ jmɨ́¹ dí¹jɨn³² tsú² jáun² ziún² ñí¹hiú¹³ né³, la³jɨ́n³² tsá² tionh² ñí¹ tauh²¹ la³ñí¹ jmɨ́¹ ná¹liéinh³² Dió³².

11 Jmɨ́¹jáun² ca³jnia³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ñí¹con² Zacarías, hi³ zenh² tɨ³ cuá² chu²¹ can³² ñí¹hiú¹³ ñí¹ dí¹jɨn³² tsú² jáun² ziún².

12 Jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² jáun² Zacarías tsá² hí³ né³, ca³la³ tiá² ñɨ³² he³ jmu³ bíh¹ tsú² lɨ³, ca³juénh² lɨn³² bí¹ tsú².

13 Tɨ³la³ tsá² hí³ né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—Zacarías, ha³ lɨ́² juenh³, quí¹ Dió³² má²ca³náɨ³² hi³ hiú² mɨh³² hnú² jáun², hi³ jáun² né³bí¹ chau²¹ jmáɨ¹ hi³ lɨ³zian² jan² jon² Elisabet ñí²cuonh² hnú², tsá² teh¹ nú² Juan².

14 Nɨ́[1] má[1]ca[3]lɨ[3]zian[2] jáun[2]
dáɨn[2] lɨ[3] tsɨnh[1] lɨ́n[21] nú[2], hi[3]
lɨ[3] hiún[2] lɨ́n[32] siáh[3] honh[2]
nú[2]. Ja[3]bí[1] juóun[32] lɨ́n[32] siáh[3]
tsá[2] siánh[3] lɨ[3] hiún[2] tsɨ́[3] nɨ́[1]
má[1]jáun[2];
15 quí[1] jónh[32] hnú[2] lɨ[3]quien[2]
ñí[1]con[2] Dió[32], jan[2] tsá[2]
tiá[2] hɨ́nh[3] mu[2] ráu[3] mɨ[3]
uóun[2]jɨeh[13], sa[3]jun[3] ma[3]chéi[3]
hɨ́nh[3], jan[2] tsá[2] má[2]canh[2]
Jmɨ́[2]chí[3] Chun[1] hñu[3] tsɨ́[3] ñeh[2]
bíh[1] hi[3] lɨ[3]zian[2].
16 Hi[3] hí[3] bíh[1] jmu[3] hi[3]
juóun[32] tsá[2] zian[2] hué[32]
*Israel jinh[21] tɨ[3] ñí[1]con[2] Dió[32]
Juo[13].
17 Juan[2] hí[3] bíh[1] joh[13]
jmɨ́[2]chí[3] jɨ[3] pí[3] hi[3] la[3]jmɨ́[1]
quian[32] jáun[2] Líh[3], tsá[2]
jmɨ́[1] lɨ́n[3] hí[3] *Tɨ[32] jë[1] Dió[32]
jmɨ́[1]tin[2], hi[3] hí[3] bíh[1] tín[2] tsó[32]
chí[1]ján[3] la[3] cónh[3] bíh[1] Tɨ[32]
Juo[13] dí[2]. Hí[3] bíh[1] jmu[3] hi[3]
tiánh[32] tsáu[2] re[2] tɨn[2] quionh[3]
jón[2]zɨ́h[1]; hi[3] jáun[2] tsá[2] tiá[2]
má[2]tí[32] héih[32] quioh[21] Dió[32]
né[3], má[2]lɨ[3]tɨn[2] bíh[1] ma[3]tí[32]
má[1]jáun[2]. La[3] jáun[2] bíh[1]
chan[3] tsú[2] hua[3]jan[21] tsáu[2], hi[3]
jáun[2] hen[3] tsáu[2] Tɨ[32] Juo[13] dí[2].
18 Jáun[2] Zacarías ca[3]záɨh[3]
tsá[2] hí[3]:
—¿Ha[3] bí[1] lánh[3] rón[32] lɨ[3]
ño[1] jná[13] hi[3] tson[2] jáɨ[13] juáh[3]
hnú[2] nɨ́[2]? Quí[1] jan[2] tsá[2]
má[2]liei[21] lɨ́n[21] bíh[1] jná[13]
quiúnh[1] ñí[2]uón[32].
19 Jáun[2] tsá[2] hí[3] ca[3]juáh[3]
siáh[3]:
—Jná[13] Gabriel, tsá[2] zenh[2]
ná[1] ta[3] ñí[1] Dió[32], Tsá[2] lɨ́[2]ze[3]
jná[13] hi[3] ja[3]ngáɨ[1] ná[1] jú[1] chú[32]
lá[2] ñí[1]con[2] hnú[2].
20 Tɨ[3]la[3] ta[3]né[32], cun[3]ñí[1]
hi[3] tiá[2] ta[21] lɨ[2]tionh[2] hnú[2] la[3]
cun[3] hi[3] lɨ[2]juánh[32] jná[13] nɨ́[2],
jáun[2] tiú[2]uú[2] lɨ́[13] yáh[3] hléh[13]
hnú[2], ca[3]la[3] ñí[1] cá[1]chó[21] jmáɨ[1]
hi[3] lɨ[3]zian[2] jónh[32] hnú[2]. Jáɨ[13]
lá[2] lɨ[3]tí[3] la[3] cun[3] jmáɨ[1] hi[3]
má[2]tón[32].
21 La[3]jɨ́n[32] tsá[2] jmɨ́[1] tionh[1]
hí[3] ñéih[3] ñí[1] tauh[21] jáun[2]
la[3]ñí[1] jmɨ́[1] ná[1]he[2] ná[1]jan[2]
Zacarías. Má[2]ná[1]tsá[2]cáun[2]
lɨ́n[32] bíh[1] tsɨ́[3] tsú[2], quí[1] he[3]
láɨh[32] sa[3] ca[3]lén[3] lɨ́n[32] yáh[3]
Zacarías ñí[1]hiú[13] jáun[2].
22 Tɨ[3]la[3] jmɨ́[1] cuá[1]han[3] jáun[2]
Zacarías má[1]ná[1], tiú[2]uú[2]
lɨ[23] yáh[3] hléh[32]; jmɨ́[1]jáun[2]
ca[3]lɨ[3]lieih[21] tsá[2] jmɨ́[1] ná[1]jaun[2]
tsú[2] hí[3] hi[3] zia[32] cáun[2] hi[3]
ca[3]jnia[3] jéinh[32] tsú[2] ñí[1]hiú[13]
jáun[2]. Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]jmú[3] tsú[2]
lin[1] quionh[3] cuo[2] hi[3] tiú[2]uú[2]
lɨ[23] hléh[32].
23 Jmɨ́[1] ca[3]tsɨ́n[13] jáun[2] jmáɨ[1],
la[3] cun[3] jmáɨ[1] hi[3] ca[3]tɨn[1]
jáun[2] Zacarías jmu[3] ta[21] hñu[3]
cuáh[32] chín[1] né[3], ngah[3] hñú[13].
24 Jmɨ́[1] lɨ[21] jáun[2] né[3], ca[3]can[3]
Elisabet jon[2], hi[3] jáun[2] cun[3]
hñá[3] zɨ́h[2] tiá[2] cuá[2]han[3] tsú[2]
hñú[13], hi[3] jmɨ́[1] cuá[1]lɨ́n[23] la[3]
lá[2]:
25 —Juóu[32] jná[13] má[2]ca[3]jmú[3]
la[3] lá[2] ñí[1]con[2] jná[13], hi[3] quin[3]
hua[3]heih[21] quion[21] jná[13]
ñí[1]con[2] la[3]jɨ́n[32] tsáu[2], hi[3] tiá[2]
jmɨ́[1] lɨ[23] can[21] jná[13] dáɨn[2].

Tsá[2]cuú[2] tsá[2]ta[3] Dió[32] juáh[3]
hi[3] lɨ[3]zian[2] Jesús

26 La^{3} má^{2}jñéi^{3} zí̱h^{2} hi^{3} lɨ^{3}
la^{3} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}zen^{3} siáh^{3}
Dió^{32} Gabriel, tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3},
la^{3} tɨ^{3} cáun^{2} juú^{2} hí̱n^{13} tɨ^{3}
Galilea, juú^{2} jmáɨ^{2} Nazaret,
27 hi^{3} tsa^{3}jɨen^{3} jan^{2}
tsá^{2}mɨ^{3} tsá^{1}máɨ^{13}, tsá^{2} jmáɨ^{2}
Má^{2}réi^{3}, tsá^{2} tiá^{2} tsá^{2}ñuh^{2}
má^{2}ca^{3}cáuh^{32}. Tsá^{2} hí^{3} ná^{1}lí̱^{3}
jáɨ^{13} hi^{3} jenh^{13} cuo^{2} quionh^{3}
jan^{2} tsá^{2}ñuh^{2} jmáɨ^{2} Sé^{32}, tsá^{2}
ñí^{1} má^{2}cú^{1} má^{2}ñeh^{1} jón^{2}zí̱h^{1}
jón^{2}cho^{1} hla^{1} re^{21} Dá^{2}vi^{21}.
28 Jáun^{2} ca^{3}hi^{3} tsá^{2} hí^{3} ñéih^{3}
ñí^{1} jmí̱^{1} cuá^{3} jáun^{2} Má^{2}réi^{3}, hi^{3}
ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—¡Hia^{2} nú^{2}, hnú^{2} tsá^{2} jlánh^{1}
tɨ^{32} tsí̱^{3} Dió^{32}! Dió^{32} Juo^{13} dí^{2}
zenh^{2} quiúnh^{1} hnú^{2}. [Jlánh^{1}
má^{2}mieḥ^{2} hnú^{2} Dió^{32} la^{3} cun^{3}
bí^{1} la^{3}jín^{32} tsá^{2}mɨ^{3} siánh^{3}.]

29 Lí̱^{1} ca^{3}lɨn^{3} bíh^{1} Má^{2}réi^{3}
jmí̱^{1} ca^{3}náɨ^{32} jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}hléh^{3}
jáun^{2} tsá^{2} hí^{3}. Jmí̱^{1}jáun^{2}
ca^{3}lí̱n^{13} tsú^{2} hi^{3} he^{3} lɨ^{3} la^{3}
jáun^{2} hleh^{32} tsá^{2} hí^{3}.
30 Jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} né^{3} ca^{3}juáh^{3}
siáh^{3}:

—Má^{2}réi^{3}, ha^{3} lí̱^{2} juenh^{3},
quí^{1} Dió^{32} má^{2}hnió^{3} ma^{3}mieh^{2}
hnú^{2}.
31 Jáun^{2} né^{3}, né^{32} can^{13} hnú^{2}
jan^{2} dáɨn^{2}, Tsá^{2} teh^{1} nú^{2} Jesús.
32 Tsá^{2} hí^{3} bíh^{1} Tsá^{2}
lɨ^{3}quien^{2}; Tsá^{2} téh^{3} tsú^{2} Jon^{2}
Dió^{32}, Tsá^{2} cú^{2} juenh^{2}. Hi^{3}
jáun^{2} Dió^{32} Juo^{13} dí^{2} jmu^{3} hi^{3}
cuá^{1}ho^{2} tsú^{2} jáɨ^{13} hi^{3} lí̱n^{3} tsú^{2}
re^{21} la^{3}jmí̱^{1} ca^{3}cuá^{3} hla^{1} re^{21}
Dá^{2}vi^{21} jméi^{2} dí^{1}hio^{3} ñú^{1}deh^{3}
tsú^{2}, tsá^{2} jmí̱^{1} zian^{2} jmí̱^{1}tin^{2};
33 hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} bíh^{1}
cuá^{32}, hi^{3} cuá^{1}ho^{2} jáɨ^{13} cun^{3}
jmí̱^{1}hi^{3}nio^{2} ca^{3}tɨn^{1} la^{3}jí̱n^{32} tsá^{2}
Israel. Jáɨ^{13} hi^{3} hau^{3} tsú^{2}
jáun^{2}, tiá^{2} tón^{32} jmáɨ^{1} táuh^{3}
yáh^{3}.
34 Jáun^{2} né^{3}, Má^{2}réi^{3}
ca^{3}ngáɨh^{3} siáh^{3} tsá^{2} hí^{3}:

—¿Lánh^{3} bíh^{1} rón^{32} lí̱^{13} la^{3}
jáun^{2}, ní̱^{1}juáh^{3} tiá^{2} ñí^{2}uón^{32}
jná^{13} má^{2}zian^{2} yáh^{3}?
35 Jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} ca^{3}juáh^{3}
siáh^{3}:

—Jmí̱^{2}chí^{3} Chun^{1} joh^{1} Dió^{32}
bíh^{1} já^{32} ñí^{1}con^{2} hnú^{2}, jɨ^{3} pí^{3}
quioh^{21} Dió^{32} Tsá^{2} cú^{2} juenh^{2},
hi^{3} jláɨn^{32} hnú^{2} la^{3}jmí̱^{1} lí̱^{3}
cáun^{2} jnie^{2}. Jáun^{2} dáɨn^{2} hí^{3}
jónh^{32} hnú^{2} lí̱^{13} cuá^{1}chan^{1} hi^{3}
ca^{3}tɨn^{1} Dió^{32}, hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} hí^{3}
téh^{3} tsú^{2} jon^{2} Dió^{32}.
36 Ja^{3}bí^{1} Elisabet renh^{2}
hnú^{2} uá^{2}jaɨ^{32}, lɨ^{3}zian^{2} jan^{2} jon^{2}
uá^{1}jinh^{1} má^{2}lieih^{21} lí̱n^{21} tsú^{2};
hi^{3} jáun^{2} né^{3}, ta^{3}né^{32} má^{2}tí^{3}
jñéi^{3} zí̱h^{2} hi^{3} quian^{2} tsú^{2} jon^{2},
tsá^{2} jmí̱^{1} juáh^{23} tsáu^{2} hi^{3} cun^{3}
tiá^{2} lí̱^{13} bíh^{1} can^{3} jon^{2}.
37 Quí^{1} ñí^{1}con^{2} Dió^{32}, hí^{1}
cáun^{2} yáh^{3} hi^{3} juóuh^{32} tiá^{2}
zia^{32}.
38 Hi^{3} jáun^{2} Má^{2}réi^{3} né^{3}
ca^{3}juáh^{3}:

—Jná^{13} la^{32}, tsá^{2} lí̱n^{3} ná^{1}
quian^{21} Juóu^{32} ná^{1}, hi^{3} jáun^{2}
cuí̱^{1} jmu^{1} bíh^{1} Dió^{32} ñí^{1}con^{2}
jná^{13} la^{3} cun^{3} hi^{3} má^{2}lí̱^{2}juah^{21}
hnú^{2} ní̱^{2}.

Jmí̱^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3}, ngah^{3}
tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3} Dió^{32} ñí^{1} ta^{3}
ñí^{1} Má^{2}réi^{3}.

Tsó^{32} Má^{2}réi^{3} hñú^{13} Elisabet

39 Jmáɨ¹ jáun² ngau³ Má²réi³
cú²hé² juɨ³² máh³, hi³ chau²¹
cáun² juú² hɨ́n¹³ tɨ³ Judea.
40 Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ tsú² jáun²,
ca³hi³ ñéih³ hñú¹³ Zacarías,
hi³ ca³juáh³:
—Hia² nú² Elisabet.
41 Jmɨ́¹ má²lɨ́²niéi³² jáun²
Elisabet hi³ ca³juáh³ jáun²
Má²réi³: “Hia² nú²”, jáun²
la³juɨ³² ca³jɨ́enh³² dáɨn² hñu³
héin¹, hi³ ca³cónh³² siáh³
Jmɨ́²chí³ Chun¹ hñu³ tsɨ́³
Elisabet hí³.
42 Jmɨ́¹jáun² ca³hléh³ tiá³
lɨ́n³² hi³ ca³juáh³:
—Dió³² jlánh¹ má²ca³ma³mieh²
hnú² la³ cónh³ bíh¹ la³jɨ́n³²
tsá²mɨ³ siánh³, jɨ³ jónh³² nú²
siáh³ má²ca³ma³mieh² Dió³².
43 ¿Hin² dá² tsánh² jná¹³, hi³
jáun² sa³ mí¹ziú¹³ Juóu³² máh³
jná¹³ ja³ hi³ ja³jɨe³?
44 Quí¹ la³ cun³ jmɨ́¹
lɨ́¹cuen²¹ hnú² Dió³², ca³la³
hiún² lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³ jón³² jná¹³
ca³jɨ́enh³² tiá³ lɨ́n³² hñu³ hén²
ná¹.
45 Jlánh¹ jmɨ́¹ ren² hnú², tsá²
ca³tionh² hnú² ta²¹, quí¹ lɨ³tí³
bíh¹ la³ cun³ hi³ má²ca³juáh³
Dió³² Juo¹³ dí².
46 Hi³ jáun² Má²réi³
ca³juáh³:
Jmɨ́¹ tsɨn³² jná¹³ má²quien²
Juóu³² jná¹³,
47 hi³ má²hiún² tsɨn³² jná¹³
ca³tɨn¹ Dió³² Tsá² liáu³²
jná¹³.
48 Quí¹ Dió³² má²ca³taunh²
jná¹³ hó¹ñí¹, tsá² lɨ́n³
jná¹³ quian²¹ tsú².
Hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá² zian²
ta³né³² jɨ³ jmáɨ¹ né³bí¹
ja³² juáh³ hi³ jná¹³ jan²
tsá² jlánh¹ bí¹ jmɨ́¹ ren².
49 Quí¹ Dió³² Tsá² hɨen¹, Tsá²
cú² juenh² má²ca³jmú³
hliáun³ lɨ́n³² hi³ chú³²
ñí¹con² jná¹³,
50 hi³ ja³² miɨ́³ tsɨ́³ tsú² ñí¹con²
ca³la³ jɨ́n³² tsá² jmu²
juénh² ñí¹con² tsú².
51 Quí¹ ta²¹ jueh³² lɨ́n³²
má²ca³jmú³ Dió³², hi³
ca³láɨh¹³ hniéi² ñí¹con²
tsá² jmɨ́¹ ná¹jmu² tonh²,
jáun² lɨ́¹ ca³háɨn³² ma³ quin³²
bíh¹ tsá² hí³ lɨ³.
52 Ca³jmú³ tsú² hi³ tiú²uú²
quien² tsá² jmɨ́¹
ná¹quien²,
hi³ jáun² tsá² tsɨ́¹juɨ́³ bíh¹
ca³zion³ tsú² hi³
lɨ³quien².
53 Tsá² jmɨ́¹ tionh¹ ñí¹cuóunh²¹
bíh¹ ca³cuéh³ tsú²
hliáun³ lɨ́n³²,
hi³ jáun² tsá² hánh³ né³, lɨ́¹
haɨ²¹ cuá² ta³ bíh¹
ca³chanh³ tsú².
54 Ca³ma³hon³ tsú² tsá²
jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹
Israel, tsá² quian²¹,
tiá² ca³ja³có³ yáh³ tsɨ́³ tsú² hi³
jmu³ juenh² tsɨ́³ ñí¹con²
tsá² hí³,
55 la³ cun³ rón³² lɨ́³ jáɨ¹³ hi³
ca³jmú³ tsú² quionh³
dí¹hio³ ñú¹deh³ dí²
jmɨ́¹tin².
Hi³ ca³jmú³ tsú² jáun² jáɨ¹³
quionh³ hla¹ Há²bran²¹
hi³ já³² miɨ́³ tsɨ́³ tsú² la³
cun³ jmɨ́¹hi³nio²,

la³ má²quionh³ jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ tsá² hí³.

56 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² Má²réɨ³ la³ nɨ́² né³, ca³ta³cua¹³ cun³ hnɨ³² zɨ́h² hñú¹³ Elisabet. Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ngah³ siáh³ hñú¹³.

Jmáɨ¹ hi³ ca³lɨ³zian² Juan² tsá² zion³ tsáu² jmáɨ²

57 Jmɨ́¹ lɨ́¹cáɨn² jáun² né³, ca³chó³² jmáɨ¹ hi³ lɨ³zian² jon² Elisabet, hi³ jáun² ca³lɨ³zian² jan² ñú²míh¹ jon² tsú².

58 Jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñɨ³² jáun² tsá² jún¹ tsá² raɨnh²¹ tsú² hi³ Dió³² jlánh¹ má²ca³ja³ mií³ tsɨ́³ ñí¹con² tsú², hi³ jáun² ca³ñí¹ma³hiún² tsá² hí³ tsɨ́³ quionh³ tsú².

59 Jáun² jmɨ́¹ la³ má²jña³ jmáɨ¹ jáun² *ca³tiú³ tsú² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² dáɨn², hi³ jmɨ́¹ hnió³ tsú² siáh³ hi³ lɨ³ jmáɨ² dáɨn² Zacarías, la³jmɨ́¹ jmáɨ² jméɨ².

60 Tɨ³la³ mí¹ziú¹³ dáɨn² ca³juáh³:

—Ján¹han²¹, Juan² bíh¹ lɨ³ jmáɨ² dáɨn².

61 Jáun² tsá² hí³ ca³juáh³:

—¿He³ láɨh³²? Já² hí¹ jan² yáh³ jon³ renh² hnú² tiá² jmáɨ² la³ nɨ́².

62 Jmɨ́¹jáun² hmóu³² tsá² hí³ ca³ngáɨ³ ñí¹con² jméɨ² dáɨn² cun³quionh³ lɨ²¹, nɨ́¹juáh³ he³ hnió³ tsú² lɨ³ jmáɨ² dáɨn².

63 Jáun² ca³mɨ́³ jméɨ² dáɨn² cáun² jó¹hmá² pih²¹ hi³ ca³jmú³ huéh³ hi³ juáh³: “Juan² bíh¹ lɨ³ jmáɨ² dáɨn²”. Jáun² la³jɨ́n³² tsá² hí³ ca³ja³cáun² tsɨ́³.

64 La³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ lɨ³ siáh³ hléh³² Zacarías, hi³ ca³ma³liáu³² hi³ má²quien² Dió³².

65 Ca³la³ jɨ́n³² tsá²co¹ tsú² ca³ja³cáun² lɨ́n³² tsɨ́³ jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñɨ³² hi³ lɨ³ la³ jáun², hi³ jáun² jáɨ¹³ jáun² ja³ngɨ³ ja¹ la³jɨ́n³² tsá² zian² tsɨ³ cuánh² tsɨ³ jën³ ñí¹ hɨ́n¹³ tɨ³ Judea.

66 Ca³la³ jɨ́n³² tsá² ca³lɨ³ ñɨ³² hi³ jáun² jmɨ́¹ ná¹hnauh² tsɨ́³, hi³ jmɨ́¹ ngaɨh³² tsú² siáh³ tsá²ján² tsá²ján²:

—¿He³ bíh¹ jmu³ dáɨn² hí³?

Quí¹ jmɨ́¹ má²lin¹ lɨ́n²¹ bíh¹ hi³ tanh² Dió³² hó¹ñí¹ dáɨn² hí³.

Sun¹ hi³ ca³hɨ́e³ Zacarías

67 Jáun² Zacarías jméɨ² dáɨn² hí³ ca³cónh³² Jmɨ́²chí³ Chun¹ hñu³ tsɨ́³, hi³ ca³hléh³ jáɨ¹³ hi³ ca³cué³ Dió³² hñu³ tsɨ́³, hi³ ca³juáh³:

68 “Cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ Dió³² Juo¹³ tsá² Israel,
quí¹ má²cuán² tsú² ja¹ ñí¹ tiauh¹ dí², tsá² tiauh² dí² jo³cuo² tsú²,
hi³ má²ca³liáu³² tsú² siáh³.

69 Quí¹ ca³cuen³ tsú² jan² Tsá² liáu³² dí²,
jan² Tsá² ñí¹ má²cú¹ má²ñeh¹ jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ re²¹ Dá²vi²¹,
tsá² ca³lɨn³ hí³ quian²¹ Dió³².

70 Má²ca³ma³tí³² bíh¹ Dió³² jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ quionh³ tsá² chun¹ joh¹,

tsá² ca³lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³²
jmɨ́¹tin²,
71 hi³ ca³juáh³ Dió³² hi³ liáu³²
jnoh¹ ñí¹con² tsá² jmu²
hniéi² quiúnh¹ dí²,
jɨ³ ñí¹con² ca³la³ jɨ́n³² tsá² hau²
dí² nɨ́² siáh³.
72 Má²ca³ja³ bíh¹ mií³ tsɨ́³ tsú²
ñí¹con² dí¹hio³ ñú¹deh³
dí², tsá² jmɨ́¹ zian²
jmɨ́¹tin².
Tiá² tsá²có³ yáh³ tsɨ́³ tsú² nió³²
hɨ́en¹ hi³ ca³tanh² jáun²
la³ cun³ jmɨ́¹tin²,
73 la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³
tsú² jáun² ñí¹con² hla¹
Há²bran²¹, jméi² dí¹hio³
ñú¹deh³ dí².
74 Hi³ ca³juáh³ tsú² hi³ liáu³²
tsú² jnoh¹ ñí¹con² tsá²
jmu² hniéi² quiúnh¹
dí²,
hi³ jáun² tiá² juénh² yáh³ dí²
hi³ má¹ti²¹ ñí¹con² tsú²,
75 hi³ chun¹ dí², hi³ ná¹chan¹
dí² ñí¹con² tsú² la³ cun³
jmáɨ¹ hi³ ziáun² dí².
76 Jáun² né³, hnú² jón³² jná¹³,
hnú² té³ tsú² tɨ³² jë¹
Dió³²,
tsá² lɨ́n³ quian²¹ Dió³² Tsá²
cuá³ hñu³mɨ³cuú²,
quí¹ hnú² bíh¹ tsá² cuóh¹³
chí¹ján³ la³ñí¹,
hi³ jmúh¹³ hnú² hua³jan²¹
juɨ³² ñí¹ tsó²¹ Tɨ³² Juo¹³
dí².
77 Jmúh¹³ hnú² hi³ lɨ³ ñɨ³² tsá²
joh¹ tsú² ha³ lánh³ lɨ́¹³
liáun³ tsú²,
jɨ³ hi³ hin³ siáh³ tsáu¹³ tsú².
78 Quí¹ Dió³² ja³² lɨ́n³² mií³ tsɨ́³
ñí¹con² dí²,
hi³ jáun² cué³² tsú² cáun² joh¹
quiú¹³ dí² hi³ lɨ́¹³ la³jmɨ́¹
lɨ́³ hi³ ca³jniá³² cáun²
jmáɨ¹ hmaɨ²¹.
79 Tsá² hí³ jmu³ hi³ taɨ²¹
joh¹ ñí¹con² tsá² tionh²
já¹niéi²,
jɨ³ tsá² tionh² ñí¹ he² heinh²¹
quioh²¹ hmú³² nɨ́² siáh³.
Tsá² hí³ bíh¹ Tsá² hɨ́e³² juɨ³²
hi³ ha³ lánh³ lɨ́¹³ niau²¹
tie³ tsɨ́³ dí²”.
80 Hi³ jáun² né³, ca³cuon³
bíh¹ ñú²míh¹ hí³, hi³
tsá²lɨ³hún¹ siáh³ tsɨ́³. Jáun²
ca³ñí¹cuá² tsú² ñí¹ lɨ́³ hué³²
quiéin², ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹
jmáɨ¹ hi³ ca³ma³jnia² tsú² tá¹³
ñí¹con² tsá² Israel.

2

Jmáɨ¹ hi³ ca³lɨ³zian² Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo
(Mateo 1:18-25; Juan 1:14)

1 Jmɨ́¹jáun², Augusto *tsá²
cuá¹lɨn³ mɨ³chí¹ cuá³ juú²
Roma ca³jmú³ héih³² hi³
la³jɨ́n³² tsá² zian² la³ cun³
hué³² ñí¹ hu²¹ cuo² tsú² tónh³²
ñí¹ sí² quioh²¹ dí².
2 La³ñí¹ jéin³² hi³ ca³tónh³²
bíh¹ tsú² tsáu² sí² jmɨ́¹jáun²,
jmáɨ¹ hi³ jmɨ́¹ cuá¹lɨn³ jáun²
Cirenio ta²¹ hué³² Siria.
3 La³jɨ́n³² tsáu² ca³lɨ³
hniáuh³² tsa³tánh¹ juú² ñí¹
ca³lɨ³zian² tsá²haun³² dí¹hio³
ñú¹deh³, hi³ tsa³tiónh³² sí².
4 Hi³ jáun² bíh¹ cua³han³
Sé³² já¹ juú² Nazaret, juú²
hɨ́n¹³ tɨ³ Galilea, hi³ ngau³ tɨ³
juú² jmáɨ² Belén, juú² hɨ́n¹³ tɨ³
Judea, ñí¹ ca³lɨ³zian² hla¹ re²¹

Dá²vi²¹, quí¹ Sé³² lín³ jan² tsá² ñí¹ má²cú¹ má²ñeh¹ jón²zíh¹ jón²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹ hí³.

5 Hi³ jáun² ñéi¹ tsú² juú² Belén, hi³ ca³ñí¹tiónh²¹ sí² cu³tsa³² quionh³ Má²réi³, tsá² jmí¹ má²ná¹lí³ hí³ jái¹³ hi³ jéinh³² tsú² cuo² quionh³. Jmí¹jáun² jmí¹ má²quian² bíh¹ Má²réi³ jon².

6 Jáun² tá¹la³ tiáunh¹ tsú² jáun² já¹ juú² Belén bíh¹, ca³chó³² jmái¹ hi³ li³zian² jon² Má²réi³.

7 Hi³ jáun² ca³li³zian² dún² tsá² ñí¹ jon² tsú², jáun² ca³tsáinh³² tsú² tsí¹há², hi³ jáun² ca³tanh² tsú² siáh³ ti³ ñeh² hñu³ hmá²mu² pa²¹ rón³² ñéih³ hñú¹³ jáh³, quí¹ tiá² jmí¹ zia³² yáh³ hñú³ ñí¹ jmí¹ li³ jnioh¹³ tsú².

Tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² jnia² jeinh³² tsá² ná¹jmu² hua³hí¹³ já¹ziáh²

8 Hi³ jáun² né³, ñí¹ nái² ñí¹ má²janh² juú² Belén jáun² jmí¹ tiáunh¹ tsá² ná¹jmu² hua³hí¹³ já¹ziáh² joh¹ ta³ já¹niéi².

9 Jáun² cu³diá²jan² ca³jnia³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² Juo¹³ dí², hi³ jáun² ca³tái³ joh¹ quioh²¹ Dió³² cu³ jéin³ ñí¹ tionh¹ jáun² tsá² hí³; hi³ jáun² né³, tsá² hí³ ca³juénh² lín³² bíh¹.

10 Ti³la³ tsá² ca³jnia³ hí³ ca³juáh³:

—Ha³ lí² juenh³ náh², quí¹ jná¹³ quion¹ cáun² jú¹ chú³², jú¹ chú³² hi³ ca³tin¹ la³jín³² tsáu², hi³ jáun² li³ hiún² lín³² tsí³ tsú².

11 Quí¹ né³² ca³li³zian² jan² dái²n² juú²co¹ hla¹ re²¹ Dá²vi²¹, jan² Tsá² liáu³² hnoh², Tsá² lín³ Cristo Juo¹³ dí².

12 Juanh²¹ jná¹³ ha³ lánh³ rón³² li³ cuóun³² hnoh² dái²n² hí³: Dái²n² hí³ chanh²¹ náh² hi³ rá¹tsainh³² tsí¹há², hi³ rá²hún¹ ti³ ñeh² hñu³ hmá²mu² quioh²¹ jáh³.

13 Hi³ jáun² cu³diá²jan² jmí¹ cá¹jnia³ juóun³² lín³² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² tsá² já²taunh²¹ hñu³mi³cuú², can³² ñí¹ jmí¹ zenh¹ jáun² tsá² jan² hí³, hi³ má²ná¹má²tsú² má²jónh³² Dió³², hi³ má²ná¹juáh²³:

14 “¡Tsá² tionh² hñu³mi³cuú² cuí¹ má¹quien² Dió³²,
hi³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ ní² siáh³ cuí¹ tionh² cáun² hi³ re² hi³ tin²,
ca³la³ jín³² tsáu² tanh² Dió³² hó¹ñí¹!”

15 Jmí¹ já¹tanh²¹ jáun² tsá² hí³ hñu³mi³cuú² né³, jáun² tsá² jmu² hí³ hua³hí¹³ já¹ziáh² ca³juu³ ca³hlénh³ la³ lá²:

—Ma³tsáu¹³ ti³ já¹ juú² Belén, hi³ tsá¹neh²¹ la³ cun³ hi³ má²li³², hi³ má²lí²juáh³ jáun² Dió³² Juo¹³ dí².

16 Jáun² ja³taunh²¹ tsú² cú²hé². Jmí¹ ca³cha³táunh¹ tsú² jáun², ca³chanh²¹ tsú² Má²réi³ quionh³ Sé³² ji³ dái²n² siáh³, hi³ rá²hún¹ ti³ ñeh² cáun² hñu³ hmá²mu² quioh²¹ jáh³.

17 Jmí¹ má²lí²jíen³² tsú² jáun² dái²n² né³, ca³chá³ tsú²

la³ cun³ hi³ má²lɨ́²juáh³ jáun² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ ca³tɨn¹ dáɨn².
18 Jáun² la³jɨ́n³² tsá² jmɨ́¹ ná¹náɨ³² ca³ja³cáun² tsɨ́³ la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³juáh³ jáun² tsá² hí³.
19 Tɨ³la³ Má²réɨ³ má¹ná¹, ca³hmá³ bíh¹ la³jɨ́³² jáɨ¹³ jáun² hñu³ tsɨ́³, hi³ ca³hnauh² tsú² tsɨ́³ ca³tɨ²¹ hi³ jáun².
20 Hi³ jáun² tsá² jmu² hí³ hua³hí¹³ já¹ziáh² ja³tanh²¹, hi³ má²hí¹má²tsú² má²jónh³² Dió³², hi³ má²hí¹má²quien² tsú² Dió³², quí¹hliá² má²lɨ́²niéɨ³² tsú² jɨ³ hi³ má²lɨ́²jɨ́e³ tsú² la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ má²lɨ́²juáh³ jáun² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³².

Tsa³ma³jnia² tsú² dáɨn² Jesús cuáh³² chín¹

21 Jmɨ́¹ la³ má²jña³ jmáɨ¹ hi³ ca³lɨ³zian² jáun² dáɨn² *ca³tiú³ tsú² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian²; jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ tsú² hi³ lɨ³ jmáɨ² dáɨn² Jesús, la³ cun³ hi³ ca³juáh³ jáun² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ñí¹con² Má²réɨ³ la³ cun³ jmɨ́¹ ñeh² bíh¹ hi³ can³ tsú² dáɨn².
22 Jmɨ́¹ ca³tsɨ́n¹³ jáun² jmáɨ¹ hi³ má²lɨ́¹³ lɨ³ jɨn² mí¹ziú¹³ Jesús quionh³ Sé³² ñí¹con² Dió³² la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ ñí¹ liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, jáun² ca³ñí¹jan² tsú² dáɨn² hí³ já¹ juú² Jerusalén, hi³ ca³ñí¹ma³jnia² tsú² dáɨn² hí³ ñí¹con² Dió³² Juo¹³ dí².
23 La³ jáun² ca³jmú³ tsú² quí¹hliá² liei²¹ quioh²¹ Dió³² Juo¹³ dí² rá¹juáh³ la³ lá²: “Ca³la³ jɨ́n³² tsá²ñuh², tsá² lɨ³zian² la³ñí¹ ca³tɨn¹ ná¹chan¹ ñí¹con² Dió³² Juo¹³ dí²”.
24 Hi³ jáun² bíh¹ ca³ñí¹táunh¹ tsú² ñí¹ jáun² hi³ ca³ñí¹cuen¹³ tsú² jáh³ ñí¹con² Dió³² hi³ ca³tɨn¹ dáɨn² jon², quí¹hliá² liei²¹ quioh²¹ Dió³² Juo¹³ yáh³ dí² rá¹juáh³ hi³ hniáuh³² cuen³ tsú² gon³ jú²pe³² míh¹ ho³lá²dá² gon³ jáɨ² tiáun².
25 Jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹ zian² jan² tsá²ñuh² jmáɨ² Sɨ³ñóh³ já¹ juú² Jerusalén. Tsá² hí³ jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² tsá² chun¹, hi³ jmɨ́¹ má²tsú² má²jónh³² Dió³², hi³ jmɨ́¹ jan³² tsú² hi³ liáun³ tsá² *Israel. Jmɨ́¹ quionh³ tsú² Jmɨ́²chí³ Chun¹,
26 hi³ jáun² Jmɨ́²chí³ Chun¹ hí³ né³ ca³jmú³ lin¹ ñí¹con² tsú² hi³ tiá² má²jún³ yáh³ tsú² ta³ tiá² má²lɨ́²jɨ́en³² Tsá² lɨ́n¹³ Cristo, Tsá² zen³ hí³ Dió³² Juo¹³ dí².
27 Jáun² Jmɨ́²chí³ Chun¹ hí³ ca³ze³ tsú² tɨ³ hñu³ cuáh³² chín¹; jmɨ́¹jáun² ca³ñí¹jau² jméɨ² mí¹ziú¹³ dáɨn² Jesús hñu³ cuáh³² chín¹, hi³ tsa³ma³tí³² tsú² la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² liei²¹.
28 Jmɨ́¹jáun² ca³zanh³ Sɨ³ñóh³ dáɨn² hí³, hi³ ca³ma³tsú² ma³jónh³² Dió³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
29 “Hnú² Juóu³² jná¹³, ta³né³²
má²lɨ́¹³ bíh¹ jún³ jná¹³
cáun² hi³ re² hi³ tɨn²,
quí¹ má²lɨ́²ma³tih²¹ bíh¹
hnú² la³ cun³ jáɨ¹³ hi³
ca³jmuh³ hnú² jáun²
quiúnh¹ jná¹³,
tsá² lɨ́n³ jná¹³ quian²¹ hnú²;

30 quí¹ má²lí²jɨen¹ bíh¹ jná¹³
cun³quionh³ mɨ́¹ñɨ³²
huen² Tsá² liáu³² jnoh¹,
31 Tsá² ca³cuen²¹ hnú² lá² hi³
ca³tɨn¹ la³jɨ́n³² tsáu².
32 Tsá² lá² bíh¹ lɨ́n¹³ joh¹
hi³ taɨ²¹ ñí¹con²
*tsá²cá²jo²¹,
hi³ jmu³ tsú² siáh³ hi³
ma³quien² tsáu² tsá²
Israel, tsá² joh² hnú²”.
33 Lɨ́¹ ca³ja³cáun² bíh¹
tsɨ́³ jméi² mí¹ziú¹³ Jesús
jmɨ́¹ ca³náɨ³² la³jɨ́³² jáɨ¹³ hi³
ca³juáh³ jáun² Sɨ³ñóh³ ca³tɨn¹
dáɨn² hí³.
34 Hi³ jáun² Sɨ³ñóh³
ca³ma³mieh² tsá² hí³, hi³
ca³záɨh³ dí² Má²réɨ³ mí¹ziú¹³
Jesús:
—Sá¹nɨ́² jɨe³, dáɨn² lá² bíh¹
jmu³ hi³ juóun³² lɨ́n³² tsá²
Israel hua³ jlính³, hi³ juóun³²
lɨ́n³² tsá² tiá² jmɨ́¹ ná¹pin³
siáh³ nu³ tiánh³. Hi³ lɨ́n¹³
tsú² cáun² li²¹ hi³ juóun³² lɨ́n³²
tsáu² tiá² jéi¹³;
35 la³ jáun² bí¹ lɨ́¹³ hi³ lɨ³ lin¹
la³ cun³ hi³ ná¹tɨoh³ hñu³ tsɨ́³
tsáu² ma³ quin³² ma³ jan³².
Hi³ ca³tɨn¹ huen² hnú² siáh³,
chau²¹ jmáɨ¹ hi³ lɨ́¹³ honh²
hnú² la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ ja³hɨ́nh¹
nú² quionh³ cáun² mí¹jla².
36 Ja³bí¹ ñí¹ jáun² siáh³
jmɨ́¹ zenh¹ jan² tsá²mɨ³ tsá²
jmɨ́¹ lɨ́n³ *tɨ³² jë¹ Dió³², tsá²
jmɨ́¹ jmáɨ² mɨ́¹ Hán¹, jon²
hla¹ Fanuel, tsá² jón²zɨ́h¹
jón²cho¹ hla¹ Aser. Tsá² hí³
má²lieih²¹ lɨ́n²¹ bíh¹. Tsá¹míh¹
bí¹ tsú² jmɨ́¹ ca³jenh² cuo², hi³
jáun² ca³cuá³ tsú² quiau³ mii²
quionh³ ñí²cuo²;
37 jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³lɨ³
hnáɨ³ bíh¹ tsú². Tiá² jmɨ́¹
cuá²haɨn³² yáh³ tsú² hñu³
cuáh³² chín¹ jáun², hi³ jmɨ́¹
cuá¹má²tsú² má²jónh³² Dió³²
Juo¹³ dí² la³ huá² la³ jma², hi³
cuá¹má²hɨen²¹ hi³ cuá¹liéinh³²
siáh³ Dió³²; hi³ jáun² jmɨ́¹jáun²
jmɨ́¹ má²hún¹ tsú² quiéinh³
nio² quiú³ tsɨ²¹ quiún³ mii².
38 Jáun² né³, mɨ́¹ Hán¹ hí³
ca³chó³² ñí¹ jmɨ́¹ tionh¹ tsú²
jáun², hi³ jáun² ca³ma³tsú²
má²jónh³² Dió³²; jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun²
ca³hléh³ tsú² hi³ ca³tɨn¹ dáɨn²
Jesús hí³ ñí¹con² tsá² Israel
tionh² ñí¹ jáun², tsá² ná¹jan³²
hí³ hi³ liáu³ juú² Jerusalén
[ñí¹con² tsá² *romanos].

Ja³tanh²¹ tsú² siáh³ juú² Nazaret

39 Hi³ jáun² jmɨ́¹ má²lɨ²ma³tí³²
tsú² jáun² la³ cun³ hi³ rá¹juáh³
jáun² ñí¹ liei²¹ quioh²¹ Dió³²
Juo¹³ dí², ja³tanh²¹ tsú² siáh³
tɨ³ juú²co¹, juú² Nazaret, juú²
hɨ́n¹³ tɨ³ Galilea.
40 Hi³ jáun² ca³cuon³ bíh¹
ñú²míh¹ hí³, hi³ tɨ³ lɨ³mí¹
tsá²lɨ³pin³, jɨ³ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹
lɨ²jnia² siáh³ jmɨ́¹ tsɨ́³, hi³
ca³ma³hé² ma³mieh² lɨ́n³²
siáh³ Dió³². 2

Ñú²míh¹ Jesús tsó³² hñu³ cuáh³² chín¹

41 Hi³ jáun² né³, cú² jéin² cú²
mii² jmɨ́¹ tɨ³² *Jmɨ́¹hɨ́en¹ bíh¹,
tɨ́² tsá²táunh¹ jméi² mí¹ziú¹³
Jesús tɨ³ já¹ juú² Jerusalén.
42 Jáun² né³, jmɨ́¹ ca³tsɨ́n¹³
jáun² quia³tún³ mieh² Jesús,

ca³ñí¹jan² tsú² siáh³ já¹ juú² Jerusalén, la³ cun³ qui³ ná¹ngɨ²³ tsú² hi³ tsá²táunh¹ jmáɨ¹ jáun².

43 Jmɨ́¹ ca³tu³² jáun² jmáɨ¹ né³, ja³tanh²¹ bíh¹ tsú² tɨ³ juú²co¹; tɨ³la³ Jesús má¹ná¹, ca³ta³cua¹³ bíh¹ Jerusalén ta³ tiá² ñɨ³² jméɨ² mí¹ziú¹³.

44 Jmɨ́¹ hí¹lɨ́n²³ tsú² hi³ cáun² cuá¹jáunh²³ bíh¹ Jesús ja¹ tsáu², hi³ tá¹la³ jáun² né³ ca³jmú³ tsú² cú² jmáɨ¹ juɨ³²; tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³hnah² tsú² ñú²míh¹ Jesús ja¹ tsá² jún¹ tsá² raɨnh²¹ jɨ³ ja¹ tsá² má²cuóun³ quionh³ tsú² nɨ́² siáh³,

45 tiá² ca³chanh²¹ yáh³ tsú². Hi³ jáun² já¹taunh²¹ tsú² siáh³ tɨ³ Jerusalén, hi³ ja³hniah² ñú²míh¹ ñí¹ jáun².

46 Jmɨ́¹ la³ má²hnɨ³² jmáɨ¹ jáun² máh³, ca³chanh²¹ tsú² ñú²míh¹ hñu³ cuáh³² chín¹, hi³ cuá¹tón²¹ ja¹ quioh²¹ tɨ³² liei²¹, hi³ cuá¹náɨ³² jáɨ¹³ quioh²¹ tsá² hí³, jɨ³ hi³ cuá¹nga² siáh³.

47 Hi³ jáun² ca³la³ jɨ́n³² tsá² jmɨ́¹ ná¹náɨ³² hí³ jë¹ ñú²míh¹, jmɨ́¹ ná¹tsá²cáun² tsɨ́³ cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ re² jmɨ́¹ cuá¹nga² ñú²míh¹ hí³, jɨ³ ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ jmɨ́¹ má²ñɨ³² nɨ́² siáh³.

48 Jáun² lɨ́¹ ca³lɨn³ bíh¹ jméɨ² mí¹ziú¹³ jmɨ́¹ ca³jɨ́e³; hi³ jáun² ca³juáh³ mí¹ziú¹³:

—Jón³, ¿he³ láɨh³² la³ nɨ́² lɨ́²jmoh¹ hnú² jnoh¹? Jmɨ́¹ má²hɨ³² lɨ́n³² bíh¹ tsɨn³² jná¹³ quiúnh¹ ná¹ ñeh² nú², hi³ má²lɨ́²hnauh¹³ lɨ́n³² jnoh¹ hnú².

49 Hi³ jáun² Jesús ca³juáh³:

—¿He³ láɨh³² hnauh²³ hnoh² jná¹³? ¿Hí¹ tiá² ñíh¹ hnoh² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ ñɨ²¹ hñú¹³ Ñuh³²?

50 Tɨ³la³ jméɨ² mí¹ziú¹³ tsú² tiá² ca³ngɨ¹³ yáh³ hi³ ca³juáh³ jáun² jon².

51 Hi³ jáun² ja³tanh²¹ bíh¹ tsú² quionh³ ñú²míh¹ juú² Nazaret. Hi³ jáun² ñú²míh¹ hí³ jmɨ́¹ tanh² ta²¹ jméɨ² mí¹ziú¹³; hi³ mí¹ziú¹³ tsú² né³, ca³hmá³ hñu³ tsɨ́³ la³jɨ́³² hi³ má²lɨ³² jáun².

52 Tá¹la³ ca³cuon³ jáun² Jesús, tɨ³ lɨ³mí¹ re² jmɨ́¹ cháunh²³ bíh¹ tsɨ́³, hi³ Dió³² ca³lɨ³ hiún² siáh³ tsɨ́³ ca³tɨn¹ tsú², hi³ ca³lɨ³ hiún² siáh³ tsɨ́³ la³jɨ́n³² tsáu².

3

Juan² tsá² ziau² jmáɨ² hleh³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² hué³² quiéɨn²

(Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Juan 1:6-8, 15-34)

1 La³ má²quia³hñá³ mii² hi³ lɨ́n³ jáun² Tiberio *tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹ juú² Roma, ja³bí¹ Poncio Pilato jmɨ́¹ lɨ́n³ tsá² ho² ta²¹ ñí¹con² tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ Judea. Ja³bí¹ jmáɨ¹ jáun² jmɨ́¹ lɨ́n³ Herodes ta²¹ ñí¹con² tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ Galilea, jáun² Pí²liéɨ¹ raɨnh²¹ Herodes hí³ jmɨ́¹ lɨ́n³ siáh³ ta²¹ ñí¹con² tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ Iturea jɨ³ Traconite nɨ́² siáh³, hi³ Lisanias né³, jmɨ́¹

lɨ́n³ ta²¹ ñí¹con² tsá² hɨ́n¹³ tɨ³
Abilinia.
2 Ja³bí¹ jmáɨ¹ jáun² jmɨ́¹ lɨ́n³
Anás mí²tsá² hɨ́en¹ quionh³
Caifás. Jmɨ́¹jáun² ca³cué³ Dió³²
cáun² jáɨ¹³ ñí¹con² Juan² jon²
Zacarías tá¹la³ jmɨ́¹ cuá³ tsú²
jáun² hué³² quiéin².
3 Jáun² Juan² hí³ ca³ñí¹nga¹
la³ tán¹ can³² cua³ Jordán, hi³
zaɨh³² tsú² tsáu² hi³ ca³tɨ²¹
zón³² tsú² jmáɨ², hi³ hniáuh³²
záɨ³² tsú² jmɨ́¹ tsɨ́³ nɨ́² siáh³, hi³
jáun² lɨ́¹³ hin³ tsáu¹³ tsú².
4 La³ jáun² ca³lɨ³tí³ la³ cun³
hi³ ca³juáh³ jáun² hla¹ Isaías
tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³²
jmɨ́¹tin², hi³ ca³juáh³ tsú² jáun²
la³ lá²:
Tɨ³ hué³² quiéin² niéih³ cáun²
ho³ tsáu² hi³ ñí¹juah²¹:
Jmu³ náh² hua³jan²¹ juɨ³² ñí¹
já²¹ Juo¹³ dí²; jmu³ náh²
cáun² juɨ³² cú²tso².
5 Hniáuh³² conh²¹ la³jɨ́³² ñí¹
há¹tɨ́² há¹hmúh²³,
jɨ³ la³jɨ́³² ñí¹ lɨ́³ máh³ la³
má²quionh³ tsɨ³ cuánh²
tsɨ³ jën³ nɨ́² hniáuh³² lɨ́¹³
máɨ²,
la³jɨ́³² juɨ³² jliu³² siáh³
hniáuh³² la¹³ cú²tso²,
jɨ³ la³jɨ́³² juɨ³² tiá² re² máɨ² nɨ́²
hniáuh³² la¹³ máɨ²;
6 hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá² zian²
hngá¹máh³ lɨ́¹³ jɨ́en³²
tsá² liáu³² dí² hi³ cuen³
Dió³².
7 Jmɨ́¹ cuá¹taunh²¹ jáun² tsá²
hnió³ zón³² jmáɨ² né³, ca³záɨh³
dí² la³ lá²:
—¡Hnoh² dá² jón²zɨ́h¹
jon²cho¹ jáh³hláɨnh¹ bíh¹!
¿Hin² dá² tsánh² ca³záɨ³ hnoh²
hi³ hniáuh³² cuóunh¹³ náh²
ca³tɨ²¹ uu³mí²tsɨ³² hi³ má²ja³²
má²janh²?
8 Jmu³ náh² lin¹ hi³
má²ca³za² jmɨ́¹ honh² náh²,
ha³ lɨ́²uú² lɨ́¹ cuú¹ lɨ́n¹³ náh²
hi³ lɨ́¹³ liáun³ náh² cun³ñí¹
hi³hliá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹
hla¹ Há²bran²¹, quí¹ jná¹³
juanh³² hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ quɨ́n¹
lá² yáh³ lɨ́¹³ jmu³ Dió³² hi³
láɨn¹ jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹
Há²bran²¹.
9 Quí¹ má²rá¹lɨ́³ bíh¹
hua³jan²¹ mí¹chí¹ hi³ quiúh³²
tsú² la³jɨ́³² hmá² tiá² máɨ³
chu²¹ háɨ³², hi³ jáun² tsa³toh³
já¹ sɨ́².
10 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun²
ca³ngáɨ³ la³jɨ́n³² tsá² hí³, hi³
ca³juáh³:
—¿He³ bíh¹ hniáuh³² jmú¹³
jnoh¹ né³?
11 Jáun² Juan² ca³juáh³:
—Nɨ́¹juáh³ tsá² nióh³² tun³
ha¹, hniáuh³² cué³² tsú² cáun²
ñí¹con² tsá² tiá² zia³² hí¹ cáun²
quioh²¹; hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² zia³²
siáh³ má³² quioh²¹, hniáuh³²
tsóh³ tsú² ñí¹con² tsá² tiá²
zia³² quioh²¹.
12 Jáun² jmɨ́¹jáun² cua³taunh²¹
siáh³ *tsá² chi² hmah²¹ hi³
hnió³ zón³² jmáɨ², hi³ jáun²
ca³ngáɨh³ dí² Juan²:
—Hnú² tɨ³², ¿he³ bíh¹
hniáuh³² jmú¹³ jnoh¹?
13 Hi³ jáun² Juan² ca³juáh³:
—Ha³ lɨ́² can² náh² hmah²¹
chí¹nga² la³ cun³ bí¹ hi³
má²lɨ́²juáh³ juóuh³² náh².

14 Ja3bí1 jmɨ́1jáun2 cua3taunh21
siáh3 ma3 jan2 hliáu3 hi3
ca3ngáɨh3 Juan2:
—Hi3 jnoh1 né3, ¿he3
hniáuh32 jmú13 jnoh1?
Hi3 jáun2 Juan2 ca3záɨh3
siáh3 tsá2 hí3:
—Ha3 lɨ́2 jmu2 náh2 hian2
honh2 hi3 quin13 náh2 hi3
quioh21 tsáu2; hi3 sa3jun3
cueh1 náh2 tsú2 tso3, cáun2
hi3 tiá2 lɨ́2jmú3 tsú2. Hniáuh32
má1hiúnh13 náh2 honh2 la3
cun3 hmah21 hi3 má2hlánh1
náh2.
15 La3jɨ́n32 tsá2 tionh2 hí3
jmɨ́1 má2ná1jan2 Tsá2 lɨ́n3
Cristo, Tsá2 ca3jmú3 hí3
Dió32 jáɨ13 hi3 zen3; hi3 jáun2
jmɨ́1jáun2 ca3juu3 ca3hlénh3 hi3
ca3juáh3 hu3sa3 Juan2 bíh1 lɨ́n3
Cristo.
16 Tɨ3la3 Juan2 ca3juáh3, hi3
ca3záɨh3 la3jɨ́n32 tsá2 hí3:
—Tson2 bíh1 jná13 ziau2
jmáɨ2 hnoh2 cun3quionh3 jmɨ́2
jma3; tɨ3la3 né3bí1 já21 jan2
Tsá2 jlánh1 quien2 la3 cun3 bí1
jná13, quí1 cun3 tiá2 cu3 tiá2
ren3 bíh1 jná13 quiúnh1 ná1
Tsá2 hí3, hi3 sa3jun3 quien2
jná13 hi3 hueh21 láu2 tsɨ32 ta3
tsú2. Jáun2 Tsá2 hí3 bíh1 ziau3
hnoh2 jmáɨ2 cun3quionh3
Jmɨ́2chí3 Chun1 jɨ3 cun3quionh3
sɨ́2 nɨ́2 siáh3.
17 Má2zianh32 bíh1 Tsá2
hí3 cuah21 quioh21 hi3 chí32
cuú2miih21, hi3 jáun2 tsa3cuɨ́32
má1quɨ32. Chá32 tsú2 cu3lɨ21
cuú2miih21 má2jɨ2 jáun2 ñéih3
hñu3cuɨ́3 quioh21; hi3 jáun2
má1quɨ32 jáun2 né3, tsa3toh3 já1
sɨ́2 bíh1, cáun2 sɨ́2 hi3 tiá2 tón32
jmáɨ1 yéɨ32.
18 Hliáun3 lɨ́n32 bíh1 hi3
ca3hlɨ3 ca3liéinh32 Juan2 tsáu2.
La3 jáun2 bíh1 lɨ3 hi3 ca3nga3
tsú2 jú1 chú32 quioh21 Dió32
ñí1con2 tsáu2.
19 Ja3bí1 la3 jáun2 ca3jí3 tsú2
siáh3 hi3 ca3tɨn1 Herodes tsá2
cuá1lɨ́n3 ta21 hué13 Galilea
jáun2, quí1hliá2 ca3jan3 tsú2
Herodías ñí2cuo2 Pí2liéi1
raɨnh21; hi3 ja3bí1 ca3jí3 tsú2
siáh3 ca3tɨ21 la3jɨ́32 ta21 hlaɨh3
hi3 má2ca3jmú3 tsú2 ñí1 hná1
jáun2.
20 Tɨ3la3 Herodes hí3, cun3
jáun2 ca3jmú3 bíh1 cónh3í1
cáun2 hi3 hlah3: hi3 ca3tanh2
Juan2 hñu3mí1ñí2, tsá2 jmɨ́1
zion2 hí3 jmáɨ2 tsáu2.

Jmɨ́1 cáun3 Jesús jmáɨ2
(Mateo 3:13-17; Marcos 1:9-11; Juan 1:31-34)

21 [Ñeh2 bí1 hi3 quiunh21
Juan2 la3 jáun2,] tá1la3 jmɨ́1
dí1zion2 jáun2 Juan2 jmáɨ2
la3jɨ́n32 tsáu2, ja3bí1 jmɨ́1jáun2
siáh3 cáun3 Jesús jmáɨ2.
Tá1la3 jmɨ́1 dí1liéinh32 jáun2
Jesús Jméɨ2 né3, ca3niá3
hñu3mɨ3cuú2;
22 hi3 jáun2 jmɨ́1jáun2 ca3son2
Jmɨ́2chí3 Chun1 ñí1 quioh21
dí2 hi3 jniá3 la3jmɨ́1 jniá3
jan2 jáɨ2. Hi3 jáun2 jmɨ́1jáun2
ñí1ja21 siáh3 cáun2 mah1, hi3
ñí1juah21:
—Hnú2 bíh1 Jón32 jná13,
Tsá2 hno3 lɨ́n32 jná13; jlánh1
hiún2 tsɨn32 jná13 ca3tɨn1 hnú2.

Tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ Jesús
(Mateo 1:1-17)

23 Quiu³quia³ mii² jmɨ́¹ má²hún¹ Jesús la³cun³ jmɨ́¹ ca³ma³liáu³² tá¹³. Jáun² né³, la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ ná¹lín²³ jáun² tsáu² hi³ jon² Sé³² bíh¹ Jesús; jáun² jméi² Sé³² né³ jmáɨ² Elí.
24 Matat bíh¹ jméi² Elí, Leví bíh¹ jméi² Matat, Melqui bíh¹ jméi² Leví, Jana bíh¹ jméi² Melqui, Sé³² bíh¹ jméi² Jana, Matatías bíh¹ jméi² Sé³²,
25 Amós bíh¹ jméi² Matatías, Nahum bíh¹ jméi² Amós, Esli bíh¹ jméi² Nahum, Nagai bíh¹ jméi² Esli, Maat bíh¹ jméi² Nagai,
26 Matatías bíh¹ jméi² Maat, Semei bíh¹ jméi² Matatías, Josec bíh¹ jméi² Semei, Judá bíh¹ jméi² Josec, Joanán bíh¹ jméi² Judá,
27 Resa bíh¹ jméi² Joanán, Zorobabel bíh¹ jméi² Resa, Salatiel bíh¹ jméi² Zorobabel, Neri bíh¹ jméi² Salatiel, Melqui bíh¹ jméi² Neri,
28 Adi bíh¹ jméi² Melqui, Cosam bíh¹ jméi² Adi, Elmadam bíh¹ jméi² Cosam, Er bíh¹ jméi² Elmadam, Josué bíh¹ jméi² Er,
29 Eliezer bíh¹ jméi² Josué, Jorim bíh¹ jméi² Eliezer, Matat bíh¹ jméi² Jorim, Leví bíh¹ jméi² Matat,
30 Sɨ³ñóh³ bíh¹ jméi² Leví, Judá bíh¹ jméi² Sɨ³ñóh³, Sé³² bíh¹ jméi² Judá, Jonam bíh¹ jméi² Sé³², Eliaquim bíh¹ jméi² Jonam, Melea bíh¹ jméi² Eliaquim,
31 Mena bíh¹ jméi² Melea, Matata bíh¹ jméi² Mena, Natán bíh¹ jméi² Matata, Dá²vi²¹ bíh¹ jméi² Natán,
32 Isaí bíh¹ jméi² Dá²vi²¹, Obed bíh¹ jméi² Isaí, Booz bíh¹ jméi² Obed, Sala bíh¹ jméi² Booz, Naasón bíh¹ jméi² Sala, Aminadab bíh¹ jméi² Naasón,
33 Admin bíh¹ jméi² Aminadab, Arni bíh¹ jméi² Admin, Esrom bíh¹ jméi² Arni, Fares bíh¹ jméi² Esrom, Judá bíh¹ jméi² Fares, Jacob bíh¹ jméi² Judá,
34 Isaac bíh¹ jméi² Jacob, Há²bran²¹ bíh¹ jméi² Isaac, Taré bíh¹ jméi² Há²bran²¹, Nacor bíh¹ jméi² Taré, Serug bíh¹ jméi² Nacor,
35 Ragau bíh¹ jméi² Serug, Peleg bíh¹ jméi² Ragau, Heber bíh¹ jméi² Peleg, Sala bíh¹ jméi² Heber, Cainán bíh¹ jméi² Sala,
36 Arfaxad bíh¹ jméi² Cainán, Sem bíh¹ jméi² Arfaxad, Noé bíh¹ jméi² Sem, Lamec bíh¹ jméi² Noé, Matusalén bíh¹ jméi² Lamec,
37 Enoc bíh¹ jméi² Matusalén, Jared bíh¹ jméi² Enoc, Mahalaleel bíh¹ jméi² Jared, Cainán bíh¹ jméi² Mahalaleel, Enós bíh¹ jméi² Cainán,
38 Set bíh¹ jméi² Enós, Adán bíh¹ jméi² Set, hi³ jáun² né³, Dió³² bíh¹ jméi² Adán.

4

Satanás cá² lan²³ Jesús
(Mateo 4:1-11; Marcos 1:12-13)

1 Jmɨ́¹ má²cáun³ jáun² Jesús
jmáɨ² né³, cua³han³ cua³
Jordán, ca³la³ canh² Jmɨ́²chí³
Chun¹ hñu³ tsɨ́³; hi³ jáun²
Jmɨ́²chí³ Chun¹ hí³ né³, ca³jau³
Jesús tɨ³ hué³² quiéin².
2 Hué³² quiéin² jáun² né³,
ca³cuá³ tsú² tu³ló³² jmáɨ¹, hi³
jáun² ñí¹ jáun² ca³ca³ ca³lau³
tsú² tsá² hláɨnh¹. Tá¹la³ jáun²
né³, hí¹ cú¹pih²¹ má³² tiá²
ca³cúh² yáh³ tsú². Jmɨ́¹ lɨ²¹
jáun² né³, ca³lɨ³ ñí¹cuóunh²¹.
3 Jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ tsá²
hláɨnh¹ Jesús la³ lá²:
—Ñɨ́¹juáh³ tson² bíh¹ hnú²
Jon² Dió³², jmu³ neh²¹
hi³ quɨ́n¹ lá² jeinh²¹ *hí³
cuú²miih²¹.
4 Tɨ³la³ Jesús ca³juáh³:
—Ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³²
rá¹juáh³: "Jun³juáh¹³
cun³quionh³ jmáh³la³ hí³ yáh³
lɨ́¹³ zian² tsáu², [tɨ³la³ la³
má²quionh³ la³jɨ́³² jáɨ¹³ hi³ ja³²
ho³ Dió³² bíh¹]".
5 Jáun² tsá² hláɨnh¹ hí³
ca³jan³ Jesús cáun² tsɨ³ máh³
ñe¹ lɨ́n²¹, hi³ jáun² ñí¹ jáun²
ca³jmú³ dí² siáh³ hi³ jɨ́e³ Jesús
cu³tiá³ pih²¹ la³jɨ́³² juú² ñí¹
ná¹hu²¹ cuo² tsá² ná¹lɨ́n³ ta²¹
tá¹ cáun² hngá¹máh³.
6 Jáun² ca³záɨh³ dí² siáh³ la³
lá²:
—Jná¹³ cué¹³ jáɨ¹³ hi³ hnú²
jmúh¹³ héih³² ñí¹con² la³jɨ́³²
juú² jniá³ nɨ́², la³ má²quionh³
la³jɨ́³² hi³ zia³² nɨ́² quioh²¹
siáh³. Quí¹ jo³uón³² jná¹³ bíh¹
má²nio² la³jɨ́³² hi³ jniá³ nɨ́², hi³
jáun² ñí¹con² lɨ³ua³ jan² tsá²
hnó³² jná¹³ cue¹, jná¹³ bíh¹
tsá² cue¹ tsú².
7 Jáun² né³, nɨ́¹juáh³ dí¹jñih²¹
hnú² ta³ ñɨ³² jná¹³, hi³ má¹tsú¹
má¹jauh²¹ nú² jná¹³, jáun²
hnú² bíh¹ hian³ ca³la³ jɨ́³².
8 Tɨ³la³ Jesús ca³záɨh³ tsá²
hláɨnh¹ hí³:
—[Cuánh² quián¹³ *Satanás, quí¹] ñí¹ Sí² quioh²¹
Dió³² rá¹juáh³: "Ma³tsú¹
ma³jonh²¹ Dió³² Juóuh³², hi³
ñí¹jɨ́²¹ la³ jan² tán¹ hí³ bíh¹
má¹cú¹ má¹haɨn²¹ nú²".
9 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³,
ca³jan³ siáh³ tsá² hláɨnh¹
Jesús já¹ juú² Jerusalén hi³
ca³ñí¹di³chin³ dí² Jesús tɨ³
tsáɨh³ cuáh³² chín¹, jáun²
ca³záɨh³ dí²:
—Ñɨ́¹juáh³ tson² cu³tí³ hi³
hnú² Jon² Dió³², tanh² la³ tɨ³
hué³² ó³² neh²¹;
10 quí¹ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³²
rá¹juáh³ la³ lá²:
Dió³² zen³ tsá²cuú² tsá²ta³ hi³
jmu³ hua³hí¹³ hnú²;
11 hi³ ziau³ tsú² hnú²
cun³quionh³ cuo²
hmóu³²,
quí¹ nɨ́² lɨ́¹ ca³cuɨ́h³ tanh¹ hnú²
cun³quionh³ quɨ́n¹.
12 Tɨ³la³ Jesús ca³ngáɨ³ siáh³:
—Ja³bí¹ ñí¹ Sí² jáun² siáh³
rá¹juáh³: "Ha³ lɨ́² cá² lɨ́² lan³
hnú² Dió³² Juóuh³²".
13 Hi³ jáun² jmɨ́¹ má²lɨ́²cá²
lɨ́²lian³ tsá² hláɨnh¹ Jesús
cun³quionh³ la³jɨ́³² hi³ nɨ́² né³,
ca³quin³ cu³tiá³ tɨ³ có³².

Jesús má²liáu³² tá¹³ hué¹³ Galilea
(Mateo 4:12-17; Marcos 1:14-15)

14 Jmɨ́¹ jaunh²¹ jáun² Jesús
Galilea, ca³la³ canh² pí³
quioh²¹ Jmɨ́²chí³ Chun¹ hñu³
tsɨ́³. Jmɨ́¹jáun² jlánh¹ ca³juu³
ca³hlénh³ tsáu² hi³ ca³tɨn¹ tsú²
la³cu³ la³jéin³ tá¹ cáun² hué³²
jáun².
15 Hi³ jáun² ñí¹ jáun²
ca³ñí¹ma³tɨn² tsú² tsáu² ma³
quin³² ma³ caun³² juú² ñí¹ lɨ́³
cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos.
Hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá² hí³
ca³ma³quien² Jesús.

Jesús tsánh³² siáh³ juú² Nazaret ñí¹ cá¹cuon³
(Mateo 13:53-58; Marcos 6:1-6)

16 Jáun² né³, ngah³ siáh³
Jesús juú² Nazaret ñí¹
cá¹cuon³. Jáun² *jmáɨ¹ hi³
tionh² jáun² tsá² judíos tie³,
ca³hi³ tsú² hñu³ cuáh³², la³
cun³ qui³ tan² tsú² jmu². Hi³
jáun² ca³jmú³ tsú² zenh² hi³
hɨ́³² Sí² tioh³ jáɨ¹³ quioh²¹
Dió³².
17 Jáun² né³, ñí¹con² Jesús
ca³cué³ tsáu² Sí² quioh²¹ hla¹
Isaías, tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ *tɨ³² jë¹
Dió³². Jmɨ́¹ ca³jen³ tsú² sí²
jáun², jáun² ca³choh¹³ tsú² ñí¹
rá¹juáh³ la³ lá²:
18 “Jmɨ́²chí³ joh¹ Juóu³² jná¹³
ta³ cuá¹tsɨ²¹ ñí¹ quion²¹
jná¹³,
quí¹ má²ca³jmú³ tsú² hi³
cuá¹chan¹ jná¹³ hi³
ñí¹cué³ jú¹ chú³²
ñí¹con² tsá² tia³mii²;
ca³ze³ tsú² jná¹³ [hi³ jmah²¹
jná¹³ tsá² nio² hlah³
tsɨ́³]
hi³ ngáɨ¹ jná¹³ siáh³ jú¹ chú³²
ñí¹con² tsá² ná¹tson³ hi³
lɨ́¹³ liáun³ tsú²,
hi³ jmu¹ jná¹³ siáh³ hi³ niá³
ñí¹ tsá² ná¹ten³,
hi³ lion¹ jná¹³ siáh³ tsá² quiú¹
jín¹;
19 hi³ ja³ngáɨ¹ jná¹³ jáɨ¹³ ca³tɨ²¹
jmáɨ¹ chu²¹ quioh²¹
Dió³² Juo¹³ dí²”.
20 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³tseh²
siáh³ Jesús sí² jáun², hi³
ca³jɨenh³ tsú² siáh³ tsá² ho²
jáɨ¹³ cuáh³² jáun²; jmɨ́¹jáun²
ca³cuá³. Jáun² la³jɨ́n³² tsá²
tiáunh¹ hí³ hñu³ cuáh³² ca³jíe³
ca³la³ chí¹tiá³ ñí¹ tɨ³ ñí¹ cuá³
jáun² Jesús.
21 Jáun² ca³hléh³ tsú² ñí¹con²
tsá² tionh² hí³, hi³ ca³juáh³ la³
lá²:
—Né³² má²ca³lɨ³tí³ ñí¹
hó²¹máh¹ náh² la³ cun³ juáh³
ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² hi³
má²lɨ²hɨ³ jná¹³ nɨ² ta³né³².
22 La³jɨ́n³² bíh¹ tsáu² jmɨ́¹
ná¹hleh³² re² hi³ ca³tɨn¹ tsú²,
hi³ jmɨ́¹ ná¹tsá²cáun² siáh³
tsɨ́³ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ chu²¹ hi³
jmɨ́¹ cuá¹hleh³² tsú² jáun²
ca³tɨ²¹ hi³ ja³² miɨ³ tsɨ́³ Dió³².
Jmɨ́¹jáun² ca³juu³ ca³hlénh³
tsá² hí³ má²túnh² hmóu³²:
—¿Há¹ jun³ tsá² nɨ² bíh¹ hí³
jon² hla¹ Sé²¹?
23 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá²
hí³:
—Cu³tí³ bíh¹ juo¹³ hnoh²
jná¹³ jáɨ¹³ lá²: “Hnú² tɨ³² mɨ́³,
jmah²¹ huen² neh²¹”. Hi³

juo[13] hnoh[2] siáh[3] jná[13] la[3] lá[2]:
“Jmu[3] siáh[3] juú[2]cáu[3] dí[2] lá[2]
neh[21], la[3] cun[3] hi[3] má[2]ca[3]náɨ[13]
jnoh[1] hi[3] ca[3]jmuh[3] hnú[2] já[1]
juú[2] Capernaum”.

24 Hi[3] jáun[2] la[3] má[2]hleh[32]
jáun[2] bíh[1] Jesús, hi[3] ca[3]juáh[3]:
—Jú[1] tson[2] juanh[32] jná[13]
ñí[1]con[2] hnoh[2], hi[3] hí[1] jan[2]
yáh[3] tɨ[32] jë[1] Dió[32] tiá[2] lɨ́[2]quien[2]
juú[2]co[1].

25 Ja[3]bí[1] zia[32] siáh[3] cáun[2]
jú[1] tson[2] hnó[32] jná[13] juanh[21]
ñí[1]con[2] hnoh[2]: Jmáɨ[1] hi[3] jmɨ́[1]
zian[2] jáun[2] Líh[3] tsá[2] jmɨ́[1] lɨ́n[3]
hí[3] tɨ[32] jë[1] Dió[32], ca[3]chó[32]
jmáɨ[1] hi[3] tiá[2] tsau[3] jmɨ́[3] hí[1]
cú[1]pih[21] cun[3] hnɨ[32] mii[2] tón[32];
ja[3]bí[1] jmáɨ[1] jáun[2] siáh[3] ca[3]lɨ[3]
ho[3]cuóun[3] tá[1] cáun[2] hué[32] lá[2].
Ti[3]tsóh[3]dí[1] jmáɨ[1] jáun[2] jmɨ́[1]
zian[2] juóun[32] lɨ́n[32] tsá[2]mɨ[3]
hnáɨ[3] hué[32] *Israel lá[2];

26 tɨ[3]la[3] jmɨ́[1]jáun[2] né[3] tiá[2]
ca[3]zen[3] yáh[3] Dió[32] Líh[3] hí[3]
ñí[1]con[2] hí[1] jan[2] tsá[2]mɨ[3] hnáɨ[3]
tsá[2] jmɨ́[1] zian[2] hué[32] *Israel lá[2], tɨ[3]la[3] Dió[32] ca[3]zen[3]
Líh[3] hí[3] ñí[1]con[2] jan[2] tsá[2]mɨ[3]
hnáɨ[3] *tsá[2]cá[2]jo[21] zian[2] juú[2]
Sarepta bíh[1], juú[2] hɨ́n[13] tɨ[3]
Sidón.

27 Ja[3]bí[1] jmáɨ[1] hi[3] jmɨ́[1] zian[2]
hla[1] Eliseo tsá[2] jmɨ́[1] lɨ́n[3] tɨ[32]
jë[1] Dió[32], jmɨ́[1] zian[2] juóun[32]
tsá[2] ná[1]lɨ́n[3] mɨ́[1]uɨ́[3] *mɨ[3]ho[21]
péin[3] hué[32] Israel lá[2], tɨ[3]la[3]
hí[1] jan[2] yáh[3] tsá[2] hí[3] tiá[2]
ca[3]lan[3], jmáh[3]la[3] hla[1] Naamán
tsá[2]cá[2]jo[21] zian[2] hué[32] Siria
bíh[1] lan[3].

28 Jmɨ́[1] ca[3]náɨ[32] jáun[2] tsá[2]
hí[3] hi[3] ca[3]juáh[3] Jesús la[3] nɨ́[2]
né[3], ca[3]la[3] jɨ́n[32] bíh[1] tsá[2] jmɨ́[1]
tionh[1] hí[3] hñu[3] cuáh[32] ca[3]míh[3]
lɨ́n[32] tsɨ́[3].

29 Jáun[2] ca[3]nu[3] ca[3]tiánh[3]
tsú[2] hi[3] ca[3]chin[2] Jesús tɨ[3]
cheih[32] juú[2]. Juú[2] jáun[2]
quioh[21] tsú[2] jmɨ́[1] nio[1] cáun[2]
ñí[1] lɨ́[3] tsáɨh[3] máh[3], jáun[2]
ca[3]jan[3] tsú[2] Jesús hi[3] jmɨ́[1]
já[1]hlian[2] dí[2] ñí[1] lɨ́[3] hná[1] cho[13].

30 Tɨ[3]la[3] Jesús má[1]ná[1], cáun[2]
ca[3]nga[3] bíh[1] chu[3]jo[2] ja[1] ñí[1]
tionh[1] jáun[2] tsá[2] hí[3], hi[3]
ngah[3].

Tsá[2]ñuh[2] hún[1] jmɨ́[2]chí[3]
hláɨnh[1] hñu[3] tsɨ́[3]
(Marcos 1:21-28)

31 Hi[3] jáun[2] Jesús ngau[3]
Capernaum, juú[2] hɨ́n[13] tɨ[3]
Galilea, jáun[2] ñí[1] jáun[2]
ca[3]ma[3]tɨn[2] tsú[2] tsáu[2] jmáɨ[1] hi[3]
tionh[2] tsá[2] judíos tie[3].

32 Jáun[2] tsá[2] hí[3] lɨ́[1]
ca[3]ja[3]cáun[2] tsɨ́[3] ca[3]tɨ[21] jáɨ[13] hi[3]
jmɨ́[1] cuá[1]má[2]ta[2] jáun[2] Jesús,
quí[1]hliá[2] jmɨ́[1] cuá[1]hɨeh[32] tsú[2]
tsáu[2] la[3]juah[21] dúh[1] jan[2] tsá[2]
ho[2] jáɨ[13].

33 Hñu[3] cuáh[32] jáun[2] jmɨ́[1]
cuá[3] jan[2] tsá[2]ñuh[2] hún[1]
jmɨ́[2]chí[3] hláɨnh[1] hñu[3] tsɨ́[3].
Tsá[2] hí[3] ca[3]hóh[32] tiá[3], hi[3]
ca[3]juáh[3]:

34 —¿He[3] jáɨ[13] zia[32]
quiúnh[1] jnoh[1] hnú[2], Jesús
Tsá[2] Nazaret? ¿Hí[1] ñeh[3]
hnú[2] hi[3] ña[3]cua[2] nú[2] jnoh[1]
quiu[3]juóu[32]? Tsá[2] cuóu[32] bíh[1]
jná[13] hnú[2], hi[3] ño[1] jná[13] hi[3]
hnú[2] Tsá[2] hɨ́en[1] Tsá[2] zéi[1]
Dió[32].

35 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³ tiá³
ñí¹con² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hí³,
hi³ ca³juáh³:
—¡Tie³ náu², tun³² tsá²ñuh²
nɨ́²!
Hi³ jáun² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹
hí³ né³, ca³jmú³ hi³ ca³quɨnh³
tsá²ñuh² hí³ ja¹ ñí¹ tionh¹ tsá²
hí³, tɨ³la³ hí¹ cáun² yáh³ hi³
hlah³ tiú²uú² ca³jmú³ jmɨ́²chí³
hláɨnh¹ hí³ jmɨ́¹ cuá¹han³
jáun² hñu³ tsɨ́³ tsá² hí³.
36 Jáun² la³jɨ́n³² tsá² jmɨ́¹
tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² ca³ja³cáun²
tsɨ́³, hi³ ca³qui³ ca³ngáɨh³
raɨnh²¹, hi³ juáh³:
—¿Hín² ma³ dá² jáɨ¹³ hleh³²
tsá² nɨ́², jáun² sa³ ca³la³ pin³
lɨ́n³² máh³ jë¹ tsú² hi³ jmu²
héih³² hi³ huen² jmɨ́²chí³
hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu²?
37 Jáun² la³jɨ́n³² tsá² tiáunh¹
hí³ cu³ jéin³ ñí¹ jáun² ca³qui³
ca³ngɨ³ jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ hi³ jmu²
jáun² Jesús.

*Jesús jmah²³ mɨ³ziú¹³
Sí¹mu²¹ Pé¹*
*(Mateo 8:14-15; Marcos
1:29-31)*

38 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³,
cua³han³ Jesús hñu³ cuáh³²
jáun² hi³ ngau³ hñú¹³ Sí¹mu²¹.
Jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹ rá²tsáun¹
mɨ³ziú¹³ Sí¹mu²¹ hi³ chéin³,
jáun² tsá² tionh² hí³ ñéih³
ca³mɨ́³ ñí¹con² Jesús ca³tɨn¹
tsá² hí³.
39 Jáun² Jesús ca³jmú³
dí¹hin³ can³² ñí¹ rón²¹ jáun²
tsá² hí³, hi³ ca³jin³ mɨ́¹uɨ́³ chéɨ³
jáun², jáun² ca³quin³ bíh¹ hi³
jmɨ́¹ chéin³ tsú². Jáun² la³ cun³
jmɨ́¹jáun² ca³náu² tsá²mɨ³ hí³,
hi³ ca³jmú³ má³² hi³ cuh³ tsú²
jɨ³lɨn².

*Jesús jmah²³ juóun³² tsá²
tsáun¹*
*(Mateo 8:16-17; Marcos
1:32-34)*

40 Jmɨ́¹ má²ca³ta³tsɨ²¹ hiú²,
jáun² lɨ³ua³ jan² tsá² jmɨ́¹ zian²
tsá² tsáun¹ raɨnh²¹ ca³ñí¹jan²
ñí¹con² Jesús, he³ cáun² mɨ́¹uɨ́³
ná¹lɨ́n³ bíh¹ ma³ quin³² ma³
jan³² tsá² hí³. Hi³ jáun² Jesús
ca³ra³tsɨ³² cuo² ñí¹ quioh²¹
ma³ quin³² ma³ jan³² tsá² hí³;
la³ jáun² bíh¹ ca³jmú³ Jesús hi³
lan³ tsá² hí³.
41 Ja³bí¹ ja¹ tsá² tsáun¹
hí³ jmɨ́¹ ná¹tso¹ juóun³² tsá²
ca³huen³ tsú² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹
hñu³ tsɨ́³; ca³la³ tiáunh¹ tɨ³
hóh³² bíh¹ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹
hí³, hi³ juáh³:
—Hnú² bíh¹ Jon² Dió³².
Tɨ³la³ Jesús ca³quiu³ ca³jin³
bíh¹ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hí³, hi³
tiá² ca³cuéh³ dí² jáɨ¹³ hi³
hléh³², quí¹ tɨ³la³ jmɨ́²chí³
hláɨnh¹ hí³ má²ná¹ñɨ³² hi³
Jesús bíh¹ Tsá² lɨ́n³ Cristo.

*Jesús ngaɨ³² jú¹ chú³²
ñí¹con² tsá² hɨ́n¹³ hué¹³ Galilea*
(Marcos 1:35-39)

42 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³,
cua³han³ Jesús juú² jáun², hi³
ngau³ ñí¹ má²tɨ³ có³². Tɨ³la³
tsáu² né³ ca³hnauh² tsú², hi³
jáun² ca³cha³táunh¹ ñí¹ cuá³
tsú². Hi³ jmɨ́¹ hnió³ tsú²
hi³ cuá³² Jesús, hi³ tiá² jmɨ́¹
cua³haɨn³².
43 Tɨ³la³ Jesús ca³záɨh³ tsá²
hí³:

—Hniáuh^{32} bíh^{1} hléh^{13} jná^{13} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} juú^{2} siáh^{3} uá^{2}jaɨ^{32} jú^{1} chú^{32} ca^{3}tɨ^{21} ha^{3} lánh^{3} rón^{32} lɨ́^{13} tónh^{32} tsú^{2} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32}, quí^{1} ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} ca^{3}ze^{3} jná^{13} Dió^{32}.

44 Hi^{3} jáun^{2} la^{3} jáun^{2} ca^{3}ngɨ́^{3} Jesús hi^{3} ngaɨ^{32} jú^{1} chú^{32} hñu^{3} cuáh^{32} quioh^{21} tsá^{2} judíos hi^{3} táun^{3} hué^{13} Judea.

5

Jáh^{3} jmáɨ^{2} hi^{3} ca^{3}jáun^{3} tsú^{2} quionh^{3} hua^{3}jueh^{32}

(Mateo 4:18-22; Marcos 1:16-20)

1 Ca^{3}chó^{32} cáun^{2} jmáɨ^{1} hi^{3} jmɨ́^{1} zenh^{1} Jesús can^{32} ñí^{1} ná^{1}ho^{3} jmáɨ^{2} téh^{23} tsú^{2} Genesaret; jáun^{2} ñí^{1} jáun^{2} ca^{3}cha^{3}táunh^{1} juóun^{32} tsáu^{2}, ca^{3}la^{3} hi^{3} má^{2}cuú^{2} má^{2}jaɨn^{32} bíh^{1} tsú^{2}, hi^{3} hnió^{3} ne^{3} jáɨ^{13} quioh^{21} Dió^{32}.

2 Jáun^{2} ñí^{1} jáun^{2} ca^{3}jɨ́e^{3} Jesús tun^{3} mu^{2} lɨn^{21} hi^{3} ná^{1}háɨ^{21} ñí^{1} má^{2}tiéin^{2} jmáɨ^{2}, quí^{1} la^{3} má^{2}ca^{3}huén^{2} bíh^{1} tsá^{2} quioh^{21} mu^{2} jáun^{2}, hi^{3} jáun^{2} jmɨ́^{1} má^{2}ná^{1}ráɨn^{32} bíh^{1} tsú^{2} hmá^{3} quioh^{21}.

3 Hi^{3} jáun^{2} Jesús ca^{3}hi^{3} tɨ^{3} ñeh^{2} cáun^{2} mu^{2} hi^{3} jmɨ́^{1} quioh^{21} jáun^{2} Sí^{1}mu^{21}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}mɨ́^{3} dí^{2} hi^{3} tsa^{3}can^{32} tsú^{2} ñí^{1} má^{2}ñe^{1}í^{1} ca^{3}lá^{2} jmáɨ^{2}. Jáun^{2} hñu^{3} mu^{2} jáun^{2} ca^{3}cuá^{3} Jesús hi^{3} ca^{3}ma^{3}tɨn^{2} tsá^{2} tionh^{2} hí^{3} can^{32} jmáɨ^{2}.

4 Jmɨ́^{1} cá^{1}táuh^{3} jáun^{2} hi^{3} hleh^{32} dí^{2}, ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} Sí^{1}mu^{21}:

—Ma^{3}cán^{1} mu^{2} lá^{2} tɨ^{3} ñí^{1} ñe^{1} jmáɨ^{2}, ma^{3}ñéih^{1} hmá^{3} ma^{3}zianh^{32} jáh^{3} jmáɨ^{2}.

5 Tɨ^{3}la^{3} Sí^{1}mu^{21} ca^{3}ngáɨ^{3}:

—Hnú^{2} Tɨ^{32}, ca^{3}la^{3} jmɨ^{3} nie^{3} bíh^{1} má^{2}lɨ́^{2}jmú^{13} jnoh^{1} ta^{21}, hi^{3} hí^{1} jan^{2} yáh^{3} jáh^{3} tiá^{2} ca^{3}jáun^{3} jnoh^{1}; tɨ^{3}la^{3} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} hnáuh^{2} hnú^{2}, ñí^{1}ñéih^{1} bí^{1} jná^{13}.

6 Jmɨ́^{1} ca^{3}ñeh^{3} tsú^{2} jáun^{2} hmá^{3} né^{3}, jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}janh^{21} tsú^{2} juóun^{32} lɨ́n^{32} jáh^{3} jmáɨ^{2}, hí^{1} ca^{3}la^{3} tɨ^{3} hmá^{3} yáh^{3} ca^{3}lɨ^{3}liau^{3} caɨ^{32}.

7 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}jmú^{3} tsú^{2} li^{21} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} ná^{1}quian^{32} mu^{2} cáun^{2} jáun^{2}, hi^{3} ja^{3}ma^{3}hau^{3} tsú^{2}. Jáun^{2} ja^{3}taunh^{21} bíh^{1} tsá^{2} hí^{3} hi^{3} ñí^{1}can^{32} mu^{2} cáun^{2} jáun^{2}. Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, tá^{1} tun^{3} bíh^{1} mu^{2} jáun^{2} ca^{3}cónh^{32}, hí^{1} ca^{3}la^{3} tɨ^{3} jmɨ́^{1} má^{2}ñí^{1}tsa^{3}hanh^{32} yáh^{3} mu^{2} jáun^{2} hñu^{3} jmáɨ^{2}.

8 Jmɨ́^{1} ca^{3}jɨ́e^{3} Sí^{1}mu^{21} Pé^{1} hi^{3} lɨ^{3} la^{3} jáun^{2}, jáun^{2} ca^{3}di^{3}jñí^{32} dí^{2} ta^{3} ñí^{1} Jesús hi^{3} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2}:

—Hnú^{2} Tɨ^{32}, chú^{32} quin^{13} hnú^{2} tɨ^{3} có^{32} ñí^{1}con^{2} jná^{13}, quí^{1} tsá^{2} ren^{2} tso^{3} bíh^{1} jná^{13}.

9 Quí^{1}hliá^{2} jlánh^{1} ca^{3}ja^{3}cáun^{2} lɨ́n^{32} tsɨ́^{3} Sí^{1}mu^{21}, la^{3} má^{2}quionh^{3} dí^{2} tsá^{2} quionh^{3}, cun^{3}ñí^{1} hi^{3}hliá^{2} jlánh^{1} juóun^{32} jáh^{3} jmáɨ^{2} ca^{3}janh^{21} tsú^{2}.

10 Ja^{3}bí^{1} ca^{3}ja^{3}cáun^{2} lɨ́n^{32} tsɨ́^{3} tá^{1} gon^{3} jon^{2} Zebedeo, tsá^{2} jmáɨ^{2} hí^{3} Jacobo jɨ^{3} Juan^{2} nɨ́^{2}, tsá^{2} jmɨ́^{1} quionh^{3} hí^{3} Sí^{1}mu^{21}. Tɨ^{3}la^{3} Jesús ca^{3}záɨh^{3} Sí^{1}mu^{21}:

—Ha³ lí² juenh³ hniu³², quí¹ né³² tɨ³ chí¹ján³ tsá²mɨ³cuóun² bíh¹ má²janh²¹ nú², cha³ jmí¹ janh²¹ nú² jáh³ jmáɨ².

11 Hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³huéh³ tsú² mu² jáun² hi³ ca³chá³ tsú² ñí¹ quiéin². Jáun² ñí¹ jáun² bíh¹ ca³ta³no¹ la³jɨ³² hi³ jáun², quí¹ quionh³ Jesús bíh¹ tsú² já¹taunh²¹.

Jesús jmah²³ jan² tsá² lɨn³ mɨ³ho²¹ péin³
(Mateo 8:1-4; Marcos 1:40-45)

12 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³, ngau³ Jesús cáun² juú². Juú² jáun² né³ ca³jenh² tsú² jan² tsá²ñuh² tsáun¹, hi³ lín³ mí¹uí³ *mɨ³ho²¹ péin³. Jmí¹ ca³jɨen³² tsá² hí³ Jesús né³, ca³di³jñí³² dí² ta³ ñí¹, hi³ ca³jmú³ cuá¹hin³, hi³ ca³hiu³ ca³mí³ quioh²¹, hi³ ca³juáh³:

—Hnú² Tɨ³², nɨ¹juáh³ hnáuh² hnú², tɨn² bíh¹ hnú² jmúh¹³ hi³ lɨ³ jɨn² jná¹³.

13 Hi³ jáun² Jesús ca³tí³ cuo² ñí¹ quioh²¹ tsú², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnó³² jná¹³. Hi³ jáun² ¡cuí¹ lan² hnú²!

Jmí¹ má²lɨ²juáh³ tsú² jáun² la³ nɨ² né³, la³juɨ³² ca³hin³ bíh¹ mí¹uí³ jáun² quioh²¹ tsá² hí³.

14 Hi³ jáun² ca³jmú³ Jesús héih³² hi³ tiá² hniáuh³² chá³² tsú² ñí¹con² hí¹ jan² tsáu² hi³ ha³ lánh³ rón³² lan³, hi³ ca³záɨh³ dí² siáh³ la³ lá²:

—Jí³²la³ ti³ cuánh², hi³ cuá²ma³jnia¹³ ñí¹con² mí²tsáu² bíh¹, hi³ cuá² cuen²¹ siáh³ jáh³ ñí¹con² Dió³² ca³tɨ²¹ hi³ má²ca³lɨ³ jɨn² nú², la³ cun³ lɨ³ jáun² héih³² quioh²¹ hla¹ Moisés. Hi³ jáun² la³ jáun² lɨ³ ñi³² tsáu² hi³ má²laɨn³² nú².

15 Tɨ³la³ tɨ³ lɨ³mí¹ ca³lɨ³ cuoh² bíh¹ tsáu² tá¹³ Jesús, jáun² tɨ³ jlánh¹ juóun³² tsáu² ca³cuú² ca³ngɨh³² bíh¹ hi³ náɨ³² jáɨ¹³ quioh²¹ tsú², jɨ³ tsá² má²hnió³ lan¹³ siáh³.

16 Tɨ³la³ Jesús má¹ná¹, jmí¹ tsá²lɨenh³ Dió³² ñí¹ tiá² hin² zian² bíh¹.

Jesús jmah²³ jan² tsá² hma²
(Mateo 9:1-8; Marcos 2:1-12)

17 Ca³chó³² cáun² jmáɨ¹ hi³ jmí¹ cuá¹má²tɨn² Jesús tsáu² ñéih³. Ñí¹ jáun² jmí¹ tionh¹ ma³ jan² tsá² téh²³ tsú² *fariseos jɨ³ tsá² ná¹lín³ tɨ³² liei²¹ nɨ², tsá² já²taunh²¹ la³jɨ³² juú² hɨn¹³ tɨ³ Galilea, jɨ³ juú² hɨn¹³ tɨ³ Judea nɨ², jɨ³ já¹ juú² Jerusalén nɨ² siáh³. Hi³ jáun² jmáɨ¹ jáun² ca³lɨ³ lin¹ hi³ quian³² Jesús pí³ quioh²¹ Dió³² jmí¹ ca³jmah³ tsú² jáun² tsá² tsáun¹.

18 Jmí¹jáun² cua³taunh²¹ tsá² ná¹jan² jan² tsá² hma², hi³ rá¹tsɨn² ñí¹ jmu², hi³ jmí¹ hnió³ tsá² hí³ hi³ jmí¹ tónh²¹ ñéih³, hi³ jmí¹ tsa³jan² dí² tsá² tsáun¹ hí³ ta³ ñí¹ Jesús.

19 Tɨ³la³ tiá² ca³choh¹³ yáh³ tsú² hín² juɨ³² tónh³², quí¹hliá² jlánh¹ juóun³² tsáu² jmí¹ tionh¹. Hi³ jáun² cáun² ca³uú³ tsáɨh³ hñú³ bíh¹ tsú² cú²jueh³², jáun² ca³quin³ tsú² ca³lá² cuá¹lá² jláɨ³ hñú³ jáun²; jáun² juɨ³² jaun³² bíh¹ ca³sió³

tsú[2] jmu[2] hi[3] tsɨn[2] jáun[2] tsá[2]
tsáun[1] hí[3] cú[2]tso[2] chu[3]jo[2] ja[1]
ñí[1] tionh[1] tsáu[2] ta[3] ñí[1] Jesús.
20 Jmɨ́[1] ca[3]lɨ[3]tsɨn[2] jáun[2] Jesús
hi[3] cáun[2] tán[1] bíh[1] ná[1]tioh[3]
tsɨ́[3] tsá[2] ca[3]cha[3]táunh[1] hí[3], hi[3]
jáun[2] ca[3]záɨh[3] dí[2] tsá[2] tsáun[1]
hí[3] la[3] lá[2]:
—Hnú[2] tsá[2]ñuh[2], má[2]cá[2]hin[3]
bíh[1] tso[3] quián[13] hnú[2].
21 Hi[3] jáun[2] tsá[2] ná[1]lɨ́n[3]
tɨ[32] liei[21] jɨ[3] tsá[2] fariseos nɨ́[2]
ca[3]juu[3] ca[3]hlénh[3], hi[3] ca[3]juáh[3]:
—¿Hin[2] dá[2] tsánh[2] tsá[2] nɨ́[2],
sa[3] tiá[23] máh[3] tsɨ́[3] chú[2] lén[32]
Dió[32]? Quí[1] hí[1] jan[2] yáh[3]
tiá[2] hin[2] tɨn[2] hin[3] tso[3], jɨ́[32]la[3]
hnga[2] Dió[32] bíh[1] Tsá[2] tɨn[2].
22 Tɨ[3]la[3] Jesús jmɨ́[1] ñi[32] bíh[1]
he[3] lánh[3] ná[1]lɨ́n[23] tsá[2] hí[3], hi[3]
jáun[2] ca[3]záɨh[3] dí[2]:
—¿He[3] láɨh[32] sa[3] la[3] nɨ́[2]
ná[1]lɨ́n[23] hnoh[2]?
23 ¿Hín[2] jáɨ[13] hi[3] tun[3] lá[2]
hi[3] jlánh[1] huán[1] tsɨ́[3] lɨ[3] lin[1]
hi[3] zia[32] pí[3] quioh[21] tsá[2]
hleh[32]; hí[1] cun[3]quionh[3] hi[3]
juáh[3] tsú[2]: “Tso[3] quián[13] hnú[2]
má[2]cá[2]hin[3]”, ho[3] hi[3] juáh[3]
tsú[2]: “Náu[2], ngɨ́[1]”?
24 Re[2] bíh[1], cuɨ́[1] má[1]jniá[13]
jná[13] ñí[1]con[2] hnoh[2] hi[3] jná[13]
Jon[2] tsá[2]mɨ[3]cuóun[2], ho[2] ná[1]
jáɨ[13] ñí[1] hué[21] lá[2] hi[3] hin[13] ná[1]
tsáu[13] tsáu[2].
Hi[3] jáun[2] ca[3]záɨh[3] dí[2] siáh[3]
tsá[2] hma[2] hí[3]:
—Hnú[2] juo[3] jná[13]: náu[2],
ziáuh[1] jmu[2] quián[13], quiaun[2],
cuánh[2] hñuh[32].
25 Jáun[2] la[3] cun[3] jmɨ́[1]jáun[2]
bíh[1] ca[3]náu[2] tsá[2] jmɨ́[1] hma[2]
hí[3] ta[3] ñí[1] la[3]jɨ́n[32] tsá[2]
jmɨ́[1] tionh[1] hí[3] ñéɨh[3], jáun[2]
ca[3]ziauh[3] jmu[2] hi[3] jmɨ́[1] tsɨn[2],
hi[3] ca[3]caun[2] hi[3] ngah[3] hñú[13]
hi[3] má[2]hí[1]má[2]tsú[2] má[2]jónh[32]
Dió[32].
26 Jáun[2] la[3]jɨ́n[32] tsá[2] jmɨ́[1]
ná[1]jɨe[23] hí[3] ca[3]ja[3]cáun[2] lɨ́n[32]
tsɨ́[3], jáun[2] ca[3]ma[3]quien[2] tsú[2]
Dió[32]. Jáun[2] ta[3] má[2]hú[1] cóh[21]
tsɨ́[3] bíh[1] tsú[2] ca[3]juáh[3]:
—Né[32] má[2]lɨ́[2]neh[21] dí[2] cáun[2]
hi[3] tiá[2] má[2]ca[3]neh[21].

Jesús téh[23] Leví
(Mateo 9:9-13; Marcos 2:13-17)

27 Jmɨ́[1] lɨ[21] jáun[2] cua[3]han[3]
Jesús, jáun[2] ca[3]jɨ́en[32] dí[2] jan[2]
*tsá[2] caɨ[32] hmah[21], tsá[2] jmáɨ[2]
Leví, hi[3] jmɨ́[1] cuá[1]tón[21] ñí[1]
cuá[1]caɨ[32] hmah[21] [cha[13] tsá[2]
*romanos]; hi[3] jáun[2] ca[3]záɨh[3]
dí[2]:
—Ña[32] cu[3]hna[32] jná[13].
28 Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]náu[2] Leví,
ca[3]tunh[3] ta[21] hi[3] jmɨ́[1] cuá[1]jmu[2]
jáun[2], hi[3] ngau[3] cu[3]hna[21]
Jesús.
29 Jmɨ́[1] lɨ[21] jáun[2] ca[3]jmú[3]
Leví cáun[2] jmáɨ[1] jueh[32]
hñú[13] hi[3] ca[3]tɨn[1] Jesús, hi[3]
ca[3]ngɨh[32] siáh[3] juóun[32] tsá[2]
caɨ[32] hmah[21] la[3] má[2]quionh[3]
tsá[2] siánh[3] siáh[3], hi[3] ca[3]tiánh[3]
ñí[1] mesa quionh[3] tsú[2].
30 Tɨ[3]la[3] tsá[2] cu[3] nió[3] téh[23]
tsú[2] fariseos né[3], jɨ[3] la[3]
má[2]quionh[3] tɨ[32] liei[21] nɨ́[2],
ca[3]quiu[3] ca[3]jin[3] tsá[2] haɨn[21] hí[3]
tɨ[3] con[2] Jesús, hi[3] ca[3]záɨh[3] dí[2]:
—¿He[3] láɨh[32] sa[3] hnoh[2] yáh[3]
cú[2] húh[23] náh[2] quiúnh[1] tsá[2]
caɨ[32] hmah[21], jɨ[3] tsá[2] ren[2] tso[3]
nɨ́[2] siáh[3]?

31 Tɨ3la3 Jesús ca3záɨh3 tsá2
hí3:
—Tiá2 tɨ32 mí̵3 hniah3
yáh3 ñí1con2 tsá2 chun1;
tɨ3la3 ñí1con2 tsá2 tsáun1 bíh1
hniah3.
32 Quí1 tiá2 ja3 yáh3 jná13
hi3 ja3te3 tsá2 chun1, quí1 hi3
ja3te3 tsá2 ná1ren2 tso3 bíh1
jná13 ja3, hi3 záɨ32 tsú2 jmí̵1 tsí̵3.

Nga2 tsáu2 ñí1con2 Jesús
ca3tɨ21 hi3 má2hɨen21 tsú2
(Mateo 9:14-17; Marcos 2:18-22)

33 Hi3 jáun2 tsá2 fariseos hí3
ca3záɨh3 Jesús:
—Tsá2 haɨn21 tɨ3 con2 Juan2
tsá2 zion2 hí3 tsáu2 jmáɨ2,
jɨ3 tsá2 haɨn21 tɨ3 con2 jnoh1
tsá2 fariseos siáh3 jlánh1
má2hɨen21, hi3 liéinh32 siáh3
Dió32 chí1ñi1. ¿He3 láɨh32 sa3
la3 má2jmu2 jáun2 bíh1 tsá2
haɨn21 ní̵2 tɨ3 con2 hnú2 hi3 cá2
ñí1 ná1cú2 ná1hí̵nh23 bíh1?
34 Jáun2 Jesús ca3juáh3 la3
lá2:
—Ní̵1juáh3 zian2 tsá2
ná1tén1 ñí1 jmu2 tsú2 jmáɨ1
hi3 jenh2 cuo2 tsáu2, ¿hí1
lí̵13 jmúh13 hnoh2 héih32
ñí1con2 tsá2 la3 hí3 hi3
hniáuh32 ma3hɨen21 tsú2 tá1la3
má2ná1má2hiún2 tsú2 jáun2
tsí̵3 quionh3 tsá2ñuh2 tsá2
jenh13 hí3 cuo2?
35 Tɨ3la3 chau21 bíh1 jmáɨ1
hi3 quin3 tɨ3 có32 tsá2ñuh2
tsá2 jenh13 hí3 cuo2; hi3 jáun2
má1jáun2 máh3 má2ma3hɨen21
tsá2 hí3.
36 Ja3bí1 ca3jmú3 siáh3 Jesús
cáun2 jáɨ13 hi3 lí̵3 la3 lá2:
—Hí1 jan2 yáh3 tiá2 hin2
tiu32 cú1pih21 hmɨh32 hmaɨ21
hi3 táun32 cáun2 hmɨh32
má2tseh1. Quí1 ní̵1juáh3
ca3jmú3 tsú2 la3 jáun2, lí̵1
tsa3hín3 bíh1 hná1 hmɨh32
hmaɨ21 jáun2 lí̵13; hi3 tiá2
re2 cunh3 ya3 siáh3 quionh3
hmɨh32 má2tseh1.
37 Ja3bí1 la3 jáun2, hí1 jan2
yáh3 tiá2 hin2 tah32 mu2 ráu3
cun3 ñí1 dí1jan32 hñu3 chí2
láu2 má2tseh1; quí1 ní̵1juáh3 hi3
jmu3 tsú2 la3 jáun2, má2cáɨ32
bíh1 chí2 láu2 tseh1 jáun2
lí̵13 hi3 jmu3 mu2 ráu3 cun3
ñí1 dí1jan32 jáun2; jáun2 lí̵1
má2tsa3hín3 bíh1 mu2 ráu3
jáun2 lí̵13, la3 má2quionh3 chí2
láu2.
38 Hi3 jáun2 hñu3 chí2 láu2
hmaɨ21 bíh1 hniáuh32 táh32
tsú2 mu2 ráu3 cun3 ñí1 dí1jan32,
[hi3 jáun2 la3 jáun2 tiá2 hi3
láɨh13 tá1 tun3].
39 Ní̵1juáh3 zian2 tsá2
má2tan2 hí̵nh23 mu2 má2zéih1,
jáun2 tsá2 la3 hí3 tiú2uú2 zaɨn32
yáh3 hí̵nh3 mu2 cun3 ñí1
dí1jan32, quí1hliá2 juáh3 tsú2
hi3 hi3 má2zéih1 bíh1 tɨ3 jlánh1
re2 jmá3. [La3 jáun2 bíh1
lí̵n3 tsá2 má2tan2 cáun2 hi3
ná1ngɨ23, tiá2 hnió3 yáh3 tsú2
ne3 cáun2 hi3 hmaɨ21.]

6

Tsá2 haɨn21 tɨ3 con2 Jesús
cun32 cuú2miih21 jmáɨ1 nio2 tie3
(Mateo 12:1-8; Marcos 2:23-28)

1 Ca3chó32 cáun2 jmáɨ1 hi3
jmí̵1 cuá1ngɨ32 Jesús ja1 ñí1
zia32 hi3 jná1 quioh21 tsáu2
cáun2 *jmáɨ1 nio2 tie3, hi3
jáun2 tsá2 haɨn21 hí3 tɨ3 con2

tsú² jmí¹ hí¹caɨ³² chi² hieh² cuú²miih²¹; hi³ jáun² jmɨ́¹ hí¹hianh²³ tsú² quionh³ cuo², hi³ hí¹cúh².

2 Hi³ jáun² ma³ jan² tsá² *fariseos ca³juáh³:

—¿He³ láɨh³² sa³ ta²¹ hi³ tiá² ca³tɨ²¹ jmu³ tsú² jmáɨ¹ nio² tie³ yáh³ jmuh³² hnoh²?

3 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³:

—¿Tiá¹ má²ca³híh³ hnoh² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² hi³ he³ ca³jmú³ hla¹ re²¹ Dá²vi²¹ cu³ jéin³² jmɨ́¹ lɨ²¹ ñí¹cuóunh²¹ quionh³ tsá² quionh³?

4 Tsá² hí³ dá² ca³ñí¹hi³² ñéih³ hñu³ cuáh³² lɨ́³ hmɨh³², hi³ ca³ñí¹quián¹³ *hí³ cuú²miih²¹ hɨ́en¹ hi³ jmɨ́¹ nio² jáun² ñéih³ ñí¹hiú¹³, hi³ ca³cúh²; ja³bí¹ ca³cuéh³ tsú² siáh³ tsá² quionh³. Tɨ³la³ hí³ jáun² né³, tiá² jmɨ́¹ ca³tɨn¹ yáh³ tsú² cuh³, quí¹ hí³ jáun² jmɨ́¹ ná¹chan¹ hi³ cúh² jmáh³la³ tsá² ná¹lɨ́n³ mí²tsáu² bíh¹.

5 Ja³bí¹ ca³záɨh³ tsú² siáh³ tsá² hí³:

—Jáun² né³, uá¹ hi³ jmáɨ¹ nio² tie³, cun³ jáun² cáun² ho² bíh¹ Jon² tsá²mɨ³cuóun² jáɨ¹³.

Jesús jmah²³ jan² tsá² má²ca³náɨ³ cáun² cuo²
(Mateo 12:9-14; Marcos 3:1-6)

6 Ca³chó³² siáh³ cáun² jmáɨ¹ hi³ ca³ñí¹hi³² Jesús hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos cáun² jmáɨ² nio² tie³; hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³ma³tɨn² tsú² tsáu². Jáun² ñí¹ jáun² jmɨ́¹ cuá³ jan² tsá² má²ca³náɨ³ cuá² chu²¹ quioh²¹.

7 Hi³ jáun² tɨ³² liei²¹ quionh³ tsá² fariseos né³, jmɨ́¹ ná¹tan² Jesús, hi³ hnió³ dí² jɨ́e³ nɨ́¹juáh³ hi³ jmah³ tsú² tsáu² jmáɨ¹ nio² tie³, hi³ jáun² la³ jáun² jmɨ́¹ lɨ́¹³ chá³² dí² tsáu¹³ tsú².

8 Tɨ³la³ Jesús jmɨ́¹ má²ñi³² bíh¹ he³ jmɨ́¹ ná¹lɨ́n²³ tsá² hí³, hi³ jáun² ca³záɨh³ tsú² tsá² jmɨ́¹ má²ca³náɨ³ hí³ cuo²:

—Náu², jmu³ zenh² nú² ja¹ lá² quiú¹³ jnoh¹.

Jáun² tsá² hí³ né³, ca³jmú³ zenh² chu³jo².

9 Hi³ jáun² Jesús ca³ngáɨh³ tsá² ná¹ngɨh³² hí³:

—Nga¹ jná¹³ cáun² jáɨ¹³: ¿He³ ca³tɨ²¹ jmu³ tsú² jmáɨ¹ nio² tie³, hí¹ hi³ chu²¹ ho³ hi³ hlah³? ¿Hí¹ lɨ́¹³ lión³² tsú² tsáu² ho³ hi³ tɨ³ hniáuh³² jngɨh³ uá¹ tsú²?

10 Jmɨ́¹jáun² ca³jɨ́en³² dí² la³jɨ́n³² tsá² tionh² hí³ cu³ jéin³ ñí¹ zenh¹ dí², hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² lɨ́³ hí³ cuo²:

—Ñéih¹ cuonh².

Jáun² ca³ñeh³ tsá² hí³ cuo², hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² la³.

11 Tɨ³la³ tsá² jmɨ́¹ ná¹tan² hí³ Jesús má¹ná¹, ca³míh³ lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³, hi³ jáun² hi³ jan² hi³ jan² tsú² ca³juu³ ca³hlénh³ hi³ ha³ lánh³ lɨ́¹³ jmúh³² dí² Jesús.

Jesús quianh²³ quian³tun³ tsá² lɨ́n¹³ tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³²
(Mateo 10:1-4; Marcos 3:13-19)

12 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ngau³ Jesús tsɨ³ máh³ hi³ ñí¹lienh¹³

Dió32, jáun2 tá1 cú2 nie2 bíh1 la3 ca3liéinh32 tsú2 Dió32.

13 Jmɨ́1 cá1jniá21 jáun2 né3, ca3teh3 dí2 tsá2 haɨn21 hí3 tɨ3 con2, hi3 jáun2 ja1 jáun2 ca3quianh3 dí2 quian3tun3 tsá2 ca3teh3 tsú2 hí3 *tɨ32 tsá2 quian32 jë1 Dió32.

14 Tsá2 hí3 ná1jmáɨ2 la3 lá2: Sí1mu21 tsá2 ca3lɨ3 jmáɨ2 siáh3 Pé1, jɨ3 Tre21 dá1jon21 tsú2 nɨ́2, Jacobo jɨ3 Juan2 nɨ́2, Pí2liéɨ1, Bartolomé,

15 Má2téh3, Tú1ma21, Jacobo jon2 Alfeo, Sí1mu21 tsá2 ca3lɨ3 quionh3 tsá2 cu3 nió3 *Cananista,

16 Judas raɨnh21 Jacobo, jɨ3 Judas tsá2 zian2 juú2 Queriot nɨ́2 siáh3, tsá2 ca3ñí1jɨenh13 hí3 Jesús.

Jmah23 Jesús juóun32 tsá2 tsáun1
(Mateo 4:23-25; Marcos 3:7-12)

17 Jmɨ́1 lɨ21 jáun2 ca3son2 Jesús tsɨ3 máh3 jáun2 quionh3 tsá2 quian3tun3 hí3, hi3 jáun2 cua3tanh21 tsú2 cáun2 ñí1 máɨ2. Jáun2 ñí1 jáun2 jmɨ́1 ná1ngɨh32 juóun32 tsá2 haɨn21 tɨ3 con2 tsú2. Ja3bí1 jmɨ́1 quionh3 tsú2 juóun32 lɨ́n32 tsá2 siánh3 siáh3, tsá2 hɨ́n13 tɨ3 Judea, tsá2 juú2 Jerusalén, la3 má2quionh3 tsá2 hɨ́n13 tɨ3 hué32 can32 jmɨ́2miih21 có32 juú2 Tiro, jɨ3 juú2 Sidón nɨ́2 siáh3. Tsá2 hí3 cua3taunh21 hi3 hnió3 ne3 jë1 Jesús, hi3 má2hnió3 siáh3 hi3 quin3 mɨ́1uɨ́3 hi3 jmɨ́1 ná1jau2.

18 Ja3bí1 jmɨ́1jáun2 lan3 tsá2 jmɨ́1 ná1má2tso2 tsɨ́3 hi3 jmɨ́1 ná1jan2 jmɨ́2chí3 hláɨnh1.

19 Jmɨ́1jáun2 ca3lɨ3 hniá1 la3jɨ́n32 tsá2 tsáun1 hí3 hi3 tin3 cuo2 Jesús, quí1hliá2 ñí1con2 Jesús ja32 pí3 hi3 lɨ́13 lan13 tsú2.

Tsá2 lɨ́13 zian2 re2 tɨn2
(Mateo 5:1-12)

20 Hi3 jáun2 ca3jíe3 Jesús ñí1 tionh1 jáun2 tsá2 haɨn21 hí3 tɨ3 con2, hi3 ca3záɨh3 dí2 la3 lá2:

—Hnoh2 tsá2 tia3mii2 náh2, jlánh1 jmɨ́1 ren2 náh2 quí1hliá2 má2tionh2 náh2 jo3cuo2 Dió32.

21 ”Jlánh1 jmɨ́1 ren2 hnoh2, tsá2 ñí1cuon13 náh2, quí1 Dió32 bíh1 jmu3 hi3 conh21 hñu3 jmɨ́1 hñu3 honh2 náh2.

”Jlánh1 jmɨ́1 ren2 hnoh2 tsá2 má2ná1uoh32 náh2, quí1 hnoh2 bíh1 tsá2 ngáɨh13 nɨ́1 má1jáun2.

22 ”Jlánh1 jmɨ́1 ren2 hnoh2 nɨ́1juáh3 tsá2 ca3lɨ3hau2 náh2 tsáu2, nɨ́1juáh3 ca3che2 tsú2 cheih32, nɨ́1juáh3 ca3quiu3 ca3je3 tsú2, ho3 nɨ́1juáh3 ca3ziu3 ca3hɨe3 náh2 tsáu2 cun3ñí1 hi3 ca3tɨn1 jná13 Jon2 tsá2mɨ3cuóun2.

23 Tsɨnh1 náh2 jmu3, hi3 ca3la3 hi3 rú2 hi3 háɨnh23 náh2 jmu3 hi3 hiún2 honh2 jmáɨ1 la3 jáun2, quí1 hñu3mɨ3cuú2 hián13 náh2 cáun2 hi3 jlánh1 bíh1 quien2; quí1 la3 nɨ́2 bíh1 ca3jmú3 dí2hioh3 ñú2deh3 hnoh2 ñí1con2 la3jɨ́n32 *tɨ32 jë1 Dió32 jmɨ́1 zian2 jmɨ́1tin2.

24 ”Tɨ3la3 jlánh1 juon23 hnoh2 tsá2 ná1hánh3 náh2,

quí[1] má[2]ná[1]ma[3]hiúnh[13] náh[2]
honh[2] ta[3]né[32].
25 ”Jɨ[3] hnoh[2] tsá[2] ná[1]cónh[21]
henh[1] náh[2] re[2] tɨn[2] ta[3]né[32],
juon[23] bíh[1] hnoh[2], quí[1] né[3]bí[1]
lɨ́[13] ñí[1]cuon[13] náh[2].
”Jɨ[3] tsá[2] ná[1]ngáɨh[23] náh[2]
siáh[3] ta[3]né[32], juon[23] bíh[1]
hnoh[2], quí[1] né[3]bí[1] uóh[13] náh[2],
hi[3] ha[3] hlaɨh[3] lɨ́n[21] honh[2]
náh[2].
26 ”Juon[23] bíh[1] hnoh[2]
nɨ́[1]juáh[3] la[3]jɨ́n[32] tsáu[2] hleh[32]
re[2] ca[3]tɨn[1] náh[2], quí[1] la[3] jáun[2]
bíh[1] ca[3]jmú[3] tsá[2] jmɨ́[1] zian[2]
jmɨ́[1]tin[2] ca[3]tɨn[1] tɨ[32] tɨ́[1]jáɨ[2], tsá[2]
lɨ́[1] ca[3]juáh[3] hí[3] hi[3] lɨ́n[3] tɨ[32] jë[1]
Dió[32].

*Hniáuh[32] ma[3]hnio[3] tsú[2] tsá[2]
hau[2]*
(Mateo 5:38-48)
27 ”Juanh[32] jná[13] ñí[1]con[2]
hnoh[2] tsá[2] ná[1]naɨh[32] náh[2]:
Ma[3]hno[1] náh[2] tsá[2] jmu[2] hian[2]
tsɨ́[3] ñí[1]con[2] náh[2], jmu[3] náh[2] hi[3]
chú[32] ñí[1]con[2] tsá[2] hau[2],
28 hi[3] chú[32] jéinh[1] náh[2]
ñí[1]con[2] tsá[2] chú[2] juóu[32] náh[2],
lienh[1] náh[2] Dió[32] ca[3]tɨn[1] tsá[2]
quiú[2] je[23].
29 Nɨ́[1]juáh[3] zian[2] tsá[2] pá[23]
cá[2] jo[21] máh[1] náh[2], cuéh[3] tsú[2]
siáh[3] tɨ[3] cá[2] jo[21] cáun[2], cuɨ́[1]
pá[13]; hi[3] nɨ́[1]juáh[3] zian[2] tsá[2]
quin[23] hmɨh[32] cháu[3] quián[13]
náh[2], cuéh[3] tsú[2] siáh[3] jɨ[3]
hanh[2], cuɨ́[1] quián[13].
30 Lɨ[3]ua[3] jan[2] tsá[2] zia[32] hi[3]
mɨ[32] ñí[1]con[2] náh[2], cuéh[3]; hi[3]
nɨ́[1]juáh[3] tsá[2] quin[23] cáun[2] hi[3]
quián[13] nú[2], ha[3] lɨ́[2] máɨ[1].
31 Jmu[3] náh[2] ñí[1]con[2] tsá[2]
siánh[3] la[3] cun[3] hi[3] qui[3] hnáuh[2]
náh[2] jmu[3] tsú[2] ñí[1]con[2] náh[2]
hmóu[32].
32 ”Quí[1] nɨ́[1]juáh[3] hnoh[2]
hno[3] náh[2] jmáh[3]la[3] tsá[2]
hniau[3] náh[2], ¿he[3] dá[2] hi[3]
chu[21] ná[1]jmuh[32] náh[2]? Quí[1]
hí[1] la[3] tɨ[3] tsá[2] hian[2] tsɨ́[3] yáh[3]
ná[1]jmu[2] la[3] jáun[2].
33 Ho[3] nɨ́[1]juáh[3] jmuh[32] náh[2]
hi[3] chu[21] ñí[1]con[2] jmáh[3]la[3] tsá[2]
jmu[2] hi[3] chu[21] ñí[1]con[2] náh[2]
hmóu[32], ¿he[3] dá[2] hi[3] chu[21]
jmuh[32] náh[2] jaun[32]? Quí[1]
ja[3]bí[1] tsá[2] hian[2] tsɨ́[3] yáh[3] jmu[2]
la[3] jáun[2].
34 Hi[3] nɨ́[1]juáh[3] zia[32] hi[3]
chíh[1] náh[2] ñí[1]con[2] jmáh[3]la[3]
tsá[2] lɨ́n[23] náh[2] hi[3] lɨ[13] jéinh[32]
siáh[3] ñí[1]con[2] náh[2], ¿he[3] dá[2]
hi[3] chu[21] ná[1]jmuh[32] náh[2]
jaun[32]? Quí[1] ja[3]bí[1] tsá[2] hian[2]
tsɨ́[3] yáh[3] chi[2] hi[3] quioh[21]
ñí[1]con[2] tsá[2] cá[2]ren[2] quionh[3],
quí[1] má[2]ná[1]hëh[3] chí[1] tsú[2] hi[3]
jɨ́enh[32] siáh[3] tsá[2] hí[3].
35 Tɨ[3]la[3] hniáuh[32] má[1]hno[1]
bí[1] náh[2] tsá[2] jmu[2] hian[2]
tsɨ́[3] ñí[1]con[2] náh[2], hi[3] jmúh[13]
náh[2] hi[3] chú[32] ñí[1]con[2] tsú[2],
jɨ[3] hi[3] zia[32] hi[3] chíh[1] náh[2]
ñí[1]con[2] tsú[2]; tɨ[3]la[3] jun[3]juáh[13]
hi[3] háɨh[13] náh[2] honh[2] hi[3]
zia[32] cáun[2] hi[3] jɨ́enh[32] yáh[3]
tsú[2] siáh[3]. Hi[3] jáun[2] má[1]jáun[2]
hián[13] hnoh[2] cáun[2] hi[3]
jlánh[1] bíh[1] chu[21], hi[3] jáun[2]
hnoh[2] lɨ́n[13] jon[2] Dió[32] Tsá[2]
jlánh[1] cuá[1]quien[2]; quí[1] ta[3]bí[1]
hnga[2] yáh[3] Dió[32] jmu[2] hi[3]
chu[21] ñí[1]con[2] tsá[2] tiá[2] cue[32]
tiá[1]hmah[1] quioh[21] hi[3] hiáuh[23],
jɨ[3] ñí[1]con[2] tsá[2] hláɨh[1] nɨ́[2] siáh[3].
36 Hniáuh[32] ja[32] mií[3] honh[2]

náh² la³jmí¹ ja³² mií³ tsí³ Dió³²
Ñeh² náh².

Ha³ lí² chú¹ lí² ñih²¹ náh² tsáu²
(Mateo 7:1-5)

37 ”Ha³ lí² chú¹ lí² ñih²¹ náh²
tsáu², hi³ jáun² tiá² ra³tsa²
náh² Dió³² héih³² la³ jáun².
Ha³ lí² zinh³ náh² tsáu² ñí¹
hlaɨh³, hi³ jáun² sa³jun³ Dió³²
zeh³ náh² siáh³ ñí¹ la³ jáun².
Juenh² jmu³ náh² honh², hi³
jáun² Dió³² jmu³ siáh³ juenh²
tsí³ ñí¹con² náh².

38 Cuéh³ náh² tsáu², hi³ jáun²
Dió³² chá³² héih³² hi³ cué³²
siáh³ ñí¹con² hnoh² ca³la³
hliáun³ cu³tí³, ca³la³ hi³ tioh³
tiá³ tɨ³ ñeh² tuh³² quián¹³
hnoh², ca³la³ ná¹quiúnh¹ tiá³,
ca³la³ hi³ ziú² suh³² bíh¹ lí¹³.
Quí¹ la³ cun³ lí³ héih³² hi³
cueh³² hnoh² ñí¹con² tsáu²,
Dió³² chá³² héih³² hi³ cué³²
siáh³ ñí¹con² hnoh².

39 Jmí¹ má²lí²juáh³ jáun²
Jesús la³ ní², ca³juáh³ siáh³ la³
lá²:

—¿Hí¹ lí¹³ híe³² tsá² ten³
juɨ³² ñí¹con² tsá² ten³ raɨnh²¹?
¿Haun¹³ juáh¹³ tá¹ gon³ bíh¹
tsú² sunh³ cu³tsa³² ní¹juáh³
ñí¹ hó²¹ táu²?

40 Hí¹ jan² yáh³ tsá²
má²tɨn³², tiá² lí¹³ lɨ³tɨn² tɨ³
hliáun³ la³ cónh³ bíh¹ tɨ³² joh¹;
tɨ³la³ ní¹ má¹ca³lɨ³tɨn² tsú²
la³jí³², ñí¹jí²¹ la³ cun³ hi³ tɨn²
tɨ³² hí³ bíh¹ lí¹³ tɨn² tsú².

41 ”¿Ha³ bí¹ lánh³ rón³² lí¹³
jɨeh²¹ hnú² má¹quɨ³² pih²¹ hi³
hu²¹ mí¹ñí¹ renh² ní¹juáh³
tiá² lí²tsɨn² yáh³ hnú² hi³
hu²¹ cáun² pa²¹ hná¹ hmá²
mí¹máh¹ huen²? ¿Hnú² tsá²
lín³ nú² la³ cá¹ la³ jéinh¹!
La³ñí¹ tín² chí³ hná¹ hmá²
pa²¹ hu²¹ mí¹máh¹ huen²,
má¹jáun² lí¹³ jɨeh²¹ hnú² re²
hi³ chíh¹ nú² má¹quɨ³² pih²¹
hi³ hu²¹ mí¹ñí¹ renh².

Lin¹ bíh¹ he³ ñí¹ hmá² cun³quionh³ máɨ³ hi³ háɨ³²
(Mateo 7:17-20; 12:34-35)

43 ”Tiá² lin¹ zia³² yáh³ hmá²
chu²¹ hi³ háɨ³² máɨ³ hlah³;
sa³jun³ zia³² siáh³ hmá² hlah³
hi³ lí¹³ ha³ máɨ³ chu²¹.

44 Quí¹ cun³quionh³ máɨ³ hi³
háɨ³² bíh¹ hmá² lí¹³ lɨ³cuoh²
tsú². Uá¹la³ mɨ³ hmá² sí² co²,
tiá² cun³² yáh³ tsú² tsɨ³ hmá²
ton², sa³jun³ mɨ³ uóun²jɨeh¹³
yáh³ cun³² tsú² siáh³ cuú²ñeh¹
tan³ mɨ³ juíh².

45 Tsá² chun¹ jmu² hi³ chu²¹
quí¹hliá² hi³ chu²¹ zia³² hñu³
tsí³; tɨ³la³ tsá² hláɨh¹ tsá² hon²
má¹ná¹, jmu² jmáh³la³ hi³
hlah³ bíh¹, quí¹hliá² hi³ hlah³
bíh¹ zia³² hñu³ tsí³ tsú². Quí¹
lɨ³ua³ cáun² hi³ ná¹canh² hñu³
jmí¹ hñu³ tsí³ tsú², hi³ jáun²
bíh¹ hué³² ho³ tsú².

Tun³ ñí¹ tsá² zih³² hñú³
(Mateo 7:24-27)

46 ”¿He³ láɨh³² sa³ juáh³
hnoh² hi³ Juóuh³² náh² jná¹³,

já² tiá² jmuh³² yáh³ hnoh² la³
cun³ hi³ juanh³² jná¹³?
47 Juanh²¹ jná¹³ ha³ lánh³
lɨ́n³ jan² tsá² ja³² ñí¹con² jná¹³,
tsá² ñi³nie¹³ jáɨ¹³ quion²¹ jná¹³
hi³ má²tí³² siáh³.
48 Tsá² la³ hí³ lɨ́n³ la³jmɨ́¹
lɨ́n³ jan² tsá² quiáh² ñe¹ ñí¹
ma³liáu³² jmɨ́h¹ hiah³² hñú¹³.
Má¹tɨ́³ jáun² quɨ́n¹ né³, ñí¹
quɨ́n¹ jáun² bíh¹ dí²chin³ tsú²
jmɨ́h¹ hiah³² hñú³ quioh²¹.
Hi³ jáun² nɨ́¹ má¹cá²chó³²
jáun² jmáɨ¹ hi³ lɨ³ hliáun³
jmɨ́² cua³, hi³ já³² jmáɨ² tiá³
lɨ́n³² ñí¹ zeh¹ jáun² hñú³, tiá²
tioh²¹ yáh³ jmáɨ² hi³ tsunh³
quí¹hliá² jmɨ́h¹ hiah³² hñú³
jáun² dí¹chin¹ ñí¹ quɨ́n¹ bíh¹.
49 Tɨ³la³ tsá² náɨ³² jáɨ¹³
quion²¹ jná¹³, tsá² tiá² má²tí³²
la³ cun³ hi³ juanh³² jná¹³, tsá²
la³ hí³ né³ lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jan²
tsá² jmu² hñú¹³ jmáh³la³ ñí¹
hué²¹, hi³ tiá² jmɨ́h¹ hiah³²
quiú²; jáun² nɨ́¹ má¹cá²chó³²
jáun² jmáɨ¹ hi³ lɨ³ hliáun³ jmɨ́²
cua³, hi³ já³² jmáɨ² tiá³ lɨ́n³²
ñí¹ zeh¹ jáun² hñú¹³ tsú²,
jáun² má¹jáun² quɨ́h³² bíh¹, hi³
má²juú¹ má²tsúnh¹³ cu³tí³.

7

Jesús jmah²³ tsá² quian²¹ hliáu³ tsá² chín¹
(Mateo 8:5-13)

1 Jmɨ́¹ cá¹tsan³ jáun² jáɨ¹³
hi³ ca³hléh³ Jesús ñí¹con² tsá²
hí³ né³, ngau³ tɨ³ juú² Caper-
naum.
2 Ñí¹ jáun² jmɨ́¹ zian² jan²
hliáu³ tsá² chín¹ tsá² *ro-
mano, hi³ jáun² tsá² hí³ jmɨ́¹
zian² jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹
joh¹, tsá² jmɨ́¹ hnio³ tsú²
lɨ́n³². Tsá² hí³ joh¹ tsú²
jmɨ́¹ rá²tsáun¹ lɨ́n²¹ hi³ jmɨ́¹
má²ñí¹jún³ cu³tí¹³.
3 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² hliáu³ tsá²
chín¹ hí³ hi³ zian² jan² tsá²
jmah²³ tsáu², tsá² jmáɨ² Jesús,
jáun² ca³zen³ dí² tsá² *judíos
tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú²,
hi³ tsa³zeh¹ tsú² Jesús tiá¹
jmu³ tiá³ hi³ chú³² hi³ já³² hi³
ja³jmah¹ tsá² má²dí¹hlánh¹ hí³
joh¹ tsú².
4 Jáun² tsá² má²lieih²¹ hí³
né³, ja³taunh²¹ bíh¹ ñí¹con²
Jesús, hi³ ca³ñí¹hiú² ñí¹mɨ², hi³
ñí¹juah²¹ la³ lá²:
—Cu³tí³ ca³tɨn¹ hliáu³ tsá²
chín¹ tsá² hɨen²³ jnoh¹ lá² hi³
hiáuh³ cáun² hi³ chú³² quián¹³
hnú²;
5 quí¹ jlánh¹ hniau³ tsú²
jnoh¹ tsá² ziáun² dí² hué³²
*Israel lá². Hnga² bíh¹ tsú²
ca³ma³hmah¹ hi³ lɨ³ cáun²
cuáh³² quiú¹³ jnoh¹ já¹ juú²
lá².
6 Hi³ jáun² ngau³ Jesús
quionh³ tsá² hí³, tɨ³la³ jmɨ́¹
má²ñí¹chau²¹ tsú² hñú¹³
hliáu³, jáun² hliáu³ tsá² chín¹
hí³ ca³zen³ ma³ jan² há²mei²¹
hi³ ja³zeh¹ Jesús la³ lá²:
—Hnú² Tɨ³², lɨ́²juáh³ hliáu³:
“Ha³ lɨ́² ma³tsan¹³ hnú² honh²
hi³ ñeih²¹ hnú² la³ tɨ³ hñu³²
jná¹³, quí¹ jun³ lin¹ tsáu² yáh³
jná¹³.
7 Cun³ñí¹ hi³ jáun² yáh³
tiá² lɨ́²chá³ jná¹³ tsɨn³² hi³ ñe¹

huen^{2}, hi^{3} ñí^{1}jɨe^{1} jná^{13} hnú^{2}. Jɨ́^{32}la^{3} ti^{3} jmúh^{13} hnú^{2} héih^{32} bíh^{1}, hi^{3} jáun^{2} lan^{13} tsá^{2} joh^{2} jná^{13}.

8 Quí^{1} ja^{3}bí^{1} jná^{13} siáh^{3} zian^{2} juóu^{32}, hi^{3} ja^{3}bí^{1} lɨ́n^{3} jná^{13} siáh^{3} hi^{3} chín^{1} ñí^{1}con^{2} hliáu^{3}. Jáun^{2} nɨ́^{1} má^{1}cá^{2}jmú^{32} jná^{13} héih^{32} ñí^{1}con^{2} lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} hí^{3} hi^{3} tsó^{32}, jáun^{2} tsau^{32} bíh^{1}; hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} juo^{13} jná^{13} jan^{2}: Ña^{32}, jáun^{2} ja^{32}; hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} juo^{13} jná^{13} tsá^{2} lɨ́n^{3} quian^{21} ná^{1}: Jmu^{3} hi^{3} lá^{2}, jáun^{2} jmu^{2} bíh^{1} tsú^{2}”.

9 Jmɨ́^{1} má^{2}lɨ́^{2}niéi^{32} jáun^{2} Jesús jáɨ^{13} hi^{3} lɨ́^{2}zen^{3} jáun^{2} hliáu^{3} tsá^{2} chín^{1} hí^{3} né^{3}, lɨ^{1} ca^{3}ja^{3}cáun^{2} bíh^{1} tsɨ́^{3}. Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}jɨ́en^{32} tsú^{2} tsá^{2} hí^{1}já^{2}táunh^{1} hí^{3} tɨ^{3} cu^{3}hna^{21}, hi^{3} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:

—Jná^{13} juanh^{32} ñí^{1}con^{2} hnoh^{2}, hi^{3} hí^{1} jan^{2} tsá^{2} zian^{2} hué^{32} *Israel lá^{2} tiá^{2} má^{2}ca^{3}chanh^{21} jná^{13}, tsá^{2} nio^{2} cáun^{2} tsɨ́^{3} la^{3}jmɨ́^{1} nio^{2} cáun^{2} tsɨ́^{3} *tsá^{2} cá^{2}jo^{21} lɨ́^{2}zen^{3} jáɨ^{13} lá^{2}.

10 Hi^{3} jáun^{2} jmɨ́^{1} ca^{3}cha^{3}tánh^{1} tsá^{2} ca^{3}ñí^{1}can^{32} hí^{3} jáɨ^{13} ñí^{1}con^{2} Jesús hñú^{13} hliáu^{3}, jáun^{2} ca^{3}jɨ́e^{3} tsú^{2} hi^{3} má^{2}laɨn^{32} bíh^{1} tsá^{2} jmɨ́^{1} tsáun^{1} hí^{3}.

Jesús jmu^{3} hi^{3} jenh^{13} jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3} hnáɨ^{3}

11 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2}, ngau^{3} Jesús cáun^{2} juú^{2} jmáɨ^{2} Naín, la^{3} má^{2}quionh^{3} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2}. Hi^{3} jmɨ́^{1} hí^{1}já^{2}táunh^{1} siáh^{3} juóun^{32} lɨ́n^{32} tsáu^{2} cu^{3}hna^{21} tsú^{2}.

12 Jmɨ́^{1} cá^{1}chó^{21} tsú^{2} jáun^{2} can^{32} juú^{2}, ca^{3}jɨ́e^{3} tsú^{2} hi^{3} ná^{1}jan^{2} tsáu^{2} jan^{2} hla^{1} hi^{3} má^{2}já^{2}hón^{32}, tsá^{2} jmɨ́^{1} jan^{2} tán^{1} jon^{2} jan^{2} tsá^{2}mɨ^{3} hnáɨ^{3}; hi^{3} jmɨ́^{1} hí^{1}já^{2}táunh^{1} siáh^{3} juóun^{32} tsá^{2} juú^{2} quionh^{3} tsú^{2}.

13 Jmɨ́^{1} ca^{3}jɨ́en^{32} jáun^{2} Tɨ^{32} Juo^{13} dí^{2} tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3}, ca^{3}ja^{3} mií^{3} tsɨ́^{3}, hi^{3} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2}:

—Ha^{3} lɨ́^{2} uó^{2}.

14 Jáun^{2} ca^{3}ja^{3}janh^{32} Jesús hi^{3} ca^{3}tí^{3} cuo^{2} ñí^{1} cuó^{2} hún^{1} hla^{1}, jáun^{2} ca^{3}tiánh^{3} tsá^{2} jmɨ́^{1} ná^{1}quian^{32} hí^{3} cuó^{2}. Jáun^{2} Jesús ca^{3}záɨh^{3} hla^{1} la^{3} lá^{2}:

—Hnú^{2}, tsá^{1}ñú^{1}, jná^{13} juanh^{32} náu^{2}.

15 Jáun^{2} né^{3}, hla^{1} hí^{3} la^{3}juɨ^{32} ca^{3}jenh^{13} hi^{3} ca^{3}náu^{2}, hi^{3} ca^{3}ma^{3}liáu^{32} hleh^{32}. Jáun^{2} Jesús ca^{3}jɨenh^{3} tsá^{1}ñú^{1} hí^{3} ñí^{1}con^{2} mí^{1}ziú^{13}.

16 Jáun^{2} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} jmɨ́^{1} tionh^{1} hí^{3} ñí^{1} jáun^{2} ca^{3}juénh^{2} hi^{3} ca^{3}ja^{3}cáun^{2} lɨ́n^{32} tsɨ́^{3}. Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}ma^{3}quien^{2} tsú^{2} Dió^{32}, hi^{3} ca^{3}juáh^{3}:

—¡Jan^{2} *tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32} pin^{3} má^{2}cá^{2}jnia^{3} ja^{1} ñí^{1} tiauh^{1} jnoh^{1} lá^{2}!

Ja^{3}bí^{1} ca^{3}juáh^{3} tsú^{2} siáh^{3}:

—¡Dió^{32} má^{2}cua^{3}ma^{3}hon^{3} tsá^{2} joh^{1}!

17 Hi^{3} jáun^{2} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} hɨ́n^{13} tɨ^{3} Judea, jɨ^{3} tsá^{2} tiáunh^{1} la^{3} cu^{3} la^{3} jéin^{3} jáun^{2}, ca^{3}lɨ^{3} ñi^{32} hi^{3} ca^{3}jmú^{3} Jesús la^{3} jáun^{2}.

Juan^{2} tsá^{2} jmɨ́^{1} zion^{2} tsáu^{2} jmáɨ^{2} zen^{2} tsáu^{2} ñí^{1}con^{2} Jesús (Mateo 11:2-19)

18 Jáun^{2} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3}
con^{2} Juan^{2} né^{3}, ca^{3}chá^{3} siáh^{3}
la^{3}jɨ́^{32} jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} Jesús.
Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} ca^{3}teh^{3} dí^{2} gon^{3}
tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2},
19 hi^{3} ca^{3}zen^{3} dí^{2} ñí^{1}con^{2}
Jesús hi^{3} tsa^{3}ngáɨ^{3} la^{3} lá^{2}: “¿Hí^{1}
hnú^{2} uá^{1} Tsá^{2} ca^{3}tɨn^{1} já^{32}, ho^{3}
hniáuh^{32} uá^{1} jan^{13} jnoh^{1} jan^{2}
tsá^{2} siánh^{3}?”
20 Jmɨ́^{1} ca^{3}cha^{3}táunh^{1} jáun^{2}
tsá^{2} hí^{3} ta^{3} ñí^{1} Jesús né^{3},
ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—Juan^{2} tsá^{2} zion^{2} hí^{3} jmáɨ^{2}
tsáu^{2} lɨ^{2}ze^{3} jnoh^{1} hi^{3} ja^{3}ngáɨ^{13}
jnoh^{1} ñí^{1}con^{2} hnú^{2} nɨ́^{1}juáh^{3}
hnú^{2} bíh^{1} Tsá^{2} lɨ́n^{3} Cristo, ho^{3}
nɨ́^{1}juáh^{3} hniáuh^{32} uá^{1} jan^{13}
jnoh^{1} tsá^{2} siánh^{3}.

21 Jáun^{2} la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}jáun^{2}
ca^{3}jmah^{3} Jesús juóun^{32} lɨ́n^{32}
tsá^{2} tsáun^{1} jɨ^{3} tsá^{2} ná^{1}cán^{23}
uu^{3}mí^{2}tsɨ^{32}, jɨ^{3} tsá^{2} tiáunh^{1}
jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} hñu^{3} tsɨ́^{3} nɨ́^{2}
siáh^{3}; hi^{3} ca^{3}nia^{3} tsú^{2} siáh^{3}
mɨ́^{1}ñí^{1} tsá^{2} ten^{3}.
22 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3}
tsú^{2} tsá^{2} cuá^{2}taunh^{21} hí^{3} la^{3}
lá^{2}:

—Cuá^{2}tánh^{1} náh^{2}, cuá^{2}zéih^{3}
náh^{2} Juan^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3}
má^{2}lɨ́^{2}jɨeh^{3} náh^{2} jɨ^{3} hi^{3}
má^{2}lɨ́^{2}niéih^{2} náh^{2} nɨ́^{2} siáh^{3};
cuá^{2}zéih^{3} náh^{2} tsú^{2} hi^{3} tsá^{2}
ten^{3} má^{2}jniá^{3} ñí^{1}, tsá^{2} hma^{2}
má^{2}ñi^{3}táunh^{1}, hi^{3} má^{2}laɨn^{32}
siáh^{3} tsá^{2} jmɨ́^{1} ná^{1}lɨ́n^{3} mɨ́^{1}uɨ́^{3}
*mɨ^{3}ho^{21} péin^{3}, hi^{3} tsá^{2} jmɨ́^{1}
te^{3} cua^{1} né^{3}, má^{2}náɨ^{32} bíh^{1},
hi^{3} má^{2}ca^{3}jenh^{13} bíh^{1} siáh^{3}
tsá^{2} jmɨ́^{1} má^{2}ná^{1}jún^{1}, hi^{3} tsá^{2}
tia^{3}mii^{2} né^{3}, má^{2}ná^{1}náɨ^{32} bíh^{1}
jú^{1} chú^{32} hi^{3} ha^{3} lánh^{3} rón^{32}
lɨ^{13} liáun^{3}.
23 Jlánh^{1} jmɨ́^{1} ren^{2} tsá^{2} tiá^{2}
lɨ́^{1} cha^{32} hliáun^{3} ñéih^{3} tsɨ́^{3} hi^{3}
ca^{3}tɨn^{1} jná^{13}.

24 Jmɨ́^{1} já^{1}tanh^{21} jáun^{2}
tsá^{2} ca^{3}zen^{3} hí^{3} Juan^{2} né^{3},
ca^{3}ma^{3}liáu^{32} Jesús hi^{3} ca^{3}chá^{3}
jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} Juan^{2} hí^{3}
ñí^{1}con^{2} tsá^{2} tionh^{2} hí^{3} la^{3} cu^{3}
la^{3} jéin^{3} ñí^{1} zenh^{1}, hi^{3} ca^{3}juáh^{3}
la^{3} lá^{2}:

—¿He^{3} dá^{2} jaun^{32} ca^{3}ñí^{1}jɨeh^{13}
hnoh^{2} ñí^{1} lɨ^{3} hué^{32} quiéin^{2}?
¿Hí^{1} ca^{3}ñí^{1}jɨeh^{13} hnoh^{2} cáun^{2}
hmá^{2} tá^{2} náɨ^{2} hi^{3} lɨ́^{1} quí^{2} lɨ́^{1}
jɨ́eh^{23} cun^{3}quionh^{3} chí^{3} juáh^{13}?

25 Hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} tiá^{2} la^{3} jáun^{2}
né^{3}, ¿he^{3} bíh^{1} ca^{3}ñí^{1}jɨeh^{13}
náh^{2}? ¿Hí^{1} ca^{3}ñí^{1}jɨen^{1} náh^{2}
jan^{2} tsá^{2}ñuh^{2} quih^{32} hmɨh^{32}
hi^{3} jlánh^{1} bí^{1} huá^{1}? Sá^{1}nɨ́^{2}
dú^{1} jɨe^{3} náh^{2}, tsá^{2} ná^{1}quih^{32}
hmɨh^{32} chú^{32} jniá^{3} tionh^{2} re^{2}
tɨn^{2} ñéih^{3} hñú^{13} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3}
re^{21} bíh^{1}.
26 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, ¿he^{3} bíh^{1}
ca^{3}ñí^{1}jɨeh^{13} náh^{2}? ¿Hí^{1}
ca^{3}ñí^{1}jɨen^{1} náh^{2} jan^{2} tɨ^{32} jë^{1}
Dió^{32}? Quí^{1} tson^{2} bíh^{1} cu^{3}tí^{3},
tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} hí^{3} má^{1}ná^{1}, tɨ^{3} jlánh^{1}
bíh^{1} quien^{2} la^{3} cónh^{3} bíh^{1}
lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32}.
27 Quí^{1} ñí^{1} Sí^{2} quioh^{21} Dió^{32}
rá^{1}ja^{32} jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} Juan^{2}
tsá^{2} ziau^{2} hí^{3} jmáɨ^{2}, hi^{3} juáh^{3}
la^{3} lá^{2}:

Sá^{1}nɨ́^{2} jɨe^{3}, jná^{13} zein^{21} jan^{2}
tsá^{2} tsa^{3}can^{32} jáɨ^{13} ta^{3}
tin^{2} la^{3} cun^{3} bí^{1} hnú^{2},

tsá^{2} hí^{3} bíh^{1} jmu^{3} hua^{3}jan^{21}
juɨ^{32} ñí^{1} cuóh^{13} hnú^{2}.

28 Jmɨ́^{1} má^{2}lɨ́^{2}chá^{32} Jesús
jáɨ^{13} nɨ́^{2} né^{3}, ca^{3}záɨh^{3} siáh^{3} tsá^{2}
hí^{3} la^{3} lá^{2}:

—Jná^{13} juanh^{32} ñí^{1}con^{2}
hnoh^{2}, hi^{3} tiá^{2} hin^{2} zian^{2}
hí^{1} jan^{2} yáh^{3} tsá^{2} jlánh^{1} bíh^{1}
quien^{2} la^{3} cónh^{3} bí^{1} Juan^{2}
ja^{1} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} ca^{3}lɨ^{3}zian^{2} ñí^{1}
hué^{21} lá^{2}; tɨ^{3}la^{3} cun^{3} jáun^{2} tsá^{2}
tiá^{2} lin^{1} ñí^{1} quien^{2} ja^{1} quioh^{21}
tsá^{2} má^{2}tionh^{2} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32},
tsá^{2} la^{3} hí^{3} bíh^{1} tɨ^{3} quien^{2} la^{3}
cónh^{3} bíh^{1} Juan^{2}.

29 Hi^{3} jáun^{2} la^{3}jɨ́n^{32} tsáu^{2},
la^{3} má^{2}quionh^{3} *tsá^{2} chi^{2}
hmah^{21}, tsá^{2} ca^{3}náɨ^{32} hí^{3}
jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}hléh^{3} jáun^{2} Juan^{2},
ca^{3}ma^{3}tson^{2} bíh^{1} tsú^{2} hi^{3} Dió^{32}
tɨn^{2} ra^{3}tsɨ^{32} re^{2} héih^{32}, la^{3} cun^{3}
la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} ca^{3}ziau^{3} hí^{3} Juan^{2}
jmáɨ^{2}.

30 Tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} *fariseos
má^{1}ná^{1}, la^{3} má^{2}quionh^{3} tsá^{2}
ná^{1}lɨ́n^{3} tɨ^{32} liei^{21}, tsá^{2} tiá^{2}
ca^{3}he^{3} hí^{3} hi^{3} ziau^{3} Juan^{2}
jmáɨ^{2}, tiá^{2} ca^{3}tɨ́^{3} yáh^{3} tsɨ́^{3} tsá^{2}
hí^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} jmɨ́^{1} hnió^{3}
Dió^{32} jmu^{3} ñí^{1}con^{2} tsú^{2}.

31 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, ¿hin^{2}
dá^{2} tsánh^{2} lɨ́^{13} cunh^{21} jná^{13}
quionh^{3} tsá^{2} zian^{2} jmáɨ^{1} hi^{3}
ziáun^{2} dí^{2} lá^{2}? Quí^{1} ¿hin^{2} yáh^{3}
tsánh^{2} lɨ́^{13} cunh^{3} tsú^{2}?

32 Lɨ́^{13} juáh^{13} la^{3} lá^{2}: Jmu^{2}
tsú^{2} la^{3}jmɨ́^{1} jmu^{2} tsá^{1}míh^{1}
ñi^{3}co^{1} já^{1} hmah^{21}. Ná^{1}hóh^{32}
tsú^{2} ca^{3}la^{3} hi^{3} jéinh^{32} hlah^{3},
hi^{3} zaɨh^{32} raɨnh^{21} la^{3} lá^{2}: “Sa^{3}
tiá^{2} ca^{3}lɨ^{3}hnáuh^{2} náh^{2} tsan^{13}
jmɨ́^{1} lɨ́^{2}jiéi^{13} jnoh^{1} jáun^{2} hmá^{2}
tá^{2} le^{2}, hi^{3} sa^{3}jun^{3} lɨ́^{2}uoh^{3} yáh^{3}
hnoh^{2} jmɨ́^{1} lɨ́^{1}jmú^{13} jnoh^{1}
siáh^{3} sun^{1} ca^{3}tɨ^{21} jmáɨ^{1} hi^{3}
nio^{2} hlah^{3} tsɨ́^{3} tsú^{2}”.

33 Juanh^{32} jná^{13} la^{3} nɨ́^{2},
quí^{1} cuan^{3} Juan^{2} tsá^{2} zion^{2}
hí^{3} tsáu^{2} jmáɨ^{2}, tsá^{2} tiá^{2} cúh^{2}
hí^{1}miih^{21}, sa^{3}jun^{3} hɨ́nh^{23} mu^{2}
ráu^{3} mɨ^{3} uóun^{2}jɨeh^{13}; hi^{3} jáun^{2}
hnoh^{2} né^{3} juáh^{3}: “Tsá^{2} hún^{1}
jmɨ́^{2}chí^{3} hláɨnh^{1} hñu^{3} tsɨ́^{3} bíh^{1}
hí^{3}”.

34 Jáun^{2} né^{3}, cuan^{3} siáh^{3}
jná^{13} Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2},
tsá^{2} cú^{2} tsá^{2} aɨh^{32} ná^{1}, tɨ^{3}la^{3}
hnoh^{2} né^{3}, juáh^{3} siáh^{3}: “¡Tsá^{2}
jlién^{3} bíh^{1} nɨ^{32}, hi^{3} hɨ́nh^{23}
siáh^{3} jmáɨ^{2}, tsá^{2} juónh^{23} re^{2}
quionh^{3} tsá^{2} ren^{2} tso^{3} jɨ^{3} tsá^{2}
chi^{2} hmah^{21} nɨ́^{2} siáh^{3}!”

35 Tɨ^{3}la^{3} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2}
cháunh^{23} re^{2} chí^{1} má^{2}jnia^{32} hi^{3}
chu^{21} bíh^{1} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} cháunh^{23}
tsɨ́^{3} Dió^{32}.

Jesús tsó^{32} hñú^{13} Sí^{1}mu^{21}, tsá^{2} fariseo

36 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3}, jan^{2}
tsá^{2} fariseo ca^{3}teh^{3} Jesús hi^{3}
tsa^{3}jmú^{3} má^{32} hñú^{13} dí^{2}. Jáun^{2}
né^{3}, ñéi^{1} bíh^{1} Jesús hñú^{13} tsá^{2}
hí^{3}, jáun^{2} ca^{3}cuá^{3} ñí^{1} mesa.

37 Jáun^{2} né^{3}, jan^{2} tsá^{2}mɨ^{3} tsá^{2}
juón^{1}, tsá^{2} zian^{2} juú^{2} jáun^{2},
ca^{3}lɨ^{3} ñi^{32} hi^{3} Jesús cuá^{1}jmu^{2}
má^{32} hñú^{13} tsá^{2} fariseo hí^{3},
jáun^{2} ñéi^{1} hi^{3} ñí^{1}can^{32} cáun^{2}
tse^{3} pih^{21} hi^{3} lɨ́^{3} cún^{1} tiáu^{2}
alabastro; hi^{3} jmɨ́^{1} ha^{21} no^{1}
má^{2}ró^{32}.

38 Hi^{3} jáun^{2} tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3}
ca^{3}ta^{3}zanh^{1} cu^{3}hna^{21} Jesús, hi^{3}
má^{2}ho^{2}; hi^{3} jáun^{2} ca^{3}ma^{3}jlɨh^{21}
tsú^{2} ta^{3} Jesús cun^{3}quionh^{3}
jmɨ́^{2}zɨ́h^{1} taɨn^{32} ñí^{1}, hi^{3}
jáun^{2} ca^{3}ma^{3}quiéin^{2} siáh^{3}
cun^{3}quionh^{3} jñú^{2}chí^{1} hnga^{2}.

Jmɨ́¹jáun² ca³hen³ tsú² ta³
Jesús, hi³ ca³jñéi³ tsú² siáh³
no¹ má²ró³².
39 Jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ jáun² tsá²
fariseo tsá² hñú¹³ ñí¹ cuá³
tsú² jáun², hi³ jmu² tsá²mɨ³
hí³ la³ jáun², jáun² ca³lɨ́n¹³
tsú²: “Sá¹jmɨ́¹ hi³ tson² jan²
tɨ³² jë¹ Dió³² tsá²ñuh² nɨ́², jmɨ́¹
lɨ³tsɨn² bíh¹ tsú² he³ ñí¹ tsá²mɨ³
dí¹tie²³ nɨ́² cuo², quí¹ tsá²mɨ³
juón¹ bíh¹ tsá²mɨ³ nɨ́²”.
40 Jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ Jesús
tsá² fariseo hí³ la³ lá²:
—Hnú² Sí¹mu²¹, zia³² cáun²
jáɨ¹³ hi³ juanh²¹ jná¹³ ñí¹con²
hnú².
Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³:
—¿He³ bíh¹ jmɨ́¹ juáh¹³ hnú²
Tɨ³²?
41 Hi³ jáun² Jesús ca³juáh³:
—Jmɨ́¹ zian² jan² tsá²
ca³chí² quɨe³ ñí¹con² gon³
tsáu². Jáun² né³, jan² tsá² hí³
jmɨ́¹ ren² hñá³ nio² hña³láu³
héih³² *cú¹tiáu², hi³ tsá² jan²
hí³ né³, jmɨ́¹ ren² tu³la³quia³
héih³² cú¹tiáu².
42 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñi³² tsá²
hí³ hi³ tá¹ gon³ tsá² ren²
hí³ quɨe³ tiú²uú² lɨ́¹³ yáh³
ma³hmah¹, jáun² cáun² lɨ́¹
ca³hin³ bíh¹ tsú² cú²jueh³²
hi³ jmɨ́¹ ren² tsú². Jáun² né³,
juáh¹³ hnú² neh²¹ ¿hin² tsánh²
tsá² gon³ hí³ lɨ́n²³ hnú² hi³
tɨ³ jlánh¹ má²hnio³ lɨ́n³² tsá²
ca³chí² hí³ quɨe³?
43 Hi³ jáun² Sí¹mu²¹ ca³ngáɨ³:
—Len³ jná¹³ tsá² ca³hin³
hliáun³ hi³ jmɨ́¹ ren² bíh¹.
—Tson² bíh¹ cu³tí³ la³ nɨ́²
—ca³juáh³ Jesús.
44 Tá¹la³ cuá¹jɨ́en³² tsú²
jáun² tsá²mɨ³ hí³ né³, ca³záɨh³
dí² Sí¹mu²¹ la³ lá²:
—Sá¹nɨ́² jɨen¹ dúh¹ tsá²mɨ³
lá². La³ cun³ jmɨ́¹ lɨ́¹hú²¹
jná¹³ hñuh³² hnú², tiá² jmáɨ²
lɨ²cuéh¹ yáh³ hnú² hi³ ren¹
jná¹³ tán², tɨ³la³ tsá²mɨ³ lá²
má²lɨ²ma³jlɨh²¹ tán² jná¹³
cun³quionh³ jmɨ́²zɨ́h¹ taɨn³²
ñí¹, hi³ má²lɨ²ma³quiéin² tsú²
siáh³ cun³quionh³ jñú²chí¹
hnga².
45 Hi³ sa³jun³ lɨ́²hen³ bíh¹
hnú² siáh³ ñi³² jná¹³ la³ cun³
hi³ jmɨ́¹ ca³tɨ²¹ hen³ tsú² jan²
tsá² cuá¹tén¹; tɨ³la³ tsá²mɨ³ lá²,
cun³ tiá² má²lɨ²tunh³ bíh¹ hi³
hen² tán² jná¹³ la³ cun³ jmɨ́¹
cuan¹ ná¹.
46 Ja³bí¹ la³ jáun² tiá² lɨ́²táh¹
yáh³ hnú² no¹ tsáɨh³ chin³²
jná¹³ jmɨ́¹ cuan¹ ná¹, tɨ³la³
tsá² lá² né³, má²lɨ²jñéi³ no¹
má²ró³² tán² jná¹³.
47 Jáun² juanh³² jná¹³,
uá¹jinh¹ hliáun³ tso³ jmɨ́¹ ren²
tsá² lá², tɨ³la³ má²cá²hin³ bíh¹,
quí¹hliá² jlánh¹ hniau³ tsú²
jná¹³; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² jmɨ́¹
la³ ren² cú¹pih²¹ tso³, jáun²
cú¹pih²¹ bíh¹ hniau³ tsú² jná¹³
nɨ́¹ má¹cá²hin³ tso³ quioh²¹.
48 Jáun² Jesús ca³záɨh³
tsá²mɨ³ hí³ la³ lá²:
—Má²cá²hin³ bíh¹ tso³
quián¹³ hnú².
49 Hi³ jáun² tsá² jmɨ́¹ tionh¹
hí³ ñí¹ mesa quionh³ tsú²
ca³juu³ ca³hlénh³, hi³ ca³juáh³:
—¿Hin² dá² tsánh² tsá² lá²,
hi³ jáun² sa³ tsáu¹³ tsáu² máh³
hin²³ tsú²?

50 Tɨ3la3 Jesús cáun2 ca3záɨh3
tsá2mɨ3 hí3 la3 lá2:
—Má2ca3liáun3 nú2 quí1hi3hliá2
má2nio2 cáun2 honh2 nú2.
Cuánh2 cáun2 hi3 re2 hi3 tɨn2.

8

Tsá2mɨ3 tsá2 má2hon3 Jesús

1 Jmɨ́1 lɨ21 jáun2 né3, ca3ñí1tɨ́2
ñí1ngɨ́2 Jesús juú2 ñí1 hliáun3,
jɨ3 juú2 míh1 juú2 siún1, la3
má2quionh3 tsú2 jáun2 tsá2
quian3tun3 hí3 hi3 ñí1can32 jú1
chú32, hi3 ca3ñí1hléh2 ca3tɨ21
ha3 lánh3 rón32 lɨ́13 tónh32 tsáu2
jo3cuo2 Dió32.

2 Ja3bí1 jmɨ́1 quionh3
tsú2 ma3 jan2 tsá2mɨ3 tsá2
má2ca3jmah3 tsú2 hí3 jmɨ́1tin2,
jɨ3 tsá2 má2ca3huen3 tsú2
jmɨ́2chí3 hláɨnh1 hñu3 tsɨ́3 nɨ́2
siáh3. Ja1 tsá2mɨ3 hí3 jmɨ́1
hí1tsau32 Má2réi3, tsá2 ja3
juú2 Magdalá, tsá2 ca3huen3
hí3 Jesús quiaun3 jmɨ́2chí3
hláɨnh1 hi3 jmɨ́1 tiáunh1 hñu3
tsɨ́3.

3 Ja3bí1 jmɨ́1 hí1tsau32 siáh3
mɨ́1 Juánh3 ñí2cuo2 tsá2 jmáɨ2
Chuza tsá2 jmɨ́1 chín1 hñú13
re21 Herodes; jɨ3 tsá2mɨ3
jmáɨ2 Susana nɨ́2, quionh3
siáh3 juóun32 tsá2mɨ3 ñí1 hná1
jáun2, tsá2 jmɨ́1 má2hon3 Jesús
cun3quionh3 hi3 zia32 quioh21.

Jesús jmu2 cáun2 jáɨ13
ca3tɨn1 jan2 tsá2 súh23 jún2
(Mateo 13:1-17; Marcos 4:1-12)

4 Hi3 jáun2 jmɨ́1jáun2
ca3cua3taunh21 tsá2 zian2
juú2 ñí1 hliáun3 hi3 ca3cuú2
ca3ngɨh32 ñí1 cuá3 Jesús.
Jmɨ́1jáun2 ca3jmú3 tsú2 cáun2
jáɨ13 ñí1con2 tsá2 hí3, hi3 lɨ́3 la3
lá2:

5 —Jmɨ́1 zian2 jan2 tsá2
ca3ñí1suh32 jún2 ñí1náɨ2
quioh21. Tá1la3 jmɨ́1 hí1súh23
tsú2 jáun2 jún2 né3, la3
ca3súh32 ca3lá2 hú1 juɨ32, hi3
jáun2 ca3ha3 ca3zauh3 tsáu2, hi3
ca3cúh2 siáh3 tan32.

6 Ja3bí1 ca3súh32 siáh3 ca3lá2
ñí1 lɨ́3 já1 quɨ́n1; jáun2 jmɨ́1
ca3hiá2, la3juɨ32 ca3lɨ3 quiéin2
bíh1, quí1hliá2 tiá2 cuóuh3 yáh3
ñí1 la3 jáun2.

7 Ja3bí1 ca3súh32 siáh3 ca3lá2
ñí1 la3 hiau2 ton2, hi3 jáun2 la3
má2quionh3 ton2 bíh1 ca3hiá2.
Jáun2 ton2 bíh1 jlánh1 tia3juɨ32
ca3quí2 cá2cuon3, hi3 jáun2
tiú2uú2 cá2cuon3 yáh3 jún2
jáun2.

8 Tɨ3la3 la3jɨ́32 jún2 ñí1 hná1
jáun2 né3 ca3súh32 ñí1 chu21
hué32, hi3 jáun2 ca3háɨ32 ca3la3
tɨ3 hña3láu3 máɨ3 la3 cun3 cá2
máɨ3 jún2 hi3 ca3súh3 tsú2
jáun2.

Jmɨ́1 má2lɨ́2juáh3 Jesús la3
nɨ́2, jáun2 ca3hléh3 tiá3 hi3
ca3juáh3:

—¡Nɨ́1juáh3 tson2 tsɨ21 cuáh3
náh2, jáun2 niéɨ2 náh2!

9 Jmɨ́1 lɨ21 jáun2 né3, ca3mɨ́3
tsá2 haɨn21 hí3 tɨ3 con2 tsú2
hi3 jmu3 tsú2 na21 jáɨ13 hi3
má2lɨ́2juáh3 jáun2.

10 Jáun2 Jesús ca3záɨh3 tsá2
hí3 la3 lá2:
—Hnoh2 bíh1 tsá2 ca3tɨn1
náh2 hi3 lɨ3 ñíh13 jáɨ13 hi3 jmɨ́1
ná1hmá1 ná1jnɨ́1 ca3tɨ21 ha3
lánh3 rón32 lɨ́13 tónh32 tsáu2

jo³cuo² Dió³²; tɨ³la³ tsá² ñí¹ hná¹ nɨ́² né³, jɨ́³²la³ ti³ náɨ³² tsú² cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ jmu² bíh¹ jná¹³. Hi³ jáun² uá¹jinh¹ jɨ́e²³ tsú², tɨ³la³ cun³ jáun² tá²tonh¹ tsú² la³jmɨ́¹ lɨ́³ tiá² hi³ lɨ́²jɨ́e³ bíh¹, hi³ uá¹jinh¹ náɨ³² tsú², tɨ³la³ cun³ jáun² tiá² ngɨ²³ yáh³ tsú² siáh³.

Jesús jmu² na²¹ jáɨ¹³ ca³tɨn¹ tsá² súh²³ hí³ jún²
(Mateo 13:18-23; Marcos 4:13-20)

11 ”Jáɨ¹³ hi³ má²lɨ́²juánh³² jná¹³ nɨ́² niéɨh³ la³ lá²: Jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ jún²;
12 hi³ jáun² tsá² náɨ³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² né³, lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hú¹ juɨ³², tɨ³la³ tsá² hláɨnh¹ né³ ja³² hi³ quin²³ jáɨ¹³ jáun² hñu³ tsɨ́³ tsá² hí³; quí¹ nɨ́¹ ca³taunh³ tsú² ta²¹, hi³ jáun² lɨ́¹³ liáun³.
13 Jáun² tsá² he² jáɨ¹³ tia³ juɨ³² lɨ́n³² né³, hi³ ca³la³ hi³ hiún² lɨ́n³² tsɨ́³ jmu², tsá² la³ hí³ dá² lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ ja¹ quɨ́n¹ ñí¹ cá¹súh²¹ jáun² jún²; tia³ juɨ³² lɨ́n³² bíh¹ ca³hiá² jmɨ́¹ ca³hiá², tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ tiá² hliáun³ chí² jmu² chá²³ yáh³, hi³ jáun² tiá² lɨ³uén²³. Jáun² uá¹jinh¹ ca³taunh³ tsú² ta²¹ cu³tiá³, tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³lɨ³ zia³² uu³mí²tsɨ³² ñí¹con² tsú², tɨ³ có³² bíh¹ ca³náu².
14 Ja³bí¹ zian² tsá² náɨ³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hué³² ñí¹ ca³hiau² ton² ñí¹ cá¹súh²¹ jáun² jún². Tɨ³la³ tá¹la³ chí¹cuóun² tsú² jáun² cun³quionh³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³², ja³² hñu³ tsɨ́³ tsú² hi³ zaɨn³² hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá², hi³ má²hiún² tsú² tsɨ́³ quionh³ hi³ jáun², hi³ jlánh¹ lɨ́¹ quí² lɨ́¹ cha³² tsú² hliáun³ ñéiɨh³ tsɨ́³ ca³tɨ²¹ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá², hi³ jáun² tiá² hi³ lau³² yáh³ ñí¹con² tsá² la³ hí³.
15 Tɨ³la³ tsá² he² re² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² nɨ́¹ má¹ca³náɨ³² né³, lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hué³² chu²¹ ñí¹ cá¹súh²¹ jáun² jún². Tsá² la³ hí³ bíh¹ tsá² zánh²³ tiá³ jáɨ¹³ jáun², tsá² cueh³² tsɨ́³, hi³ jáun² loh¹³ hliáun³.

Jesús jmu² siáh³ cáun² jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ cáun² sɨ́²
(Mateo 5:15-16; Marcos 4:21-25; Lucas 11:33-36)

16 ”Nɨ́¹juáh³ tsá² héinh²³ sɨ́² hñú¹³, hí¹ jan² yáh³ tsá² la³ hí³ tiá² hi³ jláɨ²³ sɨ́² jáun² quioh²¹, sa³jun³ zih³² tsú² ñeh² jen³; tɨ³la³ dí²chí³ tsú² chi³cuú² bíh¹ ñí¹ lɨ́¹³ taɨ²¹ joh¹ tá¹ cáun² ñéiɨh³, hi³ jáun² jniá³ lɨ́¹³ jeinh²¹ lɨ³ua³ jan² tsá² hí³ ñéiɨh³.
17 Quí¹ hí¹ cáun² yáh³ hi³ ná¹hmá¹ tiá² zia³² hi³ juáh¹³ hi³ tiá² lɨ́¹³ jniá³, hi³ hí¹ cáun² yáh³ siáh³ hi³ ná¹hmá¹ ná¹jnɨ́¹ tiá² zia³² hi³ juáh¹³ hi³ tiá² lɨ́¹³ jñéiɨh³, chau³² bíh¹ jmáɨ¹ hi³ lɨ́²ñɨ³² tsáu².
18 ”Jáun² né³, quian² náh² hua³hí¹³ hi³ niéɨ² náh² re²; quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² má²ca³ngɨ¹³ re², tsá² la³ hí³ tɨ³ lɨ³mí¹ hliáun³ ngɨ¹³ bíh¹; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² re² ngɨ²³ né³, tsá² la³ hí³ tɨ³ lɨ³mí¹ tiú²uú²

ngɨ[13] bíh[1] lɨ[3]ua[3] cáun[2] hi[3] jmɨ́[1] lɨ́n[23] tsú[2] hi[3] má[2]ngɨ[23] ca[3]lá[2].

Mí[1]ziú[13] Jesús má[2]já[2]jɨe[3] quionh[3] tsá[1] raɨnh[21]
(Mateo 12:46-50; Marcos 3:31-35)

19 Hi[3] jáun[2] cuan[3] mí[1]ziú[13] Jesús la[3] má[2]quionh[3] jɨ[3] tsá[1] raɨnh[21] dí[2] ñí[1] cuá[3], tɨ[3]la[3] tiá[2] lɨ[3] yáh[3] tónh[32] tsú[2] la[3] tɨ[3] ñí[1] cuá[3] dí[2], quí[1] juóun[32] lɨ́n[32] bíh[1] tsáu[2] ná[1]ngɨh[32].

20 Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]nga[3] tsáu[2] jáɨ[13], hi[3] ca[3]juáh[3]:

—Mí[2]ziúh[2] hnú[2] quionh[3] tsá[1] renh[2] hnú[2] tionh[2] cheih[32] nɨ́[2], hi[3] hnió[3] tsú[2] jɨ́e[32] hnú[2].

21 Tɨ[3]la[3] Jesús né[3], ca[3]záɨh[3] tsá[2] ná[1]ngɨh[32] hí[3] la[3] lá[2]:

—Tsá[2] náɨ[32] jáɨ[13] quioh[21] Dió[32], hi[3] má[2]tí[32] siáh[3], tsá[2] la[3] hí[3] bíh[1] ná[1]lɨ́n[3] mí[2]zia[32] jná[13] jɨ[3] jon[3] renh[2] jná[13] nɨ́[2] siáh[3].

Jesús jmu[2] hi[3] niau[21] tie[3] jmáɨ[2] jɨ[3] chí[3]
(Mateo 8:23-27; Marcos 4:35-41)

22 Ca[3]chó[32] cáun[2] jmáɨ[1] hi[3] ca[3]hi[3] Jesús cáun[2] mu[2] la[3] má[2]quionh[3] tsá[2] haɨn[21] hí[3] tɨ[3] con[2]; jáun[2] ca[3]záɨh[3] dí[2]:

—Ma[3]tsáu[13] tɨ[3] jo[21] jmáɨ[2] ó[32].

Jáun[2] ja[3]taunh[21] bíh[1] tsú[2].

23 Tá[1]la[3] jmɨ́[1] hí[1]tsá[2]táunh[1] tsú[2] jáun[2] né[3], ca[3]cuóun[2] Jesús hñu[3] mu[2]. Jáun[2] cu[3]diá[2]jan[2] ca[3]ja[3] chí[3] tiá[3] lɨ́n[32], hi[3] ca[3]la[3] jmɨ́[1] má[2]hí[1]conh[32] yáh[3] jmáɨ[2] hñu[3] mu[2], ca[3]la[3] háɨnh[13] lɨ́n[21] bíh[1] ca[3]lɨ[3].

24 Hi[3] jáun[2] ca[3]ñí[1]ñi[13] tsú[2] Jesús, hi[3] ca[3]záɨh[3] dí[2] la[3] lá[2]:

—¡Tɨ[32], Tɨ[32], hénh[3] máh[3] má[2]tsá[2]hanh[32] dí[2] hñu[3] jmáɨ[2]!

Hi[3] jáun[2] ca[3]náu[2] Jesús hi[3] ca[3]jin[3] jmáɨ[2] hi[3] ja[32] jáun[2] ma[3] cu[3] tsɨn[1] quionh[3] chí[3], hi[3] jáun[2] la[3] cun[3] jmɨ́[1]jáun[2] ta[3]no[1] tie[3] pih[21].

25 Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]záɨh[3] dí[2] tsá[2] haɨn[21] hí[3] tɨ[3] con[2]:

—¿He[3] lɨ[3], jáun[2] sa[3] tiú[2]uú[2] cáun[2] ná[1]tioh[3] honh[2] hnoh[2]?

Tɨ[3]la[3] tsá[2] hí[3] má[1]ná[1], lɨ́[1] ca[3]ta[3]ná[1]juenh[21] bíh[1], hi[3] ca[3]juu[3] ca[3]hlénh[3] ja[1] hmóu[32]:

—¿Hin[2] dá[2] tsánh[2] tsá[2] nɨ́[2], hi[3] jáun[2] sa[3] lɨ́[2]quien[2] máh[3] héih[32] quioh[21] tsú[2] ñí[1]con[2] jmáɨ[2] quionh[3] chí[3]?

Tsá[2]ñuh[2] tiáunh[1] juóun[32] lɨ́n[32] jmɨ́[2]chí[3] hláɨnh[1] hñu[3] tsɨ́[3]
(Mateo 8:28-34; Marcos 5:1-20)

26 Jmɨ́[1] lɨ[21] jáun[2] né[3], ca[3]cha[3]táunh[1] tsú[2] hué[32] quioh[21] tsá[2] Gadara, juú[2] nio[2] tɨ[3] jo[21] jmáɨ[2], ñí[1] jniá[3] hué[13] Galilea.

27 La[3] cun[3] jmɨ́[1] cuá[1]han[3] jáun[2] Jesús hñu[3] mu[2] jáun[2], ja[3] jan[2] tsá[2]ñuh[2] ta[3] ñí[1], tsá[2] zian[2] juú[2] jáun[2]. Jmɨ́[1] má[2]ngau[32] jmáɨ[1] lɨ́n[21] bíh[1] hi[3] tiáunh[1] jmɨ́[2]chí[3] hláɨnh[1] hñu[3] tsɨ́[3] tsá[2] hí[3]. Tsá[2] hí[3] tiá[2] ha[1] jmɨ́[1] quɨh[32], sa[3]jun[3] jmɨ́[1] cuá[3] hñú[13], tɨ[3]la[3] ñéih[3] jéin[3]lo[1] táun[3] ñí[1] tiáunh[1] hla[1] bíh[1] jmɨ́[1] cuá[3] tsú[2].

28 Jáun[2] la[3] cun[3] jmɨ́[1] ca[3]jɨ́en[32] jáun[2] tsá[2] hí[3] Jesús, ca[3]hóh[32] tiá[3] lɨ́n[32],

hi³ ca³ñí¹di³jñí³² hi³ ca³jmú³ cuá¹hin³ la³ tɨ³ hué³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿He³ ca³tɨn¹ hnú² quiúnh¹ jná¹³, hnú² Jesús Jon² Dió³² Tsá² cú² juenh²? Mɨ́²³ jná¹³ hi³ ha³ lɨ́² jmú² hnú² hian² honh² ñí¹con² jná¹³.

29 La³ nɨ́² ca³juáh³ tsá² hí³ quí¹hliá² má²dí¹jmu² Jesús héih³² hi³ huén³² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsú². Hliáun³ jéin³² má²ca³jmú³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hí³ hian² tsɨ́³, hi³ má²ca³zaunh³ tiá³ quioh²¹ tsú² jmɨ́¹tin², hi³ jáun² uá¹jinh¹ má²ca³hñéi³² tsáu² quioh²¹ tsú² cun³quionh³ hñe¹³ jɨ³ cá²den¹ná¹ nɨ́², hi³ ca³jmú³ tsú² hua³hí¹³ nɨ́² siáh³, tɨ³la³ cun³ jáun² ca³ca³ bíh¹ tsú² hi³ jáun²; hi³ jáun² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hí³ ca³di³quian³ jmáɨ¹ tsá² hí³ hi³ tsó³² la³ tɨ³ ñí¹ lɨ́³ hué³² quiéin².

30 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³ ñí¹con² tsá² hí³:

—¿Ha³ lánh³ jmáɨ² hnú²?

Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³:

—Cu³ Nió³ bíh¹ jmáɨ² jná¹³.

Hi³ jáun² la³ jáun² ca³juáh³ tsú² quí¹hi³hliá² jmɨ́¹ tiáunh¹ juóun³² lɨ́n³² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsú².

31 Jáun² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hí³ ca³hiu³ ca³mɨ́³ lɨ́n³² hi³ tiá² ze³ Jesús tɨ³ hñu³ háunh³.

32 Tsoh² máh³ zeh² có³² jáun² né³, jmɨ́¹ tiáunh¹ juóun³² mí²ñí³ hi³ jmɨ́¹ ná¹cúh² háu², jáun² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hí³ né³, ca³hiu³ ca³mɨ́³ hi³ tsa³tiónh³² hñu³ tsɨ́³ mí²ñí³ hí³. Jáun² ca³cué³ bíh¹ Jesús jáɨ¹³.

33 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³huén² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hí³ hñu³ tsɨ́³ tsá² hí³, hi³ jáun² ca³ñí¹tiónh²¹ hñu³ tsɨ́³ mí²ñí³. Jáun² la³jɨ́n³² mí²ñí³ hí³ ca³cuóun³ cú²hé² lɨ́n³² tɨ³ ñí¹ dí¹jɨ²³ ñí¹ hlah³ lɨ́n²¹, jáun² ca³sunh³ chu³ jmáɨ², hi³ jáun² ca³hnúh³² jmáɨ².

34 Jáun² tsá² jmɨ́¹ ná¹jmu² hua³hí¹³ mí²ñí³ hí³ ca³cuóun³ jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ hi³ lɨ³ la³ jáun², hi³ ja³tanh²¹ hi³ ca³ñí¹chá² tɨ³ já¹ juú² jɨ³ ñí¹ náɨ² nɨ́², hi³ má²lɨ́²jɨ́e³ jáun² la³ jáun².

35 Hi³ jáun² tsá² ca³náɨ³² hí³ jáɨ¹³ jáun² né³, ca³ñí¹jɨ́e¹³ nɨ́¹juáh³ he³ dá² má²lɨ³², jáun² ca³cha³táunh¹ la³ tɨ³ ñí¹ zenh¹ Jesús, hi³ ca³jɨ́en³² tsú² siáh³ tsá² jmɨ́¹ tiáunh¹ hí³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³, hi³ má²cuá¹tón²¹ ta³ ta³ Jesús, hi³ má²quih³² ha¹, hi³ má²chun¹, ha³ tiú²uú² ngo² yáh³. Hi³ jáun² tsá² ca³cha³táunh¹ hí³ né³, ca³juénh² lɨ́n³² bíh¹.

36 Jáun² tsá² ca³jɨ́e³ hí³ la³ cun³ hi³ má²lɨ³² jáun² ca³chá³ ha³ lánh³ rón³² lan³ tsá² jmɨ́¹ tiáunh¹ hí³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³.

37 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² jáun² tsá² hɨ́n¹³ hí³ juú² Gadara la³ jáun² né³, jáun² ca³la³ ca³juénh² lɨ́n³² bíh¹; hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá² hí³ ca³mɨ́³ hi³ cua³haɨn³² Jesús hué³² jáun² quioh²¹ dí². Hi³ jáun² Jesús ca³hi³ siáh³ hñu³

mu² hi³ ngah³ juɨ³² ñí¹ ja²¹.
38 Tɨ³la³ ñeh² bíh¹ hi³ tsánh³² Jesús, jáun² tsá² jmɨ́¹ tiáunh¹
hí³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ ca³hiu³ ca³mɨ́³ ñí¹con² Jesús
hi³ tsó³² dí² quionh³ tsú². Tɨ³la³ Jesús má¹ná¹, ca³hah²
jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ héih³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
39 —Cuánh² hnú² hñuh³², cuá²chá¹ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³
má²lɨ́²jmú³ Dió³² ñí¹con² nú².
Jáun² tsá² hí³ ngah³ hi³ ca³ñí¹chá² tɨ³ já¹ juú² la³ cun³
hi³ má²lɨ́²jmú³ jáun² Jesús ñí¹con² dí².

Jesús ja³jmah¹ jon² Jairo; hi³ hú¹ juɨ³² jáun² né³, lan² siáh³ jan² tsá²mɨ³ tsáun¹

(Mateo 9:18-26; Marcos 5:21-43)

40 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³chánh³² Jesús tɨ³ jo²¹ jmáɨ², hi³ jáun²
juóun³² lɨ́n³² tsáu² ca³heh³ tsú²
hi³ hiún² lɨ́n³² tsɨ́³, quí¹hliá²
la³jɨ́n³² tsá² hí³ jmɨ́¹ ná¹jaun²
tsú².
41 Jmɨ́¹jáun² ca³chó³² jan²
tsá² jmáɨ² Jairo, tsá² jmɨ́¹ chín¹
cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos
ñí¹ jáun²; jáun² ca³di³jñí³² hi³
ca³jmú³ cuá¹hin³ la³ tɨ³ hué³²
ta³ ñí¹ Jesús, hi³ ca³hiu³ ca³mɨ́³
dí² hi³ tsó³² tsú² la³ tɨ³ hñú¹³
dí²,
42 quí¹hliá² jmɨ́¹ má²ñí¹jún³
mɨ́¹míh¹ tsá² jan² tán¹
jon² tsú². Mɨ́¹míh¹ hí³
jmɨ́¹ má²hún¹ quia³tún³
mii². Tá¹la³ hí¹tsau³² jáun²
Jesús hñú¹³ tsá² hí³, jmɨ́¹
hí¹tsá²táunh¹ juóun³² lɨ́n³²
tsáu² cu³chin¹ cu³hna²¹ tsú²,
ca³la³ má²chí¹cuú² chí¹jaɨn³²
bíh¹ tsú².
43 Hi³ jáun² ja¹ ñí¹
hí¹tsá²táunh¹ tsú² jáun² né³,
jmɨ́¹ hí¹tsau³² jan² tsá²mɨ³,
tsá² jmɨ́¹ tsáun¹ hi³ jmɨ́¹
zian² jmɨ́²hán¹ má²tí³ cun³
quia³tún³ mii². Ca³tsá³² bíh¹
la³jɨ́³² hi³ jmɨ́¹ zia³² quioh²¹
tsú², tɨ³la³ cun³ jáun² hí¹ jan²
yáh³ tɨ³² mɨ́³ tiá² ca³tioh²¹ hi³
jmah³ tsá² hí³.
44 Jáun² tsá²mɨ³ hí³ ngau³
tɨ³ cu³hna²¹ Jesús, hi³ ca³tí³
dí² cuo² zéɨ¹ ha¹ tsú²; jáun²
la³ cun³ jmɨ́¹jáun² ca³hná³
jmɨ́²hán¹ tsá² hí³.
45 Hi³ jáun² Jesús ca³juáh³:
—¿Hin² tsánh² lɨ́²tie³ jná¹³
cuo²?
Tɨ³la³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin²
ca³ton³.
Jáun² Pé¹ ca³juáh³ la³ lá²
quionh³ tsá² quionh³:
—Tɨ³², já² la³jɨ́n³² tsáu² bíh¹
jmu² hi³ chí¹cuú² chí¹jaɨn³²
hnú², hi³ cuú² hliau² tsú²
hnú². [Sa³ hin² lɨ́²tie³ jná¹³
cuo² yáh³ juánh³ nú².]
46 Tɨ³la³ Jesús ca³juáh³ siáh³:
—Cu³tí³ bíh¹ lɨ́²tie³ jná¹³
jan² tsáu² cuo², quí¹hliá² ca³lɨ³
liei²¹ jná¹³ hi³ lɨ́²jmú³ ta²¹ pí³
quion²¹.
47 Jmɨ́¹ ca³lɨ³ lieih²¹ jáun²
tsá²mɨ³ hí³ hi³ tiá² la³ lɨ́¹³
yáh³ hính³², jáun² ca³la³
má²juán²³ hi³ má²juénh² ja³
hi³ ca³ñí¹di³jñí³², hi³ ca³jmú³
cuá¹hin³ la³ tɨ³ hué³² ta³ ñí¹
Jesús; hi³ jáun² ca³chá³ tsú²
ñí¹ ta³ ñí¹ la³jɨ́n³² tsáu² hi³ he³

ca³tɨ²¹ lɨ́²tí³ dí² cuo² ha¹ Jesús, jɨ³ he³ lánh³ rón³² lan³ tsú² siáh³ ca³la³ cun³ jmɨ́¹jáun².

48 Jáun² Jesús ca³juáh³ la³ lá² ñí¹con² tsá²mɨ³ hí³:

—Hnú² jón³, má²laɨn³² hnú² quí¹ cun³ñí¹ hi³ lɨ́²cháh¹ nú² cáun² honh². Cuánh² hnú² cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

49 Tá¹la³ jmɨ́¹ dí¹hleh³² jáun² Jesús, cuan³ jan² tsá² hñú¹³ Jairo tsá² chín¹ hí³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos, jáun² ca³záɨh³ dí² Jairo la³ lá²:

—Má²jun² bíh¹ mɨ́¹míh¹ jónh³² hnú², ha³ lɨ́²uú² ma³tsan¹³ tsɨ́³ Tɨ³² nɨ́².

50 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³náɨ³² Jesús jáɨ¹³ jáun² né³, ca³juáh³:

—Ha³ lɨ́² juenh³, ñí¹ jɨ́²¹la³ chá¹ hnú² cáun² honh² bíh¹, hi³ jáun² lan¹³ jónh³² hnú².

51 Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jáun² Jesús hñú¹³ tsá² hí³ né³, tiá² jáɨ¹³ ca³cuéh³ yáh³ tsú² tsáu² hi³ tónh³² ñéih³, jɨ́³²la³ Pé¹ quionh³ Jacobo, Juan² nɨ́², jɨ³ jméɨ² mí¹ziú¹³ bíh¹ mɨ́¹míh¹ hí³ ca³cuéh³ tsú² jáɨ¹³.

52 La³jɨ́n³² bíh¹ tsá² jmɨ́¹ má²tionh² hí³ jmɨ́¹ ná¹tɨ́² ná¹hóh³² hi³ ná¹ho² ná¹jngɨh² hi³ ca³tɨn¹ mɨ́¹míh¹ hí³. Tɨ³la³ Jesús ca³juáh³:

—Ha³ lɨ́² uó² náh², ha³ tiá² rá²jún¹ yáh³ mɨ́¹míh¹ lá², quí¹ rá²cuóun¹ bíh¹ tsú².

53 Tɨ³la³ tsá² hí³ né³, lɨ́¹ ca³ju³ ca³ngáɨ³ bíh¹, quí¹hliá² jmɨ́¹ ná¹ñi³² tsú² hi³ cu³tí³ bíh¹ má²rá²jún¹ mɨ́¹míh¹.

54 Tɨ³la³ Jesús cáun² ca³zanh³ bíh¹ cuo² hla¹ mɨ́¹míh¹ hí³, hi³ ca³hléh³ tiá³, hi³ ca³juáh³:

—¡Mɨ́¹míh¹, náu²!

55 Hi³ jáun² ca³jenh¹³ siáh³ mɨ́¹míh¹ hí³, hi³ jáun² la³juɨ³² ca³náu² bíh¹. Hi³ jáun² ca³jmú³ Jesús héih³² hi³ ma³ton³ tsú² mɨ́¹míh¹.

56 Jáun² lɨ́¹ ca³ta³ná¹jɨ́e³² bíh¹ jméi² mí¹ziú¹³ mɨ́¹míh¹ hí³, tɨ³la³ Jesús ca³jmú³ héih³² hi³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² hniáuh³² záɨh³² tsú² ca³tɨ²¹ hi³ má²lɨ³² jáun² la³ jáun².

9

Jesús zen² tsá² quian³tun³ hi³ tsa³hléh² jú¹ chú³²

(Mateo 10:5-15; Marcos 6:7-13)

1 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³ngɨh³ Jesús tsá² quian³tun³ hí³, hi³ ca³cuéh³ dí² tsá² hí³ pí³ hi³ lɨ́¹³ huen³ tsú² la³jánh³ dú¹ ñí¹ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu², jɨ³ hi³ jmah³ tsú² siáh³ tsá² ná¹tsáun¹ la³jɨ́³² ñí¹ mɨ́¹uɨ́³;

2 jáun² ca³zen³ tsú² tsá² hí³ hi³ tsa³hléh² jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ tónh³² tsáu² jo³cuo² Dió³², hi³ tsa³jmah¹ tsú² tsá² tsáun¹ siáh³.

3 Jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ tsú² tsá² hí³ la³ lá²:

—Hí¹ cáun² yáh³ hi³ quioh²¹ hú¹ juɨ³² tiá² hniáuh³² ñí¹quiánh¹ náh². Lɨ́² cán² náh² hmá²hu²¹, sa³jun³ tuh³², sa³jun³ má³², hi³ sa³jun³ quɨe³. Ñí¹ jɨ́²¹la³ quián² ma³ cáun²

hmɨh^{32} cháu^{3} bíh^{1}, tɨ^{3}la^{3} lɨ́^{2} cán^{2} tun^{3} má^{1}ná^{1}.
4 Jáun^{2} lɨ^{3}ua^{3} cáun^{2} hñú^{3} ñí^{1} chauh^{21} náh^{2} jáun^{2}, ñí^{1} jáun^{2} bíh^{1} tianh^{13} náh^{2} ca^{3}la^{3} ñí^{1} cá^{1}chó^{21} jmáɨ^{1} hi^{3} huen^{13} náh^{2} juú^{2} jáun^{2}.
5 Nɨ́^{1}juáh^{3} ca^{3}cha^{3}táunh^{1} náh^{2} ñí^{1} tiá^{2} hnió^{3} tsú^{2} he^{3} náh^{2}, cu^{3}tsa^{32} huen^{3} náh^{2} cú^{2}jueh^{32} juú^{2} la^{3} jáun^{2}, súh^{3} náh^{2} hliáu^{2} quian^{21} tanh^{1} ñí^{1} jáun^{2}, hi^{3} jáun^{2} la^{3} jáun^{2} lɨ^{3} lin^{1} hi^{3} tiá^{2} ca^{3}quiú^{1} ca^{3}jéi^{13} náh^{2} tsú^{2}.
6 Hi^{3} jáun^{2} jmɨ́^{1}jáun^{2} já^{1}taunh^{21} tsú^{2} juú^{2} ñí^{1} hliáun^{3} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}hléh^{2} jú^{1} chú^{32} quioh^{21} Dió^{32}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}jmah^{3} tsú^{2} tsá^{2} tsáun^{1} ca^{3}la^{3} jɨ́^{32} juú^{2} ñí^{1} ca^{3}cha^{3}táunh^{1}.

Jmɨ́^{1} jun^{1} Juan^{2} tsá^{2} ziau^{2} jmáɨ^{2}
(Mateo 14:1-12; Marcos 6:14-29)

7 Hi^{3} jáun^{2} jmáɨ^{1} jáun^{2}, Herodes, tsá^{2} cuá^{1}lɨ́n^{3} ta^{21} hué^{13} Galilea, ca^{3}lɨ^{3} ñi^{32} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} jmu^{2} Jesús; hi^{3} tiá^{2} jmɨ́^{1} ñi^{32} yáh^{3} tsú^{2} he^{3} hniáuh^{32} lɨn^{13}, quí^{1}hliá^{2} ma^{3} jan^{2} tsáu^{2} jmɨ́^{1} ná^{1}juáh^{23} hi^{3} hla^{1} Juan^{2} tsá^{2} jmɨ́^{1} zion^{2} tsáu^{2} jmáɨ^{2} bíh^{1} má^{2}ca^{3}jenh^{13} ja^{1} tsá^{2} má^{2}cá^{2}tsan^{3};
8 hi^{3} ma^{3} jan^{2} siáh^{3} tsá^{2} siánh^{3} jmɨ́^{1} ná^{1}juáh^{23} hi^{3} Líh^{3} tsá^{2} jmɨ́^{1} lɨn^{3} *tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32} bíh^{1} néh^{1} hí^{3}, hi^{3} má^{2}cá^{2}jnia^{3} siáh^{3}. Ja^{3}bí^{1} ma^{3} jan^{2} tsá^{2} siánh^{3} siáh^{3} jmɨ́^{1} ná^{1}juáh^{23} hi^{3} hí^{3} bíh^{1} jan^{2} tsá^{2} jmɨ́^{1} lɨn^{3} tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32} jmɨ́^{1}tin^{2} lɨn^{32}, hi^{3} má^{2}ca^{3}jenh^{13} ja^{1} hla^{1}.
9 Tɨ^{3}la^{3} Herodes ca^{3}juáh^{3}:

—Huen^{2} bíh^{1} jná^{13} ca^{3}jmú^{32} héih^{32} hi^{3} tsa^{3}quiéih^{3} tsú^{2} cun^{3} ngá^{13} mí^{1}táɨ^{3} láɨ^{1} Juan^{2}. Jáun^{2} né^{3}, ¿hin^{2} bíh^{1} tsánh^{2} tsá^{2} hí^{3} hi^{3} jlánh^{1} cha^{32} tsú^{2} hliáun^{3} jáɨ^{13} quioh^{21}?

Hi^{3} jáun^{2} hnga^{2} Herodes jlánh^{1} jmɨ́^{1} hniá^{1} hi^{3} jɨ́en^{32} Jesús.

Jesús cue^{32} hi^{3} cuh^{3} hñá^{3} mei^{21} tsáu^{2}
(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Juan 6:1-14)

10 Jmɨ́^{1} cá^{1}jính^{21} jáun^{2} tɨ^{32} tsá^{2} quian^{32} hí^{3} jë^{1} Dió^{32} ñí^{1}con^{2} Jesús, jáun^{2} ca^{3}chá^{3} tsú^{2} la^{3}jɨ́^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} ca^{3}jmú^{3}. Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}jan^{3} Jesús tsá^{2} hí^{3}, hi^{3} ja^{3}taunh^{21} tsú^{2} tɨ^{3} ñí^{1} siáh^{3}, ñí^{1} má^{2}janh^{2} ca^{3}lá^{2} juú^{2} Betsaida.
11 Tɨ^{3}la^{3} jmɨ́^{1} ca^{3}lɨ^{3} ñi^{32} tsáu^{2} ha^{3} jinh^{1} ngau^{3} Jesús, jáun^{2} jmɨ́^{1}jáun^{2} já^{1}taunh^{21} tsú^{2} ñí^{1} jáun^{2}. Hi^{3} jáun^{2} hiún^{2} lɨn^{32} bíh^{1} tsɨ́^{3} Jesús ca^{3}hen^{3} tsá^{2} hí^{3}, jáun^{2} ca^{3}hɨ́eh^{3} dí^{2} tsá^{2} hí^{3} ha^{3} lánh^{3} rón^{32} lɨ́^{13} tónh^{32} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32}, hi^{3} ca^{3}jmah^{3} dí^{2} siáh^{3} tsá^{2} tsáun^{1}.
12 Jmɨ́^{1} má^{2}ca^{3}hláu^{3} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}ma^{3}janh^{32} siáh^{3} tsá^{2} quian^{3}tun^{3} hí^{3} ñí^{1}con^{2} Jesús hi^{3} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—Chú^{32} juoh^{1} hnú^{2} tsá^{2} nɨ́^{2} hi^{3} tsa^{3}tánh^{1} hi^{3} tsa^{3}hniáu^{3} hñú^{3} jɨ^{3} hi^{3} cuh^{3} la^{3}jɨ́^{32} juú^{2} hi^{3} zia^{32} la^{3} cu^{3} la^{3} jéin^{3} ñí^{1} tiauh^{1}

dí² lá², quí¹ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² zian² ñí¹ má²janh² lá².

13 Tɨ³la³ Jesús ca³ngáɨ³:

—Hnoh² bíh¹ hniáuh³² cueh¹ tsú² hi³ cuh³.

Jáun² né³, tsá² hí³ ca³ngáɨ³ siáh³:

—Jɨ́³²la³ hñá³ *hí³ cuú²miih²¹ bíh¹ zia³² quiú¹³ jnoh¹ hi³ cónh³ gon³ hma²¹ siáh³. Jɨ́³² uá¹ jáun² bíh¹, nɨ́¹juáh³ hi³ tsá¹lá¹³ jnoh¹ má³² quioh²¹ ca³la³ jɨ́n³² tsá² nɨ́².

14 Tsá² jmɨ́¹ tionh¹ jáun² ñí¹jáun² jmɨ́¹ tín³ cun³ hñá³ mei²¹ jmáh³la³ tsá²ñuh². Jáun² Jesús ca³záɨh³ siáh³ tsá² quian³tun³ hí³:

—Jmu³ hnoh² héih³² hi³ tiánh³ tsú² ma³ tu³la³quian³ ma³ quin³² ma³ cun³ nió³.

15 Hi³ jáun² la³ jáun² ca³jmú³ tsú², hi³ la³jɨ́n³² tsú² ca³tiánh³ hué³².

16 Jáun² jmɨ́¹jáun² ca³zanh³ Jesús tá¹ hñá³ hí³ cuú²miih²¹ jáun² jɨ³ tá¹ gon³ hma²¹ hí³, hi³ ca³jɨ́e³ tsú² tɨ³ hñu³mɨ³cuú², hi³ ca³cuéh³ tiá¹hmah¹ Dió³². Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³cuéh³ tsú² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² hi³ tsóh³ ñí¹con² tsá² tionh² hí³.

17 Jáun² ca³la³ jɨ́n³² tsá² hí³ lah³ re² má³². Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³jieh³ tsú² ca³la³ jɨ́³² chí² juoh¹ hi³ ziau³ jáun²; chí² juoh¹ jáun² né³ lɨ³ quia³tún³ mɨ́²ta².

Pé¹ juáh³ hi³ Jesús bíh¹ Tsá² lɨ́n³ Cristo
(Mateo 16:13-19; Marcos 8:27-29)

18 Ca³chó³² jmáɨ¹ hi³ Jesús jmɨ́¹ cuá¹liéinh³² Dió³² cáun² ñí¹ tɨ³ có³², hi³ jmɨ́¹ quionh³ tsú² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con². Jmɨ́¹jáun² ca³ngáɨh³ tsú² tsá² hí³ hi³ ca³juáh³:

—¿Hin² tsánh² jná¹³ juáh³ tsáu²?

19 Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³:

—Zian² tsá² juáh³ hi³ hnú² bíh¹ néh¹ hla¹ Juan² tsá² tɨ́² zion² tsáu² jmáɨ², ma³ jan² siáh³ tsá² juáh³ hi³ hnú² bíh¹ Líh³, tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³², hi³ ma³ jan² siáh³ tsá² juáh³ hi³ hnú² bíh¹ néh¹ jan² tɨ³² jë¹ Dió³² tsá² jmɨ́¹ zian² jmɨ́¹tin², hi³ má²ca³jenh¹³.

20 Hi³ jáun² Jesús ca³ngáɨ³ siáh³:

—Hi³ hnoh² né³, ¿hin² tsánh² jná¹³ juáh³ hnoh²?

Jáun² né³, Pé¹ ca³juáh³:

—Hnú² bíh¹ Tsá² lɨ́n³ Cristo Tsá² zéi¹ Dió³².

Jesús juáh³ hi³ jún³
(Mateo 16:20-28; Marcos 8:30-9:1)

21 Tɨ³la³ Jesús ca³jmú³ héih³² hi³ hí¹ jan² tiá² hin² hniáuh³² záɨh³² tsú² la³ cun³ hi³ má²lɨ́²juáh³ jáun² Pé¹.

22 Hi³ jáun² ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

—Ca³tɨn¹ Jon² tsá²mɨ³cuóun² hi³ ma³tso² lɨ́n³² tsɨ́³, Tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú² quionh³ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³, jɨ³ tɨ³² liei²¹ nɨ́² siáh³ tiá² quiú¹ tiá² jéin¹³ tsá² hí³, hi³ jngɨh³ tsú²; tɨ³la³ ñí¹ má²cá²hnɨ́² jmáɨ¹ jáun² má¹ná¹, jenh¹³ bíh¹ tsú².

23 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³záɨh³ Jesús la³jɨ́n³² tsá² hí³:

—Nɨ́¹juáh³ zian² tsá² hnió³ já³² cu³hna³² jná¹³, hniáuh³² chá³² tsú² tɨ³ có³² la³jɨ́³² hi³ dí¹quiaunh²¹ tsɨ́³ hnga², hi³ jáun² cuɨ́¹ quián¹³ tsú² crei²¹ quioh²¹, [la³ cun³ hi³ cuéh³² tsú² jáun² tsɨ́³ uá¹jinh¹ ca³la³ ñí¹ ca³cáɨn³ jmɨ́²chí³ quioh²¹,] hi³ jáun² cuɨ́¹ já² cu³hna³² jná¹³.

24 Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² hnió³ lión³² hnga², tsá² la³ hí³ tɨ³ tsa³hín³ bíh¹; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² tsa³hín³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ má¹ná¹, jáun² tsá² la³ hí³ bíh¹ tɨ³ liáun³.

25 Quí¹ ¿ha³ dá² jinh¹ quien² nɨ́¹juáh³ ca³láɨh¹³ tsú² la³jɨ́³² hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá², nɨ́¹juáh³ la³ ja³hín³ bíh¹ jmɨ́²chí³ quioh²¹ tsú² má¹lɨ³² jáun²?

26 Nɨ́¹juáh³ tsá² jmu² heh³ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ jɨ³ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ quion²¹ jná¹³ siáh³, ja³bí¹ jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² jmu¹ heh¹ ca³tɨn¹ tsá² la³ hí³ nɨ́¹ má¹jaunh³² jná¹³ jáun²; hi³ lɨ³ lin¹ hi³ quien² jná¹³, jɨ³ hi³ quien² Ñuh³² jná¹³, jɨ³ hi³ lin¹ hi³ quien² uá²jaɨ³² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² tsá² ná¹chun¹ nɨ́² siáh³.

27 Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ zian² tsá² ja¹ ñí¹ tiauh¹ dí² lá² tiá² má²jún³ yáh³ ta³ tiá² má²lɨ́²jɨ́e³ hi³ má²cua³² pí³ quioh²¹ Dió³² ñí¹con² tsá² má²tionh² jo³cuo².

Dió³² jmu² hi³ zan² Jesús (Mateo 17:1-8; Marcos 9:2-8)

28 Jmɨ́¹ má²ñí¹tɨ²¹ jáun² jña³ jmáɨ¹ hi³ ca³juáh³ Jesús jáɨ¹³ jáun², jáun² ca³ñí¹uu³² tsú² cáun² máh³, hi³ ca³ñí¹lienh¹³ Dió³²; jáun² ca³jan³ dí² Pé¹, Jacobo, jɨ³ Juan² siáh³ hi³ tsa³quionh³ dí² tsɨ³ máh³.

29 Tá¹la³ cuá¹liéinh³² jáun² Jesús Dió³² né³, ca³za² ho¹ñí¹, jɨ³ ha¹ nɨ́² ca³lɨ³ tiáu² hi³ lɨ³ siáh³ zɨ́n³ lɨ́n³².

30 Hi³ jáun² cu³diá²jan² ca³jnia³ gon³ tsáu² hi³ ca³juónh³ quionh³ Jesús, hla¹ Moisés quionh³ Líh³.

31 Tá¹ gon³ jáun² tsá² hí³ jmɨ́¹ ná¹quian³² joh¹ zɨ́n³ lɨ́n³². Tsá² hí³ ca³juónh³ Jesús quionh³ ca³tɨ²¹ jmáɨ¹ hi³ jún³ tsú² já¹ juú² Jerusalén.

32 Hi³ jáun² uá¹jinh¹ Pé¹ jmɨ́¹ tioh¹³ lɨ́n³² ziú³ ñí¹ quionh³ tsá² quionh³, tɨ³la³ ca³tiánh³ bíh¹ tsú² ná¹ñí¹, hi³ jáun² ca³jɨ́e³ tsú² hi³ ca³lɨ³ zɨ́n³ lɨ́n³² Jesús; hi³ ca³jɨ́en³² tsú² siáh³ tá¹ gon³ tsá² tionh² hí³ quionh³ Jesús.

33 Jáun² tsá² gon³ hí³ jmɨ́¹ má²ná¹hah² jáɨ¹³ quionh³ Jesús, tɨ³la³ Pé¹ né³ ca³juáh³:

—Hnú² Tɨ³², hénh³ ma³ chú³² má²tiauh² dí² ñí¹ lá². Jáun² cuɨ́¹ jmú¹³ jnoh¹ hnɨ³² hñú³reh³, cáun² quián¹³ hnú², cáun² quioh²¹ Moisés, hi³ cáun² siáh³ quioh²¹ Líh³.

Tɨ³la³ tiá² jmɨ́¹ ñi³² yáh³ Pé¹ he³ dá² dí¹hleh³².

34 Tá¹la³ dí¹hleh³² jáun² bíh¹
Pé¹, ja³ cáun² jnie² ñí¹ tionh¹
tsú² jáun² hi³ ca³tsáɨnh³² tsú²
jɨ³lɨn², hi³ jáun² ca³juénh² tsú²
jmɨ́¹ ca³ta³tonh¹ jáun² ja¹ jnie².
35 Hi³ jáun² ja¹ jnie² jáun²
ñí¹ca³hléh³ jan² tsáu² hi³
ñí¹juah²¹:

—Tsá² lá² bíh¹ Jón³² jná¹³,
Tsá² cuá¹quiánh¹. Niéi² náh²
la³ cun³ hi³ juáh³ tsú².

36 Jmɨ́¹ ca³nga² jáɨ¹³ jáun²
né³, ca³jɨ́en³² tsú² Jesús
cuá¹tón²¹ hnga². Jáun² Pé¹
quionh³ tsá² quionh³, hí¹
cáun² yáh³ jáɨ¹³ jáun² tiá²
ca³chá³ tsú² jmɨ́¹jáun² ñí¹con²
tsá² siánh³ la³ cun³ hi³ lɨ³
jáun².

Jesús jmah²³ jan² ñú²míh¹
zian² tsá¹ lɨ́¹ jún²³
(Mateo 17:14-21; Marcos 9:14-29)

37 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun²
ca³jính³² Jesús tsáɨh³ máh³
jáun² quionh³ tsá² quionh³.
Jmɨ́¹jáun² ca³jenh² tsú² juóun³²
lɨ́n³² tsáu².
38 Hi³ jáun² ja¹ tsá²
ná¹ngɨh³² hí³ ca³hóh³² jan²
tsá²ñuh² tiá³ lɨ́n³², hi³
ca³juáh³:

—Hnú² Tɨ³², tiá¹ jmúh¹³
hnú² hi³ chú³² hi³ jɨen¹ nú²
tiá³ ñú²míh¹ jón³² jná¹³, jan²
tán¹ lá² bíh¹ jón³² jná¹³.

39 Quí¹ jan² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹
ja³² hi³ zaunh²³, hi³ jmu² hi³
hóh³² tsú² tiá³, hi³ he² tsú²
siáh³ tsá¹ lɨ́¹ jún²³, hi³ hia³²
jan³² ho³; ca³la³ hian² lɨ́n³² tsɨ́³
jmu², tion³ cu³tí³ bíh¹ tun²³
ñú²míh¹.
40 Má²lɨ́²hiú² lɨ́²mɨ́³ bíh¹
jná¹³ ñí¹con² tsá² haɨn²¹ nɨ́²
tɨ³ con² hnú² hi³ jmɨ́¹ chin¹³
tsú² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹, tɨ³la³ tiá²
ca³tioh²¹ yáh³ tsú².

41 Hi³ jáun² Jesús ca³ngáɨ³:

—¡Hnoh² tsá² tiá² ta²¹
táunh²³ náh², tsá² cáun² lɨ́¹
cháunh²³ chinh³² la³ siáh³!
¿Jáh³ jmáɨ¹ máh³ hniáuh³² hi³
ngɨ́¹³ jná¹³ quiúnh¹ hnoh², hi³
tion¹ jná¹³ tsɨn³²? Ñá²jan³²
jónh³² tɨ³ lá².

42 Tɨ³la³ tá¹la³ cuá¹ja³²
jáun² ñú²míh¹ hí³ ñí¹ zenh¹
Jesús, ca³la³ hian² lɨ́n³²
bíh¹ tsɨ́³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹
ca³jmú³ ñí¹con² ñú²míh¹, hi³
ca³jmú³ hi³ he¹³ tsá¹ lɨ́¹ jún²³
ñú²míh¹ hí³. Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³jin³
Jesús jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hí³
né³, la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹
lan³ ñú²míh¹ hí³. Jmɨ́¹jáun²
ca³jɨenh³ tsú² ñú²míh¹ hí³
ñí¹con² jméi².

43 Hi³ jáun² ca³la³ jɨ³lɨn² tsú²
ca³ja³cáun² tsɨ́³ jmɨ́¹ ca³jíe³ pí³
quioh²¹ Dió³².

Jesús juáh³ siáh³ cónh³ hi³
jún³
(Mateo 17:22-23; Marcos 9:30-32)

Tá¹la³ jmɨ́¹ ná¹tsá²cáun²
jáun² tsɨ́³ tsú² jɨ³lɨn² ca³tɨ²¹
hi³ má²lɨ́²jmú³ jáun² Jesús la³
jáun², jáun² ca³záɨh³ Jesús tsá²
haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² la³ lá²:

44 —Náɨh¹³ hnoh² re² lɨ́n³²
jáɨ¹³ hi³ juanh²¹ jná¹³ lá²:

jná[13], Jon[2] tsá[2]mɨ[3]cuóun[2], jɨenh[3] tsú[2] jo[3]cuo[2] tsáu[2].

45 Tɨ[3]la[3] tsá[2] hí[3] né[3], hí[1]juáh[3] tiá[2] ca[3]ngɨ[13] bíh[1] he[3] dá[2] jaun[32] dí[1]juáh[23] tsú[2], quí[1] tiá[2] jmɨ́[1] má[2]zia[32] yáh[3] jáɨ[13] hi[3] lɨ́[13] lɨ[3] ngɨ[13] tsú[2], hi[3] jmɨ́[1] juénh[2] tsú[2] siáh[3] hi[3] mɨ́[32] ñí[1]con[2] Jesús hi[3] jmu[3] na[21] jáɨ[13] hi[3] má[2]lɨ́[2]juáh[3] jáun[2].

¿Hin[2] bíh[1] tsánh[2] jlánh[1] quien[2]?

(Mateo 18:1-5; Marcos 9:33-37)

46 Hi[3] jáun[2] né[3], tsá[2] haɨn[21] hí[3] tɨ[3] con[2] tsú[2] ca[3]ma[3]liáu[32] hi[3] quiú[2] táɨnh[23] hi[3] hin[2] bíh[1] tsánh[2] jlánh[1] quien[2] já[1] hmóu[21] tsú[2] jáun[2].

47 Tɨ[3]la[3] Jesús ca[3]lɨ[3]tsɨn[2] hi[3] ha[3] lánh[3] ná[1]lɨ́n[23] tsá[2] hí[3], jáun[2] ca[3]can[3] dí[2] jan[2] tsá[1]míh[1] hi[3] ca[3]zinh[3] dí[2] cu[3]héin[1];

48 jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]:

—Lɨ[3]ua[3] jan[2] tsá[2] hen[3] tsá[2] tsá[1]míh[1] la[3] lá[2] chá[32] jná[13], má[2]lɨ́[2]he[3] jɨ[3] jná[13] bíh[1] tsú[2] jaun[32]. Hi[3] nɨ́[1]juáh[3] tsá[2] he[3] jná[13] né[3], ja[3]bí[1] la[3] jáun[2] má[2]lɨ́[2]hen[3] tsú[2] siáh[3] Tsá[2] ca[3]ze[3] jná[13]. Quí[1] tsá[2] tiá[2] lin[1] ñí[1] quien[2] ja[1] ñí[1] tionh[1] hnoh[2] nɨ́[2], tsá[2] la[3] hí[3] bíh[1] tɨ[3] jlánh[1] quien[2].

Nɨ́[1]juáh[3] tsá[2] tiá[2] hau[2] jnoh[1], tsá[2] quiúnh[1] jnoh[1] bíh[1] hí[3]

(Marcos 9:38-40)

49 Hi[3] jáun[2] Juan[2] ca[3]záɨh[3] Jesús:

—Tɨ[32], má[2]lɨ́[2]neh[21] jnoh[1] jan[2] tsá[2] huen[2] jmɨ́[2]chí[3] hláɨnh[1] hñu[3] tsɨ́[3] tsáu[2] la[3]juah[21] dú[1] cun[3]quionh[3] héih[32] quián[13] hnú[2], jáun[2] má[2]lɨ́[2]jmú[13] jnoh[1] héih[32] hi[3] tiú[2]uú[2] jmu[3] tsú[2] la[3] jáun[2], quí[1]hliá[2] tiá[2] ngɨ[32] yáh[3] tsú[2] quiúnh[1] dí[2].

50 Tɨ[3]la[3] Jesús ca[3]juáh[3]:

—Ha[3] lɨ́[2] jmu[2] náh[2] héih[32] la[3] nɨ́[2], quí[1] nɨ́[1]juáh[3] tsá[2] tiá[2] hau[2] náh[2], tsá[2] hen[2] tɨ[3] con[2] bíh[1] náh[2] tsá[2] la[3] hí[3].

Jesús jin[23] Jacobo quionh[3] Juan[2]

51 Jmɨ́[1] má[2]ñí[1]chau[21] jáun[2] jmáɨ[1] hi[3] má[2]tsánh[32] Jesús tɨ[3] hñu[3]mɨ[3]cuú[2], jáun[2] ca[3]chá[3] tiá[3] tsɨ́[3] hi[3] tsó[32] la[3] tɨ[3] já[1] juú[2] Jerusalén.

52 Jáun[2] ca[3]zen[3] dí[2] tsáu[2] chí[1]ján[3] ñí[1] nio[1] cáun[2] juú[2] míh[1] hɨ́n[13] tɨ[3] Samaria hi[3] tsa[3]hniáu[3] la[3]jɨ́[32] la[3] cun[3] hi[3] lɨ[3] hniáuh[32].

53 Tɨ[3]la[3] tsá[2] juú[2] jáun[2] má[1]ná[1], tiá[2] ca[3]hen[3] yáh[3] Jesús, quí[1]hliá[2] ca[3]lɨ[3]tsɨn[2] tsú[2] hi[3] Jesús má[2]hún[1] juɨ[32] hi[3] tsó[32] tɨ[3] Jerusalén bíh[1].

54 Jmɨ́[1] ca[3]jɨ́e[3] jáun[2] tsá[2] haɨn[21] hí[3] tɨ[3] con[2] Jesús, la[3] cun[3] Jacobo jɨ[3] Juan[2] nɨ́[2], hi[3] jmu[2] tsá[2] juú[2] jáun[2] la[3] jáun[2], jáun[2] ca[3]juáh[3]:

—Hnú[2] Tɨ[32] ¿tiá[1] hnáuh[2] hnú[2] hi[3] jmú[13] jnoh[1] héih[32] hi[3] já[32] sɨ́[2] tɨ[3] hñu[3]mɨ[3]cuú[2] hi[3] tsán[13] tsá[2] juú[2] nɨ́[2], [la[3] cun[3] ca[3]jmú[3] jáun[2] Líh[3] tsá[2] jmɨ́[1] lɨ́n[3] hí[3] tɨ[32] jë[1] Dió[32]]?

55 Jáun[2] Jesús ca[3]jɨ́e[3] tɨ[3] ñí[1] tionh[1] tsú[2] hi[3] ca[3]jin[3] dí[2] tá[1] gon[3] tsá[2] hí[3], [hi[3] ca[3]juáh[3]:

—Jun^{3}juáh^{13} la^{3} nɨ́^{2} yáh^{3} jmɨ́^{1} hniáuh^{21} lɨ́n^{13} hnoh^{2}.

56 Quí^{1} jun^{3}juáh^{13} jáun^{2} yáh^{3} cuan^{3} jná^{13}, Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2}, hi^{3} má^{1}tsán^{13} jná^{13} tsáu^{2}, tɨ^{3}la^{3} cuan^{3} jná^{13} hi^{3} tɨ^{3} lion^{1} bíh^{1} jná^{13} tsú^{2}].

Jáun^{2} juú^{2} siáh^{3} bíh^{1} cú^{2}jueh^{32} ja^{3}taunh^{21} tsú^{2}.

Tsá^{2} jmɨ́^{1} hnió^{3} tsa^{3}táunh^{1} quionh^{3} Jesús
(Mateo 8:19-22)

57 Tá^{1}la^{3} jmɨ́^{1} hí^{1}tiáunh^{1} tsú^{2} jáun^{2} juɨ^{32}, ca^{3}hléh^{3} jan^{2} tsáu^{2} ñí^{1}con^{2} Jesús hi^{3} ca^{3}juáh^{3}:

—Hnú^{2} Tɨ^{32}, ñe^{1} bíh^{1} jná^{13} quiúnh^{1} hnú^{2} lɨ^{3}ua^{3} cáun^{2} ñí^{1} cuóh^{13} hnú^{2}.

58 Jáun^{2} Jesús ca^{3}záɨh^{3} tsá^{2} hí^{3} la^{3} lá^{2}:

—Jáh^{3} zia^{32} tá^{2}hláu^{2} quioh^{21} bíh^{1} cuo^{2}, hi^{3} zia^{32} bíh^{1} siáh^{3} záɨ^{2} quioh^{21} tan^{32}; tɨ^{3}la^{3} Jon^{2} Tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} má^{1}ná^{1}, tiá^{2} zia^{32} yáh^{3} ñí^{1} lɨ́^{13} jnioh^{13}.

59 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} Jesús jan^{2} tsá^{2} siánh^{3} siáh^{3}:

—Ña^{32} cu^{3}hna^{32} jná^{13}.

Tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} hí^{3} né^{3}, ca^{3}ngáɨ^{3}:

—Tɨ^{32}, cué^{1} tín^{2} jáɨ^{13} hi^{3} ñí^{1}hón^{21} jná^{13} ñuh^{32} [nɨ́^{1} má^{1}jun^{2}].

60 Tɨ^{3}la^{3} Jesús né^{3}, ca^{3}záɨh^{3} tsá^{2} hí^{3}:

—Tsá^{2} ná^{1}jún^{1} [ñí^{1}con^{2} Dió^{32}] cuí^{1} cha^{3}hón^{32} hla^{1} raɨnh^{21}, tɨ^{3}la^{3} hnú^{2} ca^{3}tɨn^{1} cuá^{1}ngáɨ^{1} jú^{1} chú^{32} ca^{3}tɨ^{21} ha^{3} lánh^{3} rón^{32} lɨ́^{13} tónh^{32} tsáu^{2} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32}.

61 Hi^{3} jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} jan^{2} tsá^{2} siánh^{3} siáh^{3}:

—Hnú^{2} Tɨ^{32}, jná^{13} hnó^{32} ñe^{1} quiúnh^{1} hnú^{2}, tɨ^{3}la^{3} cué^{1} tín^{2} jáɨ^{13} hi^{3} ñí^{1}háɨh^{1} jná^{13} jáɨ^{13} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} tionh^{2} hñu^{32}.

62 Jáun^{2} Jesús ca^{3}záɨh^{3} tsá^{2} hí^{3} la^{3} lá^{2}:

—Lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} [tsá^{2} má^{2}liáu^{32} ta^{21} quioh^{21}, lɨ́n^{3} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́n^{3} jan^{2}] tsá^{2} quiáh^{2} hué^{32} quionh^{3} cuá^{1}juɨ́^{2}; nɨ́^{1}juáh^{3} cá^{2} ñí^{1} jɨ́e^{23} tɨ^{3} cu^{3}hna^{21} bíh^{1} tsú^{2}, jáun^{2} tsá^{2} la^{3} hí^{3} tiá^{2} lɨ́^{13} yáh^{3} hí^{3} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32}, [quí^{1} jan^{2} tsá^{2} hliah^{23} tá^{13} bíh^{1} lɨ́n^{3} tsú^{2}].

10

Jesús zen^{2} hnaɨh^{32} nio^{2} quiún^{3} tsɨ^{21} quian^{3} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2}

1 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}quianh^{3} siáh^{3} Jesús hnaɨh^{32} nio^{2} quiún^{3} tsɨ^{21} quian^{3} tsá^{2} siánh^{3} siáh^{3}, hi^{3} jáun^{2} ma^{3} gon^{3} tsá^{2} hí^{3} ca^{3}zen^{3} dí^{2} la^{3}jɨ́^{32} juú^{2} ñí^{1} ca^{3}tɨ^{21} tsó^{32} dí^{2} hnga^{2}.

2 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} tsá^{2} hí^{3} la^{3} lá^{2}:

—Hliáun^{3} cu^{3}tí^{3} bíh^{1} hi^{3} má^{2}ca^{3}láu^{2}, tɨ^{3}la^{3} cú^{1}pih^{21} bíh^{1} tsá^{2} jmu^{2} ta^{21} zian^{2}. Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, hiú^{1} mɨ́^{1} náh^{2} ñí^{1}con^{2} Tsá^{2} quioh^{21} hi^{3} má^{2}ca^{3}láu^{2} jáun^{2}, hi^{3} cuɨ́^{1} zen^{1} tsú^{2} tsá^{2} ja^{3}quiaun^{2} hi^{3} má^{2}ca^{3}láu^{2} jáun^{2} quioh^{21}.

3 Cuá^{2}táunh^{1} hnoh^{2} ta^{3}né^{32}; tɨ^{3}la^{3} sá^{1}nɨ́^{2} jɨe^{3} tín^{2}, jná^{13} zei^{21} hnoh^{2} hi^{3} ná^{1}lɨ́n^{3} náh^{2} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́n^{3} *já^{1}ziáh^{2} míh^{1} tionh^{2} ja^{1} tsɨ́^{2}náɨ^{1}.

4 Ha^{3} lɨ^{2} cán^{2} náh^{2} tuh^{32}, sa^{3}jun^{3} chí^{2} láu^{2} tioh^{3} quɨe^{3}, sa^{3}jun^{3} tuh^{32} tioh^{3} ta^{3} tsú^{2}.

Tiá² hniáuh³² cuá¹ma³léh¹³ hnoh² siáh³ hú¹ juɨ³² hi³ lienh¹ hnoh² tsáu².
5 Hi³ jáun² lɨ³ua³ cáun² hñú³ ñí¹ chá¹táunh¹ náh² jáun², juoh¹ náh² tsá² hñú¹³ la³ lá²: “Cuí¹ tionh² bíh¹ hnoh² cáun² hi³ re² hi³ tɨn²”.
6 Hi³ ní¹juáh³ zian² tsá² ca³tɨn¹ tiánh³ cáun² hi³ re² hi³ tɨn² ñí¹ jáun², jáun² lí¹³ bíh¹ tiánh³ tsú² tie³ cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ hléh¹³ hnoh² jáun²; tɨ³la³ ní¹juáh³ tiá² zian² tsá² la³ hí³, jáun² ñí¹con² hmóu³² bíh¹ hnoh² jmu³ ta²¹ jáɨ¹³ hi³ hléh¹³ náh² jáun².
7 Cáun² tán¹ hñú³ bíh¹ hniáuh³² cuá¹tianh³ náh²; cáun² cuá²cú¹ cuá²hính³ náh² lɨ³ua³ cáun² hi³ cue³² tsú² ñí¹ jáun², quí¹ jan² tsá² jmu² ta²¹, cun³ ca³tɨn¹ he³ bíh¹ hmah²¹ quioh²¹. Ha³ lí² cua³jnioh² náh² tɨ³ hlá² tɨ³ ní².
8 Hi³ jáun² né³, lɨ³ua³ cáun² juú² ñí¹ he³ tsú² hnoh², quɨéɨh³ náh² la³ cun³ má³² hi³ cue³² tsáu².
9 Jmah²¹ náh² tsá² ná¹tsáun¹ ñí¹ jáun², hi³ zéih³ náh² siáh³ tsáu² la³ lá²: “Dió³² má²cuá¹hinh²³ tsáu² jo³cuo²”.
10 Tɨ³la³ lɨ³ua³ cáun² juú² ñí¹ tiá² he³ tsú² hnoh², cuá²tianh³ náh² já¹ hñú³, hi³ juáh¹³ hnoh² la³ lá²:
11 “Hí¹ la³ tɨ³ hliáu² quian²¹ ta³ yáh³ jnoh¹ má²súh¹³ ta³né³², hi³ jmú¹³ jnoh¹ lin¹ hi³ má²tionh² hnoh² ñí¹ háɨnh¹³. Tɨ³la³ cuí¹ ná¹ñíh¹ náh², hi³ jmí¹ má²ca³lɨ³zia³² bíh¹ jáɨ¹³ hi³ jmí¹ lɨ¹³ heh³ náh² Dió³²”.
12 Juanh³² jná¹³ siáh³ ñí¹con² hnoh² hi³ tɨ³ cú¹pih²¹ bíh¹ ma³tso² tsá² jmí¹ zian² juú² Sodoma tsí³ la³ cun³ bíh¹ tsá² zian² juú² ñí¹ tiá² he³ tsú² hnoh².

Tsá² juú² tiá² nieh³
(Mateo 11:20-24)

13 ”¡Jlánh¹ juon²³ hnoh² tsá² juú² Corazín! ¡Jlánh¹ juon²³ siáh³ hnoh², tsá² juú² Betsaida! Quí¹ sá¹jmí¹ hi³ ca³lɨ³ la³jí³² hua³jueh³² ja¹ tsá² jmí¹ zian² juú² Tiro jɨ³ juú² Sidón dúh¹, la³jmí¹ má²lɨ³² ní² ja¹ quián¹³ hnoh², hi³ jáun² má²hia³ jáun¹³ máh³ jmí¹ má²ca³za³ tsú² jmí¹ tsí³, hi³ jmí¹ má²ca³jmú³ tsú² lin¹ cun³quionh³ hi³ jmí¹ quíh²¹ tsú² jáun² tú²cho¹, jɨ³ hi³ jmí¹ sén²¹ tsú² siáh³ jua² hmóu³².
14 Hi³ jáun² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ huáh² tsí³ hi³ má¹tsoh¹ hnoh² honh² má¹tɨ³ ñí¹ ra³tsɨ³² Dió³² héih³², la³ cun³ bíh¹ tsá² jmí¹ zian² jáun² jmí¹tin² já¹ juú² Tiro quionh³ juú² Sidón.
15 Hi³ hnoh² siáh³ tsá² juú² Capernaum, ¿hí¹ ná¹lín²³ hnoh² hi³ cuá¹tánh¹ náh² hñu³mɨ³cuú²? Hnoh² dá² cuá¹tánh¹ la³ tɨ³ quiu³juóu³² bíh¹.
16 ”Jáun² né³, hnoh² má¹ná¹, ní¹juáh³ tsá² náɨ³² jáɨ¹³ quián¹³ hnoh², ja³bí¹ náɨ³² tsú² siáh³ jáɨ¹³ quion²¹ jná¹³; tɨ³la³ tsá² tiá² he³ jáɨ¹³ quián¹³ hnoh² má¹ná¹, ja³bí¹ jná¹³ siáh³ tiá² he³ tsú². Hi³ jáun² tsá² tiá² he³ hí³ jná¹³, ja³bí¹ tiá² hen³ tsú² siáh³ Tsá² ca³ze³ jná¹³.

Jmɨ́¹ cuá¹tanh²¹ siáh³ tsá² hnaɨh³² nio² quiún³ tsɨ²¹ quian³ hí³ ñí¹con² Jesús

17 Jmɨ́¹ cá¹jính²¹ jáun² tsá² hnaɨh³² nio² quiún³ tsɨ²¹ quian³ hí³ tɨ³ ñí¹con² Jesús, ca³la³ hi³ tsah³ lɨ́n³² tsú² ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² Tɨ³², hí¹ ca³la³ tɨ³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ máh³ má²tí³² héih³² hi³ jmu³² jnoh¹ cun³quionh³ héih³² quián¹³ hnú².

18 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³:

—Ján³, ca³jɨen¹ jná¹³ *Satanás hi³ ca³tánh³ hñu³mɨ³cuú² la³jmɨ́¹ taɨ³² sɨ́² quioh²¹ miíh³².

19 Jáun² sá¹nɨ́² jɨe³, má²ca³cué³ jná¹³ pí³ quián¹³ hnoh² hi³ lɨ́¹³ han¹³ hnoh² jáh³hláɨnh¹ jɨ³ hñú³ nɨ́² siáh³, hi³ lɨ́¹³ jmúh¹³ hnoh² hi³ tiá² quien² pí³ quioh²¹ tsá² hláɨnh¹, hi³ hí¹ cáun² tiá² hi³ lɨ́¹ quiunh²¹ hnoh².

20 Tɨ³la³ ha³ lɨ́² ma³hiún¹³ náh² honh² cun³ñí¹ hi³hliá² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ má²tí³² héih³² quián¹³ náh², tɨ³la³ ma³hiún¹³ náh² honh² cun³ñí¹ hi³hliá² má²tón³² hi³ jmáɨ² náh² ñí¹ sí² rón³² hñu³mɨ³cuú² bíh¹.

Jesús jlánh¹ tsah³
(Mateo 11:25-27; 13:16-17)

21 Hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ hi³ ma³hiún² lɨ́n³² Jesús tsɨ́³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² Tia²¹, Tsá² lɨ́n³ nú² Juo¹³ tsá² zian² hñu³mɨ³cuú² jɨ³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² nɨ́² siáh³, cué²³ jná¹³ tiá¹hmah¹ quí¹hliá² ca³hmáh¹ hnú² jú¹ tson², hi³ jáun² tiá² lɨ́¹³ há¹ ngɨ¹³ tsá² quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³, jɨ³ tsá² ñí² tsá² lieih²¹ nɨ́² siáh³; tɨ³la³ ñí¹con² tsá² tsɨ́¹ tsá² juɨ́³ bíh¹ ca³niah²¹ hnú² jú¹ tson² jáun². Ján³, quí¹ la³ jáun² jlánh¹ re² tɨ́³ honh² hnú² Tia²¹.

22 ”Sá¹nɨ́² jɨe³ náh², jo³uón³² jná¹³ má²ca³chá³ Ñuh³² jná¹³ ca³la³ jɨ³lɨ³². Hnga² bíh¹ Dió³² cuóun³² hin² tsánh² Jon², hi³ hnga² bíh¹ Jon² tsú² ñi³² hi³ hin² tsánh² Jméi², hi³ lɨ³ua³ jan² tsá² hnió³ dí² ma³jnia² Jméi² ñí¹con² siáh³, lɨ³ cuóun³² bíh¹ tsú² Jméi² dí².

23 Jáun² ñí¹ tɨ³ có³² ca³liéinh³² Jesús tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ ca³juáh³:

—Jlánh¹ jmɨ́¹ ren² tsá² jɨ́e²³ la³ cun³ hi³ má²ná¹jɨ́eh³² hnoh².

24 Quí¹ juo³ jná¹³ hnoh² la³ lá²: hi³ juóun³² tsá² ca³lɨn³ *tɨ³² jë¹ Dió³², jɨ³ tsá² ca³lɨn³ re²¹ hué³² lá² nɨ́², jmɨ́¹ hniá¹ jɨ́e³ la³ cun³ hi³ jɨ́eh³² hnoh² lá², tɨ³la³ tiá² ca³lɨ³ yáh³ jɨ́e³ tsú²; hi³ jmɨ́¹ hniá¹ siáh³ ne³ la³ cun³ hi³ naɨh³² hnoh² lá², tɨ³la³ tiá² ca³lɨ³ yáh³ ne³ tsú².

Héih³² hi³ jlánh¹ bíh¹ quien²
(Mateo 22:34-40; Marcos 12:28-34)

25 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, jan² tɨ³² liei²¹ ca³ñí¹cá² ñí¹lian² Jesús, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² Tɨ³², ¿he³ bíh¹ hniáuh³² jmu¹ jná¹³, hi³ jáun²

lɨ́[13] lɨ[3] zian[2] jná[13] la[3] cun[3]
jmɨ́[1]hi[3]nio[2]?
26 Jáun[2] Jesús ca[3]záɨh[3] tsá[2]
hí[3] la[3] lá[2]:
—¿Ha[3] lánh[3] rón[32] rá[1]juáh[3]
ñí[1] liei[21] dúh[1]? ¿He[3] bíh[1] hi[3]
má[2]ca[3]híh[3] nú[2] ñí[1] Sí[2] dúh[1]?
27 Jáun[2] tɨ[32] liei[21] hí[3] né[3]
ca[3]ngáɨ[3], hi[3] ca[3]juáh[3]:
—La[3] lá[2] rá[1]juáh[3]: “Ma[3]hno[1]
Dió[32] Juóuh[32] ca[3]la[3] jonh[3] jmɨ́[1]
honh[2], cun[3]quionh[3] jmɨ́[2]chí[3]
quián[13], jɨ[3] la[3]jɨ́[32] pí[3] quián[13]
nú[2] nɨ́[2], jɨ[3] la[3]jɨ́[32] hi[3] lín[23] hnú[2]
nɨ́[2] siáh[3]; hi[3] ma[3]hno[1] siáh[3]
tsá[2]mɨ[3]cuóun[2] renh[2] ca[3]la[3]
jmɨ́[1] hno[3] nú[2] huen[2]”.
28 Jáun[2] Jesús ca[3]ngáɨ[3] siáh[3]:
—Jú[1] tson[2] bíh[1] hi[3]
má[2]lɨ́[2]juah[21] hnú[2] nɨ́[2]. Jmu[3]
hnú[2] la[3] nɨ́[2], hi[3] jáun[2] lɨ́[13] zian[2]
nú[2] cun[3] jmɨ́[1]hi[3]nio[2].

Jesús cha[32] jáɨ[13] ca[3]tɨn[1]
jan[2] tsá[2] chun[1] hɨn[13] tɨ[3] hué[32]
Samaria

29 Tɨ[3]la[3] tɨ[32] liei[21] hí[3] jmɨ́[1]
hnió[3] ren[3] ñí[1], hi[3] jáun[2]
ca[3]záɨh[3] Jesús la[3] lá[2]:
—¿Hin[2] dá[2] tsá[2] hí[3],
tsá[2]mɨ[3]cuóun[2] renh[2] jná[13]?
30 Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]ngáɨ[3] siáh[3]
Jesús la[3] lá[2]:
—Jmɨ́[1] zian[2] jan[2] tsá[2]
cuá[2]han[3] já[1] juú[2] Jerusalén hi[3]
ngau[3] tɨ[3] juú[2] Jericó. Hú[1] juɨ[32]
jáun[2] né[3] ca[3]quieh[3] tsá[2] háɨn[2],
hi[3] ca[3]háɨn[3] tsú[2] la[3]jɨ́[32] hi[3]
quioh[21] tsú[2], la[3] má[2]quionh[3]
ha[1] tsú[2] nɨ́[2] siáh[3]. Ca[3]qui[3]
ca[3]pan[3] tsú[2] tsá[2] hí[3] ca[3]la[3]
ja[3]háɨn[3] cun[3] jún[1].
31 Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]nga[2] jan[2]
mí[2]tsáu[2] có[32] ñí[1] jáun[2]; tɨ[3]la[3]
jmɨ́[1] ca[3]jɨ́en[32] tsú[2] jáun[2] tsá[2]
rón[32] hí[3] hué[32], jáun[2] cáun[2]
ca[3]nga[3] cú[2]tso[2] he[2] ñí[1] bíh[1]
mí[2]tsáu[2] hí[3].
32 Jmɨ́[1] lɨ[21] jáun[2], ca[3]nga[2]
siáh[3] jan[2] tsá[2] *levita. Jmɨ́[1]
ca[3]jɨ́en[32] tsú[2] jáun[2] tsá[2] rón[32]
hí[3], siáh[3] bíh[1] siáh[3] cáun[2] he[2]
ñí[1] tsá[2] hí[3] ca[3]nga[3].
33 Tɨ[3]la[3] jmɨ́[1] cá[1]chó[21] jan[2]
tsá[2] hɨ́n[13] tɨ[3] Samaria ñí[1] rón[21]
jáun[2] tsá[2] hí[3] né[3], tsá[2] hí[3] bíh[1]
jlánh[1] ca[3]ja[3] mií[3] tsɨ́[3].
34 Jáun[2] ñéi[1] tsú[2] tɨ[3] ñí[1] rón[21]
jáun[2] tsá[2] hí[3], jáun[2] ca[3]jñéi[3]
tsú[2] ca[3]lá[2] no[1] quionh[3] mu[2]
ráu[3] mɨ[3] uóun[2]jɨeh[13] ñí[1]
ca[3]cuɨ́h[3] quioh[21] tsú[2], hi[3]
jáun[2] ca[3]hñéi[32] tsú[2] siáh[3]
quionh[3] hná[1] hmɨh[32]. Jmɨ́[1]
lɨ[21] jáun[2] né[3], ca[3]zion[3] tsú[2]
tsá[2] hí[3] cu[3]hna[21] jáh[3] joh[1],
jáun[2] ca[3]jón[32] dí[2] tɨ[3] ñí[1] zeh[2]
cáun[2] hñú[3] ñí[1] jnioh[2] tsáu[2];
hi[3] jáun[2] ñí[1] jáun[2] ca[3]jmú[3] tsú[2]
hua[3]hí[13].
35 Jmɨ́[1] cá[1]jniá[21] jáun[2] né[3],
tsá[2] hɨ́n[13] hí[3] tɨ[3] Samaria
ca[3]cué[3] tun[3] *cú[1]tiáu[2] ñí[1]con[2]
tsá[2] hñú[13] ñí[1] jáun[2], hi[3]
ca[3]záɨh[3] dí[2] tsú[2] la[3] lá[2]: “Jmu[3]
hnú[2] tiá[3] hua[3]hí[13] tsá[2]ñuh[2]
lá[2], hi[3] nɨ́[1]juáh[3] ca[3]cáɨn[3]
hliáun[3] quɨe[3] la[3] cónh[3] bíh[1] hi[3]
lɨ́[2]cué[3] jná[13] nɨ́[2], má[1]hmah[21]
bíh[1] jná[13] má[1]cá[2]jính[32] jná[13]
lá[2]”.
36 Hi[3] jáun[2] Jesús ca[3]ngáɨ[3]
ñí[1]con[2] tɨ[32] liei[21] hí[3] la[3] lá[2]:
—Cuɨ́[1] neh[21], ¿hin[2] bíh[1]
tsánh[2] tsá[2] gáun[3] hí[3] lín[23] hnú[2]

hi³ lín³ tsa²mɨ³cuóun² raɨnh²¹ tsá² ca³cuính³ hí³ hi³ ca³jmú³ jáun² tsá² háɨn²?

37 Jáun² tɨ³² liei²¹ hí³ ca³juáh³:

—Tsá² ca³ja³ hí³ mií³ tsɨ́³ ñí¹con² tsá² hí³ bíh¹.

Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsú²:

—Cuánh² hnú², cuá²jmu³ la³ jáun².

Jesús tsó³² hñú¹³ mɨ́¹ Marta jɨ³ Má²réi³

38 Jáun² Jesús ngau³ juɨ³² má²húnˈ, hi³ ca³chó³² cáun² juú² míh¹. Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ Jesús ñí¹ jáun², ca³he³ jan² tsá²mɨ³ jmáɨ² Marta.

39 Jmɨ́¹ zian² jan² tsá²mɨ³ raɨnh²¹ Marta hí³ hi³ jmáɨ² Má²réi³. Jáun² Má²réi³ hí³ ca³cuá³ hué³² ta³ ñí¹ Jesús, hi³ ca³náɨ³² dí² jë¹ tsú².

40 Tɨ³la³ Marta hí³ jlánh¹ tiá³ siaun³² ca³jmú³ hua³jan²¹ má³², jáun² ca³ñí¹lienh¹³ Jesús, hi³ ca³juáh³:

—Hnú² Tɨ³², ¿tiá¹ lín²³ hnú² hi³ renh² jná¹³ nɨ́² zeh² jná¹³ huen² tán¹, hi³ jáun² jo³uón³² huen² bíh¹ jná¹³ má²ta³no¹ ca³la³ jɨ́³² ta²¹? Zéɨh³ hnú² tiá³ hi³ cuɨ́¹ ja³ma³hau³ jná¹³.

41 Tɨ³la³ Jesús ca³ngáɨ³:

—Hnú² Marta, jlánh¹ hliáun³ hi³ dí¹cháunh²³ chinh³² hnú², hi³ jlánh¹ hɨ³² honh² hnú² ta²¹ hi³ ñi³jmuh³².

42 Tɨ³la³ cáun² tán¹ bíh¹ hi³ jlánh¹ quien² zia³². Má²réi³ lá² má²lɨ́²quiáh³² hi³ jlánh¹ bí¹ quien², hi³ jáun² hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lɨ́¹³ quin³.

11

Jesús má²ta² ha³ lánh³ liéinh³² tsú² Dió³²
(Mateo 6:5-15; 7:7-11)

1 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³chó³² cáun² jmáɨ¹ hi³ zia³² cáun² ñí¹ jmɨ́¹ cuá¹liéinh³² Jesús Dió³². Jmɨ́¹ má²lɨ³² jáun² né³, ca³juáh³ jan² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² la³ lá²:

—Hnú² Tɨ³², ¿tiá¹ hɨ́eh¹³ hnú² jnoh¹ ha³ lánh³ rón³² hniáuh³² lienh¹ jnoh¹ Dió³², la³jmɨ́¹ ca³ma³tɨn² jáun² hla¹ Juan² tsá² jmɨ́¹ haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²?

2 Jáun² Jesús ca³juáh³ la³ lá²:

—Nɨ́¹ má¹ca³lienh¹ hnoh² Dió³², juáh¹³ hnoh² la³ lá²:

Hnú² Tia²¹, [Tsá² ñíh³ hnú² hñu³mɨ³cuú²,]

cá² ñí¹ hi³ chu²¹ cuɨ́¹ ná¹chan¹ hi³ jmáɨ² hnú².

Cuɨ́¹ chau²¹ bíh¹ jmáɨ¹ hi³ la³jín³² tsáu² tónh³² jo³cuonh² hnú².

[Cuɨ́¹ lɨ́¹³ bíh¹ ñí¹ hué²¹ lá² la³ cun³ hi³ hnáuh² hnú² jmúh¹³, la³jmɨ́¹ lɨ́³ hñu³mɨ³cuú².]

3 Cué¹ tiá³ má³² hi³ hniáuh³² quiú¹³ jnoh¹ cun³ jmá² cun³ jnia³².

4 Chin³² tiá³ honh² ca³tɨ²¹ tso³ hi³ má²lɨ́²jmú¹³ jnoh¹,

la³jmɨ́¹ chin²³ jnoh¹ tsɨ́³ la³ cun³ hi³ má²ca³hliánh² tsáu² ñí¹con² jnoh¹.

Ma³hau¹ tiá³ jnoh¹ hi³ tiá² ca³ tiá² lau³ jnoh¹ tsá² hláɨnh¹,

[liau¹ tiá³ jnoh¹ ñí¹con² pí³ quioh²¹ tsú²].

5 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ siáh³
Jesús la³ lá²:

—Jmú¹³ jáɨ¹³, hi³ hnú² zian²
jan² há²mei²¹ joh², hi³ ta³ hua²
né³ cuóh¹³ nú² hñú¹³ tsú² hi³
cuá¹zéih³ nú² la³ lá²: “Hnú²
há²mei²¹ quiú¹³, jmu³ tiá³
hi³ chú³², cué¹ tiá³ hnɨ³² hí³
quiú¹³,

6 quí¹ jan² há²mei²¹ joh²
jná¹³ hún¹ juɨ³² hi³ cun³ cuan³
hñu³² jná¹³, hi³ hí¹ cáun² yáh³
tiú²uú² hi³ zia³² hi³ jmɨ́¹ lɨ́¹³
jein²¹ jná¹³ ñí¹con² tsú²”.

7 Hi³ jáun² tsá² hí³ né³ nga³
la³ tɨ³ ñéih³, hi³ juáh³ la³
lá²: “Lɨ́²uú² ma³tsán¹³ tsɨn³²
jná¹³, quí¹ má²chí¹jnaɨ³² bíh¹
ho³hñú¹³, má²rá²cuóun¹ bíh¹
jná¹³ quiúnh¹ tsá¹míh¹ jón²¹;
ha³ tiú²uú² lɨ́¹³ yáh³ no¹ jná¹³
hi³ zia³² hi³ cué¹³”.

8 Hi³ jáun² juanh³² jná¹³,
uá¹ jáun² la³ jáun² tiá² jmɨ́¹
ñí¹cué²¹ hnú² tsá² hí³ hi³
mɨh³², uá¹jinh¹ tsá² juónh³²
hnú² re² quiúnh¹, tɨ³la³
cun³ñí¹ hi³ hnú² jlánh¹ hiú²
mɨh³², hi³ jáun² nó³² bíh¹ tsú²
hi³ cué³² la³jɨ́³² hi³ hnáuh²
hnú².

9 Hi³ jáun² la³ lá² juanh³²
jná¹³: Mɨ́¹ náh² ñí¹con² Dió³²,
hi³ jáun² hian³ náh². Hniauh²
náh², hi³ jáun² chanh¹ náh².
Hléh¹ náh² ho³hñú¹³, hi³ jáun²
niá³² tsú².

10 Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² mɨ³²
ñí¹con² tsú², hiáuh²³ bíh¹ tsú²;
nɨ́¹juáh³ tsá² hnauh² choh²³
bíh¹; hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² hleh³²
ho³hñú¹³ né³, niá²³ bíh¹.

11 ”Hnoh², tsá² zian² jónh³²,
¿hin² dá² tsánh² hnoh² tiá³
honh² náh² hi³ cueh¹ cá² máɨ³
quɨ́n¹ jónh³² nɨ́¹juáh³ hí¹miih²¹
bíh¹ la³ cuá¹mɨ³²? Ho³ nɨ́¹juáh³
cuá¹mɨ² jan² juo¹³, ¿hí¹ tiá³
honh² náh² hi³ cuen¹³ jan²
jáh³hláɨnh¹?

12 Ho³ nɨ́¹juáh³ jónh³² náh²
mɨ³² cá² máɨ³ mɨ³ jláɨ², ¿hí¹ lɨ́¹³
cuen¹³ náh² jan² hñú³?

13 Hi³ jáun² né³, nɨ́¹juáh³
tu³bí¹ hnoh² yáh³ tsá² tiá²
chun¹ náh², tɨ́n² bí¹ náh²
cuéh¹ hi³ chu²¹ ñí¹con² jónh³²,
hi³ jáun² tiá¹³ bíh¹ tiá³ tiá²
cuen³ Jméi² dí² Tsá² cuá³
hñu³mɨ³cuú² Jmɨ́²chí³ Chun¹
ñí¹con² tsá² mɨ².

Juáh³ tsáu² hi³ Jesús quian³² pí³ quioh²¹ tsá² hláɨnh¹
(Mateo 12:22-30; Marcos 3:20-30)

14 Ca³chó³² jmáɨ¹ hi³
ca³chin² Jesús jmɨ́²chí³ hláɨnh¹
jmɨ́¹ hún¹ hñu³ tsɨ́³ jan²
tsá² tiá² jmɨ́¹ tɨ́n² hléh³².
Jmɨ́¹ cuá¹han³ jáun² jmɨ́²chí³
hláɨnh¹ hí³ hñu³ tsɨ́³ tsú² né³,
ca³lɨ³ hléh³². La³jɨ́n³² tsá²
ca³jɨ́e³ hi³ jáun² ca³ja³cáun²
lɨ́n³² tsɨ́³.

15 Tɨ³la³ ma³ jan² tsáu² né³
ca³juáh³:

—Tsá² nɨ́² dá² huen²
jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³
tsáu² cun³quionh³ pí³ quioh²¹
Beelzebú, tsá² chín¹ juo¹³
jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ bíh¹.

16 Hi³ ma³ jan² siáh³ tsá²
hí³ jmɨ́¹ hnió³ ca³ lan³ Jesús,
jáun² ca³mɨ́³ tsú² cáun² li²¹

hi³ lɨ́³ hua³jueh³² hi³ já³² tɨ³ hñu³mɨ³cuú².
17 Tɨ³la³ Jesús jmɨ́¹ dí¹ñi³² bíh¹ ha³ lánh³ jmɨ́¹ ná¹lɨ́n²³ tsá² hí³, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:
—Nɨ́¹juáh³ zia³² hniéi² ja¹ cu³ nió³ má²túnˀ² hmóu³² tsá² ná¹lɨ́n³ ta²¹, jáun² la³jɨ́n³² bíh¹ tsú² tsá²hín³. Ja³bí¹ la³ jáun² nɨ́¹juáh³ tsá² zia³² hniéi² hñú¹³, la³jɨ́n³² bíh¹ tsú² tsá²hín³.
18 Hi³ jáun² né³, sá¹jmɨ́¹ hi³ hnga² *Satanás jmu² hniéi² ñí¹con² tsá² haɨn²¹ tɨ³ con², jáun² né³, ha³ ya³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ ma³hɨ́e² pí³ quioh²¹ tsú². Hnoh² juánh³ hi³ jná¹³ huen² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu² cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Beelzebú;
19 tɨ³la³ sá¹ hi³ tson² la³ cun³ hi³ juáh³ hnoh² nɨ́² dúh¹, ¿hin² cun³quionh³ pí³ quioh²¹ huen³ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² hnoh² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ tiáunh¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu²? Hi³ jáun² né³, cun³quionh³ ta²¹ hi³ jmu² tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² bí¹ náh², má²lɨ́²lin¹ hi³ lɨ́¹ ná¹tsá²con² bí¹ náh².
20 Tɨ³la³ jná¹³ má¹ná¹, huen² ná¹ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Dió³² bíh¹; hi³ jáun² la³ nɨ́² né³, má²lɨ́²lin¹ hi³ jná¹³ bíh¹ Tsá² ca³hiáu³² Dió³² hi³ lɨ́n¹³ ná¹ Re²¹, Tsá² qui³ ná¹jan²³ náh² hí³.
21 ”Nɨ́¹juáh³ zian² jan² tsá² pin³ lɨ́n³², tsá² zia³² hliáun³ he³ cun³quionh³ jmu³ hniéi², tiá² zia³² yáh³ hi³ háɨnh¹³ ca³tɨ²¹ hi³ zia³² quioh²¹ tsú², nɨ́¹juáh³ hi³ hún¹ tsú² hua³jan²¹ hi³ jmu³ hniéi².
22 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ ja³ jan² tsá² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ pin³ la³ cónh³ bíh¹ tsá² hí³, jáun² tsá² já³² hí³ bíh¹ má²láɨh¹³ hniéi², hi³ quin³ tsú² la³jɨ́³² hi³ jmɨ́¹ nióh²¹ tsá² hí³ hi³ jmu³ hniéi², má¹lɨ³² jáun² né³ má²tsóh³ tsú² ñí¹con² tsá² quionh³ la³ cun³ hi³ má²ca³joh¹³ jáun².
23 ”Hi³ jáun² né³, lɨ³ua³ jan² tsá² tiá² hen² tɨ³ con² jná¹³, tsá² la³ hí³ tɨ³ hau² bíh¹ jná¹³. Hi³ lɨ³ua³ jan² tsá² tiá² cha³² cu³lɨ²¹ quiúnh¹ jná¹³, tsá² la³ hí³ tɨ³ toh² tiú² jóh³² bíh¹.

Jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ jáunh²³ siáh³ hñu³ tsɨ́³ tsáu²
(Mateo 12:43-45)

24 ”Nɨ́¹juáh³ má¹cuá²han³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu², jáun² tsá²ngɨ́² ñí¹ quiéin², hi³ tsá²hniauh² ñí¹ lɨ́¹³ cuá³² tie³. Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ tiá² ca³choh¹³ né³, jáun² lɨ́n²³ la³ lá²: “Cuɨ́¹ ñih²¹ jná¹³ cú²jueh³² hñu³² ñí¹ cuá¹han³ ná¹”.
25 Jáun² nɨ́¹ má¹cá²chánh³² tsú² jáun² né³, chanh²¹ tsú² tsá² hí³ hi³ má²lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² hñú³ hi³ má²rá²hiah¹³, jɨ³ hi³ má²dí¹lɨ́³ re² tin² lɨ́n³² ñéih³.
26 Má¹jáun² tsau³² hi³ tsá²quian³ cónh³í¹ quiaun³ jmɨ́²chí³ hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ hláɨnh¹ la³ cónh³ bíh¹ hnga². Hi³ jáun² la³jɨ́n³² jáun² bíh¹ taunh³² hñu³ tsɨ́³ tsá² hí³, hi³

jáun² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ hlaɨh³ má²lɨ́²³ quioh²¹ tsá² hí³ nɨ́¹ má¹lɨ³² jáun², la³ cónh³ bíh¹ jmɨ́¹tin².

He³ bíh¹ cu³tí³ jmu² hi³ lɨ²³ hiún² tsɨ́³ tsú²

27 Tá¹la³ jmɨ́¹ dí¹hleh³² jáun² Jesús jáɨ¹³ nɨ́², jáun² jan² tsá²mɨ³ jmɨ́¹ zenh² ja¹ tsá² ná¹ngɨh³² hí³ ca³hléh³ tiá³ hi³ ca³juáh³:

—Hénh³ ma³ jmɨ́¹ ren² tsá²mɨ³ tsá² ca³taunh² hnú² hñu³ héin¹ hñu³ tsɨ́³, tsá² ca³cué³ hnú² tiuh²¹.

28 Tɨ³la³ Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³:

—Tɨ³ jlánh¹ bíh¹ jmɨ́¹ ren² tsá² náɨ³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³², hi³ nɨ́¹juáh³ má²tí³² tsú² siáh³.

Jesús hleh³² ca³tɨn¹ tsá² lɨ¹ mɨ³² cáun² li²¹

(Mateo 12:38-42; Marcos 8:12)

29 Tá¹la³ ná¹juóun²³ jáun² tsá² tionh² hí³ né³, ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Tsá² zian² jmáɨ¹ hi³ tiauh² dí² lá² jlánh¹ hláɨh¹, hi³ cáun² lɨ́¹ hiú² lɨ́¹ mɨ³² hi³ jnia³ li²¹; tɨ³la³ hí¹ cáun² yáh³ li²¹ tiá² lɨ¹³ hiáuh³ tsú², jɨ́³²la³ li²¹ hi³ ca³jɨ́e³ jáun² tsáu² hi³ ca³tɨn¹ hla¹ Jonás bíh¹, tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³².

30 Quí¹ hla¹ Jonás bíh¹ jmɨ́¹ lɨ́n³ cáun² li²¹ ñí¹con² tsá² jmɨ́¹ zian² juú² Nínive jmɨ́¹tin², ja³bí¹ la³ jáun² jná¹³ siáh³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² lɨ́n³ ná¹ cáun² li²¹ ñí¹con² tsá² zian² né³².

31 Nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ cán³ Dió³² jú¹ tson² ñí¹con² la³jɨ́n³² tsáu², jáun² hla¹ tsá²mɨ³ tsá² jmɨ́¹ chín¹ hué³² tɨ³ la³ quián³ nó³², hi³ chá³² tsáu¹³ tsá² zian² né³²; quí¹ hla¹ tsá²mɨ³ hí³ ja³ cáun² hué³² ñí¹ jlánh¹ bíh¹ uóunh³, hi³ cua³niéi³ jáɨ¹³ quioh²¹ hla¹ re²¹ Salomón, tsá² jlánh¹ jmɨ́¹ quia³lín³ hí³ jmɨ́¹ tsɨ́³. Ján³, tsá²mɨ³ hí³ chá³² tsáu¹³ tsá² zian² né³², quí¹hliá² ñí¹ lá² zenh² jan² Tsá² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ hla¹ re²¹ Salomón hí³.

32 Ja³bí¹ la³ jáun² nu³ tiánh³ siáh³ tsá² jmɨ́¹ zian² juú² Nínive nɨ́¹ má¹ca³can³ Dió³² jú¹ tson², hi³ ja³bí¹ tsá² Nínive hí³ chá³² siáh³ tso³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² zian² né³², quí¹ hí³ dí² ca³ja³conh² bíh¹ tsɨ́³ tso³ quioh²¹ jmɨ́¹ ca³náɨ³² jáɨ¹³ quioh²¹ hla¹ Jonás. Ján³, chá³² tsá² hí³ tsáu¹³ tsá² zian² né³², quí¹ ñí¹ lá² zenh² jan² Tsá² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ hla¹ Jonás hí³.

Mɨ́¹ñí¹ tsú² cue³² joh¹ quioh²¹ tá¹ jan²

(Mateo 5:14-16; 6:22-23; Marcos 4:21-22; Lucas 8:16)

33 ”Nɨ́¹juáh³ tsá² héinh²³ sɨ́² hñú¹³, hí¹ jan² yáh³ tsá² hí³ tiá² zih³² sɨ́² jáun² ñí¹ ná¹conh¹, sa³jun³ taunh³² tsú² siáh³ hñu³ tsɨ́¹ cuo²; tɨ³la³ dí²chí³ tsú² ñí¹ lɨ́¹³ taɨ²¹ joh¹ tá¹ cáun² ñéih³ bíh¹, hi³ jáun² jniá³ jeinh²¹ lɨ³ua³ jan² tsá² hí³ ñéih³.

34 Mɨ́¹máh¹ hnú² lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² sɨ́² quioh²¹ tá¹ jan² nú². Jáun² né³, nɨ́¹juáh³ chu²¹

mɨ́¹máh¹ hnú², jáun² zia³² joh¹
quián¹³ hnú² tá¹ jan² nú².
Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ jlánh¹ la³ hláɨh¹
mɨ́¹máh¹ hnú² né³, jáun² tá¹
jan² bíh¹ hnú² zenh² já¹niéi².
35 Jáun² jmu³ hnú² re²
hua³hí¹³, hi³ jáun² tiá² lɨ́¹³ joh¹
quián¹³ nú² la³jmɨ́¹ lɨ́³ já¹niéi².
36 Quí¹ nɨ́¹juáh³ taɨ³² joh¹
quián¹³ hnú² tá¹ jan² nú², hi³
hí¹ cú¹pih²¹ já¹niéi² tiá² zia³²,
hi³ jáun² re² bíh¹ jniá³ jen¹³
hnú² la³jɨ́³², la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ zia³²
cáun² sɨ́² hi³ cue³² joh¹ ñí¹con²
nú².

*Jesús jin²³ tsá² fariseos jɨ³
tɨ³² liei²¹*
*(Mateo 23:1-36; Marcos
12:38-40; Lucas 20:45-47)*

37 Jmɨ́¹ cá¹táuh³ jáun² hi³
hleh³² Jesús, jáun² jan² tsá²
*fariseo ca³te³ hi³ tsa³jmú³
dí² má³² hñú¹³ tsú². Jáun²
Jesús ngau³ hi³ ca³hi³ ñéih³,
hi³ ca³cuá³ ñí¹ mesa.
38 Jmɨ́¹jáun² ca³ja³cáun² tsɨ́³
tsá² fariseo hí³ jmɨ́¹ ca³jɨe³
hi³ tiá² ca³liah³ Jesús cuo² la³
cun³ hi³ ná¹ngɨ²³ tsú² jmu²
ñeh² bíh¹ hi³ jmu³ má³².
39 Jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ Jesús
tsá² hí³ la³ lá²:
—Hnoh², tsá² fariseos,
jmáh³la³ tɨ³ coh³ bíh¹ cuá¹uon²
jlánh¹ sɨ́² raɨnh³² hnoh², tɨ³la³
hñu³ honh² náh² né³, tiu³
canh² jmáh³la³ hi³ hlaɨh³ hi³
hó³², jɨ³ hi³ jlánh¹ tsɨ́nh² náh²
hi³ quioh²¹ tsáu² nɨ́² siáh³.
40 Hnoh² tsá² tiá² jáɨ¹³ ngɨ²³,
¿há¹ tiá² ñíh¹ hnoh² hi³ Tsá²
ca³jmú³ tɨ³ coh³, ca³jmú³ siáh³
tɨ³ ñeh²?
41 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ hi³ ja³² la³
tɨ³ hñu³ honh² náh² hi³ lɨ́¹
cueh³² ñí¹con² tsá² tiá² zia³²
quioh²¹, hi³ jáun² la³ jáun²
bíh¹ má²lɨ́³ cáun² hi³ jɨ².
42 ”¡Jlánh¹ juon²³ hnoh²
tsá² fariseos! Quí¹ uá¹jinh¹
má²ná¹cueh³² hnoh² ñí¹con²
Dió³² cáun² la³ cun³ quia³
hi³ zia³² quián¹³, hí¹ la³ tɨ³
zie² yáh³ quionh³ háu² ruda,
jɨ³ ca³la³ jɨ́³² ñí¹ jonh² nɨ́²
siáh³, tɨ³la³ má¹lɨ³² jáun² né³,
tiá² ra³tsɨh³² yáh³ náh² héih³²
cú²tso², hi³ sa³jun³ hno³ bíh¹
náh² Dió³². Tɨ³la³ jun³juáh¹³
hi³ cháh¹³ tɨ³ có³² la³ cun³ hi³
má²ná¹jmuh³² jáun² yáh³ náh²
hi³ jmúh¹³ náh² hi³ nɨ́².
43 ”¡Jlánh¹ juon²³ hnoh² tsá²
fariseos! Jlánh¹ hniá¹ náh²
tianh¹³ ñí¹ jlánh¹ quien² hñu³
cuáh³², hi³ jlánh¹ hniá¹ náh²
siáh³ hi³ tsáu² cuen³ Dió³²
nɨ́¹ má¹ca³jenh² náh² tsáu² já¹
hmah²¹.
44 ”¡Jlánh¹ juon²³ hnoh²!,
quí¹hliá² lɨ́n³ hnoh² la³jmɨ́¹ lɨ́³
jéin³lo¹ ñí¹ rá²hún¹ hla¹, ñí¹
tiú²uú² lin¹ jniá³, ñí¹ cáun²
lɨ́¹ má²há² má²ngaɨ³² tsáu² ñí¹
quioh²¹ ta³ tiá² ñɨ³².
45 Jáun² né³, jan² tɨ³² liei²¹
ca³záɨh³ Jesús:
—Hnú² Tɨ³², jɨ³ jnoh¹ bíh¹
má²je²³ nú² siáh³ cun³quionh³
jáɨ¹³ hi³ má²lɨ́²juah²¹ nú² nɨ́².
46 Jáun² Jesús ca³juáh³ siáh³:
—Ja³bí¹ hnoh² siáh³ tɨ³²
liei²¹, ¡jlánh¹ juon²³ náh²!
Quí¹ hnoh² jlánh¹ jmuh³²
héih³² huáh² tsɨ́³ ñí¹con² tsáu²,
ca³la³ hí¹ jan² tsáu² tiá² tióh³²
ma³tí³², hi³ má¹lɨ³² jáun² né³,

hí¹juáh³ hmóu³² náh² tiá² ma³tih²¹.
47 ”¡Juon²³ hnoh²!, quí¹hliá² jmóuh¹ náh² re² jéin³lo¹ ñí¹ ná¹hón²¹ tsá² ca³lɨn³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³², tsá² ca³jngɨh³ hí³ dí²hioh³ ñú²deh³ hmóu³² náh² jmɨ́¹tin².
48 Hi³ jáun² má²lin¹ hi³ la³ ná¹tiáunh¹ náh² cá²honh¹ quiúnh¹ náh² dí²hioh³ ñú²deh³, quí¹ tsá² hí³ bíh¹ ca³jngɨh³ tsá² lɨn³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³² jmɨ́¹tin², hi³ hnoh² né³ lɨ́¹ ná¹jmóuh¹ náh² jéin³lo¹ ñí¹ ná¹hón²¹ hla¹ hí³.
49 ”Hi³ jáun² Dió³², Tsá² jlánh¹ re² cuá¹ñɨ³², ca³juáh³: “Zein²¹ jná¹³ tɨ³² jë² ná¹, jɨ³ *tɨ³² tsá² quian³² jë² ná¹ nɨ́² siáh³ ñí¹con² tsá² hí³, jáun² ma³ jan² tsá² zein²¹ jná¹³ hí³ hɨ³ tsa¹ tsáu², hí¹ la³ tɨ³ jngɨh³ tsú² siáh³ ma³ jan² tsá² hí³”.
50 Jáun² né³, tsá² zian² né³² bíh¹ tá¹can¹ jmɨ́²hán¹ ca³la³ jɨ³lɨn² tɨ³² jë¹ Dió³², tsá² ca³ma³tsan² tsú² hí³ jmɨ́¹tin² la³ cun³ jmɨ́¹ lɨ²¹ hngá¹máh³ lá².
51 Ján³, tsá² zian² né³² tá¹can¹ jmɨ́²hán¹ tsá² hí³, hla¹ Abel tín² la³ñí¹, ca³la³ ñí¹ ca³jngɨh³ tsú² siáh³ hla¹ Zacarías ja¹ quioh²¹ ñí¹hiú¹³ quionh³ ñí¹ jlánh¹ bíh¹ hɨ́en¹ quioh²¹ cuáh³² chín¹.
52 ”¡Jlánh¹ juon²³ hnoh² tɨ³² liei²¹!, quí¹hliá² ca³hmáh¹ hnoh² jú¹ tson² hi³ jmɨ́¹ lɨ³ liáun³ tsáu². Hí¹ hmóu³² yáh³ hnoh² tiá² hnáuh² táunh¹³ ta²¹ jú¹ tson² jáun², sa³jun³ cueh³² bíh¹ náh² siáh³ tsá² siánh³ jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ tónh³² ta²¹, uá¹jinh¹ zian² tsá² jmɨ́¹ hnió³ ne³.
53 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² Jesús jáɨ¹³ nɨ́² né³, cua³han³ ñí¹ jáun². Jáun² la³jɨ́n³² tɨ³² liei²¹ hí³ né³, quionh³ tsá² fariseos ca³míh³ lɨ́n³² tsɨ́³. Jáun² hliáun³ lɨ́n³² jáɨ¹³ ca³ca³ ca³lan³ dí² Jesús,
54 hi³ ca³can³ tsú² re² lɨ́n³² hua³hí¹³ jáɨ¹³ hi³ hleh³² Jesús, nɨ́¹juáh³ ca³náɨ³² tsú² cáun² jáɨ¹³ hi³ lɨ³ lɨ́¹³ chá³² tsú² tso³.

12

Jesús hɨe³² jáɨ¹³ ca³tɨn¹ tsá² lɨn³ la³ cá¹ la³ jéinh¹

(Mateo 16:6-12; Marcos 8:14-21)

1 Tá¹la³ jáun² né³, ca³la³ juóun³² mei²¹ cu³tí³ tsáu² ca³ngɨh³² ñí¹ jáun², ca³la³ ná¹cuú² ná¹jaɨn³² tiá³ bíh¹ tsú² lɨ³. Jáun² Jesús ca³hléh³ tín² ñí¹con² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
—Hua³hín¹³ náh² jmu³ ca³tɨ²¹ tie³ quioh²¹ tsá² *fariseos. Jáɨ¹³ “tie³” nɨ́² hnió³ juáh³: tsá² lɨ́n³ la³ cá¹ la³ jéinh¹.
2 Quí¹ lɨ³ua³ cáun² hi³ jlɨ́²³ tsú², chau³² bíh¹ jmáɨ¹ hi³ jñéih²³; hi³ lɨ³ua³ cáun² hi³ ná¹hmá¹ né³, chau³² bíh¹ jmáɨ¹ hi³ lɨ́²jnia² siáh³.
3 Jáun² la³jɨ́³² hi³ má²ca³juah²¹ hnoh² hñu³niéi², chau²¹ jmáɨ¹ lɨ³jnia² bíh¹ jáɨ¹³ jáun². Ja³bí¹ la³ jáun², lɨ³ua³ cáun² hi³ má²ca³juah²¹ náh² ñí¹ ná¹conh¹, chau²¹ bíh¹ jmáɨ¹ hi³ chá³² tsú² jáɨ¹³ jáun² ca³la³

hi³ tsa³di³chín³² tsú² tsáɨh³
hñú³ hi³ chá³² ca³la³ hi³ chi²¹
tiú² mah¹ tiú² jan³².

Hin² ñí¹con² hniáuh³² jmú¹³
dí² juénh²
(Mateo 10:26-31)

4 ”Hnoh², tsá² re² juóh³² dí²
quiúnh¹, juanh²¹ jná¹³ ñí¹con²
hnoh² jáɨ¹³ lá²: Ha³ lɨ́² juenh³
náh² tsá² jngɨh² jmáh³la³ ngú³,
hi³ nɨ́¹ má¹lɨ³² jáun², tiú²uú²
zia³² hí¹ cáun² yáh³ hi³ siáh³
hi³ lɨ́¹³ jmu³ tsú².

5 Tɨ³la³ jná¹³ juanh²¹ hi³
hin² ñí¹con² hniáuh³² jmúh¹³
hnoh² juénh²: juenh³ náh²
ñí¹con² Tsá² zia³² pí³ quioh²¹
hi³ lɨ́¹³ jngah³, hi³ má¹lɨ³²
jáun² né³ lɨ́¹³ ze³ siáh³
quiu³juóu³². Ñí¹con² Tsá² hí³
bíh¹ hniáuh³² jmúh¹³ hnoh²
juénh².

6 ”¿Há¹ tiá² cuen² tsú² hñá³
tan³² pih²¹ la³ cun³ tun³
héih³² quɨe³ dúh¹? Tɨ³la³ cu³
jáun² tiá² tsá²có³ yáh³ tsɨ́³
Dió³² hi³ ca³tɨn¹ jáh³ pih²¹ hí³.

7 Jáun² hnoh² né³, hí¹ ca³la³
tɨ³ jñú² chinh³² yáh³ hnoh²
ná¹hɨ¹³ siáh³ ma³ quin³² ma³
cá² máɨh³². Ha³ lɨ́² juenh³
náh², quí¹ tɨ³ jlánh¹ bíh¹
quien² hnoh² la³ cónh³ bíh¹
tan³² ná¹juóun²¹.

Tsá² ton² hi³ haɨn²¹ tɨ³ con²
Jesús
(Mateo 10:32-33; 12:32;
10:19-20)

8 ”Juanh³² jná¹³ siáh³
jáɨ¹³ lá²: Nɨ́¹juáh³ zian²
tsá² ma³quien² jná¹³ ñí¹con²
tsáu², ja³bí¹ jná¹³ siáh³ Jon²
tsá²mɨ³cuóun², má¹quien¹³ ná¹
tsú² ñí¹con² tsá²cuú² tsá²ta³
Dió³²;

9 tɨ³la³ lɨ³ua³ jan² tsá² tiá²
hnió³ ma³quien² jná¹³ ñí¹con²
tsáu² né³, ja³bí¹ jná¹³ siáh³ tiá²
má¹quien¹³ tsá² la³ hí³ ñí¹con²
tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³².

10 ”Lɨ³ua³ jan² tsá² hleh³²
jú¹ hlah³ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³
Jon² tsá²mɨ³cuóun², zia³² bíh¹
uu³i³tso³; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá²
tú² hión³² Jmɨ́²chí³ Chun¹
má¹ná¹, cu³tí³ tiá² zia³² bíh¹
uu³i³tso³ quioh²¹ tsá² la³ hí³.

11 ”Nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹
hi³ jau³ tsú² hnoh² hi³ nga³
tsú² jáɨ¹³ ñí¹con² hnoh² hñu³
cuáh³², ho³lá²dá² ñí¹ta²¹, ha³
lɨ́² cuɨ́¹ hi²¹ honh² náh² hi³
hín² jáɨ¹³ ngáɨh¹ náh², ho³ he³
lánh³ juáh¹³ náh²;

12 quí¹ nɨ́¹ má¹cá²chó³²
jmáɨ¹ hi³ hniáuh³² hléh¹³
hnoh², má¹jáun² bíh¹
má²hɨ́e³² Jmɨ́²chí³ Chun¹ ha³
lánh³ hniáuh³² hléh¹³ náh².

Hi³ háɨnh¹³ bíh¹ hi³ hánh³
tsú²

13 Jáun² né³, jan² tsá² zenh²
ja¹ tsá² ná¹ngɨh³² hí³ ca³juáh³:

—Hnú² Tɨ³², juoh¹ hnú² tiá³
renh² jná¹³ hi³ cué³² tsú² la³
cun³ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³, hi³ jmɨ́¹
quioh²¹ jméɨ² mí¹ziú¹³ jnoh¹.

14 Tɨ³la³ Jesús ca³záɨh³ tsá²
hí³:

—¿Hin² tsánh² ca³hiáu³²
jná¹³ hi³ lɨ́n¹³ ná¹ jue²¹, ho³ hi³
lɨ́n¹³ jná¹³ tsá² tsóh²³ hi³ jmɨ́¹
quioh²¹ ñeh² mí²ziúh² hnoh²?

15 Jáun² jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³
dí² siáh³ la³jɨ́n³² tsá² hí³ la³ lá²:

—Hniáuh32 jmúh13 náh2 re2 lɨ́n32 hua3hí13 hi3 tɨá2 lɨ́1 jmúh13 náh2 hniá1 hi3 zia32 ñí1 hué21 lá2, quí1 jun3juáh13 cun3quionh3 hi3hliá2 hliáun3 hi3 zioh2 jáun2 yáh3 tsú2 lɨ́13 zian2 re2 tɨn2.

16 Jáun2 ca3jmú3 tsú2 siáh3 cáun2 jáɨ13 hi3 juáh3 la3 lá2:

—Jmɨ́1 zian2 jan2 tsá2 hánh3. Tsá2 hí3 ca3loh2 hliáun3 lɨ́n32 ñí1náɨ2 quioh21.

17 Jáun2 tsá2 hí3 ca3lɨ́n13: “¿He3 bíh1 jmu1 jná13? Já2 tiú2uú2 zia32 yáh3 ñí1 lɨ́13 hmá13 jná13 la3jɨ́32 hi3 ca3láu2 lá2 quion21”.

18 Jmɨ́1jáun2 ca3liéinh32 tsú2 jmɨ́1 tsɨ́3 hnga2: “Né32 má2ca3cháunh13 tsɨn32 jná13 ha3 lánh3 rón32 jmu1. Cu3tsa32 cuɨ́1 tsunh21 jná13 cú2jueh32 hñu3cuɨ́3 míh1 táun3 nɨ́2, hi3 jmu1 jná13 hi3 jlánh1 bíh1 cáh1; hi3 jáun2 ñí1 jáun2 hmá13 jná13 la3jɨ́32 hi3 ca3lo2, la3 má2quionh3 hi3 siáh3 siáh3.

19 Nɨ́1 má1lɨ32 jáun2 né3, hlɨ́1 lienh1 jná13 jmɨ́1 tsɨn32, hi3 juo13 jná13 la3 lá2: Hliáun3 lɨ́n32 bíh1 má2zia32 hi3 lɨ́13 ma3hɨ́e2 hliáun3 mii2 quiú13 dí2. Jáun2 né32 né3, cuɨ́1 zian2 dí2 tie3. Cuɨ́1 cú1 cuɨ́1 hnáɨh13 dí2 quiú13, hi3 cuɨ́1 zian2 dí2 cáun2 hi3 re2 hi3 tɨn2”.

20 Tɨ3la3 Dió32 ca3záɨ3 tsá2 hí3 la3 lá2: “Hnú2, tsá2 tiá2 jáɨ13 ngɨ23, já1niéɨ2 lá2 jɨenh1 hnú2 jmɨ́2chí3 quián13 ñí1con2 jná13. Hi3 jáun2 la3jɨ́32 hi3 má2ná1hmá1 nɨ́2 quián13 hnú2, ¿hin2 dá2 tsánh2 lɨ3 quioh21?”

21 La3 jáun2 bíh1 quiunh32 tsá2 hánh3, tsá2 hma32 ñí1con2 hnga2 hi3 quioh21. Tsá2 tia3mii2 bíh1 tsá2 la3 hí3 ñí1con2 Dió32.

Dió32 nióh32 hua3hí13 tsá2 ná1lɨ́n3 jon2

(Mateo 6:25-34)

22 Jmɨ́1 lɨ21 jáun2 né3, ca3záɨh3 Jesús tsá2 haɨn21 hí3 tɨ3 con2:

—Juo3 jná13 hnoh2: Ha3 lɨ́2 cuɨ́1 hi21 honh2 náh2 ha3 lánh3 rón32 lɨ́13 zian2 náh2, ca3tɨ21 ha3 jinh1 já32 má32 hi3 cúh13 náh2, jɨ3 ha3 jinh1 já32 hmɨh32 hi3 quɨ́h13 náh2.

23 Quí1 jmɨ́2chí3 quioh21 bíh1 tsú2 hi3 jlánh1 bíh1 quien2 la3 cónh3 bíh1 má32; hi3 ngú3 quioh21 tsú2 nɨ́2 siáh3 tɨ3 jlánh1 quien2 la3 cónh3 bíh1 ha1 tsú2.

24 Sá1nɨ́2 jɨe3 ha3 lánh3 zian2 quiú1liáh2. Jáh3 hí3 tiá2 lin1 hi3 jñi32 hí1 cáun2 yáh3, sa3jun3 zia32 bíh1 hi3 loh2, sa3jun3 zeh2 hñu3cuɨ́3 quioh21; tɨ3la3 cun3 jáun2 zia32 bíh1 má32 hi3 cue32 Dió32 cúh2 jáh3. ¡Tɨ3la3 hnoh2 má1ná1, tɨ3 jlánh1 bíh1 quien2 náh2 la3 cónh3 bíh1 tan32!

25 ¿Hin2 yáh3 hnoh2 tɨn2 jmúh13 hi3 cuóun13 cónh3í1 cá2 lɨ́2, uá1jinh1 hen2 lɨ́n32 honh2 náh2 hi3 cuóun13 náh2?

26 Hi3 jáun2 né3, nɨ́1juáh3 cáun2 hi3 pih21 la3 nɨ́2 bíh1 tiá2 la3 tɨn2 náh2 jmúh13, hi3 jáun2 ¿he3 láɨh32 sa3 hɨ32 lɨ́n32 honh2 náh2 ca3tɨ21 la3jɨ́32 hi3 ñí1 hná1 nɨ́2?

27 ”Sá1nɨ́2 jɨe3 náh2 ha3 lánh3 rón32 cuóun2 lí13. Lí13 nɨ́2 tiá2

lin¹ zeh³² yáh³ jáu², hi³ sa³jun³
ta³² siáh³ tá³, tɨ³la³ cun³ jáun²
ta³bí¹ hla¹ re²¹ Salomón yáh³
tiá² chú³² jmɨ́¹ jniá³ la³jmɨ́¹
jniá³ lí¹³ nɨ́², uá¹jinh¹ jmɨ́¹
zioh² lɨ́n³² tsú².
28 Hi³ jáun² né³, nɨ́¹juáh³
Dió³² jmu² hi³ ca³la³ chú³²
lɨ́n³² jniá³ náɨ², cáun² hi³ tsɨ²¹
nɨ́² ñí¹ náɨ² né³², hi³ jáun²
tsa³háu² má²jɨ́n³² bíh¹ tsú² tɨ³
ñeh² cáun² pɨeh¹ nɨ́¹ má¹ca³lɨ³
quiéin²; jáun² nɨ́¹juáh³ ta³bí¹
náɨ² yáh³ jmu² Dió³² hi³ chú³²
jniá³, ¡cónh³ bíh¹ tiá² jmu³
Dió³² hi³ zia³² hanh² hnoh²,
hnoh² tsá² cáun² lɨ́¹ hɨ³² honh²
náh²!
29 Hi³ jáun² ha³ lɨ́² cuɨ́¹ hi²¹
honh² náh² hi³ hnáuh¹³ náh²
hi³ cúh¹³, sa³ jun³ hi³ húh¹³
náh².
30 Quí¹ la³jɨ́n³² tsá² zian² ñí¹
hué²¹ lá² ná¹hɨ³² tsɨ́³ ca³tɨ²¹
hi³ nɨ́²; tɨ³la³ hnoh² má¹ná¹,
zian² bíh¹ jan² Ñeh² náh², Tsá²
cuá¹ñi³² la³jɨ́³² hi³ lɨ³hniauh²³
quián¹³ náh².
31 Ñí¹ jɨ́²¹la³ ti³ chan¹³ náh²
hmóu³² jo³cuo² Dió³² bíh¹,
hi³ má¹tih²¹ náh² re² ñí¹con²
tsú², hi³ jáun² bíh¹ hián¹³ náh²
ca³la³ jɨ³lɨ³² hi³ jáun².

Tsá² má²nióh³² hi³ quioh²¹
hñu³mɨ³cuú²
(Mateo 6:19-21)

32 ”Hnoh², tsá² lɨ́n³ náh²
la³juah²¹ dúh¹ cu³ nió³ pih²¹
*já¹ziáh², ha³ lɨ́² juenh³ náh²,
quí¹ hiún² lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³ Ñeh²
náh² cué³² jáɨ¹³ hi³ cuá¹tánh¹
náh² ñí¹ cuá¹quien² tsú².
33 Hnáɨ¹ náh² hi³ zia³²
quián¹³, hi³ lɨ́¹ cueh¹ náh² tsá²
lɨ́²hniáuh³² ñí¹con². Nɨ́¹juáh³
hi³ jmúh¹³ náh² la³ jáun², hi³
jáun² la³ jáun² má²ná¹jmuh³²
náh² cáun² tuh³² hi³ tiá²
chau²¹ jmáɨ¹ lɨ³yenh³, hi³
jáun² lɨ³ zian² náh² hliáun³
hñu³mɨ³cuú², cáun² hi³ tiá²
chau²¹ jmáɨ¹ tsa³hín³. Ñí¹
jáun² tiá² lɨ́¹³ hí³ háɨn², sa³jun³
mí¹cháu² lɨ́¹³ ma³tsa² hi³
quioh²¹ tsú².
34 Quí¹ nɨ́¹juáh³ ñí¹ nio¹ hi³
quián¹³ náh², ñí¹ jáun² bíh¹
uá²jaɨ³² cuá³ jmɨ́²chí³ quián¹³
náh².

Hniáuh³² tiáunh¹ tsú² hua³jan²¹
(Mateo 24:37-25:30)

35 ”Hniáuh³² tiáunh¹ náh²
hua³jan²¹, hi³ chí¹hún¹ sɨ́²
quián¹³ náh².
36 Tianh³ náh² hua³jan²¹
la³jmɨ́¹ tionh¹ tsá² ná¹hé²
ná¹jan² juo¹³. Hi³ jáun² nɨ́¹
má¹cá²jính³² jáun² tsá² hí³ ñí¹
lɨ́¹jmú³ tsáu² jmáɨ¹ hi³ ca³jenh²
cuo², la³juɨ³² niá³² bíh¹ tsú²
ho³hñú¹³ nɨ́¹ má¹ca³póh³ tsá²
hí³ cuo².
37 Jlánh¹ chú³² quioh²¹ tsá²
quian²¹ tsú² hí³, nɨ́¹juáh³
hi³ tionh² tsú² ná¹ñí¹ nɨ́¹
má¹cuanh³² jáun² juo¹³. Jú¹
tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³
juo¹³ tsú² hí³ hah¹³ hmɨh³²
ta³ ñí¹, hi³ cué³² jáɨ¹³ hi³
tsá² quian²¹ tsú² hí³ lɨ́¹³
tiánh³² ñí¹ mesa. Hi³ jáun²
nɨ́¹ má¹ta³tonh¹ tsú² jáun² ñí¹
mesa né³, hnga² juo¹³ tsú²
ma³tau³.

38 Hi^{3} jáun^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} cuanh^{3} tsá^{2} hí^{3} ta^{3} hua^{2}, ho^{3}lá^{2}dá^{2} má^{2}já^{2}jnia^{2}, jáun^{2} né^{3}, jlánh^{1} chú^{32} quioh^{21} tsá^{2} quian^{21} hí^{3}, nɨ́^{1}juáh^{3} la^{3} ná^{1}ñí^{1} bíh^{1} nɨ́^{1} má^{1}cuanh^{32} tsú^{2}.

39 Hniáuh^{32} lɨ^{3} ñíh^{13} náh^{2} re^{2} jáɨ^{13} lá^{2} siáh^{3}: Sá^{1}jmɨ́^{1} hi^{3} ñi^{32} tsá^{2}hñú^{13} hín^{2} la^{3}nio^{1} já^{32} tsá^{2} háɨn^{2}, jáun^{2} tiá^{2} jmɨ́^{1} cué^{21} yáh^{3} tsú^{2} jáɨ^{13} hi^{3} hí^{3} háɨn^{2} hñú^{13}.

40 Jáun^{2} hnoh^{2} né^{3}, hniáuh^{32} ná^{1}tiáunh^{1} náh^{2} hua^{3}jan^{21}, quí^{1} nɨ́^{1}juáh^{3} jmáɨ^{1} hi^{3} ná^{1}lɨ́n^{23} hnoh^{2} hi^{3} tiá^{2} má^{2}jáunh^{13} jná^{13} Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2}, tɨ^{3}la^{3} jmáɨ^{1} jáun^{2} bíh^{1} ti^{3}tsóh^{3} cuánh^{32} jná^{13}.

Tsá^{2} quian^{21} chun^{1} jɨ^{3} tsá^{2} quian^{21} hláɨh^{1}

(Mateo 24:45-51)

41 Jmɨ́^{1} má^{2}lɨ^{2}juáh^{3} jáun^{2} Jesús la^{3} nɨ́^{2} né^{3}, ca^{3}ngáɨ^{3} Pé^{1} ñí^{1}con^{2} tsú^{2}:

—Hnú^{2} Tɨ^{32}, ¿hí^{1} ca^{3}tɨn^{1} jmáh^{3}la^{3} jnoh^{1} jáɨ^{13} hi^{3} má^{2}lɨ^{2}jmuh^{3} hnú^{2} nɨ́^{2}, ho^{3} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} ca^{3}la^{3} jɨ́n^{32} tsáu^{2} uá^{1}?

42 Jáun^{2} Tɨ^{32} Juo^{13} dí^{2} ca^{3}juáh^{3}:

—Nɨ́^{1}juáh^{3} zian^{2} jan^{2} tsá^{2} quian^{21} chun^{1}, tsá^{2} jlánh^{1} quia^{3}lín^{3} jmɨ́^{1} tsɨ́^{3}, hi^{3} jáun^{2} juo^{13} tsú^{2} chan^{3} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} quian^{21} ñí^{1} hná^{1} jáun^{2} jo^{3}cuo^{2} hí^{3} dí^{2} hi^{3} jmu^{3} dí^{2} héih^{32} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} hí^{3}, jɨ^{3} hi^{3} jmu^{3} dí^{2} siáh^{3} héih^{32} ha^{3} cónh^{3} má^{32} lɨ^{13} cuh^{3} tsú^{2}, jɨ^{3} hín^{2} la^{3}nió^{1} lɨ^{13} jmu^{3} tsú^{2} má^{32}.

43 Jlánh^{1} jmɨ́^{1} ren^{2} tsá^{2} quian^{21} la^{3} hí^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} cuá^{1}má^{2}tí^{32} tsú^{2} héih^{32} quioh^{21} juo^{13} nɨ́^{1} má^{1}cuanh^{32}.

44 Jú^{1} tson^{2} juo^{3} jná^{13} hnoh^{2}, hi^{3} juo^{13} tsá^{2} hí^{3} má^{2}chá^{32} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} zioh^{2} jo^{3}cuo^{2} tsú^{2}, hi^{3} jáun^{2} tɨ^{3} má^{2}zó^{32} bíh^{1} tá^{13} tsú^{2} lɨ́^{13}.

45 Tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} hí^{3} la^{3} ca^{3}lɨ́n^{13} hi^{3} tiá^{2} má^{2}jáunh^{3} yáh^{3} tia^{3}juɨ^{32} juo^{13}, hi^{3} jáun^{2} cuá^{1}quí^{2} cuá^{1}quiunh^{2} tsá^{2}mɨ^{3} tsá^{2}ñuh^{2}, tsá^{2} quian^{21} ñí^{1} hná^{1} jáun^{2}, jɨ^{3} hi^{3} cuá^{1}cú^{2} cuá^{1}hɨ́nh^{23} tsú^{2} siáh^{3} ca^{3}la^{3} ñí^{1} ca^{3}lɨ^{3} hen^{2};

46 jáun^{2} juo^{13} tsú^{2} né^{3}, cuánh^{32} cáun^{2} jmáɨ^{1} hi^{3} tiá^{2} cuá^{1}jan^{21} bíh^{1}, cáun^{2} o^{1}rá^{1} hi^{3} tiá^{2} ñi^{32} tsú^{2} siáh^{3}. Hi^{3} jáun^{2} má^{1}jáun^{2} ma^{3}tson^{13} tsú^{2} tsá^{2} hí^{3} chí^{1}nga^{2} cu^{3}tí^{13}, hi^{3} jáun^{2} má^{1}lɨ^{32} jáun^{2} zen^{3} tsú^{2} ñí^{1} ca^{3}tɨ^{21} tsa^{3}táunh^{1} tsá^{2} tiá^{2} nieh^{3}.

47 ”Quí^{1} nɨ́^{1}juáh^{3} jan^{2} tsá^{2} quian^{21} ñi^{32} héih^{32} quioh^{21} juo^{13}, tɨ^{3}la^{3} tiá^{2} jmu^{2} yáh^{3} tsú^{2} jan^{21}, sa^{3}jun^{3} má^{2}tí^{32} bíh^{1} tsú^{2}, jáun^{2} tsá^{2} quian^{21} la^{3} hí^{3} quiu^{3} pan^{3} tsú^{2} hliáun^{3} tsɨ^{32}.

48 Tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} zian^{2} tsá^{2} quian^{21}, tsá^{2} tiá^{2} re^{2} jmɨ́^{1} ñi^{32} héih^{32} quioh^{21} juo^{13}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}jmú^{3} cáun^{2} hi^{3} hlaɨh^{3}, cun^{3} jáun^{2} ca^{3}tɨn^{1} bíh^{1} tsú^{2} tsa^{3}pán^{1}, tɨ^{3}la^{3} míh^{2} bíh^{1} ca^{3}lá^{2} pan^{3} tsú^{2}. Nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} ca^{3}hiauh^{3} hliáun^{3}, jáun^{2} né^{3}, tsáu^{2} cáun^{2} má^{2}ná^{1}jan^{32} hi^{3} hliáun^{3} bíh^{1} hi^{3} jmu^{3} tsá^{2} hí^{3}; hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} jan^{2} tsá^{2} ca^{3}ta^{3}no^{1} hliáun^{3} jo^{3}cuo^{2} né^{3}, jáun^{2} hliáun^{3} bíh^{1} hi^{3} má^{2}máɨ^{32} tsú^{2} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} la^{3} hí^{3}.

Jesús jmu² hi³ tiú²uú² tiáunh¹ tsáu² cá²hon³
(Mateo 10:34-36)

49 ”Má²cuan² jná¹³ ñí¹ hué²¹ lá² hi³ to¹ ná¹ sí² huáh² tsí³ hi³ ca³tɨn¹ la³jín³² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³; hi³ jlánh¹ jmí¹ hiún² tsɨn³² jná¹³ sá¹ hi³ má²ná¹hún¹ ta³né³² dúɨh¹.

50 Ca³tɨn¹ jná¹³ zón³² siáh³ cónh³ jmáɨ² la³ siáh³, hi³ jlánh¹ tiá² niau³² tie³ tsɨn³² jná¹³ ca³la³ ñí¹ chau²¹ jmáɨ¹ hi³ lɨ³tí³ hi³ jáun².

51 ¿Hí¹ ná¹lɨ́n²³ hnoh² hi³ cuan³ jná¹³ hi³ jmu¹ hi³ niau²¹ tie³ ñí¹ hué²¹ lá²? ¡Tiá² jáun² yáh³! Cuan³ jná¹³ hi³ quion¹ hniéi² bíh¹, hi³ tiú²uú² tiánh³² tsú² cá²hon³.

52 Quí¹ ta³né³², jɨ³ jmí¹tsú² jmí¹ja³², má²zia³² bíh¹ hniéi² ja¹ hmóu³² tsá² hñú¹³. Jáun² né³, ní¹juáh³ cáun² hñú³ ñí¹ tionh² tsú² hñá³, tsáun³ bíh¹ tsú² lí¹³, gáun³ tsá² hí³ hon² gon³ raɨnh²¹, hi³ jáun² gon³ né³ lɨ³hon² gáun³ raɨnh²¹.

53 Tsá²ñuh² jmu³ ná¹háun³ quionh³ tsá²ñuh² jon², tsá²mɨ³ siáh³ jmu³ ná¹háun³ quionh³ tsá²mɨ³ jon², jɨ³ tsá¹míh¹ siáh³ jmu³ ná¹háun³ quionh³ jméi² mí¹ziú¹³. Ja³bí¹ la³ jáun² tsá²mɨ³ má²lieih²¹ jmu³ ná¹háun³ quionh³ ló³², hi³ tsá¹máɨ¹³ né³, jmu³ siáh³ ná¹háun³ quionh³ mɨ³ziú¹³.

Lin¹ bíh¹ lánh³ lɨ́³ jmáɨ¹
(Mateo 16:1-4; Marcos 8:11-13)

54 Jmí¹jáun² ca³záɨh³ Jesús tsá² ná¹ngɨh³² hí³ la³ lá²:

—Hnoh², ní¹juáh³ jmí¹ jɨeh³² náh² hi³ má²tioh¹³ jnie² tɨ³ ñí¹ tá²tsɨ²¹ hiú², jáun² juáh²³ hnoh²: “Jmí³ bíh¹ má²ha³”, hi³ tson² bíh¹ la³ jáun² lí²³.

55 Hi³ ní¹juáh³ jmí¹ ja³² chí³ tɨ³ quián³ né³, hi³ jáun² juáh²³ hnoh²: “Má²jniau¹³ bíh¹ hiú²”; hi³ tson² bíh¹ la³ jáun² lí²³.

56 ¡Hnoh², tsá² lɨ́n³ náh² la³ cá¹ la³ jéinh¹! Já² tɨn² bíh¹ hnoh² chíh¹ jáɨ¹³ ní¹juáh³ ní¹ má¹lí²jɨeh³ náh² chi³cuú² jɨ³ tɨ³ hué³² ní². Jáun² né³, ¿he³ láɨh³² sa³ tiá² ñíh¹ yáh³ hnoh² hi³ hín² jmáɨh¹ tiauh² dí² lá² ta³né³²?

Hniáuh³² ma³tsan² tsú² hniéi² quioh²¹ quionh³ tsá² jmí¹ ná¹háun³ quionh³
(Mateo 5:25-26)

57 ”¿He³ láɨh³² tiá² ma³réh¹³ náh² tso³ quián¹³ ja¹ hmóu²¹ náh²?

58 Ní¹juáh³ zian² tsá² ca³hna³ hnú², hi³ jáun² má²jau³ tsú² hnú² tɨ³ ñí¹con² jue²¹, jáun² jmu³ pí³ hi³ tsán¹³ hniéi² quián¹³ tá¹la³ hí¹cua³táunh¹ náh² jáun² hú¹ juɨ³². Hi³ jáun² tiú²uú² tsa³jau² tsú² ta³ ñí¹ tsá²tan²¹, quí¹ ní¹ ca³cue³ hnú² tsá²tan²¹ tsá² tú²jáɨ¹³; hi³ jáun² tsá² tú²jáɨ¹³ hí³ má²tsa³tiaunh² hnú² hñu³mí¹ñí².

59 Juanh³² jná¹³, tiá² cáun² lí¹ liáun³ yáh³ hnú²; ca³la³ tɨ³ ní¹ má¹ca³ma³hmah²¹ hnú² tá¹ jɨ³lɨ³² máh³.

13

Hniáuh³² záɨ³² tsú² jmí¹ tsɨ́³

1 Hi³ jáun² ma³ jan² tsá² jmɨ́¹
tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² ca³chá³
ñí¹con² Jesús, hi³ Pilato néh¹
má²ca³jngɨh³ ma³ jan² tsá²
hɨ́n¹³ tɨ³ Galilea, tsá² jmɨ́¹
ná¹jngɨh² jáh³ ñí¹con² Dió³²;
hi³ jáun² jmɨ² quioh²¹ hmóu³²
tsú² ca³lɨ³ ná¹jan² cun³quionh³
jmɨ́¹³ jáh³ hí³.
2 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá²
hí³ la³ lá²:
—¿Hí¹ ná¹lɨ́n²³ hnoh² hi³
tsá² má²cá²tsan³ hí³ jlánh¹
bíh¹ jmɨ́¹ ná¹ren² tso³ la³ cónh³
bíh¹ la³jɨ́n³² tsá² hɨ́n¹³ hí³ tɨ³
Galilea, hi³ jáun² la³ jáun²
ca³quiúnh³²?
3 Jná¹³ juanh³² hi³ tiá²
tson² yáh³ hi³ ná¹lɨ́n²³ hnoh²
nɨ́². Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tiá² záɨh¹³
hnoh² jmɨ́¹ honh², ja³bí¹
hnoh² siáh³ hiá¹ tsán¹³ náh²
la³jmɨ́¹ cá¹hiá¹ cá¹tsan³ tsá²
hí³.
4 Nga¹ jná¹³ siáh³ cáun²
jáɨ¹³ ca³tɨn¹ tsá² quian³jña³
ca³jláɨn³² hí³ hñú³ ñe¹ hi³ jmɨ́¹
zeh¹ jáun² já¹ juú² Jerusalén
tɨ³ Siloé. ¿Hí¹ ná¹lɨ́n²³ hnoh²
hi³ tsá² cá²tsan³ hí³ jlánh¹ bíh¹
jmɨ́¹ ná¹ren² tso³ la³ cónh³ bíh¹
la³jɨ́n³² tsá² ñí¹ hná¹ jáun²?
5 Jná¹³ juanh³² hi³ tiá²
tson² yáh³ hi³ ná¹lɨ́n²³ hnoh²
nɨ́². Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tiá² záɨh¹³
hnoh² jmɨ́¹ honh², ja³bí¹
hnoh² siáh³ hiá¹ tsán¹³ náh²
la³jmɨ́¹ cá¹hiá¹ cá¹tsan³ jáun²
tsá² hí³.

Tsá² lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun²
hmá² tiá² máɨ³ háɨ³²

6 Jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ siáh³
Jesús cáun² jáɨ¹³, hi³ ca³juáh³:
—Jmɨ́¹ zian² jan² tsá²ñuh²
jmɨ́¹ chi²¹ cáun² hmá² sí² co²
ñí¹náɨ² quioh²¹. Hi³ jáun²
ñéɨ¹ tsú² ñí¹jɨ́e¹³ nɨ́¹juáh³
má²haɨ²¹ máɨ³, tɨ³la³ tiá² hi³
jmɨ́¹ má²haɨ²¹ yáh³.
7 Jáun² tsá² hí³ né³, ca³záɨh³
tsá² quian²¹, tsá² jmu² ta²¹
hué³² jáun² quioh²¹ tsú², hi³
ca³juáh³: "Sá¹nɨ́² jɨe³, má²tí³
hnɨ³² mii² hi³ ñɨ³jɨ́e²¹ jná¹³
hmá² sí² lá², hi³ tiá² máɨ³
má²ca³háɨ³² yáh³. Quieh¹ tiá³;
¿he³ láɨh³² lɨ́¹ chí¹jnáɨ²³ hué³²
lá²?"
8 Tɨ³la³ tsá² quian²¹ tsú² hí³
né³ ca³juáh³: "Hnú² juóu³²
jná¹³, nɨ́² tín² cuɨ́¹ chi²¹ hmá²
nɨ́² mii² lá², já¹cáh³ jná¹³
hué³² jmɨ́h¹ hmá², hi³ já¹tóh³²
jná¹³ siáh³ háuh¹³,
9 cuɨ́¹ neh²¹ tiá¹ ha³ máɨ³ nɨ́¹
má¹jáun². Jáun² nɨ́¹juáh³ tiá²
ca³háɨ³² né³, jáun² má¹jáun²
má²quieih²¹ jná¹³".

Jesús jmah²³ jan² tsá²mɨ³
jliun² jmáɨ¹ nio² tie³

10 Jáun² né³, ca³chó³²
cáun² jmáɨ¹ hi³ Jesús jmɨ́¹
cuá¹má²tɨn² tsáu² hñu³ cuáh³²
quioh²¹ tsá² *judíos *jmáɨ¹
nio² tie³.
11 Hi³ jáun² ñí¹ jáun² jmɨ́¹
cuá³ jan² tsá²mɨ³, tsá² tsáun¹
má²quia³jña³ mii²; hi³ jliun²
tsú² hi³ jmu² jan² jmɨ́²chí³
hláɨnh¹, cónh³ tiá² jmɨ́¹ lɨ́²³
nó³² tsú² cú²tso².
12 Jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² Jesús
tsá²mɨ³ hí³ né³, jáun² ca³teh³

dí² tɨ³ ñí¹ zenh¹, hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Má²ca³liáun³ bíh¹ hnú² mɨ́¹uɨ́³ hi³ zian² nú².

13 Jáun² jmɨ́¹jáun² ca³ra³tsɨ³² Jesús cuo² tsáɨh³ chí¹ tsú², hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³náu² tsú² re², hi³ ca³ma³quien² Dió³².

14 Tɨ³la³ tsá² lɨ́n³ hi³ chín¹ cuáh³² jáun² quioh²¹ tsá² judíos né³, ca³míh³ bíh¹ tsɨ́³, quí¹hliá² ca³jmah³ Jesús tsá² hí³ jmáɨ¹ nio² tie³. Jáun² tsá² chín¹ hí³ ca³záɨh³ tsá² ná¹ngɨh³² ñí¹ jáun² la³ lá²:

—Jñéi³ jmáɨ¹ bíh¹ zia³² jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ jmu³ tsú² ta²¹; jmáɨ¹ la³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ jmah³ tsú² tsá² tsáun¹, jun³juáh¹³ jmáɨ¹ tionh² tsú² tie³ yáh³.

15 Tɨ³la³ Tɨ³² Juo¹³ dí² ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

—Hnoh², tsá² lɨ́n³ náh² la³ cá¹ la³ jéinh¹, já² chín¹dí¹ hmóu³² bíh¹ hnoh² cua³quin³² náh² jáh³ joh² jmáɨ¹ nio² tie³, hi³ cua³jan³² náh² siáh³ ñí¹ ha²¹ jmáɨ².

16 Tɨ³la³ tsá²mɨ³ lá² má¹ná¹, má²tí³ quia³jña³ mii² hi³ jliun², hi³ ca³jmú³ *Satanás. Hi³ jáun² né³, ¿hí¹ tiá² ca³tɨn¹ tsá² lɨ́n³ lá² jan² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹ hi³ lan¹³ uá¹jinh¹ jmáɨ¹ nio² tie³?

17 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² Jesús la³ nɨ́², ca³la³ jɨ́n³² bíh¹ tsá² jmɨ́¹ hnió³ hí³ hi³ ma³cu³ ma³jéinh³ jáɨ¹³ ca³lɨ³ heh³. Tɨ³la³ la³jɨ́n³² tsá² jmɨ́¹ ná¹ngɨh³² hí³ ñí¹ jáun² má¹ná¹, ca³lɨ³ tsah³ lɨ́n³² bíh¹ quí¹hliá² má²lɨ́²jɨ́e³ la³jɨ́³² hua³jueh³² hi³ má²lɨ́²jmú³ jáun² Jesús.

Tsá² tónh³² jo³cuo² Dió³² lɨ́n¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ mɨ³ mostaza
(Mateo 13:31-32; Marcos 4:30-32)

18 Jáun² Jesús ca³juáh³ siáh³:

—¿He³ yáh³ cun³quionh³ lɨ́¹³ cunh²¹ jná¹³ tsá² tónh³² jo³cuo² Dió³²? ¿He³ dá² jáɨ¹³ lɨ́¹³ jmu¹ jná¹³?

19 Quí¹ tsá² tónh³² jo³cuo² Dió³² lɨ́n¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cá² máɨ³ mɨ³ mostaza hi³ ca³jñí³ jan² tsáu² ñí¹náɨ² quioh²¹. Jáun² jmɨ́¹ ca³hia² jáun² né³, ca³lɨ³ cáun² hmá² pa²¹, hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² cua³taunh²¹ tan³² hi³ ca³jmú³ za³ tsɨ³ hmá² jáun².

Tsá² tónh³² jo³cuo² Dió³² lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ tie³
(Mateo 13:33)

20 Jáun² ca³juáh³ tsú² siáh³:

—¿He³ cun³quionh³ cunh²¹ jná¹³ siáh³ tsá² tónh³² jo³cuo² Dió³²?

21 Tsá² hí³ dá² lɨ́n¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ tie³ hi³ ca³jan³ jan² tsá²mɨ³ quia³ hmá² juɨ²¹ cuú²miih²¹, hi³ jáun² tá¹ cá² pɨenh¹ bíh¹ cán¹ cáu³.

Ho³hñú¹³ jáɨ³²
(Mateo 7:13-14, 21-23)

22 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ngau³ siáh³ Jesús juɨ³² má²hún¹ hi³ chau²¹ tɨ³ Jerusalén, hi³ ca³hɨ́eh³ tsú² tsáu² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² ma³ quin³² ma³ caun³² juú² ñí¹ ca³nga².

23 Jáun² né³, jan² tsáu² ca³ngáɨ³ ñí¹con² tsú²:

—Hnú² Tɨ³², ¿hí¹ cú¹pih²¹
uá¹ tsáu² lɨ́¹³ liáun³?
Jáun² Jesús ca³záɨh³ la³jín³²
tsá² tionh² hí³ la³ lá²:
24 —Jmu³ náh² pí³ hi³ lɨ́¹³
ngá¹³ náh² juɨ³² ho³hñú¹³
jáɨ³². Jná¹³ juanh³² hi³ juóun³²
lɨ́n³² tsá² cáun² lɨ́¹ ná¹hen² tsɨ́³
hi³ tónh³², tɨ³la³ tiá² cáun² lɨ́¹
lɨ́¹³ yáh³.
25 Quí¹ nɨ́¹ má¹cá²chó³²
jmáɨ¹ hi³ jnáɨ³² tsá² hñú¹³
tiá³ ho³hñú¹³ quioh²¹, jáun²
hnoh² lɨ́¹ tá¹tonh¹ cheih³²
bíh¹ má¹jáun², hi³ ná¹póh³²
náh² cuonh² ho³hñú¹³
quioh²¹ tsú², hi³ ná¹juáh²³
náh²: “Hnú² Tɨ³², nia²¹ tiá³
ho³hñú¹³”. Tɨ³la³ tsá² hñú¹³
hí³ nga³: “Tiá² ño¹ jná¹³ ha³
jinh¹ ña³taunh²¹ hnoh²”.
26 Má¹jáun² né³, má²juáh¹³
hnoh²: “Jnoh¹ bíh¹ la³² tsá²
má²ca³cú¹ ca³hnáɨh¹³ quiúnh¹
hnú², hi³ hí¹ la³ tɨ³ já¹ hñú³
quiú¹³ yáh³ jnoh¹ ca³hɨ́eh¹
hnú² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³²”.
27 Tɨ³la³ tsá²hñú¹³ hí³ nga³
siáh³: “Tiá² ño¹ jná¹³ ha³ jinh¹
zian² hnoh². Tɨ³ có³² quin³²
náh² ñí¹con² jná¹³, hnoh² tsá²
jmuh³² náh² hi³ hlah³ hi³
hó³²”.
28 Hi³ jáun² má¹jáun²
má²uóh¹ bíh¹ hnoh², hi³
má²cúh¹ náh² jánh¹, nɨ́¹
má¹ca³jɨen¹ náh² jáun² hla¹
Há²bran²¹, hla¹ Isaac, hla¹
Jacob, jɨ³ la³jín³² tsá² lɨn³ hí³
*tɨ³² jë¹ Dió³² jmɨ́¹tin² nɨ́² siáh³;
hi³ la³jɨ́n³² tsá² hí³ má²tionh²
ñí¹ cuá¹quien² Dió³², tɨ³la³
hnoh² má¹ná¹, má²ta³tonh¹ tɨ³
có³² bíh¹.
29 Quí¹ tsa³táunh¹ tsáu² hi³
tsa³jmú³ má³² tɨ³ hñu³mɨ³cuú²
ñí¹ cuá¹quien² Dió³². Tsá²
tsa³táunh¹ hí³ ñí¹ jáun²
ja³táunh¹ tɨ³ ñí¹ hia³² hiú², jɨ³
tɨ³ ñí¹ tá²tsɨ²¹ hiú² nɨ́², hué³²
tɨ³ ñei³², jɨ³ hué³² tɨ³ quián³ nɨ́²
siáh³.
30 Jáun² jmáɨ¹ jáun² za¹³
bíh¹. Zian² ma³ jan² tsá²
ná¹lɨ́n³ tsá² ñí¹ ca³táuh³
ta³né³², tɨ³la³ nɨ́¹ má¹jáun² né³,
lɨn¹³ tsú² tsá² la³ñí¹ bíh¹; hi³
zian² siáh³ tsá² ná¹lɨ́n³ tsá²
la³ñí¹ ta³né³², tɨ³la³ má¹jáun²
né³, má²lɨ́n¹³ tsú² tsá² ñí¹
ca³táuh³ bíh¹.

Jesús jéinh³² hlah³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² zian² Jerusalén

(Mateo 23:37-39; Lucas 19:41-44)

31 Jmáɨ¹ jáun² cua³taunh²¹
ma³ jan² tsá² *fariseos, hi³
ca³záɨh³ dí² Jesús la³ lá²:
—Chú³² cuóh¹³ hnú² tɨ³ ñí¹
siáh³, quí¹ re²¹ Herodes hnió³
jngah³ hnú².
32 Tɨ³la³ Jesús ca³ngáɨ³:
—Cuá²tánh¹ náh², cuá²zéih³
náh² tsá² lín¹ cuo² hian² tsɨ́³
hí³ la³ lá²: “Sá¹nɨ́² jɨe³, né³²
jɨ³ tsa³háu² nɨ́² huen¹ jná¹³
jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³
tsáu², hi³ jmah²¹ jná¹³ siáh³
tsá² tsáun¹, hi³ jáun² yó³² né³
má²má¹táuh¹³ jná¹³ la³ cun³
hi³ hu²¹ tsɨn³² jmu¹”.
33 Quí¹ cun³ ca³tɨn¹ jná¹³
ñe¹ juɨ³² má²hún¹ ná¹ né³²,
tsa³háu² jɨ³ yó³² nɨ́²; quí¹ tiá²
ca³tɨn¹ yáh³ jan² tɨ³² jë¹ Dió³²
hi³ jún³ ñí¹ siáh³, jmáh³la³ já¹
juú¹ Jerusalén bíh¹ ca³tɨ²¹ jún³
tsú².

34 ”¡Hnú² juú² Jerusalén,
hnú² bíh¹ tsá² jngɨh²³ tɨ³² jë¹
Dió³², tsá² zen² Dió³² ñí¹con²
nú², hi³ quí¹ jlan¹ nú² quín¹!
¡Hliáun³ jéin³² bíh¹ jmí¹ hnó²¹
jná¹³ hi³ chan²¹ jon³zíh¹ hnú²
la³jmɨ́¹ chan² cá¹hio³ cu³lɨ²¹
jon² ñeh² chí¹pí¹³, tɨ³la³ hnú²
má¹ná¹, tiá² ca³lɨ³hnáuh² yáh³
la³ jáun²!
35 Sá¹nɨ́² jɨe³, tiú²uú²
taunh²¹ yáh³ jná¹³ hó¹ñi³²
hnú². Hi³ juanh²¹ jná¹³ siáh³,
tiú²uú² lɨ́¹³ yáh³ jɨe¹ hnú²
jná¹³ ca³la³ tɨ³ nɨ́¹ má¹cá²chó³²
jmáɨ¹ hi³ juáh¹³ hnú²: “Hénh³
ma³chun¹ Tsá² cuá¹jáunh²³
cun³quionh³ héih³² quioh²¹
Dió³² Juo¹³ dí²”.

14

Jesús jmah²³ jan² tsá² dáun²

1 Jáun² né³, Jesús ngau³
cáun² *jmáɨ¹ nio² tie³ hñú¹³
jan² tsá² *fariseo tsá² chín¹
hi³ ja³jmú³ má³². Hi³ jáun²
la³jɨ́n³² tsá² tiáunh¹ ñí¹ jáun²
ca³can³ hua³hí¹³ nɨ́¹juáh³ he³
jmu³ Jesús.
2 Ja¹ tsá² hí³ jmɨ́¹ cuá³ jan²
tsá² tsáun¹ lɨ́n³ mɨ́¹uɨ́³ hi³
dáun².
3 Hi³ jáun² Jesús ca³ngáɨ³
ñí¹con² tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹ jɨ³
tsá² fariseos, hi³ ca³juáh³:
—¿Hí¹ lɨ́¹³ jmah²¹ tsá² tsáun¹
jmáɨ¹ nio² tie³, ho³ tiá² lɨ́¹³?
4 Tɨ³la³ tie³ pih²¹ bíh¹
ca³tiánh³ tsá² hí³, hí¹ jan²
yáh³ tsú² tiá² ca³ngáɨ³. Jáun²
Jesús ca³zanh³ tsá² tsáun¹,
hi³ ca³jmah³. Jáun² jmɨ́¹jáun²
ca³záɨh³ dí² hi³ tsánh³² hñú¹³.
5 Jmɨ́¹ má²lɨ³² jáun² né³,
ca³záɨh³ dí² siáh³ tsá² fariseos
hí³ la³ lá²:
—Nɨ́¹juáh³ ca³tánh³ jónh³²
náh² ho³ cuá¹juɨ́² joh² náh²
cáun² hñu³ táu², ¿hin² yáh³
tsánh² hnoh² tiá² jmúh¹³ pí³
tia³juɨ³² lɨ́n³² hi³ cuá¹chin³²
náh² jónh³² ho³lá²dá² jáh³ hí³
joh², uá¹jinh¹ jmáɨ¹ nio² tie³?
6 Hi³ jáun² hí¹ cáun² yáh³
tiá² hi³ ca³lɨ³ nga³ tsú².

Tsá² ná¹tén¹ jmáɨ¹ ñí¹ jenh¹³ cuo² tsáu²

7 Jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² jáun² Jesús
tsá² ná¹tén¹ hí³, hi³ hnió³
tiánh³ ñí¹ mesa la³ tɨ³ ñí¹
jlánh¹ quien², jmɨ́¹jáun²
ca³jmú³ dí² cáun² jáɨ¹³ hi³
ca³juáh³ la³ lá²:
8 —Nɨ́¹juáh³ zian² tsá² ca³te³
hnú² ñí¹ jmu³ jmáɨ¹ hi³ jenh¹³
cuo², ha³ lɨ́² ñí³ hnú² ñí¹ jlánh¹
quien², quí¹ ho³sa³ cuán¹³
siáh³ jan² tsá² tɨ³ jlánh¹ bíh¹
quien² la³ cónh³ bíh¹ hnú².
9 Hi³ jáun² tsá² ca³te³ hnú²
hí³ la³ má²quionh³ tsá² jan²
siáh³ ja³juah²¹ ñí¹con² hnú²:
“Cuéh³ tsá² lá² ñí¹ nɨ́² cuá³²”.
Hi³ jáun² lɨ́¹ lɨ³ hinh¹ bíh¹
hnú² lɨ́¹³, quí¹hliá² lɨ³ hniáuh³²
cuá¹ñíh³ hnú² ñí¹ tiá² nga³
quien².
10 Tɨ³la³ la³ lá² bíh¹ hniáuh³²
jmúh¹³ hnú²: Nɨ́¹juáh³ hi³
ca³te³ tsú² hnú² ñí¹ jmu³
jmáɨ¹, chú³² cuá¹ñíh³ hnú²
ñí¹ tiá² quien²; hi³ jáun² tsá²
ca³te³ hnú² hí³ lɨ́¹³ ja³juah²¹:
“Hnú² há²mei²¹ quiú¹³, ña³²,

ñá²ñí³ ñí¹ quien² lá²”. Hi³
jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ lɨ³
quien² hnú² ta³ ñí¹ tsá² ñí¹
hná¹ jáun².

11 Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² jmu²
pan¹ hnga², jáun² tsá² la³ hí³
má²méih³ bíh¹ hi³ quien²;
tɨ³la³ tsá² tiá² jmu² quien²
hnga² má¹ná¹, tsá² la³ hí³ bíh¹
tɨ³ zó³² hi³ quien².

12 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² la³
nɨ́² Jesús, ca³záɨh³ siáh³ tsá²
ca³te³ hí³ la³ lá²:

—Nɨ́¹juáh³ ca³chó³² jmáɨ¹
hi³ teh¹ hnú² tsá² ja³jmú³
má³² quiúnh¹ hnú², ha³ lɨ́²
teh³² hnú² jmáh³la³ tsá²
juónh³² hnú² re² quiúnh¹,
sa³jun³ tsá² jun³ renh² hnú²,
sa³jun³ tsá² hánh³ juónh³²
hnú² re² quiúnh¹ nɨ́² siáh³.
Quí¹ tsá² la³ hí³ chau²¹ jmáɨ¹
té³ hnú² siáh³ hñú¹³ hi³
cuá¹jmuh³ hnú² má³²; hi³
jáun² cun³quionh³ la³ jáun²
má²jéinh³² tsú² siáh³ ñí¹con²
hnú².

13 Cha³ jmɨ́¹ teh¹ hnú² tsá²
la³ hí³, chú³² teh¹ hnú² tsá²
tia³mii² bíh¹ hi³ jmu³ má³²
quiúnh¹ hnú², jɨ³ tsá² hliánh²,
tsá² hma², jɨ³ tsá² ten³ nɨ́²
siáh³;

14 hi³ jáun² tɨ³ jlánh¹ bí¹
chú³² quián¹³ hnú² lɨ́¹³,
quí¹hliá² tsá² la³ hí³ tiá²
zia³² yáh³ ha³ lánh³ rón³²
lɨ¹³ jéinh³². Hi³ jáun² nɨ́¹
má¹ca³jenh¹³ tsá² chun¹ tsá²
má²cá²tsan³, má¹jáun² hnga²
Dió³² bíh¹ ma³hmah¹ quián¹³
hnú².

Jesús jmu² cáun² jáɨ¹³ ca³tɨn¹ tsá² jmu² jmáɨ¹
(Mateo 22:1-10)

15 Jmɨ́¹ má²lɨ́²niéi³² jáun²
tsá² hí³ jáɨ¹³ hi³ má²lɨ́²juáh³
jáun² Jesús, jáun² jan² tsá² jmɨ́¹
cuá³ hí³ ñí¹ mesa ca³záɨh³
Jesús la³ lá²:

—¡Hénh³ ma³ jmɨ́¹ ren² tsá²
tsa³jmú³ má³² ñí¹ cuá¹quien²
Dió³²!

16 Jáun² Jesús ca³jmú³ siáh³
cáun² jáɨ¹³ hi³ ca³záɨh³ dí² tsá²
hí³ la³ lá²:

—Jmɨ́¹ zian² jan² tsá²ñuh²
jmɨ́¹ hnió³ jmu³ cáun² jmáɨ¹
jueh³² lɨ́n³², jáun² jmɨ́¹ ca³teh³
tsú² juóun³² lɨ́n³² tsáu².

17 Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jáun²
jmáɨ¹ hi³ má²jmu³ tsú²
jmáɨ¹ né³, jáun² ca³zen³
tsú² siáh³ tsá² má²dí¹hlánh¹
joh¹ hi³ tsa³ngáɨ¹ siáh³ jáɨ¹³
ñí¹con² tsá² má²ná¹tén¹, hi³
tsa³juah²¹: “Ñí¹juah²¹ juóu³²
jná¹³: Ñá²táunh¹ náh², má²lɨ³²
bíh¹ re² la³jɨ́³²”.

18 Tɨ³la³ la³jɨ́n³² bíh¹ tsá² hí³
ca³hiu³ ca³mɨ́³ uu³ɨ³tso³. Tsá²
la³ñí¹ ca³juáh³: “Hué³² bíh¹
má²lɨ́²lá³ jná¹³ cáun², hi³ jáun²
ñí¹ jáun² bíh¹ má²hniáuh³²
ñí¹jɨ́e²¹ jná¹³ ta³né³². Juenh²
lɨ́n³² cuɨ́¹ jmu¹ juóuh³² hnú²
tsɨ́³ hi³ tiá² chau²¹ jná¹³”.

19 Jáun² ca³juáh³ siáh³ jan²:
“Cuá¹juɨ́² bíh¹ má²lɨ́²lán³²
jná¹³ hñá³ tsonh², hi³ jáun²
má²ñí¹jɨ́e²¹ jná¹³ nɨ́¹juáh³
cuounh³² jáh³ re² mí¹ñí²
quiáh² hué³²”.

20 Hi³ jáun² tsá² siánh³ siáh³
ca³juáh³: “Uón³² bíh¹ jná¹³ tá²
ca³jenh² cu³tí¹³, hi³ jáun² tiá²
má²lɨ́¹³ yáh³ ñe¹ jná¹³”.
21 Jmɨ́¹ cá¹chánh²¹ jáun²
tsá² joh¹ tsú² hí³ né³, ca³chá³
la³jɨ́³² jáɨ¹³ jáun² ñí¹con² juo¹³.
Jmɨ́¹jáun² jlánh¹ ca³míh³ tsɨ́³
tsá² má²jmu³ hí³ jmáɨ¹; hi³
jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² joh¹:
“Háun¹ nú² cua³² já¹ hñú³,
jɨ³ la³jáh³ dú¹ juɨ³² chi²¹ nɨ́²,
hi³ cuá¹tiéh³ nú² tsá² tia³mii²,
tsá² tsáun¹, tsá² hliánh², jɨ³ tsá²
ten³ nɨ́² siáh³”.
22 Jmɨ́¹ má²cu³lé³ jáun² né³,
ca³juáh³ siáh³ tsá² quian²¹
tsú²: “Má²lɨ́²jmú³² bíh¹ jná¹³
la³ cun³ hi³ lɨ́²juah²¹ hnú²,
tɨ³la³ cun³ jáun² jáu² bíh¹
ca³lá²”.
23 Jáun² tsá² má²jmu³ hí³
jmáɨ¹ né³, ca³juáh³ siáh³:
“Cua³² siáh³ cu³ jéin³² já¹ juú²,
la³jɨ́³² juɨ³² pih²¹ juɨ³² siún¹,
hi³ cuá¹jmuh³ nú² héih³² hi³
ja³táunh¹ tsú² ñí¹ lá², hi³ jáun²
má²lɨ́¹³ canh¹³ hñu³² jná¹³.
24 Quí¹ juanh³² jná¹³ ñí¹con²
hnoh², hi³ hí¹ jan² yáh³ tsá²
ca³te³ jná¹³ hí³ la³ñí¹, cu³tí³
tiú²uú² lɨ́¹³ jmu³ má³² quiúnh¹
jnoh¹”.

He³ hniáuh³² jmu³ tsá² hnió³ han³ tɨ³ con² Jesús
(Mateo 10:37-39)

25 Jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹ zian²
juóun³² lɨ́n³² tsáu² hi³
ja³taunh²¹ cu³hna²¹ Jesús.
Jáun² né³, Jesús ca³jinh³
cu³hna²¹ hi³ ca³jɨ́en³² dí² tsá²
hí³, hi³ jáun² ca³juáh³ la³ lá²:
26 —Nɨ́¹juáh³ zian² tsá²
hnió³ já³² cu³hna³² jná¹³, tɨ³la³
nɨ́¹juáh³ tiá² chan² yáh³ tsú²
tɨ³ có³² jméi² mí¹ziú¹³, ñí²cuo²,
jon², jɨ³ tsá¹ raɨnh²¹ nɨ́² siáh³,
jɨ³ ca³la³ jɨ³ jmɨ́²chí³ quioh²¹
hnga² tsú² nɨ́² siáh³, hi³ jáun²
tsá² la³ hí³ cu³tí³ tiá² lɨ́¹³ bíh¹
hen² tɨ³ con² jná¹³.
27 Ja³bí¹ tiá² lɨ́¹³ hen² tsú² tɨ³
con² jná¹³ nɨ́¹juáh³ tiá² hnió³
yáh³ tsú² cán³ crei²¹ quioh²¹,
hi³ ma³zian² tsú² la³jmɨ́¹ zian²
jná¹³ lá².
28 Nɨ́¹juáh³ zian² jan² hnoh²
hi³ hnáuh² náh² jmúh¹³ cáun²
hñú³ ñe¹ lɨ́n²¹, ¿há¹ tiá² hɨ́h¹
hnoh² tín² quɨe³ quián¹³,
neh²¹ nɨ́¹juáh³ hi³ tsɨn¹³ hi³
lɨ́¹³ hián¹³ ta²¹ jáun² quián¹³
hnoh²?
29 Quí¹ nɨ́¹juáh³ la³ ca³jmú³
tsú² jmáh³la³ jmɨ́h¹ hiah³²
bíh¹, hi³ nɨ́¹juáh³ tiú²uú² la³
tsɨ́n¹³ yáh³ quɨe³ quioh²¹ ñí¹
hná¹ jáun², hi³ jáun² ca³la³
jɨ́n³² tsá² jɨ́e³ hi³ jáun² má²ju³
má²ngáɨ³ bíh¹,
30 hi³ juáh³: “Tsá² nɨ́² tsá² ti³
lɨ́¹ ca³ma³liáu³² bíh¹, tɨ³la³ tiá²
la³ tioh²¹ yáh³ ma³hián²”.
31 Ho³ nɨ́¹juáh³ ca³chó³²
cáun² jmái¹ hi³ jan² re²¹
jmu³ hniéi² quionh³ jan² re²¹
siánh³ siáh³, ¿há¹ tiá² hnauh¹³
tsú² tín² ca³lá² chí¹ hi³ jɨ́e³
tsú² tiá¹ lɨ́¹³ láɨh¹³ hniéi² jáun²
cun³quionh³ quian³ mei²¹
hliáu³ joh¹, uá¹jinh¹ zian²
quiú³ mei²¹ hliáu³ joh¹ re²¹
jan²?

32 Jáun² né³, nɨ́¹juáh³ ca³lɨ́n¹³
re²¹ hí³ hi³ tiá² tioh²¹ yáh³,
jáun² tá¹la³ cuá¹ja³² jáun² ñí¹
uóunh³ bíh¹ re²¹ tsá² hí¹jan²
hí³ quiú³ mei²¹ hliáu³, zen³
dí² tsá² tsa³ngáɨ³ ñí¹con² re²¹
hí³ nɨ́¹juáh³ he³ hnió³ tsú², hi³
jáun² lɨ́¹³ niau²¹ tie³.
33 Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹
tiá² lɨ́¹³ han³ hnoh² tɨ³ con²
jná¹³, lɨ³ua³ jan² hnoh² tsá²
tiá² chah³² náh² tɨ³ có³² ca³la³
jɨ³lɨ³² hi³ zia³² quián¹³.

Ñí¹ hi³ tiú²uú² lin¹ ñí¹ jmu³
ta²¹
(Mateo 5:13; Marcos 9:50)

34 ”Chú³² bíh¹ ñí¹, tɨ³la³
nɨ́¹juáh³ la³ ca³lɨ³ máɨh³ bíh¹
né³, jáun² ¿ha³ yáh³ lánh³ rón³²
lɨ́¹³ jmóuh³² tsú² hi³ lɨ́¹³ siáh³
ñeh¹?
35 Ñí¹ la³ jáun² hí¹ cáun²
yáh³ tiú²uú² lin¹ ñí¹ jmu³
ta²¹, sa³jun³ ma³hau³ bíh¹
quioh²¹ hué³², sa³jun³ hi³
jmu³ tsú² háuh¹³; hi³ jáun²
cáun² má²cuɨ́³ bíh¹ tsú² ñí¹ la³
jáun². Hi³ jáun² né³, nɨ́¹juáh³
tson² chi²¹ cuáh³ hnoh², jáun²
niéi² náh².

15

Jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ já¹ziáh²
má²já²háɨn³
(Mateo 18:10-14)

1 Jmɨ́¹jáun² la³jɨ́n³² *tsá² chi²
hmah²¹, jɨ³ tsá² ná¹ren² tso³
nɨ́² ca³ñí¹niéi¹³ jáɨ¹³ quioh²¹
Jesús.
2 Hi³ jáun² tsá² *fariseos jɨ³
tɨ³² liei²¹ nɨ́² ca³ziu³ ca³hɨen³
Jesús, hi³ ca³juáh³:
—Tsá² nɨ́² cáun² lɨ́¹ hen² tsá²
jmu² tso³, ca³la³ hi³ jmu² má³²
quionh³ ján¹ dí².
3 Jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ siáh³
Jesús cáun² jáɨ¹³ lɨ́³ la³ lá²:
4 —Nɨ́¹juáh³ zian² jan² tsá²
ja¹ hnoh² nɨ́² hi³ tiónh³²
hña³láun³ *já¹ziáh², tɨ³la³
nɨ́¹juáh³ la³ ja³háɨn³ jan² jáh³
hí³ né³, ¿há¹ tiá² chan³ tsú²
tá¹ quiéinh³ nio² quiú³ tsɨ²¹
quian³ñu³ jáh³ hí³ ñí¹ tionh¹
jáun² tá¹la³ tsa³hniah² tsú² jáh³
má²já²háɨn³ hí³?
5 Hi³ jáun² nɨ́¹ má¹ca³tsanh²¹
tsú² jáun² jáh³ hí³, hiún² lɨ́n³²
bíh¹ tsɨ́³ tsú² ra³tsɨn² jáh³ hí³
cu³láɨ¹ hi³ jón³².
6 Hi³ jáun² nɨ́¹ má¹cá²chánh³²
tsú² jáun² hñú¹³, téh³ tsú²
tsá² há²mei²¹ joh¹, jɨ³ tsá²
tiáunh¹ có³² hñú¹³ tsú²
nɨ́², hi³ záɨh³² tsú² tsá² hí³
la³ lá²: “Ma³hiún¹³ hnoh²
honh² quiúnh¹ jná¹³, quí¹
má²tsanh²¹ bíh¹ jná¹³ já¹ziáh²
jmɨ́¹ má²já²háɨn³ joh²”.
7 Juanh³² jná¹³, ja³bí¹ la³
jáun² jlánh¹ bí¹ tsah³ tsú²
hñu³mɨ³cuú² hi³ ca³tɨn¹ jan²
tsá² jmɨ́¹ jmu² tso³, tsá² ca³za³
jmɨ́¹ tsɨ́³, la³ cónh³ bíh¹ hi³
ca³tɨn¹ quiéinh³ nio² quiú³
tsɨ²¹ quian³ñu³ tsá² tiá² lin¹
lɨ³ hniáuh³² záɨ³² jmɨ́¹ tsɨ́³.

Cáun² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨ²¹ quɨe³
má²já²háɨ³

8 Ja³bí¹ la³ jáun², nɨ́¹juáh³
jmɨ́¹ zia³² quia³ *cú¹tiáu²
quioh²¹ jan² tsá²mɨ³, hi³
nɨ́¹juáh³ ja³háɨ³ cáun² hi³
jáun², ¿haun¹³ juáh¹³ sɨ́² yáh³

héinh^{3} tsú^{2} quioh^{21} tá^{1}la^{3} hiáh^{32} tsú^{2} jáun^{2} re^{2} lín^{32} ñéih^{3}, ca^{3}la^{3} ñí^{1} ca^{3}choh^{13} tsú^{2} quie^{3} ja^{3}hái^{3} jáun^{2} quioh^{21}?

9 Hi^{3} jáun^{2} ní^{1} má^{1}ca^{3}choh^{13} tsú^{2} jáun^{2} né^{3}, téh^{3} tsú^{2} há^{2}mei^{21} joh^{1}, ji^{3} tsá^{2} tionh^{2} có^{32} hñú^{13} tsú^{2} ní^{2}, hi^{3} zái^{32} dí^{2} tsá^{2} hí^{3} la^{3} lá^{2}: “Ma^{3}hiún^{13} hnoh^{2} honh^{2} quiúnh^{1} jná^{13}, quí^{1} má^{2}tsoh^{1} bíh^{1} jná^{13} quie^{3} hi^{3} jmí^{1} má^{2}já^{2}hái^{3} quion^{21}”.

10 Juanh^{32} jná^{13} siáh^{3}, ja^{3}bí^{1} la^{3} jáun^{2} tsah^{3} lín^{32} tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3} Dió^{32} hi^{3} ca^{3}tin^{1} li^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} zai^{32} jmí^{1} tsí^{3} ñí^{1}con^{2} Dió^{32}.

Jái^{13} ca^{3}tin^{1} tsá^{2} ca^{3}ngí^{3} cun^{3} tin^{2} tsí^{3}

11 Jáun^{2} Jesús ca^{3}jmú^{3} siáh^{3} cáun^{2} jái^{13} lí^{3} la^{3} lá^{2}:

—Jan^{2} tsá^{2}ñuh^{2} jmí^{1} zian^{2} gon^{3} jon^{2}.

12 Ca^{3}chó^{32} jmái^{1} hi^{3} ca^{3}zái^{3} jon^{2} tsú^{2} tsá^{2} cáin^{2} la^{3} lá^{2}: “Tia^{21}, ¿tiá^{1} cuéh^{1} hnú^{2} jná^{13} ta^{3}né^{32} hi^{3} ca^{3}tin^{1} jná^{13} hiáu^{3} ní^{1} má^{1}jun^{2} hnú^{2}?” Hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} má^{2}lieih^{21} hí^{3} né^{3}, ca^{3}tsóh^{3} bíh^{1} la^{3}jí^{32} hi^{3} zia^{32} quioh^{21} ñí^{1}con^{2} tá^{1} gon^{3} jon^{2}.

13 Jmí^{1} ngau^{21} jáun^{2} cú^{1}pih^{21} jmái^{1} né^{3}, jáun^{2} jon^{2} tsú^{2} tsá^{2} cáin^{2} hí^{3} ca^{3}chá^{3} cu^{3}li^{21} ca^{3}la^{3} jí^{32} hi^{3} hiauh^{3} jáun^{2}, hi^{3} jáun^{2} la^{3}jí^{32} hi^{3} jáun^{2} ca^{3}can^{3} jmí^{1} ngau^{21} ñí^{1} uóunh^{3}, ti^{3} hué^{32} siáh^{3}. Jáun^{2} ñí^{1} jáun^{2} ca^{3}ñí^{1}jmú^{13} tsú^{2} cáun^{2} hi^{3} cáun^{1}, hi^{3} cáun^{2} lí^{1} ca^{3}ñí^{1}quí^{2} ñí^{1}hin^{2} quie^{3} quioh^{21} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} hlá^{2} tsá^{2} ní^{2}.

14 Jmí^{1} cá^{1}tsóh^{21} tsú^{2} jáun^{2} la^{3}jí^{32} quie^{3} jáun^{2} né^{3}, he^{3}dí^{1} jmí^{1}jáun^{2} ja^{3} cáun^{2} ho^{3}cuóun^{3} tá^{1} cáun^{2} hué^{32} ñí^{1} jmí^{1} hún^{1} tsú^{2} jáun^{2}. Jmí^{1}jáun^{2} ca^{3}ma^{3}tso^{2} lín^{32} tsá^{2} hí^{3} tsí^{3} hi^{3} ñí^{1}cuóunh^{21}.

15 Jáun^{2} ca^{3}hnó^{32} tsú^{2} ta^{21} ñí^{1} jáun^{2}, hi^{3} jáun^{2} jan^{2} tsá^{2} zian^{2} ñí^{1} jáun^{2} ca^{3}ze^{3} ñí^{1} lí^{3} ñí^{1}nái^{2} quioh^{21} hi^{3} tsa^{3}jmú^{3} tsú^{2} hua^{3}hí^{13} mí^{2}ñí^{3} joh^{1} tsá^{2} hí^{3}.

16 Ca^{3}la^{3} ñí^{1}cuóunh^{21} lín^{32} bíh^{1} tsú^{2} li^{3}, hí^{1} ca^{3}la^{3} ti^{3} má^{32} quioh^{21} mí^{2}ñí^{3} hí^{3} yáh^{3} jmí^{1} hnió^{3} tsú^{2} cuh^{3}, hi^{3} jniá^{3} jáun^{2} la^{3}jmí^{1} jniá^{3} jñéi^{2}. Hí^{1} jan^{2} yáh^{3} tiá^{2} hin^{2} lí^{1} jmí^{1} cue^{32} hi^{3} cuh^{3} tsú^{2}.

17 Jmí^{1}jáun^{2} ca^{3}hnauh^{2} tsú^{2} tsí^{3} hi^{3} ca^{3}lín^{13} la^{3} lá^{2}: “¡Já^{2} ca^{3}la^{3} hi^{3} lí^{1} tú^{2} lí^{1} ziáun^{23} bíh^{1} má^{32} quioh^{21} tsá^{2} quian^{21} ñuh^{32} jná^{13}, he^{3} lái^{32} sa^{3} jná^{13} yáh^{3} lí^{1} má^{2}ñí^{1}jún^{3} ná^{1} ñí^{1} lá^{2} hi^{3} ñí^{1}cuóun^{21}!

18 Cuí^{1} ñih^{21} jná^{13} cú^{2}jueh^{32} ti^{3} ñí^{1} cuá^{3} ñuh^{32}, hi^{3} jáun^{2} ñí^{1}juo^{3} jná^{13} ñuh^{32} la^{3} lá^{2}: Hnú^{2} tia^{21}, má^{2}cá^{2}jmú^{32} jná^{13} tso^{3} ñí^{1}con^{2} Dió^{32}, ji^{3} ñí^{1}con^{2} hnú^{2} siáh^{3}.

19 Cu^{3}tí^{3} tiú^{2}uú^{2} ca^{3}tin^{1} jná^{13} hi^{3} jie^{1} hnú^{2} la^{3}jmí^{1} jien^{1} nú^{2} jan^{2} jónh^{32}, jie^{1} jná^{13} la^{3}jmí^{1} jien^{1} hnú^{2} jan^{2} tsá^{2} quian^{21} bíh^{1} nú^{2}”.

20 La^{3} cun^{3} jmí^{1} ca^{3}lín^{13} tsú^{2} la^{3} ní^{2}, la^{3}jui^{32} ngah^{3} hñú^{13} jméi^{2}. Tá^{1}la^{3} jmí^{1} hí^{1}jáunh^{23} tsú^{2} jáun^{2} ñí^{1} uóunh^{3} ca^{3}lá^{2}, jáun^{2} ca^{3}jíe^{32} jméi^{2} tsú^{2} hi^{3}

má²hí¹jáunh²³. Jmɨ́¹jáun² ca³ja³ mií³ tsɨ́³ tsá² má²lieih²¹ hí³ ñí¹con² jon². Jáun² cú²hé² lɨ́n³² ngau³ hi³ ja³hinh¹ jon² ca³la³ hi³ hiún² lɨ́n³² tsɨ́³, hi³ ca³hen³ dí² siáh³ ñí¹.
21 Jáun² né³, tsá¹ñú¹ hí³ ca³záɨh³ jméi² la³ lá²: “Hnú² tia²¹, má²cá²jmú³² jná¹³ tso³ ñí¹con² Dió³², jɨ³ ñí¹con² hnú² nɨ́² siáh³. Cu³tí³ tiú²uú² ca³tɨn¹ jná¹³ hi³ jɨe¹ hnú² la³jmɨ́¹ jɨen¹ nú² jónh³²”.
22 Tɨ³la³ jméi² tsú² má¹ná¹, la³juɨ³² ca³záɨh³ tsá² má²ná¹hlánh¹ joh¹ la³ lá²: “Háun¹ náh² cuá²quián² náh² hmɨh³² hi³ jlánh¹ bíh¹ chu²¹ hi³ quɨ́h³² jón³² jná¹³ lá², cuá²quián² siáh³ cáun² mí¹ñí² hu²¹ cuo² tsú² hi³ táunh¹³ zí¹cuo² tsú², hi³ cuá²quián² siáh³ tuh³² tauh¹³ tsú² ta³.
23 Né³² né³, cuá²quian³² náh² siáh³ cuá¹juɨ́² míh¹ húnh¹ hí³, hi³ jngɨh¹³ náh² cunh¹³ dí², hi³ jmú¹³ dí² jmáɨ¹.
24 Quí¹hliá² jmɨ́¹ len³ jná¹³ hi³ má²jún¹ bíh¹ jón³² jná¹³ lá², tɨ³la³ ta³né³² lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ ca³jenh¹³ bíh¹ tsú²; jmɨ́¹ má²já²háɨn³ cu³tí¹³ bíh¹ tsú², tɨ³la³ ta³né³² má²tsanh³² bíh¹ tsú²”. Jáun² la³juɨ³² ca³ma³liáu³² tsú² hi³ jmu³ jmáɨ¹.
25 ”Tá¹la³ jáun² né³, tsá² má²ján³ jon² tsá² má²lieih²¹ hí³, ñí¹náɨ² bíh¹ jmɨ́¹ cuá¹hún¹. Jmɨ́¹ má²hí¹jáunh²³ tsú² jáun² hú¹ juɨ³² né³, ca³náɨ³² sun¹ jɨ³ hi³ má²ñí¹ná¹tsan³² tsú².
26 Jáun² ca³teh³ tsú² jan² tsá² quian²¹ hi³ ca³ngáɨh³ dí² he³ dá² lɨ³.
27 Jáun² tsá² quian²¹ tsú² hí³ ca³juáh³: “Hliá² má²cuanh³² renh² bíh¹ hnú², hi³ jáun² ñeh² hnú² má²lɨ́²jmú³ héih³² hi³ jngɨh³ tsú² cuá¹juɨ́² míh¹ húnh¹ hí³, quí¹hliá² má²cuanh³² renh² hnú² cáun² hi³ re² hi³ tɨn²”.
28 Tɨ³la³ tsá² má²ján³ hí³ má¹ná¹, ca³míh³ bí¹ tsɨ́³, hi³ tiú²uú² jmɨ́¹ hnió³ hen¹³ ñéih³. Jmɨ́¹jáun² cua³han³ jméi² tsú² hi³ ca³ñí¹lieh¹³, hi³ ca³hlɨ³ ca³liéinh³² tsú² jon² hi³ ca³záɨh³ dí² hi³ hniáuh³² hen¹³ ñéih³.
29 Jáun² tsá² hí³ né³, ca³záɨh³ jméi²: “Ñíh¹ bíh¹ hnú² re² jáh³ mii² má²cá²jmú³² jná¹³ ta²¹ quián¹³ hnú², hi³ má²ca³ma³ti²¹ jná¹³ ca³la³ jɨ́³² héih³² hi³ jmuh³² hnú², tɨ³la³ hí¹ cu³ jéin³² yáh³ tiá² má²ca³cuen²¹ hnú² jná¹³ uá¹jinh¹ jan² zéin¹ bíh¹ hi³ jmɨ́¹ jmu¹ jná¹³ cáun² jmáɨ¹ quion²¹ quiúnh¹ há²mei²¹ quion²¹.
30 Tɨ³la³ jmɨ́¹ cuanh²¹ jónh³² hnú² né³, tsá² lɨ́¹ ca³ñí¹quí² ñí¹hin² ó³² quɨéɨh³ hnú² quionh³ tsá²mɨ³ hláɨh¹, sa³ jáh³ húnh¹ máh³ má²lɨ́²jngɨh³² hnú² hi³ ca³tɨn¹ tsú²”.
31 Hi³ jáun² né³, tsá² má²lieih²¹ hí³ ca³juáh³: “Hnú² jón³, la³jɨ́³² jmáɨ¹ bíh¹ ñíh³ hnú² quiúnh¹ jná¹³; hnú² bíh¹ tsá² lɨ³quián¹³ la³jɨ́³² hi³ nió³² jná¹³.
32 Quí¹ né³² ca³ta¹ dí² hi³

má¹hiún¹³ tsɨ³², quí¹hliá² renh² hnú² lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ³ hi³ jmɨ́¹ má²jún¹ bíh¹, tɨ³la³ ta³né³² má¹ná¹, lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ³ hi³ má²ca³jenh¹³ tsú²; jmɨ́¹ má²já²háɨn³ cu³tí¹³ bíh¹ tsú², tɨ³la³ ta³né³² né³ má²ná¹néh³² dí² tsú² siáh³".

16

Cáun² jáɨ¹³ ca³tɨn¹ tsá² quian²¹ lɨ́¹ lɨ́n³

1 Jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ siáh³ Jesús tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ ca³juáh³:

—Jmɨ́¹ zian² jan² tsá² jmɨ́¹ jmu² hua³hí¹³ la³jɨ́³² hi³ zia³² quioh²¹ jan² tsá² hánh³. Tɨ³la³ ca³chó³² jmáɨ¹ hi³ ca³chá³ tsáu² tso³ quioh²¹ tsú² ñí¹con² tsá² hánh³ hí³. Ca³chá³ tsú² hi³ tsá² quian²¹ tsú² hí³ néh¹ cáun² lɨ́¹ quí² lɨ¹ hin²³ hi³ zia³² quioh²¹ tsú².

2 Jáun² tsá² hánh³ hí³ né³, ca³teh³ tsá² quian²¹, hi³ ca³ngáɨh³ dí² la³ lá²: "¿Hí¹ tson² bíh¹ la³ cun³ hi³ má²ca³chá³ tsáu² ñí¹con² jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ hnú²? Jɨ́enh¹ sí² quián¹³ neh²¹, ca³tɨ²¹ ta²¹ hi³ jmuh³² hnú² quion²¹ jná¹³, quí¹ tiú²uú² hnú² jmúh¹³ yáh³ ta²¹".

3 Jmɨ́¹jáun² ca³lɨ́n¹³ tsá² hí³: "¿Ha³ lánh³ rón³² jmu¹ jná¹³ ta³né³², quí¹hliá² juóu³² jná¹³ má²ñí¹quin¹³ bíh¹ ta²¹ hi³ jmu² jná¹³? Já² tiá² pin³ yáh³ jná¹³ hi³ cáh¹³ hué³². Já² hua³heih²¹ bíh¹ nɨ́¹juáh³ hi³ cáun² lɨ́¹ mɨ́¹³ jná¹³ quɨe³ quioh²¹ tsáu².

4 Há¹, ta³né³² má²ño¹ jná¹³ ha³ lánh³ rón³² jmu¹, hi³ jáun² lɨ³ zian² tsá² he³ jná¹³ hñú¹³ nɨ́¹ má¹ca³che² jná¹³ juóu³²".

5 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³teh³ tsú² ma³ quin³² ma³ jan³² tsá² ná¹ren² hí³ quioh²¹ juo¹³. Ñí¹con² tsá² la³ñí¹ hí³ ca³ngáɨ³ tsú²: "¿Cónh³ ren² hnú² quioh²¹ juóu³² jná¹³?"

6 Jáun² tsá² hí³ ca³juáh³: "Ren² jná¹³ hña³láu³ barril hi³ ha²¹ ma³ quiu³quia³ñu³ lí¹³ no¹". Jmɨ́¹jáun² tsá² quian²¹ tsá² hánh³ hí³ ca³juáh³: "Lá² rón³² sí² ca³tɨ²¹ hi³ ren² hnú², Tia³juɨ³² ñí³, jmu³ hi³ ren² nú² tu³la³quia³ tán¹".

7 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³ngáɨh³ tsú² siáh³ tsá² jan²: "Hnú² siáh³, ¿ha³ cónh³ ren² hnú² quioh²¹ juóu³² jná¹³?" Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³: "Ren² jná¹³ quiún³ nio² hña³láu³ lio²¹ cuú²miih²¹". Jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ tsú² siáh³ tsá² hí³ la³ lá²: "Lá² rón³² sí² ca³tɨ²¹ hi³ ren² hnú², jmu³ hnú² hi³ ren² nú² hnɨ³² nio² hña³láu³ tsɨ²¹ quiú³ lio²¹ tán¹".

8 Jáun² juo¹³ tsá² quian²¹ tiá² chun¹ hí³ ca³juáh³: "Ha³ lánh³ rón³² jlánh¹ cháunh²³ chinh³² hnú² hi³ ca³lɨ́n¹³ hnú² jmúh¹³ la³ nɨ́²".

Jáun² jmɨ́¹jáun² ca³nia³ Jesús jáɨ¹³ jáun² quioh²¹, hi³ ca³juáh³:

—Tsá² zian² hngá¹máh³ lá² jlánh¹ bíh¹ jan²¹ ñí¹con² tsá²mɨ³cuóun² raɨnh²¹ la³ cónh³ bíh¹ tsá² tanh² ta²¹ Dió³².

9 ”Jáun² juanh³² jná¹³
ñí¹con² hnoh² hi³ cun³quionh³
hi³ zia³² quián¹³ hnoh² ñí¹
hué²¹ lá², jmúh¹³ hnoh²
hi³ lɨ³ zian² tsá² juonh²¹
náh² re² quiúnh¹, jáun² nɨ́¹
má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ tsá¹³
hi³ jáun² quián¹³ hnoh² né³,
lɨ³ zian² bíh¹ tsá² lɨ́¹³ he³
náh² ñí¹ lɨ́¹³ zian² náh² cun³
jmɨ́¹hi³nio².
10 ”Nɨ́¹juáh³ zian² tsá²
jmúh³² re² ta²¹ cun³quionh³
cú¹pih²¹ hi³ zia³² quioh²¹,
jáun² la³ má²chun¹ jáun² bíh¹
tsú² uá¹ cun³ ca³lɨ³ zia³²
hliáun³ hi³ quioh²¹. Tɨ³la³
tsá² tiá² jmu² hi³ chú³²
cun³quionh³ cú¹pih²¹ hi³ zia³²
quioh²¹ né³, sa³jun³ chun¹
bíh¹ tsú² nɨ́¹juáh³ ca³lɨ³ zioh²
hliáun³.
11 Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ tiá² la³
jmuh²¹ yáh³ hnoh² re² ta²¹ hi³
zia³² quián¹³ náh² ñí¹ hué²¹
lá², hi³ tiá² lin¹ nga³ quien²,
¿lánh³ bíh¹ rón³² lɨ́¹³ hian³
náh² hú¹tá¹ hi³ quien² cu³tí³
nɨ́¹ má¹jáun²?
12 Nɨ́¹juáh³ tiá² la³ chun¹
yáh³ náh² hi³ jmúh¹³ hua³hí¹³
hi³ quioh²¹ tsáu², ¿lánh³ bíh¹
rón³² lɨ́¹³ hian³ náh² hi³ lɨ́¹³ lɨ³
quián¹³ náh² hmóu³²?

Dió³² jɨ³ quɨe³ nɨ́²
(Mateo 6:24)

13 ”Hí¹ jan² tsáu² tiá² lɨ́¹³
ma³tí³² ñí¹con² gon³ juo¹³,
quí¹ tiá² tɨ²¹ yáh³ tsɨ́³ tsú² tsá²
jan², hi³ tsá² jan² né³, tɨ́³² lɨ́n³²
bíh¹ tsɨ́³ tsú²; re² lɨ́n³² bíh¹
má²tí³² tsú² héih³² quioh²¹
tsá² jan², hi³ tsá² jan² né³, tiá²
ta²¹ tanh² yáh³ tsú². Jáun²
né³, cónh³ tiá² lɨ́¹³ bíh¹ hno³
náh² Dió³² cu³tsa³² quionh³
hi³ hniá¹ náh² hi³ zia³² ñí¹
hué²¹ lá².
14 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun²
Jesús jáɨ¹³ nɨ́² né³, jáun²
tsá² *fariseos cáun² lɨ́¹
ca³juú² ca³ngáɨ³² bíh¹ Jesús,
quí¹hi³hliá² jlánh¹ ná¹hniá¹
tsú² quɨe³ hmóu³².
15 Hi³ jáun² Jesús ca³záɨh³
tsá² hí³:
—Hnoh² tsá² lɨ́¹ ná¹haɨh³²
náh² re² máh¹ ñí¹ ta³ ñí¹
tsáu², tɨ³la³ Dió³² cuá¹ñi³² he³
ná¹lɨ́n²³ náh² hñu³ honh².
Quí¹ zia³² bíh¹ hi³ lɨ́¹ ná¹lɨ́n²³
tsáu² hi³ jlánh¹ quien², tɨ³la³
Dió³² má¹ná¹, hí¹ cú¹pih²¹
yáh³ tiá² jéih³² hi³ jáun².

Héih³² quioh²¹ Dió³² jɨ³
liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés

16 ”Jmɨ́¹ tɨ́² quien² bíh¹ liei²¹
quioh²¹ hla¹ Moisés, jɨ³ jáɨ¹³
quioh²¹ tsá² lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹
Dió³², ca³la³ tɨ³ jmɨ́¹ cá¹chó²¹
jmáɨ¹ hi³ cuan³ Juan², tsá²
jmɨ́¹ zion² hí³ jmáɨ² tsáu².
Jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² né³,
ca³lɨ³liau³ hi³ tsá²ngɨ³ jú¹ chú³²
hi³ ca³tɨ²¹ héih³² hi³ jmu²
Dió³², hi³ jáun² tsá² jlánh¹
ná¹cueh³² pí³ né³, má²ná¹cah²³
bíh¹ jmáɨ¹ hi³ lɨ́¹³ tónh³²
jo³cuo² Dió³².
17 ”Tɨ³la³ tɨ³ huán¹ bíh¹
tsɨ́³ hi³ tsa³hín³ la³jɨ́³² hi³
jniá³ chi³cuú² la³ má²quionh³
hngá¹máh³ lá², la³ cónh³ bíh¹
jáɨ¹³ hi³ rá¹tioh³ ñí¹ liei²¹
jáun².

Jesús hɨe32 jáɨ13 hi3 ca3tɨn1 tsá2 hnió3 tsáun3 quionh3 ñí2cuo2
(Mateo 5:31-32; 19:1-12; Marcos 10:1-12; 1 Corintios 7:10-16)

18 ”Nɨ́1juáh3 jan2 tsá2ñuh2 ca3tun3 ñí2cuo2, hi3 jáun2 jan3 jan2 tsá2mɨ3 siánh3 siáh3, jáun2 tsá2 la3 hí3 lɨ́1 jmu2 tso3 juón1 bíh1. Hi3 nɨ́1juáh3 zian2 siáh3 jan2 tsá2ñuh2 ca3jan3 tsá2mɨ3 tsá2 jmɨ́1 ñí2cuo2 tsá2 hí3, jáun2 tsá2ñuh2 la3 hí3 má2lɨ́2jmú3 siáh3 tso3 juón1 bíh1.

Cáun2 jáɨ13 ca3tɨn1 Lá1 jɨ3 tsá2 hánh3

19 ”Jmɨ́1 zian2 jan2 tsá2 hánh3 jmɨ́1 quɨh32 jmáh3la3 cá2 ñí1 hmɨh32 chú32 jniá3, hmɨh32 zɨ́n13 pin3 hi3 lɨ́3 mí2ñɨ32 lino, hi3 cun3 tsa3háu2 jlánh1 jmɨ́1 má2hiún2 tsú2 tsɨ́3 hi3 jmu2 jmáɨ1.

20 Ja3bí1 jmɨ́1jáun2 jmɨ́1 zian2 jan2 tsá2 tia3mii2, tsá2 jmɨ́1 jmáɨ2 Lá1, hi3 jmɨ́1 lɨ́n3 mɨ3ho21. Tsá2 hí3 jmɨ́1 tsá2cuá2 hué32 ho3hñú13 quioh21 tsá2 hánh3 hí3.

21 Tsá2 tia3mii2 hí3 jmɨ́1 hnió3 cuh3 jmáh3la3 má32 suh32 ñeh2 mesa quioh21 tsá2 hánh3 hí3. Hí1 la3 tɨ3 tsáɨ2 jmɨ́1 já2táunh1 hi3 ziunh32 ñí1 lɨ́3 jáun2 mɨ3ho21 quioh21 tsú2.

22 Jmɨ́1 cá1chó21 jmái1 hi3 jun3 tsá2 tia3mii2 hí3, jáun2 cua3taunh21 tsá2cuú2 tsá2ta3 Dió32 hi3 cua3quiáun32, hi3 tsa3cuá2 cáun2 ñí1 chu21 quionh3 hla1 Há2bran21. Ja3bí1 tsá2 hánh3 hí3 ca3jun3 siáh3, jáun2 ca3ñí1hón21 tsú2.

23 Tá1la3 má2cuá1má2tso2 tsú2 jáun2 tsɨ́3 quiu3juóu32 né3, ca3jɨ́e3 tsú2 tɨ3 chi3cuú2 ñí1 uóunh3, ñí1 cuá3 hla1 Há2bran21 quionh3 hla1 Lá1 hí3.

24 Jáun2 ca3hóh32 tiá3 lɨ́n32 hi3 ca3juáh3: “Hnú2 tia21 yeh3 Há2bran21, cuɨ́1 lɨ́n13 nú2 hi3 juo23 jná13, cuéh3 hnú2 Lá1 nɨ́2 jáɨ13 hi3 jmu3 jlɨh21 hna13 zí1cuo2 hi3 ja3hiéih3 zɨh32 jná13, hi3 jáun2 lɨ3 cuóuh3, quí1 jlánh1 cuá1má2tso1 jná13 tsɨn32 ñí1 chéi3 uóu32 lá2”.

25 Tɨ3la3 hla1 Há2bran21 hí3 ca3juáh3: “Hnú2 jón3, cháu1 hnú2 honh2 la3jɨ́32 hi3 chu21 jmɨ́1 zia32 quián13 tá1la3 jmɨ́1 zian2 nú2 jáun2, tɨ3la3 quioh21 Lá1 lá2 jmɨ́1 zia32 jmáh3la3 hi3 huáh2 tsɨ́3 bíh1. Ta3né32 má2cuá3 tsá2 lá2 re2 tɨn2; tɨ3la3 hnú2 má1ná1, ca3tɨn1 má1tsoh1 honh2.

26 Ja3bí1 zia32 cáun2 hná1 jëh3 jueh32 lɨ́n32 ja1 ñí1 tiauh1 dí2, hi3 jáun2 hí1 jan2 yáh3 tsá2 cuá3 ñí1 lá2 tiá2 lɨ́13 ngá13 tɨ3 ñí1 nɨ́2, uá1 cun3 ca3lɨ3hnió3, sa3jun3 hí1 jan2 tsá2 tionh2 ñí1 nɨ́2 lɨ́13 ngá13 siáh3 tɨ3 lá2”.

27 Hi3 jáun2 tsá2 jmɨ́1 hánh3 hí3 ca3juáh3 siáh3: “Mɨ́23 jná13 ñí1con2 hnú2 tia21 yeh3, ¿há1 tiá2 zen13 hnú2 tiá3 Lá1 nɨ́2 hñú13 ñuh32 jná13,

28 ñí1 tionh2 hñá3 renh2 jná13, hi3 tsa3lienh3 tsú2 renh2 jná13? Hi3 jáun2 tiá2 ja3táunh1 tsú2 ñí1 cuá1má2tso1 jná13 lá2 tsɨn32”.

29 Tɨ^{3}la^{3} hla^{1} Há^{2}bran^{21}
ca^{3}juáh^{3}: “Má^{2}raunh^{32} bíh^{1}
tsú^{2} liei^{21} quioh^{21} hla^{1} Moisés,
jɨ^{3} jáɨ^{13} quioh^{21} tsá^{2} lɨn^{3} hí^{3}
*tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32} nɨ́^{2} siáh^{3}; ¡cuɨ́^{1}
nie^{13} tsú^{2} jáɨ^{13} jáun^{2}!”
30 Jáun^{2} tsá^{2} hánh^{3} hí^{3}
ca^{3}juáh^{3} siáh^{3}: “Tson^{2} bíh^{1}
la^{3} má^{2}lɨ́^{2}juah^{21} hnú^{2} nɨ́^{2} tia^{21}
yeh^{3} Há^{2}bran^{21}, tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3}
jan^{2} tsá^{2} má^{2}ca^{3}jenh^{13} ja^{1}
tsá^{2} má^{2}cá^{2}tsan^{3} la^{3} tsó^{32} hi^{3}
tsa^{3}lienh^{3} tsá^{2} hí^{3}, jáun^{2} cu^{3}tí^{3}
záɨ^{32} bíh^{1} tsú^{2} jmɨ́^{1} tsɨ́^{3}”.
31 Jáun^{2} hla^{1} Há^{2}bran^{21}
ca^{3}ngáɨ^{3} siáh^{3}: “Nɨ́^{1}juáh^{3} tiá^{2}
hnió^{3} yáh^{3} tsú^{2} ne^{3} jáɨ^{13}
quioh^{21} hla^{1} Moisés, sa^{3}jun^{3}
jáɨ^{13} quioh^{21} tsá^{2} lɨn^{3} hí^{3} tɨ^{32}
jë^{1} Dió^{32} jmɨ́^{1}tin^{2}, jáun^{2} sa^{3}jun^{3}
tónh^{32} bíh^{1} tsú^{2} ta^{21} jáɨ^{13} hi^{3}
juáh^{3} jan^{2} tsá^{2} ca^{3}jenh^{13} ja^{1}
tsá^{2} má^{2}cá^{2}tsan^{3}”.

17

Jesús hɨe^{32} jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} jmu^{2} hi^{3} tanh^{32} tsáu^{2} tso^{3}

(Mateo 18:1-7, 18-35; Marcos 9:42)

1 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} Jesús
tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} la^{3} lá^{2}:
—Cu^{3}tí^{3} tiá^{2} chau^{21} jmáɨ^{1}
hi^{3} juáh^{13} hi^{3} tiú^{2}uú^{2} zia^{32}
hi^{3} jmu^{3} hi^{3} tánh^{32} tsáu^{2} tso^{3},
tɨ^{3}la^{3} jlánh^{1} juo^{23} tsá^{2} jmu^{2}
hi^{3} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} raɨnh^{21} tsú^{2}
tanh^{32} tso^{3}.
2 Jlánh^{1} bíh^{1} re^{2} sá^{1}jmɨ́^{1} hi^{3}
tónh^{32} tsú^{2} zié^{3} láɨ^{1} tsá^{2} la^{3} hí^{3},
hi^{3} chí^{1}hñéih^{23} cáun^{2} tá^{2} quɨ́n^{1}
pa^{21} lɨn^{21}, hi^{3} jáun^{2} jmɨ́^{1} taun^{3}
tsú^{2} hñu^{3} jmɨ́^{2}miih^{21} cha^{3} jmɨ́^{1}
jmu^{3} tsú^{2} hi^{3} jan^{2} tsá^{1}míh^{1}
jmu^{3} tso^{3}.
3 Jáun^{2} jmúh^{13} hnoh^{2}
hua^{3}hín^{13} hi^{3} tiá^{2} jmúh^{13} náh^{2}
la^{3} jáun^{2}.
”Nɨ́^{1}juáh^{3} jan^{2} renh^{2} hnú^{2}
ca^{3}jmú^{3} hlah^{3} ñí^{1}con^{2} nú^{2},
hniáuh^{32} hlɨ́^{1} lienh^{1} nú^{2} tsú^{2};
jáun^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} ca^{3}za^{3} tsú^{2} jmɨ́^{1}
tsɨ́^{3} né^{3}, jáun^{2} jmúh^{13} hnú^{2}
juenh^{2} honh^{2}.
4 Uá^{1}jinh^{1} quiau^{3} jéin^{32}
cú^{2} jmáɨ^{1} jmu^{2} tsú^{2} hlah^{3}
ñí^{1}con^{2} nú^{2}, hi^{3} jáun^{2} quiau^{3}
jéin^{32} siáh^{3} mɨ^{32} tsú^{2} uu^{3}i^{3}tso^{3}
ñí^{1}con^{2} nú^{2}, hi^{3} juáh^{3} tsú^{2}
hi^{3} tiú^{2}uú^{2} hi^{3} jmu^{3}, jáun^{2}
hniáuh^{32} bíh^{1} jmúh^{13} hnú^{2}
juenh^{2} honh^{2} ñí^{1}con^{2} tsú^{2}.

Ñí^{1}con^{2} tsá^{2} nio^{2} cáun^{2} tsɨ́^{3} zia^{32} pi^{3}

5 Jmɨ́^{1}jáun^{2} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} hí^{3}
*tɨ^{32} tsá^{2} quian^{32} jë^{1} Dió^{32}
ca^{3}záɨh^{3} la^{3} lá^{2} Tɨ^{32} Juo^{13} dí^{2}:
—Hnú^{2} Tɨ^{32}, jmúh^{13} hnú^{2}
hi^{3} tɨ^{3} lɨ^{3}mí^{1} niau^{21} cáun^{2} tsɨ́^{3}
jnoh^{1}.
6 Jáun^{2} Jesús ca^{3}juáh^{3}:
—Sá^{1} hi^{3} jmɨ́^{1} ná^{1}tioh^{3} cáun^{2}
honh^{2} náh^{2}, uá^{1}jinh^{1} ma^{3}pih^{21}
lɨ́n^{21} la^{3} cun^{3} tí^{3} cá^{2} máɨ^{3} mɨ^{3}
mostaza, jáun^{2} jmɨ́^{1} lɨ́^{13} bíh^{1}
juoh^{1} hnoh^{2} hmá^{2} sí^{2} náɨ^{2}
lá^{2}: “Cuɨ́^{1} cáɨ^{2} hnú^{2} ñí^{1} chi^{21}
nɨ́^{2}, cuɨ́^{1} cha^{3}jná^{1} hnú^{2} hñu^{3}
jmɨ́^{2}miih^{21}”, jáun^{2} hmá^{2} lá^{2}
jmɨ́^{1} má^{2}taunh^{13} bíh^{1} hnoh^{2}
ta^{21}.

Ta^{21} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} jan^{2} tsá^{2} quian^{21} jmu^{3}

7 ”Nɨ́^{1}juáh^{3} zian^{2} jan^{2}
tsá^{2} quian^{21} náh^{2}, hi^{3}
cuɨ́^{2}ñí^{1}quiáh^{2} hué^{32}, ho^{3} hi^{3}
cuɨ́^{2}ñí^{1}jmú^{13} hua^{3}hí^{13} jáh^{3}

joh² náh² ñí¹ lɨ́³ ñí¹náɨ² quián¹³ náh², jáun² nɨ́¹ má¹cuanh³² tsá² hí³ ñéih³ né³, ¿tiá² né¹ hí¹ juouh³² náh² tsá² hí³: “Ña³², ñá²ñí³, ñá²jmu³ má³²”?

8 Ján¹han²¹, tiá² juáh²³ yáh³ hnoh² la³ nɨ́², tɨ³la³ hnoh² dá² juáh³ la³ lá² bíh¹: “Cuá²jmu³ hua³jan²¹ má³² hi³ cuh²¹ jná¹³, cuá²quih³² hmɨh³² tiáu², jáun² cuéh¹ hnú² la³jɨ́³² hi³ hnó³² jná¹³ má¹tɨ³ ñí¹jmu¹ jná¹³ má³². Jáun² nɨ́¹ má¹laɨ³² jáun² jná¹³ má³² né³, má²jmúh¹³ hnú² siáh³ huen²”.

9 ¿Hí¹ hiáuh²³ tsá² quian²¹ hí³ tiá¹hmah¹ nɨ́¹juáh³ má²lɨ́²ma³tí³² la³jɨ́³² héih³² quioh²¹ juo¹³? Tiá² lin¹ tiá¹hmah¹ hiáuh²³ yáh³ tsú².

10 Jáun² hnoh² né³, nɨ́¹juáh³ ma³tih²¹ náh² la³jɨ́³² héih³² hi³ ca³hian³, jáun² má¹jáun² ca³tɨn¹ hnoh² juáh¹³ la³ lá²: “Jnoh¹ láɨ³ tsá² quian²¹ tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹, quí¹ cáun² ca³jmú¹³ jnoh¹ la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ hniáuh²¹ má²ca³jmú¹³ bíh¹”.

Jesús jmah²³ quian³ tsá² lɨ́n³ mɨ́¹uɨ́³ mɨ³ho²¹ péin³

11 Jáun² ngau³ siáh³ Jesús juɨ³² má²hún¹ hi³ tsó³² tɨ³ já¹ juú² Jerusalén. Jáun² ca³nga² tsú² hué¹³ tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ Samaria, jɨ³ hué¹³ tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ Galilea nɨ́².

12 Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ tsú² jáun² ñí¹ nio¹ cáun² juú² míh¹, jáun² né³, quian³ tsá² ná¹lɨ́n³ mɨ́¹uɨ́³ *mɨ³ho²¹ péin³ ca³ja³taunh²¹ má²janh² tɨ³ juɨ³² ñí¹ cuá¹ja³² jáun² Jesús. Tá¹la³ tionh² ñí¹ uóunh³ jáun² tsú²,

13 ca³hléh³ tiá³, hi³ ca³juáh³:

¡Hnú² Tɨ³² Jesús, cuí¹ ja² mií³ honh² hnú² quiú¹³ jnoh¹!

14 Jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² jáun² Jesús tsá² hí³, jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Cuá²táunh¹ náh², cuá²ma³jnia¹³ náh² ñí¹con² mí²tsáu².

Jáun² tá¹la³ jmɨ́¹ má²hí¹tsá²táunh¹ jáun² hú¹ juɨ³² bíh¹ tsá² hí³, ca³lan³.

15 Jáun² jan² tsá² hí³ ca³jính³² tɨ³ ñí¹ zenh¹ Jesús jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ jáun² hi³ má²laɨn³², hi³ hí¹hleh³² tiá³ lɨ́n³² hi³ hí¹má²quien² Dió³².

16 Jmɨ́¹ cuan¹ tsú² jáun² ta³ ñí¹ Jesús né³, ca³di³jñí³² hi³ ca³jmú³ cuá¹hin³ ca³la³ tɨ³ hué³², hi³ ca³cué³ tiá¹hmah¹. Tsá² ca³jính³² hí³ má¹ná¹, tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ hué¹³ Samaria bíh¹.

17 Jáun² Jesús ca³ngáɨh³ tsá² hí³:

—¿Haun¹³ juáh¹³ tá¹ quian³ hnoh² má²laɨn³²? ¿Ha³ jinh¹ ja³taunh²¹ tsá² ñu³ hí³ né³?

18 ¿Hí¹ jmáh³la³ jan² tán¹ *tsá²cá²jo²¹ lá² uá¹ ca³jính³² hi³ ma³quien² Dió³²?

19 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³:

—Náu², cuánh². Má²laɨn³² nú², quí¹hliá² lɨ́²cháh¹ nú² cáun² honh² bíh¹.

Jmáɨ¹ hi³ zen³ Dió³² tsá² hau³ jáɨ¹³

(Mateo 24:23-28, 36-41)

20 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, tsá² *fariseos ca³ngáɨh³ Jesús, hi³ ca³juáh³:

—¿Lɨ́h^{3} zen^{3} Dió^{32} tsá^{2} hau^{3} jáɨ^{13} hué^{32} lá^{2} quiú^{13} dí^{2}?

Jáun^{2} Jesús ca^{3}ngáɨ^{3}:

—Chau^{21} bíh^{1} jmáɨ^{1} hi^{3} cuán^{13} tsá^{2} má^{2}ca^{3}hión^{32} hí^{3} Dió^{32}, tɨ^{3}la^{3} jun^{3}juáh^{13} lɨ́^{13} cú^{2}tiú^{2} cú^{2}jan^{32} yáh^{3}.

21 Sa^{3}jun^{3} lɨ́^{13} juáh^{3} tsáu^{2}: “Tɨ^{3} lá^{2} má^{2}cuá^{1}ho^{2} tsú^{2} jáɨ^{13}”; sa^{3}jun^{3} lɨ́^{13} juáh^{3} tsú^{2} siáh^{3}: “Ñí^{1} zio^{1} má^{2}cuá^{3} tsú^{2}”. Quí^{1} tsá^{2} hí^{3} dá^{2} má^{2}ngɨ^{32} bíh^{1} ja^{1} quián^{13} hnoh^{2}.

22 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} tsú^{2} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} la^{3} lá^{2}:

—Chau^{21} jmáɨ^{1} hi^{3} lɨ^{3} hniá^{1} lɨ́n^{21} hnoh^{2} hi^{3} jná^{13} Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} já^{1}ñí^{32} ná^{1} ja^{1} quián^{13} hnoh^{2}, uá^{1}jinh^{1} cú^{2} jmáɨ^{1}; tɨ^{3}la^{3} tiá^{2} cáun^{2} lɨ́^{1} lɨ́^{13} yáh^{3}.

23 Má^{1}jáun^{2} lɨ^{3} zian^{2} tsá^{2} juáh^{3}: “Tɨ^{3} lá^{2} má^{2}cuanh^{32}”; ho^{3}lá^{2}dá^{2} juáh^{3} tsú^{2} siáh^{3}: “Tɨ^{3} ó^{32} má^{2}cá^{2}jnia^{3}”. Tɨ^{3}la^{3} ha^{3} lɨ́^{2} lɨ́^{1} cua^{3}táunh^{1} náh^{2} cu^{3}hna^{21} tsá^{2} la^{3} hí^{3}.

24 Quí^{1} la^{3}jmɨ́^{1} hia^{32} sɨ́^{2} quioh^{21} miíh^{32} jo^{21} cáun^{2}, hi^{3} jáun^{2} taɨ^{32} ca^{3}la^{3} tɨ^{3} jo^{21} cá^{2} táun^{2}, la^{3} jáun^{2} bíh^{1} lɨ́^{13} nɨ́^{1} má^{1}jaunh^{32} jná^{13} Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2}.

25 Tɨ^{3}la^{3} la^{3}ñí^{1} tín^{2} ca^{3}tɨn^{1} jná^{13} má^{1}tso^{1} lɨ́n^{21} tsɨn^{32}; hi^{3} tsá^{2} zian^{2} né^{32} zeh^{3} jná^{13} tɨ^{3} có^{32}.

26 Quí^{1} jmáɨ^{1} hi^{3} jáunh^{13} jná^{13} Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2}, lɨ́^{13} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ^{21} jmáɨ^{1} hi^{3} jmɨ́^{1} zian^{2} hla^{1} Noé.

27 Tsá^{2} jmɨ́^{1} zian^{2} jmɨ́^{1}jáun^{2} cá^{2} ñí^{1} ca^{3}tiánh^{3} ná^{1}cuú^{2} ná^{1}hɨ́nh^{23} bíh^{1}, hi^{3} ná^{1}jéinh^{32} siáh^{3} cuo^{2}, ja^{3} tsá^{2} cuen^{2} tsáu^{2} jon^{2} siáh^{3} hi^{3} jéinh^{32} cuo^{2}, ca^{3}la^{3} ñí^{1} cá^{1}chó^{21} jmáɨ^{1} hi^{3} ca^{3}hi^{3} Noé hñu^{3} cuó^{2} jueh^{32} jáun^{2}. Jáun^{2} jmɨ́^{1} cá^{1}chó^{21} jmáɨ^{1} hi^{3} ca^{3}ja^{3}tsauh^{21} jmáɨ^{2} né^{3}, la^{3}jɨ́n^{32} bíh^{1} tsá^{2} hí^{3} ca^{3}hiá^{2} cá^{2}tsan^{3}.

28 Ja^{3}bí^{1} la^{3} jáun^{2} siáh^{3} ca^{3}lɨ^{3} jmáɨ^{1} hi^{3} jmɨ́^{1} zian^{2} hla^{1} Lot. Tsá^{2} jmɨ́^{1} zian^{2} jmɨ́^{1}jáun^{2} uá^{2}jaɨ^{32} cáun^{2} lɨ́^{1} ca^{3}cuu^{3} ca^{3}hɨnh^{3} bíh^{1}, hi^{3} cá^{2} ñí^{1} zia^{32} hi^{3} ná^{1}quí^{2} ná^{1}la^{32} bíh^{1} jɨ^{3} hi^{3} tɨ́^{2} hnaɨh^{32} siáh^{3}; hi^{3} cá^{2} ñí^{1} zia^{32} hi^{3} ná^{1}jñí^{2} ná^{1}hó^{23} bíh^{1} ca^{3}tiánh^{3}, hi^{3} cáun^{2} ta^{21} tiá^{2} lɨ^{3} hñú^{13} bíh^{1} siáh^{3}.

29 Tɨ^{3}la^{3} jmɨ́^{1} cuá^{1}han^{3} jáun^{2} hla^{1} Lot juú^{2} Sodoma ñí^{1} jmɨ́^{1} cuá^{3} né^{3}, jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}ziú^{2} cá^{2}súh^{32} juɨ^{21} quɨ́n^{1} azufre hi^{3} hún^{1} sɨ́^{2} chéi^{3} lɨ́n^{32} hi^{3} ca^{3}súh^{32} chi^{3}cuú^{2}. Cun^{3}quionh^{3} hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} ca^{3}hiá^{2} cá^{2}tsan^{3} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} hí^{3}.

30 La^{3}jmɨ́^{1} ca^{3}jmú^{3} jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} bíh^{1} jmu^{3} tsú^{2} má^{1}jáun^{2}, jmáɨ^{1} hi^{3} ma^{3}jnia^{32} jáun^{2} Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2}.

31 ”Nɨ́^{1} má^{1}cá^{2}chó^{32} jmáɨ^{1} jáun^{2} né^{3}, tsá^{2} cuá^{1}tsɨ^{21} tsáɨh^{3} hñú^{3} máɨ^{2} tsáɨh^{3} quioh^{21}, tiá^{2} hniáuh^{32} yáh^{3} son^{13} hi^{3} tsa^{3}quián^{3} hi^{3} nio^{2} ñéih^{3} quioh^{21}, hniáuh^{32} la^{3}juɨ^{32} cuon^{3} bíh^{1} tsú^{2}; hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} cuá^{1}hún^{1} ñí^{1}náɨ^{2} né^{3}, tiá^{2} hniáuh^{32} yáh^{3} tsánh^{32} tsú^{2} tɨ^{3} ñí^{1} zeh^{1} hñú^{13}.

32 Jáun^{2} cháu^{1} náh^{2} honh^{2}

la³ cun³ hi³ ca³quiúnh³² jáun² hla¹ tsá²mɨ³ ñí²cuo² Lot hí³.
33 Ní¹juáh³ tsá² hnió³ lión³² hnga² jmɨ́²chí³ quioh²¹, tsá² la³ hí³ tɨ³ tsa³hín³ bíh¹, tɨ³la³ ní¹juáh³ tsá² já²hín³ jmɨ́²chí³ quioh²¹ [cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³] né³, tsá² la³ hí³ bíh¹ tɨ³ liáun³.
34 ”Juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh², hi³ má¹ca³niéi² jmáɨ¹ jáun², má¹jáun² má²ná¹cuóun¹ gon³ tsáu² ñí¹ jen³; jan² tsá² hí³ tsánh³² hñu³mɨ³cuú², hi³ jan² né³ tá¹ron¹³ bíh¹.
35 Ní¹ má¹jáun² siáh³, gon³ tsá²mɨ³ ná¹quiuh³² cán¹; jan² bíh¹ tsá² hí³ tsánh³², hi³ jan² né³ tá¹zanh¹ bíh¹.
36 [Ja³bí¹ má¹jáun², gon³ tsá²ñuh² ná¹jmu² ta²¹ ñí¹náɨ², jan² bíh¹ tsá² hí³ tsánh³² hñu³mɨ³cuú², hi³ jan² né³, tá¹zanh¹ bíh¹.]
37 Jmɨ́¹ má²lɨ́²niéi³² tsú² jáun² hi³ juáh³ Jesús la³ nɨ́², jáun² ca³ngáɨ³ tsú²:
—Hnú² Tɨ³², ¿ha³ dá² jinh¹ lɨ¹³ hi³ má²lɨ́²juah²¹ hnú² nɨ́²?
Jáun² Jesús ca³juáh³ siáh³:
—Lɨ³ lin¹ bíh¹ jmáɨ¹ jáun² la³jmɨ́¹ lɨ́² lin¹ ñí¹ rá²jún¹ jáh³ cun³quionh³ hi³ jlánh¹ cuú² ngɨh³² tú²jue³².

18

Jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ jan² tsá²mɨ³ hnáɨ³ quionh³ tsá² lɨ́n³ jue²¹

1 Hi³ jáun² Jesús ca³hɨ́eh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ ca³tɨ²¹ liéinh³² tsú² Dió³² jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³², hi³ tiá² hniáuh³² ma³tsan² tsú² tsɨ́³. Jáun² ca³jmú³ dí² cáun² jáɨ¹³,
2 hi³ lɨ́³ la³ lá²:
—Jmɨ́¹ zian² jan² jue²¹ jmɨ́¹ cuá³ cáun² juú². Tsá² lín³ jue²¹ hí³ tiá² ta²¹ jmɨ́¹ tanh² yáh³ Dió³², sa³jun³ jmɨ́¹ tanh² bíh¹ hó¹ñí¹ tsá²co¹.
3 Ja³bí¹ juú² jáun² jmɨ́¹ zian² siáh³ jan² tsá²mɨ³ hnáɨ³. Tsá²mɨ³ hí³ jmɨ́¹ tsá²jɨen³ hiú² cuóh³² lín³² jue²¹ hí³, hi³ jmɨ́¹ zaɨh³² dí² jue²¹ hí³ la³ lá²: “Ma³ré¹³ tiá³ uu³mí²tsɨ³² quion²¹ jná¹³ quiúnh¹ ná¹ tsá² hau²”.
4 Tɨ³la³ hliáun³ jmáɨ¹ bíh¹ ca³nga² hi³ tiá² jmɨ́¹ hei³² jue²¹ hí³ hi³ ma³re² hniéi² jáun². Tɨ³la³ ca³chó³² jmáɨ¹ hi³ ca³lɨn¹³ jue²¹ hí³ la³ lá²: “Uá¹jinh¹ tiá² ta²¹ tanh³² jná¹³ Dió³², sa³jun³ tanh³² jná¹³ hó¹ñi³² tsá²co¹,
5 tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ hiú² cuóh³² ja³² tsá²mɨ³ nɨ́² hi³ ñi³jmu¹ liúnh¹, hi³ jáun² cu³tsa³² cuɨ́¹ má¹ré¹³ jná¹³ cú²jueh³², hi³ jáun² tiú²uú² ja³ma³tsan² tsú² tsɨn³² jná¹³”.
6 Jáun² Tɨ³² Juo¹³ dí² ca³juáh³:
—La³ jáun² bíh¹ ca³juáh³ jue²¹ hláɨh¹ hí³.
7 ¿Há¹ tiá² ma³re² Dió³² hniéi² quioh²¹ tsá² má²ná¹quiánh¹ joh¹, tsá² ná¹hiú² ná¹mɨ³² la³ huá² la³ jma²? ¿Hí¹ ma³lé³ tsú² hi³ ma³hau³?
8 Juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh², hi³ tia³juɨ³² bíh¹ ma³re² Dió³² hniéi² quioh²¹ tsá²

joh[1]. Tɨ[3]la[3] nɨ́[1] má[1]jaunh[32] jná[13] Jon[2] tsá[2]mɨ[3]cuóun[2] né[3], ¿hí[1] chanh[21] bíh[1] jná[13] tsá[2] má[2]ná[1]taunh[2] ta[21] ñí[1] hué[21] lá[2] nɨ́[1] má[1]jáun[2]?

Cáun[2] jáɨ[13] hi[3] ca[3]tɨn[1] jan[2] tsá[2] fariseo quionh[3] jan[2] tsá[2] chi[2] hmah[21]

9 Hi[3] jáun[2] Jesús ca[3]jmú[3] cáun[2] jáɨ[13] ñí[1]con[2] tsá[2] jmɨ́[1] ná[1]lɨ́n[23] hí[3] hi[3] chun[1] hmóu[32], tsá[2] jmɨ́[1] ná[1]lɨ́n[23] hí[3] hi[3] jun[3] lin[1] yáh[3] tsá[2] siánh[3], hi[3] ca[3]juáh[3] dí[2] la[3] lá[2]:

10 —Jmɨ́[1] zian[2] gon[3] tsá[2]ñuh[2] hi[3] ca[3]ñí[1]lienh[13] Dió[32] hñu[3] cuáh[32] chín[1]. Jan[2] tsá[2] hí[3] tsá[2] *fariseo, hi[3] jan[2] siáh[3] *tsá[2] chi[2] hmah[21].

11 Tsá[2] fariseo hí[3] ca[3]jmú[3] zenh[2] hi[3] ca[3]liéinh[32] Dió[32], hi[3] ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]: "Hnú[2] Dió[32] Juóu[32] jná[13], cué[23] jná[13] tiá[1]hmah[1] hnú[2] quí[1] tiá[2] lɨ́n[3] yáh[3] jná[13] la[3]jmɨ́[1] lɨ́n[3] tsá[2] siánh[3], la[3]jmɨ́[1] lɨ́n[3] tsá[2] háɨn[2], tsá[2] hláɨh[1], tsá[2] lɨ́[1] jmu[2] lɨ́[1] tsau[32] nɨ́[2] siáh[3]; sa[3]jun[3] lɨ́n[3] jná[13] la[3]jmɨ́[1] lɨ́n[3] tsá[2] chi[2] hmah[21] zenh[2] ó[32].

12 Jná[13] má[2]hɨen[21] tun[3] jéin[32] cun[3] jña[3] jmáɨ[1], hi[3] jɨ́enh[23] jná[13] siáh[3] ñí[1]con[2] hnú[2] cáun[2] la[3] cun[3] quia[3] quioh[21] la[3]jɨ́[32] hi[3] láɨ[23] ná[1]".

13 Tɨ[3]la[3] tsá[2] chi[2] hí[3] hmah[21] ca[3]ta[3]zanh[1] ñí[1] uóunh[3] ca[3]lá[2], sa[3]jun[3] ca[3]ziauh[3] bíh[1] tsá[2] hí[3] ñí[1] chi[3]cuú[2]; hi[3] jáun[2] cáun[2] ca[3]ta[3]dí[1]quien[2] ñí[1] tsɨ́[3] bíh[1], hi[3] dí[1]juáh[23]: "¡Hnú[2] Dió[32], cuɨ́[1] ja[2] mii[3] honh[2] hnú[2] ñí[1]con[2] jná[13], tsá[2] ren[2] ná[1] tso[3]!"

14 Jáun[2] Jesús ca[3]juáh[3]:

—Juanh[21] jná[13] ñí[1]con[2] hnoh[2], tsá[2] chi[2] hí[3] hmah[21] bíh[1] tsá[2] má[2]jɨ[2] jmɨ́[1] tsɨ́[3] jmɨ́[1] ngah[21] hñú[13]; tɨ[3]la[3] tsá[2] fariseo hí[3] má[1]ná[1], tiá[2] jɨ[2] yáh[3] jmɨ́[1] tsɨ́[3] jmɨ́[1] ngah[21]. Quí[1] tsá[2] jmu[2] pan[1] hnga[2], tsá[2] la[3] hí[3] tɨ[3] má[2]méih[3] bíh[1] hi[3] quien[2]; tɨ[3]la[3] tsá[2] tiá[2] jmu[2] quien[2] hnga[2] má[1]ná[1], tsá[2] la[3] hí[3] bíh[1] tɨ[3] jlánh[1] lɨ[3] quien[2].

Jesús má[2]miih[2] tsá[1]míh[1]
(Mateo 19:13-15; Marcos 10:13-16)

15 Ja[3]bí[1] jmɨ́[1]jáun[2] cua[3]jan[2] tsáu[2] dáɨn[2] jon[2] ñí[1]con[2] Jesús, hi[3] hnió[3] tsú[2] hi[3] Jesús tin[3] cuo[2] dáɨn[2]. Tɨ[3]la[3] jmɨ́[1] ca[3]jíe[3] jáun[2] tsá[2] haɨn[21] hí[3] tɨ[3] con[2] tsú[2] hi[3] jmu[2] tsá[2] hí[3] la[3] jáun[2] né[3], jáun[2] ca[3]jin[3] tsú[2] tsá[2] ná[1]jan[2] hí[3] dáɨn[2].

16 Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]teh[3] Jesús tsá[2] haɨn[21] hí[3] tɨ[3] con[2], hi[3] ca[3]záɨh[3] dí[2] la[3] lá[2]:

—Cuéh[3] náh[2] tsá[1]míh[1] nɨ́[2] jáɨ[13], cuɨ́[1] ja[3]táunh[1] ñí[1]con[2] jná[13], ha[3] lɨ́[2] jnɨ́[2] náh[2] juɨ[32] quioh[21]. Quí[1] tsá[2] lɨ́n[3] la[3]jmɨ́[1] lɨ́n[3] tsá[1]míh[1] nɨ́[2] bíh[1] lɨ[13] tónh[32] jo[3]cuo[2] Dió[32].

17 Jú[1] tson[2] juo[3] jná[13] hnoh[2]: Lɨ[3]ua[3] jan[2] tsá[2] tiá[2] he[2] héih[32] quioh[21] Dió[32] la[3]jmɨ́[1] he[2] tsá[1]míh[1], tsá[2] la[3] hí[3] cu[3]tí[3] tiá[2] lɨ[13] hí[3] jo[3]cuo[2] Dió[32].

Jan[2] tsá[1]ñú[1] hánh[3] liéinh[32] Jesús
(Mateo 19:16-30; Marcos 10:17-31)

18 Jmɨ́¹jáun² ca³ngáɨ³ jan² tsá² chín¹ ñí¹con² tsá² *judíos ñí¹con² Jesús, hi³ ca³juáh³:

—Hnú² Tɨ³² chun¹, ¿he³ bíh¹ hniáuh³² jmu¹ jná¹³ hi³ jáun² lɨ́¹³ lɨ³ zian² jná¹³ la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio²?

19 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³:

—¿He³ láɨh³² juáh³ hnú² hi³ jná¹³ tsá² chun¹? Hí¹ jan² yáh³ tsá² chun¹ tiá² zian², jɨ́³²la³ jan² Dió³² bíh¹ chun¹.

20 Má²ñíh¹ bíh¹ hnú² la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² héih³² quioh²¹ Dió³², hi³ juáh³ la³ lá²: “Ha³ lɨ́² jmú² náh² juón¹, ha³ lɨ́² jngɨh³ náh² tsáu², ha³ lɨ́² háɨn² náh², ha³ lɨ́² lɨ́¹ ma³tson¹³ náh² jú¹ tɨ́¹jáɨ², tianh³² náh² ta²¹ ñeh² mí²ziúh²”.

21 Jáun² tsá² hí³ ca³juáh³:

—La³jɨ́³² bíh¹ hi³ nɨ́² má²ca³ma³ti²¹ jná¹³ la³ cun³ jmɨ́¹ míh² ná¹.

22 Jmɨ́¹ má²lɨ́²niéi³² jáun² Jesús jë¹ tsá² hí³ né³, ca³juáh³:

—Cun³ jáun² zia³² bíh¹ cónh³ɨ́¹ cáun² hi³ hniáuh³² jmúh¹³ nú²: cuánh², cuá²hnáɨ¹ la³jɨ́³² hi³ zia³² quián¹³, hi³ jáun² tsoh³ quɨe³ jáun² ñí¹con² tsá² tia³mii², hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ lɨ³ hánh³ nú² hñu³mɨ³cuú². Nɨ́¹ má¹lɨ³² jáun² né³, ña³² cu³hna³² jná¹³.

23 Jmɨ́¹ má²lɨ́²niéi³² jáun² tsá² hí³ jáɨ¹³ nɨ́² né³, jlánh¹ hlaɨh³ ta³no¹ tsɨ́³, quí¹hliá² jlánh¹ hánh³.

24 Jmɨ́¹ ca³jíe³ jáun² Jesús hi³ hlaɨh³ má²nio² tsɨ́³ tsá² hí³, jáun² ca³juáh³ la³ lá²:

—¡Hénh³ ma³ jlánh¹ juóuh³² hi³ hí³ jan² tsá² hánh³ jo³cuo² Dió³²!

25 Tɨ³ jlánh¹ bíh¹ huán¹ tsɨ́³ ngá¹³ jáh³ cánh¹ téh²³ tsú² camello chí² léh¹³ mɨ³quɨe³, la³ cónh³ bíh¹ hi³ hí³ jan² tsá² hánh³ jo³cuo² Dió³².

26 Jmɨ́¹ má²lɨ́²niéi³² jáun² tsá² tionh² hí³ jáɨ¹³ nɨ́² né³, ca³juáh³:

—Hi³ jáun² né³, ¿hin² bí¹ dá² tsánh² la³ lɨ́¹³ liáun³?

27 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Zia³² hi³ tiá² lɨ́¹³ jmu³ tsá²mɨ³cuóun², tɨ³la³ Dió³² bíh¹ Tsá² tɨn² jmu³.

28 Hi³ jáun² Pé¹ ca³záɨh³ Jesús la³ lá²:

—Sá¹nɨ́² jɨe³, jnoh¹ má²ca³chá¹³ tɨ³ có³² la³jɨ́³² hi³ jmɨ́¹ zia³² quiú¹³, hi³ jáun² má²ngɨ́¹ jnoh¹ quiúnh¹ hnú².

29 Jáun² jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ siáh³ Jesús tsá² hí³ la³ lá²:

—Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ lɨ³ua³ jan² tsá² má²ca³tú³ hñú¹³, hi³ má²ca³chan³ siáh³ jméi² mí¹ziú¹³, raɨnh²¹ tsú², ñí²cuo² tsú², jɨ³ jon² tsú² nɨ́² siáh³, cun³ñí¹ hi³ tónh³² tsú² tsáu² jo³cuo² Dió³²,

30 tsá² la³ hí³ tɨ³ hliáun³ hiáuh³ bíh¹ ñí¹ hué²¹ lá² la³ cónh³ bíh¹ hi³ má²ca³chá³ tsú² jáun² tɨ³ có³², hi³ jáun² má¹jáun² hiáuh³ tsú² siáh³ hi³ lɨ́¹³ zian² cun³ jmɨ́¹hi³nio².

Jesús juáh³ siáh³ ñí¹ má²hnaɨh³² jéin³² hi³ jún³
(Mateo 20:17-19; Marcos 10:32-34)

31 Hi³ jáun² Jesús ca³teh³ siáh³ tsá² quian³tun³ hí³ tɨ³ la³ có³², hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:
—Sá¹nɨ́² jɨe³, ta³né³² má²hí¹uú²³ dí² tɨ³ já¹ juú² Jerusalén, ñí¹ lɨ́¹³ lɨ³tí³ ca³la³ jɨ́³² hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² hi³ ca³jmú³ tsá² lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³² jmɨ́¹tin², la³jɨ́³² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ Tsá² lɨ́n³ Jon² tsá²mɨ³cuóun².
32 Tsá² hí³ bíh¹ jɨenh³ tsá² judíos ñí¹con² *tsá²cá²jo²¹, hi³ qui³ cáuh³² tsú² cú²nga¹, hi³ tu³ hión³² tsú², hi³ tiu³ hñéɨ³² tsú²,
33 hi³ quiu³ pan³ tsú² siáh³, hi³ nɨ́¹ má¹lɨ³² jáun² né³, jngah³ tsú²; tɨ³la³ ñí¹ má²cá²hnɨ́² jmáɨ¹ jáun² má¹ná¹, jenh¹³ bíh¹ jná¹³ ja¹ hla¹.
34 Tɨ³la³ tiá² ca³ngɨ¹³ yáh³ tsá² hí³ hi³ ca³juáh³ jáun² Jesús la³ nɨ́², cu³tí³ tiá² ca³lɨ³tsɨn² bíh¹ tsú² he³ dá² jmɨ́¹ niéɨh³ jáɨ¹³ jáun², quí¹hliá² jáɨ¹³ jáun² jmɨ́¹ lɨ́³ jú¹ jnɨ² bíh¹ hi³ ca³tɨn¹ tsú².

Jesús jmah²³ jan² tsá² ten³ có³² juú² Jericó
(Mateo 20:29-34; Marcos 10:46-52)

35 Jmɨ́¹ má²ñí¹chau²¹ Jesús já¹ juú² Jericó. Can³² juɨ³² jáun² jmɨ́¹ cuá³ jan² tsá² ten³, hi³ jmɨ́¹ cuá¹mɨ³² cú¹dáɨn³.
36 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² jáun² tsá² ten³ hí³ hi³ juóun³² lɨ́n³² tsáu² má²ñí¹hí¹já²táunh¹, jáun² ca³ngáɨ³ he³ dá² la³ lɨ́¹³.
37 Jáun² tsáu² ca³juáh³:
—Jesús, tsá² ja³ juú² Nazaret bíh¹ cuá¹ja³² ñí¹zio¹.
38 Jáun² tsá² ten³ hí³ ca³hléh³ tiá³ lɨ́n³² hi³ ca³juáh³:
—¡Hnú² Jesús, jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹, cuɨ́¹ ja² miɨ³ honh² hnú² ñí¹con² jná¹³!
39 Jáun² tsá² hí¹tsá²táunh¹ hí³ chí¹ján³ ca³jin³ tsá² ten³ hí³, hi³ jmɨ́¹ hnió³ tsú² cuá³² tsá² hí³ ta³máɨh³. Tɨ³la³ tsá² ten³ hí³ má¹ná¹, tɨ³ lɨ³mí¹ tiá³ ca³hléh³ bíh¹ hi³ ca³juáh³:
—¡Hnú² jón²zɨ́h¹ hla¹ Dá²vi²¹, cuɨ́¹ ja² miɨ³ honh² hnú² ñí¹con² jná¹³!
40 Hi³ jáun² Jesús ca³náu², hi³ ca³jmú³ héɨh³² hi³ tsa³quian³ tsú² tsá² ten³ hí³. Jmɨ́¹ cuan¹ jáun² tsá² ten³ hí³ ta³ñí¹ dí² né³, ca³záɨh³ dí² la³ lá²:
41 —¿He³ jmɨ́¹ hnáuh² hnú² jmu¹ jná¹³ ñí¹con² nú²?
Jáun² tsá² ten³ hí³ ca³ngáɨ³:
—Hnú² Juóu³² jná¹³, hnó³² jná¹³ hi³ jnia³ siáh³ mɨ́¹ñi³².
42 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³:
—¡Cuɨ́¹ jnia¹ yáh³! Má²laɨn³² hnú² quí¹hliá² lɨ́²cháh¹ nú² cáun² honh².
43 Hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³jnia³ siáh³ mɨ́¹ñí¹ tsá² hí³, jáun² ngau³ cu³chin¹ cu³hna²¹ Jesús hi³ hí¹má²quien² Dió³². Hi³ jáun² ca³la³ jɨ́n³² tsá² ca³jɨe³ hi³ jáun² ca³ma³tsú² ma³jónh³² Dió³².

19

Jesús jenh² Zaqueo

1 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, hi³ Jesús
já¹ juú² Jericó.
2 Juú² jáun² jmɨ́¹ zian² jan²
tsá² hánh³ jmáɨ² Zaqueo. Tsá²
hí³ jmɨ́¹ chín¹ ñí¹con² *tsá²
chi² hmah²¹.
3 Tsá² hí³ jlánh¹ ca³lɨ³hnió³
jɨ́e³ nɨ́¹juáh³ hin² dá² tsánh²
hí³ Jesús; tɨ³la³ tiá² lɨ³ yáh³
jɨ́en³² tsú², quí¹ juóun³² lɨ́n³²
bíh¹ tsáu² jmɨ́¹ ná¹ngɨh³² ñí¹
jáun², hi³ hnga² siáh³ Zaqueo
hí³ jlánh¹ tsa¹; jáun² tiá² ca³lɨ³
yáh³ jɨ́en³² tsú² Jesús.
4 Jáun² cu³tsa³² chí¹ján³ tsú²
cú²jueh³² ngau³, hi³ ja³uu³²
tsɨ³ hmá² sí² náɨ² chi²¹ tɨ³
juɨ³² ñí¹ tsó²¹ Jesús, hi³ jáun²
lɨ́¹³ jɨ́en³² dí², quí¹hliá² juɨ³²
jaun³² ngá¹³ tsú².
5 Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jáun² Jesús
ñí¹ chi²¹ hmá² jáun² né³,
ca³ziauh³ ñí¹ tsɨ³ hmá², jáun²
ca³juáh³:

—Hnú² Zaqueo, tia³juɨ³²
son² ñí¹ nɨ́², quí¹ né³² ca³tɨn¹
jná¹³ ñí¹jnioh² hñuh³² hnú².
6 Jáun² Zaqueo la³juɨ³²
ca³son² bíh¹, hi³ ca³hen³ Jesús
ca³la³ hiún² lɨ́n³² tsɨ́³.
7 Jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ jáun² tsá²
ná¹ngɨh³² hí³ hi³ ngau³
Jesús hñú¹³ tsá² hí³, jáun²
ca³ziu³ ca³hɨen³ dí² Jesús, hi³
ca³juáh³:

—¿He³ láɨh³² sa³ hñú¹³ jan²
tsá² ren² tso³ bíh¹ ngau³ tsá²
nɨ́²?
8 Jmɨ́¹ cá¹chánh²¹ jáun²
Zaqueo hñú¹³ né³, ca³jmú³
zenh², hi³ ca³záɨh³ Jesús:

—Hnú² Tɨ³², sá¹nɨ́² niéɨ², ñí¹con² tsá² tia³mii² cué¹³ jná¹³ cá²tsó¹³ la³jɨ́³² hi³ zia³² quion²¹; hi³ ñí¹con² tsá² má²ca³ma³can¹³ jná¹³ né³, cué¹³ jná¹³ siáh³ quiún³ nió³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ má²ca³háɨn³² jná¹³ jáun² quioh²¹ tsú².
9 Jáun² Jesús ca³juáh³ la³ lá² ñí¹con² tsú²:

—Né³² má²liáun³ tsá² hñú¹³ hñú³ lá², quí¹ cu³tí¹³ bíh¹ jan² tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹ tsá² lá².
10 Quí¹ jná¹³, Jon² tsá²mɨ³cuóun², má²cuan² hi³ ja³hnáh³² ná¹ tsá² má²já²cuɨn³. Hi³ ja³lion¹ tsá² la³ hí³ bíh¹ jná¹³ ja³.

Jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² zia³² hi³ nio² jo³cuo²
(Mateo 25:14-30)

11 La³ má²ná¹náɨ³² jáun² bíh¹ tsá² hí³ jáɨ¹³ hi³ cuá¹hleh³² jáun² Jesús, jáun² ca³jmú³ siáh³ Jesús cónh³í¹ cáun² jáɨ¹³ ñí¹con² tsú², quí¹hliá² tsá² hí³ jmɨ́¹ má²ná¹lɨ́n²³ hi³ cu³diá²jan² bíh¹ ma³jnia³² Jesús hi³ hí³ bíh¹ dí² tsá² ca³hiáu³² Dió³² hi³ hau³ jáɨ¹³, cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ má²ñí¹chau²¹ jáun² Jesús já¹ juú² Jerusalén.
12 Hi³ jáun² bíh¹ ca³záɨh³ Jesús tsá² hí³ la³ lá²:

—Jmɨ́¹ zian² cá² mí¹zionh² tsá² cáun² hñú³ hi³ jmɨ́¹ ná¹quien². Jáun² jan² tsá² hí³

ngau³ ñí¹ uóunh³, la³ tɨ³ hué³²
siáh³, hi³ ca³ñí¹mɨ́² jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³
lɨ́n³ ta²¹ juú²co¹, hi³ hu²¹ cuo²
ñí¹ hliáun³; hi³ nɨ́¹ má¹lɨ³²
jáun² jáunh³.
13 Ñeh² bíh¹ hi³ tsó³² tsú²
jáun² ca³teh³ quian³ tsá²
quian²¹, hi³ ca³tsóh³ dí²
ma³ cú² meɨ²¹ héih³² quɨe³
*cú¹tiáu² ñí¹con² ma³ quin³²
ma³ jan³² tsú². Jmɨ́¹jáun²
ca³záɨh³ tsú² tsá² quian³ hí³:
“Cuá²ma³hliáun¹³ náh² quɨe³
má²lɨ́²cué³ jná¹³ nɨ́², ca³la³
ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ jáunh¹³
jná¹³”.
14 Tɨ³la³ tsá²co¹ tsú² má¹ná¹,
jmɨ́¹ ná¹hau² bíh¹. Hi³
jáun² jmɨ́¹ ngau²¹ tsá² hí³
né³, ca³zen³ tsú² tsá² ja¹
hmóu³² hi³ tsa³can³² jáɨ¹³, hi³
tsa³juah²¹ la³ lá²: “Cu³tí¹³ tiá²
hnáu² jnoh¹ hi³ lɨ́n¹³ tsá² nɨ́²
ta²¹ juú²co¹ jnoh¹”.
15 Tɨ³la³ cun³ jáun²
ca³lɨ³hiáun¹ bíh¹ tsú² hi³
lɨ́n¹³ ta²¹; jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³,
jaunh³ siáh³ juú²co¹. Jmɨ́¹
cuanh²¹ tsú² jáun² né³, ca³teh³
siáh³ tsá² quian²¹ hí³, tsá²
ca³cuéh³ tsú² hí³ quɨe³, hi³
ca³ngáɨ³ tsú² nɨ́¹juáh³ ha³
cónh³ ca³ta³tsaɨh²¹ tsú² ma³
quin³² ma³ jan³².
16 Jáun² tsá² ca³ma³jnia³²
la³ñí¹ ta³ ñí¹ tsú² ca³juáh³
la³ lá²: “Hnú² juóu³² jná¹³,
má²zia³² cónh³í¹ cú² meɨ²¹
héih³² cú¹tiáu² la³ cónh³ bíh¹
hi³ jmɨ́¹ ca³cháh¹ hnú² jáun²
jo³uón³² jná¹³”.
17 Jáun² tsá² má²lɨ́n³ hí³ ta²¹
ca³juáh³: “Jlánh¹ re² la³ nɨ́²,
hnú² bíh¹ jan² tsá² quian²¹
chun¹. Jmu¹ jná¹³ hi³ hnú²
lɨ́n¹³ ta²¹ ñí¹con² quia³ juú²,
quí¹hliá² re² bíh¹ ca³jmuh³
hnú² cun³quionh³ cú¹pih²¹ hi³
ca³chá³ jná¹³ jáun² jo³ cuonh²
nú²”.
18 Jáun² siáh³ siáh³ jan²
ca³ma³jnia³² ta³ ñí¹ tsú², hi³
ca³juáh³: “Hnú² juóu³² jná¹³,
má²zia³² ñhá³ nio² ñha³láu³
héih³² cú¹tiáu² la³ cónh³ bíh¹
hi³ jmɨ́¹ ca³cháh¹ hnú² jáun²
jo³uón³² jná¹³”.
19 Ja³bí¹ ñí¹con² tsá² hí³
ca³juáh³ tsú² siáh³ la³ lá²:
“Jmu¹ jná¹³ hi³ hnú² lɨ́n¹³ ta²¹
ñí¹con² ñhá³ juú²”.
20 Jáun² ca³ma³jnia³² siáh³
jan² tsá² siánh³ siáh³, hi³
ca³juáh³ la³ lá²: “Hnú² juóu³²
jná¹³, lá² nio² quɨe³ hi³ jmɨ́¹
ca³cuéh¹ hnú² jáun² jná¹³.
Cáun² ca³tsáɨh³² pá¹ñu²¹ bíh¹
jná¹³ quɨe³ jáun², hi³ ca³hmá³
jná¹³,
21 quí¹hi³hliá² juénh² jná¹³
hnú². Quí¹hliá² ño¹ jná¹³ hi³
hnú² jan² tsá² huáh² tsɨ́³, hnú²
jan² tsá² caun²³ hi³ tiá² ca³tɨn¹
nú² caun¹³, hi³ caun²³ hnú²
siáh³ cáun² hi³ tiá² lɨ́²jñíh³”.
22 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ tsá²
má²lɨ́n³ hí³ ta²¹: “Hnú² bíh¹
jan² tsá² quian²¹ hláɨh¹;
cun³quionh³ jëh² nɨ́² huen²
bíh¹ hnú² rá¹tsɨ³² jná¹³ héih³²
ñí¹con² nú². Nɨ́¹juáh³ tson²
ñíh¹ hnú² hi³ jná¹³ lɨ́n³ jan²
tsá² huáh² tsɨ́³, jan² tsá² caun²
cáun² hi³ tiá² ca³tɨn¹, jan² tsá²
caun² hi³ tiá² ca³jñí³,
23 hi³ jáun² jmɨ́¹ hniáuh²¹

bíh¹ jmuh²¹ hnú² ta²¹ quɨe³
nɨ́² quion²¹ jná¹³, uá¹jinh¹
hñú³ ñí¹ rá²tsɨ³² tsú² quɨe³
bíh¹ jmɨ́¹ cuá¹tionh² nú²,
hi³ jáun² jmɨ́¹ cuanh²¹ jná¹³
jmɨ́¹ má²lɨ́¹³ héih¹ jná¹³ hi³
má²tsɨn² quɨe³ quion²¹”.

24 Jáun² tsá² lɨ́n³ ta²¹ hí³
ca³jmú³ héih³² ñí¹con² tsá²
tionh² ñí¹ jáun², hi³ ca³juáh³:
“Quin³² náh² quɨe³ hi³ jmɨ́¹
nio² jo³cuo² tsá² lá², hi³ cueh¹
náh² tsá² ca³ta³tsaɨh²¹ nɨ́² cú²
mei²¹ héih³² quɨe³”.

25 Tɨ³la³ tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³
ca³ngáɨ³: “Hnú² juo¹³ jnoh¹,
já² má²zia³² bíh¹ cú² mei²¹
héih³² quɨe³ quioh²¹ tsú²”.

26 Jáun² tsá² lɨ́n³ ta²¹ hí³
ca³juáh³ siáh³: “Juanh³² jná¹³,
nɨ́¹juáh³ tsá² zia³² hi³ quioh²¹,
tsá² la³ hí³ tɨ³ hliáun³ hiáuh³
bíh¹; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² tiá²
zia³² quioh²¹ né³, tɨ³ quin³
bíh¹ tsú² la³ cun³ cú¹pih²¹ hi³
zia³² quioh²¹ tsú².

27 Hi³ jáun² ca³tɨn¹ la³jín³²
tsá² hau² jná¹³ hí³ né³, tsá²
tiá² jmɨ́¹ hnió³ hí³ hi³ lɨ́n¹³
jná¹³ ta²¹ ñí¹con², cuá²quian³²
náh² hi³ má¹tsán¹³ náh² ta³
ñi³² jná¹³ lá²” —ca³juáh³ tsá²
má²lɨ́n³ hí³ ta²¹.

Jesús má²hí³ já¹ juú² Jerusalén

(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Juan 12:12-19)

28 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun²
Jesús la³ nɨ́² né³, ngau³ siáh³
juɨ³² má²húnˈ hi³ chau²¹ tɨ³
Jerusalén.

29 Jmɨ́¹ má²ñí¹chau²¹ tsú²
jáun² juú² Betfagé, juú² nio²
má²janh² có³² máh³ míh¹
Olivos, ñí¹ nio¹ siáh³ juú²
Betania, jáun² ca³zen³ tsú²
gon³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²
hi³ tsa³táunh¹ chí¹ján³.

30 Hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Cuá²táunh¹ náh² juú²
míh¹ nio² tɨ³ chí¹ján³ nɨ́²,
jáun² nɨ́¹ má¹ca³cha³táunh¹
náh² né³, chanh²¹ náh²
jan² lo¹ búh¹ míh¹ hi³
cuá¹hñéih¹; jáh³ hí³ hí¹ jan²
tiá² hin² má²ca³ñi³tsɨn¹. Jáun²
cuá²zanh¹ náh² jáh³ hí³, hi³
ñá¹jan³² náh² tɨ³ lá².

31 Nɨ́¹juáh³ zian² tsá²
ca³ngáɨ³ ñí¹con² hnoh²: “¿He³
láɨh³² sa³ hnoh² yáh³ ná¹zanh¹
jáh³ nɨ́²?”, jáun² juoh¹ náh²
tsú² la³ lá²: “Hliá² má²hniah³
ñí¹con² Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ jnoh¹
jáh³”.

32 Jáun² ja³taunh²¹ bíh¹ tsá²
gon³ hí³, hi³ jáun² ca³chanh²¹
tsú² jan² lo¹ búh¹ míh¹ la³
cun³ hi³ má²lɨ́²juáh³ jáun²
Jesús.

33 Hi³ jáun² jmɨ́¹ má²ná¹záɨnh³²
tsú² lo¹ míh¹ hí³, jáun² ca³jɨ́e³²
tsá² joh¹ jáh³, jáun² ca³juáh³:

—¿He³ láɨh³² sa³ hnoh² yáh³
ná¹zanh¹ jáh³ nɨ́²?

34 Jáun² tsá² gon³ hí³
ca³ngáɨ³:

—Hliá² má²hniah³ ñí¹con²
Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ jnoh¹ jáh³.

35 Jáun² ca³ñí¹jan² tsú² lo¹
búh¹ míh¹ hí³ tɨ³ ñí¹ zenh¹
Jesús. Jmɨ́¹jáun² ca³na³tsɨ³ dí²
ha¹ cu³hna²¹ jáh³ hí³. Jmɨ́¹

lɨ[21] jáun[2] né[3], ca[3]zion[3] dí[2] Jesús
cu[3]hna[21] jáh[3].
36 Tá[1]la[3] jmɨ́[1] hí[1]tsau[32] jáun[2]
Jesús tɨ[3] já[1] juú[2] Jerusalén né[3],
ca[3]qui[3] ca[3]ja[3] tsáu[2] ha[1] hú[1]
juɨ[32] ñí[1] cuá[1]tsau[32] jáun[2] Jesús.
37 Jmɨ́[1] cá[1]chó[21] tsú[2] jáun[2]
ñí[1] má[2]lɨ́[3] dí[1]jɨ[23] máh[3] Olivos
tɨ[3] juɨ[32] Jerusalén, ca[3]la[3]
jɨ́n[32] tsá[2] má[2]tanh[2] ta[21] Jesús
ca[3]ma[3]liáu[32] hi[3] hléh[32] ca[3]la[3]
tiá[3] lɨ́n[32], hi[3] hiún[2] lɨ́n[32] tsɨ́[3]
tsú[2] ca[3]ma[3]tsu[3] ma[3]jónh[32]
Dió[32] ca[3]tɨ[21] la[3]jɨ́[32] hua[3]jueh[32]
hi[3] má[2]ca[3]jɨe[3] jáun[2].
38 Hi[3] ca[3]juáh[3] tsú[2] la[3] lá[2]:
—¡Cuɨ́[1] lɨ[3] quien[2] bíh[1]
Tsá[2] lɨ́n[3] Re[21], Tsá[2] cuá[1]ja[32]
cun[3]quionh[3] héih[32] quioh[21]
Dió[32] Juo[13] dí[2]! ¡Cuɨ́[1] tionh[1]
bíh[1] tsá[2] zian[2] hñu[3]mɨ[3]cuú[2]
cáun[2] hi[3] re[2] hi[3] tɨn[2]! Hénh[3]
ma[3] chun[1] Dió[32] Tsá[2] cuá[3]
hñu[3]mɨ[3]cuú[2].
39 Jáun[2] ja[1] ñí[1] hí[1]tsá[2]táunh[1]
tsú[2] jáun[2] jmɨ́[1] zian[2] ma[3] jan[2]
tsá[2] *fariseos, hi[3] ca[3]juáh[3]:
—Tɨ[32], má[2]né[32] jin[32] tsá[2]
hí[1]hleh[32] nɨ́[2] la[3] nɨ́[2].
40 Tɨ[3]la[3] Jesús ca[3]záɨh[3] tsá[2]
hí[3]:
—Jná[13] juanh[32], sá[1] hi[3] tsá[2]
lá[2] hí[1]já[2]táunh[1] ta[3]máɨh[3] dúh[1],
jáun[2] hí[1] la[3] tɨ[3] quɨ́n[1] yáh[3] jmɨ́[1]
má[2]hléh[32] tiá[3].

Jesús ho[2] hi[3] ca[3]tɨn[1] juú[2] Jerusalén

41 Jmɨ́[1] má[2]ñí[1]chau[21] jáun[2]
Jesús já[1] juú[2] Jerusalén né[3],
ca[3]jɨ́e[3] tɨ[3] ñí[1] nio[1] juú[2], hi[3]
jáun[2] ca[3]hó[3].
42 Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]
hi[3] ca[3]tɨn[1] juú[2] jáun[2]:
—¡Hen[3] ma[3] chú[32] sá[1] hi[3]
jmɨ́[1] lɨ[3] ñíh[13] hnú[2] né[32] ha[3]
lánh[3] rón[32] lɨ́[13] niau[21] tie[3]
quián[13], uá[1]jinh[1] má[2]hia[3]
jáun[13] lɨ́n[32] jmɨ́[1] hniáuh[21] hi[3]
lɨ[3] ñíh[13] hnú[2]! Tɨ[3]la[3] ca[3]tɨn[1]
hnú[2] má[1]ná[1], má[2]ná[1]hmá[1]
bíh[1] hi[3] jáun[2] ta[3]né[32].
43 Quí[1] chau[21] jmáɨ[1] hi[3]
ja[3]táunh[1] tsá[2] jmu[3] hniéɨ[2]
quiúnh[1] hnú[2]; tsá[2] hian[2] tsɨ́[3]
hí[3] qui[3] quéɨh[32] hnú[2], hi[3]
jmu[3] siáh[3] ta[32] lɨ́[3] quɨ́n[1] tɨ[3]
coh[3] hiah[32] quián[13] hnú[2] nɨ́[2].
Hi[3] jáun[2] cun[3]quionh[3] ta[32]
jáun[2] uú[3] tsú[2] hi[3] tsa[3]tiónh[32]
hi[3] jmu[3] hniéɨ[2] quiúnh[1] hnú[2],
hi[3] jmu[3] tsú[2] ná[1]pɨ́[2] ná[1]danh[32]
cu[3] jéin[3] quián[13] hnú[2].
44 Tsá[2] hí[3] bíh[1] qui[3]
tóh[32] tiú[2] jóh[32], hi[3] ma[3]hiá[2]
ma[3]tsan[2] tsú[2] tsá[2] zian[2] nɨ́[2]
ñí[1]con[2] hnú[2], hi[3] jmu[3] tsú[2]
hi[3] hí[1] cá[2] máɨ[3] quɨ́n[1] tiú[2]uú[2]
ná[1]tsɨ[21] ñí[1] quɨ́n[1] raɨnh[21], quí[1]
cun[3]ñí[1] hi[3] tiá[2] ca[3]lɨ[3]tsɨn[2] yáh[3]
hnú[2] jmáɨ[1] hi[3] cuan[3] Dió[32] ta[3]
máh[1] nú[2].

Jesús má[2]jɨ[2] cuáh[32] chín[1]
(Mateo 21:12-17; Marcos 11:15-19; Juan 2:13-22)

45 Jmɨ[1] lɨ[21] jáun[2] ca[3]hi[3]
Jesús hñu[3] cuáh[32] chín[1], hi[3]
jáun[2] ca[3]ma[3]liáu[32] hi[3] ca[3]chu[3]
ca[3]huen[3] tsá[2] jmɨ́[1] ná[1]jmu[2]
ná[1]hna[2] hí[3] ñí[1] jáun[2];
46 hi[3] ca[3]záɨh[3] dí[2] la[3] lá[2]:
—Ñí[1] Sí[2] quioh[21] Dió[32]
rá[1]juáh[3]: “Hñú[3] quion[21]
jná[13] dí[1]chan[1] hi[3] liéɨh[32] tsú[2]
jná[13] bíh[1]”; tɨ[3]la[3] hnoh[2] né[3],
tá[2]hláu[2] quioh[21] háɨn[2] bíh[1]
má[2]ca[3]jmuh[3] náh[2].

47 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}ma^{3}tɨn^{2} Jesús
tsáu^{2} cun^{3} tsa^{3}háu^{2} hñu^{3}
cuáh^{32} chín^{1} jáun^{2}; tɨ^{3}la^{3} tá^{1}la^{3}
jáun^{2} jmɨ́^{1} má^{2}ná^{1}hnauh^{2} tsá^{2}
ná^{1}lɨ́n^{3} mi^{3}jmú^{3} tsɨ́^{3}, quionh^{3}
tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} tɨ^{32} liei^{21}, jɨ^{3}
tsá^{2}tan^{21} nɨ́^{2}, hi^{3} ha^{3} lánh^{3}
rón^{32} lɨ́^{13} jngɨh^{3} dí^{2} Jesús.
48 Tɨ^{3}la^{3} tiá^{2} choh^{23} yáh^{3}
tsú^{2} ha^{3} lánh^{3} rón^{32} lɨ́^{13} jngɨh^{3}
Jesús, quí^{1}hliá^{2} la^{3}jɨ́n^{32} bíh^{1}
tsáu^{2} ná^{1}lɨ́^{2}hiún^{2} lɨ́n^{32} tsɨ́^{3} hi^{3}
ná^{1}náɨ^{32} jë^{1} Jesús.

20

Nga^{2} tsáu^{2} ñí^{1}con^{2} Jesús hi^{3} ha^{3} jinh^{1} hiauh^{3} dí^{2} jáɨ^{13} hi^{3} ho^{2}

(Mateo 21:23-27; Marcos 11:27-33)

1 Ca^{3}chó^{32} cáun^{2} jmáɨ^{1} hi^{3}
jmɨ́^{1} cuá^{1}má^{2}tɨn^{2} Jesús tsáu^{2}
hñu^{3} cuáh^{32} chín^{1}, hi^{3} jmɨ́^{1}
cuá^{1}hɨeh^{32} tsú^{2} tsáu^{2} jú^{1} chú^{32}
quioh^{21} Dió^{32}. Jáun^{2} jmɨ́^{1}jáun^{2}
ca^{3}cua^{3}taunh^{21} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3}
mi^{3}jmú^{3} quionh^{3} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3}
tɨ^{32} liei^{21}, jɨ^{3} la^{3} má^{2}quionh^{3}
tsá^{2}daun^{32} tsá^{2} ná^{1}ñí^{1} juú^{2} nɨ́^{2}
siáh^{3}.
2 Jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} ca^{3}juáh^{3} la^{3}
lá^{2}:
—Juah^{21} neh^{21}, ¿hin^{2}
ca^{3}cué^{3} héih^{32} hi^{3} jmuh^{32}
hnú^{2} ta^{21} nɨ́^{2}? ¿Hin^{2} tsánh^{2}
ca^{3}cué^{3} jáɨ^{13} hi^{3} hauh^{32} hnú^{2}
nɨ́^{2}?
3 Jáun^{2} Jesús ca^{3}juáh^{3}:
—Ja^{3}bí^{1} jná^{13} siáh^{3} nga^{1}
cáun^{2} jáɨ^{13} ñí^{1}con^{2} hnoh^{2}.
Juah^{21} tín^{2} hnoh^{2} neh^{21}:
4 ¿Hin^{2} tsánh^{2} ca^{3}ze^{3} hla^{1}
Juan^{2} hi^{3} cua^{3}zion^{3} tsáu^{2}
jmáɨ^{2}? ¿Hí^{1} Dió^{32}, ho^{3}
tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} uá^{1}?
5 Tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} hí^{3} né^{3}, cáun^{2} lɨ́^{1}
ca^{3}juu^{3} ca^{3}hlénh^{3} ja^{1} má^{2}tún^{2}
hmóu^{32} bíh^{1}, hi^{3} ca^{3}juónh^{3} la^{3}
lá^{2}:
—Nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} juáh^{13} dí^{2}
hi^{3} Dió^{32} bíh^{1} ca^{3}ze^{3} tsú^{2},
jáun^{2} tsá^{2} nɨ́^{2} né^{3} lɨ́^{13} nga^{3}:
“Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, ¿he^{3} láɨh^{32} sa^{3}
tiá^{2} ta^{21} ca^{3}tianh^{32} yáh^{3} náh^{2}
tsú^{2}?”
6 Hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} juáh^{13} dí^{2}
siáh^{3} hi^{3} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} bíh^{1}
ca^{3}zen^{3} tsá^{2} hí^{3}, jáun^{2} quɨ́n^{1}
bíh^{1} qui^{3} jláɨ^{32} dí^{2} la^{3}jɨ́n^{32}
tsáu^{2} lɨ́^{13}, hi^{3} jngah^{3} tsú^{2}; quí^{1}
jɨ^{3}lɨn^{2} tsáu^{2} bíh^{1} ná^{1}lɨ́n^{23} hi^{3}
hla^{1} Juan^{2} jmɨ́^{1} lɨ́n^{3} jan^{2} *tɨ^{32}
jë^{1} Dió^{32}.
7 Hi^{3} jáun^{2} cu^{3}tsa^{32} tiá^{2} ñi^{32}
bíh^{1} dí^{2} cú^{2}jueh^{32} ca^{3}záɨh^{3}
Jesús.
8 Jáun^{2} Jesús né^{3}, ca^{3}juáh^{3}
siáh^{3}:
—Hi^{3} jáun^{2} sa^{3}jun^{3} jná^{13}
yáh^{3} juanh^{21} siáh^{3} hi^{3} hin^{2}
tsánh^{2} ca^{3}cué^{3} jáɨ^{13} hi^{3} jmu^{2}
jná^{13} la^{3}jɨ́^{32} ta^{21} lá^{2}.

Jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} hláɨh^{1}

(Mateo 21:33-44; Marcos 12:1-11)

9 Jáun^{2} la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}jáun^{2}
ca^{3}hléh^{3} Jesús ñí^{1}con^{2} tsá^{2}
tionh^{2} hí^{3} ñí^{1} jáun^{2}, hi^{3}
ca^{3}jmú^{3} tsú^{2} cáun^{2} jáɨ^{13} lɨ́^{3} la^{3}
lá^{2}:
—Jmɨ́^{1} zian^{2} jan^{2} tsá^{2}
ca^{3}jñí^{3} mɨ^{3} uóun^{2}jɨeh^{13} ñí^{1}náɨ^{2}
quioh^{21}. Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3},
ca^{3}quiú^{2} tsú^{2} ñí^{1}náɨ^{2} jáun^{2}
jo^{3}cuo^{2} tsá^{2} lɨ́^{13} jmu^{3} ta^{21}, hi^{3}
jáun^{2} tsá^{2} jmu^{2} hí^{3} ta^{21} né^{3},

jmɨ́¹ ma³hmah¹ ca³lá² quioh²¹
ñí¹náɨ² jáun² cun³quionh³ hi³
jɨenh³² cú¹pih²¹ la³ cun³ hi³
ló³² jáun². Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² jáɨ¹³
la³ nɨ́² né³, ngau³ bíh¹ tsú², hi³
jáun² ca³lén³ ué³.

10 Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³
ca³láu² mɨ³ uóun²jɨeh¹³ né³,
jáun² ca³zen³ tsú² jan² *tsá²
má²ná¹hlánh¹ joh¹ ñí¹con²
tsá² ca³cuéh³ tsú² hí³ ñí¹náɨ²
jáun², hi³ tsa³máɨ¹ ca³lá² hi³
má²ca³láu² jáun², la³ cun³ hi³
ca³tɨn¹ tsá² quioh²¹ ñí¹náɨ².
Tɨ³la³ tsá² ná¹jmu² hí³ ta²¹
má¹ná¹, ca³qui³ ca³quiunh³
bíh¹ tsá² zéin¹ hí³ tsá² quioh²¹
ñí¹náɨ², hi³ jáun² lɨ́¹ haɨ²¹ cuá²
ta³ bíh¹ tsú² ca³chanh³ dí².

11 Jáun² tsá² quioh²¹ hí³
ñí¹náɨ² né³, ca³zen³ siáh³ jan²
tsá² joh¹. Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jáun²
siáh³ tsá² hí³ né³, siáh³ bíh¹
siáh³ ca³qui³ ca³quiunh³ tsú²
tsá² hí³, hi³ ca³tu³ ca³hión³²
dí² jú¹ hlah³ jú¹ hó³², jáun²
lɨn²¹ bíh¹ siáh³ tsá² hí³
ca³jính³².

12 Jáun² ca³zen³ tsú² siáh³
cónh³í¹ jan² tsá² joh¹, tɨ³la³
tsá² ca³hiauh³ hí³ ñí¹náɨ²
má¹ná¹, cun³ jáun² ca³quiunh³
bíh¹ siáh³ tsá² hí³ ca³la³
ca³cuɨ́nh³, hi³ ca³chin² dí² tɨ³
cheih³² hué³².

13 ”Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³,
ca³lɨ́n¹³ tsá² quioh²¹ hí³
ñí¹náɨ² la³ lá²: “¿He³ lɨ́¹³ jmu¹
jná¹³ juáh¹³? Cu³tsa³² jón³²
huen² jná¹³ cú²jueh³² cuɨ́¹
zein²¹, tsá² jlánh¹ hno³ jná¹³
lɨ́n³². Len³ jná¹³ ho³sa³ tanh¹³
bíh¹ tsú² ta²¹ jón³² jná¹³ nɨ́¹
má¹ca³jɨ́en³²”.

14 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² jáun²
tsá² ná¹jmu² hí³ ta²¹ jon² tsá²
quioh²¹ ñí¹náɨ² né³, ca³juu³
ca³hlénh³ ja¹ má²tún² hmóu³²,
hi³ ca³juáh³: “Já² tsá² nɨ́²
bíh¹ lɨ³quioh²¹ ñí¹náɨ² lá² nɨ́¹
má¹jun² jméɨ²; chú³² cuɨ́¹
jngɨh¹³ dí² tsú², hi³ jáun² lɨ³
quiú¹³ dí² ñí¹náɨ² lá²”.

15 Jáun² la³juɨ³² ca³chin² tsú²
tsá² hí³ tɨ³ cheih³² ñí¹náɨ²
jáun², hi³ ca³jngɨh³ dí² tiáunh¹.

[Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun², ca³ngáɨ³
Jesús ñí¹con² tsá² hí³:]

—¿He³ lɨ́n²³ hnoh² jmu³ tsá²
quioh²¹ hí³ ñí¹náɨ² ñí¹con²
tsá² ca³jmú³ hí³ la³ jáun²?

16 Tsá² hí³ dá² jáunh³ bíh¹,
hi³ ja³ma³tsan² tsú² tsá² jmu²
hí³ ta²¹ ñí¹náɨ² quioh²¹, hi³
jáun² tsá² siánh³ bíh¹ cuéh³²
tsú² cú²jueh³² ñí¹náɨ² jáun².

Jmɨ́¹ má²lɨ́²niéɨ³² jáun² tsá²
tionh² hí³ ñí¹ jáun² jáɨ¹³ hi³
má²lɨ́²hléh³² jáun² Jesús, jáun²
ca³juáh³:

—¡Ha³ lɨ́² cuɨ́¹ lɨ́¹³ bíh¹ la³ nɨ́²!

17 Tɨ³la³ Jesús ca³jɨ́e³ chí¹tiá³
ñí¹ ñí¹ tionh¹ tsá² hí³, hi³
ca³juáh³:

—¿Ha³ bí¹ lánh³ rón³² ngɨ²³
náh² jáɨ¹³ ñí¹ rá¹juáh³ jáun² Sí²
quioh²¹ Dió³² la³ lá² dúh¹?:

Quɨ́n¹ hi³ tiá² ca³jeih²¹ jáun²
tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² hiah³²,
ta³né³² má²lɨ́³ cá² máɨ³ quɨ́n¹
hi³ jlánh¹ bíh¹ quien²
bíh¹,
quɨ́n¹ hi³ hu²¹ cuoh¹ hiah³².

18 Hi³ jáun² lɨ³ua³ jan² tsá²
cá²hính³² quionh³ quɨ́n¹ jáun²,

ca³la³ juoh¹ mí¹ siún¹ nio² bíh¹ tsú² lɨ́¹³; hi³ nɨ́¹juáh³ quɨ́n¹ jáun² la³ ca³táh³ ñí¹ quioh²¹ jan² tsáu² né³, jáun² ca³la³ juɨ²¹ nio² bíh¹ tsú² lɨ́¹³.

19 La³ cun³ jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹ hnió³ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ la³ má²quionh³ tɨ³² liei²¹ hi³ zanh³ Jesús, quí¹hi³hliá² ca³lɨ³tsɨn² tsú² hi³ Jesús má²lɨ́²jmú³ cáun² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ hí³ dí²; tɨ³la³ tiá² lɨ³ yáh³ zanh³ tsú² Jesús, quí¹hi³hliá² juénh² tsú² tsá² ná¹ngɨh³² hí³.

Jesús juáh³ hi³ ca³ta¹ dí² má¹hmah²¹ ñí¹con² tsá² chi² hmah²¹

(Mateo 22:15-22; Marcos 12:13-17)

20 Jáun² cu³tsa³² ca³zen³ tsú² cú²jueh³² tsá² tsa³cá² tsa³lian² Jesús, hi³ tsa³jmú³ tsú² la³juah²¹ dúh¹ tsá² chun¹. Jáun² tsá² hí³ ca³can³ re² lɨ́n³² hua³hí¹³ jë¹ Jesús, nɨ́¹juáh³ nɨ́² lɨ¹ ca³hléh³ tsú² cáun² jáɨ¹³ tiá² ca³tɨ²¹, hi³ jáun² lɨ́¹³ jɨenh³ dí² ñí¹con² tsá² lɨ́n³ ta²¹.

21 Jáun² tsá² hí³ ca³juáh³ ñí¹con² Jesús:

—Hnú² Tɨ³², né¹ jnoh¹ hi³ jmáh³la³ jú¹ tson² bíh¹ hɨeh³² hnú²; hi³ né¹ jnoh¹ siáh³ hi³ tiá² jmuh³² hnú² hi³ quien² jan² hi³ jan² tiá² quien², tɨ³la³ hnú² bíh¹ hɨeh³² tsáu² jú¹ tson² hi³ ca³tɨ²¹ juɨ³² quioh²¹ Dió³².

22 Jáun² juáh¹³ hnú² neh²¹: ¿Hí¹ ca³tɨ²¹ má¹hmah²¹ jnoh¹ quɨe³ hi³ mɨ³² *tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹ juú² Roma, ho³ tiá² hniáuh³²?

23 Tɨ³la³ Jesús má¹ná¹, ca³lɨ³tsɨn² bíh¹ hi³ hlah³ hi³ ná¹quionh² chí¹ tsá² hí³, jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—[¿He³ láɨh³² sa³ cá² lau²³ hnoh² jná¹³?]

24 Hɨ́e¹ náh² cáun² *cú¹tiáu² neh²¹. ¿Hin² mɨ³ ñí¹ tá²láɨ¹ ñí¹ lá², hi³ hin² hi³ jmáɨ² tón³² lá² siáh³?

Jáun² né³, tsá² hí³ ca³ngáɨ³:

—Quioh²¹ tsá² cuá¹lɨ́n³ hí³ mɨ³chí¹ bíh¹ nɨ³².

25 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Jáun² cuéh³ náh² tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹ la³ cun³ hi³ ca³tɨn¹ hiáuh³, hi³ cuéh³ náh² siáh³ Dió³² la³ cun³ hi³ ca³tɨn¹.

26 Hi³ jáun² tiá² ca³láɨh¹³ yáh³ tsá² hí³ hi³ jmɨ́¹ ca³ jmɨ́¹ lan³ Jesús ta³ ñí¹ tsá² tionh² hí³ ñí¹ jáun²; hi³ jáun² lɨ́¹ ca³ta³ná¹jɨ́e³² bíh¹ tsú² jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² Jesús la³ nɨ́². Jáun² tie³ bíh¹ ta³tonh¹ tsú² cú²jueh³².

Nga² tsáu² ca³tɨ²¹ hi³ jenh¹³ tsú²

(Mateo 22:23-33; Marcos 12:18-27)

27 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, cua³taunh²¹ ma³ jan² tsá² *saduceos hi³ cua³jɨen³ Jesús. Tsá² cu³ nió³ tsá² saduceos hí³ tiá² ta²¹ haɨh²¹ yáh³ hi³ jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³; hi³ jáun² bí¹ jlánh¹ ca³ñí¹ngah¹ dí² Jesús jáɨ¹³ lá²:

28 —Hnú² Tɨ³², ñí¹ liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés rá¹juáh³ nɨ́¹juáh³ jan² tsá²ñuh² ca³jun³ ta³ tiá² ca³lɨ³zian² jon² quionh³ tsá²mɨ³ ñí²cuo², jáun² tsá²ñuh² dá¹jon²¹ hla¹ hí³

ca^{3}tɨn^{1} jan^{3} siáh^{3} tsá^{2}mɨ^{3}
hí^{3}, hi^{3} jáun^{2} lɨ^{3}zian^{2} jon^{2} hi^{3}
ca^{3}tɨn^{1} hla^{1} hí^{3}.
29 Jáun^{2} né^{3}, jmɨ́^{1} zian^{2}
cá^{2} mí^{1}zionh^{2} tsá^{2}ñuh^{2} hi^{3}
jmɨ́^{1} ná^{1}lɨ́n^{3} quiaun^{3} má^{2}tún^{2}
raɨnh^{21} jan^{2} jméi^{2} mí^{1}ziú^{13}.
Tsá^{2} má^{2}ján^{3} né^{3}, ca^{3}jan^{3}
tsá^{2}mɨ^{3}, tɨ^{3}la^{3} ca^{3}jun^{3} bíh^{1} tsú^{2},
hí^{1} jan^{2} yáh^{3} jon^{2} tsú^{2} tiá^{2}
ca^{3}lɨ^{3}zian^{2}.
30 Jáun^{2} dá^{1}jon^{21} bíh^{1} tsú^{2}
ca^{3}jéinh^{32} siáh^{3} cuo^{2} quionh^{3}
tsá^{2}mɨ^{3} hnáɨ^{3} hí^{3}. Ja^{3}bí^{1}
ca^{3}jun^{3} bíh^{1} siáh^{3} tsá^{2} hí^{3}, hí^{1}
jan^{2} yáh^{3} jon^{2} tiá^{2} ca^{3}lɨ^{3}zian^{2}.
31 Jáun^{2} tsá^{2} ñí^{1} má^{2}gáun^{3}
hí^{3} né^{3}, ca^{3}jan^{3} siáh^{3} tsá^{2}mɨ^{3}
hí^{3}. Siáh^{3} bíh^{1} siáh^{3} ca^{3}jun^{3}
tsá^{2}ñuh^{2} hí^{3}. La^{3} jáun^{2} bíh^{1}
lɨ^{3} quioh^{21} tán^{1} quiaun^{3} tsá^{2}
hí^{3}, hi^{3} hí^{1} jan^{2} yáh^{3} jon^{2} tsá^{2}
quiaun^{3} hí^{3} tiá^{2} ca^{3}lɨ^{3}zian^{2}.
32 Jáun^{2} ñí^{1} ca^{3}táuh^{3} né^{3},
jun^{3} bíh^{1} siáh^{3} tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3}
hnga^{2}.
33 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, nɨ́^{1} má^{1}tɨ^{3}
ñí^{1} ca^{3}jenh^{13} tsú^{2} ¿hin^{2} dá^{2}
tsánh^{2} tsá^{2} quiaun^{3} hí^{3} lɨ́^{13}
ñí^{2}cuo^{2} tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3}, quí^{1}
tán^{1} quiaun^{3} bíh^{1} tsá^{2}ñuh^{2}
hí^{3} ca^{3}jéinh^{32} cuo^{2} quionh^{3}
tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3}?
34 Hi^{3} jáun^{2} Jesús ca^{3}záɨh^{3}
tsá^{2} hí^{3} la^{3} lá^{2}:
—Ñí^{1} hué^{21} lá^{2} bíh^{1} jaun^{32}
jéinh^{32} tsá^{2}mɨ^{3} tsá^{2}ñuh^{2} cuo^{2},
35 tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} ca^{3}tɨn^{1}
hi^{3} tsánh^{32} ñí^{1} chu^{21}
nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}jenh^{13} ja^{1} tsá^{2}
má^{2}cá^{2}tsan^{3} né^{3}, tsá^{2} la^{3} hí^{3}
tiú^{2}uú^{2} cuo^{2} jéinh^{32} yáh^{3},
sa^{3}jun^{3} cuen^{3} bíh^{1} tsú^{2} siáh^{3}
jon^{2} hi^{3} jéinh^{32} cuo^{2},
36 quí^{1} ñí^{1} jáun^{2} hí^{1} jan^{2}
yáh^{3} tiú^{2}uú^{2} hin^{2} jún^{3}. Quí^{1}
má^{1}jáun^{2} lɨ́n^{13} tsú^{2} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́n^{3}
tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3} Dió^{32} bíh^{1}.
Jon^{2} Dió^{32} bíh^{1} má^{2}lɨ́n^{13} tsú^{2},
quí^{1}hliá^{2} má^{2}ca^{3}jenh^{13} tsú^{2}.
37 Ta^{3}bí^{1} hnga^{2} hla^{1} Moisés
yáh^{3} ca^{3}hléh^{3} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2}
jenh^{13} ja^{1} tsá^{2} má^{2}cá^{2}tsan^{3},
ñí^{1} rá^{1}juáh^{3} jáun^{2} jáɨ^{13} hi^{3}
ca^{3}tɨ^{21} sɨ́^{2} hia^{32} ja^{1} hmá^{2} ton^{2}.
Ñí^{1} jáun^{2} rá^{1}juáh^{3} hi^{3} Dió^{32}
Juo^{13} dí^{2} lɨ́n^{3} Dió^{32} ñí^{1}con^{2}
Há^{2}bran^{21}, Isaac, jɨ^{3} Jacob nɨ́^{2}
siáh^{3}.
38 Quí^{1} Dió^{32} dá^{2} lɨ́n^{3} Dió^{32}
Juo^{13} tsá^{2} zian^{2} bíh^{1}, tiá^{2}
lɨ^{13} yáh^{3} lɨ́n^{3} tsú^{2} Dió^{32} Juo^{13}
tsá^{2} má^{2}jún^{1}. Quí^{1} ñí^{1}con^{2}
Dió^{32} ca^{3}la^{3} jɨ^{3}lɨn^{2} bíh^{1} tsáu^{2}
ná^{1}liéih^{21}.
39 Jmɨ́^{1}jáun^{2} né^{3}, ma^{3} jan^{2}
tɨ^{32} liei^{21} ca^{3}záɨh^{3} Jesús:
—Chú^{32} lɨ́n^{32} bíh^{1} la^{3} jmɨ́^{1}
má^{2}lɨ́^{2}juah^{21} hnú^{2} nɨ́^{2} Tɨ^{32}.
40 La^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}jáun^{2} tiú^{2}uú^{2}
hin^{2} ca^{3}tia^{3} yáh^{3} tsɨ́^{3} hi^{3} nga^{3}
siáh^{3} jáɨ^{13} ñí^{1}con^{2} Jesús.

¿Hin^{2} bíh^{1} jón^{2}zɨ́h^{1} jón^{2}cho^{1}
tsá^{2} lɨ́n^{13} Cristo?
(Mateo 22:41-46; Marcos 12:35-37)

41 Jáun^{2} Jesús ca^{3}záɨh^{3} tsá^{2}
hí^{3} la^{3} lá^{2}:
—¿He^{3} láɨh^{32} ná^{1}juáh^{23} tsáu^{2}
hi^{3} Tsá^{2} lɨ́n^{13} Cristo jan^{2} tsá^{2}
jón^{2}zɨ́h^{1} jón^{2}cho^{1} hla^{1} Dá^{2}vi^{21}
bíh^{1}?
42 Já^{2} ñí^{1} Sí^{2} Salmos ca^{3}juáh^{3}
hnga^{2} hla^{1} Dá^{2}vi^{21} la^{3} lá^{2}:
Dió^{32} Juóu^{32} jná^{13} ca^{3}záɨh^{3} Tɨ^{32}
Juóu^{32} jná^{13} la^{3} lá^{2}:

Tɨ³ cuá² chu²¹ quion²¹ jná¹³
ñí³,
43 ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹
hi³ jmu¹ jná¹³ hi³ tsá²
hau² hnú² lɨ́n¹³ la³jmɨ́¹
lɨ́³ cáun² jlɨ²¹ hi³ hí¹
cú¹pih²¹ tiá² quien², hi³
ná¹tsɨn²¹ hnú² tanh¹.
44 ”Hi³ jáun² né³, ¿ha³ bíh¹
lánh³ rón³² lɨ́¹³ hi³ Tsá² lɨ́n¹³
Cristo lɨ́n³ jan² tsá² jón²zɨ́h¹
jón²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹?, quí¹
ta³bí¹ hnga² yáh³ hla¹ Dá²vi²¹
hí³ la³ ca³juáh³ hi³ Juo¹³ bíh¹
tsú² Tsá² lɨ́n¹³ hí³ Cristo.

Jesús jñéih²³ tsáu¹³ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹
(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40; Lucas 11:37-54)

45 Jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹ ná¹náɨ³²
ca³la³ jɨ́n³² tsá² tionh² hí³ ñí¹
jáun² jáɨ¹³ hi³ ca³hléh³ jáun²
Jesús ñí¹con² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³
con², jmɨ́¹ ca³juáh³ tsú² jáun²
la³ lá²:
46 —Hua³hín¹³ náh² jmu³
quiúnh¹ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹,
quí¹ tsá² hí³ jlánh¹ zaɨn³²
hi³ quɨ́h³² hmɨh³² cuo² hi³
ñi³táunh¹ tɨ³ hlá² tɨ³ nɨ́², hi³
jlánh¹ hniá¹ tsú² siáh³
hi³ tsáu² cuen³ Dió³² nɨ́¹
má¹ca³jenh² dí² já¹ hmah²¹;
hi³ jlánh¹ hniá¹ tsú² siáh³
tiánh³ ñí¹ jlánh¹ bí¹ quien²
hñu³ cuáh³² quioh²¹, jɨ³
hi³ hniá¹ tsú² siáh³ tiánh³
ñí¹ jlánh¹ bí¹ quien² nɨ́¹
má¹ca³cha³táunh¹ ñí¹ nio²
jmáɨ¹.
47 Tsá² hí³ bíh¹ tsá² quin²³
sɨ́¹ hñú¹³ tsá²mɨ³ hnáɨ³, hi³
má¹lɨ³² jáun² né³, lɨ́¹ ráɨn³² ñí¹
cun³quionh³ hi³ liéinh³² jáun²
Dió³² ué³ lɨ́n³². Cun³ñí¹ hi³
jáun², tɨ³ jlánh¹ bíh¹ huáh²
tsɨ́³ héih³² hi³ tá¹tsɨn¹ tsú² nɨ́¹
má¹jáun².

21

Quɨe³ ca³cué³ tsá²mɨ³ hnáɨ³ tia³mii²
(Marcos 12:41-44)

1 Jmɨ́¹jáun² ca³jɨ́e³ Jesús hi³
toh² tsá² hánh³ quɨe³ hñu³
cuó² quioh²¹ cuáh³² chín¹ hi³
cue³² ñí¹con² Dió³².
2 Ja³bí¹ ca³jɨ́en³² tsú² siáh³
jan² tsá²mɨ³ hnáɨ³ tia³mii² hi³
dí¹taunh³² tun³ cú¹dáɨn³ hñu³
cuó² jáun².
3 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ dí² la³
lá²:
—Jú¹ tson² cu³tí³ juo³ jná¹³
hnoh², hi³ tsá²mɨ³ hnáɨ³ tsá²
tia³mii² ó³² bíh¹ tɨ³ hliáun³
má²lɨ́²cué³² la³ cónh³ bíh¹
jɨ³lɨn² tsá² hánh³.
4 Quí¹ la³jɨ́n³² tsá² ñí¹
hná¹ nɨ́² cue³² la³ cun³ hi³
má²ziau³² quioh²¹ bíh¹, tɨ³la³
uá¹jinh¹ tia³mii² tsá²mɨ³ ó³²,
má²lɨ́²cué³² bíh¹ tsú² la³jɨ́³² hi³
jmɨ́¹ raunh³²; quɨe³ hi³ jmɨ́¹
má²ma³hau³ hi³ ma³zian² bíh¹
tsú² quioh²¹.

Jesús juáh³ hi³ chau²¹ jmáɨ¹ tsúnh¹³ cuáh³² chín¹
(Mateo 24:1-2; Marcos 13:1-2)

5 Jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹ zian² tsá²
ná¹juáh²³ hi³ jlánh¹ re² ca³lɨ³
cuáh³² chín¹ cun³quionh³
quɨ́n¹ chú³² jniá³, jɨ³ la³
má²quionh³ la³jɨ́³² hi³ lɨ́¹
ca³cué³ tsáu² nɨ́². Jáun² Jesús
ca³juáh³ la³ lá²:

6 —Chau21 bíh1 jmái1 hi3
hí1 cá2 máɨ3 quín1 tiú2uú2
ná1juɨn1 ñí1 quín1 raɨnh21;
la3jɨ32 bíh1 juú1 tsúnh13.

Ha3 lánh3 rón32 lɨ3 lin1 ñí1
táuh3 jmáɨ1
(Mateo 24:3-28; Marcos
13:3-23)

7 Jmí1jáun2 ca3ngáɨh3 tsá2
hí3 Jesús, hi3 ca3juáh3:
—Hnú2 Tɨ32, ¿líh3 lí13 la3
cun3 hi3 má2lɨ2juah21 hnú2 nɨ2?
¿Ha3 dá2 lánh3 rón32 lɨ3 lin1 hi3
má2ja3quián3 lí13 la3 jáun2?
8 Jáun2 Jesús ca3juáh3 la3 lá2:
—Hua3hín13 lín32 hnoh2
jmu3 hi3 tiá2 lí1 lɨ3can2 náh2.
Quí1 juóun32 lín32 tsáu2
ja3táunh1 hi3 ja3jmú3 hi3
lín3 la3juah21 dú1 jná13, hi3
ja3juah21: "Jná13 bíh1 lín3
Cristo"; hi3 juáh3 tsú2 siáh3:
"Né32 má2cá2chó32 jmáɨ1".
Tɨ3la3 ha3 lí2 tanh3 hnoh2 ta21
tsá2 la3 hí3.
9 Hi3 ní1 má1ca3niéih2 náh2
hi3 zian2 tsá2 jmu2 hniéi2, hi3
tiáunh1 tsáu2 tiá3 siaun32 tɨ3
hlá2 tɨ3 ní2, ha3 lí2 juenh3
náh2. Quí1 la3 jáun2 ca3tɨ21
lí13 bíh1 la3ñí1, tɨ3la3 jun3juáh13
má2tsa3hín3 yáh3 jaun32.
10 Jáun2 ca3juáh3 siáh3 la3
lá2:
—Tsá2 zian2 cáun2 hué32
jmu3 hniéi2 quionh3 tsá2
zian2 hué32 siáh3, jɨ3 tsá2
hín13 hué32 ñí1 hliáun3 quiu3
tín3 siáh3 quionh3 tsá2ján2
tsá2ján2.
11 Hi3 ñí1 hliáun3 siáh3 qui3
jíeh3 hué32 tiá3 lín32, hi3 lɨ3
zia32 siáh3 ho3cuóun3 jɨ3 hi3 hí3
tsáu1 ní2 siáh3. Chi3cuú2 siáh3
qui3 jnia3 hi3 cáu2 hi3 jueh32.
12 "Tɨ3la3 ñeh2 bíh1 hi3
lí13 la3jɨ32 hi3 má2lí2juánh32
jná13 ní2 má1ná1, má1jáun2
hɨ3 tsa1 tsú2 hnoh2, hi3
zaunh3 tsú2; hi3 tsa3jau2 tsú2
hnoh2 hñu3 cuáh32 quiú13
dí2, hi3 tsa3ma3re2 tsú2. Jau3
tsú2 hnoh2 hi3 táuh32 tsú2
hñu3mí1ñí2, hi3 tsa3jau2 tsú2
siáh3 hnoh2 ta3 ñí1 tsá2 ná1ho2
jáɨ13 jɨ3 ta3 ñí1 tsá2 ná1lín3 re21
siáh3, cun3ñí1 hi3 ca3tɨn1 jná13.
13 Má1jáun2 má2lí13 cuéh1
hnoh2 jú1 tson2 hi3 ca3tɨn1
jná13.
14 Ñí1 jɨ21 la3 cháh13 náh2
cáun2 honh2 bíh1, hi3 tiá2 quí1
hnáuh13 náh2 honh2 hi3 he3
jáɨ13 cuá1ngah3 náh2 ta3 ñí1
tsá2 hí3.
15 Quí1 jná13 bíh1 Tsá2 cué13
jáɨ13 hi3 hléh13 hnoh2 jmáɨ1
jáun2, hi3 jmu1 jná13 siáh3
hi3 jnia3 jmí1 honh2 náh2;
ca3la3 hí1 jan2 tsá2 hau2 hnoh2
tiú2uú2 ñi32 ha3 lánh3 rón32
nga3 lí13.
16 Hi3 hí1 ca3la3 tɨ3
ñeh2 mí2ziúh2 yáh3 hnoh2
tsa3jɨenh3 hnoh2 ñí1ta21, jɨ3
tsá2 jan2 ñeh2 mí2ziúh2 náh2
quiúnh1 ní2, jɨ3 jun3 renh2
náh2, jɨ3 tsá2 juónh32 náh2 re2
quiúnh1 ní2 siáh3; hi3 ma3 jan2
hnoh2 jngah3 tsú2 siáh3.
17 Tsá2 zian2 tá1 cáun2
hngá1máh3 bíh1 lɨ3hau2 hnoh2
cun3ñí1 hi3 ca3tɨn1 jná13.
18 Tɨ3la3 hnoh2 má1ná1, hí1
cá2 máɨh32 yáh3 jñú2 chinh32
hnoh2 tiá2 lí1 tsa3hái3.
19 Jáun2 ní1juáh3 la3 má2nio2

ní² cáun² honh² hnoh², jáun² hián¹³ bíh¹ náh² hi³ lí¹³ zian² náh² cun³ jmí¹hi³nio².

20 ”Ní¹ má¹ca³jɨeh³ hnoh² hi³ juóun³² lín³² hliáu³ má²ná¹pí² ná¹danh³² la³ cu³ la³ jéin³ juú² Jerusalén, jáun² má¹jáun² lɨ³ ñíh¹³ hnoh² hi³ má²janh² bíh¹ má²ja³² jmáɨ¹ hi³ tsa³hín³.

21 Hi³ jáun² jmáɨ¹ jáun² má²hniáuh³² cuon³ tsá² hín¹³ tɨ³ Judea ñí¹ lí³ máh³; hi³ tia³juɨ³² siáh³ cuí¹ huén² tsá² zian² já¹ juú² Jerusalén, hi³ ha³ lí² cuí¹ cha³tánh¹ tsá² tiáunh¹ ñí¹náɨ² tɨ³ já¹ juú².

22 Quí¹ jmái¹ jáun² cáun² jmáɨ¹ hi³ jlánh¹ ma³tson¹³ Dió³² tsáu² bíh¹, jmáɨ¹ hi³ hniáuh³² lɨ³tí³ ca³la³ jí³² hi³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³².

23 ¡Jlánh¹ juo²³ tsá²mɨ³ tsá² ná¹quian² jon² jmáɨ¹ jáun², jɨ³ tsá² ná¹jan² dáɨn² tiúh²³ ní² siáh³! Quí¹ jmáɨ¹ jáun² lɨ³ zia³² uu³mí²tsɨ³² huáh² tsí³ cu³tí¹³ tá¹ cáun² hué³² lá², cáun² hi³ jlánh¹ ma³tso² tsá² hué³² lá² tsí³.

24 Jmáɨ¹ jáun² juóun³² bíh¹ tsáu² tsán¹³ ja¹ hniéi² jáun²; hi³ tsá² zian² hué³² ñí¹ hliáun³ siáh³ ma³tson¹³ tsá² hué³² lá². Hi³ *tsá²cá²jo²¹ né³, ha³ zónh³² tsá² juú² Jerusalén lá², ca³la³ tɨ³ ñí¹ ca³tsín¹³ jmáɨ¹ hi³ cue³² Dió³² jáɨ¹³ hi³ lí¹³ la³ jáun².

Jmáɨ¹ hi³ jáunh³ Jon² tsá²mɨ³cuóun²
(Mateo 24:29-35, 42-44; Marcos 13:24-37)

25 ”Má¹jáun² jnia³ li²¹ chi³cuú², ñí¹ he¹ hiú², ñí¹ he¹ zíh², jɨ³ ñí¹ haɨ²¹ chí¹jmaɨ²¹ ní² siáh³. Má¹jáun² siáh³ hí³² lín³² tsí³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá², hi³ tsa³cáun² lín³² tsí³ tsú² cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ tiá³ hen³ má¹cá²quɨh³² ma³ quin³² ma³ cun³ tsɨn¹ jmí²miih²¹.

26 Ca³la³ hi³ tánh³² tsí³ tsú² hi³ hɨ³² tsí³ ca³tɨ²¹ la³jí³² hi³ né³bí¹ lí¹³ ñí¹ hué²¹ lá²; quí¹ hí¹ ca³la³ tɨ³ pí³ hi³ jniá³ chi³cuú² yáh³ ru³ juá³.

27 Hi³ jáun² má¹jáun² máh³ má²jíen³² tsú² Jon² tsá²mɨ³cuóun² hi³ cuá¹jáunh²³ juɨ³² já¹ jnie² quionh³ pí³ hi³ cáu² hi³ jueh³² quioh²¹, hi³ lin¹ hi³ quien² lín³² tsú².

28 Ní¹ má¹ca³lɨ³liau³ la³ cun³ hi³ má²lí²juánh³² jná¹³ ní², jáun² háun¹ náh² nó¹ tianh³ hi³ ziáuh¹ náh² máh¹ chi³cuú², quí¹ má²ja³quián³ cu³tí³ bíh¹ liáun³ náh².

29 Jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² Jesús la³ ní², ca³jmú³ siáh³ cáun² jáɨ¹³ hi³ lí³ la³ lá²:

—Sá¹ní² jɨe³ la³ cun³ lí²³ hmá² sí² co², ho³ lɨ³ua³ cáun² hmá² siáh³ siáh³.

30 Ní¹juáh³ ca³jɨeh³ hnoh² hi³ hmá² jáun² má²ná¹hion² siáh³ mu²¹ zíh³, hmóu³² bíh¹ hnoh² má²ná¹ñíh¹ hi³ má²janh² bíh¹ má²ja³² jmí¹ ñí²hiú².

31 Ja³bí¹ la³ jáun² bí¹ siáh³, ní¹juáh³ má²jíeh³² hnoh² hi³ má²lí²³ la³jí³² hi³ má²lí²juánh³² jná¹³ ní², jáun² má²ñíh¹ náh² hi³ má²ja³quián³

bíh¹ jáunh¹³ jná¹³ hi³ já¹hó³² jáɨ¹³ cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Dió³².

32 ”Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ la³jɨ́²³² hi³ nɨ́² lɨ́¹³, ñeh² bíh¹ hi³ hiá¹ tsán¹³ tsá² zian² jmáɨ¹ hi³ ziáun² dí² lá².

33 Chau²¹ jmáɨ¹ tsa³hín³ la³jɨ́³² hi³ jnia³ chi³cuú², la³ má²quionh³ hngá¹máh³ lá², tɨ³la³ jáɨ¹³ quion²¹ jná¹³ má¹ná¹, tiá² tón³² jmáɨ¹ tsa³hín³ yáh³.

34 ”Hua³hín¹³ náh² jmu³, ha³ lɨ́² cué² náh² jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹ jlɨ́²¹ honh² náh² cun³quionh³ hi³ cú² hi³ húh²³ náh² hliáun³, jɨ³ hi³ ma³heinh²¹ náh² nɨ́², jɨ³ cun³quionh³ hi³ jlánh¹ hɨ³² honh² náh² ca³tɨ²¹ lánh³ zian² náh² ñí¹ hué²¹ lá² nɨ́² siáh³. Nɨ́¹juáh³ hi³ jmúh¹³ náh² hua³hín¹³, jáun² tiá² lɨ́¹ hiá¹han¹ hnoh² nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ jáun²,

35 la³jmɨ́¹ tah³² cáun² liá³. Quí¹ ñí¹con² ca³la³ jɨ³lɨn² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ bíh¹ chau²¹ jmáɨ¹ jáun².

36 Jáun² tianh³ náh² hua³jan²¹, hi³ ná¹lienh¹ náh² Dió³², jáun² lɨ³ zia³² jáɨ¹³ hi³ liáun³ náh² ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ né³bí¹ lɨ́¹³, hi³ jáun² lɨ́¹³ má¹jnia¹³ náh² siáh³ ta³ ñí¹ Jon² tsá²mɨ³cuóun².

37 Jáun² Jesús ca³ma³tɨn² tsáu² ta³ jma² hñu³ cuáh³² chín¹, hi³ nɨ́¹ má¹ca³niéi² jáun² né³, tɨ́² tsa³jnioh² tɨ³ máh³ míh¹ Olivos.

38 Hi³ jáun² jɨ³lɨn² tsáu² tɨ́² tsá²táunh¹ hñu³ cuáh³² chín¹ ta³ hú²niéi² hi³ tɨ́² tsá²niéi³ jë¹ Jesús.

22

Má²ren²¹ tsú² jáɨ¹³ hi³ zanh³ Jesús

(Mateo 26:1-5, 14-16; Marcos 14:1-2, 10-11; Juan 11:45-53)

1 Jmɨ́¹ má²ja³quián³ tɨ²¹ *Jmɨ́¹hɨ́en¹, jmáɨ¹ hi³ cúh² tsá² *judíos *hí³ cuú²miih²¹, la³ cun³ hí¹miih²¹ tiá² tie³ jan² yáh³.

2 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³hnauh² tsá² ná¹lɨn³ mi³jmú³ tsɨ́³ quionh³ tsá² ná¹lɨn³ tɨ³² liei²¹, hi³ ha³ lánh³ lɨ́¹³ jngɨh³ dí² Jesús, quí¹hliá² jmɨ́¹ juénh² tsú² nɨ́¹ he³ ca³jmú³ tsáu² ñí¹con² tsú² hmóu³².

3 La³ cun³ jmɨ́¹jáun² ca³hi³ *Satanás hñu³ tsɨ́³ Judas, tsá² ja³ juú² Queriot, tsá² jmɨ́¹ lɨn³ hí³ jan² tsá² quian³tun³.

4 Jáun² tsá² hí³ bíh¹ ca³ñí¹lienh¹³ tsá² ná¹lɨn³ mi³jmú³ jɨ³ tsá² ná¹chín¹ hi³ jmu² hua³hí¹³ cuáh³² chín¹ nɨ́² siáh³; hi³ ca³ñí¹juónh¹³ dí² quionh³ tsú² hi³ ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ jɨenh³ dí² Jesús.

5 Jáun² tsá² ná¹ngɨh³² hí³ né³, ca³lɨ³ hiún² lɨn³² bíh¹ tsɨ́³ cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ ca³juáh³ Judas, jáun² ca³jmú³ tsú² jáɨ¹³ hi³ cué³² quɨe³.

6 Jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ Judas cá²hon³ quionh³ tsá² hí³, hi³ ca³hnauh² dí² tsɨ́³ ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ tsa³jɨenh³ dí² Jesús,

ní¹juáh³ cáun² jmái¹ hi³ tiá² hin² ná¹ngɨh³² quionh³ tsú².

Jesús jmu² má³² hi³ lí³ nóh³² ca³tɨ²¹ hi³ jún³
(Mateo 26:17-29; Marcos 14:12-25; Juan 13:21-30; 1 Corintios 11:23-26)

7 Jmí¹ cá¹chó²¹ jmái¹ hi³ cua³hlau³ Jmí¹híen¹, jmái¹ hi³ cúh² tsá² judíos hí³ cuú²miih²¹, la³ cun³ hí¹miih²¹ tiá² tie³ jan², jmái¹ hi³ jngɨh² tsú² jáun² *já¹ziáh² míh¹,

8 jmí¹jáun² ca³zen³ Jesús Pé¹ quionh³ Juan², hi³ ca³záɨh³ dí²:

—Cuá²táunh¹ náh², cuá²jmu³ hua³jan²¹ má³² hi³ cúh¹³ dí² tá¹la³ Jmí¹híen¹ lá².

9 Jáun² né³, tsá² hí³ ca³ngáɨh³ Jesús hi³ ca³juáh³:

—¿Ha³ jinh¹ hnáuh² hnú² hi³ tsá¹jmú¹³ jnoh¹ hua³jan²¹ má³²?

10 Jáun² Jesús ca³juáh³:

—Ní¹ má¹ca³tiónh³² hnoh² já¹ juú² Jerusalén, jenh¹³ náh² jan² tsá²ñuh² tsá² quiaun² tse³ ha²¹ jmái². Jáun² cuá¹táunh¹ náh² cu³chin¹ cu³hna²¹ tsá² hí³ ca³la³ ñí¹ hein²¹ tsú² ñéih³.

11 Jáun² juoh¹ hnoh² tsá² hñú¹³ ñí¹ jáun²: “Tɨ³² Juo¹³ jnoh¹ ñí¹juah²¹: ¿Ha³ jinh¹ lɨ³ ñéih³ ñí¹ cueh³² tsú² tsáu², ñí¹ lɨ¹³ cuh²¹ jná¹³ má³² quioh²¹ Jmí¹híen¹ lá², quiúnh¹ jná¹³ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² ná¹?”

12 Hi³ jáun² tsá² hñú¹³ hí³ tsa³jau² hnoh² cáun² ñéih³ jueh³² ñí¹ tun³ tsɨn¹, ñí¹ má²lɨ³ re². Ñí¹ jáun² bíh¹ cuá¹jmuh³ hnoh² hua³jan²¹ má³² quiú¹³ dí².

13 Hi³ jáun² né³, ja³taunh²¹ bíh¹ tsá² hí³, jáun² ca³lɨ³tí³ bíh¹ la³ cun³ rón³² hi³ má²lí²juáh³ jáun² Jesús. Hi³ jáun² ñí¹ jáun² bíh¹ ca³jmú³ tsú² hua³jan²¹ má³² quioh²¹ Jmí¹híen¹.

14 Jmí¹ má²lɨ³² jáun² né³, ca³chó³² Jesús la³ má²quionh³ tɨ³² tsá² quian³² hí³ jë¹ dí², hi³ ca³tiánh³ ñí¹ mesa.

15 Jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² hí³:

—Má²ngau³² jmái¹ bíh¹ hu²¹ tsɨn³² jná¹³ hi³ cuh²¹ má³² quioh²¹ Jmí¹híen¹ lá² quiúnh¹ ná¹ hnoh², ta³ ñeh² bíh¹ hi³ má¹tso¹ jná¹³ tsɨn³².

16 Tɨ³la³ jná¹³ juanh³² ñí¹con² hnoh² hi³ tiú²uú² cuh²¹ yáh³ jná¹³ siáh³ má³² la³ lá² ñeh² bíh¹ hi³ lɨ³tí³ nóh³² lí³ má³² lá² ñí¹ cuá¹quien² Dió³².

17 Jmí¹jáun² ca³can³ dí² cáun² copa, hi³ ca³cuéh³ tiá¹hmah¹ Dió³², jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² hí³:

—Quian² hnoh² copa lá², hi³ ngɨ²¹ náh² ja¹ ñí¹ tionh¹ náh² ní².

18 Juanh²¹ jná¹³ ñí¹con² hnoh² hi³ tiú²uú² aɨh²¹ yáh³ jná¹³ mu² ráu³ mɨ³ uóun²jɨeh¹³ lá², ca³la³ tɨ³ ní¹ má¹cá²chó³² jmái¹ hi³ má²cuá¹ho² jná¹³ jái¹³ cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Ñuh³² máh³.

19 Jáun² ca³can³ dí² siáh³ hí³ cuú²miih²¹, hi³ jáun² ca³cuéh³ dí² siáh³ tiá¹hmah¹ Dió³². Jmí¹ lɨ²¹ jáun² ca³ca³ dí², hi³ jáun² ca³tsóh³ dí² ñí¹con² tsá² hí³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hi³ lá² bíh¹ ngú³ quion²¹
jná¹³ hi³ cuen²¹ jná¹³ huen²
cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hnoh²,
Cun³quionh³ hi³ jmúh¹³ náh²
la³ lá² jmɨ́¹ tsú² jmɨ́¹ ja³²,
chau¹³ honh² náh² jná¹³.

20 Ja³bí¹ la³ jáun² bí¹ siáh³
ca³jmú³ tsú² quionh³ copa
jmɨ́¹ má²laɨh³² má³², jmɨ́¹jáun²
ca³juáh³ la³ lá²:

—Cun³quionh³ copa lá² bíh¹
má²lin¹ hi³ má²ca³lɨ³quien²
cáun² nió³² hmaɨ²¹ cun³quionh³
jmɨ́²hán¹ jná¹³, hi³ táɨn³² hi³
ca³tɨn¹ hnoh².

21 ”Tɨ³la³ jan² tsá² cuá³ ñí¹
mesa lá² quiúnh¹ bíh¹ dí²
tsa³jɨenh³ jná¹³, jan² tsá² jmu²
la³jmɨ́¹ jmu² tsá² ná¹lɨ́³ dí²
cá²hon³ quiúnh¹.

22 Quí¹ jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun²
cuá¹tsau³² bíh¹ hná¹ he² juɨ³²
hi³ ca³tɨn¹; tɨ³la³ ¡jlánh¹ juo²³
tsá² jɨenh³ tsá² hí³!

23 Jmɨ́¹jáun² ca³juónh³ tsú²
má²túnˀ hmóu³² hi³ hin² bíh¹
tsánh² jmu³ la³ jáun².

Ná¹táɨnh²³ tsú² hi³ hin²
tsánh² jlánh¹ bíh¹ quien²
(Mateo 20:20-28; Marcos 9:33-37; 10:35-45; Juan 13:1-17)

24 Hi³ jáun² la³ cun³
jmɨ́¹jáun² né³, ca³quiu³
ca³táɨnh³ tsú² hi³ hin² bíh¹
tsánh² jlánh¹ quien².

25 Tɨ³la³ Jesús ca³záɨ³ tsá²
hí³:

—Tsá² ná¹lɨ́n³ re²¹ zian²
ñí¹ hué²¹ lá² ná¹jmu² héih³²
ñí¹con² tsá²cuú² tsá²ta³; hi³
jlánh¹ hniá¹ tsú² hi³ tsá² hí³
joh¹ dí² ma³quien².

26 Tɨ³la³ tiá² ca³tɨn¹ yáh³
hnoh² jmúh¹³ la³ jáun².
Nɨ́¹juáh³ tsá² jlánh¹ quien²
ñí¹con² hnoh², hniáuh³² jmu³
tsú² la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² tsá²
tsá¹ñú¹ bíh¹; ja³bí¹ la³ jáun²
siáh³, nɨ́¹juáh³ tsá² ho² jáɨ¹³
ñí¹con² náh², hniáuh³² bíh¹
jmu³ tsú² la³jmɨ́¹ jmu² jan²
tsá² lɨ́n³ quian²¹.

27 Hi³ jáun² né³, ¿hin² bíh¹
tsánh² jlánh¹ quien², hí¹ tsá²
cua³² hí³ ñí¹ mesa ho³ tsá²
jmu² ta²¹ uá¹? ¿Haun¹³ tsá²
cua³² hí³ ñí¹ mesa bíh¹ tsá²
quien²? Tɨ³la³ jná¹³ zenh² ja¹
ñí¹ tionh¹ hnoh² la³jmɨ́¹ lɨ́n³
jan² tsá² jmu² ta²¹ bíh¹.

28 ”Hnoh² tsá² má²lɨ́²tianh³
náh² cu³lɨ²¹ quiúnh¹ jná¹³ ja¹
la³jɨ́³² uu³mí²tsɨ³².

29 Jáun² la³jmɨ́¹ ca³hiáu³²
jná¹³ Ñuh³² hi³ ho² jná¹³ jáɨ¹³,
la³ jáun² bíh¹ hiau²¹ jná¹³
siáh³ hnoh²

30 hi³ cuá¹jmuh³ hnoh²
má³² ñí¹ mesa quion²¹ jná¹³,
ñí¹ ñí¹jmú²¹ jná¹³ héih³²;
hi³ lɨ́¹³ cuá¹tianh³ náh² siáh³
ñí¹ hmá²sɨ¹, hi³ cuá¹quiánh²
náh² jú¹ tson² quioh²¹ tá¹
quia³túnˀ tsoh³ tsá² *Israel.

Jesús juáh³ hi³ nó³² Sí¹mu²¹
Pé¹ tɨ³ có³²
(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Juan 13:36-38)

31 Jáun² Jesús ca³juáh³ siáh³:

—Hnú² Sí¹mu²¹, sá¹nɨ́² jɨe³,
*Satanás má²ca³ma³ hnoh²
hi³ hnió³ tsú² tu³ jua³ hnoh²
la³jmɨ́¹ chi³² tsú² cuú²miih²¹.

32 Tɨ³la³ jná¹³ má²cá²mɨ́³
ñí¹con² Ñuh³² quián¹³ hnú²,

hi³ jáun² cu³tí³ tiá² tsa³con² hnú² hi³ táunh²³ hnú² jáun² ta²¹; hi³ jáun² nɨ́¹ má¹cá²jéinh³² jáun² honh² hnú², jmúh¹³ nú² hi³ niau²¹ tiá³ hñu³ tsɨ́³ renh² nú² ñí¹ hná¹ nɨ́².

33 Jáun² Sí¹mu²¹ Pé¹ ca³juáh³:

—Hnú² Tɨ³², má²nio² bíh¹ tiá³ tsɨn³² jná¹³ hi³ ñe¹ quiúnh¹ hnú²; uá¹jinh¹ ñe¹ jná¹³ uá²jaɨ³² hñu³mí¹ñí², hi³ uá¹jinh¹ jún³ jná¹³ siáh³ quiúnh¹ hnú².

34 Jáun² Jesús ca³juáh³ siáh³:

—Hnú² Pé¹, juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnú², ta³ ñeh² bíh¹ hi³ hau³ cá¹háu², hnaɨh³² jéin³² juáh¹³ hnú² hi³ tiá² cuóu³² nú² jná¹³.

Jmɨ́¹ má²ñí¹chau²¹ jmáɨ¹ huáh² tsɨ́³ quioh²¹ Jesús

35 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³ngáɨ³ siáh³ Jesús ñí¹con² la³jɨ́n³² tsá² hí³, hi³ ca³juáh³:

—¿Hí¹ zia³² bíh¹ cáun² hi³ ca³lɨ³ hniáuh³² quián¹³ hnoh² jmɨ́¹ cá¹zéi²¹ jná¹³ jáun² hnoh² hi³ cuá¹hléh¹ náh² jái¹³; jmɨ́¹ ca³juánh³² jná¹³ jáun² hi³ tiá² cánh¹³ náh² quɨe³, sa³jun³ cánh¹³ náh² tuh³² hu²¹ má³², sa³jun³ cánh¹³ náh² siáh³ tuh³² tioh³ tanh¹?

Jáun² né³, tsá² hí³ ca³ngáɨ³:

—Ján¹han²¹, hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ ca³lɨ³ hniáuh³².

36 Jáun² Jesús ca³juáh³ siáh³:

—Tɨ³la³ má²za¹³ bíh¹ ta³né³², nɨ́¹juáh³ tsá² nióh³² cáun² tuh³² quioh²¹ má³², cuɨ́¹ quián¹³ tsú², jɨ³ quɨe³ siáh³. Nɨ́¹juáh³ zian² tsá² tiá² zia³² mí¹táɨ³ hmu³ tá¹ tun³ jo²¹ quioh²¹, hniáuh³² hnáɨh³² tsú² hmɨh³² cháu³ quioh²¹, hi³ jáun² cuɨ́¹ lia²¹ tsú² cáun² mí¹ñí².

37 Quí¹ juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh², hi³ hniáuh³² lɨ³tí³ ñí¹con² jná¹³ la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ má²rá¹lɨ́³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³², hi³ juáh³ la³ lá²: "Ca³jmú³ tsáu² hi³ lɨ́n³ tsú² cú²ren² quionh³ tsá² ren² tso³". Quí¹ ca³la³ jɨ³lɨ³² hi³ rá¹juáh³ ca³tɨn¹ jná¹³, ca³tɨ²¹ lɨ³tí³ bíh¹.

38 Jáun² tsá² hí³ ca³juáh³:

—Tɨ³², lá² zia³² tun³ mí¹ñí² hmu³.

Jáun² Jesús ca³ngáɨ³:

—¡Cuɨ́¹ lɨ́³ cu³ nɨ́²!

Jesús liéinh³² Jméi² ñí¹ lɨ́³ ja¹ hmá² hi³ jná¹ quioh²¹ tsáu², ñí¹ téh²³ tsú² Getsemaní

(Mateo 26:36-46; Marcos 14:32-42; Hebreos 5:7-8)

39 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, cua³han³ Jesús, hi³ ngau³ tɨ³ máh³ Olivos la³ cun³ qui³ tan² jmu², la³ má²quionh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con².

40 Jmɨ́¹ ca³cha³táunh¹ tsú² ñí¹ qui³ tan² jáun² Jesús tsau³², jáun² ca³záɨh³ tsú² tsá² quionh³ hí³ la³ lá²:

—Mɨ́¹ náh² ñí¹con² Dió³², hi³ jáun² tiá² lɨ́¹ lɨ³can² náh².

41 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³ma³uóunh³² Jesús ca³lá² ñí¹con² tsá² hí³, la³ cun³ ñí¹ chau³² cá² máɨ³ quɨ́n¹ hi³ tón³² tsú². Hi³ jáun² ñí¹ jáun²

ca³di³jñí³² hi³ ca³liéinh³² Dió³² la³ lá²:

42 —Hnú² Tia²¹, nɨ́¹juáh³ hi³ hnáuh² hnú², liau¹ tiá³ jná¹³ hi³ ca³tɨ²¹ jmáɨ² tsɨ́h³² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ aɨh²¹, tɨ³la³ ha³ lɨ́² cuɨ́¹ lɨ́¹³ la³ cun³ hi³ hnó³² jná¹³ má¹ná¹, cuɨ́¹ lɨ́¹³ bíh¹ la³ cun³ hi³ hnáuh² hnú².

43 Jáun² jmɨ́¹jáun² cuan³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ cua³cué² pí³.

44 Hi³ jáun² tɨ³ jlánh¹ pí³ ca³jmú³ bíh¹ tsú² hi³ ca³liéinh³² Jméi², quí¹hliá² jlánh¹ jmɨ́¹ cuá¹má²tso² tsú² tsɨ́³. Jáun² mí²cho¹ má²ná¹jan² jmɨ² bíh¹ ca³táɨn² ma³ cu³ táh¹ cáh¹ quioh²¹ tsú² la³ tɨ³ hué³².

45 Jmɨ́¹ ca³náu² tsú² jáun² ñí¹ jmɨ́¹ cuá¹liéinh³² Jméi² né³, ngah³ tɨ³ ñí¹ tionh¹ jáun² tsá² gáun³ haɨn²¹ hí³ tɨ³ con². Jmɨ́¹ cá¹chánh²¹ tsú² jáun² ñí¹ tionh¹ tsá² hí³ né³, má²ná¹cuóun¹ bíh¹ tsá² hí³, quí¹hliá² má²cá²huóh³² tsú² cun³quionh³ hi³ hlaɨh³ nio² tsɨ́³.

46 Jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³:

—¿He³ láɨh³² sa³ ná¹cuóun¹ bíh¹ hnoh²? Má²né³² nú¹ tianh³ náh² hi³ lienh¹ náh² siáh³ Dió³², hi³ jáun² tiá² lɨ́¹³ tánh³² náh² tso³.

Má²jan² tsú² Jesús hi³ tson³
(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Juan 18:2-11)

47 Tá¹la³ jmɨ́¹ dí¹hleh³² jáun² bíh¹ Jesús, cuan³ Judas, hi³ má²hí¹quionh³ juóun³² tsáu². Tsá² hí³ jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² tsá² quian³tun³ bíh¹; jáun² ca³ja³janh³², hi³ ca³hen³ ñí¹ Jesús.

48 Jáun² Jesús ca³záɨh³ Judas hí³:

—¿Hí¹ cun³quionh³ hi³ hen²³ hnú² ñí¹ Jon² Tsá²mɨ³cuóun² jɨenh²¹ nú²?

49 Jmɨ́¹ ca³lɨ³tsɨn² jáun² tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³ quionh³ Jesús hi³ he³ má²lɨ́¹³, jáun² ca³juáh³:

—Hnú² Tɨ³², ¿tiá¹ quiunh¹³ dí² tsá² nɨ́² cun³quionh³ mí¹táɨ³ hmu³ tá¹ tun³ jo²¹?

50 Hi³ jáun² jan² tsá² hí³ ca³jmú³ cu³ ngá¹³ mí¹táɨ³ cuá¹ cuá² chu²¹ quioh²¹ *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ mí²tsá² hɨ́en¹.

51 Tɨ³la³ Jesús ca³juáh³:

—¡Cuɨ́¹ lɨ́³ cu³ nɨ́²!

Jáun² ca³tí³ dí² cuo² cuá¹ tsá² hí³, jáun² la³.

52 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³hléh³ Jesús ñí¹con² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³, jɨ³ tsá² jmu² hí³ hua³hí¹³ cuáh³² chín¹, jɨ³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú² nɨ́² siáh³, tsá² ca³cha³táunh¹ hí³ hi³ má²caun³. Hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—¿Hí¹ má²ñá²taunh²¹ hnoh² hi³ ná¹quiánh¹ náh² mí¹táɨ³ jɨ³ hmá² hi³ jau¹³ náh² jná¹³ hi³ tson³, la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ jná¹³ bíh¹ jan² tsá² háɨn²?

53 Jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³², tá¹la³ ca³ñí³² jná¹³ ja¹ ñí¹ tionh¹ hnoh² hñu³ cuáh³² chín¹, hí¹ cu³ jéin³² yáh³ tiá² lɨ́¹ ca³tie² hnoh² cuonh² jmɨ́¹jáun². Tɨ³la³ né³² la³ ca³chó³² jmáɨ¹ quián¹³ hnoh², cáun² jmáɨ¹

ná¹niéih²¹ hi³ tsá² hláɨnh¹ jmu² pin³.

Pé¹ juáh³ hi³ tiá² cuóun³² Jesús
(Mateo 26:57-58, 69-75; Marcos 14:53-54, 66-72; Juan 18:12-18, 25-27)

54 La³ cun³ jmɨ́¹jáun² ca³jan³ tsú² Jesús tson³ hi³ ca³ñí¹jan² tsú² la³ tɨ³ hñú¹³ tsá² cuá¹lɨ́n³ mí²tsá² hɨ́en¹. Jáun² ngau³ ca³lá² Pé¹ sáh³ chí¹cáɨn² ñí¹ uóunh³.

55 Jmɨ́¹ ca³cha³táunh¹ tsú² jáun² ñí¹ jáun² né³, ca³jmú³ sɨ́² ñí¹hñú³ jáun². Hi³ jáun² ca³tiánh³ tsú² la³cu³ la³jéin³ sɨ́² jáun². Ja³bí¹ Pé¹ siáh³ ca³cuá³ ja¹ jáun².

56 Jáun² né³, jan² tsá²mɨ³ lɨ́n³ quian²¹ ñí¹ jáun² ca³jɨ́e³ hi³ cuá¹tón²¹ Pé¹ ja¹ jáun², jáun² ca³jɨ́e³ chí¹tiá³ ñí¹ ñí¹ Pé¹, hi³ ca³juáh³:

—Ja³bí¹ tsá²ñuh² lá² jmɨ́¹ ngɨ³² quionh³ tsá² ó³².

57 Tɨ³la³ Pé¹ ca³záɨh³ tsá² hí³:
—Hnú² tsá²mɨ³, hí¹juáh³ tiá² cuóun³² yáh³ jná¹³ tsá² ó³².

58 Jmɨ́¹ má²cu³lé³ míh¹ jáun² né³, ca³jɨ́e³² siáh³ jan² tsá² siánh³, hi³ jáun² ca³juáh³:

—Ja³bí¹ hnú² siáh³ jmɨ́¹ ngɨ́h¹ quiúnh¹ tsá² ó³².

Tɨ³la³ Pé¹ né³, tiá² ca³ton³ yáh³, hi³ ca³juáh³:

—Hnú² tsá²ñuh², jun³juáh¹³ jná¹³ yáh³ hí³.

59 Jmɨ́¹ la³ má²cáun² o¹rá¹ jáun² né³, ca³juáh³ siáh³ jan² tsáu²:

—Cu³tí³ bíh¹ tsá²ñuh² lá² uá²jaɨ³² jmɨ́¹ ngɨ³² quionh³ tsá² ó³², quí¹ tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ Galilea bíh¹ la³².

60 Tɨ³la³ Pé¹ má¹ná¹, la³ má²juáh³ jáun² bíh¹:

—Hnú² tsá²ñuh², hí¹juáh³ tiá² ño¹ yáh³ jná¹³ hi³ juáh³ hnú² nɨ́².

Tá¹la³ jmɨ́¹ dí¹hleh³² jáun² bíh¹ Pé¹, ca³hó³ jan² cá¹tsó³.

61 Jmɨ́¹jáun² ca³jinh³ Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ ca³jɨ́e³ dí² tɨ³ ñí¹ zenh¹ Pé¹. Jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² tsau³ tsɨ́³ Pé¹ la³ cun³ hi³ má²lɨ́²juáh³ jáun² Jesús jmɨ́¹tin²: “Tɨ³ cu³lé³, ñeh² bíh¹ hi³ hau³ cá¹háu², hnú² juáh¹³ hnaɨh³² jéin³² hi³ tiá² cuóu³² nú² jná¹³”.

62 Jmɨ́¹jáun² cua³han³ Pé¹ tɨ³ cheih³² hi³ ca³ñí¹hó² ñí¹jngɨh³² lɨ́n³².

Cónh³² tsú² Jesús cun³ lɨ́³ tsɨ́³
(Mateo 26:67-68; Marcos 14:65; Juan 18:22-23)

63 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, tsá² jmɨ́¹ ná¹jmu² hí³ hua³hí¹³ Jesús ca³cónh³² Jesús cú²nga¹, hi³ ca³quiu³ ca³pan³ dí²;

64 ca³jnɨ́³ dí² ñí¹ hi³ jáun² ca³záɨh³ dí²:
—Chí³ jáɨ¹³ neh²¹, hin² tsánh² quiú² po²³ nú².

65 Hi³ hliáun³ ñí¹ lɨ́n³² bíh¹ jú¹ hlaɨh³ ca³záɨh³ dí² siáh³.

Jesús má²zenh² ta³ ñí¹ tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹
(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Juan 18:19-24)

66 Jmɨ́¹ má²já²jnia² jáun² né³, ca³ngɨh³² la³jɨ́n³² tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú², jɨ³ tsá² ná¹lɨ́n³

mi3jmú3 quionh3 tsá2 ná1lɨ́n3
tɨ32 liei21. Jáun2 jmɨ́1jáun2
ca3jan3 tsú2 Jesús ñí1ta21 ñí1
ná1ngɨh32 jáun2 la3jɨ́n32 tsá2
ná1quien2 hí3. Hi3 jáun2 tsá2
hí3 ca3ngáɨ3:
67 —Juah21 neh21, ¿hí1 tson2
hnú2 lɨ́n3 Cristo?
Tɨ3la3 Jesús né3, ca3záɨh3
tsá2 hí3 la3 lá2:
—Uá1 cun3 ca3hɨ́e3 yáh3
jná13 hnoh2 jú1 tson2, jun3
jáun2 yáh3 táunh13 hnoh2 ta21;
68 hi3 sá1 cun3 hi3 jmɨ́1
nga1 jná13 cáun2 jáɨ13 ñí1con2
hnoh2, hí1juáh3 tiá2 ngáɨh1
bíh1 hnoh2.
69 Tɨ3la3 nɨ́1 má1lɨ32
lá2 má1ná1, jná13 Jon2
tsá2mɨ3cuóun2, ñí1ñí21 jná13 tɨ3
cuá2 chu21 quioh21 Dió32 Tsá2
cú2 Tsá2 juenh2.
70 Jáun2 ca3la3 jɨ3lɨn2 tsú2
ca3juáh3:
—¿Hí1 Jon2 Dió32 máh3
hnú2?
Jáun2 Jesús ca3ngáɨ3:
—Ján3, lɨ́n3 jná13 la3 cun3
má2lɨ́2juah21 hnoh2 nɨ́2.
71 Hi3 jáun2 tsá2 ná1ngɨh32
hí3 ca3juáh3 siáh3:
—He3 láɨh32 sa3 ca3lɨ3í1
máh3 tsá2 zih32 jú1 tson2 hno3
dí2, já2 má2lɨ́2náɨ13 bíh1 dí2
hmóu32 jë1 tsú2.

23

Jesús má2zenh2 ta3 ñí1 Pilato
(Mateo 27:1-2, 11-14; Marcos 15:1-5; Juan 18:28-38)

1 Jmɨ́1 lɨ21 jáun2 né3,
ja3taunh21 tsú2 ca3la3 jɨ3lɨn2, hi3
ja3jan2 tsú2 Jesús ta3 ñí1 Pilato.
2 Ñí1 jáun2 ca3ñí1hna13 tsú2,
hi3 ca3ñí1juah21:
—Tsá2 lá2 má2ca3tsanh21
jnoh1, hi3 hlianh23 tsú2 tsá2
zian2 hué32 lá2 quiú13 jnoh1;
hi3 juáh3 tsú2 hi3 tiú2uú2
ca3tɨ21 má1hmah21 jnoh1
hmah21 hi3 chi2 *tsá2 cuá1lɨ́n3
mɨ3chí1 juú2 Roma ñí1con2
jnoh1. Hi3 juáh3 siáh3, hi3
hnga2 hí3 bíh1 néh1 ja32lɨ3
quien2, hi3 lɨ́n3 Cristo, tsá2 lɨ́n3
re21.
3 Jmɨ́1jáun2 ca3ngáɨ3 Pilato:
—¿Hí1 hnú2 uá1 lɨ́n3 nú2
Re21 juo13 tsá2 *judíos?
Jáun2 Jesús ca3juáh3:
—Ján3, tson2 bíh1 la3 juáh3
hnú2 nɨ́2.
4 Jáun2 Pilato ca3záɨh3
tsá2 ná1lɨ́n3 hí3 mi3jmú3, la3
má2quionh3 la3jɨ́n32 tsá2 tionh2
ñí1 jáun2:
—Hí1 cáun2 yáh3 tso3
quioh21 tsá2 lá2 tiá2 choh1
jná13.
5 Tɨ3la3 tsá2 hí3 má1ná1,
lɨ3mí1 tiá3 ca3hléh3 bíh1, hi3
ca3juáh3:
—Tsá2 nɨ́2 jlánh1 quí2 zaɨ32
tsɨ́3 tsáu2. Ñí1 ca3ma3liáu32 tsú2
hi3 hɨeh32 tsáu2, ca3ma3liáu32
tsú2 la3 tɨ3 ja1 tsá2 hɨ́n13 tɨ3
Galilea, hi3 ca3hɨ́eh3 siáh3 tsá2
hɨ́n13 tɨ3 Judea, hi3 ca3la3 tɨ3 lá2
siáh3 má2cuan2.

Jesús má2zenh2 ta3 ñí1 Herodes

6 Jmɨ́1 má2lɨ́2niéɨ32 jáun2 Pilato jáɨ13 nɨ́2 né3, ca3juáh3:
—¿Hí1 tɨ3 Galilea hɨ́n13 tsá2
lá2?

7 Jmɨ́[1] ca[3]lɨ[3] ñi[32] tsú[2] hi[3]
tson[2] bíh[1] ñí[1] jáun[2] hɨ́n[13] tsú[2],
jáun[2] ca[3]zen[3] dí[2] tsú[2] ñí[1]con[2]
Herodes, tsá[2] cuá[1]chín[1]
Galilea, quí[1]hliá[2] jmáɨ[1] jáun[2]
ti[3]tsóh[3] jmɨ́[1] cuá[3] Herodes hí[3]
já[1] juú[2] Jerusalén.
8 Jmɨ́[1] ca[3]jɨ́en[32] jáun[2]
Herodes Jesús jlánh[1] ca[3]lɨ[3]
hiún[2] lɨ́n[32] tsɨ́[3]; quí[1]hliá[2]
má[2]ngau[32] jmáɨ[1] bíh[1] hi[3]
hu[21] tsɨ́[3] tsú[2] hi[3] jɨ́en[32] Jesús.
Quí[1]hliá[2] má[2]ca[3]náɨ[32] tsú[2]
hliáun[3] hi[3] ca[3]tɨn[1] Jesús, hi[3]
jáun[2] cáun[2] jmɨ́[1] má[2]hu[21] tsɨ́[3]
hi[3] jɨ́e[3] cáun[2] li[21] bíh[1] tsú[2] hi[3]
jmu[3] Jesús.
9 Jáun[2] hliáun[3] lɨ́n[32] hi[3]
ca[3]ngáɨh[3] dí[2], tɨ[3]la[3] Jesús tiá[2]
hi[3] ca[3]juáh[3] hí[1] cáun[2] yáh[3].
10 Jáun[2] la[3]jɨ́n[32] mi[3]jmú[3]
quionh[3] tɨ[32] liei[21] jlánh[1]
ca[3]qui[3] ca[3]chá[3] tso[3].
11 Jáun[2] Herodes ca[3]jmúh[32]
Jesús, la[3] má[2]quionh[3] hliáu[3]
joh[1], la[3]juah[21] dúh[1] jan[2] tsá[2]
lɨ́[1] tsáu[2], hi[3] cáun[2] lɨ́[1] ca[3]quí[2]
ca[3]cónh[32] dí[2] cú[2]nga[1], hi[3]
ca[3]quinh[3] dí[2] cáun[2] hmɨh[32]
jlánh[1] chú[32] jniá[3], hi[3] ca[3]jmú[3]
dí[2] la[3]jmɨ́[1] lɨ́[3] hi[3] quien[2] lɨ́n[32]
tsú[2]. Jmɨ́[1] lɨ[21] jáun[2] né[3],
ca[3]chanh[3] dí[2] siáh[3] ñí[1]con[2]
Pilato.
12 Hi[3] jáun[2] la[3] cun[3]
jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]juónh[3] Pilato
re[2] quionh[3] Herodes, quí[1]
jmɨ́[1]tin[2] jmɨ́[1] ná[1]háun[3] bíh[1]
tsú[2].

Má[2]ma[3]ngɨ́[3] tsú[2] Jesús
(Mateo 27:15-26; Marcos 15:6-15; Juan 18:39-19:16)

13 Hi[3] jáun[2] Pilato ca[3]ngɨh[3]
ca[3]la[3] jɨ́n[32] tsá[2] ná[1]lɨ́n[3]
mi[3]jmú[3], jɨ[3] tsá[2]tan[21] nɨ́[2] siáh[3],
la[3] má[2]quionh[3] tsá[2] juú[2],
14 hi[3] ca[3]záɨh[3] dí[2]:
—Tsá[2] cua[3]jan[32] hnoh[2] lá[2]
ñí[1]con[2] jná[13], hi[3] juáh[3] hnoh[2]
hi[3] tsá[2] lá[2] hlianh[23] tsáu[2];
tɨ[3]la[3] jná[13] juanh[32] ñí[1]con[2]
hnoh[2] hi[3] hí[1] cáun[2] yáh[3] tso[3]
hi[3] chah[32] hnoh[2] quioh[21] tsá[2]
lá[2] tiá[2] lin[1] tsoh[1] jná[13] jmɨ́[1]
lɨ́[1]cán[3] jná[13] jáun[2] jú[1] tson[2]
quioh[21] tsú[2] ñí[1] ta[3] máh[1]
hnoh[2],
15 sa[3]jun[3] Herodes yáh[3]
tsoh[3] siáh[3]. Hi[3] jáun[2] dá[2]
ñí[1]con[2] jná[13] bíh[1] lɨ́[2]chanh[3]
tsú[2] siáh[3] tsá[2] lá[2]. Já[2] tiá[2] lin[1]
zia[32] yáh[3] he[3] ca[3]tɨ[21] jún[3] tsá[2]
lá[2].
16 Jɨ́[32]la[3] ti[3] quiú[1]pan[21] bíh[1]
jná[13] tsú[2] ca[3]lá[2], hi[3] jáun[2]
má[1]jáun[2] lion[1] jná[13].
17 [Quí[1] tá[1]la[3] jmu[2] jáun[2]
tsá[2] judíos jmáɨ[1] quioh[21],
ca[3]tɨn[1] Pilato hi[3] lión[32] jan[2]
tsá[2] tson[3], quí[1]hliá[2] la[3] jáun[2]
jmɨ́[1] ná[1]ngɨ[23] tsú[2].]
18 Tɨ[3]la[3] la[3]jɨ́n[32] tsá[2]
ná[1]ngɨh[32] hí[3] ca[3]tɨ[3] ca[3]hóh[32]
tiá[3] lɨ́n[32], hi[3] ca[3]juáh[3]:
—¡Cuɨ́[1] jún[13] tsá[2] nɨ́[2], hi[3]
jáun[2] cuɨ́[1] liáun[13] Barrabás!
19 Tsá[2] jmáɨ[2] hí[3] Barrabás
jmɨ́[1] cuá[1]tson[3] hñu[3]mí[1]ñí[2],
quí[1] cun[3]ñí[1] hi[3] ca[3]ma[3]can[2]
tsáu[2] hi[3] tiánh[32] tiá[3] siaun[32]
já[1] juú[2] Jerusalén, hi[3]
ca[3]jngɨh[3] siáh[3] tsáu[2].
20 Tɨ[3]la[3] Pilato má[1]ná[1], jmɨ́[1]
hnió[3] bíh[1] lión[32] Jesús, hi[3]

jáun² jmɨ́¹ ca³liéinh³² dí² siáh³ tsá² hí³.
21 Tɨ³la³ tsá² ná¹ngɨh³² hí³ má¹ná¹, tɨ³ lɨ³mí¹ tiá³ ca³tɨ³ ca³hóh³² bíh¹, hi³ ca³juáh³ siáh³:
—¡Cuɨ́¹ taun¹ tsá² nɨ́² crei²¹! ¡Cuɨ́¹ taun¹ tsá² nɨ́² crei²¹!
22 Jáun² ñí¹ má²hnaɨh³² jéin³² ca³juáh³ siáh³ Pilato la³ lá²:
—Tɨ³la³ ¿he³ dá² hi³ hlaɨh³ má²ca³jmú³ tsú² né³? Quí¹ hí¹ cáun² yáh³ tso³ quioh²¹ tsú² tiá² lin¹ tsoh¹ jná¹³ hi³ juáh¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsú² jún³. Cáun² cuɨ́¹ pan²¹ jná¹³ tsú², hi³ jáun² má¹jáun² lion¹ jná¹³.
23 Tɨ³la³ la³ má²ná¹tɨ́² ná¹hóh³² jáun² bíh¹ tsú², hi³ ná¹hiú² ná¹mɨ³² hi³ taun³ Jesús crei²¹; ca³la³ ñí¹ ca³lɨ³ quien² hi³ ná¹juáh²³ tsú² jáun².
24 Hi³ jáun² cáun² ca³jmú³ bíh¹ cú²jueh³² Pilato la³ cun³ hi³ ná¹hiú² ná¹mɨ³² jáun² tsá² hí³.
25 Hi³ jáun² Barrabás tsá² tɨ³² hí³ tsɨ́³ bíh¹ tsú² ca³lión³², tsá² ca³ma³can² hí³ tsáu² hi³ tónh³² tiá³ siaun³², tsá² ca³jngɨh³ hí³ tsáu². Jáun² Jesús bíh¹ ca³jɨenh³ dí² hi³ jmúh³² tsú² la³ cun³ hi³ hnió³ tsú² jmúh³².

Má²ton³ tsú² Jesús crei²¹
(Mateo 27:32-44; Marcos 15:20-32; Juan 19:17-27)

26 Jmɨ́¹ jáun² ca³jan³ tsú² Jesús hi³ má²já²ton³ dí² crei²¹, hi³ jáun² hú¹ juɨ³² jáun² né³, ca³zanh³ tsú² jan² tsá²ñuh² tsá² juú² Cirene, tsá² jmáɨ² Sí¹mu²¹, hi³ jmɨ́¹ má²cuá¹hen² já¹ juú²; hi³ jáun² ca³di³quian³ dí² Sí¹mu²¹ hí³ jmáɨ¹ hi³ cán³ crei²¹ hi³ jmɨ́¹ quian³² jáun² Jesús.
27 Hi³ jáun² juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu² ja³taunh²¹ cu³chin¹, hi³ juóun³² lɨ́n³² siáh³ tsá²mɨ³ hí¹hóh³², hi³ hí¹ho² hi³ ca³tɨn¹ Jesús.
28 Tɨ³la³ Jesús ca³jíe³ tɨ³ ñí¹ hí¹já²táunh¹ jáun² tsá² hí³, hi³ ca³juáh³:
—Hnoh² tsá²mɨ³, tsá² Jerusalén lá², ha³ lɨ́² uó² náh² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³. Uo³ náh² hi³ ca³tɨn¹ náh² hmóu³² bíh¹, jɨ³ hi³ ca³tɨn¹ jónh³² náh² nɨ́² siáh³.
29 Quí¹ chau²¹ jmáɨ¹ hi³ juáh³ tsáu²: “Hen³ ma³ jmɨ́¹ ren² tsá² tiá² jon² zian², tsá² cónh³ tiá² dáɨn² ca³can³, tsá² cónh³ tiá² dáɨn² ca³tiunh³”.
30 Hi³ jáun² jmáɨ¹ jáun² hléh³² tsáu², hi³ záɨh³² máh³: “Cuɨ́¹ quɨh²¹ nú² ñí¹ quiú¹³ jnoh¹”; hi³ záɨh³² tsú² siáh³ ñí¹ lɨ́³ tsɨ³cuánh²: “Cuɨ́¹ jlaɨn²¹ jnoh¹ hnú²”.
31 Quí¹ nɨ́¹juáh³ ta³bí¹ ñí¹con² jná¹³ tsá² lɨ́n³ ná¹ la³jmɨ́¹ lɨ³ cáun² hmá² réh¹ yáh³ má²ná¹jmu² tsá² *romanos la³ lá², tiá¹³ bíh¹ tiá³ ñí¹con² hnoh² tiá² jmu³ tsú², hnoh² tsá² juú² Jerusalén lá², tsá² ná¹lɨ́n³ náh² la³jmɨ́¹ lɨ³ hmá² má²quiéin².
32 Ja³bí¹ ca³jan³ tsú² siáh³ gon³ tsá² ca³jmú³ tso³ jueh³², hi³ jngɨh³ tsú² cu³tsa³² quionh³ Jesús.

33 Jmɨ́¹ ca³cha³táunh¹ tsú² jáun² tsɨ³ máh³ míh¹ téh²³ tsú² jáun² máh³ Mú³² Chí¹ Tsáu², ñí¹ jáun² ca³ton³ tsú² Jesús crei²¹, la³ má²quionh³ tsá² gon³ hí³, jan² tɨ³ cuá² chu²¹, hi³ jan² tɨ³ cuá² cáun¹ siáh³.

34 Hi³ jáun² tá¹la³ má²chí¹tón²¹ jáun² Jesús crei²¹, ca³juáh³:

—Tia²¹, juenh² jmu³ honh² quioh²¹ tsá² lá², quí¹ cáun² hi³ tiá² ñi³² bíh¹ tsú² ná¹jmu².

Hi³ jáun² hliáu³ tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² né³, ca³chí² jáɨ¹³, hi³ jáun² jɨ́e³ dí² nɨ́¹juáh³ hin² joh¹³ ha¹ Jesús.

35 Tsá² jmɨ́¹ tionh¹ có³² jáun² né³, jmɨ́¹ ná¹jɨ́en³² Jesús. Hi³ tsá²tan²¹ né³, ca³hléh³ hlaɨh³ quioh²¹ Jesús, hi³ juáh³ la³ lá²:

—Ca³lión³² bíh¹ tsá² nɨ́² tsá² siánh³; jáun² ta³né³² né³, cuɨ́¹ lión²¹ siáh³ hnga² neh²¹, nɨ́¹juáh³ tson² bíh¹ cu³tí³ lɨ́n³ tsú² Cristo, Tsá² ca³quianh³ Dió³².

36 Ja³bí¹ hliáu³ siáh³ ca³cónh³² cú²nga¹ Jesús, hi³ ca³jen³ dí² mu² má²zéɨh¹ lɨ́n²¹ quioh²¹ mɨ³ uóun²jɨeh¹³;

37 hi³ ca³záɨh³ dí² siáh³:

—Nɨ́¹juáh³ tson² cu³tí³ hnú² lɨ́n³ Re²¹ Juo¹³ tsá² judíos, jáun² né³, lion¹ hnú² huen² neh²¹.

38 Hi³ jáun² hná¹³ crei²¹ jáun² jmɨ́¹ chí¹tón²¹ huéh³ hi³ juáh³: “Tsá² Lá² Lɨ́n³ Re²¹ Juo¹³ Tsá² Judíos”. [Huéh³ jáun² jmɨ́¹ lɨ́³ jú¹ *griego, jú¹ *latín, jɨ³ jú¹ *hebreo nɨ́² siáh³.]

39 Hi³ jáun² jan² tsá² ná¹tón²¹ hí³ crei²¹ né³, ca³hléh³ hlaɨh³ quioh²¹ Jesús, hi³ ca³juáh³:

—Nɨ́¹juáh³ tson² hnú² la³ lɨ́n³ Cristo, lion¹ hnú² huen² neh²¹, hi³ jáun² má¹jáun² liau¹ nú² siáh³ jnoh¹.

40 Tɨ³la³ ñí¹ tsá² jan² hí³ má¹ná¹, tiá³ bíh¹ ca³liéinh³² tsá² jan² hí³, hi³ ca³juáh³:

—¿Há¹ tiá² juénh² hnú² Dió³²? Já² cá²re² má²ta³tsa¹ bíh¹ dí² héɨh³².

41 Tɨ³la³ tsá² lá² má¹ná¹, hí¹ cáun² yáh³ tiá² lin¹ hi³ ca³jmú³. Tɨ³la³ jnoh¹ né³, zia³² jáɨ¹³ bíh¹ hi³ ná¹má²tso¹ dí² tsɨ³², quí¹ cun³ñí¹ hi³ ná¹má²hmah²¹ dí² tso³ hi³ ca³jmú¹³ bíh¹.

42 Hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² siáh³ Jesús:

—Hnú² Jesús, cháu¹ hnú² honh² quion²¹ jná¹³ nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ ñi³hauh³² hnú² jáɨ¹³.

43 Jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ Jesús tsá² hí³:

—Jú¹ tson² cu³tí³ juanh³² jná¹³, hi³ né³² cuá¹ñíh³ hnú² quiúnh¹ jná¹³ ñí¹ chu²¹ ñí¹ má²nio² tie³.

Jmɨ́¹ jun¹ Jesús
(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Juan 19:28-30)

44 Hi³ jáun² jmɨ́¹ má²tí³ cun³ chi³hiú² né³, ca³nieh² tá¹ cáun² hué³², ca³la³ ñí¹ tɨ́³ la³nió¹ hnɨ³² tɨ³ ca³hláu³.

45 Jmɨ́¹ ca³nieh² jáun² hiú² né³, ca³zen³ tɨ³ tun³ zaɨnh²¹ hmɨh³² hi³ jmɨ́¹ hí¹jnáɨ²³ ñí¹ jlánh¹ hɨ́en¹ hñu³ cuáh³² chín¹.

46 Hi3 jáun2 la3 cun3
jmɨ́1jáun2 ca3hóh32 Jesús tiá3
lɨ́n32, hi3 ca3juáh3:
—Tia21, jo3cuonh2 hnú2 cuɨ́1
nio2 jmɨ́2chí3 quion21 jná13.
Jmɨ́1 má2lɨ́2juáh3 jáun2 la3 nɨ́2
né3, jun3.
47 Jmɨ́1 ca3jɨ́e3 jáun2 hliáu3
tsá2 chín1 tsá2 *romano hi3
lɨ3 la3 jáun2 né3, ca3ma3quien2
Dió32, hi3 ca3juáh3:
—Tson2 bíh1 cu3tí3, tiá2 tso3
la3 ca3jmú3 yáh3 tsá2 nɨ́2.
48 Jmɨ́1 má2lɨ́2jɨ́e3 jáun2
la3jɨ́n32 tsá2 ná1ngɨh32 hí3 ñí1
jáun2 hi3 lɨ3 la3 jáun2, jmɨ́1jáun2
já1tanh21 ca3la3 quí2 quien2 ñí1
tsɨ́3.
49 Tɨ3la3 la3jɨ́n32 tsá2 jmɨ́1
cuóun21 hí3 Jesús má1ná1, jɨ3
tsá2mɨ3 tsá2 má2ca3ñɨ3táunh1
cu3hna21 tsú2 ca3la3 tɨ3 hué13
Galilea, lɨ́1 ca3ta3ná1jɨ́e23 ñí1
uóunh3 bíh1.

Jmɨ́1 já1haun3 Jesús
(Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Juan 19:38-42)

50 Jáun2 jmɨ́1jáun2 jmɨ́1 zian2
jan2 tsá2 jmáɨ2 Sé32, tsá2
chun1, tsá2 tɨ32 tsɨ́3 jmáh3la3
hi3 chu21. Tsá2 hí3 jmɨ́1
quionh3 tsá2 ná1lɨ́n3 ta21 hi3
chín1;
51 tɨ3la3 tsá2 hí3 má1ná1, tiá2
ca3jmú3 yáh3 cá2hon3 quionh3
tsá2 ñí1 hná1 jáun2. Tsá2 hí3
né3, jan2 tsá2 zian2 juú2 Ari-
matea hɨ́n13 tɨ3 Judea bíh1, hi3
jmɨ́1 má2jan32 hi3 lɨ3 lin1 hin2
tsánh2 má2ca3hión32 Dió32 hi3
hau3 jáɨ13.
52 Hi3 jáun2 Sé32 hí3 bíh1
ñéi1 hi3 ca3ñí1ma13 hla1 Jesús
ñí1con2 Pilato.
53 Jmɨ́1 má2lɨ́2sión32 tsú2
jáun2 hla1 né3, ca3tsáɨnh32
tsú2 cáun2 hmɨh32 jmuh3
tiáu2; hi3 jáun2 ca3ñí1hón21 dí2
hñu3 tá2hláu2 quioh21 hi3 jmɨ́1
má2ca3hó3 dí2, ñí1 hí1 jan2 hla1
tiá2 jmɨ́1 má2ca3tanh2 tsú2.
54 Jmáɨ1 jáun2 jmáɨ1 hi3 jmu2
tsá2 judíos hua3jan21 la3jɨ́32
hi3 hniáuh32 quioh21 *jmáɨ1
hi3 tionh2 tsú2 tie3. Quí1
jmɨ́1 má2ca3hláu3 lɨ́n32 bíh1,
má2ja3quián3 lɨ3liau3 cu3tí3
bíh1 jmáɨ1 jáun2.
55 Hi3 jáun2 tsá2mɨ3, tsá2
jmɨ́1 quionh3 hí3 Jesús jmɨ́1
cuá1han3 Galilea ja3taunh21
cu3chin1 hi3 ca3ñí1jɨ́e13 ñí1
já1haun3 Jesús, nɨ́1juáh3 ha3
lánh3 quión32 tsú2 hla1.
56 Jmɨ́1 ca3cha3tánh1 tsú2
jáun2 hñú13 né3, ca3jmú3
hua3jan21 háu2 má2ró32 jɨ3
no1 má2ró32 nɨ́2 siáh3. Jmɨ́1
cá1chó21 jáun2 jmáɨ1 nio2 tie3
né3, ca3tiánh3 bíh1 tsú2 tie3 la3
cun3 hi3 rá1juáh3 liei21.

24

Jmɨ́1 ca3jenh13 Jesús
(Mateo 28:1-10; Marcos 16:1-8; Juan 20:1-10)

1 Jmáɨ1 hi3 ca3lɨ3liau3 jáun2
sɨ́2ma1ná1, ja3taunh21 siáh3
tsá2mɨ3 hí3 hú2niéɨ2 lɨ́n32 ñí1
ca3ñí1hón21 tsú2 jáun2 Jesús,
hi3 má2ná1quian32 hi3 má2ró32
má2ca3jmú3 jáun2 hua3jan21.
[Ja3bí1 zian2 ma3 jan2 tsá2mɨ3

siánh³ siáh³ ca³ñí¹quionh¹³
tsá² hí³.]
2 Jmɨ́¹ ca³cha³táunh¹ tsú²
jáun² ho³ tá²hón³² né³, ca³jɨ́e³
tsú² hi³ tiú²uú² dí¹jnáɨ²³ yáh³
quɨ́n¹ ho³ tá²hón³² jáun², quí¹
tɨ³ có³² bíh¹ la³ má²lɨ²lɨ́h³ tsú².
3 Jáun² ca³taunh³ tsú² hñu³
tá²hón³² jáun², tɨ³la³ tiá²
tsanh²¹ yáh³ tsú² hla¹ Jesús
Tɨ³² Juo¹³ dí².
4 Tá¹la³ má²ná¹hɨ³² lɨ́n³²
jáun² tsɨ́³ tsú² né³, ca³jɨ́en³²
gon³ tsá²ñuh² quih³² hmɨh³²
tiáu² zɨ́n³ lɨ́n³² hi³ tionh² có³²
jáun².
5 Jáun² tsá²mɨ³ hí³ né³,
ca³yá²han¹ lɨ́n²¹ bíh¹, jáun²
cáun² ca³hɨéih³ hué³² bíh¹ tsú²
ñí¹. Jáun² tsá²ñuh² hí³ né³,
ca³juáh³:
—¿He³ láɨh³² sa³ ñí¹ ca³tɨn¹
tsá² má²cá²tsan³ yáh³ hnah²³
hnoh² jan² tsá² zian²?
6 [Ha³ tiú²uú² hin² zian²
yáh³ ñí¹ lá², tsá² má²ca³jenh¹³
bíh¹ hí³.] Cháu¹ náh² tín²
honh² jáɨ¹³ hi³ ca³juáh³ tsú²
jáun² tá¹la³ jmɨ́¹ cuá³ tsú²
jáun² Galilea,
7 hi³ ca³juáh³ tsú² jáun²
la³ lá²: “Ca³tɨn¹ Jon²
tsá²mɨ³cuóun² hi³ jɨenh³ tsú²
ñí¹con² tsá² jmu² tso³, hi³ lɨ³
hniáuh³² siáh³ ton³ tsú² ñí¹
crei²¹, hi³ ñí¹ cá²hnɨ́² jmáɨ¹
jáun² né³ ca³tɨn¹ jenh¹³”.
8 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun²
ca³chau³ tsá²mɨ³ hí³ tsɨ́³
jáɨ¹³ hi³ ca³juáh³ jáun² Jesús
jmɨ́¹tin².
9 Jmɨ́¹ má²cuá²tanh²¹ tsú²
jáun² hi³ ñí¹jɨ́e¹³ tá²hón³²
né³, ca³chá³ ñí¹con² tsá²
quian³jan² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²
Jesús, jɨ³ ñí¹con² la³jɨ́n³² tsá²
ñí¹ hná¹ jáun² nɨ́² la³ cun³ hi³
má²lɨ́²jɨ́e³, jɨ³ hi³ má²lɨ́²niéi³².
10 Tsá²mɨ³ tsá² ca³ñí¹can³²
hí³ jáɨ¹³ jáun² ñí¹con² tɨ³² tsá²
quian³² hí³ jë¹ Dió³², jmáɨ²:
Má²réɨ³ tsá² ja³ juú² Magdalá,
mɨ́¹ Juánh³, Má²réɨ³ mí¹ziú¹³
Jacobo, jɨ³ tsá²mɨ³ siánh³ siáh³.
11 Tɨ³la³ tɨ³² tsá² quian³²
hí³ jë¹ Dió³² má¹ná¹, tiá² ta²¹
ca³taunh³ yáh³ jë¹ tsá²mɨ³ hí³,
quí¹hliá² ca³lɨ́n¹³ tsú² hi³ lɨ́¹
ca³lɨ³can² bíh¹ tsá²mɨ³ hí³.
12 Tɨ³la³ cun³ jáun² la³juɨ³²
ca³náu² bíh¹ Pé¹ hi³ ngau³
cú²hé² hi³ ja³jɨ́e³ tá²hón³².
Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ tsú² jáun² né³,
ca³jmú³ hí¹sian², hi³ ca³jáɨh³
ñí¹ tɨ³ ñéih³, jáun² ca³jɨ́e³
tsú² hi³ tɨ³ có³² bíh¹ má²nio²
hmɨh³² tiáu² hi³ jmɨ́¹ tsaɨnh³²
jáun² hla¹ Jesús. Jmɨ́¹ lɨ²¹
jáun² ngah³ hñú¹³, ca³la³
má²hɨ́¹tsá²cáun² lɨ́n³² tsɨ́³
ca³tɨ²¹ la³ cun³ hi³ má²lɨ³²
jáun².

Jmɨ́¹ hí¹tsá²táunh¹ gon³ tsáu² juɨ³² juú² Emaús
(Marcos 16:12-13)

13 Ja³bí¹ jmáɨ¹ jáun² siáh³
ja³taunh²¹ gon³ tsá² hí³ cáun²
juú² jmáɨ² Emaús. Juú² jáun²
tí³ cun³ quia³cáun² kilómetros
tɨ³la³ uóunh³ hi³ tionh² tsú² já¹
juú² Jerusalén.
14 Jáun² ca³chon¹ tsú² jáɨ¹³
tá¹la³ hí¹tiáunh¹ jáun² juɨ³², hi³
ca³juónh³ tsú² ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³
má²lɨ³² jáun².

15 Tá¹la³ jmɨ́¹ hí¹chon¹ tsú² jáun² jáɨ¹³ né³, ngau³ Jesús
má²janh² ñí¹ hí¹tsá²táunh¹ tsá² hí³, jáun² ngau³ dí²
cu³tsa³² quionh³ tsá² hí³.
16 Tɨ³la³ uá¹jinh¹ ca³jíen³² tsú² tsá² cuá¹ja³² hí³ quionh³,
cun³ jáun² ta²¹ lɨ³ bíh¹ hi³ tiá²
ca³lɨ³tsɨn² tsú² hi³ Jesús bíh¹
tsá² hí³.
17 Hi³ jáun² Jesús ca³ngáɨh³
tsá² hí³:
—¿He³ nɨ³² hí¹juónh³² hnoh²?
Jáun² jmɨ́¹jáun² ca³ta³tonh¹
tsú² hú¹ juɨ³², hi³ má²ná¹haɨ²¹
hlaɨh³ tsɨ́³.
18 Hi³ jáun² jan² tsá² hí³,
tsá² jmáɨ² Cleofas, ca³ngáɨ³,
hi³ ca³juáh³:
—¿Hí¹ huen² tán¹ nɨ́² uá¹
hnú² tsá² tiá² ca³lɨ³ ñíh¹ nú²
la³jɨ́³² hi³ má²lɨ³² já¹ juú²
Jerusalén cháu³ jau³ nɨ́², tá¹la³
hi³ ñéɨ¹ nú² nɨ́²?
19 Hi³ jáun² Jesús ca³ngáɨ³:
—¿He³ má²lɨ³² dúh¹?
Hi³ jáun² tsá² hí³ ca³juáh³
siáh³:
—Zia³² hi³ má²lɨ³² ñí¹con²
jan² tsá² jmáɨ² Jesús, tsá² ja³
juú² Nazaret. Tsá² hí³ tɨ́²
lɨ́n³ jan² *tɨ³² jë¹ Dió³², tsá²
tɨ́² jmu² hua³jueh³², hi³ ca³la³
hi³ pin³ lɨ́n³² jáɨ¹³ quioh²¹ tsú²
tɨ́² hleh³²; jan² tsá² tɨ́² hniau³
lɨ́n³² Dió³², jɨ³ tsá²mɨ³cuóun²
nɨ́².
20 Tɨ³la³ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³
má¹ná¹, la³ má²quionh³
tsá²tan²¹, ca³ma³tsón¹³ bíh¹
tsá² hí³, hi³ ca³ñí¹jɨenh¹³ dí²
tsá² hí³ ñí¹con² tsá² *romanos
tsá² chín¹; hi³ jáun² tsá² hí³
jngɨh³ Jesús, hi³ jáun² ca³ton³
tsú² crei²¹.
21 Jnoh¹ jmɨ́¹ má²hu²¹ tsɨ́³
hi³ tsá² hí³ jmɨ́¹ liáu²¹ dí² tsá²
*Israel. Tɨ³la³ ta³né³² má²tí³
hnɨ³² jmáɨ¹ hi³ ca³lɨ³ la³ jáun².
22 Tɨ³la³ zian² tsá²mɨ³,
tsá² ja¹ hmóu²¹ jnoh¹, hi³
cuɨ́²ñí¹jíe¹³ tá²hón³² jmɨ́¹
hú²niéɨ² lɨ́n³². Jmɨ́¹ cuá¹tanh²¹
tsú² jáun² né³, lɨ²jmú³ tsú² hi³
tsa³cáun² lɨ́n³² tsɨ́³ jnoh¹,
23 quí¹ lɨ́²chá³² tsú² hi³ tiá²
hla¹ tsanh²¹ yáh³, hi³ jɨ́³²la³
tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² bí¹ néh¹
ca³jnia³ jéinh³² dí², hi³ lɨ́²juáh³
hi³ zian² bíh¹ néh¹ Jesús.
24 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³,
cuɨ́²ñí¹jíe¹³ siáh³ ma³ jan² tsá²
quiúnh¹ jnoh¹ tá²hón³² jáun²,
hi³ jáun² la³ cun³ rón³² hi³
má²lɨ́²juáh³ jáun² tsá²mɨ³ hí³
bíh¹ lɨ́²jíe³ tsú² siáh³, tɨ³la³
tiá² Jesús ca³jenh² yáh³ tsú²
má¹ná¹.
25 Jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ Jesús
tsá² hí³ la³ lá²:
—¡Jlánh¹ tiá² niuh¹ hnoh²!
¿Hín² máh³ jmáɨ¹ táunh¹³
hnoh² ta²¹ la³jɨ́³² jáɨ¹³ hi³
ca³juáh³ jáun² la³jín³² tsá²
ca³lɨn³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³²
jmɨ́¹tin²?
26 ¿Há¹ tiá² jmɨ́¹ hniáuh²¹ hi³
ma³tso² Tsá² lɨ́n³ Cristo tsɨ́³
la³ jáun² dúh¹; ñeh² bíh¹ hi³
lɨ³jnia² hi³ quien² tsú²?
27 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun²
ca³jmú³ Jesús na²¹ la³jɨ́³²
jáɨ¹³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí²
quioh²¹ Dió³² hi³ ca³tɨn¹ tsú²
hnga². Jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹

hla¹ Moisés tín² ca³ma³liáu³² tsú² hi³ jmu² na²¹; jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³chá³ siáh³ la³jɨ́³² jáɨ¹³ hi³ rá¹tioh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ la³jɨ́n³² tsá² ca³lɨn³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³² jmɨ́¹tin².

28 Jmɨ́¹ ca³cha³táunh¹ tsú² jáun² juú² ñí¹ tsa³táunh¹, jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ Jesús la³jmɨ́¹ lɨ³ hi³ cáun² tsó³² bíh¹ tɨ³ chí¹ján³.

29 Tɨ³la³ tsá² hí³ jlánh¹ chí¹tson³ ca³chan³ Jesús, hi³ ca³záɨh³ dí²:

—Ñí³ dá² quiúnh¹ jnoh¹; já² má²ca³hláu³ bíh¹, já² má²ñí¹zɨ³² bíh¹ dá² la³².

Hi³ jáun² né³, ca³cuá³ bíh¹ Jesús quionh³ tsá² hí³.

30 Jmɨ́¹ má²cuá³ tsú² jáun² ñí¹ mesa cu³tsa³² quionh³ tsá² hí³ né³, ca³can³ cáun² hí¹miih²¹, jáun² ca³ma³hɨen²¹ dí²; jmɨ́¹jáun² ca³tsunh³ dí² siáh³, hi³ ca³cuéh³ dí² tsá² hí³.

31 Hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² ca³niá³ ñí¹ tsá² hí³ hi³ ca³lɨ³ cuóun³² tsú² siáh³ Jesús. Tɨ³la³ la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³yéin² Jesús.

32 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, hi³ jan² hi³ jan² bí¹ tsú² ca³záɨh³ raɨnh²¹:

—¿Haun¹³ juáh¹³ re² lɨ́n³² bíh¹ tɨ́³ tsɨ́³ dí² jáɨ¹³ hi³ lɨ²hléh³² tsú² jáun² jmɨ́¹ hí¹jau³² dí² jáun² hú¹ juɨ³² dúh¹, jmɨ́¹ lɨ¹jmú³ tsú² jáun² na²¹ jáɨ¹³ hi³ rá¹tioh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³²?

33 Hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ já¹tanh²¹ tsú² tɨ³ já¹ juú² Jerusalén. Hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³jenh² tsú² tá¹ quian³jan² tsá² lɨ́n³ hí³ *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³², quionh³ tsá² siánh³ siáh³.

34 Hi³ jáun² tsá² ná¹ngɨh³² hí³ ca³juáh³:

—¡Tson² bíh¹ cu³tí³ ca³jenh¹³ Tɨ³² Juo¹³ dí², quí¹ ja³bí¹ ñí¹con² Sí¹mu²¹ Pé¹ yáh³ lɨ²ma³jnia³² tsú² má²hmáɨ³!

35 Hi³ jáun² tsá² gon³ hí³ né³, ca³chá³ la³ cun³ hi³ ca³lɨ³ jáun² hú¹ juɨ³² tá¹la³ jmɨ́¹ hí¹tsá²táunh¹ tsú² jáun², jɨ³ ha³ lánh³ rón³² ca³lɨ³ cuóun³² dí² Jesús jmɨ́¹ ca³tsóh³ jáun² hí¹miih²¹.

Jesús má²jnia³² ñí¹con² tsá² haɨn²¹ tɨ³ con²

(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Juan 20:19-23; 1 Corintios 15:5-7)

36 Tá¹la³ jmɨ́¹ ná¹cha³² jáun² tsá² gon³ hí³ jáɨ¹³ jáun² bíh¹, ca³ma³jnia³² Jesús cu³diá²jan² la³ lá² ja¹ ñí¹ tionh¹ jáun² tsá² ná¹ngɨh³² hí³, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² hí³ la³ lá²:

—Cuɨ́¹ zian² náh² cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

37 Tɨ³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, ca³yá²han¹ lɨ́n²¹ bíh¹, hi³ ca³lɨ́n¹³ tsú² hi³ jan² tsá² le¹ bíh¹ ná¹jɨ́en³².

38 Tɨ³la³ Jesús ca³juáh³:

—¿He³ láɨh³² sa³ ná¹juenh²¹ hnoh², hi³ ná¹hɨ³² honh² náh²?

39 Sá¹nɨ́² jɨe³ hnoh² uón³² jná¹³, jɨ³ tán² jná¹³; jná¹³ bíh¹ la³². Sá¹nɨ́² ñá²tí³ náh² cuonh² quion²¹ jná¹³, jáun² lɨ³ ñíh¹³ náh² hi³ jná¹³ bíh¹ la³². Quí¹ tiá² zia³² yáh³ ngú³ sa³jun³ mú³² quioh²¹ jan² jmɨ́²chí³ la³

cun^{3} hi^{3} ná^{1}jɨ́eh^{32} hnoh^{2} hi^{3} zia^{32} quion^{21} jná^{13}.

40 Jmɨ́^{1} má^{2}lɨ́^{2}juáh^{3} jáun^{2} la^{3} nɨ́^{2} tsú^{2}, ca^{3}hɨ́eh^{3} tsá^{2} hí^{3} cuo^{2} jɨ^{3} ta^{3}.

41 Jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} ca^{3}lɨ^{3} tsah^{3} lɨ́n^{32}, tɨ^{3}la^{3} cun^{3} jáun^{2} tiá^{2} re^{2} jmɨ́^{1} ná^{1}taunh^{32} bíh^{1} tsú^{2} ta^{21} quí^{1} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jmɨ́^{1} ná^{1}tsá^{2}cáun^{2} jáun^{2} tsɨ́^{3}. Tɨ^{3}la^{3} Jesús la^{3}juɨ^{32} ca^{3}juáh^{3}:

—¿Zia^{21} ca^{3}lá^{2} má^{32} hi^{3} lɨ^{3} cúh^{13}?

42 Jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} ca^{3}cué^{3} ca^{3}lá^{2} quioh^{21} jáh^{3} jmáɨ^{2} hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}tió^{32} ñí^{1} sɨ́^{2}, [la^{3} má^{2}quionh^{3} ca^{3}lá^{2} ñí^{1} ha^{21} jmɨ́^{2}toh^{1} quioh^{21} toh^{2}].

43 Jáun^{2} ca^{3}héi^{3} dí^{2} hi^{3} jáun^{2}, hi^{3} ca^{3}cúh^{2} ta^{3} ñí^{1} tsá^{2} hí^{3}.

44 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} siáh^{3} tsá^{2} hí^{3} la^{3} lá^{2}:

—Má^{2}ca^{3}lɨ^{3}tí^{3} bíh^{1} ñí^{1}con^{2} jná^{13} la^{3} cun^{3} hi^{3} ca^{3}juánh^{32} jná^{13} jáun^{2} jmɨ́^{1}tin^{2}, tá^{1}la^{3} ca^{3}ngɨ́^{3} jná^{13} jáun^{2} quiúnh^{1} hnoh^{2}. Ca^{3}juánh^{32} jná^{13} hi^{3} hniáuh^{32} lɨ^{3}tí^{3} la^{3}jɨ́^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} rá^{1}juáh^{3} jáun^{2} ñí^{1} liei^{21} quioh^{21} hla^{1} Moisés hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} jná^{13}, ñí^{1} Sí^{2} quioh^{21} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} ca^{3}lɨn^{3} hí^{3} tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32}, jɨ^{3} ñí^{1} Sí^{2} salmos nɨ́^{2} siáh^{3}.

45 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}nia^{3} dí^{2} tsɨ́^{3} tsá^{2} hí^{3}, hi^{3} jáun^{2} ngɨ^{13} tsú^{2} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} rá^{1}juáh^{3} jáun^{2} ñí^{1} Sí^{2} quioh^{21} Dió^{32},

46 hi^{3} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:

—Ñí^{1} Sí^{2} rá^{1}juáh^{3} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} lɨ́n^{13} Cristo ma^{3}tso^{2} tsɨ́^{3}; hi^{3} nɨ́^{1} má^{1}jun^{2} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}tɨn^{1} siáh^{3} jenh^{13} ñí^{1} cá^{2}hnɨ́^{2} jmáɨ^{1} ja^{1} tsá^{2} má^{2}cá^{2}tsan^{3}.

47 Má^{1}lɨ^{32} jáun^{2} né^{3}, tsa^{3}ngáɨ^{1} tsáu^{2} jú^{1} chú^{32} cha^{13} tsú^{2}, hi^{3} tsa^{3}juah^{21} tsú^{2} hi^{3} zia^{32} uu^{3}i^{3}tso^{3} quioh^{21} tsá^{2} záɨ^{32} jmɨ́^{1} tsɨ́^{3}, hi^{3} jinh^{21} tɨ^{3} ñí^{1}con^{2} hí^{3} dí^{2}. Hi^{3} lɨ^{3} hniáuh^{32} tsa^{3}táunh^{1} tsú^{2} tá^{1} cáun^{2} hngá^{1}máh^{3}, hi^{3} ma^{3}liáu^{32} tsú^{2} já^{1} juú^{2} Jerusalén lá^{2} tín^{2}.

48 Hnoh^{2} bíh^{1} tsá^{2} cuá^{1}ngáɨ^{1} jáɨ^{13} ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} nɨ́^{2}.

49 Sá^{1}nɨ́^{2} niéi^{2} náh^{2}, jná^{13} zein^{21} ñí^{1}con^{2} hnoh^{2} la^{3} cun^{3} lɨ́^{3} jáɨ^{13} hi^{3} má^{2}ca^{3}jmú^{3} jáun^{2} Ñuh^{32} jná^{13}. Tɨ^{3}la^{3} tianh^{3} náh^{2} tín^{2} já^{1} juú^{2} Jerusalén lá^{2}, ca^{3}la^{3} ñí^{1} cá^{1}chó^{21} jmáɨ^{1} hi^{3} hián^{13} náh^{2} pí^{3} hi^{3} já^{32} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2}.

Jesús tsánh^{32} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2}
(Marcos 16:19-20; Hechos 1:9-11)

50 Hi^{3} jáun^{2} Jesús ca^{3}jan^{3} tsá^{2} hí^{3} tɨ^{3} cheih^{32} juú^{2} jáun^{2}, ca^{3}la^{3} tɨ^{3} có^{32} juú^{2} Betania; hi^{3} jáun^{2} ñí^{1} jáun^{2} ca^{3}háɨ^{32} dí^{2} cuo^{2} hi^{3} ca^{3}ma^{3}miih^{2} dí^{2} tsá^{2} hí^{3}.

51 Jáun^{2} la^{3} má^{2}má^{2}miih^{2} jáun^{2} bíh^{1} dí^{2} tsá^{2} hí^{3}, jmɨ́^{1} cuá^{1}han^{3} dí^{2} ja^{1} ñí^{1} tionh^{1} tsú^{2}, hi^{3} ca^{3}zanh^{32} dí^{2} tɨ^{3} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2}.

52 Jmɨ́^{1} má^{2}lɨ́^{2}ma^{3}tsú^{2} ma^{3}jónh^{32} tsú^{2} jáun^{2} Jesús né^{3}, hiún^{2} lɨ́n^{32} bíh^{1} tsɨ́^{3} tsú^{2} já^{1}tanh^{21} tɨ^{3} já^{1} juú^{2} Jerusalén.

53 Hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} jmɨ́^{1} tɨ́^{2} ngɨh^{32} cun^{3} tsa^{3}háu^{2} hñu^{3} cuáh^{32} chín^{1} quioh^{21} tsá^{2} *judíos, hi^{3} má^{2}quien^{2} Dió^{32}. [Cun^{3} nɨ́^{2} bíh^{1} tí^{3} jáɨ^{13}.]

Jú¹ Chú³² Hi³ Ca³jmú³ Juan²

Tsá² lɨ́n³ Jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² lɨn³ jan² tsá²mɨ³cuóun²

1 Jmɨ́¹ ca³lɨ³zia³² ca³la³ jɨ́³² hi³ zia³², jmɨ́¹ má²zian² bíh¹ Tsá² lɨ́n³ hí³ Jáɨ¹³. Tsá² hí³ né³ jmɨ́¹ má²cuá³ bíh¹ quionh³ Dió³², hi³ Tsá² lɨ́n³ hí³ Jáɨ¹³ né³, hnga² bíh¹ Dió³² hí³.

2 La³ cun³ jmɨ́¹tin² jmɨ́¹ má²cuá³ bíh¹ tsú² quionh³ Dió³².

3 Cun³quionh³ hí³ bíh¹ dí² ca³jmú³ Dió³² ca³la³ jɨ́³² hi³ zia³², hí¹ cáun² yáh³ hi³ zia³² tiá² ca³lɨ³ ta³ tiá² quiéinh¹ hí³ dí².

4 Hí³ bíh¹ lɨ́n³ mí¹zioh²¹ quioh²¹ pí³ hi³ lɨ́¹³ zian² ca³la³ jɨ³lɨ³² hi³ zia³². Hi³ Tsá² tsóh²³ hí³ pí³ jáun² né³ lɨn³ siáh³ joh¹ sɨ́² hi³ táɨ³ jáun² ñí¹con² tsá²mɨ³cuóun².

5 Joh¹ sɨ́² jáun² né³ taɨ³² ñí¹ já¹niéi², tɨ³la³ já¹niéi² jáun² né³ tiá² má²ca³cah¹³ yáh³ jmáɨ¹ hi³ jmu³ quien² ñí¹con² joh¹ sɨ́² jáun².

6 Jáun² né³, ca³lɨ³zian² jan² tsá² zéi¹ Dió³² ñí¹ hué²¹ lá², tsá² hí³ jmáɨ² Juan².

7 Tsá² hí³ cuan³ hi³ lɨ́n³ tsá² zih³² jú¹ tson² hi³ ca³tɨn¹ Tsá² lɨ́n³ hí³ joh¹ sɨ́² jáun², hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsáu² jmɨ́¹ lɨ́¹³ tónh³² ta²¹ cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ juáh³ hí³ dí².

8 Jun³juáh¹³ hí³ yáh³ jmɨ́¹ lɨ́n³ joh¹ sɨ́² má¹ná¹, tɨ³la³ hí³ dá² cuan³ hi³ cua³zíh² jú¹ tson² hi³ ca³tɨn¹ Tsá² lɨ́n³ hí³ joh¹ sɨ́² jáun² bíh¹.

9 Quí¹ né³bí¹ jmɨ́¹ má²ja³quián³ lɨ³jnia² yáh³ Tsá² hú¹tá¹ ti³tsóh³ lɨ́n³ mí¹zioh²¹ joh¹ sɨ́² ñí¹con² la³jɨ́n³² tsá²mɨ³cuóun².

10 Né³² né³, cuan³ bíh¹ Tsá² lɨ́n³ hí³ Jáɨ¹³ ñí¹ hué²¹ lá² jmɨ́¹ cuan¹, tɨ³la³ uá¹jinh¹ ñí¹ cuá¹ ñí¹ hué²¹ lá² ca³lɨ³zia³² cun³quionh³ hí³ dí², tɨ³la³ tsá² zian² hngá¹máh³ lá² má¹ná¹, tiá² ca³lɨ³ cuóun³² yáh³ Tsá² hí³.

11 Uá¹jinh¹ cuan³ tsú² ñí¹ cuá¹ ñí¹ hué²¹ lá² quioh²¹, tɨ³la³ tsá² tionh² hí³ jo³cuo² tsú² né³ tiá² ca³he³ yáh³ quioh²¹ tsú².

12 Tɨ³la³ cun³ jáun², la³jɨ́n³² la³ cun³ tsá² ca³he³ tsú², tsá² hí³ bíh¹ hiauh³ jáɨ¹³ hi³ lɨ́n¹³ jon² Dió³², la³ cun³ la³jɨ́n³² tsá² ca³chá³ hí³ cáun² tsɨ́³ ñí¹con² tsú² yáh³.

13 Hnga² Dió³² bíh¹ ca³ma³jniau² tsá² hí³ hi³ má²ná¹lɨ́n³ jon² Dió³², jun³juáh¹³ ca³lɨ³zian² tsú² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³ yáh³, sa³jun³ cun³ñí¹ hi³hliá² ca³lɨ³ hniá¹ tsá²mɨ³cuóun² hi³ lɨ³ zian² jon² yáh³, sa³jun³ lɨ́n³ tsú² jon² Dió³² cun³ñí¹ hi³hliá² jméi² tsú² ca³lɨ³hnió³ hi³ hí³ lɨ́n³ jon² Dió³².

14 Hi³ jáun² Tsá² lɨ́n³ hí³ Jáɨ¹³ né³ ca³lɨn³ tsá² dí¹ngú³, hi³ ca³cuá³ tsú² ja¹ quiú¹³ jnoh¹;

hí³ bíh¹ dí² jan² Tsá² cáun² ja³² la³ má²ja³² jáun² mií³ tsɨ́³, jɨ³ hi³ cá² ñí¹ ca³ma³li²¹ tsú² siáh³ hi³ ha³ lánh³ rón³² lɨ́³ jú¹ tson². Jnoh¹ má²ca³neh²¹, hi³ má²ca³lɨ³tsɨn² jnoh¹ siáh³ ha³ la³ cónh³ tí³ hi³ quien² tsú², la³ cun³ qui³ ca³tɨ²¹ hi³ quien² Tsá² jan² tán¹ Jon² Dió³² Jméi² tsú².

15 Juan² tsá² ca³zion³ hí³ jmáɨ² tsáu² ca³cué³ jú¹ tson² hi³ ca³tɨn¹ hí³ dí², jmɨ́¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá², hi³ ca³hléh³ tiá³:

—Tsá² lá² bíh¹ Tsá² ca³hɨ́en³² jná¹³ hí³ jmɨ́¹ cá¹juáh²¹ jná¹³ jáun² la³ lá²: “Tsá² cuá¹ja³² chí¹cáɨn² cu³hna³² jná¹³ dá² jan² Tsá² tɨ³ quien² bíh¹ la³ cónh³ bíh¹ jná¹³; quí¹ Tsá² hí³ dá² jan² Tsá² jmɨ́¹ má²zian² bíh¹ la³ cun³ jmɨ́¹ ñeh² bí¹ hi³ lɨ³zian² jná¹³”.

16 Hi³ cun³ñí¹ hi³ cáun² ja³² la³ má²ja³² jáun² mií³ tsɨ́³ Tsá² hí³ né³, jáun² la³jáɨ³² bíh¹ dí² ca³hiau³ hi³ má²hé² má²mieh² tsú² cun³ jmá² cun³ jnia³².

17 Quí¹ cun³quionh³ hla¹ Moisés bíh¹ ca³hiau³ dí² liei²¹ quioh²¹ Dió³², tɨ³la³ cun³quionh³ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo má¹ná¹, ca³hiau³ dí² mií³ hi³ ja³² tsɨ́³ Dió³², la³ má²quionh³ jú¹ tson² nɨ́² siáh³.

18 Hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² má²ca³jɨ́en³² Dió³²; tɨ³la³ Tsá² qui³ cuá³ cu³héin¹ Jméi² bíh¹ dí² má²ca³ma³li²¹ ñí¹con² dí² hi³ ha³ lánh³ rón³² lɨ́n³ Dió³². Ja³bí¹ Tsá² hí³ siáh³ lɨ́n³ Dió³², Tsá² jan² tán¹ Jon² Dió³² Jméi² dí².

Jú¹ tson² hi³ cue³² Juan² tsá² zion² tsáu² jmáɨ² hi³ ca³tɨn¹ Jesús

(Mateo 3:1-17; Marcos 1:1-11; Lucas 3:1-22)

19 Hi³ jáun² né³, hi³ lá² bíh¹ jú¹ tson² hi³ ca³cué³ Juan² ñí¹con² mí²tsáu² jɨ³ *levitas, tsá² ca³zen³ hí³ tsá² *judíos tsá² ná¹ñí¹ zian² tɨ³ já¹ juú² Jerusalén, hi³ tsa³ngáɨ³ tsú² ñí¹con² Juan² jáɨ¹³ lá²:

—¿Hin² dá² tsánh² hnú²?

20 Hi³ hí³ né³, tiá² ca³ma³zian³² yáh³, tɨ³la³ ca³juáh³ bíh¹ jú¹ tson², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Jun³juáh¹³ jná¹³ yáh³ Tsá² lɨ́n³ Cristo.

21 Hi³ jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³ siáh³:

—Hi³ jáun² né³ ¿hin² bíh¹ tsánh² hnú²? ¿Ho³ hnú² uá¹ Líh³ tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ *tɨ³² jë¹ Dió³² jmɨ́¹tin²?

Jáun² ca³juáh³ Juan²:

—Jun³juáh¹³ tsá² hí³ yáh³ jná¹³.

Jáun² tsá² hí³ siáh³ ca³ngáɨ³:

—¿Hí¹ hnú² uá¹ *tɨ³² jë¹ Dió³², tsá² qui³ cónh³ ca³tɨn¹ hi³ já³²?

Hi³ jáun² ca³juáh³ siáh³ Juan²:

—Ján¹han²¹.

22 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Jáun² né³, ¿hin² bíh¹ tsánh² hnú²? Quí¹ hniáuh³² tsá¹cáun¹ yáh³ jnoh¹ jú¹ tson² ñí¹con² tsá² lɨ́²ze³ jnoh¹. Jáun²

né³, ¿he³ jú¹ tson² lḯ¹³ cuéh¹
nú² hi³ ca³tɨn¹ nú² huen²?
23 Jmḯ¹jáun² né³ ca³hléh³
Juan² la³ cun³ hi³ ca³hléh³
hla¹ Isaías tɨ³² jë¹ Dió³², hi³
ca³juáh³ la³ lá²:
—Jná¹³ bíh¹ lḯn³ tsá²
quian³² jáɨ¹³ hi³ ñɨ³hléh¹³ ná¹
ñí¹ lḯ³ hué³² quiéɨn² hi³ juah³²
ná¹ la³ lá²: “Jmóuh¹ náh²
cú²tso² juɨ³² ñí¹ já²¹ Juo¹³ dí²”.
24 Jmḯ¹jáun² tsá² zéi¹ hí³ tsá²
*fariseos hi³ tsa³lienh³ Juan²
25 ca³ngáɨ³ siáh³ la³ lá²:
—Jáun² né³, nḯ¹juáh³
jun³juáh¹³ hnú² yáh³ la³ lḯn³
Cristo, sa³jun³ tɨ³² jë¹ Dió³²
tsá² jmáɨ² Líh³, hi³ sa³jun³ tɨ³²
jë¹ Dió³² tsá² ca³tɨ²¹ hi³ já³²
hí³, jáun² né³ ¿he³ lɨ³ sa³ hnú²
yáh³ zion²³ tsáu² jmáɨ²?
26 Jáun² Juan² ca³ngáɨ³ la³
lá²:
—Tson² bíh¹ jná¹³ zion²
tsáu² jmáɨ² cun³quionh³ jmḯ²
jma³ bíh¹; tɨ³la³ ja¹ quián¹³
náh² zenh² jan² Tsá² tiá²
cuóun³² náh².
27 Tsá² hí³ já³² chí¹cáɨn²
cu³hna³² jná¹³. Hí¹ cú¹pih²¹
yáh³ tiá² cunh³ jná¹³ quiúnh¹
Tsá² hí³, quí¹ ca³la³ hí¹juáh³
tiá² ca³tɨn¹ yáh³ jná¹³ hi³
zaɨh²¹ ná¹ láu² tsɨ³² ta³ tsú².
28 Hi³ nḯ² lɨ³ tɨ³ hué³² ñí¹
téh²³ tsú² Betania, can³²
cua³ Jordán tɨ³ juɨ³² ñí¹ hia³²
hiú², ñí¹ jmḯ¹ zenh¹ Juan² hi³
dí¹zion² tsáu² jmáɨ².

Jesús Tsá² lḯn³ Já¹ziáh² míh¹ joh¹ Dió³²

29 Jmḯ¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³,
ca³jḯen³² Juan² hí³ Jesús hi³
cuá¹ja³² tɨ³ ñí¹ zenh¹ dí², hi³
jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá² tsá²
jmḯ¹ tionh¹ quionh³:
—Sá¹nḯ² jɨe³, Tsá² nḯ² bíh¹
lḯn³ *Já¹ziáh² míh¹ joh¹ Dió³²,
Tsá² hin³ tso³ quioh²¹ tsá²
zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³.
30 Tsá² nḯ² bíh¹ hí³ ca³hḯen³²
jná¹³ jáun², jmḯ¹ cá¹juáh²¹
jná¹³ jáun² la³ lá²: “Cu³hna³²
jná¹³ cuá¹ja³² jan² tsá² tɨ³
jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³
bí¹ jná¹³, quí¹ Tsá² hí³ dá² tɨ³
jmḯ¹ má²zian² bíh¹ la³ cun³
jmḯ¹ ñeh² bí¹ hi³ lɨ³zian² jná¹³”.
31 Ca³la³ hí¹juáh³ huen²
yáh³ jná¹³ tiá² jmḯ¹ ño¹ ná¹
hin² tsánh² jmḯ¹ já²¹; tɨ³la³
cun³ñí¹ hi³ hnó³² jná¹³ hi³
lɨ³ jnia² Tsá² hí³ ñí¹con² tsá²
*Israel, jáun² bíh¹ cuan³ jná¹³
hi³ cua³zion³ jná¹³ tsáu² jmáɨ².
32 Ja³bí¹ ca³juáh³ siáh³ Juan²
la³ lá²:
—Ca³jɨen¹ jná¹³ Jmḯ²chí³
Chun¹ hi³ ja³ hñu³mɨ³cuú²
la³jmḯ¹ ja³² jan² chi³ jáɨ², hi³
tɨnh³ ñí¹ quioh²¹ tsú².
33 Jná¹³ hí¹juáh³ tiá² jmḯ¹
má²ño¹ yáh³ hi³ hin² tsánh²
hí³ jmḯ¹ já²¹, tɨ³la³ Tsá² ca³ze³
jná¹³ hi³ zion¹ ná¹ tsáu² jmáɨ²
cun³quionh³ jmḯ² jma³ né³
ca³záɨ³ jná¹³ la³ lá²: “Nḯ¹
má¹ca³jɨeh³ hnú² hi³ son¹³
Jmḯ²chí³ ñí¹ quioh²¹ jan²
tsá²ñuh², jáun² Tsá² hí³ bíh¹
Tsá² ziau³ jmáɨ² cun³quionh³
Jmḯ²chí³ Chun¹”.
34 Jáun² jná¹³ né³ má²ca³jɨen¹
bí¹ ná¹, hi³ jáun² jná¹³ lḯn³

ná¹ tsá² nau³² jáɨ¹³ ta³né³² hi³ tson² bíh¹ hí³ lɨ́n³ Jon² Dió³².

Tsá² la³ñí¹ hi³ ca³háɨn³² tɨ³ con² Jesús

35 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² jmɨ́¹ zenh¹ siáh³ Juan² tsá² zion² tsáu² jmáɨ² ñí¹ jáun² la³ má²quionh³ gon³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con².

36 Jáun² jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ jáun² Juan² hi³ hí¹ngaɨ³² Jesús ñí¹ jáun², jáun² ca³juáh³ la³ lá²:

—Sá¹nɨ́² jɨe³ dúh¹, Tsá² ó³² bíh¹ lɨ́n³ Já¹ziáh² míh¹ joh¹ Dió³².

37 Tá¹ gon³ bíh¹ tsá² jmɨ́¹ quionh³ hí³ Juan² ca³náɨ³² hi³ ca³juáh³ Juan² la³ jáun², hi³ jáun² já¹taunh²¹ cu³chin¹ cu³hna²¹ Jesús.

38 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³jinh³ Jesús tɨ³ cu³hna²¹, hi³ ca³jɨ́e³ dí² hi³ má²hí¹já²táunh¹ tsá² hí³ cu³chin¹ cu³hna²¹ dí², hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—¿He³ jmɨ́¹ hnáuh² náh²?

Jáun² tsá² hí³ né³ ca³juáh³:

—Tɨ³², ¿ha³ jinh¹ ñíh³ hnú²?

39 Hi³ jáun² Jesús ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—Sá¹nɨ́² ñá²táunh¹ náh² ñá²jɨe³.

Jáun² ja³taunh²¹ tsú² hi³ ca³ñí¹jɨ́e¹³ ñí¹ jmɨ́¹ cuá³ Jesús, hi³ jáun² ca³tiánh³ tsú² ñí¹ jáun² jmáɨ¹ jáun², quí¹ cun³ la³ nió¹ quia³ tɨ³ hú²niéi² bíh¹ jmɨ́¹ má²tí³ jmɨ́¹jáun².

40 Tre²¹ raɨnh²¹ Sí¹mu²¹ Pé¹ bíh¹ jan² tsá² gon³ tsá² ca³náɨ³² hí³ jáɨ¹³ hi³ ca³juáh³ jáun² Juan², hi³ jáun² ja³taunh²¹ cu³hna²¹ Jesús.

41 Jáun² la³juɨ³² ca³hnah² Tre²¹ Sí¹mu²¹ raɨnh²¹, hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Má²lɨ́²neh²¹ jnoh¹ Tsá² lɨ́n³ Mesías (jú¹ *hebreo nɨ́² hnió³ juáh³ “Tsá² zéɨ¹ Dió³²”, la³ cun³ juáh³ tsú² jáun² cun³quionh³ jú¹ *griego “Tsá² lɨ́n³ Cristo”).

42 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³jan³ Tre²¹ Sí¹mu²¹ raɨnh²¹ tɨ³ ñí¹ zenh¹ Jesús, hi³ jáun² Jesús ca³záɨh³ Sí¹mu²¹ jmɨ́¹ ca³jɨ́en³²:

—Hnú² bíh¹ jon² Juan², tsá² jmáɨ² nú² Sí¹mu²¹, tɨ³la³ jná¹³ né³ juanh³² hi³ hnú² jmáɨ² Cefas (hi³ hnió³ juáh³ “Pé¹”, hi³ Pé¹ né³ hnió³ juáh³ “Quɨ́n¹”).

Jesús téh²³ Pí²liéi¹ quionh³ Natanael

43 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³, Jesús ca³lɨ́n¹³ hi³ tsó³² tɨ³ hué¹³ Galilea, hi³ ñí¹ jáun² né³ ca³jenh² tsú² Pí²liéi¹, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Ña³² cu³hna³² jná¹³.

44 Pí²liéi¹ hí³ jan² tsá² juú² Betsaida bíh¹, ñí¹ jmɨ́¹ zian² uá²jaɨ³² Tre²¹ quionh³ Pé¹ raɨnh²¹.

45 Hi³ jáun² ca³ñí¹hniah² Pí²liéi¹ Natanael, hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Má²lɨ́²neh²¹ jnoh¹ Tsá² ca³hɨen³ hí³ hla¹ Moisés ñí¹ Sí² liei²¹, Tsá² ca³hɨen³ hí³ tsá² ca³lɨn³ tɨ³² jë¹ Dió³² uá²jaɨ³². Jesús jon² Sé³² bíh¹ tsá² hí³, Tsá² ja³ tɨ³ juú² Nazaret.

46 Tɨ³la³ Natanael né³ ca³juáh³:

—¿Hí¹ lɨ́¹³ lɨ³jnia² cáun² hi³ chu²¹ já¹ juú² Nazaret dúh¹?

Hi³ jáun² Pí²liéi¹ ca³juáh³:

—Sá¹nɨ́² dú¹ ñá²neh²¹ yáh³.

47 Jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² jáun² Jesús Natanael hi³ cuá¹ja³² tɨ³ ñí¹ zenh¹ dí², jáun² ca³juáh³ dí² la³ lá²:

—Há¹, nɨ́² má²cuá¹ja³² jan² tsá² cu³tí³ lɨ́n³ jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Israel, jan² tsá² tiá² jú¹ tɨ́¹jáɨ² tɨn².

48 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³ngáɨ³ Natanael hi³ ca³juáh³:

—¡Hóh³²! ¿Lánh³ rón³² cuóu³² nú² jná¹³?

Jáun² Jesús né³ ca³juáh³:

—Jmɨ́¹ ñeh² bí¹ hi³ té³ máh³ hnú² Pí²liéi¹ má²lɨ́²jɨe¹ jná¹³, tá¹la³ jmɨ́¹ ñíh³ nú² jáun² ñeh² hmá² sí² co².

49 Jáun² jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Natanael la³ lá²:

—Tɨ³², hú¹tá¹ Jon² Dió³² bíh¹ hnú², hnú² bíh¹ lɨ́n³ nú² Re²¹ Juo¹³ tsá² Israel.

50 Hi³ Jesús né³ ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—¿Hí¹ tá²chi²¹ má²táunh²³ hnú² ta²¹ quí¹ cun³ñí¹ hi³hliá² má²lɨ́²juáh³² jná¹³ hi³ lɨ́²jɨe¹ ná¹ tá¹la³ jmɨ́¹ ñíh³ nú² jáun² ñeh² hmá² sí² co²? Tɨ³la³ né³bí¹ jɨeh²¹ yáh³ hnú² hi³ tɨ³ jlánh¹ bí¹ cáu² jueh³² la³ cónh³ bíh¹ hi³ nɨ́².

51 Ja³bí¹ ca³juáh³ siáh³ Jesús la³ lá² ñí¹con² tsá² hí³:

—Jú¹ tson² cu³tí¹³ bíh¹ juah³² jná¹³ ñí¹con² hnoh², hi³ hnoh² lɨ́¹³ jɨeh²¹ náh² hi³ má²há²na²¹ hñu³mɨ³cuú², hi³ tsá² ná¹lɨ́n³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² né³ zá¹ son¹³ ñí¹ quioh²¹ Jon² tsá²mɨ³cuóun².

2

Jmɨ́¹ ca³jenh² cuo² tsáu² já¹ juú² Caná

1 Jáun² né³, jmɨ́¹ la³ má²jau³ jáun² ca³jmú³ tsáu² jmáɨ¹ hi³ ca³jenh² cuo² já¹ juú² Caná, juú² hɨ́n¹³ tɨ³ Galilea. Ja¹ quioh²¹ tsá² hí³ né³, jmɨ́¹ dí¹cho¹ mí¹ziú¹³ Jesús,

2 ja³bí¹ ca³teh³ tsú² siáh³ Jesús la³ má²quionh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² ñí¹ ca³jenh² jáun² cuo² tsáu².

3 Jmɨ́¹jáun² ca³tsá³² mu² ráu³ mɨ³ uóun²jɨeh¹³ hi³ ná¹hɨ́nh²³ tsú² ñí¹ jáun², hi³ jáun² mí¹ziú¹³ Jesús né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tiú²uú² zia³² yáh³ mu² ráu³ quioh²¹ tsú².

4 Tɨ³la³ Jesús né³, ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—La³ cun³ hi³ hɨ³² nɨ́² honh² hnú² mɨ́¹, tiá² ca³tɨn¹ jná¹³ hi³ hɨ́³² tsɨn³² hi³ nɨ́². Quí¹ tiá² má²ca³tsɨn¹³ yáh³ jmáɨ¹ quion²¹ jná¹³.

5 Tɨ³la³ mí¹ziú¹³ tsú² né³ ca³záɨh³ la³ lá² tsá² jmɨ́¹ ná¹jmu² ta²¹:

—Ma³ti²¹ náh² lɨ³ua³ cáun² hi³ juáh³ ñú² nɨ́².

6 Jáun² né³, ñí¹ jáun² jmɨ́¹ nio¹ jñéi³ tse³ cáh¹ hi³ lɨ́³ quɨ́n¹, tse³ hi³ la³ jmúh³² jáun² tsá² *judíos ta²¹ nɨ́¹juáh³ jmáɨ¹ hi³ má²jɨn² tsú². Ma³ quin³² ma³ caun³² tse³ jáun² tɨ́² héih²³

míh¹ tiá² cun³ hñá³láu³ lí¹³
jmáɨ².

7 Hi³ jáun² Jesús ca³záɨh³
tsá² ná¹jmu² hí³ ta²¹:

—Ma³conh²¹ náh² jmí² jma³
tse³ lá².

Hi³ jáun² tsá² hí³ né³
ca³táh³ jmáɨ² tse³ jáun² ca³la³
ca³canh².

8 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³záɨh³
Jesús tsá² hí³ la³ lá²:

—Né³² né³, chin³² ca³lá²
hi³ cuá²cuéh³ tsá² nio² jo³cuo²
jmáɨ¹.

Jáun² tsá² hí³ né³, ca³ma³tí³²
bíh¹ héih³² jáun².

9 Jáun² tsá² nio² jo³cuo²
jmáɨ¹ né³ ca³hɨnh³ cú¹pih²¹
jmáɨ² hi³ má²laɨn³² jáun² mu²
ráu³ mɨ³ uóun²jɨeh¹³ ta³ tiá²
ñi³² tsú² ha³ dá² jinh¹ ja³ hi³
jáun²; quí¹ jí³²la³ tsá² ná¹jmu²
ta²¹ bíh¹ má²ná¹ñi³², quí¹
hmóu³² bíh¹ tsá² hí³ ca³táh³
jmí² jma³ tse³ jáun² hi³ jáun²
ca³chin² ca³lá². Hi³ jáun² tsá²
nio² jo³cuo² jmáɨ¹ né³ ca³teh³
tsá²ñuh² tsá² ca³jenh² cuo²,

10 hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—La³jɨ́n³² tsáu² bí¹ tsóh²³
tín² mu² ráu³ hi³ jlánh¹ bíh¹
chu²¹ ñí¹con² tsá² ná¹tén¹,
hi³ jáun² ní¹ má¹lí²hính³
tsú² hliáun³ né³, má¹jáun²
máh³ má²tsóh³ tsú² mu² ráu³
huen³. Tɨ³la³ hnú² má¹ná¹,
má²lí²hmáh¹ bí¹ nú² mu² ráu³
hi³ jlánh¹ bí¹ chu²¹, hi³ né³bí¹
tsóh³² máh³ nú² ta³né³².

11 Hi³ ní² bíh¹ li²¹ la³ñí¹ hi³
ca³jmú³ Jesús jmí¹ ca³ma³jnia²
pí³ quioh²¹ já¹ juú² Caná
hɨ́n¹³ tɨ³ Galilea; hi³ jáun² tsá²
haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² né³,
ca³chá³ cáun² tsɨ́³.

12 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³
ja³tanh²¹ dí² tɨ³ já¹ juú²
Capernaum la³ má²quionh³
mí¹ziú¹³, tsá¹ raɨnh²¹, jɨ³
tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú²
nɨ³² siáh³, hi³ ñí¹ jáun² né³
ca³tiánh³ dí² tun³ hnɨ³² jmáɨ¹.

Jesús má²jɨ² cuáh³² chín¹
(Mateo 21:12-13; Marcos 11:15-18; Lucas 19:45-46)

13 Jáun² né³, má²janh² bíh¹
jmí¹ má²hé² hi³ tɨ²¹ *Jmí¹hɨ́en¹
quioh²¹ tsá² judíos, hi³ jáun²
Jesús né³ ngau³ tɨ³ já¹ juú²
Jerusalén.

14 Hi³ jáun² hñu³ cuáh³²
chín¹ jáun² né³ ca³jí́en³²
tsú² tsá² ná¹hna² cuá¹juí², jɨ³
*já¹ziáh², jɨ³ tsá² hna² jáɨ²
nɨ³² siáh³, la³ má²quionh³ tsá²
jmí¹ tionh¹ hi³ jmí¹ ná¹quí²
ná¹zaɨ³² quɨe³ quioh²¹ hué³²
siáh³.

15 Jáun² jmí¹ ca³jí́e³ Jesús
hi³ jáun² né³, ca³jmú³ cáun²
hñú¹jméi¹³ cun³quionh³ hñe¹³,
hi³ jáun² ca³chi³ ca³huen³ dí²
tɨ³ cheih³² cuáh³² la³jí́n³² tsá²
hí³ la³ má²quionh³ já¹ziáh²
jɨ³ cuá¹juí² joh¹. Hi³ ca³ziu³
ca³súh³ dí² siáh³ quɨe³ quioh²¹
tsá² jmí¹ ná¹zaɨ³² hí³ quɨe³
quioh²¹ hué³² siáh³, jɨ³ hi³
ca³ziu³ ca³cuí³ dí² siáh³ mesas
quioh²¹ tsú².

16 Hi³ tsá² jmí¹ ná¹hna² hí³
jáɨ² né³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—¡Huen³ náh² jáh³ ní² ñéih³
lá²! ¡Ha³ lí² uú² chá² náh²
hmah²¹ ñéih³ hñú¹³ Ñuh³²
jná¹³!

17 Jmɨ́1jáun2 né3 tsau3 tsɨ́3
tsá2 haɨn21 hí3 tɨ3 con2 tsú2
la3 cun3 hi3 rá1juáh3 jáun2
ñí1 Sí2, hi3 juáh3 jáun2 la3
lá2: “Cun3ñí1 hi3 jlánh1
dí1quiaunh21 tsɨn32 jná13 hi3
hñuh32 hnú2 lɨ́13 ná1chan1
jmáh3la3 hi3 ca3tɨn1 hnú2,
jáun2 bíh1 tsa3hín3 jná13”.
18 Hi3 jáun2 tsá2 ná1ñí1 joh1
tsá2 judíos né3, ca3ngáɨh3 Jesús
la3 lá2:
—¿He3 li21 lɨ́13 hɨ́eh1 nú2
jnoh1 hi3 jáun2 lɨ3 lin1 hi3 tson2
ca3tɨn1 hnú2 jmúh13 la3 nɨ́2?
19 Jáun2 Jesús né3, ca3ngáɨ3
la3 lá2:
—Sá1nɨ́2 tsunh21 dúh1 náh2
hñú3 hɨ́en1 lá2 neh21, hi3 jáun2
ñí1 cá2hnɨ́2 jmáɨ1 zéih1 jná13
siáh3 hi3 hmaɨ21.
20 Jmɨ́1jáun2 né3, ca3juáh3
tsá2 judíos hí3 la3 lá2:
—Tun3la3jñéi3 mii2 yáh3
ca3lé3 hi3 ca3jmú3 tsú2 hñú3
hɨ́en1 lá2; ¿hí1 hnɨ32 jmáɨ1 uá1
lɨ́13 hi3 zéih1 hnú2?
21 Tɨ3la3 hñú3 hɨ́en1 hi3
ca3hɨ́e3 jáun2 Jesús má1ná1, hi3
ca3hɨen3 hnga2 bíh1 tsú2.
22 Hi3 jáun2 jmɨ́1 ca3jenh13
tsú2 jáun2 ja1 hla1 né3, tsau3
tsɨ́3 tsá2 haɨn21 hí3 tɨ3 con2
tsú2 jáɨ13 nɨ́2, hi3 ca3taunh3 tsú2
siáh3 ta21 la3 cun3 hi3 rá1juáh3
ñí1 Sí2, jɨ3 la3jɨ́32 jáɨ13 hi3 jmɨ́1
má2ca3juáh3 tsú2 jáun2.

Jesús cuoh2 jmɨ́1 tsɨ́3 la3jɨ́n32 tsáu2

23 Jáun2 né3, jmɨ́1 cuá3
Jesús já1 juú2 Jerusalén tá1la3
Jmɨ́1hɨ́en1 jáun2, jáun2 juóun32
lɨ́n32 tsáu2 ca3chá3 cáun2 tsɨ́3
ñí1con2 tsú2 jmɨ́1 ca3jɨ́e3 li21
hi3 lɨ́3 hua3jueh32 hi3 jmu2 dí2
jáun2.
24 Tɨ3la3 Jesús má1ná1, tiá2
cáun2 lɨ́1 jmɨ́1 háɨ32 yáh3 tsɨ́3
ñí1con2 tsá2 hí3, quí1 jmɨ́1
cuoh2 bíh1 tsú2 jmɨ́1 tsɨ́3
la3jɨ́n32 tsá2 hí3.
25 Quí1 tiá2 hin2 jmɨ́1
lɨ3hniah23 yáh3 hi3 chá32
ñí1con2 tsú2 he3 lánh3 lɨ́n3
tsáu2, quí1 jmɨ́1 má2ñi32 bíh1
tsú2 hnga2 he3 lánh3 lɨ́3 hñu3
jmɨ́1 hñu3 tsɨ́3 tsáu2.

3

Jesús quionh3 Nicodemo

1 Jáun2 né3, jmɨ́1 zian2
jan2 tsá2 ja1 tsá2 cu3 nió3
téh23 tsú2 *fariseo, tsá2 jmáɨ2
Nicodemo, tsá2 hí3 jmɨ́1 lɨ́n3
jan2 tsá2 quien2 ja1 quioh21
tsá2 *judíos.
2 Nicodemo hí3 né3
ca3ñí1jɨen13 Jesús cáun2
já1niéi2, hi3 ca3záɨh3 dí2 la3 lá2:
—Tɨ32, né1 jnoh1 hi3 hnú2
ca3ze3 Dió32 hi3 ña3ma3ta13
nú2 jnoh1, quí1 hí1 jan2 yáh3
tiá2 hin2 lɨ́13 jmu3 li21 lɨ́3
hua3jueh32 la3jmɨ́1 jmuh32
hnú2 nɨ́2 sá1jmɨ́1 hi3 tiá2 Dió32
quionh3 tsú2.
3 Hi3 jáun2 Jesús ca3juáh3:
—Jú1 tson2 cu3tí13 juo3 jná13
hnú2, hi3 nɨ́1juáh3 tsá2 tiá2
ca3lɨ3zian2 hi3 hmaɨ21, tiá2 lɨ́13
yáh3 hí3 tsú2 jo3cuo2 Dió32.
4 Jáun2 Nicodemo né3
ca3ngáɨ3:
—Tɨ3la3, ¿lánh3 bíh1 rón32
lɨ13 hi3 jan2 tsá2 má2lieih21

lɨ́13 lɨ3zian2 siáh3 cónh3í1 cu3 jéin32? ¿Hí1 lɨ́13 hen13 tsú2 hñu3 héin1 mí1ziú13 hi3 jáun2 lɨ3zian2 siáh3?

5 Hi3 jáun2 Jesús né3 ca3ngáɨ3 la3 lá2:

—Jú1 tson2 cu3tí13 la32 juo3 jná13 hnú2, hi3 nɨ́1juáh3 tsá2 tiá2 ca3lɨ3zian2 cun3quionh3 jmɨ́2 jma3 jɨ3 cun3quionh3 Jmɨ́2chí3 joh1 Dió32 nɨ́2 siáh3, tiá2 lɨ́13 yáh3 hí3 tsú2 jo3cuo2 Dió32.

6 Quí1 jmáh3la3 ngú3 bíh1 lɨ́n3 tsá2 ca3lɨ3zian2 cun3quionh3 jméɨ2 mí1ziú13, tɨ3la3 lɨ3ua3 jan2 tsá2 ca3lɨ3zian2 cun3quionh3 Jmɨ́2chí3 joh1 Dió32 má1ná1, jáun2 jmɨ́2chí3 bíh1 má2lɨ́n3 tsú2.

7 Ha3 lɨ́2 cuɨ́1 cha3cáun2 honh2 nú2 hi3 juah21 jná13 la3 lá2: "La3jɨ́n32 bíh1 tsáu2 hniáuh32 lɨ3zian2 hi3 hmaɨ21".

8 Quí1 chí3 dá2 ja32 lɨ3ua3 cáun2 juɨ32 hi3 hnió3 bíh1; naɨh32 bí1 hnú2 mah1 hi3 jmu2 chí3, tɨ3la3 tiá2 ñíh1 yáh3 hnú2 hín2 dá2 tɨ́h3 ja32 chí3 hi3 hín2 dá2 tɨ́h3 tsó32. Ja3bí1 la3 nɨ́2 bíh1 uá2jaɨ32 lɨ́n3 tsá2 má2ca3lɨ3zian2 cun3quionh3 Jmɨ́2chí3 joh1 Dió32.

9 Jmɨ́1jáun2 ca3ngáɨ3 siáh3 Nicodemo, hi3 ca3juáh3 la3 lá2:

—¿He3 bí1 lánh3 rón32 lɨ́13 la3 nɨ́2?

10 Jáun2 ca3juáh3 siáh3 Jesús la3 lá2:

—¿Hí1 hí1juáh3 hnú2 uá1 tiá2 ngɨ23 nú2 jáɨ13 nɨ́2, uá1jinh1 hnú2 bíh1 jan2 tɨ32 chín1 ñí1con2 tsá2 *Israel?

11 Jú1 tson2 cu3tí3 juah32 jná13 ñí1con2 hnú2, hi3 jnoh1 hléh1 la3 cun3 hi3 né1, jɨ3 hi3 láɨ3 jnoh1 siáh3 tsá2 nau32 jáɨ13 ca3tɨ21 la3jɨ́32 hi3 má2ca3neh21 jnoh1; tɨ3la3 hnoh2 né3, tiá2 ta21 táunh23 yáh3 náh2 la3 cun3 hi3 juáh3 jnoh1 ñí1con2 náh2.

12 Nɨ́1juáh3 hí1juáh3 tiá2 ta21 hun1 bíh1 hnoh2 nɨ́1 má1ca3hléh3 jná13 jáɨ13 hi3 ca3tɨ21 la3 cun3 hi3 qui3 lɨ́3 jáun2 ñí1 hué21 lá2, jáun2 ¿tiá13 bíh1 tiá3 táunh13 náh2 ta21 nɨ́1juáh3 hi3 lieh1 jná13 hnoh2 jáɨ13 hi3 ca3tɨ21 hi3 lɨ́3 hñu3mɨ3cuú2?

13 "Hí1 jan2 yáh3 tiá2 hin2 má2ñéi1 hñu3mɨ3cuú2, jɨ́32la3 Tsá2 ja3 hí3 hñu3mɨ3cuú2 bíh1; Tsá2 hí3 né3, Jon2 tsá2mɨ3cuóun2 bíh1, [Tsá2 qui3 cuá3 hí3 hñu3mɨ3cuú2].

14 Hi3 jáun2 la3jmɨ́1 ca3ton3 jáun2 hla1 Moisés jáh3 hláɨnh1 láɨn1 tsoh2 hmá2 tá1la3 jmɨ́1 tionh1 tsú2 jáun2 hué32 quiéin2, ja3bí1 la3 jáun2 bí1 siáh3 hniáuh32 quiunh21 Jon2 tsá2mɨ3cuóun2;

15 hi3 jáun2 la3jɨ́n32 tsá2 cha32 cáun2 tsɨ́3 ñí1con2 tsú2 lɨ́13 zian2 la3 cun3 jmɨ́1hi3nio2 bíh1.

Dió32 hnio3 jɨ3lɨn2 tsáu2

16 "Sá1nɨ́2 jɨe3, la3 lá2 bíh1 ca3ma3hnio3 Dió32 tsá2 zian2 ñí1 hué21 lá2, ca3la3 hi3 ca3cuen3 máh3 tsú2 Jon2 Tsá2 jan2 tán1, hi3 jáun2 lɨ3ua3 jan2 tsá2 cha32 cáun2 tsɨ́3 ñí1con2 hí3 dí2 tiá2 lɨ́13 yáh3 hi3 tsa3háɨn3, tɨ3la3 lɨ́13 lɨ3 zian2 tsú2 cun3 jmɨ́1hi3nio2 bíh1.

17 Quí[1] Dió[32] tiá[2] ca[3]zen[3]
Jon[2] ñí[1] hué[21] lá[2] hi[3]
ja[3]ra[3]tsɨn[2] tsáu[2] héih[32], tɨ[3]la[3]
hí[3] dá[2] ca[3]zen[3] Jon[2] hi[3] tɨ[3]
ja[3]lion[3] bíh[1] tsáu[2].
18 ”Hi[3] jáun[2] bíh[1] tsá[2] tanh[2]
ta[21] Jon[2] Dió[32] tiá[2] tá[2]tsɨn[1]
yáh[3] héih[32], tɨ[3]la[3] tsá[2] tiá[2]
ñí[1]chá[21] cáun[2] tsɨ́[3] ñí[1]con[2] hí[3]
dí[2] né[3], cun[3] má[2]ca[3]ta[3]tsɨn[1]
bíh[1] héih[32], quí[1] cun[3]ñí[1] hi[3]
tiá[2] ta[21] tanh[2] tsú[2] Tsá[2] jan[2]
tán[1] Jon[2] Dió[32].
19 Tsá[2] la[3] hí[3] má[2]ca[3]ta[3]tsɨn[1]
héih[32], quí[1] cun[3]ñí[1] hi[3] jmɨ́[1]
cuan[1] jáun[2] Tsá[2] lɨ́n[3] joh[1] sɨ́[2]
ñí[1] hué[21] lá[2], tɨ[3] jlánh[1] bíh[1]
ca[3]tɨ́[3] tsɨ́[3] tsú[2] ñí[1] já[1]niéi[2],
quí[1] cun[3]ñí[1] hi[3] tá[13] tsú[2] lɨ́[3]
jmáh[3]la[3] ta[21] hlah[3] bíh[1].
20 La[3]jɨ́n[32] bíh[1] tsá[2] ná[1]jmu[2]
hi[3] hlah[3] hoh[3] joh[1] sɨ́[2]; cun[3]
tiá[2] ñí[1]ja[3]janh[32] bíh[1] tsú[2]
ñí[1]con[2] joh[1], quí[1] jáun[2] tiá[2]
lɨ[3]jnia[2] hi[3] hlah[3] hi[3] ná[1]jmu[2].
21 Tɨ[3]la[3] tsá[2] zian[2] la[3] cun[3]
lɨ́[3] jú[1] tson[2] né[3], má[2]janh[32]
bíh[1] tsú[2] ñí[1]con[2] joh[1] jáun[2], hi[3]
jáun[2] lɨ[3]jnia[2] hi[3] tá[13] tsú[2] lɨ́[3] la[3]
cun[3] rón[32] hnió[3] Dió[32] bíh[1].

Juan[2] tsá[2] zion[2] tsáu[2] jmáɨ[2]
hleh[32] siáh[3] cónh[3]ɨ[1] cu[3] jéin[32]
hi[3] ca[3]tɨn[1] Jesús

22 Jáun[2] né[3], jmɨ́[1] lɨ[21] jáun[2]
ngau[3] Jesús quionh[3] tsá[2]
haɨn[21] hí[3] tɨ[3] con[2] tɨ[3] hué[13]
Judea, hi[3] jáun[2] ca[3]lén[3] tsú[2]
ca[3]lá[2] ué[3] ñí[1] jáun[2] hi[3] zion[2]
tsáu[2] jmáɨ[2] quionh[3] tsá[2] hí[3].
23 Ja[3]bí[1] Juan[2] siáh[3] jmɨ́[1]
dí[1]zion[2] jmáɨ[2] tsáu[2] tɨ[3] Enón
ñí[1] má[2]janh[2] Salim, quí[1]hliá[2]
ñí[1] jáun[2] jmɨ́[1] quí[2] jmɨ́[1] ñei[32]
jmáɨ[2] ñí[1] hliáun[3]; hi[3] tsáu[2] né[3]
jmɨ́[1] ja[3]táunh[1] hi[3] jáun[2] jmɨ́[1]
zaun[32] jmáɨ[2].
24 Hi[3] nɨ́[2] ca[3]lɨ[3] ñeh[2] bíh[1]
hi[3] tanh[13] tsú[2] Juan[2] hí[3]
hñu[3]mí[1]ñí[2].
25 Jmɨ́[1]jáun[2] né[3], ma[3]
jan[2] tsá[2] haɨn[21] hí[3] tɨ[3] con[2]
Juan[2] tsá[2] zion[2] tsáu[2] jmáɨ[2]
ca[3]ma[3]liáu[32] hi[3] quiú[2] táɨnh[23]
jáɨ[13] quionh[3] jan[2] tsá[2] judío
ca[3]tɨ[21] hín[2] juɨ[32] lɨ́[13] lɨ[3] jɨn[2]
tsú[2].
26 Jmɨ́[1] lɨ[21] jáun[2] né[3],
já[1]taunh[21] dí[2] tɨ[3] ñí[1] zenh[1]
Juan[2] hi[3] ja[3]zeh[1] dí[2] la[3] cun[3]
hi[3] má[2]ca[3]lɨ[3] ñi[32] dí[2] jáun[2].
Jáun[2] ca[3]záɨh[3] dí[2] la[3] lá[2]:

—Hnú[2] Tɨ[32], sá[1]nɨ́[2]
niéi[2], tsá[2] jmɨ́[1] zenh[1] hí[3]
quiúnh[1] hnú[2] tɨ[3] jo[21] cua[3]
Jordán tɨ[3] juɨ[32] ñí[1] hia[32]
hiú[2], tsá[2] ca[3]ma[3]tsónh[13]
hnú[2] jáɨ[13] hi[3] ca[3]tɨn[1] já[32],
tsá[2] hí[3] má[2]dí[1]zion[2] jmáɨ[2]
tsáu[2], hi[3] la[3]jɨ́n[32] bí[1] tsáu[2]
má[2]tsá[2]táunh[1] tɨ[3] ñí[1]con[2] tsú[2].
27 Jáun[2] Juan[2] né[3] ca[3]ngáɨ[3]
la[3] lá[2]:

—Hí[1] jan[2] yáh[3] tiá[2] hin[2] lɨ́[13]
lɨ́n[3] ta[21] nɨ́[1]juáh[3] hi[3] Dió[32] tiá[2]
la[3] má[2]lɨ́[2]hiáu[32].
28 Má[2]ca[3]niéih[2] bíh[1] hnoh[2]
hmóu[32] re[2] lɨ́n[32] jmɨ́[1] cá[1]juáh[21]
jná[13] cú[2]na[21] jáɨ[13] hi[3] tiá[2] jná[13]
lɨ́n[3] yáh[3] Tsá[2] zéi[1] Dió[32], tɨ[3]la[3]
jná[13] dá[2] lɨ́n[3] ná[1] jan[2] tsá[2] ja[3]
chí[1]ján[3] ta[3] ñí[1] tsá[2] hí[3] bíh[1].
29 Jmú[13] jáɨ[13], nɨ́[1]juáh[3]
jmɨ́[1] jmu[2] tsú[2] cáun[2] jmáɨ[1]
hi[3] jenh[2] cuo[2] tsáu[2], jáun[2]
tsá[2]ñuh[2] tsá[2] má[2]ca[3]jenh[2] hí[3]
cuo[2] quionh[3] bíh[1] tsá[2]mɨ[3]

má²lɨ́n³ ñí²cuo²; hi³ jáun² há²mei²¹ quioh²¹ tsá²ñuh² tsá² ca³jenh² cuo² hí³ né³ cuá¹tón²¹ có³² hi³ cuá¹náɨ³² jë¹ tsá² ca³jenh² hí³ cuo², hi³ jáun² né³ lɨ́²hiún² lɨ́n³² tsɨ́³ nɨ́¹ má¹ca³náɨ³² hi³ hleh³² tsá² hí³. Hi³ jáun² bí¹ jlánh¹ lɨ́²hiún² lɨ́n³² tsɨn³² jná¹³ ta³né³²;

30 quí¹ Tsá² hí³ dá² cun³ ca³tɨn¹ bíh¹ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ lɨ³ quien², hi³ jáun² jná¹³ né³, cun³ ca³tɨ²¹ bíh¹ hi³ má²tsa³méih³ hi³ quien² jná¹³.

Tsá² ja³ tɨ³ hñu³mɨ³cuú²

31 Hi³ jáun² Tsá² ja³ tɨ³ hñu³mɨ³cuú² bíh¹ ho² jáɨ¹³ ñí¹con² ca³la³ jɨ³lɨn². Tɨ³la³ tsá² qui³ lɨ́n³ tsá²mɨ³cuóun² má¹ná¹, jan² tsá² lɨ́¹ tsáu² bíh¹ tsá² la³ hí³, hi³ hleh³² tsú² siáh³ la³ cun³ qui³ hleh³² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá². Tɨ³la³ Tsá² ja³ hí³ hñu³mɨ³cuú² né³, ho² jáɨ¹³ ñí¹con² ca³la³ jɨ³lɨn² tsáu² bíh¹,

32 hi³ jáun² hí³ bíh¹ dí² hleh³² ca³tɨ²¹ la³ cun³ hi³ má²ca³jíe³ jɨ³ hi³ má²ca³náɨ³²; tɨ³la³ tiá² hin² nga³ ca³lɨ³hnió³ yáh³ tónh³² ta²¹ la³ cun³ hi³ juáh³ Tsá² hí³.

33 Tɨ³la³ lɨ³ua³ jan² tsá² taunh³² ta²¹ jë¹ Tsá² hí³ má¹ná¹, hi³ jáun² tsá² la³ hí³ má²tson² jáɨ¹³ hi³ tson² bíh¹ Dió³² hleh³² jú¹ tson²;

34 quí¹ Tsá² lɨ́²ze³ Dió³² dá² hleh³² jë¹ Dió³² bíh¹, quí¹ cun³ñí¹ hi³ Dió³² cuen² Jmɨ́²chí³ joh¹ ñí¹con² tsú² ca³la³ hi³ tiá² tsɨ³² héih³² bíh¹.

35 Dió³² hnio³ Jon², hi³ jáun² má²ca³chá³ tsú² jo³cuo² Jon² la³jɨ́³² hi³ zia³².

36 Jáun² tsá² má²nio² cáun² tsɨ́³ ñí¹con² Jon² tsú² má²ná¹zian² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio² bíh¹; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² hnió³ tanh¹³ ta²¹ Jon² tsú² né³, tiá² lɨ́¹³ yáh³ zian² la³ jáun², quí¹ la³ má²míh²³ jáun² bíh¹ tsɨ́³ Dió³² ñí¹con² tsá² la³ hí³.

4

Jesús quionh³ tsá²mɨ³ tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ Samaria

1 Hi³ jáun² né³, jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñi³² Jesús hi³ tsá² *fariseos má²ca³náɨ³² hi³ tɨ³ má²juóun³² bíh¹ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² hí³ dí², jɨ³ hi³ tɨ³ jlánh¹ juóun³² tsáu² má²ca³zion³ dí² siáh³ jmáɨ² la³ cónh³ bí¹ Juan²,

2 (uá¹jinh¹ jun³juáh¹³ hnga² yáh³ Jesús jmɨ́¹ zion² jmáɨ² tsáu², quí¹ hmóu³² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² bíh¹ tsú²),

3 hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñi³² Jesús jáɨ¹³ nɨ́² né³, cua³han³ hué¹³ Judea hi³ ngah³ tɨ³ Galilea.

4 Jmɨ́¹ ngah²¹ jáun² tsú² ca³lɨ³ hniáuh³² tsa³nga¹ hué³² Samaria,

5 hi³ jáun² ca³chó³² tsú² cáun² juú² jmáɨ² Sicar hɨ́n¹³ tɨ³ Samaria, có³² hué³² ñí¹ ca³cuéh³ hla¹ Jacob Sé³² jon².

6 Ñí¹ jáun² jmɨ́¹ hó²¹ cáun² táu² ñí¹ jmɨ́¹ chí² tsáu² jmáɨ², hi³ jáun² né³ jmɨ́¹ téh²³ tsú² “Tá² jmáɨ² quioh²¹ hla¹ Jacob”. Jesús jmɨ́¹ má²cá²huóh³²

lɨ́n32 bíh1 hi3 hún1 juɨ32, hi3
jáun2 ca3cuá3 can32 ho3 tá2
jmáɨ2 jáun2. Má2ñí1tɨ21 la3
nio1 jñéi3 tɨ3 ca3hláu3 bíh1
jmɨ́1jáun2.
7 Jáun2 ja3 jan2 tsá2mɨ3 tsá2
Samaria hi3 chí13 jmáɨ2 ñí1
jáun2, hi3 jáun2 Jesús ca3záɨh3
tsá2mɨ3 hí3 la3 lá2:
—¿Tiá1 jmúh13 tiá3 hi3 chú32
cuéh1 cú1pih21 jmáɨ2 quián13?
8 Tsá2 haɨn21 hí3 tɨ3 con2
Jesús né3, má2já2taunh21 hi3
má2já2lia32 má32 tɨ3 já1 juú2.
9 Tɨ3la3 cun3ñí1 hi3 tsá2
*judíos tiá2 jmɨ́1 jmúh32 yáh3
ta21 lɨ3ua3 cáun2 hi3 cauh32
tsá2 Samaria, hi3 jáun2 lɨ́1
ca3ja3cáun2 bíh1 tsɨ́3 tsá2mɨ3
hí3, jáun2 ca3juáh3 la3 lá2:
—¿Lánh3 rón32 sa3 hnú2
yáh3 mɨh32 jmáɨ2 ñí1con2
jná13?, já2 tsá2 judío bíh1 hnú2,
hi3 jná13 né3 tsá2 Samaria
bíh1.
10 Jmɨ́1jáun2 ca3ngáɨ3 Jesús
la3 lá2:
—Sá1jmɨ́1 hi3 lɨ́2tsɨn2 bíh1
hnú2 la3 cun3 hi3 hnió3 Dió32
cué32, jɨ3 hi3 hin2 tsánh2
cuá1mɨ32 jmáɨ2 ñí1con2 nú2,
hi3 jáun2 hnú2 dá2 tɨ3 jmɨ́1
mɨ́h13 bíh1 jmáɨ2 ñí1con2 jná13,
hi3 jáun2 jná13 né3 jmɨ́1 cué13
ná1 jmáɨ2 hi3 cue32 pí3 hi3 lɨ́13
zian2 tsú2 cun3 jmɨ́1hi3nio2.
11 Jáun2 tsá2mɨ3 hí3 né3
ca3záɨh3 Jesús la3 lá2:
—Hnú2 Tɨ32, já2 hí1juáh3
tiá2 quiánh1 yáh3 hnú2 he3
cun3quionh3 chíh1 nú2 jmáɨ2,
hi3 ñí1 ñe1 lɨ́n21 bíh1 siáh3 hu21
jmáɨ2. Hi3 jáun2 né3, ¿lánh3
rón32 cánh13 hnú2 jmáɨ2 hi3
cue32 pí3 hi3 lɨ́13 zian2 tsú2 hi3
cuéh1 nú2 jná13?
12 ¿Hí1 jlánh1 bí1 quien2
hnú2 la3 cónh3 bíh1 hla1 Jacob
dí1hio3 ñú1deh3 jnoh1 tsá2 jmɨ́1
zian2 jmɨ́1tin2? Quí1 hí3 bíh1
ca3cué3 jnoh1 tá2 jmáɨ2 lá2;
jmáɨ2 ha21 tá2 jmáɨ2 lá2 bíh1
jmɨ́1 hɨ́nh23 tsú2 hnga2 la3
má2quionh3 jón2zɨ́h1 jón2cho1,
jɨ3 jáh3 joh1 tsú2 nɨ́2 siáh3.
13 Hi3 jáun2 jmɨ́1jáun2
ca3ngáɨ3 siáh3 Jesús hi3
ca3juáh3 la3 lá2:
—La3jɨ́n32 bíh1 tsá2 hɨ́nh3
jmáɨ2 lá2 lɨ3 quiéin2 siáh3 tsɨ́3;
14 tɨ3la3 tsá2 hɨ́nh3 jmáɨ2 hi3
cue1 jná13 má1ná1, jmɨ́1lɨ́h3
bíh1 tiú2uú2 chau21 jmáɨ1 hi3
lɨ3 quiéin2 siáh3 tsɨ́3. Quí1
cun3quionh3 jmáɨ2 hi3 cué13
jná13 dá2 lɨ́13 la3jmɨ́1 lɨ́3 hi3
chí1ñei32 bíh1 jmáɨ2 hñu3 tsɨ́3
tsú2 hi3 cué32 pí3 hi3 lɨ́13 zian2
tsú2 la3 cun3 jmɨ́1hi3nio2.
15 Jáun2 tsá2mɨ3 hí3 né3,
ca3juáh3 la3 lá2:
—Hnú2 Tɨ32, jmu3 hi3 chú32
cué1 jná13 jmáɨ2 jáun2 aɨh21,
hi3 jáun2 tiú2uú2 lɨ3 quiéin2
tsɨn32 jná13, hi3 sa3jun3 uá2 lɨ3
hniáuh32 já13 jná13 hi3 já1chí3
jmáɨ2 la3 tɨ3 lá2.
16 Jesús né3 ca3záɨh3 tsá2mɨ3
hí3:
—Cuánh2, cuá2tiéh3
ñí2cuonh2, hi3 jáun2 ña32
quiúnh1 tsú2 ñí1 lá2 má1lɨ32
jáun2.
17 Jáun2 tsá2mɨ3 hí3 né3
ca3ngáɨ3:

—Tiá² ñí²uó³² nia²¹ zian² yáh³.
Hi³ jáun² Jesús né³ ca³juáh³:
—Tson² bíh¹ la³ juánh³ hnú² ní², hi³ tiá² ñí²cuonh² nú² zian²;
18 quí¹ hñá³ yáh³ ñí²cuonh² hnú² má²ca³lɨ³ zian², tɨ³la³ tsá² ñíh³ nú² quiúnh¹ ta³né³² né³, jun³juáh¹³ ñí²cuonh² yáh³ nú² hí³. Jáun² né³, jú¹ tson² cu³tí¹³ bíh¹ la³ cun³ hi³ má²lí²juah²¹ hnú² ní².
19 Jmí¹ ca³náɨ³² jáun² tsá²mɨ³ hí³ jáɨ¹³ ní² né³, ca³juáh³ la³ lá²:
—Hnú² Tɨ³², má²ca³lɨ³tsɨn² jná¹³ hi³ hnú² bíh¹ lín³ jan² *tɨ³² jë¹ Dió³².
20 Né³² né³, dí¹hio³ ñú¹deh³ jnoh¹ tsá² hín¹³ jnoh¹ hué³² Samaria lá² ca³ma³tsú² ma³jónh³² Dió³² tsɨ³ máh³ lá² jmí¹tin²; tɨ³la³ hnoh² né³ tsá² judíos juáh³ náh² hi³ jmáh³la³ já¹ juú² Jerusalén bí¹ néh¹ lí¹³ ma³tsu³ ma³jónh³² tsú² Dió³².
21 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³ siáh³ la³ lá²:
—Hnú² tsá²mɨ³, tionh² ta²¹ jáɨ¹³ lá²: Hi³ má²chau²¹ bíh¹ jmáɨ¹ hi³ tiú²uú² lɨ³ hniáuh³² yáh³ hi³ ñá¹táunh¹ náh² tsɨ³ máh³ ní², ho³ hi³ cuá¹táunh¹ náh² já¹ juú² Jerusalén hi³ cuá¹ma³tsú¹ ma³jonh²¹ náh² Dió³² Jméi² dí².
22 Hnoh², tsá² hín¹³ tɨ³ hué³² Samaria lá², hí¹juáh³ tiá² re² cuóun³² yáh³ náh² Dió³² Tsá² ma³tsú¹ ma³jonh²¹ náh²; tɨ³la³ jnoh¹ má¹ná¹, re² bíh¹ cuóun³² jnoh¹ Dió³² Tsá² ma³tsú¹ ma³jonh²¹ jnoh¹, quí¹ ja¹ quioh²¹ tsá² judíos bíh¹ cua³han³ Tsá² liáu³².
23 Quí¹ má²ja³quián³ bíh¹ chau²¹ jmáɨ¹, hi³ ti³tsóh³dí¹ ta³né³² má²cá²chó³² jmáɨ¹ jáun², la³ cun³ jmáɨ¹ hi³ jɨ³lɨn² tsá² cu³tí³ má²tsú² má²jónh³² Dió³² má²lí¹³ ma³tsu³ ma³jónh³² tsú² Jméi² dí² cáun² hi³ hú¹tá¹ tson² cu³tí³ cun³quionh³ hi³ ma³hau³ Jmí²chí³ Chun¹; quí¹ tsá² la³ hí³ bí¹ ti³tsóh³ hnah² Jméi² dí² hi³ lí¹³ ma³tsu³ ma³jáuh³².
24 Dió³² bíh¹ jan² Tsá² lín³ Jmí²chí³; hi³ jáun² tsá² má²tsú² má²jáuh³² né³, hniáuh³² bíh¹ hi³ ma³tsu³ ma³jónh³² tsú² Dió³² cáun² hi³ hú¹tá¹ tson² cu³tí³, cun³quionh³ hi³ ma³hau³ Jmí²chí³ Chun¹.
25 Jáun² tsá²mɨ³ hí³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:
—Né¹ jnoh¹ hi³ já³² jan² Tsá² zen³ Dió³², Tsá² téh³ tsú² Cristo; hi³ jáun² Tsá² hí³ lí¹³ ma³ta² re² tɨn² la³jí³² ñí¹con² jnoh¹ ní¹ má¹cuán².
26 Jmí¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:
—Jná¹³ bíh¹ la³², Tsá² má²dí¹hléh²³ ná¹ ñí¹con² hnú².
27 Tá¹la³ jáun² né³, cua³tanh²¹ bíh¹ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú², hi³ jáun² lí¹ ca³ta³ná¹jɨe³² bíh¹ tsú² jmí¹ ca³jɨe³ hi³ cuá¹liéinh³² Jesús tsá²mɨ³ hí³. Tɨ³la³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² ca³tia³ tsí³ hi³ ngáɨh³² tsá²mɨ³ hí³ ní¹juáh³ he³ dá² hnió³, sa³jun³ ca³chá³

tsú² siáh³ tiá³ tsɨ́³ hi³ ngáɨh³² Jesús: “¿He³ dá² ná¹juónh³² hnú² quiúnh¹ tsá²mɨ³ nɨ́²?”

28 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³zíh³ tsá²mɨ³ hí³ tsú¹liáh² quioh²¹, hi³ ngah³ tɨ³ já¹ juú², hi³ ca³ñí¹zeh¹ tsáu² la³ lá²:

29 —Ñá²táunh¹ náh², ñá²jɨen¹ náh² jan² tsá²ñuh² Tsá² má²lɨ́²zéɨ³² jná¹³ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ má²cá²jmú³² ná¹. Tiá² hin² ñi³² hí¹ Tsá² lɨ́n³ Cristo Tsá² ó³².

30 Jmɨ́¹jáun² ca³huén² tsá² juú² jáun², hi³ ja³taunh²¹ hi³ ca³ñí¹jɨen¹³ Jesús.

31 Tá¹la³ jáun² né³, tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Jesús jein³² má³², hi³ juáh³ la³ lá²:

—Tɨ³², quɨéɨh³ ca³lá² má³² quiú¹³.

32 Tɨ³la³ Jesús má¹ná¹, ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—Zia³² bíh¹ cáun² má³² hi³ lɨ́¹³ cuh²¹ jná¹³, cáun² hi³ tiá² cuɨn² hnoh².

33 Jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² ca³ma³liáu³² hi³ ngaɨh³² raɨnh²¹ tsá²ján² tsá²ján² hi³ juáh³ la³ lá²:

—¿Hí¹ zian² tsá² má²cuá²can³² má³² hi³ cuh³ tsú² juáh¹³?

34 Tɨ³la³ Jesús ca³juáh³ la³ lá²:

—Má³² quion²¹ jná¹³ lɨ́³ la³ lá²: hi³ jmu¹ ná¹ la³ cun³ hi³ hnió³ Tsá² ca³ze³ bíh¹, jɨ³ hi³ má¹hián¹³ jná¹³ siáh³ ta²¹ quioh²¹ tsú².

35 Hnoh² dá² juáh³ náh² la³ lá²: “Cónh³í¹ quiún³ zíh² máh³ hniáuh³² hi³ ló³² la³ cun³ hi³ jná¹”; tɨ³la³ jná¹³ né³ juanh³²: Sá¹nɨ́² jéinh¹ dú¹ náh² máh¹ tɨ³ la³ ó³² neh²¹, ta³né³² bíh¹ má²ca³láu², jáun² má²lɨ́¹³ bíh¹ caun¹³ tsú².

36 Tsá² jmu² ta²¹ hi³ caun² hi³ ca³láu² jáun² né³ he² hmah²¹ quioh²¹, hi³ máɨ³ hi³ caun² tsú² jáun² né³ tsá²toh³ ñí¹ lɨ́¹³ zian² tsú² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio², hi³ jáun² tsá² jñi³² máɨ³ lɨ³ hiún² tsɨ́³ cu³lɨ²¹ la³ má²quionh³ tsá² jieih³².

37 Quí¹ jú¹ tson² bíh¹ la³ cun³ hi³ juáh²³ tsú² jáun²: “Tsá² siánh³ bíh¹ jñi³², hi³ tsá² siánh³ bí¹ caun²”.

38 Jná¹³ má²lɨ́²zéɨ³² hnoh² hi³ cuá¹quiaun² náh² cáun² hi³ tiá² huá² ta²¹ lɨ́²quián h² náh²; la³ nɨ́² bíh¹ lɨ́³, hi³ tsá² siánh³ bí¹ ca³jmú³ ta²¹, hi³ jáun² hnoh² né³ cáun² má²tonh²¹ náh² hná¹ ta²¹ hi³ má²he² hná¹ quioh²¹ tsá² hí³ bíh¹.

39 Juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsá² juú² zian² hué³² Samaria jáun² ca³tanh² ta²¹ Jesús cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ ca³ma³tson² tsá²mɨ³ hí³ jë¹ jmɨ́¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²: “Má²lɨ́²zéɨ³² jná¹³ tsú² la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ má²cá²jmú³² jná¹³”.

40 Hi³ jáun² jmɨ́¹ cuá¹taunh²¹ jáun² tsá² hɨ́n¹³ hí³ tɨ³ Samaria ñí¹ cuá¹tón²¹ jáun² Jesús né³, jlánh¹ ca³hiu³ ca³mɨ́³ dí² hi³ cuá³² tsú² juú²co¹ dí². Jáun² Jesús né³ ca³cuá³ tun³ jmáɨ¹ já¹ juú² jáun²,

41 hi³ jáun² tɨ³ lɨ³mí¹ juóun³² tsáu² ca³chá³ bíh¹ cáun² tsɨ́³ jmɨ́¹ ca³náɨ³² jáun² jáɨ¹³ hi³ hleh³² hnga² Jesús.

42 Hi³ jáun² tsá² hí³ né³

ca³záɨh³ tsá²mɨ³ hí³ la³ lá²:
—Jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³hliá² lí²juah²¹ hnú² la³ jáun² yáh³ má²táunh²³ jnoh¹ ta²¹ ta³né³², quí¹ ja³bí¹ hmóu³² yáh³ jnoh¹ má²lí²náɨ¹³ la³ cun³ hi³ má²lí²juáh³ tsú², jɨ³ hi³ má²né¹ jnoh¹ siáh³ hi³ cu³tí³ bíh¹ Tsá² ní² lín³ Tsá² lión³² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³.

Jesús jmah²³ jon² jan² tsá²cuú² tsá²ta³ re²¹

43 Jmí¹ la³ má²jau³ jáun² né³ cua³han³ siáh³ Jesús hué³² Samaria jáun², hi³ ngah³ siáh³ tɨ³ hué¹³ Galilea.
44 Quí¹ hnga² Jesús ca³juáh³ hi³ jan² tɨ³² jë¹ Dió³² tiá² hin² quiú² jéɨ²³ yáh³ juú²co¹.
45 Hi³ jáun² jmí¹ cá¹chánh²¹ dí² hué¹³ Galilea né³, ca³he³ bíh¹ tsá² hí³ re², quí¹ ja³bí¹ jmí¹ má²ñí¹táunh¹ yáh³ tsá² hí³ *Jmí¹hí́en¹ tɨ³ já¹ juú² Jerusalén, hi³ jáun² jmí¹ má²ca³jíe³ bíh¹ tsú² la³jí³² hi³ ca³jmú³ Jesús tá¹la³ jmáɨ¹ jáun².
46 Jáun² jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³ ngah³ Jesús já¹ juú² Caná hín¹³ tɨ³ Galilea, ñí¹ ca³jmú³ tsú² jmí¹tin² hi³ jmí² jma³ lan³ mu² ráu³ mɨ³ uóun²jɨeh¹³. Hi³ já¹ juú² Capernaum né³, jmí¹ zian² jan² tsá²cuú² tsá²ta³ re²¹; tsá² hí³ jmí¹ tsáun¹ jan² jon².
47 Jáun² jmí¹ ca³lɨ³ ñi³² tsá² hí³ hi³ má²cuanh³² siáh³ Jesús hué¹³ Galilea hi³ jmí¹ hún¹ tɨ³ Judea, jmí¹jáun² ngau³ dí² hi³ ca³ñí¹jɨen¹³ dí² tsú², hi³ ca³ñí¹hiú² ñí¹mí² dí² hi³ tsó³² Jesús hñú¹³ dí² hi³ tsa³jmah¹ jon² dí² tsá² jmí¹ má²ñí¹jún³ cu³tí³.
48 Hi³ jáun² Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:
—Jun³ tsá² zia³² hi³ táunh¹³ ta²¹ yáh³ hnoh² ní¹juáh³ hi³ tiá² jɨeh²¹ náh² li²¹ jɨ³ hua³jueh³² ní² siáh³.
49 Jáun² tsá² joh¹ re²¹ né³ ca³juáh³:
—Hnú² Tɨ³², ña³² tiá³ tia³juɨ³² ñeh² bíh¹ hi³ jún³ jón³² jná¹³.
50 Jmí¹jáun² né³, ca³juáh³ Jesús la³ lá²:
—Cuánh² hñuh³², zian² bíh¹ jónh³² hnú² re² tɨn².
Jáun² tsá²ñuh² hí³ né³ ca³taunh³ ta²¹ la³ cun³ hi³ má²lí²juáh³ jáun² Jesús, hi³ jáun² ngah³ hñú¹³.
51 Hú¹ juɨ³² jáun² né³, ca³jenh² tsú² *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹, tsá² ca³huén² hí³ hi³ tsa³can³² jáɨ¹³ hi³ zian² bíh¹ jon² tsú² re² tɨn².
52 Hi³ jáun² tsá²ñuh² hí³ ca³ngáɨ³ hi³ hín² la³nió¹ lan³ jon², jáun² tsá² joh¹ tsú² hí³ né³ ca³juáh³:
—Jmí¹ la³nió¹ quiau³ tɨ³ ca³hláu³ cháu³ bíh¹ ca³quin³ hi³ jmí¹ chéin³ tsú².
53 Jáun² jmí¹jáun² ca³lɨ³tsɨn² tsá²ñuh² hí³ hi³ ti³tsóh³dí¹ jmí¹jáun² bíh¹ ca³juáh³ Jesús la³ lá²: “Zian² bíh¹ jónh³² hnú² re² tɨn²”; hi³ jáun² jmí¹jáun² né³ ca³tanh² tsá² hí³ ta²¹ Jesús

la³ má²quionh³ la³jɨ́n³² tsá² hñú¹³.

54 Hi³ nɨ́² bíh¹ ñí¹ má²tun³ li²¹ hi³ lɨ́³ hua³jueh³² hi³ ca³jmú³ Jesús hué¹³ Galilea jmɨ́¹ cuanh²¹ hi³ ñéi¹ jáun² tɨ³ hué¹³ Judea.

5

Jesús jmah²³ jan² tsá² hma² tɨ³ Betzata

1 Jmɨ́¹ lɨ́¹cáɨn² jáun² né³ ca³jmú³ tsá² *judíos cáun² jmáɨ¹ quioh²¹, hi³ jáun² Jesús ñéi¹ tɨ³ Jerusalén.

2 Já¹ juú² jáun² né³, ñí¹ má²janh² ho³hñú¹³ ñí¹ téh²³ tsú² “Ho³hñú¹³ quioh²¹ *Já¹ziáh²”, ñí¹ jáun² jmɨ́¹ nio¹ cáun² jmɨ́²táu² hi³ téh²³ tsú² Betzata cun³quionh³ jú¹jma² *hebreo; ñí¹ jáun² jmɨ́¹ zia³² hñá³ ñí¹ lɨ́³ ñí¹hñú³.

3 Juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsá² tsáun¹ jmɨ́¹ tionh¹ hué³² ñí¹ jáun², la³ cun³: tsá² ten³, tsá² hliánh², jɨ³ tsá² hma² nɨ́² siáh³, [hi³ jmɨ́¹ ná¹jan³² tá¹la³ juá³ jmáɨ² jáun².

4 Quí¹ ma³ cónh³ la³ jáun² bíh¹ jmɨ́¹ ja³² jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ ja³jua³² jmáɨ², hi³ jáun² nɨ́¹ má¹lɨ³² jáun² bíh¹ lɨ³ua³ jan² tsá² hí³ la³ñí¹ chu³ jmáɨ² lɨ́¹³ lan¹³ ca³tɨ²¹ lɨ³ua³ cáun² mɨ́¹uɨ́³ hi³ zian² tsú².]

5 Ñí¹ jáun² jmɨ́¹ rón²¹ jan² tsá²ñuh² tsá² má²tí³ quiú³quia³jña³ mii² hi³ tsáun¹.

6 Jáun² Jesús ca³jɨen³² tsá² hí³ hi³ rón³² ñí¹ jáun², hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³lɨ³tsɨn² dí² hi³ má²ngau³² mii² bíh¹ la³ tsáun¹ tsú², hi³ jáun² ca³ngáɨh³ dí² la³ lá²:

—¿Hnáuh¹ hnú² lan¹³?

7 Jáun² tsá² tsáun¹ hí³ né³ ca³juáh³:

—Hnú² Tɨ³², tiá² hin² zian² yáh³ hi³ taunh¹³ jná¹³ hñu³ jmɨ́²táu² nɨ́² nɨ́¹juáh³ nɨ́¹ má¹ca³juá³ jmáɨ². Quí¹ ma³ quin³² la³ ma³ cu³ jéin³² hi³ má²ca³lɨ³hnó³² jná¹³ hu²¹ chu³ jmáɨ², tsá² siánh³ bíh¹ tín² lɨ́²jan²¹ hi³ hí²³ la³ñí¹.

8 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Jesús ñí¹con² tsá² hí³:

—Náu², ziáuh¹ jmu² quián¹³, ngɨ́¹.

9 Hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³lan³ tsá²ñuh² hí³, hi³ jáun² ca³caun² jmu² quioh²¹ hi³ ca³ma³liáu³² ngɨ́³². Tɨ³la³ *jmáɨ¹ hi³ tionh² tsú² tie³ bíh¹ jmáɨ¹ jáun²;

10 hi³ jáun² tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ ca³záɨh³ tsá² má²laɨn³² hí³ la³ lá²:

—Hóh³², já² jmáɨ¹ nio² tie³ bíh¹ né³², cun³ tiá² ca³tɨn¹ bíh¹ hnú² hi³ ñí¹quiánh¹ jmu² quián¹³.

11 Jáun² tsá²ñuh² hí³ né³ ca³ngáɨ³, hi³ ca³juáh³:

—Tsá² lɨ́²jmú³ hi³ lan³ bíh¹ jná¹³ lɨ́²juáh³: “Quiaun² jmu² quián¹³, ngɨ́¹”.

12 Hi³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³ngáɨh³ tsá² má²laɨn³² hí³ la³ lá²:

—¿Hin² tsánh² tsá² hí³ hi³ lɨ́²zéi³² hnú²: “Quiaun² jmu² quián¹³, ngɨ́¹”?

13 Tɨ3la3 tsá2 má2laɨn32 hí3
né3, tiá2 jmɨ́1 ñi32 yáh3 hin2
dá2 tsánh2 lɨ́2jmú3 hi3 lan3 dí2,
quí1 ca3quiónh32 bíh1 Jesús ja1
tsá2 juóun32 lɨ́n32 jmɨ́1 tionh1
hí3 có32 jmɨ́2táu2 jáun2.
14 Jmɨ́1 lɨ́1cáɨn2 pih21 jáun2
né3, ca3jenh2 siáh3 Jesús
tsá2ñuh2 hí3 hñu3 cuáh32
chín1, hi3 jáun2 ca3záɨh3 dí2 la3
lá2:
—Sá1nɨ́2 jɨe3, né32 má2láɨn1
nú2; hi3 jáun2 né3, ha3
lɨ́2uú2 jmú2 tso3, quí1 nɨ́2 lɨ́1
cá1quiúnh21 nú2 cáun2 hi3 tɨ3
jlánh1 bíh1 huáh2 tsɨ́3 la3 cónh3
bíh1 hi3 jmɨ́1 zian2 nú2.
15 Jáun2 tsá2 hí3 né3 ngah3
jmɨ́1 lɨ21 jáun2, hi3 ca3ñí1zeh1
tsá2 judíos tsá2 ná1ñí1 hi3
Jesús bíh1 la3 ca3jmú3 hi3 lan3
dí2.
16 Cun3ñí1 hi3 má2lɨ́2jmú3
jáun2 hua3jueh32 jmáɨ1 nio2
tie3 bíh1 Jesús, hi3 jáun2
má2hnauh2 tsá2 judíos hí3
quioh21 tsú2 hi3 ma3tsau13.
17 Tɨ3la3 Jesús né3 ca3záɨh3
tsá2 hí3 la3 lá2:
—La3 má2jmu2 jáun2 bíh1
Ñuh32 jná13 ta21, hi3 jáun2
ja3bí1 jná13 siáh3 jmu2 ta21.
18 Hi3 jáun2 né3, tɨ3 lɨ3mí1
ca3lɨ3hnió3 bíh1 tsá2 judíos
tsá2 ná1ñí1 hi3 jngah3, quí1
jun3juáh13 cun3 jmáh3la3 hi3
tiá2 jmɨ́1 má2tí32 tsú2 liei21 hi3
ca3tɨ21 jmáɨ1 nio2 tie3 yáh3,
quí1 jɨ3 hi3hliá2 jmɨ́1 jmu2 dí2
jáun2 cá2ren2 quionh3 Dió32
bíh1, hi3hliá2 jmɨ́1 juáh23 dí2
jáun2 hi3 hnga2 Dió32 lɨ́n3
Jméi2 dí2.

Jáɨ13 hi3 ho2 Jon2 Dió32

19 Hi3 jáun2 Jesús né3
ca3záɨh3 tsá2 hí3 la3 lá2:
—Jú1 tson2 cu3tí3 bíh1 hi3
juah32 jná13 lá2 ñí1con2 hnoh2,
hi3 hí1 cáun2 yáh3 tiá2 hi3 lɨ́13
jmu3 Jon2 Dió32 la3 cun3 hi3
lɨ́1 cháunh23 chí1 hnga2; ñí1
jɨ́21la3 ti3 jmu2 tsú2 la3 cun3 hi3
jɨe23 hi3 jmu2 Jméi2 bíh1. Quí1
la3jɨ́32 la3 cun3 hi3 jmu2 Jméi2
tsú2, la3 jáun2 bíh1 jmu2 tsú2
siáh3 hnga2.
20 Quí1 hnio3 bíh1 Dió32
Jon2, hi3 jáun2 hɨeh32 dí2 ca3la3
jɨ32 hi3 jmu2 dí2 hnga2; hi3
né3bí1 hɨ́eh21 dí2 siáh3 ta21 hi3
tɨ3 jlánh1 bíh1 cáu2 jueh32, hi3
ca3la3 hi3 lɨ́1 tsa3cáun2 lɨ́n32
bíh1 honh2 hnoh2 lɨ́13.
21 Quí1 hí1 la3 tɨ3 tɨn2 yáh3
tsú2 jmu3 siáh3 hi3 jenh13
tsá2 má2cá2tsan3 nɨ́1juáh3 lɨ3ua3
jan2 tsá2 hnió3 tsú2 hi3 zian2
siáh3, la3jmɨ́1 tɨn2 jáun2 Jméi2
tsú2.
22 Quí1 jun3juáh13 Dió32
Jméi2 yáh3 tsú2 rá2tsɨ32 héih32
ñí1con2 tsáu2, quí1 tɨ3la3 jo3cuo2
Jon2 bíh1 Dió32 má2ca3chá3
ta21 jáun2,
23 hi3 jáun2 la3jɨ́n32 tsáu2 lɨ́13
ma3quien2 Jon2 Dió32 la3jmɨ́1
má2quien2 tsú2 hnga2 Dió32
Tsá2 lɨ́n3 Jméi2. Jáun2 nɨ́1juáh3
tsá2 tiá2 má2quien2 Jon2 Dió32,
hi3 jáun2 sa3jun3 má2quien2
yáh3 tsá2 la3 hí3 Dió32 Tsá2
ca3zen3 Tsá2 hí3.
24 ”Jú1 tson2 bíh1 juo3 jná13
hnoh2: Lɨ3ua3 jan2 tsá2 náɨ32
re2 jáɨ13 hi3 juah32 jná13, hi3
tanh2 tsú2 siáh3 ta21 Tsá2

ca³ze³ jná¹³, tsá² la³ hí³ bíh¹
lɨ¹³ zian² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio²;
hi³ jáun² tiá² héih³² tá¹tsɨn¹
yáh³ tsú², quí¹ má²ca³nga²
bíh¹ tsú² ñí¹ jmɨ́¹ lɨ¹³ jún³, hi³
jáun² hú¹tá¹ má²zian² bíh¹ tsú²
hi³ hmaɨ²¹.
25 Juo³ jná¹³ siáh³ hnoh² jú¹
tson² lá², hi³ má²ja³quián³ bíh¹
chau²¹ jmáɨ¹, hi³ ti³tsóh³dí¹
ta³né³² má²cá²chó³² jmáɨ¹
jáun², hi³ tsá² ná¹jún¹ ne³ hi³
hléh³² Jon² Dió³²; hi³ jáun²
tsá² ne³ né³, lɨ¹³ zian².
26 Quí¹ la³jmɨ́¹ quian³² Dió³²
Tsá² lɨ́n³ Jméi² pí³ hi³ jmu²
hi³ lɨ¹³ zian² tsáu², ja³bí¹ la³
jáun² ca³cuéh³ tsú² Jon² jáɨ¹³
hi³ quian³² siáh³ pí³ hi³ jmu³
hi³ lɨ¹³ zian² tsáu²;
27 hi³ jáun² má²ca³cuéh³
dí² siáh³ jáɨ¹³ hi³ ra³tsɨ³²
héih³² ñí¹con² tsáu², quí¹
cun³ñí¹ hi³ hí³ bíh¹ lɨ́n³ Jon²
tsá²mɨ³cuóun².
28 Ha³ lɨ́² cuɨ́¹ cha³cáun²
honh² náh² hi³hliá² má²lɨ́²juáh³²
jná¹³ la³ nɨ́², quí¹ chau²¹ bíh¹
jmáɨ¹ hi³ la³jɨ́n³² tsá² ná¹jún¹
ne³ hi³ hléh³² tsú²,
29 hi³ jáun² tsá² hí³ né³,
huén³² tá²hón³² quioh²¹.
Lɨ³ua³ jan² tsá² ca³jmú³ hi³
chu²¹ né³, jenh¹³ hi³ lɨ́¹³ zian²
cun³ jmɨ́¹hi³nio²; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³
tsá² ca³jmú³ hi³ hlah³ má¹ná¹,
jenh¹³ hi³ tá¹tsɨn¹ héih³² hlah³
bíh¹.

Lɨ́² lɨn¹ bíh¹ hi³ tson² ho²
Jesús jáɨ¹³

30 ”Tiá² lɨ¹³ yáh³ jmu¹ jná¹³
hí¹ cáun² hi³ cháunh²³ chin³²
huen². Jná¹³ dá² rá²tsɨ³² ná¹
héih³² la³ cun³ lɨ́³ héih³² hi³
ja³² ñí¹con² bíh¹ ná¹; hi³ la³
cun³ ca³tɨ²¹ bíh¹ siáh³ rá²tsɨ³²
jná¹³ héih³², quí¹ tiá² jmu²
yáh³ jná¹³ la³ cun³ hi³ hnó³²
huen², tɨ³la³ jná¹³ dá² jmu²
la³ cun³ hi³ hnió³ [Ñuh³² ná¹]
Tsá² ca³ze³ bíh¹.
31 Sá¹jmɨ́¹ hi³ jɨ́³²la³ huen²
bíh¹ jná¹³ no² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹
ná¹ huen², hi³ jáun² tiá² lin¹
ñí¹ quien² yáh³ la³ cun³ hi³
juah³² jná¹³ jáun²;
32 tɨ³la³ zian² bíh¹ jan² tsá²
siánh³ hi³ lɨ́n³ tsá² nau³² jáɨ¹³
hi³ ca³tɨn¹ jná¹³, hi³ jná¹³ ño¹
hi³ quien² bíh¹ la³ cun³ hi³
juáh³ tsá² hí³ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³.
33 Hnoh² dá² ca³zen² náh²
tsá² ca³ñí¹ngah¹ Juan² tsá²
zion² hí³ tsáu² jmáɨ² nɨ́¹juáh³
hin² tsánh² dí², hi³ la³jɨ́³² la³
cun³ hi³ ca³ngáɨ³ hí³ né³, jú¹
tson² bíh¹ jaun³².
34 Tɨ³la³ uá¹ jáun² la³ jáun²
jú¹ tson² hi³ jáun², tiá²
jmu² yáh³ jná¹³ hi³ juáh¹³
hi³ quien² lɨ́n³² jú¹ tson²
hi³ hleh³² tsá²mɨ³cuóun² hi³
ca³tɨn¹ jná¹³; jɨ́³²la³ ti³ juanh³²
jná¹³ jáɨ¹³ nɨ́² hi³ jáun² lɨ¹³
liáun³ hnoh² bíh¹.
35 Juan² hí³ dá² jmɨ́¹
lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² sɨ́² hi³
jmɨ́¹ taɨ³² joh¹ quioh²¹, hi³
jáun² hnoh² né³ ca³lɨ́n¹³ hi³
má¹hiúnh¹³ cu³tiá³ honh² hi³
ca³tɨ²¹ joh¹ hi³ jmɨ́¹ quian³²
tsú² jáun².
36 Tɨ³la³ zia³² bíh¹ cónh³í¹
cáun² li²¹ hi³ hɨe³² jú¹ tson²
hi³ ca³tɨn¹ jná¹³, hi³ jlánh¹
bíh¹ quien² la³ cónh³ bí¹ hi³
ca³juáh³ jáun² Juan². Quí¹

cun³quionh³ la³jɨ́³² ta²¹ hi³
jmu² bíh¹ jná¹³, la³ cun³ ta²¹
hi³ ca³cué³ Ñuh³² jná¹³ hi³
jmu¹, má²lɨ́²lin¹ hi³ tson² bíh¹
ca³ze³ jná¹³ Ñuh³².
37 Ja³bí¹ hnga² Ñuh³² jná¹³
Tsá² ca³ze³ hí³ má²ca³cué³
siáh³ jú¹ tson² hi³ ca³tɨn¹
jná¹³, uá¹jinh¹ hí¹ cónh³
tiá² má²ca³niéih² hnoh² ho³
tsú² hi³ hleh³², hi³ sa³jun³
má²ca³jɨen¹ náh² tsú² siáh³.
38 Cun³ tiá² má²cá²hɨ́enh³²
bíh¹ jú¹ chú³² quioh²¹ tsú²
hñu³ honh² hnoh², quí¹
cun³ñí¹ hi³ tiá² tanh²³ yáh³
hnoh² ta²¹ Tsá² ca³zen³ tsú²
hí³.
39 Jlánh¹ re² ná¹quí²
ná¹hɨh³² hnoh² Sí² quioh²¹
Dió³² ca³la³ huán¹ táɨ³² cu³tí³,
quí¹ hi³ hen² honh² náh² hi³
ñí¹ jáun² lɨ́¹³ chanh¹ náh² he³
lánh³ rón³² lɨ́¹³ zian² náh²
la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio²; tɨ³la³
ti³tsóh³dí¹ ñí¹ Sí² jáun² yáh³
rá¹hleh³² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³,
40 hi³ má¹lɨ³² jáun² né³,
sa³ tiá² hnáuh² bí¹ náh² hi³
ñá¹táunh¹ ñí¹con² jná¹³, hi³
jáun² jmɨ́¹ lɨ́¹³ zian² náh² la³
cun³ jmɨ́¹hi³nio².
41 ”Ha³ tiá² hniá¹ yáh³ jná¹³
hi³ tsáu² ma³quien² ná¹,
42 quí¹ tɨ³la³ cuóu³² bíh¹
jná¹³ hnoh², hi³ ño¹ jná¹³ siáh³
hi³ jun³ tsá² hno³ Dió³² yáh³
hnoh².
43 Jná¹³ dá² cuan³ ná¹ cha¹³
Ñuh³², tɨ³la³ hnoh² né³, tiá²
he²³ yáh³ hnoh² jná¹³; tɨ³la³
né³² né³, nɨ́¹juáh³ cuan³ jan²
tsáu² hi³ ca³tɨn¹ hnga², né³²
cánh³ bíh¹ hen¹³ náh² tsá² la³
hí³.
44 Nɨ́¹juáh³ cá² ñí¹ ná¹hen²
honh² náh² hi³ má¹quien¹³
náh² tsá²ján² tsá²ján² bíh¹, hi³
nɨ́¹juáh³ tiá² la³ hnáuh²³ yáh³
náh² he³ lánh³ rón³² jmɨ́¹ lɨ́¹³
ma³quien² Dió³² hnoh², ¿lánh³
bíh¹ rón³² lɨ́¹³ táunh¹³ hnoh²
ta²¹?
45 Ha³ lɨ́² lɨ́¹ cuɨ́¹ lɨ́n¹³ náh²
hi³ jná¹³ ñí¹chá³ tsáuh³ náh²
ñí¹con² Ñuh³²; quí¹ hnga² bíh¹
hla¹ Moisés tsá² ca³héih³ náh²
hí³ honh² ñí¹con² tɨ³ tsa³hna³
hnoh².
46 Quí¹ sá¹jmɨ́¹ hi³ táunh²³
hnoh² ta²¹ la³ cun³ jáɨ¹³ hi³
ca³juáh³ jáun² hla¹ Moisés
dúh¹, hi³ jáun² ja³bí¹ jmɨ́¹
taunh¹³ bíh¹ náh² uá²jaɨ³² ta²¹
jná¹³, quí¹ hí³ bíh¹ ca³hléh³ hi³
ca³tɨn¹ jná¹³.
47 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ hí¹juáh³ jë¹
tsá² hí³ yáh³ tiá² ta²¹ táunh²³
hnoh², hi³ jáun² né³, tiá¹³
bíh¹ tiá³ táunh¹³ hnoh² ta²¹ la³
cun³ hi³ juah³² jná¹³.

6

Jesús cue³² hi³ cuh³ hñá³ mei²¹ tsáu²
(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17)

1 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ngau³
siáh³ Jesús tɨ³ jo²¹ jmáɨ²² lɨ́¹
ná¹ho³ hi³ téh²³ tsú² jáun²
Galilea, hi³ ja³bí¹ téh²³ tsú²
siáh³ Tiberias.
2 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun²
ja³taunh²¹ juóun³² lɨ́n³² tsáu²
cu³chin¹ cu³hna²¹ Jesús,
quí¹hliá² má²ca³jɨ́e³ tsú²
hua³jueh³² hi³ jmu² dí², hi³
jmah²³ dí² tsá² tsáun¹.

3 Jáun² jmɨ́¹jáun² ca³ñí¹uu³² Jesús cáun² máh³, hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³cuá³ quionh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con².
4 Má²janh² bíh¹ má²he² jmáɨ¹ hi³ tɨ²¹ *Jmɨ́¹hɨ́en¹ jmɨ́¹jáun², jmáɨ¹ hi³ jmu² jáun² tsá² *judíos.
5 Hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ Jesús hi³ juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu² hí¹ja³táunh¹ chí¹cáɨn² cu³hna²¹ dí², jáun² ca³záɨh³ dí² Pí²liéi¹ la³ lá²:
—¿Ha³ jinh¹ lɨ́¹³ lá¹³ dí² má³² hi³ cuh³ la³jɨ́n³² tsá² nɨ́² juáh¹³?
6 La³ nɨ́² ca³juáh³ tsú² quí¹ cun³ñí¹ hi³hliá² hnió³ dí² hi³ ca³ hi³ lan³ Pí²liéi¹ bíh¹, quí¹ jmɨ́¹ má²ñi³² bíh¹ Jesús hnga² he³ lánh³ jmu³.
7 Hi³ jáun² Pí²liéi¹ né³ ca³ngáɨ³ la³ lá²:
—Hí¹juáh³ tun³ nio² hñá³láu³ héih³² quɨe³ *cú¹tiáu² yáh³ tiá² laɨn²¹ hi³ lá¹³ dí² *hí³ cuú²miih²¹ hi³ cuh³ la³jɨ́n³² tsá² nɨ́², uá¹ cun³ hi³ jmɨ́¹ cuh³ tsú² ma³pih²¹.
8 Jáun² Tre²¹ raɨnh²¹ Sí¹mu²¹ Pé¹ né³, jan² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú², ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:
9 —Lá² zenh² jan² ñú²míh¹ hi³ dí¹quian³² hñá³ hí³ cuú²miih²¹ cebada, la³ má²quionh³ gon³ hma²¹. Tɨ³la³ ¿he³ dá² rón³² hi³ nɨ́² hi³ ca³tɨn¹ juóun³² lɨ́n³² tsá² tionh² lá²?
10 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² né³ ca³juáh³ Jesús la³ lá²:
—Zéih³ ca³la³ jɨ́n³² tsá² nɨ́² hi³ cuɨ́¹ tiánh² hué³².
Ñí¹ jáun² jmɨ́¹ tsɨ²¹ hliáun³ mí¹ñéi², hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³tiánh³ cun³ hñá³ mei²¹ jmáh³la³ tsá²ñuh².
11 Jmɨ́¹jáun² ca³zanh³ Jesús hí³ cuú²miih²¹ jáun², hi³ jáun² ca³cuéh³ dí² tiá¹hmah¹ Dió³²; jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ [ca³cuéh³ dí² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², jáun² tsá² hí³] ca³tsóh³ ñí¹con² ca³la³ jɨ́n³² tsá² má²tionh² hí³. Ja³bí¹ la³ jáun² siáh³ ca³cuéh³ tsú² tiá¹hmah¹ Dió³² hi³ ca³tɨn¹ hma²¹ hí³, hi³ jáun² ca³tsóh³ tsú² siáh³ ñí¹con² tsáu² nɨ́¹juáh³ ha³ la³ cónh³ hnió³ tsú² cuh³.
12 Hi³ jáun² jmɨ́¹ má²lɨ́²cuh³ tsú² jáun² ca³la³ lah³ má³² né³, ca³záɨh³ siáh³ Jesús tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² la³ lá²:
—Cuá²jiéih¹ náh² chí² juoh¹ hi³ má²ziau³², hi³ jáun² tiá² lɨ́¹ tsa³cuɨ́³² hí¹ cú¹pih²¹.
13 Ca³jieh³ bíh¹ tsú², hi³ jáun² ca³cónh³² quia³tún³ mɨ́²tá² chí² juoh¹ hi³ ziau³ quioh²¹ hñá³ hí³ jáun².
14 Hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ jáun² tsá² tionh² hí³ hua³jueh³² hi³ ca³jmú³ jáun² Jesús né³, ca³juáh³ la³ lá²:
—Tson² bíh¹ cu³tí³, tsá² nɨ́² bí¹ lánh³ *tɨ³² jë¹ Dió³², tsá² ca³tɨn¹ hi³ já³² ñí¹ hué²¹ lá².
15 Tɨ³la³ Jesús né³ ca³lɨ³tsɨn² hi³ tsá² hí³ jmɨ́¹ má²hnió³ jau³ chí¹tson³, hi³ jmu³ tsú² hi³ lɨ́n³ dí² re²¹, hi³ jáun² ngau³ dí² la³ tɨ³ tsɨ³ máh³ hi³ ja³cuá² dí² cú² hnga² tán¹ ñí¹ jáun².

Jesús cuá¹ngɨ³² ñí¹ jmáɨ²
(Mateo 14:22-33; Marcos 6:45-52)

16 Hi³ jáun² jmɨ́¹ má²ca³zɨ³² né³, ca³son² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Jesús máh³ jáun² hi³ ja³tanh²¹ siáh³ tɨ³ can³² jmáɨ².

17 Jmɨ́¹ má²zɨ³² lɨ́n³² bíh¹, hi³ tiá² jmɨ́¹ má²jaunh³² yáh³ Jesús tsɨ³ máh³ jáun², hi³ jáun² taunh³ tsú² cú²jueh³² hñu³ mu² hi³ ca³han³ dí² tɨ³ jo²¹ jmáɨ² hi³ chá¹tánh¹ tɨ³ juú² Capernaum.

18 Tá¹la³ jmɨ́¹ ná¹han³² tsú² jáun² jmáɨ² né³, ca³cua³tsɨ³² chí³ tiá³ lɨ́n³² hi³ ca³la³ hi³ cáu³ ma³ cu³ tsɨn¹ jmɨ́²miih²¹.

19 Jmɨ́¹ má²lɨ́²ngɨ́³² jáun² mu² ñí¹ tí³ cun³ hñá³ ho³ jñéɨ³ kilómetros né³, jáun² ca³jɨ́en³² tsú² Jesús hi³ cuá¹ngɨ³² ñí¹ jmáɨ², hi³ hí¹ja³² juɨ³² ñí¹ hí¹tsau³² jáun² mu², hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² né³, ca³juénh² lɨ́n³² bíh¹ tsú².

20 Tɨ³la³ Jesús né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—¡Ha³ lɨ́² juenh³ náh², quí¹ jná¹³ bíh¹ la³²!

21 Hi³ jáun² tsá² hí³ né³, ca³lɨ³ hiún² tsɨ́³ hi³ tanh¹³ Jesús hñu³ mu² jáun²; jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, né³² cánh³ bíh¹ ca³cháuh³² mu² jáun² hué³² ñí¹ qui³ cuá¹tsauh³².

Jesús hnauh² tsáu²

22 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³, tsá² ca³ta³tonh¹ hí³ jo²¹ jmáɨ² lɨ́¹ ná¹ho³ jáun² ca³lɨ³tsɨn² hi³ la³ má²já²tanh²¹ bíh¹ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Jesús quionh³ mu² cáun² tán¹ hi³ jmɨ́¹ rón²¹ jáun²; hi³ ca³lɨ³tsɨn² tsú² siáh³ hi³ tiá² la³ ngah³ yáh³ Jesús quionh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con².

23 Tá¹la³ jáun² né³ cua³toh³ siáh³ mu² siáh³, mu² jáun² ca³hué² juú² Tiberias hi³ cua³toh³ có³² ñí¹ má²lɨ́²cuh³ tsú² jáun² hí³ cuú²miih²¹ jmɨ́¹ má²lɨ́²cuéh³² jáun² Tɨ³² Juo¹³ dí² tiá¹hmah¹ Dió³².

24 Hi³ jáun² dá² jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ tsá² hí³ hi³ tiá² Jesús zenh² yáh³ ñí¹ jáun², hi³ sa³jun³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² tionh², hi³ jáun² ca³taunh³ tsá² hí³ hñu³ mu² jáun², hi³ já¹taunh²¹ tɨ³ já¹ juú² Capernaum hi³ hnah² Jesús.

Jesús lɨ́n³ má³² hi³ cue³² pí³ hi³ lɨ́¹³ zian² tsú² cun³ jmɨ́¹hi³nio²

25 Jmɨ́¹ ca³cha³táunh¹ jáun² tsá² hí³ jo²¹ jmáɨ² lɨ́¹ ná¹ho³ jáun² né³, ca³jenh² dí² Jesús, hi³ jáun² ca³ngáɨh³ dí² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Lɨ́h³ dá² cuanh³ hnú² tɨ³ lá² Tɨ³²?

26 Tɨ³la³ Jesús né³ ca³juáh³:

—Hú¹tá¹ cu³tí³ ma³tson¹³ jná¹³ jáɨ¹³ lá² hi³ hnoh² dá² hnauh²³ jná¹³ quí¹hliá² cun³ñí¹ hi³hliá² ca³quɨéɨh³ náh² ca³la³ ca³cónh³² henh¹ bíh¹, jun³juáh¹³ hi³hliá² má²ca³há¹ ca³ngɨ¹³ náh² li²¹ hi³ ca³jmú³² jná¹³ jáun² yáh³.

27 Cha³ jmɨ́¹ jmúh¹³ náh² ta²¹ hi³ lɨ³ zian² náh² má³² hi³ lɨ́¹ tsá², hniáuh³² jmúh¹³ náh² cú²jueh³² hi³ lɨ³ zian² náh² má³² hi³ jmɨ́¹lɨ́h³ tiá²

tsá² bíh¹, hi³ jmu³ hi³ lɨ́¹³
zian² náh² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio²
yáh³. Jná¹³ Jon² tsá²mɨ³cuóun²
bíh¹ lɨ́¹³ cué¹³ má³² jáun², quí¹
jná¹³ bíh¹ má²ca³chau³ Dió³²
Ñuh³² hi³ cuá¹chan¹ ná¹ ca³tɨ²¹
hi³ jáun².

28 Jáun² né³, tsá² hí³ ca³ngáɨ³
la³ lá²:

—¿He³ lánh³ hniáuh³² jmú¹³
jnoh¹ hi³ jáun² lɨ́¹³ jmú¹³ jnoh¹
la³ cun³ ta²¹ hi³ hnió³ Dió³²
jmú¹³?

29 Hi³ jáun² Jesús ca³záɨh³
tsá² hí³ la³ lá²:

—La³ lá² bíh¹ hnió³ Dió³²
jmúh¹³ náh²: Hniáuh³² tanh¹³
náh² ta²¹ Tsá² má²lɨ́²zen³ bíh¹
tsú².

30 Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³
siáh³ hi³ ca³juáh³:

—¿He³ li²¹ lɨ́¹³ jmúh¹³ nú²
hi³ neh²¹ jnoh¹, hi³ jáun²
taunh¹³ jnoh¹ ta²¹? ¿He³ ñí¹
ta²¹ lɨ́¹³ jmúh¹³ hnú² [la³ jmɨ́¹
ca³jmú³ jáun² hla¹ Moisés]?

31 Quí¹ dí¹hio³ ñú¹deh³
jnoh¹ ca³cúh² má³² hi³ téh²³
tsú² jáun² maná tá¹la³ jmɨ́¹
tionh¹ tsú² jáun² hué³²
quiéin², la³ cun³ hi³ rá¹juáh³
jáun² ñí¹ Sí², hi³ juáh³ la³
lá²: “Ca³súh³ tsú² má³²
hñu³mɨ³cuú² hi³ ca³cúh² tsá²
hí³”.

32 Jáun² Jesús né³ ca³ngáɨ³
siáh³:

—Jú¹ tson² juo³ jná¹³
hnoh², hi³ jun³juáh¹³ hla¹
Moisés yáh³ tsá² ca³cué³
má³² hi³ ca³súh³² jáun²
hñu³mɨ³cuú², quí¹ hnga² bíh¹
Ñuh³² jná¹³ Tsá² ca³cué³. Hi³
ta³né³² né³ cue³² tsú² hú¹tá¹
ti³tsóh³ má³² bíh¹ hi³ ja³
hñu³mɨ³cuú².

33 Quí¹ Tsá² ja³ hí³
hñu³mɨ³cuú² bíh¹ lɨ́n³ hí³
cuú²miih²¹ hi³ cue³² Dió³², hi³
jáun² Tsá² hí³ bíh¹ jmu³ hi³
hú¹tá¹ cu³tí³ lɨ́¹³ zian² tsá²
zian² hngá¹máh³.

34 Hi³ jáun² tsá² hí³ né³
ca³juáh³ la³ lá²:

—Tɨ³², cué¹ tiá³ jnoh¹ hí³
cuú²miih²¹ jáun² la³jɨ́³² jmáɨ¹.

35 Jáun² Jesús ca³juáh³:

—Jná¹³ bíh¹ lɨ́n³ ná¹ hí³
cuú²miih²¹ hi³ jmu³ hi³ lɨ́¹³
zian² tsú² cun³ jmɨ́¹hi³nio².
Nɨ́¹juáh³ tsá² ja³² ñí¹con²
jná¹³, jmɨ́¹lɨh³ bíh¹ tiá² lɨ́¹³
ñí¹cuóunh²¹ tsú²; hi³ nɨ́¹juáh³
tsá² nio² cáun² tsɨ́³ ñí¹con²
jná¹³ né³, cun³ tiá² tón³² jmáɨ¹
lɨ́¹³ bíh¹ hí¹quiéin² tsɨ́³ tsú².

36 Tɨ³la³ la³ cun³ má²lɨ́²juáh³²
jná¹³ nɨ́² má¹ná¹, hnoh² dá²
cun³ tiá² ta²¹ taunh²³ bíh¹
náh² jná¹³, uá¹jinh¹ má²lɨ́²jɨe¹
náh² jná¹³.

37 Quí¹ la³jɨ́n³² tsá² chan²
Ñuh³² jná¹³ jo³uón³² ja³táunh¹
ñí¹con² jná¹³; hi³ tsá²
ja³táunh¹ hí³ ñí¹con² jná¹³ né³,
jmɨ́¹lɨh³ yáh³ tiá² huen¹ jná¹³
tsú² cheih³².

38 Quí¹ tiá² ja³ yáh³ jná¹³
hñu³mɨ³cuú² hi³ ja³jmú³² la³
cun³ hi³ tɨ³² tsɨn³² huen², tɨ³la³
jná¹³ dá² ja³ hi³ jmu¹ ná¹ la³
cun³ hi³ hnió³ Ñuh³² ná¹ Tsá²
ca³ze³ bíh¹.

39 Hi³ la³ cun³ hi³ hnió³
jáun² Ñuh³² jná¹³ Tsá² ca³ze³
né³, hi³ jmu¹ jná¹³ hua³hí¹³
la³jɨ́n³² tsá² má²ca³chan³ tsú²

jo^{3}uón^{32} bíh^{1}, hi^{3} jáun^{2} tiá^{2} lɨ́^{1} tsa^{3}háɨn^{3} hí^{1} jan^{2}; hi^{3} jáun^{2} ñí^{1} ca^{3}táuh^{3} jmáɨ^{1} né^{3} jmu^{1} jná^{13} siáh^{3} hi^{3} jenh^{13} tsú^{2}.

40 Quí^{1} Ñuh^{32} bíh^{1} jná^{13} hnió^{3} hi^{3} lɨ́^{13} zian^{2} la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}hi^{3}nio^{2} ca^{3}la^{3} jɨ́n^{32} tsá^{2} jɨ́e^{23} chí^{1}tiá^{3} ñí^{1} ñí^{1}con^{2} Jon^{2} Dió^{32}, jɨ^{3} hi^{3} tanh^{2} tsú^{2} siáh^{3} ta^{21}; hi^{3} jáun^{2} jná^{13} jmu^{1} siáh^{3} hi^{3} jenh^{13} tsá^{2} la^{3} hí^{3} ñí^{1} ca^{3}táuh^{3} jmáɨ^{1}.

41 Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} né^{3}, tsá^{2} judíos ca^{3}ma^{3}liáu^{32} hi^{3} ziú^{2} hɨen^{2} Jesús quí^{1}hliá^{2} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}: “Jná^{13} bíh^{1} lɨ́n^{3} hí^{3} hi^{3} ja^{3} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2}”.

42 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}juu^{3} ca^{3}hlénh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:

—¿Haun^{13} juáh^{13} Jesús jon^{2} hla^{1} Sé^{32} bíh^{1} nɨ^{32} dúh^{1}? Já^{2} ná^{1}cuóun^{21} bíh^{1} dí^{2} jméi^{2} mí^{1}ziú^{13} tsú^{2}, hi^{3} jáun^{2} ¿ha^{3} bí^{1} lánh^{3} rón^{32} juáh^{3} tsú^{2} hi^{3} hí^{3} néh^{1} ja^{3} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2}?

43 Jmɨ́^{1}jáun^{2} né^{3}, ca^{3}juáh^{3} Jesús la^{3} lá^{2}:

—Ha^{3} lɨ́^{2} ziú^{2} lɨ́^{2} hɨe^{3} náh^{2}.

44 Quí^{1} hí^{1} jan^{2} yáh^{3} tiá^{2} hin^{2} lɨ́^{13} já^{32} ñí^{1}con^{2} jná^{13} nɨ́^{1}juáh^{3} tiá^{2} la^{3} má^{2}lɨ́^{2}tié^{3} yáh^{3} Ñuh^{32} jná^{13} Tsá^{2} ca^{3}ze^{3} ná^{1}; hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} téh^{23} hí^{3} Ñuh^{32} jná^{13} né^{3}, jná^{13} bíh^{1} jmu^{1} hi^{3} jenh^{13} tsú^{2} ñí^{1} ca^{3}táuh^{3} jmáɨ^{1}.

45 Ñí^{1} Sí^{2} hi^{3} ca^{3}jmú^{3} tsá^{2} ca^{3}lɨn^{3} tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32} rá^{1}juáh^{3} la^{3} lá^{2}: “Hnga^{2} bíh^{1} Dió^{32} ma^{3}tɨn^{2} ca^{3}la^{3} jɨ́n^{32} tsáu^{2}”. Jáun^{2} la^{3} nɨ́^{2} bíh^{1} lɨ́^{3}, hi^{3} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} náɨ^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} juáh^{3} Ñuh^{32} jná^{13}, jɨ^{3} hi^{3} lɨ́^{2}tɨn^{2} tsú^{2} siáh^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} má^{2}ta^{2} hí^{3}, tsá^{2} hí^{3} bíh^{1} ja^{3}táunh^{1} ñí^{1}con^{2} jná^{13}.

46 ”Jun^{3}juáh^{13} hliá^{2} zian^{2} tsá^{2} má^{2}ca^{3}jɨ́en^{32} yáh^{3} Jméi^{2} dí^{2}; quí^{1} jɨ́^{32}la^{3} hnga^{2} Tsá^{2} ja^{3} hí^{3} ñí^{1}con^{2} bíh^{1} Dió^{32} má^{2}ca^{3}jɨ́e^{32}.

47 Jú^{1} tson^{2} cu^{3}tí^{13} juanh^{32} jná^{13}, hi^{3} lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} nio^{2} cáun^{2} tsɨ́^{3} ñí^{1}con^{2} jná^{13}, tsá^{2} la^{3} hí^{3} bíh^{1} lɨ́^{13} zian^{2} la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}hi^{3}nio^{2}.

48 Quí^{1} jná^{13} bíh^{1} lɨ́n^{3} hí^{3} cuú^{2}miih^{21} hi^{3} jmu^{3} hi^{3} lɨ́^{13} zian^{2} tsú^{2} cun^{3} jmɨ́^{1}hi^{3}nio^{2}.

49 Uá^{1}jinh^{1} dí^{2}hioh^{3} ñú^{2}deh^{3} hnoh^{2} ca^{3}cúh^{2} má^{32} hi^{3} téh^{23} tsú^{2} jáun^{2} maná ñí^{1} lɨ́^{3} hué^{32} quiéin^{2} jáun^{2} jmɨ́^{1}tin^{2}, tɨ^{3}la^{3} cu^{3} jáun^{2} ca^{3}tsan^{3} bíh^{1} tsú^{2};

50 tɨ^{3}la^{3} jná^{13} dá^{2} hléh^{23} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} hí^{3} cuú^{2}miih^{21} hi^{3} ja^{3} jáun^{2} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2} bíh^{1}. Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} cuh^{3} hí^{3} jáun^{2} tiá^{2} jún^{3} yáh^{3}.

51 Huen^{2} bíh^{1} jná^{13} lɨ́n^{3} ná^{1} hí^{3} cuú^{2}miih^{21} hi^{3} jmu^{3} hi^{3} lɨ́^{13} zian^{2} tsú^{2}, hi^{3} ja^{3} jáun^{2} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2}; hi^{3} jáun^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} cuh^{3} hí^{3} lá^{2} né^{3}, lɨ^{3} zian^{2} cun^{3} jmɨ́^{1}hi^{3}nio^{2} bíh^{1}. Ti^{3}tsóh^{3}dí^{1} ngú^{3} quion^{21} bíh^{1} jná^{13} lɨ́^{3} hí^{3} cuú^{2}miih^{21} hi^{3} cué^{13} jná^{13} jáun^{2} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tá^{1} cáun^{2} hngá^{1}máh^{3}, hi^{3} jáun^{2} lɨ́^{13} zian^{2} tsú^{2} cun^{3} jmɨ́^{1}hi^{3}nio^{2}.

52 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}ma^{3}liáu^{32} tsá^{2} judíos hi^{3} ca^{3}juu^{3} ca^{3}hlénh^{3} má^{2}tún^{2} hmóu^{32} hi^{3} juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—¿Ha^{3} bí^{1} lánh^{3} rón^{32} lɨ^{13} cué^{32} tsá^{2} nɨ́^{2} ngú^{3} quioh^{21} hnga^{2} hi^{3} cúh^{13} jnoh^{1}?

53 Jesús né^{3} ca^{3}juáh^{3} siáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—Jú^{1} tson^{2} juo^{3} jná^{13} hnoh^{2}, hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} hnoh^{2} tiá^{2} cúh^{13} náh^{2} ngú^{3} quion^{21} jná^{13} Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2}, jɨ^{3} hi^{3} húh^{13} náh^{2} siáh^{3} jmɨ́^{2}hán^{1} ná^{1}, hi^{3} jáun^{2} tiá^{2} lɨ́^{13} yáh^{3} zian^{2} náh^{2}.

54 Quí^{1} cun^{3} jmɨ́^{1}hi^{3}nio^{2} bíh^{1} zian^{2} tsú^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} cúh^{2} ngú^{3} quion^{21} jná^{13} jɨ^{3} hi^{3} hɨ́nh^{23} tsú^{2} siáh^{3} jmɨ́^{2}hán^{1} jná^{13}; hi^{3} jáun^{2} jná^{13} jmu^{1} siáh^{3} hi^{3} jenh^{13} tsú^{2} ñí^{1} ca^{3}táuh^{3} jmáɨ^{1}.

55 Quí^{1} ngú^{3} quion^{21} jná^{13} bíh^{1} lɨ́^{3} hú^{1}tá^{1} ti^{3}tsóh^{3} má^{32}, hi^{3} jmɨ́^{2}hán^{1} jná^{13} né^{3} lɨ́^{3} hú^{1}tá^{1} ti^{3}tsóh^{3} jmáɨ^{2} hi^{3} lɨ́^{2}cuoh^{2} tsɨ́^{3} tsú^{2}.

56 Hi^{3} jáun^{2} lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} cúh^{2} ngú^{3} quion^{21} jná^{13}, jɨ^{3} hi^{3} hɨ́nh^{23} tsú^{2} siáh^{3} jmɨ́^{2}hán^{1} jná^{13}, tsá^{2} la^{3} hí^{3} bíh^{1} má^{2}cá^{2}cunh^{3} quiúnh^{1} jná^{13}, hi^{3} jáun^{2} jná^{13} né^{3} má^{2}cá^{2}cunh^{3} siáh^{3} quionh^{3} tsá^{2} hí^{3}.

57 Quí^{1} Ñuh^{32} jná^{13} Tsá^{2} ca^{3}ze^{3} dá^{2}, jan^{2} Dió^{32} Tsá^{2} juú^{2}tsáun^{2} bíh^{1}; hi^{3} jáun^{2} jná^{13} né^{3} zian^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} hí^{3} bíh^{1}. Hi^{3} jáun^{2} la^{3} jáun^{2} bí^{1} siáh^{3} lɨ́^{3}, hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} lɨ^{3}tú^{2} lɨ^{3}má^{32} jmɨ́^{1} tsɨ́^{3} cun^{3}quionh^{3} jná^{13}, jáun^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} jná^{13} bíh^{1} lɨ́^{13} zian^{2} tsú^{2}.

58 Jná^{13} dá^{2} hléh^{23} hi^{3} ca^{3}tɨ^{21} hí^{3} cuú^{2}miih^{21} hi^{3} ja^{3} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2} bíh^{1}. Hí^{3} lá^{2} tiá^{2} lɨ^{3} yáh^{3} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́^{3} má^{32} hi^{3} ca^{3}cúh^{2} jáun^{2} dí^{2}hioh^{3} ñú^{2}deh^{3} hnoh^{2} jmɨ́^{1}tin^{2}, hi^{3} jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3} cu^{3} jáun^{2} ca^{3}hiá^{2} cá^{2}tsan^{3} bíh^{1} tsú^{2}; tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} cuh^{3} hí^{3} lá^{2} má^{1}ná^{1}, lɨ́^{13} zian^{2} la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}hi^{3}nio^{2} bíh^{1}.

59 Jesús ca^{3}ma^{3}ta^{2} jáɨ^{13} nɨ́^{2} hñu^{3} cuáh^{32} quioh^{21} tsá^{2} judíos hi^{3} zeh^{2} jáun^{2} já^{1} juú^{2} Capernaum.

Jáɨ^{13} jmu^{2} hi^{3} zian^{2} tsú^{2} cun^{3}jmɨ́^{1}hi^{3}nio^{2}

60 Jmɨ́^{1} ca^{3}náɨ^{32} jáun^{2} tsá^{2} má^{2}tsá^{2}táunh^{1} hí^{3} cu^{3}hna^{21} Jesús jáɨ^{13} nɨ́^{2} né^{3}, jáun^{2} juóun^{32} tsá^{2} hí^{3} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—Já^{2} juóuh^{32} lɨ́n^{32} bíh^{1} jáɨ^{13} hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}juáh^{3} tsú^{2} nɨ́^{2}; jun^{3}juáh^{13} hi^{3} tú^{1} tsa^{13} jnoh^{1} má^{1}tí^{21} yáh^{3} jáɨ^{13} nɨ́^{2}.

61 Tɨ^{3}la^{3} Jesús né^{3} ca^{3}lɨ^{3}tsɨn^{2} bíh^{1} hi^{3} tsá^{2} hí^{3} ná^{1}juónh^{23} hi^{3} ná^{1}má^{2}tsan^{2} tsɨ́^{3} ca^{3}tɨ^{21} jáɨ^{13} jáun^{2}, jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:

—¿Hí^{1} má^{2}ja^{3}tsan^{2} honh^{2} hnoh^{2} cun^{3}quionh^{3} jáɨ^{13} nɨ́^{2}?

62 ¿He^{3} la^{3} lɨ́^{13} jaun^{32} nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} la^{3} ca^{3}jɨen^{1} náh^{2} Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} hi^{3} cuá^{1}uɨnh^{32} siáh^{3} tɨ^{3} ñí^{1} jmɨ́^{1} cuá^{3} jmɨ́^{1}tin^{2}?

63 Hnga^{2} Jmɨ́^{2}chí^{3} joh^{1} Dió^{32} bíh^{1} jmu^{2} hi^{3} lɨ́^{13} zian^{2} tsú^{2}; quí^{1} ha^{3} tiá^{2} lin^{1} ñí^{1} jmu^{2} ta^{21} yáh^{3} ngú^{3}. Hi^{3} la^{3}jɨ́^{32} jáɨ^{13} hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}hléh^{3} jná^{13} nɨ́^{2} né^{3}, hɨ́e^{32} jú^{1} tson^{2} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} Jmɨ́^{2}chí^{3}

hí³ bíh¹, jɨ³ hi³ ca³tɨ²¹ ha³ lánh³
lɨ́¹³ zian² tsú² cu³tí³.
64 Tɨ³la³ cun³ jáun² zian²
bíh¹ ma³ jan² hnoh² hi³ tiá²
má²nio² cáun² honh² náh².
La³ nɨ́² ca³juáh³ Jesús quí¹
cun³ñí¹ hi³hliá² jmɨ́¹ má²ñi³²
bíh¹ tsú² la³ cun³ jmɨ́¹tin² hin²
tsánh² tiá² ta²¹ taunh³², hi³
hin² tsánh² tsa³jɨenh³ dí².
65 Jáun² ca³juáh³ dí² siáh³ la³
lá²:
—Já² jáun² yáh³ má²lɨ́²juáh³²
jná¹³ ñí¹con² hnoh² hi³ hí¹
jan² yáh³ tiá² hin² lɨ¹³ já³²
ñí¹con² jná¹³ nɨ́¹juáh³ hi³ tiá²
té³ hnga² Ñuh³² jná¹³.
66 La³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹
juóun³² tsá² jmɨ́¹ haɨn²¹ hí³ tɨ³
con² Jesús ca³jính³² hi³ tiú²uú²
ca³ñi³táunh¹ yáh³ quionh³ dí².
67 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³
ca³ngáɨh³ Jesús tán¹ quian³tun³
tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³
ca³juáh³ la³ lá²:
—¿Hí¹ ja³bí¹ hnoh² uá²jaɨ³²
hnáuh² cuá¹tánh¹?
68 Tɨ³la³ Sí¹mu²¹ Pé¹ né³
ca³ngáɨ³ la³ lá²:
—Hnú² Tɨ³², ¿hin² dá² tɨ³
ñí¹con² lɨ¹³ tsáu¹³ jnoh¹? Quí¹
hnú² bíh¹ Tsá² quiánh¹ jáɨ¹³
hi³ jmu² hi³ lɨ¹³ zian² tsú² la³
cun³ jmɨ́¹ hi³ nio².
69 Hi³ jnoh¹ né³ má²ca³táunh¹³
ta²¹, hi³ má²ca³lɨ³ né¹ jnoh¹
siáh³ hi³ hnú² bíh¹ lɨ́n³ nú²
Tsá² chun¹ joh¹ Dió³².
70 Jáun² né³ Jesús ca³ngáɨ³
la³ lá²:
—¿Há¹ jun³juáh¹³ huen²
jná¹³ ca³quiánh³² hnoh² tán¹
quian³tun³ náh² dúh¹? Tɨ³la³
cun³ jáun² zian² bíh¹ jan² tsá²
hláɨh¹ ja¹ quián¹³ hnoh² nɨ́².
71 Jmɨ́¹ ca³hléh³ jáun² Jesús
jáɨ¹³ nɨ́² né³, ca³hléh³ tsú² hi³
ca³tɨn¹ Judas jon² Sí¹mu²¹, tsá²
ja³ hí³ tɨ³ juú² Queriot bíh¹,
quí¹hliá² Judas hí³ bíh¹ tsá²
jɨenh³ Jesús, uá¹jinh¹ hí³ jmɨ́¹
lɨ́n³ jan² tsá² quian³tun³ joh¹
tsú².

7

Tiá² ta²¹ taunh² tsá¹ dá¹jon²¹ Jesús

1 Jmɨ́¹ má²lɨ³² jáun² né³,
jmɨ́¹ cuá¹ngɨ³² Jesús tɨ³ hué¹³
Galilea; tiá² jmɨ́¹ hnió³ yáh³
tsú² hi³ tsa³ngɨ́² siáh³ tɨ³ Judea,
quí¹hliá² tsá² *judíos tsá²
ná¹ñí¹ jmɨ́¹ hnauh² ñí¹ jáun²
hi³ hnió³ jngah³.
2 Tɨ³la³ má²janh² bíh¹ jmɨ́¹
má²he² hi³ tɨ²¹ jmáɨ¹ quioh²¹
hñú³reh³, cáun² jmáɨ¹ hi³ jmu²
tsá² judíos.
3 Jáun² né³, tsá¹ dá¹jon²¹
Jesús ca³juáh³ la³ lá² ñí¹con²:
—Ha³ lɨ́²uú² ñí³ ñí¹ lá²,
cua³² tɨ³ Judea, hi³ jáun² tsá²
haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² hnú² tionh²
ñí¹ zio¹ lɨ́¹³ jɨe³ uá²jaɨ³² la³
cun³ hi³ jmuh³² nú².
4 Quí¹ nɨ́¹juáh³ jan² tsá²
hnió³ hi³ lɨ³ cuóu³² tsáu², jáun²
tiá² jmu² yáh³ tsú² ñí¹ tiá²
hin² nga³ jɨ́e³² la³ cun³ ta²¹ hi³
jmu². Hi³ cun³ñí¹ hi³ jmuh³²
hnú² ta²¹ la³ nɨ́² né³, jáun² ñí¹
ta³ ñí¹ ca³la³ jɨ³lɨn² tsáu² bíh¹
hniáuh³² cuá¹jmuh³ hnú².
5 Ca³juáh³ tsá¹ dá¹jon²¹ tsú²
la³ nɨ́², quí¹hliá² sa³jun³ jmɨ́¹

ná¹tanh² yáh³ tsá² hí³ ta²¹
Jesús.
6 Jmɨ́¹jáun² né³ ca³záɨh³
Jesús tsá² hí³ la³ lá²:
—Ha³ tiá² má²cá²chó³² yáh³
jmáɨ¹ quion²¹ jná¹³, tɨ³la³ hi³
ca³tɨn¹ hnoh² má¹ná¹, cáun²
chu²¹ bíh¹ lɨ³ua³ cáun² jmáɨ¹
lɨ́n²³ hnoh².
7 Quí¹ tiá² lɨ́¹³ yáh³ jmu³
tsá² zian² hngá¹máh³ lá² hau²
hnoh²; tɨ³la³ jná¹³ bíh¹ hau²
tsú², quí¹hliá² jná¹³ bíh¹ chú²
jñéɨh³² ná¹ ñí¹ hó²¹ñí¹ tsú²
la³jɨ́³² hi³ hlah³ hi³ jmu².
8 Jáun² né³, cuá²táunh¹ dá²
hnoh² jmáɨ¹; tɨ³la³ jná¹³ ha³
tiá² má²ñé¹ yáh³, quí¹ ha³
tiá² má²cá²chó³² yáh³ jmáɨ¹
quion²¹ jná¹³.
9 Hi³ jmɨ́¹ má²lɨ́²zéɨh³² dí²
tsá² hí³ la³ nɨ́² né³, ca³ta³cua¹³
bíh¹ dí² hué¹³ Galilea.

Jesús hún¹ jmáɨ¹ quioh²¹
hñú³reh³

10 Tɨ³la³ jmɨ́¹ má²lɨ³² jáun²
né³, ngau³ Jesús chí¹cáɨn²
cu³hna²¹ tsá² hí³ raɨnh²¹, tɨ³la³
ta³ conh¹ bíh¹ ngau³ tsú²
má¹ná¹.
11 Tá¹la³ jmáɨ¹ jáun² né³ jmɨ́¹
hnauh² tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹
quioh²¹ tsú², hi³ ná¹juáh²³ la³
lá²:
—¿Ha³ bí¹ jinh¹ zenh²
tsá²ñuh² hí³ juáh¹³?
12 Hi³ ja¹ tsáu² né³ jmɨ́¹
zian² juóun³² tsá² jmɨ́¹
ná¹juónh²³ hi³ ca³tɨn¹ hí³ dí².
Ma³ jan² tsáu² jmɨ́¹ ná¹juáh²³
la³ lá²:
—Jan² tsá² chun¹ bíh¹ hí³.
Tɨ³la³ ma³ jan² né³ jmɨ́¹
ná¹juáh²³:
—Ha³ tiá² jáun² yáh³, ti³ lɨ́¹
má²can² tsáu² bíh¹ tsá² hí³.
13 Tɨ³la³ hí¹ jan² yáh³ tiá²
hin² jmɨ́¹ ja³² tsɨ́³ hi³ juónh³
chú¹ja²¹ jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsú²,
quí¹ cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ juénh²
tsú² tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹.
14 Chu³jo² jmáɨ¹ jmɨ́¹ má²tí³
la³ cun³ jmɨ́¹ ca³hi³ Jesús hñu³
cuáh³² chín¹, hi³ ca³ma³liáu³²
hi³ má²tɨn² tsáu².
15 Hi³ jáun² tsá² judíos tsá²
ná¹ñí¹ né³, lɨ́¹ ca³ja³cáun² bíh¹
tsɨ́³, jáun² ca³qui³ ca³ngáɨh³ dí²
tsá²ján² tsá²ján²:
—¿He³ bí¹ lánh³ rón³² lɨ́³, sa³
hliáun³ lɨ́n³² máh³ hi³ ñi³² tsá²
nɨ́² ta³ tiá² lin¹ hi³ ca³ma³tɨn³²?
16 Jáun² Jesús né³ ca³ngáɨ³:
—Jáɨ¹³ quioh²¹ Tsá² ca³ze³
bíh¹ jná¹³ hi³ ma³tɨn¹³ ná¹
tsáu², jun³juáh¹³ jáɨ¹³ quion²¹
huen² yáh³ ná¹.
17 Nɨ́¹juáh³ zian² tsá² hún¹
hua³jan²¹ hi³ jmu³ la³ cun³ hi³
hnió³ Dió³², jáun² lɨ³tsɨn² bíh¹
tsú² nɨ́¹juáh³ jáun² bíh¹ jáɨ¹³
hi³ ja³ ñí¹con² Dió³² ma³tɨn¹³
jná¹³ tsáu² ho³lá²dá² jáɨ¹³ hi³
lɨ́¹ chin³² chin³² huen² uá¹
jná¹³ hléh²³.
18 Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² hleh³²
la³ cun³ hi³ chin² chí¹ hnga²,
tsá² la³ hí³ hleh³² cun³ñí¹ hi³
hniá¹ tsú² hi³ ma³quien² tsáu²
hnga² bíh¹ tsú²; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³
tsá² jmu² tion³ hi³ lɨ³ quien²
tsá² lɨ²ze³ má¹ná¹, tsá² la³ hí³
bíh¹ ján¹ tson² quian³² jú¹
tson², hi³ ñí¹con² tsá² la³ hí³

né³, hí¹ cáun² tso³ tiá² cháuh³² yáh³.
19 ”¿Tiá¹ tson² dúh¹ hi³ hla¹ Moisés bíh¹ ca³cué³ hnoh² liei²¹? Tɨ³la³ cun³ jáun² hí¹ jan² yáh³ hnoh² tiá² ná¹ma³tih²¹ náh² liei²¹ jáun². Quí¹ ¿he³ láɨh³² sa³ hnáuh² náh² jngah¹³ jná¹³?
20 Jáun² tsá² jmɨ́¹ ná¹ngɨh³² ñí¹ jáun² né³ ca³ngáɨ³:
—Jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ bíh¹ ján³ hnú², quí¹ ¿hin² dá² hnió³ jngah³ hnú²?
21 Jesús né³ ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:
—La³jɨ́n³² bíh¹ hnoh² ca³ja³cáun² honh² náh² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ cáun² pih²¹ ta²¹ hi³ ca³jmú³² jná¹³ jáun² jmɨ́¹jáun².
22 Tɨ³la³ sá¹nɨ́² jɨe³ dú¹ né³: Cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ ñí¹má¹tih²¹ náh² héih³² quioh²¹ hla¹ Moisés, jáun² cáun² *tiuh³² bí¹ náh² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² dáɨn² jónh³² uá¹jinh¹ ti³tsóh³dí¹ *jmáɨ¹ nio² tie³ bíh¹ ca³chó³² jmáɨ¹ hi³ hniáuh³² cué³² tsú² li²¹ jáun² quioh²¹ dáɨn² pih²¹. Ma³tih²¹ náh² héih³² jáun² quioh²¹ tsú² uá¹jinh¹ jun³juáh¹³ hí³ yáh³ ca³ma³liáu³², quí¹ hi³ jáun² dá² ca³ma³liáu³² tsá²haun³² dí²hioh³ ñú²deh³ bíh¹ náh².
23 Né³² né³, re² bíh¹ nɨ́¹juáh³ cun³ñí¹ hi³ tiá² hnáuh² náh² hi³ tá¹tonh¹ hlah³ ñí¹con² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, hi³ jáun² uá¹jinh¹ jmáɨ¹ nio² tie³, cun³ jáun² jmuh³² bíh¹ náh² lin¹ ñí¹con² dáɨn² jónh³² hi³ lin¹ hi³ taunh² Dió³² hó¹ñí¹ quioh²¹ tsú². Jáun² né³ ¿he³ láɨh³² sa³ míh²³ yáh³ honh² náh² ñí¹con² jná¹³ quí¹ cun³ñí¹ hi³ jná¹³ tɨ³ ca³jmah²¹ ná¹ re² tɨn² jan² tsá² hliánh² jmáɨ¹ nio² tie³?
24 Ha³ lɨ́²uú² chú¹ uú² ñih²¹ náh² nɨ́¹juáh³ lánh³ jniá³ tsáu², tɨ³la³ chú¹ ñih²¹ náh² la³ cun³ ca³tɨ²¹ bíh¹.

Jesús cha³² ha³ jinh¹ ja³

25 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² né³, ma³ jan² tsá² zian² juú² Jerusalén ca³ma³liáu³² hi³ ngaɨh³² tsá²ján² tsá²ján², hi³ juáh³ la³ lá²:
—¿Há¹ jun³ tsá² ó³² hnah² tsú² hi³ jngɨh³ juáh¹³?
26 Já² ó³² bíh¹ zenh² tsú² hi³ dí¹hleh³² chú¹ja²¹, hi³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² hi³ juáh³ hí¹ cáun² ñí¹con² tsú². ¿Hí¹ la³ taunh³² uá¹ tsá²tan²¹ ta²¹ juáh¹³ hi³ tsá²ñuh² ó³² lɨ́n³ Tsá² zéi¹ Dió³²?
27 Tɨ³la³ jnoh¹ má¹ná¹, né¹ bíh¹ dí² ha³ jinh¹ ja³ tsú²; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ nɨ́¹ má¹cuán² hú¹tá¹ Tsá² zéi¹ Dió³² né³, hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lɨ³ ñɨ³² hi³ ha³ jinh¹ ja³ tsú².
28 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² Jesús jáɨ¹³ nɨ́² né³, ca³hléh³ tiá³ tá¹la³ dí¹má²tɨn² jáun² tsáu² hñu³ cuáh³² chín¹, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
—¡Háh³²! ¡Jlánh¹ re² la³ ñíh¹ hnoh² ha³ jinh¹ ja³ jná¹³ láh¹! Tɨ³la³ tiá² ja³ yáh³ jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ ná¹ huen², tɨ³la³ jná¹³ dá² ja³ ná¹ hi³ zéi¹ ná¹ jan² Tsá² tson² jë¹ bíh¹, jan² Tsá² tiá² cuóun³² hnoh².
29 Tɨ³la³ jná¹³ má¹ná¹, cuóun³² bíh¹ ná¹ tsú²,

quí[1]hliá[2] ñí[1]con[2] hí[3] bíh[1] ja[3]
ná[1]; hí[3] bíh[1] ca[3]ze[3] jná[13].

30 Hi[3] jáun[2] jmɨ́[1]jáun[2] né[3]
jmɨ́[1] hnió[3] tsáu[2] jan[3] Jesús
hi[3] tson[3]; tɨ[3]la[3] hí[1] jan[2] yáh[3]
tiá[2] hin[2] ca[3]tie[3] cuo[2], quí[1] tiá[2]
jmɨ́[1] má[2]cá[2]chó[32] yáh[3] jmáɨ[1]
quioh[21] tsú[2].

31 Tɨ[3]la[3] juóun[32] lɨ́n[32] bíh[1]
tsá[2] ná[1]ngɨh[32] hí[3] ca[3]taunh[2]
ta[21] quioh[21] Jesús, hi[3] ca[3]juáh[3]
la[3] lá[2]:

—Nɨ́[1]juáh[3] nɨ́[1] má[1]cuán[2]
Tsá[2] lɨ́n[3] Cristo, ¿hí[1] tɨ[3]
jlánh[1] bíh[1] hliáun[3] li[21] hi[3] lɨ́[3]
hua[3]jueh[32] jmu[3] nɨ́[1] má[1]cuán[2]
la[3]cónh[3] bíh[1] tsá[2]ñuh[2] lá[2]?

Tsá[2] fariseos zen[2] tsá[2]cuú[2]
tsá[2]ta[3] hi[3] tsa[3]quian[3] tson[3]
Jesús

32 Jáun[2] né[3], tsá[2] *fariseos
ca[3]náɨ[32] la[3] cun[3] hi[3] ná[1]juáh[23]
jáun[2] tsáu[2] hi[3] ca[3]tɨn[1] Jesús;
jáun[2] hí[3] dí[2] la[3] má[2]quionh[3]
tsá[2] ná[1]lɨ́n[3] mi[3]jmú[3] ca[3]zen[3]
tsá[2]cuú[2] tsá[2]ta[3] hi[3] tsa[3]quian[3]
Jesús hi[3] tson[3].

33 Hi[3] jáun[2] Jesús né[3]
ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]:

—Cónh[3]í[1] cú[1]pih[21] jmáɨ[1]
bíh[1] jéɨ[32]í[1] ñi[21] jná[13] quiúnh[1]
hnoh[2], hi[3] jáun[2] má[1]jáun[2]
má[2]ñih[21] jná[13] tɨ[3] ñí[1] cuá[3]
Tsá[2] ca[3]ze[3] ná[1].

34 Nɨ́[1] má[1]jáun[2] né[3]
má[2]hnauh[13] hnoh[2] jná[13],
tɨ[3]la[3] tiá[2] chauh[1] yáh[3] hnoh[2]
jná[13], quí[1] ha[3] tiá[2] lɨ́[13] yáh[3]
cuá[1]táunh[1] hnoh[2] ñí[1] ñí[1]ñí[21]
jná[13].

35 Hi[3] jáun[2] jmɨ́[1]jáun[2] né[3]
ca[3]juu[3] ca[3]hlénh[3] tsá[2] ná[1]ñí[1]
joh[1] tsá[2] judíos quionh[3]
tsá[2]ján[2] tsá[2]ján[2], hi[3] ca[3]juáh[3]:

—¿Hín[2] máh[3] dá[2] tɨ́h[3] tsó[32]
tsá[2] nɨ́[2], hi[3] jáun[2] jnoh[1] máh[3]
tiú[2]uú[2] chanh[21] dí[2]? ¿Hí[1] tsó[32]
dí[2] ñí[1] tiáunh[1] tsá[2] judíos tsá[2]
ná[1]yanh[32] ja[1] *tsá[2]cá[2]jo[21] hi[3]
tsa[3]ma[3]tɨn[2] dí[2] tsá[2]cá[2]jo[21] hí[3]
juáh[13]?

36 ¿He[3] dá[2] hnió[3] juáh[3]
hi[3] lɨ́[2]juáh[3] tsú[2] jáun[2] la[3]
lá[2]: “Hnauh[13] hnoh[2] jná[13],
tɨ[3]la[3] tiá[2] chauh[1] yáh[3] náh[2]
jná[13], quí[1] tiá[2] lɨ́[13] yáh[3] hi[3]
cuá[1]táunh[1] hnoh[2] ñí[1] ñí[1]ñí[21]
jná[13]”?

Cua[3] ñí[1] rá[1]ngɨ[32] jmáɨ[2] hi[3]
jmu[2] hi[3] cu[3]tí[3] lɨ[13] zian[2] tsú[2]
(Hechos 2:2-4)

37 Jáun[2] jmáɨ[1] hi[3] ná[1]jueh[32]
jmáɨ[1] jáun[2] né[3], ca[3]náu[2] Jesús
hi[3] ca[3]hléh[3] tiá[3], ca[3]la[3] hi[3]
chi[21] tiú[2] mah[1] tiú[2] jan[32], hi[3]
ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]:

—Nɨ́[1]juáh[3] zian[2] tsá[2]
hí[1]quiéin[2] tsɨ́[3], cuɨ́[1] ja[3]hính[2]
jmáɨ[2] ñí[1]con[2] jná[13].

38 Quí[1] ñí[1]con[2] tsá[2]
má[2]taunh[2] ta[21] jná[13] lɨ́[3] la[3]jmɨ́[1]
lɨ́[3] hi[3] chí[1]ñei[32] bíh[1] jmɨ́[2] cua[3]
hñu[3] tsɨ́[3] tsú[2], jmáɨ[2] hi[3] jmu[3]
hi[3] hú[1]tá[1] cu[3]tí[3] zian[2] tsú[2],
la[3] cun[3] qui[3] rá[1]juáh[3] ñí[1] Sí[2]
quioh[21] Dió[32].

39 Cun[3]quionh[3] jáɨ[13] nɨ́[2]
ca[3]lɨ[3]hnió[3] Jesús juáh[3] hi[3]
né[3]bí[1] hen[3] tsú[2] Jmɨ́[2]chí[3]
Chun[1] la[3]jɨ́n[32] tsá[2] taunh[2]
dí[2] ta[21]; quí[1] tiá[2] hin[2] jmɨ́[1]
má[2]ca[3]hián[13] yáh[3] Jmɨ́[2]chí[3]
Chun[1] jmɨ́[1]jáun[2], quí[1]hliá[2] tiá[2]

jmɨ́¹ má²ca³lɨ³ lin¹ yáh³ hi³
quien² Jesús jmɨ́¹jáun².

Ca³ta³ná¹tsoh³ ja¹ quioh²¹
tsáu²

40 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² ma³ jan²
tsá² jmɨ́¹ tionh¹ ja¹ tsá²
juóun³² hí³ jáɨ¹³ nɨ́² né³,
ca³juáh³ la³ lá²:

—Tson² bíh¹ cu³tí³ tsá² nɨ́²
lɨ́n³ *tɨ³² jë¹ Dió³² tsá² qui³
ca³tɨ²¹ já³².

41 Hi³ ma³ jan² tsáu² né³
ca³juáh³ la³ lá²:

—Tsá² nɨ́² bíh¹ Tsá² lɨ́n³
Cristo.

Tɨ³la³ ma³ jan² siáh³,
ca³juáh³ la³ lá²:

—Tiá² tson² yáh³, quí¹ ¿ha³
bí¹ lánh³ rón³² hi³ tɨ³ hué¹³
Galilea lɨ́¹ já²¹ tiá³ Tsá² lɨ́n³
Cristo?

42 Quí¹ ñí¹ Sí² rá¹juáh³,
hi³ Cristo ca³tɨ²¹ lɨ́n¹³ jan²
Tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹
re²¹ Dá²vi²¹ bíh¹, hi³ já¹ juú²
Belén ñí¹ ca³lɨ³zian² hnga²
hla¹ Dá²vi²¹ bíh¹ lɨ³zian² tsú²
siáh³ uá²jaɨ³².

43 Hi³ jáun² né³, la³ nɨ́² bíh¹
lɨ³ hi³ ca³ta³ná¹tsoh³ tsáu²
cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Jesús.

44 Ma³ jan² tsáu² jmɨ́¹ hnió³
hi³ jan³ dí² tson³, tɨ³la³ hí¹ jan²
yáh³ tiá² hin² ca³tia³ tsɨ́³ hi³
tie³ cuo².

Tsá² ná¹ñí¹ tiá² ta²¹ tanh²
yáh³ Jesús

45 Jáun² né³, ja³tanh²¹ bíh¹
siáh³ tsá²cuú² tsá²ta³ mí²tsáu²
tɨ³ ñí¹ tionh¹ tsá² fariseos
quionh³ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³,
jáun² tsá² hí³ né³ ca³ngáɨh³
tsá²cuú² tsá²ta³ hí³ la³ lá²:

—¿He³ láɨh³² tiá² lɨ́²jan³²
náh² tsú²?

46 Hi³ jáun² tsá²cuú² tsá²ta³
tsú² hí³ né³ ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—¡Hí¹ jan² yáh³ tiá² hin²
má²ca³hléh³ la³jmɨ́¹ hleh³² tsá²
ó³²!

47 Jáun² tsá² fariseos
ca³juáh³ siáh³:

—¿Hí¹ ja³bí¹ hnoh² uá²jaɨ³²
má²ca³lɨ³can² náh²?

48 ¿Hí¹ zian² ma³ jan²
tsá² chín¹ joh² dí², jɨ³ lɨ³ua³
jan² jnoh¹ tsá² fariseos hi³
má²ca³hín¹³ jë¹ tsá² hí³ dúh¹?

49 Tɨ³la³ tsá² tiá² ná¹cuoh²
ó³² liei²¹ má¹ná¹, má²ca³tɨn¹
tsa³tánh¹ quiu³juóu³² bíh¹.

50 Jáun² Nicodemo, jan² tsá²
lɨ́n³ fariseo quionh³ tsú², tsá²
ca³ñí¹jɨen¹³ hí³ Jesús cáun²
já¹niéi² ca³juáh³ la³ lá²:

51 —¿Haun¹³ juáh¹³ ñí¹ liei²¹
quiú¹³ dí² rá¹juáh³ hi³ tiá²
ca³ta¹ yáh³ dí² hi³ cáun² lɨ́¹
má¹tson¹³ dí² jan² tsáu² ta³
tiá² lin¹ jú¹ tson² má²lɨ́²cán¹³
dí² quioh²¹ tsú²?

52 Hi³ jáun² tsá² ñí¹ hná¹
jáun² né³ ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—¿Hí¹ tsá² Galilea hniu³²
uá²jaɨ³² dúh¹? Sá¹nɨ́² dúh¹
hí³ ñí¹ Sí², hi³ jáun² má¹jáun²
jɨeh²¹ nú² hi³ hí¹ jan² yáh³ tsá²
lɨ́n³ tɨ³² jë¹ Dió³² tiá² cuá²han³
tɨ³ hué¹³ Galilea.

53 [Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ma³
quin³² ma³ jan³² bíh¹ tsú²
já¹tanh²¹ cú²jueh³² hñú¹³.

8

Tsá²mɨ³ tsá² juón¹

1 Hi³ jáun² né³, jmí¹ lɨ²¹ jáun² ngau³ Jesús tɨ³ máh³ Olivos.

2 Hi³ jáun² jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³ cuanh³ hú²niéi² ta³ ná¹juan³² hñu³ cuáh³² chín¹. Jmí¹jáun² né³ ca³cuú² ca³ngɨh³² ca³la³ jɨ́n³² tsáu² cu³ jéin³ ñí¹ zenh¹ tsú², hi³ jáun² ca³cuá³ dí², hi³ ca³ma³liáu³² hi³ má²tɨn² tsá² hí³.

3 Jmí¹jáun² cua³taunh²¹ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² liei²¹ quionh³ tsá² *fariseos, hi³ ná¹jan² jan² tsá²mɨ³ tsá² ca³ñí¹zianh¹³ dí² ñí¹ jmí¹ cuá¹jmu² tso³. Jáun² ca³zinh³ dí² ja¹ quioh²¹ tsá² tionh² hí³ ta³ ñí¹ Jesús;

4 hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Hnú² Tɨ³², tsá²mɨ³ lá² má²ca³jáun³ jnoh¹ ñí¹ jmí¹ cuá¹jmu² tso³.

5 Né³² né³, ñí¹ liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés jmu² héih³² ñí¹con² jnoh¹ hi³ hniáuh³² jngɨh¹³ jnoh¹ tsá²mɨ³ la³ nɨ́² hi³ jlan¹ jnoh¹ quɨ́n¹. ¿Hi³ hnú² né³, he³ lánh³ juáh³ nú²?

6 La³ nɨ́² ca³juáh³ tsá² hí³ quí¹ hi³ ca³lɨ³hnió³ tsú² hi³ ca³ hi³ lan³ Jesús, hi³ jáun² la³ jáun² lɨ́¹³ chá³² dí² tsáu¹³ tsú². Tɨ³la³ Jesús má¹ná¹, ca³cuá³ cuá¹hin³ hi³ cuá¹jmu² cú²jueh³² huéh³ ja¹ hliáu² cun³quionh³ zeih²¹ cuo².

7 Tɨ³la³ la³ má²ná¹nga² jáun² bíh¹ tsá² hí³ la³ jáun², hi³ jáun² Jesús ca³jmú³ zenh² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh², lɨ³ua³ jan² tsá² tiá² tso³ ren² náh², tiáun² náh² cá² máɨ³ quɨ́n¹ la³ñí¹ hi³ jnah²¹ tsá²mɨ³ lá².

8 Jmí¹jáun² ca³cuá³ siáh³ cuá¹hin³ hi³ ca³jmú³ siáh³ huéh³ ja¹ hliáu².

9 Tɨ³la³ jmí¹ ca³náɨ³² tsá² hí³ jáɨ¹³ nɨ́² né³, ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹ ca³huén² cheih³², [quí¹hliá² ca³lɨ³lieih²¹ tsɨ́³ hi³ la³ ná¹ren² bíh¹ uá²jaɨ³² tso³ hmóu³²]; tsá² má²lieih²¹ tín² ca³ma³liáu³² hi³ huen³², hi³ jáun² jmí¹ má²ca³huén² tsú² jáun² la³jɨ́n³² né³, hnga² bíh¹ Jesús ca³ta³cua¹³ quionh³ tsá²mɨ³ hí³.

10 Hi³ jáun² jmí¹ lɨ²¹ jáun² ca³náu² Jesús, [hi³ ca³jɨ́e³ hi³ tiú²uú² hin² zian² yáh³, jɨ́³²la³ hnga² tsá²mɨ³ bíh¹ jéi³²í¹ cuá³,] hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² tsá²mɨ³ hí³ la³ lá²:

—Hnú² tsá²mɨ³, ¿né² dá² tsá² jmí¹ cha³² tsáuh³ hnú²? ¿Hí¹ hí¹ jan² uá¹ tiú²uú² hin² lɨ́²ra³tsa² hnú² héih³²?

11 Jáun² tsá²mɨ³ né³ ca³ngáɨ³:

—Ján¹han²¹ Tɨ³², hí¹ jan² yáh³.

Hi³ jáun² Jesús né³ ca³juáh³ siáh³:

—Sa³jun³ jná¹³ yáh³ rá¹tsa² ná¹ héih³²; né³² né³, cuánh², ha³ lɨ́²uú² cua³jmu³ siáh³ tso³.]

Jesús lɨ́n³ joh¹ sɨ́² ñí¹con² ca³la³ jɨ́n³² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³

12 Jesús ca³liéinh³² siáh³ tsáu² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Jná¹³ bíh¹ lɨ́n³ ná¹ joh¹ sɨ́² ñí¹con² tsá² zian² hngá¹máh³ lá²; hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² ja³²

cu³hna³² jná¹³ né³, hi³ jáun² hí¹ cónh³ yáh³ tiá² ngɨ́³² tsú² ñí¹ lɨ́³ já¹niéi², quí¹ lɨ³ zia³² bíh¹ joh¹ ñí¹con² tsú² hi³ jmu³ hi³ cu³tí³ lɨ́¹³ zian² tsú².

13 Jáun² tsá² fariseos ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² dá² cáun² lɨ́¹ cueh³² jú¹ tson² quián¹³ huen² bíh¹, tiá² lɨ́¹³ yáh³ hi³ lɨ³ tson² jëh² hnú² nɨ́².

14 Jmɨ́¹jáun² ca³ngáɨ³ Jesús:

—Quien² bíh¹ jú¹ tson² hi³ zíh²³ jná¹³ lá², uá¹jinh¹ huen² bíh¹ jná¹³ zíh²³ jú¹ tson² lá². Quí¹ jná¹³ bíh¹ ño¹ hi³ ha³ jinh¹ ja³ ná¹ hi³ ha³ jinh¹ ñih²¹ ná¹ siáh³; tɨ³la³ hnoh² né³ tiá² ñíh¹ yáh³ náh² ha³ jinh¹ ja³ jná¹³ hi³ ha³ jinh¹ ñih²¹ jná¹³ siáh³.

15 Quí¹ hnoh² dá² ra³tsɨh³² náh² héih³² la³ cun³ qui³ jmu² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² bíh¹. Tɨ³la³ jná¹³ má¹ná¹, hí¹ jan² yáh³ tsáu² tiá² ra³tsɨ³² jná¹³ héih³² la³ jáun² ñí¹con²;

16 tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ hi³ ra³tsɨ³² jná¹³ héih³², rá²tsɨ³² jná¹³ cú²tso² bíh¹, quí¹ jun³juáh¹³ huen² yáh³ jná¹³ ra³tsɨ³² héih³², quí¹ Ñuh³² jná¹³ Tsá² ca³ze³ bíh¹ rá²tsɨ³² héih³² cu³lɨ²¹ quiúnh¹ jná¹³.

17 Há¹ jun³juáh¹³ ñí¹ liei²¹ quián¹³ hnoh² rá¹juáh³ hi³ nɨ́¹juáh³ ná¹lɨ́³ gon³ tsá² nau³² jáɨ¹³ hi³ juáh³ cá²ren² tán¹, jáun² bí¹ hniáuh³² táunh¹³ dí² ta²¹.

18 Né³² né³, huen² bíh¹ jná¹³ lɨ́n³ ná¹ jan² tsá² nau³² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ ná¹ huen², hi³ jáun² Ñuh³² jná¹³ Tsá² ca³ze³ né³ lɨ́n³ siáh³ cónh³í¹ jan² tsá² nau³² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ ná¹.

19 Hi³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—¿Jinh¹ dá² cuá³ ñeh² hnú² dúh¹?

Jáun² Jesús né³ ca³ngáɨ³:

—Ha³ tiá² cuóu³² yáh³ hnoh² jná¹³, hi³ sa³jun³ cuóun³² yáh³ náh² Ñuh³² jná¹³ siáh³; quí¹ sá¹jmɨ́¹ hi³ cuóu³² náh² jná¹³ dúh¹, hi³ jáun² jmɨ́¹ má²cuóun³² bíh¹ náh² siáh³ Ñuh³² jná¹³.

20 Jesús ca³hléh³ jáɨ¹³ nɨ́² tá¹la³ jmɨ́¹ dí¹má²tɨn² tsáu² hñu³ cuáh³² chín¹, ñí¹ jmɨ́¹ ná¹táun³ jáun² cuó² ñí¹ toh² tsáu² quɨe³. Tɨ³la³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² ca³ma³tsau¹³ tsú², quí¹hliá² tiá² jmɨ́¹ má²cá²chó³² yáh³ jmáɨ¹ quioh²¹ tsú².

Tsá² tiá² lɨ́¹³ tsa³tiánh² ñí¹ tsa³cuá² Jesús

21 Jesús ca³juáh³ siáh³ cónh³ la³ lá²:

—Jná¹³ dá² ñih²¹ bíh¹, hi³ jáun² má¹jáun² né³ hnauh¹³ náh² jná¹³, tɨ³la³ hnoh² né³ hiá¹ tsán¹³ bíh¹ náh² ta³ ná¹quiánh¹ náh² jáun² tso³ quián¹³; quí¹ ñí¹ ñih²¹ jná¹³ jáun² dá², ha³ tiá² lɨ́¹³ yáh³ cuá¹tianh³ hnoh².

22 Hi³ jáun² tsá² *judíos tsá² ná¹ñí¹ hí³ né³ ca³juáh³:

—¿Hí¹ jngɨ́h³² tsú² hnga² juáh¹³ hi³ jáun² sa³ la³ nɨ́² yáh³ juáh³ tsú² hi³ tiá² lɨ́¹³ tsáu¹³ jnoh¹ ñí¹ tsánh²¹ dí²?

23 Jáun² ca³záɨh³ siáh³ Jesús tsá² hí³ la³ lá²:

—Tɨ^{3} la^{3} hué^{32} lá^{2} bíh^{1} hɨ́n^{13} hnoh^{2}, tɨ^{3}la^{3} jná^{13} né^{3}, hɨ́n^{13} ná^{1} tɨ^{3} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2} bíh^{1}. Hnoh^{2} dá^{2} cáun^{2} zian^{2} náh^{2} la^{3} cun^{3} tɨn^{2} honh^{2} náh^{2} hmóu^{32} bíh^{1}; tɨ^{3}la^{3} jná^{13} né^{3}, ha^{3} tiá^{2} zian^{2} yáh^{3} jná^{13} la^{3} cun^{3} tɨn^{2} tsɨn^{32} huen^{2}.

24 Hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} lɨ́^{2}juáh^{32} jná^{13} hi^{3} hnoh^{2} hiá^{1} tsán^{13} náh^{2} ta^{3} ná^{1}quiánh^{1} náh^{2} jáun^{2} tso^{3} quián^{13}; quí^{1} nɨ́^{1}juáh^{3} tiá^{2} táunh^{23} yáh^{3} hnoh^{2} ta^{21} hi^{3} jná^{13} bíh^{1} la^{32}, hi^{3} jáun^{2} dá^{2} hiá^{1} tsán^{13} bíh^{1} hnoh^{2} ta^{3} ná^{1}quiánh^{1} la^{3} jáun^{2} tso^{3} quián^{13}.

25 Hi^{3} tsá^{2} hí^{3} né^{3} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—¿Hin^{2} dá^{2} tsánh^{2} hnú^{2}?

Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} Jesús la^{3} lá^{2}:

—La^{3}ñí^{1} tín^{2} nga^{2} jná^{13}, ¿hí^{1} lɨ^{3} quien^{2} hi^{3} juoh^{21} dí^{2} hliáun^{3} jáɨ^{13} quiúnh^{1} tsá^{2} la^{3} hnoh^{2} dúh^{1}?

26 Quí^{1} zia^{32} bí^{1} siáh^{3} hliáun^{3} lɨ́n^{32} jáɨ^{13} hi^{3} jmɨ́^{1} lɨ^{3} juah^{21} jná^{13} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} hnoh^{2}, jɨ^{3} hi^{3} jmɨ́^{1} cué^{21} jáɨ^{13} hi^{3} rá^{1}tsa^{2} jná^{13} hnoh^{2} héɨh^{32}. Tɨ^{3}la^{3} Tsá^{2} ca^{3}ze^{3} jná^{13} má^{1}ná^{1}, jú^{1} tson^{2} bíh^{1} hleh^{32}; hi^{3} jáun^{2} né^{3}, jáɨ^{13} jáun^{2} bíh^{1} juo^{3} jná^{13} tsá^{2} zian^{2} ñí^{1} hué^{21} lá^{2}, la^{3} cun^{3} jáɨ^{13} hi^{3} má^{2}cá^{2}náɨ^{32} jná^{13} hi^{3} hleh^{32} hí^{3} bíh^{1}.

27 Tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} hí^{3} tiá^{2} ca^{3}ngɨ^{13} yáh^{3} hi^{3} Jesús hleh^{32} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} Jméi^{2} bíh^{1}.

28 Hi^{3} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} ca^{3}juáh^{3} siáh^{3} Jesús la^{3} lá^{2}:

—Nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}ziau^{3} náh^{2} jná^{13} Tsá^{2} lɨ́n^{3} ná^{1} Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} chi^{3}cuú^{2}, jáun^{2} má^{1}jáun^{2} bíh^{1} má^{2}lɨ^{3} ñíh^{13} náh^{2} hi^{3} tson^{2} bíh^{1} jná^{13} la^{32}, hi^{3} hí^{1} cáun^{2} yáh^{3} tiá^{2} hi^{3} jmu^{2} jná^{13} cun^{3}quionh^{3} hi^{3} cháunh^{23} chin^{32} huen^{2}, ñí^{1} jɨ́^{21}la^{3} ti^{3} hɨ́e^{23} jná^{13} hnoh^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} má^{2}ca^{3}ma^{3}ta^{2} Ñuh^{32} bíh^{1} ná^{1}.

29 Quí^{1} Tsá^{2} ca^{3}ze^{3} jná^{13} zenh^{2} bíh^{1} quiúnh^{1} jná^{13}; tiá^{2} huen^{2} jná^{13} má^{2}ca^{3}zeh^{3} yáh^{3} tsú^{2}, quí^{1} jmáɨ^{1} ca^{3}la^{3} jɨ́^{32} bíh^{1} jmu^{2} jná^{13} la^{3} cun^{3} hi^{3} tɨ^{32} tsɨ́^{3} tsú^{2}.

30 Jmɨ́^{1} má^{2}lɨ́^{2}juáh^{3} jáun^{2} Jesús jáɨ^{13} nɨ́^{2} né^{3}, juóun^{32} lɨ́n^{32} bíh^{1} tsáu^{2} ca^{3}taunh^{2} ta^{21}.

Tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} jon^{2} Dió^{32} jɨ^{3} tsá^{2} má^{2}cá^{2}taun^{3} hi^{3} jmu^{2} tso^{3}

31 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} Jesús tsá^{2} judíos tsá^{2} má^{2}ca^{3}hín^{13} hí^{3} ca^{3}lá^{2} jë^{1} tsú^{2} la^{3} lá^{2}:

—Nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} cu^{3}tí^{13} zánh^{13} hnoh^{2} tiá^{3} la^{3} cun^{3} jáɨ^{13} hi^{3} juanh^{32} jná^{13}, hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} hú^{1}tá^{1} cu^{3}tí^{3} má^{2}lɨ́n^{3} náh^{2} tsá^{2} haɨn^{21} tɨ^{3} con^{2} jná^{13};

32 hi^{3} jáun^{2} lɨ^{3} cuɨn^{2} náh^{2} jú^{1} tson^{2}, hi^{3} jáun^{2} jú^{1} tson^{2} jáun^{2} né^{3} lɨ́^{13} liáu^{32}.

33 Jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} né^{3} ca^{3}ngáɨ^{3}:

—Tsá^{2} jón^{2}zɨ́h^{1} jón^{2}cho^{1} hla^{1} Há^{2}bran^{21} bíh^{1} jnoh^{1}, hi^{3} hí^{1} cónh^{3} yáh^{3} tiá^{2} má^{2}ca^{3}lɨn^{3} jnoh^{1} *tsá^{2} má^{2}dí^{1}hlánh^{1} ñí^{1}con^{2} hí^{1} jan^{2} tsáu^{2}. ¿Lánh^{3} bí^{1} rón^{32} sa^{3} hnú^{2} ya^{3} juáh^{3} hi^{3} jnoh^{1} lɨ́^{13} liáu^{3}?

34 Jesús né^{3} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—Jú^{1} tson^{2} juo^{3} jná^{13} hnoh^{2}, hi^{3} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2}

jmu^{2} tso^{3} bíh^{1} lɨ́n^{3} tsá^{2}
má^{2}dí^{1}hlánh^{1} ñí^{1}con^{2} tso^{3}.
35 Hi^{3} jan^{2} tsá^{2} má^{2}dí^{1}hlánh^{1}
né^{3}, cónh^{3} tiá^{2} lɨ́^{13} bíh^{1} lɨ́n^{3}
hú^{1}tá^{1} jan^{2} tsá^{2} hñú^{13} tsú^{2},
tɨ^{3}la^{3} jon^{2} tsá^{2} hñú^{13} má^{1}ná^{1},
tiú^{2}nio^{2} bíh^{1} lɨ́n^{3} jan^{2} tsá^{2}
hñú^{13} tsú^{2}.
36 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, nɨ́^{1}juáh^{3}
Tsá^{2} qui^{3} lɨ́n^{3} hí^{3} Jon^{2} tsú^{2}
la^{3} liáu^{32} hnoh^{2}, jáun^{2} hú^{1}tá^{1}
cu^{3}tí^{3} liáun^{3} bíh^{1} hnoh^{2}.
37 Má^{2}ño^{1} bíh^{1} jná^{13} hi^{3}
hnoh^{2} lɨ́n^{3} náh^{2} tsá^{2} jón^{2}zɨ́h^{1}
jón^{2}cho^{1} hla^{1} Há^{2}bran^{21}; tɨ^{3}la^{3}
uá^{1} jáun^{2} la^{3} jáun^{2} né^{3}, cu^{3}
jáun^{2} hnáuh^{2} bíh^{1} náh^{2} jn-
gah^{13} jná^{13}, quí^{1} tiá^{2} chau^{32}
yáh^{3} jë^{2} jná^{13} la^{3} tɨ^{3} hñu^{3}
honh^{2} náh^{2}.
38 Jná^{13} dá^{2} hléh^{23} la^{3}
cun^{3} hi^{3} má^{2}ca^{3}hɨ́e^{3} Ñuh^{32}
bíh^{1}, jáun^{2} ja^{3}bí^{1} hnoh^{2} siáh^{3}
jmuh^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} má^{2}ca^{3}hɨ́e^{3}
ñeh^{2}.
39 Jáun^{2} tsá^{2} hi^{3} né^{3} ca^{3}ngáɨ^{3}
la^{3} lá^{2}:
—¡Hla^{1} Há^{2}bran^{21} bíh^{1} jméi^{2}
dí^{1}hio^{3} ñú^{1}deh^{3} jnoh^{1}!
Tɨ^{3}la^{3} Jesús né^{3}, ca^{3}juáh^{3} la^{3}
lá^{2}:
—Sá^{1}jmɨ́^{1} hi^{3} tson^{2} bíh^{1}
cu^{3}tí^{3} hi^{3} jon^{2}zɨ́h^{1} tsá^{2} hí^{3}
hnoh^{2}, jáun^{2} jmɨ́^{1} hniáuh^{21}
bíh^{1} hi^{3} jmóuh^{1} hnoh^{2} la^{3} cun^{3}
hi^{3} ca^{3}jmú^{3} tsá^{2} hí^{3}.
40 Tɨ^{3}la^{3} cun^{3} jáun^{2} hnáuh^{2}
bíh^{1} hnoh^{2} jngah^{13} jná^{13},
uá^{1}jinh^{1} má^{2}lɨ^{2}juo^{3} ná^{1} hnoh^{2}
jú^{1} tson^{2} la^{3} cun^{3} rón^{32} hi^{3}
ca^{3}hɨ́e^{3} jná^{13} Dió^{32}. Tɨ^{3}la^{3} ¡hí^{1}
cónh^{3} yáh^{3} tiá^{2} ca^{3}jmú^{3} hla^{1}
Há^{2}bran^{21} la^{3} nɨ^{2} má^{1}ná^{1}!
41 Quí^{1} hnoh^{2} dá^{2} jmóuh^{1}
náh^{2} la^{3}jmɨ́^{1} jmu^{2} hnga^{2} ñeh^{2}
bíh^{1} náh^{2}.
Jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} né^{3} ca^{3}ngáɨ^{3}
la^{3} lá^{2}:
—Jun^{3}juáh^{13} dún^{2} lɨ́^{1} zian^{2}
yáh^{3} jnoh^{1}, jan^{2} tán^{1} bíh^{1}
Dió^{32} Jméi^{2} jnoh^{1} zian^{2}.
42 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} ca^{3}juáh^{3}
siáh^{3} Jesús la^{3} lá^{2}:
—Sá^{1}jmɨ́^{1} hi^{3} tson^{2} bíh^{1} hi^{3}
Dió^{32} ñeh^{2} hnoh^{2}, jáun^{2} jmɨ́^{1}
má^{1}hnau^{1} bíh^{1} hnoh^{2} jná^{13}
dúh^{1}, quí^{1} jná^{13} bíh^{1} jan^{2} Tsá^{2}
ja^{3} ñí^{1}con^{2} Dió^{32}, hi^{3} jáun^{2} lá^{2}
zenh^{2} ná^{1} ta^{3} máh^{1} hnoh^{2}.
Quí^{1} jun^{3}juáh^{13} lɨ́^{1} ca^{3}cháunh^{13}
tsɨn^{32} huen^{2} yáh^{3} jná^{13} hi^{3}
ja^{3} ná^{1}, quí^{1} tɨ^{3}la^{3} Dió^{32} bíh^{1}
ca^{3}ze^{3} jná^{13}.
43 Jáun^{2} né^{3}, ¿he^{3} láɨh^{32} sa^{3}
tiá^{2} ngɨ^{23} hnoh^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3}
juah^{32} jná^{13} juáh^{13}? Quí^{1}
cun^{3}ñí^{1} hi^{3} tiá^{2} tion^{23} hnoh^{2}
honh^{2} hi^{3} náɨh^{1} jú^{1} chú^{32} hi^{3}
hléh^{23} lá^{2} jná^{13} yáh^{3}.
44 Quí^{1} tsá^{2} hláɨnh^{1} bíh^{1}
ñeh^{2} hnoh^{2}; hi^{3} jáun^{2} la^{3} cun^{3}
hi^{3} dí^{1}quiaunh^{21} tsɨ́^{3} hí^{3} bíh^{1}
hnáuh^{2} hnoh^{2} jmúh^{13}. Quí^{1}
qui^{3} cónh^{3} jan^{2} tsá^{2} jngɨh^{2}
tsáu^{2} bíh^{1} tsá^{2} hláɨnh^{1} ca^{3}la^{3}
cun^{3} jmɨ́^{1} ca^{3}lɨ^{3}liau^{3}; hí^{1} cónh^{3}
yáh^{3} tiá^{2} jmu^{2} tsú^{2} la^{3} cun^{3} lɨ́^{3}
jú^{1} tson^{2}, quí^{1} tiá^{2} jú^{1} tson^{2}
hu^{21} yáh^{3} hñu^{3} tsɨ́^{3} tsú^{2}. Hi^{3}
jáun^{2} nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}hléh^{3} tsú^{2} jú^{1}
tɨ́^{1}jáɨ^{2}, cáun^{2} hleh^{32} tsú^{2} la^{3}
cun^{3} rón^{32} lɨ́n^{3} bíh^{1}; quí^{1} qui^{3}
cónh^{3} hí^{3} bíh^{1} jan^{2} tsá^{2} tɨ́^{1}
jáɨn^{2}, hi^{3} jáun^{2} hí^{3} bíh^{1} lɨ́n^{3}
mí^{1}zioh^{21} jú^{1} tɨ́^{1}jáɨ^{2}.

45 Tɨ3la3 cun3ñí1 hi3 jná13
hléh23 jú1 tson2 né3, hi3 jáun2
tiá2 ta21 táunh23 yáh3 hnoh2.
46 ¿Hin2 tsánh2 lɨ3ua3 jan2
hnoh2 lí13 má1jnia13 náh2
cáun2 tso3 quion21 jná13
juáh13? Né32 né3, ní1juáh3 jú1
tson2 bíh1 la3 hléh23 jná13,
jáun2 ¿he3 láɨh32 sa3 tiá2 ta21
táunh23 yáh3 hnoh2?
47 Quí1 ní1juáh3 tsá2 tionh2
jo3cuo2 Dió32, jáun2 tsá2 la3
hí3 náɨ32 bíh1 jáɨ13 quioh21
Dió32; tɨ3la3 hnoh2 má1ná1 tiá2
hnáuh2 yáh3 hnoh2 náɨh1, quí1
jun3juáh13 tsá2 joh1 Dió32 yáh3
hnoh2.

Jmí1 má2zian2 bíh1 Cristo
jmɨ1 ñeh2 bíh1 hi3 lɨ3zian2 hla1
Há2bran21
48 Hi3 jáun2 tsá2 judíos hí3
ca3juáh3 la3 lá2:
—Tson2 bí1 la3 má2ca3juáh13
jnoh1 jáun2 hi3 jan2 tsá2 lín1
tsá2 Samaria bíh1 hnú2, hi3
ján3 nú2 siáh3 jan2 jmí2chí3
hláɨnh1.
49 Jáun2 Jesús ca3ngáɨ3 la3
lá2:
—Hí1 jan2 yáh3 jmí2chí3
hláɨnh1 tiá2 ján3 jná13. Jná13
dá2 ma3quien13 ná1 Ñuh32 bíh1;
tɨ3la3 hnoh2 né3, huen3 cu3tí13
bíh1 jná13 jmuh32 hnoh2.
50 Jun3juáh13 hi3 dí1quian1
yáh3 jná13 hi3 ma3quien2 tsáu2;
tɨ3la3 zian2 jan2 Tsá2 hnió3
bíh1 hi3 lɨ3 quien2 jná13, hi3
Tsá2 hí3 né3 rá2tsɨn2 héih32
tsá2 hau2 jná13.
51 Jú1 tson2 bí1 juo3 jná13
hnoh2, hi3 ní1juáh3 tsá2 cán23
re2 la3 cun3 jáɨ13 hi3 juah32
jná13, jmí1líh3 bíh1 tiá2 jún3
tsú2.
52 Hi3 jáun2 tsá2 judíos hí3
né3 ca3juáh3 la3 lá2:
—Ta3né32 tɨ3 jlánh1 cáun2
má2nio2 bíh1 tsí3 jnoh1 hi3
tson2 bíh1 ján3 hnú2 jmí2chí3
hláɨnh1. Quí1 jun3 bíh1 hla1
Há2bran21 la3 má2quionh3
la3jín32 tsá2 ca3lɨn3 *tɨ32 jë1
Dió32; tɨ3la3 hnú2 né3 juáh3:
“Nɨ1juáh3 tsá2 cán23 re2 la3
cun3 jáɨ13 hi3 juah32 jná13,
jmí1líh3 bíh1 tiá2 jún3”.
53 ¿Hí1 tɨ3 jlánh1 bíh1
quien2 hnú2 la3cónh3 bíh1
hla1 Há2bran21 jméɨ2 dí1hio3
ñú1deh3 jnoh1? Quí1 hí3 dá2
jun3 bíh1, hi3 ca3tsan3 bí1 siáh3
tsá2 ca3lɨn3 tɨ32 jë1 Dió32. ¿Hin2
ma3 dá2 tsánh2 hnú2 dúh1?
54 Jáun2 Jesús ca3ngáɨ3 siáh3
la3 lá2:
—Nɨ1juáh3 jná13 la3
ma3quien13 ná1 huen2, hi3
jáun2 tiá2 lin1 ñí1 lɨ3 quien2
hí1 cáun2 yáh3 hi3 jáun2. Tɨ3la3
Ñuh32 bíh1 jná13 jmu2 quien2
jná13, Tsá2 juáh3 hnoh2 hí3 hi3
lín3 Dió32 Juóuh32 náh2.
55 Tɨ3la3 tiá2 má2ca3lɨ3
cuóun32 yáh3 hnoh2 tsú2
má1ná1. Jná13 bíh1 ján1 tson2
cuóun32 tsú2; hi3 sá1jmí1 hi3
juanh21 jná13 hi3 tiá2 cuóun32
ná1 tsú2, jáun2 la3 jáun2
má2líɨn3 jná13 jan2 tsá2 tí1 jáɨn2
la3 hnoh2 bíh1. Tɨ3la3 hú1tá1
tson2 bíh1 cuóun32 jná13 tsú2
má1ná1, jɨ3 hi3 ma3ti21 jná13
siáh3 la3jí32 hi3 juáh3 tsú2.
56 Hla1 Há2bran21 dí2hio3
ñú2deh3 hnoh2 hí3 ca3lɨ3 tsah3

lɨ́n32 quí1hliá2 jɨ́e3 jmái1 hi3
cuán13 jná13; ca3jɨ́e3 bí1 tsú2,
hi3 jáun2 ca3lɨ3 hiún2 lɨ́n32 tsɨ́3.
57 Jmɨ́1jáun2 ca3juáh3 siáh3
tsá2 judíos hí3 la3 lá2 ñí1con2
Jesús:
—¡Ca3la3 hí1juáh3 tu3la3quia3
mii2 yáh3 tiá2 má2hún1 hnú2,
sa3 hnú2 yáh3 jlánh1 juáh3
hi3 ca3jɨen1 máh3 hnú2 hla1
Há2bran21!
58 Jáun2 Jesús ca3záɨh3 siáh3
tsá2 hí3 la3 lá2:
—Jú1 tson2 cu3tí13 bíh1 la32
juo3 jná13 hnoh2, hi3 la3 cun3
jmɨ́1 ñeh2 bí1 hi3 lɨ3zian2 hla1
Há2bran21 máh3, jmɨ́1 má2zian2
bíh1 jná13.
59 Hi3 jáun2 tsá2 hí3 ca3can3
quɨ́n1 hi3 jnah3 Jesús; tɨ3la3
Jesús, ha3 tiú2uú2 ca3jnia3
yáh3, jáun2 cua3han3 hñu3
cuáh32 chín1 [hi3 ca3nga2 ja1
ñí1 tionh1 tsá2 hí3], hi3 ngah3.

9

Jesús jmah23 jan2 tsá2 qui3 má2ten3 jmɨ́1 ca3lɨ3zian2

1 Hi3 jáun2 né3, tá1la3
hí1hún1 jáun2 Jesús juɨ32 hi3
má2cuá2han3 cuáh32, ca3jɨen32
dí2 jan2 tsá2ñuh2 qui3 má2te3
ñí1 la3 cun3 jmɨ́1 ca3lɨ3zian2.
2 Hi3 jáun2 tsá2 haɨn21 hí3 tɨ3
con2 tsú2 né3, ca3ngáɨ3 ñí1con2
dí2 hi3 ca3juáh3:
—Tɨ32, ¿he3 láɨh32 sa3 ten3
yáh3 tsá2ñuh2 nɨ́2 ca3lɨ3zian2?
¿Hí1 cun3ñí1 hi3 tsáu13 jméi2
mí1ziú13 tsú2 juáh13, ho3
cun3ñí1 hi3 tsáu13 hnga2 uá1?
3 Jáun2 Jesús né3 ca3ngáɨ3:
—Jun3juáh13 tsáu13 hnga2
yáh3 tsú2 hi3 ten3, hi3 sa3jun3
tsáu13 jméi2 mí1ziú13 tsú2
siáh3; la3 nɨ́2 dá2 ca3lɨ3 hi3
jáun2 lɨ3jnia2 he3 tɨn2 Dió32
jmu3 bíh1.
4 Hniáuh32 bíh1 jmú13
dí2 tá13 Tsá2 ca3ze3 jná13
tá1la3 jniá3, quí1 nɨ́1juáh3 nɨ́1
má1ca3zɨ32, jáun2 hí1 jan2 yáh3
tiú2uú2 hin2 lɨ́13 jmu3 ta21.
5 Quí1 tá1la3 cuon1 jná13 lá2
hngá1máh3 lá2, lɨ́n3 jná13 joh1
sɨ́2 quioh21 tsá2 zian2 ñí1 hué21
lá2.
6 Hi3 jáun2 jmɨ́1 má2lɨ́2juáh3
Jesús la3 nɨ́2 né3, ca3hñe3
hué32, hi3 ca3jmú3 cú1pih21
jen2 quionh3 mí1héh32
quioh21, hi3 jáun2 ca3yóh3 dí2
mɨ́1ñí1 tsá2 ten3 hí3.
7 Jáun2 la3juɨ32 ca3záɨh3 dí2
tsá2 hí3 la3 lá2:
—Cua32, cuá2ráɨn2 máh1 tɨ3
ñí1 nio1 jmɨ́2táu2 jmáɨ2 Siloé
(hi3 hnió3 juáh3 “Tsá2 zɨ́in1”).
Jáun2 ngau3 bíh1 tsá2 ten3
hí3 hi3 ca3ñí1ráɨn13 ñí1 ñí1
jáun2, hi3 jáun2 né3 jmɨ́1
cá1jính21 jáun2 má2jniá3 ñí1.
8 Hi3 jáun2 tsá2 cuu3 tsá2
jɨ́in3 hñú13 tsú2 ca3juu3
ca3hlénh3, la3 má2quionh3 tsá2
jmɨ́1 má2ca3jɨ́e32 hí3 hi3 lɨ́1 mɨ32
tsú2 cú1dáɨn3 ñí1con2 tsáu2
jmɨ́1tin2, hi3 ca3juáh3 la3 lá2:
—¿Há1 jun3juáh13 tsá2 nɨ́2
tsá2 jmɨ́1 cua32 ñí1 jáun2 hi3
jmɨ́1 mɨ32 cú1dáɨn3 jmɨ́1tin2
juáh13?
9 Jáun2 ma3 jan2 tsáu2
ca3juáh3:
—Ján3, tsá2 hí3 bí1 nɨ32.

Hi³ ma³ jan² né³ ca³juáh³
siáh³:
—Ján¹han²¹, jun³juáh¹³ tsá²
hí³ yáh³ nɨ³², uá¹jinh¹ jniá³ la³
jáun².
Tɨ³la³ hnga² tsú² né³,
ca³juáh³ la³ lá²:
—Ján³, jná¹³ bíh¹ hí³.
10 Jmɨ́¹jáun² né³, ca³ngáɨh³
dí² tiáunh¹ la³ lá²:
—¿Ha³ bí¹ lánh³ rón³²
ca³niá³ máh¹ nú² hi³ jáun²
má²lɨ́²³ jɨe¹ nú² ta³né³²?
11 Hi³ jáun² tsá² hí³ né³
ca³ngáɨ³, hi³ ca³juáh³:
—Tsá²ñuh² Tsá² jmáɨ² hí³
Jesús bíh¹ lɨ́²jmú³ jen², hi³
jáun² lɨ́²yóh³ tsú² mɨ́¹ñi³² jná¹³,
jáun² lɨ́²juáh³ la³ lá²: “Cua³² tɨ³
ñí¹ nio¹ jmɨ́²táu² jmáɨ² Siloé,
ñí¹ jáun² cuá²ráɨn² máh¹”.
Jáun² cuá²ñéi¹ jná¹³, hi³ jáun²
jmɨ́¹ má²lɨ́²ráɨn³² jná¹³ jáun²
mɨ́¹ñi³² né³, ca³niá³ bíh¹ hi³
ca³lɨ³ jɨe¹ jná¹³.
12 Hi³ jáun² ca³ngáɨ³ siáh³
tsáu² ñí¹con² tsá² jmɨ́¹ ten³ hí³
la³ lá²:
—¿Né² dá² tsá² hí³ né³?
Jáun² tsá² jmɨ́¹ ten³ hí³ né³
ca³juáh³:
—Tiá² ño¹ nia²¹.

Tsá² fariseos quí² nga² jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² jmɨ́¹ ten³ hí³

13 Jmɨ́¹jáun² ca³ñí¹jan² tsú²
tsá² jmɨ́¹ ten³ hí³ tɨ³ ñí¹con²
tsá² *fariseos;
14 quí¹ *jmáɨ¹ nio² tie³ bíh¹
jaun³² jmɨ́¹ ca³jmú³ Jesús jen²
hi³ ca³jñéi³ mɨ́¹ñí¹ tsá² jmɨ́¹
ten³ hí³, hi³ jáun² lan³.
15 Jáun² tsá² fariseos né³,
ca³ngáɨ³ siáh³ ñí¹con² tsá² hí³
hi³ he³ lánh³ rón³² ca³niá³
mɨ́¹ñí¹, hi³ jáun² má²jɨe³².
Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ tsá² jmɨ́¹
ten³ hí³ la³ lá²:
—Jen² bíh¹ lɨ́²jñéi³ tsú²
mɨ́¹ñi³² jná¹³, hi³ jáun²
lɨ́²ráɨn³² jná¹³, hi³ jáun² bíh¹
má²jniá³ mɨ́¹ñi³² jná¹³ ta³né³².
16 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun²
ca³juáh³ ma³ jan² tsá² fariseos
la³ lá²:
—Jun³juáh¹³ tsá² ja³ ñí¹con²
Dió³² yáh³ tsá²ñuh² tsá²
lɨ́²jmú³ hi³ nɨ́², quí¹ jáun² sa³
tiá² ta²¹ tanh² yáh³ tsú² jmáɨ¹
nio² tie³.
Tɨ³la³ ma³ jan² tsá² fariseos
hí³ né³ ca³juáh³:
—¿He³ bí¹ lánh³ rón³² lɨ́¹³
jmu³ tsú² li²¹ hi³ lɨ́³ hua³jueh³²
nɨ́², nɨ́¹juáh³ jan² tsá² ren² tso³
bí¹ lánh³?
Jáun² la³ nɨ́² bíh¹ lɨ³ hi³
ca³ta³ná¹tsoh³ ja¹ quioh²¹ tsú²
hmóu³².
17 Hi³ jáun² ca³ngáɨh³ tsú²
siáh³ tsá² jmɨ́¹ ten³ hí³ la³ lá²:
—Hi³ hnú² né³, ¿he³ lánh³
juáh³ nú² hi³ ca³tɨn¹ tsá²ñuh²
tsá² lɨ́²niá³² hí³ mɨ́¹máh¹ nú²?
Jáun² tsá² hí³ né³ ca³juáh³:
—Jná¹³ len³ hi³ tsá² hí³ bíh¹
lɨn³ jan² *tɨ³² jë¹ Dió³².
18 Jáun² tsá² *judíos tsá²
ná¹ñí¹ tiá² ta²¹ ca³taunh³ yáh³
hi³ tson² jmɨ́¹ ten³ tsá² hí³, hi³
né³² né³ má²ca³niá³ ñí¹; ca³la³
ñí¹ ca³teh³ dí² jméi² mí¹ziú¹³
tsá² hí³,
19 hi³ ca³ngáɨh³ dí² la³ lá²:

—¿Hí¹ tsá² lá² jónh³² hnoh², tsá² juáh³ hnoh² hi³ má²ten³ jmɨ́¹ ca³lɨ³zian²? ¿Ha³ lánh³ rón³² má²ca³niá³ mɨ́¹ñí¹ tsú² ta³né³² né³?

20 Jáun² jméi² mí¹ziú¹³ tsá² hí³ ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—Né¹ bíh¹ jnoh¹ hi³ jon² jnoh¹ tsá² nɨ́², hi³ tson² bíh¹ má²ten³ tsú² jmɨ́¹ ca³lɨ³zian²;

21 tɨ³la³ tiá² né¹ jnoh¹ má¹ná¹ he³ lánh³ rón³² lɨ³ hi³ má²ca³niá³ mɨ́¹ñí¹ tsú² ta³né³², hi³ sa³jun³ né¹ jnoh¹ siáh³ hin² tsánh² lɨ́²jmú³ hi³ ca³niá³ mɨ́¹ñí¹ tsú². Ngáɨh³ dúh¹ tsú² hnga² neh²¹; quí¹ tsá² má²hún¹ tsɨ́³ bíh¹ nɨ³², hi³ jáun² hnga² bíh¹ tsú² má²lɨ́¹³ cué³² jú¹ tson² ñí¹con² hnoh².

22 La³ nɨ́² ca³juáh³ jméi² mí¹ziú¹³ tsú² quí¹ cun³ñí¹ hi³hliá² jmɨ́¹ juénh², quí¹hliá² tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ jmɨ́¹ má²ca³jmú³ cá²hon³ hi³ chin¹³ dí² cuáh³² lɨ³ua³ jan² tsá² juáh³ hi³ tson² bíh¹ Jesús lɨ́n³ Cristo.

23 Hi³ jáun² bíh¹ la³ nɨ́² ca³juáh³ jméi² mí¹ziú¹³ tsá² hí³: “Ngáɨh³ dúh¹ tsú² hnga² neh²¹, quí¹ tsá² má²hún¹ tsɨ́³ bíh¹ nɨ³²”.

24 Jáun² tsá² ná¹ñí¹ hí³ ñí¹con² tsá² judíos ca³teh³ siáh³ tsá² jmɨ́¹ ten³ hí³, hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Juah²¹ jú¹ tson² ñí¹con² jnoh¹ ñí¹ ta³ ñí¹ Dió³², quí¹ jnoh¹ né¹ hi³ tsá²ñuh² hí³ dá² jan² tsá² ren² tso³ bíh¹.

25 Jmɨ́¹jáun² né³, ca³juáh³ tsá² jmɨ́¹ ten³ hí³ la³ lá²:

—Tiá² ño¹ jná¹³ hí¹ ren² tsú² tso³ ho³ tiá² ren². Ñí¹ jɨ́²¹la³ cun³ hi³ ño¹ jná¹³, hi³ jná¹³ jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² tsá² ten³ bíh¹, hi³ ta³né³² né³ má²jɨe¹ ná¹.

26 Hi³ jáun² ca³ngáɨ³ siáh³ tsá² fariseos la³ lá²:

—¿He³ lɨ́²jmú³ tsú²? ¿Ha³ lánh³ rón³² lɨ́²jmú³ tsú² hi³ ca³jnia³ mɨ́¹máh¹ hnú²?

27 Jáun² tsá² jmɨ́¹ ten³ hí³ ca³ngáɨ³:

—Má²lɨ́²juáh³² bíh¹ jná¹³, tɨ³la³ tiá² jáɨ¹³ canh³² yáh³ hnoh². ¿He³ láɨh³² hnáuh² hnoh² hi³ juah²¹ jná¹³ siáh³ cónh³? ¿Hí¹ hnáuh² hnoh² hi³ han³ uá²jaɨ³² tɨ³ con² tsú² dúh¹?

28 Jmɨ́¹jáun² ca³jin³ dí² tsá² jmɨ́¹ ten³ hí³, hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Hnú² bíh¹ tsá² hen² nú² tɨ³ con² tsá² lín¹ hí³, tɨ³la³ jnoh¹ má¹ná¹, haɨn²¹ jnoh¹ tɨ³ con² hla¹ Moisés bíh¹.

29 Jnoh¹ né¹ hi³ Dió³² ca³hléh³ ñí¹con² hla¹ Moisés, tɨ³la³ tsá²ñuh² nɨ́² má¹ná¹, ca³la³ hí¹juáh³ tiá² né¹ bíh¹ jnoh¹ ha³ jinh¹ ja³ tsú².

30 Jáun² tsá² jmɨ́¹ ten³ hí³ ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—¡Hen³ ma³ hua³jueh³² lɨ́²³ hi³ hnoh² tiá² la³ ñíh¹ yáh³ náh² hi³ ha³ jinh¹ ja³ Tsá² hí³, tɨ³la³ Tsá² hí³ bíh¹ lɨ́²niá³² mɨ́¹ñi³² jná¹³!

31 Re² lɨ́n³² bí¹ né¹ dí² hi³ Dió³² tiá² náɨ³² yáh³ jë¹ jan² tsá² ren² tso³; jɨ́³²la³ jë¹ tsá² zian² hi³ ca³tɨn¹ bíh¹ Dió³²

náɨ32, lɨ3ua3 jan2 tsá2 jmu2 la3
cun3 hi3 hnió3 tsú2 yáh3.
32 Hí1 cónh3 yáh3 tiá2
lin1 má2ca3náɨ13 dí2 hi3
má2ca3lɨ3zian2 jan2 tsá2
nia32 mɨ́1ñí1 tsá2 má2ten3
má1ca3lɨ3zian2.
33 Sá1jmɨ́1 tson2 hi3 Tsá2 hí3
tiá2 ja3 ñí1con2 Dió32 dúh1,
jáun2 hí1 cáun2 yáh3 tiá2 hi3
jmɨ́1 lɨ13 jmu3 tsú2.
34 Jáun2 tsá2 tionh2 hí3 né3
ca3juáh3 siáh3 la3 lá2:
—Hnú2 bíh1 jan2 tsá2
ca3lɨ3zian2 nú2 hi3 ren2 nú2
tso3, ¿hí1 hnáuh2 hnú2 má1ta13
nú2 jnoh1?
Jmɨ́1jáun2 ca3jmú3 tsú2
héih32 ñí1con2 tsá2 jmɨ́1 ten3
hí3 hi3 tiú2uú2 hniáuh32 tsó32
tsú2 cuáh32.

Tsá2 te3 jmɨ́1 tsɨ́3

35 Jáun2 né3, jmɨ́1 ca3lɨ3
ñi32 Jesús hi3 má2lɨ́2jmú3 tsú2
héih32 hi3 tiú2uú2 tsó32 tsá2
jmɨ́1 ten3 hí3 cuáh32, jáun2
ca3ñí1hniah2 dí2 tsá2 hí3, hi3
jáun2 jmɨ́1 ca3chanh21 dí2 tsá2
jmɨ́1 ten3 hí3 né3, ca3záɨh3 dí2
la3 lá2:
—¿Hí1 má2lɨ́2cháh1 hnú2
cáun2 honh2 ñí1con2 Jon2
tsá2mɨ3cuóun2?
36 Jáun2 tsá2 jmɨ́1 ten3 hí3
ca3juáh3:
—Tɨ32, juah21 tiá3 hin2
tsánh2 Tsá2 hí3, hi3 jáun2
tanh21 jná13 tsú2 ta21.
37 Jmɨ́1jáun2 ca3ngáɨ3 Jesús
la3 lá2:
—Má2lɨ́2jɨen1 bí1 nú2 tsú2,
jná13 bíh1 la32 Tsá2 dí1hléh23
ná1 quiúnh1 hnú2.
38 Hi3 jáun2 jmɨ́1jáun2
ca3diɨ3jñí32 tsá2 hí3 ta3 ñí1
Jesús, hi3 ca3juáh3 la3 lá2:
—Taunh32 bíh1 jná13 ta21
hnú2 Tɨ32.
39 Jáun2 la3 cun3 jmɨ́1jáun2
ca3juáh3 Jesús:
—Jná13 ja3 ná1 ñí1 hué21 lá2
hi3 ja3ra3tsɨ32 ná1 héih32 hi3
jáun2 tsá2 ten3 lɨ́13 niá3 ñí1, hi3
jáun2 tsá2 jniá3 ñí1 né3 lɨ3 lin1
hi3 ná1ten3 bíh1.
40 Hi3 jáun2 jmɨ́1 ca3náɨ32
tsá2 fariseos tsá2 ma3 jan2
jmɨ́1 tionh1 hí3 quionh3 tsú2
jáɨ13 nɨ́2 né3, ca3juáh3 la3 lá2:
—¿Hí1 jáun2 la3 ná1ten3 uá1
jnoh1 uá2jaɨ32?
41 Hi3 jáun2 jmɨ́1jáun2
ca3juáh3 Jesús la3 lá2:
—Sá1jmɨ́1 hi3 tson2 bíh1
ná1ten3 hnoh2, hi3 jáun2 tiá2
tso3 jmɨ́1 hauh32 yáh3 náh2
ca3tɨ21 tso3 quián13. Tɨ3la3
cun3ñí1 hi3 juáh3 náh2 hmóu32
hi3 tiá2 ten3 ya3 náh2, hi3 jáun2
dá2 hauh32 bí1 náh2 tso3.

10

*Tsá2 jmu2 hua3hí13 já1ziáh2
la3 má2quionh3 já1ziáh2 joh1*

1 Jmɨ́1jáun2 né3, ca3jmú3
Jesús cáun2 jáɨ13 la3 lá2:
—Jú1 tson2 cu3tí3 bíh1 la32
juo3 jná13 hnoh2, hi3 nɨ́1juáh3
tsá2 tiá2 hí23 tɨ3 ñí1 lɨ́3 ho3 jnɨ́13
quioh21 *já1ziáh2, jáun2 tsá2
la3 hí3 dá2 lɨn3 jan2 háɨn2 bíh1,
tsá2 lɨ́1 can23 jan2 jáh3 tiá2 joh1.
2 Tɨ3la3 tsá2 hí23 tɨ3 juɨ32 ñí1
lɨ́3 ho3 jnɨ́13 má1ná1, hnga2 tsá2

qui³ jmu² hua³hí¹³ já¹ziáh² bíh¹ hí³.
3 Jáun² tsá² zenh² ho³ jnɨ́¹³
né³, nia³² ho³ jnɨ́¹³ hi³ jáun²
hí³ tsá² hí³; hi³ já¹ziáh² né³
má²cuoh² bíh¹ ho³ juo¹³. Ma³
quin³² ma³ jan³² jáh³ hí³ téh²³
dí² cun³quionh³ hi³ jmáɨ², hi³
huen² dí² tɨ³ cheih³² jnɨ́¹³.
4 Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ nɨ¹
má¹lɨ́²huen³ tsú² la³jɨ́n³²
já¹ziáh² hí³ joh¹, tsau³² dí²
chí¹ján³ ta³ ñí¹ jáh³ hí³,
hi³ jáun² já¹ziáh² hí³ né³
tsá²táunh¹ cu³chin¹ cu³hna²¹
tsá² hí³, quí¹hliá² má²cuoh² bí¹
jáh³ ho³ juo¹³.
5 Quí¹ cun³ tiá² lɨ́¹
tsá²táunh¹ bíh¹ jáh³ cu³hna²¹
jan² tsá² tiá² cuóun³²; jáh³
hí³ dá² tɨ³ cuon³ bíh¹ ñí¹con²
tsá² tiá² má²cuóun³², quí¹ tiá²
cuoh² ya³ jáh³ ho³ tsá² siánh³.
6 Tɨ³la³ tsá² jmɨ́¹ ná¹náɨ³²
hí³ né³, cun³ tiá² ca³ngɨ¹³
bíh¹ he³ dá² jmɨ́¹ hnió³ Jesús
juáh³ cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³
má²lɨ́²jmú³ jáun².

Jesús bíh¹ lɨ́n³ jan² Tsá²
chun¹ hi³ jmu² hua³hí¹³
já¹ziáh²

7 Jmɨ́¹jáun² né³ ca³juáh³
siáh³ Jesús la³ lá²:
—Jú¹ tson² bíh¹ juo³ jná¹³
hnoh², hi³ jná¹³ bíh¹ lɨ́n³ ná¹
la³jmɨ́¹ lɨ́³ ho³ jnɨ́¹³ juɨ³² ñí¹
taunh³² já¹ziáh².
8 La³jɨ́n³² tsá² cuá²tú¹
cuá¹lɨn³ jmɨ́¹ ñeh² bíh¹ hi³
cuán¹³ jná¹³, tsá² háɨn² bíh¹
hí³, tsá² cáun² lɨ¹ can²³ jáh³
tiá² joh¹; tɨ³la³ já¹ziáh² né³ tiá²
ca³háɨn³² yáh³ tɨ³ con² tsá² hí³.
9 Jná¹³ bíh¹ lɨ́n³ ná¹ la³jmɨ́¹
lɨ́³ ho³ jnɨ́¹³; hi³ jáun² lɨ³ua³
jan² tsá² hí²³ hñu³ jnɨ́¹³
cun³quionh³ jná¹³ né³, lɨ́¹³
liáun³. Tsá² hí³ lɨ́n¹³ la³jmɨ́¹
lɨ́n³ jan² já¹ziáh² hi³ quí²
chin² tsú² hñu³ jnɨ́¹³ quioh²¹
hi³ tsa³ñi³jan¹ tsú², hi³ jáun²
choh²³ háu² cuh³.
10 ”Tsá² háɨn² dá² ja³² hi³
han³ bíh¹, hi³ ma³tsan² jáh³,
hi³ quí² hin²³ la³jɨ́³²; tɨ³la³
jná¹³ má¹ná¹, cuan³ ná¹ hi³
jáun² lɨ́¹³ zian² tsú² cáun²
hi³ hmaɨ²¹ bíh¹, jɨ³ hi³ lɨ́¹³
zian² tsú² ca³la³ hi³ lɨ́¹ má²tú²
má²ziun²³ nɨ́² siáh³.
11 Jná¹³ bíh¹ lɨ́n³ ná¹ jan²
tsá² hú¹tá¹ cu³tí¹³ jmu²
hua³hí¹³ já¹ziáh². Tsá² qui³
jmu² hua³hí¹³ cun³ tán¹
já¹ziáh² né³, ca³la³ hi³ chá³²
tsú² cáun² tsɨ́³ hi³ jún³ cun³ñí¹
hi³ ca³tɨn¹ já¹ziáh² joh¹.
12 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² ti³ lɨ́¹
jmu² ta²¹ hi³ hlánh¹ má¹ná¹,
cáun² cuon² bíh¹ tsú² hnga²
nɨ́¹ má¹ja³² tsɨ́²náɨ¹ hi³ cunh¹³
já¹ziáh²; cáun² chan² hmóu³²
bíh¹ tsú² já¹ziáh², quí¹ tiá² lɨ́n³
yáh³ tsú² jan² tsá² hú¹tá¹ jmu²
hua³hí¹³ já¹ziáh², hi³ sa³jun³
joh¹ yáh³ tsú² jáh³. Jáun²
tsɨ́²náɨ¹ né³ ja³² hi³ zanh²³
já¹ziáh², hi³ jmu² hi³ lɨ́¹ tiú¹ lɨ́¹
hán¹ tɨ³ hlá² tɨ³ nɨ́² jáh³.
13 Jáun² tsá² la³ hí³ dá² cáun²
cuon² bíh¹, quí¹ ñí¹ jɨ́²¹la³ ti³
jmu² tsú² ta²¹ hi³ hlánh¹ bíh¹,
hi³ jáun² tiá² hɨ³² yáh³ tsɨ́³ tsú²

hi³ ca³tɨn¹ já¹ziáh².

14 ”Jná¹³ bíh¹ lɨ́n³ ná¹ jan² Tsá² hú¹tá¹ cu³tí¹³ jmu² hua³hí¹³ já¹ziáh². Cuóun³² bíh¹ jná¹³ já¹ziáh² joh², hi³ jáh³ hí³ né³ cuóu³² bí¹ siáh³ jná¹³

15 la³jmɨ́¹ cuóu²¹ jná¹³ Ñuh³², hi³ jáun² jná¹³ né³ cuóun³² ná¹ Ñuh³²; hi³ jáun² bíh¹ chá²³ jná¹³ cáun² tsɨn³² hi³ jún³ ná¹ hi³ ca³tɨn¹ já¹ziáh².

16 Ja³bí¹ zian² siáh³ já¹ziáh² joh² jná¹³, jáh³ tiá² má²tiáunh¹ hñu³ jnɨ́¹³ lá²; hniáuh³² bíh¹ ñí¹cón²¹ jná¹³ uá²jaɨ³² jáh³ hí³. Hi³ jáun² jáh³ hí³ siáh³ ne³ jáɨ¹³ quion²¹ jná¹³, hi³ jáun² lɨ́¹³ tiáunh¹ cu³tsa³² cáun² hñu³ jnɨ́¹³, hi³ jan² tán¹ bíh¹ Juo¹³ lɨ́¹³ zian².

17 ”Hi³ jáun² bí¹ jlánh¹ hniau³ jná¹³ Ñuh³², quí¹ cun³ñí¹ hi³ chá²³ jná¹³ cáun² tsɨn³² hi³ jún³ ná¹ ca³tɨn¹ jáh³ hí³; hi³ jáun² má¹lɨ³² jáun² né³, jenh¹³ jná¹³ siáh³.

18 Hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lɨ́¹³ jngah³ jná¹³, tɨ³la³ cué¹³ jná¹³ jmɨ́²chí³ quion²¹ ca³la³ hi³ hiún² tsɨn³² huen² bíh¹. Quí¹ jná¹³ dá² ho² ná¹ jáɨ¹³ hi³ cué¹³ ná¹ jmɨ́²chí³ quion²¹ jɨ³ hi³ caun²¹ ná¹ nɨ́² siáh³. Hi³ nɨ́² bíh¹ héih³² hi³ ca³cué³ jná¹³ Ñuh³².

19 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² tsá² *judíos hí³ jáɨ¹³ nɨ́² né³, ca³ta³ná¹tsoh³ siáh³ ja¹ quioh²¹ tsú².

20 Quí¹ juóun³² bíh¹ tsá² tionh² hí³ ñí¹ jáun² jmɨ́¹ ná¹juáh²³ la³ lá²:

—¿He³ láɨh³² sa³ naɨh³² máh³ náh² jë¹ tsá² nɨ́²? Já² tsá² ngo² jan² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ bíh¹ nɨ³².

21 Tɨ³la³ ma³ jan² tsá² hí³ jmɨ́¹ ná¹juáh²³ la³ lá²:

—Já² hí¹ jan² yáh³ tsá² jan² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ tiá² lɨ́¹³ hléh³² la³ nɨ́². ¿Hí¹ lɨ́¹³ jmu³ jan² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hi³ niá³ mɨ́¹ñí¹ jan² tsá² ten³ juáh¹³?

Tiá² jéin²³ yáh³ tsá² ná¹chín¹ Jesús

22 Hi³ jáun² né³, ca³chó³² jmáɨ¹ hi³ jmu² tsá² judíos jmáɨ¹ tɨ³ já¹ juú² Jerusalén ca³tɨ²¹ jmɨ́¹ ca³jmú³ dí¹hio³ ñú¹deh³ tsú² hi³ ná¹chan¹ cuáh³² chín¹ quioh²¹ cónh³í¹ cu³ jéin³² ñí¹con² Dió³²; jmɨ́¹ má²ñí²cuóu³ bíh¹ jmáɨ¹ jáun².

23 Jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹ cuá¹ngɨ³² Jesús hñu³ cuáh³² chín¹ ñí¹ lɨ́³ ñí¹hñú³, ñí¹ juáh³ tsú² jáun² “Quioh²¹ Salomón”;

24 hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³cuú² ca³ngɨh³² tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ cu³ jéin³ ñí¹ jmɨ́¹ cuá¹ngɨ³² tsú², hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—¿Lɨ́h³ ma³ hɨ́eh¹ nú² jnoh¹ jú¹ tson²? Juah²¹ cú²na²¹ cu³tí³ nɨ́¹juáh³ tson² bíh¹ hi³ hnú² lɨ́n³ nú² Cristo.

25 Hi³ jáun² Jesús né³ ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—Má²cá²juo³ bí¹ jná¹³ hnoh², tɨ³la³ tiá² ta²¹ táunh²³ yáh³ hnoh². Má²lɨ́²lin¹ bíh¹ re² lɨ́n³² cun³quionh³ la³jɨ́³² hi³ jmu² jná¹³ cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Ñuh³²;

26 tɨ3la3 tiá2 ta21 táunh23
yáh3 hnoh2, quí1 tiá2 lɨ́n3 yáh3
hnoh2 já1ziáh2 joh2 jná13, [la3
cun3 qui3 má2cá2juáh32 jná13
jáun2.]
27 Quí1 cuoh2 bíh1 já1ziáh2
joh2 jná13 uen32, hi3 cuóun32
bí1 siáh3 jná13 jáh3 joh2,
hi3 jáun2 bíh1 ja3táunh1 jáh3
cu3hna32 jná13.
28 Hi3 jná13 né3 jmu1 hi3
lɨ13 zian2 tsá2 la3 hí3 la3 cun3
jmɨ́1hi3nio2, hi3 jáun2 cun3 tiá2
tsa3hín3 bí1 tsú2, hi3 sa3jun3 hí1
jan2 yáh3 tiá2 hin2 lɨ13 huen3
tsú2 jo3uón32 jná13.
29 Quí1 Ñuh32 jná13 Tsá2
ca3cuen3 tsá2 hí3 ñí1con2 jná13
jan2 Tsá2 tɨ3 jlánh1 bí1 pin3
bíh1 la3 cónh3 bíh1 ñí1 la3jɨ́n32,
hi3 jáun2 hí1 jan2 yáh3 tiá2 hin2
lɨ13 quin3 tsá2 hí3 jo3cuo2 hí3
dí2.
30 Cá2hon3 cu3tí13 bíh1 jnoh1
tiáuh1 quiúnh1 ná1 Ñuh32.
31 Hi3 jáun2 jmɨ́1jáun2 né3
ca3can3 siáh3 tsá2 judíos hí3
quɨ́n1, hi3 jmɨ́1 jnah3 dí2 Jesús.
32 Jmɨ́1jáun2 ca3juáh3 Jesús
la3 lá2:
—Hliáun3 bíh1 ta21
chu21 má2cá2jmú32 jná13
cun3quionh3 pí3 quioh21
Ñuh32, hi3 jáun2 né3, ¿he3 ñí1
la3 cun3 ñí1 la3jɨ́32 ta21 jáun2
jmu2 héih32 hi3 hnoh2 lɨ13
jnauh1 náh2 quɨ́n1?
33 Jáun2 tsá2 judíos tsá2
ná1ñí1 hí3 né3 ca3juáh3 siáh3
la3 lá2:
—Jun3juáh13 hi3 jnauh1
jnoh1 quɨ́n1 cun3ñí1 hi3 ca3tɨ21
ta21 chu21 hi3 má2ca3jmuh3
yáh3 hnú2, tɨ3la3 cun3ñí1
hi3 má2lɨ2chú1 lɨ2len1 hnú2
Dió32 cun3quionh3 jáɨ13
hi3 má2lɨ2hléh1 hnú2 nɨ2
bíh1. Quí1 hnú2 dá2 jan2
tsá2mɨ3cuóun2 bíh1, tɨ3la3
dí1jmuh32 nú2 hi3 lɨ́n3 nú2
Dió32 má1lɨ32 jáun2.
34 Jmɨ́1jáun2 ca3juáh3 siáh3
Jesús:
—Ñí1 liei21 quián13 hnoh2
rá1juáh3 hi3 Dió32 ca3juáh3 la3
lá2: “Jná13 má2cá2juáh32 hi3
dió32 bíh1 ná1lɨ́n3 hnoh2”.
35 Hi3 né1 bíh1 dí2 hi3 la3
cun3 hi3 rá1juáh3 ñí1 Sí2, cáun2
tson2 la3 má2tson2 jáun2 bíh1,
quí1 Dió32 dá2 ca3teh3 siáh3
dió32 la3 cun3 tsá2 ca3héi3 hí3
jáɨ13 quioh21 tsú2.
36 Jáun2 né3, nɨ́1juáh3 Dió32
yáh3 la3 má2ca3jmú3 hi3
cuá1chan1 jná13, hi3 ca3ze3 ná1
tsú2 siáh3 ñí1 hué21 lá2, ¿lánh3
bí1 rón32 lɨ́13 juáh13 hnoh2 hi3
jná13 má2lɨ2chú1 lɨ2len1 ná1
Dió32 quí1hliá2 lɨ2juáh32 jná13
hi3 lɨ́n3 ná1 Jon2 Dió32?
37 Nɨ́1juáh3 tiá2 jmu2 jná13
la3 cun3 ta21 hi3 jmu2 Ñuh32,
jáun2 ha3 lɨ2 taunh3 náh2 jná13
ta21.
38 Tɨ3la3 nɨ́1juáh3 la3 jmu2
bíh1 jná13 tá13 tsú2 né3, tionh2
náh2 ta21 la3 cun3 hi3 jmu2
jná13 jáun2, uá1jinh1 tiá2 ta21
taunh13 náh2 jná13 huen2; hi3
jáun2 cu3tsa32 cuí1 lɨ3 ñíh13
náh2 cú2jueh32 hi3 hún1 bíh1
Ñuh32 jná13 cá2hon3 quiúnh1
jná13, hi3 jáun2 jná13 né3 hún1
ná1 siáh3 cá2hon3 quiúnh1
Ñuh32.

39 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹ hnió³ siáh³ tsá² hí³ hi³ ma³tson¹³ Jesús, tɨ³la³ ca³liáun³ bíh¹ Jesús jo³cuo² tsá² hí³.
40 Jmɨ́¹jáun² ngah³ Jesús tɨ³ juɨ³² ñí¹ hia³² hiú², can³² cua³ Jordán, ñí¹ ca³zion³ hla¹ Juan² tsáu² jmáɨ² jmɨ́¹tin², hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³cuá³.
41 Jáun² juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu² ca³ñí¹jɨe¹³ tsú² ñí¹ jáun², hi³ ná¹juáh²³ la³ lá² má²tún² hmóu³²:
—Uá¹jinh¹ hla¹ Juan² tiá² li²¹ ca³jmú³ yáh³ hí¹ cáun², tɨ³la³ la³jɨ́³² bíh¹ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ tsú² hi³ ca³tɨn¹ tsá²ñuh² lá², la³ tson² bíh¹ cu³tí³.
42 Hi³ juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu² ca³chá³ cáun² tsɨ́³ ñí¹con² Jesús ñí¹ jáun².

11

Jmáɨ¹ hi³ jun³ Lá¹

1 Né³² né³, ca³chó³² cáun² jmáɨ¹ hi³ jmɨ́¹ zian² jan² tsá² tsáun¹, tsá² jmáɨ² Lá¹; tsá² zian² juú² Betania bí¹ tsá² hí³ la³ má²quionh³ tá¹ gon³ tsá²mɨ³ raɨnh²¹, Má²réɨ³ jɨ³ mɨ́¹ Marta.
2 Má²réɨ³ raɨnh²¹ Lá¹ tsá² jmɨ́¹ tsáun¹ hí³ bíh¹ ca³sé³ jmɨ́² má²ró³² ta³ Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ jáun² ca³ma³quiéin² tsú² siáh³ cun³quionh³ jñú² chí¹ hnga².
3 Hi³ jáun² né³, tá¹ gon³ bíh¹ tsá²mɨ³ má²tún² raɨnh²¹ hí³ ca³zen³ jáɨ¹³ ñí¹con² Jesús, hi³ juáh³ la³ lá²:
—Tɨ³², rá²tsáun¹ bíh¹ há²mei²¹ joh² hnú².
4 Jáun² jmɨ́¹ ca³náɨ³² Jesús jáɨ¹³ jáun² né³, ca³juáh³ la³ lá²:
—Ha³ tiá² jún³ yáh³ tsú² cun³quionh³ mɨ́¹uɨ́³ jáun²; quí¹ cun³quionh³ mɨ́¹uɨ́³ jáun² dá² lɨ́¹³ lɨ³jnia² pí³ quioh²¹ Dió³² bíh¹, hi³ ja³bí¹ la³ jáun² lɨ³jnia² siáh³ pí³ quioh²¹ Jon² Dió³².
5 Uá¹jinh¹ jmɨ́¹ hnio³ lɨ́n³² bíh¹ Jesús mɨ́¹ Marta la³ má²quionh³ raɨnh²¹, jɨ³ Lá¹ nɨ́² siáh³,
6 cu³ jáun² ca³cuá³ bíh¹ tsú² cónh³í¹ tun³ jmáɨ¹ ñí¹ jmɨ́¹ cuá³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñi³² hi³ rá²tsáun¹ Lá¹.
7 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³záɨh³ dí² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ ca³juáh³:
—Ma³tsáu¹³ cónh³í¹ cu³ jéin³² tɨ³ hué¹³ Judea.
8 Jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² né³ ca³juáh³:
—Tɨ³², já² tá¹la³ nɨ́² bí¹ jaun³² cánh³² jmɨ́¹ hnió³ tsá² *judíos tsá² ná¹ñí¹ zian² hué³² jáun² hi³ jngah³ hnú² cun³quionh³ quɨ́n¹, ¿hí¹ siáh³ ma³ siáh³ hnáuh² nú² cuóh¹³ ñí¹ jáun²?
9 Hi³ jáun² Jesús né³ ca³ngáɨ³:
—¿Haun¹³ juáh¹³ quia³tún³ o¹rá¹ hu²¹ cú² jmáɨ¹ dúh¹? Jáun² né³, nɨ́¹juáh³ ngɨ³² tsú² ta³ jma², tiá² hính³² yáh³ tsú², quí¹ jniá³ bíh¹ joh¹ hi³ zia³² hngá¹máh³ lá²;
10 tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ jan² tsá² ngɨ³² já¹niéɨ² né³, hinh³² bíh¹ tsú², quí¹ cun³ñí¹ hi³ tiá² joh¹ zia³² yáh³ ñí¹con² tsú².

11 Hi^{3} ca^{3}juáh^{3} siáh^{3} Jesús
la^{3} lá^{2}:
—Lá^{1} há^{2}mei^{21} quiú^{13} dí^{2}
má^{2}rá^{2}cuóun^{1} bíh^{1}, tɨ^{3}la^{3}
ñí^{1}ñí^{21} jná^{13} tsú^{2} má^{1}ná^{1}.
12 Jáun^{2} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3}
con^{2} tsú^{2} né^{3}, ca^{3}juáh^{3}:
—Tɨ^{32}, nɨ́^{1}juáh^{3} la^{3}
má^{2}rá^{2}cuóun^{1} tsú^{2}, la^{3} jáun^{2}
má^{2}lin^{1} hi^{3} má^{2}lan^{13} bíh^{1} tsú^{2}.
13 Tɨ^{3}la^{3} Jesús dá^{2} jmɨ́^{1} hnió^{3}
juáh^{3} hi^{3} má^{2}jun^{2} bíh^{1} Lá^{1};
tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2}
dí^{2} né^{3}, lɨ́^{1} jmɨ́^{1} ná^{1}lɨ́n^{23} hi^{3} hí^{3}
dí^{2} dí^{1}juáh^{23} hi^{3} hú^{1}tá^{1} tson^{2}
rá^{2}cuóun^{1} bíh^{1} tsú^{2}.
14 Jáun^{2} jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}juáh^{3}
Jesús hú^{1}tá^{1} cú^{2}na^{21} jáɨ^{13}
cú^{2}jueh^{32}, hi^{3} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:
—Má^{2}jun^{2} bíh^{1} Lá^{1}.
15 Jlánh^{1} hiún^{2} tsɨn^{32} jná^{13}
quí^{1}hliá^{2} tiá^{2} jmɨ́^{1} cuon^{1} jná^{13}
ñí^{1} jáun^{2} jmáɨ^{1} jáun^{2}, hi^{3} jáun^{2}
ta^{3}né^{32} má^{2}zia^{32} lánh^{3} rón^{32}
lɨ́^{13} cháh^{1} hnoh^{2} cáun^{2} tán^{1}
honh^{2} ñí^{1}con^{2} jná^{13}. Jáun^{2}
ma^{3}tsɨ́^{1}neh^{21} dí^{2}.
16 Hi^{3} jáun^{2} Tú^{1}ma^{21} tsá^{2}
téh^{23} tsú^{2} hí^{3} dún^{2} gon^{3} né^{3},
ca^{3}záɨh^{3} tsá^{2} ñí^{1} hná^{1} jáun^{2} la^{3}
lá^{2}:
—Ma^{3}tsáu^{13} uá^{2}jaɨ^{32} jnoh^{1},
hi^{3} jáun^{2} hiá^{1} tsáu^{13} dí^{2}
cu^{3}tsa^{32} quiúnh^{1} tsú^{2}.

Jesús tɨn^{2} jmu^{2} hi^{3} jenh^{13}
tsú^{2} jɨ^{3} hi^{3} cu^{3}tí^{3} lɨ́^{13} zian^{2} tsú^{2}
siáh^{3}

17 Jmɨ́^{1} cá^{1}chó^{21} jáun^{2} Jesús
né^{3}, ca^{3}lɨ^{3} ñi^{32} hi^{3} quiún^{3} jmáɨ^{1}
máh^{3} la^{3} má^{2}tí^{3} hi^{3} ja^{3}haun^{3}
Lá^{1}.
18 Ñí^{1} má^{2}janh^{2} juú^{2}
Jerusalén bíh^{1} jmɨ́^{1} nio^{1} juú^{2}
Betania, míh^{1} tiá^{2} cun^{3} hnɨ^{32}
kilómetros jmɨ́^{1} tí^{3} tɨ^{3} la^{3}
uóunh^{3}.
19 Jáun^{2} né^{3}, juóun^{32}
bíh^{1} tsá^{2} judíos jmɨ́^{1} la^{3}
má^{2}ca^{3}cha^{3}táunh^{1} hñú^{13} mɨ́^{1}
Marta quionh^{3} Má^{2}réi^{3}
raɨnh^{21}, hi^{3} ja^{3}jɨen^{3} dí^{2} tsú^{2}
cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jun^{3} jáun^{2} Lá^{1}
raɨnh^{21} tsú^{2}.
20 Jmɨ́^{1} ca^{3}lɨ^{3} ñi^{32} mɨ́^{1} Marta
hi^{3} má^{2}cuá^{1}ja^{32} Jesús, jáun^{2}
cua^{3}han^{3} dí^{2} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}hen^{13}
dí^{2} tsú^{2}; tɨ^{3}la^{3} Má^{2}réi^{3} né^{3}
ca^{3}ta^{3}cua^{13} bí^{1} ñéih^{3}.
21 Jáun^{2} mɨ́^{1} Marta ca^{3}záɨh^{3}
Jesús la^{3} lá^{2}:
—Hnú^{2} Tɨ^{32} Juóu^{32} jná^{13},
sá^{1}jmɨ́^{1} hi^{3} ñíh^{3} hnú^{2} ñí^{1} lá^{2}
dúh^{1}, tiá^{2} jmɨ́^{1} jun^{1} yáh^{3} renh^{2}
jná^{13}.
22 Tɨ^{3}la^{3} jná^{13} ño^{1} má^{1}ná^{1},
hi^{3} uá^{1}jinh^{1} la^{3} tɨ^{3} ta^{3}né^{32}, cun^{3}
cué^{32} bíh^{1} Dió^{32} lɨ^{3}ua^{3} cáun^{2}
hi^{3} mɨ́h^{13} hnú^{2}.
23 Jáun^{2} Jesús ca^{3}juáh^{3}:
—Jenh^{13} bí^{1} renh^{2} hnú^{2}.
24 Hi^{3} jáun^{2} mɨ́^{1} Marta né^{3}
ca^{3}ngáɨ^{3}:
—Ján^{3}, ño^{1} bíh^{1} jná^{13} hi^{3}
jenh^{13} tsú^{2} ñí^{1} cá^{1}táuh^{3} jmáɨ^{1},
nɨ́^{1} má^{1}tɨ^{3} ñí^{1} jenh^{13} la^{3}jɨ́n^{32}
tsá^{2} má^{2}cá^{2}tsan^{3}.
25 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} siáh^{3}
Jesús:
—Jná^{13} bíh^{1} jmu^{1} hi^{3} jenh^{13}
tsú^{2}, jɨ^{3} hi^{3} lɨ́^{13} zian^{2} tsú^{2} siáh^{3}.
Nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} taunh^{2} ta^{21} jná^{13},
uá^{1}jinh^{1} jún^{3} tsú^{2}, cun^{3} jenh^{13}
bí^{1} tsú^{2};
26 hi^{3} la^{3}jɨ́n^{32} bíh^{1} tsá^{2} zian^{2}
ta^{3}né^{32}, cun^{3} jmɨ́^{1}lɨ́h^{3} bíh^{1} tiá^{2}
jún^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} taunh^{2} ta^{21}

jná¹³. ¿Táunh¹³ hnú² ta²¹ jáɨ¹³
lá²?
27 Jáun² tsá²mɨ³ hí³ ca³ngáɨ³
la³ lá²:
—Ján³ Tɨ³², taunh³² bíh¹
jná¹³ ta²¹ hi³ hnú² bíh¹ lɨ́n³
Cristo Jon² Dió³², Tsá² ca³tɨ²¹
hi³ já³² ñí¹ hué²¹ lá².

Jesús ca³hó³ jmɨ́¹ ca³jenh²
tsá²mɨ³ raɨnh²¹ hla¹ Lá¹
28 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² mɨ́¹
Marta la³ nɨ́² né³, ngah³ hi³
ca³ñí¹tieh¹ Má²réɨ³ raɨnh²¹ ta³
máɨh³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
—Ó³² zenh² Tɨ³², hi³ jáun²
dí¹té²³ tsú² hnú².
29 Jáun² la³ cun³ jmɨ́¹
ca³náɨ³² Má²réɨ³ ca³náu² hi³
ngau³ hi³ ca³ñí¹jɨen¹³ Jesús.
30 Quí¹ tiá² jmɨ́¹ má²hi³²
yáh³ Jesús já¹ juú² jmɨ́¹jáun²,
la³ cun³ rón³² ñí¹ ca³jenh²
jáun² mɨ́¹ Marta bíh¹ tsú² jmɨ́¹
zenh¹.
31 Hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ tsá²
judíos tsá² jmɨ́¹ já¹jɨen³ hí³
Má²réɨ³ hi³ la³juɨ³² ca³náu²
hi³ cua³han³, jáun² ja³taunh²¹
uá²jaɨ³² cu³chin¹, quí¹hliá²
ca³lɨ́n¹³ dí² hi³ má²ngau³² ho³
tá²hón³² bíh¹ tsú² hi³ já¹háu³
ñí¹ jáun².
32 Jáun² jmɨ́¹ cá¹chó²¹
Má²réɨ³ ñí¹ zenh¹ Jesús né³,
ca³di³jñí³² ñí¹ hó²¹ñí¹ tsú², hi³
ca³juáh³ la³ lá²:
—Tɨ³², sá¹jmɨ́¹ hi³ ñíh³ hnú²
ñí¹ lá² dúh¹, tiá² jmɨ́¹ jun¹ yáh³
renh² jná¹³.
33 Jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ Jesús hi³
ca³hó³ Má²réɨ³ la³ má²quionh³
tsá² judíos tsá² ca³cha³táunh¹
hí³ quionh³ tsú², jáun² ca³hi³
cúh² tsɨ́³, hi³ ca³ja³ siáh³ miɨ́³
tsɨ́³,
34 hi³ jáun² ca³ngáɨ³ dí²
ñí¹con² tsú² la³ lá²:
—¿Ha³ jinh¹ ca³ñí¹hón²¹
náh² tsú²?
Hi³ jáun² tsá² tionh² hí³
ca³juáh³:
—Tɨ³², sá¹nɨ́² ña³² ñá²jɨe³.
35 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, Jesús
ca³sunh³ jmáɨ².
36 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun²
ca³juáh³ tsá² hí¹tsá²táunh¹ hí³
la³ lá²:
—Jɨe³ né³, ¡cónh³ bíh¹ tiá²
jmɨ́¹ la³ hnio³ dí² hla¹ Lá¹!
37 Ma³ jan² tsá² hí³ ca³juáh³
siáh³:
—Já² tsá² nɨ́² yáh³ ca³jmú³
hi³ ca³jnia³ mɨ́¹ñí¹ tsá² jmɨ́¹
ten³ hí³, ¿tiá¹ hi³ jmɨ́¹ la³ lɨ́¹³
jmu³ tsú² ca³lá² quioh²¹ hla¹
Lá¹, hi³ jáun² tiá² jmɨ́¹ jún³?

Jmɨ́¹ ca³jenh¹³ hla¹ Lá¹
38 Jmɨ́¹jáun² ca³hi³ siáh³
cúh² tsɨ́³ Jesús, hi³ jáun²
ca³ja³janh³² ho³ tá²hón³².
Tá²hón³² jáun² dá² jmɨ́¹ lɨ́³
cáun² tá²hláu² bíh¹, hi³ jáun²
jmɨ́¹ dí¹jnáɨ²³ cá² máɨ³ quɨ́n¹
ñí¹ lɨ́³ ho³.
39 Jáun² Jesús ca³juáh³ siáh³
la³ lá²:
—Quin³² náh² quɨ́n¹ nɨ́².
Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ mɨ́¹
Marta raɨnh²¹ hla¹ la³ lá²:
—Tɨ³², já² má²hlah³ bíh¹
má²ja³², quí¹ má²quiún³ jmáɨ¹
máh³ jun³ tsú².
40 Tɨ³la³ Jesús né³ ca³juáh³
la³ lá²:
—¿Tiá¹ má²lɨ́²juáh³² jná¹³
dúh¹, hi³ nɨ́¹juáh³ táunh²³ hnú²

ta²¹, lɨ́¹³ bíh¹ jɨeh²¹ nú² pí³
quioh²¹ Dió³²?
41 Hi³ jáun² jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun²,
ca³quin³ bíh¹ tsú² quɨ́n¹ jáun².
Jmɨ́¹jáun² ca³ziauh³ Jesús ñí¹
tɨ³ chi³cuú², hi³ ca³juáh³:
—Tia²¹, tiá¹hmah¹ hnú²
quí¹hliá² má²lɨ́²niéih² hnú²
jáɨ¹³ quion²¹ jná¹³.
42 Ño¹ bíh¹ jná¹³ hi³ cun³
tiú²nio² bíh¹ naɨh³² hnú² jë²
jná¹³, tɨ³la³ dí¹juanh³² jná¹³ la³
lá² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ tsá²
tionh² lá² bíh¹, hi³ jáun² lɨ́¹³
tónh³² tsú² ta²¹ hi³ hnú² bíh¹
ca³ze² jná¹³.
43 Hi³ jáun² jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³
tsú² la³ nɨ́² né³, ca³hléh³ tiá³,
hi³ ca³juáh³:
—¡Náu² Lá¹, cua³han² ñí¹
nɨ́²!
44 Hi³ jáun² tsá² jmɨ́¹
má²jún¹ hí³ né³, cua³han³ bíh¹
ta³ ná¹tsáɨh³ hmɨh³² cuá² ta³,
hi³ jáun² ñí¹ tsú² jmɨ́¹ tsáɨh³
siáh³ cáun² hmɨh³². Jáun²
ca³záɨh³ Jesús tsá² tionh² hí³:
—Jen¹ tsú² hi³ jáun² cuɨ́¹
chánh¹³.

Tsá² cuá¹lɨ́n³ juo¹³ mí²tsáu²
cueh³² tsáu² jáɨ¹³ hi³ ma³tson¹³
Jesús
(Mateo 26:1-5; Marcos
14:1-2; Lucas 22:1-2)

45 Jmɨ́¹jáun² juóun³² lɨ́n³²
bíh¹ tsá² judíos tsá² jmɨ́¹
quionh³ hí³ Má²réi³ ca³tanh²
ta²¹ Jesús jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ la³ cun³
hi³ má²lɨ́²jmú³ jáun² Jesús.
46 Tɨ³la³ ma³ jan² tsá² hí³
má¹ná¹, ñí¹con² tsá² *fariseos
bíh¹ ja³taunh²¹, hi³ ca³ñí¹choh¹
dí² tsú² la³ cun³ hi³ má²lɨ́²jmú³
jáun² Jesús.
47 Jmɨ́¹jáun² ca³cuú²
ca³ngɨh³² tsá² fariseos
quionh³ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³,
la³ má²quionh³ tsá² ná¹ho²
ta²¹, hi³ ca³juónh³ la³ lá²:
—¿He³ dá² lánh³ jmú¹³
dí² juáh¹³? Quí¹ jlánh¹ ma³
hliáun³ li²¹ hi³ lɨ́³ hua³jueh³²
jmu² tsá²ñuh² hí³.
48 Nɨ́¹juáh³ cáun² lɨ́¹ neh²¹
la³ nɨ́² bíh¹ dí², jáun²
la³jɨ́n³² bíh¹ tsáu² taunh¹³
ta²¹ quioh²¹ tsú², hi³ jáun²
tsá²tan²¹ tsá² *romanos né³,
ja³táunh¹ hi³ ja³tsunh¹ cuáh³²
chín¹ quiú¹³ dí², hi³ ja³ma³quí²
ma³tsau² tsú² siáh³ jɨ³lá² dí².
49 Tɨ³la³ jan² tsá² hí³, tsá²
jmáɨ² Caifás, tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³
mí²tsá² hɨ́en¹ jmáɨ¹ jáun²
ca³juáh³ la³ lá²:
—Hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³
ñíh¹ hnoh²,
50 hi³ sa³jun³ canh³² bí¹ náh²
hua³hí¹³, hi³ tɨ³ quien² bíh¹
jún³ jan² tsáu² cha¹³ jɨ³lɨn²
tsáu² la³ cónh³ bíh¹ hi³ hiá¹
tsau¹³ dí² jɨ³lá².
51 Tɨ³la³ Caifás má¹ná¹, tiá²
ca³juáh³ yáh³ la³ nɨ́² cun³ñí¹
hi³ cháunh²³ chí¹ hnga²; la³
nɨ́² dá² ca³juáh³ tsú² quí¹
cun³ñí¹ hi³ hí³ jmɨ́¹ lɨ́n³
mí²tsá² hɨ́en¹ jmáɨ¹ jáun² bíh¹,
hi³ jáun² bíh¹ ca³hléh³ tsú²
jáɨ¹³ hi³ ca³cué³ jáun² Dió³²
hñu³ tsɨ́³, hi³ Jesús bíh¹ ca³tɨn¹
jún³ cha¹³ la³jɨ́n³² tsá² judíos.
52 Hi³ jun³juáh¹³ jmáh³la³
hi³ ca³tɨn¹ tsá² hí³ yáh³, quí¹

ja³bí¹ la³ jáun² lɨ́¹³ chan³ tsú² cu³lɨ²¹ jon² Dió³² bíh¹, tsá² lɨ́¹ má²tɨú¹ má²hán¹ tɨ³ hlá² tɨ³ nɨ́² tá¹ cáun² hngá¹máh³.

53 Hi³ jáun² dá² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³ma³cú¹ ma³ren²¹ tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ jáɨ¹³ hi³ jngɨh³ Jesús.

54 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ tiú²uú² cáun² lɨ́¹ jmɨ́¹ ngɨ³² Jesús chú¹jan¹ ja¹ tsá² zian² hué¹³ Judea, hi³ jáun² cua³han³ bíh¹ dí² cú²jueh³² hué¹³ Judea, hi³ ngau³ tɨ³ ñí¹ má²janh² hué³² quiéɨn², já¹ juú² jmáɨ² Efraín. Ñí¹ jáun² bíh¹ ca³ta³cua¹³ tsú² quionh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con².

55 Pih²¹ jmáɨ¹ bíh¹ jéɨ³²í¹ jmɨ́¹ hniáuh²¹ hi³ tɨ²¹ *Jmɨ́¹hɨ́en¹ quioh²¹ tsá² judíos; hi³ jáun² né³, juóun³² lɨ́n³² tsá² zian² ca³la³ jɨ́³² juú² míh¹ juú² siún¹ ja³tú¹ já¹lɨn³ tɨ³ já¹ juú² Jerusalén hi³ ja³ma³tí³² la³ cun³ hi³ ná¹ngɨ²³, hi³ má²jɨn² tsú² jáun² ñeh² bíh¹ hi³ tɨ²¹ Jmɨ́¹hɨ́en¹.

56 Tá¹la³ jmáɨ¹ jáun² né³ ca³quí² ca³hnah² tsá² hí³ Jesús, hi³ jáun² tá¹la³ tiáunh¹ dí² hñu³ cuáh³² chín¹ né³, ngaɨh³² dí² tsá²ján² tsá²ján², hi³ juáh³ la³ lá²:

—¿He³ lánh³ lɨ́n²³ hnoh²? ¿Hí¹ já³² tsú² jmáɨ¹ juáh¹³?

57 Hi³ tsá² fariseos né³, la³ má²quionh³ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ jmɨ́¹ má²ca³jmú³ héih³² hi³ hniáuh³² chá³² lɨ³ua³ jan² tsáu² nɨ́¹juáh³ hin² má²ca³lɨ³ ñi³² ha³ jinh¹ cuá³ Jesús, hi³ jáun² tsa³quian³ dí² hi³ tson³.

12

Jan² tsá²mɨ³ sé²³ jmɨ́² má²ró³² ta³ Jesús
(Mateo 26:6-13; Marcos 14:3-9)

1 La³ñí¹ jñéɨ³ jmáɨ¹ hi³ tɨ²¹ *Jmɨ́¹hɨ́en¹, ngau³ Jesús tɨ³ já¹ juú² Betania, juú² co¹ Lá¹ tsá² má²ca³jmú³ dí² hí³ hi³ ca³jenh¹³.

2 Hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ ca³lɨ³hnió³ tsú² ma³quien² Jesús né³, jáun² ca³jmú³ tsú² cáun² má³² tɨ³ ca³niéɨ² hi³ ca³tɨn¹ tsú²; jáun² mɨ́¹ Marta jmɨ́¹ cuá¹ná²tsɨ́³ má³², hi³ Lá¹ né³ jmɨ́¹ cuá³ ñí¹ mesa cu³tsa³² quionh³ Jesús.

3 Jáun² tá¹la³ tionh² tsú² jáun² ñí¹ mesa né³, ca³can³ Má²réɨ³ cá² tsá¹ cuah²¹ no¹ má²ró³² hngó³², hi³ jmu² tsú² quionh³ há² má²ró³² hi³ téh²³ tsú² nardo, hi³ jlánh¹ bí¹ hmuh²¹, hi³ jáun² né³ ca³sé³ dí² ta³ Jesús. Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³ma³quiéɨn² dí² siáh³ ta³ tsú² cun³quionh³ jñú² chí¹, jáun² ca³la³ tá¹ cáun² ñéih³ bíh¹ ca³cónh³² jie³ jmɨ́² má²ró³² jáun².

4 Hi³ jáun² Judas jon² Sí¹mu²¹ tsá² zian² juú² Queriot, jan² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Jesús, tsá² tsa³jɨenh³ hí³ Jesús, ca³juáh³ la³ lá²:

5 —¿He³ láɨh³² sa³ tiá² ca³hnáɨ³ tsú² jmɨ́² má²ró³² nɨ́²? Quí¹ cun³ hnɨ³² nio² hñá³láu³ héih³² quɨe³ *cú¹tiáu² jmɨ́¹ lɨ́¹³

láɨh[13] tsú[2] quioh[21] hi[3] nɨ[2], hi[3] jáun[2] quɨe[3] jáun[2] jmɨ́[1] lɨ́[13] cuéh[32] tsú[2] tsá[2] tia[3]mii[2].

6 Tɨ[3]la[3] jun[3]juáh[13] ca[3]juáh[3] Judas la[3] nɨ́[2] quí[1]hliá[2] juo[23] jéinh[32] tsá[2] tia[3]mii[2] yáh[3], ca[3]juáh[3] tsú[2] la[3] nɨ́[2] quí[1] cun[3]ñí[1] hi[3] hí[3] jmɨ́[1] lɨ́n[3] jan[2] háɨn[2] bíh[1]; quí[1] hí[3] bíh[1] jmɨ́[1] nio[2] jo[3]cuo[2] tuh[32] tioh[3] quɨe[3] quioh[21] quionh[3] tsá[2] quionh[3], hi[3] jáun[2] jmɨ́[1] han[2] bíh[1] dí[2] la[3] cun[3] hi[3] hí[23] hñu[3] tuh[32] jáun[2].

7 Jáun[2] Jesús ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]:

—Ha[3] lɨ́[2] lɨ́[1] jmú[2] hnú[2] liúnh[1] ñí[1]con[2] tsú[2], quí[1] tsá[2]mɨ[3] nɨ́[2] dá[2] má[2]ca[3]hmá[3] hi[3] nɨ́[2] hi[3] ca[3]tɨ[21] jmáɨ[1] hi[3] tsa[3]haun[3] jná[13] bíh[1].

8 Quí[1] la[3]jɨ́[32] jmáɨ[1] bíh[1] zian[2] tsá[2] tia[3]mii[2] ja[1] quián[13] hnoh[2], tɨ[3]la[3] jná[13] né[3], jun[3]juáh[13] jmáɨ[1] ca[3]la[3] jɨ́[32] yáh[3] cuon[1] jná[13] ja[1] quián[13] hnoh[2].

Hnió[3] tsú[2] jngɨh[3] Lá[1]

9 Jáun[2] né[3], juóun[32] lɨ́n[32] tsá[2] *judíos ca[3]lɨ[3] ñi[32] hi[3] Jesús má[2]cuá[3] já[1] juú[2] Betania, hi[3] jáun[2] ja[3]taunh[21] dí[2] ñí[1] jáun[2], tɨ[3]la[3] jun[3]juáh[13] hi[3] tsa[3]jɨen[3] jmáh[3]la[3] Jesús yáh[3] tsú[2], quí[1] hi[3] ta[3] tsa[3]jɨen[3] siáh[3] Lá[1] bíh[1] tsú[2], tsá[2] ca[3]jmú[3] Jesús hi[3] ca[3]jenh[13] ja[1] hla[1].

10 Hi[3] jáun[2] tsá[2] ná[1]lɨ́n[3] mi[3]jmú[3] ca[3]jmú[3] cá[2]hon[3] hi[3] jngɨh[3] uá[2]jaɨ[32] Lá[1],

11 quí[1] cun[3]ñí[1] hi[3] ca[3]tɨn[1] hí[3] bíh[1] juóun[32] lɨ́n[32] tsá[2] judíos jmɨ́[1] má[2]ná[1]tiánh[23] tɨ[3] có[32] ñí[1]con[2] dí[2], hi[3] má[2]tanh[2] ta[21] Jesús.

Jesús má[2]hí[3] já[1] juú[2] Jerusalén

(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40)

12 Juóun[32] lɨ́n[32] bíh[1] tsáu[2] jmɨ́[1] má[2]tiáunh[1] Jmɨ́[1]hɨ́en[1] já[1] juú[2] Jerusalén; hi[3] jmɨ́[1] cá[1]jniá[21] jáun[2] né[3], ca[3]lɨ[3] ñi[32] tsú[2] hi[3] hí[1]tsau[32] Jesús já[1] juú[2] jáun[2].

13 Hi[3] jáun[2] ca[3]quieh[3] tsá[2] hí[3] mu[21] hmá[2] zún[3], jáun[2] ca[3]huén[2] hi[3] ca[3]ñí[1]hen[13] Jesús ca[3]la[3] hi[3] tɨ́[2] hi[3] hóh[32], hi[3] juáh[3] la[3] lá[2]:

—¡Hénh[3] ma[3] chun[1] Dió[32]! ¡Cuɨ́[1] lɨ[3]quien[2] bíh[1] Tsá[2] cuá[1]ja[32] cun[3]quionh[3] héih[32] quioh[21] Dió[32] Juo[13] dí[2]! ¡Hénh[3] ma[3] chun[1] Re[21] Juo[13] tsá[2] *Israel!

14 Jesús ca[3]chanh[21] jan[2] lo[1] búh[1] míh[1] hi[3] ca[3]ñi[3]tsɨn[1], hi[3] jáun[2] ca[3]lɨ[3]tí[3] la[3] cun[3] hi[3] jmɨ́[1] rá[1]juáh[3] jáun[2] ñí[1] Sí[2]:

15 Hnoh[2] tsá[2] zian[2] náh[2] tɨ[3] ñí[1]
zeh[1] máh[3] Sión,
ha[3] lɨ́[2] juenh[3];
sá[1]nɨ́[2] jɨeh[3] hi[3] Re[21] Juóuh[32]
hnoh[2] cuá[1]ja[32] ñí[1]con[2]
hnoh[2] hi[3] cuá[1]tsɨn[1]
jan[2] lo[1] búh[1] míh[1].

16 Tiá[2] jmɨ́[1] ngɨ[23] yáh[3] tsá[2] haɨn[21] hí[3] tɨ[3] con[2] tsú[2] jmɨ́[1] lɨ[21] la[3]jɨ́[32] hi[3] jáun[2]; tɨ[3]la[3] la[3] tɨ[3] jmɨ́[1] má[2]ca[3]lɨ[3]quien[2] máh[3] Jesús tsau[3] tsɨ́[3] tsú[2] hi[3] la[3]jɨ́[32] hi[3] lɨ[3] jáun[2] jmɨ́[1] má[2]rá[1]juáh[3] bíh[1] ñí[1] Sí[2] hi[3] ca[3]tɨn[1] tsú[2], hi[3] jáun[2] bíh[1] la[3] lɨ[3] la[3] jáun[2].

17 Jáun[2] né[3], jmɨ́[1] zian[2] juóun[32] lɨ́n[32] tsá[2] ca[3]jɨe[3] jmɨ́[1] ca[3]teh[3] Jesús hla[1] Lá[1] hi[3]

cua^{3}han^{2} hñu^{3} tá^{2}hón^{32}, hi^{3} ca^{3}jmú^{3} dí^{2} hi^{3} ca^{3}jenh^{13} tsú^{2}. Tsá^{2} hí^{3} né^{3}, jlánh^{1} ca^{3}qui^{3} ca^{3}chá^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} ca^{3}jɨe^{3} jáun^{2},

18 cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} ca^{3}quí^{2} ca^{3}huén^{2} tsáu^{2} hi^{3} já^{1}hen^{3} Jesús, quí^{1}hliá^{2} ca^{3}lɨ^{3} ñi^{32} tsú^{2} ca^{3}tɨ^{21} li^{21} hi^{3} lɨ́^{3} hua^{3}jueh^{32} hi^{3} ca^{3}jmú^{3} dí^{2} jáun^{2}.

19 Hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} *fariseos ca^{3}juónh^{3} la^{3} lá^{2} ja^{1} hmóu^{32}:

—Jɨe^{3} né^{3}, hí^{1} cáun^{2} tiá^{2} hi^{3} la^{3} lɨ́^{13} jmú^{13} yáh^{3} dí^{2}. Jɨeh^{3} dúh^{1}, la^{3}jɨ́n^{32} tsáu^{2} bíh^{1} má^{2}tsá^{2}tú^{1} tsá^{2}lɨn^{3} cu^{3}hna^{21} tsú^{2}.

Ma^{3}jan^{2} tsá^{2} hleh^{32} jú^{1}jma^{2} griego hnah^{2} Jesús

20 Ja^{1} tsá^{2} ca^{3}cha^{3}táunh^{1} já^{1} juú^{2} Jerusalén hi^{3} ma^{3}tsu^{3} ma^{3}jónh^{32} Dió^{32} tá^{1}la^{3} jmáɨ^{1}, jmɨ́^{1} ná^{1}tson^{1} ma^{3} jan^{2} tsá^{2} hleh^{32} jú^{1}jma^{2} *griego.

21 Tsá^{2} hí^{3} né^{3} ja^{3}taunh^{21} ñí^{1}con^{2} Pí^{2}liéi^{1} tsá^{2} zian^{2} juú^{2} Betsaida hɨ́n^{13} tɨ^{3} Galilea, hi^{3} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:

—Tɨ^{32}, jmɨ́^{1} hnáu^{2} jnoh^{1} neh^{21} tiá^{3} Jesús.

22 Hi^{3} jáun^{2} Pí^{2}liéi^{1} né^{3} ngau^{3} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}zeh^{1} Tre^{21}, hi^{3} jáun^{2} tá^{1} gon^{3} dí^{2} ja^{3}taunh^{21} hi^{3} ca^{3}ñí^{1}choh^{1} dí^{2} siáh^{3} Jesús jáɨ^{13} jáun^{2}.

23 Jáun^{2} Jesús né^{3} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—Má^{2}cá^{2}chó^{32} bíh^{1} jmáɨ^{1} hi^{3} lɨ́^{13} lɨ^{3} quien^{2} jná^{13} Jon^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2}.

24 Jú^{1} tson^{2} juo^{3} jná^{13} hnoh^{2}, hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} tiá^{2} la^{3} jñí^{32} yáh^{3} tsú^{2} cá^{2} máɨ^{3} mɨ^{3} cuú^{2}, hi^{3} jáun^{2} la^{3} má^{2}lɨ́^{3} jáun^{2} bíh^{1} cá^{2} máɨ^{3} tán^{1}; tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} hin^{3} tsú^{2} cá^{2} máɨ^{3} né^{3}, jáun^{2} hliáun^{3} lín^{32} bíh^{1} hi^{3} ló^{32}.

25 Jáun^{2} né^{3}, nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} hnió^{3} lɨ^{3} zian^{2} ué^{3} ñí^{1} hué^{21} lá^{2}, tsá^{2} la^{3} hí^{3} tɨ^{3} tsa^{3}hín^{3} bíh^{1}; tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} jmu^{2} hi^{3} tiá^{2} lin^{1} quien^{2} hi^{3} zian^{2} ñí^{1} hué^{21} lá^{2} né^{3}, tsá^{2} la^{3} hí^{3} bíh^{1} tɨ^{3} lɨ́^{13} zian^{2} la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}hi^{3}nio^{2}.

26 Lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} hnió^{3} ma^{3}cáu^{32} jná^{13}, cuɨ́^{1} já^{2} tsú^{2} cu^{3}hna^{32} jná^{13}; hi^{3} jáun^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} ñí^{1} ñih^{21} jná^{13} né^{3}, ja^{3}bí^{1} ñí^{1} jáun^{2} uá^{2}jaɨ^{32} tsa^{3}cuá^{2} siáh^{3} tsá^{2} má^{2}cáu^{32} jná^{13}. Hi^{3} lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} má^{2}cáu^{32} jná^{13} né^{3}, Ñuh^{32} jná^{13} ma^{3}quien^{2} tsá^{2} la^{3} hí^{3}.

27 ”Tɨ^{3}la^{3} ta^{3}né^{32} né^{3}, jlánh^{1} hliáun^{3} ñéih^{3} má^{2}hu^{21} tsɨn^{32} jná^{13}. ¿He^{3} yáh^{3} juah^{21} jná^{13} ta^{3}né^{32}? ¿Hí^{1} juah^{21} jná^{13}: “Tia^{21}, liau^{1} jná^{13} ca^{3}tɨ^{21} jmáɨ^{1} hi^{3} má^{2}tón^{32} jáun^{2}”? Tɨ^{3}la^{3}, já^{2} hú^{1}tá^{1} hi^{3} ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} nɨ́^{2} yáh^{3} ja^{3} jná^{13}.

28 Tia^{21}, ¡ma^{3}quien^{13} hnú^{2} hi^{3} jmáɨ^{2} nú^{2}!

Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}náɨ^{32} tsú^{2} cáun^{2} mah^{1} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2}, hi^{3} ñí^{1}juah^{21} la^{3} lá^{2}:

—Má^{2}ca^{3}ma^{3}quien^{13} bíh^{1} jná^{13}, hi^{3} jáun^{2} má^{1}quien^{13} bíh^{1} jná^{13} siáh^{3} cónh^{3}í^{1} cu^{3} jéin^{32}.

29 Hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} jmɨ́^{1} tionh^{1} hí^{3} ñí^{1} jáun^{2} né^{3} ca^{3}náɨ^{32}, hi^{3} jáun^{2} jmɨ́^{1} ná^{1}juáh^{23} hi^{3} miíh^{32}

bíh¹ má²lí²jmú³, tɨ³la³ ma³ jan² né³ jmɨ́¹ ná¹juáh²³ la³ lá²:
—Jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² má²lí²hléh³² ñí¹con² tsú².
30 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, Jesús ca³záɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:
—La³ñí¹ la³ján³ hi³ ca³tɨn¹ hnoh² bíh¹ mah¹ hi³ má²lí²hléh³² nɨ́², jun³juáh¹³ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ yáh³.
31 Ta³né³² bíh¹ má²cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ tá¹tsɨn¹ héih³² tsá² zian² hngá¹máh³ lá², hi³ ta³né³² bí¹ siáh³ má²cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ cua³haɨn³² tɨ³ cheih³² tsá² cuá¹jmu² quien² ñí¹con² tsá² zian² hngá¹máh³ lá².
32 Hi³ jáun² nɨ́¹ má¹ca³ziau³ tsú² jná¹³ chi³cuú² né³, má¹jáun² con²¹ jná¹³ ca³la³ jɨ́n³² tsáu² ñí¹con² ná¹ huen².
33 Cun³quionh³ hi³ ca³juáh³ jáun² la³ nɨ́² bíh¹ tsú², ca³lɨ³ lin¹ he³ lánh³ rón³² jún³.
34 Hi³ jáun² tsá² tionh² hí³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:
—Cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ rá¹tioh³ ñí¹ Sí² liei²¹ quiú¹³ jnoh¹ má²ca³lɨ³ né¹ hi³ Tsá² lɨ́n³ Cristo lɨ³ zian² cun³ jmɨ́¹hi³nio² bíh¹. ¿Ha³ bí¹ lánh³ rón³² juánh³ hnú² hi³ Jon² tsá²mɨ³cuóun² ca³tɨ²¹ zón³² chi³cuú²? ¿Hin² dá² tsánh² tsá² hí³ hi³ lɨ́n³ Jon² tsá²mɨ³cuóun²?
35 Jáun² né³, Jesús ca³záɨh³ siáh³ tsá² hí³ la³ lá²:
—Lɨ³ zia³² bíh¹ joh¹ ja¹ quián¹³ hnoh², tɨ³la³ cú¹pih²¹ jmáɨ¹ bíh¹ jéi³²í¹ má¹ná¹. Hi³ jáun² né³, ñi³táunh¹ náh² ñí¹ tie³ joh¹ tá¹la³ zia³² joh¹ ja¹ quián¹³ náh², quí¹ nɨ́² lɨ́¹ ca³jauh¹ náh² já¹niéi²; quí¹ nɨ́¹juáh³ jan² tsá² cuá¹ngɨ³² já¹niéi², ha³ tiá² ñi³² yáh³ tsú² ha³ jinh¹ cuá¹tsau³².
36 Chá¹ náh² cáun² honh² ñí¹con² joh¹ jáun² tá¹la³ tie³ ja¹ quián¹³ náh², hi³ jáun² lɨ́¹³ lɨ́n³ náh² tsá² zia³² joh¹ ñí¹con².
Jmɨ́¹ má²lí²juáh³ Jesús la³ nɨ́² né³, ngau³ hi³ ca³ñí¹hinh² ñí¹con² tsá² hí³.

He³ láɨh³² ṭiá² ñí¹tanh² tsá² judíos ta²¹ Jesús

37 Hi³ jáun² né³, uá¹jinh¹ hliáun³ bíh¹ li²¹ hi³ lɨ́³ hua³jueh³² má²ca³jmú³ Jesús ñí¹ hó²¹ñí¹ tsá² hí³, tɨ³la³ cun³ jáun² bíh¹ tiá² jmɨ́¹ tanh² dí² ta²¹;
38 quí¹ la³ jáun² ca³lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ jáun² hla¹ Isaías tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
Hnú² Juóu³² jná¹³, ¿hin² dá² tsánh² má²ca³taunh³ ta²¹ jáɨ¹³ hi³ hléh¹ jnoh¹?
¿Hin² dá² ñí¹con² ca³ma³jnia¹³ hnú² pí³ quián¹³?
39 La³ nɨ́² bíh¹ lɨ́³, hi³ jáun² tiá² jmɨ́¹ lɨ́²³ yáh³ hi³ tónh³² tsú² ta²¹. Quí¹ ja³bí¹ la³ lá² siáh³ ca³juáh³ hla¹ Isaías hí³:
40 Dió³² cu³tsa³² má²ca³jmú³ hi³ ná¹ten³ tsá² nɨ́²,
hi³ jáun² tiá² lɨ́¹³ jɨ́e³;
jɨ³ hi³ cu³tsa³² má²ca³jmú³ dí² siáh³ huáh² chí¹ tsú²,
hi³ jáun² tiá² ngɨ¹³;
quí¹ sá¹jmɨ́¹ hi³ tɨ³ jéinh³² tsú² jmɨ́¹ tsɨ́³,
hi³ jáun² jná¹³ jmɨ́¹ lɨ́¹³ jmah²¹ tsú².

41 La³ ní² ca³juáh³ Isaías
quí¹hliá² jmɨ́¹ má²ca³jɨ́e³ bíh¹
tsú² hi³ Jesús bíh¹ jan² Tsá²
quien² lɨ́n³², hi³ jáun² hi³
ca³tɨn¹ hí³ bíh¹ hi³ ca³hléh³
tsú² jáun².
42 Tɨ³la³ uá¹ jáun² la³ jáun²
né³, cun³ jáun² juóun³² bíh¹
tsá² ná¹ñí¹ ca³tanh² ta²¹ Jesús;
jɨ³²la³ cáun² tiá² jmɨ́¹ má²li²¹
tsú² ñí¹con² tsáu² bíh¹, quí¹
cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ juénh² tsú²
tsá² fariseos, quí¹ ní² lɨ́¹
ca³hue³ tsú² hñu³ cuáh³²
quioh²¹.
43 Quí¹ cun³ñí¹ hi³ tɨ³ jlánh¹
bíh¹ jmɨ́¹ hniá¹ tsú² hi³ tsáu²
juáh³ hi³ hí³ dí² chun¹, cha³
jmɨ́¹ jmu³ dí² hniá¹ hi³ Dió³²
juáh³ hi³ chun¹ dí².

*Cun³quionh³ jáɨ¹³ quioh²¹
Jesús bíh¹ tá¹tsɨ²¹ héih³² ñí¹con²
tsáu²*
44 Hi³ jáun² né³, Jesús
ca³hléh³ siáh³ cónh³í¹ cu³
jéin³² tiá³, hi³ ca³juáh³:
—Lɨ³ua³ jan² tsá² taunh²
ta²¹ jná¹³, jun³juáh¹³ taunh²
ta²¹ jmáh³la³ jná¹³ yáh³ tsú²,
tɨ³la³ tanh² tsú² ta²¹ la³ jɨ³
Ñuh³² jná¹³ Tsá² ca³ze³ bíh¹.
45 Hi³ ní¹juáh³ tsá²
má²cuóu³² jná¹³ siáh³, ja³bí¹
má²cuóun³² tsú² siáh³ Tsá²
ca³ze³ jná¹³.
46 Jná¹³ bíh¹ má²cuán² ná¹
ja¹ quioh²¹ tsá² zian² ñí¹
hué²¹ lá², hi³ lɨ́n³ ná¹ joh¹
ñí¹con² tsú², hi³ jáun² tiá²
já¹niéi² tá¹tonh¹ yáh³ ní¹juáh³
tsá² taunh² ta²¹ jná¹³.
47 Tɨ³la³ ní¹juáh³ tsá² náɨ³²
jáɨ¹³ quion²¹ jná¹³, hi³ tiá²
ta²¹ taunh³² má¹lɨ³² jáun²,
jun³juáh¹³ jná¹³ yáh³ tsá²
rá¹tsɨn³² tsú² héih³²; quí¹
jun³juáh¹³ ja³ jná¹³ hi³ tɨ³
ja³ra³tsɨn³² ná¹ tsáu² héih³²
yáh³, tɨ³la³ jná¹³ dá² ja³
hi³ ja³lion¹ bíh¹ tsá² zian²
hngá¹máh³ lá².
48 Zia³² bíh¹ he³ cun³quionh³
tá¹tsɨn¹ tsú² héih³² ní¹juáh³
tsá² tiá² quiú² tiá² jéi²³
jná¹³, hi³ sa³jun³ jéih³²
tsú² siáh³ jáɨ¹³ quion²¹
jná¹³: Cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³
má²ca³hléh³ jáun² bíh¹ jná¹³
tá¹tsɨn¹ tsú² héih³² tɨ³ ñí¹ táuh³
jmáɨ¹.
49 Quí¹ jun³juáh¹³ hléh²³
jná¹³ jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹ chin³² chin³²
huen² yáh³, quí¹ tɨ³la³ hnga²
Ñuh³² jná¹³ Tsá² ca³ze³ bíh¹
jmu² héih³² ní¹juáh³ he³
hléh¹³ jná¹³ ho³ he³ hɨ́e¹³ jná¹³
hnoh².
50 Hi³ ño¹ ná¹ siáh³ hi³
héih³² quioh²¹ Ñuh³² bíh¹
jná¹³ jmu² hi³ lɨ́¹³ zian² tsú²
la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio²; hi³ jáun²
bíh¹ la³jɨ́³² hi³ hléh²³ jná¹³ lɨ́³
tán¹ la³ cun³ rón³² hi³ ca³záɨ³
jná¹³ Ñuh³².

13

*Jesús ráɨn³² ta³ tsá²
quian³tun³joh¹*
1 Jáun² né³, ta³ ñeh² bíh¹ hi³
tɨ²¹ *Jmɨ́¹hɨ́en¹, jmɨ́¹ má²ñi³²
bíh¹ Jesús hi³ má²cá²chó³²
bíh¹ jmáɨ¹ hi³ cua³han² dí²
ñí¹ hué²¹ lá², hi³ tsánh³²
dí² ñí¹ cuá³ Jméi². Hi³
jáun² ca³ma³hnio³ dí² tsá²
joh¹ tionh² ñí¹ hué²¹ lá² la³

má²hnio³ jáun² dí² ca³la³ ñí¹ cá¹táuh³ jmáɨ¹.

2 Tá¹la³ jmɨ́¹ ná¹jmu² tsú² jáun² má³² bíh¹, hi³ tsá² hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ Judas jon² Sí¹mu²¹, tsá² ja³ hí³ tɨ³ juú² Queriot, hi³ jáun² hí³ né³ ca³lɨ́n¹³ hi³ jɨenh³ dí² Jesús.

3 Hi³ jáun² né³, Jesús cun³ jmɨ́¹ má²ñɨ³² bíh¹ hi³ Jméɨ² dí² má²ca³chá³ ca³la³ jɨ́³² jo³cuo² hí³ dí², hi³ ñɨ³² tsú² siáh³ hi³ ñí¹con² Dió³² bíh¹ ja³, hi³ jáun² ñí¹con² Dió³² bíh¹ má²tsánh³² dí² siáh³.

4 Jáun² ca³náu² dí² ñí¹ jmɨ́¹ cuá¹jmu² má³², hi³ ca³chí² hmɨh³² tsɨ³² coh³, hi³ jáun² ca³can³ cáun² hmɨh³² teh¹ hi³ ca³hñéih³ hñeh².

5 Jmɨ́¹jáun² né³ ca³táh³ dí² jmáɨ² cáun² hú³, hi³ jáun² ca³ráɨn³² dí² ta³ tsá² quian³tun³ hí³ joh¹, hi³ jáun² ca³ma³quiéin² dí² siáh³ ta³ tsú² cun³quionh³ hmɨh³² teh¹ hi³ má²hñéih¹ dí² jáun².

6 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³tɨ³ ñí¹ ren³ dí² ta³ Sí¹mu²¹ Pé¹ né³, Pé¹ hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tɨ³², ¿he³ ca³tɨ²¹ sa³ hnú² máh³ ráɨnh¹³ tán² jná¹³?

7 Jáun² Jesús né³ ca³ngáɨ³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ta³né³² ha³ tiá² ngɨ²³ yáh³ hnú² la³ cun³ hi³ cuá¹jmu² jná¹³ lá², tɨ³la³ ngɨ¹³ bíh¹ nú² nɨ́¹ má¹jáun².

8 Tɨ³la³ Pé¹ né³ ca³juáh³ siáh³:

—¡Cun³ tiá² tón³² jmáɨ¹ cué¹³ bíh¹ jná¹³ jáɨ¹³ hi³ hnú² ráɨnh¹³ tán² jná¹³!

Jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús:

—Nɨ́¹juáh³ tiá² la³ ren¹ jná¹³ tanh¹ hnú², hi³ jáun² tiú²uú² lɨ́n³ yáh³ hnú² tsá² joh² jná¹³.

9 Jmɨ́¹jáun² né³ ca³juáh³ cú²jueh³² Sí¹mu²¹ Pé¹ la³ lá²:

—Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ la³ nɨ́² né³ Tɨ³², jun³juáh¹³ hnó³² jná¹³ hi³ ráɨnh¹³ hnú² jmáh³la³ tán² yáh³ jná¹³, tɨ³la³ jná¹³ hnó³² hi³ ráɨnh¹³ nú² siáh³ la³ jɨ³ uón³² bíh¹ jná¹³ jɨ³ la³ jɨ³ chin³² jná¹³ nɨ́² siáh³.

10 Tɨ³la³ Jesús né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—Nɨ́¹juáh³ tsá² cun³ lɨ²liáuh³, tiú²uú² lin¹ hniáuh³² yáh³ lóh³² tsú² siáh³ cónh³, quí¹ má²jɨn² bíh¹ tsú², jáun² jɨ́³²la³ ta³ bí¹ tsú² jéɨ³²í¹ hniáuh³² quɨ́³². Quí¹ tsá² má²ná¹jɨn² bíh¹ hnoh², uá¹jinh¹ tiá² la³jɨ́n³² náh².

11 Ca³juáh³ tsú² la³ nɨ́² hi³ tiá² la³jɨ́n³² tsá² hí³ má²ná¹jɨn² yáh³, quí¹hliá² jmɨ́¹ má²ñɨ³² bíh¹ tsú² hi³ hin² tsánh² tsa³jɨenh³.

12 Jmɨ́¹ má²lɨ́²ráɨn³² jáun² Jesús ta³ tsú² né³, ca³quɨh³ siáh³ ha¹ hi³ ca³cuá³ siáh³ ñí¹ mesa, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Má¹ca³ngɨ¹³ hnoh² he³ hnió³ juáh³ la³ cun³ hi³ má²lɨ́²jmú³² jná¹³ nɨ́²?

13 Sá¹nɨ́² jɨe³, hnoh² dá² teh³² náh² jná¹³ Tɨ³² jɨ³ hi³ juáh³ náh² siáh³ hi³ Juóuh³² náh² jná¹³; re² bíh¹ la³ cun³ hi³ juáh³ hnoh², quí¹ tson² bíh¹ lɨ́n³ jná¹³ la³ jáun².

14 Jáun² né³, nɨ́¹juáh³ jná¹³
má²lɨ́²ráɨn³² ná¹ tanh¹ hnoh²,
Tsá² lɨ́n³ ná¹ Tɨ³² jɨ³ hi³ lɨ́n³
ná¹ siáh³ Juóuh³² náh², jáun²
ja³bí¹ hnoh² uá²jaɨ³² hniáuh³²
ráɨnh¹³ náh² ta³ tsá²ján²
tsá²ján².
15 Quí¹ jná¹³ má²lɨ́²có³²
cáun² nóh³², hi³ jáun² hnoh²
lɨ́¹³ jmúh¹³ la³jmɨ́¹ má²lɨ́²jmú³²
nɨ́² jná¹³.
16 Jú¹ tson² juo³ jná¹³
hnoh², hi³ hí¹ jan² yáh³ tsá²
lɨ́n³ quian²¹ tiá² tɨ³ jlánh¹ bí¹
quien² la³ cónh³ bíh¹ juo¹³,
hi³ sa³jun³ hí¹ jan² yáh³ tsá²
zéin¹ tiá² tɨ³ jlánh¹ bí¹ quien²
la³ cónh³ bíh¹ tsá² lɨ́²ze³ tsú².
17 Jáun² né³, jlánh¹ jmɨ́¹ ren²
hnoh² nɨ́¹juáh³ hi³ má²ca³ngɨ¹³
náh² jáɨ¹³ nɨ́², jɨ³ hi³ má¹zián¹³
náh² siáh³ la³ nɨ́².
18 ”Jun³juáh¹³ cuá¹hléh²³
jná¹³ jáɨ¹³ lá² hi³ ca³tɨn¹
la³jɨ́n³² yáh³ hnoh²; quí¹
ño¹ bíh¹ jná¹³ hin² tsánh²
ca³quiánh³² ná¹. Quí¹ cun³
ca³tɨ²¹ lɨ³tí³ bíh¹ la³ cun³ hi³
rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí², ñí¹ juáh³
jáun² la³ lá²: “Tsá² cáun² uon²
jmɨ́¹ cuh³² quiúnh¹ bíh¹ jná¹³
má²ca³ziáuh³² ta³”.
19 Juah³² jná¹³ jáɨ¹³ lá² ta³
ñeh³, hi³ jáun² nɨ́¹ má¹cá²chó³²
jmáɨ¹ hi³ lɨ³tí³, jáun² má¹jáun²
má²táunh¹³ náh² ta²¹ hi³ jná¹³
bíh¹ la³².
20 Jú¹ tson² cu³tí³ bíh¹ la³²
juah³² jná¹³, hi³ nɨ́¹juáh³ tsá²
hen² lɨ³ua³ jan² tsá² zein³²
jná¹³, hi³ he² jná¹³ bíh¹ tsú²
jaun³²; hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ tsá²
he² jná¹³ né³, hen² tsú² la³ jɨ³
Tsá² ca³ze³ bíh¹ jná¹³.

Jesús jmu² lin¹ hi³ Judas jmu³ hian² tsɨ́³ ñí¹con² dí²

(Mateo 26:20-25; Marcos 14:17-21; Lucas 22:21-23)

21 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun²
Jesús jáɨ¹³ nɨ́² né³, ca³háuh³²
tsɨ́³, hi³ jáun² ca³nia³ bíh¹ dí²
cú²jueh³² jáɨ¹³, hi³ ca³juáh³ la³
lá²:
—Jú¹ tson² cu³tí³ bíh¹ juo³
jná¹³ hnoh², hi³ ja¹ quián¹³
náh² nɨ́² zian² jan² tsá² né³bí¹
jɨenh³ jná¹³.
22 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ tsú²
jáun² la³ nɨ́² né³, cáun² lɨ́¹
ca³jɨ́en³ tsá²ján² tsá²ján² bíh¹
tsú², quí¹ tiá² jmɨ́¹ ñi³² yáh³
tsú² hi³ hin² dá² hɨen² Jesús.
23 Jáun² né³, jan² tsá²
quian³tun³ hí³, tsá² jmɨ́¹ hnio³
lɨ́n³² Jesús jmɨ́¹ cuá¹tón²¹
cu³héin¹ hi³ jmɨ́¹ cuá¹jmu²
má³²,
24 hi³ jáun² Sí¹mu²¹ Pé¹
ca³hméih³² ñí¹ tsá² hí³, hi³
hnió³ dí² liéinh³²; hi³ jáun²
ca³záɨh³ dí²:
—Ngáɨh³ tiá³ tsú² neh²¹
hin² tsánh² hɨen² tsú².
25 Jáun² tsá² hí³ né³ ca³hanh³
tá²cuá¹ Jesús, hi³ ca³juáh³ la³
lá²:
—¿Hin² dá² tsánh² tsá² hí³
né³ Tɨ³²?
26 Jáun² Jesús né³ ca³juáh³
la³ lá²:
—Cuɨ́¹ má¹jlɨh²¹ ná³ cá²
cuonh¹ pih²¹ *hí³ cuú²miih²¹,
hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ hin² tsánh²
hiauh³, jáun² tsá² hí³ bíh¹.
Ca³ma³jlɨh²¹ bíh¹ tsú² cá²
cuonh¹ hí³, jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun²

né³ Judas jon² Sí¹mu²¹ bíh¹
ca³cuéh³ dí², tsá² ja³ hí³ juú²
Queriot.
27 Jáun² la³ cun³ jmɨ́¹
má²lɨ́²héi³ jáun² bíh¹ Judas hí³
jáun², ca³hi³ *Satanás hñu³
tsɨ́³. Jmɨ́¹jáun² né³ ca³juáh³
Jesús ñí¹con² tsú² la³ lá²:
—La³ cun³ hi³ ñi³lɨ́n²³ hnú²
jmúh¹³, cuá²jmu³ tia³juɨ³²².
28 Tɨ³la³ hí¹ jan² yáh³ tsá²
jmɨ́¹ ná¹jmu² hí³ má³² quionh³
tsú² tiá² jmɨ́¹ ñi³² he³ ca³tɨ²¹
hi³ ca³juáh³ tsú² la³ jáun².
29 Ma³ jan² tsáu² cáun²
ca³lɨ́n¹³ hi³ Jesús ca³juáh³ hi³
tsa³lia³² Judas la³ cun³ hi³ lɨ³
hniáuh³² jmáɨ¹ bíh¹, ho³lá²dá²
hi³ zia³² hi³ cuéh³² tsú² ca³lá²
tsá² tia³mii² quí¹ cun³ñí¹ hi³
hí³ bíh¹ jmɨ́¹ nio¹ jo³cuo² tuh³²
tioh³ quɨe³.
30 Jáun² jmɨ́¹ má²lɨ́²héi³
Judas hí³ jáun² né³, la³juɨ³²
cua³han³. Jmɨ́¹ má²niéi² bíh¹
jmɨ́¹jáun².

Cáun² héih³² hmaɨ²¹

31 Jáun² né³, jmɨ́¹ cuá¹han³
Judas ca³juáh³ Jesús la³ lá²:
—Ta³né³² má²lɨ́²lin¹
hi³ quien² jná¹³ Jon²
tsá²mɨ³cuóun², jɨ³ hi³ lɨ́²lin¹
siáh³ hi³ quien² Dió³²
cun³quionh³ hí³ dí².
32 Hi³ nɨ́¹juáh³ Jon²
tsá²mɨ³cuóun² la³ jmu² lin¹ hi³
quien² Dió³², hi³ jáun² ja³bí¹
Dió³² siáh³ ma³jnia² hi³ lin¹
hi³ quien² tsú²; hi³ tia³juɨ³²
bíh¹ siáh³ jmu³ tsú² la³ jáun².
33 Hnoh² jón³, ha³ tiú²uú²
ué³ jmáɨ¹ cuon¹ yáh³ jná¹³
quiúnh¹ hnoh². Má¹jáun²
má²hnauh¹³ hnoh² jná¹³, tɨ³la³
la³ cun³ hi³ ca³juo³ jná¹³ jáun²
tsá² *judíos tsá² ná¹ñí¹ bíh¹
juah³² jná¹³ siáh³ ñí¹con²
hnoh² ta³né³²: Ha³ tiá² lɨ́¹³
yáh³ cuá¹táunh¹ hnoh² ñí¹ ñe¹
jná¹³.
34 Jáun² jmu² jná¹³ cáun²
héih³² hmaɨ²¹ lá² ñí¹con²
hnoh²: Hi³ má¹hnáu³ náh²
tsá²ján² tsá²ján². La³ nɨ́²
bíh¹ hniáuh³² má¹hnáu³ náh²
tsá²ján² tsá²ján², ca³la³ jmɨ́¹
hnau³ jná¹³ nɨ́² cu³tí³ bíh¹.
35 Hi³ nɨ́¹juáh³ ca³ma³hnáu³
náh² la³ nɨ́² né³, jáun² tá¹
cáun² hngá¹máh³ bíh¹ lɨ³tsɨn²
hi³ hnoh² lɨ́n³ náh² tsá² haɨn²¹
tɨ³ con² jná¹³.

*Jesús juáh³ hi³ Sí¹mu²¹ Pé¹
nó³² tɨ³ có³²*

*(Mateo 26:31-35; Marcos
14:27-31; Lucas 22:31-34)*

36 Jáun² Sí¹mu²¹ Pé¹ né³
ca³ngáɨ³ ñí¹con² Jesús:
—Tɨ³², ¿ha³ dá² jinh¹ cuóh¹³
hnú²?
Hi³ jáun² Jesús ca³juáh³:
—Ha³ tiá² lɨ́¹³ yáh³ ñeih²¹
hnú² cu³hna³² jná¹³ ta³né³²;
tɨ³la³ tɨ³ chí¹cáɨn² bíh¹ má²lɨ́¹³
ñeih²¹ hnú².
37 Jmɨ́¹jáun² ca³ngáɨ³ Pé¹ hi³
ca³juáh³:
—Tɨ³², ¿he³ láɨh³² tiá²
má²lɨ́¹³ ñe¹ jná¹³ cu³hnah³²
hnú² né³? Cáun² bíh¹ nio²
tsɨn³² jná¹³ uá¹ hi³ jun³ jná¹³
cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hnú².
38 Jáun² Jesús né³ ca³juáh³:
—¿Hí¹ tson² má²nio² cáun²
honh² hnú² hi³ jún³ nú² hi³
ca³tɨn¹ jná¹³? Jú¹ tson² cu³tí³

juo³ jná¹³ hnú², hi³ ñeh² bíh¹ hi³ hau³ cá¹háu² juáh¹³ hnú² hnaɨh³² jéin³² hi³ tiá² cuóu³² nú² jná¹³.

14

Jesús bíh¹ lɨ́n³ juɨ³² hi³ chanh²¹ tsú² ñí¹ cuá³ Dió³²

1 ”Jáun² né³, ha³ lɨ́² tianh³ náh² hi³ ná¹hɨ³² lɨ́n³² honh². Cáun² chá¹ náh² honh² ñí¹con² Dió³², hi³ cáun² chá¹ náh² siáh³ honh² ñí¹con² jná¹³.

2 Hliáun³ lɨ́n³² bíh¹ ñí¹ lɨ³ tauh¹³ zia³² hñú¹³ Ñuh³² jná¹³; sá¹jmɨ́¹ hi³ tiá² zia³² dúh¹, jáun² jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³² bíh¹ jná¹³ ñí¹con² hnoh². Jáun² né³, ñih²¹ bíh¹ jná¹³ hi³ ñí¹jmú²¹ hua³jan²¹ ñí¹ cuá¹tianh³ hnoh².

3 Nɨ́¹ má¹lɨ³² jáun² né³, jáunh¹³ jná¹³ hi³ já¹cáun³² ná¹ hnoh², hi³ jáun² hnoh² uá²jaɨ³² lɨ́¹³ cuá¹tianh³ ñí¹ ñí¹ñí²¹ jná¹³ jáun².

4 Má²ñi²¹ bíh¹ hnoh² juɨ³² hi³ chau²¹ tɨ³ ñí¹ ñih²¹ jná¹³ jáun².

5 Jáun² Tú¹ma²¹ né³ ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—Tɨ³², já² tiá² né¹ yáh³ jnoh¹ ha³ dá² jinh¹ cuánh¹³ hnú², ¿ha³ bí¹ lánh³ rón³² lɨ́¹³ né¹ jnoh¹ hín² juɨh³² jaun³²?

6 Jáun² Jesús ca³juáh³ la³ lá²:

—Jná¹³ bíh¹ lɨ́n³ juɨ³², jɨ³ jú¹ tson², jɨ́³²la³ cun³quionh³ jná¹³ bíh¹ lɨ́¹³ zian² tsú² cu³tí³, jɨ³ hi³ lɨ́¹³ siáh³ chanh²¹ tsú² ñí¹ cuá³ Ñuh³² jná¹³.

7 Nɨ́¹juáh³ hi³ má²ca³lɨ³ cuóu³² náh² jná¹³, jáun² lɨ³ cuóun³² bí¹ náh² uá²jaɨ³² Ñuh³² jná¹³; hi³ ta³né³² né³, má²ca³lɨ³ cuóun³² bíh¹ náh² tsú² quí¹ Tsá² má²ca³jɨen¹ bí¹ náh² hí³.

8 Jáun² Pí²liéi¹ né³ ca³juáh³:

—Tɨ³², ma³jnia¹³ tiá³ Jméi² dí² ñí¹con² jnoh¹, hi³ jáun² cu³ jáun² bíh¹ má²tioh²¹.

9 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Hnú² Pí²liéi¹, ¿jáh³ jmáɨ² tiá² má²tí³ hi³ ngɨ́²³ jná¹³ quiúnh¹ hnoh², hí¹ cun³ jáun² tiá² má²ca³lɨ³ cuóu³² máh³ náh² jná¹³? Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² má²ca³lɨ³ cuóu³² jná¹³, jáun² má²ca³lɨ³ cuóun³² bíh¹ tsú² siáh³ Ñuh³² jná¹³; jáun² né³ ¿he³ yáh³ láɨh³² mɨh³² hnú² hi³ má¹jnia¹³ jná¹³ Jméi² dí² ñí¹con² náh²?

10 ¿Há¹ tiá² má²táunh²³ hnoh² ta²¹ dúh¹ hi³ lɨ́n³ bíh¹ jná¹³ la³ cun³ qui³ lɨ́n³ Ñuh³², hi³ Ñuh³² jná¹³ né³, lɨ́n³ siáh³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jná¹³? Jáun² Ñuh³² jná¹³, Tsá² qui³ lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jná¹³ bíh¹ jmu² ta²¹ quioh²¹, hi³ jáun² jun³juáh¹³ jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹ chin³² chin³² huen² yáh³ jná¹³ hléh²³ ñí¹con² hnoh².

11 Jáun² tionh² náh² ta²¹ hi³ lɨ́n³ bíh¹ jná¹³ la³ cun³ qui³ lɨ́n³ Ñuh³², hi³ Ñuh³² jná¹³ né³ lɨ́n³ siáh³ la³ jmɨ́¹ lɨ́n³ jná¹³. Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tiá² la³ nio² cáun² honh² náh² ca³tɨ²¹ hi³ má²lɨ́²juáh³² jná¹³ nɨ́², jáun² tiaunh² náh² ta²¹ jná¹³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ jmu² bíh¹ jná¹³.

12 Jú¹ tson² cu³tí¹³ juo³
jná¹³ hnoh² hi³ lɨ³ua³ jan²
tsá² taunh² ta²¹ jná¹³, ja³bí¹
tsá² la³ hí³ uá²jaɨ³² lɨ́¹³ jmu³
la³ cun³ ta²¹ hi³ jmu² jná¹³,
hi³ hí¹ la³ tɨ³ ta²¹ hi³ jlánh¹
bí¹ cáu² jueh³² yáh³ lɨ́¹³ jmu³
tsú², quí¹ jná¹³ dá² má²ñih²¹
ñí¹con² Ñuh³² bíh¹.
13 Lɨ³ua³ cáun² hi³ mɨh³²
náh² ñí¹con² Ñuh³² jná¹³
cun³quionh³ héih³² quion²¹
jná¹³, jná¹³ bíh¹ cué¹³, hi³
jáun² cun³quionh³ jná¹³ bíh¹
lɨ³ lin¹ hi³ jlánh¹ quien² Ñuh³²
jná¹³.
14 Quí¹ jná¹³ bíh¹ tsá²
lɨ́¹³ cué¹³ lɨ³ua³ cáun² hi³
mɨh³² náh² cun³quionh³ héih³²
quion²¹ jná¹³.

Jesús jmu² jáɨ¹³ hi³ zen³
Jmɨ́²chí³ Chun¹

15 ”Nɨ́¹juáh³ hnau³ náh²
jná¹³, jáun² ma³tɨ²¹ náh²
héih³² quion²¹ jná¹³.
16 Hi³ jáun² jná¹³ né³
mɨ²¹ ñí¹con² Ñuh³² jan² Tsá²
ma³hau³ hnoh², Tsá² lɨ́¹³ cuá³²
quiúnh¹ hnoh² jmáɨ¹ ca³la³
jɨ́³².
17 Jmɨ́²chí³ Chun¹ Tsá² hɨe³²
jú¹ tson² bíh¹ Tsá² hí³, jan²
Tsá² tiá² lɨ́¹³ hen³ tsá² zian²
cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³², quí¹
jmɨ́¹lɨh³ yáh³ tiá² lɨ́¹³ jɨen³²
tsú² Tsá² hí³, hi³ sa³jun³ lɨ́¹³
lɨ³ cuóun³² tsú² siáh³ Tsá²
hí³. Tɨ³la³ hnoh² má¹ná¹,
má²cuóun³² bíh¹ náh² tsú²,
quí¹hliá² cuá³ tsú² quiúnh¹
hnoh², hi³ la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio²
bíh¹ cuá³² tsú² siáh³ hñu³
honh² náh².
18 ”Ha³ tiá² chau²¹ yáh³
jná¹³ hmóu³² hnoh²; jáunh¹³
bí¹ jná¹³ siáh³ hi³ já¹ñí³²
quiúnh¹ hnoh².
19 Cú¹pih²¹ jmáɨ¹ bíh¹ jéɨ³²í¹
he² hi³ chau²¹ jmáɨ¹ hi³
tiú²uú² jɨ́e³² jná¹³ tsá² zian²
cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³², tɨ³la³
hnoh² má¹ná¹ cun³ chau²¹
jmáɨ¹ jɨe¹ bí¹ hnoh² siáh³
jná¹³; hi³ cun³ñí¹ hi³ zian²
jná¹³ né³, ja³bí¹ hnoh² uá²jaɨ³²
lɨ́¹³ zian² náh².
20 Jmáɨ¹ jáun² bíh¹ lɨ³tsɨn²
hnoh² hi³ cu³tí³ bíh¹ lɨ́n³ jná¹³
la³jmɨ́¹ lɨ́n³ Ñuh³², hi³ hnoh²
né³ lɨ́n¹³ náh² la³ cun³ qui³
lɨ́n³ jná¹³, hi³ jáun² jná¹³ né³
lɨ́n³ la³jmɨ́¹ má²lɨ́n¹³ hnoh²
jáun².
21 Lɨ³ua³ jan² tsá² he² héih³²
hi³ jmu² jná¹³, jɨ³ hi³ má²tí³²
tsú² siáh³, jáun² tsá² la³ hí³
bíh¹ ján¹ tson² hniau³ jná¹³.
Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ tsá² hniau³
jná¹³ né³, jáun² Ñuh³² jná¹³
ma³hnio³ siáh³ tsá² hí³; ja³bí¹
jná¹³ siáh³ má¹hno¹ tsú²
uá²jaɨ³², jɨ³ hi³ má¹jnia¹³ jná¹³
siáh³ ñí¹con² tsú².
22 Jáun² Judas ca³ngáɨ³ la³
lá² (tɨ³la³ jun³juáh¹³ tsá² ja³ hí³
tɨ³ juú² Queriot má¹na²¹):
—Tɨ³², ¿lánh³ bí¹ rón³² lɨ́³ hi³
ñí¹con² jnoh¹ bíh¹ má¹jnia¹³
nú², hi³ tiá² la³ má¹jnia¹³ yáh³
nú² ñí¹con² tsá² zian² cun³
tɨn² tsɨ́³ hmóu³²?
23 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Jesús
la³ lá²:
—Nɨ́¹juáh³ tsá² hniau³
jná¹³, jáun² ma³tí³² bíh¹ tsú²
la³ cun³ hi³ juah³² jná¹³;

hi³ jáun² Ñuh³² jná¹³ né³
ma³hnio³ tsá² hí³, hi³ jná¹³ né³
jáunh¹³ ná¹ quiúnh¹ Ñuh³² hi³
já¹ma³ziáun¹³ jnoh¹ quiúnh¹
tsá² la³ hí³.
24 Tɨ³la³ lɨ³ua³ jan² tsá²
tiá² hniau³ jná¹³, jáun² tiá²
má²tí³² yáh³ tsú² jáɨ¹³ hi³
hléh²³ jná¹³. Jun³juáh¹³
quion²¹ huen² yáh³ jná¹³ jáɨ¹³
hi³ naɨh³² hnoh² lá², quí¹ jáɨ¹³
quioh²¹ Ñuh³² Tsá² ca³ze³ bíh¹
jná¹³ la³².
25 ”Né³² né³, la³jɨ́³² hi³
má²lɨ́²juo³ jná¹³ hnoh²,
má²lɨ́²hléh³ jná¹³ tá¹la³ cuon¹
jná¹³ lá² ja¹ quián¹³ hnoh².
26 Tɨ³la³ nɨ́¹ má¹cuán² jáun²
Jmɨ́²chí³ Chun¹, Tsá² ma³hau³
náh², Tsá² zen³ hí³ Jméi² dí²
chá³² jná¹³, hí³ bíh¹ ma³ta²
hnoh² ca³la³ jɨ́³², jɨ³ hi³ cháu³²
tsú² siáh³ honh² náh² la³jɨ́³²
la³ cun³ hi³ má²lɨ́²juáh³² jná¹³
nɨ́².
27 ”Jáun² né³, la³jmɨ́¹ nio²
tie³ hñu³ tsɨn³² jná¹³ jmu¹
jná¹³ hi³ niau²¹ tie³ hñu³
honh² hnoh² siáh³, jun³juáh¹³
la³ qui³ jmu² jáun² tsá² zian²
hngá¹máh³ yáh³. Jáun² ha³
lɨ² cuɨ́¹ hi²¹ honh² náh², hi³
sa³jun³ hniáuh³² lɨ́¹ hú¹ cóh²¹
honh² náh² siáh³.
28 Má²lɨ́²niéih² bíh¹ hnoh²
hi³ má²lɨ́²juáh³² jná¹³: Ñih²¹
jná¹³ hi³ jáun² jáunh¹³ jná¹³
siáh³ hi³ já¹ñí³² quiúnh¹
hnoh². Sá¹jmɨ́¹ hi³ cu³tí³
bíh¹ má²ca³ma³hnau¹ hnoh²
jná¹³ dúh¹, jáun² jmɨ́¹
má²ca³ma³hiúnh¹³ bíh¹ náh²
honh² hi³hliá² ñih²¹ jná¹³ ñí¹
cuá³ Ñuh³²; quí¹ hí³ bíh¹ jan²
Tsá² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ záu² tá¹³ la³
cónh³ bí¹ jná¹³.
29 Hi³ jáun² bí¹ juanh³² jná¹³
jáɨ¹³ lá² ta³ ñeh³, quí¹ hi³
jáun² nɨ́¹ má¹lɨ³² la³ jáun² né³,
má²taunh¹³ náh² ta²¹ jná¹³.
30 ”Ha³ tiú²uú² hliáun³ jáɨ¹³
hléh¹³ yáh³ jná¹³ quiúnh¹
hnoh², quí¹ má²cuá¹ja³² bíh¹
juo¹³ tsá² zian² cun³ tɨn²
tsɨ́³ hmóu³². Tɨ³la³ uá¹jinh¹
hí¹ cáun² pí³ tiá² zia³² yáh³
quioh²¹ tsá² hí³ ñí¹con² jná¹³,
31 la³ nɨ́² ca³tɨ²¹ lɨ́¹³ bíh¹,
quí¹ hniáuh³² bíh¹ lɨ³tsɨn² tsá²
zian² hngá¹máh³ lá² hi³ hno³
jná¹³ Ñuh³² jɨ³ hi³ má²ti²¹ jná¹³
siáh³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ tsú²
hi³ jmu¹ ná¹.
”Jáun² nú¹ tianh³ náh², cuɨ́¹
hue¹³ dí² ñí¹ lá².
[Tá¹la³ hí¹tiáunh¹ tsú² jáun²
juɨ³² né³, ca³juáh³ Jesús:]

15

Mí¹zioh²¹ mɨ³ uóun²jɨeh¹³ la³ má²quionh³ cuú²ñeh¹ quioh²¹

1 —Jná¹³ bíh¹ lɨ́n³ la³jmɨ́¹
lɨ³ hú¹tá¹ mí¹zioh²¹ mɨ³
uóun²jɨeh¹³, hi³ jáun² Ñuh³²
jná¹³ né³ lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ tsá²
jmu² hua³hí¹³ hi³ jáun².
2 Jáun² nɨ́¹juáh³ zia³² cáun²
chí² cuoh² quion²¹ jná¹³
hi³ tiá² máɨ³ háɨ³², hí³ bíh¹
quieih³²; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ hi³
háɨ³² máɨ³ né³, chú² huen²
bíh¹ tsú² chí² cuoh² pih²¹
siún¹ hi³ lɨ́¹ hí¹quí² hí¹jnáɨ²³,
hi³ jáun² tɨ³ hliáun³ máɨ³ ha³
bíh¹.

3 Má²ná¹jɨn² bíh¹ hnoh² cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ má²ca³ma³tamɨ́¹³ jná¹³ jáun².

4 Cuí¹ ná¹quiun² náh² re² quiúnh¹ jná¹³ la³jɨ́³² jmáɨ¹, hi³ jáun² la³ má²chí¹cunh² jáun² bíh¹ jná¹³ quiúnh¹ hnoh² lɨ¹³. Ha³ tiá² lɨ́¹³ yáh³ ha³ máɨ³ cáun² chí² cuoh² ta³ rón³² tɨ³ có³², quí¹ nɨ́¹juáh³ tiú²uú² la³ chí¹hma² yáh³ quionh³ mí¹zioh²¹; la³ jáun² bíh¹ uá²jaɨ³² lɨ́³ ñí¹con² hnoh², nɨ́¹juáh³ tiá² la³ ná¹cunh² yáh³ náh² tián³ quiúnh¹ jná¹³, jáun² tiá² lɨ́¹³ yáh³ lɨ́n³ hnoh² la³jmɨ́¹ lɨ́³ chí² cuoh² háɨ³² máɨ³ chu²¹.

5 ”Quí¹ jná¹³ bíh¹ lɨ́n³ ná¹ la³jmɨ́¹ lɨ́³ mí¹zioh²¹, hi³ jáun² hnoh² né³ lɨ́n³ náh² cuú²ñeh¹ uóun². Hi³ jáun² bíh¹ nɨ́¹juáh³ tsá² ná¹cunh² tián³ quiúnh¹ jná¹³, hi³ jná¹³ né³ ná¹cunh² ná¹ siáh³ quiúnh¹ tsú², hi³ jáun² tsá² la³ hí³ bíh¹ lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ chí² cuoh² hi³ háɨ³² hliáun³ máɨ³ chu²¹; quí¹ hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ lɨ́¹³ jmúh¹³ hnoh² nɨ́¹juáh³ tiá² quiúnh¹ jná¹³.

6 Lɨ³ua³ jan² tsá² tiá² ná¹cunh² quiúnh¹ jná¹³, quiunh²¹ tsú² la³jmɨ́¹ quiunh³² jáun² chí² cuoh² tiá² máɨ³ háɨ³², tɨ³ cheih³² bíh¹ tsa³cuí³², hi³ jáun² ñí¹ jáun² lɨ³ quiéin²; hi³ má¹lɨ³² jáun² né³, ziu³ liáuh³² tsú² siáh³ hi³ tóh³² ja¹ sɨ́², hi³ jáun² có³².

7 ”Nɨ́¹juáh³ la³ má²ná¹cunh² jáun² náh² quiúnh¹ jná¹³, jɨ³ hi³ hu²¹ siáh³ jáɨ¹³ quion²¹ jná¹³ hñu³ honh² náh², jáun² náh² lɨ³ua³ cáun² hi³ hnáuh², hi³ jáun² hian³ náh².

8 Quí¹ cun³quionh³ hi³ ná¹lɨ́n³ hnoh² la³jmɨ́¹ lɨ́³ chí² cuoh² háɨ³² hliáun³ máɨ³ chu²¹ bíh¹ ma³quien² tsáu² Ñuh³² jná¹³, hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ má²lɨ́n³ náh² tsá² cu³tí³ haɨn²¹ tɨ³ con² jná¹³.

9 Hnau³ lɨ́n³² bíh¹ jná¹³ hnoh² la³jmɨ́¹ hniau³ jáun² jná¹³ Ñuh³²; jáun² ma³zián¹³ náh² la³ cun³ ca³tɨ²¹ ma³zian² tsá² hno³ jná¹³.

10 Quí¹ nɨ́¹juáh³ má¹tih²¹ náh² la³ cun³ héih³² hi³ jmu² jná¹³, jáun² má¹zián¹³ bí¹ náh² la³ cun³ qui³ ca³tɨ²¹ hi³ ma³zian² tsá² hno³ jná¹³, la³jmɨ́¹ zian² jná¹³ la³ cun³ qui³ ca³tɨ²¹ hi³ zian² jan² tsá² hnio³ Ñuh³² jná¹³ hi³hliá² ma³ti²¹ jná¹³ héih³² hi³ jmu² tsú².

11 ”Hlɨ́¹ lieh¹ jná¹³ hnoh² la³ nɨ́² hi³ jáun² lɨ³ hiún² honh² náh² la³jmɨ́¹ hiún² tsɨn³² jná¹³, hi³ jáun² la³ nɨ́² bíh¹ lɨ́¹³ hi³ lɨ³ hiún² honh² náh² tán¹ hián² cu³tí³.

12 La³ lá² bíh¹ lɨ́³ héih³² hi³ jmu² jná¹³: Ma³hno¹ náh² tsá²ján² tsá²ján² la³jmɨ́¹ hnau³ jná¹³ hnoh².

13 Jáun² né³, jmɨ́¹lɨ́h³ bíh¹ tiá² chánh³² jan² tsá² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ hnio³ há²mei²¹ joh¹ la³ cónh³ bíh¹ tsá² cué³² jmɨ́²chí³ quioh²¹ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ há²mei²¹ hí³.

14 Hnoh² bíh¹ lɨ́n³ náh² há²mei²¹ joh² jná¹³ nɨ́¹juáh³

hi³ ma³tɨh²¹ náh² la³ cun³ héih³² hi³ jmu² jná¹³.

15 Tiú²uú² juah²¹ yáh³ jná¹³ hi³ hnoh² ná¹lɨ́n³ náh² tsá² quian²¹, quí¹ tsá² lɨ́n³ quian²¹ tiá² hi³ ñi³² hí¹ cáun² yáh³ la³ cun³ hi³ jmu² juo¹³. Jáun² dá² há²mei²¹ joh² bíh¹ jná¹³ má²ná¹lɨ́n³ hnoh² juah³² jná¹³, quí¹ má²ca³ma³ta¹³ bíh¹ jná¹³ hnoh² ca³la³ jɨ³lɨ³² la³ cun³ hi³ má²ca³hɨ́e³ jná¹³ Ñuh³².

16 Quí¹ jun³juáh¹³ hnoh² yáh³ ca³quianh²¹ náh² jná¹³, quí¹ jná¹³ bíh¹ tɨ³ ca³quiánh³² ná¹ hnoh², hi³ jáun² bíh¹ má²ca³cháu³² jná¹³ hnoh² hi³ má¹zián¹³ náh² hi³ chun¹ náh²; hi³ hi³ chun¹ náh² jáun² né³, lɨ³ quien² la³ má²quien² jáun². Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ¹³ cué³² Ñuh³² jná¹³ lɨ³ua³ cáun² hi³ mɨ́h¹³ náh² cun³quionh³ héih³² quion²¹ jná¹³.

17 Hi³ jáun² la³ nɨ́² bíh¹ lɨ³ héih³² hi³ jmu² jná¹³, hi³ má¹hnáu³ náh² tsá²ján² tsá²ján² bíh¹.

Tsá² zian² cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³² hon² Jesús la³ má²quionh³ tsá² joh¹

18 ”Nɨ́¹juáh³ hi³ ca³lɨ³hau² náh² tsá² zian² cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³², cháu¹ náh² honh² hi³ jná¹³ bíh¹ tín² ca³lɨ³hau² tsú².

19 Tɨ³la³ sá¹jmɨ́¹ hi³ hnoh² lɨ́n³ náh² uá²jaɨ³² tsá² zian² náh² cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³² dúh¹, hi³ jáun² jmɨ́¹ ma³hniau³ lɨ́n³² bíh¹ tsú² hnoh² la³ cun³ qui³ hnio³ tsú² tsá² raɨnh²¹. Tɨ³la³ jná¹³ bíh¹ ca³quiánh³² ná¹ hnoh² ja¹ quioh²¹ tsá² la³ hí³, hi³ jáun² dá² má²hau² bíh¹ tsú² hnoh² ta³né³², quí¹hliá² tiú²uú² lɨ́n³ yáh³ hnoh² tsá² zian² cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³².

20 Cháu¹ náh² honh² la³ cun³ hi³ má²lɨ́²juáh³² jná¹³ jáun²: Hí¹ jan² yáh³ tsá² lɨ́n³ quian²¹ tiá² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ juo¹³. Nɨ́¹juáh³ jná¹³ la³ jmoh²³ tsú² hian² tsɨ́³, ja³bí¹ la³ jáun² bíh¹ siáh³ jmoh³ tsú² hnoh²; nɨ́¹juáh³ la³ má²ca³ma³tí³² tsú² la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³ma³tɨn¹³ jná¹³, jáun² ja³bí¹ la³ jáun² bíh¹ siáh³ ma³tí³² tsú² jáɨ¹³ hi³ hɨeh¹ hnoh².

21 La³jɨ́³² hi³ nɨ́² né³ jmu³ tsú² cun³ñí¹ hi³ haɨn²¹ hnoh² tɨ³ con² jná¹³ bíh¹, quí¹hliá² tiá² cuóun³² yáh³ tsú² Tsá² ca³ze³ jná¹³.

22 ”Tiá² tso³ jmɨ́¹ la³ ho² yáh³ tsú² sá¹jmɨ́¹ hi³ tiá² cuan³ jná¹³ hi³ cua³hlɨ́¹ cuá¹lienh¹ ná¹ tsú². Tɨ³la³ ta³né³² né³, tiú²uú² zia³² yáh³ he³ cun³quionh³ lɨ́¹³ jlɨ́³ tsú² tsáu¹³;

23 quí¹ nɨ́¹juáh³ hau² tsú² jná¹³, jáun² la³ jɨ³ Ñuh³² bíh¹ jná¹³ hon² tsú² siáh³.

24 Tiá² tso³ jmɨ́¹ la³ ho² yáh³ tsú² sá¹jmɨ́¹ hi³ tiá² má²cá²jmú³² jná¹³ ja¹ quioh²¹ tsú² la³ cun³ hi³ hí¹ jan² tiá² hin² má²ca³jmú³; tɨ³la³ má²ca³jɨ́e³ bíh¹ tsú² la³jɨ́³² hi³ jáun², hi³ cun³ jáun² hau² bíh¹ tsú² jná¹³ quiúnh¹ Ñuh³².

25 Tɨ³la³ la³ nɨ́² dá² ná¹lɨ́²³ quí¹ jáun² lɨ³tí³ la³ cun³

hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ liei²¹
quioh²¹ tsú² hmóu³² bíh¹, ñí¹
rá¹juáh³ jáun² la³ lá²: “Cáun²
lɨ́¹ ca³lɨ³hau² bíh¹ tsú² jná¹³ ta³
tiá² lin¹ hi³ lɨ³”.
26 ”Má²ja³quián³ já³² bíh¹
Jmɨ́²chí³ Chun¹, Tsá² já³² hí³
ñí¹con² Ñuh³² jná¹³, Tsá² qui³
má²hau³ hí³, jɨ³ hi³ hɨe³² siáh³
jú¹ tson². Jáun² nɨ́¹ má¹cuán²
tsú² né³, lɨ́n¹³ tsú² Tsá² nau³²
jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³. Tsá²
hí³ zein²¹ jná¹³ hi³ já³² la³ tɨ³
ñí¹con² Ñuh³² jná¹³.
27 Ja³bí¹ hnoh² siáh³ cuéh¹
náh² jú¹ tson² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³,
quí¹ la³ cun³ jmɨ́¹ ca³lɨ³liau³
bíh¹ tionh² hnoh² quiúnh¹
jná¹³.

16

1 ”Jáun² né³, má²lɨ́²juáh³²
jná¹³ jáɨ¹³ nɨ́² hi³ jáun² tiá²
lɨ́¹³ tá¹tonh¹ náh² tɨ³ có³² hi³
ca³tɨn¹ jná¹³.
2 Quí¹ chu³ hue³ tsú²
hnoh² hñu³ cuáh³² quioh²¹
tsá² *judíos, hi³ hí¹ la³ tɨ³
chau²¹ jmáɨ¹ hi³ lɨ³ua³ jan²
tsá² jngah³ hnoh² lɨ́n¹³ hi³
cun³quionh³ la³ jáun² jmu²
cáun² ta²¹ chu²¹ ñí¹con² Dió³².
3 La³ nɨ́² bíh¹ jmu³ tsú²
quí¹hliá² cun³ tiá² ca³lɨ³
cuóun³² bíh¹ tsú² Ñuh³² jná¹³,
sa³jun³ jná¹³ yáh³ ca³lɨ³ cuóu³²
tsú² siáh³.
4 Jáun² bíh¹ má²lɨ́²juáh³²
jná¹³ la³ nɨ́² ta³ tin², quí¹
jáun² chau¹³ honh² náh² nɨ́¹
má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ jmoh³
tsú² hnoh² la³ má²lɨ́²juáh³²
jná¹³ nɨ́².

Tá¹³ Jmɨ́²chí³ Chun¹

”Jáun² bíh¹ tiá² cá²juáh³²
jná¹³ jáɨ¹³ nɨ́² la³ cun³ jmɨ́¹tin²,
quí¹ jmɨ́¹ cuon¹ bíh¹ jná¹³
quiúnh¹ hnoh²;
5 tɨ³la³ ta³né³² má¹ná¹,
má²ñih²¹ bíh¹ jná¹³ hi³ ñí¹ñí²¹
ná¹ quiúnh¹ Tsá² ca³ze³. Hi³
uá¹jinh¹ má²lɨ́²juáh³² jná¹³ la³
nɨ́² né³, hí¹ jan² yáh³ hnoh²
tiá² ngaɨh³² náh² hi³ ha³ jinh¹
ñih²¹ jná¹³.
6 Hnoh² dá² cáun² lɨ́¹
má²lɨ́²cháh¹ hlah³ honh² bíh¹
quí¹hliá² lɨ́²juáh³² jná¹³ la³ nɨ́².
7 Jáun² né³, juah³² jná¹³
cáun² jú¹ tson² lá²: Tɨ³
jlánh¹ re² bíh¹ quián¹³ hnoh²
nɨ́¹juáh³ hi³ ñih²¹ jná¹³; quí¹
sá¹jmɨ́¹ hi³ tiá² ñih²¹ jná¹³,
jáun² tiá² jmɨ́¹ lɨ́¹³ yáh³ já³²
Tsá² ma³hau³ hnoh². Tɨ³la³
nɨ́¹ má¹ngah³² jná¹³ né³, jáun²
ñí¹zéin²¹ bíh¹ jná¹³ Tsá² hí³.
8 Hi³ jáun² nɨ́¹ má¹cuán²
Tsá² hí³ né³, jmu³ hi³ lɨ³tsɨn²
tsá² zian² cun³ tɨn² tsɨ́³
hmóu³² hi³ tson² bíh¹ ná¹ren²
tsú² tso³, hi³ lɨ³tsɨn² siáh³ hi³
zia³² cáun² juɨ³² chu²¹, jɨ³ hi³
lɨ³tsɨn² tsú² siáh³ hi³ tá¹tsɨn¹
héih³².
9 Jmu³ tsú² hi³ lɨ³tsɨn² tsá²
hí³ hi³ ná¹ren² tso³, quí¹ tiá²
ta²¹ taunh² yáh³ tsú² jná¹³.
10 Jáun² né³, lɨ³tsɨn² tsú²
he³ lánh³ lɨ́³ juɨ³² chu²¹, quí¹
jná¹³ dá² má²ñih²¹ ñí¹ cuá³
Ñuh³² bíh¹, hi³ jáun² hnoh²
né³ tiú²uú² lɨ́¹³ yáh³ jɨe¹ náh²
jná¹³.
11 Lɨ³tsɨn² tsú² siáh³
hi³ tá¹tsɨn¹ héih³², quí¹

má²ca³ta³tsɨn¹ bíh¹ héih³² juo¹³ tsá² zian² cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³².

12 ”Zia³² bíh¹ hliáun³ lɨ́n³² hi³ jmɨ́¹ lɨ³ juah²¹ jná¹³ ñí¹con² hnoh², tɨ³la³ má²tioh²¹ bíh¹ cu³ nɨ́² ta³né³², quí¹ tiá² tú¹ tiá² tsɨn¹³ yáh³ hnoh² hi³ táunh¹³ chinh³² jɨ³lɨ³².

13 Tɨ³la³ tiá² hi³ jmu³ yáh³, quí¹ nɨ́¹ má¹cuán² Jmɨ́²chí³ Chun¹, Tsá² hɨe³² hí³ jú¹ tson², hí³ bíh¹ hɨ́e³² la³jɨ́³² jú¹ tson² ñí¹con² hnoh²; quí¹ Tsá² hí³ tiá² hléh³² yáh³ hi³ lɨ́¹ chin² chí¹ hnga², tɨ³la³ hí³ dá² hléh³² la³ cun³ hi³ náɨ³² bíh¹, hi³ hɨ́e³² tsú² siáh³ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ né³bí¹ lɨ́¹³.

14 Tsá² hí³ dá² ma³quien² jná¹³ quí¹hliá² jë² jná¹³ bíh¹ cán³ tsú² hi³ záɨ³² tsú² siáh³ hnoh².

15 Quí¹ la³jɨ́³² bíh¹ la³ cun³ hi³ quioh²¹ Ñuh³² jná¹³ quion²¹ jná¹³ uá²jaɨ³²; hi³ jáun² bíh¹ juah³² jná¹³ hi³ jë² jná¹³ bíh¹ cán³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ hi³ jáun² zaɨ³² tsú² siáh³ hnoh².

16 ”Cú¹pih²¹ jmáɨ¹ bíh¹ jéi³²í¹ he², hi³ jáun² má¹jáun² tiú²uú² lɨ́¹³ jɨe¹ hnoh² jná¹³; tɨ³la³ tɨ³ chí¹cáɨn² pih²¹ jáun² né³, lɨ́¹³ bíh¹ jɨe¹ náh² siáh³.

Hi³ nio² hlah³ tsɨ́³ dá² tsú² jeinh²¹ cáun² hi³ hiún² tsɨ́³ bíh¹ tsú²

17 Jmɨ́¹jáun² ma³ jan² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² ca³ngáɨh³ raɨnh²¹ tsá²ján² tsá²ján²:

—¿He³ dá² hnió³ niéih³ jáɨ¹³ hi³ ñí¹juah²¹ tsú² nɨ́² hi³ cú¹pih²¹ jmáɨ¹ bíh¹ jéi³²í¹ he² hi³ jáun² má¹jáun² tiú²uú² neh²¹ dí² tsú², hi³ cú¹pih²¹ jmáɨ¹ bíh¹ siáh³ tsa³jau² hi³ jáun² má²neh²¹ dí² tsú² siáh³; hi³ ñí¹juah²¹ tsú² siáh³ hi³ ñí¹ cuá³ Jméi² néh¹ dí² má²ja³quián³ tsánh³²?

18 ¿He³ dá² hnió³ juáh³ jaun³²: “Ñí¹ cú¹pih²¹ jmáɨ¹”? Já² tiá² ngɨ²³ yáh³ dí² he³ dá² nɨ³² ñí¹juah²¹ tsú².

19 Ca³lɨ³lieih²¹ bíh¹ Jesús hi³ jmɨ́¹ hnió³ tsá² hí³ nga³ ñí¹con² dí², hi³ jáun² ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Jná¹³ má²lɨ́²juáh³² hi³ cú¹pih²¹ jmáɨ¹ bíh¹ jéi³²í¹ he² hi³ jáun² má¹jáun² tiú²uú² lɨ́¹³ jɨe¹ náh² jná¹³, hi³ tɨ³ chí¹cáɨn² pih²¹ jáun² né³ má²lɨ́¹³ jɨe¹ náh² siáh³. ¿Hí¹ hi³ nɨ́² uá¹ hi³ jlánh¹ ná¹quí² ná¹ngaɨh³² náh² ja¹ má²tún² hmóu³²?

20 Jná¹³ juah³² hi³ cu³tí³ bíh¹ uóh¹ hnoh² hi³ niau²¹ hlah³ honh² náh², tɨ³la³ tsá² hau² jná¹³ né³, ma³hiún² tsɨ́³ bíh¹. Tɨ³la³ cun³ jáun² uá¹jinh¹ hnoh² niau²¹ hlah³ honh², chau²¹ bíh¹ jmáɨ¹ hi³ lɨ³ hiún² lɨ́n³² honh² náh² cha³ jmɨ́¹ niau²¹ hlah³.

21 Jmú¹³ jáɨ¹³: Nɨ́¹juáh³ jan² tsá²mɨ³ la³ má²cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ lɨ³zian² jon², jáun² hlah³ lɨ́n²¹ bíh¹ má²nio² tsɨ́³ tsú² quí¹hliá² má²cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ quɨeh² héin¹; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ má²ca³lɨ³zian² jon² tsú² né³, ca³la³ hí¹juáh³ tiú²uú² chau²

bíh¹ tsɨ́³ tsú² hi³ ca³quɨeh² jáun² héin¹, quí¹hliá² jlánh¹
tsah³ tsú² hi³ má²ca³lɨ³zian² siáh³ cónh³í¹ jan² dáɨn² ñí¹
hué²¹ lá².
22 La³ jáun² bíh¹ siáh³ ná¹má²tsoh¹ hnoh² honh²
ta³né³²; tɨ³la³ nɨ́¹ má¹já²jɨe¹ jná¹³ siáh³ hnoh² né³,
má¹jáun² bí¹ jlánh¹ lɨ³ hiún² honh² náh² ca³la³ tán¹ hián²
cu³tí³, cáun² hi³ hí¹ jan² tiú²uú² hin² lɨ́¹³ quin³.
23 ”Má¹jáun² bí¹ ján¹ tson² hí¹ cáun² yáh³ tiú²uú² hi³
mɨ́h¹³ hnoh² ñí¹con² jná¹³. Quí¹ jú¹ tson² juah³² jná¹³,
hi³ lɨ³ua³ cáun² hi³ mɨ́h¹³ náh² ñí¹con² Jméi² dí² cun³quionh³
héih³² quion²¹ jná¹³, hian³ bí¹ náh².
24 Quí¹ hí¹ cáun² bíh¹ hi³ tiá² má²lɨ́²mɨ́h¹ hnoh² cun³quionh³
héih³² quion²¹ jná¹³ la³ tɨ³ ta³né³²; mɨ́¹ náh² hi³ jáun²
hian³ náh², hi³ jáun² lɨ́¹³ lɨ³ hiún² honh² náh² ca³la³ tán¹
hián² cu³tí³.

Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo bíh¹ lɨ́n³ Tsá² cah²³ jmáɨ¹ ñí¹con² tsá² hon² Dió³²

25 ”Né³² né³, jná¹³ má²ca³lieh¹ ná¹ hnoh² cun³quionh³ jú¹ jnɨ²; tɨ³la³ chau²¹ bíh¹ jmáɨ¹ hi³ tiú²uú² jmu¹ jná¹³ la³ nɨ́², má¹jáun² dá² má²hléh¹³ jná¹³ tá²na²¹ cu³tí¹³ bíh¹ hi³ ca³tɨn¹ Ñuh³² jná¹³.
26 Jmáɨ¹ jáun² né³, má²mɨ́h¹ hnoh² cun³quionh³ héih³² quion²¹ jná¹³; tɨ³la³ má¹jáun² né³ tiú²uú² mɨ́¹³ yáh³ jná¹³ ñí¹con² Ñuh³² hi³ ca³tɨn¹ hnoh²,
27 quí¹ qui³ cónh³ hniau³ lɨ́n³² bíh¹ hnga² Ñuh³² jná¹³ hnoh². Hniau³ tsú² quí¹ cun³ñí¹ hi³ hnau³ hnoh² jná¹³ bíh¹, jɨ³ hi³ má²ca³tionh² náh² siáh³ ta²¹ hi³ jná¹³ ja³ ñí¹con² Dió³².
28 Jmɨ́¹ ca³tɨ³ ñí¹ já¹³ jná¹³ ñí¹ hué²¹ lá², cua³han³ jná¹³ ñí¹con² Ñuh³² bíh¹, hi³ jáun² dá² ñí¹con² Ñuh³² bíh¹ jná¹³ má²ñih²¹ siáh³ ta³né³².
29 Hi³ jáun² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² né³ ca³juáh³:
—Ta³né³² ján¹ tson² má²dí¹hléh¹ hnú² tá²na²¹ cu³tí¹³, hi³ tiú²uú² dí¹hléh¹ yáh³ nú² jú¹ jnɨ².
30 Ta³né³² má²lɨ́²neh²¹ jnoh¹ hi³ la³jɨ́³² bíh¹ la³ ñíh¹ hnú², hi³ hí¹juáh³ tiá² lin¹ lɨ³hniauh²³ yáh³ hi³ zian² tsá² zia³² hi³ nga³ ñí¹con² hnú². Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ má²nio² cáun² tsɨ́³ jnoh¹ hi³ hnú² ñeh³ nú² ñí¹con² Dió³².
31 Jmɨ́¹jáun² ca³ngáɨ³ Jesús la³ lá²:
—¿Hí¹ jáun² né³bí¹ má²táunh²³ máh³ hnoh² ta²¹?
32 Né³² né³, má²cá²chó³² bíh¹ jmáɨ¹ hi³ ta³né³² bíh¹ cánh³² má²han³ náh² ma³ quin³², hi³ ma³ quin³² ma³ jan³² náh² cuá¹táunh¹ náh² juɨ³² quián¹³, hi³ jáun² huen² bíh¹ jná¹³ má²zeh¹³ náh²; tɨ³la³ tiá² huen² jná¹³ zenh² yáh³ má¹ná¹, quí¹ zenh² bíh¹ Ñuh³² jná¹³ quiúnh¹ ná¹.
33 Juah³² jná¹³ la³jɨ́³² jáɨ¹³ nɨ́² ñí¹con² hnoh² hi³ jáun²

lɨ¹³ nio² tie³ hñu³ honh² náh² cun³ñí¹ hi³ ná¹cunh² náh² quiúnh¹ jná¹³. Hnoh² dá² ca³tɨn¹ má¹tsoh¹ honh² la³ cun³ hi³ jmu² tsá² hon² Dió³², tɨ³la³ tiá³ chá¹ náh² honh², quí¹ má²ca³cah¹ bíh¹ jná¹³ jmáɨ¹ ñí¹con² tsá² hí³.

17

Jesús liéinh³² Dió³² hi³ ca³tɨn¹ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con²

1 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² Jesús jáɨ¹³ nɨ́² né³, ca³ziauh³ ñí¹ chi³cuú², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tia²¹, má²cá²chó³² bíh¹ jmáɨ¹; ma³quien¹³ hnú² Jónh³², hi³ jáun² Jónh³² hnú² siáh³ lɨ́¹³ ma³quien² hnú².

2 Quí¹ huen² bíh¹ hnú² má²ca³jmuh³ hi³ Jónh³² hnú² ho² ta²¹ ñí¹con² la³jɨ́n³² tsáu², hi³ jáun² lɨ́¹³ jmu¹ jná¹³ hi³ lɨ́¹³ zian² tsáu² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio², ca³la³ jɨ́n³² tsá² má²ca³chan²¹ hnú² jo³uón³² jná¹³.

3 Hi³ zian² tsú² jáun² cun³ jmɨ́¹hi³nio² dá² lɨ́³ la³ lá²: hi³ cuóu³² tsú² hnú² bíh¹, Tsá² cú²huen² tán¹ nú², Tsá² hú¹tá¹ lɨ́n³ Dió³²; jɨ³ hi³ cuóu³² tsú² jná¹³ nɨ́² siáh³, Jesús, Tsá² lɨ́n³ ná¹ Cristo, Tsá² ca³zen² hnú² hí³.

4 ”Má²lɨ́²ma³quien¹³ bíh¹ jná¹³ hnú² ñí¹ hué²¹ lá², hi³ má²lɨ³² bí¹ siáh³ la³jɨ́³² hi³ ca³juah²¹ hnú² hi³ jmu¹ jná¹³.

5 Né³² né³ Tia²¹, ma³quien¹³ siáh³ jná¹³ ñí¹ hó²¹máh¹ nú² la³ cun³ qui³ jmɨ́¹ quien² jná¹³ jáun² jmɨ́¹tin², jmɨ́¹ ñeh² bíh¹ hi³ lɨ́¹³ tá¹ cáun² mɨ³cuú².

6 ”Má²ca³ma³jnia¹³ bíh¹ jná¹³ hi³ hin² tsánh² hnú² ñí¹con² tsá² má²ca³quianh²¹ hnú² ja¹ tsá² zian² hngá¹máh³ lá², tsá² má²ca³chan²¹ hnú² jo³uón³² jná¹³. Tsá² jmɨ́¹ joh² bíh¹ hnú² hí³ hi³ ca³cuen²¹ nú² jná¹³, hi³ má²ca³ma³tí³² bíh¹ tsú² siáh³ jëh² hnú².

7 Hi³ jáun² dá² má²ñɨ³² bíh¹ tsú² ta³né³² hi³ la³jɨ́³² bíh¹ hi³ quion²¹ jná¹³ ja³ tɨ³ ñí¹con² hnú²;

8 quí¹ má²ca³juo³ bíh¹ jná¹³ tsú² la³jɨ́³² jáɨ¹³ hi³ ca³cuéh¹ hnú² jáun² ñí¹con² jná¹³, jáun² má²ca³héi³ bíh¹ tsú². Hi³ jáun² má²ca³lɨ³tsɨn² bíh¹ tsú² hi³ tson² bíh¹ cu³tí³ ja³ jná¹³ ñí¹con² hnú², hi³ jáun² má²taunh³² tsú² ta²¹ hi³ hnú² bíh¹ ca³ze² jná¹³.

9 ”Jáun² né³, jná¹³ hiú² mɨ́²³ ñí¹con² hnú² hi³ ca³tɨn¹ tsá² hí³ bíh¹, ha³ tiá² hiú² mɨ́²³ yáh³ jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² zian² cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³², tɨ³la³ mɨ́²³ jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² ca³chan²¹ hnú² jo³uón³² bíh¹ jná¹³, quí¹ tsá² joh² hnú² bíh¹ hí³.

10 Quí¹ la³jɨ́³² bíh¹ la³ cun³ hi³ quion²¹ jná¹³ quián¹³ hnú², hi³ jáun² la³jɨ́³² bíh¹ siáh³ la³ cun³ hi³ quián¹³ hnú² quion²¹ jná¹³ uá²jaɨ³². Hi³ jáun² né³, cun³quionh³ tsá² hí³ bíh¹ má²lin¹ hi³ quien² jná¹³.

11 ”Ha³ tiú²uú² ñɨ²¹ yáh³ jná¹³ ñí¹ hué²¹ lá², tɨ³la³ tsá² nɨ́² né³ tá¹tonh¹ bíh¹; quí¹

jná^{13} dá^{2} má^{2}jáunh^{13} bíh^{1} hi^{3} ñí^{1}ñí^{21} quiúnh^{1} hnú^{2}. Jáun^{2} né^{3}, hnú^{2} Tia^{21} Tsá^{2} chun^{1}, cun^{3}quionh^{3} pí^{3} hi^{3} hauh^{32} nú^{2} jmu^{3} hua^{3}hí^{13} tsú^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} ca^{3}cuéh^{1} nú^{2} jáun^{2} jná^{13} uá^{2}jaɨ^{32}, hi^{3} jáun^{2} lɨ́^{13} tionh^{2} tsú^{2} cá^{2}hon^{3} la^{3}jmɨ́^{1} tiauh^{2} dí^{2} quiúnh^{1} hnú^{2}.

12 Quí^{1} tá^{1}la^{3} ca^{3}ngɨ́^{3} jná^{13} jáun^{2} quiúnh^{1} tsú^{2}, ca^{3}jmú^{32} bíh^{1} jná^{13} hua^{3}hí^{13} tsú^{2} cun^{3}quionh^{3} jáɨ^{13} hi^{3} ho^{2} jná^{13} hi^{3} ca^{3}cuéh^{1} hnú^{2} jáun^{2}. La^{3} nɨ́^{2} bíh^{1} ca^{3}jmú^{32} jná^{13} hua^{3}hí^{13}, hi^{3} jáun^{2} hí^{1} jan^{2} yáh^{3} tiá^{2} já^{2}hín^{3}, jɨ^{32}la^{3} tsá^{2} qui^{3} ca^{3}tɨn^{1} hi^{3} tsa^{3}hín^{3} bíh^{1} já^{1}hín^{3}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}lɨ^{3}tí^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} rá^{1}juáh^{3} jáun^{2} ñí^{1} Sí^{2}.

13 ”Jáun^{2} ta^{3}né^{32} má^{2}jáunh^{13} jná^{13} ñí^{1} ñíh^{3} hnú^{2} bíh^{1}; tɨ^{3}la^{3} juah^{32} jná^{13} jáɨ^{13} nɨ́^{2} tá^{1}la^{3} cuon^{1} ná^{1} ñí^{1} hué^{21} lá^{2}, hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} tá^{1}tonh^{1} lá^{2} lɨ́^{13} lɨ^{3} hiún^{2} tsɨ́^{3} ca^{3}la^{3} tán^{1} hián^{2} cu^{3}tí^{3} la^{3}jmɨ́^{1} hiún^{2} tsɨn^{32} jná^{13}.

14 Má^{2}ca^{3}ma^{3}tɨn^{13} bíh^{1} jná^{13} tsú^{2} jëh^{2} hnú^{2}, tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} zian^{2} hí^{3} cun^{3} tɨn^{2} tsɨ́^{3} hmóu^{32} né^{3}, tiá^{2} quiú^{2} tiá^{2} jéin^{23} yáh^{3} tsú^{2} quí^{1} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} tiú^{2}uú^{2} jmu^{2} yáh^{3} tsú^{2} la^{3}jmɨ́^{1} jmu^{2} tsá^{2} hí^{3}, quí^{1} sa^{3}jun^{3} jná^{13} yáh^{3} zian^{2} ná^{1} la^{3} jáun^{2}.

15 Ha^{3} tiá^{2} hiú^{2} mɨ́^{23} yáh^{3} jná^{13} hi^{3} huen^{13} nú^{2} tsú^{2} ja^{1} quioh^{21} tsá^{2} zian^{2} ñí^{1} hué^{21} lá^{2}, ñí^{1} jɨ́^{21}la^{3} mɨ́^{23} jná^{13} hi^{3} jmúh^{13} nú^{2} tsú^{2} hua^{3}hí^{13} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} hláɨnh^{1} bíh^{1}.

16 Quí^{1} la^{3}jmɨ́^{1} tiá^{2} zian^{2} jná^{13} la^{3} cun^{3} qui^{3} zian^{2} jáun^{2} tsá^{2} jmu^{2} cun^{3} tɨn^{2} tsɨ́^{3} hmóu^{32}, hi^{3} jáun^{2} sa^{3}jun^{3} tsá^{2} nɨ́^{2} yáh^{3} siáh^{3} zian^{2} la^{3} jáun^{2}.

17 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, jmu^{3} hi^{3} lɨ́^{13} ná^{1}chan^{1} tsú^{2} ñí^{1}con^{2} nú^{2} huen^{2} cun^{3}quionh^{3} jú^{1} tson^{2}, quí^{1} jáɨ^{13} quián^{13} hnú^{2} dá^{2} lɨ́^{3} jmáh^{3}la^{3} jú^{1} tson^{2} bíh^{1}.

18 Jáun^{2} né^{3}, la^{3}jmɨ́^{1} ca^{3}ze^{2} nú^{2} jná^{13} ja^{1} tsá^{2} zian^{2} hngá^{1}máh^{3} lá^{2}, la^{3} jáun^{2} bí^{1} siáh^{3} zein^{32} jná^{13} tsá^{2} lá^{2} ja^{1} tsá^{2} hí^{3} uá^{2}jaɨ^{32}.

19 Hi^{3} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} lá^{2} bíh^{1} jmu^{2} jná^{13} siáh^{3} cuá^{1}chan^{1} ná^{1} huen^{2}, quí^{1} hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} lá^{2} uá^{2}jaɨ^{32} lɨ́^{13} ná^{1}chan^{1} cun^{3}quionh^{3} jú^{1} tson^{2}.

20 ”Tɨ^{3}la^{3} tiá^{2} mɨ́^{23} yáh^{3} jná^{13} jmáh^{3}la^{3} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} lá^{2}, quí^{1} mɨ́^{23} jná^{13} la^{3} jɨ^{3} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} taunh^{13} jná^{13} ta^{21} nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}náɨ^{32} jú^{1} chú^{32} hi^{3} hléh^{32} tsá^{2} lá^{2} bíh^{1}.

21 Mɨ́^{23} jná^{13} ñí^{1}con^{2} hnú^{2} hi^{3} cu^{3}tí^{3} cuɨ́^{1} tionh^{1} tsú^{2} cá^{2}hon^{3} jɨ^{3}lɨn^{2}. Hnú^{2} Tia^{21}, cuɨ́^{1} tionh^{1} tsú^{2} cá^{2}hon^{3} quiúnh^{1} dí^{2} la^{3}jmɨ́^{1} ná^{1}tioh^{3} jáun^{2} cáun^{2} tsɨ́^{3} dí^{2} quiúnh^{1} hnú^{2}, hi^{3} jáun^{2} lɨ́^{13} tónh^{32} tsá^{2} zian^{2} hngá^{1}máh^{3} lá^{2} ta^{21} hi^{3} tson^{2} bíh^{1} hnú^{2} ca^{3}ze^{2} nú^{2} jná^{13}.

22 La^{3}jmɨ́^{1} má^{2}ca^{3}ma^{3}quien^{13} hnú^{2} jáun^{2} jná^{13}, má^{2}ca^{3}ma^{3}quien^{13} jná^{13} tsú^{2} siáh^{3} uá^{2}jaɨ^{32}, hi^{3} jáun^{2} lɨ́^{13} ná^{1}tioh^{3} cáun^{2} tsɨ́^{3} tsú^{2} quiúnh^{1} dí^{2}, la^{3}jmɨ́^{1} ná^{1}tioh^{3} cáun^{2} tsɨ́^{3} dí^{2} hmóu^{32}.

23 Cáun² bíh¹ ná¹tioh³ tsɨn³² jná¹³ quiúnh¹ tsú² la³jmɨ́¹ ná¹tioh³ cáun² tsɨ́³ dí² hmóu³², hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ hi³ ná¹tioh³ cáun² tán¹ tsɨ́³ tsú² má²tún² hmóu³² siáh³, hi³ jáun² la³ nɨ́² bíh¹ lɨ́¹³ lɨ³tsɨn² tsá² zian² hngá¹máh³ lá² hi³ hnú² bíh¹ Tsá² ca³ze² nú² jná¹³, jɨ³ hi³ hno³ lɨ́n³² nú² siáh³ tsá² joh² jná¹³ la³ cun³ rón³² hnau³ nú² jná¹³.

24 ”Tia²¹, hnú² bíh¹ ca³chan²¹ tsú² jo³uón³² jná¹³, hi³ jáun² bíh¹ hnó³² jná¹³ hi³ tsa³tiánh² tsú² ñí¹ ñí¹ñí²¹ jná¹³, hi³ jáun² lɨ́¹³ jɨ́e³ tsú² cónh³ tí³ hi³ quien² jná¹³, la³ cun³ hi³ ca³ma³quien¹³ nú² jáun² jná¹³; quí¹ hnú² bí¹ jlánh¹ ca³ma³hnau¹ nú² jná¹³ la³ cun³ jmɨ́¹ ñeh² bíh¹ hi³ lɨ́¹³ tá¹ cáun² mɨ³cuú².

25 Hnú² Tia²¹, Tsá² chun¹ nú², ha³ tiá² cuóu³² yáh³ hnú² tsá² zian² cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³², tɨ³la³ jná¹³ má¹ná¹, cuóu³² bíh¹ ná¹ hnú², hi³ ja³bí¹ tsá² lá² siáh³ má²ca³lɨ³ ñi³² bíh¹ hi³ hnú² ca³ze² jná¹³.

26 Jná¹³ má²ca³hɨe³ tsá² lá² hi³ hin² tsánh² hnú², hi³ la³ má²hɨe² jáun² jná¹³ tsú² siáh³, hi³ jáun² lɨ́¹³ ma³hnio³ tsú² tsá²ján² tsá²ján² rón³² la³ cun³ hnau³ nú² jáun² jná¹³, hi³ jáun² lɨ́¹³ ná¹tioh³ cáun² tsɨn³² jná¹³ quiúnh¹ tsú².

18

Má²jan² tsú² Jesús hi³ tson³
(Mateo 26:36-56; Marcos 14:32-50; Lucas 22:39-53)

1 Hi³ jáun² jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² Jesús jáɨ¹³ nɨ́² né³, cua³han³ quionh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² hi³ ngau³ tɨ³ jo²¹ jëh³ ñí¹ téh²³ tsú² jáun² Cedrón. Ñí¹ jáun² jmɨ́¹ zia³² cáun² ñí¹ lɨ́³ ñí¹ jná¹ hmá²; ñí¹ jáun² né³, hi³ Jesús la³ má²quionh³ tsá² quionh³.

2 Ja³bí¹ Judas tsá² má²jɨenh³ hí³ Jesús jmɨ́¹ ñi² uá²jaɨ³² ñí¹ jáun², quí¹ hliáun³ jéɨn³² bíh¹ jmɨ́¹ má²ca³cuú² ca³ngɨh³² Jesús quionh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² ñí¹ jáun².

3 Hi³ jáun² né³, ca³chó³² bíh¹ Judas ñí¹ jáun² la³ má²quionh³ hliáu³ tsá² *romanos, jɨ³ ma³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ hi³ ca³ze³ tsá² ná¹chín¹ joh¹ tsú² la³ má²quionh³ tsá² *fariseos. Tsá² hí³ né³ ná¹quian³² sɨ́² jmɨ́²cau³² jɨ³ sɨ́² ca² nɨ́² siáh³, la³ má²quionh³ mí¹táɨ³ mí¹jla² jɨ³ hmá² nɨ́² siáh³.

4 Tɨ³la³ Jesús má¹ná¹, jmɨ́¹ má²ñi³² bíh¹ la³ cun³ la³jɨ́³² hi³ quiunh²¹, hi³ jáun² ja³ hi³ ca³ngáɨh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—¿Hin² tsánh² hnah²³ hnoh²?

5 Jáun² tsá² hí³ né³ ca³juáh³:

—Jesús tsá² Nazaret bíh¹ hnah²³ jnoh¹.

Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Jesús:

—Jná¹³ bíh¹ la³².

Ja¹ quioh²¹ tsá² hí³ né³ jmɨ́¹ zenh¹ Judas tsá² má²lɨ́²jɨenh³ Jesús.

6 Hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³juáh³ Jesús: “Jná¹³ bíh¹ la³²”,

jmí¹jáun² né³ ca³yá²han¹ tsú² hi³ ca³quɨnh³ tɨ³ cu³hna²¹ hi³ ta³tonh¹ la³ tɨ³ hué³².

7 Jmí¹jáun² ca³ngáɨ³ siáh³ Jesús cónh³í¹ cu³ jéin³²:

—¿Hin² tsánh² hnah²³ hnoh²?

Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³ siáh³:

—Jesús tsá² Nazaret bíh¹ hnah²³ jnoh¹.

8 Hi³ jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús la³ lá²:

—Má²lí²juáh³² bíh¹ jná¹³ hi³ jná¹³ bíh¹ la³². Ní¹juáh³ jná¹³ la³ hnauh²³ náh², tɨ³la³ cué¹ jáɨ¹³ hi³ tsa³tánh¹ tín² tsá² ñí¹ hná¹ lá².

9 La³ ní² dá² ca³lɨ³ hi³ jáun² lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ má²lí²juáh³ tsú² jáun² hnga², jmí¹ ca³juáh³ la³ lá²: “Tia²¹, tsá² ca³cuen²¹ hnú² hí³, hí¹ jan² yáh³ tiá² já²hín³”.

10 Jmí¹jáun² ca³chí² Sí¹mu²¹ Pé¹ mí¹táɨ³ hmu³ tá¹ tun³ jo²¹ quioh²¹, hi³ ca³jmú³ cu³ nga¹³ mí¹táɨ³ cuá¹ cuá² chu²¹ quioh²¹ jan² tsá² jmáɨ² Malco, jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ tsá² cuá¹lɨn³ mí²tsá² hɨen¹.

11 Tɨ³la³ Jesús né³, ca³záɨh³ Pé¹ la³ lá²:

—Tiáunh¹ mí¹táɨh³ hñu³ láu² quioh²¹. Ní¹juáh³ Ñuh³² jná¹³ hnió³ hi³ há¹ ngá¹³ jná¹³ uu³cha³tsɨ³² lá², ¿hí¹ lí¹³ hi³ tiá² hen¹ jná¹³ hi³ quiunh²¹ jná¹³ la³ lá²?

Jesús má²zenh² ta³ ñí¹ Anás

(Mateo 26:57-58; Marcos 14:53-54; Lucas 22:54)

12 Hi³ jáun² jmí¹jáun² né³, hliáu³ tsá² chín¹, la³ má²quionh³ hliáu³ joh¹, jɨ³ tsá²cuú² tsá²ta³ tsá² *judíos tsá² ná¹ñí¹ ní² siáh³ ca³ma³tson¹³ Jesús hi³ ca³hñéi³² dí².

13 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³ñí¹jan² dí² hñú¹³ Anás. Anás hí³ jmí¹ lín³ tsa³jméi² Caifás, tsá² cuá¹lín³ mí²tsá² hɨen¹ jmí¹jáun².

14 Caifás hí³ bíh¹ jmí¹ má²ca³záɨh³ tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ hi³ tɨ³ quien² bíh¹ jún³ jan² tsáu² cha¹³ jɨ³lɨn² tsáu².

Pé¹ juáh³ hi³ tiá² cuóun³² Jesús

(Mateo 26:69-70; Marcos 14:66-68; Lucas 22:55-57)

15 Tɨ³la³ Sí¹mu²¹ Pé¹ né³, la³ má²quionh³ jan² tsá² ñí¹ hná¹ jáun², jmí¹ hí¹tsá²táunh¹ chí¹cáɨn² cu³hna²¹ Jesús. Tsá² jan² hí³ né³ jmí¹ cuóu²¹ bíh¹ tsá² cuá¹lín³ mí²tsá² hɨen¹, hi³ jáun² ca³hiauh³ jáɨ¹³ hi³ hí³ ñí¹hñú³ quioh²¹ mí²tsá² hɨen¹ hí³ quionh³ Jesús;

16 tɨ³la³ Pé¹ né³, cheih³² bíh¹ ca³ta³zanh¹. Hi³ jáun² tsá² jmí¹ cuóu²¹ hí³ mí²tsá² hɨen¹ né³ cua³han³ hi³ ñí¹mí² jáɨ¹³ ñí¹con² tsá²mɨ³ tsá² jmí¹ dí¹jmu² hua³hí¹³ ho³hñú¹³ hi³ hí³ Pé¹ ñéih³, jmí¹jáun² ca³tanh² tsú² Pé¹ tɨ³ ñéih³.

17 Jmí¹jáun² ca³ngáɨ³ tsá²mɨ³ hí³ ñí¹con² Pé¹ la³ lá²:

—¿Há¹ jun³juáh¹³ hnú² lín³ nú² uá²jaɨ³² tsá² hen² tɨ³ con² tsá²ñuh² ó³² dúh¹?

Jáun² ca³juáh³ Pé¹ la³ lá²:

—Já¹han²¹, ha³ tiá² lín³ yáh³ jná¹³.

18 Jmɨ́¹ cuóu³ lɨ́n³² bíh¹ jmɨ́¹jáun², hi³ jáun² tsá² má²ná¹hlánh¹ quian²¹ mí²tsáu² la³ má²quionh³ tsá²cuú² tsá²ta³ tsú² la³ má²lɨ́²jmú³ sɨ́², hi³ jáun² má²ná¹táun³ hi³ ná¹chóh²³ sɨ́² jáun². Ja³bí¹ Pé¹ siáh³ jmɨ́¹ zenh¹ ñí¹ jáun² quionh³ tsá² hí³ hi³ dí¹chóh²³ sɨ́².

Mí²tsá² hɨ́en¹ má²cán²³ jú¹ tson² ñí¹con² Jesús
(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Lucas 22:66-71)

19 Jáun² tsá² lɨ́n³ hí³ mí²tsá² hɨ́en¹ ca³ma³liáu³² hi³ nga² ñí¹con² Jesús hi³ ca³tɨn¹ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² dí², hi³ he³ ñí¹ jáɨ¹³ má²tɨn² tsú² siáh³ tsáu².

20 Jáun² Jesús né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Jná¹³ dá² má²ca³hléh³ ná¹ chú¹ja²¹ bíh¹; tiú²nio² bí¹ hñu³ cuáh³² quiú¹³ dí² má²ca³ma³tɨn¹³ jná¹³ tsáu², jɨ³ hñu³ cuáh³² chín¹ nɨ́² siáh³, ñí¹ qui³ cuú² ngɨh³² ca³la³ jɨ́n³² tsá² judíos; hi³ jáun² né³, hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ má²ca³hɨ́e³ jná¹³ ñí¹ ná¹conh¹.

21 Jáun² ¿he³ yáh³ láɨh³² sa³ ñí¹con² huen² yáh³ jná¹³ ngaɨh³² hnú²? Ñí¹con² tsá² má²ca³náɨ³² jáɨ¹³ hi³ hléh²³ dá² jná¹³ nga³, quí¹ tsá² hí³ bíh¹ tsá² ná¹ñi³² la³ cun³ hi³ má²cá²juáh³² jná¹³.

22 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² Jesús la³ nɨ́² né³, jáun² jan² tsá²cuú² tsá²ta³ mí²tsáu² jmɨ́¹ zenh¹ ñí¹ jáun² ca³pá³ ñí¹ Jesús, hi³ juáh³ la³ lá²:

—¿Hí¹ la³ nɨ́² máh³ ngaɨh³² hnú² ñí¹con² mí²tsá² hɨ́en¹?

23 Jáun² ca³ngáɨ³ Jesús la³ lá²:

—Nɨ́¹juáh³ cáun² jú¹ hlah³ la³ lɨ́²hléh³ jná¹³, jáun² juah²¹ neh²¹ ha³ jinh¹ ti³tsóh³ lɨ́³ jú¹ hlah³; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ re² bíh¹ la³ lɨ́²hléh³ jná¹³ né³, jáun² ¿he³ ya³ láɨh³² sa³ po²³ yáh³ hnú² jná¹³?

24 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³zen³ Anás Jesús la³ má²hñe² jáun² bíh¹ ñí¹con² Caifás tsá² cuá¹lɨ́n³ siáh³ mí²tsá² hɨ́en¹.

Pé¹ juáh³ siáh³ cu³ jéin³² hi³ tiá² cuóun³² Jesús
(Mateo 26:71-75; Marcos 14:69-72; Lucas 22:58-62)

25 Tá¹la³ jmɨ́¹ dí¹chóh²³ jáun² Pé¹ sɨ́² né³, jáun² tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² ca³ngáɨh³ Pé¹ hi³ ca³juáh³:

—¿Há¹ jun³juáh¹³ hnú² uá²jaɨ³² lɨ́n³ jan² tsá² hen² tɨ³ con² tsá²ñuh² ó³²?

Jáun² Pé¹ ca³juáh³:

—Já¹han²¹, jun³juáh¹³ jná¹³ yáh³.

26 Ñí¹ jáun² siáh³ jmɨ́¹ zenh² jan² tsá² má²dí¹hlánh¹ quian²¹ mí²tsá² hɨ́en¹, raɨnh²¹ tsá² ca³uóunh³ hí³ cuá¹ hi³ ca³quieh³ Pé¹, hi³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Há¹ jun³juáh¹³ hnú² lɨ́²jɨe¹ jná¹³ ja¹ hmá² jáun² quiúnh¹ nú² tsá² ó³² dúh¹?

27 Tɨ³la³ siáh³ bíh¹ siáh³ tiá² ca³ton³ Pé¹ jmɨ́¹jáun². Ti³tsóh³dí¹ jmɨ́¹jáun² né³ ca³hó³ jan² cá¹tsó³.

Jesús má²zenh² ta³ ñí¹ Pilato
(Mateo 27:1-2, 11-14; Marcos 15:1-5; Lucas 23:1-5)

28 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, cua³han³ Jesús hñú¹³ Caifás, hi³ ca³ñí¹jan² dí² ñí¹ta²¹ quioh²¹ tsá² ho² ta²¹ tsá² romano. Jmɨ́¹ má²já²jnia² bíh¹, hi³ jáun² né³ tsá² ná¹ñí¹ joh¹ tsá² judíos hí³ tiú²uú² taunh³ yáh³ ñéih³ ñí¹ta²¹ jáun², quí¹ hi³ jáun² tiá² lɨ́¹³ lɨ́n³ dí² tsá² tiá² jɨn². Quí¹ jɨ́³²la³ tsá² jɨn² bíh¹ lɨ́¹³ cuh³ má³² quioh²¹ *Jmɨ́¹hɨ́en¹ nɨ́¹ má¹ca³niéi² jáun².
29 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ cua³han³ Pilato tsá² ho² ta²¹ tɨ³ cheih³² hi³ ca³liéinh³² tsá² hí³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
—¿He³ ñí¹ tso³ chah³² hnoh² quioh²¹ tsá²ñuh² lá²?
30 Jáun² tsá² hí³ né³ ca³ngáɨ³:
—Sá¹jmɨ́¹ hi³ tiá² lɨ́n³ tsá²ñuh² nɨ́² jan² tsá² hláɨh¹ tsá² hon², jáun² tiá² jmɨ́¹ má²lɨ́²jɨenh²¹ yáh³ jnoh¹ tsú² ñí¹con² hnú².
31 Tɨ³la³ Pilato né³ ca³juáh³ siáh³:
—Jon¹ náh² tsú², hi³ jáun² cuá²ra³tsɨ³² náh² héih³² la³ cun³ lɨ³ liei²¹ quián¹³ náh² hmóu³².
Jmɨ́¹jáun² ca³ngáɨ³ siáh³ tsá² ná¹ñí¹ hí³:
—Tɨ³la³ jnoh¹ tsá² judíos má¹ná¹, tiú²uú² jáɨ¹³ hau³² yáh³ jnoh¹ hi³ má¹ngɨ¹³ tsáu².
32 La³ jáun² bíh¹ ca³lɨ³ hi³ jáun² lɨ́¹³ lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ hnga² Jesús hi³ he³ lánh³ rón³² jún³ dí².
33 Jáun² Pilato hen³ siáh³ ñéih³ ñí¹ta²¹ quioh²¹, jáun² ca³teh³ dí² Jesús hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:
—¿Hí¹ hnú² uá¹ lɨ́n³ nú² Re²¹ Juo¹³ tsá² judíos?
34 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:
—¿Hí¹ ngaɨh³² hnú² jáɨ¹³ nɨ́² hi³ ca³tɨn¹ hnú² huen², ho³ hi³ zian² jan² tsá² má²lɨ́²juáh³ uá¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³?
35 Hi³ jáun² Pilato né³, ca³juáh³ siáh³:
—¿Hí¹ lɨ́n³ jná¹³ tsá² judío dúh¹? Quí¹ tsá² coh¹ huen² bíh¹ hnú², la³ má²quionh³ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ joh¹ tsú² má²lɨ́²jɨenh³ hnú² ñí¹con² jná¹³. ¿He³ dá² ca³jmuh³ hnú²?
36 Jáun² ca³ngáɨ³ siáh³ Jesús la³ lá²:
—Ha³ tiá² ñí¹ hué²¹ lá² ho² yáh³ jná¹³ jáɨ¹³. Quí¹ sá¹jmɨ́¹ hi³ ho² jná¹³ jáɨ¹³ ñí¹ hué²¹ lá² dúh¹, hi³ jáun² jmɨ́¹ lɨ́¹³ bíh¹ jmu³ tsá² tionh² jo³uón³² jná¹³ hniéi², hi³ jáun² tiá² jmɨ́¹ jɨenh³ yáh³ tsú² jná¹³ ñí¹con² tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹. Tɨ³la³ tiá² ñí¹ lá² ho² yáh³ jná¹³ jáɨ¹³.
37 Hi³ jáun² Pilato né³ ca³ngáɨ³ siáh³:
—¿Hí¹ jáun² lɨ́n³ uá¹ hnú² re²¹?
Jáun² Jesús ca³juáh³:
—Lɨ́n³ bíh¹ jná¹³ la³ cun³ má²lɨ́²juah²¹ hnú² nɨ́². Jná¹³ dá² ca³lɨ³zian² ná¹, hi³ cuan³ ná¹ ñí¹ hué²¹ lá² hi³ hɨe¹³ ná¹ jú¹ tson². La³jɨn³² bíh¹ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² jú¹ tson² náɨ³² la³ cun³ hi³ juah³² jná¹³.

38 Jáun² Pilato ca³juáh³ la³
lá²:
—¿He³ dá² jaun³² jú¹ tson²?

Má²ma³ngɨ́³ tsú² Jesús
(Mateo 27:15-31; Marcos 15:6-20; Lucas 23:13-25)

Jáun² jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ Pilato
jáɨ¹³ nɨ́² né³, cua³han³ siáh³
cheih³² hi³ ca³ñí¹lienh¹³ tsá²
judíos tsá² ná¹ngɨh³² hí³, hi³
ca³ñí¹zeh¹ dí² la³ lá²:
—Hí¹ cáun² yáh³ tso³
quioh²¹ tsá² lá² tiá² choh¹
jná¹³.
39 Tɨ³la³ hnoh² né³ ná¹hëh³
chinh³² hi³ hniáuh³² lion¹
jná¹³ jan² tsá² tson³ tá¹la³
Jmɨ́¹hɨ́en¹; jáun² né³ ¿hnáuh¹
náh² lion¹ jná¹³ Re²¹ Juóuh³²
hnoh² tsá² judíos?
40 Jmɨ́¹jáun² ca³la³ jɨ́n³²
bíh¹ tsú² ca³tɨ́² ca³hóh³² hi³
ca³juáh³:
—¡Jun³juáh¹³ tsá² nɨ́² yáh³!
¡Barrabás bíh¹ lion¹ nú²!
Tɨ³la³ Barrabás hí³ né³ jmɨ́¹
lɨ́n³ jan² tsá² háɨn² hian² tsɨ́³
bíh¹.

19

1 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² né³,
ca³jmú³ Pilato héih³² hi³
jan³ tsú² Jesús, hi³ tsa³quiú²
tsa³pan² tsú².
2 Jáun² hliáu³ né³ ca³jmú³
cáun² chí² lɨh³² hi³ ca³tanh² dí²
chí¹ Jesús la³juah²¹ dúh¹ cáun²
*có²ron¹ná¹ hi³ quioh²¹ jan²
tsá² ho² jáɨ¹³, tɨ³la³ hi³ jáun²
né³ jmɨ́¹ lɨ́³ cun³quionh³ cuoh²
hmá² ton² bíh¹; hi³ ca³quinh³
dí² siáh³ cáun² hmɨh³² zɨ́n¹³ la³
cun³ hi³ qui³ quɨh³² jan² tsá²
quien².
3 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³ma³janh³²
tsú² ma³ quin³² ma³ jan³² ñí¹
cuá¹tón²¹ Jesús, hi³ juáh³ la³
lá²:
—¡Cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ Re²¹
Juo¹³ tsá² *judíos!
Ca³la³ hi³ má²quí² má²jnó³²
bíh¹ dí² hó¹ñí¹ tsú².
4 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² cua³han³
siáh³ Pilato hi³ ca³lɨéinh³²
siáh³ tsá² ná¹ngɨh³² hí³
cheih³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
—Sá¹nɨ́² jɨe³ náh², cuɨ́¹
chin²¹ jná¹³ tsú² tɨ³ cheih³²
lá², hi³ jáun² lɨ³tsɨn² hnoh² hi³
hí¹ cáun² yáh³ tso³ tiá² lin¹
choh¹ jná¹³ quioh²¹ tsá² lá².
5 Jmɨ́¹jáun² cua³han³ Jesús
hi³ má²hun¹ chí² lɨh³² hi³ lɨ́³
cuoh² hmá² ton² chí¹, hi³
quih³² siáh³ hmɨh³² zɨ́n¹³
jáun². Hi³ jáun² ca³juáh³ Pilato
la³ lá²:
—¡Lá² zenh² tsú²!
6 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² tsú²
Jesús né³, jmɨ́¹jáun² ca³tɨ́²
ca³hóh³² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³
la³ má²quionh³ tsá²cuú²
tsá²ta³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
—¡Crei²¹ cuɨ́¹ taun¹ tsá² nɨ́²!
¡Crei²¹ cuɨ́¹ taun¹ tsá² nɨ́²!
Jáun² Pilato ca³juáh³:
—Jon¹ náh² tsú², hmóu³²
náh² cuá²ton³ náh² tsú² crei²¹,
quí¹ hí¹ cáun² yáh³ tso³ tiá²
choh¹ jná¹³ quioh²¹ tsú².
7 Tɨ³la³ tsá² judíos né³,
ca³juáh³:
—Jnoh¹ zia³² cáun² liei²¹
quiú¹³, hi³ jáun² la³ cun³ lɨ́³
liei²¹ jáun² quiú¹³ bíh¹ jnoh¹
ca³tɨn¹ tsá² nɨ́² jún³, quí¹ sa³

tsá² nɨ́² yáh³ má²ca³juáh³ hi³
lɨ́n³ Jon² Dió³².

8 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² Pilato jáɨ¹³
nɨ́² né³, tɨ³ lɨ³mí¹ ca³ta³hú¹
cóh²¹ bíh¹ tsɨ́³.
9 Jáun² hen³ siáh³ ñéih³
ñí¹ta²¹ quioh²¹, hi³ ca³ngáɨh³
siáh³ Jesús la³ lá²:

—¿Hín² tɨ́h³ ñeh³ hnú²?

Tɨ³la³ Jesús né³ tiú²uú² hi³
ca³ngáɨ³ hí¹ cá² jon¹ yáh³.
10 Hi³ jáun² Pilato ca³juáh³:

—¿Hí¹ cónh³ tiá² ngáɨh¹ uá¹
hnú² ñí¹con² jná¹³? ¿Há¹ tiá²
ñíh¹ hnú² hi³ jná¹³ ho² ná¹
jáɨ¹³ hi³ taun¹ ná¹ hnú² crei²¹,
ho³lá²dá² hi³ liau¹ ná¹?
11 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³ hi³
ca³juáh³:

—Hí¹ cáun² pí³ tiá² jmɨ́¹
zia³² yáh³ quián¹³ hnú²
ñí¹con² jná¹³ sá¹jmɨ́¹ hi³ Dió³²
tiá² ca³cué³ hnú² jáɨ¹³ hi³
ñi³hauh³²; cun³ñí¹ hi³ jáun²
bíh¹ tɨ³ jlánh¹ bí¹ jueh³² tso³
ho² hnga² tsá² lɨ́²jɨenh³ jná¹³
ñí¹con² hnú² la³ cónh³ bí¹
hnú².
12 Hi³ jáun² la³ cun³
jmɨ́¹jáun² bíh¹ jlánh¹ ca³hnauh²
Pilato tsɨ́³ he³ lánh³ rón³²
lɨ¹³ lión³² dí² Jesús; tɨ³la³ tsá²
judíos hí³ né³, ca³tɨ́² ca³hóh³²
siáh³ hi³ ca³juáh³:

—¡Nɨ́¹juáh³ hi³ ca³lion¹ nú²
tsá² nɨ́², jáun² tiú²uú² re²
juónh³² yáh³ hnú² quiúnh¹
*tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹ juú²
Roma! ¡Quí¹ lɨ³ua³ jan² tsá²
juáh³ hi³ lɨ́n³ re²¹, tsá² la³ hí³
ná¹hniei²¹ bíh¹ quionh³ tsá²
cuá¹lɨ́n³ hí³ mɨ³chí¹!

13 Jáun² jmɨ́¹ ca³náɨ³² Pilato
jáɨ¹³ nɨ́² né³, ca³jmú³ héih³² hi³
chin¹³ tsú² Jesús tɨ³ cheih³²,
hi³ jáun² ca³cuá³ ñí¹ hmá²sɨ¹
quien² quioh²¹, ñí¹ jáun² jmɨ́¹
téh²³ tsú² Gabata quionh³ jú¹
*hebreo, la³ cun³ niéih³ “Ñí¹
rá¹já²³ quɨ́n¹”.
14 Cua³hlau³ *Jmɨ́¹hɨ́en¹ bíh¹
jmɨ́¹jáun², hi³ jáun² ná¹jmu²
tsú² hua³jan²¹ la³ cun³ hi³
lɨ³ hniáuh³²; míh¹ tiá² cun³
la³ nio¹ jñéi³ tɨ³ hú²niéi² jmɨ́¹
ca³juáh³ Pilato ñí¹con² tsá²
judíos hí³ la³ lá²:

—¡Lá² zenh² re²¹ juóuh³²
náh²!
15 Tɨ³la³ tsá² hí³ né³ ca³tɨ́²
ca³hóh³² bíh¹ hi³ ca³juáh³:

—Chin³² tsá² nɨ́², chin³² tsá²
nɨ́²; ma³jan³² ñí¹ taun³ crei²¹.
Hi³ jáun² Pilato ca³juáh³
siáh³:

—¿Hí¹ lɨ́¹³ ton¹ jná¹³ crei²¹
re²¹ juóuh³² hnoh² dúh¹?

Jáun² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³
ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

—Jɨ́³²la³ jan² tsá² cuá¹lɨ́n³
mɨ³chí¹ bíh¹ lɨ́n³ re²¹ juo¹³
jnoh¹, ha³ tiú²uú² hin² zian²
yáh³ tsá² siánh³.
16 Jáun² Pilato ca³jɨenh³
cú²jueh³² Jesús ñí¹con² tsá²
hí³ hi³ cu³tsa³² cuɨ́¹ cha³ton³
tsú² cú²jueh³² crei²¹, hi³ jáun²
ca³jón³² bíh¹ tsá² hí³ Jesús.

Má²ton³ tsú² Jesús crei²¹
(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43)

17 Jmɨ́¹ má²lɨ³² jáun² né³,
cua³han³ bíh¹ Jesús hi³
quian³² crei²¹ quioh²¹, hi³
ngau³ tɨ³ juɨ³² tsɨ³ máh³

ñí¹ téh²³ tsú² “Máh³ Mú³² Chí¹ Tsáu²”, hi³ cun³quionh³ jú¹jma² *hebreo né³, téh²³ tsú² “Gólgota”.

18 Ñí¹ jáun² bíh¹ ca³ton³ tsú² Jesús crei²¹. Ja³bí¹ ca³ton³ tsú² siáh³ crei²¹ cónh³í¹ gon³ tsáu², ma³ jan² la³ cá² jo²¹, hi³ jáun² chu³jo² né³ tón³² Jesús.

19 Jáun² Pilato ca³jmú³ héih³² hi³ tsa³ton³² tsú² huéh³ ta³ chí¹ crei²¹ ñí¹ tón²¹ jáun² Jesús, hi³ juáh³ la³ lá²: “Jesús Tsá² Nazaret, Re²¹ Juo¹³ Tsá² Judíos”.

20 Juóun³² bíh¹ tsá² judíos ca³hí³ huéh³ jáun², quí¹ ñí¹ má²janh² can³² juú² bíh¹ ca³ton³ tsú² Jesús crei²¹, hi³ huéh³ jáun² né³ jmí¹ lí³ cun³quionh³ jú¹jma² hebreo, jú¹ *latín ji³ jú¹ *griego ní² siáh³.

21 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ la³ má²quionh³ tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ ca³záih³ Pilato la³ lá²:

—Tiá² jmí¹ hniáuh²¹ yáh³ jmúh¹ nú² huéh³ hi³ juáh³: “Re²¹ Juo¹³ Tsá² Judíos”; ti³ re² jmu³ huéh³ hi³ juáh³: “Tsá² Lá² Juáh³ Hi³ Lín³ Re²¹ Juo¹³ Tsá² Judíos”.

22 Ti³la³ Pilato né³, ca³ngái³ hi³ ca³juáh³:

—Ní² cuí¹ lí³ la³ cun³ hi³ má²lí²jmú³² jná¹³.

23 Jáun² jmí¹ má²lí²ton³ jáun² hliáu³ crei²¹ Jesús né³, ca³caun² dí² ha¹ tsú², hi³ ca³chin² dí² quiún³ tsoh³, ma³ cáun² quioh²¹ la³ ma³ jan² hliáu³. Jáun² ca³can³ tsú² siáh³ hmih³² hu²¹ ñeh², ti³la³ hmih³² jáun² né³ tiá² lin¹ yáh³ ñí¹ jmí¹ hmi³², cáun² bíh¹ jmí¹ rá²lái³n¹ tá¹ cáun² chi³cuú² hi³ la³ ti³ há³².

24 Jáun² hliáu³ hí³ ca³juónh³ má²tún² hmóu³² la³ lá²:

—Ha³ tiá² cái¹³ yáh³ dí²; ti³ re² bíh¹ chí¹³ dí² jái¹³ hi³ jáun² neh²¹ hin² tsánh² joh¹³.

La³ jáun² bíh¹ ca³li³tí³ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí², hi³ rá¹juáh³ la³ lá²: “Ca³tsáunh³ bíh¹ tsú² hán² jná¹³, hi³ ca³chí² tsú² siáh³ jái¹³ ca³ti²¹ hmih³² quion²¹ ná¹”. La³ ní² bíh¹ ca³jmú³ hliáu³ hí³.

25 Có³² crei²¹ tón³² jáun² Jesús né³ jmí¹ zenh¹ mí¹ziú¹³ tsú² la³ má²quionh³ tsá²mi³ rainh²¹; có³² jáun² jmí¹ zenh¹ siáh³ Má²réi³ ñí²cuo² Cleofas la³ má²quionh³ Má²réi³ tsá² zian² juú² Magdalá.

26 Jáun² jmí¹ ca³jíen³² Jesús mí¹ziú¹³, la³ má²quionh³ jan² tsá² hain²¹ hí³ ti³ con² tsú² hi³ jmí¹ zenh¹ siáh³ có³² jáun², tsá² jlánh¹ jmí¹ hnio³ tsú² hí³, jáun² ca³záih³ dí² mí¹ziú¹³ la³ lá²:

—Hnú² mí¹, ní² bíh¹ zenh² tsá² lí¹³ jien¹ nú² la³jmí¹ jien¹ nú² jónh³².

27 Jmí¹jáun² ca³záih³ dí² siáh³ tsá² hen² hí³ ti³ con² dí²:

—Jien¹ tiá³ tsá²mi³ ní² la³jmí¹ jien¹ nú² mí²ziúh².

Hi³ jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³jón³² tsá² hí³ Má²réi³ hñú¹³.

Jmɨ́¹ jun¹ Jesús
(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49)

28 Jmɨ́¹ má²lɨ³² jáun² né³, má²ñi³² bíh¹ Jesús hi³ la³jɨ́³² bíh¹ má²ca³lɨ³tí³, hi³ jáun² ca³juáh³ la³ lá²:

—Jlánh¹ má²quiéin² tsɨn³².

Ca³juáh³ tsú² la³ nɨ́², quí¹ hi³ jáun² lɨ́¹³ lɨ³tí³ rón³² la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² bíh¹.

29 Hi³ ñí¹ jáun² né³ jmɨ́¹ zeh¹ cáun² tse³ hi³ dí¹cạnh² mu² mɨ³ uóun²jɨeh¹³ hi³ má²zéih¹ lɨ́n²¹; hi³ jáun² ca³ma³jlɨh²¹ tsú² cáun² chí² náh² hɨnh²³ jmáɨ² quionh³ hi³ jáun², hi³ ca³di³chí³ dí² hná¹³ cáun² hmá²tiéi¹³ hi³ téh²³ tsú² hisopo, hi³ jáun² ca³hiéih³ dí² ho³ Jesús.

30 Jáun² Jesús ca³yenh³ mu² jáun²; jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—La³jɨ́³² bíh¹ má²ca³lɨ³tí³.

Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³quɨ́h³² chí¹ hi³ ca³cua³ha³ tsɨ́³.

Jan² hliáu³ hɨh³² ja¹ mɨ³hue¹³ Jesús quionh³ hmá² zunh²¹ quioh²¹

31 Né³² né³, jmáɨ¹ jáun² má² cua³hlau³ Jmɨ́¹hɨ́en¹ bíh¹, hi³ jáun² tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ tiá² ca³lɨ³hnió³ hi³ la³ má²ná¹tón²¹ jáun² tsá² hí³ crei²¹ tá¹la³ *jmáɨ¹ nio² tie³, quí¹ jmáɨ¹ jáun² dá² cáun² jmáɨ¹ jueh³² bíh¹. Hi³ jáun² ca³hiu³ ca³mɨ́³ dí² ñí¹con² Pilato hi³ jmu³ tsú² héih³² hi³ tsa³jáu³ tsú² cú²jueh³² ta³ tsá² ná¹tón²¹ hí³ crei²¹, hi³ jáun² sión³² tsú² hla¹ má¹lɨ³² jáun².

32 Jáun² jmɨ́¹jáun² já¹taunh²¹ siáh³ hliáu³, hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³cha³táunh¹ jáun², ca³jó³ ta³ tsá² chí¹tón²¹ la³ñí¹, jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³jó³ dí² siáh³ ta³ tsá² jan² hí³;

33 tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³ta³tonh¹ dí² ñí¹ chí¹tón²¹ Jesús má¹ná¹, jmɨ́¹jáun² ca³jɨ́e³ dí² hi³ má²hí¹jún¹ bíh¹ tsú², hi³ jáun² tiú²uú² ca³jó³ yáh³ dí² ta³ Jesús.

34 Tɨ³la³ cun³ jáun² ca³hɨ́h³ bíh¹ jan² hliáu³ ja¹ mɨ³hue¹³ Jesús cun³quionh³ hmá² zunh²¹ quioh²¹, hi³ jáun² jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³táɨn² jmɨ² jɨ³ jmáɨ² nɨ́² siáh³.

35 Tsá² cha³² jáɨ¹³ lá² dá² hú¹tá¹ ca³jɨ́e³ bíh¹, hi³ jáun² la³jɨ́³² hi³ cha³² tsú² lɨ́³ hú¹tá¹ jú¹ tson² bíh¹; ñi³² bíh¹ tsú² hi³ jú¹ tson² bíh¹ hleh³², hi³ jáun² hnoh² uá²jaɨ³² lɨ́¹³ cháh¹³ cáun² honh².

36 Quí¹ la³ nɨ́² dá² ca³lɨ³ hi³ jáun² lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² bíh¹, hi³ juáh³ jáun² la³ lá²: “Hí¹ cáun² yáh³ mú³² quioh²¹ tsú² tiá² jau³ tsáu²”.

37 Ja³bí¹ zia³² siáh³ cáun² ñí¹ rá¹juáh³ la³ lá²: “Jɨ́en³² bíh¹ tsú² tsá² ca³hɨnh³”.

Jmɨ́¹ já¹haun³ Jesús
(Mateo 27:57-66; Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56)

38 Jmɨ́¹ má²lɨ³² jáun² né³, ngau³ Sé³² tsá² zian² juú² Arimatea hi³ ca³ñí¹mɨ́² jáɨ¹³

ñí¹con² Pilato hi³ tsa³quión³² dí² hla¹ Jesús. Quí¹ Sé³² hí³ dá² jmɨ́¹ lɨ́n³ bíh¹ tsá² hen² tɨ³ con² Jesús, uá¹jinh¹ ta³ conh¹ quí¹ cun³ñí¹ hi³ juénh² tsú² tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹. Ca³cué³ bíh¹ Pilato jáɨ¹³, hi³ jáun² Sé³² né³ ca³ñí¹quión²¹ hla¹.

39 Ja³bí¹ Nicodemo tsá² ca³ñí¹lienh¹³ hí³ Jesús cáun² já¹niéi², ca³chó³² siáh³ hi³ quian³² míh¹ tiá² cun³ quiu³quia³hnɨ³² qui¹ló¹ no¹ má²ró³² hi³ lɨ́³ cun³quionh³ háu² téh²³ tsú² mirra má²ná¹jan² quionh³ háu² téh²³ tsú² áloes.

40 Hi³ jáun² Sé³² hí³ quionh³ Nicodemo ca³cón³² hla¹ Jesús, hi³ jáun² ca³tsáɨnh³² dí² cáun² hmɨh³² jmuh³ tiáu² lɨ́³ quionh³ mí²ñi³² lino jmɨ́¹ má²lɨ́²jñéi³² dí² jáun² no¹ má²ró³² jáun², la³ cun³ rón³² hi³ ná¹ngɨ²³ jáun² tsá² judíos hi³ hón³² hla¹ la³ jáun².

41 Có³² ñí¹ cá¹taun³ jáun² Jesús crei²¹ jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² ñí¹ jná¹ hmá² quioh²¹ tsáu², hi³ ñí¹ jáun² né³ jmɨ́¹ hó²¹ cáun² tá²hón³² hmaɨ²¹ ñí¹ hí¹ jan² hla¹ tiá² jmɨ́¹ má²ca³tanh² tsú².

42 Jáun² ñí¹ jáun² bíh¹ ca³hón³² tsú² cú²jueh³² hla¹ Jesús, quí¹hliá² tá²hón³² jáun² bíh¹ jmɨ́¹ zeh¹ ca³lá² ñí¹ má²janh², quí¹ cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ má²ñí¹tsá² bíh¹ jmáɨ¹ hi³ jmu² tsú² hua³jan²¹ hi³ hniáuh³² jmáɨ¹ nio² tie³ quioh²¹ tsá² judíos.

20

Jmɨ́¹ ca³jenh¹³ Jesús
(Mateo 28:1-10; Marcos 16:1-8; Lucas 24:1-12)

1 Hi³ jáun² né³, jmɨ́¹ la³ñí¹ jmáɨ¹ hi³ ca³lɨ³liau³ sɨ́²ma¹ná¹, ta³ ná¹juan³² lɨ́n³² ñéi¹ Má²réi³ tsá² zian² juú² Magdalá ñí¹ hó²¹ tá²hón³² jáun²; tɨ³la³ jmɨ́¹ cá¹chó²¹ tsú² jáun² ñí¹ jáun² né³, ca³jɨ́e³ tsú² hi³ sa³ tiú²uú² dí¹jnáɨ²³ yáh³ ho³ tá²hón³² quɨ́n¹ hi³ jmɨ́¹ dí¹jnáɨ²³ jáun².

2 Jmɨ́¹jáun² ngah³ tsú² cú²hé² tɨ³ ñí¹ jmɨ́¹ cuá³ Sí¹mu²¹ Pé¹ quionh³ tsá² jan² hí³, tsá² jlánh¹ jmɨ́¹ hnio³ hí³ Jesús, hi³ ca³ñí¹zeh¹ dí² la³ lá²:

—La³ má²lɨ́²chin² bíh¹ tsú² Tɨ³² Juo¹³ dí² hñu³ tá²hón³², tiá² né¹ yáh³ ha³ dá² jinh¹ cuɨ́²ñí¹quion¹³ tsú² hla¹.

3 Hi³ jáun² Pé¹ né³, la³ má²quionh³ tsá² jan² hí³ ja³taunh²¹ ñí¹ hó²¹ tá²hón³².

4 Ca³la³ cú²hé² lɨ́n³² bíh¹ já¹taunh²¹ tsú² tá¹ gon³ cu³lɨ²¹, tɨ³la³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ cú²hé² ngau³ tsá² jan² hí³ má¹ná¹, hi³ jáun² ca³chó³² chí¹ján³ ho³ tá²hón³² la³ cónh³ bíh¹ Pé¹.

5 Jáun² jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ hí¹sian², hi³ ca³jáɨh³ ñí¹ tɨ³ ñéih³, jáun² ca³jɨ́e³ tsú² hmɨh³² tiáu² jáun² hi³ ná¹tsɨ²¹ ñí¹ jáun², tɨ³la³ tiá² hi³ yáh³ tsú² la³ tɨ³ ñéih³ má¹ná¹.

6 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³chó³² Pé¹ né³, ca³la³ má²hún¹ la³ tɨ³ ñéih³ tá²hón³² bíh¹ ca³jmú³. Jáun² ja³bí¹ hí³ uá²jaɨ³² ca³jɨ́e³ hmɨh³² tiáu² hi³ ná¹tsɨ²¹ ñí¹ jáun².

7 Ja^{3}bí^{1} ca^{3}jɨe^{3} tsú^{2} siáh^{3}
hmɨh^{32} hi^{3} jmɨ́^{1} tsáɨh^{3} chí^{1}
Jesús. Tɨ^{3}la^{3} hmɨh^{32} jáun^{2}
má^{1}ná^{1}, ha^{3} tiá^{2} cu^{3}tsa^{32} jmɨ́^{1}
nio^{1} yáh^{3} quionh^{3} hmɨh^{32} hi^{3}
jmɨ́^{1} tsaɨnh^{32} tsú^{2}, cánh^{3} jmɨ́^{1}
nio^{1} bíh^{1} hi^{3} rá^{1}pan^{2}.

8 Jáun^{2} ca^{3}hi^{3} siáh^{3} uá^{2}jaɨ^{32}
tsá^{2} cá^{2}chó^{32} hí^{3} la^{3}ñí^{1} tɨ^{3}
ñéih^{3} hi^{3} ca^{3}jɨe^{3} siáh^{3} uá^{2}jaɨ^{32}
la^{3} cun^{3} hi^{3} má^{2}lɨ^{32}, hi^{3} jáun^{2}
ca^{3}taunh^{3} ta^{21}.

9 Quí^{1} tiá^{2} re^{2} jmɨ́^{1}
má^{2}ca^{3}ngɨ^{13} yáh^{3} tsú^{2} la^{3} cun^{3}
hi^{3} rá^{1}juáh^{3} jáun^{2} ñí^{1} Sí^{2}, hi^{3}
ca^{3}tɨn^{1} bíh^{1} Jesús hi^{3} jenh^{13}
ja^{1} hla^{1}.

10 Jáun^{2} jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3},
ja^{3}tanh^{21} bíh^{1} tsá^{2} hí^{3} hñú^{13}.

Jesús má^{2}jnia^{32} ñí^{1}con^{2} Má^{2}réi^{3} tsá^{2} ja^{3} juú^{2} Magdalá (Marcos 16:9-11)

11 Tɨ^{3}la^{3} Má^{2}réi^{3} hí^{3} má^{1}ná^{1},
ca^{3}ta^{3}zanh^{1} bíh^{1} ho^{3} tá^{2}hón^{32}
hi^{3} dí^{1}ho^{2}, hi^{3} ta^{3} dí^{1}ho^{2} jáun^{2}
né^{3} ca^{3}jáɨh^{3} ñí^{1} tɨ^{3} ñéih^{3}.

12 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}jɨ́en^{32} tsú^{2}
gon^{3} tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3} Dió^{32}
hi^{3} ná^{1}quih^{32} hmɨh^{32} tiáu^{2}, hi^{3}
ná^{1}tsɨn^{1} ñí^{1} jmɨ́^{1} rá^{2}tsɨn^{2} jáun^{2}
Jesús; jan^{2} jmɨ́^{1} cuá^{1}tón^{21} ñí^{1}
jmɨ́^{1} lɨ^{3} ta^{3} chí^{1}, hi^{3} cónh^{3} siáh^{3}
jan^{2} jmɨ́^{1} cuá^{1}tón^{21} ñí^{1} jmɨ́^{1} lɨ^{3}
ta^{3} ta^{3}.

13 Tsá^{2} hí^{3} né^{3} ca^{3}ngáɨ^{3} hi^{3}
ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—¿He^{3} lɨ^{3}, jáun^{2} uoh^{32} hnú^{2}
né^{3} tsá^{2}mɨ^{3}?

Jáun^{2} Má^{2}réi^{3} hí^{3} ca^{3}ngáɨ^{3}:

—Quí^{1}hliá^{2} la^{3} má^{2}lɨ́^{2}chin^{2}
bíh^{1} tsáu^{2} Tɨ^{32} Juóu^{32} jná^{13},
hi^{3} tiá^{2} ño^{1} jná^{13} ha^{3} jinh^{1}
má^{2}cuɨ́^{2}ñí^{1}quion^{13} tsú^{2} hla^{1}.

14 Cun^{3} dí^{1}juáh^{23} la^{3} nɨ́^{2} bíh^{1}
tsú^{2} jmɨ́^{1} ca^{3}jinh^{3} tɨ^{3} cu^{3}hna^{21},
hi^{3} jáun^{2} ca^{3}jɨe^{3} hi^{3} zenh^{2}
Jesús ñí^{1} jáun^{2}; tɨ^{3}la^{3} tiá^{2}
ca^{3}lɨ^{3}tsɨn^{2} yáh^{3} tsú^{2} hi^{3} Jesús
bíh^{1} la^{3} Tsá^{2} hí^{3}.

15 Hi^{3} jáun^{2} Jesús ca^{3}ngáɨ^{3}
ñí^{1}con^{2} tsú^{2} la^{3} lá^{2}:

—¿He^{3} láɨh^{32} sa^{3} uoh^{32} hnú^{2}
né^{3} tsá^{2}mɨ^{3}? ¿Hin^{2} dá^{2} hnah^{23}
hnú^{2}?

Tɨ^{3}la^{3} hí^{3} dí^{2} né^{3} jmɨ́^{1} lɨ́n^{23}
hi^{3} tsá^{2} jmu^{2} hua^{3}hí^{13} ja^{1}
hmá^{2} jáun^{2} bíh^{1} tsá^{2} hí^{3}, hi^{3}
jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:

—Hnú^{2} tsá^{2}ñuh^{2}, nɨ́^{1}juáh^{3}
hnú^{2} bíh^{1} cua^{3}chin^{32} nú^{2}
hla^{1}, jáun^{2} juah^{21} tiá^{3} ha^{3}
jinh^{1} cuɨ́^{2}ñí^{1}quion^{13} nú^{2}, jáun^{2}
ñí^{1}cón^{21} jná^{13}.

16 Jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} Jesús:

—¡Má^{2}réi^{3}!

Jáun^{2} ca^{3}jinh^{3} dí^{2} tɨ^{3} ñí^{1}
hó^{21}ñí^{1} tsú^{2} hi^{3} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2}
la^{3} lá^{2} cun^{3}quionh^{3} jú^{1}jma^{2}
*hebreo:

—¡Raboni! (hi^{3} hnió^{3} juáh^{3}
“Tɨ^{32}”).

17 Jáun^{2} Jesús né^{3} ca^{3}juáh^{3}:

—Tú^{3} tín^{2} tán^{2} jná^{13}, quí^{1}
tiá^{2} má^{2}cuá^{2}ñíh^{1} yáh^{3} jná^{13}
ñí^{1} cuá^{3} Ñuh^{32}. Tɨ^{3}la^{3} cuánh^{2},
cuá^{2}zéih^{3} tsá^{2} renh^{2} jná^{13} hi^{3}
ñih^{21} jná^{13} tɨ^{3} ñí^{1} cuá^{3} Ñuh^{32},
Tsá^{2} lɨ́n^{3} hí^{3} siáh^{3} Ñeh^{2} hnoh^{2};
ñih^{21} jná^{13} tɨ^{3} ñí^{1}con^{2} Dió^{32}
Juóu^{32} jná^{13}, Tsá^{2} lɨ́n^{3} siáh^{3}
Dió^{32} Juóuh^{32} hnoh^{2}.

18 Hi^{3} jáun^{2} Má^{2}réi^{3} hí^{3}
né^{3} ngah^{3}, hi^{3} ñí^{1}zeh^{1} tsá^{2}
haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} tsú^{2}, hi^{3}
ca^{3}ñí^{1}juah^{21} hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}jɨ́en^{32}
dí^{2} Tɨ^{32} Juo^{13}, jɨ^{3} hi^{3} ca^{3}chá^{3}

dí² siáh³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ tsú² jáun².

Jesús má²jnia³² ñí¹con² tsá² haɨn²¹ tɨ³ con²
(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49; 1 Corintios 15:5-7)

19 Jmɨ́¹ ca³zɨ³² hi³ la³ñí¹ jmáɨ¹ hi³ ca³lɨ³liau³ sɨ́²ma¹ná¹ jáun² né³, jmɨ́¹ ná¹ngɨh³² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tsú² cáun² ñéih³, hi³ má²dí¹jnaɨ³² tiá³ ho³hñú¹³ cun³ñí¹ hi³ juénh² tsú² tsá² *judíos tsá² ná¹ñí¹. Tɨ³la³ Jesús né³, hi³ bíh¹ ñéih³ hi³ ca³náu² chu³jo² ñí¹ tionh¹ tsá² hí³, hi³ ca³záɨh³ dí² tsú² la³ lá²:

—¡Cuɨ́¹ zian² náh² cáun² hi³ re² hi³ tɨn²!

20 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² la³ nɨ́² tsú² ca³hɨ́e³ cuo² la³ má²quionh³ ñí¹ ja¹hɨ́h¹ ja¹ mɨ³hue¹³. Hi³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³lɨ³ hiún² lɨ́n³² tsɨ́³ jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² Tɨ³² Juo¹³.

21 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³juáh³ siáh³ Jesús la³ lá²:

—¡Cuɨ́¹ zian² náh² cáun² hi³ re² hi³ tɨn²! La³jmɨ́¹ ca³ze³ jná¹³ Ñuh³², la³ jáun² bíh¹ má²zei²¹ jná¹³ hnoh².

22 Jmɨ́¹jáun² ca³jie³ dí² ñí¹ quioh²¹ tsá² hí³, hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Hen³ náh² Jmɨ́²chí³ Chun¹.

23 Nɨ́¹juáh³ tsá² hin¹³ hnoh² tso³ quioh²¹, jáun² hin³ bíh¹ tsáu¹³ tsú²; hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² hin¹³ náh² tso³ quioh²¹ né³, jáun² la³ má²ná¹ren² jáun² bíh¹ tsú² tsáu¹³ lɨ́¹³.

Tú¹ma²¹ dí¹jɨ́en³² Jesús hi³ má²ca³jenh¹³

24 Tɨ³la³ Tú¹ma²¹ má¹ná¹, jan² tsá² quian³tun³ hí³, tsá² jmɨ́¹ téh²³ tsú² hí³ dún² gon³, tiá² jmɨ́¹ cuá³ yáh³ quionh³ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² jmɨ́¹ ca³ma³jnia³² jáun² Jesús.

25 Jáun² ca³záɨh³ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² Tú¹ma²¹ la³ lá²:

—Má²ca³neh²¹ bíh¹ jnoh¹ Tɨ³² Juo¹³ dí².

Tɨ³la³ Tú¹ma²¹ má¹ná¹, ca³juáh³ la³ lá²:

—Ha³ tiá² lɨ́¹³ yáh³ taunh²¹ jná¹³ ta²¹ nɨ́¹juáh³ ta³ tiá² má²lɨ́²jɨ́e³² jná¹³ cuo² tsú² ñí¹ ca³tóh³ pa³², hi³ loh²¹ jná¹³ siáh³ zeih²¹ uón²¹ ñí¹ ca³tóh³ jáun² pa³², jɨ³ hi³ cuoh²¹ jná¹³ siáh³ ñí¹ ja¹hɨ́h¹ jáun² quioh²¹ tsú².

26 Jmɨ́¹ la³ má²jña³ jmáɨ¹ jáun² né³, ca³ngɨh³² siáh³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Jesús cáun² ñéih³, jáun² jmɨ́¹jáun² bíh¹ jmɨ́¹ má²tso² Tú¹ma²¹ ja¹ tsá² hí³. Hi³ jáun² uá¹jinh¹ jmɨ́¹ dí¹jnaɨ³² siáh³ tiá³ ho³ hñú¹³, cu³ jáun² ca³hi³ bíh¹ Jesús ñéih³ hi³ ca³náu² chu³jo² ja¹ ñí¹ tionh¹ tsá² hí³ hi³ ca³juáh³:

—Cuɨ́¹ zian² náh² cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

27 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³záɨh³ tsú² Tú¹ma²¹:

—Sá¹nɨ́² jɨe³ uón³² jná¹³, loh³ zeih²¹ cuonh², cuɨ́¹ já² siáh³ cuonh² nú² hi³ cuóh¹³ nú² já¹ mɨ³hué³² jná¹³. Ha³ lɨ²uú² cuɨ́¹ lɨ́n³ nú² jan² tsá² tiá² ta²¹ haɨh²¹, tɨ³ re² cuɨ́¹ lɨ́n³ nú² tsá² nio² cáun² tsɨ́³ bíh¹.

28 Jáun² Tú¹ma²¹ ca³ngáɨ³ la³
lá²:
—¡Hnú² Tɨ³² jɨ³ Dió³² Juóu³²
jná¹³!
29 Hi³ jáun² ca³juáh³ siáh³
Jesús:
—Tú¹ma²¹, ta³né³² dá²
má²táunh²³ hnú² ta²¹
quí¹hliá² hi³ má²lɨ́²jɨe¹ bíh¹
hnú² jná¹³. Jlánh¹ jmɨ́¹ ren²
nɨ́¹juáh³ tsá² taunh³² ta²¹
uá¹jinh¹ ta³ tiá² má²lɨ́²jɨ́e³.

He³ ca³tɨ²¹ hi³ ca³lɨ³ sí² lá²

30 Hliáun³ lɨ́n³² bíh¹ li²¹ hi³
lɨ³ hua³jueh³² ca³jmú³ Jesús
ñí¹ hná¹ nɨ́² ñí¹ ta³ ñí¹ tsá²
haɨn²¹ hí³ tɨ³ con², hi³ tiá²
rá¹tioh³ yáh³ ñí¹ sí² lá².
31 Tɨ³la³ la³ cun³ hi³
má²rá¹tioh³ lá² má¹ná¹,
má²rá¹tioh³ quí¹ hi³ jáun²
táunh¹³ hnoh² ta²¹ hi³ Jesús
bíh¹ lɨ́n³ Cristo Jon² Dió³², jɨ³
hi³ jáun² lɨ¹³ zian² náh² siáh³
hi³ hmaɨ²¹ nɨ́¹juáh³ hi³ tanh²³
náh² tsú² ta²¹.

21

Jesús má²jnia³² ñí¹con² quiaun³ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con²

1 Jmɨ́¹ lɨ́¹cáɨn² jáun²
ca³ma³jnia³² siáh³ Jesús
ñí¹con² tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³
con², can³² jmáɨ² lɨ¹ ná¹ho³
ñí¹ téh²³ tsú² Tiberias. Jmɨ́¹
ca³ma³jnia³² tsú² jáun², lɨ³ la³
lá²:
2 Jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹ tionh¹
Sí¹mu²¹ Pé¹ cu³tsa³² quionh³
Tú¹ma²¹ tsá² téh²³ tsú² hí³
dún² gon³, Natanael tsá²
zian² juú² Caná hɨ́n¹³ tɨ³
Galilea, tá¹ gon³ tsá¹ jon²
Zebedeo nɨ́², la³ má²quionh³
gon³ tsá² ñí¹ hná¹ jáun², tsá²
haɨn²¹ tɨ³ con² Jesús.
3 Jáun² Sí¹mu²¹ Pé¹ ca³záɨh³
tsá² hí³ la³ lá²:
—Cuɨ́¹ ñí¹zánh²¹ jná¹³ jáh³
jmáɨ².
Jáun² tsá² hí³ né³ ca³ngáɨ³:
—Ja³bí¹ jnoh¹ uá²jaɨ³² tsáu¹³
quiúnh¹ hnú².
Ja³taunh²¹ bíh¹ tsú² hi³
ca³taunh³ cáun² mu², tɨ³la³
já¹niéi² jáun² ha³ tiá² jáh³
ca³jáun³ hí¹ cu³ hlá² cu³ nɨ́²
yáh³ tsú².
4 Jmɨ́¹ má²já²jnia² jáun² né³
ca³ñí¹náu² Jesús can³² jmáɨ²,
tɨ³la³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³ con²
tsú² né³, tiá² jmɨ́¹ lɨ́²tsɨn² yáh³
hi³ hí³ bíh¹ dí² zenh² ñí¹ jáun².
5 Jáun² Jesús ca³ngáɨ³
ñí¹con² tsá² hí³, hi³ ca³juáh³:
—Hnoh² tsá¹ñú¹, ¿má¹ca³jáun³
ca³lá² jáh³?
Jáun² tsá² hí³ né³ ca³ngáɨ³:
—Hí¹ jan² yáh³ jáh³ tiá²
má²ca³jáun³.
6 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³
lá²:
—Ñéih¹ dú¹ tiá³ hmá³
tɨ³ jo²¹ cuá² chu²¹ mu² nɨ́²
quián¹³ neh²¹; jáun² sá¹nɨ́²
jɨeh²¹ náh², jáun³ bíh¹ jáh³.
Ca³jmú³ bíh¹ tsú² la³ jáun²
jmɨ́¹ ca³jmú³; jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun²
né³, ca³la³ hí¹juáh³ tiú²uú²
jmɨ́¹ tióh³² bíh¹ tsú² hi³ chí¹³
hmá³ jáun² chu³ jmáɨ² quí¹
cun³ñí¹ hi³ juóun³² lɨ́n³² bíh¹
jáh³ jmáɨ² má²tiáunh¹ hñu³
hmá³ jáun².

7 Hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} jlánh^{1} jmí^{1}
hnio^{3} hí^{3} Jesús né^{3}, ca^{3}záɨh^{3}
Pé^{1} la^{3} lá^{2}:
—¡Já^{2} Tɨ^{32} Juo^{13} bíh^{1} dí^{2} nɨ^{32}!
La^{3} cun^{3} jmí^{1} ca^{3}náɨ^{32} jáun^{2}
bíh^{1} Sí^{1}mu^{21} Pé^{1} hi^{3} Tɨ^{32} Juo^{13}
bíh^{1} dí^{2} lánh^{3} hí^{3}, hi^{3} jáun^{2}
má^{2}ta^{21} ca^{3}quɨh^{3} ha^{1}, (quí^{1}
jmí^{1} dí^{1}láun^{3} bíh^{1} tsú^{2}), hi^{3}
jáun^{2} ca^{3}háɨn^{3} chu^{3} jmáɨ^{2} hi^{3}
ca^{3}ra^{3}tsɨ^{32} jmáɨ^{2}.
8 Tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} ñí^{1} hná^{1} jáun^{2}
né^{3} ja^{3}tanh^{21} bíh^{1} tɨ^{3} can^{32}
jmáɨ^{2} cun^{3}quionh^{3} mu^{2}, hi^{3}
hí^{1}cuounh^{32} hmá^{3} ta^{3} tiáunh^{1}
jáun^{2} jáh^{3} jmáɨ^{2}, quí^{1} cun^{3}
tun^{3} nio^{2} hñá^{3}láu^{3} lí^{2} bíh^{1}
jéi^{32}í^{1} jmí^{1} tí^{3} ñí^{1} jmí^{1} tsɨ^{32} mu^{2}
hi^{3} la^{3} tɨ^{3} jenh^{3} jmáɨ^{2}.
9 Hi^{3} jmí^{1} ca^{3}cha^{3}tánh^{1}
tsú^{2} jáun^{2} can^{32} jmáɨ^{2} né^{3},
ca^{3}son^{2} hñu^{3} mu^{2}, jáun^{2} ca^{3}jíe^{3}
tsú^{2} hi^{3} má^{2}ná^{1}cau^{21} sí^{2}, hi^{3}
má^{2}rá^{1}tsɨn^{2} jan^{2} jáh^{3} jmáɨ^{2} ñí^{1}
sí^{2} la^{3} má^{2}quionh^{3} ca^{3}lá^{2} *hí^{3}
cuú^{2}miih^{21}.
10 Jáun^{2} Jesús ca^{3}juáh^{3}:
—Quian^{32} jan^{2} gon^{3} jáh^{3}
cun^{3} ca^{3}jáun^{3} náh^{2} ní^{2}.
11 Jáun^{2} Sí^{1}mu^{21} Pé^{1} ca^{3}uú^{3}
siáh^{3} hñu^{3} mu^{2}, hi^{3} ca^{3}cuonh^{3}
hmá^{3} tɨ^{3} ñí^{1} quiéin^{2} jenh^{3}
jmáɨ^{2}. Ca^{3}la^{3} hi^{3} canh^{2}
bíh^{1} hmá^{3} jáun^{2} hi^{3} tiáunh^{1}
hñá^{3}láun^{3} tsɨ^{21} tu^{3}la^{3}quia^{3}hnɨ^{2}
hñú^{2}; tɨ^{3}la^{3} uá^{1}jinh^{1} juóun^{32}
lín^{32} jáh^{3} jmí^{1} tiáunh^{1}, cu^{3}
jáun^{2} tiá^{2} ca^{3}cáɨ^{2} bíh^{1} hmá^{3}.
12 Jmí^{1}jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} Jesús:
—Ñá^{2}táunh^{1} náh^{2} ñá^{2}jmú^{13}
má^{32}.
Hí^{1} jan^{2} yáh^{3} tsá^{2} hí^{3} tiá^{2} lí^{1}
ca^{3}chá^{3} tiá^{3} tsí^{3} hi^{3} nga^{3} hi^{3}
hin^{2} tsánh^{2} hí^{3} dí^{2}, quí^{1} jmí^{1}
má^{2}ca^{3}lɨ^{3}tsɨn^{2} bíh^{1} tsú^{2} hi^{3} Tɨ^{32}
Juo^{13} bíh^{1} tsú^{2} hí^{3}.
13 Jáun^{2} ca^{3}ja^{3}janh^{32} Jesús
hi^{3} ca^{3}can^{3} ná^{1} hí^{3} cuú^{2}miih^{21}
jáun^{2} hi^{3} ca^{3}tsóh^{3} ñí^{1}con^{2} tsá^{2}
hí^{3}, ja^{3}bí^{1} la^{3} jáun^{2} ca^{3}can^{3} tsú^{2}
siáh^{3} jáh^{3} má^{2}caun^{32} hí^{3} hi^{3}
ca^{3}tsóh^{3} siáh^{3} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} hí^{3}.
14 Hi^{3} ní^{2} bíh^{1} ñí^{1}
má^{2}hnaɨh^{32} jéin^{32} hi^{3}
ca^{3}ma^{3}jnia^{32} Jesús ñí^{1}con^{2}
tsá^{2} haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2} jmí^{1}
má^{2}ca^{3}jenh^{13} jáun^{2} ja^{1} hla^{1}.

Jesús liéinh^{32} Sí^{1}mu^{21} Pé^{1}

15 Jmí^{1} má^{2}lí^{2}jmú^{3} tsú^{2} jáun^{2}
má^{32} hú^{2}niéi^{2} né^{3}, ca^{3}ngáɨ^{3}
Jesús ñí^{1}con^{2} Sí^{1}mu^{21} Pé^{1}:
—Hnú^{2} Sí^{1}mu^{21} jon^{2} Juan^{2},
¿hí^{1} tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} hnau^{3} nú^{2}
jná^{13} la^{3} cónh^{3} bíh^{1} tsá^{2} ní^{2}?
Jáun^{2} Pé^{1} né^{3} ca^{3}ngáɨ^{3}:
—Ján^{3} Tɨ^{32}, ñíh^{1} bíh^{1} hnú^{2}
hi^{3} hnau^{3} jná^{13}.
Jáun^{2} Jesús ca^{3}juáh^{3} siáh^{3}:
—Ní^{1}juáh^{3} la^{3} jáun^{2}, jmu^{3}
hnú^{2} hua^{3}hí^{13} *já^{1}ziáh^{2} míh^{1}
joh^{2} jná^{13}.
16 Jáun^{2} ca^{3}ngáɨ^{3} tsú^{2} siáh^{3}
ñí^{1} má^{2}tɨ^{32} tenh^{3} jéin^{32} hi^{3}
ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:
—Hnú^{2} Sí^{1}mu^{21} jon^{2} Juan^{2},
¿hnau^{13} nú^{2} jná^{13}?
Jmí^{1}jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} siáh^{3} Pé^{1}
la^{3} lá^{2}:
—Ján^{3} Tɨ^{32}, ñíh^{1} bíh^{1} hnú^{2}
huen^{2} hi^{3} hnau^{3} bíh^{1} jná^{13}.
Hi^{3} jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} siáh^{3}
Jesús:
—Hi^{3} jáun^{2} jmu^{3} hua^{3}hí^{13}
já^{1}ziáh^{2} joh^{2} jná^{13}.
17 Jáun^{2} ca^{3}ngáɨ^{3} tsú^{2} siáh^{3}
ñí^{1} má^{2}hnaɨh^{32} jéin^{32}:

—Hnú^{2} Sí^{1}mu^{21} jon^{2} Juan^{2}, ¿hnau^{13} hnú^{2} jná^{13}?

Hi^{3} jáun^{2} jmɨ́^{1}jáun^{2} jlánh^{1} hlah^{3} ca^{3}niau^{21} tsɨ́^{3} Pé^{1}, quí^{1}hliá^{2} sa^{3} hnɨ^{32} jéin^{32} máh^{3} má^{2}tɨ^{32} hi^{3} nga^{2} tsú^{2} ñí^{1}con^{2} dí^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} tson^{2} hnio^{3} dí^{2} tsú^{2}; hi^{3} jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—Tɨ^{32}, la^{3}jɨ́^{32} bí^{1} ñíh^{1} hnú^{2}. Ñíh^{1} bíh^{1} hnú^{2} hi^{3} cu^{3}tí^{3} hnau^{3} bíh^{1} jná^{13}.

Hi^{3} jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} siáh^{3} Jesús la^{3} lá^{2}:

—Jáun^{2} jmu^{3} hnú^{2} hua^{3}hí^{13} já^{1}ziáh^{2} joh^{2} jná^{13} jaun^{32}.

18 Jú^{1} tson^{2} juo^{3} jná^{13} hnú^{2}, hi^{3} tá^{1}la^{3} jmɨ́^{1} tsá^{1}ñú^{1} nú^{2}, jmɨ́^{1} quɨ́h^{23} nú^{2} hanh^{2} hi^{3} jáun^{2} jmɨ́^{1} cuóh^{23} nú^{2} lɨ^{3}ua^{3} cáun^{2} ñí^{1} hnáuh^{2} nú^{2} cuóh^{13} huen^{2}; tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} nɨ́^{1} má^{1}tɨ^{3} ñí^{1} má^{2}lin^{1} nú^{2} má^{1}ná^{1}, hnú^{2} dá^{2} cáun^{2} má^{2}ñéih^{1} cuonh^{2} bíh^{1}, tsá^{2} siánh^{3} bíh^{1} quieh^{3} hnú^{2} hanh^{2}, jɨ^{3} hi^{3} jau^{3} tsú^{2} siáh^{3} cáun^{2} ñí^{1} tiá^{2} hnáuh^{2} nú^{2} cuóh^{13}.

19 Cun^{3}quionh^{3} jáɨ^{13} nɨ́^{2} ca^{3}jmú^{3} Jesús lin^{1} he^{3} lánh^{3} rón^{32} jún^{3} Pé^{1}, hi^{3} jáun^{2} cun^{3}quionh^{3} la^{3} jáun^{2} bíh^{1} ma^{3}quien^{2} tsú^{2} Dió^{32}. Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}juáh^{3} Jesús:

—¡Ña^{32} cu^{3}hna^{32} jná^{13}!

Jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} jlánh^{1} jmɨ́^{1} hnio^{3} hí^{3} Jesús

20 Jáun^{2} né^{3}, jmɨ́^{1} ca^{3}jinh^{3} Pé^{1} tɨ^{3} cu^{3}hna^{21} ca^{3}jɨ́e^{3} hi^{3} cuá^{1}ja^{32} tsá^{2} jlánh^{1} jmɨ́^{1} hnio^{3} hí^{3} Jesús, tsá^{2} jmɨ́^{1} cuá^{3} hí^{3} cu^{3}héin^{1} Jesús jmɨ́^{1} ca^{3}niéi^{2} hi^{3} ca^{3}jmú^{3} tsú^{2} jáun^{2} má^{32}, tsá^{2} ca^{3}juáh^{3} hí^{3} ñí^{1}con^{2} Jesús la^{3} lá^{2}: “Tɨ^{32}, ¿hin^{2} tsánh^{2} tsa^{3}jɨenh^{3} hnú^{2}?”

21 Hi^{3} jáun^{2} jmɨ́^{1} ca^{3}jɨ́en^{32} Pé^{1} tsá^{2} hí^{3} né^{3}, ca^{3}juáh^{3}:

—Tɨ^{32}, hi^{3} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} nɨ́^{2} né^{3}, ¿he^{3} lɨ́^{13}?

22 Jáun^{2} Jesús ca^{3}ngáɨ^{3} la^{3} lá^{2}:

—Nɨ́^{1}juáh^{3} hnó^{32} jná^{13} hi^{3} tsá^{2} nɨ́^{2} zian^{2} ca^{3}la^{3} tɨ^{3} ñí^{1} cuanh^{21} ná^{1}, ¿he^{3} dá^{2} ca^{3}tɨn^{1} hnú^{2} dúh^{1}? Ñí^{1} jɨ^{21}la^{3} hnú^{2} ña^{32} cu^{3}hna^{32} jná^{13} bíh^{1}.

23 La^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}jáun^{2} já^{1}ngi^{3} jáɨ^{13} jáun^{2} ja^{1} tsá^{2} raɨnh^{21} tsú^{2} ñí^{1} hná^{1} jáun^{2} hi^{3} tsá^{2} jlánh^{1} hnio^{3} hí^{3} Jesús néh^{1} tiá^{2} jún^{3}. Tɨ^{3}la^{3} tiá^{2} ca^{3}juáh^{3} yáh^{3} Jesús hi^{3} tsá^{2} hí^{3} tiá^{2} jún^{3}, quí^{1} la^{3} lá^{2} bíh^{1} ca^{3}juáh^{3} tsú^{2}: “Nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} hnó^{32} jná^{13} hi^{3} zian^{2} tsú^{2} ca^{3}la^{3} tɨ^{3} ñí^{1} cuanh^{21} ná^{1}, ¿he^{3} dá^{2} ca^{3}tɨn^{1} hnú^{2}?”

24 Hnga^{2} bíh^{1} tsá^{2} jlánh^{1} hnio^{3} hí^{3} Jesús cha^{32} jáɨ^{13} tioh^{3} sí^{2} lá^{2}, jɨ^{3} hi^{3} ca^{3}jmú^{3} tsú^{2} siáh^{3} sí^{2}. Hi^{3} jáun^{2} né^{1} jnoh^{1} hi^{3} jú^{1} tson^{2} bíh^{1} hleh^{32} tsú^{2}.

25 Zia^{32} bíh^{1} siáh^{3} hliáun^{3} lɨ́n^{32} hi^{3} ca^{3}jmú^{3} Jesús ñí^{1} hná^{1} nɨ́^{2}, hi^{3} sá^{1}jmɨ́^{1} hi^{3} tóh^{32} tsú^{2} ñí^{1} sí^{2} ma^{3} quin^{32} ma^{3} caun^{32} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} jáun^{2}, len^{3} jná^{13} hi^{3} ca^{3}la^{3} hí^{1}juáh^{3} tá^{1} cáun^{2} hngá^{1}máh^{3} yáh^{3} tiá^{2} jmɨ́^{1} heih^{21} sí^{2} hi^{3} jmɨ́^{1} lɨ́^{13} jmu^{3} tsú^{2}. [Cu^{3} nɨ́^{2} bíh^{1} tí^{3} jáɨ^{13}.]

Ta21 Hi3 Ca3jmú3 Tɨ32 Tsá2 Quian32 Jë1 Dió32

1 Hnú2 reh2 Tíoh3, sí2 la3ñí1
hi3 ca3cué3 jná13 hnú2, ñí1
jáun2 ca3chá3 jná13 la3jí32 la3
cun3 hi3 ca3jmú3 Jesús, jɨ3 hi3
ca3ma3ta2 tsú2 nɨ́2 siáh3 la3
cun3 jmɨ́1 ca3ma3liáu32 tsú2
tá13,
2 hi3 ca3la3 tɨ3 ñí1 ngah21
hñu3mɨ3cuú2. Ñeh2 bíh1 hi3
tsánh32 tsú2 hñu3mɨ3cuú2,
ca3la3 cun3quiéinh1 Jmɨ́2chí3
Chun1 ca3ma3tɨn2 tsú2 *tɨ32
tsá2 quian32 jë1 Dió32, tsá2
ca3quianh3 tsú2 hí3 jmɨ́1tin2.
3 Jmɨ́1 má2jun2 tsú2 jáun2
né3, ca3ma3jnia32 hliáun3 jéin32
ñí1con2 tsá2 hí3 hi3 tson2 bíh1
zian2 dí2, hi3 má2ca3jenh13.
Tá1la3 ca3ngɨ́3 tsú2 jáun2 tu3ló32
jmáɨ1 jmɨ́1 má2ca3jenh13 jáun2,
hú1tá1 ca3ma3jnia32 tsú2 hiú2
cuóh32 ñí1con2 tsá2 hí3, hi3
ca3hɨ́e3 tsú2 siáh3 ha3 lánh3
rón32 lɨ́13 tónh32 tsáu2 jo3cuo2
Dió32.

Jáɨ13 hi3 ca3juáh3 Jesús jmɨ́1 ngah21 hñu3mɨ3cuú2

4 Jáun2 ca3chó32 jmáɨ1 hi3
ca3ngɨh32 siáh3 Jesús quionh3
tsá2 hí3, jmɨ́1jáun2 ca3záɨh3 dí2
tsú2 hi3 tiá2 má2lɨ́13 huén32
tsú2 já1 juú2 Jerusalén. Hi3
ca3juáh3 la3 lá2:
—Ján1 náh2 tín2 tá1la3
lɨ3tí3 jáɨ13 hi3 ca3jmú3 jáun2
Ñuh32 jná13, la3 cun3 jáɨ13 hi3
má2cá2juáh32 jná13 jáun2.
5 Tson2 bíh1 hla1 Juan2
ca3zion3 tsáu2 jmáɨ2 cun3quionh3
jmɨ́2 jma3, tɨ3la3 tsa3háu2 yó32
nɨ́2 má1ná1, hí3 Jmɨ́2chí3 Chun1
hñu3 honh2 náh2, má1jáun2
bíh1 má2cáun3 náh2 jmáɨ2
cun3quionh3 Jmɨ́2chí3 Chun1
joh1 Dió32.

Jesús tsánh32 hñu3mɨ3cuú2
(Mateo 28:18-20; Marcos 16:15-18; Lucas 24:47-48; Juan 20:21-22)

6 Jáun2 tsá2 jmɨ́1 tionh1 hí3
quionh3 Jesús ca3ngáɨh3 Jesús,
hi3 ca3juáh3 la3 lá2:
—Tɨ32, ¿hí1 má2ta21 jmúh13
hnú2 hi3 lɨ3 chín1 siáh3 hué32
*Israel, juú2co1 dí2 lá2, la3jmɨ́1
jmɨ́1 chín1 jáun2 jmɨ́1tin2?
7 Jáun2 Jesús né3 ca3juáh3:
—Tiá2 ca3tɨn1 yáh3 hnoh2
hi3 lɨ3 ñíh13 hín2 jmáɨh1
ca3tón3 Dió32 Jméɨ2 dí2 hi3 lɨ́13
la3 jáun2, quí1 jɨ́32la3 hnga2 hí3
bíh1 ca3tɨn1 ñɨ32.
8 Tɨ3la3 nɨ́1 má1cuán2
jáun2 Jmɨ́2chí3 Chun1 hi3
tá1cua13 hñu3 honh2 náh2
né3, má1jáun2 bíh1 lɨ3 pin3
náh2. Má1jáun2 má2lɨ́13 huen13
náh2 hi3 cuá1hléh1 hi3 ca3tɨn1
jná13, já1 juú2 Jerusalén ó32
tín2 la3ñí1, má1lɨ32 jáun2, ñí1
tiáunh1 tsá2 hɨ́n13 tɨ3 Judea, ñí1
tiáunh1 tsá2 hɨ́n13 tɨ3 Samaria
nɨ́2 siáh3, ca3la3 tɨ3 hué32 ñí1
uóunh3 lɨ́n32, ca3la3 tá1 cáun2
hngá1máh3.
9 Jmɨ́1 má2lɨ́2juáh3 jáun2
Jesús la3 nɨ́2 né3, ngah3
hñu3mɨ3cuú2, jáun2 lɨ́1

ca3ta3ná1jɨe32 bíh1 tsá2 hí3 lɨ3;
jáun2 tá1la3 ná1jɨe23 jáun2 bíh1
tsá2 hí3 ca3quiónh32 Jesús ja1
jnie2, ha3 tiú2uú2 cá2jnia3 yáh3.
10 Ca3la3 má2ná1jɨe23
jáun2 bíh1 tsú2 chi3cuú2 hi3
cuá1tsanh32 Jesús, hi3 tá1la3
ná1jɨe23 tsú2 jáun2 né3, ca3jnia3
gon3 tsá2ñuh2 quih32 hmɨh32
tiáu2 ñí1 tionh1 tsú2 jáun2.
11 Jáun2 tsá2 hí3 né3 ca3juáh3
la3 lá2:
—Hnoh2 tsá2 hɨ́n13 náh2 tɨ3
Galilea, ¿he3 láɨh32 ná1jɨ́eh32
náh2 chi3cuú2? Chau21
bíh1 jmáɨ1 hi3 jáuh3 siáh3
Jesús la3jmɨ́1 ngah21 ó32
hñu3mɨ3cuú2 jmɨ́1 cuá1han3
tsú2 ja1 ñí1 tionh1 hnoh2 lá2.

Quianh23 tsú2 Matías hi3 cán3 tá13 hla1 Judas

12 Jmɨ́1jáun2 ca3son2 tsá2 hí3
tsɨ3 máh3 téh23 tsú2 Olivos, hi3
ja3tanh21 tɨ3 já1 juú2 Jerusalén,
juɨ32 jáun2 tí3 [cun3 tun3
mei21 lɨ́2 tɨ3 la3 uóunh3,] la3
cun3 rá1juáh3 jáun2 ñí1 liei21
quioh21 tsá2 *judíos hi3 lɨ13
ngɨ́32 tsú2 *jmáɨ1 nio2 tie3.
13 Jmɨ́1 ca3cha3tánh1 tsú2
jáun2 já1 juú2 né3, ca3uú3
ñí1 má2tenh3 tsɨn1 hñú3 ñí1
jmɨ́1 má2hu21 cuo2. Ñí1
jáun2 jmɨ́1 tionh1 tsú2: Pé1,
Juan2, Jacobo, Tre21, Pí2liéi1,
Tú1ma21, Bartolomé, Má2téh3,
Jacobo jon2 Alfeo, Sí1mu21
tsá2 ca3lɨ3 quionh3 tsá2 cu3
nió3 *Cananista, jɨ3 Judas jon2
Jacobo nɨ́2 siáh3.
14 Jɨ3lɨn2 tsá2 hí3 jmɨ́1 ngɨh32
la3jɨ́32 jmáɨ1 hi3 liéinh32 Dió32
quionh3 tsá1 dá1jon21 Jesús,
quionh3 Má2réi3 mí1ziú13
Jesús, jɨ3 tsá2mɨ3 siánh3 siáh3.
15 Jmɨ́1jáun2 jmɨ́1 tín3 tsá2
reh2 hí3 cun3 hña3láun3 tsɨ21
quiún3 tsáu2. Hi3 jáun2 jmáɨ1
jáun2 ca3náu2 Pé1 ja1 tsá2 reh2
dí2 hí3, hi3 jáun2 ca3juáh3:
16 —Hnoh2 reh2, qui3 cun3
jmɨ́1 ca3tɨ21 lɨ3tí3 bíh1 jáɨ13
hi3 rá1juáh3 jáun2 ñí1 Sí2
quioh21 Dió32, la3 cun3 jáɨ13
hi3 ca3hléh3 jáun2 Jmɨ́2chí3
joh1 Dió32 má2jun3 né32
cun3quionh3 hla1 re21 Dá2vi21
hi3 ca3tɨn1 hla1 Judas, tsá2
ca3can3 hí3 ñí1 juɨ32 quionh3
tsá2 ca3ma3tson13 hí3 Jesús.
17 Judas hí3 jmɨ́1 lɨ́n3 tsá2
quiúnh1 dí2, hi3 jmɨ́1 jmu2 ta21
la3 jmu32 jnoh1 lá2 ta3né32.
18 (Cun3quionh3 hmah21 hi3
ca3héi3 jáun2 Judas ca3tɨ21
ta21 hlah3 hi3 ca3jmú3 jáun2
ca3lɨ3 hlah21 hué32 ñí1 jun1
[hi3 hí1hu21 zié3 láɨ1]; tsá2 hí3
dá2 ca3tánh3 tɨ3 rá1hin3 bíh1,
jmɨ́1jáun2 ca3niá3 héin1 hi3
ca3hué2 má1hmáɨ13.
19 Jmɨ́1 ca3lɨ3 ñi32 tsá2 juú2
Jerusalén hi3 lɨ3 la3 jáun2,
jmɨ́1jáun2 ca3teh3 tsú2 hué32
jáun2 Acéldama, la3 cun3 niéih3
Jú1jma2 “Hué32 Jmɨ2”.)
20 Quí1 ñí1 Sí2 Salmos
rá1juáh3 la3 lá2:

Nɨ́2 lɨ́1 cuɨ́1 zeh1 hñú13,

ha3 lɨ́2 hin2 cuɨ́1 lɨ3 zian2 tsá2
cuá32 ñí1 jáun2.

Ñí1 jáun2 rá1juáh3 siáh3:

Tsá2 siánh3 bíh1 hí3 ta21 hi3
jmɨ́1 jmu2 tsú2.

21 ”Né32 né3, zian2
tsá2 quiúnh1 jnoh1, tsá2
má2ca3ñi3táunh1 quiúnh1
jnoh1 ca3la3 jɨ́32 jmáɨ1 hi3
ca3ngɨ́3 Jesús quiúnh1 jnoh1,
22 la3 cun3 jmɨ́1 ca3zion3
jáun2 hla1 Juan2 jmáɨ2 Jesús
hi3 ca3la3 tɨ3 jmáɨ1 hi3 ngah3
tsú2 hñu3mɨ3cuú2. Hniah3 bíh1
jan2 tsá2 hí3 hi3 tsa3náu2 jáɨ13
quiúnh1 jnoh1 hi3 tson2 bíh1
ca3jenh13 Jesús.
23 Hi3 jáun2 ca3chan3 tsú2
gon3 tsáu2, jan2 tsá2 hí3 lɨ́3
hnɨ32 hi3 jmáɨ2, jmáɨ2 tsú2
Sé32, Barsabás, hi3 Justo siáh3,
jɨ3 jan2 tsá2 jmáɨ2 Matías nɨ́2
siáh3.
24 Hi3 jáun2 ca3liéinh32 tsú2
Tɨ32 Juo13 la3 lá2:
—Hnú2, Tɨ32 Juo13 jnoh1,
[Tsá2 ñíh3 nú2 hñu3mɨ3cuú2,]
Tsá2 cuɨn2 nú2 he3 lánh3 rón32
lɨ3 hñu3 tsɨ́3 tsáu2, hɨ́e1 tiá3
jnoh1 hin2 tsánh2 tsá2 gon3 lá2
má2ca3quianh21 hnú2
25 hi3 lɨ́n13 tɨ32 tsá2 quian32
jëh2 hnú2, quí1 ca3tón32 bíh1
Judas ta21 jáun2 cun3ñí1 hi3
ca3jmú3 tso3, hi3 jáun2 ñí1
ca3tɨn1 bíh1 tsú2 ngau3.
26 Jmɨ́1jáun2 né3 ca3chí2 tsú2
jáɨ13, jáun2 Matías bíh1 tɨn3; hi3
jáun2 la3 cun3 jmɨ́1jáun2 bíh1
ca3ngɨ́3 tsá2 hí3 hi3 lɨ́n3 tɨ32 tsá2
quian32 jë1 Dió32 quionh3 tsá2
quia3jan2 hí3.

2

Jmɨ́1 cuan1 Jmɨ́2chí3 Chun1 joh1 Dió32

1 Jmɨ́1 tɨ́3 jmáɨ1 Pentecostés
quioh21 tsá2 *judíos, jmáɨ1
hi3 jmu2 tsú2 nɨ́1 má1ca3tsɨ́n13
tu3la3quia3 jmáɨ1 hi3 tɨ́3
*Jmɨ́1hɨ́en1, ja3bí1 jmáɨ1 jáun2
ca3ngɨh32 uá2jaɨ32 la3jɨ́n32 tsá2
tanh2 ta21 Tɨ32 Juo13 dí2.
2 Cu3diá2jan2 ca3náɨ32 tsú2
hi3 ñí1ca3hín1 hi3 ñí1ja21
hñu3mɨ3cuú2; la3jmɨ́1 ja32 chí3
tiá3 lɨ́n32 bíh1 ñí1ja21, tiá3 lɨ́n32
bíh1 ca3hen3 hñú3 ñí1 jmɨ́1
tionh1 jáun2 tsá2 hí3.
3 Hi3 jáun2 ca3jnia3 cáun2 hi3
jniá3 la3jmɨ́1 jniá3 zɨ́h1 sɨ́2. Zɨ́h1
sɨ́2 jáun2 ca3na3tsɨ́n32 tsáɨh3
chí1 ca3la3 jɨ́n32 tsá2 hí3.
4 Jmɨ́1jáun2 ca3hi3 Jmɨ́2chí3
Chun1 hñu3 tsɨ́3 ca3la3 jɨ́n32
tsá2 hí3, jmɨ́1jáun2 ca3hléh3
ma3 quin32 ma3 jan32 tsá2
hí3 ma3 cáun2 jú1jma2 siáh3
la3 cun3 hi3 ca3jmú3 Jmɨ́2chí3
Chun1 hí3 hi3 hléh32 tsú2.
5 Jmáɨ1 jáun2 jmɨ́1 tiáunh1
tsá2 judíos já1 juú2 Jerusalén,
tsá2 jlánh1 má2tí32 cuáh32
quioh21, tsá2 já2taunh21 ñí1
uóunh3 la3 tán1 hngá1máh3.
6 Jmɨ́1 ca3náɨ32 tsú2 mah1
jáun2 né3, ca3cuú2 ca3ngɨh32.
Lɨ́1 tiá2 ñɨ32 he3 jmu3 bíh1
tsú2 lɨ3, quí1hliá2 ca3náɨ32 tsú2
ma3 quin32 ma3 jan32 jú1jma2
quioh21 hi3 ná1hleh32 tsá2 hí3.
7 Jáun2 ca3ja3cáun2 lɨ́n32 tsɨ́3
tsú2 ñí1 tionh1 jáun2, tiá2
ñɨ32 he3 jmu3 bíh1 tsú2 lɨ3.
Jmɨ́1jáun2 ca3juónh3 tsá2ján2
tsá2ján2:
—¿Há1 jun3juáh13 tsá2 hɨ́n13
tɨ3 Galilea bíh1 la3jɨ́n32 tsá2
ná1hleh32 nɨ́2?

8 ¿Lánh^{3} rón^{32} ná^{1}na^{ɨ}^{32} dí^{2}
hi^{3} hleh^{32} tsú^{2} jú^{1}jma^{2} quiú^{13}
dí^{2} ma^{3} quin^{32} ma^{3} jaun^{32} dí^{2}?
9 Quí^{1} ñí^{1} lá^{2} tiauh^{2} dí^{2} tsá^{2}
ziáun^{2} dí^{2} hué^{32} ñí^{1} hliáun^{3}
bíh^{1}: tsá^{2} Partia, tsá^{2} Media,
tsá^{2} Elam, tsá^{2} Mesopotamia,
tsá^{2} Judea, tsá^{2} Capadocia,
tsá^{2} Ponto, tsá^{2} Asia,
10 tsá^{2} Frigia, tsá^{2} Panfilia,
tsá^{2} Egipto j^{ɨ}^{3} tsá^{2} Libia n$^{ɨ́}$^{2}
siáh^{3}, hué^{32} ñí^{1} uóunh^{3} có^{32}
juú^{2} Cirene. Zian^{2} siáh^{3} tsá^{2}
zian^{2} juú^{2} Roma hi^{3} má^{2}tionh^{2}
ñí^{1} lá^{2},
11 ma^{3} jan^{2} tsá^{2} hí^{3} tsá^{2}
judíos, ja^{3}bí^{1} zian^{2} ma^{3}
jan^{2} tsá^{2} hí^{3} *tsá^{2}cá^{2}jo^{21} hi^{3}
má^{2}ca^{3}hín^{13} já^{ɨ}^{13} quiú^{13} dí^{2}
tsá^{2} judíos. Hi^{3} zian^{2} siáh^{3}
tsá^{2} hué^{32} Creta ja^{1} quiú^{13} dí^{2}
j^{ɨ}^{3} tsá^{2} hué^{32} Arabia n$^{ɨ́}$^{2} siáh^{3}.
T^{ɨ}^{3}la^{3} ¡la^{3}já^{ɨ}^{32} bíh^{1} dí^{2} ná^{1}na^{ɨ}^{32}
hi^{3} ná^{1}hleh^{32} tsá^{2} n$^{ɨ́}$^{2} jú^{1}jma^{2}
quiú^{13} ma^{3} quin^{32} ma^{3} jaun^{32}
hi^{3} ná^{1}juáh^{23} tsú^{2} la^{3}j$^{ɨ́}$^{32} hi^{3}
cáu^{2} hi^{3} jueh^{32} hi^{3} jmu^{2} Dió^{32}!
12 Ñí^{1} tionh^{1} jáun^{2} tsú^{2}
ná^{1}tsá^{2}cáun^{2} ts$^{ɨ́}$^{3}, l$^{ɨ́}$^{1} tiá^{2} ñi^{32}
he^{3} jmu^{3} bíh^{1} tsú^{2}, hi^{3} ná^{1}nga^{2}
tsú^{2} ñí^{1}con^{2} tsá^{2}ján^{2} tsá^{2}ján^{2}
la^{3} lá^{2}:
—¿He^{3} dá^{2} hnió^{3} juáh^{3}
la^{3}j$^{ɨ́}$^{32} hi^{3} ná^{1}l$^{ɨ́}$^{23} n$^{ɨ́}$^{2} juáh^{13}?
13 T^{ɨ}^{3}la^{3} ma^{3} jan^{2} tsáu^{2} l$^{ɨ́}$^{1}
ná^{1}cauh^{32} cú^{2}nga^{1} bíh^{1}, hi^{3}
ná^{1}juáh^{23}:
—¡Tsá^{2} ná^{1}hein^{21} bíh^{1} n^{ɨ}^{32}!

Pé^{1} hleh^{32} já^{ɨ}^{13} ñí^{1}con^{2} tsá^{2}
ná^{1}ng^{ɨ}h^{32} hí^{3}

14 Jm$^{ɨ́}$^{1}jáun^{2} ca^{3}náu^{2}
Pé^{1} cu^{3}tsa^{32} quionh^{3} tán^{1}
quian^{3}jan^{2} *t^{ɨ}^{32} tsá^{2} quian^{32}
jë^{1} Dió^{32} tsá^{2} quionh^{3}, hi^{3}
ca^{3}hléh^{3} tiá^{3} hi^{3} ca^{3}juáh^{3}:
—Hnoh^{2}, tsá^{2} judíos
tsá^{2}cáu^{3}, j^{ɨ}^{3} la^{3}j$^{ɨ́}$^{32} náh^{2} tsá^{2}
tionh^{2} náh^{2} já^{1} juú^{2} Jerusalén
lá^{2}, hniáuh^{32} bíh^{1} l^{ɨ}^{3} ñíh^{13} náh^{2}
já^{ɨ}^{13} lá^{2}. Jáun^{2} né^{3}, niéi^{2} náh^{2}
re^{2} já^{ɨ}^{13} hi^{3} juah^{21} jná^{13} lá^{2}:
15 Jun^{3}juáh^{13} ná^{1}hein^{21} yáh^{3}
tsá^{2} lá^{2} la^{3}jm$^{ɨ́}$^{1} ná^{1}l$^{ɨ́}$n^{23} hnoh^{2}
n$^{ɨ́}$^{2}, quí^{1} ta^{3}né^{32} né^{3}bí^{1} má^{2}tí^{3}
la^{3} nio^{1} ñu^{3} t^{ɨ}^{3} hú^{2}niéi^{2} bíh^{1}.
16 T^{ɨ}^{3}la^{3} ta^{3}né^{32} dá^{2}
má^{2}ca^{3}l^{ɨ}^{3}tí^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3}
ca^{3}juáh^{3} jáun^{2} hla^{1} Joel tsá^{2}
jm$^{ɨ́}$^{1} l$^{ɨ́}$n^{3} hí^{3} *t^{ɨ}^{32} jë^{1} Dió^{32} bíh^{1},
jm$^{ɨ́}$^{1} ca^{3}juáh^{3} jáun^{2} la^{3} lá^{2}:
17 La^{3} lá^{2} juáh^{3} Dió^{32}:
N$^{ɨ́}$^{1} má^{1}t^{ɨ}^{3} ñí^{1} táuh^{3} jmá^{ɨ}^{1},
zein^{21} jná^{13} Jm$^{ɨ́}$^{2}chí^{3}
joh^{2} ñí^{1}con^{2} la^{3}j$^{ɨ́}$n^{32}
tsáu^{2}.
Má^{1}jáun^{2} l^{ɨ}^{3} t^{ɨ}n^{2} tsá^{2}m^{ɨ}^{3}
tsá^{2}ñuh^{2} jónh^{32} hnoh^{2}
hi^{3} hléh^{32} já^{ɨ}^{13} hi^{3} cue^{1}
jná^{13} hñu^{3} ts$^{ɨ́}$^{3}.
Má^{1}jáun^{2} t^{ɨ}^{21} hó^{1}ñí^{1} tsá^{2}
tsá^{1}ñú^{1} hi^{3} jnia^{3}
jeinh^{21} he^{3} cáun^{2} h$^{ɨ́}$e^{32}
Dió^{32},
ja^{3}bí^{1} tsá^{2} má^{2}lieih^{21} siáh^{3} j$^{ɨ́}$e^{3}
ju^{ɨ}^{32} qui^{3} ziú^{3}.
18 Má^{1}jáun^{2} zein^{21} jná^{13}
Jm$^{ɨ́}$^{2}chí^{3} joh^{2} ñí^{1}con^{2}
tsá^{2}m^{ɨ}^{3} tsá^{2}ñuh^{2}, *tsá^{2}
má^{2}ná^{1}hlánh^{1} joh^{2}
jná^{13},
jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} l^{ɨ}^{3} t^{ɨ}n^{2} ngá^{ɨ}^{32}
já^{ɨ}^{13} hi^{3} cue^{1} jná^{13} hñu^{3}
ts$^{ɨ́}$^{3}.
19 Hi^{3} ja^{3}bí^{1} h$^{ɨ́}$e^{13} jná^{13} siáh^{3}
chi^{3}cuú^{2} cáun^{2} hi^{3}
tsa^{3}cáun^{2} ts$^{ɨ́}$^{3} tsáu^{2},

jɨ3 tɨ3 hué32 nɨ́2 jmu1 jná13
li21 cun3quionh3 jmɨ2, sɨ́2
nɨ́2, jɨ3 mí2ñí1 hñéi2 nɨ́2
siáh3.
20 Má1jáun2 nieh13 hiú2,
hi3 jnia3 siáh3 zɨh2 la3jmɨ́1 jniá3
jmɨ2,
ñeh2 bíh1 hi3 chau21 jmáɨ1
chu21 jmáɨ1 jueh32
quioh21 Tɨ32 Juo13 dí2.
21 Hi3 jáun2 né3, lɨ3ua3 jan2 tsá2
téh3 Tɨ32 Juo13 bíh1 dí2
lɨ́13 liáun3.
22 ”Hi3 jáun2 né3, hnoh2
tsá2cáu3, tsá2 ziáun2 dí2 hué32
*Israel lá2, niéi2 náh2 hi3
juanh21 jná13 lá2. Ca3lɨ3
lin1 hi3 Jesús Tsá2 ja3 juú2
Nazaret jmɨ́1 lɨ́n3 jan2 Tsá2
ca3hiáu32 Dió32 cun3quionh3
la3jɨ́32 hua3jueh32 jɨ3 li21, jɨ3 hi3
cáu2 hi3 jueh32 hi3 ca3jmú3
Dió32 cun3quionh3 hí3 dí2 ja1
quián13 hnoh2; má2ná1ñíh1
bíh1 hnoh2 hi3 la3 jáun2 lɨ3.
23 Tɨ3la3 la3 cun3 jmɨ́1tin2
máh3 jmɨ́1 má2ca3lɨ́n13 Dió32
hi3 jɨenh3 Jesús ñí1con2 hnoh2.
Jmɨ́1jáun2 né3 cun3quionh3
cuá2 ta3 tsá2 hláɨh1 tsá2 hon2
bíh1 ca3jngɨh32 náh2 tsú2 hi3
ca3ton3 náh2 crej21.
24 Tɨ3la3 Dió32 né3, ca3jmú3
hi3 ca3jenh13 Jesús, ca3liáu32
tsú2 Dió32 ñí1con2 hi3 cú2 hi3
uóu32 quioh21 hmú32, quí1
cun3 tiá2 jmɨ́1 ca3tɨn1 bíh1
hmú32 hi3 zanh3 tsú2 tiá3 hi3
tson3.
25 Quí1 hla1 re21 Dá2vi21
ca3chá3 jáɨ13 hi3 ca3hléh3 Jesús
jmɨ́1 ca3juáh3 jáun2 la3 lá2:
Jná13 ca3jɨ́e32 hi3 Juóu32 jná13
chí1ján3 jmáɨ1 ca3la3 jɨ́32
ñí1 hó21ñi32,
hi3 hí3 zenh2 tɨ3 cuá2 chu21
quion21 jná13,
hi3 jáun2 tiá2 hi3 lɨ́13 ñí1con2
jná13.
26 Cun3ñí1 hi3 jáun2 bíh1 jlánh1
ca3lɨ3 hiún2 tsɨn32 jná13,
hi3 ca3jmú32 jná13 tsah1 lɨ́n21,
hi3 ca3ta3no1 siáh3 cáun2 tsɨn32
jná13 ca3tɨ21 la3 cun3 hi3
má2hen2 jáun2 tsɨn32,
uá1jinh1 lɨ́n3 jná13 jan2 tsá2
ngú3;
27 quí1hliá2 tiá2 táunh1 yáh3
hnú2 jmɨ́2chí3 quion21
jná13 ja1 hla1 má1jáun2,
hi3 sa3jun3 cuéh1 hnú2 siáh3
jáɨ13 hi3 sánh32 jná13
Tsá2 chun1 ná1 ñí1con2
hnú2.
28 Ca3hɨ́eh1 hnú2 jná13 juɨ32
lánh3 rón32 lɨ́13 zian2
jná13,
hi3 jmúh13 hnú2 siáh3 hi3 lɨ́13
hiún2 tsɨn32 jná13 nɨ́1
má1ta3zanh1 jná13 siáh3
ñí1 hó21máh1 hnú2.
29 Jmɨ́1 ca3táuh3 jáɨ13 nɨ́2 né3,
ca3juáh3 siáh3 Pé1 la3 lá2:
—Hnoh2 tsá2cáu3, hnó32
jná13 hléh13 cú2na21 lɨ́n21
hi3 ca3tɨn1 hla1 Dá2vi21
hí3, tsá2haun32 jméi2 dí1hio3
ñú1deh3 dí2. Tsá2 hí3 jun3 bíh1
hi3 já1haun3, la3 tɨ3 ta3né32 lin1
tá2hón32 quioh21 hla1 hí3 ñí1
lá2.
30 Hla1 hí3 jmɨ́1 lɨ́n3 tɨ32
jë1 Dió32, hi3 jmɨ́1 ñi32 tsú2
hi3 Dió32 ca3jmú3 jáɨ13 hi3
ca3juáh3 hi3 lɨ3zian2 jan2
jón2zɨh1 jón2cho1, hi3 cuá32

cuá¹ho² jáɨ¹³ la³jmí¹ ca³cuá³
hnga² dí² hi³ cuá¹lín³ re²¹.
31 Hi³ jáun² hla¹ Dá²vi²¹ hí³
ca³lɨ³ ñɨ³² jmí¹tin² cáun² hi³
né³bí¹ lí¹³, ca³juáh³ hi³ jenh¹³
Tsá² lín³ Cristo, hi³ jáun² tiá²
tá¹cua¹³ yáh³ jmí²chí³ quioh²¹
tsú² ja¹ hla¹, hi³ sa³jun³ sáh³²
siáh³ ngú³ quioh²¹.
32 Tsá² hí³ bíh¹ Jesús, Tsá²
ca³jmú³ hí³ Dió³² hi³ jenh¹³,
hi³ jáun² la³jáɨ³² jnoh¹ náu¹³
jáɨ¹³ hi³ tson² bíh¹ lɨ³ la³ jáun².
33 Hi³ jáun² jmí¹jáun² ngah³
tsú² hi³ ca³ta³cua¹³ siáh³ tɨ³
cuá² chu²¹ quioh²¹ Dió³²
Jméɨ². Jmí¹jáun² ca³hián¹³ tsú²
Jmí²chí³ Chun¹ hi³ ca³cuen³
Jméɨ² la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³
jmí¹tin². Hi³ má¹lɨ³² jáun² né³
cuen³ tsú² siáh³ jnoh¹ Jmí²chí³
Chun¹ hí³. Jáun² Jmí²chí³
Chun¹ hí³ bíh¹ má²lí²jmú³
la³jí³² hi³ má²lí²jɨeh³ hnoh² jɨ³
hi³ má²lí²niéɨh² hnoh² ní².
34 Uá¹jinh¹ tiá² má²ngah³²
hla¹ Dá²vi²¹ hñu³mɨ³cuú²
jmí¹tin², tɨ³la³ ca³juáh³ bíh¹
tsú² la³ lá²:
Dió³² Juóu³² jná¹³ ca³záɨh³ Tɨ³²
Juóu³² jná¹³:
Tɨ³ cuá² chu²¹ quion²¹ jná¹³
ñí³
35 tá¹la³ jmu¹ jná¹³ ñí¹con²
tsá² hau² hnú² hi³ lín³
la³jmí¹ lí³ cáun² jlɨ²¹ [hi³
hí¹ cú¹pih²¹ tiá² quien²]
hi³ ná¹tsɨn¹ tanh¹ hnú².
La³ ní² bíh¹ lí³ jáɨ¹³ hi³ ca³chá³
hla¹ Dá²vi²¹.
36 ”Hi³ jáun² la³jáɨ³² dí² tsá²
Israel, cu³tí³ hniáuh³² lɨ³ né¹
dí² hi³ tson² Jesús Tsá² ca³ton³
hnoh² hí³ crei²¹, ca³hiáu³²
Dió³² bíh¹ tsú² hi³ hau³ jáɨ¹³
hi³ lín¹³ tsú² Cristo Juo¹³ dí².
37 La³ cun³ jmí¹ ca³náɨ³² tsá²
ná¹ngɨh³² hí³ jáɨ¹³ jáun² né³,
hlah³ lín²¹ bíh¹ ca³ta³no¹ tsí³
tsú², jmí¹jáun² ca³ngáɨh³ tsú²
Pé¹ quionh³ tsá² quian³jan²
ñí¹ hná¹ jáun², hi³ ca³juáh³ la³
lá²:
—Reh², ¿ha³ bí¹ lánh³ jmú¹³
jnoh¹?
38 Hi³ jáun² ca³ngáɨ³ siáh³
Pé¹ hi³ ca³juáh³:
—Cuí¹ cha³conh² honh²
náh² tso³ quián¹³, hi³ cuí¹
zaun²¹ náh² siáh³ jmáɨ² hi³
jan² hi³ jan² hi³ lin¹ hi³
má²haɨn²¹ náh² tɨ³ con² Jesús
Tsá² lín³ Cristo, hi³ jáun² Dió³²
chin¹³ tsí³ tso³ quián¹³ hnoh²;
má¹jáun² né³ cuen³ Dió³²
Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² hnoh².
39 Jáɨ¹³ ní² dá² ca³jmú³ Dió³²
hi³ ca³tɨn¹ hnoh² bíh¹ jɨ³
jónh³² hnoh², jɨ³ ca³la³ jín³²
tsá² tiáunh¹ ñí¹ uóunh³ siáh³,
la³ cun³ la³jánh³ dú¹ tsá²
hnió³ Dió³² Juo¹³ jnoh¹ téh³.
40 Hliáun³ bíh¹ jáɨ¹³ siáh³
siáh³ ca³hlɨ³ ca³liéɨnh³² Pé¹
tsá² hí³. Hi³ ca³záɨh³ dí² siáh³
la³ lá²:
—¡Lion¹ náh² hmóu³² ca³tɨ²¹
hi³ ma³tson¹³ jáun² Dió³² tsá²
hláɨh¹ tsá² hon² zian² ta³né³²!
41 Hi³ jáun² né³, la³jín³² tsá²
ca³taunh³ ta²¹ jáɨ¹³ hi³ ca³hléh³
jáun² Pé¹ cáun³ jmáɨ². Jáun² la³
cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³juóun³
tsá² tanh² ta²¹ Dió³² cónh³í¹
hnɨ³² meɨ²¹ tsáu².
42 Jáun² la³jín³² jáun² tsá²
hí³ ca³cué³ jmáɨ¹ quioh²¹ hi³

ca^{3}náɨ^{32} la^{3}jɨ́^{32} jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}hɨ́e^{3} *tɨ^{32} tsá^{2} quian^{32} jë^{1} Dió^{32}, hi^{3} ca^{3}ma^{3}qui^{3} ma^{3}háun^{3} tsú^{2} má^{2}tún^{2} hmóu^{32}; hi^{3} ca^{3}ngɨh^{32} tsú^{2} siáh^{3} hi^{3} jmu^{3} má^{32} hi^{3} cuh^{3} *hí^{3} cuú^{2}miih^{21}, jɨ^{3} hi^{3} liéinh^{32} siáh^{3} Dió^{32} cu^{3}lɨ^{21}.

He^{3} lánh^{3} ca^{3}ma^{3}zian^{2} tsá^{2} ca^{3}tanh^{2} ta^{21} Jesús jmɨ́^{1} la^{3}ñí^{1}

43 La^{3}jɨ́n^{32} tsáu^{2} bíh^{1} ca^{3}ja^{3}cáun^{2} tsɨ́^{3} hi^{3} ca^{3}jmú^{3} tɨ^{32} tsá^{2} quian^{32} jë^{1} Dió^{32} hua^{3}jueh^{32} jɨ^{3} li^{21} nɨ́^{2}.

44 Jɨ^{3}lɨn^{2} tsá^{2} ca^{3}taunh^{3} hí^{3} ta^{21} ca^{3}taunh^{3} re^{2} lɨ́n^{32}, hi^{3} ca^{3}tsóh^{3} tsú^{2} he^{3} zia^{32} quioh^{21} ñí^{1}con^{2} tsá^{2}ján^{2} tsá^{2}ján^{2}.

45 Hi^{3} ca^{3}hnáɨ^{3} tsú^{2} hi^{3} jmɨ́^{1} zia^{32} quioh^{21}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}tsóh^{3} tsú^{2} quɨe^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} ha^{3} cónh^{3} lɨ^{3} hniáuh^{32} quioh^{21} la^{3} ma^{3} quin^{32} ma^{3} jan^{32} tsú^{2}.

46 Jmáɨ^{1} ca^{3}la^{3} jɨ́^{32} tɨ́^{2} ngɨh^{32} tsú^{2} cuáh^{32} chín^{1} quioh^{21} tsá^{2} judíos, hi^{3} ja^{3}bí^{1} la^{3} jáun^{2} tɨ́^{2} ngɨh^{32} tsú^{2} siáh^{3} hñú^{13} raɨnh^{21}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}la^{3} hiún^{2} lɨ́n^{32} tsɨ́^{3} tsú^{2} tɨ́^{2} tiánh^{23} cu^{3}lɨ^{21} hi^{3} jmu^{2} má^{32}, hi^{3} ná^{1}tioh^{3} re^{2} tsɨ́^{3},

47 hi^{3} ca^{3}ma^{3}quien^{2} tsú^{2} siáh^{3} Dió^{32}. La^{3}jɨ́n^{32} tsáu^{2} ca^{3}lɨ́n^{13} hi^{3} chun^{1} tsá^{2} hí^{3}, hi^{3} jáun^{2} Dió^{32} Juo^{13} tsú^{2} ca^{3}jmú^{3} hi^{3} tsá^{2}lɨ^{3}juóun^{32} tsá^{2} má^{2}ca^{3}tɨn^{1} hi^{3} liáun^{3}.

3

Lan^{3} jan^{2} tsá^{2} hliánh^{2}

1 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}chó^{32} cáun^{2} jmáɨ^{1} ngau^{3} Pé^{1} quionh^{3} Juan^{2} cuáh^{32} chín^{1} quioh^{21} tsá^{2} *judíos cun^{3} la^{3} nio^{1} hnɨ^{32} tɨ^{3} ca^{3}hláu^{3}, quí^{1} o^{1}rá^{1} jáun^{2} jmɨ́^{1} tan^{2} tsáu^{2} hi^{3} liéinh^{32} Dió^{32}.

2 Cáun^{2} ho^{3}hñú^{13} cuáh^{32} jáun^{2}, ñí^{1} jmɨ́^{1} téh^{23} tsú^{2} Ho^{3}hñú^{13} Chú^{32} Jniá^{3}, jmáɨ^{1} ca^{3}la^{3} jɨ́^{32} tɨ́^{2} tsá^{2}chan^{3} tsáu^{2} jan^{2} tsá^{2} má^{2}hliánh^{2} la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1} ca^{3}lɨ^{3}zian^{2}. Ñí^{1} jáun^{2} tɨ́^{2} mɨ^{32} tsá^{2} hliánh^{2} hí^{3} cú^{1}dáɨn^{3} quioh^{21} tsá^{2} tónh^{32} cuáh^{32}.

3 Jmɨ́^{1} ca^{3}jɨ́en^{32} jáun^{2} tsá^{2} hliánh^{2} hí^{3} Pé^{1} quionh^{3} Juan^{2} hi^{3} má^{2}hí^{1}taunh^{32} cuáh^{32}, jáun^{2} ca^{3}mɨ́^{3} dí^{2} cú^{1}dáɨn^{3}.

4 Hi^{3} jáun^{2} ca^{3}jɨ́e^{3} Pé^{1} quionh^{3} Juan^{2} tɨ^{3} ñí^{1} cuá^{3} tsá^{2} hliánh^{2} hí^{3}, hi^{3} jáun^{2} Pé^{1} né^{3} ca^{3}záɨh^{3} tsá^{2} hliánh^{2} hí^{3}:

—¡Sá^{1}nɨ́^{2} jɨe^{1} tín^{2} jnoh^{1}!

5 Hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} hliánh^{2} hí^{3} né^{3} ca^{3}jɨe^{3} chí^{1}tiá^{3} ñí^{1}, quí^{1} jmɨ́^{1} lɨ́n^{23} tsú^{2} hi^{3} jmɨ́^{1} cué^{21} tsá^{2} hí^{3} ca^{3}lá^{2} cú^{1}dáɨn^{3}.

6 Tɨ^{3}la^{3} Pé^{1} né^{3}, la^{3} lá^{2} bíh^{1} ca^{3}juáh^{3}:

—Tiá^{2} zia^{32} yáh^{3} *cú^{1}tiáu^{2} sa^{3}jun^{3} cú^{1}mí^{1}niau^{21} hi^{3} lɨ́^{13} cué^{13} jná^{13} hnú^{2}, tɨ^{3}la^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} zia^{32} quion^{21} jná^{13} lɨ́^{13} bíh^{1} cué^{13} jná^{13}: Cun^{3}quionh^{3} héih^{32} quioh^{21} Jesucristo Tsá^{2} Nazaret juanh^{32} jná^{13}, náu^{2}, ngɨ́^{1}.

7 Hi^{3} jáun^{2} Pé^{1} ca^{3}zanh^{3} cuá^{2} chu^{21} quioh^{21} tsá^{2} hí^{3} hi^{3} ca^{3}zion^{3} dí^{2} tsú^{2}. Jáun^{2} la^{3}juɨ^{32} ca^{3}lɨ^{3} pin^{3} mɨ^{3} záɨn^{32} ta^{3} tsú^{2} la^{3} má^{2}quionh^{3} tá^{1} cáun^{2} ta^{3} tsú^{2}.

8 Jáun^{2} tsá^{2} hliánh^{2} hí^{3} ca^{3}náu^{2} hi^{3} ca^{3}zíh^{3} tiá^{3} ta^{3} hi^{3} ca^{3}ma^{3}liáu^{32} ngɨ^{32}, hi^{3}

jáun² cu³lɨ²¹ taunh³ tsú² cuáh³² jáun². Hiún² tsɨ́³ tsú² ngau³ ca³la³ hi³ rú² hi³ háɨn²³, hi³ tsah³ lɨ́n³², hi³ má²hí¹má²quien² Dió³².

9 Jáun² la³jɨ́n³² tsá² tiáunh¹ ñí¹ jáun² ca³jɨ́e³ hi³ má²ngɨ³² tsá² hí³ hi³ má²hí¹má²quien² Dió³².

10 Hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³lɨ³tsɨn² tsú² hi³ tsá² hí³ bíh¹ tsá² jmɨ́¹ cua³² ho³hñú¹³ cuáh³² ñí¹ téh²³ tsú² Ho³hñú¹³ Chú³² Jniá³ hi³ jmɨ́¹ mɨ³² cú¹dáɨn³, jáun² ca³ja³cáun² lɨ́n³² tsɨ́³ tsú²; lɨ́¹ tiá² ñi³² he³ jmu³ bíh¹ tsú² lɨ³.

Pé¹ hleh³² jáɨ¹³ ñí¹ he¹ ñí¹hñú³ hi³ ca³jmú³ hla¹ Salomón

11 Jáun² tsá² hliánh² má²laɨn³² hí³ né³ jmɨ́¹ má²dí¹zianh² Pé¹ quionh³ Juan² ñí¹ lɨ́³ ñí¹hñú³, ñí¹ juáh³ tsú² jáun² “Quioh²¹ Salomón”; hi³ jáun² juóun³² tsáu² cua³tú¹ cuá¹lɨn³ ñí¹ jáun² hi³ ca³ja³cáun² lɨ́n³² tsɨ́³.

12 Jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² jáun² Pé¹ tsá² hí³ ca³juáh³:

—Hnoh², tsá² ziáun² dí² hué³² *Israel lá², ¿he³ láɨh³² sa³ jlánh¹ tsá²cáun² honh² hnoh² hi³ ca³tɨn¹ tsá² jmɨ́¹ hliánh² lá²? ¿He³ láɨh³² ná¹jɨe¹ hnoh² jnoh¹ la³juah²¹ dúh¹ hi³ táɨ² jnoh¹ bíh¹, ho³ hi³ chun¹ jnoh¹ hmóu³², hi³ jáun² má²laɨn³² tsá² jmɨ́¹ hliánh² lá²?

13 Dió³² Juo¹³ jméɨ² dí¹hio³ ñú¹deh³ bíh¹ dí², la³ cun³ hla¹ Há²bran²¹, hla¹ Isaac, jɨ³ hla¹ Jacob, hnga² Dió³² hí³ bíh¹ má²lɨ́²ma³li²¹ hi³ quien² Jesús Tsá² lɨ́n³ quian²¹ tsú². Jesús hí³ dá² ca³ñí¹jan³² hnoh² ñí¹ hó²¹ñí¹ tsá²tan²¹, hi³ ca³hna³ náh². Hi³ uá¹jinh¹ Pilato jmɨ́¹ hnió³ lión³² Tsá² hí³, tɨ³la³ hnoh² má¹ná¹, tiá² ca³lɨ³hnáuh² yáh³ náh².

14 Ha³ tiá² ca³lɨ³hnáuh² yáh³ hnoh² lion¹ jan² Tsá² chun¹ Tsá² cuá¹chan¹ ñí¹con² Dió³², tɨ³la³ hnoh² dá² ca³hiú¹ ca³mɨ́h¹ hi³ liáun³ jan² tsá² jngɨh² tsáu² bíh¹.

15 Hi³ jáun² hnoh² dá² ca³jngɨh³² bíh¹ náh² Tsá² lɨ́n³ mí¹zioh²¹ pí³ hi³ lɨ́¹³ zian² dí²; tɨ³la³ Dió³² né³ ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ tsú² ja¹ hla¹. Hi³ jáun² jnoh¹ né³ cue³² jú¹ tson² hi³ tson² bíh¹ la³ jáun² lɨ³.

16 Hi³ jáun² tsá² hliánh² lá², tsá² jmɨ́¹ cuóun²¹ náh² hi³ jmɨ́¹ jɨen¹ náh² tián³, má²laɨn³² bíh¹ quí¹ cun³ñí¹ hi³ lɨ́²chá³² cáun² tsɨ́³ ñí¹con² Jesús. Cun³quionh³ hi³ tanh²³ jnoh¹ ta²¹ Jesús, hi³ jáun² ta³né³² né³ má²jɨen¹ náh² tsá² lá² hi³ má²chun¹, hi³ má²pin³.

17 ”Má²ño¹ jná¹³ reh² hi³ hnoh² bíh¹ ca³jmuh³ cáun² hi³ tiá² ñíh¹ quiúnh¹ náh² la³jɨ́n³² tsá² ná¹chín¹ joh² náh² jmɨ́¹ ca³jngɨh³² náh² Jesús.

18 Tɨ³la³ la³ jáun² bíh¹ ca³ma³tí³² Dió³² la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³juáh³ jmɨ́¹tin² lɨ́n³² cun³quionh³ tsá² ca³lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³², hi³ ca³juáh³ tsú² jáun² hi³ ca³tɨn¹ bíh¹ Tsá² lɨ́n³ Cristo ma³tso² tsɨ́³.

19 Hi³ jáun² tɨ́¹ jéinh¹ náh²

jmɨ́¹ honh², jinh¹ náh² tɨ³
ñí¹con² Dió³², jáun² Dió³² hin³
tso³ quián¹³ náh², hi³ jáun²
Dió³² Juo¹³ dí² jmu³ hi³ tɨnh²¹
honh² náh²,
20 hi³ zen³ tsú² siáh³ Jesús,
Tsá² ca³hión³² tsú² hí³ la³ cun³
jmɨ́¹tin² lɨ́n³² hi³ lɨ́n¹³ Cristo
ñí¹con² hnoh².
21 Tɨ³la³ hniáuh³² bíh¹ cuá³²
tín² Jesús hí³ hñu³mɨ³cuú²
ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³
jmóuh³² Dió³² hmaɨ²¹ ca³la³
jɨ́³² hi³ zia³², rón³² la³ cun³
lɨ́³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ tsú² jáun²
cun³quionh³ tsá² ca³lɨn³ tɨ³² jë¹
tsú².
22 Uá¹la³ cun³ jáɨ¹³ hi³
ca³juáh³ hla¹ Moisés, jmɨ́¹
ca³juáh³ jáun² la³ lá²: “Ja¹ tsá²
renh² hnoh² bíh¹ zion³ Dió³²
jan² tsá² hau³ jáɨ¹³ hi³ lɨ́n¹³
tɨ³² jë¹ Dió³² ñí¹con² hnoh²,
jáɨ¹³ la³ ho² jná¹³ lá². Jáun²
hniáuh³² náɨh¹³ bíh¹ hnoh²
ca³la³ jɨ́³² he³ jáɨ¹³ hi³ juáh³
tsá² hí³.
23 Quí¹ la³ lá² lɨ́³ nɨ́¹juáh³
tsá² tiá² jmu² nieh³, Dió³²
dá² hin³ bíh¹ tsá² hí³ ja¹ tsá²
quionh³”.
24 ”La³ jáun² bíh¹ ca³juáh³
siáh³ hla¹ Sá²mɨe²¹, jɨ³
ca³la³jɨ́n³² tsá² ca³lɨn³ hí³ tɨ³²
jë¹ Dió³² ñí¹ hná¹ jáun², hi³
tson² bíh¹ la³ chau²¹ jmáɨ¹ hi³
lɨ́¹³ la³ jáun².
25 Hnoh² bíh¹ tsá² ca³tɨn¹
hi³ hiáuh³ la³ cun³ jáɨ¹³
hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³²
cun³quionh³ tsá² ca³lɨn³ hí³
tɨ³² jë¹ tsú², ca³tɨn¹ hnoh²
bíh¹ jáɨ¹³ hi³ má²ná¹re²,
la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ lɨ³ jmɨ́¹
ca³tanh² jáun² Dió³² nió³²
quionh³ hla¹ renh² hnoh²
tsá² má²cá²hiá² cá²tsan³
jmɨ́¹tin², la³ cun³ jáɨ¹³ hi³
ca³juáh³ jáun² Dió³² ñí¹con²
hla¹ Há²bran²¹, hi³ ca³juáh³
jáun² la³ lá²: “Cun³quionh³
jon³zɨ́h¹ jon³cháuh³ hnú² bíh¹
lɨ́¹³ lɨ³mieh² la³ ma³ quin³²
ma³ cu³ nió³ tsá² zian² tá¹
cáun² hngá¹máh³”.
26 Hi³ jáun² dá² jmɨ́¹ ca³zion³
Dió³² Tsá² lɨ́n³ hí³ quian²¹
tsú², ñí¹con² hnoh² bíh¹
tín² ca³zen³ Dió³² Tsá² hí³
hi³ ma³mieh² tsú² hnoh²
cun³quionh³ hi³ tɨ³ jenh³ tsú²
hnoh² ma³ quin³² ma³ jan³²
náh², hi³ jáun² tiú²uú² jmúh¹³
náh² tso³.

4

*Má²jan² tsú² Pé¹ jɨ³ Juan²
ta³ ñí¹ tsá²tan²¹*

1 Tá¹la³ dí¹hleh³² jáun² bíh¹
Pé¹ quionh³ Juan² ñí¹con² tsá²
ná¹ngɨh³² hí³, ca³cua³taunh²¹
tsá² ná¹lɨ́n³ mí²tsáu², quionh³
tsá² cuá¹lɨ́n³ juo¹³ tsá²cuú²
tsá²ta³ mí²tsáu², tsá² jmu² hí³
hua³hí¹³ cuáh³² chín¹ jɨ³ tsá²
cu³ nió³ téh²³ tsú² *saduceos.
2 Tsá² hí³ ca³míh³ tsɨ́³
quí¹hliá² hleh³² Pé¹ jɨ³ Juan²
hi³ ca³jenh¹³ bíh¹ Jesús, hi³
jáun² la³ jáun² má²lin¹ hi³
la³ jenh¹³ bíh¹ siáh³ tsá²
má²ca²tsan³.
3 Hi³ jáun² ca³jan³ dí²
tson³ hi³ ca³ñí¹tionh¹³ dí²
cú² nie² hñu³mí¹ñí², quí¹hliá²
má²ca³hláu³ bíh¹.
4 Tɨ³la³ juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsá²
má²lɨ́²niéi³² hí³ jáɨ¹³ ca³taunh³

ta21, jmí1jáun2 ca3lɨ3tín3 tsáu2
cun3 hñá3 mei21 jmáh3la3
tsá2ñuh2.
5 Jmí1 cá1jniá21 jáun2
ca3ngɨh32 tsá2 ná1chín1 tsá2
*judíos já1 juú2 Jerusalén,
quionh3 tsá2daun32 tsá2 ná1ñí1
juú2, jɨ3 tɨ32 liei21 ní2.
6 Ja1 jáun2 jmí1 zenh2 Anás
tsá2 jmí1 lín3 mí2tsá2 híen1,
Caifás, Juan2, Lí2ján1 ní2
siáh3, jɨ3 ca3la3 jín32 tsá2
cá2 mí1zionh2 tsá2 zia32 jáɨ13
ñí1con2 hi3 lín13 mí2tsá2 híen1.
7 Jáun2 ca3ñí1quión21 tsú2
Pé1 quionh3 Juan2 hi3
ca3chan3 dí2 chu3jo2 ja1
ñí1 ná1ngɨh32 dí2 jáun2, hi3
ca3ngáɨh3 dí2:
—¿Hin2 héih32 quioh21
ca3jmuh3 hnoh2 la3 jáun2, ha3
jinh1 hian3 náh2 jáɨ13?
8 Tɨ3la3 Pé1 né3, ca3la3 hi3
canh2 Jmí2chí3 Chun1 hñu3 tsí3
ca3ngáɨ3, hi3 ca3juáh3:
—Hnoh2 tsá2 ná1chín1 náh2
hué32 *Israel lá2, jɨ3 hnoh2
tsá2daun32,
9 hnoh2 la3 má2ca3cuú2
ca3ngɨh32 náh2 hi3 cánh1 náh2
jú1 tson2 ñí1con2 jnoh1 ca3tɨ21
cáun2 hi3 chu21 hi3 ca3lɨ3
ñí1con2 tsá2 jmí1 hliánh2 lá2,
hi3 he3 lánh3 rón32 ca3lan3 tsú2;
10 jáun2 né3, cuí1 lɨ3 ñíh13
hnoh2 jɨ3 ca3la3 jɨ3lɨn2 tsá2
Israel ñí1 hná1 ní2 hi3
cun3quionh3 héih32 quioh21
Jesucristo Tsá2 Nazaret bíh1
lan3 tsá2 jmí1 hliánh2 lá2, Jesús
Tsá2 ca3ton3 hnoh2 hí3 crei21;
tɨ3la3 Dió32 má1ná1, ca3jmú3
hi3 ca3jenh13 tsú2.
11 Tsá2 hí3 jmí1 lín3 la3jmí1
lɨ3 cá2 máɨ3 quín1 hi3 tiá2 jéih32
tsá2 ná1lín3 tɨ32 hiah32, tɨ3la3
ta3né32 lí3 cá2 máɨ3 quín1 hi3
jlánh1 bíh1 quien2, quín1 hu21
cuoh1 hiah32.
12 Cu3tí3 tiá2 hin2 zian2 hí1
jan2 tsá2 siánh3 hi3 lí13 liáu32
dí2. Quí1 tiá2 tsá2 siánh3
ca3cuen3 yáh3 Dió32 ñí1 hué21
lá2 hi3 te13 jnoh1 liáu32.
13 Jmí1 ca3jíe3 jáun2 tsá2tan21
hí3 hi3 jlánh1 tiá3 nio2 tsí3
Pé1 jɨ3 Juan2, jɨ3 jmí1 ca3lɨ3
ñɨ32 dí2 siáh3 hi3 tiá2 hliáun3
sí2 la3 ca3ma3tɨn32 yáh3 tsú2,
hi3 tsá2 lí1 tsáu2 bíh1 hí3, hi3
jáun2 ca3ja3cáun2 bíh1 tsí3 tsú2.
Jmí1jáun2 ca3lɨ3tsɨn2 tsú2 hi3
tsá2 hí3 ca3lɨ3 tɨn2 cun3ñí1 hi3
ca3ñɨ3táunh1 quionh3 Jesús
bíh1.
14 Ja3bí1 ja1 jáun2 jmí1 zenh1
tsá2 jmí1 hliánh2 hí3, hi3 jáun2
lí1 tiú2uú2 ñɨ32 he3 juáh3 bíh1
tsú2 lɨ3.
15 Jmí1jáun2 ca3huen3 tsú2
tsá2 hí3 cu3tiá3 cheih32 tá1la3
ca3juu3 ca3hlénh3 dí2 hmóu32;
16 hi3 ca3juónh3 la3 lá2:
—¿He3 lánh3 jmú13 dí2
ñí1con2 tsá2ñuh2 ní2 juáh13?
Quí1 tson2 bí1 la3 ca3jmú3
tsá2 ní2 cáun2 hua3jueh32, hi3
jɨ3lɨn2 bíh1 tsá2 zian2 já1 juú2
Jerusalén lá2 má2ná1ñɨ32, hi3
jáun2 tiú2uú2 lí13 yáh3 juáh13
jnoh1 hi3 tiá2 tson2.
17 Hi3 la3 cun3 tiá2
tsa3cuóun2 jáɨ13 ní2 ñí1 uónh3
né3, hniáuh32 juénh13 bíh1 dí2
tsá2 ní2, hi3 jáun2 lɨ3 cóh32 tsú2,
hi3 jáun2 ta3né32 tɨ3 chí1ján3

tiú²uú² hléh³² tsú² hi³ ca³tɨn¹ Jesús.

18 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³teh³ dí² siáh³ ñéih³ hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—¡Cónh³ tiá² hniáuh³² hléh¹³ hnoh², ho³ hi³ má¹tɨn¹³ hnoh² tsáu² hi³ ca³tɨn¹ Jesús!

19 Tɨ³la³ Pé¹ ca³ngáɨ³ quionh³ Juan²:

—Hniauh² náh² tín² re² honh² nɨ́¹juáh³ ca³tɨ²¹ hi³ taunh¹³ jnoh¹ tín² ta²¹ hnoh² cha³ jmɨ́¹ tanh¹³ jnoh¹ ta²¹ Dió³².

20 Tɨ³la³ jnoh¹ má¹ná¹, cun³ tiá² lɨ́¹³ bíh¹ chá¹³ jnoh¹ tɨ³ có³², hi³ juáh¹³ hi³ tiá² hléh¹³ jnoh¹ la³ cun³ hi³ má²ca³neh²¹ jɨ³ hi³ má²ca³náɨ¹³.

21 Jáun² tsá² hí³ ca³hléh³ siáh³ jú¹ cáu², hi³ jáun² cáun² lɨ́¹ ca³lión³² bíh¹ dí² tsú² ta³ tiá² lin¹ hi³ ca³lɨ³re²; quí¹ tiá² ca³choh¹³ yáh³ tsú² he³ lánh³ ma³tson¹³ tsá² hí³, quí¹ ca³la³ jɨ́n³² bíh¹ tsáu² jmɨ́¹ ná¹má²quien² Dió³² cun³ñí¹ hi³ má²lɨ³² la³ jáun².

22 Quí¹ lɨ́³ cun³ tun³ló³² mii² máh³ jmɨ́¹ má²hún¹ tsá² jmɨ́¹ hliánh² hí³ jmɨ́¹ laɨn²¹ cun³quionh³ hua³jueh³².

Tsá² reh² mɨ³² pí³ ñí¹con² Dió³²
(Hechos 2:1-4)

23 Jmɨ́¹ má²ca³liáun³ jáun² Pé¹ quionh³ Juan² ja³tanh²¹ tɨ³ ñí¹ tionh¹ tsá² quionh³, hi³ jáun² ca³chá³ tsú² ca³la³ jɨ́³² la³ cun³ hi³ má²lɨ²juáh³ jáun² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ la³ má²quionh³ tsá²daun³².

24 Jmɨ́¹ má²lɨ́²niéi³² tsú² jáɨ¹³ jáun² né³, jɨ³lɨn² bíh¹ tsú² ca³liéinh³² Dió³² cu³tsa³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² Tɨ³² Juo¹³ jnoh¹, hnú² bíh¹ Dió³² Tsá² ca³jmuh³ ca³la³ tán¹ la³ cu³ la³ juéh³ mɨ³cuú² jɨ³ ca³la³ jɨ́³² hi³ zia³².

25 Hla¹ Dá²vi²¹ jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³ jnoh¹, tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ hí³ quian²¹ hnú², ca³hléh³ cháh³ hnú² cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Jmɨ́²chí³ Chun¹ jmɨ́¹ ca³juáh³ tsú² jáun² la³ lá²:

¿He³ láɨh³² jlánh¹ tiá³ siaun³²
ñi³táunh¹ tsá² zian² ñí¹
hué²¹ lá²,
hi³ má²cú¹ má²ren²¹ tsú² jáɨ¹³
tiá² quien²?

26 Tsá² ná¹chín¹ ñí¹ hué²¹ lá²
ca³cuú² ca³ngɨh³²,
ca³cuú² ca³jenh² tsá² ná¹ho²
jáɨ¹³,
hi³ jmɨ́¹ hnió³ tsú² jmu³ hniéi²
ñí¹con² Dió³² jɨ³ ñí¹con²
Cristo Tsá² cuá¹hiáun¹
joh¹ Dió³² nɨ́² siáh³.

27 ”Quí¹ tson² bíh¹ já¹ juú² lá² ca³ngɨh³² re²¹ Herodes quionh³ Poncio Pilato, *tsá²cá²jo²¹, jɨ³ tsá² ziáun² jnoh¹ hué³² Israel lá² nɨ́² siáh³, hi³ ca³tiánh³ cá²hon³ hi³ jmu³ hian² tsɨ́³ ñí¹con² Jesús Tsá² cuá¹chan¹ hi³ lɨ́n³ quian²¹ hnú², Tsá² ca³hion¹ hnú² hí³ hi³ lɨ́n¹³ Cristo.

28 Cun³ñí¹ hi³ hnú² Tsá² cú² juenh² nú², hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá² hí³ cáun² ca³jmú³ la³ cun³ hi³ ca³lɨ́n¹³ hnú² jmɨ́¹tin² hi³ ha³ lánh³ ca³tɨ²¹ lɨ́¹³.

29 Jáun[2] hnú[2] Juo[13] jnoh[1], jɨah[3] dúh[1] taunh[2] tsú[2] jnoh[1] hú[1]mu[3]héih[32]; jáun[2] ñí[1]con[2] hnú[2] mɨ[32] jnoh[1], jmu[3] bíh[1] hnú[2] hi[3] niau[21] tiá[3] tsɨ́[3] jnoh[1] hi[3] hléh[13] jnoh[1] jáɨ[13] quián[13] hnú[2], jnoh[1] tsá[2] láɨ[3] jnoh[1] *tsá[2] má[2]ná[1]hlánh[1] joh[2] hnú[2].

30 Tin[32] tiá[3] hnú[2] cuonh[2] tsá[2] tsáun[1] hi[3] jáun[2] lan[13], hi[3] cuéh[1] nú[2] siáh[3] jáɨ[13] hi[3] lɨ́[13] hua[3]jueh[32] jɨ[3] li[21] nɨ́[2] ca[3]la[3] cun[3]quionh[3] héih[32] quioh[21] Jesús Tsá[2] hɨ́en[1], Tsá[2] lɨ́n[3] quian[21] hnú[2].

31 Jmɨ́[1] má[2]lɨ́[2]liéinh[32] tsú[2] jáun[2] Dió[32] né[3], ca[3]jɨ́eh[3] hñú[3] ñí[1] jmɨ́[1] tionh[1] tsú[2], jáun[2] ca[3]la[3] jɨ[3]lɨn[2] tsá[2] hí[3] ca[3]cónh[32] Jmɨ́[2]chí[3] Chun[1] hñu[3] tsɨ́[3], jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]ta[3]no[1] tiá[3] tsɨ́[3] tsú[2] hi[3] hléh[32] jáɨ[13] quioh[21] Dió[32].

Jmu[2] tsá[2] reh[2] hi[3] quioh[21] cá[2]re[2] la[3]jɨ́[32] hi[3] zia[32] quioh[21]
(Hechos 2:42-47)

32 La[3]jɨ́n[32] tsá[2] ca[3]taunh[3] hí[3] ta[21] ca[3]juónh[3] cú[2]re[2], hi[3] cáun[2] má[2]ná[1]tioh[3] tsɨ́[3]; hí[1] jan[2] tsá[2] hí[3] tiá[2] ca[3]lɨ[3] hniá[1] hi[3] lɨ[3] quioh[21] hnga[2] hi[3] zioh[2], tɨ[3]la[3] jɨ[3]lɨn[2] bíh[1] tsú[2] ca[3]lɨ[3]quioh[21] hi[3] jmɨ́[1] zioh[2] jáun[2].

33 Hi[3] jáun[2] ca[3]la[3] hi[3] pin[3] lɨ́n[32] bíh[1] jáɨ[13] quioh[21] *tɨ[32] tsá[2] quian[32] hí[3] jë[1] Dió[32] ca[3]cué[3] jú[1] tson[2] la[3] má[2]cue[32] jáun[2] hi[3] tson[2] bíh[1] ca[3]jenh[13] Jesús; hi[3] jáun[2] Dió[32] ca[3]ma[3]hé[2] ma[3]mieh[2] lɨ́n[32] ca[3]la[3] jɨ[3]lɨn[2] tsá[2] hí[3].

34 Hí[1] jan[2] yáh[3] tsá[2] hí[3] tiá[2] hi[3] jmɨ́[1] lɨ́[2]hniáuh[32] quioh[21], quí[1] jɨ[3]lɨn[2] tsá[2] jmɨ́[1] zia[32] tun[3] hnɨ[32] hñú[3] quioh[21] ho[3]lá[2]dá[2] hué[32], ca[3]qui[3] ca[3]hnah[3] bíh[1] hi[3] jáun[2] quioh[21], jáun[2] tɨ́[2] ñi[3]quiaun[13] tsú[2] quɨe[3] jáun[2],

35 hi[3] tɨ́[2] cha[32] tsú[2] jo[3]cuo[2] tɨ[32] tsá[2] quian[32] hí[3] jë[1] Dió[32], hi[3] jáun[2] tsá[2] hí[3] tɨ́[2] tsóh[23] quɨe[3] jáun[2] nɨ́[1]juáh[3] ha[3] cónh[3] lɨ[3] hniáuh[32] ñí[1]con[2] ma[3] quin[32] ma[3] jan[32].

36 La[3] jáun[2] bíh[1] ca[3]jmú[3] jan[2] tsá[2] ca[3]lɨ[3]zian[2] hué[32] Chipre, tsá[2] jmɨ́[1] jmáɨ[2] Sé[32], jan[2] jón[2]zɨ́h[1] jón[2]cho[1] hla[1] Leví, tsá[2] ca[3]teh[3] tɨ[32] tsá[2] quian[32] hí[3] jë[1] Dió[32], Bernabé, la[3] cun[3] niéih[3] “tsá[2] má[2]hon[3] tsáu[2]”.

37 Tsá[2] hí[3] ca[3]hnah[3] hué[32] quioh[21], hi[3] jáun[2] quɨe[3] jáun[2] ca[3]chá[3] tsú[2] jo[3]cuo[2] tɨ[32] tsá[2] quian[32] hí[3] jë[1] Dió[32].

5

Tso[3] quioh[21] Ananías quionh[3] Safira ñí[2]cuo[2]

1 Tɨ[3]la[3] jan[2] tsá[2]ñuh[2] tsá[2] jmɨ́[1] jmáɨ[2] Ananías, ñí[2]cuo[2] tsú[2] jmɨ́[1] jmáɨ[2] Safira, tsá[2] hí[3] ca[3]hnah[3] hué[32] quioh[21];

2 tɨ[3]la[3] ca[3]lɨ[3]quioh[21] bíh[1] tsú[2] ca[3]lá[2] quɨe[3] hmóu[32], hi[3] ñí[1] hná[1] jáun[2] né[3] ca[3]chá[3] tsú[2] jo[3]cuo[2] tɨ[32] tsá[2] quian[32] hí[3] jë[1] Dió[32] [ca[3]la[3] juah[21] dúh[1] hi[3] má[2]lɨ́[2]jɨ́enh[32] dí[2] jɨ[3]lɨ[32]]. Cú[2]re[2] ca[3]juónh[3] bíh[1] tsú[2] quionh[3] tsá[2]mɨ[3] ñí[2]cuo[2] hi[3] jmu[3] la[3] jáun[2].

3 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ Pé¹ la³
lá²:
—Hnú² Ananías, ¿he³ láɨh³²
tsá² hláɨnh¹ hi³ hñu³ honh²
hnú² hi³ jmɨ́¹ ñí¹má¹can¹³ nú²
Jmɨ́²chí³ Chun¹? Sa³ lɨ́²hmáh¹
bíh¹ hnú² ca³lá² quɨe³ hi³
lɨ́²ma³hmah¹ tsáu² quioh²¹
hué³² quián¹³ nú².
4 ¿Há¹ jun³juáh¹³ hi³ jmɨ́¹
quián¹³ huen² bíh¹ hnú²
hué³² jáun²? Hi³ quɨe³ hi³
má²lɨ́²hnáɨh¹ hnú² jáun² hué³²
né³, ¿há¹ jun³juáh¹³ hi³ jmɨ́¹
quián¹³ huen² bíh¹ hnú²
jaun³²? ¿He³ láɨh³² sa³ la³ nɨ́²
yáh³ ca³lɨ́n¹³ hnú² jmúh¹³?
La³ jɨ³ ñí¹con² Dió³² bíh¹
má²lɨ́²hléh¹ hnú² jú¹ tɨ́¹jáɨ²,
jun³juáh¹³ jmáh³la³ ñí¹con²
jnoh¹ tsá²mɨ³cuóun² yáh³.
5 La³ cun³ jmɨ́¹ ca³náɨ³²
Ananías jáɨ¹³ jáun² né³,
ca³quɨnh³ hi³ jun³. Jáun²
ca³la³ jɨ́n³² bíh¹ tsá² ca³lɨ³ ñi³²
hi³ jáun² ca³ta³hú¹ cóh²¹ tsɨ́³.
6 Jáun² tsá² tsá¹ñú¹ jmɨ́¹
tionh¹ ñí¹ jáun² ja³taunh²¹ hi³
ca³ñí¹tsenh¹³ hla¹ hí³ hmɨh³²,
jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³jan³ dí² hi³
ca³ñí¹hón²¹.
7 Má²ca³nga² cun³ hnɨ³²
o¹rá¹ la³ cun³ jmɨ́¹ ca³hi³ siáh³
ñí²cuo² hla¹ Ananías hí³ ñí¹
jáun², hí¹ cáun² tiá² hi³ ñɨ³²
yáh³ tsú² hi³ he³ la³ má²lɨ³².
8 Jáun² Pé¹ ca³ngáɨh³ siáh³
tsá²mɨ³ hí³ la³ lá²:
—Juah²¹ neh²¹, ¿hí¹ tson²
ca³hnáɨh¹ hnoh² hué³² la³
cun³ hmah²¹ hi³ má²lɨ²juáh³
ñí²cuoh² nú²?
Jáun² tsá²mɨ³ hí³ ca³juáh³:
—Ján³, cun³ jáun² bíh¹.
9 Jáun² Pé¹ ca³juáh³ siáh³:
—¿Lánh³ rón³² ca³cháunh¹³
chinh³² hnoh² hi³ jmɨ́¹ hnáuh²
náh² cá¹ lan¹³ Jmɨ́²chí³ Chun¹
joh¹ Dió³²? Nɨ́² má²hí¹já²tánh¹
tsá² cuɨ́²ñí¹hón²¹ ñí²cuoh²
hnú² cheih³² nɨ́², hi³ jáun²
ta³né³² má²jau³ tsú² siáh³
hnú².
10 La³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹
ca³quɨnh³ siáh³ tsá²mɨ³ hí³,
hi³ jun³ ta³ ñí¹ Pé¹. Jáun²
jmɨ́¹ taunh²¹ tsá¹ñú¹ hí³ ñéih³
ca³jɨ́e³ hi³ má²rá²jún¹ siáh³
tsá²mɨ³ hí³, jáun² ca³jan³ tsú²
siáh³ hla¹ hí³ hi³ tsa³hón³²
dí² can³² ñí¹ má²hú¹hón²¹
ñí²cuo².
11 Hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá²
má²lɨ́n³ hí³ cuáh³² ca³ta³hú¹
cóh²¹ tsɨ́³, jɨ³ la³jɨ́n³² tsá² ca³lɨ³
ñi³² nɨ́² siáh³.

Hliáun³ hua³jueh³² jɨ³ li²¹
jmu² tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³²

12 Hi³ jáun² tɨ³² tsá² quian³²
hí³ jë¹ Dió³² ca³jmú³ hliáun³
lɨ́n³² li²¹ jɨ³ hua³jueh³² ja¹
tsáu². Hi³ ca³la³ jɨ³lɨn² tsú² tɨ́²
ngɨh³² cuáh³² chín¹ quioh²¹
tsá² *judíos ñí¹ lɨ́³ jáun²
ñí¹hñú³, ñí¹ juáh³ tsú² jáun²
“Quioh²¹ Salomón”.
13 Tɨ³la³ hí¹ jan² yáh³ tsá²
ñí¹ hná¹ jáun² tiá² jmɨ́¹ tiá²³
tsɨ́³ hi³ ngɨh¹³ quionh³ tsá²
hí³, uá¹jinh¹ la³jɨ́n³² tsáu² jmɨ́¹
hleh³² re² hi³ ca³tɨn¹ tsú².
14 Cun³ jáun² juóun³² bíh¹
tsá²mɨ³ tsá²ñuh² ca³tanh² ta²¹
Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ jáun² tɨ³
lɨ³mí¹ ca³juóun³ tsú².

15 Hí¹ la³ tɨ³ juóun³² lɨ́n³² tsá² tsáun¹ ca³chu³ ca³huen³ tsú² cheih³² hi³ ca³chan³ dí² hú¹ juɨ³² ñí¹ lɨ́³ ja¹ hñú³, hi³ ná¹tsɨn¹ ñí¹ jen³ ho³ ñí¹ jmu², hi³ jáun² lan¹³ nɨ́¹ má¹tɨ́³ heinh²¹ quioh²¹ Pé¹ ñí¹ quioh²¹ tsá² hí³ nɨ́¹ má¹ca³nga² Pé¹ juɨ³² jaun³².

16 Ja³bí¹ juóun³² tsá² juú² siáh³ siáh³ cua³taunh²¹ já¹ juú² Jerusalén, hi³ ná¹jan² tsú² tsá² tsáun¹ jɨ³ tsá² ná¹tiáunh¹ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ nɨ́², hi³ jáun² ca³la³ jɨ́n³² jáun² bíh¹ tsá² hí³ lan³.

Jmu² tsá²tan²¹ hian² tsɨ́³ ñí¹con² Pé¹ jɨ³ Juan²

17 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun², tsá² cuá¹lɨ́n³ mí²tsá² hɨen¹ la³ má²quionh³ tsá² quionh³, tsá² cu³ nió³ téh²³ tsú² *saduceos, ca³ja³ uóu³² tsɨ́³,

18 hi³ jáun² ca³ma³tson¹³ dí² tɨ³² tsá² quian³² hí³ jë¹ Dió³² hi³ ca³tónh³² dí² hñu³mí¹ñí².

19 Tɨ³la³ Tɨ³² Juo¹³ dí² ca³zen³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ hi³ cua³nia³² hñu³mí¹ñí² ta³ já¹niéi², jáun² ca³huen³ dí² hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

20 —Cuá²táunh¹ náh² cuá²tianh³ náh² hñu³ cuáh³² chín¹ hi³ cuá¹zéih³ náh² tsáu² ha³ lánh³ lɨ́¹³ zian² tsú² hi³ hmaɨ²¹.

21 Jmɨ́¹ má²lɨ́²niéi³² tsú² jáɨ¹³ jáun² né³, ca³ñí¹tiónh²¹ hñu³ cuáh³² chín¹ hú²niéi² jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² hi³ ca³ñí¹ma³tɨn² tsú² tsáu².

Tá¹la³ jáun² ca³cuú² ca³ngɨh³² tsá² cuá¹lɨ́n³ mí²tsá² hɨen¹ quionh³ tsá² quionh³, jmɨ́¹jáun² ca³liéinh³² tsú² tsá² ná¹lɨ́n³ ta²¹ hi³ chín¹ jɨ³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ hué³² *Israel nɨ́² siáh³. Jáun² tsá² hí³ ca³jmú³ héih³² hi³ tsa³quión³² tsú² tsá² tiáunh¹ hí³ hñu³mí¹ñí².

22 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³cha³táunh¹ tsá²cuú² tsá²ta³ mí²tsáu² hñu³mí¹ñí² né³, ha³ tiú²uú² hin² tiáunh¹ yáh³, jáun² ja³tanh²¹ tsú² hi³ ca³ñí¹caun² jáɨ¹³.

23 Jáun² ca³juáh³ la³ lá²:

—Jmɨ́¹ cá¹cháu²¹ jnoh¹ hñu³mí¹ñí², re² lɨ́n³² bíh¹ jmɨ́¹ dí¹jnaɨ³², já² tionh² bíh¹ hliáu³ ho³hñú¹³ hñu³mí¹ñí² hi³ ná¹jmu² hua³hí¹³, tɨ³la³ jmɨ́¹ lɨ́¹niá¹³ jnoh¹ hi³ lɨ́²neh²¹ jnoh¹ ñéih³, já² tiú²uú² tsá² hí³ tiáunh¹ yáh³.

24 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² tsá² cuá¹lɨ́n³ hí³ mí²tsá² hɨen¹ jáɨ¹³ jáun² la³ má²quionh³ mi³jmú³ ñí¹ hná¹ jáun² jɨ³ tsá² cuá¹lɨ́n³ juo¹³ tsá²cuú² tsá²ta³ mí²tsáu², tsá² jmu² hí³ hua³hí¹³ cuáh³² chín¹ jáun² nɨ́² siáh³, jmɨ́¹jáun² jlánh¹ ca³hnauh² tsú² tsɨ́³ hi³ he³ bíh¹ né³bí¹ lɨ́¹³ ñí¹ hná¹ nɨ́².

25 Tá¹la³ jáun² cuan³ jan² tsá²ñuh² hi³ ca³juáh³:

—Tsá²ñuh² tsá² ca³tionh¹ hnoh² hí³ hñu³mí¹ñí², ó³² bíh¹ siáh³ má²ná¹má²tɨn² tsú² tsáu² hñu³ cuáh³² chín¹ ta³né³².

26 Jáun² tsá² cuá¹lɨ́n³ hí³ juo¹³ tsá²cuú² tsá²ta³ mí²tsáu² né³ ngau³ quionh³ tsá² joh¹ tɨ³ cuáh³² chín¹ jáun², hi³ ca³ñí¹quian¹³ dí² tɨ³² tsá² quian³² hí³ jë¹ Dió³², tɨ³la³

tiá² ca³hma³ ca³cuóunh³² yáh³ tsú² tsá² hí³ chí¹hniéi² má¹ná¹, quí¹hliá² juénh² tsú² ní¹ ca³qui³ ca³jnauh³ tsáu² quɨ́n¹.

27 Jmɨ́¹ cuá¹tanh²¹ tsú² hi³ ná¹jón²¹ tsá² hí³ né³, ca³chan³ dí² ta³ ñí¹ tsá² ná¹ngɨh³² hí³, jáun² mí²tsá² hɨ́en¹ hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

28 —¿Há¹ jun³juáh¹³ má²ca³juáh¹³ bíh¹ jnoh¹ hi³ cun³ tiá² hnáu² jnoh¹ hi³ hɨeh¹ hnoh² tsáu² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ Jesús? Tɨ³la³ sa³ la³jɨ́n³² bíh¹ tsá² juú² Jerusalén lá² má²ná¹ñi³² jáɨ¹³ quián¹³ hnoh², hi³ hnáuh² náh² rá¹caun² náh² jnoh¹ ca³tɨ²¹ hi³ jun³ tsá² hí³.

29 Jáun² Pé¹ ca³ngáɨ³ quionh³ tsá² quionh³:

—La³ñí¹ la³ján³ hniáuh³² má¹ti²¹ jnoh¹ tín² ñí¹con² Dió³² bíh¹, jun³juáh¹³ ñí¹con² tsá²mɨ³cuóun² yáh³.

30 Dió³² Juo¹³ tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ Jesús, Tsá² ca³jngɨh³² náh² hí³ cun³quionh³ hi³ ca³ton³ náh² tsú² jáun² tsoh² hmá².

31 Dió³² hí³ siáh³ ca³zió³ tá¹³ Jesús hi³ ca³chan³ tsú² tɨ³ cuá² chu²¹ quioh²¹, hi³ ca³héi³ Jesús jáɨ¹³ hi³ lɨ¹³ lɨ́n³ Juo¹³ dí² Tsá² liáu³², Tsá² cue³² jáɨ¹³ hi³ lɨ¹³ tɨ³ jéinh³² tsáu² jmɨ́¹ tsɨ́³, tsá² ziáun² dí² hué³² Israel lá², hi³ jáun² hin³ tso³ quiú¹³ dí².

32 Hi³ jáun² jnoh¹ láɨ³ tsá² cue³² jú¹ tson² quiúnh¹ Jmɨ́²chí³ Chun¹ hi³ tson² bíh¹ lɨ³ la³ jáun². Dió³² má²ca³cuen³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ hí³ ñí¹con² la³jɨ́n³² tsá² haɨh²¹ ta²¹.

33 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² tsá² ná¹ngɨh³² hí³ jáɨ¹³ jáun² né³, ca³míh³ lɨ́n²¹ tsɨ́³, hi³ jmɨ́¹ má²hnió³ dí² jngɨh³ tɨ³² tsá² quian³² hí³ jë¹ Dió³².

34 Tɨ³la³ ja¹ tsá² ná¹ñí¹ hí³ jmɨ́¹ cuá³ jan² tsá² hún¹ ja¹ tsá² cu³ nió³ téh²³ tsú² *fariseos, tsá² jmáɨ² Gamaliel, jan² tsá² lɨ́n³ tɨ³² liei²¹; tsá² hí³ jlánh¹ jmɨ́¹ taunh² tsáu² ta²¹. Tsá² hí³ ca³náu² hi³ ca³jmú³ héih³² hi³ huen³ tsú² cu³tiá³ tɨ³ cheih³² tɨ³² tsá² quian³² hí³ jë¹ Dió³².

35 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² ná¹ñí¹ quionh³ la³ lá²:

—Hnoh², tsá² ziáun² dí² hué³² Israel lá², hua³hín¹³ náh² jmu³ nɨ́¹juáh³ he³ hnáuh² hnoh² jmúh¹³ ñí¹con² tsá² nɨ́².

36 Cháu¹ náh² honh² hi³ jmɨ́¹ zian² jan² tsá² jmɨ́¹ jmáɨ² Teudas, tsá² hí³ jlánh¹ tɨ́² jmu² quien² hnga². Jmɨ́¹jáun² ca³háɨn³² tɨ³ con² tsá² hí³ cun³ quiún³ nio² hña³láun³ tsáu²; tɨ³la³ jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ ca³jngɨh³ tsú² tsá² hí³ né³, jmɨ́¹jáun² lɨ́¹ ca³háɨn³² ma³ quin³² bíh¹ tsá² jmɨ́¹ quionh³ tsú², hi³ jáun² cun³ jáun² bíh¹ lɨ́¹ ca³yéin².

37 Jmɨ́¹ lɨ́¹ cáɨn² jáun² siáh³ ca³chó³² jmáɨ¹ hi³ ca³tónh³² tsú² tsáu² sí². Ja³bí¹ jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ siáh³ jan² tsáu² quien², tsá² hí³ jmɨ́¹ jmáɨ² Judas tsá² jmɨ́¹ hɨ́n¹³ tɨ³

Galilea. Ja3bí1 juóun32 lín32
tsáu2 ca3ñi3táunh1 quionh3
tsá2 hí3. Tɨ3la3 la3 jáun2 bíh1
ca3jngɨh3 tsú2 siáh3 tsá2 hí3, hi3
jáun2 lí1 ca3háɨn32 ma3 quin32
bíh1 tsá2 jmí1 quionh3 tsú2.

38 Hi3 jáun2 jná13 juanh32
cuí1 lí3 la3 ní2, ha3 tiú2uú2
hi3 jmuh1 hnoh2 tsá2 ní2, quí1
ní1juáh3 jáɨ13 quioh21 hmóu32
bíh1 tsú2 hleh32, jáun2 chau21
jmáɨ1 tsa3hín3 bíh1,

39 tɨ3la3 ní1juáh3 jáɨ13 jáun2
né3 ja32 ñí1con2 Dió32, tiá2
quɨnh1 yáh3 hnoh2 jmáɨ1
quiúnh1 tsá2 ní2; quí1 ní2
lí1 ca3jmuh3 hnoh2 hniéɨ2
quiúnh1 Dió32.

Jáun2 ca3taunh3 bíh1 tsá2
ná1ñí1 hí3 ta21 jáɨ13 hi3
ca3juáh3 jáun2 Gamaliel hí3.

40 Jáun2 ca3teh3 tsú2 siáh3
tɨ32 quian32 hí3 jë1 Dió32 tɨ3
ñéih3, hi3 ca3quiu3 ca3pan3 dí2
quionh3 hñú1jméi13 hi3 lí3
láu2. Jmí1 lɨ21 jáun2 ca3záɨh3
dí2 hi3 tiú2uú2 hniáuh32 hléh32
tsú2 jáɨ13 hi3 ca3tɨn1 Jesús, jmí1
lɨ21 jáun2 né3 ca3lión32 dí2.

41 Hiún2 lín32 bíh1 tsí3 tɨ32
tsá2 quian32 hí3 jë1 Dió32 jmí1
ca3huén2 ja1 quioh21 tsá2 hí3,
quí1hliá2 má2lí2ma3tso2 tsú2
tsí3 hi3 hua3heih21 cun3ñí1 hí3
ca3tɨn1 Jesús.

42 Tɨ3la3 tsá2 hí3 má1ná1,
cun3 tsa3háu2 ca3ñí1hléh2
hñu3 cuáh32 chín1 la3
má2hleh32 jáun2 jú1 chú32 hi3
ca3tɨn1 Jesús, hi3 hí3 bíh1 lín3
Cristo; hi3 ca3ñi3táunh1 tsú2
siáh3 ma3 quin32 ma3 caun32
hñú3 hi3 má2tɨn2 tsáu2.

6

Hnah2 tsá2 reh2 quiaun3 tsá2 lí13 ma3hau3 siáh3 cáun2 ta21

1 Jmí1jáun2 lɨ3mí1 ca3juóun3
bíh1 tsá2 haɨn21 tɨ3 con2
Jesús. Jáun2 jmí1jáun2, tsá2
*judíos tsá2 jmí1 tiáunh1 ja1
*tsá2cá2jo21, tsá2 má2hleh32
jú1 *griego, ca3ma3liáu32 hi3
ziú2 hɨen2 tsá2 judíos tsá2
qui3 tionh2 hí3 hué32 *Israel,
tsá2 qui3 hleh32 hí3 jú1jma2
*hebreo quioh21, quí1 tsá2mɨ3
hnáɨ3 tsá2 qui3 má2hleh32 jú1
griego zian2 ja1 quioh21 tsú2
tiá2 jmí1 hiáuh23 yáh3 la3 cun3
hi3 hiáuh23 tsá2mɨ3 hnáɨ3 ñí1
hná1 jáun2 ní1 má1ca3tsóh3
tsú2 la3 cun3 hi3 lí2hniauh23
quioh21 tsáu2 cun3 tsa3háu2.

2 Jáun2 tsá2 quian3tun3 hí3
né3, ca3jmú3 héih32 hi3 ngɨh13
la3jín32 tsá2 haɨn21 hí3 tɨ3 con2
Jesús, jmí1jáun2 né3 ca3záɨh3
dí2 tsú2 jáɨ13 lá2:

—Hnoh2 reh2, tiá2 hniáuh32
yáh3 hi3 tunh21 jnoh1 hi3
hléh13 jáɨ13 quioh21 Dió32,
cun3ñí1 hi3 jáun2 bíh1 tiá2 lí13
cué13 jnoh1 má32 hi3 cuh3
tsáu2.

3 Hi3 jáun2 né3 reh2, hniah32
náh2 quiaun3 tsá2ñuh2 ja1 ñí1
tiauh1 dí2 lá2, tsá2 lín23 tsáu2
hi3 chu21 tsí3, tsá2 má2lin1 hi3
má2canh2 Jmí2chí3 Chun1 joh1
Dió32 hñu3 tsí3, tsá2 jniá3 jmí1
tsí3. Jáun2 tsá2 hí3 bíh1 cue13
jnoh1 ta21 jáun2.

4 Jáun2 jnoh1 né3 ná1chan1
hi3 lienh1 jnoh1 Dió32 chí1ñi1

ji³ hi³ má¹tɨn¹³ jnoh¹ tsáu² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³².

5 Ca³la³ jín³² bíh¹ tsú² ca³lɨ³ hiún² tsɨ́³ jáɨ¹³ jáun². Jmɨ́¹jáun² né³ ca³hnah² tsú² Tié³, jan² tsá²ñuh² canh² lɨ́n³² Jmɨ́²chí³ Chun¹ hñu³ tsɨ́³, jan² tsá² tanh² ta²¹ Dió³² ca³la³ jonh³ jmɨ́¹ tsɨ́³, la³ má²quionh³ Pí²liéi¹, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, ji³ Cú²la²¹ tsá²cá²jo²¹ nɨ́² siáh³, tsá² zian² juú² Antioquía, tsá² qui³ jmɨ́¹ má²ca³hín¹³ hí³ jë¹ tsá² judíos.

6 Jmɨ́¹jáun² ca³chan³ tsú² tsá² quiaun³ hí³ ta³ ñí¹ tɨ³² tsá² quian³² hí³ jë¹ Dió³², jáun² tsá² hí³ ca³liéinh³² Dió³²; jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³ra³tsɨ³² dí² cuo² ñí¹ quioh²¹ tsú² [hi³ lin¹ hi³ hiún² tsɨ́³ dí² hi³ tsá² hí³ jmu³ ta²¹ jáun²].

7 Jáun² tɨ³ lɨ³mí¹ ja³cuóun² bíh¹ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² jmɨ́¹jáun², ca³juóun³ lɨ́n³² bíh¹ tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² Jesús já¹ juú² Jerusalén, hí¹ la³ tɨ³ juóun³² yáh³ mí²tsáu² ca³taunh³ ta²¹.

Má²tson¹³ tsú² Tié³

8 Tsá² jmáɨ² hí³ Tié³ jmɨ́¹ canh² lɨ́n³² pí³ quioh²¹ Dió³², jan² tsá² ca³ma³hé² ma³mieh² lɨ́n³² Dió³². Tsá² hí³ tɨ́² jmu² hua³jueh³² ji³ li²¹ nɨ́² siáh³ já¹ juú² jáun².

9 Jmɨ́¹jáun² ca³lɨ³hnió³ tsáu² juónh³ quionh³ Tié³, tsá² tiáunh¹ cuáh³² téh²³ tsú² “Cuáh³² quioh²¹ tsá² má²ca³liáun³ hi³ jmɨ́¹ má²ná¹hlánh¹ joh¹ tsáu²”. Ja¹ quioh²¹ tsá² hí³ tiáunh¹ tsá² zian² juú² Cirene, tsá² zian² juú² Alejandría, tsá² zian² tɨ³ Cilicia, ji³ tsá² zian² hué³² Asia nɨ́² siáh³. La³jɨ́n³² bíh¹ tsá² hí³ ca³lɨ³hnió³ juu³ hlénh³ quionh³ Tié³.

10 Tɨ³la³ tiá² lɨ³ yáh³ hi³ ma³cu³ ma³jéinh³ tsú² jáɨ¹³ quionh³ Tié³, quí¹ tɨ³la³ Tié³ dá² tɨ́² hleh³² jú¹ quiáh¹ hi³ ca³cué³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ bíh¹.

11 Jáun² tsá² hí³ ca³hión³² ma³ jan² tsá² ca³chá³ jú¹ tɨ́¹jáɨ², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tsá²ñuh² lá² jlánh¹ tú² hión³² hla¹ Moisés ji³ Dió³² nɨ́² siáh³.

12 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² tsáu² jáɨ¹³ jáun² né³, ca³míh³ lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³ tsá² juú² quionh³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú², ji³ tɨ³² liei²¹ nɨ́² siáh³. Jáun² ca³zanh³ tsú² Tié³ hi³ ca³jan³ dí² ñí¹con² tsá² ná¹chín¹ hué³² jáun².

13 Jáun² tsá² hí³ ca³hnah² siáh³ tsá² lɨ́¹³ chá³² jú¹ tɨ́¹jáɨ². Tsá² hí³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tsá²ñuh² lá² jlánh¹ chí¹ñɨ¹ hleh³² jú¹ hlah³ hi³ ca³tɨn¹ cuáh³² chín¹ quiú¹³ dí² ji³ hi³ ca³tɨn¹ liei²¹ nɨ́² siáh³.

14 Jnoh¹ má²ca³náɨ¹³ hi³ juáh³ tsá² nɨ́² hi³ Jesús hná¹ tsá² Nazaret hí³ tsunh³ cuáh³² chín¹ quiú¹³ dí², hi³ záɨ³² tsú² siáh³ la³ cun³ hi³ ná¹ngɨ²³ dí², la³ cun³ héih³² hi³ ca³quiú² jáun² hla¹ Moisés jmɨ́¹tin².

15 Jáun² la³jɨ́n³² tsá² ná¹chín¹ tionh² ñí¹ jáun², ca³jɨ́e³

chí¹tiá³ ñí¹ ñí¹ Tié³ hi³ jniá³
la³jmɨ́¹ jniá³ ñí¹ jan² tsá²cuú²
tsá²ta³ Dió³².

7

Tié³ má²tson² jáɨ¹³ quioh²¹

1 Hi³ jáun² tsá² cuá¹lɨ́n³
mí²tsá² hɨ́en¹ ca³záɨh³ Tié³ la³
lá²:
—¿Hí¹ tson² hléh¹ hnú² la³
ní²?
2 Jáun² Tié³ ca³ngáɨ³:
—Hnoh² tsá²cáu³, jɨ³
tsá²daun³², re² quián² náh²
jáɨ¹³ hi³ juanh²¹ jná¹³ lá².
Dió³² Tsá² cú² Tsá² juenh²
ca³ma³jnia³² ñí¹con² hla¹
Há²bran²¹ tsá²haun³² jméi²
dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² tá¹la³ jmɨ́¹
cuá³ tsú² hué³² Mesopotamia,
ñeh² bíh¹ hi³ tsa³cuá² tsú² juú²
Harán.
3 Hi³ ca³juáh³ Dió³²: “Tú³
hué³² quián¹³, jɨ³ ca³la³ jɨ́n³²
jun³ renh² nú² nɨ́², cua³² tɨ³
hué³² siáh³, hué³² né³bí¹ hɨ́e¹³
jná¹³”.
4 Jáun² Há²bran²¹ cua³han³
hué³² quioh²¹ tsá² Caldea,
hi³ ca³ñí¹cuá² juú² Harán.
Jmɨ́¹ jun¹ jméi² tsú² né³, Dió³²
ca³jau³ Há²bran²¹ la³ tɨ³ hué³²
ñí¹ tionh¹ hnoh² lá² ta³né³².
5 Tɨ³la³ hí¹ cú¹pih²¹ yáh³
hué³² tiá² ca³lɨ³quioh²¹ hla¹
Há²bran²¹ jmɨ́¹jáun², tɨ³la³
ca³lɨ³ bíh¹ jáɨ¹³ hi³ lɨ³ quioh²¹
tsú² má¹jáun² la³ má²quionh³
jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ uá¹jinh¹
tiá² jon² tsú² jmɨ́¹ má²zian²
jmɨ́¹jáun².
6 Jáun² la³ lá² ca³juáh³ siáh³
Dió³², hi³ chau²¹ jmáɨ¹ hi³
tsa³tiánh² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹
tsú² cáun² hué¹³ tsáu² ñí¹
uóunh³. Ñí¹ jáun² né³ chau²¹
jmáɨ¹ hi³ na³caun³ tsáu² ta²¹
chí¹hniéi², cun³ quiún³ nio²
hña³láu³ mii² jmoh³ tsú² tsáu²
hian² tsɨ́³ ñí¹ jáun².
7 Tɨ³la³ ja³bí¹ ca³juáh³ siáh³
Dió³² la³ lá²: “Jná¹³ ñí¹ma³ré¹³
re² tso³ quioh²¹ tsá² na³caun³
tsú² hí³ ta²¹ chí¹hniéi². Hi³
jáun² má¹jáun² má²lɨ́¹³ huén³²
tsú² hué³² jáun² hi³ ja³tánh¹
hué³² lá², jáun² ñí¹ lá² má²lɨ́¹³
ma³cáu³² tsú² jná¹³”.
8 Jáun² jmɨ́¹jáun² ca³tanh²
Dió³² cáun² nió³² quionh³ hla¹
Há²bran²¹. Hi³ jáun² ca³lɨ³
hniáuh³² jmu³ tsú² cáun² li²¹
ca³tɨ²¹ nió³² jáun², hi³ jáun²
bíh¹ ca³jmú³ Dió³² héih³²
ñí¹con² hla¹ Há²bran²¹ hi³
hniáuh³² *tiú³² tsú² chí² láu²
hná¹ ñí¹ zian². Cun³ñí¹ hi³
jáun² né³, la³ má²jña³ jmáɨ¹
hi³ ca³lɨ³zian² bíh¹ hla¹ Isaac
jon² tsú² ca³jmú³ tsú² la³ jáun²
quioh²¹. Ja³bí¹ la³ jáun² siáh³
ca³jmú³ hla¹ Isaac quioh²¹
Jacob jon². Jáun² hla¹ Jacob
hí³ né³ ca³lɨ³zian² quian³tun³
jon², ja³bí¹ la³ jáun² bí¹ siáh³
ca³jmú³ hla¹ hí³ quioh²¹ tsá²
hí³ jon², tsá² quian³tun³ jméi²
tá¹ quia³tún³ tsoh³ dí² tsá²
*Israel.
9 ”Tsá¹ jon² hla¹ Jacob hí³
ca³lɨ³ uóu³² tsɨ́³ ñí¹con² Sé³²
raɨnh²¹, jáun² ca³hna³ dí²
tiáunh¹ la³jmɨ́¹ hnaɨh³² tsáu²
hi³ quioh²¹, hi³ jáun² bíh¹
ca³chó³² Sé³² hué³² Egipto hi³
lɨ́n³ jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹.
Tɨ³la³ Dió³² bíh¹ jmɨ́¹ má²hau³

Sé32 hí3,
10 jáun2 bíh1 ca3liáun3 tsú2 ja1 la3jɨ32 uu3mí2tsɨ32. Dió32 bíh1 ca3jmú3 hi3 jlánh1 quia3lín3 jmɨ́1 tsɨ́3 tsú2, hi3 jáun2 bíh1 ca3lɨ3 chun1 tsú2 ñí1con2 hla1 faraón tsá2 lɨ́n3 re21 hué32 jáun2. Jáun2 Sé32 ca3lɨ3hiáun1 hi3 lɨ́n13 ta21 hi3 jmu3 héih32 tá1 cáun2 hué32 Egipto jáun2, jɨ3 ñí1con2 tsá2 jmu2 ta21 hñú13 re21 nɨ́2 siáh3.

11 ”Jmɨ́1 lɨ́1 cáɨn2 jáun2 né3 ca3lɨ3 zia32 ho3cuóun3 tá1 cáun2 hué32 Egipto jɨ3 hué32 Canaán siáh3, hi3 jáun2 ca3ma3tso2 lɨ́n32 tsáu2 tsɨ́3. Jmɨ́1jáun2 lɨ3 hi3 tiá2 zia32 cu3tí3 hi3 cuh3 tsá2haun32 jméi2 dí1hio3 ñú1deh3 dí2.
12 Tɨ3la3 jmɨ́1 ca3lɨ3 ñi32 hla1 Jacob hi3 la3 zia32 bíh1 cuú2miih21 tɨ3 hué32 Egipto, jáun2 ca3zen3 tsú2 tsá1 jon2 ñí1 jáun2, la3 cun3 tsá2haun32 jméi2 dí1hio3 ñú1deh3 dí2.
13 Jmɨ́1 má2tɨ32 jáun2 tenh3 jéin32 hi3 tsá2táunh1 tsú2 né3, jmɨ́1jáun2 máh3 ca3ma3li21 Sé32 ñí1con2 tsá1 raɨnh21 hi3 hí3 bíh1 dí2 cuá3 ñí1 jáun2, hi3 jáun2 dá2 jmɨ́1jáun2 bíh1 ca3lɨ3 cuóun32 re21 hí3 jún1 raɨnh21 Sé32.
14 Jáun2 Sé32 né3 ca3jmú3 héih32 hi3 já32 Jacob jméi2 tsú2 hué32 ñí1 cuá3 jáun2, la3 má2quionh3 tsá1 raɨnh21 tsú2; tsá2 hí3 jmɨ́1 tín3 cun3 hnaɨh32 nio2 quiún3 tsɨ21 quia3hñá3 tsáu2.
15 La3 jáun2 bíh1 lɨ3 hi3 ngau3 Jacob hí3 hué32 Egipto, ñí1 jáun2 bíh1 jún1 tsú2. Ja3bí1 ñí1 jáun2 bíh1 ca3tsan3 siáh3 jméi2 dí1hio3 ñú1deh3 dí2 ñí1 hná1 jáun2.
16 Jáun2 ca3jón32 tsú2 ca3la3 jɨ́n32 hla1 hí3 tɨ3 hué32 Siquem hi3 ca3ñí1tionh13 tsú2 tá2hláu2 hué32 ñí1 ca3la3 hla1 Há2bran21 jmɨ1tin2 quioh21 tsá1 jon2 Hamor, tsá2 hué32 Siquem.

17 ”Jmɨ́1 ca3tɨ3 ñí1 chau21 jmáɨ1 hi3 lɨ3tí3 la3 cun3 jáɨ13 hi3 ca3jmú3 Dió32 quionh3 hla1 Há2bran21, jáun2 tsá2haun32 dí1hio3 ñú1deh3 dí2 hí3 jlánh1 ca3juóun3 lɨ́n32 hué32 Egipto jáun2.
18 Jmɨ́1jáun2 ca3lɨn3 re21 hué32 Egipto jan2 tsá2 tiá2 ca3lɨ3 cuóun32 hla1 Sé32.
19 Re21 hí3 jlánh1 hlah3 quionh2 chí1 ca3jmú3 hi3 jmu3 hian2 tsɨ́3 ñí1con2 jon2 tsá2haun32 dí1hio3 ñú1deh3 dí2 hí3; re21 hí3 ca3jmú3 héih32 hi3 ziu3 cuɨn3 tsáu2 dáɨn2 pih21 jon2 ñí1 lɨ́13 hiá1 tsán13.
20 Jmɨ́1jáun2 ca3lɨ3zian2 Moisés, jan2 dáɨn2 hí1 jan2 dáɨn2 tiá2 cunh3 ta3 ñí1 Dió32; hnɨ32 zɨ́h2 bíh1 ca3ma3cuóu32 dáɨn2 hí3 jméi2 mí1ziú13.
21 Tɨ3la3 jmɨ́1 cá1chó21 jmáɨ1 hi3 ca3chan3 tsú2 dáɨn2 hí3 cheih32, jmɨ́1jáun2 ca3tsauh1 tsá2mɨ3 jon2 re21 dáɨn2 hí3, hi3 jáun2 ca3jón32 dí2 hñú13, hi3 ca3ma3cuóun32 dí2 la3juah21 dúh1 hi3 jon2 dí2 hnga2.
22 Ñí1 jáun2 bíh1 ca3lɨ3 tɨn2 hla1 Moisés hí3 ca3la3 jɨ́32 hi3 ñi32 tsá2 zian2 hué32 Egipto; tsá2 hí3 ca3lɨn3 jan2 tsá2 quien2 lɨ́n32 hó1jë1, jɨ3 la3

má²quionh³ ta²¹ hi³ ca³jmú³
tsú² nɨ́² siáh³.
23 ”Tun³ló³² mii² jmɨ́¹
má²hún¹ hla¹ Moisés la³ cun³
jmɨ́¹ ca³ja³ tsɨ́³ hi³ tsa³jɨen³
tsá² Israel tsá²co¹.
24 Ñí¹ jáun² né³ ca³jɨ́en³²
tsú² jan² tsá² Egipto hi³
dí¹quiunh² jan² tsá²co¹ tsú²,
jáun² ca³jenh³ tsú² cha¹³
tsá²co¹, hi³ ca³jngɨh³ dí² tsá²
Egipto hí³.
25 Quí¹ lɨ́¹ jmɨ́¹ lɨ́n²³ Moisés
hi³ lɨ³tsɨn² la³jín³² tsá²co¹ hi³
má²liáu³² Dió³² cun³quionh³
hí³ dí², tɨ³la³ tiá² ca³lɨ³tsɨn²
yáh³ tsú².
26 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun²
ca³jɨ́en³² tsú² siáh³ gon³ tsá²
Israel hi³ ná¹tɨ́n²³, jáun² hí³
dí² ca³tson³ hi³ ca³lɨ³hnió³ dí²
jmóuh³² tsɨ́³ tsá² hí³. Jáun²
ca³záɨh³ dí² la³ lá²: “¿He³
láɨh³² ná¹tɨn²³ náh² má²túnˆ²
renh²?”
27 Jáun² tsá² quiunh² hí³
raɨnh²¹ ca³hlian³ Moisés, hi³
ca³záɨh³ dí²: “¿Hin² lɨ́²cué³²
jáɨ¹³ hi³ ñá¹jmuh³ hnú² héɨh³²,
hi³ hnú² má¹réh¹³ uu³mí²tsɨ³²
quiú¹³ jnoh¹?
28 ¿Hí¹ hnáuh² hnú² jngah¹³
jná¹³ la³jmɨ́¹ ca³jngɨh³² hnú²
tsá² Egipto cháu³?”
29 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² jáɨ¹³ nɨ́²
bíh¹ Moisés ca³cuóun³, hi³
ngau³ tɨ³ Madián. Ñí¹ jáun²
bíh¹ ca³ñí¹cuá² tsú², juú²co¹
juú²hñú¹³ tsá² siánh³; ñí¹
jáun² ca³lɨ³zian² gon³ jon².
30 ”Jmɨ́¹ má²ca³nga² jáun²
tun³ló³² mii² hi³ cuá³ ñí¹ jáun²
Moisés, ca³jɨ́en³² jan² tsá²cuú²
tsá²ta³ Dió³² ñí¹ lɨ́³ hué³²
quiéin² có³² ñí¹ zeh¹ máh³
téh²³ tsú² Sinaí. Tsá²cuú²
tsá²ta³ hí³ Dió³² jmɨ́¹ zenh¹
chu³jo² hmá² ton² hi³ dí¹hún¹
jáun² sɨ́².
31 Jáun² jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ tsú² sɨ́²
jáun² ca³ja³cáun² tsɨ́³, hi³ jáun²
ngau³ tsú² má²janh² hi³ hnió³
jɨ́e³ re² he³ dá² lɨ́²³. Jmɨ́¹jáun²
ca³náɨ³² tsú² hi³ ñí¹ca³juáh³
Dió³² Juo¹³ dí² la³ lá²:
32 “Jná¹³ bíh¹ Dió³² Juo¹³
tsá²haun³² dí²hioh³ ñú²deh³
hnú², Dió³² Juo¹³ Há²bran²¹,
Dió³² Juo¹³ Isaac, jɨ³ Dió³²
Juo¹³ Jacob nɨ́² siáh³”.
Jmɨ́¹jáun² jlánh¹ ca³juan³
Moisés hi³ ca³juénh² lɨ́n³²,
jáun² cu³tsa³² tiú²uú² ca³jɨ́e³
bíh¹ tsú² cú²jueh³².
33 Jáun² Dió³² ca³juáh³ siáh³:
“Hueh³ láu² tsɨ³² tanh¹, quí¹
hué³² hɨ́en¹ bíh¹ ñí¹ zenh¹
hnú² lá².
34 Má²cá²jɨ́e³² jná¹³ he³
lánh³ quiunh³² tsá² joh² jná¹³,
tsá² tiáunh¹ hué³² Egipto;
má²cá²náɨ³² jná¹³ hi³ hlí²
han³² lɨ́n³² tsú², jáun² jná¹³
má²já¹³ hi³ já¹lion¹ tsú². Ña³²
ñí¹ lá², hnú² bíh¹ zei²¹ jná¹³
hué³² Egipto”.
35 ”Hi³ jáun² Moisés tsá²
tiá² jmɨ́¹ hnio³ tsú² hí³ né³,
tsá² má²ca³záɨh³ dí²: “¿Hin²
lɨ́²cué³² jáɨ¹³ hi³ ñá¹jmuh³ hnú²
héɨh³², hi³ hnú² má¹réh¹³
uu³mí²tsɨ³² quiú¹³ jnoh¹?”,
ti³tsóh³dí¹ tsá² hí³ bíh¹
ca³cuéh³ Dió³² jáɨ¹³ hi³ lɨ́n¹³
tsú² tsá² chín¹, jɨ³ hi³ lɨ́n¹³ tsú²
siáh³ tsá² liáu³² cun³quionh³

hi^{3} ca^{3}ma^{3}hau^{3} jan^{2} tsá^{2}cuú^{2}
tsá^{2}ta^{3} Dió^{32}, tsá^{2} ca^{3}ma^{3}jnia^{32}
hí^{3} ja^{1} hmá^{2} ton^{2} jáun^{2}.
36 Jáun^{2} Moisés ñéi^{1} hi^{3}
ca^{3}ñí^{1}huen^{13} tsá^{2} Israel hué^{32}
Egipto jáun^{2}; hí^{3} bíh^{1} tsá^{2}
ca^{3}jmú^{3} hua^{3}jueh^{32} jɨ^{3} li^{21}
ní^{2} siáh^{3} hué^{32} jáun^{2}, ñí^{1}
ná^{1}ho^{3} jmɨ́^{2}miih^{21} dáɨn^{3}, jɨ^{3} ñí^{1}
ca^{3}ñi^{3}táunh^{1} tsú^{2} jáun^{2} hué^{32}
quiéin^{2} ní^{2} siáh^{3} tun^{3}ló^{32} mii^{2}.
37 Hla^{1} Moisés hí^{3} bíh^{1}
ca^{3}záɨh^{3} tsá^{2} Israel tsá^{2}co^{1} la^{3}
lá^{2}: “Ja^{1} tsá^{2} renh^{2} hnoh^{2} bíh^{1}
zion^{3} Dió^{32} jan^{2} tsá^{2} lɨ́n^{13} *tɨ^{32}
jë^{1} Dió^{32} ñí^{1}con^{2} hnoh^{2}, la^{3}jmɨ́^{1}
lɨ́n^{3} jná^{13} lá^{2}”.
38 Ja^{3}bí^{1} la^{3} jáun^{2}, jmáɨ^{1} hi^{3}
jmɨ́^{1} ngɨh^{32} jáun^{2} tsá^{2}haun^{32}
dí^{1}hio^{3} ñú^{1}deh^{3} dí^{2}, hla^{1}
Moisés hí^{3} bíh^{1} jmɨ́^{1} lɨ́n^{3}
tsá^{2} zenh^{2} ja^{1} quioh^{21} tsú^{2}
quionh^{3} tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3} Dió^{32},
tsá^{2} ca^{3}liéinh^{32} tsú^{2} hí^{3} tsɨ^{3}
máh^{3} Sinaí; jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2}
né^{3}, ca^{3}nga^{3} dí^{2} jáɨ^{13} ñí^{1}con^{2}
dí^{1}hio^{3} ñú^{1}deh^{3} dí^{2} hí^{3}. Hí^{3} bí^{1}
tsá^{2} ca^{3}héi^{3} jáɨ^{13} hi^{3} lɨ^{3} quien^{2}
la^{3} má^{2}quien^{2} jáun^{2}, hi^{3} jáun^{2}
ngáɨ^{32} tsú^{2} ñí^{1}con^{2} dí^{2}.
39 ”Tɨ^{3}la^{3} tsá^{2}haun^{32} dí^{1}hio^{3}
ñú^{1}deh^{3} jnoh^{1} hí^{3} má^{1}ná^{1}, tiá^{2}
ca^{3}lɨ^{3}hnió^{3} yáh^{3} hi^{3} tanh^{13} ta^{21}
Moisés hí^{3}, tɨ^{3} hué^{32} Egipto
bíh^{1} ca^{3}jéinh^{32} siáh^{3} tsí^{3} tsú^{2}.
40 Hi^{3} jáun^{2} jmɨ́^{1}jáun^{2}
ca^{3}záɨh^{3} tsú^{2} Aarón la^{3} lá^{2}:
“Hnáu^{2} jnoh^{1} hi^{3} jmah^{21} hnú^{2}
jan^{2} dió^{32} hi^{3} tsó^{32} chí^{1}ján^{3}
ta^{3} ñí^{1} jnoh^{1}, quí^{1} tiá^{2} né^{1}
jnoh^{1} he^{3} ca^{3}quiúnh^{32} Moisés
tsá^{2} ca^{3}ñí^{1}hue^{13} jnoh^{1} hué^{32}
Egipto”.
41 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}jmah^{3} tsú^{2}
hmóu^{32} jan^{2} dió^{32} jniá^{3} la^{3}jmɨ́^{1}
jniá^{3} cuá^{1}juɨ́^{2} míh^{1}, hi^{3} jáun^{2}
ca^{3}jngɨh^{3} tsú^{2} jáh^{3} ñí^{1}con^{2}
dió^{32} láɨn^{1} hí^{3}, jáun^{2} ca^{3}jmú^{3}
tsú^{2} jmáɨ^{1} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} dió^{32}
hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}jmah^{3} tsú^{2} jáun^{2}
cun^{3}quionh^{3} cuá^{2} ta^{3} hmóu^{32}.
42 Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} bíh^{1}
cu^{3}tsa^{32} ca^{3}chau^{3} Dió^{32} tɨ^{3} có^{32}
cú^{2}jueh^{32} quioh^{21} tsú^{2}, hi^{3}
jáun^{2} chí^{1}jmaɨ^{21} cuɨ́^{1} má^{1}tsú^{1}
má^{1}jónh^{21} cú^{2}jueh^{32}. La^{3} jáun^{2}
bí^{1} rá^{1}juáh^{3} ñí^{1} Sí^{2} quioh^{21}
jan^{2} tsá^{2} ca^{3}lɨn^{3} tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32}
jmɨ́^{1}tin^{2}, hi^{3} rá^{1}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

Hnoh^{2} tsá^{2} zian^{2} náh^{2} hué^{32}
Israel lá^{2},
¿hí^{1} ñí^{1}con^{2} jná^{13} dá^{2}
ca^{3}cuen^{21} hnoh^{2} jáh^{3}
hi^{3} ca^{3}jngɨh^{32} náh^{2}
jáun^{2},
tá^{1}la^{3} ca^{3}ñi^{3}táunh^{1} náh^{2} jáun^{2}
tun^{3}ló^{32} mii^{2} hué^{32}
quiéin^{2}?

43 Tiá^{2} jáun^{2} yáh^{3},
tɨ^{3}la^{3} hnoh^{2} dá^{2} ca^{3}ñi^{3}quiánh^{1}
náh^{2} ñí^{1}hiú^{13} lɨ́^{3} hmɨh^{32}
hi^{3} hún^{1} dió^{32} jmáɨ^{2}
Moloc bíh^{1},
jɨ^{3} hi^{3} ca^{3}ñi^{3}jan^{13} náh^{2} dió^{32}
tsá^{2} láɨn^{1} jmáɨ^{2} Refán
hi^{3} jniá^{3} la^{3}jmɨ́^{1} jniá^{3}
chí^{1}jmaɨ^{21};
tsá^{2} láɨn^{1} hí^{3} bíh^{1} ca^{3}jmah^{21}
náh^{2} hmóu^{32} hi^{3}
má^{1}tsú^{1} má^{1}jonh^{21}
náh^{2}.
Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} hue^{1}
jná^{13} hnoh^{2} hué^{32} ñí^{1}
tionh^{1} náh^{2} ní^{2},
hi^{3} jau^{3} tsú^{2} hnoh^{2} ñí^{1} uóunh^{3},
ngáɨ^{13} la^{3} tɨ^{3} juú^{2} Babilonia.

44 ”Hi³ jáun² né³, ñí¹ lɨ́³
hué³² quiéin² jáun² jmɨ́¹ zéih²¹
dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² cuáh³² hi³
jmɨ́¹ lɨ́³ hñú³ hmɨh³², ñí¹ jmɨ́¹
dí¹tioh³ quɨ́n¹ liei²¹ hi³ jmu²
lin¹ hi³ Dió³² ca³tanh² cáun²
nió³² quionh³ tsú². Ñí¹hiú¹³
jáun² ca³jmú³ tsú² rón³² la³
cun³ lɨ́³ héih³² hi³ ca³jmú³
Dió³² ñí¹con² Moisés, rón³² la³
cun³ lɨ́³ nóh³² hi³ ca³jnia³ jáun²
jéinh³².

45 Jáun² jón²zíh¹ jón²cho¹
tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³
dí² hí³ né³ ca³hiauh³ ñí¹hiú¹³
jáun². Jáun² jmáɨ¹ hi³ jmɨ́¹
lɨ́n³ hla¹ Josué hi³ chín¹ né³,
ca³can³ tsú² ñí¹hiú¹³ jáun²
la³ tɨ³ hué¹³ tsá² siánh³. Hi³
jáun² Dió³² né³ ca³huen³ tsá²
hué³² jáun² ñí¹ ta³ ñí¹ tsú², hi³
jáun² hué³² jáun² ca³lɨ³quioh²¹
bíh¹ tsú². Jáun² ñí¹hiú¹³ jáun²
jmɨ́¹ quien² la³ má²quien²
jáun² ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹
hi³ ca³lɨ³zian² jáun² hla¹ re²¹
Dá²vi²¹.

46 Jáun² Dió³² né³, jlánh¹
ca³lɨ³ hiún² tsɨ́³ hi³ ca³tɨn¹
tsú², hi³ jáun² ca³hiu³ ca³mɨ́³
dí² ñí¹con² Dió³² hi³ cué³²
Dió³² jáɨ¹³ hi³ jmu³ dí² cáun²
cuáh³² hi³ ca³tɨn¹ Dió³², Dió³²
Juo¹³ hla¹ Jacob;

47 tɨ³la³ hla¹ Salomón jon²
bíh¹ dí² ca³jmú³ cuáh³² jáun².

48 Tɨ³la³ Dió³² Tsá² cú²
juenh² má¹ná¹, tiá² lí¹³ yáh³
cuá³² cáun² cuáh³² hi³ ca³lɨ³
cun³quionh³ cuá² ta³ tsáu²;
la³jmɨ́¹ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹
tsá² ca³lɨn³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³²,
ñí¹ juáh³ jáun² la³ lá²:

49 Hñu³mɨ³cuú² bíh¹ lɨ́³ la³jmɨ́¹
lɨ́³ hmá²sɨ¹ quion²¹
jná¹³,
hi³ ñí¹ hué²¹ né³ lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³
jlɨ²¹ ñí¹ na³tsɨn²¹ jná¹³
tán².
¿Hín² dá² hñú³ jmúh¹³ hnoh²
quion²¹ jná¹³?
¿Ha³ dá² jinh¹ lɨ́¹³ ñi²¹ jná¹³
tie³ lɨ́n²³ hnoh²?

50 Há¹ jun³juáh¹³ quionh³
uón³² huen² bíh¹ jná¹³
ca³jmú³² ná¹ la³jɨ́³² hi³
zia³²? —juáh³ Dió³².

51 La³ má²hliaun³² jáun² bíh¹
ca³záɨh³ Tié³ tsá² hí³ la³ lá²:
—Jlánh¹ la³ huáh² chinh³²
hnoh², cun³ tiá² jáɨ¹³ ngɨ²³
bíh¹ hnoh², la³jmɨ́¹ tiá²
jáɨ¹³ ngɨ²³ tsá² tiá² Dió³²
má²cuóun³². Jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³²
bíh¹ quí² jna²³ hnoh² ñí¹con²
Jmɨ́²chí³ Chun¹ joh¹ Dió³²,
rón³² la³ cun³ ca³jmú³ dí²hioh³
ñú²deh³ bíh¹ hnoh² ná¹jmuh³².

52 Tiá² hin² zian² hí¹
jan² tɨ³² jë¹ Dió³², tsá² tiá²
ca³jmúh³² dí²hioh³ ñú²deh³
hnoh² hian² tsɨ́³. Quí¹ hí¹ la³
tɨ³ ca³ma³hia³ ma³tsán² yáh³
tsú² tsá² ca³lɨn³ hí³ tɨ³² jë¹
Dió³², tsá² jmɨ́¹ quian³² jáɨ¹³
hi³ já³² jan² Tsá² chun¹ Tsá²
zéɨ¹ Dió³². Hi³ hnoh² né³,
ca³tu³ ca³hna³ bí¹ náh² siáh³
Tsá² chun¹ hí³ jmɨ́¹ cuan¹,
ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³
ca³jngɨh³² náh² siáh³.

53 Hnoh² bíh¹ tsá² ca³heh³
náh² liei²¹ hi³ cua³can³² jáun²
tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tɨ³la³
hí¹juáh³ tiá² ca³ma³tih²¹ bíh¹
náh² jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun².

Jmɨ́¹ jun¹ Tié³

54 Jmɨ́¹ má²lɨ́²niéi³² tsá² ná¹ngɨh³² hí³ jáɨ¹³ nɨ́² né³, ca³míh³ lɨ́n³² tsɨ́³, hian² lɨ́n³² bíh¹ ca³ta³ná¹haɨ²¹ ñí¹ tsú².
55 Tɨ³la³ Tié³ jmɨ́¹ má²canh² tsɨ́³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ joh¹ Dió³², jáun² ca³jɨ́e³ tsú² hñu³mɨ³cuú² hi³ jniá³ joh¹ quioh²¹ Dió³² cú²tú¹ cú²lí¹³, ja³bí¹ ca³jɨ́en³² tsú² siáh³ Jesús hi³ zenh² tɨ³ cuá² chu²¹ quioh²¹ Dió³².
56 Jáun² ca³juáh³ Tié³:
—Jɨah³, jná¹³ dí¹jɨ́e³² hi³ há²na²¹ hñu³mɨ³cuú², hi³ zenh² Jon² tsá²mɨ³cuóun² tɨ³ cuá² chu²¹ quioh²¹ Dió³².
57 Jmɨ́¹jáun² ca³jnɨ́³ tsá² ná¹ngɨh³² hí³ cuá¹ hi³ ca³taunh³ cú²tiú² cú²jan³² hi³ ca³tɨ³ ca³hóh³²; jmɨ́¹jáun² la³jɨ́n³² tsá² hí³ ca³pɨ³ ca³janh³ Tié³.
58 Jáun² ca³chin² tsú² Tié³ tɨ³ ñí¹ lɨ́³ jenh³ juú² hi³ ñí¹quí¹ ñí¹jnah¹ dí² quɨ́n¹. Hi³ jáun² tsá² ca³hna³ hí³ Tié³ ca³chá³ ha¹ ñí¹con² jan² tsá¹ñú¹ jmáɨ² Saulo.
59 Hi³ jáun² tá¹la³ quí² jnauh²³ tsáu² quɨ́n¹ quioh²¹ Tié³, cáun² ca³liéinh³² Dió³² bíh¹ Tié³, hi³ ca³juáh³:
—Hnú² Jesús Tɨ³² Juóu³² jná¹³, héih¹ hnú² jmɨ́²chí³ quion²¹ jná¹³.
60 Jáun² ca³di³jñí³² Tié³ hué³² hi³ ca³hléh³ tiá³, hi³ juáh³:
—Hnú² Tɨ³² Juóu³² jná¹³, ha³ lɨ́² tón³ hnú² sí² tso³ quioh²¹ tsá² nɨ́².
Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² Tié³ la³ nɨ́² né³, ca³cua³ha³ tsɨ́³.

8

1 Ja³bí¹ Saulo hí³ jmɨ́¹ hún¹ cá²hon³ quionh³ tsá² ca³jngɨh³ hí³ Tié³.

Saulo jmu² hian² tsɨ́³ ñí¹con² tsá² má²lɨ́n³ cuáh³²
(Galatas 1:13-14)

Jmɨ́¹jáun² ca³ma³liáu³² tsú² hniéi² hi³ ca³ma³tson¹³ tsú² tsá² má²ná¹lɨ́n³ cuáh³² já¹ juú² Jerusalén jáun². Jmɨ́¹jáun² ca³huén² la³jɨ́n³² tsá² hí³ hi³ ja³taunh²¹ cú²juú² siáh³, juú²co¹ juú²hñú¹³ tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ Judea jɨ³ Samaria, tɨ³la³ *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² má¹ná¹, tiá² ca³huén² yáh³.
2 Tɨ³la³ jmɨ́¹ zian² ma³ jan² tsá² má²zian² hi³ ca³tɨn¹ Dió³² ca³ñí¹hón²¹ hla¹ Tié³; tsá² hí³ ca³ho³ ca³jngɨh³ lɨ́n³² quioh²¹ hla¹ hí³.
3 Tɨ³la³ Saulo hí³ né³, ca³qui³ ca³jmúh³² lɨ́n³² tsá² má²lɨ́n³ hí³ cuáh³². Saulo hí³ ca³ñí¹hi³² ma³ quin³² ma³ caun³² hñú¹³ tsá² hí³, hi³ ca³ñí¹chí¹ ñí¹huen¹³ dí² tsá²mɨ³ tsá²ñuh² hi³ tsa³tionh³ dí² hñu³mí¹ñí².

Hleh³² tsú² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² já¹ juú² Samaria

4 Tɨ³la³ tsá² ca³huén² hí³ já¹ juú² Jerusalén má¹ná¹, ca³ñí¹hléh² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² la³ tán¹ ñí¹ ca³ñi³táunh¹.
5 Hi³ jáun² Pí²liéi¹ ñéi¹ juú² Samaria hi³ ca³ñí¹hléh² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ Cristo.
6 Jáun² juóun³² tsáu² ca³cuú² ca³ngɨh³² hi³ hniá¹ ne³ re² jmɨ́¹ ca³náɨ³² jáɨ¹³ hi³ ca³hléh³ Pí²liéi¹, jɨ³ jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ dí²

siáh³ li²¹ hi³ lɨ́³ hua³jueh³² hi³
ca³jmú³ tsú².

7 Quí¹ juóun³² bíh¹ tsá² jmɨ́¹
tiáunh¹ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³
tsɨ́³ lan³ jmɨ́¹jáun², ca³la³ hi³
tiáunh¹ tɨ³ hóh³² bíh¹ jmɨ́²chí³
hláɨnh¹ hí³ jmɨ́¹ ca³huén².
Ja³bí¹ jmɨ́¹jáun² lan³ juóun³²
tsá² hma² jɨ³ tsá² hliánh² nɨ́²
siáh³.

8 Jmɨ́¹jáun² né³ jlánh¹ ca³lɨ³
hiún² tsɨ́³ ca³la³ jɨ́n³² tsá² juú²
jáun².

9 Tɨ³la³ já¹ juú² jáun² né³,
jmɨ́¹ zian² jan² tsá²ñuh² tsá²
jmɨ́¹ jmáɨ² Sí¹mu²¹, tsá² jmɨ́¹
lɨ́n³ tsá² hláɨnh¹ juú² jáun²;
tsá² hí³ jlánh¹ jmɨ́¹ tɨ́² jmu² hi³
tsa³cáun² lɨ́n³² tsɨ́³ tsá² hɨ́n¹³
hí³ tɨ³ Samaria jáun²; ja³bí¹
ca³juáh³ tsú² hnga² hi³ quien²
lɨ́n³².

10 Ca³la³ jánh³ dúh¹ tsá²
míh¹ tsá² siún¹ bíh¹ tɨ́² náɨ³²
jáɨ¹³ hi³ hleh³² Sí¹mu²¹ hí³, hi³
tɨ́² juáh²³ la³ lá²:

—Tsá²ñuh² nɨ́² dá² lɨ́n³ jan²
dió³² cú² juenh² bíh¹.

11 Jmɨ́¹ tɨ́² tanh² lɨ́n³²
tsú² ta²¹ tsá²ñuh² hí³, quí¹
má²ngau³² jmáɨ¹ bíh¹ hi³
tɨ́² má²can² tsú² tsá² hí³
cun³quionh³ tá¹³ tsá² hláɨnh¹.

12 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³taunh³
tsá² juú² jáun² ta²¹ jáɨ¹³ hi³
ca³hléh³ jáun² Pí²liéi¹ né³, la³
cun³ jú¹ chú³² ca³tɨ²¹ he³ lánh³
lɨ́¹³ tónh³² tsáu² jo³cuo² Dió³²,
jɨ³ jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ Jesús Tsá²
lɨ́n³ Cristo nɨ́² siáh³, tsá²mɨ³
tsá²ñuh² bíh¹ tsá² hí³ cáun³
jmáɨ².

13 Ja³bí¹ ca³taunh³ Sí¹mu²¹
hí³ ta²¹ jáɨ¹³ jáun², jmɨ́¹jáun²
cáun³ jmáɨ² hi³ jáun² ca³ngɨ́³
cu³lɨ²¹ quionh³ Pí²liéi¹; hi³
jáun² ca³ja³cáun² lɨ́n³² tsɨ́³ tsú²
jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ li²¹ jɨ³ hua³jueh³²
hi³ ca³jmú³ jáun² Pí²liéi¹.

14 Jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñi³² tɨ³² tsá²
quian³² jë¹ Dió³² tionh² já¹
juú² Jerusalén hi³ tsá² juú²
Samaria má²ca³taunh³ ta²¹
jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³², jáun²
ca³zen³ tsú² Pé¹ quionh³
Juan² ñí¹ jáun².

15 Jmɨ́¹ ca³cha³táunh¹ jáun²
tsá² hí³ já¹ juú² Samaria,
ca³liéɨnh³² Dió³² quioh²¹ tsá²
má²taunh³² hí³ ta²¹, hi³ jáun²
lɨ́¹³ hen³ tsú² Jmɨ́²chí³ Chun¹.

16 Quí¹ jmɨ́¹jáun², hí¹
jan² yáh³ tsá² hí³ tiá² jmɨ́¹
má²ca³hi³ Jmɨ́²chí³ Chun¹
hñu³ tsɨ́³, jɨ́³²la³ ti³ jmɨ́¹
má²cáun³ tsú² jmáɨ² hi³ lin¹
hi³ má²haɨn²¹ tsú² tɨ³ con²
Jesús Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ dí².

17 Jáun² Pé¹ quionh³ Juan²
ca³ra³tsɨ³² cuo² ñí¹ quioh²¹
tsá² hí³, hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² hi³
Jmɨ́²chí³ Chun¹ hñu³ tsɨ́³ tsá²
hí³.

18 Jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ Sí¹mu²¹ hi³
cuan³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ ñí¹con²
tsá² hí³ jmɨ́¹ ca³ra³tsɨ³² tsú²
jáun² cuo² ñí¹ quioh²¹ tsú²,
jáun² ca³jen³ quɨe³,

19 hi³ ca³juáh³:

—Cué¹ náh² jná¹³ pí³ la³
ná¹quiánh¹ náh² nɨ́², hi³ jáun²
ja³bí¹ tsá² rá¹tsɨ³² jná¹³ uón³²
ñí¹ quioh²¹ lɨ́¹³ hen³ siáh³
Jmɨ́²chí³ Chun¹.

20 Jáun² Pé¹ ca³záɨh³ Sí¹mu²¹
la³ lá²:
—Cuí¹ cha³hín³ quɨéɨh³
hnú² jɨ³ la³ jɨ³ huen² nú² ní²,
quí¹ hnú² dá² líɨn²³ nú² hi³ lí¹³
láh¹³ cáun² hi³ lí¹ cue³² Dió³².
21 Tiá² ca³tɨn¹ cu³tí¹³ yáh³
hnú² ta²¹ lá², quí¹ tiá²
má²chú³² yáh³ jmí¹ honh²
hnú² ñí¹con² Dió³².
22 Tí¹ jéinh¹ dá² jmí¹ honh²
ca³tɨ²¹ hi³ hlah³ hi³ hó³² hi³
cháunh²³ ní² honh²; ñí¹con²
Dió³² dá² mí¹, ní² lí¹ jɨeh²¹
nú² neh²¹ tiá¹ jmu³ dá² Dió³²
juenh² tsí³ hi³ ca³cháunh³
honh² hnú² la³ ní².
23 Quí¹ jlánh¹ ma³ lin¹ hnú²
hi³ lí¹ hniá¹ nú² cáun² hi³
tiá² ca³tɨn¹ nú², jlánh¹ ma³
má²cá²taun³ tso³ honh² hnú².
24 Jáun² Sí¹mu²¹ ca³záɨh³
tsá² hí³ la³ lá²:
—Lienh¹ tiá³ hnoh² Dió³²
quion²¹ jná¹³ hi³ jáun² tiá²
quiunh²¹ jná¹³ hí¹ cáun² hi³
má²lí²juah²¹ hnoh² ní².
25 Hi³ jáun² né³, jmí¹
má²lɨ²cué³² Pé¹ jú¹ tson²
quioh²¹ quionh³ Juan²
ñí¹con² tsá² juú² jáun² jɨ³ hi³
má²lí²hléh³² tsú² siáh³ jú¹
chú³² quioh²¹ Dió³², jmí¹jáun²
ja³tanh²¹ tsú² tɨ³ já¹ juú²
Jerusalén. Hú¹ juɨ³² jáun² né³
ca³hléh³ tsú² jú¹ chú³² quioh²¹
Dió³² hliáun³ juú² pih²¹ juú²
siún¹ hɨn¹³ tɨ³ hué³² Samaria
jáun².

Jenh² Pí²liéi¹ tsá² zian²
hué³² Etiopía

26 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³juáh³
jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³²
ñí¹con² Pí²liéi¹ la³ lá²:
—Náu², cua³² juɨ³² ngau³
tɨ³ la³ quián³, juɨ³² ja³ juú²
Jerusalén hi³ ngá¹³ hué³²
quiéin² hi³ chau²¹ la³ tɨ³ juú²
Gaza.
27 Jáun² ca³náu² Pí²liéi¹
hi³ ngau³. Hú¹ juɨ³²
jáun² né³ ca³jenh² tsú² jan²
tsá²ñuh² *tsá² tiéh³, tsá²
zian² hué³² Etiopía; tsá²
hí³ jmí¹ ho² jáɨ¹³ hi³ jmu²
hua³hí¹³ la³jí³² hi³ zioh²
tsá²mɨ³ chín¹ hué³² Etiopía,
tsá² téh²³ tsú² hí³ Candace.
Tsá²ñuh² hí³ má²cuá¹jáunh²³
hi³ ñéi¹ já¹ juú² Jerusalén
hi³ ca³ñí¹ma³tsu³ ma³jónh³²
Dió³².
28 Tɨ³ má²cuá¹tsanh³²
juú²co¹ bíh¹ tsá²ñuh² hí³
hi³ cuá¹tsɨ²¹ ñí¹ hmá²lɨh³²
cuounh³² tsa³cuá¹ quioh²¹,
ñí¹ jáun² jmí¹ cuá¹hɨ³² tsú² Sí²
quioh²¹ hla¹ Isaías tsá² jmí¹
líɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³².
29 Hi³ jáun² Jmí²chí³ Chun¹
ca³záɨh³ Pí²liéi¹ la³ lá²:
—Cuá²janh² ñí¹ cuá¹ja³²
hmá²lɨh³² ó³².
30 Jáun² ngau³ Pí²liéi¹
cú²hé². Jmí¹ ca³janh²¹ tsú²
jáun² tsá² hí³ ca³náɨ³² tsú² hi³
cuá¹hɨ³² tsá² hí³ Sí² quioh²¹
hla¹ Isaías *tɨ³² jë¹ Dió³²; hi³
jáun² ca³ngáɨh³ dí²:
—¿Hí¹ ngɨ²³ hnú² hi³
ñi³hɨh³² nú² ní²?
31 Jáun² tsá²ñuh² hí³
ca³ngáɨ³, hi³ ca³juáh³:

—¿He3 lánh3 rón32 ngɨ13 jná13 nɨ́1juáh3 tiá2 hin2 zian2 yáh3 tsá2 ma3ta2?

Jáun2 ca3mɨ́3 tsú2 cáun2 hi3 chú32 ñí1con2 Pí2liéi1 hi3 hí3 hmá2lɨh32 jáun2 hi3 cua3tsɨ́1 tsú2 quionh3 dí2.

32 Jáɨ13 hi3 rá1tioh3 ñí1 Sí2 hi3 jmɨ́1 cuá1hɨ32 jáun2 tsá2 hí3 juáh3 la3 lá2:

La3jmɨ́1 jan2 tsú2 *já1ziáh2 ñí1 tsa3jngɨh2,
la3 jáun2 bíh1 ca3jan3 tsú2 tsá2 hí3;
cu3tí3 tiá2 ca3nia3 tsú2 ho3 hi3 hléh32,
la3jmɨ́1 tiá2 hi3 jmu2 já1ziáh2 míh1 nɨ́1 má1ca3zéin32 tsú2.

33 Tsɨ́1juɨ́3 bíh1 tsú2 ca3ta3zanh1 jmɨ́1 tiá2 ca3ma3re2 tsú2 jáun2 tso3 hi3 lɨ́1 ca3ta3can1 tsú2.

¿Hin2 dá2 jón2zɨ́h1 jón2cho1 tsú2 lɨ́13 hɨen3 tsú2?

Quí1 cu3diá2jan2 bíh1 ca3yéin2 tsú2 ñí1 hué21 lá2.

34 Jáun2 tsá2 Etiopía hí3 ca3ngáɨ3 ñí1con2 Pí2liéi1, hi3 ca3juáh3:

—¿Tiá1 jmúh13 hnú2 tiá3 hi3 chú32 hi3 hɨ́eh1 nú2 jná13 nɨ́1juáh3 hin2 ca3tɨn1 hi3 hleh32 tɨ32 jë1 Dió32 ñí1 lá2, hí1 ca3tɨn1 hnga2 ho3 hi3 ca3tɨn1 jan2 tsá2 siánh3 uá1?

35 Jáun2 Pí2liéi1 ca3ma3liáu32 hi3 hɨe32 jáɨ13 hi3 rá1tioh3 ñí1 Sí2 ñí1 má2lɨ́2hí32 tsú2 jáun2, hi3 ca3hɨ́eh3 dí2 tsú2 jú1 chú32 hi3 ca3tɨn1 Jesús.

36 Jmɨ́1 má2cá2uóunh32 juɨ32 né3, ca3cha3táunh1 tsú2 cáun2 ñí1 ná1ho3 jmáɨ2, jáun2 tsá2 Etiopía hí3 ca3juáh3 la3 lá2:

—Jɨah3, ñí1 lá2 ha21 jmáɨ2, ¿tiá1 lɨ́13 zón32 jná13 jmáɨ2 ñí1 lá2 juáh13?

37 [Jáun2 Pí2liéi1 ca3juáh3:

—Nɨ́1juáh3 táunh23 hnú2 ta21 ca3la3 jonh3 jmɨ́1 honh2, jáun2 lɨ́13 bíh1.

Jáun2 tsá2 hí3 ca3ngáɨ3:

—Taunh32 bíh1 jná13 ta21 hi3 Jon2 Dió32 bíh1 Jesús Tsá2 lɨ́n3 Cristo.]

38 Jmɨ́1jáun2 ca3jmú3 tsú2 héih32 hi3 zíh32 tsú2 hmá2lɨh32, jáun2 ca3son2 tsú2 tá1 gon3 hi3 ja3taunh21 ñí1 ná1ho3 jmáɨ2, ñí1 jáun2 né3 ca3zion3 Pí2liéi1 tsá2 hí3 jmáɨ2.

39 Jmɨ́1 ca3huén2 tsú2 jáun2 chu3 jmáɨ2 né3, cu3diá2jan2 bíh1 ca3jau3 Jmɨ́2chí3 Chun1 quioh21 Pí2liéi1, hi3 jáun2 tiú2uú2 ca3jɨ́en32 yáh3 tsá2 Etiopía hí3 Pí2liéi1, tɨ3la3 má2hiún2 lɨ́n32 bíh1 tsɨ́3 tsú2 ngah3 juú2co1.

40 Hi3 jáun2 Pí2liéi1 ca3jɨ́e3 hi3 juú2 Azoto la3 má2cá2chó32, hi3 jáun2 ca3hléh3 dí2 jú1 chú32 quioh21 Dió32 ma3 quin32 ma3 caun32 juú2 ñí1 ca3nga2, ca3la3 ñí1 cá1chó21 dí2 já1 juú2 Cesarea.

9

Tɨ́2 jeinh32 jmɨ́1 tsɨ́3 Saulo (Hechos 22:6-16; 26:12-18; Gálatas 1:11-24)

1 Tá1la3 jáun2 né3, la3 má2hleh32 jáun2 bíh1 Saulo jú1 cáu2 lɨ́n32 ca3tɨn1 tsá2 haɨn21 tɨ3 con2 Tɨ32 Juo13 dí2, hi3 juáh3

dí² hi³ ma³tsan² la³jín³² tsá² hí³. Hi³ jáun² ca³ñí¹lienh¹³ tsú² tsá² cuá¹lín³ mí²tsá² hɨen¹,

2 hi³ ca³ñí¹mɨ² tsú² cáun² sí² hi³ jmu² héih³² hi³ lɨ¹³ tsó³² dí² cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos táun³ já¹ juú² Damasco, hi³ hnah¹³ dí² tsá²mɨ³ tsá²ñuh² tsá² má²tiáunh¹ juɨ³² quioh²¹ Jesús. Jmɨ¹ hnió³ dí² tsa³quian³ tsá² hí³ hi³ tson³, hi³ tsa³tionh³ dí² hñu³mí¹ñí² tɨ³ já¹ juú² Jerusalén.

3 Tɨ³la³ tá¹la³ hí¹hún¹ jáun² Saulo hí³ juɨ³² Damasco má¹ná¹, cu³diá²jan² jmɨ¹ táɨn³ tsú² cáun² joh¹ hi³ ja³ hñu³mɨ³cuú² jmɨ¹ má²ñí¹chau²¹ tsú² juú² jáun².

4 Jmɨ¹jáun² ca³tánh³ Saulo cu³hna²¹ jáh³ joh¹, jáun² ca³náɨ³² ho³ tsáu² hi³ ñí¹juah²¹ la³ lá²:

—Saulo, Saulo, ¿he³ láɨh³² jmuh³² hnú² hian² honh² ñí¹con² jná¹³?

5 Jáun² Saulo ca³ngáɨ³:

—¿Hin² bí¹ tsánh² hnú² Tɨ³²?

Jáun² Tɨ³² Juo¹³ dí² ca³juáh³:

—Jná¹³ bíh¹ la³² Jesús, Tsá² jmoh¹ hnú² hian² honh². [Lɨ¹ jmuh³² hlaɨh³ quián¹³ huen² bíh¹ hnú², la³jmɨ¹ jmu² jáh³ cuɨ²³ jah³² nɨ¹ má¹ca³hɨnh³ tsú² quionh³ mí¹ñí² zúnh².

6 Jáun² Saulo ca³juénh², hi³ jáun² ta³ má²juán²³ lín³² ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² Tɨ³² Juóu³² jná¹³, ¿he³ bí¹ hnáuh² hnú² jmu¹ jná¹³?

Jáun² Jesús né³ ca³juáh³:]

—Náu², cua³² tɨ³ já¹ juú² ó³², ñí¹ nɨ² bíh¹ juáh³ tsú² he³ hniáuh³² jmúh¹³ hnú².

7 Jáun² la³jín³² tsá² jmɨ¹ quionh³ hí³ Saulo ca³juénh² lɨn³², quí¹hliá² ca³náɨ³² tsú² hi³ ñí¹hleh²¹ tsáu², tɨ³la³ tiá² hin² cá²jnia³ yáh³ jéinh³² tsú².

8 Jáun² Saulo ca³náu² hi³ jmɨ¹ rón²¹ hué³², tɨ³la³ jmɨ¹ ca³niá³ jáun² ñí¹ tsú² né³, cun³ tiú²uú² cá²jnia³ hí¹ sá¹ cú¹pih²¹ bíh¹ jéinh³² tsú². Jáun² ca³zanh³ bíh¹ tsú² cuo² Saulo hi³ ca³ñí¹jan² dí² tɨ³ já¹ juú² Damasco.

9 Ñí¹ jáun² ca³cuá³ hnɨ³² jmáɨ¹ hi³ cuá¹te³ ñí¹, hí¹ cu³ hu²¹ ho³ má³² tiá² ca³cúh², hi³ hí¹ sá¹ cú¹pih²¹ jmáɨ² tiá² ca³hɨnh³ siáh³.

10 Já¹ juú² Damasco jáun² jmɨ¹ zian² jan² tsá²ñuh² tsá² hen² tɨ³ con² Jesús, tsá² hí³ jmáɨ² Ananías. Tsá² hí³ ca³jnia³ Tɨ³² Juo¹³ dí² jéinh³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¡Ananías!

Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³:

—Lá² bí¹ zenh² jná¹³ Tɨ³².

11 Jáun² Tɨ³² Juo¹³ dí² ca³juáh³:

—Náu², cua³² tɨ³ ja¹ hñú³ jmáɨ² Juɨ³² Cú²tso², jáun² cuá¹ngah³ nú² hñú¹³ Judas nɨ¹juáh³ hi³ cuá³ Saulo tsá² ja³ juú² Tarso. Sá¹nɨ² jɨe³, tsá² hí³ cuá¹liéinh³² Dió³²,

12 hi³ má²cá²jnia³ jéinh³² jan² tsá²ñuh² jmáɨ² Ananías, hi³ hi³ ñéih³ ñí¹ cuá³ tsú² hi³ lɨ²ra³tsɨ³² cuo² ñí¹ quioh²¹ dí², hi³ jáun² la¹³ siáh³ mɨ¹ñí¹ dí².

13 Jmɨ́1 ca3náɨ32 Ananías jáɨ13
jáun2 né3, ca3juáh3:
—Hnú2 Tɨ32, juóun32 tsá2
má2ca3záɨ3 jná13 hi3 ca3tɨn1
tsá2ñuh2 hí3, la3 cun3 la3jɨ́32
hi3 hlah3 hi3 má2ca3jmú3 tsú2
ñí1con2 tsá2 joh2 hnú2, tsá2
zian2 já1 juú2 Jerusalén.
14 Hi3 jáun2 já1 juú2 lá2
má2cuán2 tsú2 cun3quionh3
héih32 quioh21 tsá2 ná1lɨ́n3
mi3jmú3, hi3 jan3 tsú2 tson3
ca3la3 jɨ́n32 tsá2 ná1má2quien2
hnú2.
15 Tɨ3la3 Tɨ32 Juo13 dí2
ca3záɨh3 Ananías la3 lá2:
—Hnú2 dá2 cáun2 cua32,
quí1 tsá2 má2cá2quiánh32 bíh1
jná13 hí3 hi3 hléh32 ca3tɨn1
jná13 ñí1con2 *tsá2cá2jo21 la3
má2quionh3 tsá2 ná1chín1 ja1
quioh21 tsú2, jɨ3 ñí1con2 tsá2
*Israel nɨ́2 siáh3.
16 Jná13 bíh1 hɨe1 tsú2 ha3 la3
cónh3 tí3 hi3 ma3tso2 tsɨ́3 hi3
ca3tɨn1 jná13.
17 Jmɨ́1jáun2 ngau3 Ananías
hñú3 ñí1 jmɨ́1 cuá3 Saulo. Jmɨ́1
cá1chó21 jáun2 tsú2, hi3 ñéih3
hi3 ca3ra3tsɨ32 cuo2 ñí1 quioh21
Saulo, hi3 ca3juáh3 la3 lá2:
—Hnú2 reh2 Saulo, Jesús
Tɨ32 Juo13 dí2, Tsá2 ca3jnia3
jen3 hnú2 hú1 juɨ32 ñí1 jmɨ́1
hí1ñeih32, Tsá2 hí3 lɨ́2ze3 jná13
ñí1 lá2 quí1 hi3 hnió3 tsú2
hi3 la13 mɨ́1máh1 hnú2, jɨ3 hi3
jáun2 lɨ́13 conh21 siáh3 Jmɨ́2chí3
Chun1 hñu3 honh2 hnú2.
18 La3 cun3 jmɨ́1jáun2
ca3súh32 hi3 jmɨ́1 hí1jnáɨ23 coh3
hu32 mɨ́1ñí1 tsú2, hi3 jniá3
la3jmɨ́1 jniá3 zɨ́13, jmɨ́1jáun2
ca3lɨ3 jɨ́e32 tsú2 siáh3 re2. Jáun2
ca3náu2 Saulo hi3 ngau3 hi3
ca3ñí1zion13 jmáɨ2.
19 Jmɨ́1 lɨ21 jáun2 ca3jmú3
má32 hi3 jáun2 ca3joh13 siáh3
pí3, jáun2 ca3cuá3 tsú2 cu3tiá3
quionh3 tsá2 haɨn21 hí3 tɨ3
con2 Jesús zian2 juú2 Dam-
asco jáun2.

Saulo hleh32 jú1 chú32 já1 juú2 Damasco

20 Jáun2 Saulo ca3ma3liáu32
hi3 hleh32 jáɨ13 hñu3 cuáh32
quioh21 tsá2 judíos táun3 já1
juú2 Damasco hi3 la3 Jon2
Dió32 bíh1 Jesús.
21 Ca3la3 jɨ́n32 bíh1 tsá2 jmɨ́1
ná1náɨ32 ca3ja3cáun2 tsɨ́3, hi3
ca3ngáɨh3 tsá2ján2 tsá2ján2:
—¿Haun13 juáh13 tsá2ñuh2
nɨ́2 hí3 jlánh1 chí1ñi1 jmɨ́1
jmu2 hian2 tsɨ́3 ñí1con2 tsá2
ná1má2quien2 Jesús zian2
tɨ3 já1 juú2 Jerusalén dúh1?
¿Haun13 juáh13 tsá2 nɨ́2 hí3
cuan3 ñí1 lá2 hi3 jmɨ́1 hnió3
can3 tsáu2 hi3 hñe2 hi3
tsa3jan2 dí2 ta3 ñí1 tsá2 ná1lɨ́n3
mi3jmú3?
22 Tɨ3la3 Saulo tɨ3 lɨ3mí1 ca3lɨ3
hliáun3 bíh1 pí3 quioh21 hi3
hléh32 jáɨ13 quioh21 Dió32, hi3
ca3hɨe3 tsú2 re2 lɨ́n32 hi3 Jesús
bíh1 lɨ́n3 Cristo, jáun2 lɨ́1 lɨn1
bíh1 tsá2 judíos zian2 juú2
Damasco.

Liáun23 Saulo ñí1con2 tsá2 judíos

23 Jmɨ́1 lɨ́1 cáɨn2 jáun2
ca3ma3cán3 tsá2 judíos, hi3
jmɨ́1 hnió3 jngɨh3 Saulo,

24 tɨ3la3 Saulo ca3lɨ3 ñi32 bíh1
hi3 jáun2. La3 huá2 la3 jma2
bíh1 jmɨ́1 má2tsá2tan3 tsú2
Saulo ho3ḥñú13 hiah32 hu21
juú2 hi3 jmɨ́1 hnió3 tsú2 jngɨh3.
25 Tɨ3la3 tsá2 má2haɨn21 hí3
tɨ3 con2 Saulo né3, ca3che2
cáun2 já1niéi2, hi3 ca3sión32
tsú2 juɨ32 tsoh2 hiah32
cun3quionh3 cáun2 mɨ́2tá2 hi3
ca3di3chí3 tsú2 hñe13.

Tsau32 Saulo já1 juú2
Jerusalén

26 Jmɨ́1 lɨ21 jáun2 né3,
ngah3 siáh3 Saulo tɨ3 já1 juú2
Jerusalén. Jmɨ́1 cá1chánh21
tsú2 jáun2 né3, jmɨ́1 hnió3
ma3jéinh3 tsá2 reh2, tɨ3la3
la3jɨ́n32 bíh1 tsá2 hí3 jmɨ́1
juénh2, quí1 tiá2 jmɨ́1 taunh32
yáh3 tsú2 ta21 hi3 Saulo
má2hen2 tɨ3 con2 Jesús.
27 Tɨ3la3 Bernabé ca3ñí1jan2
Saulo ñí1 jmɨ́1 tionh1 *tɨ32
tsá2 quian32 jë1 Dió32, hi3
ca3záɨh3 tsú2 tsá2 hí3 ha3
lánh3 ca3quiúnh32 Saulo jmɨ́1
ca3jɨ́en32 Jesús tá1la3 jmɨ́1
hí1hún1 jáun2 juɨ32, jɨ3 ha3
lánh3 rón32 ca3hléh3 Jesús
ñí1con2 tsú2; hi3 ha3 lánh3
rón32 ca3hléh3 tsú2 jáɨ13 hi3
ca3tɨn1 Jesús já1 juú2 Dam-
asco, ca3la3 hí1 cú1pih21 tiá2
cú2 tiá2 juénh2.
28 Jáun2 ca3ta3cua13 Saulo
já1 juú2 Jerusalén, hi3 jáun2
ca3ñi3táunh1 cu3tsa32 quionh3
tsá2 reh2 hí3, hi3 ca3hléh3 tsú2
siáh3 ca3la3 hí1 cú1pih21 tiá2
cú2 tiá2 juénh2 hi3 ca3tɨn1 Tɨ32
Juo13 dí2.
29 Ja3bí1 ca3quiu3 ca3táɨnh3
tsú2 siáh3 jáɨ13 quionh3 tsá2
judíos tsá2 hleh32 jú1jma2
*griego, tɨ3la3 tsá2 hí3 dá2 jmɨ́1
hnió3 jngɨh3 bíh1 Saulo.
30 Jmɨ́1 ca3lɨ3 ñi32 tsá2 reh2
hi3 nɨ́2 né3, ca3ñí1jon13 tsú2
Saulo tɨ3 juú2 Cesarea, hi3
cuá3 ñí1 jáun2 né3 ca3chánh32
tɨ3 já1 juú2 Tarso.
31 Jáun2 jmɨ́1jáun2 ca3ta3no1
tie3 quioh21 tsá2 má2lɨ́n3
hí3 cuáh32 tɨ3 hué13 Judea,
Galilea, jɨ3 Samaria nɨ́2 siáh3.
Hi3 jáun2 né3, tɨ3 lɨ3mí1 ca3lɨ3
pin3 bíh1 tsɨ́3 tsá2 hí3, hi3
ca3ma3zian2 tsú2 la3 má2zian2
jáun2 hi3 tanh2 ta21 Tɨ32 Juo13
dí2, hi3 ca3juóun3 tsú2 siáh3
cun3quionh3 hi3 ca3ma3hau3
jáun2 Jmɨ́2chí3 Chun1.

Jmɨ́1 laɨn21 Eneas

32 Hi3 jáun2 né3, tá1la3 ngɨ32
jáun2 Pé1 ñí1 hliáun3 hi3
tsá2jɨen3 tsá2 má2joh1 Dió32,
jáun2 ca3chó32 cáun2 jmáɨ1
hi3 ca3ñí1jɨen13 tsú2 tsá2 joh1
Dió32, tsá2 zian2 la3 tɨ3 juú2
Lida.
33 Hi3 jáun2 ñí1 jáun2
ca3chó32 tsú2 ñí1 rón21 jan2
tsá2ñuh2 jmáɨ2 Eneas, tsá2 hí3
jmɨ́1 hma2 hi3 ca3quiú2 ñí1 jen3
jña3 mii2.
34 Jáun2 Pé1 ca3záɨh3 tsá2 hí3
la3 lá2:
—Eneas, Jesucristo jmu3
hi3 lan13 hnú2. ¡Náu2, chá1 re2
ñí1 jmɨ́1 rón21 nú2!

Hi3 jáun2 la3 cun3 jmɨ́1jáun2
bíh1 ca3náu2 tsá2 hí3.

35 Jáun² la³jɨ́n³² bíh¹ tsá² zian² juú² Lida jɨ³ tsá² zian² juú² Sarón ca³jɨ́en³² tsá² jmɨ́¹ hma² hí³, jmɨ́¹jáun² ca³háɨn³² tsú² tɨ³ con² Tɨ³² Juo¹³ dí².

Ca³jenh¹³ mɨ́¹ Dorcas

36 Jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹ zian² jan² tsá²mɨ³ tsá² má²hen² tɨ³ con² Tɨ³² Juo¹³ dí² já¹ juú² Jope. Tsá² hí³ jmɨ́¹ jmáɨ² Tabita, tɨ³la³ jú¹ *griego né³ juáh³ tsú² Dorcas. Tsá²mɨ³ hí³ jlánh¹ ca³jmú³ hi³ chú³² ñí¹con² tsá² tia³mii², hi³ ca³ma³hon³ tsú² tsáu².

37 Jmáɨ¹ jáun² ca³lɨ³ tsáun¹ tsá²mɨ³ hí³ hi³ ca³jun³. Jmɨ́¹ má²lɨ²sin² tsú² jáun² hla¹ hí³ ca³ñí¹quion¹³ tsú² ñí¹ má²tenh³ tsɨn¹ hñú³.

38 Juú² Jope jáun² né³ jmɨ́¹ háɨ³² má²janh² quionh³ juú² Lida ñí¹ jmɨ́¹ cuá³ Pé¹, jáun² jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñi³² tsá² reh² zian² Jope hi³ la³ cuá³ Pé¹ já¹ juú² Lida, jáun² ca³zen³ tsú² gon³ tsáu² hi³ ca³ñí¹juah²¹ la³ lá²:

—Ma³tsáu¹³ ta³né³² já¹ juú² Jope.

39 Jáun² la³juɨ³² ngau³ bíh¹ Pé¹ quionh³ tsá² hí³. Jmɨ́¹ ca³cha³táunh¹ tsú² jáun², tá²chi²¹ ca³ñí¹jan² dí² Pé¹ chi³cuú² ñí¹ rón²¹ hla¹ hí³. Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ tsú² jáun² ñí¹ rón²¹ hla¹ né³, ca³cuú² ca³ngɨh³² la³jɨ́n³² tsá²mɨ³ hnáɨ³ jmɨ́¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² cu³héin¹ Pé¹, hi³ ca³la³ hi³ ho² hi³ jngɨh² ca³hɨ́eh³ Pé¹ la³jɨ́³² ñí¹ hmɨh³² hi³ ca³jmú³ hla¹ hí³ jmɨ́¹ zian².

40 Jmɨ́¹jáun² né³ ca³huen³ Pé¹ tɨ³ cheih³² la³jɨ́n³² tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³, jáun² ca³di³jñí³² hnga² hi³ ca³liéinh³² Dió³². Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³jɨ́en³² dí² hla¹ hí³ hi³ ca³záɨh³ dí² la³ lá²:

—Tabita, ¡náu²!

Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³tauh² hla¹ hí³ ñí¹. Jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² tsú² jáun² Pé¹ né³, ca³jmú³ cuá¹tón²¹ ñí¹ jen³.

41 Jáun² ca³zanh³ Pé¹ cuo² Tabita hi³ ca³zion³ dí². Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³teh³ tsú² siáh³ tsá² má²joh¹ Dió³² jɨ³ tsá²mɨ³ hnáɨ³ hí³, jáun² ca³hɨen³ tsú² Tabita ñí¹con² tsá² hí³ hi³ má²ca³jenh¹³.

42 Jáun² la³jɨ́n³² tsá² zian² juú² Jope ca³lɨ³ ñi³² hi³ lɨ³ la³ jáun², jmɨ́¹jáun² juóun³² tsáu² ca³tanh² ta²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí².

43 Hi³ jáun² ué³ jmáɨ¹ bíh¹ ca³cuá³ Pé¹ já¹ juú² jáun² hñú¹³ tsá² jmáɨ² Sí¹mu²¹, tsá² má²chú³² láu².

10

Pé¹ liéinh³² Cornelio

1 Jáun² né³, já¹ juú² Cesarea jmɨ́¹ zian² jan² tsá²ñuh² tsá² jmáɨ² Cornelio, tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ hliáu³ tsá² chín¹ cu³ nió³ hi³ téh²³ tsú² Italiano, cu³ nió³ jáun² tín³ hña³láun³ hliáu³.

2 Tsá²ñuh² hí³ jmɨ́¹ má²má²tɨ³² ñí¹con² Dió³² la³ cun³ hi³ ná¹ngɨ²³ jáun² tsá² *judíos, hi³ jmɨ́¹ má²zian² hi³ ca³tɨn¹ Dió³², la³ má²quionh³ la³jɨ́n³² tsá² hñú¹³. Ja³bí¹ ca³ma³hon³ tsú² tsá² judíos tia³mii² hliáun³ quɨe³; hi³ jmɨ́¹

má²liéinh³² tsú² siáh³ Dió³² la³jɨ́³² jmáɨ¹.
3 Jáun² ca³chó³² cáun² jmáɨ¹ cun³ la³ nio¹ hnɨ³² tɨ³ ca³hláu³ ca³jnia³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² jéinh³² tsú², hi³ hi³ ñéih³ ñí¹ jmɨ́¹ cuá³ tsú², hi³ ca³juáh³:
—¡Cornelio!
4 Jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² tsú² jáun² tsá² hí³ né³, ta³ má²juénh² lɨ́n³² bíh¹ tsú² ca³juáh³:
—¿He³ jmɨ́¹ hnáuh² hnú² tɨ³²?
Jáun² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ca³juáh³:
—Má²ca³náɨ³² bíh¹ Dió³² jáɨ¹³ hi³ lienh¹ hnú², hi³ má²cuá¹nióh²¹ siáh³ Dió³² cu³lɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ chu²¹ hi³ má²ca³ma³hon¹ hnú² tsá² tia³mii².
5 Jáun² né³, zen² tsáu² ca³la³ tɨ³ juú² Jope hi³ tsa³tieh¹ tsú² Sí¹mu²¹ tsá² téh²³ tsú² siáh³ Pé¹.
6 [Jáun² Pé¹ hí³ záɨ³² he³ hniáuh³² jmúh¹³ hnú².] Ja³bí¹ Sí¹mu²¹ jmáɨ² tsá² hñú¹³ ñí¹ cuá³ tsú², tsá² hí³ má²chú³² láu²; hñú¹³ tsá² hí³ né³ zeh² ñí¹ lɨ́³ can³² jmɨ́²miih²¹.
7 Jmɨ́¹ má²ngah³² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² tsá² má²lɨ́²juónh³ tsú² hí³ quionh³ né³, ca³teh³ tsú² gon³ tsá² quian²¹, cónh³í¹ jan² hliáu³ tsá² má²zian² hi³ ca³tɨn¹ Dió³² siáh³, tsá² cuá¹chan¹ hi³ tiú² niuh²³ tsú² má²ta²¹.
8 Tsá² hí³ ca³záɨh³ tsú² la³jɨ́³² hi³ má²lɨ́²jɨ́e³, jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³zen³ dí² tɨ³ já¹ juú² Jope.
9 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun², tá¹la³ jmɨ́¹ hí¹tiáunh¹ tsá² hí³ juɨ³² hi³ má²ja³quián³ chá¹táunh¹ já¹ juú² Jope, míh¹ tiá² cun³ chi³hiú² jmɨ́¹ ca³uú³ Pé¹ tsáɨh³ hñú³ hi³ ca³ñí¹lienh¹³ Dió³².
10 Jmɨ́¹ má²ñí¹cuóunh²¹ lɨ́n³² bíh¹ tsú²; jáun² tá¹la³ jmɨ́¹ ná¹má²chú³² tsú² má³² hi³ cuh³ tsú² né³, zia³² cáun² hi³ ca³jnia³ jéinh³² tsú² cu³diá²jan²,
11 hi³ ca³jɨ́e³ tsú² hi³ má²há²na²¹ hñu³mɨ³cuú² hi³ cuá¹so²³ cáun² hmɨh³² pa²¹ hi³ ná¹quiein²¹ tá¹ quiún³ cuoh¹, hi³ cuá¹so²³ la³ tɨ³ hué³².
12 Hñu³ hmɨh³² jáun² né³ jmɨ́¹ tiáunh¹ ca³la³ jánh³ dú¹ ñí¹ jáh³ quiún³ cuá² ta³, jáh³ hláɨnh¹ jɨ³ jáh³ tsɨ²¹ pí¹³ nɨ́² siáh³.
13 Jmɨ́¹jáun² ca³náɨ³² tsú² cáun² jáɨ¹³ hi³ ñí¹juah²¹ tsáu² la³ lá²:
—Náu² Pé¹, jngɨh³² jáh³ nɨ́² cunh³².
14 Tɨ³la³ Pé¹ né³ ca³juáh³:
—Ján¹han²¹ Tɨ³², hí¹ cónh³ yáh³ tiá² má²cá²cúnh³² jná¹³ jáh³ hláɨh¹ jáh³ hon² la³ nɨ́², jáh³ tiá² jɨn².
15 Jáun² mah¹ jáun² né³ ñí¹ ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:
—Lɨ³ua³ cáun² hi³ má²ca³ma³ji² Dió³² tiú²uú² hniáuh³² yáh³ juáh¹³ hnú² hi³ hlaɨh³.
16 Hnaɨh³² jéin³² lɨ³ la³ jáun², jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³zauh² siáh³ hmɨh³² jáun² hñu³mɨ³cuú².
17 Hi³ jáun² tá¹la³ cuá¹hnauh² Pé¹ tsɨ́³ hi³ he³ hnió³ juáh³ hi³ má²lɨ́²jɨ́e³ tsú² jáun², jáun² tsá² ca³zen³ hí³ Cornelio cua³taunh²¹ ho³hñú¹³ hi³ hnauh² hñú¹³ Sí¹mu²¹;

18 tsá² hí³ né³ ca³juáh³ la³
lá²:
—¿Tiá¹ cuá³ jan² tsá² jmáɨ²
Sí¹mu²¹ ñí¹ lá², tsá² téh²³ tsú²
siáh³ Pé¹?
19 Hi³ jáun² tá¹la³ jmɨ́¹
cuá¹hnauh² jáun² Pé¹ tsɨ́³ hi³
he³ láɨh³² la³ jáun² lɨ́²jɨe³, jáun²
Jmɨ́²chí³ Chun¹ né³ ca³juáh³
la³ lá²:
—Jɨah³, gáun³ tsáu²
má²cuá²taunh²¹ hi³ hnauh²
hnú².
20 Náu², son², cuá² quiúnh¹
tsú². Ha³ lɨ́² chá² hliáun³
honh², quí¹ jná¹³ bíh¹
ca³zéin³² tsá² hnauh² hnú²
nɨ́².
21 Hi³ jáun² Pé¹ ca³son² hi³
ja³ ñí¹ tionh¹ tsá² ca³zen³ hí³
Cornelio, hi³ ca³záɨh³ dí² la³
lá²:
—Jná¹³ bíh¹ tsá² hnauh²³
hnoh², ¿he³ ta²¹ ña³taunh²¹
náh²?
22 Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³:
—Jnoh¹ jau³ cha¹³ hliáu³
tsá² chín¹ tsá² jmáɨ² Cor-
nelio, jan² tsá² chun¹ tsá²
má²má²tí³² ñí¹con² Dió³²,
ja³bí¹ tsá² judíos má²ná¹lín²³
hi³ chú³² tsɨ́³ tsá² hí³. Quí¹
jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³²
ca³juáh³ ñí¹con² tsú² hi³
hniáuh³² zen³ tsú² tsá² ja³tié²
hnú² hi³ jáun² ne³ tsú² jáɨ¹³ hi³
juoh¹ hnú².
23 Jáun² Pé¹ ca³teh³ tsá² hí³
tɨ³ ñéih³ hi³ ca³cuéh³ dí² cú²
nie² hñú³. Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun²
né³ ngau³ dí² quionh³ tsá² hí³,
ja³bí¹ ca³ñí¹táunh¹ siáh³ ma³
jan² tsá² reh² tsá² zian² juú²
Jope jáun² quionh³ Pé¹.
24 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² siáh³
ca³cha³táunh¹ tsú² já¹ juú²
Cesarea ñí¹ cuá¹jaun² Corne-
lio. Hí³ né³ jmɨ́¹ má²lɨ́²ngɨh³
jún¹ raɨnh²¹ hñú¹³ jɨ³ há²mei²¹
quioh²¹ nɨ́² siáh³.
25 Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jáun² Pé¹
ho³hñú¹³ quioh²¹ Cornelio
né³, ca³di³jñí³² Cornelio ta³
ñí¹ Pé¹, hi³ jmɨ́¹ hnió³ dí²
ma³tsu³ ma³jónh³² Pé¹.
26 Tɨ³la³ Pé¹ dá² ca³zion³ bíh¹
tsá² hí³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
—Náu², quí¹ tsá²mɨ³cuóun²
la³ hnú² bíh¹ jná¹³.
27 Tá¹la³ hí¹juónh²³ tsú²
jáun² né³ taunh³ ñéih³; jáun²
ñéih³ jáun² ca³jɨ́e³ tsú² hi³
ná¹ngɨh³² juóun³² tsáu².
28 Hi³ jáun² Pé¹ ca³záɨh³ tsá²
hí³ la³ lá²:
—Má²ñíh¹ bí¹ hnoh² hi³
liei²¹ quiú¹³ jnoh¹ tsá²
judíos rá¹juáh³ hi³ tiá²
hniáuh³² ná¹tson¹ tsá² judíos
ja¹ *tsá²cá²jo²¹, ja³bí¹ tiá²
hniáuh³² siáh³ tónh³² tsú²
hñú¹³ tsú². Tɨ³la³ Dió³² bíh¹
má²ca³hɨ́e³ jná¹³ hi³ tiá²
hniáuh³² juah²¹ jná¹³ hi³ tiá²
chun¹ ho³ hi³ tiá² jɨn² lɨ³ua³
jan² tsá²mɨ³cuóun² raɨnh²¹ dí².
29 Hi³ jáun² bíh¹ la³juɨ³² ja³
jná¹³ jmɨ́¹ ca³ñí¹tié² tsú², ha³
tiá² ca³ma³zian¹³ yáh³ jná¹³.
Hi³ jáun² né³, hnó³² jná¹³ lɨ³
ño¹ hi³ he³ ta²¹ ca³tiéh² hnoh².
30 Jáun² Cornelio ca³juáh³:
—Má²quiún³ jmáɨ¹ míh¹ tiá²
cun³ la³ nio¹ hnɨ³², la³ cun³ la³
né³² hi³ jmɨ́¹ [cuá¹má²hɨen²¹
jná¹³ hi³] cuá¹lienh¹ ná¹ Dió³²
hñu³², jmɨ́¹jáun² ca³jnia³ jan²

tsá²ñuh² quih³² hmɨh³² zɨ́n³ lɨ́n³² jéin³² jná¹³.
31 Tsá² hí³ né³ ca³juáh³: “Cornelio, Dió³² má²ca³náɨ³² jáɨ¹³ hi³ lienh¹ hnú², jɨ³ hi³ má²cuá¹nióh²¹ tsú² siáh³ cu³lɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ chu²¹ hi³ má²ca³jmuh³ hnú² ñí¹con² tsá² tia³mii².
32 Jáun² né³, hniáuh³² zen¹³ hnú² tsáu² hi³ tsa³tieh¹ tsú² Sí¹mu²¹ tsá² jmáɨ² siáh³ Pé¹. Ja³bí¹ Sí¹mu²¹ jmáɨ² siáh³ tsá² hñú¹³ ñí¹ cuá³ tsú², tsá² hí³ má²chú³² láu², tsá² hí³ zeh² hñú¹³ can³² jmɨ́²miih²¹. [Nɨ¹ má¹cuán² tsú² ñí¹ lá² liéih³² tsú² hnú²]”.
33 Hi³ jáun² la³juɨ³² ca³té³ jná¹³ hnú², hénh³ ma³ chú³² má²cuán² hnú² ñí¹ lá². Jáun² né³, ta³né³² má²tiauh² dí² ñí¹ hó²¹ñí¹ Dió³², hi³ jáun² ta³né³² hnáu² jnoh¹ náɨ¹³ la³jɨ́³² jáɨ¹³ hi³ ca³záɨ³ hnú² Tɨ³² Juo¹³ dí² hi³ ca³ta¹ jnoh¹.

Pé¹ hleh³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² hñú¹³ Cornelio

34 Jáun² Pé¹ ca³ma³liáu³² hleh³² hi³ juáh³ la³ lá²:
—Ta³né³² má²ca³ngɨ¹³ jná¹³ hi³ tson² bíh¹ Dió³² la³ hnio³ cá²re² he² ca³la³ jín³² tsáu².
35 Hi³ lɨ³ua³ jan² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ bíh¹ la³ hen² Dió³², nɨ́¹juáh³ tsá² jmu² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³², tsá² má²má²tí³² ñí¹con² Dió³².
36 Cun³quionh³ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo ca³liéih³² jnoh¹ Dió³², tsá² láɨ³ jnoh¹ jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ *Israel, hi³ ca³nga³ Dió³² jáɨ¹³ hi³ cun³quionh³ hnga² Jesús hí³ bíh¹ lɨ́¹³ niau²¹ tie³ ja¹ quiú¹³ dí² quiúnh¹ Dió³². Jesús hí³ bíh¹ lɨ́n³ Juo¹³ dí² la³ jáɨ³².
37 Má²ná¹ñíh¹ bíh¹ hnoh² la³ cun³ hi³ lɨ³ jáun² tá¹ cáun² hué¹³ tsá² judíos, hi³ ca³lɨ³liau³ juú²co¹ tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ Galilea jmɨ́¹ ca³zion³ jáun² hla¹ Juan² jmáɨ² tsáu² hi³ ca³hléh³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³².
38 Má²ná¹ñíh¹ náh² siáh³ hi³ Dió³² ca³cuen³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ ñí¹con² Jesús Tsá² ja³ juú² Nazaret, hi³ ja³bí¹ la³ jáun² ca³cué³ tsú² siáh³ pí³, hi³ jáun² ca³jmú³ tsú² hi³ chú³² quioh²¹ tsáu², jɨ³ hi³ ca³jmah³ tsú² siáh³ tsá² jmɨ́¹ tionh² jo³cuo² tsá² hláɨnh¹, quí¹ jmɨ́¹ zenh² Dió³² quionh³ tsú².
39 Hi³ jnoh¹ né³ láɨ³ tsá² zih³² jú¹ tson² ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ ca³jmú³ jáun² Jesús, la³ cun³ la³jɨ́³² hi³ ca³jmú³ tsú² jáun² tá¹ cáun² hué¹³ Judea jɨ³ já¹ juú² Jerusalén nɨ́² siáh³. Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³jngɨh³ tsú² Jesús hi³ ca³ton³ tsú² crei²¹.
40 Tɨ³la³ Dió³² ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ tsú² ñí¹ cá²hnɨ́² jmáɨ¹ jáun², hi³ ca³cué³ Dió³² jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ jɨen¹ jnoh¹ tsú² siáh³.
41 Jun³juáh¹³ ca³jɨ́en³² la³jɨ́n³² tsáu² yáh³, tɨ³la³ ca³neh²¹ jmáh³la³ jnoh¹ bíh¹ tsá² ca³quianh³ Dió³² ca³la³ cun³ jmɨ́¹tin², hi³ láɨ³ jnoh¹ tsá² cue³² jú¹ tson², jnoh¹ tsá² ca³jmú¹³ má³² cu³tsa³² quiúnh¹ tsú² jmɨ́¹ má²ca³jenh¹³ jáun².
42 Jesús hí³ ca³jmú³ héih³²

hi³ hléh¹³ jnoh¹ jú¹ chú³² ñí¹con² tsáu², hi³ zíh¹³ jnoh¹ siáh³ jú¹ tson² hi³ Dió³² ca³hión³² Jesús hi³ lín¹³ Tsá² ra³tsɨ³² héih³² ñí¹con² tsá² zian² jɨ³ tsá² má²cá²tsan³ ní² siáh³.

43 La³jín³² bíh¹ tsá² ca³lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³² jmí¹tin² ca³juáh³ hi³ Dió³² chin¹³ tsí³ tsáu¹³ tsáu² ní¹juáh³ tsá² tanh¹³ ta²¹ Jesús.

Hen² tsá²cá²jo²¹ Jmí²chí³ Chun¹

44 Hi³ jáun² né³, tá¹la³ jmí¹ dí¹hleh³² jáun² bíh¹ Pé¹ cuan³ Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² la³jín³² tsá² ná¹náɨ³² hí³ jáɨ¹³.

45 Jáun² tsá² judíos tsá² tanh² ta²¹ Dió³², tsá² ca³ñí¹táunh¹ hí³ quionh³ Pé¹ né³, ca³ja³cáun² lín³² tsí³, quí¹hliá² má²lí²cuen³ Dió³² uá²jaɨ³² Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ hí³;

46 quí¹hliá² ca³náɨ³² tsú² hi³ tsá²cá²jo²¹ hí³ má²ná¹hleh³² jú¹jma² siáh³ hi³ má²ná¹má²quien² Dió³².

47 Jáun² Pé¹ ca³záɨh³ tsá² judíos hí³ la³ lá²:

—¿Hin² tsánh² hnoh² lí¹³ juáh¹³ hi³ tiá² lí¹³ zón³² tsá² lá² jmáɨ²?, quí¹ tɨ³la³ má²lí²hen³ bíh¹ tsú² Jmí²chí³ Chun¹ la³jmí¹ má²ca³hen¹³ jnoh¹.

48 Jáun² Pé¹ ca³jmú³ héih³² hi³ zón³² tsá² hí³ jmáɨ² hi³ lin¹ hi³ má²haɨn²¹ tsú² tɨ³ con² Jesús Tsá² lín³ Cristo. Hi³ jáun² jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³záɨh³ tsú² Pé¹ hi³ chú³² cuá³² tun³ hnɨ³² jmáɨ¹ quionh³ dí².

11

Pé¹ cha³² ñí¹con² tsá² lín³ cuáh³² já¹ juú² Jerusalén he³ lánh³ ca³quiúnh³² dí²

1 Jmí¹jáun² la³jín³² *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² jɨ³ tsá² reh² hín¹³ tɨ³ Judea ní² siáh³ ca³lɨ³ ñi³² hi³ ja³bí¹ *tsá²cá²jo²¹ má²ca³héi³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³².

2 Hi³ jáun² jmí¹ cá¹chánh²¹ Pé¹ já¹ juú² Jerusalén né³, jlánh¹ ca³ziu³ ca³hɨe³ tsá² cu³ nió³ tsá² jlánh¹ ná¹hëh³ chí¹ hi³ hniáuh³² *tiú³² tsú² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² tsá²cá²jo²¹, ní¹juáh³ tsá² má²má²tí³² ñí¹con² Dió³².

3 Hi³ ca³juáh³ la³ lá² ñí¹con² Pé¹:

—¿He³ láɨh³² hnú² ca³ñí¹lienh¹ tsá²cá²jo²¹, hi³ ca³ñí¹cú¹ ñí¹hính¹³ nú² quiúnh¹?

4 Jáun² Pé¹ ca³chá³ re² tso² ca³la³ jí³² hi³ lɨ³ la³ cun³ jmí¹ la³ñí¹, hi³ ca³juáh³:

5 —Tá¹la³ jmí¹ cuon¹ jná¹³ já¹ juú² Jope hi³ jmí¹ cuá¹lienh¹ jná¹³ Dió³², jmí¹jáun² ca³jnia³ jéin³² jná¹³ cáun² hi³ jniá³ la³jmí¹ jniá³ hmɨh³² pa²¹ hi³ ná¹quiein²¹ tá¹ quiún³ cuoh¹, hi³ ja³ hñu³mɨ³cuú² hi³ cua³ la³ tɨ³ ñí¹ jmí¹ cuon¹ jná¹³.

6 Jmí¹ cá¹jí²e²¹ jná¹³ re² hi³ he³ tioh³ tɨ³ ñeh² hmɨh³² jáun², jáun² ca³jɨen¹ jná¹³ la³jánh³ dú¹ ñí¹ jáh³ quiún³ cuá² ta³,

jáh³ náɨ², jáh³ hláɨnh¹, jɨ³ jáh³ tsɨ²¹ pí¹³ nɨ́² siáh³.

7 Hi³ jáun² ca³náɨ³² jná¹³ cáun² jáɨ¹³ hi³ ñí¹ca³juáh³ tsú²: “Náu² Pé¹, jngɨh³² jáh³ nɨ́², cunh³²”.

8 Tɨ³la³ jná¹³ né³ ca³ngáɨ³²: “Já¹han²¹ Tɨ³², hí¹ cónh³ yáh³ tiá² má²ca³cúnh³² jná¹³ jáh³ hláɨh¹ jáh³ hon² la³ nɨ́², jáh³ tiá² jɨn²”.

9 Jáun² chi³cuú² ñí¹ca³hléh³ siáh³ cónh³ hi³ ñí¹ca³juáh³: “Lɨ³ua³ cáun² hi³ má²ca³ma³jɨ² Dió³², tiú²uú² hniáuh³² yáh³ juáh¹³ hnú² hi³ hlaɨh³ bíh¹”.

10 Hnaɨh³² jéin³² lɨ³ la³ jáun²; jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³zauh² siáh³ hñu³mɨ³cuú² ca³la³ jɨ́³² hi³ jáun².

11 La³ cun³ jmɨ́¹jáun² ca³cha³táunh¹ gáun³ tsá²ñuh² ñí¹ jmɨ́¹ cuon¹ jná¹³ hi³ hnauh² dí² jná¹³, tsá² zéin¹ tsá² zian² juú² Cesarea bíh¹ tsá² hí³.

12 Jáun² Jmɨ́²chí³ Chun¹ ca³jmú³ héih³² hi³ ñe¹ jná¹³ quiúnh¹ tsá² hí³, hi³ ca³juáh³: “Ha³ lɨ́² chá² hliáun³ ñéih³ honh²”. Ja³bí¹ ñí¹táunh¹ siáh³ tán¹ jñéi³ tsá² reh² dí² lá² quiúnh¹ jná¹³, hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³tauh²¹ jnoh¹ hñú¹³ jan² tsá²ñuh².

13 Jáun² tsá²ñuh² hí³ né³ ca³chá³ ñí¹con² jnoh¹ hi³ la³ ca³jnia³ jéinh³² tsú² jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ñéih³ hñú¹³, hi³ dí¹juáh²³ la³ lá²: “Zen² tsáu² tɨ³ já¹ juú² Jope, cuɨ́¹ cha³tieh¹ tsú² Sí¹mu²¹ tsá² téh²³ tsú² siáh³ Pé¹,

14 hi³ jáun² tsá² hí³ já³² hi³ ja³juah²¹ he³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ liáun³ hnú² quiúnh¹ nú² ca³la³ jɨ́n³² tsá² hñuh³²”.

15 Jmɨ́¹ ca³ma³liau²¹ jná¹³ hi³ ca³hléh³ ñí¹con² tsú², jmɨ́¹jáun² cuan³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsú² la³jmɨ́¹ cuan¹ ñí¹con² jnoh¹ jmɨ́¹tin².

16 Jmɨ́¹jáun² tsau³ tsɨn³² jná¹³ hi³ ca³juáh³ Tɨ³² Juo¹³ dí² la³ lá²: “Tson² bíh¹ Juan² ca³zion³ tsáu² jmáɨ² cun³quionh³ jmɨ́² jma³, tɨ³la³ hnoh² dá² zón³² náh² jmáɨ² cun³quionh³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ bíh¹”.

17 Né³² né³, nɨ́¹juáh³ hnga² Dió³² la³ má²lɨ́²cuen³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá² hí³ la³jmɨ́¹ ca³cuen³ tsú² uá²jaɨ³² ñí¹con² jnoh¹ jmɨ́¹ ca³chá¹³ jnoh¹ cáun² tsɨ́³ ñí¹con² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ jáun² né³, ¿hin² dá² tsánh² jná¹³ hi³ jáun² sa³ jná¹³ yáh³ tiá² cue¹ Dió³² jáɨ¹³?

18 Hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³náɨ³² tsá² reh² hí³ jáɨ¹³ nɨ́² né³, ca³tiánh³ tie³, hi³ ca³ma³quien² dí² Dió³², hi³ ca³juáh³:

—Né³² né³, ta³né³² má²lin¹ bíh¹ hi³ Dió³² la³ cue³² jáɨ¹³ hi³ tɨ́¹ jeinh²¹ jmɨ́¹ tsɨ́³ tsá²cá²jo²¹ uá²jaɨ³², hi³ jáun² lɨ́¹³ zian² tsú² cun³ jmɨ́¹hi³nio².

Tsá² má²lɨ́n³ cuáh³² já¹ juú² Antioquía

19 Hi³ jáun² né³, jmɨ́¹ ca³jngɨh³ tsú² jáun² Tié³, ca³jmú³ tsú² siáh³ hian² tsɨ́³

ñí¹con² tsá² reh² dí² ñí¹ hná¹
jáun². Jmɨ́¹jáun² ca³háɨn³²
ca³lá² tsá² reh² ma³ quin³²,
ma³ jan² já¹taunh²¹ tɨ³ hué³²
Fenicia, ma³ jan² já¹taunh²¹ tɨ³
hué³² Chipre, hi³ ma³ jan² né³
já¹taunh²¹ tɨ³ juú² Antioquía.
Juú² ñí¹ ca³cha³táunh¹ jáun²
bíh¹ tsú² ca³hléh³ siáh³ jú¹
chú³² quioh²¹ Cristo, tɨ³la³
ca³hléh³ tsú² ñí¹con² jmáh³la³
tsá² *judíos bíh¹ má¹ná¹.

20 Tɨ³la³ ma³ jan² tsá²
reh² hí³, tsá² hué³² Chipre
jɨ³ tsá² juú² Cirene, jmɨ́¹
ca³cha³táunh¹ já¹ juú² Antio-
quía ca³liéinh³² jɨ³ tsá²cá²jo²¹
zian² ñí¹ jáun², hi³ ca³hléh³
tsú² jú¹ chú³² quioh²¹ Jesús
Tɨ³² Juo¹³ dí².

21 Tɨ³² Juo¹³ dí² hí³ jlánh¹
ca³cué³ pí³ ñí¹con² tsá² hí³,
hi³ jáun² jlánh¹ juóun³² tsáu²
ca³za³ jmɨ́¹ tsɨ́³ hi³ ca³tanh²
ta²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí².

22 Jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñi³² tsá²
má²lɨ́n³ hí³ cuáh³² já¹ juú²
Jerusalén hi³ má²lɨ³² la³
jáun² ñí¹ jáun², jáun² ca³zen³
tsú² Bernabé la³ tɨ³ já¹ juú²
Antioquía jáun².

23 Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jáun² Bern-
abé ñí¹ jáun² né³, ca³jɨ́e³ hi³
Dió³² má²ca³ja³ lɨ́n³² mií³ tsɨ́³
ñí¹con² tsá² hí³, hi³ jáun²
jlánh¹ ca³lɨ³ tsah³ tsú² jmɨ́¹
ca³jɨ́e³. Jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ dí²
tsá²hí³ hi³ hniáuh³² chá³² tsú²
cáun² tán¹ tsɨ́³ hi³ tanh¹³ ta²¹
Tɨ³² Juo¹³ dí².

24 Bernabé hí³ bí¹ jlánh¹
jmɨ́¹ chu²¹ tsɨ́³, jan² tsá²
má²canh² Jmɨ́²chí³ Chun¹ hñu³
tsɨ́³, tsá² má²taunh³² ta²¹ ca³la³
jonh³ jmɨ́¹ tsɨ́³; la³ jáun² bíh¹
ca³juóun³ tsá² haɨn²¹ hí³ tɨ³
con² Tɨ³² Juo¹³ dí².

25 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ja³bí¹
Bernabé ngau³ la³ tɨ³ juú²
Tarso hi³ ca³ñí¹hniah² Saulo.

26 Jmɨ́¹ tsanh²¹ tsú² jáun²
Saulo né³, ca³jan³ dí² tɨ³ já¹
juú² Antioquía; ñí¹ jáun²
ca³ñí¹tiánh² tsú² tá¹ cú²
mii² quionh³ tsá² má²lɨ́n³
hí³ cuáh³², jáun² ñí¹ jáun²
ca³ma³tɨn² tsú² juóun³² lɨ́n³²
tsáu². Tsá² má²haɨn²¹ hí³ tɨ³
con² Tɨ³² Juo¹³ dí² ñí¹ jáun²
bíh¹ tsá² la³ñí¹ hi³ ca³quian³
tsú² jmáɨ² “tsá² má²lán¹³
Cristo”.

27 Jmáɨ¹ jáun² ca³huén² ma³
jan² *tɨ³² jë¹ Dió³² já¹ juú²
Jerusalén hi³ ja³taunh²¹ la³ tɨ³
juú² Antioquía.

28 Jan² tsá² hí³ tsá² jmáɨ²
Ágabo ca³náu² ja¹ tsá² reh²
hi³ ca³hléh³ jáɨ¹³ hi³ ca³cué³
Jmɨ́²chí³ Chun¹ hñu³ tsɨ́³, hi³
ca³juáh³:

—Chau²¹ jmáɨ¹ hi³ lɨ³ zia³²
ho³cuóun³ tá¹ cáun² hué³² lá².

Hi³ jáun² jáɨ¹³ jáun² né³
ca³lɨ³tí³ jmáɨ¹ hi³ jmɨ́¹ cuá¹lɨ́n³
Claudio *tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹.

29 Jáun² tsá² má²haɨn²¹ tɨ³
con² Tɨ³² Juo¹³ dí² zian² já¹
juú² Antioquía ca³lɨ́n¹³ hi³
ma³hon³ ca³lá² quɨe³ tsá²
reh² tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ Judea, ha³
cónh³ quienh² cué³² bíh¹ tsú²
ca³cuéh³ tsá² hí³.

30 La³ jáun² bíh¹ ca³jmú³ tsá²
hí³ hi³ ca³zen³ quɨe³ ñí¹con²
tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³².

Bernabé ca³ñí¹can³² quɨe³
jáun² quionh³ Saulo.

12

Jngɨh³ tsú² Jacobo; hi³
jnáɨ³² tsú² siáh³ Pé¹ hñu³mí¹ñí²

1 Ja³bí¹ jmɨ́¹jáun² ca³ma³liáu³²
re²¹ Herodes hi³ ca³jmú³
hian² tsɨ́³ ñí¹con² ma³ jan² tsá²
má²lɨn³ hí³ cuáh³².
2 Jáun² re²¹ hí³ ca³jmú³
héih³² hi³ jngɨh³ tsú² Jacobo,
tsá² má²ján³ raɨnh²¹ Juan², hi³
jmu³ tsú² cu³ ngá¹³ mí¹táɨ³
hmu³ tá¹ tun³ jo²¹ láɨ¹ Jacobo.
3 Jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ tsú² hi³
jlánh¹ tsah³ tsá² *judíos hi³
jun³ Jacobo, jáun² Pé¹ siáh³
ca³ma³tson¹³ tsú². Jmɨ́¹jáun²
jmu² tsá² judíos jmáɨ¹
quioh²¹, hi³ cúh² tsú² *hí³
cuú²miih²¹, la³ cun³ hí¹miih²¹
tiá² tie³ jan².
4 Jmɨ́¹ má²lɨ́²zianh³ tsú² jáun²
Pé¹, ca³tanh² tsú² hñu³mí¹ñí²,
hi³ ca³chan³ tsú² jo³cuo²
quiún³ nió³ hliáu³; hi³ ma³
quin³² ma³ cun³ nió³ hliáu³
hí³ né³, ná¹lɨ³ ma³ quiun³
hliáu³, hi³ jmu³ hua³hí¹³ Pé¹
ma³ quin³² ma³ cu³ nió³ jáun².
Jmɨ́¹ hnió³ tsú² tsa³zinh² Pé¹
ja¹ tsá² juú² nɨ́¹ má¹cuoh³²
jáun² *Jmɨ́¹hɨ́en¹.
5 Tɨ³la³ tá¹la³ cuá¹jnaɨ³²
jáun² Pé¹ hñu³mí¹ñí² né³, tsá²
má²lɨn³ hí³ cuáh³² ca³liéinh³²
Dió³² la³ jonh³ jmɨ́¹ tsɨ́³ hi³
ca³tɨn¹ tsú².

Dió³² lión³² Pé¹ hñu³mí¹ñí²

6 Ta³hua² jáun², ta³ ñeh² bíh¹
hi³ zinh³ re²¹ Herodes Pé¹ ja¹
tsá² juú², Pé¹ jmɨ́¹ rá²cuóun¹
ja¹ quioh²¹ gon³ hliáu³. Tá¹
gon³ hliáu³ hí³ jmɨ́¹ ná¹hmá²³
cá²den¹ná¹ cuo² quionh³ Pé¹,
ja³bí¹ tɨ³ la³ cheih³² ñí¹ jmɨ́¹
cuá¹hún¹ jáun² Pé¹ jmɨ́¹ tionh¹
siáh³ cu³ nió³ hliáu³ hi³ jmɨ́¹
ná¹jmu² hua³hí¹³.
7 Cu³diá²jan² jmɨ́¹ cá¹jnia³
jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³²
hi³ ca³zen³ Dió³² ñí¹con² Pé¹,
jmɨ́¹jáun² táɨ³ joh¹ tá¹ cáun²
ñéih³ hñu³mí¹ñí². Jáun² tsá²
hí³ ca³hliéih³ cuo² cu³héin¹
Pé¹ hi³ ca³záɨh³ dí² Pé¹:
—¡Tia³juɨ³² náu²!
Jmɨ́¹jáun² cáun² lɨ́¹ ca³záɨh³
hmóu³² bíh¹ cá²den¹ná¹ cuo²
Pé¹.
8 Jáun² ca³juáh³ siáh³
tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² la³ lá²:
—¡Tia³juɨ³² hñeh³ láu²
quián¹³ hi³ tiáuh¹ siáh³ láu²
tanh¹!
Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³juáh³ tsú²
siáh³:
—¡Quih³² hmɨh³² cháu³ cuo²
quián¹³, ña³² cu³hna³² jná¹³!
9 Jáun² ngau³ bíh¹ Pé¹
cu³hna²¹ tsá²cuú² tsá²ta³
Dió³², ta³ tiá² re² ñi³² tsú² hí¹
tson² hí¹ tiá² tson² dá² la³
cun³ hi³ lɨ́²³ jáun², ja¹ cáun² hi³
lɨ́¹ rá¹quɨ³² bíh¹ tsú² jmɨ́¹ lɨ́n²³.
10 Ca³nga² bíh¹ tsú² ñí¹
la³ñí¹ jnaɨ²¹ ñí¹ tionh¹
tsá² jmɨ́¹ ná¹jmu² hua³hí¹³,
ja³bí¹ ca³nga² bíh¹ tsú²
siáh³ ñí¹ má²tun³ jnaɨ²¹.
Jmɨ́¹ ca³ta³tonh¹ tsú² jáun²
ñí¹ má²lɨ́³ ho³jnɨ́¹³ cheih³²
hñu³mí¹ñí², jáun² lɨ́¹ cá¹niá³
hnga² bíh¹ ho³jnɨ́¹³ jáun².
Jmɨ́¹ ca³huén² tsú² jáun² ñí¹

jáun² né³, cáun² ja¹ hñú³ bíh¹ ca³ñi³táunh¹ tsú² cu³tsa³², jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ngah³ bíh¹ tsá²cuú² tsá²ta³ hí³ Dió³².

11 Jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³lɨ³tsɨn² Pé¹, hi³ jáun² ca³juáh³:

—Ta³né³² má²ño¹ jná¹³ hi³ Tɨ³² Juóu³² bíh¹ jná¹³ lɨ́²zen³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ hi³ lɨ́²liáu³² jná¹³ ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ jmɨ́¹ hnió³ Herodes jmu³ ñí¹con² jná¹³ quionh³ tsá² judíos.

12 Jmɨ́¹ má²ca³lɨ³tsɨn² tsú² jáun² re² né³, ngau³ la³ tɨ³ hñú¹³ Má²réi³ mí¹ziú¹³ Juan² tsá² téh²³ tsú² siáh³ Marcos; ñí¹ jáun² jmɨ́¹ ná¹ngɨh³² juóun³² lɨ́n³² tsá² jmɨ́¹ ná¹liéinh³² Dió³².

13 Jáun² ñí¹ca³póh³ tsú² cuo² jnaɨ²¹ hñú³, jmɨ́¹jáun² ngau³ jan² mɨ́¹míh¹ jmáɨ² Rode hi³ ca³ñí¹jɨ́e¹³ nɨ́¹juáh³ hin² póh²³ cuo².

14 Jmɨ́¹ ca³lɨ³ cuoh² mɨ́¹míh¹ hí³ ho³ Pé¹, tiá² la³juɨ³ ca³nia³ yáh³ hñú³, tɨ³ ñéih³ bíh¹ tɨ³ ngah³ hi³ má²hiún² lɨ́n³² tsɨ́³ hi³ ca³ñí¹zeh¹ tsá² ná¹ngɨh³² hí³ hi³ Pé¹ bíh¹ la³ má²zenh² ho³hñú¹³.

15 Jáun² tsá² ná¹ngɨh³² hí³ ca³záɨh³ mɨ́¹míh¹ la³ lá²:

—¡Já¹ tiá² ngo² nú²!

Tɨ³la³ mɨ́¹míh¹ hí³ ca³ma³tson² lɨ́n³² bíh¹ jáɨ¹³ quioh²¹ hi³ tson² bíh¹ Pé¹ zenh². Tɨ³la³ tsá² hí³ dá² la³ má²juáh³ jáun² bíh¹:

—Jun³juáh¹³ Pé¹ yáh³ nɨ³², tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² zenh² cha¹³ bíh¹ tsú² nɨ³².

16 Tɨ³la³ la³ má²dí¹póh²³ jáun² bíh¹ Pé¹ cuo² jnaɨ²¹ hñú³. Jmɨ́¹ ca³nia³ tsú² jáun² hñú³ né³, ca³ja³cáun² lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³ tsú² jmɨ́¹ ca³jɨ́en³² Pé¹.

17 Jáun² Pé¹ ca³jmú³ lin¹ quionh³ cuo² hi³ tiánh³ tsú² ta³máɨh³. Jmɨ́¹jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² hí³ ha³ lánh³ má²lɨ́²jmú³ Tɨ³² Juo¹³ hi³ má²lɨ́²che² hñu³mí¹ñí². Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² hí³ la³ lá²:

—Zéih³ tiá³ náh² Jacobo jɨ³ la³jɨ́n³² tsá² reh² hi³ la³ nɨ́² bíh¹ ca³liáun³ jná¹³.

Jáun² Pé¹ ngau³ siáh³ cáun² ñí¹ siáh³.

18 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² jlánh¹ ca³juu³ ca³hlénh³ hliáu³, hi³ ca³juáh³:

—¿Né² dá² Pé¹?

19 Jáun² re²¹ Herodes hí³ ca³zen³ siáh³ hliáu³ hi³ tsa³hniah² Pé¹, tɨ³la³ tiá² ca³tsanh²¹ yáh³ tsú² Pé¹. Jmɨ́¹jáun² ca³ngáɨ³ re²¹ ñí¹con² hliáu³ tsá² jmɨ́¹ ná¹jmu² hí³ hua³hí¹³ Pé¹ he³ láɨh³² sa³ la³ ca³liáun³ tsú²; jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³jmú³ dí² héih³² hi³ cu³tsa³² ma³tsan² tsú² cú²jueh³² hliáu³ hí³. Jmɨ́¹jáun² cua³han³ re²¹ Herodes hué¹³ Judea ñí¹ jmɨ́¹ cuá³, hi³ ngau³ hi³ já¹cuá² cu³tiá³ já¹ juú² Cesarea.

Jmɨ́¹ jun¹ re²¹ Herodes

20 Hi³ jáun² né³, re²¹ Herodes hí³ jlánh¹ jmɨ́¹ ná¹háun³ quionh³ tsá² juú² Tiro jɨ³ Sidón. Tɨ³la³ tsá² zian² tá¹ tun³ juú² jáun² né³ ca³jmú³

cá²hon³ hi³ tsa³táunh¹ já¹ juú² Cesarea hi³ tsa³ma³tsan² hniéi² quioh²¹ quionh³ re²¹ hí³. La³ñí¹ tín² ca³juónh³ tsú² re² quionh³ Blasto bíh¹, jan² tsá² quien² lɨ́n³², tsá²cuú² tsá²ta³ re²¹ hí³. Jáun² Blasto hí³ ca³mɨ́³ ñí¹con² re²¹ hi³ ma³tsan² cú²jueh³² hniéi², quí¹hliá² hi³ hnió³ tsá² juú² jáun² hi³ ja³lia³² má³² hi³ zia³² hué³² ñí¹ hu²¹ cuo² re²¹ hí³.

21 Jáun² Herodes hí³ ca³tón³ cáun² jmáɨ¹ hi³ lɨ́¹³ ja³táunh¹ tsá² hí³. Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ jáun² né³ cua³taunh²¹ tsá² hí³, jáun² ca³quɨh³ re²¹ hí³ hmɨh³² la³ cun³ hi³ qui³ quɨh³² jan² tsá² ho² ta²¹, jáun² ja³ hi³ ca³cuá³ ñí¹ hmá²sɨ¹ quioh²¹ hi³ ca³hléh³.

22 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² tsú² jáun² jáɨ¹³ hi³ cuá¹hleh³² re²¹, ca³tɨ³ ca³hóh³² la³jín³² hi³ ca³juáh³:

—¡Ho³ dió³² bíh¹ nɨ³² ná¹naɨ³² jnoh¹, jun³juáh¹³ ho³ tsáu² yáh³!

23 La³ cun³ jmɨ́¹jáun² né³ ca³lɨ³ tsáun¹ Herodes hí³ hi³ ca³jmú³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ ca³zen³ Tɨ³² Juo¹³ dí², quí¹ hnga² re²¹ hí³ tiá² ca³ma³quien² Dió³². Hi³ jáun² ca³jau³ jáh¹ bíh¹ tsú² hi³ jun³.

24 Tá¹la³ jáun² né³, tɨ³ lɨ³mí¹ ñí¹ hliáun³ ca³ja³cuóun² bíh¹ ta²¹ quioh²¹ Dió³², quí¹ tɨ³ hlá² tɨ³ nɨ́² bíh¹ ca³hléh³ tsú² jú¹ chú³².

25 Jmɨ́¹ ca³lɨ³tín³ Bernabé má²ta²¹ quioh²¹ quionh³ Saulo já¹ juú² Jerusalén, ja³tanh²¹ siáh³ tɨ³ já¹ juú² Antioquía. Jmɨ́¹jáun² ca³jan³ tsú² Juan² tsá² téh²³ tsú² hí³ siáh³ Marcos.

13

Bernabé quionh³ Saulo má²liáu³² hleh³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³²

1 Hi³ jáun² né³, ja¹ tsá² má²lɨ́n³ hí³ cuáh³² já¹ juú² Antioquía jmɨ́¹ ná¹tso¹ ma³ jan² *tɨ³² jë¹ Dió³² jɨ³ tɨ³² tsá² má²ta² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² nɨ́² siáh³. Tsá² hí³ jmɨ́¹ jmáɨ²: Bernabé, Sí¹mu²¹ tsá² jmɨ́¹ téh²³ tsú² siáh³ Liáh², Lucio tsá² juú² Cirene, Saulo, jɨ³ la³ má²quionh³ Manaén, jan² tsá² cá²cuon³ cu³tsa³² quionh³ Herodes tsá² lín³ ta²¹ ñí¹con² tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ Galilea.

2 Jáun² ca³chó³² cáun² jmáɨ¹ tá¹la³ jmɨ́¹ ná¹má²cú² má²háɨn³² tsú² Tɨ³² Juo¹³ dí² hi³ ná¹má²hɨen²¹, jmɨ́¹jáun² ca³hléh³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ hi³ ca³juáh³:

—Cánh³ chan²¹ Bernabé nɨ́² quionh³ Saulo hi³ ca³tɨn¹ jná¹³, quí¹ zia³² ta²¹ quion²¹ jná¹³ hi³ hniáuh³² jmu³ tsú².

3 Jáun² jmɨ́¹ má²lɨ́²liéinh³² tsú² Dió³² jɨ³ hi³ má²lɨ́²ma³hɨen²¹ tsú² siáh³, jmɨ́¹jáun² ca³ra³tsɨ³² tsú² cuo² ñí¹ quioh²¹ tsá² gon³ hí³, jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³hah² dí² jáɨ¹³.

Tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² hleh³² jú¹ chú³² hué³² Chipre

4 Jmɨ́¹jáun² ca³zen³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ Bernabé jɨ³ Saulo tɨ³ ñí¹ uóunh³, jáun² ja³taunh²¹

tsú² tɨ³ juú² Seleucia, ñí¹ jáun² ca³taunh³ tsú² cáun² mu² pa²¹ hi³ ca³tinh³ tsú² hué³² Chipre nio² chu³ jmáɨ².

5 La³ cun³ jmí¹ ca³cha³táunh¹ tsú² jáun² hué³² Chipre, jáun² juú² Salamina ca³ma³liáu³² tsú² hleh³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos. Ja³bí¹ ñéɨ¹ Juan² quionh³ tsá² hí³ hi³ má²hon³ dí² tsá² hí³.

6 Jmɨ́¹ ca³nga² tsú² tá¹ cáun² hué³² Chipre, jáun² ca³cha³táunh¹ juú² Pafos. Ñí¹ jáun² ca³jenh² tsú² jan² tsá² judío tsá² hláɨnh¹ jmáɨ² Barjesús. Tsá² hí³ né³ jmɨ́¹ má²can² tsáu² hi³ juáh³ hi³ lɨ́n³ tɨ³² jë¹ Dió³².

7 Tsá² hláɨnh¹ hí³ jmɨ́¹ má²hon³ tsá² ho² ta²¹ tsá² jmáɨ² Sergio Paulo, jan² tsá² jlánh¹ zian² tsɨ́³. Tsá² ho² ta²¹ hí³ ca³teh³ Bernabé quionh³ Saulo, quí¹hliá² ca³lɨ³hnió³ tsú² ne³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³².

8 Tɨ³la³ tsá² hláɨnh¹ hí³ né³ ca³qui³ ca³jna³ ñí¹con² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² hi³ hleh³² Bernabé quionh³ Saulo, quí¹hliá² tiá² jmɨ́¹ hnió³ tsú² hi³ tsá² ho² ta²¹ hí³ tónh³² ta²¹ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³². Tsá² hláɨnh¹ hí³ jmɨ́¹ jmáɨ² siáh³ Elimas cun³quionh³ jú¹ *griego.

9 Hi³ jáun² Saulo, tsá² jmáɨ² hí³ siáh³ Po¹, hí³ ca³jɨ́e³ ca³la³ chí¹tiá³ ñí¹ ñí¹ tsá² hláɨnh¹ hí³, ca³la³ hi³ canh² lɨ́n³² Jmɨ́²chí³ Chun¹ hñu³ tsɨ́³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

10 —¡Hnú² dá² jan² tsá² tɨ́¹ jáɨn² bíh¹, jan² tsa³jáɨ¹³ jon² tsá² hláɨnh¹ bíh¹ hnú², hi³ hon² nú² la³jɨ́³² hi³ chu²¹! ¿He³ láɨh³² jlánh¹ chí¹ñi¹ jmuh³² nú² rá¹pɨ́² rá¹tsáɨh²³ juɨ³² quioh²¹ Dió³²?

11 Ta³né³² né³, Tɨ³² Juo¹³ jnoh¹ ma³tsau¹³ hnú² hi³ lɨ́¹³ ten³ nú², ué³ bíh¹ tiú²uú² jáɨ¹³ hian³ hnú² hi³ jɨeh²¹ joh¹ hiú².

La³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³táɨ³ ñí¹ tsú² hi³ ta³zanh¹ já¹niéɨ². Jmɨ́¹jáun² ca³hnah² tsú² jan² tsá² zánh³ cuo² hi³ jáu³².

12 Jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ tsá² ho² ta²¹ hi³ lɨ³ la³ jáun² né³, ca³taunh³ ta²¹ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³², quí¹hliá² ca³ja³cáun² tsɨ́³ tsú² hi³ jlánh¹ pin³ jáɨ¹³ quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí².

Po¹ tsó³² juú² Antioquía nio² hué³² Pisidia quionh³ Bernabé

13 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³taunh³ siáh³ Po¹ quionh³ tsá² quionh³ cáun² mu² pa²¹ juú² Pafos jáun², hi³ ja³taunh²¹ tɨ³ ñí¹ nio¹ juú² Perge hué³² Panfilia. Tɨ³la³ Juan² má¹ná¹, ca³jính³² bíh¹ ñí¹ jáun² hi³ ngah³ tɨ³ já¹ juú² Jerusalén.

14 Jáun² gon³ bíh¹ jéɨ³²í¹ tsá² hí³ ca³huén² ñí¹ jáun² hi³ já¹taunh²¹ siáh³ tɨ³ ñí¹ nio¹ juú² Antioquía hué³² Pisidia. Jmáɨ¹ hi³ ca³cha³táunh¹ tsú² jáun², cáun² *jmáɨ¹ nio² tie³ bíh¹, hi³ jáun² Po¹ jɨ³ Bernabé ca³ñí¹táunh¹ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos; jáun² jmɨ́¹ taunh²¹ tsú² ñéih³, ca³tiánh³ ñí¹ hmá².

15 Jmɨ́[1] má[2]lɨ[2]hí[32] tsáu[2] jáɨ[13]
tioh[3] ñí[1] Sí[2] liei[21] quioh[21] hla[1]
Moisés, jɨ[3] jáɨ[13] hi[3] tioh[3] ñí[1]
Sí[2] quioh[21] tsá[2] ca[3]lɨn[3] tɨ[32]
jë[1] Dió[32] nɨ́[2], jáun[2] tsá[2] chín[1]
cuáh[32] jáun[2] ca[3]záɨh[3] Po[1] jɨ[3]
Bernabé la[3] lá[2]:

—Hnoh[2] reh[2], nɨ[1]juáh[3] zia[32]
cáun[2] jáɨ[13] hi[3] ma[3]hau[3] hi[3]
niau[21] tiá[3] tsɨ́[3] dí[2] hi[3] hnáuh[2]
hnoh[2] juáh[13] ñí[1]con[2] jnoh[1],
ta[3]né[32] má[2]lɨ[13] juáh[13] hnoh[2].

16 Jáun[2] Po[1] ca[3]jmú[3] zenh[2],
ca[3]háɨ[32] cuo[2] hi[3] ca[3]jmú[3] lin[1]
hi[3] tiánh[32] tsú[2] ta[3]máɨh[3], jáun[2]
ca[3]juáh[3]:

—Hnoh[2] tsá[2] ziáun[2] dí[2]
hué[32] *Israel jɨ[3] *tsá[2]cá[2]jo[21]
tsá[2] má[2]ma[3]tih[21] náh[2] ñí[1]con[2]
Dió[32] la[3] cun[3] hi[3] ná[1]ngɨ[23]
jnoh[1] tsá[2] judíos, sá[1]nɨ́[2] niéi[2]
náh[2].

17 Dió[32] Juo[13] tsá[2] Israel
ca[3]quianh[3] tsá[2]haun[32] dí[1]hio[3]
ñú[1]deh[3] dí[2] jmɨ́[1]tin[2], hi[3]
ca[3]jmú[3] Dió[32] hi[3] ca[3]juóun[3]
lɨn[32] tsá[2] Israel tá[1]la[3] jmɨ́[1]
tionh[1] tsú[2] hué[13] tsá[2] Egipto.
Jmɨ́[1] lɨ[21] jáun[2] ca[3]huen[3]
tsú[2] tsá[2] Israel hué[32] jáun[2]
cun[3]quionh[3] pí[3] hi[3] cáu[2] hi[3]
jueh[32] quioh[21].

18 Hi[3] jmɨ́[1] ca[3]huen[3] Dió[32]
tsá[2] hí[3] hué[32] jáun[2] né[3],
jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]ma[3]juenh[2] lɨ́n[32]
bíh[1] tsú[2] tsɨ́[3] hi[3] ca[3]tɨn[1] tsá[2]
hí[3] tán[1] tun[3]ló[32] mii[2] hi[3]
ca[3]ñi[3]táunh[1] tsú[2] jáun[2] cuá[1]
quiéin[2].

19 Jmɨ́[1] lɨ[21] jáun[2] né[3],
ca[3]ma[3]tsan[2] Dió[32] tsá[2] quiau[3]
nió[3] juo[3] tsá[2] jma[2] hi[3] qui[3]
jmɨ́[1] tionh[1] hué[32] Canaán. Hi[3]
jáun[2] hué[32] jáun[2] né[3] ca[3]cué[3]
Dió[32] quioh[21] dí[1]hio[3] ñú[1]deh[3]
dí[2].

20 Cun[3] ñí[1] jɨ[3]lɨ[32] hi[3] lɨ[3]
jáun[2] né[3], ca[3]chó[32] quiún[3] nio[2]
hña[3]láu[3] tsɨ[21] tu[3]la[3]quia[3] mii[2].

”Jmɨ́[1] lɨ[21] jáun[2] ca[3]jmú[3]
Dió[32] héih[32] ñí[1]con[2] tsá[2] Israel
cun[3]quionh[3] tsá[2] ca[3]lɨn[3] jue[21],
ca[3]la[3] ñí[1] cá[1]chó[21] jmáɨ[1] hi[3]
ca[3]lɨ[3]zian[2] Sá[2]mɨe[21] hi[3] lɨ́n[3]
siáh[3] tɨ[32] jë[1] Dió[32].

21 Jmɨ́[1]jáun[2] tsá[2] Israel
ca[3]mɨ[3] jan[2] re[21] ñí[1]con[2] Dió[32],
jáun[2] Dió[32] ca[3]cuen[3] Saúl jon[2]
Cis hi[3] lɨ́n[13] re[21], jan[2] tsá[2]
ñí[1] má[2]cuú[1] má[2]ñeh[1] quioh[21]
hla[1] Benjamín; jáun[2] tsá[2]
hí[3] ca[3]lɨn[3] re[21] tun[3]ló[32] mii[2]
ñí[1]con[2] tsú[2].

22 Jmɨ́[1] lɨ[21] jáun[2] ca[3]che[2]
Dió[32] hi[3] jmɨ́[1] lɨ́n[3] tsú[2] re[21],
jáun[2] Dá[2]vi[21] ca[3]cuen[3] siáh[3]
Dió[32] hi[3] lɨ́n[13] re[21] ñí[1]con[2] tsá[2]
Israel. Quí[1] jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]juáh[3]
Dió[32] la[3] lá[2]: “Né[32] má[2]tsanh[21]
jná[13] Dá[2]vi[21] jon[2] Isaí, jan[2]
tsá[2] jlánh[1] tɨ[32] tsɨn[32] jná[13], tsá[2]
hí[3] ma[3]tí[32] la[3]jɨ́[32] jáɨ[13] hi[3] juo[13]
jná[13]”.

23 Hi[3] jáun[2] la[3] cun[3] lɨ́[3]
jáɨ[13] hi[3] ca[3]jmú[3] jáun[2] Dió[32]
hi[3] cuen[3] jan[2] tsá[2] jón[2]zɨ́h[1]
jón[2]cho[1] hla[1] Dá[2]vi[21], tsá[2]
lión[32] tsá[2] Israel, hi[3] jáun[2] bíh[1]
má[2]ca[3]cuen[3] Dió[32] Jesús.

24 Jáun[2] né[3], tá[1]la[3] tiá[2]
má[2]hleh[32] Jesús jáɨ[13] quioh[21]
Dió[32], hla[1] Juan[2] tsá[2] tɨ́[2]
zion[2] tsáu[2] jmáɨ[2] bíh[1] ca[3]hléh[3]
tín[2] la[3]ñí[1] ñí[1]con[2] tsá[2] Israel
tsá[2]co[1], hi[3] ca[3]záɨh[3] tsú[2] tsá[2]
hí[3] hi[3] hniáuh[32] tɨ[3] jéinh[32] tsú[2]
jmɨ́[1] tsɨ́[3] jɨ[3] hi[3] hniáuh[32] zón[32]

tsú² siáh³ jmáɨ².
25 Jmɨ́¹ má²ñí¹táuh³ jáun² tá¹³ Juan² hí³ né³, ca³juáh³ la³ lá²: “¿Hin² tsánh² jná¹³ hi³ lɨ́n²³ hnoh²? Jun³juáh¹³ jná¹³ yáh³ lɨ́n³ Tsá² ná¹hen² honh² náh² hí³. Má²ñí¹chau²¹ bíh¹ jmáɨ¹ hi³ já³² jan² Tsá² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bí¹ jná¹³, quí¹ hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ lɨ́n³ jná¹³ hi³ juáh¹³ hi³ jmɨ́¹ lɨ³ zaɨh²¹ jná¹³ láu² tsɨ³² ta³ Tsá² hí³”.
26 ”Hi³ jáun² né³, hnoh² reh², tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹, jɨ³ hnoh² tsá²cá²jo²¹ tsá² má²ná¹ma³tih²¹ náh² ñí¹con² Dió³², hi³ ca³ta¹ la³jáɨ³² bíh¹ dí² jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ liáun³ tsú² lá².
27 Tsá² juú² Jerusalén jɨ³ la³jɨ́n³² tsá² ná¹chín¹, tiá² ca³lɨ³tsɨn² yáh³ hi³ hin² tsánh² Jesús, hi³ jáun² ca³jngɨh³ bíh¹ tsú². Hi³ cun³quionh³ hi³ ca³jmú³ tsú² la³ jáun² né³, ca³ma³tí³² máh³ tsú² la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³juáh³ jáun² tsá² ca³lɨn³ tɨ³² jë¹ Dió³² jmɨ́¹tin², la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ná¹hɨ³² tsú² jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² ma³ cun³ jña³ jmáɨ¹, jmáɨ¹ hi³ tionh² tsú² tie³.
28 Jáun² uá¹jinh¹ tiá² ca³choh¹³ tsú² he³ ca³tɨ²¹ ma³ngɨ́³ tsú² Jesús, tɨ³la³ ñí¹con² Pilato bíh¹ ca³mɨ́³ tsá² hí³ jáɨ¹³ hi³ jngɨh³ tsú² Jesús.
29 Jmɨ́¹ má²lɨ́²jmú³ tsú² la³jɨ́³² la³ cun³ rón³² rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² né³, ca³sión³² tsú² hla¹ Jesús tsoh² crei²¹ hi³ ca³ñí¹hón²¹ tsú² hñu³ tá²hláu².
30 Tɨ³la³ Dió³² má¹ná¹ ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ tsú².
31 Tsá² ca³ñi³táunh¹ hí³ quionh³ Jesús jmɨ́¹tin², ca³la³ cun³ jmɨ́¹ cuá¹han³ tsú² hué¹³ Galilea hi³ ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ tsú² já¹ juú² Jerusalén, ñí¹con² tsá² hí³ bíh¹ ca³ma³jnia³² Jesús hliáun³ jéin³² jmɨ́¹ má²ca³jenh¹³, hi³ jáun² tsá² hí³ cue³² jú¹ tson² ta³né³² ñí¹con² la³jáɨ³² dí² tsá² Israel hi³ la³ jáun² lɨ³.
32 ”Hi³ jáun² jnoh¹ siáh³ má²ná¹lieh¹ hnoh² jú¹ chú³² ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² jmɨ́¹tin² quionh³ dí¹hio³ ñú¹deh³ dí².
33 Ñí¹con² jnoh¹ tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ bíh¹ tsá² hí³ ca³ma³tí³² Dió³² jáɨ¹³ jáun² jmɨ́¹ ca³jenh¹³ jáun² Jesús. La³ nɨ́² bíh¹ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² Salmos ñí¹ hu²¹ Salmo ñí¹ má²tun³, hi³ juáh³ jáun² la³ lá²: “Hnú² bíh¹ Jón³² jná¹³, né³² má²lɨ́²ma³jniau¹³ jná¹³ hnú² hi³ hnú² lɨ́n³ Jón³² jná¹³”.
34 Hi³ ca³hɨ́e³ siáh³ Dió³² jáɨ¹³ hi³ jenh¹³ Jesús, hi³ jáun² cun³ tiá² lɨ́¹³ sánh³², jáun² zia³² cáun² ñí¹ rá¹juáh³ la³ lá²: “Cu³tí³ má¹he¹ má¹mieh¹³ bíh¹ jná¹³ hnoh² rón³² la³ cun³ lɨ́³ jú¹ hɨ́en¹ hi³ ca³jmú³² jná¹³ jáun² quiúnh¹ hla¹ Dá²vi²¹”.
35 Ja³bí¹ zia³² siáh³ cáun² ñí¹ rá¹juáh³ Sí² Salmos la³ lá²: “Jmɨ́¹lɨh³ bíh¹ tiá² cuéh¹ hnú² jáɨ¹³ hi³ sánh³² Tsá² chun¹ quian²¹ hnú²”.
36 Hi³ jáun² né³, jmɨ́¹ lɨ²¹ ta²¹ hi³ ca³jmú³ jáun² hla¹ Dá²vi²¹

hí3 ñí1con2 tsá2 jmɨ́1 zian2
jmɨ́1jáun2, ta21 hi3 ca3cué3
jáun2 Dió32, jáun2 ca3ñí1hón21
dí2 la3jmɨ́1 ca3hón32 dí2 dí1hio3
ñú1deh3 tsú2. Hi3 jáun2
uá1jinh1 hla1 Dá2vi21 hí3 né3
ca3cánh2 bíh1 jmɨ́1 lɨ21 jáun2,
37 tɨ3la3 Tsá2 ca3jmú3 hí3
Dió32 hi3 jenh13 má1ná1, tiá2
ca3cánh2 yáh3.
38 Hi3 jáun2 né3 reh2, hnoh2
hniáuh32 lɨ3 ñíh13 náh2 hi3
cun3quionh3 Jesús hí3 bíh1
zia32 uu3ɨ3tso3, hi3 jáun2 jnoh1
ngáɨ1 jú1 chú32 lá2.
39 Quí1 má2hia3jáun13 máh3
jmɨ́1 ná1hen2 honh2 hnoh2
hi3 lɨ3 chun1 náh2 ñí1con2
Dió32 cun3quionh3 liei21 hi3
hiauh3 jáun2 hla1 Moisés, tɨ3la3
liei21 jáun2 né3, tiá2 ca3lɨ3 yáh3
jmu3 la3 jáun2. Tɨ3la3 ta3né32
má1ná1, lɨ3ua3 jan2 tsá2 tanh2
ta21 Jesús má2tá1zanh1 tsú2 ta3
ñí1 Dió32 la3juah21 dúh1 hi3 tiá2
tso3 ren2 bíh1.
40 Jáun2 hua3hín13 hnoh2,
quí1 nɨ́2 lɨ́1 cá1quiúnh21 náh2
la3 cun3 lɨ́3 jáɨ13 hi3 rá1juáh3
jáun2 ñí1 Sí2 quioh21 tsá2
ca3lɨn3 hí3 tɨ32 jë1 Dió32, hi3
juáh3 la3 lá2:
41 Hnoh2 tsá2 lɨ́1 cáuh23
cú2nga1 jú1 tson2,
cuɨ́1 cha3cáun2 honh2 náh2,
hi3 má1lɨ32 jáun2 né3 cuɨ́1
cha3hín3 náh2 siáh3.
Quí1 tá1la3 zian2 hnoh2 nɨ́2
jmu1 jná13 cáun2 ta21
jueh32,
ta21 jáun2 cun3 tiá2 ta21 táunh13
hnoh2 hi3 tson2,
uá1 jáun2 la3 jáun2 lɨ3 zian2
tsá2 ngáɨ32 jáɨ13 jáun2
ñí1con2 hnoh2.
42 Jmɨ́1 cá1táuh3 hi3 hleh32
jáun2 Po1, jáun2 jmɨ́1jáun2
cua3han3 Po1 cuáh32 quionh3
Bernabé. Jmɨ́1jáun2 ma3 jan2
tsá2 tiáunh1 cuáh32 jáun2 ca3te3
tsú2 hi3 ja3táunh1 dí2 siáh3 ñí1
jña3 jmáɨ1 hi3 ja3hléh2 siáh3
hná1 jáɨ13 jáun2.
43 Jmɨ́1 ca3tsáun3 tsá2 tiáunh1
hí3 cuáh32 né3, juóun32 bíh1
tsá2 judíos jɨ3 tsá2cá2jo21
tsá2 má2ca3hín13 jë1 tsá2
judíos ja3taunh21 cu3hna21 Po1
quionh3 Bernabé. Jáun2 Po1
jɨ3 Bernabé ca3záɨh3 tsá2 hí3
hi3 má2hniáuh32 ñi3táunh1 tsú2
cáun2 he2 ñí1, hi3 tiá2 hniáuh32
chá32 tsú2 tɨ3 có32 mií3 hi3 ja32
tsɨ́3 Dió32.
44 Jmɨ́1 la3 má2jña3 jmáɨ1
jáun2 né3, jmáɨ1 hi3 tianh32
tsú2 tie3, jmɨ́1jáun2 ca3ngɨh32
míh1 tiá2 la3jɨ́n32 tsá2 juú2
jáun2 hi3 ca3lɨ3hnió3 ne3 jáɨ13
hi3 ca3tɨn1 Tɨ32 Juo13 dí2.
45 Tɨ3la3 jmɨ́1 ca3jɨ́e3 tsá2
judíos hi3 má2ná1ngɨh32
tsáu2 juóun32 lɨ́n32 né3, ca3lɨ3
uóu32 tsɨ́3, hi3 jáun2 ca3qui3
ca3táɨnh32 dí2 Po1 jáɨ13, hi3
ca3tu3 ca3hión32 dí2 siáh3.
46 Jmɨ́1jáun2 tɨ3 jlánh1 tiá3
ca3niau21 bíh1 tsɨ́3 Po1 quionh3
Bernabé, hi3 jáun2 ca3záɨh3 dí2
tsá2 hí3 la3 lá2:
—Hnoh2 bíh1 jmɨ́1 ca3tɨn1
náɨh13 tín2 la3ñí1 jáɨ13 lá2
quioh21 Dió32. Tɨ3la3 cun3ñí1
hi3 chín1dí1 hnoh2 bíh1
tiá2 hnáuh2 náɨh13, tɨ3 có32

bíh¹ má²lɨ́²cháh¹ hnoh² jáɨ¹³
quioh²¹ Dió³², hi³ ná¹lɨ́n²³
hnoh² hi³ tiá² ca³tɨ²¹ hi³ zian²
náh² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio², jáun²
cu³tsa³² ñí¹con² tsá²cá²jo²¹
bíh¹ cú²jueh³² má²tsá¹hléh¹³
jnoh¹ ta³né³².

47 Quí¹ la³ jáun² bíh¹ héih³²
ca³jmú³ Tɨ³² Juo¹³ jnoh¹
ñí¹con² jnoh¹, hi³ ca³juáh³:
Hnú² bíh¹ ca³hiáu³² jná¹³ hi³
lɨ́n¹³ nú² la³jmɨ́¹ lɨ́³ joh¹
sɨ́² ñí¹con² tsá²cá²jo²¹,
hnú² bíh¹ ca³hiáu³² jná¹³ hi³
ngáɨ¹ nú² jáɨ¹³ ñí¹con²
tsá² zian² tá¹ cáun²
hngá¹máh³ he³ lánh³
lɨ́¹³ liáun³ tsú².

48 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² jáun²
tsá²cá²jo²¹ jáɨ¹³ nɨ́² né³, jlánh¹
ca³lɨ³ tsah³ hi³ ca³juáh³:
—He³ ma³ chú³² jáɨ¹³
quioh²¹ Dió³².

Jáun² la³jɨ́n³² tsá² má²ca³tɨn¹
hí³ hi³ lɨ́¹³ zian² la³ cun³
jmɨ́¹hi³nio² ca³taunh³ ta²¹.

49 Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹
ca³juóun³ tsá² ca³náɨ³² jáɨ¹³
quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² tá¹ cáun²
hué³² jáun².

50 Tɨ³la³ tsá² judíos jlánh¹
ca³jmú³ hi³ ca³míh³ tsɨ́³
tsá²mɨ³ tsá² ná¹quien², tsá²
jlánh¹ re² má²tí³² cuáh³²
quioh²¹, jɨ³ tsá²ñuh² tsá²
ná¹chín¹ juú² jáun² nɨ́², hi³
jáun² ca³jmú³ tsú² hian² tsɨ́³
ñí¹con² Po¹ jɨ³ Bernabé, ca³la³
ñí¹ ca³huen³ dí² tsá² hí³ hué³²
jáun².

51 Jmɨ́¹ ca³huén² tsá² hí³
cheih³² hué³² jáun² né³,
ca³juá³ láu² tioh³ ta³ hi³
ca³súh³ tsú² hliáu² hi³ jmɨ́¹
quian²¹, hi³ ca³ma³li²¹ tsú² hi³
tiú²uú² ca³tɨn¹ jmu³ zian² hi³
ca³tɨn¹ tsá² zian² ñí¹ jáun².
Jmɨ́¹jáun² ja³taunh²¹ tsú² tɨ³
juú² Iconio.

52 Tɨ³la³ tsá² má²tanh²
ta²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² já¹ juú²
Antioquía jáun² jlánh¹ jmɨ́¹
má²canh² Jmɨ́²chí³ Chun¹
hñu³ tsɨ́³, jɨ³ hi³ jlánh¹ jmɨ́¹
má²hiún² tsɨ́³ tsú² siáh³.

14

Po¹ jɨ³ Bernabé ja³taunh²¹ juú² Iconio

1 Jáun² né³, jmɨ́¹ cá¹chó²¹
Po¹ quionh³ Bernabé la³ tɨ³
já¹ juú² Iconio jáun², jáun²
taunh³ hñu³ cuáh³² quioh²¹
tsá² *judíos zeh² ñí¹ jáun². Ñí¹
jáun² jlánh¹ re² ca³hléh³ tsú²
siáh³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³², hi³
jáun² juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu²
ca³taunh³ siáh³ ta²¹, tsá² judíos
jɨ³ *tsá²cá²jo²¹ nɨ́².

2 Tɨ³la³ tsá² judíos tsá² tiá²
ta²¹ ca³taunh³ né³, ca³ma³can²
bíh¹ tsá²cá²jo²¹, hi³ jáun²
hlaɨh³ tioh³ tsɨ́³ tsú² ca³jɨ́en³²
tsá² reh² dí².

3 Jáun² ué³ bíh¹ ca³hléh³ tá¹
gon³ tsá² hí³ jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ miɨ³
hi³ ja³² tsɨ́³ Dió³² ñí¹ jáun²,
ca³la³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá² cú² tiá²
juénh² bíh¹ tsú². Hi³ jáun²
Dió³² ca³ma³tson² jáɨ¹³ jáun²
quioh²¹ tsá² hí³ cun³quionh³
hi³ ca³cuéh³ tsú² tsá² hí³ pí³
hi³ jmu³ hua³jueh³² jɨ³ li²¹ nɨ́²
siáh³.

4 Jmɨ́¹jáun², ná¹tsoh³ bíh¹
tsá² juú² jáun² lɨ³, cá² tsáun¹

tsú² ca³háɨn³² tɨ³ con² tsá² judíos, tɨ³la³ ñí¹ cá² tsáun¹ jáun² né³ ca³háɨn³² tɨ³ con² tɨ³² tsá² quian³² hí³ jë¹ Dió³².

5 Jmɨ́¹jáun² tsá²cá²jo²¹ ca³jmú³ cá²hon³ quionh³ tsá² judíos jɨ³ la³ má²quionh³ tsá² ná¹ñí¹ juú² nɨ́² siáh³, hi³ jmɨ́¹ hnió³ dí² jmúh³² tsá² hí³ hian² tsɨ́³ hi³ qui³ jnah³ dí² quɨ́n¹.

6 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñi³² Po¹ quionh³ Bernabé hi³ hnió³ tsá² hí³ jmu³ la³ jáun² né³, jáun² la³juɨ³² ca³huén² tsú² hi³ ja³taunh²¹ tɨ³ hué¹³ Licaonia ñí¹ nio¹ juú² Listra jɨ³ juú² Derbe, hi³ ca³ñí¹ñi³táunh¹ tsú² siáh³ tɨ³ hlá² tɨ³ nɨ́² la³ cu³ la³ jéin³ jáun²,

7 hi³ ñí¹hléh² siáh³ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² ñí¹ jáun².

Tsá² juú² Listra jnah²³ quɨ́n¹ Po¹

8 Já¹ juú² Listra jáun² né³ jmɨ́¹ cuá³ jan² tsá² hliánh²; tsá² hí³ cun³ tiá² jmɨ́¹ lɨ́²³ ngɨ́³², quí¹ má²hliánh² la³ cun³ jmɨ́¹ ca³lɨ³zian² bíh¹ tsú².

9 Tsá² hí³ jmɨ́¹ cuá¹náɨ³² jáɨ¹³ hi³ hleh³² Po¹, jáun² Po¹ ca³jɨ́e³ chí¹tiá³ ñí¹ ñí¹ tsú², hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³lɨ³tsɨn² Po¹ hi³ tsá² hí³ má²hu²¹ cáun² tsɨ́³ hi³ jáun² lɨ́¹³ lan¹³,

10 jáun² ca³hléh³ dí² tiá³ hi³ ca³záɨh³ tsá² hí³:

—¡Náu²!

Jáun² tsá² hí³ la³juɨ³² ca³náu² ca³la³ hi³ rú² háɨn²³, hi³ ca³ma³liáu³² hi³ ngɨ³².

11 Jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ tsá² juú² hí³ hi³ ca³jmú³ Po¹ la³ jáun², jáun² ca³tɨ́² ca³hóh³² tsú² hi³ ca³juáh³:

—¡Dió³² jniá³ la³jmɨ́¹ jniá³ tsáu² dá² má²cuá²táunh¹ ja¹ ñí¹ tiauh¹ jnoh¹!

12 Jáun² Bernabé ca³teh³ tsú² Zeus dió³² tsá² chín¹, hi³ Po¹ né³ ca³teh³ tsú² Hermes, tsá² ñi³quian²¹ jë¹ dió³², quí¹ Po¹ bíh¹ tsá² ca³hléh³ jáɨ¹³.

13 Cuáh³² quioh²¹ dió³² téh²³ tsú² Zeus jmɨ́¹ zeh¹ ñí¹ má²tauh²¹ já¹ juú². Jáun² mí²tsáu² ca³tɨn¹ dió³² tsá² láɨn¹ hí³ ca³can³ lí¹³ hi³ láɨ¹ jɨ³ cuá¹juɨ́² nɨ́² siáh³ tɨ³ ñí¹ lɨ́³ ho³hñú¹³ hiah³² hu²¹ juú², hi³ jmɨ́¹ hnió³ tsú² jngɨh³ jáh³ hí³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² gon³ hí³.

14 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³lɨ³tsɨn² Po¹ quionh³ Bernabé hi³ né³bí¹ jngɨh³ tsú² jáh³ hi³ ca³tɨn¹ dí², jmɨ́¹jáun² ca³zen³ tsú² ha¹, hi³ la³juɨ³² taunh³ ja¹ tsáu² hi³ ca³hóh³² tiá³ hi³ juáh³:

15 —¡Hnoh² tsá² juú²! ¿He³ láɨh³² sa³ la³ nɨ́² jmuh³² hnoh²? Já² tsá²mɨ³cuóun² tsá² la³ hnoh² bíh¹ jnoh¹. Já² ta²¹ jáun² yáh³ jau³ jnoh¹ hi³ ja³hléh¹³ jnoh¹ jáɨ¹³ hi³ hniáuh³² cháh¹³ hnoh² tɨ³ có³² hi³ tiá² ta²¹ lɨ³ jmu³ nɨ́², hi³ tɨ́¹ jéinh¹ náh² jmɨ́¹ honh² hi³ tanh¹³ náh² ta²¹ jan² Dió³² Tsá² juú²tsáun², Dió³² Tsá² ca³jmú³ hí³ tá¹ cáun² la³ cu³ la³ juéh³ mɨ³cuú² jɨ³ la³jɨ́³² hi³ zia³² nɨ́² siáh³.

16 Uá¹jinh¹ la³ jáun², Dió³² cáun² ca³cué³ jáɨ¹³ jmɨ́¹tin² hi³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² cáun² lɨ́¹ jmu³ cun³ tɨn² tsɨ́³,

17 tɨ3la3 cun3 jáun2 ca3ma3li21
bíh1 Dió32 ha3 lánh3 lín3
cun3quionh3 la3jí32 hi3 chu21
hi3 jmu2 la3 tɨ3 ta3né32. Quí1
hí3 bíh1 Tsá2 zen2 jmí3, hi3
jáun2 lau32 re2 hi3 cú2 hi3
hính23 tsáu2, hi3 cue32 tsú2
siáh3 la3jí32 hi3 lí23 hi3 lí2hiún2
tsí3 tsáu2.

18 Tɨ3la3 uá1jinh1 ca3juáh3
Po1 quionh3 Bernabé la3 ní2
né3, cun3 jáun2 tion3 cu3tí3
bíh1 lí1 lɨ21 hi3 tiá2 ca3jngɨh3
tsá2 hí3 jáh3 ñí1con2 tsú2.

19 Jmí1 lí1 cáɨn2 jáun2
né3 ca3cha3táunh1 ma3 jan2
tsá2 judíos ñí1 jáun2, tsá2
zian2 juú2 Antioquía jɨ3
tsá2 zian2 juú2 Iconio, hi3
ca3ñí1ma3can2 tsá2 juú2 Listra
hí3; jmí1jáun2 ca3quí2 ca3jnah3
tsú2 Po1 quín1. Jmí1 lɨ21 jáun2
ca3cuóunh32 dí2 siáh3 hué32
tsá2jñu3 hi3 ca3ñí1tion13 dí2
jenh3 juú2, quí1 jmí1 lín23 tsú2
hi3 má2jun2 bíh1 Po1.

20 Tɨ3la3 tá1la3 má2tionh2
tsá2 má2tanh2 hí3 ta21 Dió32
cu3 jéin3 ñí1 rón21 Po1 né3,
cu3diá2jan2 bíh1 jmí1 ca3náu2
Po1, jáun2 ngah3 siáh3 tɨ3 já1
juú2 jáun2. Jmí1 cá1jniá21 jáun2
já1taunh21 tsú2 siáh3 quionh3
Bernabé tɨ3 juú2 Derbe.

21 Jmí1 cá1tsan3 hi3 hleh32
tsú2 jú1 chú32 já1 juú2 Derbe,
ñí1 jlánh1 ca3juóun3 jáun2 tsá2
má2haɨn21 tɨ3 con2 Tɨ32 Juo13
dí2, jáun2 ja3tanh21 tsú2 siáh3
tɨ3 já1 juú2 Listra, hi3 tionh2
ñí1 jáun2 já1tanh21 tɨ3 juú2 Iconio, hi3 tionh2 Iconio jáun2
né3 ca3cha3tánh1 siáh3 tɨ3 já1
juú2 Antioquía.

22 Hi3 ca3ñí1chá2 tsú2 tiá3
tsí3 tsá2 má2tanh2 hí3 ta21
Dió32 ma3 quin32 ma3 caun32
juú2 jáun2, hi3 ca3záɨh3 tsú2
tsá2 hí3 hi3 hniáuh32 nio2
cáun2 tsí3 la3 má2nio2 jáun2.
Hi3 ca3juáh3 tsú2 siáh3 la3 lá2:

—Jnoh1 tsá2 tanh23 dí2 ta21
Dió32, cun3 ca3ta1 bíh1 dí2
hi3 má1tso1 tsí3 ñeh2 bíh1 hi3
tsáuh13 dí2 ñí1 cuá1quien2
Dió32.

23 Ja3bí1 ca3hión32 tsú2
siáh3 tsá2daun32 tsá2 tiánh3
ñí1 quioh21 ma3 quin32 ma3
caun32 cuáh32 jáun2. Hi3 jáun2
jmí1 ca3ma3hɨen21 tsú2 hi3
ca3liéinh32 tsú2 siáh3 Dió32,
ca3chan3 tsú2 tsá2 hí3 jo3cuo2
Dió32, Dió32 Tsá2 má2tanh2
tsú2 hí3 ta21.

Ngah3 Po1 quionh3 Bernabé tɨ3 juú2 Antioquía nio2 hué32 Siria

24 Jáun2 né3, jmí1 ca3nga2
tsú2 jáun2 hué32 Pisidia
ca3cha3táunh1 siáh3 hué32
Panfilia.

25 Hi3 jáun2 jmí1 ca3hléh3
tsú2 jú1 chú32 quioh21 Dió32
já1 juú2 Perge, jmí1 lɨ21 jáun2
né3 já1taunh21 siáh3 juú2 jmáɨ2
Atalia.

26 Hi3 jáun2 ñí1 jáun2 taunh3
tsú2 cáun2 mu2 pa21 hi3
já1tanh21 tɨ3 juú2 Antioquía,
juú2 ñí1 ca3liéinh32 tsá2
ná1ñí1 cuáh32 Dió32 jmí1tin2,
hi3 ca3chan3 tsú2 tsá2 gon3
hí3 jo3cuo2 Dió32, hi3 cuí1
má1hé1 má1mieh2 tsú2 Dió32
hi3 jáun2 lí13 jmu3 tsú2 tá13
Dió32. Ta21 jáun2 né3 cun3 ja1

má²ca³táunh³ tsú², jáun² yáh³
má²já²tanh²¹ tsú² ñí¹ jáun².
27 Jáun² jmí¹ má²ca³cha³tánh¹
tsú² jáun² né³, ca³ngɨh³²
la³jín³² tsá² má²lín³ hí³ cuáh³²
já¹ juú² Antioquía, jáun² Po¹
quionh³ Bernabé ca³chá³
la³jí³² hi³ ca³jmú³ Dió³²
cun³quionh³ hmóu³² dí², hi³
ha³ lánh³ ca³cué³ Dió³² jáɨ¹³
ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ hi³ lí¹³
tanh¹³ tsú² ta²¹ Dió³².
28 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³, ué³ bíh¹
ca³ta³cua¹³ Po¹ quionh³ Bern-
abé já¹ juú² jáun² quionh³ tsá²
má²haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² tɨ³² Juo¹³
dí².

15

Cuú²ngɨh³² tsá² reh² já¹ juú² Jerusalén

1 Jáun² né³, jmí¹jáun²
ca³cha³táunh¹ ma³ jan² tsá²
hín¹³ tɨ³ Judea já¹ juú² An-
tioquía, hi³ ca³híeh³ tsú² tsá²
reh² hí³, hi³ ca³juáh³:

—Tiá² lí¹³ liáun³ hnoh²
ní¹juáh³ tiá² *já²tú¹ chí² láu²
hná¹³ ñí¹ zian² hnoh² la³
cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí²
quioh²¹ hla¹ Moisés.

2 Jáun² Po¹ quionh³ Bern-
abé jlánh¹ ca³qui³ ca³táɨnh³
jáɨ¹³ quionh³ tsá² hí³.
Jmí¹jáun² ca³hión³² tsá² reh²
dí² Po¹ quionh³ Bernabé
la³ má²quionh³ gon³ gáun³
tsá² reh² ñí¹ hná¹ jáun²
siáh³, hi³ tsa³táunh¹ tɨ³ já¹
juú² Jerusalén hi³ tsa³juonh³²
cú²jueh³² jáɨ¹³ jáun² quionh³
*tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³²
la³ má²quionh³ tsá²daun³² tsá²
ná¹ñí¹ cuáh³² ní² siáh³.

3 Tsá² má²lín³ hí³ cuáh³²
juú² Antioquía jáun² ca³zen³
tsá² hí³ hi³ tsa³táunh¹ já¹
juú² Jerusalén. Jáun² hú¹
juɨ³² jáun² né³ ca³nga² tsú²
hué¹³ tsá² hín¹³ tɨ³ Fenicia jɨ³
hué¹³ tsá² hín¹³ tɨ³ Samaria
ní² siáh³. Jáun² ñí¹ jáun²
ca³chá³ tsú² siáh³ ha³ lánh³
rón³² má²cá²jéinh³² jmí¹ tsí³
*tsá²cá²jo²¹ tɨ³ ñí¹con² Dió³²,
jáun² tsá² reh² hí³ ca³lɨ³ hiún²
lín³² tsí³ jmí¹ ca³náɨ³².

4 Jmí¹ ca³cha³táunh¹ tsá² hí³
já¹ juú² Jerusalén né³, ca³la³
hiún² lín³² tsí³ tsá² má²lín³
hí³ cuáh³² ca³hen³ tsá² hí³ ñí¹
jáun², quionh³ tsú² tɨ³² tsá²
quian³² jë¹ Dió³² jɨ³ tsá²daun³²
tsá² ná¹ñí¹ cuáh³² ní² siáh³;
jáun² tsá² gon³ hí³ ca³chá³
la³jí³² hi³ má²ca³jmú³ Dió³²
cun³quionh³ hmóu³² dí².

5 Tɨ³la³ ma³ jan² tsá²
*fariseos, tsá² má²haɨn²¹ tɨ³
con² Tɨ³² Juo¹³ dí², ca³jmú³
zenh² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hniáuh³² bíh¹ tiú³² tsú²
chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian²
tsá²cá²jo²¹, hi³ za¹³ dí² tsú²
hi³ hniáuh³² ma³tí³² tsú² liei²¹
quioh²¹ hla¹ Moisés.

6 Jmí¹jáun² ca³cuú²
ca³ngɨh³² tɨ³² tsá² quian³² jë¹
Dió³² quionh³ tsá²daun³² tsá²
ná¹ñí¹ cuáh³² hi³ ca³juónh³
jáɨ¹³ jáun².

7 Jmí¹ má²lí²juónh³ tsú²
jáun² hliáun³ jáɨ¹³ né³, Pé¹
ca³jmú³ zenh² hi³ ca³juáh³ la³
lá²:

—Hnoh^{2} reh^{2}, má^{2}ná^{1}ñíh^{1} náh^{2} hi^{3} Dió^{32} ca^{3}te^{3} jná^{13} jmɨ́^{1}tin^{2} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} jná^{13} hléh^{13} jú^{1} chú^{32} quioh^{21} Dió^{32} ñí^{1}con^{2} tsá^{2}cá^{2}jo^{21}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}lɨ^{3} tónh^{32} tsú^{2} ta^{21} jmɨ́^{1} ca^{3}náɨ^{32}.

8 Hi^{3} jáun^{2} Dió^{32} Tsá^{2} cuoh^{2} he^{3} lánh^{3} lɨ́^{3} tsɨ́^{3} tsáu^{2} ma^{3} quin^{32} ma^{3} jan^{32} ca^{3}ma^{3}li^{21} hi^{3} hnio^{3} tsá^{2} hí^{3}; quí^{1} ca^{3}cuen^{3} bíh^{1} Dió^{32} Jmɨ́^{2}chí^{3} Chun^{1} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} hí^{3} la^{3}jmɨ́^{1} ca^{3}cuen^{3} tsú^{2} jáun^{2} ñí^{1}con^{2} jnoh^{1} la^{3} jmɨ́^{1} ñí^{1}.

9 Hí^{1} cú^{1}pih^{21} yáh^{3} tiá^{2} ca^{3}jmú^{3} Dió^{32} hi^{3} siánh^{3} tsáu^{2} jnoh^{1} la^{3} cun^{3} tsá^{2} hí^{3}; quí^{1} cáun^{2} ca^{3}ma^{3}jɨ^{2} bíh^{1} Dió^{32} tsɨ́^{3} tsá^{2} hí^{3} cun^{3}quionh^{3} hi^{3} nio^{2} cáun^{2} tsɨ́^{3} tsú^{2}.

10 Jáun^{2} né^{3}, ¿he^{3} láɨh^{32} hnáuh^{2} náh^{2} má^{1}mih^{13} tsɨ́^{3} Dió^{32}, hi^{3} má^{2}hnáuh^{2} hnoh^{2} cuéh^{1} cáun^{2} liá^{1} héɨ^{2} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} reh^{2} hí^{3}? Quí^{1} hí^{1}juáh^{3} jnoh^{1} yáh^{3} tiá^{2} ca^{3}tiau^{13}, hi^{3} sa^{3}jun^{3} tsá^{2}haun^{32} dí^{1}hio^{3} ñú^{1}deh^{3} dí^{2} siáh^{3} ca^{3}tioh^{21}.

11 Tɨ^{3}la^{3} má^{2}táunh^{23} jnoh^{1} ta^{21} cáun^{2} jú^{1} tson^{2} lɨ́^{3} la^{3} lá^{2}: “Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} lɨ́^{1} ja^{32} mií^{3} tsɨ́^{3} bíh^{1} Dió^{32} hi^{3} jáun^{2} má^{2}ca^{3}liáun^{3} jnoh^{1} la^{3} jɨ^{3} tsá^{2}cá^{2}jo^{21} hí^{3} uá^{2}jaɨ^{32}”.

12 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}tiánh^{3} tie^{3} ca^{3}la^{3} jɨ́n^{32} tsá^{2} ná^{1}ngɨh^{32} hí^{3} hi^{3} ca^{3}náɨ^{32} tsú^{2} re^{2} jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}chá^{3} Po^{1} quionh^{3} Bernabé. Hi^{3} ca^{3}chá^{3} tsú^{2} la^{3}jí^{32} li^{21} jɨ^{3} hua^{3}jueh^{32} hi^{3} ca^{3}jmú^{3} Dió^{32} ñí^{1}con^{2} tsá^{2}cá^{2}jo^{21} cun^{3}quionh^{3} hmóu^{32} dí^{2}.

13 Jmɨ́^{1} cá^{1}tsan^{3} jáɨ^{13} jáun^{2} quioh^{21} Po^{1} né^{3}, jáun^{2} Jacobo ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—Hnoh^{2} reh^{2}, sá^{1}nɨ́^{2} niéɨ^{2} náh^{2} jáɨ^{13} hi^{3} juanh^{21} jná^{13} lá^{2}:

14 Má^{2}lɨ́^{2}juáh^{3} Sí^{1}mu^{21} Pé^{1} ha^{3} lánh^{3} ca^{3}ma^{3}hnio^{3} Dió^{32} tsá^{2}cá^{2}jo^{21} jmɨ́^{1}tin^{2}, hi^{3} hnga^{2} Dió^{32} ca^{3}quianh^{3} ja^{1} tsá^{2}cá^{2}jo^{21} cun^{3} nió^{3} tsá^{2} lɨ́n^{13} tsá^{2} joh^{1} dí^{2} hnga^{2}.

15 La^{3} jáun^{2} bíh^{1} ca^{3}juáh^{3} siáh^{3} tsá^{2} ca^{3}lɨn^{3} hí^{3} *tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32} jmɨ́^{1}tin^{2}, quí^{1} ñí^{1} Sí^{2} quioh^{21} tsá^{2} hí^{3} rá^{1}juáh^{3} hi^{3} ca^{3}juáh^{3} Dió^{32} la^{3} lá^{2}:

16 Nɨ́^{1} má^{1}jáun^{2} jáunh^{13} jná^{13},
hi^{3} já^{1}hión^{32} jná^{13} siáh^{3} tsá^{2}
lɨ́n^{13} ta^{21} hi^{3} la^{3}jmɨ́^{1} ho^{2}
jáun^{2} hla^{1} re^{21} Dá^{2}vi^{21},
la^{3}jmɨ́^{1} jmouh^{32} tɨ^{32} hiah^{32}
hñú^{3} má^{2}ca^{3}tsúnh^{2}.
La^{3}jɨ^{32} hi^{3} ca^{3}quí^{2} ca^{3}tsúnh^{2}
jáun^{2},
má^{2}jmóuh^{1} jná^{13} siáh^{3} cáun^{2}
hi^{3} hmaɨ^{21}.
17 Jáun^{2} má^{1}jáun^{2} má^{2}hnah^{13}
tsá^{2}cá^{2}jo^{21} Tɨ^{32} Juo^{13},
la^{3} cun^{3} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} ca^{3}te^{3}
jná^{13} hí^{3} hi^{3} lɨ́n^{13} tsá^{2}
joh^{2} jná^{13}.
18 La^{3} jáun^{2} juáh^{3} Juo^{13} dí^{2},
Tsá^{2} ca^{3}hɨ́e^{3} jáɨ^{13} nɨ́^{2} la^{3} cun^{3}
jmɨ́^{1}tin^{2} lɨ́n^{32}.

19 ”Hi^{3} jáun^{2} jná^{13} né^{3} len^{3} —ca^{3}juáh^{3} Jacobo— hi^{3} tiá^{2} hniáuh^{32} má^{1}tsan^{13} jnoh^{1} tsɨ́^{3} tsá^{2}cá^{2}jo^{21} hí^{3}, tsá^{2} má^{2}tɨ́^{2} má^{2}jeinh^{32} hí^{3} jmɨ́^{1} tsɨ́^{3} ñí^{1}con^{2} Dió^{32}.

20 Tɨ^{3}la^{3} tioh^{21} bíh^{1} cáun^{2} sí^{2} zen^{13} jnoh^{1} hi^{3} jmu^{2} héih^{32} hi^{3} tiá^{2} chú^{32} cuh^{3} tsú^{2} má^{32}

hi3 tiú2uú2 jɨ2 cun3ñí1 hi3
má2ça3na3tsí3 tsáu2 ñí1 hó21ñí1
dió32 tsá2 láɨn1, jɨ3 tsá2mɨ3
tsá2ñuh2 ní2 tiá2 hniáuh32
jmu3 juón1 quionh3 tsá2ján2
tsá2ján2. Hi3 tiá2 chú32
cuh3 tsú2 ngú3 quioh21 jáh3
cuounh32 tsú2 láɨ1, jɨ3 jmɨ2 ní2
siáh3 tiá2 hniáuh32 cuh3 tsú2.
21 Hniáuh32 bíh1 za13 jnoh1
tsá2cá2jo21 hí3 la3 jáun2, quí1
ní2 lí1 ca3hliáh2 tsí3 tsá2
*judíos. Quí1 la3 cun3 jmí1tin2
lɨn32 máh3 hleh32 tsú2 jáɨ13
hi3 tioh3 jáun2 ñí1 Sí2 liei21
quioh21 hla1 Moisés, hi3 hɨ32
tsú2 ma3 quin32 ma3 cun3 jña3
jmáɨ1 *jmáɨ1 nio2 tie3 hñu3
cuáh32 quioh21 hi3 táun3 ma3
quin32 ma3 caun32 juú2.
22 Hi3 jáun2 tɨ32 tsá2
quian32 hí3 jë1 Dió32 quionh3
tsá2daun32 tsá2 ná1ñí1 cuáh32,
jɨ3 la3jí̈n32 tsá2 má2lɨn3 hí3
cuáh32 ní2 siáh3 ca3jmú3
cá2hon3 hi3 hión32 ma3 jan2
tsá2 ja1 quioh21 má2tún2
hmóu32 hi3 zen3 tsú2 quionh3
Po1 jɨ3 Bernabé tɨ3 já1 juú2
Antioquía. Jáun2 ca3hión32
tsú2 Judas tsá2 téh23 tsú2 siáh3
Barsabás, jɨ3 Silas ní2 siáh3,
quí1 tsá2 hí3 bíh1 tsá2 quien2
ja1 tsá2 reh2.
23 Jáun2 tsá2 hí3 ja3taunh21
hi3 ja3can32 sí2. Sí2 jáun2
rá1juáh3 la3 lá2:
“Jnoh1 tsá2 ná1láɨ3 tɨ32
tsá2 quian32 jë1 Dió32, la3
má2quionh3 tsá2daun32 tsá2
ná1ñí1 cuáh32 ní2, la3jáɨ32
jnoh1 juáh3 hia2 náh2 ñí1con2
hnoh2 tsá2 reh2 tsá2cá2jo21
zian2 juú2 Antioquía, jɨ3
hnoh2 tsá2 zian2 náh2 hué32
Siria jɨ3 hué32 Cilicia ní2 siáh3.
24 Má2ca3lɨ3 né1 jnoh1
hi3 zian2 ma3 jan2 tsá2
má2ca3cha3táunh1 ñí1 ní2, tsá2
tiá2 ca3hion13 jnoh1 hi3 hléh32
ñí1con2 hnoh2. Tsá2 hí3 né3
jlánh1 má2ca3ma3quí2 ma3tsan2
honh2 hnoh2, hi3 má2ca3qui3
ca3cóh3 tsú2 jáɨ13 hñu3 honh2
hnoh2, [hi3 juáh3 hi3 hniáuh32
tiúh1 hnoh2 chí2 láu2 hná13 ñí1
zian2, jɨ3 hi3 hniáuh32 má1tih21
hnoh2 siáh3 liei21 quioh21 hla1
Moisés.]
25 Hi3 jáun2 jmí1 ca3ngah2
jnoh1 ca3láɨ13 hi3 hion13 ma3
jan2 tsá2 má2tún2 hmóu32 hi3
zen13 jnoh1 tsá2 hí3 hi3 tsa3jɨe3
hnoh2, quionh3 tsú2 Bernabé
jɨ3 Po1, tsá2 jlánh1 hno3 dí2,
26 tsá2 má2ca3ta3tonh1 hí3 ñí1
hmú21 cun3ñí1 hi3 ca3tɨn1 Je-
sucristo Tɨ32 Juo13 dí2.
27 Jáun2 má2zen13 jnoh1 Ju-
das quionh3 Silas, hi3 jáun2
tsá2 ní2 hɨe32 hnoh2 jú1 tson2
hi3 ca3tɨ21 jáɨ13 tioh3 sí2 lá2.
28 Jnoh1 ca3láɨ13, quiúnh1
Jmí2chí3 Chun1, hi3 tiá2
hniáuh32 cué13 jnoh1 hnoh2
cáun2 liá1 héi2, hi3 jáun2 hí1
cáun2 jáɨ13 siáh3 tiá2 hniáuh32
má1tih21 hnoh2 ñí1 hná1 lá2:
29 Tiá2 chú32 cúh13 hnoh2
ngú3 quioh21 jáh3 hi3
má2ca3jngɨh3 tsú2 ñí1con2
dió32 tsá2 láɨn1, tiá2 chú32
cúh13 náh2 jmɨ2, sa3jun3 ngú3
quioh21 jáh3 cuounh32 tsú2
láɨ1 ní2 siáh3. Ja3bí1 la3 jáun2
tsá2mɨ3 tsá2ñuh2 siáh3 tiá2
hniáuh32 jmu3 juón1 quionh3

tsá²ján² tsá²ján². Re² lɨ́n³² bíh¹
nɨ́¹juáh³ má¹tih²¹ hnoh² jáɨ¹³
lá². Cun³ nɨ́² bíh¹ tí³ jáɨ¹³."
30 Jáun² tsá² reh² tsá²
Jerusalén ca³hah² jáɨ¹³ ñí¹con²
tsá² tsa³can³² hí³ sí² jáun²,
jáun² ca³cha³táunh¹ tsú²
já¹ juú² Antioquía. Jmɨ́¹
ca³cha³táunh¹ jáun² tsú²
ca³cuu³ ca³ngɨh³ tsá² reh²
zian² ñí¹ jáun², jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun²
ca³jɨenh³ dí² sí² jáun².
31 Jmɨ́¹ ca³hɨ́³ tsá² reh² hí³ sí²
jáun² né³, ca³lɨ³ hiún² lɨ́n³² tsɨ́³,
quí¹hliá² jlánh¹ ca³ma³hau³
jáɨ¹³ jáun².
32 Jáun² Judas quionh³ Silas,
tsá² ná¹lɨn³ tɨ³² jë¹ Dió³²,
ca³hɨ́eh³ tsá² reh² hí³ hliáun³
jú¹ chú³², jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ lɨ³ pin³
hñu³ tsɨ́³ tsú².
33 Ué³ bíh¹ ca³lá² ca³tiánh³
tsá² hí³ ñí¹ jáun²; jáun² tsá²
reh² zian² juú² jáun² ca³hah²
jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² hí³ jmɨ́¹
ca³tɨ³ ñí¹ tsa³tánh¹ tsú², hi³
chá¹tánh¹ cáun² hi³ re² hi³ tɨn²
ñí¹con² tsá² ca³ze³.
34 [Tɨ³la³ Silas ca³lɨ́n¹³ hi³
cuá³² bíh¹ cú²jueh³² ñí¹ jáun².]
35 Hi³ jáun² Po¹ quionh³
Bernabé ca³ta³tonh¹ bíh¹ já¹
juú² Antioquía jáun². Tá¹ gon³
tsá² hí³ la³ má²quionh³ juóun³²
tsá² siánh³ siáh³ ca³hléh³ jú¹
chú³², hi³ ca³ma³tɨn² tsú² tsáu²
jáɨ¹³ quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí².

Jmɨ́¹ tɨ́³ tenh³ juɨn² Po¹ hi³
ñí¹ngáɨ¹ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³²

36 Jmɨ́¹ lɨ́¹cáɨn² jáun² né³
ca³záɨh³ Po¹ Bernabé:
—Tsáu¹³ siáh³ cónh³ hi³
tsá¹neh²¹ tsá² reh² ma³
quin³² ma³ caun³² juú² ñí¹
má²ca³hléh¹³ dí² jáɨ¹³ quioh²¹
Tɨ³² Juo¹³ dí² jmɨ́¹tin², jáun² lɨ³
né¹ dí² he³ lánh³ rón³² tionh²
tsú².
37 Jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹ hnió³
Bernabé hi³ jan³ siáh³ Juan²
hi³ jmɨ́¹ tsa³táunh¹ cu³lɨ²¹
quionh³. Juan² hí³ téh²³ tsú²
siáh³ Marcos.
38 Tɨ³la³ Po¹ tiá² ca³he³
yáh³ hi³ jan³ siáh³ tsá²
hí³, quí¹ hnga² tsá² hí³ sa³
ca³jính³² yáh³ hué³² Panfilia
jmɨ́¹tin², tiá² ngau³ yáh³ tsú²
cu³chin¹ quionh³ tsá² gon³
hí³ hi³ tsa³jmú³ ta²¹ ca³la³ ñí¹
ca³táuh³.
39 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun²
ca³juónh³ Po¹ cú²zúnh²
quionh³ Bernabé, jáun² ma³
quin³² bíh¹ ca³háɨn³² tsú²
lɨ³. Jáun² Bernabé ca³jan³
Marcos hi³ já¹taunh²¹ quionh³
tɨ³ hué³² Chipre nio² chu³
jmáɨ².
40 Tɨ³la³ Po¹ né³, ca³quianh³
Silas hi³ tsó³² quionh³. Jáun²
tsá² reh² ca³liéinh³² Dió³² hi³
ca³chan³ tsú² tsá² gon³ hí³
jo³cuo² Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ jáun²
hí³ lɨ́¹³ ma³hé² ma³mieh². Jmɨ́¹
lɨ²¹ jáun² já¹taunh²¹,
41 hi³ jáun² ca³ñí¹nga¹
tsú² siáh³ tɨ³ hué³² Siria
jɨ³ hué³² Cilicia nɨ́² siáh³,
hi³ ca³ñí¹cueh¹ tsú² pí³ tsá²
má²lɨn³ hí³ cuáh³² hué³² jáun².

16

Timoteo ñɨ³quionh¹³ Po¹ jɨ³
Silas

1 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³chó³²
Po¹ quionh³ Silas juú² Derbe

ji³ juú² Listra. Já¹ juú² Listra jáun² ca³jenh² tsú² jan² tsá² jmái² Timoteo, jan² tsá² má²hen² ti³ con² Ti³² Juo¹³ dí², jon² tsá²mi³ tsá² *judío tsá² má²tanh² ta²¹ Ti³² Juo¹³ dí². *Tsá²cá²jo²¹ tsá² hleh³² jú¹ *griego bíh¹ jméi² Timoteo hí³.

2 Tsá² reh² dí² tsá² zian² juú² Listra jáun² quionh³ tsá² juú² Iconio, jlánh¹ re² jmí¹ hleh³² hi³ ca³tin¹ ñú² hí³.

3 Hi³ jáun² Po¹ ca³li³hnió³ jan³ Timoteo ñí¹ ngi³²; jmí¹jáun² *ca³tiú³ tsú² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² Timoteo, quí¹ hi³ hnió³ tsú² hi³ tiá² hlaih³ jeinh²¹ tsá² judíos hín¹³ ñí¹ jáun², quí¹ la³jín³² bíh¹ tsá² hí³ jmí¹ ná¹ñi³² hi³ tsá²cá²jo²¹ bíh¹ jméi² Timoteo hí³.

4 Hi³ jáun² jmí¹ ca³cha³táunh¹ tsú² ma³ quin³² ma³ caun³² juú² né³, ca³hléh³ tsú² jái¹³ hi³ rá¹tioh³ ñí¹ sí², la³ cun³ jái¹³ hi³ ca³lín¹³ ti³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² zen³ quionh³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³² tionh² já¹ juú² Jerusalén.

5 Hi³ jáun² ti³ jlánh¹ tiá³ ca³niau³ bíh¹ tsí³ tsá² má²lín³ hí³ cuáh³², jáun² cun³ jmá² cun³ jnia³² bíh¹ ca³juóun³ tsú².

Po¹ jnia² jéinh³² jan² tsá² zian² hué³² Macedonia

6 Jáun² né³, jmí¹jáun² ca³ñí¹nga¹ tsú² la³ cáun² hué³² Frigia quionh³ hué³² Galacia, quí¹ tiá² ca³cué³ yáh³ Jmí²chí³ Chun¹ jái¹³ hi³ tsa³hléh² tsú² jái¹³ quioh²¹ Dió³² ti³ hué³² Asia.

7 Hi³ jáun² jmí¹ ca³cha³táunh¹ tsú² ñí¹ lí³ hiáun³ hué³² Misia jmí¹ lín²³ tsú² hi³ tónh³² hué³² Bitinia, ti³la³ siáh³ bíh¹ siáh³ tiá² jái¹³ ca³cué³ Jmí²chí³ joh¹ Jesús.

8 Jáun² cáun² ca³nga³ bíh¹ tsú² cú²jueh³² hué³² Misia, jáun² ca³cha³táunh¹ la³ ti³ juú² Troas nio² can³² jmí²miih²¹.

9 Hua² jáun² né³ ca³jnia³ jan² tsá² Macedonia jéinh³² Po¹ jui³² qui³ziú³, hi³ dí¹hiú² dí¹mi³² hi³ dí¹juáh²³ la³ lá²: “Jmu³ tiá³ hnú² hi³ chú³², han¹ jo²¹ ti³ lá² hi³ má¹hau¹ nú² jnoh¹”.

10 Jmí¹ cá¹jnia³ jáun² la³ jáun² jéinh³² Po¹ né³, la³jui³² ca³lái¹³ jnoh¹ hi³ tsáu¹³ hué³² Macedonia jáun²; quí¹ ca³lái¹³ jnoh¹ hi³ cu³tí³ hnió³ Dió³² hi³ tsá¹hléh¹³ jnoh¹ jú¹ chú³² quioh²¹ ti³ hué³² jáun².

Lánh³ ca³quiúnh³² Po¹ quionh³ Silas já¹ juú² Filipos

11 Jáun² ca³tauh²¹ jnoh¹ cáun² mu² pa²¹ hi³ ca³tieh¹ jnoh¹ hué³² Samotracia nio² chu³ jmái². Ñí¹ má²tun³ jmái¹ jáun² ca³cháu³² jnoh¹ juú² Neápolis.

12 Hi³ ca³hué² jáun² ñí¹ jáun² jnoh¹ ca³cháu³² siáh³ juú² Filipos, juú² hín¹³ ñí¹ cá² cuonh¹ la³ñí¹ quioh²¹ hué³² Macedonia, juú² hi³ ca³chá³ hliáu³ tsá² *romanos. Ñí¹ jáun² ca³tauh¹³ jnoh¹ tun³ hni³² jmái¹.

13 Jmí¹ cá¹chó²¹ *jmái¹ nio² tie³ né³, ca³hué² jnoh¹ já¹

juú² hi³ ngau³ jnoh¹ ñí¹ rón²¹
cua³, ñí¹ jmɨ́¹ láɨ²³ jnoh¹ hi³
tsá²lienh³ tsá² judíos Dió³².
Jáun² ñí¹ jáun² ca³tauh¹³
jnoh¹ hi³ ca³lienh¹ jnoh¹ jáɨ¹³
quioh²¹ Dió³² tsá²mɨ³ tsá² jmɨ́¹
ná¹ngɨh³² hí³ ñí¹ jáun².

14 Ja¹ jáun² jmɨ́¹ cuá³ jan²
tsá²mɨ³ tsá² jmáɨ² Lidia, tsá²
juú² Tiatira, tsá² hí³ hna² cá²
ñí¹ hmɨh³² chu²¹ hmɨh³² hu²¹
hin³² zɨ́n¹³ pin³. Tsá²cá²jo²¹
bíh¹ tsá²mɨ³ hí³, hi³ jmɨ́¹
má²ca³hín¹³ jë¹ tsá² judíos.
Jmɨ́¹ ca³náɨ³² tsá² hí³ re² jáɨ¹³
hi³ ca³hléh³ Po¹, jáun² Tɨ³²
Juo¹³ dí² ca³nia³ hñu³ tsɨ́³ tsú²,
hi³ jáun² re² ca³héɨ³ tsú² jáɨ¹³
hi³ ca³hléh³ jáun² Po¹.

15 Jmɨ́¹ cáun³ jáun² tsá²
hí³ jmáɨ² la³ má²quionh³ tsá²
hñú¹³, ca³hiu³ ca³mɨ́³ tsú²
ñí¹con² jnoh¹, hi³ ca³juáh³:

—Nɨ́¹juáh³ cu³tí³ lɨ́n²³ hnoh²
hi³ jná¹³ tanh³² ta²¹ Tɨ³²
Juo¹³ dí², jáun² né³, ñá²táunh¹
hnoh² hi³ ñá¹tianh³ náh² tun³
hnɨ³² jmáɨ¹ ñí¹ cuon¹ jná¹³.

Jáun² la³ jáun² bíh¹ ca³chá³
tsá² hí³ tiá³ tsɨ́³ jnoh¹ hi³
tsá¹tauh² jnoh¹ hñú¹³ tsú².

16 Tɨ³la³ ca³chó³² cáun² jmáɨ¹
tá¹la³ hí¹tsáu²³ jnoh¹ siáh³
hú¹ juɨ³² juɨ³² ñí¹ tsá²lienh³
tsú² jáun² Dió³², jáun² ca³jenh²
jnoh¹ jan² tsá¹máɨ¹³; tsá¹máɨ¹³
hí³ jmɨ́¹ hún¹ jan² jmɨ́²chí³
hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³, hi³ jmɨ́¹ tɨn²
chí² jáɨ¹³. Tsá²mɨ³ hí³ jmɨ́¹
lɨ́n³ jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹,
hi³ hnó³² hliáun³ lɨ́n³² quɨe³
quioh²¹ juo¹³ cun³quionh³ hi³
jmɨ́¹ chí² jáɨ¹³ quioh²¹ tsáu².

17 Jáun² tsá¹máɨ¹³ hí³ né³
ja³ cu³chin¹ cu³hna²¹ Po¹,
tsá² hí¹tsáu²³ jnoh¹ cu³tsa³²
quiúnh¹, hi³ hí¹hóh³² hi³
juáh³:

—¡Tsá²ñuh² lá² ná¹lɨ́n³
quian²¹ Dió³² Tsá² cú² juenh²,
Tsá² lá² ngaɨ³² jáɨ¹³ ha³ lánh³
lɨ¹³ liáun³ dí²!

18 Ué³ jmáɨ¹ bíh¹ ca³jmú³
tsá¹máɨ¹³ hí³ la³ jáun². Jáun²
cu³tsa³² jmɨ́¹ ca³ja³tsan² tsɨ́³
Po¹, jáun² ca³jinh³ hi³ ca³záɨh³
jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ jan² tsá¹máɨ¹³
hí³ la³ lá²:

—¡Cun³quionh³ héɨh³²
quioh²¹ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo
jmu¹ jná¹³ héɨh³² hi³ cuá¹han²
hnú² hñu³ tsɨ́³ tsá²mɨ³ nɨ́²!

Hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun²
bíh¹ cua³han³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹
hí³.

19 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñi³² juo¹³
tsá¹máɨ¹³ hí³ hi³ tiú²uú² lɨ́¹³
láɨh¹³ quɨe³ cun³quionh³ hí³
dí², jáun² ca³zanh³ tsú² Po¹
quionh³ Silas hi³ ca³ñí¹jan²
dí² tɨ³ ja¹ hmah²¹ chín¹ ñí¹
qui³ tionh² jáun² tsá²tan²¹;

20 hi³ ca³chan³ tsú² ñí¹
hó²¹ñí¹ tsá² ná¹lɨ́n³ jue²¹, hi³
ca³juáh³ la³ lá²:

—Tsá²ñuh² tsá² judíos lá²
jlánh¹ ná¹jmu² hi³ tiú²uú² re²
tiánh³² tsá² juú² lá²,

21 hi³ hɨeh³² tsú² tsáu² jáɨ¹³
siáh³, jáɨ¹³ hi³ tiá² ca³ta¹ dí²
má¹quien¹³, sa³jun³ hi³ táunh¹³
ta²¹, quí¹ tsá² romanos bíh¹
dí².

22 Hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá² jmɨ́¹
ná¹ngɨh³² ñí¹ jáun² ca³jmú³
hian² tsɨ́³ ñí¹con² Po¹ quionh³
Silas. Jmɨ́¹jáun² tsá² ná¹lɨ́n³
hí³ jue²¹ ca³hma³ ca³cuonh³
ha¹ tá¹ gon³ tsá² hí³, hi³
ca³chu³ ca³huéh³ dí² uóunh³
nio², jáun² ca³jmú³ tsú² héih³²
hi³ quiu³ pan³ tsú² tsá² hí³
quionh³ hmá²tiéi¹³.
23 Jmɨ́¹ má²lɨ́²quiú²
lɨ́²pan³ dí² jáun² lɨ́n³² né³,
ca³ñí¹tɨonh¹³ dí² siáh³
hñu³mí¹ñí². Jáun² ca³záɨh³
tsú² tsá² cuá¹chín¹ jmu²
hua³hí¹³ tsá² tson³ hi³ jmu³
tsú² re² lɨ́n³² hua³hí¹³ tsá²
gon³ hí³.
24 Jmɨ́¹ má²lɨ́²niéi³² jáun²
tsá² hí³ jáɨ¹³ jáun² né³, jáun²
lɨ³mí¹ ñí¹ huáh² tsɨ́³ ca³tónh³²
bíh¹ tsú² tsá² gon³ hí³, hi³
ca³tóh³ dí² siáh³ hmá² ta³ tsú².
25 Jáun² la³ cun³ chu³ nie²
tá¹la³ ná¹liéinh³² Po¹ Dió³²
quionh³ Silas, hi³ ná¹hɨe³²
tsú² siáh³ sun¹ quioh²¹ Dió³²,
la³jɨ́n³² tsá² tson³ ñí¹ hná¹
jáun² né³, ná¹náɨ³² hi³ ná¹hɨe³²
tsá² hí³ sun¹ quioh²¹ Dió³²,
26 jáun² cu³diá²jan² ja³
hi³ jɨ́eh²³ hué³² ca³la³ tiá³
cu³tí³. Jmɨ́¹jáun² ca³ru³ ca³juá³
jmɨ́h¹ hiah³², jáun² cu³tsa³²
jmɨ́¹ cá¹quí¹ cá¹niá³ la³jɨ́³²
ho³hñú¹³ hñu³mí¹ñí² jáun²,
hi³ ca³quí² ca³tunh² siáh³
la³jɨ́³² cá²den¹ná¹ hi³ jmɨ́¹
ná¹hñei²¹ la³jɨ́n³² tsá² tson³
hí³.
27 Jmɨ́¹jáun² ñi³ tsá² jmu²
hí³ hua³hí¹³ tsá² tson³; hi³
jáun² jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ tsú² hi³
má²ná¹na²¹ la³jɨ́³² ho³hñú¹³
hñu³mí¹ñí² né³, ca³chí²
mí¹táɨ³ hmu³ tá¹ tun³ jo²¹
quioh²¹ hi³ jmɨ́¹ hnió³ jngɨ́h³²
hnga², quí¹hliá² ca³lɨ́n¹³ tsú²
hi³ cun³ má²ca³cuóun³ bíh¹
la³jɨ́n³² tsá² tson³.
28 Tɨ³la³ Po¹ né³ ca³hléh³
tiá³, hi³ ca³juáh³:
—¡Ha³ lɨ́² jmú² hnú² hian²
honh² ñí¹con² huen², quí¹ lá²
bíh¹ tiauh² jnoh¹ la³jáɨ³²!
29 Hi³ jáun² tsá² jmu²
hua³hí¹³ tsá² tson³ hí³ ca³mɨ́³
ca³lá² sɨ́², jáun² cú²hé² hi³
tɨ³ ñéih³ hñu³mí¹ñí², jáun²
ca³la³ má²juán²³ lɨ́n³² bíh¹
ca³quiú² rá¹hin³ ñí¹ hó²¹ñí¹
Po¹ quionh³ Silas.
30 Jmɨ́¹jáun² ca³huen³ tsú²
tá¹ gon³ tsá² hí³ tɨ³ cheih³² hi³
ca³záɨh³ dí² la³ lá²:
—Hnoh² tɨ³², ¿he³ bíh¹
hniáuh³² jmu¹ jná¹³ hi³ jáun²
lɨ¹³ liáu³ jmɨ́²chí³ quion²¹?
31 Jáun² tsá² gon³ hí³
ca³juáh³:
—Hniáuh³² tanh¹³ hnú² ta²¹
Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ jnoh¹, hi³
jáun² bíh¹ lɨ́¹³ liáun³ hnú² jɨ³
la³ jɨ³ tsá² hñuh³² nú² nɨ́² siáh³.
32 Jáun² tá¹ gon³ tsá² hí³
ca³ñí¹hléh² jáɨ¹³ quioh²¹ Tɨ³²
Juo¹³ dí² ñí¹con² tsá² hí³ la³
má²quionh³ tsá² hñú¹³ tsú².
33 Hi³ jáun² hua² jáun² bíh¹
ca³ráɨn³² tsá² hí³ ñí¹ cuɨ́h²
quioh²¹ Po¹ quionh³ Silas,
jáun² jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ la³juɨ³²
cáun³ tsá² hí³ jmáɨ² tá¹ cáun²
hñú³.
34 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³jón³²
tsú² Po¹ quionh³ Silas ñéih³

hñú13 hi3 ca3cuéh3 dí2 má32;
hi3 jlánh1 má2hiún2 lɨ́n32 tsɨ́3
tsú2 quí1hliá2 má2lɨ́2tianh2
ta21 Dió32 la3 má2quionh3 tsá2
hñú13.
35 Jmɨ́1 cá1jniá21 jáun2
ca3jmú3 tsá2 ná1lɨ́n3 jue21
héih32 hi3 tsa3huen3 tsá2
tú2jáɨ13 tsá2 hí3 hñu3mí1ñí2.
36 Jáun2 tsá2 jmu2 hí3
hua3hí13 tsá2 tson3 ca3záɨh3
Po1 la3 lá2:
—Má2lɨ́13 huen13 hnoh2
ñí1juah21 jue21. Jáun2 huen3
hnoh2, cuá2tánh1 hnoh2 cáun2
hi3 re2 hi3 tɨn2.
37 Tɨ3la3 Po1 ca3záɨh3 tsá2
tú2jáɨ13 hí3 la3 lá2:
—Ca3la3 chú1ja21 lɨ́n21 bíh1
ca3quiu3 ca3po3 tsú2 jnoh1,
hí1juáh3 tiá2 ca3ngáɨ3 bíh1 tsú2
he3 tso3 ca3jmú13 jnoh1, quí1
ja3bí1 tsá2 romanos bíh1 jnoh1
ca3táuh32 tsú2 hñu3mí1ñí2.
¿Hí1 ta3 hñu3 niéɨ2 má2hnió3
tsú2 hue3 jnoh1 ta3né32?
¡Ján1han21, tiá2 jáun2 yáh3!
Hmóu32 tsá2tan21 cuɨ́1 ja3hue3
jnoh1 ñí1 lá2.
38 Jáun2 tsá2 tú2jáɨ13 hí3
ca3ñí1zeh1 tsá2 ná1lɨ́n3 jue21
la3 jáun2, hi3 tsá2 romanos
bíh1 la3 Po1 quionh3 Silas.
Jmɨ́1 ca3lɨ3 ñi32 jue21 jáɨ13
nɨ́2 né3, ca3juénh2 lɨ́n32 bíh1
tiáunh1.
39 Jáun2 né3 hmóu32
bíh1 cú2jueh32 tsá2tan21 hí3
ja3taunh21 hi3 ca3ñí1mɨ́2
uu3ɨ3tso3 ñí1con2 Po1 quionh3
Silas; jmɨ́1jáun2 ca3huen3 tsú2
tsá2 hí3, jáun2 ca3hiu3 ca3mɨ́3
dí2 ñí1con2 tsú2 hi3 huén32 tsú2
já1 juú2 jáun2.
40 Jmɨ́1 má2ca3huén2 jáun2
hñu3mí1ñí2 tsú2, ja3taunh21
siáh3 hñú13 Lidia. Hi3 jáun2
jmɨ́1 ca3jɨ́en32 tsú2 jáun2
la3jɨ́n32 tsá2 reh2, ca3cuéh3 dí2
pí3 hi3 tsa3táunh1 tɨ3 chí1ján3;
jmɨ́1 lɨ21 jáun2 né3, ja3tanh21
dí2.

17

Tsá2 juú2 Tesalónica jlánh1 jmu2 hian2 tsɨ́3

1 Jmɨ́1jáun2 cáun2 ca3nga3
bíh1 tsú2 já1 juú2 Anfípolis
jɨ3 juú2 Apolonia, jáun2
ca3cha3táunh1 tsú2 já1 juú2
Tesalónica ñí1 zeh1 cáun2
cuáh32 quioh21 tsá2 *judíos.
2 Jáun2 ma3 cun3 jña3
jmáɨ1, *jmáɨ1 nio2 tie3, ñéɨ1
Po1 hnaɨh32 jéin32 cuáh32
jáun2 quioh21 tsá2 hí3, hi3
ca3ñí1ma3tɨn2 tsú2 tsá2 tiáunh1
cuáh32 jáun2 jáɨ13 hi3 rá1tioh3
ñí1 Sí2 quioh21 Dió32.
3 Jáun2 ca3hɨ́eh3 tsú2 tsá2
hí3 hi3 ñí1 Sí2 cun3 jmɨ́1
má2rá1juáh3 bíh1 hi3 ca3tɨn1
bíh1 Tsá2 lɨ́n3 Cristo ma3tso2
tsɨ́3, hi3 ca3tɨn1 siáh3 jenh13 ja1
hla1; hi3 ca3juáh3 tsú2 siáh3:
—Cu3tí3 bíh1 lɨ́n3 Cristo
tsá2 jmáɨ2 hí3 Jesús, Tsá2
má2lɨ́2hléh3 jná13 hí3 jáɨ13
quioh21.
4 Hi3 jáun2 ma3 jan2 tsá2
judíos hí3 ca3taunh3 ta21 jáɨ13
jáun2, hi3 ca3háɨn32 tɨ3 con2
Po1 jɨ3 Silas; la3 má2quionh3
juóun32 lɨ́n32 tsá2 hleh32 jú1
*griego, tsá2 jmɨ́1 má2ca3hín13
jë1 tsá2 judíos, jɨ3 juóun32

tsá²mɨ³ tsá² ná¹quien² nɨ́² siáh³.
5 Tɨ³la³ tsá² judíos tsá² tiá² ta²¹ ca³taunh³ hí³ né³, ca³lɨ³hon² bíh¹ Po¹ quionh³ Silas, hi³ jáun² ca³cuu³ ca³ngɨh³ tsú² tsá² hláɨh¹ lɨ́¹ ñi³tú¹ ñi³lɨn¹³ ja¹ hñú³, hi³ ca³zió³ tsú² tsɨ́³ tsá² hí³ hi³ jmu³ tiá³ siaun³², hi³ jáun² ca³la³ tiú² jan³² lɨ́n³² bíh¹ lɨ³ já¹ juú². Jáun² ca³ñí¹jmú¹³ tsú² hian² tsɨ́³ hñú¹³ Jasón hi³ hnah² Po¹ quionh³ Silas, hi³ jmɨ́¹ hnió³ tsú² huen³ tsá² hí³ hi³ tsa³chan³ dí² ja¹ tsá² juú².
6 Tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ tiá² ca³tsanh²¹ tsú² tsá² gon³ hí³ hñú¹³ Jasón, jáun² Jasón bíh¹ ca³jan³ tsú² cú²jueh³² quionh³ ma³ jan² tsá² reh² siánh³ siáh³, hi³ ñí¹jan² dí² ta³ ñí¹ tsá² ná¹ho² ta²¹ juú² jáun². Jáun² ca³tɨ́² ca³hóh³² dí² tiáunh¹ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
—Tsá²ñuh² tsá² jlánh¹ cónh³² la³ chú¹ la³ jɨ́³ tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ má²cuá²táunh¹ siáh³ ñí¹ lá²;
7 Jasón lá² má²ca³hen³ tsá² hí³ re² hñú¹³. La³jɨ́n³² bíh¹ tsá² la³ lá² quiú² tɨ³ có³² liei²¹ quioh²¹ *tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹ juo¹³ dí², tsá² láɨ³ dí² tsá² *romanos, quí¹ tsá² la³ lá² jlánh¹ juáh³ hi³ zian² bíh¹ jan² tsá² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ záu² tá¹³, tsá² hí³ néh¹ jmáɨ² Jesús.
8 Jmɨ́¹ ca³náɨ³² jáun² tsá²tan²¹ jáɨ¹³ nɨ́² la³ má²quionh³ tsá² má²ná¹ngɨh³² hí³ có³² jáun² né³, ca³hɨ́³ lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³.
9 Jáun² ca³máɨh³ tsú² Jasón quɨe³ tá¹la³ lɨ³ re², jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³lión³² dí² la³ má²quionh³ tsá² reh² ñí¹ hná¹ jáun².

Ngau³ Po¹ juú² Berea quionh³ Silas

10 Jáun² né³, la³ cun³ jmɨ́¹ ca³zɨ³² jáun² bíh¹, la³juɨ³² ca³chin² tsá² reh² dí² Po¹ quionh³ Silas já¹ juú² jáun² hi³ ca³zen³ dí² tɨ³ juú² Berea. Jmɨ́¹ ca³cha³táunh¹ tsú² já¹ juú² jáun² né³, la³juɨ³² ca³ñí¹táunh¹ hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos zeh² juú² jáun².
11 Tsá² judíos zian² juú² jáun² né³ tɨ³ jlánh¹ re² cán²³ bíh¹ jáɨ¹³ hi³ ca³hléh³ jáun² tsá² gon³ hí³ la³ cónh³ bíh¹ tsá² Tesalónica. Quí¹ ca³la³ jonh³ jmɨ́¹ tsɨ́³ bíh¹ tsá² hí³ ca³héɨ³ jáɨ¹³ jáun², hi³ jáun² cun³ jmá² cun³ jnia³² bíh¹ ca³jɨ́e³ tsú² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² nɨ́¹juáh³ tson² la³jɨ́³² jáɨ¹³ hi³ hleh³² jáun² tsá² gon³ hí³.
12 Jmɨ́¹jáun² juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsá² hí³ ca³tanh² ta²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², jɨ³ tsá²mɨ³ tsá² ná¹quien² hleh³² jú¹ griego, la³ má²quionh³ tsá²ñuh² nɨ́² siáh³.
13 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñi³² tsá² judíos zian² juú² Tesalónica hi³ Po¹ má²hleh³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² já¹ juú² Berea, jáun² tsá² hí³ ja³taunh²¹ hi³ ca³ñí¹jmú¹³ tiá³ siaun³² já¹ juú² jáun².
14 Jáun² tsá² reh² zian² ñí¹ jáun² la³juɨ³² ca³zen³ Po¹

la3 tɨ3 ñí1 rón21 jmí2miih21, tɨ3la3 Silas quionh3 Timoteo
má1ná1 ca3ta3tonh1 bíh1 já1
juú2 Berea.
15 Jáun2 tsá2 ca3ñí1quionh13
hí3 Po1 ca3ñí1táunh1 la3
tɨ3 juú2 Atenas; jmí1jáun2
já1tanh21 tsá2 hí3 hi3 cua3caun2
jáɨ13 ñí1con2 Silas quionh3
Timoteo hi3 hniáuh32
tsa3táunh1 tsú2 tia3juɨ32 tá1
gon3 jáun2 la3 tɨ3 ñí1 cuá3 jáun2
Po1.

Po1 hleh32 jú1 chú32 já1 juú2 Atenas

16 Hi3 jáun2 tá1la3 cuá1jan2
jáun2 Po1 Silas quionh3 Tim-
oteo já1 juú2 Atenas, jlánh1
hlah3 ca3ta3no1 tsí3 jmí1 ca3jíe3
hi3 jlánh1 juóun32 dió32 tsá2
láɨn1 táun3 já1 juú2 jáun2.
17 Jmí1jáun2 ca3ma3qui3
ma3jéinh3 tsú2 jáɨ13 quionh3
tsá2 tiáunh1 cuáh32 quioh21
tsá2 judíos, jɨ3 *tsá2cá2jo21 ní2
siáh3, tsá2 má2ca3hín13 jë1 tsá2
judíos. Hi3 cun3 tsa3háu2 siáh3
ca3liéinh32 tsú2 tsá2 ñi3táunh1
ja1 hmah21.
18 Jáun2 ma3 jan2 tɨ32 tsá2
cu3 nió3 téh23 tsú2 *epicúreos
quionh3 tɨ32 tsá2 cu3 nió3 téh23
tsú2 *estoicos siáh3 ca3ma3cu3
ma3jéinh3 jáɨ13 quionh3 Po1.
Ma3 jan2 tsá2 hí3 ca3juáh3 la3
lá2:
—¿He3 dá2 hnió3 te3 ní2
juáh3 cun3quionh3 jú1 tiúnh1
ní2 quioh21?
Hi3 ma3 jan2 siáh3 ca3juáh3
la3 lá2:
—Já2 la3 lɨ3 tsá2 ná1lín3 dió32
siánh3 bíh1 hɨen2 tsá2 ní2.
La3 jáun2 ca3juáh3 tsá2
hí3 quí1hliá2 ca3hléh3 Po1
jú1 chú32 quioh21 Jesús jɨ3
hi3 ca3híeh3 tsú2 siáh3 tsáu2
ca3tɨ21 hi3 jenh13 tsú2.
19 Jmí1jáun2 ca3jan3 tsá2 hí3
Po1 tsɨ3 cuánh2 jmáɨ2 Areópago
ñí1 qui3 tan2 tsú2 hi3 cuú2
ngɨh32 ní1juáh3 jmí1 zia32 jáɨ13
hi3 juónh3. Hi3 jáun2 ñí1 jáun2
ca3záɨh3 tsú2 Po1 la3 lá2:
—Hnáu2 jnoh1 lɨ3 né1 jáɨ13
hmaɨ21 hi3 quiánh1 hnú2.
20 Quí1 jú1 siáh3 cu3tí3 bíh1
hléh1 hnú2, hi3 jáun2 ta3né32
hnáu2 jnoh1 lɨ3 né1 he3 dá2
hnió3 juáh3 jáɨ13 quián13 hnú2.
21 Quí1 la3jín32 bíh1 tsá2
juú2 Atenas jáun2 quionh3
tsá2 juú2 siáh3 hi3 má2ná1con2
ñí1 jáun2, cá2 ñí1 juú2 hlénh23
ca3tɨ21 lɨ3ua3 cáun2 jáɨ13 hmaɨ21
hi3 náɨ32 cun3 jmá2 cun3 jnia32
bíh1.
22 Jáun2 Po1 ca3jmú3 zenh2
ja1 tsá2 ná1ngɨh32 hí3 tsɨ3
cuánh2 Areópago, hi3 ca3juáh3
la3 lá2:
—Hnoh2 tsá2 juú2 Atenas
lá2, jná13 má2cá2jíe32 hi3
hnoh2 jlánh1 re2 ma3tsú1
ma3jonh21 náh2 la3jánh3 dú1
ñí1 dió32.
23 Quí1 tá1la3 cuá1tí2
cuá1ngí23 jná13 já1 juú2 lá2
má2cá2jíe32 ná1 hliáun3 cuáh32
quioh21 ma3 quin32 ma3 jan32
la3jánh3 dú1 ñí1 dió32 hi3
ma3tsú1 ma3jonh21 hnoh2,
hi3 ca3jíe32 jná13 siáh3 cáun2
ñí1hiú13 tón32 huéh3 hi3 juáh3
la3 lá2: “Ñí1 lá2 ca3tɨn1 Dió32
tiá2 hin2 má2cuóun32”. Hi3
jáun2 né3, Dió32 hí3 bíh1

ti³tsóh³ hɨen²¹ jná¹³ ñí¹con² hnoh², Dió³² Tsá² cáun² lɨ́¹ ma³tsú¹ ma³jonh²¹ hnoh² ta³ tiá² cuóun³² náh².

24 ”Dió³² bíh¹ Tsá² ca³jmú³ la³ cu³ la³juéh³ tá¹ cáun² hngá¹máh³ jɨ³ la³jí³² hi³ zia³² ní², Tsá² quioh²¹ hñu³mɨ³cuú² jɨ³ ñí¹ hué²¹ lá², ha³ tiá² cuá³ yáh³ hñu³ cuáh³² hi³ jmu² tsáu² quionh³ cuá² ta³.

25 Jun³juáh¹³ tsá² zia³² hi³ lɨ³hniauh²³ quioh²¹ yáh³ Dió³², tiá² hi³ zia³² yáh³ hi³ lɨ³ jmu³ tsáu² quioh²¹ Dió³², quí¹ hnga² bíh¹ Dió³² Tsá² cue³² jmáɨ¹ hi³ lɨ́¹³ zian² tsáu², chí³ hi³ cán²³ tsú², jɨ³ la³jí³² hi³ lɨ́²hniáuh³² ñí¹con² tsú² nɨ́² siáh³.

26 ”Cun³quionh³ jan² tán¹ tsáu² bíh¹ ca³jmú³ Dió³² la³jáh³ dú¹ ñí¹ juo³ tsá² jma² zian² ñí¹ hué²¹ lá². Ja³bí¹ ca³tón³ Dió³² jmáɨ¹ la³ cun³ jmáɨ¹ hi³ lɨ³ quien² ma³ quin³² ma³ cun³ nió³ tsáu², jɨ³ ñí¹ lɨ́³ hiáun³ hué³² ñí¹ tiánh²¹ tsú² nɨ́² siáh³.

27 Ca³jmú³ Dió³² la³ jáun², hi³ jáun² lɨ́¹³ hnah¹³ tsáu² Dió³², neh²¹ hí¹ chauh¹ dí² tsú² cun³quionh³ hi³ lɨ́¹ ziú² lɨ́¹ hiá²³ tsú² la³ jan² tsá² ten³, uá¹ jáun² la³ jáun² tiá² ñí¹ uóunh³ zenh² Dió³² ñí¹con² dí².

28 Quí¹ Dió³² bíh¹ jmu² hi³ hu²¹ tsɨ́³ dí², hi³ chú² jɨenh³² dí², jɨ³ hi³ ziáun² dí² nɨ́² siáh³. La³ jáun² bí¹ ca³juáh³ jan² tɨ³² poeta joh² hnoh², [la³ cun³ tsá² cunh²³ jú¹ quiáh¹,] jmɨ́¹ ca³juáh³ tsú² jáun² la³ lá²: “Jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ Dió³² bíh¹ dí² la³jáɨ³², jáun² tiá² hniáuh³² yáh³ láɨ¹³ dí² hi³ Dió³² lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² tsá² láɨn¹ hi³ jmah²³ tsáu² cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³² cun³quionh³ cú¹mí¹niau²¹, mí¹ñí² cú¹tiáu² ho³ quɨ́n¹ siáh³.

30 Jmɨ́¹tin² cáun² ca³jmú³ Dió³² la³juah²¹ dúh¹ tiá² jɨ́e²³ la³jí³² hi³ jmɨ́¹ ná¹jmu² tsáu² juɨ³² cáun¹, tɨ³la³ ta³né³² má¹ná¹, má²jmu² Dió³² héih³² ñí¹con² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ hi³ tɨ³ jéinh³² tsú² jmɨ́¹ tsɨ́³.

31 Quí¹ Dió³² má²ca³tón³ cáun² jmáɨ¹ hi³ ra³tsɨ³² héih³² hi³ ma³re² tso³ quioh²¹ tsá²mɨ³cuóun² la³ cun³ ca³tɨ²¹. Zian² jan² tsáu² hi³ má²ca³hión³² Dió³² hi³ jmu³ ta²¹ jáun², hi³ má²ca³ma³lɨ²¹ bíh¹ Dió³² hin² tsánh² Tsá² hí³ jmɨ́¹ ca³jmú³ Dió³² hi³ ca³jenh¹³ Tsá² hí³ ja¹ hla¹.

32 Hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³náɨ³² jáun² tsá² hí³ hi³ jenh¹³ siáh³ tsá² má²cá²tsan³, jáun² ma³ jan² tsá² hí³ lɨ́¹ ca³ju³ ca³ngáɨ³ bíh¹, tɨ³la³ ma³ jan² né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Nɨ́¹ má¹jáun² náɨ¹³ jnoh¹ siáh³ cónh³ jáɨ¹³ nɨ́².

33 Jáun² cu³tsa³² ngah³ bíh¹ cú²jueh³² Po¹.

34 Tɨ³la³ ma³ jan² tsá² hí³ ca³taunh³ ta²¹ jáɨ¹³ jáun², hi³ jáun² ca³háɨn³² tɨ³ con² Po¹,

uá¹la³ cun³ Dionisio jan² tsá² quionh³ tsá² ná¹ho² jáɨ¹³ hi³ ná¹chín¹ tsɨ³ cuánh² Areópago jáun², jɨ³ jan² tsá²mɨ³ jmáɨ² Dámaris siáh³, la³ má²quionh³ tsá² siánh³ siáh³.

18

Tsau³² Po¹ já¹ juú² Corinto

1 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, cua³han³ Po¹ já¹ juú² Atenas hi³ ngau³ la³ tɨ³ já¹ juú² Corinto.

2 Ñí¹ jáun² ca³jenh² tsú² jan² tsá²ñuh² tsá² *judío, tsá² jmáɨ² Aquila, tsá² zian² hué¹³ Ponto, quionh³ tsú² Priscila ñí²cuo²; tsá² hí³ tá² ca³cha³táunh¹ ñí¹ jáun² hi³ jmɨ́¹ tionh¹ hué³² Italia. Tsá² hí³ ca³huén² hué³² Italia quí¹ hnga² Claudio *tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹ ca³jmú³ héih³² hi³ huén³² la³jín³² tsá² judíos já¹ juú² Roma juú² chín¹ quioh²¹ hué³² Italia jáun². Jáun² Po¹ ñéɨ¹ hi³ ñí¹jɨen¹³ tsá² hí³ hñú¹³.

3 Hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ cá²ren² ta²¹ jmɨ́¹ jmu² Po¹ quionh³ tsá² hí³, jáun² cu³tsa³² ca³cuá³ tsú² hñú¹³ tsá² hí³ cú²jueh³² hi³ jmu² hñú³ hmɨh³² cu³lɨ²¹ quionh³ tsá² hí³.

4 Jáun² ma³ cun³ jña³ jmáɨ¹, *jmáɨ¹ nio² tie³ ñéɨ¹ Po¹ hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos, hi³ ca³ma³qui³ ma³jéinh³ jáɨ¹³ quioh²¹ quionh³ tsá² judíos jɨ³ *tsá²cá²jo²¹ nɨ́² siáh³, hi³ hnió³ dí² hi³ tɨ́¹ jeinh²¹ tsɨ́³ tsá² hí³.

5 Jmɨ́¹ cuá¹han³ Silas quionh³ Timoteo hué³² Macedonia, jáun² ca³cha³táunh¹ já¹ juú² Corinto. Jmɨ́¹jáun² né³ cá² ñí¹ ca³hléh³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² bíh¹ Po¹ cú²jueh³², hi³ ca³ma³tson² tsú² jáɨ¹³ quioh²¹ ñí¹con² tsá² judíos hi³ Jesús bíh¹ lɨ́n³ Cristo.

6 Tɨ³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, ca³qui³ ca³hná³ bíh¹ jáɨ¹³ quioh²¹ Po¹, hi³ ca³tú² ca³hión³² dí² siáh³. Jmɨ́¹jáun² ca³ma³li²¹ Po¹ hi³ tiú²uú² ca³tɨn¹ hi³ jmu³ zian² quioh²¹ tsá² hí³ cun³quionh³ hi³ ca³juá³ ha¹, hi³ jáun² ca³juáh³ la³ lá²:

—Tsáuh³ hmóu³² bíh¹ hnoh² hi³ sunh³ náh² ñí¹ hlah³. Tiú²uú² ca³tɨn¹ yáh³ jná¹³ hi³ jmu¹ ná¹ zian² hi³ ca³tɨn¹ hnoh², jáun² ta³né³² tɨ³ chí¹ján³ má²ñí¹hléh³ jná¹³ jáɨ¹³ ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ bíh¹ cú²jueh³².

7 Jmɨ́¹ cuá¹han³ tsú² hñu³ cuáh³² jáun² né³, ngau³ hi³ ca³ñí¹cuá² hñú¹³ jan² tsá² jmáɨ² Ticio Justo, jan² tsá² má²ca³hín¹³ jë¹ tsá² judíos. Hñú¹³ tsá² hí³ zeh² có³² cuáh³² jáun² quioh²¹ tsá² judíos.

8 Ja³bí¹ Crispo tsá² chín¹ cuáh³² jáun² ca³tanh² ta²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² la³ má²quionh³ tsá² hñú¹³. Ja³bí¹ juóun³² siáh³ tsá² juú² Corinto jáun² ca³taunh³ ta²¹ jmɨ́¹ ca³náɨ³², jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² cáun³ jmáɨ².

9 Jáun² ca³chó³² cáun² jmáɨ¹ cáun² já¹niéɨ² ca³jnia³ Tɨ³² Juo¹³ dí² jéinh³² Po¹, hi³

ca³juáh³ la³ lá²:

—Ha³ lɨ́² juenh³ Po¹. Cáun² hléh¹ la³ má²hléh¹ nɨ́², cun³ lɨ́² tunh²¹.

10 Quí¹ quiúnh¹ bíh¹ jná¹³ hnú², hi³ jáun² hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lɨ́¹³ jmu³ hian² tsɨ́³ ñí¹con² hnú²; quí¹ juóun³² bíh¹ tsá² juú² lá² zian² tsá² lɨ́¹³ han³ tɨ³ con² jná¹³.

11 Hi³ jáun² Po¹ ca³cuá³ cú² mii² tón³² já¹ juú² Corinto jáun², hi³ ca³ma³tɨn² tsáu² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³².

12 Tɨ³la³ jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ lɨ́n³ Galión ta²¹ hué¹³ Acaya né³, jmɨ́¹jáun² ca³ma³cú¹ ma³ren²¹ tsá² judíos jáɨ¹³ hi³ jmu³ hian² tsɨ́³ ñí¹con² Po¹, jáun² ca³zanh³ dí² hi³ ca³ñí¹jan² dí² ñí¹ta²¹ chín¹.

13 Jáun² ca³záɨh³ dí² tsá² ho² ta²¹ la³ lá²:

—Tsá² lá² jlánh¹ má²can² tsáu² hi³ ma³tsu³ ma³jónh³² Dió³² la³ siáh³, jun³juáh¹³ la³jmɨ́¹ juáh³ liei²¹ quiú¹³ yáh³ dí².

14 Po¹ jmɨ́¹ má²hnió³ hléh³², tɨ³la³ Galión la³juɨ³² ca³záɨh³ tsá² judíos la³ lá²:

—Sá¹jmɨ́¹ cáun² tso³ huáh² tsɨ́³ quiánh¹ hnoh², ho³ he³ cáun² hi³ hlah³ ca³jmú³ tsá² nɨ́², jáun² bíh¹ jmɨ́¹ hniáuh²¹ má¹juenh¹³ jná¹³ tsɨn³² hi³ liúnh¹ hnoh² tsá² judíos;

15 tɨ³la³ jun³juáh¹³ la³ jáun² yáh³ né³, quí¹ hnoh² dá² cáun² ná¹juónh³² hniéi² hi³ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ bíh¹, jɨ³ hi³ jmáɨ² tsáu², jɨ³ liei²¹ quián¹³ hmóu³² náh² nɨ́² siáh³. Jáun² né³, hmóu³² náh² cuá²ma³ré¹³, quí¹ tiá² hnó³² jná¹³ má¹ré¹³ hniéɨ² la³ nɨ́².

16 Jmɨ́¹jáun² ca³chu³ ca³huen³ tsú² tsá² hí³ ñí¹ta²¹ chín¹ jáun².

17 Jáun² tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² ca³zanh³ tsá² jmáɨ² Sóstenes tsá² chín¹ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos, hi³ ca³qui³ ca³quiunh³ dí² la³ tɨ³ cheih³² ñí¹ta²¹. Tɨ³la³ Galión né³, hí¹juáh³ tiá² ca³tí³ hó¹ñí¹ bíh¹ ñí¹ ca³quiunh³ tsú² tsá² hí³.

Jmɨ́¹ cuanh²¹ Po¹ ñí¹ má²tun³ juɨn² Antioquía, hi³ má²tsó³² siáh³ hi³ tɨ²¹ hnaɨh³² juɨn²

18 Ué³ bíh¹ ca³lá² ca³cuá³ Po¹ já¹ juú² Corinto jáun², jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³hah² jáɨ¹³ quionh³ tsá² reh² hí³, jáun² ja³taunh²¹ tɨ³ juú² Cencrea quionh³ ñú² Aquila jɨ³ Priscila ñí²cuo². Ñí¹ jáun² ca³ze³ Po¹ chí¹ mɨ³láu³ nio² hi³ jáun² lɨ³ lin¹ hi³ má²ca³ma³tí³² tsú² jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² quionh³ Dió³². Jmɨ́¹jáun² ca³taunh³ tsú² cáun² mu² pa²¹ hi³ ca³han³ jmáɨ² hi³ ja³taunh²¹ la³ tɨ³ hué³² Siria.

19 Jmɨ́¹ ca³cha³táunh¹ tsú² jáun² já¹ juú² Éfeso né³, jáun² ñí¹ jáun² ca³cuá³ ñú² Aquila quionh³ Priscila. Hi³ Po¹ né³ tá²chi²¹ hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos bíh¹ ngau³ hi³ ca³ñí¹ma³cu³ ma³jéinh³ jáɨ¹³ quionh³ tsá² ná¹ngɨh³² hí³ ñí¹ jáun².

20 Jáun² tsá² hí³ ca³hiu³ ca³mɨ́³ hi³ cuá³² Po¹ cónh³í¹

cu³tiá³, tɨ³la³ Po¹ né³ tiá² ca³he³ yáh³.

21 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³hah² tsú² jáɨ¹³ quionh³ tsá² hí³ né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—[Hniáuh³² ñih²¹ tiu³nio² bíh¹ jná¹³ já¹ juú² Jerusalén, quí¹ jmáɨ¹ yáh³ dá² tɨ²¹ ñí¹ jáun², tɨ³la³ cun³ jáun²] já¹jɨe¹ bíh¹ jná¹³ hnoh² siáh³ nɨ́¹juáh³ Dió³² hnió³.

Jáun² juú² Éfeso jáun² ca³hi³ tsú² siáh³ cáun² mu² pa²¹ hi³ ngau³ siáh³ juɨ³² hún¹.

22 Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ tsú² já¹ juú² Cesarea nio² can³² jmɨ́²miih²¹ né³, ngah³ siáh³ já¹ juú² Jerusalén hi³ ca³ñí¹cueh¹ cuo² tsá² má²lɨ́n³ hí³ cuáh³² ñí¹ jáun². Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ngau³ siáh³ tɨ³ já¹ juú² Antioquía.

23 Ué³ bíh¹ ca³lá² ca³cuá³ tsú² ñí¹ jáun², jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² cua³han³ siáh³ hi³ ca³ñí¹nga¹ ma³ quin³² ma³ caun³² juú² ñí¹ má²ca³ngɨ́³ jmɨ́¹tin², la³ cun³ hué³² Galacia jɨ³ hué³² Frigia, hi³ ca³ñí¹cueh¹ tsú² pí³ tsá² má²haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Tɨ³² Juo¹³ dí².

Apolos hleh³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² já¹ juú² Éfeso

24 Jmɨ́¹jáun² ca³chó³² jan² tsá² judío jmáɨ² Apolos já¹ juú² Éfeso, tsá² hí³ ca³lɨ³zian² juú² Alejandría. Tsá² hí³ jlánh¹ re² hleh³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³², hi³ cuoh² siáh³ re² lɨ́n³² Sí² tioh³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³².

25 Tsá² hí³ jmɨ́¹ má²ñɨ³² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², jáun² ca³hléh³ ca³la³ jonh³ jmɨ́¹ tsɨ́³ hi³ ca³tɨn¹ Jesús, hi³ ca³hɨ́e³ tsú² tá²na²¹ lɨ́n²¹ jú¹ tson², uá¹ jáun² la³ jáun² jmɨ́¹ cuoh² tsú² jmáh³la³ tá¹³ hla¹ Juan² bíh¹ jmɨ́¹ ca³zion³ jáun² Juan² tsáu² jmáɨ².

26 Jáun² Apolos hí³, hí¹ cú¹pih²¹ tiá² cú² tiá² juénh² bíh¹ ca³ma³liáu³² hleh³² jáɨ¹³ hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos. Hi³ jáun² jmɨ́¹ má²lɨ́²niéɨ³² jáun² ñú² Aquila quionh³ Priscila jáɨ¹³ jáun² quioh²¹ tsú² né³, jmɨ́¹jáun² ca³jan³ dí² hñú¹³, hi³ ca³ñí¹hɨeh¹ dí² tsú² tán¹ hián² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² hi³ tiá² jmɨ́¹ má²ñɨ³² tsú².

27 Hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³lɨ³hnió³ Apolos tsó³² la³ tɨ³ hué¹³ Acaya né³, tsá² reh² dí² zian² juú² Éfeso jáun² ca³chá³ tiá³ tsɨ́³ tsú², hi³ ca³cué³ cáun² sí² ñí¹con² tsú² hi³ rá¹juáh³ hi³ hniáuh³² hen³ tsú² tsá² hí³ re² tɨn² ñí¹ jáun². Hi³ jáun² jmɨ́¹ cá¹chó²¹ tsú² jáun² hué¹³ Acaya né³, ca³ma³hon³ lɨ́n³² tsú² tsá² má²haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Tɨ³² Juo¹³ dí² cun³ñí¹ hi³ Dió³² má²ca³ja³ miɨ́³ tsɨ́³.

28 Quí¹ jmɨ́¹ ca³ma³qui³ ma³jéinh³ tsú² jáɨ¹³ quionh³ tsá² judíos ca³la³ chú¹ja²¹, jlánh¹ re² ca³cah¹³ tsú² jmáɨ¹ hi³ ma³tson² jáɨ¹³ cun³quionh³ Sí² tioh³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³², hi³ tson² bíh¹ cu³tí³ hi³ Jesús lɨ́n³ Cristo.

19

Ca³chó³² siáh³ Po¹ já¹ juú² Éfeso

1 Hi³ jáun² né³, tá¹la³ cuá³
jáun² Apolos já¹ juú² Corinto,
jáun² Po¹ ca³nga² juɨ³² he²
can³² máh³ hi³ ca³cho³² siáh³
já¹ juú² Éfeso. Ñí¹ jáun²
ca³jenh² tsú² ma³ jan² tsá²
má²haɨn²¹ tɨ³ con² Tɨ³² Juo¹³
dí².
2 Hi³ jáun² Po¹ ca³ngáɨh³
tsá² hí³:
—¿Hí¹ ca³hen³ hnoh²
Jmɨ́²chí³ Chun¹ jmɨ́¹ ca³tionh²
náh² ta²¹?
Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³:
—Já¹han²¹, hí¹juáh³ tiá²
má²ca³náɨ¹³ yáh³ jnoh¹ hi³
zian² Jmɨ́²chí³ Chun¹.
3 Hi³ jáun² Po¹ ca³záɨh³ siáh³
tsá² hí³ la³ lá²:
—Jáun² ¿hin² bí¹ héih³²
quioh²¹ cáun³ hnoh² jmáɨ²
né³?
Jáun² tsá² hí³ ca³ngáɨ³ siáh³:
—Má²cáun³ jnoh¹ jmáɨ¹ la³
cun³ lɨ́³ jáɨ¹³ hi³ ca³hɨ́e³ jáun²
hla¹ Juan² tsá² tɨ́² zion² tsáu²
jmáɨ² bíh¹.
4 Jáun² Po¹ ca³juáh³ siáh³:
—Ján³, tson² bíh¹ Juan²
ca³zion³ jmáɨ² tsá² ca³za³ jmɨ́¹
tsɨ́³ jmɨ́¹jáun², tɨ³la³ Juan² hí³
ca³juáh³ hi³ hniáuh³² bíh¹
tanh¹³ tsú² ta²¹ jan² Tsá²
né³bí¹ já²¹, hi³ Tsá² hí³ né³,
jmáɨ² Jesús.
5 Jmɨ́¹ má²lɨ́²niéɨ³² tsú² la³
jáun² né³, cáun³ siáh³ jmáɨ² hi³
lin¹ hi³ haɨn²¹ tɨ³ con² Jesús
Tɨ³² Juo¹³ dí².
6 Hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³ra³tsɨ³²
Po¹ cuo² ñí¹ quioh²¹ tsá² hí³
né³, cuan³ Jmɨ́²chí³ Chun¹
ñí¹con² tsá² hí³. Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun²
né³, ma³ quin³² ma³ jan³² tsú²
ca³hléh³ jú¹jma² siáh³, jɨ³ hi³
ca³hléh³ tsú² siáh³ jáɨ¹³ hi³
ca³cué³ Dió³² hñu³ tsɨ́³.
7 Cun³ ñí¹ jɨ³lɨn² tsá² hí³ jmɨ́¹
tín³ quian³tun³.
8 Hi³ jáun² né³, cun³ hnɨ³²
zɨ́h² tí³ hi³ ca³ñí¹hléh² Po¹
hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá²
*judíos; ca³la³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá²
cú² tiá² juénh², hi³ ca³ma³qui³
ma³jéinh³ jáɨ¹³ quionh³ tsá²
hí³ hi³ hnió³ dí² hi³ he³ tsá²
hí³ jáɨ¹³ hi³ hɨe³² dí² jáun²
ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ lɨ́¹³ tónh³²
tsáu² jo³cuo² Dió³².
9 Tɨ³la³ ma³ jan² tsá² hí³
má¹ná¹, jlánh¹ ca³ma³huáh²
chí¹, ha³ tiá² ta²¹ ca³taunh³
yáh³; ca³la³ chú¹ja²¹ bíh¹
ca³chu³ ca³juɨ³ tsú² ca³tɨ²¹
juɨ³² quioh²¹ Jesús hi³ hɨe³²
jáun² Po¹. Jáun² cu³tsa³²
cua³han³ bíh¹ Po¹ cú²jueh³²
ja¹ quioh²¹ tsá² hí³, tɨ³ có³²
bíh¹ ca³jan³ dí² la³jɨ́n³² tsá²
má²haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Tɨ³²
Juo¹³ dí². Jmɨ́¹jáun² cun³
tsa³háu² ñéɨ¹ tsú² quionh³
tsá² hí³ hñu³máh³ quioh²¹ tsá²
jmáɨ² Tirano hi³ ñí¹ma³qui³
ma³jéinh³ siáh³ jáɨ¹³ quionh³
la³jɨ́n³² tsá² tsá²táunh¹ ñí¹
jáun².
10 La³ jáun² bíh¹ ca³jmú³
tsú² cun³ tun³ mii², ca³la³ ñí¹
ca³náɨ³² la³jɨ́n³² tsá² judíos jɨ³
*tsá²cá²jo²¹ zian² hué³² Asia
jáun² jáɨ¹³ quioh²¹ Jesús Tɨ³²
Juo¹³ dí².
11 Jmáɨ¹ jáun² né³, ca³jmú³
Dió³² cun³quionh³ cuá² ta³ Po¹
cáun² hua³jueh³² hi³ tiá² hin²

jmɨ́¹ má²ca³jíe³,
12 quí¹ jmɨ́¹ ca³quí² ca³jñéi³² tsú² tsá² tsáun¹ pá¹ñu²¹ quioh²¹ Po¹ ho³lá²dá² hmɨh³² hi³ tɨ́² háɨ³² tsú² ta³ ñí¹ jmáɨ¹ hi³ jmu² ta²¹, jáun² lan³ bíh¹ tsá² tsáun¹ jɨ³ hi³ ca³huén² siáh³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu².
13 Jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹ zian² ma³ jan² tsá² judíos jmɨ́¹ ñi³táunh¹ hi³ huen² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu². Jáun² tsá² hí³ jmɨ́¹ hnió³ huen³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ ca³záɨh³ tsú² tsá² tsáun¹ la³ lá²:
—¡Cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jesús Tsá² hleh³² hí³ Po¹ jáɨ¹³ quioh²¹ juanh³² jná¹³ hi³ huen¹³ hnoh² hñu³ tsɨ́³ tsá² nɨ́²!
14 La³ jáun² bíh¹ ca³jmú³ tá¹ quiaun³ jon² jan² mi³jmú³ tsá² judío, mi³jmú³ tsá² jmáɨ² Esceva.
15 Jáun² jmɨ́¹ ca³lɨ³hnió³ tsú² hi³ chin¹³ jan² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hún¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu², jmɨ́²chí³ hí³ né³ ca³juáh³:
—Tsá² cuóun³² bíh¹ jná¹³ Jesús, hi³ ño¹ jná¹³ siáh³ hi³ hin² tsánh² Po¹, tɨ³la³ ¿hin² ma³ dá² tsánh² hnoh²?
16 Hi³ jáun² tsá² jan² hí³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ né³, cáun² ca³cua³za³ cua³tsó³ bíh¹ ja¹ tsá² hí³, hi³ ca³qui³ ca³quiunh³ dí² [gon³ tsá² hí³]. Jáun² má²cuɨ́nh² lɨ́n³² bíh¹ tsá² hí³ jmɨ́¹ ca³huén² ñéih³ jáun², ca³la³ láun³ tionh² bíh¹ tsú² ca³cuóun³.
17 Jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñi³² la³jín³² tsá² judíos jɨ³ tsá²cá²jo²¹ zian² juú² Éfeso hi³ lɨ³ la³ jáun² né³, ca³ta³hú¹ cóh²¹ lɨ́n²¹ bíh¹ tsɨ́³, jáun² ca³ma³tson² bíh¹ tsú² hi³ Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí² jan² tsá² la³ quien² lɨ́n³² bíh¹.
18 Ja³bí¹ juóun³² tsá² ca³taunh³ ta²¹ cua³chá² tsáu¹³ ca³tɨ²¹ hi³ hlah³ hi³ hó³² hi³ jmɨ́¹ quí² jmɨ́¹ jmu² jáun² jmɨ́¹tin².
19 Ja³bí¹ juóun³² tsá² jmɨ́¹ la³ má²ca³ma³tɨn³² sí² hlah³ cua³taunh²¹ hi³ ná¹quian³² sí² quioh²¹, sí² jáun² né³ ca³jín³ tsú² ja¹ ñí¹ ná¹juóun²¹ jáun². Jmɨ́¹ ca³jɨe³ tsú² cun³ cónh³ jmɨ́¹ la³ quien² sí² jáun², sí² jáun² jmɨ́¹ la³ quien² cun³ tu³la³quia³ mei²¹ héih³² quɨe³ *cú¹tiáu².
20 Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ³ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ ca³lɨ³ lin¹ hi³ pin³ lɨ́n³² jáɨ¹³ quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ lɨ³mí¹ juóun³² tsáu² ca³taunh³ ta²¹.
21 Jmɨ́¹ má²lɨ³² jáun² la³ jáun² ca³lɨ́n¹³ Po¹ hi³ tsa³jɨen³ siáh³ tsá² reh² zian² tɨ³ hué³² Macedonia jɨ³ tsá² zian² Acaya, la³ má²hún¹ jáun² juɨ³² chanh²¹ la³ tɨ³ já¹ juú² Jerusalén; hi³ nɨ́¹ má¹lɨ³² jáun² né³ tsó³² siáh³ la³ tɨ³ juú² Roma.
22 Jáun² jmɨ́¹jáun² ca³zen³ tsú² gon³ tsá² quionh³ chí¹ján³ la³ tɨ³ hué³² Macedonia, Timoteo quionh³ Erasto, tá¹la³ ca³cuá³ jáun² hnga²

cónh^{3}í^{1} cu^{3}tiá^{3} hué^{32} Asia
jáun^{2}.

Tsá^{2} juú^{2} Éfeso jmu^{2} tiá^{3}
siaun^{32} lɨ́n^{32} hi^{3} jmu^{3} hian^{2} tsɨ́^{3}

23 Jmɨ́^{1}jáun^{2} jlánh^{1} tiá^{3}
siaun^{32} taunh^{3} tsá^{2} juú^{2} Éfeso
cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}lɨ^{3}hoh^{3} juɨ^{32}
quioh^{21} Jesús.
24 Tsá^{2}ñuh^{2} jmáɨ^{2} Demetrio
ca^{3}lɨ^{3}liaun^{3} hi^{3} jmu^{2} la^{3}
jáun^{2}. Tsá^{2} hí^{3} jmɨ́^{1} lɨ́n^{3}
jan^{2} tɨ^{32} mí^{1}ñí^{2} cú^{1}tiáu^{2}.
Tsá^{2} hí^{3} tɨ́^{2} láɨh^{23} hliáun^{3}
lɨ́n^{32} quɨe^{3} quionh^{3} tsá^{2}
quionh^{3}, quí^{1}hliá^{2} tɨ́^{2} jmu^{2}
tsú^{2} hliáun^{3} hi^{3} pih^{21} jniá^{3}
la^{3}jmɨ́^{1} jniá^{3} cuáh^{32} quioh^{21}
dió^{32} Artemisa.
25 Tsá^{2} hí^{3} ca^{3}ngɨh^{3} tsá^{2}
jmu^{2} ta^{21} quionh^{3} la^{3}
má^{2}quionh^{3} tɨ^{32} mí^{1}ñí^{2} siánh^{3}
siáh^{3}, hi^{3} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} la^{3} lá^{2}:
—Hnoh^{2} má^{2}ñíh^{1} hi^{3}
cun^{3}quionh^{3} ta^{21} hi^{3} ná^{1}jmu^{32}
dí^{2} má^{2}láɨ^{23} dí^{2} re^{2} quɨe^{3}
quiú^{13}.
26 Tɨ^{3}la^{3} né^{32} né^{3}, hnoh^{2}
má^{2}ca^{3}jɨeh^{3} jɨ^{3} hi^{3} má^{2}ca^{3}niéih^{2}
la^{3} cun^{3} hi^{3} jmu^{2} jan^{2} tsá^{2}ñuh^{2}
jmáɨ^{2} Po^{1}. Tsá^{2} hí^{3} jlánh^{1}
juáh^{23} la^{3} lá^{2}: “Jun^{3}juáh^{13}
dió^{32} cu^{3}tí^{3} yáh^{3} tsá^{2} láɨn^{1} hi^{3}
jmu^{2} tsáu^{2} cun^{3}quionh^{3} cuá^{2}
ta^{3} hmóu^{32}”. Jáun^{2} Po^{1} hí^{3}
né^{3} má^{2}ca^{3}tɨoh^{21} hi^{3} ma^{3}can^{2}
juóun^{32} tsá^{2} juú^{2} lá^{2}, la^{3}
má^{2}quionh^{3} míh^{1} tiá^{2} la^{3}jín^{32}
tsá^{2} zian^{2} hué^{32} Asia lá^{2}.
27 Jlánh^{1} tiá^{2} chú^{32} la^{3} jáun^{2},
jun^{3}juáh^{13} jmáh^{3}la^{3} hi^{3} tiú^{2}uú^{2}
jeih^{21} tsáu^{2} tá^{13} yáh^{3} dí^{2},
tɨ^{3}la^{3} la^{3}ñí^{1} la^{3}ján^{3} háɨnh^{13}
hi^{3} tiú^{2}uú^{2} lɨ^{3} quien^{2} cuáh^{32}
quioh^{21} dió^{32} Artemisa juo^{13}
bíh^{1} dí^{2}, hi^{3} jáun^{2} tiú^{2}uú^{2}
hin^{2} ma^{3}quien^{2} yáh^{3} dió^{32}
Artemisa, uá^{1} jáun^{2} la^{3} jáun^{2}
má^{2}tsú^{2} má^{2}jónh^{32} la^{3}jín^{32}
tsá^{2} zian^{2} tá^{1} cáun^{2} hué^{32}
Asia lá^{2} dió^{32} hí^{3} ta^{3}né^{32},
la^{3} má^{2}quionh^{3} tsá^{2} zian^{2} tá^{1}
cáun^{2} hngá^{1}máh^{3}.
28 Jmɨ́^{1} ca^{3}náɨ^{32} tsá^{2}
ná^{1}ngɨh^{32} hí^{3} jáɨ^{13} nɨ́^{2} né^{3},
ca^{3}míh^{3} lɨ́n^{32} bíh^{1} tsɨ́^{3}, hi^{3} jáun^{2}
ca^{3}tɨ^{3} ca^{3}hóh^{32} hi^{3} ca^{3}juáh^{3}:
—¡Cuɨ́^{1} lɨ^{3}quien^{2} bíh^{1}
Artemisa juo^{13} dí^{2} tsá^{2} Éfeso!
29 Jmɨ́^{1} ca^{3}náɨ^{32} tsá^{2} juú^{2}
la^{3} jáun^{2}, jlánh^{1} tiá^{3} siaun^{32}
taunh^{3}. Jáun^{2} la^{3}juɨ^{32} ca^{3}hma^{3}
ca^{3}cuóunh^{32} tsú^{2} tá^{1} gon^{3} tsá^{2}
Macedonia tsá^{2} ñi^{3}táunh^{1} hí^{3}
quionh^{3} Po^{1}, tsá^{2} jmáɨ^{2} Gayo
quionh^{3} Aristarco, hi^{3} ca^{3}jan^{3}
tsú^{2} ñí^{1} ná^{1}chan^{1} hi^{3} ngɨh^{32}
tsáu^{2} nɨ^{1}juáh^{3} jmɨ́^{1} zia^{32} hi^{3}
jmu^{3}.
30 Jáun^{2} Po^{1} jmɨ́^{1} hnió^{3}
tsa^{3}hi^{32} ja^{1} jáun^{2} hi^{3} tsa^{3}lienh^{3}
tsá^{2} má^{2}ná^{1}ngɨh^{32} hí^{3}, tɨ^{3}la^{3}
tsá^{2} má^{2}haɨn^{21} hí^{3} tɨ^{3} con^{2}
Jesús né^{3}, tiá^{2} jáɨ^{13} ca^{3}cué^{3}
yáh^{3}.
31 Hi^{3} ja^{3}bí^{1} ma^{3} jan^{2} tsá^{2}
ná^{1}lɨ́n^{3} ta^{21} hué^{32} Asia jáun^{2},
tsá^{2} há^{2}mei^{21} quioh^{21} Po^{1},
ca^{3}zen^{3} jáɨ^{13} hi^{3} cun^{3} tiá^{2}
hniáuh^{32} bíh^{1} tsa^{3}hi^{32} tsú^{2} ja^{1}
jáun^{2}.
32 Ca^{3}la^{3} cú^{2}tiú^{2} cú^{2}jan^{32}
lɨ́n^{32} bíh^{1} ca^{3}niau^{3} ja^{1} ñí^{1}
ná^{1}ngɨh^{32} jáun^{2} tsá^{2} hí^{3}, jú^{1}
siáh^{3} bíh^{1} ca^{3}juu^{3} ca^{3}hlénh^{3}
tsá^{2}ján^{2} tsá^{2}ján^{2}; quí^{1} tɨ^{3}
juóun^{32} bíh^{1} tsá^{2} ná^{1}ngɨh^{32} hí^{3}

hí¹juáh³ tiá² jmɨ́¹ ñi³² bíh¹ hi³ he³ ca³tɨ²¹ ngɨh¹³ tsú².

33 Jmɨ́¹ má²lɨ́²zéih³² tsú² jan² tsá² jmáɨ² Lí²ján¹ hi³ he³ ca³tɨ²¹ ná¹ngɨh³² tsáu², jmɨ́¹jáun² ca³di³quian³ tsá² judíos jmáɨ¹ tsá² hí³ hi³ hléh³² cha¹³ dí² ja¹ ñí¹ ná¹ngɨh³² tsú² jáun². Jáun² Lí²ján¹ hí³ ca³háɨ³² cuo² hi³ ca³jmú³ lin¹ hi³ tiánh³² tsú² ta³máɨh³, quí¹ hi³ jmɨ́¹ hnió³ tsú² hi³ jmɨ́¹ liáun²¹ quionh³ tsá² judíos raɨnh²¹ ca³tɨ²¹ hi³ jlánh¹ tiá³ siaun³² ná¹lɨ́²³ jáun².

34 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³lɨ³tsɨn² tsá² ná¹ngɨh³² hí³ hi³ tsá² judío bíh¹ la³ Lí²ján¹, jáun² la³jɨ́n³² tsú² ca³tɨ́² ca³hóh³² cun³ tun³ o¹rá¹, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¡Cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ Artemisa juo¹³ dí² tsá² Éfeso!

35 Jmɨ́¹ má²lɨ́²tunh³ tsá² lɨ́n³ tɨ³² sí² hi³ tiáunh¹ tsú² jáun² cú²tiú² cú²jan³², ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² tsá² juú² Éfeso lá², ¿hin² dá² tsánh² tsá² zian² hngá¹máh³ hi³ tiá² má²ñɨ³² hi³ ca³tɨn¹ tsá² juú² lá² jmu³ hua³hí¹³ cuáh³² quioh²¹ dió³² Artemisa tsá² cú² juenh², jɨ³ henh¹³ hi³ ca³tánh³ hñu³mɨ³cuú² nɨ́² siáh³ quioh²¹ tsú²?

36 Jáun² né³, hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lɨ́¹³ juáh³ hi³ tiá² tson² la³ jáun², jáun² cu³tsa³² tie³ tianh³ náh² quián¹³, ha³ lɨ́²uú² lɨ́¹ jmú² náh² tiá³ siaun³² cáun² hi³ tiá² re² má²ca³lɨ́n¹³ náh².

37 Quí¹ tá¹ gon³ tsá² má²lɨ́²chan²¹ hnoh² lá² ja¹ ñí¹ ná¹ngah² dí² lá², jun³juáh¹³ tsá² han² hi³ tioh³ cuáh³² yáh³ la³², sa³jun³ má²ca³tu³ ca³hión³² tsú² dió³² juo¹³ dí².

38 Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ Demetrio hnió³ chá³² tso³ quionh³ tɨ³² tsá² quionh³, zia³² bíh¹ ñí¹ta²¹ ñí¹ lɨ́¹³ chá³² tsú² tso³, hi³ zian² bíh¹ siáh³ jue²¹; ñí¹ hó²¹ñí¹ tsá²tan²¹ bíh¹ lɨ³ ma³cu³ ma³jéinh³ tsú² jáɨ¹³.

39 Nɨ́¹juáh³ zia³² siáh³ cáun² hi³ hnáuh² hnoh² mɨ́h¹³, hi³ jáun² ca³tɨ²¹ ma³re² tsú² nɨ́¹juáh³ jmɨ́¹ ngɨh³² tsá² juú² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ tsá²tan²¹ bíh¹.

40 Quí¹ háɨnh¹³ bíh¹ tiauh² dí² ta³né³² nɨ́¹juáh³ zian² tsá² lɨ́¹ já¹chá² tso³ ñí¹con² tsá² *romanos, tsá² ho² ta²¹, hi³ tsa³juah²¹ tsú² hi³ hnoh² hnáuh² jmúh¹³ hniéi² quiúnh¹ tsá² ho² ta²¹ hí³; quí¹ tiá² zia³² yáh³ jáɨ¹³ he³ ca³tɨ²¹ jlánh¹ tiá³ siaun³² ca³cuú² ca³ngɨh³² hnoh² né³², hi³ jáun² tiá² hi³ zia³² yáh³ hi³ lɨ́¹³ za¹³ jnoh¹ tsú² nɨ́¹juáh³ ca³lɨ³ hniáuh³².

41 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ tɨ³² sí² la³ nɨ́² né³, ca³jmú³ héih³² hi³ má²lɨ́¹³ tsáun³ tsú².

20

Tsau³² Po¹ hué³² Macedonia quionh³ hué³² Grecia

1 Jmɨ́¹ má²ca³táuh³ hi³ tiáunh¹ tsú² jáun² tiá³ siaun³² né³, ca³teh³ Po¹ tsá² má²haɨn²¹ hí³ tɨ³ con² Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ ca³hlɨ³ ca³liéinh³² tsú² tsá² hí³

já^{13} hi^{3} lɨ^{3} niau^{21} tiá^{3} tsí^{3}. Jmí^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3} ca^{3}hah^{2} dí^{2} já^{13}, jáun^{2} ngau^{3} siáh^{3} tɨ^{3} hué^{32} Macedonia.

2 Tsá^{2} reh^{2} dí^{2} tsá^{2} zian^{2} hué^{32} jáun^{2} siáh^{3} ca^{3}hlɨ^{3} ca^{3}liéinh^{32} tsú^{2} hliáun^{3} já^{13} hi^{3} lɨ^{3} niau^{21} tiá^{3} tsí^{3}, jmí^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3} ngau^{3} siáh^{3} tɨ^{3} hué^{32} Grecia.

3 Hué^{32} jáun^{2} né^{3} ca^{3}cuá^{3} tsú^{2} cun^{3} hnɨ^{32} zíh^{2}. Ñí^{1} jáun^{2} jmí^{1} hnió^{3} tsú^{2} hí^{3} cáun^{2} mu^{2} pa^{21} hi^{3} jmí^{1} tsó^{21} la^{3} tɨ^{3} hué^{32} Siria, tɨ^{3}la^{3} jmí^{1} ca^{3}lɨ^{3} ñi^{32} tsú^{2} hi^{3} tsá^{2} *judíos má^{2}ca^{3}ma^{3}ren^{21} já^{13} hi^{3} jmu^{3} hian^{2} tsí^{3} ñí^{1}con^{2} dí^{2}, jáun^{2} ca^{3}lín^{13} tsú^{2} hi^{3} ja^{3}tánh^{1} cú^{2}jueh^{32} tɨ^{3} hué^{32} Macedonia.

4 Jmí^{1}jáun^{2} jmí^{1} quionh^{3} bíh^{1} tsú^{2} tsá^{2} jmái^{2} la^{3} lá^{2}: Sópater jon^{2} Pirro tsá^{2} juú^{2} Berea, jɨ^{3} Aristarco quionh^{3} tsá^{2} jmái^{2} Segundo, tsá^{2} zian^{2} juú^{2} Tesalónica, Gayo tsá^{2} zian^{2} juú^{2} Derbe, Timoteo, jɨ^{3} Tíquico quionh^{3} Trófimo nɨ^{2} siáh^{3} tsá^{2} zian^{2} hué^{32} Asia.

5 Hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} reh^{2} hí^{3} né^{3}, chí^{1}ján^{3} bíh^{1} ja^{3}taunh^{21} hi^{3} ca^{3}cha^{3}táunh^{1} juú^{2} Troas, ñí^{1} jáun^{2} bíh^{1} ca^{3}jaun^{3} tsú^{2} jnoh^{1}.

6 Jmí^{1} cuoh^{21} *Jmí^{1}hí̈en^{1} ca^{3}hué^{2} jnoh^{1} já^{1} juú^{2} Filipos hi^{3} ca^{3}tauh^{21} jnoh^{1} cáun^{2} mu^{2} pa^{21}. Jmí^{1} la^{3} má^{2}hñá^{3} jmái^{1} jáun^{2} né^{3} ca^{3}cháu^{32} jnoh^{1} já^{1} juú^{2} Troas, ñí^{1} jáun^{2} ca^{3}tauh^{13} jnoh^{1} cónh^{3}í^{1} quiau^{3} jmái^{1} quiúnh^{1} tsá^{2} ca^{3}cha^{3}táunh^{1} hí^{3} chí^{1}ján^{3}.

Tsau^{32} Po^{1} já^{1} juú^{2} Troas

7 Jmí^{1} ca^{3}lɨ^{3}liau^{3} sí^{2}ma^{1}ná^{1} quioh^{21} tsá^{2} judíos tɨ^{3} ca^{3}niéi^{2} sa^{1}dó^{1}, jmí^{1}jáun^{2} ca^{3}ngah^{2} jnoh^{1} hi^{3} jmú^{13} jnoh^{1} má^{32}. La^{3}ñí^{1} tín^{2} ca^{3}hléh^{3} Po^{1} já^{13} hi^{3} ca^{3}ma^{3}tɨn^{2} tsá^{2} hí^{3} ca^{3}la^{3} ñí^{1} ca^{3}lɨ^{3} huan^{2}, quí^{1}hliá^{2} má^{2}tsó^{32} tsú^{2} ñí^{1} siáh^{3} má^{1}cá^{2}jniá^{32} jáun^{2}.

8 Ñéih^{3} ñí^{1} má^{2}hnɨ^{32} tsɨn^{1} ñí^{1} jmí^{1} tiauh^{1} jnoh^{1} jáun^{2} jmí^{1} haɨ^{21} hliáun^{3} lín^{32} sí^{2}.

9 Jáun^{2} ho^{3}tá^{2}quié^{2} jmí^{1} cuá^{1}tsɨ^{21} jan^{2} tsá^{2} tsá^{1}ñú^{1} jmái^{2} Eutico. Tsá^{2} hí^{3} ca^{3}lɨ^{3} ñí^{1}cuóun^{21} lín^{32}, quí^{1} ué^{3} bíh^{1} ca^{3}hléh^{3} Po^{1} já^{13}, hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} hí^{3} né^{3} ca^{3}lɨ^{3} hmɨh^{21} ziú^{13}. Jmí^{1}jáun^{2} ca^{3}tánh^{3} ñí^{1} hnɨ^{32} tsɨn^{1}, hi^{3} jáun^{2} má^{2}jún^{1} bíh^{1} tsá^{2} hí^{3} jmí^{1} ca^{3}zion^{3} tsú^{2}.

10 Jmí^{1}jáun^{2} ca^{3}son^{2} Po^{1} hi^{3} ngau^{3} ñí^{1} rón^{21} hla^{1} hí^{3}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}zanh^{3} dí^{2} hi^{3} ca^{3}ráïn^{32} dí^{2} ta^{3} rón^{32} hué^{32}. Jmí^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} tsá^{2} reh^{2} la^{3} lá^{2}:

—Ha^{3} lí^{2} juenh^{3} náh^{2}, quí^{1} tiá^{2} rá^{2}jún^{1} yáh^{3} tsú^{2}.

11 Jmí^{1} cá^{1}chánh^{21} siáh^{3} Po^{1} chi^{3}cuú^{2} jáun^{2}, ca^{3}tsóh^{3} *hí^{3} cuú^{2}miih^{21}. Hi^{3} jáun^{2} jmí^{1} lɨ^{21} má^{32} né^{3}, ca^{3}ma^{3}táuh^{32} tsú^{2} já^{13} quioh^{21}, hi^{3} ca^{3}hléh^{3} ca^{3}la^{3} ñí^{1} cá^{1}jniá^{21}; jmí^{1}jáun^{2} ngau^{3}.

12 Jáun^{2} ca^{3}jón^{32} tsú^{2} siáh^{3} tsá^{1}ñú^{1} má^{2}ca^{3}jenh^{13} hí^{3}, hi^{3} jáun^{2} la^{3}jín^{32} bíh^{1} tsú^{2} ta^{3}tonh^{1} hiún^{2} lín^{32} tsí^{3}.

Po^{1} tsau^{32} tɨ^{3} juú^{2} Mileto

13 Jmɨ́1jáun2 né3, hnga2 Po1
ngau3 juɨ32 ta3 la3 tɨ3 juú2
Asón. Tɨ3la3 jnoh1 má1ná1,
mu2 pa21 bíh1 ca3tauh21 hi3
ngau3 jnoh1 la3 tɨ3 juú2 Asón
jáun2 siáh3, ñí1 ca3juoh21 jnoh1
quiúnh1 tsú2 hi3 tsɨ́1jan13 jnoh1
tsú2.
14 Jmɨ́1 ca3jenh2 jnoh1 jáun2
Po1 juú2 Asón, ñí1 jáun2
ca3tauh21 jnoh1 cu3lɨ21 mu2
pa21 hi3 ngau3 jnoh1 tɨ3 juú2
Mitilene.
15 Hi3 ca3hué2 jáun2 ñí1 jáun2
jnoh1 ca3cháu32 ñí1 má2tun3
jmáɨ1 có32 juú2 Quío. Cáun2
ca3nga1 bíh1 jnoh1 juú2 Quío
jáun2, hi3 jáun2 ca3cháu32
jnoh1 ñí1 má2hnɨ32 jmáɨ1 juú2
Samos nio2 can32 jmɨ́2miih21.
[Hi3 ca3hué2 jnoh1 jáun2
juú2 Samos né3 ngau3 jnoh1
siáh3 juú2 Trogilio, ñí1 jáun2
ca3jniauh2 jnoh1 cú2 nie2.] Ñí1
má2quiún3 jmáɨ1 jáun2 né3
ca3cháu32 jnoh1 siáh3 juú2
Mileto.
16 Juɨ32 jaun32 bíh1 ca3lɨ́n13
Po1 hi3 tsáu13 jnoh1 cú2jueh32
hi3 jáun2 tiá2 ngá13 jnoh1 juú2
Éfeso, quí1 nɨ́2 lɨ́1 ca3lé3 jnoh1
hué32 Asia; quí1 hi3 hnió3
tsú2 chanh21 tia3juɨ32 já1 juú2
Jerusalén, hi3 hnió3 tsú2 tɨn1
jmáɨ1 Pentecostés nɨ́1juáh3 hi3
lɨ́13.

*Po1 liéinh32 tsá2daun32 tsá2
ná1ñí1 cuáh32 zian2 juú2 Éfeso*

17 Jmɨ́1 cá1chó21 jáun2 Po1 já1
juú2 Mileto né3, ca3zen3 jáɨ13
hi3 ja3táunh1 tsá2daun32 tsá2
ná1ñí1 cuáh32 zian2 juú2 Éfeso.
18 Jmɨ́1 ca3cha3táunh1 tsú2
jáun2 né3, ca3záɨ3 Po1 la3 lá2:

—Hnoh2 reh2, má2ná1ñíh1
hnoh2 ha3 lánh3 lɨn3 jná13 la3
cun3 jmɨ́1 cá1chó21 jná13 la3ñí1
hué32 Asia.
19 Tá1la3 ca3ma3con21 jná13
jáun2 Tɨ32 Juo13 dí2 hué32
quián13 hnoh2, tiá2 cá2jmú32
yáh3 jná13 quien2 huen2,
ca3háuh32 bíh1 tsɨn32 jná13 hi3
ca3tɨn1 hnoh2, hi3 ca3ma3tso1
lɨn21 jná13 tsɨn32 ja1 la3jɨ32
hi3 ca3lɨ́n13 tsá2 judíos jmu3
ñí1con2 jná13.
20 Tiá2 ca3tunh21 yáh3 jná13
hi3 hléh23 jú1 chú32 hi3 ca3tɨ21
lɨ3 ñíh13 náh2, tɨ3la3 chú1ja21
bíh1 ca3hɨ́e3 jná13 hnoh2 jɨ3 la3
tɨ3 hñuh32 náh2 nɨ́2 siáh3.
21 Tá2na21 lɨ́n21 bíh1 ca3hlɨ́1
ca3lienh1 jná13 tsá2 judíos jɨ3
*tsá2cá2jo21 hi3 tɨ3 jéinh32 tsú2
jmɨ́1 tsɨ́3 ñí1con2 Dió32, hi3
tanh13 tsú2 ta21 Jesús Tɨ32
Juo13 dí2.
22 Jáun2 né3, ta3né32 má2ñe1
jná13 tɨ3 já1 juú2 Jerusalén la3
cun3 rón32 lɨ́3 héih32 quioh21
Jmɨ́2chí3 Chun1, tiá2 ño1 jná13
he3 quiunh21 ná1 ñí1 jáun2.
23 Jɨ́32la3 ti3 ño1 jná13 hi3
la3 ma3 quin32 ma3 caun32
juú2 ñí1 ñe1 jná13 juáh23
Jmɨ́2chí3 Chun1 hi3 ca3tɨn1
jná13 má1tso1 tsɨn32, jɨ3 hi3
taunh13 tsú2 siáh3 hñu3mí1ñí2.
24 Tɨ3la3 hí1 cáun2 tiá2 hi3
len3 yáh3 jná13 hi3 juáh13
hi3 quien2 jmɨ́2chí3 quion21,
quí1 jɨ32la3 ti3 hnó32 jná13
hi3 má1táuh13 ná1 ta21 hi3
má2ca3chá3 Tɨ32 Juo13 dí2

jo^{3}uón^{32} bíh^{1}, la^{3} cun^{3} lí^{3} jáun^{2}
ta^{21} hi^{3} ca^{3}hiau^{3} jná^{13}, hi^{3}
hléh^{13} jná^{13} jú^{1} chú^{32} ñí^{1}con^{2}
tsáu^{2} ca^{3}tɨ^{21} mií^{3} hi^{3} ja^{32} tsí^{3}
Dió^{32}.
25 ”Jáun^{2} né^{3}, ta^{3}né^{32}
má^{2}ño^{1} jná^{13} hi^{3} hí^{1}cónh^{3}
tiú^{2}uú^{2} lí^{13} jɨeh^{21} hnoh^{2} ñi^{32}
jná^{13}, hnoh^{2} tsá^{2} ca^{3}juo^{3} jná^{13}
he^{3} lánh^{3} rón^{32} lí^{13} tónh^{32} tsú^{2}
jo^{3}cuo^{2} Dió^{32}.
26 Jáun^{2} ta^{3}né^{32} juanh^{32}
jná^{13} hi^{3} tiá^{2} tso^{3} ho^{2} yáh^{3}
jná^{13} ní^{1}juáh^{3} hi^{3} ja^{3}hín^{3}
jmí^{2}chí^{3} quián^{13} lɨ^{3}ua^{3} jan^{2}
hnoh^{2},
27 quí^{1} tiá^{2} ca^{3}tunh^{21} yáh^{3}
jná^{13} jáɨ^{13}, ca^{3}juo^{3} bíh^{1} jná^{13}
hnoh^{2} ca^{3}la^{3} tán^{1} hián^{2} la^{3}jí^{32}
hi^{3} má^{2}ca^{3}lín^{13} Dió^{32} jmu^{3}.
28 Jáun^{2} né^{3}, hua^{3}hín^{13} náh^{2}
hmóu^{32} jɨ^{3} tsá^{2} ñí^{1} hná^{1} jáun^{2}
ní^{2} siáh^{3}, tsá^{2} má^{2}ca^{3}chan^{3}
hí^{3} Jmí^{2}chí^{3} Chun^{1} jo^{3}cuonh^{2}
náh^{2}. Jáun^{2} la^{3}jmí^{1} jmu^{2} tsú^{2}
hua^{3}hí^{13} *já^{1}ziáh^{2}, jmu^{3} náh^{2}
hua^{3}hí^{13} la^{3}jín^{32} tsá^{2} má^{2}lín^{3}
hí^{3} cuáh^{32} quioh^{21} Dió^{32},
tsá^{2} ca^{3}lan^{3} hí^{3} Tɨ^{32} Juo^{13} dí^{2}
cun^{3}quionh^{3} jmí^{2}hán^{1}.
29 Quí^{1} má^{2}ño^{1} jná^{13} hi^{3}
ja^{3}táunh^{1} tsá^{2} siánh^{3} ní^{1}
má^{1}ngah^{32} jná^{13}, tsá^{2} jmu^{3}
hian^{2} tsí^{3} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} má^{2}lín^{3}
hí^{3} cuáh^{32} la^{3}jmí^{1} jmu^{2} tsí^{2}náɨ^{1}
ñí^{1}con^{2} já^{1}ziáh^{2}.
30 Jɨ^{3} ja^{1} quián^{13} hmóu^{32}
bíh^{1} hnoh^{2} lɨ^{3} zian^{2} tsá^{2} hléh^{32}
jú^{1} má^{2}ná^{1}jan^{2}, hi^{3} ma^{3}can^{2}
tsú^{2} tsá^{2} má^{2}haɨn^{21} tɨ^{3} con^{2}
Tɨ^{32} Juo^{13} dí^{2}, la^{3}í^{1} hi^{3} tónh^{32}
tsá^{2} hí^{3} ta^{21} jë^{1} bíh^{1} tsú^{2}.
31 Hi^{3} jáun^{2} hua^{3}hín^{13} lín^{32}
náh^{2}, cháu^{1} náh^{2} honh^{2} hi^{3} hí^{1}
cu^{3} jéin^{32} yáh^{3} tiá^{2} ca^{3}tunh^{21}
jná^{13} hi^{3} ca^{3}híe^{3} jná^{13} hnoh^{2}
ca^{3}la^{3} hi^{3} háuh^{32} tsɨn^{32} ná^{1}
ñí^{1}con^{2} hnoh^{2} cun^{3} hnɨ^{32} mii^{2}
la^{3} huá^{2} la^{3} jma^{2}.

32 ”Jáun^{2} né^{3}, ta^{3}né^{32} chau^{21}
jná^{13} hnoh^{2} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32}
Juo^{13} dí^{2}, hi^{3} cuí^{1} lɨ^{3}quien^{2}
siáh^{3} ñí^{1}con^{2} hnoh^{2} jáɨ^{13}
ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} ja^{32} mií^{3} tsí^{3} tsú^{2},
quí^{1} cun^{3}quionh^{3} jáɨ^{13} jáun^{2}
bíh^{1} lɨ^{3} pin^{3} hñu^{3} honh^{2} náh^{2},
hi^{3} jáun^{2} lí^{13} hián^{13} náh^{2} la^{3}jí^{32}
hi^{3} cué^{32} Dió^{32} ñí^{1}con^{2} la^{3}jín^{32}
tsá^{2} má^{2}ná^{1}chan^{1} ñí^{1}con^{2}.
33 Jáun^{2} né^{3}, tiá^{2} ca^{3}jmú^{32}
yáh^{3} jná^{13} hi^{3} hniá^{1} ná^{1} hi^{3}
zioh^{2} tsáu^{2}, uá^{1} hi^{3} quɨe^{3} uá^{1}
hi^{3} hmɨh^{32}.
34 Tɨ^{3}la^{3} hnoh^{2} má^{2}ná^{1}ñíh^{1}
re^{2} hi^{3} cun^{3}quionh^{3} ua^{3} tán^{2}
huen^{2} bíh^{1} jná^{13} ca^{3}jnió^{32} hi^{3}
hniáuh^{32} quion^{21} quiúnh^{1} tsá^{2}
quiúnh^{1}.
35 Cun^{3}quionh^{3} la^{3}jí^{32} ta^{21}
hi^{3} ca^{3}jmú^{32} jná^{13} jáun^{2},
ca^{3}híe^{3} jná^{13} hi^{3} hniáuh^{32}
jmú^{13} dí^{2} ta^{21} hi^{3} má^{1}hon^{1}
dí^{2} tsá^{2} lɨ^{3}hniauh^{23} ñí^{1}con^{2}, hi^{3}
hniáuh^{32} cháu^{1} dí^{2} siáh^{3} tsí^{3}
jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}juáh^{3} Jesús Tɨ^{32}
Juo^{13} dí^{2}, jmí^{1} ca^{3}juáh^{3} jáun^{2}
la^{3} lá^{2}: “Tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} jmí^{1}
ren^{2} tsá^{2} cue^{32} la^{3} cónh^{3} bíh^{1}
tsá^{2} hiáuh^{23}”.

36 Jmí^{1} má^{2}lí^{2}juáh^{3} jáun^{2} Po^{1}
la^{3} ní^{2} né^{3}, ca^{3}di^{3}jñí^{32} cu^{3}tsa^{32}
quionh^{3} la^{3}jín^{32} tsá^{2}daun^{32} hí^{3}
hi^{3} ca^{3}liéinh^{32} Dió^{32}.
37 Jáun^{2} la^{3}jín^{32} tsá^{2} hí^{3}
ca^{3}hó^{3} hi^{3} ca^{3}ráɨn^{32} dí^{2} Po^{1},
hi^{3} ca^{3}cúh^{2} dí^{2} chunh^{3} ñí^{1} tsú^{2}

38 tá¹la³ má²nio² hlaɨh³ tsɨ́³
dí², quí¹hliá² ca³juáh³ Po¹
hi³ tiú²uú² chau²¹ jmáɨ¹ hi³
jenh¹³ dí². Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun²
ja³taunh²¹ dí² quionh³ la³ tɨ³
can³² jmáɨ² ñí¹ rón²¹ mu² pa²¹
jáun².

21

Po¹ tsau³² tɨ³ já¹ juú² Jerusalén

1 Jmɨ́¹ má²lɨ́²háɨh¹ jnoh¹
jáun² jáɨ¹³ quiúnh¹ tsá² reh²
dí² hí³ né³, ca³tauh²¹ jnoh¹
mu² pa²¹ hi³ ngau³ tá²chi²¹
la³ tɨ³ hué³² Cos nio² chu³
jmáɨ². Ñí¹ má²tun³ jmáɨ¹ jáun²
ca³cháu³² jnoh¹ siáh³ hué³²
Rodas nio² chu³ jmáɨ², jmɨ́¹
lɨ²¹ jáun² ca³cháu³² jnoh¹ siáh³
juú² Pátara.

2 Juú² Pátara jáun² né³ ca³lɨ³
zia³² cáun² mu² siáh³ siáh³
hi³ tsó³² ca³la³ tɨ³ hué³² Feni-
cia. Jáun² ca³tauh²¹ jnoh¹ mu²
jáun² hi³ ngau³ jnoh¹.

3 Jmɨ́¹ ca³tɨ́³ cun³ cá² tsó¹³
juɨ³² ca³neh²¹ jnoh¹ hué³²
Chipre nio² chu³ jmáɨ² tɨ³
cuá² cáun¹; cáun² ca³nga¹
bíh¹ jnoh¹ ñí¹ jáun², hi³
ngau³ jnoh¹ tá²chi²¹ la³ tɨ³
hué³² Siria. Jáun² ca³cháu³²
jnoh¹ juú² Tiro nio² can³²
jmɨ́²miih²¹, juú² hɨ́n¹³ hué³²
Siria. Ñí¹ jáun² ca³quiú² tsú²
cu³tiá³ mu² quí¹hliá² ñí¹ jáun²
hniáuh³² huéh³ tsú² lio²¹ hi³
tioh³.

4 Ñí¹ jáun² ca³jenh² jnoh¹
tsá² má²haɨn²¹ tɨ³ con² Tɨ³²
Juo¹³ dí², jáun² ca³tauh¹³
jnoh¹ quiau³ jmáɨ¹ ñí¹ jáun²
quiúnh¹ tsá² hí³. Jáun² tsá²
hí³ ca³záɨh³ Po¹ jáɨ¹³ hi³ cue³²
Jmɨ́²chí³ Chun¹ hñu³ tsɨ́³, hi³
tiá² hniáuh³² tsó³² Po¹ tɨ³
Jerusalén.

5 Tɨ³la³ cun³ jáun² ca³hue¹³
bíh¹ jnoh¹ jmɨ́¹ ca³tsɨn¹³
quiau³ jmáɨ¹ jáun². Ca³la³ jɨ́n³²
jáun² bíh¹ tsá² reh² dí² tsá²mɨ³
tsá²ñuh² ca³la³ má²quionh³
jón²zɨ́h¹ hi³ ca³ñí¹jau² jnoh¹
tɨ³ jenh³ juú², jáun² can³²
jmɨ́²miih²¹ jáun² ca³dí¹jñi²¹
jnoh¹ hi³ ca³lienh¹ jnoh¹ Dió³².

6 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³háɨh¹
jnoh¹ jáɨ¹³ quiúnh¹ tsú², jáun²
ca³tauh²¹ jnoh¹ siáh³ mu² pa²¹
jáun²; cun³ jáun² bíh¹ ca³jính³²
tsá² hí³ hi³ ja³tanh²¹ hñú¹³.

7 Hi³ ca³hué² jnoh¹ jáun²
juú² Tiro ca³cháu³² jnoh¹
juú² Tolemaida. Juú² jáun²
ca³cuen¹ jnoh¹ cuo² quiúnh¹
tsá² reh² dí², jáun² ñí¹ jáun²
ca³tauh¹³ jnoh¹ cú² jmáɨ¹
quiúnh¹ tsú².

8 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² ngau³
jnoh¹ siáh³ juɨ³² ta³ quiúnh¹
Po¹, jáun² ca³cháu³² jnoh¹ juú²
Cesarea. Ñí¹ jáun² ñéi¹ jnoh¹
hñú¹³ Pí²liéi¹, jan² tɨ³² ngaɨ³²
jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³², tsá² jmɨ́¹
ná¹lɨ́³ hí³ quiaun³ tsá² ca³lɨn³
hí³ tsá² jniá³ jmɨ́¹ tsɨ́³, tsá²
ca³quianh³ hí³ tsá² reh² dí²
jmɨ́¹tin². Jáun² hñú¹³ tsá² hí³
ca³tauh¹³ jnoh¹.

9 Pí²liéi¹ hí³ jmɨ́¹ tionh¹
quiun³ tsá¹máɨ¹³ jon², tsá²
ná¹lɨ́n³ *tɨ³² jë¹ Dió³².

10 Má²hia³jáun¹³ ca³lá²
tiauh² jnoh¹ la³ cun³ jmɨ́¹
cá¹chó²¹ jan² tsá² jmáɨ² Ágabo

*tɨ32 jë1 Dió32, tsá2 ja3 tɨ3
Judea, hi3 ca3ñí1jɨe13 tsú2
jnoh1.
11 Hi3 jáun2 tsá2 hí3 ca3can3
láu2 hñéih1 Po1 hi3 ca3hñéih3
cuá2 ta3 hnga2. Jmɨ́1 lɨ21 jáun2
ca3juáh3 la3 lá2:
—Jmɨ́2chí3 Chun1 juáh3
hi3 jmu3 tsá2 *judíos la3 lá2
já1 juú2 Jerusalén ñí1con2
tsá2 quioh21 láu2 lá2, hi3
jáun2 jɨenh3 tsú2 siáh3 ñí1con2
*tsá2cá2jo21.
12 Jmɨ́1 má2lɨ́2náɨ13 jnoh1
la3 nɨ́2 né3, ca3za13 jnoh1 Po1
quiúnh1 tsá2 juú2 Cesarea hi3
tiú2uú2 tsó32 tsú2 cú2jueh32 tɨ3
Jerusalén.
13 Tɨ3la3 Po1 né3 ca3juáh3:
—¿He3 láɨh32 sa3 uoh32
hnoh2 hi3 hliah21 náh2 tsɨn32
jná13? Tɨ3la3 cáun2 tán1
bíh1 má2nio2 tsɨn32 jná13,
uá1jinh1 hi3 jún3 jná13 já1 juú2
Jerusalén cun3ñí1 hi3 ca3tɨn1
Jesús Tɨ32 Juo13 dí2, jun3juáh13
jmáh3la3 hi3 hñe3 yáh3 tsú2
jná13.
14 Tɨ3la3 tiá2 ca3tiau13 yáh3
jnoh1 hi3 tɨ́1 jéinh1 jnoh1
jmɨ́1 tsɨ́3 tsú2, jáun2 ca3tunh21
bíh1 jnoh1 cú2jueh32, jáun2
ca3juoh21 jnoh1 la3 lá2:
—Cáun2 cuɨ́1 jmu1 bíh1 Dió32
la3 cun3 hi3 hnió3 jmu3.
15 Jmɨ́1 lɨ21 jáun2 ca3jmú13
jnoh1 re2 lio21 quiú13 hi3
ngau3 jnoh1 juɨ32 má2tiáuh1 tɨ3
Jerusalén.
16 Ma3 jan2 tsá2 reh2 dí2
tsá2 zian2 juú2 Cesarea jáun2
ca3ñí1táunh1 quiúnh1 jnoh1,
jáun2 tsá2 hí3 ca3ñí1jau2 jnoh1
hñú13 jan2 tsá2 jmáɨ2 Mnasón,
tsá2 hué32 Chipre. Tsá2 hí3
jmɨ́1 la3 má2hen2 tɨ3 con2 Tɨ32
Juo13 dí2 la3 cun3 jmɨ́1tin2
máh3, jáun2 hñú13 tsá2 hí3 bíh1
ca3tauh13 jnoh1.

Po1 tsa3jɨen3 Jacobo

17 Jmɨ́1 cá1cháu21 jnoh1 já1
juú2 Jerusalén né3, hiún2 lɨn32
bíh1 tsɨ́3 tsá2 reh2 dí2 ca3he3
jnoh1.
18 Jmɨ́1 cá1jniá21 jáun2
ca3ñí1quiúnh1 jnoh1 Po1 hi3
tsa3jɨen3 tsú2 Jacobo hñú13.
Hñú13 Jacobo hí3 ca3ngɨh32
siáh3 la3jɨ́n32 tsá2daun32 tsá2
ná1ñí1 cuáh32.
19 Jáun2 Po1 ca3cuéh3 cuo2
hi3 jan2 hi3 jan2 tsá2 hí3; jmɨ́1
lɨ21 jáun2 né3, ca3chá3 dí2 re2
tso2 la3jɨ́32 hi3 má2ca3jmú3
Dió32 ñí1con2 tsá2cá2jo21
cun3quionh3 hnga2 dí2.
20 Jmɨ́1 má2lɨ́2niéɨ32 jáun2
tsá2 hí3 jáɨ13 nɨ́2 né3, jlánh1
ca3ma3quien2 tsú2 Dió32. Jmɨ́1
lɨ21 jáun2 né3 ca3záɨh3 dí2 Po1
la3 lá2:
—Tɨ3la3 sá1nɨ́2 jɨe3 reh2,
ca3la3 juóun32 mei21 bíh1 tsá2
judíos má2taunh32 ta21, hi3
la3jɨ́n32 tsá2 hí3 né3, hniá1 bíh1
hi3 ma3tí32 liei21 quioh21 hla1
Moisés.
21 Tsá2 hí3 má2ca3náɨ32 hi3
hnú2 néh1 hɨeh32 tsá2 judíos
tsá2 tiáunh1 hué13 tsá2cá2jo21
hi3 tiú2uú2 hniáuh32 ma3tí32
tsú2 liei21 quioh21 hla1 Moisés,
hi3 tiú2uú2 hniáuh32 *tiú32
tsú2 chí2 láu2 hná13 ñí1 zian2
tsá1míh1 jon2, hi3 tiú2uú2

ma3tí32 tsú2 la3 cun3 hi3
ná1ngɨ23 dí2.
22 Jáun2 né3, ¿ha3 lánh3
jmú13 dí2? Quí1 má2ta21 má2lɨ3
ñi32 bíh1 tsú2 hi3 má2cuán2
hnú2 ñí1 lá2.
23 Tɨ3 chú32 jmu3 hnú2 la3
cun3 hi3 juáh13 jnoh1 lá2:
Quí1 ja1 quiú13 dí2 lá2 zian2
quiun3 tsá2 má2ná1láɨh21 jáɨ13
quionh3 Dió32.
24 Jáun2 né3, jan32 tsá2
lá2, ma3jí13 hnú2 jmí1 honh2
quiúnh1 tsá2 lá2 la3 cun3 hi3
ná1ngɨ23 dí2 tsá2 judíos; hi3
ma3hmah21 siáh3 la3 cun3
hi3 tsa3hín3 quioh21 tsú2.
Ní1 má1ca3ma3tí32 tsú2 jáɨ13
hi3 ca3jmú3 jáun2 quionh3
Dió32, má1jáun2 má2lí13 zéɨ32
tsú2 chí1 mɨ3láu3 nio2. Jáun2
la3jín32 tsáu2 lɨ3 ñi32 hi3 tiá2 la3
tson2 yáh3 la3 cun3 jáɨ13 hi3
má2ca3náɨ32 tsú2 jáun2, tɨ3la3
hnú2 bíh1 jan2 tsá2 má2tí32
liei21 jáun2 quiú13.
25 Tɨ3la3 hi3 ca3tɨn1
tsá2cá2jo21 tsá2 má2ca3taunh3
ta21 má1ná1, má2ca3zen13
bíh1 dí2 cáun2 sí2 ñí1con2
tsú2 hi3 rá1juáh3 la3 cun3
hi3 má2ca3láɨ13 dí2, uá1la3
cun3 hi3 tiá2 hniáuh32 cuh3
tsú2 ngú3 quioh21 jáh3
má2ca3jngɨh3 tsú2 ñí1con2 dió32
tsá2 láɨn1, tiá2 chú32 cuh3 tsú2
jmɨ2, sa3jun3 ngú3 quioh21
jáh3 cuounh32 tsú2 láɨ1, jɨ3
tsá2mɨ3 tsá2ñuh2 ní2 siáh3 tiá2
hniáuh32 jmu3 juón1 quionh3
tsá2ján2 tsá2ján2.

*Má2tson13 tsú2 Po1 hñu3
cuáh32 chín1*
26 Jáun2 ca3jan3 Po1 tá1
quiun3 tsá2ñuh2 hí3. Jmí1
cá1jniá21 jáun2 né3 ca3jmú3
tsú2 hi3 lɨ3 jɨ2 jmí1 tsí3 quionh3
tsá2 hí3 la3 cun3 hi3 ná1ngɨ23
tsá2 judíos. Jmí1jáun2 ñéi1
Po1 hñu3 cuáh32 chín1 hi3
ca3ñí1zeh1 dí2 tsá2 tiáunh1
cuáh32 jáh3 jmáɨ1 jéi32í1
hniauh3 hi3 lɨ3 jɨ2 jmí1 tsí3 dí2
tiáunh1, hi3 jáun2 jmáɨ1 jáun2
jmí1 cuen3 Po1 jáh3 joh1 ma3
quin32 ma3 jan32 tá1 quiun3
tsá2 hí3 hi3 jngɨh3 ñí1con2
Dió32.
27 Jmí1 má2ñí1hián2 jáun2
quiau3 jmáɨ1 quioh21 tsú2,
jmí1jáun2 ma3 jan2 tsá2
judíos zian2 hué32 Asia ca3lɨ3
cuóun32 Po1 hñu3 cuáh32 chín1,
jmí1jáun2 la3juɨ32 ca3zió3 tsú2
tsí3 tsá2 tionh2 hí3 hi3 zanh3
tsú2 Po1,
28 hi3 ca3hóh32 hi3 ca3juáh3
la3 lá2:
—¡Hnoh2 tsá2 ziáun2 dí2
hué32 *Israel lá2, ma3hau1
jnoh1! Tsá2ñuh2 lá2
jlánh1 húnɨ1 ngɨ32 tá1 cáun2
hngá1máh3 hi3 má2can2 tsáu2
hi3 lɨ3hon2 tsú2 tsá2co1 dí2, jɨ3
liei21 quioh21 hla1 Moisés,
la3 má2quionh3 jɨ3 cuáh32 lá2
quiú13 dí2. Hi3 hí1 la3 tɨ3
tsá2cá2jo21 má2cuá2jan2 tsú2
hñu3 cuáh32 lá2 quiú13 dí2, hi3
má2cuá2hliah1.
29 Ca3juáh3 tsú2 la3 nɨ2
quí1hliá2 ca3jɨen32 tsú2 Po1
jmí1tin2 já1 juú2 hi3 quionh3
tsú2 jan2 tsá2 jmái2 Trófimo
tsá2 zian2 juú2 Éfeso, jáun2 lí1
ca3lín13 tsú2 hi3 má2cuá2jan2
Po1 tsá2 hí3 hñu3 cuáh32.
30 Jáun2 la3juɨ32 tiá3 siaun32
taunh3 bíh1 tsá2 juú2, hi3

ca3cuú2 ca3ngɨh32 ca3la3 né32
cánh3. Jmɨ́1jáun2 ca3ñí1hmá1
ñí1cuonh13 dí2 Po1 hi3 ca3chin2
dí2 cheih32, jáun2 la3juɨ32
ca3jna3 dí2 siáh3 ho3hñú13
cuáh32.

31 Jmɨ́1 má2jngɨh3 cu3tí3
bíh1 tsú2 Po1 la3 cun3 jmɨ́1
ca3lɨ3 ñi32 juo13 hliáu3 tsá2
*romanos hi3 tiá3 siaun32
lɨ́n32 bíh1 má2tiáunh1 la3jɨ́n32
tsá2 juú2 Jerusalén.

32 La3 cun3 jmɨ́1jáun2 ca3teh3
juo13 hliáu3 hí3 hliáu3 tsá2
ná1chín1 joh1 la3 má2quionh3
hliáu3 ñí1 hná1 jáun2, jáun2
cú2hé2 ja3taunh21 dí2 ñí1
ná1ngɨh32 jáun2 tsá2 hí3. Jmɨ́1
ca3jɨ́en32 tsú2 tsá2 lɨ́n3 hí3 juo13
hliáu3 né3 la3 má2quionh3 tsá2
quionh3, tiú2uú2 ca3quiunh3
yáh3 tsú2 Po1.

33 Jmɨ́1jáun2 cuan3 tsá2 lɨ́n3
juo13 hliáu3 ñí1 zenh1 Po1
hi3 ca3zanh3 Po1 hi3 ca3jmú3
tsú2 héih32 hi3 hñe3 tsú2 Po1
quionh3 tun3 cá2den1ná1.
Jáun2 ca3ngáɨ3 tsú2 siáh3 hi3
hin2 tsánh2 Po1, hi3 he3 lɨ́2jmú3.

34 Tɨ3la3 tsá2 jmɨ́1 ná1ngɨh32
hí3 má1ná1, tiú2 jan32 lɨ́n32
bíh1 ca3taunh3, hi3 jáun2 lɨ́1 tiá2
ñi32 he3 jáɨ13 ne3 bíh1 juo13
hliáu3 lɨ3, quí1 cú2tiú2 cú2jan32
lɨ́n32 bíh1 tiáunh1 tsú2. Jáun2
juo13 hliáu3 hí3 ca3jmú3 héih32
hi3 cu3tsa32 jan3 cú2jueh32
hliáu3 Po1 ñí1 lɨ3 hñú13 hliáu3.

35 Jmɨ́1 ca3cha3táunh1 hliáu3
jmɨ́h1 ta32 hi3 hí1jan2 Po1, jáun2
ja1 uá1 hen2 bíh1 Po1 ca3jan3
tsú2 chi3cuú2 quí1hliá2 jlánh1
chí1ñi1 já2táunh1 tsá2 hí3 hi3
hnió3 jmu3 hian2 tsɨ́3.

36 Tsá2 hí3 né3 hí1hóh32
la3jɨ́n32 hi3 hí1juáh23:

—¡Cu3tí3 cuɨ́1 jngɨh13 mí1
tsá2 lín1 nɨ́2!

Po1 cue32 jú1 tson2 quioh21

37 Jmɨ́1 ca3tɨ3 ñí1tanh13 tsú2
Po1 hñú13 hliáu3 jáun2, jáun2
Po1 ca3mɨ́3 jáɨ13 ñí1con2 juo13
hliáu3 hí3 hi3 ca3juáh3:

—¿Tiá1 lɨ́13 juoh21 cu3tiá3
quiúnh1 jná13?

Jáun2 juo13 hliáu3 hí3
ca3juáh3:

—¿Hí1 tɨn2 máh3 hnú2 hléh1
jú1 *griego dúh1?

38 ¿Há1 jun3juáh13 hnú2
tsá2 hué32 Egipto dúh1, tsá2
ca3jmú3 hniéi2 quionh3 tsá2
ho2 ta21, tsá2 ca3lɨ3 zian2
quiún3 mei21 tsá2 jngɨh2 tsáu2
joh1, hi3 ca3ñí1táunh1 quionh3
dí2 la3 tɨ3 hué32 quiéin2?

39 Hi3 jáun2 Po1 ca3juáh3:

—Tsá2 judío juú2 Tarso bíh1
jná13, cáun2 juú2 quien2 tɨ3
Cilicia. Juenh2 jmu3 honh2,
cué1 tiá3 jáɨ13 hi3 lienh1 jná13
tsá2 nɨ́2.

40 Jmɨ́1 má2lɨ́2cué32 juo13
hliáu3 jáɨ13 né3, ca3náu2 Po1
hná13 ta32, hi3 ca3háɨ32 cuo2
hi3 ca3jmú3 lin1 hi3 tiánh32 tsá2
hi3 tie3. Jáun2 jmɨ́1 má2tionh2
tsá2 hí3 tie3 né3, ca3hléh3 Po1
jú1 *hebreo ñí1con2 tsá2 hí3
hi3 ca3juáh3 la3 lá2:

22

1 —Hnoh2 tsá2cáu3 jɨ3
tsá2daun32, re2 niéi2 náh2 jáɨ13

hi³ má¹tson¹³ jná¹³ lá² ñí¹con² hnoh² ta³né³².

2 Jmí¹ má²lí²niéi³² jáun² tsá² hí³ hi³ dí¹hleh³² Po¹ jú¹jma² *hebreo né³, ti³ li³mí¹ tie³ ca³tiánh³ bíh¹ tsú². Jáun² Po¹ ca³záih³ siáh³ tsá² hí³:

3 —Tsá² *judío tsá² juú² Tarso bíh¹ jná¹³, juú² hín¹³ ti³ Cilicia, ti³la³ já¹ juú² Jerusalén lá² bíh¹ ca³cuon³ jná¹³. Ja³bí¹ tsá² ca³ma³ta² ti³² Gamaliel yáh³ jná¹³ uá²jai³², tsá² hí³ ca³ma³ta² jná¹³ ca³la³ cun³ tán¹ cun³ hián² héih³² hi³ rá¹tioh³ ñí¹ liei²¹ hi³ hiauh³ tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí². Huen² jná¹³ jlánh¹ ca³li³ hniá¹ ná¹ hi³ má¹zián¹³ ná¹ la³ cun³ hi³ ti³² tsí³ Dió³², la³jmí¹ ná¹hniá¹ hnoh² ní² ta³né³².

4 Jmí¹tin² jlánh¹ jmí¹ jmu² jná¹³ hian² tsin³² ñí¹con² tsá² má²tiáunh¹ jui³² quioh²¹ Jesús, hí¹ la³ ti³ jmí¹ jngih³² jná¹³ tsú². Hi³ tsá²mi³ tsá²ñuh² bíh¹ tsú² ca³ma³tson¹³ jná¹³ jmí¹tin², hi³ ca³quí¹ ca³tonh¹ jná¹³ hñu³mí¹ñí².

5 Jáun² tsá² cuá¹lín³ mí²tsá² híen¹ quionh³ la³jín³² tsá²daun³² lí¹³ cué³² jú¹ tson² ca³ti²¹ hi³ ní². Ja³bí¹ tsá² hí³ siáh³ ca³cué³ jná¹³ sí² hi³ ca³tin¹ tsá² judíos reh² dí² zian² já¹ juú² Damasco; hi³ jáun² ñéi¹ jná¹³ ñí¹ jáun² hi³ jmí¹ já¹zánh²¹ jná¹³ tsá² má²tiáunh¹ jui³² quioh²¹ Jesús, hi³ jmí¹ já¹jan³² jná¹³ tsú² ca³la³ hi³ ná¹hñei²¹ ti³ já¹ juú² lá², hi³ jmí¹ jmuh¹ jnoh¹ tsú² ñí¹ lá².

Po¹ cha³² ha³ lánh³ rón³² ca³tí² cá²jéinh³² jmí¹ tsí³

(Hechos 9:1-19; 26:12-18)

6 ”Ti³la³ tá¹la³ cuá¹ñe² jná¹³ jáun² hú¹ jui³² né³, jmí¹ má²ñí¹chau²¹ jná¹³ já¹ juú² Damasco, jáun² cu³diá²jan² jmí¹ tái³n³ jná¹³ cáun² joh¹ pin³ lín³² hi³ ja³ hñu³mi³cuú² cun³ chi³hiú²;

7 la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³tánh³ jná¹³ cu³hna²¹ jáh³. Jmí¹jáun² ca³nái³² jná¹³ cáun² ho³ tsáu² hi³ ñí¹juah²¹: “Hnú² Saulo, Saulo, ¿he³ lái³h³² jmuh³² hnú² hian² honh² ñí¹con² jná¹³?”

8 Hi³ jáun² jná¹³ ca³ngái³²: “¿Hin² bí¹ tsánh² hnú² Ti³²?” Jáun² Tsá² hí³ ñí¹ca³juáh³: “Jná¹³ bíh¹ la³², Jesús Tsá² Nazaret Tsá² jmoh¹ hnú² hian² honh²”.

9 Ca³jíe³ bíh¹ tsá² jmí¹ quiúnh¹ jná¹³ joh¹ jáun², ti³la³ tiá² ca³ngi¹³ yáh³ tsú² hi³ ñí¹ca³hléh³ jáun² tsáu².

10 Jmí¹jáun² ca³juo³ jná¹³ tsú²: “¿He³ bí¹ hniáuh³² jmu¹ jná¹³ né³ Ti³²?” Jáun² jmí¹jáun² ca³zái³ jná¹³ Ti³² Juo¹³ dí²: “Náu², cua³² jui³² hún¹ nú² ti³ Damasco. Hi³ jáun² ñí¹ jáun² li³ ñíh¹³ hnú² la³jí³² la³ cun³ hi³ ca³tin¹ hnú² jmúh¹³”.

11 Ti³la³ joh¹ zín³ lín³² hi³ ca³jíe³² jná¹³ jáun² né³ ca³jmú³ hi³ ca³tái³n³ jná¹³, jáun² tsá² jmí¹ quiúnh¹ hí³ bíh¹ jná¹³ ca³zanh³ uón³² hi³ ca³jau³ ti³ já¹ juú² Damasco.

12 ”Hi³ jáun² ñí¹ jáun² jmí¹

zian² jan² tsá²ñuh² jmáɨ² Ananías, jan² tsá² la³ má²tí³² re² lɨ́n³² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés. La³jɨ́n³² tsá² judíos zian² juú² jáun² jmɨ́¹ tanh² ta²¹ tsá² hí³.

13 Jáun² Ananías hí³ ca³ñí¹jɨe¹³ jná¹³. La³ cun³ jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jáun² tsú² ca³juáh³: "Hnú² reh² Saulo, ¡jɨe¹ siáh³ cónh³ hi³ hmaɨ²¹!" La³ cun³ jmɨ́¹jáun² bíh¹ ca³tauh² siáh³ re² mɨ́¹ñi³² jná¹³.

14 Jmɨ́¹jáun² ca³záɨ³ tsú² jná¹³ la³ lá²: "Dió³² Juo¹³ tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² má²ca³quianh³ hnú², hi³ hnió³ tsú² hi³ lɨ³ ñíh¹³ hnú² la³ cun³ hi³ lɨ́n²³ tsú² jmu³, jɨ³ hi³ lɨ́¹³ jɨen¹ hnú² siáh³ hnga² Tsá² Chun¹, hi³ náɨh¹³ hnú² siáh³ jë¹ Tsá² hí³.

15 Quí¹ hnú² bíh¹ ca³tɨn¹ cuá¹náuh² jáɨ¹³ quioh²¹ tsú² ñí¹con² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ ca³jɨeh³ nú² jɨ³ hi³ ca³niéih² nú² nɨ́² siáh³.

16 Jáun² né³, ha³ lɨ² ján², cuɨ́¹ zaun²¹ nú² jmáɨ² hi³ teh¹ nú² Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ jáun² hin³ tsú² tso³ quián¹³ hnú²". La³ nɨ́² ca³juáh³ Ananías hí³.

17 "Hi³ jáun² jmɨ́¹ cuanh²¹ jná¹³ siáh³ já¹ juú² Jerusalén lá² né³, ca³ñí¹lienh¹ jná¹³ Dió³² hñu³ cuáh³² chín¹. Jmɨ́¹jáun² ca³jnia³ Tɨ³² Juo¹³ dí² jéin³² jná¹³

18 hi³ ca³juáh³ la³ lá²: "Háun¹ nú², tia³juɨ³² cua³han² já¹ juú² lá², quí¹ tsá² juú² lá² cun³ tiá² héi³² bíh¹ jáɨ¹³ hi³ hléh¹³ hnú² ca³tɨn¹ jná¹³".

19 Jáun² jná¹³ né³ ca³juánh³²: "Hnú² Tɨ³² Juóu³² jná¹³, já² la³jɨ́n³² bíh¹ tsá² juú² lá² ná¹ñi³² hi³ jná¹³ jmɨ́¹ ñe² la³jɨ́³² cuáh³² quiú¹³ jnoh¹ tsá² judíos, hi³ jmɨ́¹ ñí²jan³² jná¹³ tsú² hñu³mí¹ñí² tsá² má²taunh² hnú² ta²¹ jmɨ́¹jáun², hi³ jmɨ́¹ quiunh³² jná¹³ tsú² siáh³.

20 Ja³bí¹ la³ jáun² jmɨ́¹ ca³táɨn² jáun² jmɨ² quioh²¹ hla¹ Tié³ tsá² ca³náu² hí³ jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ hnú², ja³bí¹ ñí¹ jáun² jmɨ́¹ zenh¹ jná¹³ hi³ hún¹ ná¹ cá²hon³ quiúnh¹ tsá² ca³jngɨh³ hí³ Tié³, hi³ ca³hmá³ jná¹³ siáh³ ha¹ tsá² ca³jngah³ tsú² hí³".

21 Tɨ³la³ Tɨ³² Juo¹³ dí² ca³juáh³ ñí¹con² jná¹³: "Cua³², quí¹ hnú² bíh¹ zei²¹ jná¹³ ñí¹con² *tsá²cá²jo²¹ tsá² zian² ñí¹ uóunh³".

Cáun³² siáh³ Po¹ juo¹³ hliáu³

22 Ca³náɨ³² bíh¹ tsú² re² hi³ ca³juáh³ Po¹ la³ñí¹; tɨ³la³ jmɨ́¹ má²lɨ²juáh³ Po¹ la³ nɨ́² né³, ca³tɨ³ ca³hóh³² bíh¹ tsú² siáh³ hi³ ca³juáh³:

—¡Cuɨ́¹ jún¹³ mí¹ tsá² lín¹ ja³ juón¹ nɨ́²! ¡Tiá² ca³tɨ²¹ yáh³ zian² tsá² la³ nɨ́²!

23 La³ má²ná¹tɨ² ná¹hóh³² jáun² bíh¹ tsá² hí³, hi³ ná¹quí² ná¹zen² ha¹, hi³ ná¹quí² ná¹ziauh³² siáh³ hliáu² chi³cuú²,

24 jáun² cu³tsa³² bíh¹ jmɨ́¹ ca³jmú³ juo¹³ hliáu³ héih³² hi³ jan³ hliáu³ Po¹ tɨ³ ñéih³

hñú[13]. Jmí[1] lɨ[21] jáun[2] ca[3]jmú[3] dí[2] héih[32] hi[3] pan[3] tsú[2] Po[1] quionh[3] hñú[1]jméi[13], hi[3] jáun[2] chá[32] Po[1] he[3] ca[3]tɨ[21] sa[3] tɨ[3] hóh[32] líṇ[32] tsá[2] hí[3].

25 Jmí[1] má[2]lí[2]hñéi[32] tsú[2] jáun[2] Po[1] tiá[3] líṇ[32] né[3], hi[3] jmí[1] má[2]pan[3] dí[2] quionh[3] hñú[1]jméi[13] jáun[2], jáun[2] Po[1] ca[3]záɨh[3] hliáu[3] tsá[2] chín[1] zenh[2] có[32] jáun[2] la[3] lá[2]:

—¿Hí[1] jmu[2] héih[32] liei[21] hi[3] lɨ[13] pan[13] hnú[2] jan[2] tsá[2] *romano ta[3] tiá[2] má[2]lí[2]quiánh[2] nú[2] jú[1] tson[2] quioh[21] tsú[2]?

26 Jmí[1] má[2]lí[2]niéi[32] hliáu[3] tsá[2] chín[1] jáɨ[13] ní[2] né[3], ca[3]ñí[1]zeh[1] juo[13] la[3] lá[2]:

—¿He[3] dá[2] ñi[3]jmuh[32] hnú[2]? Já[2] la[3] tsá[2] romano bíh[1] tsá[2] ó[32].

27 Jmí[1]jáun[2] ja[3] juo[13] hliáu[3] tsá[2] chín[1] ñí[1] zenh[1] jáun[2] Po[1], hi[3] ca[3]ngáɨh[3] dí[2] jáɨ[13] lá[2]:

—¿Hí[1] cu[3]tí[3] bíh[1] tsá[2] romano hnú[2]?

Jáun[2] Po[1] ca[3]juáh[3]:

—Ján[3].

28 Jáun[2] juo[13] hliáu[3] ca[3]záɨh[3] siáh[3] Po[1]:

—Tɨ[3]la[3] ca[3]tɨn[1] jná[13] má[1]ná[1], hliáun[3] líṇ[32] bíh[1] quɨe[3] ca[3]cáɨn[3] hi[3] ca[3]lɨn[3] jná[13] tsá[2] romano.

Jáun[2] Po[1] ca[3]juáh[3] siáh[3]:

—Tɨ[3]la[3] jná[13] dá[2] má[2]líṇ[3] la[3] cun[3] jmí[1] ca[3]lɨ[3]zian[2] bíh[1].

29 Jmí[1]jáun[2] la[3]juɨ[32] ca[3]tiánh[3] tɨ[3] có[32] tsá[2] jmí[1] má[2]cán[3] hí[3] jú[1] tson[2] quioh[21] Po[1], hí[1] la[3] tɨ[3] hnga[2] yáh[3] juo[13] hliáu[3] ca[3]juénh[2] jmí[1] ca[3]lɨ[3]tsɨn[2] tsú[2] hi[3] tson[2] bíh[1] la[3] tsá[2] romano bíh[1] Po[1], quí[1]hliá[2] jmí[1] má[2]lí[2]hñéi[32] dí[2] tsú[2].

Má[2]zenh[2] Po[1] ñí[1]ta[21] chín[1] quioh[21] tsá[2] judíos

30 Jmí[1] cá[1]jniá[21] jáun[2] jmí[1] hnió[3] juo[13] hliáu[3] lɨ[3] ñi[32] he[3] tso[3] chá[32] tsá[2] judíos quioh[21] Po[1], jáun[2] ca[3]chin[2] dí[2] tsú[2], hi[3] ca[3]zen[3] dí[2] siáh[3] jáɨ[13] hi[3] ngɨh[13] tsá[2] ná[1]líṇ[3] mi[3]jmú[3] la[3] má[2]quionh[3] la[3]jíṇ[32] tsá[2] ná[1]ñí[1] hué[32]. Jmí[1]jáun[2] ca[3]jan[3] tsú[2] Po[1] hi[3] ca[3]ñí[1]zinh[2] dí[2] ja[1] ñí[1] ná[1]ngɨh[32] jáun[2] tsá[2] hí[3].

23

1 Jmí[1]jáun[2] né[3], Po[1] ca[3]jíe[3] chí[1]tiá[3] ñí[1] ñí[1] tionh[1] tsá[2] ná[1]chín[1] hí[3], hi[3] ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]:

—Hnoh[2] reh[2], la[3] tɨ[3] ta[3]né[32] tiá[2] lin[1] cha[32] yáh[3] tso[3] jmí[1] tsɨn[32] jná[13] hi[3] juáh[13] hi[3] tiá[2] má[2]ca[3]ma[3]ti[21] jná[13] ñí[1]con[2] Dió[32] la[3] cun[3] ca[3]tɨ[21].

2 Jáun[2] Ananías tsá[2] cuá[1]líṇ[3] mí[2]tsá[2] híen[1] ca[3]jmú[3] héih[32] ñí[1]con[2] tsá[2] tionh[2] cu[3]héin[1] Po[1], hi[3] pá[3] tsú[2] ho[3] Po[1].

3 Jáun[2] Po[1] né[3] ca[3]záɨh[3] tsá[2] hí[3] la[3] lá[2]:

—¡Hnú[2] dá[2] cáun[2] hná[1] hiah[32] tiáu[2] jmáh[3]la[3] tɨ[3] coh[3] bíh[1], ja[3]bí[1] Dió[32] po[3] siáh[3] hnú[2]! ¿Há[1] jun[3]juáh[13] hi[3] jáun[2] ñíh[3] hnú[2] ñí[1] ní[2] hi[3] rá[1]tsɨh[32] nú[2] héih[32] la[3] cun[3] juáh[3] liei[21]? ¿He[3] láɨh[32] sa[3] chín[1]dí[1] huen[2] bíh[1] hnú[2] ñi[3]jmuh[32] la[3] siáh[3] la[3] cónh[3] bíh[1] hi[3] rá[1]juáh[3] jáun[2] liei[21]?

4 Jáun[2] tsá[2] jmí[1] tionh[1] hí[3] có[32] jáun[2] ca[3]záɨh[3] Po[1]:

—¿Hí¹ hnú² la³ ca³tɨn¹ jin¹³ tsá² cuá¹lɨ́n³ mí²tsá² hɨen¹ quian²¹ Dió³²?

5 Jáun² Po¹ ca³ngáɨ³ la³ lá²:

—Tiá² jmɨ́¹ ño¹ jná¹³ reh² hi³ lɨ́n³ tsá² nɨ́² mí²tsá² hɨen¹; quí¹ ñí¹ Sí² rá¹juáh³ la³ lá²: “Tiá² hniáuh³² hléh¹ hnú² jú¹ hlah³ quioh²¹ tsá² ho² ta²¹”.

6 Jmɨ́¹ ca³lɨ³tsɨn² jáun² Po¹ hi³ tsá² ná¹ngɨh³² hí³ la³ ná¹lɨ³ tun³ nió³, cun³ nió³ tsá² *saduceos, hi³ cun³ nió³ siáh³ tsá² *fariseos, jmɨ́¹jáun² ca³hléh³ dí² tiá³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² reh², jan² tsá² fariseo bíh¹ jná¹³, tsá² cá² mí¹zionh² tsá² fariseos. Jáun² né³, ¡né³² má²cán³ tsú² jú¹ tson² ca³tɨ²¹ hi³ jná¹³ taunh³² ta²¹ hi³ jenh¹³ siáh³ tsá² má²cá²tsan³!

7 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² Po¹ la³ nɨ́² né³, ca³juónh³ tsá² saduceos cú²zúnh² quionh³ tsá² fariseos, jmɨ́¹jáun² lɨ³ tsú² tun³ tsoh³.

8 Hi³ jáun² la³ jáun² lɨ³ quí¹hliá² tiá² ta²¹ taunh³² yáh³ tsá² saduceos hi³ jenh¹³ dí² já¹ hla¹, hi³ juáh²³ siáh³ hi³ tjá² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² zian², hi³ sa³jun³ tsá²cuú² tsá²chín³ nɨ́² siáh³; tɨ³la³ tsá² fariseos má¹ná¹, taunh³² bíh¹ ta²¹ la³jɨ́³² hi³ jáun².

9 Hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá² hí³ ca³tɨ³ ca³hóh³², jáun² ma³ jan² tɨ³² liei²¹ ja¹ quioh²¹ tsá² fariseos hí³ ca³jmú³ zenh² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tiá² lin¹ hi³ hlaɨh³ chauh¹ yáh³ jnoh¹ quioh²¹ tsá²ñuh² lá², quí¹ tiá² né¹ yáh³ dí² ho³sa³ jan² tsá²cuú² tsá²chín³ má²ca³hléh³ ñí¹con² tsú², ho³lá²dá² jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³².

10 Cun³ñí¹ hi³hliá² jmɨ́¹ má²ná¹jín²³ lɨ́n³² tsá² hí³, jáun² cu³tsa³² jmɨ́¹ ca³jmú³ juo¹³ hliáu³ héih³² hi³ tsa³chin² tsú² cú²jueh³² Po¹ ja¹ jáun² hi³ jón³² siáh³ hñú¹³, quí¹ hi³ juénh² tsú² nɨ́² lɨ́¹ jun² Po¹, quí¹ nɨ́² lɨ́¹ ca³jmú³ tsú² hná¹jënh² nio² Po¹.

11 Hi³ jáun² hua² jáun² né³ ca³ma³jnia³² Tɨ³² Juo¹³ dí² ñí¹con² Po¹ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tiá³ chá¹ honh² Po¹, quí¹ la³jmɨ́¹ má²lɨ́²hléh¹ hnú² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ já¹ juú² Jerusalén lá², la³ jáun² uá²jaɨ³² hniáuh³² cuá¹hléh¹ nú² siáh³ já¹ juú² Roma.

Má²cú¹ má²ren²¹ tsáu² jáɨ¹³ hi³ jngɨh³ Po¹

12 Hi³ jáun² jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³, ma³ jan² tsá² *judíos ca³ma³cú¹ ma³ren²¹ jáɨ¹³ hi³ jngɨh³ Po¹. Má²tún² hmóu³² jáun² tsá² hí³ ca³tanh² hú¹mu³héih³² hi³ tiá² má³² jmu³ hí¹ cú¹pih²¹, sa³jun³ hɨ́nh³ jmɨ́² jma³ ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ jngɨh³ dí² Po¹.

13 Lɨ́n³ tun³lón³² tsá² ca³jmú³ jáɨ¹³ jáun².

14 Jáun² ca³ñí¹táunh¹ dí² ñí¹con² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ quionh³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú², hi³ ca³ñí¹juah²¹ la³ lá²:

—Má²tún² hmóu³² lá² jnoh¹ má²lɨ́²tanh¹³ hú¹mu³héih³² hi³

tiá² cú¹ tiá² hnáɨh¹³ jnoh¹ hí¹ cú¹pih²¹ ca³la³ ñí¹ ca³jngɨh¹³ jnoh¹ Po¹.

15 Jáun² né³, zen² hnoh² jáɨ¹³ ñí¹con² juo¹³ hliáu³ quiúnh¹ náh² tsá² ná¹ñí¹ hi³ ja³jan² tsú² siáh³ Po¹ ta³ máh¹ hnoh². Juoh¹ hnoh² juo¹³ hliáu³ hi³ hnáuh² hnoh² ngáɨh¹ re² lɨ́n³² jú¹ tson² quioh²¹ Po¹. Jáun² jnoh¹ tsá¹tan¹³ Po¹ hú¹ juɨ³² hi³ jngɨh¹³ jnoh¹ ñeh² bíh¹ hi³ cuán¹³ tsú² ñí¹con² hnoh².

16 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñi³² ñú²míh¹ jon² hiá¹ raɨnh²¹ Po¹ jáɨ¹³ jáun² né³, la³juɨ³² ngau³ hi³ ca³ñí¹zeh¹ Po¹ jáɨ¹³ jáun².

17 Jáun² ca³teh³ Po¹ hliáu³ tsá² chín¹ hi³ ca³záɨh³ dí²:

—Cuá²jan³² tiá³ ñú²míh¹ lá² ñí¹con² juóuh³² nú², quí¹ zia³² cáun² jáɨ¹³ hi³ tsa³zeh¹ tsú² juóuh³² hnú².

18 Jmɨ́¹jáun² ca³ñí¹jan² hliáu³ tsá² chín¹ hí³ ñú²míh¹ ta³ ñí¹ juo¹³ hi³ ca³juáh³:

—Po¹ tsá² cuá¹tson³ lɨ́²tié³ jná¹³ hi³ lɨ́²juáh³ hi³ já¹jan³² jná¹³ ñú²míh¹ lá² ñí¹con² hnú², quí¹ zia³² cáun² jáɨ¹³ quian³² hi³ záɨ³² hnú².

19 Jmɨ́¹jáun² ca³zanh³ juo¹³ hliáu³ cuo² ñú²míh¹ hí³, hi³ ca³ñí¹ngah¹ dí² jáɨ¹³ jáun² ñí¹ tɨ³ có³², hi³ ca³juáh³:

—¿He³ jáɨ¹³ quiánh¹ nú²?

20 Jáun² ñú²míh¹ hí³ ca³juáh³:

—Tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ má²lɨ́²ma³cú¹ ma³ren²¹ jáɨ¹³, hi³ jáun² má²záɨ³² tsú² hnú² hi³ cuá¹jan³² hnú² Po¹ ñí¹ta²¹ chín¹ tsa³háu², hi³ lɨ́¹ ja³ma³cau² tsú² hnú² hi³ juáh³ hi³ nga³ re² jú¹ tson² quioh²¹ Po¹.

21 Su³uú² lɨ́¹ táunh³ hnú² ta²¹; quí¹ lɨ́n³ tun³lón³² tsá² tau³ Po¹ hú¹ juɨ³² tsa³háu². Má²tún² hmóu³² jáun² tsá² hí³ má²lɨ́²tianh² hú¹mu³héih³² hi³ hí¹ cú¹pih²¹ má³² tiá² cuh³ hi³ sa³jun³ hɨ́nh³ jmáɨ² ca³la³ ñí¹ ca³jngɨh³ Po¹. Jáun² ta³né³² cáun² má²ná¹jan³² tsú² hi³ chanh²¹ hnú² jáɨ¹³ bíh¹ ha³ lɨ́h³ cuá¹jan³² nú² Po¹.

22 Jáun² juo¹³ hliáu³ hí³ ca³záɨh³ ñú²míh¹, hi³ tiá² hin² záɨh³² hí¹ jan² hi³ má²lɨ́²chá³² la³ jáun², jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³chanh³ dí² ñú²míh¹ hí³.

Zen³ tsú² Po¹ ñí¹con² Fé³ tsá² ho² ta²¹

23 Jmɨ́¹jáun² ca³teh³ juo¹³ hliáu³ hí³ gon³ hliáu³ tsá² chín¹ hi³ ca³záɨh³ dí²:

—Jmu³ hua³jan²¹ tun³ nio² hña³láun³ hliáu³ tsá² tsa³táunh¹ juɨ³² ta³, hnaɨh³² nio² quiú³ tsɨ²¹ quian³ siáh³ tsá² ná¹tsɨn¹ jáh³, hi³ cónh³ tun³ nio² hña³láun³ siáh³ tsá² ná¹quian³² hmá² zunh²¹. Hniáuh³² tónh³² tsú² hua³jan²¹ hi³ tsa³táunh¹ cun³ la³ nio¹ ñu³ tɨ³ ca³niéɨ² la³ tɨ³ juú² Cesarea.

24 Hi³ jmu³ siáh³ hua³jan²¹ gon³ gáun³ tsa³cuá¹ hi³ ca³tɨn¹ Po¹, hi³ tsa³jan² tsú² re² tɨn² ñí¹con² Fé³ tsá² ho² ta²¹.

25 Jáun² juo¹³ hliáu³ hí³ ca³zen³ cáun² sí² hi³ rá¹juáh³ la³ lá²:

26 “Hia² nú² Fé³ tsá² lɨ́n³ hnú² ta²¹ hi³ chín¹, jná¹³

la32 tsá2 jmáɨ2 Claudio Lisias
zein32 jná13 sí2 lá2 ñí1con2
hnú2.
27 Jmɨ́1 ca3ma3tson13 tsá2
judíos tsá2 lá2 hi3 jmɨ́1
má2jngɨh3 tsú2, tɨ3la3 jmɨ́1 ca3lɨ3
ño1 jná13 hi3 tsá2 *romano
bíh1 la3 tsá2 lá2, jmɨ́1jáun2 ñéi1
jná13 quiúnh1 hliáu3 joh2 hi3
ca3ñí1lion1 jná13 tsú2.
28 Jná13 né3 jmɨ́1 hnó21 lɨ3
ño1 hi3 he3 tso3 cha32 tsú2
quioh21 tsá2 lá2, hi3 jáun2
ca3ñí1jan32 jná13 tsú2 ñí1ta21
chín1 quioh21 tsá2 judíos.
29 Tɨ3la3 tsá2 hí3 má1ná1,
cáun2 lɨ́1 ca3tu3 ca3hna3 tsá2
lá2 la3 cun3 lɨ́3 liei21 quioh21
hmóu32 bíh1, hí1 cú1pih21 yáh3
tiá2 ca3tɨ21 hi3 jngɨh3 tsú2 tsá2
lá2, sa3jun3 ca3tɨ21 hi3 tanh13
tsú2 hñu3mí1ñí2.
30 Jáun2 jmɨ́1 ca3lɨ3 ño1 jná13
hi3 má2ca3ma3cú1 ma3ren21
tsú2 jáɨ13 hi3 jngɨh3 tsá2 lá2,
jmɨ́1jáun2 ca3lén13 jná13 hi3
zein21 tsú2 cú2jueh32 ñí1con2
hnú2, ja3bí1 ca3juo3 jná13 siáh3
tsá2 tú2 tsá2 hna2 tsú2 hi3
ñí1con2 hnú2 má2hniáuh32
chá32 tsú2 tso3. [Cun3 nɨ́2
bíh1 tí3 jáɨ13 hi3 juanh32 jná13
ñí1con2 hnú2].”
31 Jáun2 la3 cun3 lɨ́3 héih32
hi3 má2lɨ́2héi3 jáun2 hliáu3 hí3,
ca3jan3 Po1 ta3 huá2 ta3 niéi2
jáun2, hi3 ca3ñí1jan2 dí2 la3 tɨ3
juú2 Antípatris.
32 Jmɨ́1 cá1jniá21 jáun2
ca3jính32 la3jɨ́n32 hliáu3 tsá2
ca3ñí1táunh1 juɨ32 ta3 cun3
juú2 Antípatris jáun2, jáun2 cu3
jmáh3 tsá2 ná1tsɨn1 hí3 jáh3
bíh1 jéi32í1 já1taunh21 quionh3
Po1.
33 Jmɨ́1 ca3cha3táunh1 jáun2
hliáu3 hí3 juú2 Cesarea, jáun2
ca3cuéh3 tsú2 tsá2 ho2 ta21 hí3
sí2 jáun2, hi3 ca3zinh3 tsú2 siáh3
Po1 ta3 ñí1 tsú2.
34 Jmɨ́1 má2lɨ́2hí32 tsá2 ho2
ta21 hí3 sí2 jáun2 né3, ca3ngáɨh3
Po1 hi3 hín2 tɨ́h3 hɨ́n13. Jmɨ́1
ca3juáh3 Po1 hi3 hɨ́n13 tɨ3 Cili-
cia, jáun2 tsá2 ho2 ta21 hí3
ca3juáh3:
35 —Nɨ́1 má1cuá2taunh21
tsá2 tú2 hna2 hnú2 ñí1 lá2,
má1jáun2 máh3 cán13 jná13 jú1
tson2 quián13 hnú2.
Jáun2 tsá2 ho2 ta21 hí3
ca3jmú3 héih32 hi3 jmu3 hliáu3
hua3hí13 Po1 ñéih3 hñú13 hla1
re21 Herodes.

24

Po1 cue32 jú1 tson2 quioh21 ta3 ñí1 Fé3

1 Jmɨ́1 la3 má2hñá3 jmáɨ1
jáun2 ca3chó32 Ananías já1
juú2 Cesarea, tsá2 lɨ́n3 hí3
mí2tsá2 hɨ́en1, quionh3 tsú2
ma3 jan2 tsá2daun32 tsá2
ná1ñí1 juú2, jɨ3 tsá2 jmáɨ2
Tértulo nɨ́2 siáh3, jan2 tɨ32 tsá2
jmu2 ta21 hi3 nau32 jáɨ13. Jáun2
tsá2 hí3 ca3tiánh3 ta3 ñí1 tsá2
ho2 ta21 hí3, hi3 ca3chá3 tsáu13
Po1.
2 Jmɨ́1 má2cuɨ́2ñí1quian13 tsú2
jáun2 Po1 né3, ca3chá3 Tértulo
tso3, hi3 ca3záɨh3 dí2 Fé3 la3 lá2:
—Hnú2 tsá2 ho2 ta21,
cun3ñí1 hi3 jlánh1 re2
cháunh23 honh2 hnú2 hi3
jmuh32 héih32, hi3 jáun2 tie3
bíh1 nio2 tá1 cáun2 hué32 lá2,
hi3 hliáun3 siáh3 héih32 chu21

héih32 hmaɨ21 má2ca3lɨ3zia32
quiú13 dí2.
3 Hen3 ma3 chú32 jmuh32
hnú2 re2 héih32 jmáɨ1 ca3la3
jɨ́32 la3 tán1 hué32 quiú13 dí2,
jáun2 jlánh1 hiún2 tsɨ́3 jnoh1
hi3 cue32 jnoh1 tiá1hmah1
ñí1con2 hnú2 Fé3 tsá2 ho2 ta21
juo13 jnoh1.
4 Tɨ3la3 cun3ñí1 hi3 tiá2
hnó32 jná13 má1tsan13 lɨ́n32
honh2 hnú2, jáun2 mɨ́23 jná13
hi3 chú32 hi3 náɨh13 tiá3 hnú2
jáɨ13 hi3 juah21 jná13 lá2.
5 Tsá2 tsanh21 jnoh1 lá2
jlánh1 má2miéi32, jɨ3 hi3 quí2
tson2 tsú2 tsá2 *judíos tsá2
zian2 tá1 cáun2 hngá1máh3.
Tsá2 lá2 jan2 tsá2 ná1chín1
ñí1con2 tsá2 cu3 nió3 haɨn21
hí3 tɨ3 con2 hla1 tsá2 ja3 hí3
Nazaret.
6 Tsá2 lá2 jmɨ́1 hnió3 hliáh32
siáh3 cuáh32 chín1 quiú13
jnoh1; tɨ3la3 jnoh1 má1ná1,
la3juɨ32 ca3zanh13 tsú2 hi3
tson3. [Hi3 jmɨ́1 má2hnáu2
jnoh1 má1ré13 tsáu13 tsú2 la3
cun3 juáh3 liei21 quiú13 jnoh1
hmóu32,
7 tɨ3la3 Lisias juo13 hliáu3
jlánh1 chí1hniéi2 ca3ñí1chin2
Po1 lá2 ja1 quiú13 jnoh1,
8 hi3 ca3juáh3 siáh3, hi3 tsá2
cha32 tsáu13 tsá2 lá2 ca3tɨn1
ja3táunh1 ñí1con2 hnú2.] Jáun2
né3, nɨ́1juáh3 hi3 cánh1 hnú2
huen2 re2 lɨ́n32 jú1 tson2
ñí1con2 tsú2, jáun2 má1jáun2
lɨ3 ñíh13 hnú2 hi3 tson2 bíh1
la3 cun3 tso3 hi3 cha32 jnoh1
quioh21 tsú2.
9 Jáun2 la3jɨ́n32 tsá2 judíos
jmɨ́1 tionh1 hí3 ñí1 jáun2
ca3ma3tson2 uá2jaɨ32 jáɨ13 jáun2.
10 Jmɨ́1jáun2 ca3jmú3 tsá2 ho2
ta21 lin1 hi3 má2lɨ́13 hléh32 Po1,
jáun2 Po1 ca3juáh3:

—Hiún2 lɨ́n32 bíh1 tsɨn32
jná13 hi3 cué13 jú1 tson2
quion21 ñí1con2 hnú2, quí1
ño1 jná13 hi3 má2hia3jáun13
lɨ́n32 máh3 lɨ́n3 hnú2 jue21 hi3
ca3tɨn1 tsá2 zian2 hué32 lá2.
11 Huán1 tsɨ́3 bíh1 lɨ́13
lɨ3tsɨn2 hnú2 nɨ́1juáh3 tson2
la3 cun3 hi3 juah21 jná13, quí1
né3bí1 má2tí3 quia3tún3 jmáɨ1
bíh1 la3 cun3 jmɨ́1 cá1chó21
jná13 já1 juú2 Jerusalén hi3
ca3ñí1ma3tsú1 ma3jonh21 jná13
Dió32.
12 Hí1 jan2 yáh3 tsáu2 tiá2
dí1quí1 dí1tanh1 jná13 jáɨ13
la3 cun3 jmɨ́1 ca3tsauh1 jná13
tsá2 lá2, sa3jun3 má2lɨ́2cuú1
lɨ2ngɨh21 jná13 tsáu2 hi3 juáh13
hi3 má2lɨ́2zió32 jná13 tsɨ́3 tsú2,
uá1 hi3 ñéih3 cuáh32 chín1, ho3
lɨ3ua3 cáun2 cuáh32 ñí1 hná1
nɨ́2 quiú13 jnoh1 tsá2 judíos,
sa3jun3 já1 juú2 já1 hñú3 siáh3.
13 Hi3 sa3jun3 lɨ́13 ma3tson2
tsú2 lɨ3ua3 cáun2 tso3 ñí1 hná1
nɨ́2.
14 Tɨ3la3 jná13 ton1 bíh1 hi3
tson2 bíh1 ma3tsú1 ma3jonh21
jná13 Dió32 Juo13 tsá2haun32
dí1hio3 ñú1deh3 jnoh1 la3 cun3
hi3 ná1ngɨ23 jáun2 jnoh1 tsá2
má2tiáuh1 jnoh1 juɨ32 quioh21
Jesús, jnoh1 tsá2 té23 tsá2 nɨ́2
“tsá2 cu3 nió3”. Taunh32 bíh1
jná13 ta21 la3jɨ32 hi3 rá1juáh3
ñí1 liei21 quioh21 Moisés jɨ3
jáɨ13 hi3 rá1tioh3 jáun2 ñí1 Sí2
quioh21 tsá2 ca3lɨn3 hí3 *tɨ32 jë1

Dió32 nɨ̃2 siáh3.
15 Ja3bí1 jná13 hu21 tsɨn32 la3
cun3 hi3 qui3 ná1hen2 tsɨ̃3 tsá2
lá2, hi3 jenh13 jáun2 la3jín32
tsá2 má2cá2hiá2 cá2tsan3, uá1 i3
tsá2 chun1 uá1 i3 tsá2 hláɨh1.
16 Hi3 jáun2 bíh1 jlánh1 tion3
jmu2 jná13 hi3 lɨ3 jɨ2 jmɨ̃1 tsɨn32
jmáɨ1 ca3la3 jɨ32, hi3 jáun2 tiá2
zia32 tso3 hi3 lɨ̃13 lɨ3 chá32, uá1
i3 ñí1con2 Dió32 uá1 i3 ñí1con2
tsá2mɨ3cuóun2 nɨ̃2 siáh3.
17 ”Jmɨ̃1 má2ca3ñí1tɨ̃1
ñí1ngɨ̃13 jná13 ca3lá2 ué3
juú2co1 juú2hñú13 tsá2 hué32
siáh3, ngah3 jná13 siáh3 juú2
Jerusalén, hi3 ca3lén13 hi3
ñí1ma3hon1 ca3lá2 tsá2 tia3mii2,
jɨ3 hi3 ñí1jngɨ̃h21 ná1 siáh3 jáh3
ñí1con2 Dió32 hi3 hiún2 tsɨn32.
18 Jmɨ̃1 má2jɨ2 jáun2 jmɨ̃1
tsɨn32 jná13 la3 cun3 hi3
ná1ngɨ23 jnoh1 tsá2 judíos, la3
cun3 jmɨ̃1 ca3tsauh1 jná13 tsá2
judíos zian2 hué32 Asia hñu3
cuáh32 chín1; tɨ3la3 jun3juáh13
hi3 má2lɨ̃2cuú1 lɨ̃2ngɨh21 tsáu2
yáh3 jná13 jmɨ̃1jáun2, hi3
sa3jun3 má2zenh2 jná13 siáh3
ja1 quioh21 tsá2 ná1jmu2 tiá3
siaun32.
19 Tsá2 tsauh1 hí3 bíh1 jná13
jmɨ̃1 ca3tɨn1 ja3táunh1 ñí1 lá2
nɨ̃1juáh3 he3 tso3 hnió3 tsú2
chá32 hi3 ca3tɨn1 jná13.
20 Nɨ̃1juáh3 tiá2 ja3táunh1
tsá2 hí3, hi3 jáun2 tsá2 tionh2
lá2 cuɨ̃1 juáh13, neh21 nɨ̃1juáh3
he3 tso3 ca3tsoh3 tsú2 quion21
jná13 jmɨ̃1 ca3zeh3 tsú2 jná13
ñí1ta21 chín1 quioh21 tsá2
judíos.
21 Tiá2 né1 ho3sa3 hi3hliá2
ca3hléh3 jná13 tiá3 hi3
ca3juánh32 la3 lá2: ¡Né32
má2ná1canh32 hnoh2 jú1 tson2
cun3ñí1 hi3 jná13 taunh32
ta21 hi3 jenh13 siáh3 tsá2
má2cá2tsan3!
22 Tɨ3la3 Fé3 hí3 má1ná1, jmɨ̃1
má2ñi32 re2 bíh1 hi3 ha3 lánh3
ná1ngɨ23 tsá2 má2tiáunh1 hí3
juɨ32 quioh21 Jesús; hi3 jáun2
jmɨ̃1 má2lɨ̃2niéi32 tsú2 jáɨ13
jáun2, ca3jmú3 héih32 hi3 cáun2
cuɨ̃1 lɨ̃3 tín2 la3 nɨ̃2, hi3 ca3juáh3:
—Nɨ̃1 má1cuán2 Lisias tsá2
lɨ̃n3 juo13 hliáu3 má1ré13 jná13
jáɨ13 nɨ̃2 quián13 hnoh2.
23 Jmɨ̃1jáun2 ca3jmú3 Fé3
héih32 hi3 jmu3 hliáu3 tsá2
chín1 hua3hí13 Po1 la3 má2jmu2
jáun2, tɨ3la3 ca3cué3 bíh1 tsú2
jáɨ13 hi3 ma3hiún2 ca3lá2 Po1
tsɨ̃3, jɨ3 hi3 lɨ̃13 tsa3jɨe3 siáh3
tsáu2.
24 Jmɨ̃1 lɨ̃1cáɨn2 jáun2 máh3
ca3chánh32 siáh3 Fé3 já1 juú2
jáun2 quionh3 Drusila tsá2mɨ3
tsá2 judía ñí2cuo2. Jmɨ̃1jáun2
ca3teh3 tsú2 siáh3 Po1 hi3
ca3lɨ3hnió3 tsú2 ne3 jáɨ13 hi3
ca3tɨ21 hi3 tanh2 tsú2 ta21 Jesús
Tsá2 lɨ̃n3 Cristo.
25 Tɨ3la3 jmɨ̃1 ca3hléh3 Po1
jáɨ13 hi3 ca3tɨ21 hi3 ma3zian2
tsú2 la3 cun3 hi3 tɨ32 tsɨ̃3 Dió32
né3, hi3 hniáuh32 lɨ3 tɨn2 tsú2
tɨ3 jinh3 hnga2, jɨ3 hi3 ca3tɨ21
hi3 ra3tsɨ32 Dió32 héih32 jmáɨ1
né3bí1 ja32 nɨ̃2 siáh3, jmɨ̃1jáun2
ca3juénh2 bíh1 Fé3, hi3 jáun2
ca3juáh3:
—Cuánh2 tín2 cú2jueh32,
má1jáun2 té13 jná13 siáh3 nɨ̃1
má1ca3lɨ3 jɨ́en1 ná1.

26 Jáun² Fé³ hí³ cáun² lɨ́¹
jmɨ́¹ má²hu²¹ tsɨ́³ hi³ jéin³² Po¹
quɨe³, má¹jáun² jmɨ́¹ lión²¹ dí²;
jáun² ca³teh³ dí² hliáun³ jéin³²
hi³ hnió³ dí² juónh³ quionh³.
27 Jmɨ́¹ má²ca³tsɨn¹³ jáun²
tun³ mii² hi³ cuá¹tson³ Po¹
ca³tsóh³² Fé³ ta²¹, jmɨ́¹jáun²
hi³ siáh³ Porcio Festo. Tɨ³la³
jmɨ́¹ cuá¹han³ Fé³ ta²¹ má¹ná¹,
cun³ jáun² ca³chan³ bíh¹
tsú² Po¹ cuá¹tson³, quí¹ hi³
ca³lɨ³hnió³ tsú² hi³ tá¹zanh¹ re²
ñí¹con² tsá² judíos.

25

Po¹ má²zenh² siáh³ ta³ ñí¹ Festo

1 Jáun² né³, jmɨ́¹ la³ má²jau³
ca³héi³ Festo jáɨ¹³ hi³ lɨ́n¹³
ta²¹ hué³² jáun², cua³han³
juú² Cesarea ñí¹ zeh² ñí¹ta²¹
quioh²¹, hi³ ngau³ tɨ³ já¹ juú²
Jerusalén.
2 Hi³ jáun² tsá² ná¹lɨ́n³
mi³jmú³ la³ má²quionh³ tsá²
*judíos tsá² ná¹ñí¹ ca³chá³
tsáu¹³ Po¹ ñí¹con² Festo hí³.
3 Jáun² tsá² hí³ ca³hiu³
ca³mɨ́³ ñí¹con² Festo hi³ jmu³
tsú² hi³ chú³² hi³ chanh³
jáɨ¹³ hi³ cuɨ́¹ jáuh¹³ Po¹ tɨ³
já¹ juú² Jerusalén jáun²; quí¹
tsá² hí³ dá² jmɨ́¹ má²ca³ma³cú¹
ma³ren²¹ jáɨ¹³ hi³ tsa³jngɨh²
Po¹ hú¹ juɨ³².
4 Tɨ³la³ Festo né³ ca³záɨh³
tsá² hí³, hi³ tsá² cuá¹tson³ bíh¹
hí³ já¹ juú² Cesarea, hi³ né³bí¹
tsánh²¹ yáh³ tsú² hnga² ñí¹
jáun²;
5 hi³ ca³záɨh³ tsú² siáh³ tsá²
hí³ la³ lá²:

—Nɨ́¹juáh³ hin² hnoh² tsá²
ná¹hauh³² náh² jáɨ¹³, lɨ́¹³
cuá¹táunh¹ náh² quiúnh¹ jná¹³
já¹ juú² Cesarea, hi³ jáun² ñí¹
jáun² cuá¹juah²¹ náh² nɨ́¹juáh³
he³ tso³ zia³² quioh²¹ tsá² hí³.
6 Jmɨ́¹ la³ má²jña³ ho³
má²quia³ jmáɨ¹ hi³ ca³chó³²
Festo hí³ já¹ juú² Jerusalén,
ngah³ siáh³ tɨ³ já¹ juú² Ce-
sarea. Jáun² jmɨ́¹ cá¹jniá²¹
hi³ ca³chánh³² jáun² tsú²
ca³cuá³ ñí¹ta²¹ chín¹ quioh²¹,
jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ héih³² hi³
tsa³quian³ tsú² Po¹.
7 Jmɨ́¹ hi²¹ jáun² Po¹ ñí¹ta²¹,
ca³la³ ja¹ uá¹ zenh² bíh¹
Po¹ ca³jmú³ tsá² judíos tsá²
ja³taunh²¹ hí³ juú² Jerusalén,
hi³ ca³chá³ tsú² hliáun³
jmáh³la³ tso³ huáh² tsɨ́³, tɨ³la³
tiá² lɨ³ yáh³ ma³tson² tsú² tso³
jáun².
8 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³cué³
Po¹ jú¹ tson² quioh²¹, hi³
ca³juáh³:

—Hí¹ cáun² yáh³ hi³ hlah³
tiá² má²cá²jmú³² jná¹³ ñí¹con²
liei²¹ quiú¹³ jnoh¹ tsá² judíos,
sa³jun³ hi³ ca³tɨn¹ cuáh³²
chín¹ quiú¹³ jnoh¹, sa³jun³ hi³
ca³tɨn¹ *tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹
juo¹³ dí² tsá² *romanos nɨ́²
siáh³.
9 Tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³
ca³lɨ³hnió³ Festo tá¹zanh¹
re² ñí¹con² tsá² judíos, jáun²
ca³záɨh³ dí² Po¹ la³ lá²:

—¿Hnáuh¹ hnú² cuóh¹³ já¹
juú² Jerusalén, hi³ jáun² ñí¹
jáun² ñí¹ma³ré¹³ jná¹³ tso³
quián¹³ hnú²?
10 Tɨ³la³ Po¹ ca³ngáɨ³:

—Ta³ ñí¹ tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹ juo¹³ tsá² romanos bíh¹ tsá¹juoh²¹ dí²; quí¹ ñí¹ jáun² bíh¹ ca³tɨ²¹ ma³re² tsú². Má²ñíh¹ bíh¹ hnú² re² hi³ hí¹ cú¹pih²¹ yáh³ hi³ hlah³ tiá² cá²jmú³² jná¹³ ñí¹con² tsá² judíos tsá²co¹ ná¹.

11 Sá¹jmɨ́¹ hi³ tson² ca³jmú³² jná¹³ cáun² hi³ hlah³ dúh¹, jáun² cun³ ca³tɨ²¹ bíh¹ jún³ jná¹³; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ hí¹ cáun² yáh³ tso³ hi³ cha³² tsú² nɨ́² tiá² la³ tson², jáun² hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² ca³tɨn¹ jɨenh³ jná¹³ jo³cuo² tsá² nɨ́². Hi³ jáun² bíh¹ mɨ́²³ jná¹³ hi³ ma³re² hnga² tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹.

12 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juónh³ jáun² Festo quionh³ tsá² quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³ quionh³, jáun² ca³záɨh³ dí² siáh³ Po¹ la³ lá²:

—Má²lɨ́²juah²¹ bíh¹ hnú² hi³ hnáuh² cuá¹ma³réh¹³ ta³ ñí¹ tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹, jáun² né³, tɨ³ ñí¹ cuá³ tsá² hí³ bíh¹ má²hniáuh³² zei²¹ jná¹³.

Má²zenh² Po¹ ta³ ñí¹ re²¹ Agripa

13 Jáun² né³, jmɨ́¹ lɨ́¹ cáɨn² pih²¹ jáun² ca³chó³² re²¹ Agripa já¹ juú² Cesarea quionh³ Berenice ñí²cuo², hi³ ca³ñí¹ma³jéinh³ Festo, hi³ ca³ñí¹cueh¹ dí² cuo².

14 Cun³ñí¹ hi³ ué³ bíh¹ ca³lá² ca³tiánh³ tsú², hi³ jáun² ca³chá³ Festo ñí¹con² tsú² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ Po¹, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ñí¹ lá² zian² jan² tsá²ñuh² tsá² ca³chan³ Fé³, hi³ cuá¹tson³.

15 Jmɨ́¹ ñéɨ¹ jná¹³ cu³tiá³ já¹ juú² Jerusalén, jáun² tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³ jɨ³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú² ca³qui³ ca³chá³ tsáu¹³ Po¹ ñí¹con² jná¹³, hi³ jmɨ́¹ mɨ³² tsú² hi³ má¹ré¹³ jná¹³ tso³ hi³ jmɨ́¹ má¹ngɨ¹³ jná¹³ Po¹.

16 Tɨ³la³ jná¹³ ca³juo³ tsú² hi³ tsá² ho² ta²¹ tsá² romanos, tiá² tan² jnoh¹ hi³ cáun² lɨ́¹ má¹ngɨ¹³ tiá³ jan² tsáu² tá¹la³ tiá² má²zenh² tsú² cu³tsa³² quionh³ tsá² cha³² tso³, ta³ tiá² má²lɨ́²cué³² tsú² siáh³ jú¹ tson² quioh²¹.

17 Hi³ jáun² jmɨ́¹ cuá¹taunh²¹ jáun² tsá² hí³ ñí¹ lá², ha³ tiá² ca³ma³lé¹³ yáh³ jná¹³, hi³ jáun² jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² bíh¹ cánh³² ca³ñí³² jná¹³ ñí¹ta²¹ quion²¹, jáun² ca³jmú³² jná¹³ héɨh³² hi³ tsa³quian³ tsú² tsá² tson³ hí³.

18 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³chá³ tsá² hí³ tsáu¹³ tsá² tson³ né³, tiá² ca³chá³ yáh³ dí² tsáu¹³ tsú² la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ len³ jná¹³ jmu³ tsú².

19 Jɨ́³²la³ ti³ ca³jmú³ tsú² quiú² táɨnh³² tsá² tson³ jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ ná¹ngɨ²³ hi³ má²tsú² má²jónh³² dió³² joh¹ bíh¹, jɨ³ jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ jan² tsá² jmáɨ² Jesús nɨ́² siáh³; tsá² cuá²taunh²¹ hí³ né³ juáh³ hi³ má²jún¹ bíh¹ néh¹ tsú², tɨ³la³ Po¹ né³ juáh³ hi³ zian² bíh¹ tsá² hí³.

20 Tɨ³la³ jná¹³ má¹ná¹, tiá² jmɨ́¹ ño¹ yáh³ ha³ lánh³ rón³² má¹ré¹³ hi³ jáun², jáun² hnga² Po¹ ca³nga³ jná¹³ nɨ́¹juáh³ hi³ hnió³ tsó³² tɨ³ já¹ juú²

Jerusalén, hi³ jáun² ñí¹ jáun² jmɨ́¹ tsá¹ma³ré¹³ jnoh¹ jáɨ¹³ jáun².

21 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³mɨ́³ tsú² hi³ hnga² tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹ bíh¹ ma³re², hi³ jáun² ca³jmú³² jná¹³ héih³² hi³ la³ má²cuá¹tson³ jáun² tsú² ca³la³ ñí¹ ca³quienh² jná¹³ zein²¹ tsú² ñí¹con² tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹ hí³.

22 Hi³ jáun² Agripa hí³ ca³záɨh³ Festo:

—Ja³bí¹ jná¹³ jmɨ́¹ zaɨn³² ne¹ jáɨ¹³ quioh²¹ tsá² hí³.

Jáun² Festo ca³juáh³:

—Lɨ́¹³ bíh¹ náɨh¹³ hnú² tsa³háu².

23 Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³chó³² siáh³ Agripa quionh³ Berenice ñí¹cuo² ñí¹ lɨ́³ jáun² ñéih³ pa²¹. Ca³la³ hi³ jmu² jmáɨ¹ bíh¹ tsú² jmɨ́¹ taunh²¹ ñí¹ jáun² ca³la³ má²quionh³ tsá² ná¹lɨ́n³ juo¹³ hliáu³ jɨ³ tsá² ná¹chín¹ juú² jáun² nɨ́² siáh³. Jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ Festo héih³² hi³ tsa³quian³ tsú² Po¹.

24 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³juáh³ Festo la³ lá²:

—Hnú² re²¹ Agripa jɨ³ tsá² ná¹ngɨh³² náh² ñí¹ lá² quiúnh¹ jnoh¹ ta³né³², sá¹nɨ́² jɨen¹ náh² tsá²ñuh² lá². Jlánh¹ juóun³² tsá² judíos tsá² zian² juú² Jerusalén jɨ³ la³ má²quionh³ tsá² zian² juú² Cesarea lá² cha³² tsáu¹³ tsá²ñuh² lá², cá² ñí¹ ná¹hiú² ná¹mɨ³² tsú² hi³ jún³ bíh¹ tsá² lá², ca³la³ hi³ tiáunh¹ cú²tiú² cú²jan³² lɨ́n³².

25 Tɨ³la³ tiá² lin¹ tso³ tsoh¹ yáh³ jná¹³ hi³ juáh¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² lá² jún³. Tɨ³la³ hnga² tsá² lá² ca³mɨ́³ hi³ tsa³ma³re² tso³ quioh²¹ ta³ ñí¹ hnga² tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹ juo¹³ dí², jáun² ca³lén¹³ jná¹³ hi³ cu³tsa³² zein²¹ tsú² cú²jueh³² ñí¹con² tsá² hí³.

26 Tɨ³la³ hí¹ cáun² yáh³ jáɨ¹³ tiá² zia³² he³ cun³quionh³ zein²¹ jná¹³ tsá² lá² ñí¹con² tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹ juo¹³ dí². Jáun² bíh¹ lɨ́²te³ jná¹³ tsú² hi³ nó³² ta³ máh¹ hnoh², la³ñí¹ la³ján³ ta³ máh¹ hnú² na²¹ re²¹ Agripa, jáun² nɨ́¹ má¹lɨ́²cán¹³ dí² re² jú¹ tson², cháuh³² cáun² jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ tón¹³ jná¹³ ñí¹ sí² hi³ zein²¹ jná¹³ ñí¹con² juo¹³ dí².

27 Quí¹ jná¹³ len³ hi³ tiá² re² jniá³ yáh³ hi³ cáun² lɨ¹ zein²¹ jná¹³ jan² tsá² tson³ ta³ lɨn²¹, nɨ́¹juáh³ hí¹ cáun² tso³ tiá² la³ quionh³ yáh³.

26

Po¹ cue³² jú¹ tson² quioh²¹ ta³ ñí¹ re²¹ Agripa

1 Jáun² Agripa ca³záɨh³ Po¹:

—Má²lɨ́¹³ cuéh¹ hnú² jú¹ tson² quián¹³ ta³né³².

Jáun² Po¹ ca³háɨ³² cuo² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

2 —Hnú² re²¹ Agripa, hiún² lɨn³² bíh¹ tsɨn³² jná¹³ hi³ juah²¹ ñí¹con² hnú² la³jɨ́³² la³ cun³ tso³ hi³ ná¹cha³² tsá² *judíos quion²¹ jná¹³,

3 quí¹ ño¹ jná¹³ hi³ hnú² má²ñíh¹ re² la³jɨ́³² hi³ ná¹ngɨ²³ dí², tsá² judíos, hi³ ñíh¹ hnú² siáh³ la³jɨ́³² jáɨ¹³ ñí¹ tiá²

tiáuh¹ dí² cá²hon³. Hi³ jáun² mɨ́²³ jná¹³ ñí¹con² hnú² hi³ má¹juenh¹³ hnú² honh² hi³ náɨh¹³ jáɨ¹³ hi³ juah²¹ jná¹³ lá² ta³né³².

4 ”La³jɨ́n³² bíh¹ tsá² judíos, tsá² juú²co¹ jná¹³, la³ má²quionh³ jɨ³ tsá² zian² Jerusalén ná¹ñi³² ha³ lánh³ ca³ngɨ́³ jná¹³ ja¹ quioh²¹ tsú² jmɨ́¹ tsá¹míh¹ ná¹ hi³ la³ tɨ³ ta³né³².

5 Ja³bí¹ ná¹ñi³² bíh¹ tsú² hmóu³², sá¹jmɨ́¹ hi³ hnió³ tsú² juáh³, hi³ tson² bíh¹ jná¹³ jan² tsá² cu³ nió³ tsá² *fariseo la³ cun³ jmɨ́¹ míh² ná¹. Tsá² cu³ nió³ tsá² fariseos hí³ jlánh¹ re² má²tí³² cuáh³² quioh²¹ la³ cun³ ñí¹ la³jɨ́n³² tsá² ñí¹ hná¹ jáun².

6 Hi³ jáun² né³, ta³né³² má²zenh² jná¹³ ñí¹ lá² hi³ má²rá¹tsa² hnoh² héih³² cun³ñí¹ hi³ má²hu²¹ tsɨn³² jná¹³ hi³ Dió³² ma³tí³² la³ cun³ lɨ́³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² jmɨ́¹tin² quionh³ tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí².

7 Tá¹ quia³tún³ tsoh³ jáun² dí² tsá² *Israel má²ná¹tioh³ tsɨ́³ hi³ ma³tí³² Dió³² jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² jmɨ́¹tin², hi³ jáun² má²má²tsú² má²jónh³² tsú² Dió³² la³ huá² la³ jma². Cun³ñí¹ hi³hliá² má²hu²¹ tsɨn³² jná¹³ la³ jáun² bíh¹ hnú² re²¹ Agripa, hi³ jáun² bíh¹ tso³ má²cha³² tsá² judíos hí³ quion²¹ jná¹³ ta³né³².

8 ¿Hí¹ ná¹lɨ́n²³ hnoh² tsá² tionh² náh² ñí¹ lá² hi³ tiá² tɨn² Dió³² jmu³ hi³ jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³?

9 ”Chín¹dí¹ huen² bíh¹ jná¹³ jmɨ́¹ len³ hi³ jmu¹ hian² tsɨn³² cun³quionh³ la³jáh³ dú¹ ñí¹ hi³ hlah³ ñí¹con² tsá² má²tanh² ta²¹ Jesús Tsá² Nazaret;

10 la³ jáun² bíh¹ ca³jmú³² jná¹³ já¹ juú² Jerusalén. Juóun³² tsá² má²tanh² hí³ ta²¹ Jesús ca³tonh¹ jná¹³ hñu³mí¹ñí² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³. Hi³ jmɨ́¹ ca³ma³tsán² tsú² jáun² tsá² hí³ né³, ja³bí¹ jná¹³ uá²jaɨ³² ca³juánh³² hi³ ca³tɨn¹ tsú² jún³.

11 Hliáun³ jéin³² lɨ́n³² bíh¹ ca³jmuh³² jná¹³ tsú² hian² tsɨn³², hi³ jmɨ́¹ hnó²¹ jná¹³ hi³ tu³ hión³² tsú² Tsá² má²tanh² tsú² hí³ ta²¹. La³ jáun² bíh¹ ca³ñí¹jmú²¹ jná¹³ la³jɨ́³² hñu³ cuáh³² quiú¹³ dí² tsá² judíos, hú¹tá¹ jmɨ́¹ míh²³ lɨ́n³² tsɨn³² jná¹³ ñí¹con² tsú². Hí¹ la³ tɨ³ juú²co¹ juú²hñú¹³ *tsá²cá²jo²¹ yáh³ ñéi¹ jná¹³ hi³ ñí¹jmú²¹ hian² tsɨn³² ñí¹con² tsá² judíos, tsá² má²tanh² hí³ ta²¹ Jesús ñí¹ jáun².

Po¹ cha³² siáh³ ha³ lánh³ rón³² ca³tɨ́² cá²jéinh³² jmɨ́¹ tsɨ́³
(Hechos 9:1-19; 22:6-16)

12 ”Jmɨ́¹ ngau²¹ jná¹³ jáun² juú² Damasco hi³ jmɨ́¹ hnó²¹ jná¹³ ñí¹jmú²¹ siáh³ la³ jáun², hi³ jmɨ́¹ hí¹ñe² jná¹³ cun³quionh³ héih³² quioh²¹ tsá² ná¹lɨ́n³ mi³jmú³, hi³ jmɨ́¹ má²quion¹ jná¹³ cáun² sí² hi³ ca³cué³ tsá² hí³ hi³ lin¹ hi³ jmɨ́¹ ngau²¹ ná¹ cun³quionh³ héih³² quioh²¹ tsú².

13 Tɨ3la3 hú1 juɨ32 jáun2
ca3jɨ́e32 jná13 cáun2 joh1 cun3
chi3hiú2, hi3 tɨ3 jlánh1 bíh1 pin3
la3 cónh3 bíh1 joh1 hiú2. Hnú2
re21, joh1 jáun2 táɨn3 jná13 jɨ3
la3 jɨ3 tsá2 jmɨ́1 quiúnh1 jná13
jmɨ́1jáun2.

14 Jmɨ́1jáun2 ca3sauh3 jnoh1
cu3hna21 jáh3 la3jáɨ32 jáun2,
jáun2 ca3náɨ32 jná13 cáun2
ho3 tsáu2 hi3 ñí1hleh21 jú1
*hebreo, hi3 ñí1juah21: “Hnú2
Saulo, Saulo, ¿he3 láɨh32
jmuh32 hnú2 hian2 honh2
ñí1con2 jná13? Jmuh32 hlaɨh3
quián13 huen2 bíh1 hnú2
la3jmɨ́1 jmu2 jáh3 cuɨ́23 jah32
nɨ́1 má1ca3hɨnh3 tsú2 quionh3
mí1ñí2 zúnh2”.

15 Jáun2 jná13 né3 ca3juánh32:
“¿Hin2 bíh1 tsánh2 hnú2 Tɨ32?”
Jáun2 Tɨ32 Juóu32 jná13 hí3
ca3juáh3: “Jná13 bíh1 la32 Jesús
Tsá2 jmoh1 hnú2 hian2 honh2.

16 Náu2, zenh2 nú2 jmu3,
quí1 né32 má2cá2jnia3 jná13
jen3 nú2, quí1hliá2 má2hiau21
jná13 hnú2 hi3 lɨ́n13 nú2
quian21 jná13, jɨ3 hi3 zíh13
hnú2 siáh3 jú1 tson2, hi3
juoh1 hnú2 tsáu2 la3 cun3 hi3
má2lɨ́2jɨeh3 hi3 ca3tɨn1 jná13 jɨ3
hi3 né3bí1 jɨeh21 nú2 nɨ́2 siáh3.

17 Hnú2 bíh1 zei21 jná13
ñí1con2 tsá2 judíos jɨ3 ñí1con2
tsá2cá2jo21 nɨ́2, hi3 jná13 bíh1
liau1 siáh3 ja1 tsá2 hí3.

18 Hnú2 zei21 jná13 ñí1con2
tsá2 hí3 hi3 cuá1niah21 hnú2
ñí1 tsú2, hi3 cuá1tɨ́1 cuá1jinh21
nú2 tsá2 ñɨ3táunh1 hí3 já1niéi2,
jáun2 tsa3táunh1 tsú2 juɨ32
ñí1 tie3 joh1, hi3 jáun2
tiú2uú2 ma3zian2 tsú2 jo3cuo2
tsá2 hláɨnh1, tɨ3la3 jo3cuo2
Dió32 bíh1 má2ma3zian2 tsú2.
Má1jáun2 lɨ́13 hiáuh3 tsú2
uu3ɨ3tso3 hi3 lɨ́13 hiáuh3 tsú2
siáh3 la3 cun3 hi3 qui3 cué23
jná13 ñí1con2 la3jɨ́n32 tsá2
má2ná1chan1 ñí1con2 jná13,
cun3ñí1 hi3 ca3taunh2 tsú2 ta21
jná13”.

19 ”Hi3 jáun2 né3, hnú2
re21 Agripa, tiá2 tɨ3 có32
ca3chá3 yáh3 jná13 la3 cun3
hi3 ca3jnia3 jéin32, hi3 ja3 jáun2
hñu3mɨ3cuú2.

20 Tɨ3la3 jná13 dá2 ca3ma3liau21
bíh1 hi3 ca3hléh3 jáɨ13 ñí1con2
tsá2 juú2 Damasco tín2,
ñí1con2 tsá2 juú2 Jerusalén,
ñí1con2 tsá2 hɨ́n13 tɨ3 Judea, jɨ3
ñí1con2 tsá2cá2jo21 nɨ́2 siáh3.
Hi3 ca3ñí1juo13 jná13 tsú2 hi3
tɨ3 jéinh32 tsú2 jmɨ́1 tsɨ́3 ñí1con2
Dió32, hi3 hniáuh32 ma3li21
tsú2 siáh3 hi3 tson2 cu3tí3
má2cá2tɨ́2 cá2jéinh32 jmɨ́1 tsɨ́3.

21 Cun3ñí1 hi3 juanh32
la3 nɨ́2 bíh1 jná13 hi3 jáun2
ca3ma3tsau13 tsá2 judíos hñu3
cuáh32 chín1 quioh21, hi3 jmɨ́1
hnió3 tsú2 jngah3 siáh3.

22 Tɨ3la3 jlánh1 má2hau3 jná13
Dió32 má1ná1, jáun2 tiá3 nio2
tsɨn32 jná13 hi3 lienh1 jná13
tsáu2 la3 má2lienh1 jáun2 la3
tɨ3 ta3né32, cuɨ́1 tsá1míh1 cuɨ́1
tsá2 má2lieih21. Hí1 cónh3 tiá2
hléh23 jná13 jú1 siáh3, tɨ3la3
jná13 hléh23 la3 cun3 jáɨ13 hi3
ca3cué3 tsá2 ca3lɨn3 hí3 *tɨ32
jë1 Dió32 jmɨ́1tin2 bíh1 quionh3
hla1 Moisés, jmɨ́1 ca3juáh3 tsú2

jáun² he³ lɨ́¹³ jmɨ́¹tsú² jmɨ́¹ja³².
23 Tsá² hí³ ca³juáh³ hi³ Tsá² lɨ́n¹³ Cristo ca³tɨn¹ ma³tso² tsɨ́³; nɨ́¹ má¹jun² tsú² jáun² né³, hnga² tsú² lɨ́n¹³ tsá² la³ñí¹ hi³ lɨ́n³ tsá² hmaɨ²¹ nɨ́¹ má¹ca³jenh¹³ ja¹ hla¹, má¹jáun² ma³li²¹ tsú² hi³ lɨ́¹³ liáu³ dí², tsá² judíos tsá²co¹ dí², jɨ³ tsá²cá²jo²¹ nɨ́² siáh³.

Po¹ hnió³ hi³ tɨ́¹ jeinh²¹ jmɨ́¹ tsɨ́³ Agripa

24 Tá¹la³ dí¹má²tson² jáun² bíh¹ Po¹ jáɨ¹³ jáun², ca³hléh³ Festo tiá³, hi³ ca³juáh³:
—¡Má²ca³ngáu² bíh¹ hniu³² Po¹! Cun³ñí¹ hi³hliá² ja³²lɨ³ hliáun³ sí² má²ca³ma³tɨn¹³ bíh¹ hniu³², hi³ jáun² má²ca³ngáu² nú².
25 Tɨ³la³ Po¹ né³ ca³ngáɨ³ siáh³:
—Hnú² Festo tsá² ho² ta²¹ juo¹³ jnoh¹, jun³juáh¹³ hi³ ngo² yáh³ jná¹³, tɨ³la³ jná¹³ dá² hléh²³ jú¹ tson² bíh¹, la³ cun³ jë¹ jan² tsá² hu²¹ juɨ³² re² jë¹.
26 Lá² cuá³ re²¹ Agripa tsá² ñi³² re² jáɨ¹³ lá², jáun² tiá³ nio² tsɨn³² jná¹³ hi³ hléh²³ ta³ ñí¹ tsú²; quí¹ cu³tí³ ño¹ jná¹³ hi³ tiá² ná¹hmá¹ yáh³ jáɨ¹³ lá² ñí¹con² tsú², quí¹ tiá² ñí¹ ná¹hmá¹ ná¹jnɨ́¹ lɨ³ yáh³ la³ jáun².
27 Hnú² re²¹ Agripa, ¿há¹ jun³juáh¹³ táunh²³ bíh¹ hnú² ta²¹ jáɨ¹³ hi³ ca³juáh³ jáun² tsá² ca³lɨn³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³² jmɨ́¹tin²? Cun³ ño¹ jná¹³ hi³ táunh²³ bíh¹ hnú² ta²¹.
28 Hi³ jáun² Agripa ca³juáh³:
—Há¹, cú¹pih²¹ bíh¹ jéi³²í¹ hniauh³ hi³ tɨ́¹ jenh¹ hnú² jná¹³ hi³ jáun² lɨ́n¹³ jná¹³ tsá² má²lán¹³ Cristo.
29 Hi³ jáun² Po¹ ca³juáh³ siáh³:
—Uá¹ i³ cú¹pih²¹ jéi³²í¹ hniauh³ ho³ uá¹ i³ hliáun³, tɨ³la³ cáun² bíh¹ hi³ mɨ́²³ jná¹³ ñí¹con² Dió³² hi³ hnó³² jná¹³ hi³ lɨ́n¹³ dí² cá²ren² quiúnh¹ jná¹³; jun³juáh¹³ jmáh³la³ huen² hnú² yáh³ má¹ná¹, quí¹ ja³bí¹ jɨ³lɨn² tsá² ná¹náɨ³² lá² bíh¹ uá²jaɨ³². Tɨ³la³ jun³juáh¹³ hnó³² jná¹³ hi³ lɨ́n¹³ dí² cá²ren² la³jmɨ́¹ chin¹ jná¹³ lá² cá²den¹ná¹ yáh³ má¹ná¹.
30 Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun² Po¹ la³ nɨ́² né³, ca³nu³ ca³tiánh³ tsú² jɨ³lɨn²: tsá² lɨ́n³ re²¹, tsá² ho² ta²¹ jɨ³ Berenice, jɨ³ la³jɨ́n³² tsá² jmɨ́¹ tionh¹ tsú² hí³ quionh³ nɨ́² siáh³,
31 hi³ ca³ñí¹juú¹ ñí¹hlénh¹³ tɨ³ có³² jáɨ¹³ jáun², hi³ ca³juónh³ la³ lá²:
—Hí¹ cáun² tiá² hi³ la³ ca³jmú³ yáh³ tsá² nɨ́² hi³ juáh¹³ hi³ jmɨ́¹ ca³tɨn¹ tsú² jún³, sa³jun³ ca³tɨ²¹ bíh¹ hi³ cuá¹hún¹ tsú² hñu³mí¹ñí².
32 Jáun² Agripa ca³záɨh³ Festo:
—Jmɨ́¹ má²lɨ́¹³ bíh¹ lion¹ tsú² sá¹jmɨ́¹ hi³ tiá² má²ca³mɨ́³ tsú² hnga² hi³ tsa³ma³re² jáɨ¹³ nɨ́² ñí¹con² hnga² *tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹.

27

Zen² tsú² Po¹ la³ tɨ³ juú² Roma

1 Jáun² né³, jmí¹ ca³lín¹³ tsú² hi³ má²hniáuh³² tsáu¹³ jnoh¹ hué³² Italia, jáun² ca³jɨenh³ tsú² Po¹ jo³cuo² hliáu³ tsá² chín¹ jmáɨ² Julio la³ má²quionh³ tsá² tson³ siánh³ siáh³. Julio hí³ jmí¹ ñi³quionh¹³ cun³ nió³ hliáu³ tsá² téh²³ tsú² “Hliáu³ Joh¹ Tsá² Cuá¹lín³ Mɨ³chí¹”.

2 Juú² Cesarea jáun² ca³tauh²¹ jnoh¹ cáun² mu² pa²¹, mu² jáun² ja³ tɨ³ juú² Adramitio, hi³ la³ tsó³² siáh³ hi³ cáun² hi³ cáun² juú² tioh³ can³² jmí²miih²¹ hué³² Asia. Ja³bí¹ jmí¹ quiúnh¹ jnoh¹ Aristarco jmí¹jáun², tsá² zian² juú² Tesalónica juú² hín¹³ tɨ³ hué³² Macedonia.

3 Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³cháu³² jnoh¹ juú² Sidón nio² can³² jmí²miih²¹. Ñí¹ jáun² ca³ja³ mií³ tsí³ Julio hí³ ñí¹con² Po¹, hi³ ca³cué³ jáɨ¹³ hi³ tsa³jɨen³ Po¹ há²mei²¹ quioh²¹ ní¹juáh³ zia³² cáun² hi³ ma³hau³ tsá² hí³.

4 Jmɨ¹ ca³hué² jnoh¹ jáun² juú² Sidón jmɨ¹ ja³² chí³ tiá³ lín³² tɨ³ juɨ³² ñí¹ hí¹tsáu²³ jnoh¹, jáun² tɨ³ cuá² cáun¹ bíh¹ ca³háɨ³² hué³² Chipre nio² jáun² chu³ jmáɨ² jmí¹ ca³nga² jnoh¹ jo²¹ ñí¹ tiá² nga³ he³ tiá³ chí³.

5 Ja³bí¹ cáun² ca³nga¹ bíh¹ jnoh¹ có³² Cilicia jɨ³ hué³² Panfilia ní² siáh³, jáun² ca³cháu³² jnoh¹ juú² Mira, juú² hín¹³ tɨ³ hué³² Licia.

6 Ñí¹ jáun² ca³jíe³ hliáu³ tsá² chín¹ cáun² mu² pa²¹ siáh³ siáh³, mu² ja³ tɨ³ juú² Alejandría hi³ la³ tsó³² tɨ³ hué³² Italia. Jáun² mu² jáun² ca³tauh²¹ jnoh¹ siáh³ hi³ ngau³ jnoh¹ juɨ³² tiáuh¹.

7 Tion³ cu³tí³ bíh¹ ca³cháu³² jnoh¹ ñí¹ má²janh² juú² Gnido, hliáun³ bíh¹ ca³lá² jmáɨ¹ ca³lé³ jnoh¹ hú¹ juɨ³². Quí¹ la³ má²ja³² jáun² bíh¹ tiá³ chí³ tɨ³ juɨ³² ñí¹ hí¹tsáu²³ jnoh¹ jáun², jáun² cu³tsa³² tɨ³ juɨ³² can³² ñí¹ lɨ³ cáun² tiéɨ² hna¹³ hué³² Creta nio² chu³ jmáɨ² bíh¹ ca³nga¹ jnoh¹ cú²jueh³², ñí¹ téh²³ tsú² jáun² Salmón, juɨ³² ñí¹ tiá² nga³ he² tiá³ chí³.

8 Tion³ bíh¹ ca³cháu³² jnoh¹ cun³ cá² tsó¹³ hué³² Creta jáun², ñí¹ nio² juú² Buenos Puertos nio² can³² jmí²miih²¹, juú² nio² má²janh² juú² Lasea.

9 Hliá² jlánh¹ hliáun³ jmáɨ¹ ca³lé³ bíh¹ jnoh¹, jáun² ca³lɨ³ háɨnh¹³ juɨ³² ñí¹ jmí²miih²¹, quí¹hliá² jmí¹ má²ca³nga² bíh¹ jmáɨ¹ hi³ jlánh¹ má²hɨen²¹ tsá² *judíos, [jáun² má²má²janh² jmí¹ ñí¹cuóu³ bíh¹ jmí¹jáun²]. Hi³ jáun² Po¹ jmí¹ ca³híe³ cáun² jú¹ tson², hi³ ca³juáh³:

10 —Hnoh² tsá² quiúnh¹, jná¹³ jíe³² hi³ jlánh¹ háɨnh¹³ juɨ³² ñí¹ tsáu¹³ dí² ní¹juáh³ hi³ cáun² lí¹ hue¹³. Já² tsa³hín³ bíh¹ mu² la³ má²quionh³ lio²¹ hi³ tioh³, hi³ hí¹ la³ tɨ³ hmóu³² yáh³ dí² tsa³héin³ lí¹³.

11 Tɨ³la³ tiá² ta²¹ ca³taunh³ yáh³ hliáu³ tsá² chín¹ hi³ ca³juáh³ jáun² Po¹, jë¹ tsá² cuá¹quian³² bíh¹ mu²

ca^{3}taunh^{3} tsú^{2} ta^{21}, jɨ^{3} jë^{1}
hnga^{2} tsá^{2} quioh^{21} bíh^{1} mu^{2}.
12 Quí^{1} tiá^{2} jmɨ́^{1} chú^{21} yáh^{3}
ñí^{1} jmɨ́^{1} ca^{3}quiú^{2} tsú^{2} mu^{2}
jáun^{2}, quí^{1}hliá^{2} má^{2} jmɨ́^{1}
ñí^{2}cuóu^{3} bíh^{1} siáh^{3}, jáun^{2} míh^{1}
tiá^{2} la^{3}jɨ́n^{32} tsú^{2} ca^{3}lɨ́n^{13} hi^{3}
cu^{3}tsa^{32} tsa^{3}táunh^{1} tɨ^{3} chí^{1}ján^{3},
la^{3} tɨ^{3} juú^{2} Fenice, juú^{2} hɨ́n^{13}
hué^{32} Creta jáun^{2}, jáun^{2} ñí^{1}
jáun^{2} quiú^{13} tsú^{2} mu^{2} nɨ́^{1}juáh^{3}
hi^{3} lɨ́^{13} tá^{1}la^{3} ngá^{13} jáun^{2} jmɨ́^{1}
ñí^{1}cuóu^{3}. Nɨ^{1}juáh^{3} hi^{3} tionh^{2}
tsú^{2} Fenice jáun^{2} né^{3}, jniá^{3}
jmɨ́^{2}miih^{21} tɨ^{3} cuá^{2} chu^{21} jɨ^{3} tɨ^{3}
cuá^{2} cáun^{1} nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} dí^{1}jɨ́e^{23}
tsú^{2} tɨ^{3} ñí^{1} tá^{2}tsɨ^{21} hiú^{2}.

Ja^{32} jmɨ́^{3}chí^{3} tá^{1}la^{3} ná^{1}han^{32}
tsú^{2} jmɨ́^{2}miih^{21}

13 Jmɨ́^{1} má^{2}lɨ^{2}jɨe^{3} tsú^{2} jáun^{2}
hi^{3} huán^{1} bíh^{1} la^{3} ja^{32} chí^{3}
tɨ^{3} la^{3} quián^{3}, jáun^{2} ca^{3}lɨ́n^{13}
tsú^{2} hi^{3} má^{2}lɨ́^{13} bíh^{1} tsa^{3}táunh^{1}
siáh^{3} juɨ^{32} tiáunh^{1}. Jáun^{2}
ca^{3}huén^{2} tsú^{2} siáh^{3} quionh^{3}
mu^{2} pa^{21} jáun^{2} hi^{3} ja^{3}taunh^{21}
juɨ^{32} tiáunh^{1} tɨ^{3} juɨ^{32} can^{32}
hué^{32} Creta jáun^{2}.
14 Jmɨ́^{1} má^{2}cu^{3}lé^{3} jáun^{2},
cu^{3}tsa^{32} bíh^{1} jmɨ́^{1} ja^{21} jmɨ́^{3}chí^{3}
tiá^{3} cu^{3}tí^{3}, hi^{3} ca^{3}jmú^{3} hian^{2}
tsɨ́^{3} ñí^{1}con^{2} mu^{2}, jmɨ́^{3}chí^{3} jáun^{2}
téh^{23} tsú^{2} “nordeste”.
15 Tɨ^{3} có^{32} bíh^{1} ca^{3}hliá^{3} chí^{3}
mu^{2} jáun^{2}, jáun^{2} cáun^{2} ngau^{3}
la^{3} cun^{3} ja^{32} chí^{3} jáun^{2} bíh^{1}
cú^{2}jueh^{32} mu^{2} jáun^{2}.
16 Jmɨ́^{1} ca^{3}nga^{2} jnoh^{1} jáun^{2}
tɨ^{3} jo^{21} ñí^{1} tiá^{2} nga^{3} póh^{23}
chí^{3} quioh^{21} hué^{32} pih^{21}
jmáɨ^{2} Cauda nio^{2} chu^{3} jmáɨ^{2},
jmɨ́^{1}jáun^{2} tion^{3} cu^{3}tí^{13} bíh^{1}
ca^{3}tiau^{13} jnoh^{1} hi^{3} ca^{3}táunh^{1}
mu^{2} pih^{21} tɨ^{3} la^{3} ñéih^{3}
quioh^{21} mu^{2} pa^{21}, mu^{2} pih^{21}
hi^{3} liaun^{32} tsú^{2} hi^{3} jmɨ́^{1}
chí^{1}cuounh^{32} jáun^{2} mu^{2} pa^{21}.
17 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} ca^{3}tsáɨh^{3}
tsú^{2} hñe^{13} mu^{2} pa^{21} jáun^{2},
quí^{1} hi^{3} hnió^{3} tsú^{2} lɨ^{3} pin^{3}.
Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}sió^{3} tsú^{2} hmɨh^{32}
pa^{21} can^{23} chí^{3} hi^{3} jmɨ́^{1} he^{1}
chi^{3}cuú^{2}, jáun^{2} cáun^{2} ngau^{3}
ca^{3}lá^{2} la^{3} cun^{3} ja^{32} chí^{3} jáun^{2}
bíh^{1} mu^{2}, quí^{1}hliá^{2} jmɨ́^{1} juénh^{2}
tsú^{2} hi^{3} nɨ́^{2} lɨ́^{1} ca^{3}hiéih^{3} mu^{2}
ñí^{1} ná^{1}juɨ^{21} záɨ^{1} lɨ́^{1} nio^{1} hi^{3}
téh^{23} tsú^{2} Sirte.
18 Jmɨ́^{1} cá^{1}jniá^{21} jáun^{2} siáh^{3},
la^{3} má^{2}ja^{32} jáun^{2} bíh^{1} jmɨ́^{3}chí^{3}
tiá^{3} lɨ́n^{32}, jáun^{2} cu^{3}tsa^{32}
ca^{3}ma^{3}liáu^{32} tsá^{2} quionh^{3} tsá^{2}
cuá^{1}quian^{32} hí^{3} mu^{2} hi^{3} cuɨ́^{23}
lio^{21};
19 hí^{1} la^{3} tɨ^{3} hi^{3} quioh^{21}
mu^{2} hi^{3} ñi^{3}quian^{21} hí^{1}tiá^{3}
yáh^{3} ca^{3}cuɨ́^{3} tsá^{2} hí^{3} siáh^{3} ñí^{1}
má^{2}hnɨ^{32} jmáɨ^{1} jáun^{2}.
20 Hliáun^{3} jmáɨ^{1} bíh^{1} tiú^{2}uú^{2}
cá^{2}jnia^{3} hiú^{2}, hi^{3} sa^{3}jun^{3}
chí^{1}jmaɨ^{21} bíh^{1} jniá^{3} siáh^{3} ta^{3}
já^{1}niéi^{2}, hi^{3} jlánh^{1} chí^{1}ñi^{1} ja^{32}
siáh^{3} jmɨ́^{3}chí^{3} jáun^{2}, jáun^{2}
tiú^{2}uú^{2} jmɨ́^{1} haɨ^{32} yáh^{3} jnoh^{1}
tsɨ́^{3} hi^{3} liáu^{3}.
21 Jmɨ́^{1} má^{2}ngau^{32} hliáun^{3}
jmáɨ^{1} hi^{3} tiú^{2}uú^{2} hin^{2} ca^{3}jmú^{3}
má^{32}, jáun^{2} Po^{1} ca^{3}jmú^{3} zenh^{2}
ja^{1} tsá^{2} hí^{3} hi^{3} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—Hnoh^{2} tsá^{2} quiúnh^{1}, jmɨ́^{1}
hniáuh^{21} bíh^{1} hi^{3} táunh^{13}
hnoh^{2} ta^{21} la^{3} cun^{3} jáɨ^{13} hi^{3}
ca^{3}juo^{3} jná^{13} jáun^{2} hnoh^{2}, hi^{3}
tiá^{2} jmɨ́^{1} hniáuh^{21} hue^{13} dí^{2}

hué32 Creta, hi3 jáun2 tiá2 jmɨ́1
quieinh21 dí2 la3 lá2, sa3jun3
jmɨ́1 tsa3hín3 siáh3 hi3 quiú13
dí2.
22 Jáun2 ta3né32 juanh32
jná13, ma3hiún13 náh2 honh2,
quí1 hí1 jan2 yáh3 hnoh2 tiá2
jún3 uá1jinh1 ca3ja3hín3 mu2
lá2.
23 Quí1 jmɨ́1 hua2 hmáɨ3
ca3jnia3 jan2 tsá2cuú2 tsá2ta3
Dió32 jéin32 jná13, tsá2 lɨ́2zen3
Dió32 Juóu32 jná13, Dió32 Tsá2
ma3con21 jná13;
24 tsá2 hí3 né3 lɨ́2zéɨ32 jná13
la3 lá2: “Hnú2 Po1, ha3 lɨ́2
juenh3, quí1 hniáuh32 bíh1
cuá1ma3jnia13 hnú2 ta3 ñí1
*tsá2 cuá1lɨ́n3 mɨ3chí1 já1 juú2
Roma. Ja3bí1 lión32 Dió32
la3jɨ́n32 tsá2 quiúnh1 hnú2
nɨ́2 ñí1 hmú21, quí1 cun3ñí1
hi3 Dió32 já32 miɨ3 tsɨ́3”. La3
nɨ́2 bíh1 lɨ́2zéɨ32 jná13 tsá2cuú2
tsá2ta3 Dió32.
25 Hi3 jáun2 ma3hiún13 náh2
honh2, quí1 cáun2 bíh1 nio2
tsɨn32 jná13 hi3 tson2 ma3tɨ́32
Dió32 la3 cun3 hi3 má2lɨ́2juáh3
nɨ́2 tsá2cuú2 tsá2ta3.
26 Tɨ3la3 cu3 jáun2 ca3tɨ21
quieinh21 bíh1 jnoh1 hi3
tsa3hín3 mu2 lá2, hi3 tá1tauh1
dí2 cáun2 hué32 nio2 chu3
jmáɨ2.
27 Hua2 hi3 ca3tsɨn13 jáun2
quia3quiún3 jmáɨ1 tá1la3
má2hí1tsau32 jáun2 mu2 rá1quí2
rá1ca32 hñu3 jmɨ́2miih21 ñí1
má2téh23 tsú2 jáun2 Adriático,
la3 cun3 chu3 nie2 jáun2
ca3lɨ3lieih21 tsá2 quionh3
tsá2 cuá1quian32 hí3 mu2 hi3
má2hí1háɨ32 má2janh2 ñí1
má2lɨ́3 hué32.
28 Jmɨ́1jáun2 ca3chá3 tsú2
héih32 quionh3 cáun2 hñe13
má2lɨ́3 re2 nɨ́1juáh3 hín2 cónh3
tí3 tɨ3 la3 ñe1 jmáɨ2, jáun2 jmɨ́1
tí3 quiú3 ñí3. Jmɨ́1 má2cu3lé3
jáun2 ca3chá3 tsú2 siáh3 héih32,
jáun2 quia3hñá3 ñí3 bíh1 jéɨ32í1
tɨ́3.
29 Jmɨ́1jáun2 ca3juénh2 tsú2
quí1 nɨ́2 lɨ́1 ca3hiéih3 mu2 jáun2
quɨ́n1, jáun2 ca3na3tsɨ́3 tsú2
hñe13 quiún3 mí1ñí2 cáh1 lɨ́n21,
hi3 ca3tóh3 tsú2 tɨ3 ñeh2 jmáɨ2
tɨ3 cu3hna21 mu2. [Mí1ñí2
jáun2 jniá3 la3jmɨ́1 jniá3 mí1ñí2
mɨ3juɨ́13]. Jmɨ́1 lɨ21 jáun2 né3
ca3hiu3 ca3mɨ́3 tsú2 ñí1con2
Dió32 hi3 jniá32 tia3juɨ32.
30 Hi3 jáun2 tsá2 quionh3
hí3 tsá2 cuá1quian32 mu2
jmɨ́1 má2hnió3 huén32 mu2
jáun2, jáun2 ca3sió3 tsú2 mu2
pih21 hi3 liaun32 tsú2 hi3
jmɨ́1 má2hu21 jáun2 hñu3 mu2;
ca3jmú3 tsú2 la3juah21 dúh1 hi3
tóh32 tsú2 siáh3 mí1ñí2 cáh1
jáun2 tɨ3 mɨ3chí1 mu2.
31 Tɨ3la3 Po1 la3juɨ32
ca3záɨh3 hliáu3 tsá2 chín1 la3
má2quionh3 hliáu3 joh1 la3 lá2:
—Nɨ́1juáh3 tiú2uú2 tiáunh1
tsá2 ó32 mu2 lá2, jáun2 tiú2uú2
lɨ́13 yáh3 liáun3 náh2.
32 Jmɨ́1jáun2 la3juɨ32
ca3quieh3 hliáu3 hñe13 hi3 jmɨ́1
tsɨ21 mu2 pih21 jáun2, jáun2
ca3táh3 mu2 pih21 hi3 ta3tsɨ21
ñí1 jmáɨ2.
33 Jmɨ́1 má2já2jnia2 jáun2
né3, ca3záɨh3 Po1 la3jɨ́n32 tsá2

hí3 hi3 chú32 cuh3 tsú2 ca3lá2
má32, hi3 ca3juáh3 la3 lá2:
—Hnoh2 tsá2 quiúnh1,
já2 quia3quiún3 jmáɨ1 máh3
má2tí3 hi3 chih32 hnoh2
ziú3 máh1 jɨ3 hi3 tiá2 má32
má2ca3quɨéɨh3 hnoh2 siáh3.
34 Jáun2 jná13 juanh32 hi3
chú32 cúh13 hnoh2 ca3lá2
má32; hniáuh32 bíh1, quí1 jáun2
bíh1 liáun3 hnoh2. Quí1 [hí1
cáun2 yáh3 tiá2 hi3 quiunh21
tsá2 ñí1 tiauh1 dí2 lá2,] hí1 cá2
máɨh32 yáh3 jñú2 chí1 dí2 tiá2
lí1 tsa3háɨ3.
35 Jmí1 má2lí2juáh3 jáun2
la3 ní2 Po1 ca3can3 cáun2 hí3
siuh21, Dió32 tín2 ca3cuéh3
tiá1hmah1 ta3 ñí1 la3jín32 tsá2
hí3, jáun2 ca3háɨ32 hná1 hi3
ca3cúh2.
36 Jmí1jáun2 ca3joh13 siáh3
tsá2 ná1jɨe23 hí3 pí3 hi3 ca3tia3
tsɨ3 cuh3.
37 La3 cun3 ñí1 la3jáɨ32 jnoh1
jáun2 jmí1 tiéɨ3 jnoh1 tun3 nio2
hña3láun3 tsɨ21 hnaɨh32 nio2
quiún3 tsɨ21 quia3jñéɨ3 tsáu2.
38 Jmí1 má2lí2cuh3 tsú2
jáun2 la3 cun3 hi3 ñí1cuh3
né3, ca3huéh3 tsú2 la3jí32
cuú2miih21 hi3 jmí1 tioh3
hñu3 mu2 hi3 ca3súh3 tɨ3
hñu3 jmí2miih21, quí1hliá2
ca3lɨ3hnió3 tsú2 hi3 son13
ca3lá2 héɨ2 mu2 jáun2.

Tsúnh2 juoh1 mí1 siún1 nio2 bíh1 mu2 pa21

39 Jmí1 cá1jniá21 jáun2,
tiá2 jmí1 lí2cuoh2 yáh3 tsá2
ná1quian32 hí3 mu2 hué32 ñí1
má2ca3cha3táunh1 dí2 jáun2,
tɨ3la3 jmí1 ca3jíe3 tsú2 hi3 la3
zia32 cáun2 ñí1 rá1hu21 ca3lá2
jmí2miih21 hué32 jáun2, ñí1
zia32 ñí1 rá1jáun23 záɨ1 ñí1
quiéɨn2 can32 jmáɨ2, jáun2
ca3lí3n13 tsú2 hi3 jmu3 pí3,
neh21 ní1juáh3 tioh21 hi3
tsa3tinh1 quionh3 mu2 pa21
jáun2 la3 tɨ3 jáun2.
40 Jáun2 cu3tsa32 cáun2
ca3quieh3 bíh1 tsú2 hñe13 hi3
jmí1 ná1tsɨ21 jáun2 mí1ñí2
cáh1 hi3 ca3tóh3 tsú2 jáun2
tɨ3 ñeh2 jmí2miih21 jmí1 hua2
jáun2. Ja3bí1 la3 cun3 jmí1jáun2
ca3záɨh3 tsú2 hñe13 hi3 jmí1
hñe2 jo21hmá2 míh1 hi3 hu21
chu3 jmáɨ2 hi3 cónh32 tsú2
ní1juáh3 hín2 tíh3 hnió3 tsú2
tsó32 mu2. Jmí1 li21 jáun2 né3
ca3háɨ32 tsú2 siáh3 chi3cuú2
hmɨh32 pa21 hi3 can23 jáun2
chí3 tɨ3 mɨ3chí1 mu2, jmí1jáun2
ngau3 mu2 jáun2 tɨ3 juɨ32 ñí1
rá1jáun23 jáun2 záɨ1 quiéɨn2.
41 Tɨ3la3 jmí1 cá1chó21 jáun2
mu2 ñí1 cuú2 máɨ23 jmáɨ2
né3, tɨ3 có32 bíh1 ngau3 mu2
hi3 ca3hiéɨh3 chí1 ñí1 la3
má2ná1juɨ21 záɨ1. Ja1 záɨ1 jáun2
bíh1 ca3ta3chí1quéɨh23 chí1
mu2 jáun2, hí1 cú1pih21 yáh3
tiú2uú2 lɨ3 jíeh3. Jmí1jáun2
ca3lɨ3liau3 hi3 tsúnh2 tɨ3
cu3hna21 mu2 quí1hliá2 jlánh1
tiá3 ja32 ma3 quin32 ma3 cu3
tsɨn1 jmí2miih21.
42 Jmí1jáun2 jmí1 hnió3
hliáu3 jngɨh3 la3jín32 tsá2
tson3, hi3 jáun2 tiá2 liáun3 tsú2
hi3 ra3tsɨ32 jmáɨ2.
43 Tɨ3la3 hliáu3 tsá2 chín1 hí3
né3 ca3lɨ3hnió3 lión32 Po1, jáun2
tiá2 jáɨ13 ca3cué3 yáh3 tsú2 hi3
jngɨh3 tsá2 quionh3 tsú2 tsá2

tson[3]. Tɨ[3] héih[32] ca[3]jmú[3] bíh[1] tsú[2] hi[3] nɨ́[1]juáh[3] tsá[2] tɨn[2] ca[3] jmáɨ[2], tsá[2] hí[3] tín[2] tónh[32] jmáɨ[2] la[3]ñí[1] hi[3] tính[32] tɨ[3] ñí[1] quiéin[2];

44 tɨ[3]la[3] ñí[1] tsá[2] cá[2]tsáun[1] jáun[2] né[3], quionh[3] jo[21]hmá[2] bíh[1] já[1]taunh[21], ho[3]lá[2]dá[2] quionh[3] juoh[1] hmá[2] hi[3] jmɨ́[1] lɨ́[3] mu[2]. La[3] jáun[2] bíh[1] lɨ[3] hi[3] ca[3]liáu[3] jnoh[1] la[3]jáɨ[32] hi[3] ca[3]cháu[32] ñí[1] quiéin[2].

28

Zia[32] hi[3] quiunh[32] Po[1] hué[32] Malta nio[2] chu[3] jmáɨ[2]

1 Jmɨ́[1] má[2]ca[3]liáu[3] jnoh[1] jáun[2] la[3]jáɨ[32], jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]lɨ[3] né[1] jnoh[1] hi[3] Malta bíh[1] la[3] jmáɨ[2] hué[32] pih[21] nio[2] jáun[2] chu[3] jmáɨ[2].

2 Tsá[2] hué[32] jáun[2] jlánh[1] ca[3]ma[3]hniau[3] jnoh[1], hi[3] jáun[2] ca[3]tó[3] tsú[2] cáun[2] sɨ́[2] pa[21] quí[1]hliá[2] jlánh[1] jmɨ́[3] hi[3] jáun[2] cuóu[3] lɨ́n[32] bíh[1]; jáun[2] ca[3]te[3] tsú[2] jnoh[1] la[3]jáɨ[32] tɨ[3] ñí[1] nio[1] sɨ́[2] hi[3] choh[21] jnoh[1].

3 Jáun[2] Po[1] ca[3]jieh[3] cá[2] tsu[21] cuo[1] hi[3] ca[3]tóh[3] sɨ́[2]; tá[1]la[3] jmɨ́[1] dí[1]toh[2] tsú[2] sɨ́[2] cuo[1] jáun[2] né[3], cua[3]han[3] jan[2] jáh[3] hláɨnh[1] jmɨ́[1] cá[1]chéi[21], hi[3] jáun[2] ca[3]ca[3] cuo[2] Po[1].

4 Jmɨ́[1] ca[3]jɨe[3] tsá[2] hué[32] jáun[2] hi[3] chin[1] jáh[3] hláɨnh[1] cuo[2] Po[1], jáun[2] ca[3]juu[3] ca[3]hlénh[3] ja[1] hmóu[32] hi[3] ca[3]juáh[3]:

—Cu[3]tí[3] jan[2] tsá[2] la[3] jngɨh[2] tsáu[2] bíh[1] nɨ[32], hi[3] jáun[2] ta[3]né[32] má[2]ca[3]hinh[32] tsú[2] tsáu[13] hi[3] má[2]lɨ́[2]jmú[3] dió[32] [Dike] juo[13] jnoh[1], tsá[2] rá[2]tsɨ[32] héih[32], uá[1]jinh[1] jmɨ́[1] má[2]ca[3]liáun[3] tsú[2] ñí[1]con[2] jmɨ́[2]miih[21].

5 Tɨ[3]la[3] Po[1] má[1]ná[1], cáun[2] ca[3]pí[3] ñí[1] sɨ́[2] bíh[1] cuo[2], jáun[2] ca[3]tánh[3] jáh[3] hí[3] ja[1] sɨ́[2], hí[1] cáun[2] tiá[2] hi[3] ca[3]quiúnh[32] yáh[3] tsú[2].

6 Jáun[2] la[3]jɨ́n[32] tsá[2] hí[3] cáun[2] jmɨ́[1] má[2]ná[1]jan[32] hi[3] dáun[13] Po[1], ho[3] hi[3] né[3]bí[1] quɨnh[3] hi[3] jún[3]. Jmɨ́[1] má[2]cu[3]lé[3] ná[1]jan[32] tsú[2] jáun[2] né[3], ca[3]jɨe[3] hi[3] hí[1] cáun[2] yáh[3] tiá[2] hi[3] ca[3]jéinh[32] Po[1], jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]jenh[3] tsú[2] siáh[3] jmɨ́[1] tsɨ́[3] hi[3] ca[3]juónh[3] hi[3] dió[32] bí[1] néh[1] Po[1].

7 Má[2]janh[2] ñí[1] jáun[2] jmɨ́[1] cuá[3] jan[2] tsá[2] jmáɨ[2] Publio, tsá[2] ho[2] ta[21] hué[32] pih[21] jáun[2]. Tsá[2] hí[3] jlánh[1] re[2] tɨn[2] ca[3]he[3] jnoh[1] hi[3] ca[3]taunh[2] tsú[2] jnoh[1] ho[1]ñí[1] tá[1]la[3] ca[3]tauh[13] jnoh[1] jáun[2] hnɨ[32] jmáɨ[1] hñú[13] tsú[2].

8 Jmáɨ[1] jáun[2] jmɨ́[1] rá[2]tsáun[1] jméi[2] Publio hí[3], hi[3] jmɨ́[1] lɨ́[23] chéin[3] cú[2]hiú[2] cú[2]cuóh[32], jɨ[3] hi[3] táɨ[32] siáh[3] jmɨ[2]. Jáun[2] Po[1] ca[3]ñí[1]jɨen[13] tsá[2] tsáun[1] hí[3] ñí[1] rón[21], jáun[2] ca[3]liéinh[32] Dió[32]. Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]ra[3]tsɨ[32] tsú[2] cuo[2] ñí[1] quioh[21] tsá[2] tsáun[1] hí[3] hi[3] ca[3]jmah[3] dí[2].

9 Jmɨ́[1] lɨ[21] jáun[2] la[3] jáun[2] cua[3]taunh[21] siáh[3] la[3]jɨ́n[32] tsá[2] ná[1]tsáun[1] hué[32] pih[21] jáun[2]; ja[3]bí[1] lan[3] bíh[1] siáh[3] tsá[2] hí[3].

10 Jmɨ́[1]jáun[2] jlánh[1] hliáun[3] hi[3] lɨ́[1] ca[3]cué[3] tsú[2] jnoh[1]. Hi[3] jmɨ́[1] tɨ[3] ñí[1] hue[13] jnoh[1] hi[3] má[2]tauh[21] jnoh[1] siáh[3] cáun[2]

mu² pa²¹ né³, tsá² hí³ lɨ́¹ ca³cué³ siáh³ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ lɨ³ hniáuh³² quiú¹³ jnoh¹ hú¹ juɨ³².

Má²chau²¹ Po¹ já¹ juú² Roma

11 Jmɨ́¹ ca³táɨh¹³ jáun² hnɨ³² zíh² hi³ tiauh² jnoh¹ hué³² pih²¹ nio² jáun² chu³ jmáɨ², jáun² ca³tauh²¹ jnoh¹ cáun² mu² pa²¹ hi³ la³ ca³quiú² tsú² hué³² pih²¹ jáun² tá¹la³ ca³nga² jáun² jmɨ́¹ ñí¹cuóu³. Mu² jáun² ja³ tɨ³ juú² Alejandría; tɨ³ mɨ³chí¹ mu² jáun² né³ jmɨ́¹ tá²láɨn¹ gon³ dió³² juo¹³ tsá² hí³, dió³² hí³ jmáɨ² Cástor jɨ³ Pólux.

12 Hi³ ca³hué² jnoh¹ hué³² pih²¹ jáun² né³ ca³cháu³² jnoh¹ juú² Siracusa nio² can³² jmɨ́²miih²¹. Ñí¹ jáun² ca³tauh¹³ jnoh¹ hnɨ³² jmáɨ¹.

13 Jmɨ́¹jáun² ca³hué² jnoh¹ siáh³ hi³ [ngau³ jnoh¹ juɨ³² có³² hué³² Silicia,] jáun² ca³cháu³² jnoh¹ juú² Regio [hɨ́n¹³ hué³² Italia]. Jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² siáh³ ja³ chí³ tɨ³ la³ quián³, hi³ jáun² ca³hué² jnoh¹ juú² Regio jáun², jáun² jmɨ́¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³cháu³² jnoh¹ juú² Puteoli [hɨ́n¹³ siáh³ hué³² Italia jáun²].

14 Ñí¹ jáun² ca³jenh² jnoh¹ ma³ jan² tsá² reh² dí², jáun² tsá² hí³ ca³jau³ jnoh¹ hñú¹³ hi³ ca³chau³ tsú² jnoh¹ quiau³ jmáɨ¹. Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, juɨ³² ta³ bíh¹ jnoh¹ jéi³²í¹ ngau³ la³ tɨ³ juú² Roma.

15 Jmɨ́¹ ca³lɨ³ ñi³² tsá² reh² zian² juú² Roma hi³ hí¹tsáu²³ jnoh¹, jáun² ca³ñí¹jaun¹³ tsú² jnoh¹ hú¹ juɨ³². Jmɨ́¹jáun² ca³jenh² jnoh¹ tsú² ñí¹ lɨ́³ hmah²¹ pa²¹ téh²³ tsú² “Hmah²¹ quioh²¹ hla¹ Apio”, jáun² cá² tsáun¹ siáh³ ca³jenh² jnoh¹ juú² Tres Tabernas. Jmɨ́¹ ca³jɨen³² jáun² Po¹ tsá² hí³ ca³cué³ tiá¹hmah¹ Dió³², hi³ ca³niau³ siáh³ tiá³ tsɨ́³.

16 Jmɨ́¹ cá¹cháu²¹ jnoh¹ jáun² já¹ juú² Roma né³, [jáun² hliáu³ tsá² chín¹ hí³ ca³jɨenh³ tsá² tson³ jmɨ́¹ jan² hí³ ñí¹con² tsá² chín¹ jmu² hua³hí¹³ tsá² tson³, tɨ³la³] Po¹ ca³hiauh³ jáɨ¹³ hi³ cánh³ cuá³² bíh¹ la³ má²quionh³ jan² hliáu³ hi³ jmoh³ hua³hí¹³.

Po¹ hleh³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² já¹ juú² Roma

17 Ñí¹ má²tɨ³² hnɨ³² jmáɨ¹ hi³ tiauh² jnoh¹ Roma ca³teh³ Po¹ tsá² *judíos tsá² ná¹ñí¹ tionh² já¹ juú² jáun², hi³ ja³táunh¹ tsú² ñí¹ cuá³ dí². Jmɨ́¹ ca³ngɨh³² jáun² tsá² hí³ né³ ca³juáh³ Po¹ la³ lá²:

—Hnoh² tsá²cáu³, uá¹jinh¹ tiá² hi³ hlaɨh³ ca³jmú³² jná¹³ ñí¹con² tsá² judíos tsá²co¹ dí², sa³jun³ ca³tɨ²¹ la³ cun³ hi³ ná¹ngɨ²³ dí², ta³ hi³ ca³quiú² jáun² tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí², tɨ³la³ cun³ jáun² ca³ma³tsau¹³ bíh¹ tsú² jná¹³ já¹ juú² Jerusalén hi³ ca³jɨenh³ tsú² jná¹³ ñí¹con² tsá² *romanos.

18 Hi³ jáun² jmí¹ ca³can³ tsá² romanos jú¹ tson² quion²¹ jná¹³, jmí¹ hnió³ bíh¹ tsú² liáu³², quí¹ hí¹ cáun² yáh³ tso³ tiá² lin¹ tsoh³ tsú² quion²¹ jná¹³ hi³ juáh¹³ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ jún³.

19 Tɨ³la³ tsá² judíos né³ tiá² ca³lɨ³ hiún² yáh³ tsí³ la³ jáun², hi³ jáun² ca³lɨ³ hniáuh³² mí¹³ jná¹³ huen² hi³ já¹ma³ré¹³ ta³ ñí¹ *tsá² cuá¹lín³ mɨ³chí¹ hué³² lá²; tɨ³la³ jun³juáh¹³ hi³ já¹chá³ tsáu¹³ tsá²cáu³ yáh³ jná¹³ má¹ná¹.

20 Ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ nɨ² bí¹ lí²té³ jná¹³ hnoh² né³² hi³ ñá¹táunh¹ náh² ñí¹ lá² hi³ juoh²¹ dí². Hi³ jáun² né³, cun³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ hi³ qui³ ná¹he² ná¹jan³² dí² jáun², jnoh¹ tsá² *Israel, cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ cuá¹chin¹ jná¹³ cá²den¹ná¹ lá².

21 Jmí¹jáun² ca³juáh³ tsá² hí³:

—Hí¹ cáun² yáh³ sí² quioh²¹ tsá² hín¹³ tɨ³ Judea tiá² má²ca³héi¹³ jnoh¹ hi³ ca³tɨn¹ hnú², sa³jun³ tsá² judíos ja³taunh²¹ ñí¹ jáun² má²ca³hléh³ hlaɨh³ hi³ ca³tɨn¹ hnú².

22 Hnáu² bíh¹ jnoh¹ náɨ¹³ la³ cun³ hi³ lín²³ hnú², quí¹ má²né¹ jnoh¹ hi³ jlánh¹ hlaɨh³ hleh³² míh¹ tiá² la³jín³² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² cu³ nió³ hmaɨ²¹ hí³.

23 Jáun² hmóu³² tsá² hí³ ca³tón³ jmáɨ¹ líh³ ja³jɨen³ siáh³ Po¹. Jmí¹ ca³tsɨn¹³ jáun² jmáɨ¹ hi³ ca³tón³ tsú² né³, ca³ngɨh³² juóun³² lín³² ñí¹ cuá³ jáun² Po¹. Jmí¹jáun² ca³hléh³ Po¹ ca³la³ hlu³ jmáɨ¹ ca³la³ ñí¹ ca³hláu³, hi³ ca³hléh³ ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ rón³² hniáuh³² tónh³² tsú² jo³cuo² Dió³². Hi³ ca³ma³tson² tsú² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ Jesús ñí¹con² tsá² hí³ cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ rá¹juáh³ liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, jɨ³ jáɨ¹³ hi³ rá¹tioh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ tsá² ca³lɨn³ *tɨ³² jë¹ Dió³² nɨ² siáh³.

24 Jmí¹jáun² zian² tsá² ca³taunh³ ta²¹, ja³bí¹ la³ jáun² zian² siáh³ tsá² tiá² ta²¹ ca³taunh³.

25 Jáun² cun³ñí¹ hi³ tiá² ca³lɨ³ cáun² yáh³ jáɨ¹³, jáun² cu³tsa³² ca³huén² bíh¹ tsú² cú²jueh³² jmí¹ ca³náɨ³² siáh³ cáun² jáɨ¹³ hi³ ca³juáh³ Po¹ la³ lá²:

—Jú¹ tson² cu³tí³ bíh¹ ca³cué³ Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² cun³quionh³ hla¹ Isaías tɨ³² jë¹ Dió³², jmí¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²:

26 Cua³², cuá²zéih³ tsá² ó³² jáɨ¹³ lá²:

Cu³tí³ náɨh¹³ bíh¹ hnoh² la³ má²naɨh³² jáun²,

tɨ³la³ tiá² ngɨ¹³ yáh³ náh²;

hi³ cu³tí³ hú¹tá¹ jɨeh²¹ náh² siáh³ la³ má²jíeh³² jáun²,

tɨ³la³ tiá² lɨ³tsɨn² yáh³ náh² la³ cun³ hi³ jɨeh²¹ jáun².

27 Cún¹ tio¹ bíh¹ má²cá²jéinh³² tsí³ tsá² zian² hué³² lá²,

quí¹ tiá² hnió³ yáh³ tsú² há¹ ngɨ¹³.

La³jmɨ́¹ jmu² tsá² tiá² cuá¹
tsɨ²¹ bíh¹ jmu² tsú²,
quí¹ hi³ tiá² hnió³ tsú² né³.
Jnɨ³² bíh¹ tsú² ñí¹,
quí¹ hi³ tiá² hnió³ tsú² jɨ́e³;
quí¹ la³ jáun² jmɨ́¹ lɨ́¹³ tɨ³
jéinh³² tsú² jmɨ́¹ tsɨ́³
ñí¹con² jná¹³,
hi³ jáun² jmɨ́¹ lɨ́¹³ lion¹ jná¹³.
28 Hi³ jáun² cuɨ́¹ lɨ³ ñíh¹³ hnoh²
hi³ jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ ha³ lánh³
rón³² jmu² Dió³² hi³ liáun²³
tsáu² má²ça³zen³ Dió³² ñí¹con²
*tsá²cá²jo²¹ bíh¹ cú²jueh³²,
quí¹ tsá² hí³ bíh¹ tɨ³ re² ne³.
29 [Jmɨ́¹ má²lɨ́²juáh³ jáun²
Po¹ la³ nɨ́² né³, ja³tanh²¹
tsá² judíos hí³ hi³ hí¹juónh²³
cú²zúnh² tiáunh¹.]
30 Jáun² Po¹ né³ ca³cuá³ tun³
mii² tán¹ hñú³ ná¹hmáh¹ jáun²
quioh²¹; hi³ ñí¹ jáun² né³ jmɨ́¹
hen² tsú² la³jɨ́n³² tsá² jmɨ́¹
tsá²jɨe³.
31 Jáun² ca³hléh³ tsú² jáɨ¹³
ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³
tónh³² tsáu² jo³cuo² Dió³²,
ca³la³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá² cú²
tiá² juénh²; hi³ ca³ma³tɨn²
tsú² siáh³ tsáu² hi³ ca³tɨn¹
Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí², Tsá² lɨ́n³
Cristo. Hí¹ jan² tiá² hin²
ca³qui³ ca³jna³ yáh³ hi³ jáun².
[Cu³ nɨ́² bíh¹ tí³ jáɨ¹³.]

Sí² Hi³ Ca³zen³ Po¹ Ñí¹con² Tsá² Romanos

Sí² hi³ ca³zen³ Po¹ ñí¹con² tsá² má²lɨn³ cuáh³² já¹ juú² Roma

1 Jná¹³ Po¹ cuá¹jmu² ná¹ sí² lá², tsá² lɨn³ jná¹³ *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ Jesucristo. Dió³² ca³hiáu³² jná¹³ hi³ lɨn¹³ ná¹ jan² *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ tsú², hi³ cuá¹chan¹ jná¹³ hi³ ngáɨ¹ ná¹ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² ca³tɨ²¹ he³ lánh³ rón³² lɨ¹³ liáun³ tsáu²;

2 la³ cun³ lɨ³ jáun² jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² ca³la³ cun³ jmɨ¹tin² lɨn³² cun³quionh³ hla¹ tsá² jmɨ¹ ná¹lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³², jáɨ¹³ hi³ má²rá¹lɨ³ jáun² ñí¹ Sí² yeh³ yáh³.

3 Jáɨ¹³ jáun² ca³tɨn¹ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí², Tsá² lɨn³ Jon² Dió³². Tsá² hí³ lɨn³ jan² jón²zɨh¹ jón²cho¹ hla¹ re²¹ Dá²vi²¹ ca³tɨ²¹ hi³ ca³lɨ³zian² tsú² jáun² ñí¹ hué²¹ lá².

4 Tɨ³la³ jmɨ¹ ca³jenh¹³ tsú² jáun² ja¹ hla¹ cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Jmɨ²chí³ Chun¹ má¹ná¹, ca³lɨ³ lin¹ bíh¹ hi³ lɨn³ tsú² Tsá² cú² juenh² Jon² Dió³².

5 Tsá² hí³ bíh¹ ca³ja³ mií³ tsɨ³ ñí¹con² jnoh¹, jɨ³ hi³ ca³cué³ tsú² siáh³ jáɨ¹³ hi³ ná¹láɨ³ jnoh¹ tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³², hi³ jáun² tá¹ cáun² hngá¹máh³ lɨ¹³ lɨ³ quien² Jesús cun³ñí¹ hi³ zian² tsá² chá³² cáun² tsɨ³ ñí¹con² tsú², tsá² taunh¹³ tsú² ta²¹.

6 Ja³bí¹ hnoh² siáh³ tiáunh¹ ja¹ quioh²¹ tsá² hí³, tsá² má²ca³te³ hí³ Dió³² hi³ lɨn¹³ tsá² joh¹ Jesús Tsá² lɨn³ Cristo.

7 Hi³ jáun² cuá¹jmu² jná¹³ sí² lá² ca³tɨn¹ hnoh², tsá² tionh² náh² já¹ juú² Roma nɨ², tsá² hniau³ náh² Dió³². Hí³ bíh¹ Tsá² ca³te³ hnoh² hi³ lɨn¹³ náh² tsá² joh¹ tsú². Hi³ jáun² né³, cuí¹ má¹hé¹ má¹mieh² náh² Dió³² Jméɨ² dí² jɨ³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí² hi³ lɨ¹³ zian² náh² cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

Po¹ hnió³ tsó³² já¹ juú² Roma

8 La³ñí¹ la³ján³ cue² jná¹³ tiá¹hmah¹ Dió³² ca³tɨn¹ jɨ³lɨn² hnoh² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Jesús Tsá² lɨn³ Cristo, quí¹ tá¹ cáun² hngá¹máh³ bíh¹ má²ná¹cha³² tsáu² hi³ hnoh² jlánh¹ re² nio² cáun² honh² náh² ñí¹con² Dió³².

9 Dió³² hí³ bíh¹ lɨn³ Tsá² nau³² jáɨ¹³ hi³ tson² bíh¹ lienh¹ jná¹³ tsú² jmáɨ¹ ca³la³ jɨ³² ca³tɨn¹ hnoh², quí¹ qui³ cónh³ la³jonh³ jmɨ¹ tsɨn³² bíh¹ jná¹³ má²ti²¹ ñí¹con² Dió³², hi³ hléh²³ jná¹³ jú¹ chú³² hi³ ca³tɨn¹ Jon² tsú².

10 Hi³ hiú² mɨ²³ jná¹³ siáh³ ñí¹con² Dió³² nɨ¹juáh³ zia³² ha³ lánh³ rón³² lɨ¹³ ñe¹ jná¹³ hi³ ñí¹jɨe¹ ná¹ hnoh², nɨ¹juáh³ hi³ hnió³ Dió³².

11 Quí¹ jlánh¹ hniá¹ jná¹³ hi³ ñí¹jɨe¹ ná¹ hnoh² hi³ ñí¹ma³hau¹ ná¹ hnoh² lɨ³ua³ cáun² hi³ hniáuh³² ca³tɨ²¹ hi³

zian² náh² quiúnh¹ Dió³², jáun² tɨ³ lɨ³mí¹ tiá³ niau²¹ honh² náh²;
12 ho³ hi³ cue¹³ dí² pí³ tsá²ján² tsá²ján² yáh³ cun³ñí¹ hi³ táunh²³ dí² ta²¹ cá²re².
13 Hnoh² reh², hnó³² jná¹³ hi³ lɨ³ ñíh¹³ hnoh² hi³ hliáun³ jéin³² má²ca³lɨ³hnó³² jná¹³ hi³ ñí¹jɨe¹ ná¹ hnoh², tɨ³la³ la³ tɨ³ ta³né³² tiá² má²ca³lɨ³ yáh³. Má²ca³lɨ³hnó³² lɨ́n³² bíh¹ jná¹³ hi³ ñí¹jɨe¹ ná¹ hnoh², hi³ jáun² lɨ́¹³ zian² siáh³ tsá² tanh² ta²¹ Dió³² já¹ juú² nɨ́² quián¹³ hnoh², la³jmɨ́¹ má²ca³lɨ³zian² ja¹ *tsá²cá²jo²¹ ñí¹ hliáun³ ñí¹ siáh³ siáh³.
14 Jná¹³ ca³tɨn¹ hléh¹³ ñí¹con² ca³la³ jɨ³lɨn² tsáu² cuɨ́¹ hin² mi³ tsánh², uá¹ hi³ tsá² tɨn² hléh³² jú¹jma² *griego la³ qui³ táɨ² dí², ho³lá²dá² tsá² hleh³² jú¹jma² siáh³, uá¹ hi³ tsá² má²ça³hia³ ca³táunh³ lɨ́n³² ho³lá²dá² tsá² tiá² hi³ ñi³².
15 Hi³ jáun² jlánh¹ dí¹quian¹ jná¹³ hi³ hléh¹³ ná¹ jú¹ chú³² ñí¹con² hnoh², tsá² zian² náh² já¹ juú² Roma nɨ́².

Pí³ hi³ quian³² jú¹ chú³²

16 Tiá² lɨ́²heh¹ yáh³ jná¹³ ca³tɨ²¹ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³², quí¹ jáɨ¹³ jáun² quian³² pí³ quioh²¹ Dió³² hi³ lɨ́¹³ liáun³ ca³la³ jɨ́n³² tsá² cha³² cáun² tsɨ́³ ñí¹con² Cristo, la³ñí¹ la³ján³ tsá² *judíos tín², hi³ ja³bí¹ tsá²cá²jo²¹ nɨ́² siáh³.
17 Jú¹ chú³² nɨ́² hɨe³² jú¹ tson² hi³ Dió³² he² dí² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ cu³tí³ nɨ́¹juáh³ hi³ má²nio² cáun² tsɨ́³ dí², quí¹ jɨ́³²la³ hi³ taunh³² jáun² ta²¹ bíh¹ tsú² lɨ³ quien²; la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³²: “Nɨ́¹juáh³ tsá² má²chun¹ ñí¹con² Dió³² cun³ñí¹ hi³ nio² cáun² tsɨ́³, tsá² la³ hí³ bíh¹ lɨ́¹³ zian²”.

Tso³ quioh²¹ la³jɨ́n³² tsá²mɨ³cuóun²

18 Quí¹ má²jnia³² bíh¹ Dió³² hi³ hú¹tá¹ míh²³ lɨ́n³² tsɨ́³ ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ hlah³ hi³ hó³² hi³ jmu² tsáu², jɨ³ la³jɨ́³² hi³ tiá² tɨ³² tsɨ́³ dí² hi³ jmu² tsáu² nɨ́² siáh³, la³ cun³ tsá² tiá² jáɨ¹³ cue³² hi³ lɨ³ ñi³² tsáu² jú¹ tson² cun³quionh³ hi³ hlah³ hi³ jmu² tsú² jáun².
19 Quí¹ ñi³² re² lɨ́n³² bíh¹ tsá² hí³ hi³ he³ lɨ́¹³ lɨ³ ñi³² tsáu² hi³ ca³tɨn¹ Dió³², quí¹ tɨ³la³ hnga² yáh³ Dió³² má²ca³ma³jnia³² hi³ jáun².
20 Quí¹ la³ cun³ jmɨ́¹ ca³jmú³ jáun² Dió³² tá¹ cáun² hngá¹máh³, má²lin¹ bíh¹ pí³ hi³ tiá² jniá³ quioh²¹ tsú² cun³quionh³ la³jɨ́³² hi³ ca³jmú³ tsú² jáun². Má²ca³lɨ³ lin¹ bíh¹ re² lɨ́n³² hi³ hí³ bíh¹ dí² Dió³² Tsá² cú² juenh² cun³ jmɨ́¹hi³nio². Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ tiá² zia³² lánh³ rón³² lɨ́¹³ ma³zian³² tsú²;
21 quí¹ uá¹jinh¹ cuóun³² tsú² Dió³², cun³ jáun² tiá² má²ca³ma³quien² bíh¹ tsú² Dió³² la³ cun³ jmɨ́¹ ca³tɨ²¹, sa³jun³ má²ca³cué³ bíh¹ tsú² tiá¹hmah¹ ñí¹con² Dió³². Cha³ jmɨ́¹ jmu³ tsú² la³ jáun², cá² ñí¹ lɨ́¹ ná¹cháunh²³ tsɨ́³ jmáh³la³

hi³ tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹
bíh¹ tsú², hi³ jáun² cu³tsa³²
má²cá²jlɨ́³² bíh¹ cú²jueh³² jmɨ́¹
tsɨ́³ tsú² quí¹ cun³ñí¹ hi³ tiá²
ñí¹hnauh² yáh³ tsú² jú¹ tson².
22 Uá¹jinh¹ juáh³ tsú² hi³
quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³, tɨ³la³ tsá²
cú¹juón¹ bíh¹ má²ca³ta³ná¹lɨ́n³
tsú²;
23 quí¹ má²ca³za³ bíh¹
tsú² jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ ha³ lánh³
rón³² má¹quien¹³ dí² Dió³²,
Tsá² tiá² jmáɨ¹ tón²¹ hi³
jún³; jáun² cu³tsa³² dió³²
tsá² láɨn¹ tsá² jniá³ la³jmɨ́¹
jniá³ tsá²mɨ³cuóun² tsá²
chau³² jmáɨ¹ jún²³ bíh¹
cú²jueh³² má²má²quien² tsú²,
la³ má²quionh³ ja³ láɨn¹ jáh³
tsɨ²¹ pí¹³, jáh³ hláɨnh¹, jɨ³ jáh³
quiún³ cuá² ta³ nɨ́² siáh³.
24 Hi³ jáun² bíh¹ tɨ³ có³²
má²ca³chau³ cú²jueh³² Dió³²
quioh²¹ tsú², hi³ jáun² cuɨ́¹
cha³jmu³ cha³cháu³ la³jɨ́³² hi³
hlah³ hi³ hó³² hi³ dí¹quiaunh²¹
tsɨ́³, hi³ jáun² ca³la³ uá¹ tiá²
heh³ bíh¹ tsú² má²ná¹jmu²
tso³ quionh³ tsá²ján² tsá²ján².
25 Quí¹hliá² jú¹ tɨ́¹jáɨ² bíh¹
taunh³² tsú² ta²¹ cha³ jmɨ́¹
tónh²¹ tsú² ta²¹ jú¹ tson²
hi³ ca³tɨn¹ Dió³², hi³ jáun²
dá² hi³ ca³jmú³ jáun² bíh¹
Dió³² má²ca³ma³quien² tsú² jɨ³
hi³ má²ca³ma³tsu³ ma³jónh³²
tsú² cha³ jmɨ́¹ ma³quien² tsú²
hnga² Dió³² Tsá² ca³jmú³ hí³
ca³la³ jɨ³lɨ³², Tsá² jmɨ́¹ ca³tɨn¹
hí³ hi³ ma³tsu³ ma³jónh³² tsú²
cun³ jmɨ́¹hi³nio². Tson² bíh¹
cu³tí³.
26 Hi³ jáun² bíh¹ má²ca³chau³
Dió³² cú²jueh³² tɨ³ có³², hi³
jáun² cuɨ́¹ lɨ³ hniá¹ tsú² jmu³
la³jɨ́³² hi³ hlah³ ca³la³ uá¹ tiá²
heh³; hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ tsá²mɨ³
yáh³ lɨ́¹ má²ná¹jmú² ná¹tsau³²
má²tún² hmóu³², cáun² hi³
tiá² jmɨ́¹ ca³tɨ²¹.
27 Hi³ ja³bí¹ la³ jáun²
siáh³ tsá²ñuh², tɨ³ có³² bíh¹
má²ca²chá³ tsú² hi³ cuóun¹
quionh³ tsá²mɨ³, hi³ jáun²
má²tún² hmóu³² bíh¹ tsú²
lɨ́¹ má²ná¹jmú² ná¹tsau³².
Hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ ja¹
má²tún² hmóu³² tsá²ñuh²
bíh¹ má²ná¹jmu² tso³ ca³la³
uá¹ tiá² heh³, cáun² hi³ tiá²
jmɨ́¹ ca³tɨ²¹ jmu³ tsú², hi³
jáun² má²ná¹má²tso² tsú² tsɨ́³
cun³quionh³ ngú³ quioh²¹
hmóu³².
28 Cun³ñí¹ hi³ tiú²uú² zian²
tsú² hi³ ca³tɨn¹ Dió³², jáun²
Dió³² má²ca³chau³ tɨ³ có³²,
hi³ jáun² tí³ ta²¹ cu³tsa³²
cuɨ́¹ cháunh¹³ cú²jueh³² chí¹
tsú² hi³ tiá² ca³tɨ²¹, hi³ jáun²
cu³tsa³² cuɨ́¹ jmu¹ cú²jueh³² hi³
tiá² jmɨ́¹ ca³tɨ²¹ jmu³.
29 Tsá² la³ hí³ ná¹cónh²¹
hñu³ tsɨ́³ la³jáh³ dú¹ ñí¹ hi³
hláh³ hi³ hó³², tsá² jmu²
juón¹, [tsá² cáun² jmu² hi³
tiá² jmɨ́¹ ca³tɨ²¹ jmu³,] tsá² lɨ́¹
dí¹quiaunh²¹ tsɨ́³ hi³ hlá² hi³
nɨ́², hi³ hniá¹ siáh³ jmu³ hi³
hlah³. Tsá² la³ hí³ ná¹cónh²¹
tsɨ́³ hi³ uóu³² tsɨ́³, tsá² jngɨh²
tsáu², tsá² hnió³ hniéɨ², tsá²
tɨ́¹ jáɨn², tsá² lɨ́¹ hiá² lɨ́¹ jlɨn²³
tsáu², tsá² ziú² hɨen² tsáu².
30 Tsá² la³ hí³ cauh³² jáɨ¹³,
hi³ ca³la³ hi³ hon² bíh¹ tsú²

Dió32, tsá2 hí1 jan2 tiá2 hin2
hún1 ta21, tsá2 jmu2 quien2
hmóu32, hi3 lí1 jmu2 siáh3
tonh2. Tsá2 la3 hí3 cáun2 lí1
hnauh2 chí1 hi3 ha3 lánh3
rón32 lí13 jmu3 hi3 hlah3,
tsá2 tiá2 nieh3 ñí1con2 jméi2
mí1ziú13,
31 tsá2 tiá2 jái13 ngɨ23, tsá2
tiá2 má2tí32 jë1. Tsá2 la3 hí3
tiá2 hin2 hnio3, [tsá2 tiá2 jmu2
juenh2 tsí3,] hi3 tiá2 mií3 ja32
tsí3 ní2 siáh3.
32 Hi3 uá1jinh1 re2 lín32
bíh1 lieih21 tsí3 tsú2 hi3 Dió32
má2ca3jmú3 héih32 hi3 tsá2
jmu2 hi3 la3 ní2 ca3tɨn1 jún3,
tɨ3la3 cun3 jáun2 ná1jmu2 bíh1
tsú2 la3 má2jmu2 jáun2, hi3
ca3la3 hi3 tɨ32 lín32 tsí3 tsú2
ní1juáh3 tsá2 siánh3 siáh3 jmu2
la3 jáun2.

2

*Dió32 rá2tsɨ32 héih32 la3 cun3
lí3 jú1 tson2*

1 Jáun2 né3, hnú2 tsá2 chú1
ñih21 nú2 tsá2 siánh3, ha3 tiá2
lí13 yáh3 hi3 lí1 má1zian13 hnú2
huen2, cuí1 hin2 mi3 tsánh2
hnú2. Quí1 ní1 má1ca3chú1
ca3ñih21 nú2 tsá2 siánh3,
la3 jáun2 má2ra3tsɨn32 nú2
siáh3 héih32 huen2 bíh1, quí1
cun3ñí1 hi3 jmuh32 hnú2 siáh3
cá2ren2 la3jmí1 jmu2 tsá2 hí3.
2 Tɨ3la3 né1 dí2 hi3 Dió32
rá2tsɨ32 héih32 la3 cun3 rón32
lí3 jú1 tson2 bíh1, ní1juáh3 ní1
má1ca3ra3tsɨn2 tsú2 héih32 tsá2
jmu2 la3 ní2.
3 Hi3 jáun2 ní1 má1ca3chú1
ca3ñih21 hnú2 tsá2 jmu2 la3
ní2, ¿hí1 lín23 hnú2 hi3 cáun2
lí1 ngá13 hi3 tiá2 tá1tsɨn1 nú2
héih32 la3 cun3 hi3 ca3tɨn1 nú2
ní1juáh3 hnú2 bíh1 tsá2 jmuh32
siáh3 la3 jáun2?
4 ¿Ho3 lín23 hnú2 hi3 tiá2 lin1
ñí1 jmu3 ta21 hi3 jmu2 Dió32
juenh2 tsí3, hi3 jlánh1 ja32 lín32
mií3 tsí3 tsú2 siáh3? ¿Tiá1 ca3lɨ3
lin1 nú2 dúh1 hi3 ja32 mií3 tsí3
tsú2 cun3ñí1 hi3 hnió3 tsú2 hi3
za13 jmí1 honh2 hnú2 bíh1?
5 Hnú2 bíh1 jan2 tsá2 huáh2
chinh32, cun3 tiá2 má2ca3zah1
la3 jáun2 bíh1 hnú2 jmí1
honh2. Hi3 jáun2 cáun2 ta21
jmuh32 hnú2 hi3 tɨ3 lɨ3mí1
míh3 tsí3 Dió32 ñí1con2 nú2 ní1
má1cá2chó32 jmái1 hi3 lɨ3jnia2
héih32, jmái1 hi3 ra3tsɨ32 Dió32
héih32 la3 cun3 ca3tɨ21 ñí1con2
ca3la3 jín32 tsáu2.
6 Quí1 hí3 bíh1 ma3hmah1
ñí1con2 ma3 quin32 ma3 jan32
tsáu2 la3 cun3 rón32 lí3 tá13
tsú2.
7 Quí1 ní1juáh3 tsá2 cueh32
tsí3 hi3 jmu2 jmáh3la3 hi3 chu21
cun3ñí1 hi3 hnió3 hau3 cáun2
jái13 quien2 hi3 cué32 Dió32, jɨ3
hi3 hnió3 tá1 zanh1 re2 ñí1con2
Dió32, hi3 hnió3 siáh3 hi3 lí13
zian2 cun3 jmí1hi3nio2, jáun2
tsá2 la3 hí3 bíh1 hiáuh3 jái13 hi3
lí13 zian2 quionh3 Dió32.
8 Tɨ3la3 Dió32 ma3tson13
ca3la3 má2míh23 tsí3 bíh1 tsá2
hniá1 hi3 niau21 re2 tsí3 hnga2,
tsá2 hnió3 ma3tí32 jmáh3la3 hi3
hlah3 cha3 jmí1 lɨ3 hniá1 tsú2
hi3 ne3 jú1 tson2.
9 Tsá2 jmu2 hí3 la3jí32 hi3
hlah3 chau21 bíh1 jmái1 hi3

ma^{3}tso^{2} lḯn^{32} tsú^{2} tsḯ^{3}, hi^{3} ho^{3} hi^{3} jngɨh^{3} lḯn^{32}, la^{3}ñí^{1} la^{3}ján^{3} tsá^{2} *judíos, hi^{3} ja^{3}bí^{1} *tsá^{2}cá^{2}jo^{21} nḯ^{2} siáh^{3}.

10 Tɨ^{3}la^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} jmu^{2} hi^{3} chu^{21} má^{1}ná^{1}, Dió^{32} cué^{32} cáun^{2} jáɨ^{13} quien^{2} hi^{3} hau^{3} tsú^{2}, hi^{3} tá^{1}zanh^{1} tsú^{2} re^{2}, jɨ^{3} hi^{3} lḯ^{13} zian^{2} tsú^{2} siáh^{3} cáun^{2} hi^{3} re^{2} hi^{3} tɨn^{2}, tsá^{2} judíos la^{3}ñí^{1} la^{3}ján^{3}, hi^{3} ja^{3}bí^{1} tsá^{2}cá^{2}jo^{21} nḯ^{2} siáh^{3}.

11 Quí^{1} Dió^{32} tiá^{2} jmu^{2} hi^{3} quien^{2} jan^{2}, hi^{3} jan^{2} tiá^{2} quien^{2};

12 quí^{1} la^{3}jín^{32} tsá^{2} jmu^{2} tso^{3} ta^{3} tiá^{2} cuoh^{2} liei^{21} quioh^{21} hla^{1} Moisés, ta^{3} tiá^{2} quionh^{3} liei^{21} jáun^{2} bíh^{1} hiá^{1} tsán^{13} tsú^{2}. Tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} ca^{3}lɨ^{3} cuoh^{2} liei^{21} quioh^{21} hla^{1} Moisés má^{1}ná^{1}, la^{3} cun^{3} lḯ^{3} liei^{21} jáun^{2} bíh^{1} tá^{1}tsɨn^{1} tsú^{2} héih^{32}.

13 Quí^{1} jun^{3}juáh^{13} hi^{3} ti^{3} lḯ^{1} ne^{3} yáh^{3} tsú^{2} liei^{21} jáun^{2}, hi^{3} jáun^{2} lɨ^{3} chun^{1} ñí^{1}con^{2} Dió^{32}, tɨ^{3}la^{3} hi^{3} hniáuh^{32} ma^{3}tí^{32} bíh^{1} tsú^{2}, hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} he^{3} tsú^{2} Dió^{32} la^{3}juah^{21} dúh^{1} jan^{2} tsá^{2} chun^{1} cu^{3}tí^{3}.

14 Tɨ^{3}la^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2}cá^{2}jo^{21} má^{1}ná^{1}, tsá^{2} tiá^{2} raunh^{32} liei^{21} jáun^{2} quioh^{21} hla^{1} Moisés, nḯ^{1}juáh^{3} nḯ^{2} lḯ^{1} ca^{3}ma^{3}tí^{32} tsá^{2} hí^{3} liei^{21} jáun^{2}, jáun^{2} hmóu^{32} tsú^{2} má^{2}lḯn^{3} tsá^{2} zia^{32} liei^{21} quioh^{21} Dió^{32} hñu^{3} tsḯ^{3},

15 quí^{1} cun^{3}quionh^{3} hi^{3} jmu^{2} bíh^{1} tsú^{2} má^{2}lḯ^{2}lin^{1} hi^{3} hu^{21} liei^{21} jáun^{2} hñu^{3} tsḯ^{3}. Jmḯ^{1} tsḯ^{3} hmóu^{32} tsú^{2} má^{2}má^{2}tson^{2} jáɨ^{13} lá^{2}, quí^{1} ma^{3}cónh^{3} cha^{32} tso^{3} jmḯ^{1} tsḯ^{3} tsú^{2}, hi^{3} ma^{3}cónh^{3} siáh^{3} má^{2}tson^{2} jáɨ^{13}.

16 Hi^{3} jáun^{2} má^{1}jáun^{2} chá^{32} Dió^{32} jo^{3}cuo^{2} Jesús Tsá^{2} lḯn^{3} Cristo, hi^{3} ra^{3}tsɨ^{32} tsú^{2} héih^{32} ca^{3}tɨ^{21} la^{3}jḯ^{32} hi^{3} ná^{1}hmá^{1} ná^{1}jnḯ^{1} jáun^{2} hñu^{3} tsḯ^{3} tsáu^{2}, la^{3} cun^{3} lḯ^{3} jáun^{2} jú^{1} chú^{32} hi^{3} hléh^{23} jná^{13}.

Tsá^{2} judíos, tsá^{2} raunh^{32} liei^{21} quioh^{21} hla^{1} Moisés

17 Tɨ^{3}la^{3} hnú^{2} tsá^{2} jlánh^{1} juánh^{3} nú^{2} hi^{3} lḯn^{3} nú^{2} tsá^{2} judío, hi^{3} zian^{2} nú^{2} la^{3} cun^{3} juáh^{3} jáun^{2} liei^{21} quioh^{21} hla^{1} Moisés, hi^{3} ca^{3}la^{3} hi^{3} tsɨnh^{1} lḯn^{21} nú^{2} ca^{3}tɨn^{1} Dió^{32} juóuh^{32}.

18 Ñíh^{1} bíh^{1} hnú^{2} he^{3} hi^{3} tɨ^{32} tsḯ^{3} Dió^{32}, quí^{1} liei^{21} jáun^{2} hɨe^{32} he^{3} hi^{3} chu^{21} hi^{3} hniáuh^{32} quiáh^{13} hnú^{2}.

19 Lḯn^{23} hnú^{2} hi^{3} cu^{3}tí^{13} tɨn^{2} hnú^{2} hɨeh^{1} tsá^{2} ten^{3} juɨ^{32}, hi^{3} tɨn^{2} nú^{2} siáh^{3} tieih^{21} sḯ^{2} juɨ^{21} tsá^{2} ñi^{3}táunh^{1} já^{1}niéi^{2}.

20 Hi^{3} lḯn^{23} nú^{2} siáh^{3} hi^{3} tɨn^{2} nú^{2} hɨeh^{1} tsá^{2} cú^{1}juón^{1}, jɨ^{3} hi^{3} ha^{3} lánh^{3} rón^{32} má^{1}tɨn^{13} nú^{2} siáh^{3} tsá^{2} tiá^{2} jmḯ^{1} tiá^{2} tsḯ^{3}, quí^{1} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} liei^{21} hi^{3} cuɨn^{2} nú^{2} jáun^{2} lḯ^{3} mí^{1}zioh^{21} ca^{3}tɨ^{21} jú^{1} tson^{2}, jɨ^{3} la^{3}jḯ^{32} hi^{3} lḯ^{2}ñi^{32} tsú^{2} nḯ^{2} siáh^{3}.

21 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, hnú^{2} tsá^{2} hnáuh^{2} jmúh^{13} tɨ^{32}, ¿he^{3} láɨh^{32} sa^{3} tiá^{2} ma^{3}tɨn^{13} nú^{2} tín^{2} huen^{2}? Hnú^{2} tsá^{2} juáh^{3} hi^{3} tiá^{2} hniáuh^{32} han^{3} tsú^{2}, ¿he^{3} láɨh^{32} sa^{3} chín^{1}dí^{1} huen^{2} bíh^{1} hnú^{2} haɨnh^{32}?

22 Hnú^{2} tsá^{2} juáh^{3} hi^{3} tiá^{2} hniáuh^{32} lḯ^{1} jmu^{3} lḯ^{1} tsó^{21} tsú^{2}, ¿he^{3} lɨ^{3} sa^{3} chín^{1}dí^{1} huen^{2} bíh^{1} hnú^{2} jmuh^{32} la^{3} jáun^{2}?

Hnú² siáh³ tsá² jlánh¹ hon² nú² dió³² tsá² láɨn¹, ¿he³ láɨh³² sa³ chín¹dí¹ hnú² bíh¹ haɨnh³² hi³ quien² tioh³ cuáh³² jáun²?
23 Jlánh¹ jmuh³² hnú² tsɨnh¹ cun³ñí¹ hi³ zia³² liei²¹ jáun² quián¹³, tɨ³la³ cun³quionh³ hi³ tiá² ma³tih²¹ hnú² liei²¹ jáun², má²jmuh³² hnú² hi³ tiú²uú² quien² Dió³² bíh¹.
24 Tson² cu³tí³ bíh¹ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² la³ lá²: "Tsá²cá²jo²¹ hleh³² hlah³ hi³ ca³tɨn¹ Dió³² cun³ñí¹ hi³ tsáuh³ hnoh² bíh¹".
25 Tson² bíh¹ zia³² ñí¹ jmu³ ta²¹ hi³ *tiu³² tsú² jáun² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian², nɨ́¹juáh³ tsá² má²tí³² liei²¹ jáun² quioh²¹ hla¹ Moisés, tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tiá² la³ ma³tih²¹ yáh³ hnú², jáun² hnú² lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² tsá² tiá² má²quian³² li²¹ hi³ lin¹ hi³ taunh² jáun² Dió³² hó¹ñí¹ bíh¹.
26 Tɨ³la³ tsá² tiá² quian³² li²¹ jáun² má¹ná¹, nɨ́¹juáh³ zian² tsú² la³ cun³ rón³² juáh³ liei²¹ jáun², jáun² tsá² la³ hí³ né³ lɨ́n³ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² má²já²tú¹ quioh²¹ bíh¹.
27 Hi³ jáun² tsá² tiá² já²tú¹ quioh²¹ né³, cun³quionh³ hi³ zian² tsú² jáun² la³ cun³ juáh³ jáun² liei²¹ bíh¹ má²zia³² he³ lánh³ rón³² tá¹tsɨn¹ hnú² héih³², quí¹ hnú² bíh¹ jan² tsá² tiá² ma³tih²¹ liei²¹ jáun² uá¹jinh¹ ron³ nú², hi³ uá¹jinh¹ quiánh¹ nú² siáh³ li²¹ hi³ lin¹ hi³ taunh² Dió³² hó¹ñí¹ hnú².
28 Quí¹ jun³juáh¹³ hi³ cáun² lɨ́¹ lɨ́n³ tsú² tsá² judío cun³quionh³ hi³ jniá³ jáun² tɨ³ coh³ yáh³, sa³jun³ jmu² ta²¹ hi³ quian³² tsú² li²¹ jmáh³la³ ngú³ hi³ lin¹ hi³ taunh² Dió³² hó¹ñí¹, quí¹ cáun² hi³ lɨ́³ jmáh³la³ tɨ³ coh³ bíh¹ jaun³².
29 Tɨ³la³ tsá² hú¹tá¹ cu³tí³ lɨ́n³ judío má¹na²¹, jan² tsá² lɨ́n³ la³ tɨ³ hñu³ tsɨ́³ bíh¹, jan² tsá² má²quian³² li²¹ la³ tɨ³ hñu³ tsɨ́³; ta²¹ jáun² jmu² Jmɨ́²chí³ Chun¹ bíh¹, jun³juáh¹³ hi³ lɨ́²³ cun³quionh³ hi³ má²tí³² tsú² jáun² héih³² má²rá¹lɨ́³ yáh³. Jáun² Dió³² ma³quien² tsá² la³ hí³, uá¹jinh¹ tsá²mɨ³cuóun² tiá² ñí¹ ma³quien² tsú².

3

1 Hi³ jáun² né³, ¿ha³ dá² jinh¹ quien² hi³ lɨ́n³ tsú² *judío, hi³ he³ tá²tsaɨh²¹ tsú² nɨ́¹juáh³ hi³ *ja³tú¹ chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² tsú²?
2 Hliáun³ bíh¹ ñí¹ jmu² ta²¹. Quí¹ la³ñí¹ la³ján³ Dió³² ca³chá³ jo³cuo² tsá² judíos jáɨ¹³ jáun² quioh²¹.
3 Jáun² né³, nɨ́¹juáh³ ma³ jan² tsá² hí³ tiá² ca³ma³tí³² jáɨ¹³ jáun², ¿hí¹ cun³ñí¹ hi³ jáun² tiá² ma³tí³² Dió³² jë¹ uá²jaɨ³²?
4 ¡Tiá² jáun² yáh³! Dió³² dá² jmu² la³ cun³ qui³ lɨ́³ jú¹ tson² bíh¹, uá¹jinh¹ la³jín³² tsá²mɨ³cuóun² tɨ́¹ jáɨn². Quí¹ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² rá¹juáh³ la³ lá²:
Ca³tɨ²¹ lɨ³jnia² hi³ tson² jëh² hnú²;

lɨ³ lin¹ hi³ chun¹ hnú² nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹ ta³tsɨ²¹ héih³².

5 Hi³ jáun² né³, zian² tsá² lɨ́n²³ hi³ tɨ³ jlánh¹ néh¹ re² lɨ²lin¹ hi³ chun¹ Dió³² nɨ́¹juáh³ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ jmú¹³ dí² hi³ hlah³ hi³ hó³². Tɨ³la³ ¿he³ dá² lɨ¹³ juáh¹³ dí² hi³ ca³tɨ²¹ hi³ nɨ́²? Quí¹ sá¹jmɨ́¹ hi³ tson² la³ nɨ́² dúh¹, hi³ jáun² Dió³² má²lɨ́n¹³ jan² Tsá² tiá² tɨn² ra³tsɨ³² héih³² bíh¹, quí¹ ¿he³ láɨh³² sa³ míh²³ yáh³ tsɨ́³ tsú² ñí¹con² tsá² jmu² tso³?

6 ¡Tɨ³la³ tiá² tson² yáh³ la³ cun³ hi³ ná¹lɨ́n²³ tsú² jáun²! Quí¹ sá¹jmɨ́¹ hi³ tson² la³ jáun² dúh¹, ¿ha³ bí¹ lánh³ rón³² jmɨ́¹ lɨ́¹³ ra³tsɨ³² Dió³² héih³² ñí¹con² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá²?

7 Quí¹ zian² tsá² juáh²³ la³ lá²: “Cun³quionh³ jú¹ tɨ́¹jáɨ² hi³ hléh²³ jná¹³ tɨ³ lɨ³mí¹ lɨ́² lin¹ hi³ quien² jú¹ tson² quioh²¹ Dió³²”; tɨ³la³ jná¹³ né³ juanh³², hi³ sá¹jmɨ́¹ hi³ tson² la³ cun³ hi³ juáh²³ tsú² jáun², jáun² ¿ha³ bíh¹ lánh³ rón³² lɨ́¹³ juáh³ Dió³² hi³ tsá² la³ hí³ lɨ́n³ jan² tsá² ren² tso³ nɨ́¹ má¹ca³ra³tsɨ³² tsú² héih³² ñí¹con² tsú²?

8 Quí¹ sá¹jmɨ́¹ la³ nɨ́² dúh¹, ¿he³ ya³ láɨh³² tiá² jmú¹³ dí² cú²jueh³² hi³ hlah³, hi³ jáun² tɨ³ lɨ³mí¹ ja³tu³ ja³lɨ́³ hi³ chu²¹? Ti³tsóh³dí¹ jáɨ¹³ la³ nɨ́² néh¹ hɨe²³ jnoh¹ tsáu² juáh²³ ma³ jan² tsá² hu²¹ hlah³ tsɨ́³; tɨ³la³ tsá² la³ hí³ dá² má²tá¹tsɨn¹ héih³² la³ cun³ ca³tɨ²¹ bíh¹.

La³jáɨ³² bíh¹ dí² ren² tso³

9 Hi³ jáun² né³, ¿hí¹ jlánh¹ bíh¹ chú³² quiú¹³ dí² tsá² judíos la³ cónh³ bíh¹ *tsá²cá²jo²¹? ¡Tiá² jáun² yáh³! Quí¹ la³ cun³ hi³ má²lɨ́²neh²¹ dí² hi³ ca³la³ jɨ³lɨn² tsáu² bíh¹ ná¹jlaɨn³² tsáu¹³, uá¹ hi³ tsá² judíos, uá¹ hi³ tsá²cá²jo²¹.

10 La³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³², hi³ juáh³ la³ lá²:

Ca³la³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² chun¹ ta³ ñí¹ Dió³²,

11 tiá² hin² zian² yáh³ tsá² ngɨ²³ jáɨ¹³,

tiá² hin² zian² yáh³ tsá² hnah² Dió³².

12 La³jɨ́n³² bíh¹ tsáu² má²já²taunh²¹ tɨ³ có³²,

jɨ³lɨn² bíh¹ tsú² má²ca³can³ cáun² juɨ³² hlah³.

Ca³la³ hí¹ jan² yáh³ tsá² jmu² hi³ chu²¹ tiá² zian²,

13 La³jmɨ́¹ ja³² cáun² tá²hón³² má²ca³niá³ bíh¹ ja³² jë¹ tsú²,

jmáh³la³ jú¹ tɨ́¹jáɨ² bíh¹ chi²¹ ho³ tsú².

La³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ ha²¹ no¹ quioh²¹ jáh³hláɨnh¹ bíh¹ ho³ tsú²;

14 cá² ñí¹ chú² juóun³² bíh¹ tsú² tsáu², jɨ³ hi³ zaɨh³² tsú² siáh³ jú¹ uóu³².

15 Ca³la³ hi³ háun¹ lɨ́n²¹ bíh¹ tsú² tsó³² hi³ tsa³jngɨh² tsáu²,

16 cá² ñí¹ quí² hlianh²³ tsáu² bíh¹ tsá² la³ hí³, hi³ tsunh² tsú² juɨ²¹ tsáu², hi³ chan² tsú² siáh³ tsáu² ná¹hó² ná¹jngɨh².

17 Tsá² la³ hí³ tiá² ñi³² yáh³
ha³ lánh³ jmu³ hi³ lí¹³
niau²¹ tie³;
18 ca³la³ hí¹juáh³ tiá² lín²³ bíh¹
tsú² hi³ jmu³ juénh²
ñí¹con² Dió³².
19 Né³² né³, né¹ bíh¹ dí² hi³
la³jí³² héih³² má²rá¹tioh³ ñí¹
Sí² quioh²¹ Dió³² ca³tɨn¹ tsá²
zian² cun³quionh³ liei²¹ jáun²
bíh¹, hi³ jáun² hí¹ jan² tsá² hí³
tiá² lí¹³ juáh³ hi³ tiá² ñi³²; quí¹
hi³ jáun² la³ jáun² lí¹³ ra³tsɨ³²
Dió³² héih³² ñí¹con² la³jín³²
tsá² zian² hngá¹máh³.
20 Hi³ jáun² hí¹ jan² yáh³
tiá² hin² lí¹³ lɨ³ chun¹ ñí¹con²
Dió³² cun³quionh³ hi³ má²tí³²
tsú² la³jí³² hi³ rá¹juáh³ liei²¹
jáun², quí¹ liei²¹ jáun² cáun²
jmu² ta²¹ hi³ má²li²¹ hi³ tsá²
ren² tso³ bíh¹ dí².

Cun³quionh³ hi³ nio² cáun² tsí³ bíh¹ tsú² lí¹³ liáun³

21 Tɨ³la³ né³² né³, má²ca³lɨ³
lin¹ ha³ lánh³ rón³² lí¹³ he³
dí² Dió³² la³juah²¹ dúh¹ jan²
tsá² chun¹, jun³juáh¹³ uá²
quionh³ hi³ má¹ti²¹ dí² liei²¹
jáun² yáh³. Quí¹ hí¹ la³ tɨ³
hnga² yáh³ liei²¹ jáun² jɨ³ la³
má²quionh³ jáɨ¹³ hi³ ca³hléh³
jáun² tsá² lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³²
siáh³ ca³juáh³
22 hi³ Dió³² hinh²³ tsá² cha³²
cáun² tsí³ ñí¹con² Jesús Tsá²
lín³ Cristo. Quí¹ la³jín³² bíh¹
tsá² nio² cáun² tsí³ ñí¹con²
Jesús lí¹³ lín³ la³juah²¹ dúh¹
jan² tsá² chun¹ ñí¹con² Dió³²
cuí¹ hin² mi³ tsánh².
23 Jɨ³lɨn² tsáu² bíh¹
má²ca³jmú³ tso³, hí¹ jan² yáh³
tiá² hin² cah²³ jmáɨ¹ hi³ lɨ³
chun¹ la³jmí¹ chun¹ Dió³².
24 Hi³ cun³ñí¹ hi³ jáun² né³,
cáun² lí¹ ja³² bíh¹ mií³ tsí³
Dió³² hi³ hinh²³ tsú² tsáu²
la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹,
quí¹ má²ca³ma³hmah¹ bíh¹
Cristo Jesús ca³tɨ²¹ tsáu¹³
tsáu², hi³ jáun² tiú²uú² tso³
ren² yáh³ tsú².
25 Quí¹ Dió³² ca³cuen³ Jesús
hi³ jún³ cha¹³ tsáu²; hi³ jáun²
cun³quionh³ hi³ ca³táɨn² jáun²
jmí²hán¹ Jesús bíh¹ ca³chón³²
Dió³² tsí³ hi³ jmí¹ míh²³ jáun²
tsí³ hi³ ca³tɨ²¹ tsáu¹³ tsáu²
nɨ¹juáh³ tsá² má²ca³chá³ cáun²
tsí³. La³ jáun² ca³lɨ³ cun³ñí¹
hi³ ca³lɨ³hnió³ Dió³² ma³jnia³²
hi³ tɨn² ra³tsɨ³² re² héih³²;
quí¹ jmí¹tin² cáun² ti³ lí¹
ca³ma³juenh² cu³tiá³ bíh¹ tsú²
tsí³, hi³ ca³jmú³ tsú² jáun² la³
uá¹ tiá² jíe²³ la³jí³² tso³ hi³
ca³jmú³ tsáu².
26 La³ jáun² ca³jmú³ tsú²
cun³ñí¹ hi³ hnió³ ma³jnia³²
la³ má²má²jnia³² jáun² hi³ tɨn²
ra³tsɨ³² héih³² la³ cun³ ca³tɨ²¹,
cun³quionh³ hi³ hinh²³ tsú²
lɨ³ua³ jan² tsá² nio² cáun² tsí³
ñí¹con² Jesús la³juah²¹ dúh¹
jan² tsá² chun¹.
27 Hi³ jáun² né³, ¿né² dá²
hi³ jmí¹ jmu³² dí² jáun² tsah¹?
Ca³nga² bíh¹. ¿He³ láɨh³²
ca³nga²? Quí¹ jun³juáh¹³ hi³
ca³ma³ti²¹ dí² la³ cun³ lí³
héih³² yáh³, quí¹ jí³²la³ ti³
ca³chá¹³ dí² cáun² tsí³ bíh¹.
28 Jáun² né³, má²né¹ dí² hi³
Dió³² hinh²³ tsáu² la³juah²¹
dúh¹ jan² tsá² chun¹ cun³ñí¹

hi³ cha³² tsú² cáun² tsɨ́³ bíh¹,
hi³ sa³jun³ uá² jɨe²³ yáh³ Dió³²
hí¹ má²lɨ́²ma³tí³² tsú² liei²¹.
29 ¿Hí¹ jmáh³la³ tsá²
judíos uá¹ tanh² Dió³²
hó¹ñí¹? ¿Haun¹³ juáh¹³ ja³bí¹
tsá²cá²jo²¹ uá²jaɨ³² tanh² Dió³²
hó¹ñí¹? Quí¹ tson² bíh¹ hi³
ja³bí¹ tsá² hí³ uá²jaɨ³² tanh²
Dió³² ho¹ñí¹,
30 quí¹ jɨ³²la³ jan² tán¹ Dió³²
bíh¹ zian². Hi³ jáun² Dió³²
hinh²³ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá²
chun¹ lɨ³ua³ jan² tsá² nio²
cáun² tsɨ́³, cuɨ́¹ quian³² cuɨ́¹
tiá² quian³² bíh¹ tsú² li²¹ hi³
lin¹ hi³ taunh² jáun² Dió³²
hó¹ñí¹.
31 Hi³ jáun² né³, ¿hí¹
ná¹jmu³² dí² hi³ hí¹ cú¹pih²¹
tiú²uú² quien² liei²¹ jáun²
dúh¹ cun³quionh³ hi³
ma³quien¹³ dí² jáun² hi³
hniáuh³² chá³² tsú² cáun² tsɨ́³?
¡Tiá² jáun² yáh³! Quí¹ tɨ³ lɨ³mí¹
ná¹ma³quien¹³ bíh¹ dí² liei²¹
jáun².

4

Há²bran²¹ lín³ mí¹zioh²¹ ca³tɨn¹ tsá² cha³² cáun² tsɨ́³

1 Hi³ jáun² né³², né³,
hnó³² jná¹³ hléh¹³ ca³tɨ²¹ hi³
ca³hiauh³ jáun² hla¹ Há²bran²¹
dí¹hio³ ñú¹deh³ dí².
2 Sá¹jmɨ́¹ hi³ Dió³² ca³hinh³
Há²bran²¹ la³juah²¹ dúh¹ jan²
tsá² chun¹ cun³ñí¹ hi³hliá²
zia³² hi³ ca³jmú³ dúh¹, jáun²
jmɨ́¹ zia³² bíh¹ jáɨ¹³ hi³ jmu³
tsú² tonh², tɨ³la³ tiá² hin²
ca³tɨn¹ yáh³ jmu³ tonh²
ñí¹con² Dió³² má¹ná¹.
3 Quí¹ la³ lá² bí¹ rá¹juáh³ ñí¹
Sí² quioh²¹ Dió³²: “Há²bran²¹
ca³chá³ cáun² tsɨ́³ ñí¹con²
Dió³²; cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹
ca³jɨe³² tsú² Dió³² la³juah²¹
dúh¹ jan² tsá² chun¹”.
4 Jmú¹³ jáɨ¹³, nɨ́¹juáh³ jan²
tsá² jmu² ta²¹, hiáuh²³ bíh¹
tsú² la³ cun³ hmah²¹ hi³
hlánh¹, jun³juáh¹³ hi³ lɨ¹
hiáuh²³ yáh³ tsú².
5 Tɨ³la³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² nio²
cáun² tsɨ́³ má¹ná¹, ñí¹ jɨ²¹la³
ti³ cha³² cáun² tsɨ́³ ñí¹con²
Dió³² bíh¹ tsú² cha³ jmɨ́¹
ma³quien² tsú² lɨ³ua³ cáun² hi³
má²ca³jmú³ hnga²; hi³ jáun²
Dió³² Tsá² hinh²³ tsá² ren²
tso³ né³, cáun² jɨe³² la³juah²¹
dúh¹ jan² tsá² chun¹ bíh¹
cun³ñí¹ hi³ má²nio² jáun²
cáun² tsɨ́³ tsú².
6 Ja³bí¹ hnga² siáh³ hla¹
Dá²vi²¹ ca³juáh³ hi³ jlánh¹ jmɨ́¹
ren² tsá² heh²³ Dió³² la³juah²¹
dúh¹ jan² tsá² chun¹ cu³tí³,
tsá² tiá² ná¹hɨ¹³ hí¹ cú¹pih²¹
ta²¹ quioh²¹,
7 jmɨ́¹ ca³juáh³ tsú² jáun² la³
lá²:
¡He³ máh³ jmɨ́¹ ren² tsá²
má²ca³hin³ Dió³² tso³
quioh²¹ hi³ jmɨ́¹ zian²
tsú² jáun² cun³ tɨn² tsɨ́³
hnga², tsá² má²ná¹jlɨ³²
la³jɨ́³² tsáu¹³!
8 ¡He³ ma³ jmɨ́¹ ren² tsá² jɨe³²
Dió³² la³juah²¹ dúh¹
jan² tsá² tiá² tso³ ren²!
9 Hi³ jáun² né³, jun³juáh¹³
jmáh³la³ tsá² ⁿá¹tú¹ chí² láu²
hná¹³ ñí¹ zian² yáh³ jlánh¹
jmɨ́¹ ren², quí¹ la³ jɨ³ tsá² tiá²

má²ná¹quian³² li²¹ jáun² bíh¹ uá²jaɨ³². Má²lɨ́²neh²¹ bíh¹ dí² hi³ Dió³² cáun² ca³hinh³ bíh¹ hla¹ Há²bran²¹ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ cun³ñí¹ hi³ ca³chá³ cáun² tsɨ́³.

10 Tɨ³la³ ¿hin² dá² jmɨ́¹ ca³hinh³ Dió³² Há²bran²¹; hí¹ ta³ má²quian³² tsú² li²¹ hi³ lin¹ hi³ taunh² Dió³² hó¹ñí¹, ho³ ta³ ñeh² uá¹? ¿Haun¹³ juáh¹³ ta³ ñeh² bíh¹ dúh¹?

11 Quí¹ má²ca³hinh³ bíh¹ Dió³² Há²bran²¹ la³ cun³ jmɨ́¹ ca³hiauh³ jáun² jáɨ¹³ hi³ hniáuh³² tiú³² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian²; cun³quionh³ hi³ ca³jmú³ jáun² Há²bran²¹ la³ jáun² ca³jmú³ Dió³² lin¹ hi³ hí³ bíh¹ dí² jan² tsá² má²ca³heh³ Dió³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ cun³ñí¹ hi³ nio² cáun² tsɨ́³. Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ³ hi³ Há²bran²¹ hí³ lɨ́n³ mí¹zioh²¹ ca³la³ jɨ́n³² tsá² nio² cáun² tsɨ́³ ta³ tiá² má²quian³² li²¹ hi³ lin¹ hi³ taunh² Dió³² hó¹ñí¹, hi³ jáun² Dió³² hinh³ uá²jaɨ³² tsá² hí³ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹.

12 Tson² bíh¹ Há²bran²¹ hí³ lɨ́n³ dí¹hio³ ñú¹deh³ la³jɨ́n³² tsá² má²ná¹quian³² li²¹ jáun², tɨ³la³ jɨ́³²la³ ti³ tsá² tiá² cáun² lɨ¹ já¹tú¹ quioh²¹ bíh¹ má¹ná¹, tsá² ca³chá³ cáun² tsɨ́³ la³jmɨ́¹ ca³chá³ hla¹ Há²bran²¹ hí³ cáun² tsɨ́³ jmɨ́¹ ñeh² bíh¹ hi³ tsa³tú¹ quioh²¹.

Jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ Dió³² lɨ³tí²³ cun³ñí¹ hi³ nio² cáun² tsɨ́³ bíh¹ tsú²

13 Dió³² ca³jmú³ jáɨ¹³ ñí¹con² hla¹ Há²bran²¹, jɨ³ la³ má²quionh³ jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ tsú² hi³ niau²¹ jo³cuo² tsú² tá¹ cáun² hngá¹máh³; tɨ³la³ jun³juáh¹³ hi³hliá² ti³ ca³ma³tí³² liei²¹ jáun² yáh³ Há²bran²¹ hi³ hiauh³ jáɨ¹³ jáun², tɨ³la³ ca³hiauh³ tsú² jáɨ¹³ jáun² cun³ñí¹ hi³ má²ca³heh³ tsú² Dió³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ bíh¹ quí¹hliá² ca³chá³ tsú² cáun² tsɨ́³.

14 Quí¹ sá¹jmɨ́¹ hi³ jmáh³la³ tsá² hiauh³ liei²¹ jáun² bíh¹ la³ zia³² hi³ hiáuh³ ñí¹con² Dió³², hi³ jáun² tiá² lin¹ ñí¹ la³ jmu³ ta²¹ yáh³ hi³ nio² jáun² cáun² tsɨ́³ tsú², hi³ sa³jun³ la³ lɨ³ quien² yáh³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² nɨ́¹juáh³ la³ jáun².

15 Quí¹ cun³quionh³ liei²¹ jáun² dá² cáun² ja³² hi³ míh²³ tsɨ́³ bíh¹ Dió³²; quí¹ jɨ́³²la³ ti³ nɨ́¹juáh³ tiá² liei²¹ zia³² bíh¹ tiá² lɨ³ lin¹ yáh³ he³ tiá² ca³lɨ³tí³.

16 Hi³ jáun² né³, ja³² miɨ³ tsɨ́³ Dió³² cun³ñí¹ hi³ nio² cáun² tsɨ́³ bíh¹ tsú², hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ³tí³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² ñí¹con² jɨ³lɨn² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹. Jun³juáh¹³ lɨ³tí³ ñí¹con² jón²zɨ́h¹ tsú² tsá² ti³ má²hiauh³² liei²¹ jáun² yáh³, quí¹ tɨ³la³ lɨ³tí³ ñí¹con² jón²zɨ́h¹ tsú², tsá² jɨ́³²la³ ti³ nio² cáun² tsɨ́³ la³jmɨ́¹ ca³chá³ tsú² jáun² hnga² cáun² tsɨ́³ bíh¹; hi³ Há²bran²¹ hí³ bíh¹ lɨ́n³ mí¹zioh²¹ quiú¹³ dí² ca³la³ jáɨ³², la³ cun³ tsá² má²nio² cáun² tsɨ́³ dí².

17 La³ cun³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí²

quioh[21] Dió[32] hi[3] juáh[3] la[3]
lá[2]: “Má[2]lɨ[2]jmú[32] jná[13] hi[3]
hnú[2] lɨ́n[3] mí[1]zioh[21] quioh[21]
juóun[32] tsá[2] zian[2] la[3]jáh[3] dúh[1]
ñí[1] hué[32]”. Jáun[2] cun[3]ñí[1]
hi[3] ca[3]chá[3] jáun[2] Há[2]bran[21]
cáun[2] tsɨ́[3], jáun[2] lɨ́n[3] tsú[2]
mí[1]zioh[21] quiú[13] dí[2] ñí[1]con[2]
Dió[32], Tsá[2] tɨn[2] jmu[2] hi[3]
lɨ[13] zian[2] siáh[3] hi[3] hmaɨ[21]
tsá[2] má[2]cuá[1]hmú[21], Tsá[2]
tɨn[2] hleh[32] ca[3]tɨ[21] jmɨ́[1]tsú[2]
jmɨ́[1]ja[32] la[3]juah[21] dúh[1] cáun[2]
hi[3] má[2]jniá[3].

18 Jáun[2] né[3], hla[1] Há[2]bran[21]
hí[3] cáun[2] ca[3]chá[3] cáun[2] tsɨ́[3]
bíh[1] hi[3] tónh[32] ta[21] uá[1]jinh[1]
tiú[2]uú[2] jmɨ́[1] lɨ[3] lɨ́[13] hi[3] lɨ[3]zian[2]
jon[2] tsú[2]; jáun[2] cun[3]ñí[1] hi[3]
jáun[2] bíh[1] ca[3]chó[32] jmáɨ[1]
hi[3] má[2]lɨ́n[3] tsú[2]: “mí[1]zioh[21]
quioh[21] juóun[32] tsá[2] zian[2]
la[3]jáh[3] dúh[1] ñí[1] hué[32]”. La[3]
cun[3] jáɨ[13] hi[3] ca[3]juáh[3] jáun[2]
Dió[32] jmɨ́[1]tin[2], hi[3] juáh[3] la[3]
lá[2]: “La[3] nɨ́[2] bíh[1] juóun[32] lɨ́n[32]
jon[3]zɨ́h[1] jon[3]cháuh[3] hnú[2] lɨ[13]”.

19 Pih[21] tiá[2] jmɨ́[1] má[2]tí[3]
hña[3]láu[3] mieh[2] Há[2]bran[21] hí[3]
jmɨ́[1]jáun[2], tɨ[3]la[3] tiá[2] ca[3]tunh[3]
yáh[3] tsú[2] hi[3] nio[2] cáun[2]
tsɨ́[3] jmɨ́[1] ca[3]lɨ́n[13] tsú[2] hi[3]
ja[32]lɨ[3] má[2]lieih[21] quionh[3]
Sara ñí[2]cuo[2], hi[3] má[2]ja[3]quián[3]
jún[3], hi[3] tiú[2]uú[2] jmɨ́[1] lɨ́[13] yáh[3]
lɨ[3]zian[2] jon[2].

20 Tɨ[3]la[3] uá[1]jinh[1] jmɨ́[1]
má[2]lieih[21] Há[2]bran[21], cun[3]
jáun[2] tiá[2] ca[3]chá[3] bíh[1] tsú[2]
hliáun[3] ñéih[3] tsɨ́[3] ca[3]tɨ[21] jáɨ[13]
hi[3] ca[3]jmú[3] jáun[2] Dió[32], tɨ[3]la[3]
cun[3]quionh[3] hi[3] ca[3]chá[3] jáun[2]
cáun[2] tsɨ́[3] bíh[1] tsú[2] ca[3]lɨ[3] pin[3]
cun[3]ñí[1] hi[3] ca[3]ma[3]quien[2] tsú[2]
jáun[2] Dió[32];

21 quí[1] cáun[2] tán[1] bíh[1] jmɨ́[1]
má[2]nio[2] tsɨ́[3] tsú[2] hi[3] Dió[32]
Tsá[2] zia[32] pí[3] quioh[21] hi[3] lɨ́[13]
ma[3]tí[32] la[3]jí[32] jáɨ[13] hi[3] jmu[2].

22 Cun[3]ñí[1] hi[3] jáun[2] né[3],
Dió[32] ca[3]jɨe[32] tsú[2] la[3]juah[21]
dúh[1] jan[2] tsá[2] chun[1] cu[3]tí[3].

23 Tɨ[3]la[3] jun[3]juáh[13] hi[3]
ca[3]tɨn[1] jmáh[3]la[3] hnga[2]
Há[2]bran[21] yáh[3] jáɨ[13] hi[3]
rá[1]juáh[3] jáun[2] ñí[1] Sí[2] quioh[21]
Dió[32], hi[3] juáh[3] jáun[2] hi[3]
ca[3]heh[3] tsú[2] Dió[32] la[3]juah[21]
dúh[1] jan[2] tsá[2] chun[1] cun[3]ñí[1]
hi[3] nio[2] jáun[2] cáun[2] tsɨ́[3],

24 quí[1] ja[3]bí[1] jáɨ[13] jáun[2]
ca[3]ta[1] jnoh[1] siáh[3] uá[2]jaɨ[32].
Quí[1] ja[3]bí[1] jnoh[1] siáh[3] uá[2]jaɨ[32]
heh[23] Dió[32] nɨ́[1]juáh[3] tsá[2] cha[32]
dí[2] cáun[2] tsɨ́[3] ñí[1]con[2] tsú[2],
Tsá[2] ca[3]jmú[3] hí[3] hi[3] jenh[13]
Jesús Tɨ[32] Juo[13] dí[2] ja[1] tsá[2]
má[2]cá[2]tsan[3].

25 Quí[1] Jesús ca[3]jɨenh[3] tsú[2]
hi[3] jún[3] hi[3] ca[3]tɨ[21] tso[3] quiú[13]
dí[2], hi[3] ca[3]jmú[3] siáh[3] Dió[32] hi[3]
jenh[13] tsú[2], hi[3] jáun[2] la[3] jáun[2]
lɨ[13] jɨe[32] dí[2] Dió[32] la[3]juah[21]
dúh[1] jan[2] tsá[2] chun[1].

5

Jáɨ[13] ca[3]tɨn[1] tsá[2] tiú[2]uú[2] tso[3] ren[2]

1 Jáun[2] né[3], cun[3]ñí[1] hi[3]
nio[2] cáun[2] tsɨ́[3] bíh[1] dí[2], jáun[2]
má[2]ca[3]heh[3] dí[2] Dió[32] la[3]juah[21]
dúh[1] jan[2] tsá[2] chun[1]; hi[3] jáun[2]
cun[3]quionh[3] ta[21] hi[3] ca[3]jmú[3]
jáun[2] Jesucristo Tɨ[32] Juo[13] dí[2],

cuí¹ nio¹ la³ má²nio² jáun² tie³
ja¹ quiú¹³ dí² quiúnh¹ tsú².
2 Cun³quionh³ hí³ bíh¹
má²hiau³² dí² mií³ hi³ ja³² tsí³
Dió³² cun³ñí¹ hi³ nio² cáun²
tsí³ dí²; hi³ jáun² má²tiauh²
dí² tiá³ ñí¹con² tsú², ji³ hi³
má²tsah¹ dí² cun³ñí¹ hi³
má²hu²¹ tsí³ dí² hi³ lí¹³ lái³ dí²
la³jmí¹ lín³ hnga² Dió³² Tsá²
cuá¹quien².
3 Hi³ jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³
jáun² yáh³, quí¹ ja³bí¹ tsah¹ dí²
siáh³ ja¹ uu³mí²tsi³²; quí¹ né¹
dí² hi³ cun³quionh³ uu³mí²tsi³²
jáun² li³ tái² dí² hi³ jmú¹³ dí²
juenh² tsí³,
4 jáun² cun³quionh³ hi³
juenh² jáun² tsí³ bíh¹ dí²
tá²zanh¹ dí² re² ñí¹con² Dió³²;
hi³ cun³ñí¹ hi³ tá²zanh¹ dí²
jáun² re² né³, má²zia³² hi³ hu²¹
tsí³ dí².
5 Hi³ hu²¹ jáun² tsí³ dí²
jun³juáh¹³ cáun² hi³ lí¹³
chau³ dí² hua³heih²¹ yáh³,
quí¹ má²ca³ma³cónh³² bíh¹
Dió³² hñu³ tsí³ dí² hi³
li³liei²¹ dí² hi³ hniau³ tsú²
cun³quionh³ Jmí²chí³ Chun¹
hi³ má²ca³cuen³ tsú² jáun².
6 Quí¹ ua¹jinh¹ tiá² jmí¹ zia³²
pí³ quiú¹³ dí² hi³ chá¹³ ti³ có³²
tso³, ti³la³ Dió³² ca³tón³ cáun²
jmái¹, hi³ jmái¹ jáun² bíh¹
ti³tsóh³ ca³jun³ Cristo ca³tin¹
la³jín³² tsá² ren² tso³.
7 Juóuh³² lín³² bíh¹ li³ zian²
jan² tsá² hnió³ jún³ cha¹³ jan²
tsá² siánh³, ua¹jinh¹ hi³ ca³tin¹
jan² tsá² chun¹. Quí¹ ho³
sa³ lí¹³ bíh¹ li³ zian² jan² tsá²
li³hnió³ jún³ hi³ ca³tin¹ jan²
tsá² chun¹.
8 Ti³la³ Dió³² má¹ná¹, hú¹tá¹
ca³ma³jnia³² hi³ hniau³ jnoh¹
jmí¹ ca³cué³ tsú² jáun² jái¹³
hi³ jún³ Cristo hi³ ca³ta¹ dí²,
ua¹jinh¹ tá¹la³ jmí¹ ná¹re² dí²
jáun² tso³.
9 Hi³ jáun² né³, ní¹juáh³
la³ má²ca³heh³ bíh¹ dí² Dió³²
la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹
cun³ñí¹ hi³ ca³jun³ Cristo
hi³ ca³ta¹ dí², hi³ jáun²
tiá¹³ bíh¹ tiá³ tiá² liáu³² dí²
tsú² ñí¹ cá¹táuh³ jmái¹ ní¹
má¹ca³ma³jnia³² Dió³² hi³
míh²³ tsí³ ca³ti²¹ tso³.
10 Quí¹ ní¹juáh³ tu³bí¹
ca³niau²¹ yáh³ tie³ ja¹ quiú¹³
dí² quiúnh¹ Dió³² cun³ñí¹
hi³hliá² jun³ jáun² Jon² tsú²
jmái¹ hi³ jmí¹ ná¹hon²í¹ máh³
dí² tsú², hi³ jáun² tiá¹³ bíh¹
tiá³ tiá² zia³² jái¹³ hi³ liáun³
jnoh¹ cun³ñí¹ hi³hliá² zian²
bíh¹ tsú², quí¹ má²tiauh² bíh¹
dí² re² quiúnh¹ tsú².
11 Hi³ jun³juáh¹³ jmáh³la³
hi³ jáun² yáh³, quí¹ ja³bí¹
tsah¹ lín²¹ dí² hi³ ca³tin¹ Dió³²
cun³quionh³ tá¹³ Jesucristo
Ti³² Juo¹³ dí², quí¹ hí³ bíh¹
má²ca³chá³ tie³ ja¹ quiú¹³ dí²
quiúnh¹ Dió³².

Jái¹³ ca³tin¹ Adán ji³ Cristo

12 Hi³ jáun² né³, cun³quionh³
hi³ ca³jmú³ jan² tsáu² bíh¹
ca³hi³ tso³ ñí¹ hué²¹ lá², hi³
cun³quionh³ tso³ jáun² ca³hi³
siáh³ hmú³², hi³ jáun² dá²
cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ hí³ bíh¹
ca³la³ ji³lin² tsáu² má²tionh²
ja¹ tso³, hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹

já¹ngɨ³ hmú³² ñí¹con² la³jín³² tsáu².
13 Quí¹ jmɨ́¹ ñeh² bíh¹ hi³ lɨ³zia³² liei²¹ hi³ ca³cué³ jáun² Dió³² ñí¹con² hla¹ Moisés, jmɨ́¹ má²zia³² bíh¹ tso³ hngá¹máh³ lá²; tɨ³la³ tiá² jmɨ́¹ má²ná¹hɨ¹³ yáh³ tsáu¹³ tsáu² la³ cun³ juáh³ liei²¹ jáun² má¹ná¹, jmɨ́¹ tiá² liei²¹ má²zia³².
14 Tɨ³la³ cun³ jáun² ca³jmú³ bíh¹ hmú³² pí³ hi³ ca³tsan³ la³jín³² tsá² ca³jmú³ tso³ la³ cun³ jmɨ́¹ ca³lɨ³zian² hla¹ Adán hi³ ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ ca³lɨ³zian² hla¹ Moisés, uá¹jinh¹ tsáu¹³ tsú² tiá² jmɨ́¹ lɨ³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ tsáu¹³ Adán, tsá² tiá² ca³ma³tí³² hí³ héih³² hi³ ca³cué³ jáun² Dió³². Tɨ³la³ uá¹jinh¹ la³ nɨ́² né³, cun³ jáun² lɨ́n³ bíh¹ hla¹ Adán hí³ cáun² nóh³² hi³ ca³tɨn¹ jan² Tsá² né³bí¹ jmɨ́¹ já²¹.
15 Quí¹ cun³quionh³ tsáu¹³ jan² tsáu² bíh¹ má²cá²tsan³ juóun³² lɨ́n³² tsáu², tɨ³la³ cun³quionh³ tá¹³ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo má¹na²¹, ca³la³ hi³ lɨ́¹ má²tɨ́² má²hɨ́e²³ bíh¹ mií³ hi³ ja³² jáun² tsɨ́³ Dió³² ñí¹con² juóun³² tsáu² hi³ lɨ¹³ liáun³ tsú². Hi³ jáun² la³ cun³ hi³ tiá² ca³ma³tí³² jáun² Adán né³, tiá² cunh² yáh³ quionh³ hi³ lɨ́¹ cue³² jáun² Dió³²,
16 quí¹ hi³ lɨ́¹ cue³² jáun² Dió³² cun³ tiá² cá²ren² bíh¹ quionh³ ta²¹ hi³ ca³jmú³ jáun² tsáu¹³ tsá² hí³. Quí¹ cun³quionh³ cáun² tán¹ tso³ jáun² bíh¹ má²ca³ta³tsɨn¹ tsáu² héih³²; tɨ³la³ uá¹jinh¹ hliáun³ lɨ́n³² tso³ má²ná¹ren² tsáu², cun³ jáun² lɨ́¹³ bíh¹ liáun³ tsú², quí¹ Dió³² dá² cáun² hinh²³ bíh¹ tsáu² la³juah²¹ dúh¹ tsá² chun¹.
17 Hi³ nɨ́¹juáh³ la³ ca³lɨ³ zia³² pí³ ñí¹con² hmú³² cun³quionh³ tsáu¹³ jan² tsáu², jáun² cun³ñí¹ hi³ ja³² mií³ tsɨ́³ Dió³² né³, tiá¹³ bíh¹ tiá³ tiá² lɨ³ zia³² pí³ quioh²¹ la³jín³² tsá² má²ca³heh³ Dió³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ cun³ñí¹ hi³ ja³² jáun² mií³ tsɨ́³, hi³ lɨ́¹³ zian² tsú² cáun² hi³ hmaɨ²¹ cun³quionh³ hi³ ca³jmú³ siáh³ jan² tsá²mɨ³cuóun², Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo bíh¹ Tsá² hí³.
18 La³ jáun² bíh¹ lɨ³ hi³ cun³quionh³ tsáu¹³ Adán bíh¹ ca³ta³tonh¹ la³jín³² tsáu² ñí¹ hlah³; tɨ³la³ hi³ ca³tɨn¹ jáun² Jesucristo né³, cun³ñí¹ hi³ hí³ bíh¹ ca³jmú³ cáun² ta²¹ chu²¹, hi³ jáun² Dió³² lɨ́¹³ hinh³ la³jín³² tsáu² ta³né³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹, hi³ jáun² lɨ́¹³ zian² tsú² ca³tɨn¹ Dió³².
19 Quí¹ cun³quionh³ hi³ tiá² ca³ma³tí³² jan² tsáu² bíh¹, jáun² juóun³² lɨ́n³² tsáu² ca³ta³ná¹ren² tso³; hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ³ siáh³, hi³ cun³quionh³ hi³ ca³ma³tí³² jan² Tsáu² bíh¹, jáun² juóun³² lɨ́n³² bíh¹ tsáu² ca³ta³tonh¹ la³juah²¹ dúh¹ tsá² chun¹ cu³tí¹³ ñí¹con² Dió³².
20 Quí¹ cun³ñí¹ hi³ ca³lɨ³zia³² jáun² liei²¹ bíh¹, hi³ jáun² tɨ³ lɨ³mí¹ ca³lɨ³ hliáun³ bíh¹ hi³ tiá² má²tí³² tsáu²;

tɨ3la3 tá1la3 chí1lí2hliáun23
jáun2 tso3 né3, tɨ3 lɨ3mí1 ca3ja3
bíh1 mií3 tsɨ́3 Dió32.
21 Hi3 jáun2 né3, la3jmɨ́1
ca3lɨ3quien2 tso3 cun3quionh3
pí3 quioh21 hmú32, la3 jáun2
bíh1 siáh3 ca3lɨ3quien2 mií3 hi3
ja32 tsɨ́3 Dió32 cun3quionh3 hi3
ca3jmú3 jáun2 Jesucristo Tɨ32
Juo13 dí2, hi3 jmu2 hi3 lɨ́13 heh3
dí2 Dió32 la3juah21 dúh1 jan2
tsá2 chun1, hi3 jáun2 la3 jáun2
lɨ́13 ziáun2 dí2 cun3 jmɨ́1hi3nio2.

6

Jún1 tsú2 ca3tɨn1 tso3, tɨ3la3 zian2 bíh1 tsú2 ca3tɨn1 Cristo

1 Hi3 jáun2 né3, ¿he3 ya3 lɨ́13
juáh13 dí2? ¿Hí1 jmú13 dí2
tso3 ca3la3 má2jmu32 jáun2, hi3
jáun2 tɨ3 lɨ3mí1 lɨ3jnia2 mií3 hi3
ja32 tsɨ́3 Dió32?
2 Ján1han21, ¡tiá2 jáun2 yáh3!
Quí1 tsá2 má2ná1jún1 bíh1
dí2 hi3 ca3tɨn1 tso3, hi3 jáun2
¿ha3 yáh3 lánh3 rón32 lɨ́13
má1ziáun13 dí2 hi3 jmu32 tso3?
3 Quí1 jmɨ́1 cáun3 dí2
jáun2 jmáɨ2 ca3lɨ3 lin1 hi3
má2ca3cunh3 dí2 quiúnh1 Jesús
Tsá2 lɨ́n3 Cristo, ¿tiá1 tson2?
Hi3 jáun2 jmáɨ1 jáun2 bíh1
ti3tsóh3 ca3má1li21 dí2 hi3
má2jún1 dí2 la3jmɨ́1 jun1 tsú2
jáun2 hnga2.
4 Hi3 jáun2 né3, cun3quionh3
hi3 cáun3 dí2 jáun2 jmáɨ2 bíh1
má2li21 dí2 hi3 má2já2haun3
dí2 cu3lɨ21 quiúnh1 Cristo
quí1 cun3ñí1 hi3 má2jún1
dí2 la3jmɨ́1 jun1 tsú2 jáun2
hnga2. Hi3 jáun2 né3, la3jmɨ́1
ca3jenh13 jáun2 hnga2 Jesús
ja1 tsá2 cá2tsan3 cun3quionh3
pí3 quioh21 Jméi2 dí2 Tsá2
cuá1quien2, la3 jáun2 bíh1 siáh3
hiáu3 dí2 pí3 hi3 lɨ́13 ziáun2 dí2
cáun2 hi3 hmaɨ21.
5 Quí1 nɨ́1juáh3 má2ná1cunh2
dí2 quiúnh1 Cristo cun3ñí1
hi3 má2jún1 dí2 la3jmɨ́1 jun1
tsú2 jáun2 hnga2, jáun2 la3
jáun2 bíh1 lɨ́13 ná1cunh2 dí2
quiúnh1 tsú2 nɨ́1 má1ca3jenh13
dí2 la3jmɨ́1 ca3jenh13 tsú2 jáun2.
6 Quí1 né1 bíh1 dí2 la3 cun3
hi3 jmɨ́1 láɨ3 dí2 jáun2 jmɨ́1tin2;
tɨ3la3 la3jɨ́32 hi3 yeh3 jáun2 né3,
má2cá2taun3 crei21 cu3tsa32
quionh3 Cristo bíh1, hi3 jáun2
lɨ́13 liáun3 cuá2 ta3 dí2 ñí1con2
pí3 quioh21 tso3, hi3 jáun2
tiú2uú2 láɨ́3 dí2 la3jmɨ́1 lɨ́n3 jan2
*tsá2 má2dí1hlánh1 ca3tɨn1
tso3.
7 Quí1 tiú2uú2 pí3 zia32 yáh3
quioh21 tso3 hi3 jmu3 héih32
ñí1con2 jan2 tsá2 má2jún1.
8 Jáun2 né3, nɨ́1juáh3 má2jún1
dí2 quiúnh1 Cristo, hi3 jáun2
cáun2 bíh1 má2nio2 tsɨ́3 dí2 hi3
ziáun2 dí2 siáh3 quiúnh1 tsú2.
9 Quí1 né1 dí2 hi3
má2ca3jenh13 Cristo ja1 tsá2
má2cá2tsan3, hi3 jáun2 jmɨ́1lɨ́h3
yáh3 tiú2uú2 jún3 tsú2, quí1
tiú2uú2 pí3 zia32 yáh3 quioh21
hmú32 ñí1con2 tsú2.
10 Quí1 jmɨ́1 jun1 jáun2
Cristo, ca3jun3 tsú2 cu3 jéin32
tán1 la3 lá2 bíh1 hi3 ca3tɨn1 tso3;
tɨ3la3 hi3 zian2 tsú2 ta3né32 né3,
má2zian2 tsú2 hi3 ca3tɨn1 Dió32
bíh1.
11 Ja3bí1 la3 jáun2 hnoh2
uá2jaɨ32, cuɨ́1 lɨ́n13 náh2
la3juah21 dúh1 hi3 má2jún1

náh² hi³ ca³tɨn¹ tso³, tɨ³la³ cuɨ́¹
lɨ́n¹³ náh² hi³ ná¹zian² náh² hi³
ca³tɨn¹ Dió³² má¹na²¹, cun³ñí¹
hi³ má²ná¹lɨ́n³ náh² la³juah²¹
dúh¹ jan² tsáu² quiúnh¹ Cristo
Jesús.
12 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹
su³uú² lɨ́¹ tanh³ náh² ta²¹
la³ cun³ hi³ dí¹quian¹ ngú³
quián¹³ náh² jmu³, hi³ lɨ́¹
jmúh¹³ náh² tso³, hi³ juáh¹³
hi³ lɨ³ jmu³ héih³² tso³ ñí¹con²
náh² hi³ jmúh¹³ náh² la³ cun³
hi³ tɨ³² honh² náh² hmóu³².
13 Su³uú² lɨ́¹ jɨenh²¹ náh²
ñí¹con² tso³ hi³ jmúh¹³ náh²
hi³ hlah³ hi³ hó³², tɨ³la³ hnoh²
dá² hniáuh³² jɨenh²¹ náh²
tá¹ jan² ñí¹con² Dió³² bíh¹
hi³ jmúh¹³ náh² jmáh³la³
hi³ chu²¹, la³ cun³ jan² tsá²
má²jún¹ hi³ má²ca³jenh¹³
siáh³.
14 Quí¹ tiú²uú² jáɨ¹³ ho² yáh³
tso³ hi³ jmu³ héih³² ñí¹con²
hnoh², cun³ñí¹ hi³ tiú²uú²
zian² hnoh² la³ cun³ lɨ́³ liei²¹
hi³ jmɨ́¹ zia³² jáun² jmɨ́¹tin²,
quí¹ tɨ³la³ hnoh² dá² má²zian²
náh² la³ cun³ lɨ́³ miɨ́³ hi³ ja³²
jáun² tsɨ́³ Dió³² bíh¹.

Jáɨ¹³ hi³ ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ lɨ́n³
jan² tsá² má²dí¹hlánh¹

15 Hi³ jáun² né³, ¿ha³ lánh³
jmú¹³ dí²? ¿Hí¹ lɨ́¹³ jmú¹³
dí² tso³ quí¹hliá² hi³ tiú²uú²
ziáun² dí² cun³quionh³ liei²¹
jáun², quí¹ má²ziáun² dí²
cun³quionh³ miɨ́³ hi³ ja³² tsɨ́³
Dió³² bíh¹? Ján¹han²¹, ¡tiá²
jáun² yáh³!
16 Cuɨ́¹ jmú¹³ jáɨ¹³, hi³
nɨ́¹juáh³ ca³jɨenh²¹ náh²
hmóu³² ñí¹con² jan² tsáu²
hi³ lɨ́n¹³ náh² jan² tsá²
má²dí¹hlánh¹, hi³ má¹tih²¹
náh² ñí¹con² tsá² hí³, hi³ jáun²
tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ tsá² hí³
bíh¹ má²láɨn¹ náh², hi³ jáun²
má²ca³tɨn¹ náh² má¹tih²¹
ñí¹con² tsú². La³ jáun² bíh¹ lɨ́³
nɨ́¹juáh³ tsá² má²tí³² ñí¹con²
tso³, lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ juo¹³ bíh¹
tsú² tso³, hi³ jáun² dá² jmu³ hi³
júnʰ³ bíh¹ tsú²; ja³bí¹ la³ jáun²
bíh¹ siáh³ uá²jaɨ³², tsá² má²tí³²
ñí¹con² Dió³² lɨ́¹³ lɨ́n³ la³juah²¹
dúh¹ jan² tsá² chun¹.
17 Tɨ³la³ tiá¹hmah¹ Dió³² hi³
uá¹jinh¹ hnoh² jmɨ́¹ ná¹lɨ́n³
náh² tsá² má²dí¹hlánh¹ ca³tɨn¹
tso³, tɨ³la³ ta³né³² má¹na²¹,
má²tionh² náh² jo³cuo² jú¹
tson² hi³ má²ca³tionh² náh²
jáun² ta²¹ ca³la³ jonh³ jmɨ́¹
honh² bíh¹.
18 Quí¹ jmɨ́¹ má²ca³liáun³
náh² jáun² ñí¹con² tso³,
jmɨ́¹jáun² ca³lɨn³ náh² tsá²
má²ná¹hlánh¹ ca³tɨ²¹ hi³ zian²
náh² hi³ ná¹chun¹ bí¹ náh².
19 Lieh¹ jná¹³ hnoh²
cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ jmu¹
jná¹³ lá², quí¹ ho³ sa³ juóuh³²
bíh¹ hi³ ngɨ¹³ náh² jú¹ tson²
lá². Quí¹ jmɨ́¹tin² ca³cuéh¹
náh² cuá² tanh¹ ñí¹con²
tso³ hi³ ca³lɨn³ náh² tsá²
má²ná¹hlánh¹, hi³ ca³jmuh³
náh² hi³ hlah³ hi³ hó³². La³
jáun² bíh¹ hniáuh³² cuéh¹ náh²
siáh³ cuá² tanh¹, hi³ lɨ́n¹³
náh² tsá² má²ná¹hlánh¹ ca³tɨ²¹
hi³ chu²¹, hi³ ná¹chan¹ náh²
ñí¹con² Dió³².
20 Quí¹ jmáɨ¹ hi³ jmɨ́¹ ná¹lɨ́n³
náh² tsá² má²ná¹hlánh¹
ñí¹con² tso³, jmɨ́¹jáun² tiá² ta²¹

jmḯ¹ táunh²³ yáh³ hnoh² la³
cun³ héih³² hi³ jmu² hi³ chu²¹;
21 tɨ³la³ ¿he³ dá² ca³ta³tsɨn¹
náh² cun³ñí¹ hi³ ca³jmuh³
náh² la³ jáun²? Má²ná¹hinh¹
bíh¹ náh² ca³tɨ²¹ hi³ jáun²
ta³né³²; quí¹ la³jḯ³² hi³ jáun²
cáun² jmu² hi³ jún³ bíh¹ tsú².
22 Tɨ³la³ ta³né³² má¹ná¹,
má²ca³liáun³ bíh¹ náh²
ca³tɨn¹ tso³, hi³ jáun²
ta³né³² má²ná¹lḯn³ náh² tsá²
má²ná¹hlánh¹ joh¹ Dió³² bíh¹;
hi³ cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹
ca³ta³tsɨn¹ náh² hi³ lḯ¹³ zian²
náh² hi³ ná¹chan¹ náh² ñí¹con²
Dió³² jɨ³ hi³ lḯ¹³ zian² náh²
siáh³ cun³ jmḯ¹hi³nio².
23 Quí¹ la³ cun³ hi³ tá²tsaɨh²¹
tsá² jmu² tso³, hi³ jún²³
bíh¹; tɨ³la³ hi³ lḯ¹ cue³² Dió³²
má¹ná¹, jmu² hi³ lḯ¹³ zian²
tsú² cun³ jmḯ¹hi³nio² bíh¹
cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Cristo
Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí².

7

Jmu² Po¹ cáun² jáɨ¹³ ca³tɨn¹
tsá² jéinh³² cuo²

1 Hnoh² reh², tsá²
má²ná¹cuɨn² náh² liei²¹, ñíh¹
bíh¹ hnoh² hi³ liei²¹ jáun²
quien² ñí¹con² jmáh³la³ tsá²
ná¹liéih²¹ bíh¹.
2 Jmú¹³ jáɨ¹³, nḯ¹juáh³ zian²
jan² tsá²mɨ³ tsá² má²jenh²
cuo², jáun² ca³tɨn¹ tsú²
ma³zian² quionh³ ñí²cuo²
tá¹la³ zian² ñí²cuo² la³ cun³
rá¹juáh³ jáun² liei²¹; tɨ³la³
nḯ¹juáh³ má²jún¹ tsá²ñuh²
ñí²cuo² tsú², jáun² tiú²uú²
lɨ³ quien² yáh³ liei²¹ jáun²
ñí¹con² tsá²mɨ³ hí³.
3 Tɨ³la³ nḯ¹juáh³ tsá²mɨ³ hí³
ca³cuá³ quionh³ jan² tsá²ñuh²
siánh³ siáh³ tá¹la³ zian² bíh¹
ñí²cuo², jáun² tsá²mɨ³ la³ hí³
lḯn³ jan² tsá² lḯ¹ jmú² lḯ¹ tsau³²
bíh¹. Tɨ³la³ nḯ¹juáh³ má²jún¹
bíh¹ ñí²cuo² tsá²mɨ³ hí³, jáun²
tiú²uú² lɨ³ quien² yáh³ liei²¹
jáun² ñí¹con² tsú², má²lḯ¹³
bíh¹ jéinh³² tsú² cuo² quionh³
tsá²ñuh² siánh³, jun³juáh¹³
tso³ yáh³ jaun³² hi³ jéinh³²
tsú² siáh³ cuo².

4 Ja³bí¹ la³ jáun² bíh¹ uá²jaɨ³²
tiú²uú² quien² yáh³ liei²¹
jáun² ñí¹con² hnoh² reh²;
quí¹ cun³ñí¹ hi³ má²cá²tsan³
náh² cu³lɨ²¹ quiúnh¹ Cristo
hi³ ca³tɨn¹ liei²¹ jáun², quí¹
cun³ñí¹ hi³ ná¹lḯn³ náh²
la³juah²¹ dúh¹ zeih²¹ cuo²
zeih²¹ ta³ tsú². Hi³ jáun²
cun³ñí¹ hi³ liei²¹ jáun² tiú²uú²
ca³tɨn¹ hi³ jmu³ quien²
ñí¹con² hnoh², hi³ jáun²
má²ná¹lḯn³ náh² ñí²cuo²
jan² Tsá² siánh³ bíh¹, Tsá²
ca³jenh¹³ hí³ ja¹ hla¹. Cun³ñí¹
hi³ jáun² bíh¹, ta³né³² má²lḯ¹³
láɨ³ dí² tsá² zia³² ñí¹ jmu³ ta²¹
ñí¹con² Dió³².
5 Quí¹ tá¹la³ jmḯ¹ ziáun² dí²
jáun² cun³ lḯ³ tsḯ³ dí² hmóu³²,
jáun² liei²¹ jáun² ti³ ca³jmú³
ta²¹ hñu³ jmḯ¹ hñu³ tsḯ³ dí² hi³
tɨ³ lɨ³ hniá¹ dí² hi³ jmú¹³ hi³
hlah³ bíh¹; hi³ jáun² dá² cáun²
tḯ² ná¹láɨ³ dí² tsá² jmu² ta²¹
ñí¹con² hmú³² bíh¹.
6 Tɨ³la³ ta³né³² má¹ná¹,
má²ca³liáu³ bíh¹ dí² ca³tɨn¹
liei²¹ jáun², quí¹ la³jmḯ¹ lḯ³ hi³
má²jún¹ bíh¹ dí² ñí¹con² hi³

jmɨ́[1] ziaunh[2] dí[2] jáun[2] tiá[3]; hi[3] jáun[2] ta[3]né[32] má[2]zia[32] jáɨ[13] hi[3] má[1]ti[21] dí[2] ñí[1]con[2] Dió[32] cun[3]quionh[3] Jmɨ́[2]chí[3] Chun[1], Tsá[2] cue[32] hí[3] pí[3] hi[3] ziáun[2] dí[2] jáun[2] hi[3] hmaɨ[21], jun[3]juáh[13] uú[2] cun[3]quionh[3] liei[21] yeh[3] hi[3] rá[1]lɨ́[3] jáun[2] yáh[3].

Tso[3] hi[3] zia[32] hñu[3] tsɨn[32] jná[13]

7 Hi[3] jáun[2] nɨ́[1]juáh[3] la[3] nɨ́[2] né[3], ¿hí[1] lɨ́[13] juáh[13] dí[2] hi[3] liei[21] jáun[2] bíh[1] jmu[2] hi[3] tanh[32] dí[2] tso[3]? Ján[1]han[21] ¡tiá[2] jáun[2] yáh[3]! Tɨ[3]la[3] cun[3]quionh[3] liei[21] jáun[2] bíh[1] ca[3]lɨ[3] ño[1] jná[13] hi[3] he[3] jaun[32] tso[3]. Jmú[13] jáɨ[13], sá[1] hi[3] tiá[2] ca[3]juáh[3] liei[21] jáun[2]: “Ha[3] lɨ́[2] jmú[2] hniá[1] nú[2] hi[3] quioh[21] tsáu[2]”, jáun[2] tiá[2] jmɨ́[1] lɨ[3] ño[1] yáh[3] jná[13] he[3] dá[2] jaun[32] hi[3] hniá[1] tsú[2] hi[3] quioh[21] tsáu[2].

8 Tɨ[3]la[3] tso[3] dá[2] ca[3]jmú[3] quien[2] ñí[1]con[2] jná[13] cun[3]quionh[3] liei[21] jáun[2] bíh[1], hi[3] jáun[2] la[3] jáun[2] bíh[1] ca[3]hi[3] la[3]jɨ́[32] hi[3] hlah[3] hñu[3] tsɨn[32] jná[13], hi[3] ca[3]lɨ[3] hniá[1] jná[13] hi[3] quioh[21] tsáu[2]. Quí[1] tá[1]la[3] tiá[2] jmɨ́[1] má[2]cuo[2] jná[13] liei[21] jáun[2], tiá[2] tso[3] jmɨ́[1] ren[2] yáh[3] jná[13] ñí[1]con[2] liei[21] jáun[2].

9 Quí[1] jmáɨ[1] hi[3] tiá[2] jmɨ́[1] má[2]cuo[2] jná[13] liei[21] jáun[2], jmɨ́[1] zian[2] bíh[1] jná[13]; tɨ[3]la[3] jmɨ́[1] ca[3]lɨ[3] cuo[2] jná[13] héih[32] jáun[2] má[1]ná[1], jmɨ́[1]jáun[2] bíh[1] ca[3]lɨ[3] zia[32] tso[3], hi[3] jáun[2] jmɨ́[1]jáun[2] né[3], jun[3] bíh[1] jná[13].

10 La[3] jáun[2] bíh[1] lɨ[3] héih[32] hi[3] jmɨ́[1] ca[3]tɨ[21] hi[3] cué[32] jáɨ[13] hi[3] lɨ́[13] zian[2] tsú[2]; tɨ[3]la[3] ca[3]tɨn[1] jná[13] má[1]ná[1], cáun[2] ca[3]jmú[3] hi[3] jun[3] bíh[1] jná[13].

11 Quí[1] tso[3] jlánh[1] ca[3]lɨ[3]jan[21] jmɨ́[1] ca[3]lɨ[3]zia[32] jáun[2] héih[32], hi[3] jáun[2] ca[3]ma[3]cau[2] jná[13]; hi[3] jáun[2] cun[3]quionh[3] héih[32] jáun[2] bíh[1] ca[3]jngah[3] jná[13].

12 Hi[3] jáun[2] né[3], cun[3] jáun[2] hɨ́en[1] bíh[1] liei[21] jáun[2], hi[3] héih[32] rá[1]tioh[3] jáun[2] né[3], hɨ́en[1] bíh[1], chu[21] bíh[1], hi[3] cú[2]re[2] he[2] bíh[1] siáh[3] rá[2]tsɨ[32] héih[32].

13 Jáun[2] né[3], ¿hí[1] lɨ́[13] juáh[13] hi[3] liei[21] chu[21] jáun[2] ca[3]lɨ[3] mí[1]zioh[21] quioh[21] hmú[32] ñí[1]con[2] jná[13]? ¡Tiá[2] jáun[2] yáh[3]! Quí[1] tso[3] jáun[2] bíh[1] ca[3]jmú[3] hi[3] jun[3] jná[13], hi[3] jáun[2] jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]lɨ[3] lin[1] he[3] lánh[3] rón[32] lɨ́[3] tso[3], quí[1] cun[3]quionh[3] liei[21] chu[21] jáun[2] bíh[1] ca[3]jngah[3] jná[13] tso[3]. Jáun[2] héih[32] jáun[2] né[3] ca[3]ma[3]li[21] hi[3] hú[1]tá[1] la[3] hian[2] lɨ́n[32] bíh[1] tsɨ́[3] tso[3].

Hniéɨ[2] hi[3] zia[32] hñu[3] tsɨ́[3] tsáu[2]

14 Quí[1] né[1] bíh[1] dí[2] hi[3] liei[21] jáun[2] ja[3] ñí[1]con[2] Dió[32]; tɨ[3]la[3] jná[13] má[1]ná[1], tsá[2]mɨ[3]cuóun[2] cáun[2] lɨ́[1] jmu[2] cun[3] lɨ́[3] tsɨn[32] bíh[1] ná[1] cu[3]diá[2]jan[2], jan[2] tsá[2] ca[3]ja[3]hnáɨ[1] ñí[1]con[2] tso[3].

15 Jlánh[1] tiá[2] ngɨ[23] jná[13] he[3] dá[2] jmu[2] ná[1], quí[1] tiá[2] jmu[2] yáh[3] jná[13] hi[3] jmɨ́[1] hnó[21] jmu[1], tɨ[3]la[3] cha[3] jmɨ́[1] jmu[1] jná[13] hi[3] hnó[32] jmu[1], hi[3] tiá[2] jéɨ[32] bíh[1] jná[13] jmu[2].

16 Tɨ[3]la[3] nɨ́[1]juáh[3] jná[13] la[3] jmu[2] cáun[2] hi[3] tiá[2] jmɨ́[1] hnó[21]

jmu[1], jáun[2] la[3] jáun[2] má[2]lí[2]lin[1]
hi[3] la[3] chu[21] bíh[1] liei[21] jáun[2];
17 hi[3] jáun[2] la[3] cun[3] hi[3] jmu[2]
jná[13] jáun[2], jun[3]juáh[13] hi[3]hliá[2]
ja[32] tsɨn[32] jmu[1] yáh[3] jná[13] la[3]
jáun[2], tɨ[3]la[3] hi[3] jáun[2] dá[2] ja[32]
ñí[1]con[2] tso[3] hi[3] nio[2] jáun[2] hñu[3]
tsɨn[32] bíh[1] jná[13].
18 Má[2]ca[3]lɨ[3]tsɨn[2] jná[13] hi[3]
tiá[2] hi[3] chu[21] zia[32] yáh[3] tɨ[3]
ñeh[2] quion[21] ná[1] cun[3]ñí[1]
hi[3] tsá[2]mɨ[3]cuóun[2] jná[13]; quí[1]
uá[1]jinh[1] hnó[32] jná[13] jmu[1]
jmáh[3]la[3] hi[3] chu[21], tɨ[3]la[3]
má[1]lɨ[32] jáun[2] né[3], sa[3] tiá[2] tú[2]
tiá[2] tsɨn[23] yáh[3] jná[13] jmu[1].
19 Quí[1] sa[3] hi[3] hlah[3] hi[3] tiá[2]
hnó[32] jmu[1] bíh[1] jná[13] jmu[2],
cha[3] jmɨ́[1] jmu[1] ná[1] hi[3] chu[21]
la[3] cun[3] hi[3] dí[1]quian[1] jná[13]
jáun[2] jmu[1].
20 Jáun[2] né[3], nɨ́[1]juáh[3] jná[13]
la[3] jmu[2] cáun[2] hi[3] tiá[2] jmɨ́[1]
hnó[21] jmu[1], jáun[2] la[3] jáun[2]
má[2]lin[1] hi[3] jun[3]juáh[13] huen[2]
yáh[3] jná[13] jmu[2], tɨ[3]la[3] tso[3] hi[3]
nio[2] hñu[3] tsɨn[32] bíh[1] jná[13] la[3]
jmu[2].
21 Hi[3] jáun[2] la[3] lá[2] bíh[1]
quiunh[32] jná[13]: Nɨ́[1]juáh[3] jmáɨ[1]
hi[3] hnó[32] jná[13] jmu[1] hi[3] chu[21],
sa[3] jmáh[3]la[3] hi[3] hlah[3] bíh[1] la[3]
jmu[2] jná[13] má[1]lɨ[32] jáun[2].
22 Quí[1] uá[1]jinh[1] jéih[32] lɨ́n[32]
bíh[1] jmɨ́[1] tsɨn[32] jná[13] liei[21]
quioh[21] Dió[32],
23 tɨ[3]la[3] cun[3] jáun[2] jɨ́e[32] bíh[1]
jná[13] hi[3] zia[32] cáun[2] liei[21]
siáh[3] hi[3] jmu[2] quien[2] ñí[1]con[2]
ua[3] tán[2] jná[13], hi[3] liei[21] jáun[2]
né[3] ná[1]tɨ́n[23] quionh[3] hi[3] jéih[32]
jáun[2] jmɨ́[1] tsɨn[32] jná[13]. Liei[21]
jáun[2] dá[2] hnió[3] hi[3] hú[1]tá[1]
zaunh[3] tiá[3] jná[13] ca[3]tɨ[21] tso[3],
hi[3] jáun[2] la[3] jáun[2] ma[3]tí[32]
ua[3] tán[2] jná[13] jmáh[3]la[3] héih[32]
quioh[21] tso[3].
24 ¡Jlánh[1] juo[23] jná[13] quí[1]
cun[3]ñí[1] hi[3] tsá[2]mɨ[3]cuóun[2] ná[1]!
¿Hin[2] dá[2] tsánh[2] lɨ́[13] liáu[32]
jná[13] ca[3]tɨ[21] ngú[3] lá[2] quion[21],
ngú[3] hi[3] lɨ́[13] jngah[3] lá[2]?
25 Jɨ́[32]la[3] Dió[32] bíh[1] lɨ́[13]
liáu[32] cun[3]quionh[3] hi[3] ca[3]jmú[3]
jáun[2] Jesucristo Tɨ[32] Juo[13] dí[2].
¡Hénh[3] máh[3] tiá[1]hmah[1] Dió[32]!
Jáun[2] né[3], la[3] lá[2] bíh[1] lɨ[3], hi[3]
cun[3]quionh[3] jmɨ́[1] tsɨn[32] jná[13]
jmɨ́[1] hnó[21] ná[1] má[1]ti[21] héih[32]
quioh[21] Dió[32] tá[1]la[3] má[2]ti[21]
ná[1] jáun[2] héih[32] quioh[21] tso[3]
cun[3]quionh[3] ngú[3] quion[21].

8

Tsá[2] zian[2] cun[3]quionh[3] pí[3]
quioh[21] Jmɨ́[2]chí[3] Chun[1]
(Gálatas 5:16-26)

1 Né[32] né[3], tɨ[3]la[3] nɨ́[1]juáh[3]
tsá[2] má[2]cá[2]cunh[3] quionh[3]
Jesús Tsá[2] lɨ́n[3] Cristo má[1]na[21],
ha[3] tiú[2]uú[2] tá[1]tsɨn[1] yáh[3] tsú[2]
héih[32], [tsá[2] tiú[2]uú[2] zian[2] la[3]
cun[3] lɨ́[3] tsɨ́[3] hmóu[32] yáh[3], tɨ[3]la[3]
má[2]ñi[3]táunh[1] tsú[2] la[3] cun[3] hi[3]
hnió[3] Jmɨ́[2]chí[3] Chun[1] bíh[1]].
2 Quí[1] tsá[2] má[2]tí[32] la[3] cun[3]
hi[3] hnió[3] Jmɨ́[2]chí[3] Chun[1] bíh[1]
má[2]zian[2] hi[3] hmaɨ[21] cun[3]ñí[1]
hi[3] má[2]cá[2]cunh[3] tsú[2] quionh[3]
Jesús Tsá[2] lɨ́n[3] Cristo, quí[1]
má[2]ca[3]liáu[3] bíh[1] dí[2] ñí[1]con[2]
héih[32] quioh[21] tso[3] jɨ[3] ñí[1]con[2]
hmú[32] nɨ́[2].
3 Quí[1] Dió[32] má[2]ca[3]jmú[3]
cáun[2] hi[3] jmɨ́[1]lɨ́h[3] tiá[2] ca[3]tioh[21]

liei^{21} quioh^{21} hla^{1} Moisés jmu^{3}; quí^{1} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} tsá^{2} zian^{2} cun^{3} lɨ́^{3} tsɨ́^{3} bíh^{1} jnoh^{1}, jáun^{2} ja^{3}hín^{3} bíh^{1} pí^{3} quioh^{21} liei^{21} jáun^{2}; hi^{3} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}zen^{3} Dió^{32} Jon^{2} hi^{3} ca^{3}lɨn^{3} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} Tsá^{2} la^{3} jnoh^{1}, tsá^{2} ren^{2} dí^{2} tso^{3}. Hí^{3} bíh^{1} ca^{3}cuen^{3} Jon^{2} hi^{3} jún^{3} hi^{3} ca^{3}tɨ^{21} tso^{3} quiú^{13} dí^{2}; hi^{3} jáun^{2} la^{3} jáun^{2} bíh^{1} ca^{3}hin^{3} Dió^{32} tsáu^{13} dí^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}lɨn^{3} jáun^{2} Jon^{2} tsú^{2} jan^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} la^{3} jnoh^{1}.

4 La^{3} jáun^{2} ca^{3}jmú^{3} tsú^{2} hi^{3} jáun^{2} lɨ́^{13} má^{1}ti^{21} jnoh^{1} la^{3} cun^{3} héih^{32} hi^{3} jmu^{2} jáun^{2} liei^{21}, quí^{1} tiú^{2}uú^{2} ziáun^{2} yáh^{3} dí^{2} la^{3} cun^{3} lɨ́^{3} tsɨ́^{3} hmóu^{32}, tɨ^{3}la^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} hnió^{3} Jmɨ́^{2}chí^{3} Chun^{1} bíh^{1} má^{2}ziáun^{2} dí^{2}.

5 Quí^{1} tsá^{2} zian^{2} la^{3} cun^{3} lɨ^{3} tsɨ́^{3} hmóu^{32}, tsá^{2} la^{3} hí^{3} dá^{2} cáun^{2} hu^{21} tsɨ́^{3} hi^{3} ma^{3}tí^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} di^{1}quian^{1} ngú^{3} quioh^{21} bíh^{1}; tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} zian^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} hnió^{3} Jmɨ́^{2}chí^{3} Chun^{1} má^{1}na^{21}, tsá^{2} la^{3} hí^{3} hu^{21} tsɨ́^{3} hi^{3} ma^{3}tí^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} tɨ^{32} tsɨ́^{3} Jmɨ́^{2}chí^{3} Chun^{1} bíh^{1}.

6 Quí^{1} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} cá^{2} ñi^{3} zian^{2} la^{3} cun^{3} lɨ^{3} tsɨ́^{3} hnga^{2}, tsá^{2} la^{3} hí^{3} dá^{2} jún^{3} bíh^{1}; tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} zian^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} hnió^{3} Jmɨ́^{2}chí^{3} Chun^{1} má^{1}ná^{1}, tsá^{2} la^{3} hí^{3} bíh^{1} lɨ́^{13} zian^{2}, hi^{3} niau^{21} siáh^{3} tie^{3} hñu^{3} tsɨ́^{3}.

7 Quí^{1} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} zian^{2} la^{3} cun^{3} lɨ^{3} tsɨ́^{3} hmóu^{32}, tsá^{2} la^{3} hí^{3} dá^{2} ná^{1}háun^{3} bíh^{1} quionh^{3} Dió^{32}, quí^{1} tiá^{2} hnió^{3} yáh^{3} tsú^{2} ma^{3}quien^{2} liei^{21} quioh^{21} Dió^{32}; hi^{3} sa^{3}jun^{3} lɨ́^{23} yáh^{3} ma^{3}quien^{2} tsú^{2} liei^{21} jáun^{2}.

8 Hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} la^{3}jín^{32} tsá^{2} zian^{2} cun^{3} lɨ^{3} tsɨ́^{3} hmóu^{32}, tiá^{2} lɨ́^{23} yáh^{3} ma^{3}hiún^{2} tsú^{2} tsɨ́^{3} Dió^{32}.

9 Tɨ^{3}la^{3} hnoh^{2} má^{1}ná^{1}, tiú^{2}uú^{2} zian^{2} yáh^{3} náh^{2} cun^{3} lɨ^{3} honh^{2} hmóu^{32}, tɨ^{3}la^{3} má^{2}zian^{2} hnoh^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} hnió^{3} Jmɨ́^{2}chí^{3} Chun^{1} bíh^{1}, nɨ́^{1}juáh^{3} hnoh^{2} tsá^{2} má^{2}zian^{2} Jmɨ́^{2}chí^{3} joh^{1} Dió^{32} hñu^{3} honh^{2} náh^{2}. Tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} tiá^{2} má^{2}zian^{2} Jmɨ́^{2}chí^{3} joh^{1} Cristo hñu^{3} tsɨ́^{3}, jun^{3}juáh^{13} tsá^{2} joh^{1} Cristo yáh^{3} tsá^{2} la^{3} hí^{3}.

10 Quí^{1} nɨ́^{1}juáh^{3} Cristo má^{2}cuá^{3} hñu^{3} honh^{2} hnoh^{2}, jáun^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} má^{2}zian^{2} jmɨ́^{2}chí^{3} quián^{13} náh^{2} hi^{3} hmaɨ^{21} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} má^{2}ná^{1}lɨn^{3} náh^{2} jáun^{2} la^{3}juah^{21} dúh^{1} tsá^{2} chun^{1}, uá^{1}jinh^{1} má^{2}jún^{1} ngú^{3} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}jmú^{3} tso^{3}.

11 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, nɨ́^{1}juáh^{3} Jmɨ́^{2}chí^{3} joh^{1} Tsá^{2} ca^{3}jmú^{3} hí^{3} hi^{3} ca^{3}jenh^{13} Cristo Jesús ja^{1} hla^{1} má^{2}cuá^{3} hñu^{3} honh^{2} náh^{2}, jáun^{2} hnga^{2} Tsá^{2} ca^{3}jmú^{3} hí^{3} hi^{3} ca^{3}jenh^{13} Cristo bíh^{1} jmu^{3} siáh^{3} hi^{3} lɨ́^{13} chí^{1}lɨ́^{2}zian^{2} hi^{3} hmaɨ^{21} ngú^{3} hi^{3} jmɨ́^{1} ca^{3}tɨ^{21} jún^{3} jáun^{2} quián^{13} náh^{2}, cun^{3}quionh^{3} Jmɨ́^{2}chí^{3} joh^{1} tsú^{2} hi^{3} má^{2}cuá^{3} jáun^{2} hñu^{3} honh^{2} náh^{2}.

12 Jáun^{2} né^{3} reh^{2}, zia^{32} hi^{3} ca^{3}ta^{1} dí^{2} jmú^{13}, tɨ^{3}la^{3} jun^{3}juáh^{13} hi^{3} ca^{3}ta^{1} dí^{2}

má¹ziáun¹³ la³ cun³ lɨ́³ tsɨ́³ dí² hmóu³² yáh³ má¹na²¹.
13 Quí¹ lɨ³ua³ jan² hnoh², tsá² zian² náh² la³ cun³ lɨ́³ honh² náh² hmóu³², jún³ bíh¹ náh², tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Jmɨ́²chí³ Chun¹ cháh¹³ náh² tɨ³ có³² hi³ zian² náh² jáun² la³ cun³ lɨ́³ honh², hi³ jáun² bíh¹ lɨ¹³ zian² náh².
14 Quí¹ la³jɨ́n³² tsá² hei³² hi³ ñi³jau¹ Jmɨ́²chí³ Chun¹ joh¹ Dió³², tsá² la³ hí³ bíh¹ lɨ́n³ jon² Dió³².
15 Quí¹ Jmɨ́²chí³ hi³ má²ca³hen³ hnoh², jun³juáh¹³ jan² jmɨ́²chí³ jmu² hi³ lɨ́n³ hnoh² *tsá² má²dí¹hlánh¹ yáh³ hi³ juáh¹³ hi³ lɨ³ jmu³ hi³ lɨ́¹ hú¹ cóh²¹ honh² náh², quí¹ Jmɨ́²chí³ hí³ dá² jmu² hi³ má²lɨ́n³ náh² jon² Dió³² bíh¹, jɨ³ hi³ jmu² siáh³ hi³ nio² tiá³ tsɨ́³ dí² hi³ juáh²³ dí² jáun²: “¡Tia²¹!” ñí¹con² Dió³².
16 Hi³ hnga² Jmɨ́²chí³ hí³ bíh¹ má²tson² jáɨ¹³ cu³lɨ²¹ quionh³ jmɨ́²chí³ quiú¹³ dí² hi³ má²láɨ³ dí² jon² Dió³².
17 Cun³ñí¹ hi³ má²lɨ́n³ dí² jáun² jon² tsú², jáun² hiáu³ bíh¹ dí² la³ cun³ hi³ má²ca³jmú³ jáun² Dió³² jáɨ¹³ hi³ cué³² ñí¹con² jon², hi³ jáun² la³ jáun² lɨ́¹³ hiáu³ dí² la³ cun³ hi³ hiáuh³ hnga² Cristo. Quí¹ nɨ́¹juáh³ ná¹má²tso¹ dí² tsɨ³² ca³tɨ²¹ la³ cun³ hi³ ca³ma³tso² jáun² Cristo tsɨ́³, jáun² ja³bí¹ lɨ¹³ zian² dí² cáun² hi³ quien² quiúnh¹ tsú² siáh³.
18 Jná¹³ len³ hi³ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ ná¹má²tso¹ dí² tsɨ³² tiá² cunh³ yáh³ quionh³ la³ cun³ hi³ chu²¹ hi³ quien² hi³ lɨ³ jnia² hi³ hiáu³ dí² nɨ́¹ má¹jáun².
19 Quí¹ ca³la³ jɨ́³² la³ cun³ hi³ ca³jmú³ Dió³² ná¹jáɨh³² ñí¹ hi³ dí¹quian¹ hi³ jɨe³ jmáɨ¹ hi³ lɨ³ jnia² la³jɨ́n³² tsá² ná¹lɨ́n³ jon² Dió³².
20 Quí¹ ca³la³ jɨ́³² hi³ ca³jmú³ Dió³² ca³chó³² bíh¹ jmáɨ¹ hi³ tiú²uú² ca³lɨ³quien²; jun³juáh¹³ hi³ ca³lɨ³hnió³ hmóu³² yáh³ hi³ jáun², quí¹ cun³ jáun² ca³lɨ³hnió³ Dió³² bíh¹. Tɨ³la³ la³jɨ́³² hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² né³, cáun² ná¹jan³²
21 hi³ liáun³, la³ cun³ la³jɨ́³² hi³ ca³tɨ²¹ hi³ chau²¹ jmáɨ¹ lɨ³yenh³, hi³ jáun² lɨ³ zian² hi³ má²ná¹liáun¹ la³jmɨ́¹ má²zian² jáun² jon² Dió³².
22 Quí¹ né¹ dí² hi³ la³ tɨ³ ta³né³² bíh¹ ná¹hón²³ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³², hi³ ná¹má²tso² tsɨ́³ la³jmɨ́¹ zian² jan² tsá²mɨ³ má²ñí¹lɨ³zian² jon².
23 Hi³ jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³ jáun² yáh³ ná¹má²tso² tsɨ́³, quí¹ la³ jɨ³ jnoh¹ bíh¹ siáh³ ná¹hón²³ dí², tsá² má²ca³hen¹³ dí² Jmɨ́²chí³ Chun¹, la³ cun³ hi³ la³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ hiáu³ dí² jáun². Quí¹ jnoh¹ ná¹jan³² jmáɨ¹ hi³ hú¹tá¹ má²lan¹³ dí² jon² Dió³², ca³la³ hi³ ná¹hón²³ dí², jmáɨ¹ hi³ liáun³ dí² jáun² tá¹ jan².
24 Quí¹ cun³quionh³ hi³ zia³² hi³ hu²¹ tsɨ́³ bíh¹ dí² ca³liáun³; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ la³ má²hiauh³²

bíh¹ tsú² la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ hu²¹
jáun² tsɨ́³, jáun² jun³juáh¹³ uú²
cáun² hi³ hu²¹ tsɨ́³ yáh³ tsú²
jaun³². Quí¹ nɨ́¹juáh³ cáun² hi³
má²hiauh³² tsú², jáun² tiú²uú²
ca³tɨ²¹ yáh³ hi³ hu²¹ tsɨ́³ tsú²
la³ má²hu²¹ jáun² ca³tɨ²¹ hi³
jáun².
25 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ hi³ hu²¹ tsɨ́³
dí² cáun² hi³ tiá² má²hiau³²
dí², cáun² hniáuh³² juenh² tsɨ́³
bíh¹ dí² tá¹la³ ná¹hé² ná¹jan³²
dí² hi³ hiáu¹³ hi³ jáun².
26 Jáun² la³ jáun² bíh¹ siáh³
má²hau³ dí² Jmɨ́²chí³ Chun¹
ñí¹ tiá² tiau²³ dí² hmóu³². Quí¹
tiá² táɨ² yáh³ dí² lienh¹ Dió³²
la³ cun³ jmɨ́¹ ca³tɨ²¹, tɨ³la³
hnga² bíh¹ Jmɨ́²chí³ Chun¹
hí³ hiú² mɨ³² ñí¹con² Dió³²
hi³ ca³ta¹ jnoh¹ tá¹la³ ná¹quí²
ná¹zion²³ dí² jáun² tsɨ́³ cun³ñí¹
hi³ tiú²uú² tiau²³ dí² hléh¹³.
27 Hi³ jáun² Dió³², Tsá²
cuoh² hñu³ tsɨ́³ tsáu², ñi³²
hi³ he³ hnió³ Jmɨ́²chí³ Chun¹
juáh³, quí¹ Jmɨ́²chí³ hí³ mɨ³²
ñí¹con² Dió³² hi³ ca³tɨn¹ tsá²
joh¹ Dió³² cun³quionh³ jë¹
hnga² Dió³².

Tsá² cah²³ jmáɨ¹ tɨ³ chí¹nga²

28 Quí¹ má²né¹ bíh¹ dí²
hi³ Dió³² jmu² hi³ re² bíh¹
cuá²haɨ³² la³jɨ́³² hi³ quiunh³²
tsá² hnio³ hí³ Dió³², tsá²
má²ca³teh³ hí³ Dió³² hi³ lɨ́¹³
ñí¹con² tsú² la³ cun³ hi³ hnió³
dí² lɨ́¹³.
29 Quí¹ la³ cun³ jmɨ́¹tin²
ca³lɨ³ cuóun³² Dió³² tsá² hí³,
hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun²
ca³quianh³ tsú² tsá² hí³ hi³
chan³ dí² re² hi³ lɨ́n¹³ la³jmɨ́¹
lɨ́n³ Jon² dí²; hi³ jáun² Jon² dí²
hí³ né³, lɨ́¹³ lɨ́n³ Tsá² má²ján³
ja¹ juóun³² lɨ́n³² raɨnh²¹ ñí¹
hná¹ jáun².
30 Hi³ jáun² tsá² ca³quianh³
hí³ Dió³² la³ cun³ jmɨ́¹tin²,
ca³teh³ tsú². Hi³ jáun² tsá²
ca³teh³ tsú² hí³ né³ ca³hinh³
bíh¹ tsú² la³juah²¹ dúh¹ jan²
tsá² chun¹. Hi³ jáun² tsá²
ca³hinh³ tsú² hí³ né³, ca³cuéh³
dí² tsú² jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ zian² tsú²
quionh³ dí² ñí¹ cuá¹quien² dí²
jáun².

31 Hi³ jáun² né³, ¿he³ lɨ́¹³
juáh¹³ dí² ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ nɨ́²?
Quí¹ nɨ́¹juáh³ Dió³² yáh³ la³
zenh² jo²¹ quiú¹³ dí², jáun²
¿hin² dá² tsánh² lɨ́¹³ jmu³
hniéɨ² quiúnh¹ dí²?
32 Quí¹ nɨ́¹juáh³ ca³la³
hí¹juáh³ Jon² yáh³ Dió³² tiá²
ca³jmú³ hɨen², tɨ³la³ ca³cuen³
bíh¹ tsú² Jon² hi³ jún³ hi³
ca³ta¹ dí², ¡tiá¹³ bíh¹ tiá³ tiá²
cué³² tsú² la³jɨ́³² hi³ ñí¹ hná¹
nɨ́² la³jmɨ́¹ má²ca³cuen³ tsú²
jáun² Jon²!
33 Hi³ jáun² dá² ¡hí¹ jan²
yáh³ tiá² hin² lɨ́¹³ chá³² tsáu¹³
jnoh¹ tsá² má²ca³quianh³ dí²
Dió³², quí¹ hnga² bíh¹ Dió³²
má²ca³juáh³ hi³ má²láɨ³ dí²
la³juah²¹ dúh¹ tsá² chun¹!
34 Jáun² ¿hin² ya³ tsánh² lɨ́¹³
ra³tsa² dí² héɨh³²? Quí¹ Cristo
bíh¹ Tsá² ca³jun³ hi³ ca³ta¹ dí²,
hi³ ca³la³ hi³ ca³jenh¹³ siáh³,
hi³ má²cuá³ tɨ³ cuá² chu²¹
quioh²¹ Dió³² hi³ cuá¹hiú²
cuá¹mɨ³² hi³ ca³ta¹ dí².
35 Hi³ jáun² ¿hin² ya³ tsánh²

lɨ́[13] jmu[3] hi[3] tiú[2]uú[2] hnáu[3] dí[2] quiúnh[1] Cristo? ¿Hí[1] lɨ́[13] cun[3]quionh[3] hi[3] ma[3]tso[1] dí[2] jáun[2] tsɨ[32], cun[3]quionh[3] uu[3]mí[2]tsɨ[32], ho[3] cun[3] quionh[3] hi[3] hɨ́[1] tsa[1] dí[2] tsáu[2], ho[3] hi[3] zia[32] ho[3]cuóun[3], ho[3] hi[3] tiá[2] zia[32] ha[1] dí[2], ho[3] hi[3] ziáun[2] dí[2] ja[1] hi[3] háɨnh[13], ho[3] cun[3]quionh[3] hi[3] jngah[3] dí[2] jáun[2] tsáu[2]?

36 Tɨ[3]la[3] la[3] cun[3] rá[1]juáh[3] ñí[1] Sí[2] quioh[21] Dió[32], hi[3] juáh[3] jáun[2] la[3] lá[2]:

Cun[3]ñí[1] hi[3] ca[3]tɨn[1] hnú[2] bíh[1] hiá[2] tsáu[2] jnoh[1] la[3]jɨ́[32] jmáɨ[1],

hi[3] jmoh[23] tsú[2] jnoh[1] la[3]jmɨ́[1] jmúh[32] tsú[2] *já[1]ziáh[2] má[2]tsa[3]jngɨh[2] tsú[2].

37 Tɨ[3]la[3] ja[1] la[3]jɨ́[32] hi[3] nɨ́[2] má[1]ná[1], ná[1]láɨ[3] dí[2] tsá[2] cah[23] jmáɨ[1] tɨ[3] ca[3]nga[2] bíh[1] cun[3]quionh[3] hi[3] má[2]hau[3] Tsá[2] ca[3]ma[3]hniau[3] dí[2] hí[3].

38 Hi[3] jáun[2] né[3], jná[13] má[2]nio[2] cáun[2] tsɨn[32] hi[3] cu[3]tí[3] tiá[2] hi[3] zia[32] hí[1] cáun[2] hi[3] lɨ́[13] chau[3] dí[2] tɨ[3] có[32] ñí[1]con[2] Dió[32] Tsá[2] hniau[3] dí[2], uá[1] hi[3] jún[3] dí[2], uá[1] hi[3] ziáun[2] dí[2], sa[3]jun[3] tsá[2]cuú[2] tsá[2]ta[3] Dió[32], hi[3] sa[3]jun[3] tsá[2]cuú[2] tsá[2]chín[3] nɨ́[2] siáh[3]; sa[3]jun[3] hi[3] quiunh[32] dí[2] ta[3]né[32], hi[3] sa[3]jun[3] hi[3] quieinh[21] dí[2] jmɨ́[1]tsú[2] jmɨ́[1]ja[32], sa[3]jun[3] lɨ́[13] cun[3]quionh[3] hi[3] cáu[2] hi[3] jueh[32] hi[3] lɨ́[13] lɨ[3]zia[32] ñí[1] hué[21] lá[2],

39 sa[3]jun[3] lɨ́[13] nɨ́[1]juáh[3] hi[3] ñi[3]ngɨ́[1] dí[2] chi[3]cuú[2] ñí[1] ñe[1], hi[3] sa[3]jun[3] lɨ́[13] nɨ́[1]juáh[3] nɨ́[2] lɨ́[1] cá[1]cháu[21] dí[2] hñu[3] hué[32], la[3] cun[3] hí[1] cáun[2] yáh[3] la[3] cun[3] hi[3] ca[3]jmú[3] jáun[2] Dió[32] tiá[2] lɨ́[13] chau[3] dí[2] tɨ[3] có[32] ñí[1]con[2] Dió[32], Tsá[2] ca[3]ma[3]jnia[32] hí[3] hi[3] hniau[3] dí[2] cun[3]quionh[3] Cristo Jesús Tɨ[32] Juo[13] dí[2].

9

Dió[32] má[2]ca[3]quianh[3] tsá[2] Israel

1 Hi[3] jáun[2] né[3], jná[13] hléh[13] jú[1] tson[2] lá[2] hi[3] ca[3]tɨn[1] tsá[2]co[1] ná[1] la[3] cun[3] qui[3] jmu[2] tsá[2] hen[2] tɨ[3] con[2] Cristo, tiá[2] tɨ́[1] jáɨn[2] yáh[3] jná[13]; quí[1] jmɨ́[1] tsɨn[32] jná[13] má[2]tson[2] jáɨ[13] lá[2] quion[21] cu[3]lɨ[21] quionh[3] Jmɨ́[2]chí[3] Chun[1],

2 hi[3] jlánh[1] hlaɨh[3] nio[2] tsɨn[32] jná[13], hi[3] ca[3]la[3] hi[3] hú[1]quí[2] hú[1]jngɨh[32] tsɨn[32] jná[13] hi[3] ca[3]tɨn[1] tsá[2]co[1] ná[1],

3 hi[3] hí[1] ca[3]la[3] tɨ[3] huen[2] jná[13] ñí[1]tanh[21] hú[1]mu[3]héih[32], la[3] cun[3] hi[3] tiú[2]uú[2] lɨ́n[13] jná[13] tsá[2] joh[1] Cristo, sá[1]jmɨ́[1] hi[3] lɨ́[13] bíh[1] re[2] ca[3]tɨn[1] tsá[2]co[1] jná[13] hí[3] cun[3]quionh[3] hi[3] lɨ́[13] la[3] jáun[2] ñí[1]con[2] jná[13].

4 Quí[1] tsá[2] hí[3] bíh[1] tsá[2] jón[2]zɨ́h[1] jón[2]cho[1] hla[1] *Israel, hi[3] Dió[32] né[3] ca[3]jmú[3] hi[3] tsá[2] hí[3] lɨ́[13] lɨ́n[3] la[3]juah[21] dúh[1] jon[2] tsú[2]. Dió[32] Tsá[2] cú[2] juenh[2] ca[3]ma[3]jnia[32] ja[1] quioh[21] tsú[2], hi[3] ca[3]tanh[2] nió[32] quionh[3] tsá[2] hí[3], jɨ[3] hi[3] ca[3]jmú[3] dí[2] siáh[3] jáɨ[13] hi[3] zia[32] hi[3] jmu[3]; hi[3] jáun[2] ca[3]cué[3] dí[2] liei[21] jáun[2] ñí[1]con[2] hla[1] Moisés, la[3] má[2]quionh[3] ha[3] lánh[3] hniáuh[32] ma[3]tí[32] tsú[2] cuáh[32].

5 Tsá² hí³ bíh¹ tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ jnoh¹; hi³ jáun² jún¹³ tsá² hí³ bíh¹ Tsá² lɨ́n³ Cristo hi³ ca³tɨ²¹ hi³ lɨ́n³ tsú² tsá²mɨ³cuóun², hi³ hí³ bíh¹ dí² Dió³² Tsá² quioh²¹ ca³la³ jɨ³lɨ³². ¡Cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ tsú² cun³ jmɨ́¹hi³nio²! Tson² bíh¹ la³ jáun².

6 Jáun² né³, jun³juáh¹³ hi³ tiá² má²ca³lɨ³tí³ yáh³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ Dió³² ñí¹con² jún¹³ hla¹ Israel, tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ tiá² jɨ³lɨn² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Israel lɨ́n³ tsá² tionh² jo³cuo² Dió³² bíh¹;

7 quí¹ sa³jun³ la³jɨ́n³² yáh³ jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹ hí³ cu³tí³ lɨ́n³ jon² tsú², quí¹ la³ cun³ ca³juáh³ jáun² Dió³² bíh¹, hi³ ca³juáh³ tsú² jáun² la³ lá²: “Cun³quionh³ jan² Isaac jónh³² bíh¹ hnú² lɨ³zian² jon³zɨ́h¹ jon³cháuh³ hnú²”.

8 La³ jáun² lɨ́²lin¹ hi³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lɨ́n³ jon² Dió³² cun³ñí¹ hi³ jún¹³ jan² tsáu²; tɨ³la³ jɨ́³²la³ ti³ tsá² ca³lɨ³zian² cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² bíh¹ cu³tí³ ná¹lɨ́n³ jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹.

9 Quí¹ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² quionh³ Há²bran²¹ lɨ́³ la³ lá²: “Míh¹ tiá² jmɨ́¹ la³ lá² tsá³ já¹ma³jnia¹³ jná¹³ siáh³, hi³ jáun² má¹jáun² má²zian² bíh¹ jon² Sara”.

10 Tɨ³la³ jun³juáh¹³ cun³ nɨ́² yáh³ ca³tsan³ jáɨ¹³. Quí¹ jmɨ́¹ ca³lɨ³zian² jáun² gon³ jon² hla¹ Rebeca cu³tsa³² quionh³ tsú² hla¹ Isaac ñí²cuo², dí¹hio³ ñú¹deh³ jnoh¹ hí³,

11 hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ lɨ³ hniáuh³² lɨ́³ la³ má²lɨ́³ jáun² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³², Tsá² quianh²³ tsáu², jáun² ca³quianh³ Dió³² jan² dún² gon³ hí³ uá¹jinh¹ ta³ tiá² má²ca³lɨ³zian², sa³jun³ hi³ chu²¹ sa³jun³ hi³ hlah³ yáh³ jmɨ́¹ má²ca³jmú³, hi³ jáun² la³ jáun² lɨ³ lin¹ hi³ hí³ bíh¹ Tsá² téh²³ tsáu², jun³juáh¹³ cun³ñí¹ hi³ zia³² hi³ jmu² tsáu² yáh³.

12 Jáun² ca³záɨh³ Dió³² hla¹ Rebeca hí³ la³ lá²: “Dún² má²ján³ bíh¹ lɨ́n¹³ quian²¹ tsá² cáɨn²”.

13 La³ cun³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí²: “Ca³ma³hno¹ jná¹³ Jacob, tɨ³la³ ca³lɨ³hon² bíh¹ jná¹³ Esaú”.

14 Jáun² né³, ¿he³ dá² lɨ́¹³ juáh¹³ dí²? ¿Hí¹ Dió³² lɨ́n³ jan² Tsá² tiá² tɨn² ra³tsɨ³² re² héɨh³²? ¡Tiá² jáun² yáh³!

15 Quí¹ la³ lá² ca³záɨh³ tsú² hla¹ Moisés: “Jná¹³ dá² cué¹³ uu³ɨ³tso³ ñí¹con² tsá² hnó³² jná¹³ cue¹ bíh¹, hi³ já³² siáh³ miɨ³ tsɨn³² jná¹³ ñí¹con² tsá² hno³ bíh¹ jná¹³”.

16 Hi³ jáun² né³, jun³juáh¹³ zia³² uu³ɨ³tso³ ñí¹con² tsáu² cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ hniá¹ hnga² yáh³, ho³ cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ jmu² tsú² pí³, tɨ³la³ la³ cun³ hi³ hnió³ hnga² Dió³² bíh¹, Tsá² cue³² hí³ uu³ɨ³tso³.

17 Quí¹ la³ cun³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² hi³ Dió³² ca³záɨh³ la³ lá² tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ hí³

re21 hué32 Egipto: “Jná13
ca3cué3 jáɨ13 hi3 lín3 hnú2
re21 cun3ñí1 hi3 ca3lɨ3hnó32
jná13 hi3 la3jín32 tsá2 zian2
tá1 cáun2 cuá1hué21 lɨ3 cuoh2
pí3 quion21 cun3quionh3 hi3
quiunh21 hnú2, jɨ3 hi3 lɨ3 ñɨ32
tsú2 siáh3 hi3 hin2 tsánh2
jná13”.
18 Jáun2 la3 jáun2 bíh1 cue32
Dió32 uu3ɨ3tso3 ñí1con2 tsá2
hnió3 Dió32 cuéh32, hi3 jmu2
tsú2 siáh3 huáh2 chí1 tsáu2,
ní1juáh3 tsá2 hnió3 tsú2 jmu3
huáh2 chí1.
19 Tɨ3la3 hi3 jáun2 né3, ho3
sa3 juáh13 hnú2 la3 lá2 ñí1con2
jná13: “Ní1juáh3 la3 ní2 jaun32,
¿he3 láɨh32 sa3 cha32 yáh3 Dió32
tsáu13 tsá2mɨ3cuóun2? Quí1
tiá2 hin2 zian2 yáh3 tsá2 lɨ3
cah13 jmáɨ1 hi3 jmu3 hi3 siáh3
la3 cónh3 bíh1 hi3 hnió3 Dió32”.
20 Tɨ3la3 hnú2 dá2,
tsá2mɨ3cuóun2 bíh1, ¿hin2 dá2
tsánh2 hnú2, sa3 hnú2 yáh3
na3quí2 na3tsáɨn23 nú2 jáɨ13
quiúnh1 Dió32? Tiá2 né1 hí1
lí13 juáh3 lɨ3ua3 cáun2 hi3 zia32,
hi3 záɨh32 tsá2 ca3jmú3: “¿He3
láɨh32 sa3 la3 lá2 lín3 jná13
ca3jmuh3 hnú2?”
21 ¿Haun13 juáh13 tsá2 jmu2
hia32 dá2 cáun2 lí13 jmu3
quionh3 cuáh1 la3 cun3 tɨ32
tsí3 tsú2 hnga2 bíh1? Lí13 bíh1
jmu3 tsú2 cáun2 hia32 quionh3
cuáh1 hi3 ca3tɨ21 cáun2 jmáɨ1
quien2, hi3 quionh3 cuáh1
jáun2 uá2jaɨ32 lí13 jmu3 tsú2
hia32 hi3 cauh32 tsú2 jmáɨ1
ca3la3 jí32.
22 Hi3 jáun2 né3, uá1jinh1
ca3lɨ3hnió3 Dió32 hi3 ma3jnia32
hi3 míh23 tsí3 jɨ3 hi3 ma3jnia32
siáh3 pí3 quioh21 ñí1con2 tsá2
ca3tɨn1 hi3 ma3tso2 tsí3 jɨ3 hi3
jmí1 ca3tɨn1 siáh3 hiá1 tsán13,
tɨ3la3 ca3tion3 lín32 bíh1 tsú2
tsí3,
23 quí1hliá2 hi3 ca3lɨ3hnió3
tsú2 hi3 ma3jnia32 hi3 hí3
bíh1 tɨn2 cue32 hi3 lí13 zian2
tsáu2 cáun2 hi3 quien2 tɨ3
chí1nga2 cun3quionh3 hi3
ca3jmú3 tsú2 jáun2 hi3 zia32
uu3ɨ3tso3 ñí1con2 tsáu2, tsá2
ca3chan3 tsú2 hí3 hua3jan21 la3
cun3 jmí1tin2 lín32 hi3 lí13 zian2
tsú2 jáun2 la3 jáun2.
24 Quí1 Dió32 ca3te3 dí2 ja1
quioh21 tsá2 *judíos jɨ3 ja1
quioh21 *tsá2cá2jo21 ní2 siáh3,
25 la3 cun3 rá1juáh3 jáun2 ñí1
Sí2 quioh21 hla1 Oseas:

Tsá2 tiá2 jmí1 tionh2 jo3uón32
jná13, juah21 jná13 hi3
tsá2 hí3 tionh2 jo3uón32;
hi3 tsá2 tiá2 jmí1 hno3 jná13
né3, juah21 jná13 hi3
má2hno3 bíh1 jná13 tsú2.
26 Hi3 jáun2 tsá2 jmí1 juanh32
jná13 hi3 tiá2 tionh2
jo3uón32 né3,
má2lín13 bíh1 tsá2 hí3 jon2
Dió32 Tsá2 liéɨh32.
27 Tɨ3la3 la3 cun3 hi3 ca3tɨn1
tsá2 Israel má1na21, la3 lá2 bíh1
ca3juáh3 hla1 Isaías: “Uá1jinh1
juóun32 lín32 jón2zíh1 jón2cho1
hla1 Israel, la3jmí1 lí3 záɨ1
táh1 hi3 tioh3 can32 jmí2miih21,
tɨ3la3 cú1pih21 tsáu2 bíh1 tsá2
hí3 liáun3.
28 Quí1 né32 cánh3 bíh1 lɨ3tí3
jáɨ13 hi3 ca3juáh3 jáun2 Juo13
dí2 hi3 ca3tɨn1 ñí1 hué21 lá2”.

29 Isaías hí[3] ca[3]juáh[3] siáh[3] la[3]
lá[2]:
Sá[1]jmɨ́[1] hi[3] Dió[32] Juo[13] hliáu[3]
tionh[2] hñu[3]mɨ[3]cuú[2] tiá[2]
ca[3]héinh[32] ma[3] jan[2]
tsá[2] juo[3] dí[2],
hi[3] jáun[2] la[3]jmɨ́[1] cá[1]quiúnh[21]
tsá[2] juú[2] Sodoma
quionh[3] Gomorra bíh[1]
jmɨ́[1] má[2]cá[2]quiéinh[32]
dí[2] uá[2]jaɨ[32].

Jú[1] chú[32] hi[3] jmɨ́[1] ca[3]tɨ[21] he[3]
tsá[2] judíos

30 Hi[3] cun[3]ñí[1] hi[3] jáun[2] né[3],
tsá[2]cá[2]jo[21] tsá[2] tiá[2] jmɨ́[1] hu[21]
tsɨ́[3] hi[3] he[3] Dió[32] la[3]juah[21] dúh[1]
jan[2] tsá[2] chun[1], tɨ[3] má[2]ca[3]hen[3]
bíh[1] Dió[32]. Ca[3]he[3] tsú[2] Dió[32]
cun[3]ñí[1] hi[3]hliá[2] ca[3]chá[3] tsú[2]
cáun[2] tsɨ́[3] bíh[1].
31 Tɨ[3]la[3] tsá[2] Israel má[1]ná[1],
tsá[2] lɨ[1] jmɨ́[1] háɨ[32] tsɨ́[3] hi[3] he[3]
Dió[32] cun[3]quionh[3] hi[3] chun[1]
hi[3]hliá[2] má[2]tí[32] liei[21] hi[3] jmɨ́[1]
raunh[32] jáun[2] bíh[1], tɨ[3]la[3] tiá[2]
ca[3]tú[1] ca[3]tsɨn[13] yáh[3] tsú[2] hi[3]
ma[3]tí[32] liei[21] jáun[2] hi[3] juáh[13]
hi[3] jmɨ́[1] lɨ[3] chun[1].
32 ¿He[3] láɨh[32] la[3] jáun[2] lɨ[3]?
Quí[1]hliá[2] tiá[2] ca[3]jmú[3] yáh[3]
tsú[2] tion[3] hi[3] he[3] tsú[2] Dió[32]
cun[3]quionh[3] hi[3] nio[2] cáun[2]
tsɨ́[3], tɨ[3]la[3] jmɨ́[1] lɨ́n[23] tsú[2] hi[3]
he[3] Dió[32] cun[3]quionh[3] ta[21] hi[3]
jmu[2] jáun[2] bíh[1]. Cun[3]ñí[1] hi[3]
jáun[2] bíh[1] ca[3]quí[2] cá[2]hính[32]
tsú[2] quionh[3] quɨ́n[1] chí[1]zunh[21]
hú[1] juɨ[32].
33 Quí[1] la[3] cun[3] rá[1]juáh[3] ñí[1]
Sí[2] hi[3] ca[3]tɨn[1] quɨ́n[1] jáun[2], hi[3]
juáh[3] jáun[2] la[3] lá[2]:
Já[1] juú[2] Jerusalén ñí[1] zeh[2]
jáun[2] máh[3] téh[23] tsú[2]
Sión,
chá[13] jná[13] cá[2] máɨ[3] quɨ́n[1]
hi[3] jmu[3] hi[3] qui[3] hính[32]
tsáu[2],
quɨ́n[1] jmu[3] hi[3] quɨnh[3] tsú[2];
tɨ[3]la[3] tsá[2] cha[32] cáun[2] tsɨ́[3]
ñí[1]con[2] Tsá[2] hí[3] né[3],
jmɨ́[1]lɨ́h[3] yáh[3] tiá[2] lɨ́[1] lɨ[3] heh[3].

10

1 Hi[3] jáun[2] né[3] reh[2], jlánh[1]
hniá[1] jná[13] hi[3] liáun[3] tsá[2] *Is-
rael, jɨ[3] hi[3] hiú[2] mɨ́[23] jná[13]
siáh[3] ñí[1]con[2] Dió[32] hi[3] ca[3]tɨn[1]
tsú[2].
2 Cué[13] jná[13] jú[1] tson[2] hi[3]
ca[3]tɨn[1] tsú[2] hi[3] tson[2] bíh[1]
jlánh[1] hnió[3] tsú[2] má[2]tí[32] re[2]
ñí[1]con[2] Dió[32], tɨ[3]la[3] jɨ́[32]la[3] ti[3]
lɨ[1] ná[1]jmu[2] bíh[1] tsú[2] hi[3] jáun[2],
jun[3]juáh[13] hi[3] ñi[32] tsú[2] la[3]
cun[3] lánh[3] jmɨ́[1] hniáuh[21] yáh[3].
3 Quí[1] tiá[2] ñi[32] yáh[3] tsú[2] ha[3]
lánh[3] rón[32] hen[2] Dió[32] tsáu[2]
la[3]juah[21] dúh[1] jan[2] tsá[2] chun[1].
Cun[3]ñí[1] hi[3] hnió[3] tsú[2] jmu[3]
hi[3] lɨ[3] chun[1] hmóu[32], jáun[2] tiá[2]
ñí[1]héi[21] yáh[3] tsú[2] la[3] cun[3] hi[3]
hnió[3] Dió[32] jmu[3] ñí[1]con[2] tsú[2].
4 Quí[1] liei[21] jáun[2] ca[3]lɨ[3]zia[32]
cun[3]ñí[1] hi[3] jmɨ́[1] hnió[3] Dió[32]
hi[3] hen[3] tsáu[2] la[3]juah[21] dúh[1]
jan[2] tsá[2] chun[1] bíh[1]; tɨ[3]la[3]
cun[3]quionh[3] Cristo má[1]ná[1],
ca[3]lɨ[3]tí[3] bíh[1] hi[3] jáun[2] ñí[1]con[2]
ca[3]la[3] jín[32] tsá[2] cha[32] cáun[2] tsɨ́[3]
ñí[1]con[2] tsú[2].
5 Hi[3] jáun[2] ca[3]tɨn[1] tsá[2] hu[21]
tsɨ́[3] hi[3] lɨ[3] chun[1] cun[3]quionh[3]
hi[3] ma[3]tí[32] jáun[2] liei[21] né[3],
hla[1] Moisés ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]:
“Lɨ[3]ua[3] jan[2] tsá[2] má[2]tí[32] liei[21]

lá², cun³quionh³ hi³ lá² bíh¹ lɨ́¹³
zian² tsú² cun³ jmɨ́¹hi³nio²”.
6 Tɨ³la³ hi³ ca³tɨn¹ tsá²
má²lɨ́n³ la³juah²¹ dúh¹ jan²
tsá² chun¹ cun³quionh³ hi³
nio² jáun² cáun² tsɨ́³ má¹ná¹,
hi³ jáun² ca³juáh³ Moisés la³
lá²: “Ha³ lɨ́² juáh³ hnú² hñu³
honh²: ¿Hin² tsánh² lɨ́¹³ tsó³²
hñu³mɨ³cuú²?” —jáɨ¹³ nɨ́²
hnió³ juáh³ hi³ hnió³ tsú²
tsa³quian³ Cristo tɨ³ ñí¹ hué²¹
lá²—.
7 “Sa³jun³ hniáuh³² juáh¹³
hnú²: ¿Hin² tsánh² lɨ́¹³ tsó³²
ñí¹ tiáunh¹ tsá² má²cá²tsan³?”
—jáɨ¹³ nɨ́² hnió³ juáh³ siáh³
hi³ hnió³ tsú² tsa³jmú³ hi³
jenh¹³ siáh³ Cristo ja¹ tsá²
má²cá²tsan³ hi³ ja³jon³ tɨ³ ñí¹
hué²¹ lá².
8 Jáun² né³, ¿he³ bí¹ lánh³
rá¹juáh³ jáɨ¹³ jáun² dúh¹? La³
lá² bíh¹ rá¹juáh³: “Jáɨ¹³ jáun²
dá² má²nio² má²janh² pih²¹
bíh¹ ñí¹con² hnú², ca³la³ hi³
má²hu²¹ honh¹ bíh¹ nú², jɨ³
hí¹ ca³la³ tɨ³ hñu³ honh² yáh³
nú² siáh³ má²hu²¹”. Jáɨ¹³ jáun²
bíh¹ lɨ́³ jú¹ chú³² hi³ hléh¹
jnoh¹ hi³ ca³tɨ²¹ hi³ niau²¹
cáun² tsɨ́³ tsú²,
9 hi³ nɨ́¹juáh³ ton¹³ hnú²
hi³ Juóuh³² hnú² Jesús hi³
nɨ́¹juáh³ má²nio² siáh³ cáun²
honh² nú² hi³ Dió³² ca³jmú³
hi³ ca³jenh¹³ tsú² ja¹ hla¹, hi³
jáun² la³ jáun² bíh¹ liáun³ nú².
10 Quí¹ cun³quionh³
hi³ cha³² cáun² tsɨ́³ bíh¹
tsú² má²lɨ́n³ tsú² la³juah²¹
dúh¹ jan² tsá² chun¹, hi³
cun³quionh³ hi³ ton² tsú²
jáun² hi³ Juo¹³ tsú² Cristo
né³, cun³quionh³ la³ jáun² bíh¹
má²liáun³ tsú².
11 Quí¹ la³ lá² rá¹juáh³ ñí¹
Sí²: “Hí¹ jan² tsá² má²ca³chá³
cáun² tsɨ́³ ñí¹con² hí³ tiá² lɨ́¹³ lɨ́¹
ɨ³ heh³”.
12 Quí¹ cun³ tiá² ná¹zan²
bíh¹ tsá² *judíos quionh³
*tsá²cá²jo²¹, quí¹ jan² tán¹
bíh¹ Juo¹³ tsú² ca³la³ jɨ́n³², hi³
hí³ bíh¹ cue³² ñí¹con² tsá² té²³,
ca³la³ hi³ lɨ́¹ tú² lɨ́¹ ziáun²³.
13 Quí¹ la³ cun³ rá¹juáh³
jáun² ñí¹ Sí²: “Ca³la³ jɨ³lɨn² tsá²
téh²³ Tɨ³² Juo¹³ dí² lɨ́¹³ liáun³”.
14 Tɨ³la³ né³² né³, ¿ha³ bíh¹
lánh³ rón³² lɨ́¹³ téh³ tsú² Tsá²
hí³ nɨ́¹juáh³ tiá² la³ má²ca³chá³
yáh³ tsú² cáun² tsɨ́³ ñí¹con²
tsú²? Hi³ ¿ha³ bíh¹ lánh³ rón³²
cáun² lɨ́¹ lɨ́¹³ chá³² tsú² cáun²
tsɨ́³ ñí¹con² Tsá² hí³ nɨ́¹juáh³
tiá² la³ má²ca³lɨ ñɨ³² yáh³ tsú²
jú¹ tson² hi³ ca³tɨn¹ tsú²? ¿He³
yáh³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ ne³ tsú²
siáh³ nɨ́¹juáh³ tiá² hin² zian²
yáh³ tsá² hléh³² jáɨ¹³ jáun²?
15 ¿Lánh³ yáh³ rón³² lɨ́¹³
ngáɨ³² tsú² jáɨ¹³ jáun² ñí¹con²
tsáu² nɨ́¹juáh³ tiá² hin²
zian² yáh³ ze³ tsú²? La³
cun³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí²:
“¡Hénh³ ma³ chú³² nɨ́¹juáh³ nɨ́¹
má¹cuá²taunh²¹ tsá² quian³²
jú¹ chú³², [tsá² quian³² hí³
jáɨ¹³ hi³ niau²¹ tie³ tsɨ́³ tsú²]!”
16 Tɨ³la³ tiá² jɨ³lɨn² tsáu²
ca³héɨ³ yáh³ jú¹ chú³² jáun²
jmɨ́¹ ca³náɨ³². La³ cun³
ca³juáh³ jáun² hla¹ Isaías *tɨ³²
jë¹ Dió³²: “Hnú² Tɨ³², hí¹ jan²

yáh³ tiá² hin² má²ca³taunh³
ta²¹ jáɨ¹³ hi³ ca³hléh¹³ jnoh¹”.
17 Jáun² né³, cun³quionh³
hi³ náɨ³² jáɨ¹³ jáun² bíh¹
tsú² lɨ́¹³ niau²¹ cáun² tsɨ́³; jɨ³
cun³quionh³ hi³ zian² tsá²
hléh³² bíh¹ siáh³ lɨ́¹³ ne³ tsú²
jáɨ¹³ quioh²¹ Cristo.
18 Tɨ³la³ jná¹³ né³ nga²: ¿Tiá¹
la³ má²ca³lɨ³ ñi³² dá² tsú² jú¹
tson² hi³ ca³tɨn¹ Dió³² juáh¹³?
¡Ján³, má²ca³lɨ³ ñi³² bíh¹ tsú²!
Quí¹ ñí¹ Sí² rá¹juáh³:

Má²ca³lɨ³ ñi³² bíh¹ tsáu² jú¹
tson² hi³ ca³tɨn¹ Dió³²
cun³quionh³ la³jɨ́³² hi³
jniá³,

hi³ má²lin¹ bíh¹ siáh³ jú¹ tson²
quioh²¹ tsú² ca³la³
tɨ³ ñí¹ má²ca³táuh³
hngá¹máh³.

19 Tɨ³la³ zia³² siáh³ cáun² hi³
nga² jná¹³: ¿Tiá¹ la³ má²ca³lɨ³
ñi³² tsá² Israel juáh¹³? Ján³,
quí¹ la³ñí¹ la³ján³ Moisés
ca³juáh³ la³ lá²:

Jná¹³ jmu¹ hi³ jin³ honh²
hnoh² ñí¹con² tsá² tiá²
ná¹lɨ́n³ tsá² cáun² juo³;

hi³ jmu¹ jná¹³ siáh³ hi³ míh³
honh² náh² ñí¹con² cu³
nió³ tsá² tiá² jáɨ¹³ ngɨ²³.

20 Hi³ ca³chá³ siáh³ Isaías tiá³
tsɨ́³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

Tsá² tiá² jmɨ́¹ hnauh² jná¹³,
ca³chauh¹ bíh¹ tsú²;

hi³ ca³ma³jnia¹³ jná¹³ siáh³
ñí¹con² tsá² tiá² jmɨ́¹
nga² jná¹³.

21 Tɨ³la³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² Israel
má¹ná¹, Isaías ca³juáh³ la³ lá²:
“Cun³ jmá² cun³ jnia³² bíh¹
jmɨ́¹ cuá¹ha² jná¹³ uón³² hi³
te² jná¹³ cu³ nió³ tsá² tiá²
nieh³, tsá² jmu² cun³ tɨn² tsɨ́³
hmóu³²”.

11

Tsá² Israel, tsá² má²ná¹liáun¹

1 Jáun² né³, nga² jná¹³: ¿Hí¹
tiú²uú² tanh² Dió³² hó¹ñí¹ tsá²
*Israel? ¡Tiá² jáun² yáh³! Quí¹
ja³bí¹ jná¹³ jan² tsá² Israel,
jan² tsá² jón²zíh¹ jón²cho¹
hla¹ Há²bran²¹, tsá² cu³ nió³
mí¹zionh² hla¹ Benjamin.
2 Quí¹ la³ cun³ jmɨ́¹ ñeh² bíh¹
hi³ jmu³ la³jɨ́³² hi³ jniá³ máh³
Dió³² ca³ja³ tsɨ́³ hi³ ma³hnio³
tsá² Israel, hi³ hí¹ la³ tɨ³
ta³né³² yáh³ tiá² má²ca³chan³
tsú² tɨ³ có³² tsá² hí³. ¿Tiá¹
ñíh¹ hnoh² he³ juáh³ ñí¹ Sí²
ñí¹ rá¹cha³² jáɨ¹³ hi³ ca³hléh³
jáun² Líh³, tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ hí³
*tɨ³² jë¹ Dió³², jmɨ́¹ ca³liéinh³²
tsú² jáun² Dió³² hi³ ca³hna³
tsú² tsá² Israel?, jmɨ́¹ ca³juáh³
tsú² jáun² la³ lá²:
3 “Hnú² Tɨ³², má²ca³ma³tsán²
bíh¹ tsú² tɨ³² jëh² hnú², hi³
má²ca³qui³ ca³tsunh³ bíh¹
tsú² siáh³ la³jɨ́³² ñí¹hiú¹³
quián¹³ hnú²; hi³ jɨ́³²la³ huen²
jná¹³ bíh¹ jéɨ³²í¹ ziáun²³, hi³
má²hnió³ jngah³ bíh¹ tsú²
siáh³ jná¹³”.
4 Tɨ³la³ Dió³² né³ ca³záɨh³
Líh³ hí³ la³ lá²: “Cánh³
má²cá²chán³² jná¹³ quiaun³
mei²¹ tsáu², tsá² ca³tɨn¹ jná¹³
huen², tsá² tiá² má²ca³di³jñí³²
ta³ ñí¹ dió³² tsá² láɨn¹ téh²³
tsú² Baal”.
5 Jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ́³
uá²jaɨ³² jmáɨ¹ hi³ tiauh² dí²
lá² ta³né³², hi³ zian² cu³ nió³
pih²¹ tsá² má²ná¹quiánh¹ la³

hí³ ja¹ quioh²¹ tsá² Israel,
cun³ñí¹ hi³ ja³² mií³ tsɨ́³ Dió³².
6 Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ la³ jáun²
ca³jmú³ Dió³² cun³ñí¹ hi³ ja³²
mií³ tsɨ́³, jáun² lin¹ hi³ tiá²
la³ quien² yáh³ ta²¹ hi³ jmu²
tsáu², quí¹ sá¹jmɨ́¹ la³ jáun²
dúh¹, hi³ jáun² tiá² jmɨ́¹ la³ lɨ³
quien² yáh³ mií³ hi³ ja³² jáun²
tsɨ́³ Dió³².
7 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ tiá²
cá²jnióh³² tsá² Israel la³ cun³
hi³ jmɨ́¹ hnauh², tɨ³la³ jmáh³la³
tsá² cu³ nió³ ca³quianh³ hí³
Dió³² bíh¹ ca³jnióh³² la³ cun³
hi³ jmɨ́¹ hnauh²; tsá² ñí¹ hná¹
jáun² né³ ca³jlɨ́³² bíh¹ tsɨ́³.
8 La³ cun³ rá¹juáh³ ñí¹
Sí²: “Dió³² ca³cué³ jmɨ́²chí³
tiá² hi¹³ cán²³ ñí¹con² tsú²,
ca³cuéh³ dí² siáh³ mɨ́¹ñí¹ tiá²
jniá³, hi³ ca³cuéh³ dí² siáh³
cuá¹ tiá² niéih³; la³ jáun² bíh¹
lɨ́³ la³ tɨ³ ta³né³²”.
9 Ja³bí¹ hla¹ Dá²vi²¹ siáh³
ca³juáh³:
Jmáɨ¹ hi³ jmu² tsú² jáun²
quioh²¹ cuɨ́¹ lan² liá³
jɨ³ hmá³ ñí¹con² tsú²
hmóu³²,
jáun² qui³ hính³² tsú² ñí¹
jáun², hi³ jáun² ma³tso²
tsɨ́³.
10 Cuɨ́¹ lɨ³ te³ mɨ́¹ñí¹ tsú² hi³
jáun² tiá² lɨ́¹³ jɨe³,
hi³ cuɨ́¹ jlie²¹ siáh³ hna²¹ tsú²
cun³ jmɨ́¹hi³nio² la³ jan²
tsá² quian³² liá¹ héi².

Tsá²cá²jo²¹ siáh³ lɨ́¹³ liáun³

11 Né³² né³, nga² jná¹³: ¿Hí¹
hú¹tá¹ cun³ má²já²hín³ máh³
tsá² *judíos jmɨ́¹ cá¹hính²¹?
¡Tiá² jáun² yáh³! Tɨ³la³ cun³ñí¹
hi³ tsá² judíos ca³tiánh³ tɨ³
có³² ñí¹con² Dió³², hi³ jáun²
*tsá²cá²jo²¹ bíh¹ ca³liáun³; hi³
jáun² la³ jáun² lɨ́¹³ lɨ³ hniá¹ tsá²
judíos hi³ jmóuh³² la³ cun³ hi³
má²ná¹jmu² jáun² tsá²cá²jo²¹.
12 Hi³ jáun² né³, nɨ́¹juáh³
ca³lɨ³ zia³² hi³ chu²¹ ñí¹con²
tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá²
cun³ñí¹ hi³ ca³tiánh³ tɨ³ có³²
tsá² judíos ñí¹con² Dió³²,
hi³ nɨ́¹juáh³ la³ ca³lɨ³ zia³²
hi³ chu²¹ ñí¹con² tsá²cá²jo²¹
cun³ñí¹ hi³ ca³pɨ́² cá²dánh³²
tsá² judíos hí³, hi³ jáun² ¡tiá¹³
bíh¹ tiá³ tiá² lɨ³ zia³² hi³ chu²¹
nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³
la³jɨ́n³² tsá² judíos má²taunh³²
ta²¹!
13 Tɨ³la³ zia³² cá² jon¹ jáɨ¹³
hi³ hnó³² jná¹³ juah²¹ ñí¹con²
hnoh² tsá²cá²jo²¹. Jmu² jná¹³
quien² ta²¹ quion²¹ cun³ñí¹
hi³ Dió³² má²ca³ze³ jná¹³ hi³
lɨn³ jná¹³ *tɨ³² tsá² quian³² jë¹
tsú² ñí¹con² tsá²cá²jo²¹.
14 Hen² tsɨn³² jná¹³ hi³
ma³ jan² tsá²co¹ jná¹³ lɨ́¹³ lɨ³
hniá¹ hi³ jmóuh³² la³ cun³ hi³
jmuh³² hnoh², hi³ jáun² la³
jáun² lɨ́¹³ jmu¹ jná¹³ hi³ liáun³
ma³ jan².
15 Quí¹ nɨ́¹juáh³ hniéi²
quioh²¹ tsá²cá²jo²¹ quionh³
Dió³² la³ ca³tsan³ cun³ñí¹
hi³ tiú²uú² ca³tanh² Dió³²
hó¹ñí¹ tsá² judíos bíh¹, jáun²
¡tiá¹³ bíh¹ tiá³ tiá² lɨ³re² siáh³
quioh²¹ tsú² nɨ́¹ má¹ca³hen³
Dió³² tsá² judíos! ¡Ca³la³ jmɨ́¹
lɨ́³ hi³ ca³jenh¹³ bíh¹ tsú² lɨ́¹³!
16 Jmú¹³ jáɨ¹³: Nɨ́¹juáh³

hí¹miih²¹ hi³ lɨ́²jmú³ tsú² la³ñí¹
quionh³ cá² pɨenh¹ cán¹
jmu² tsú² ná¹chan¹ ñí¹con²
Dió³², jáun² ja³bí¹ la³jɨ́³² bíh¹
hí¹miih²¹ hi³ huén³² cán¹ jáun²
lɨ́¹³ siáh³ ná¹chan¹ ñí¹con²
Dió³². Hi³ ja³bí¹ la³ jáun²
nɨ́¹juáh³ mí¹zioh²¹ hmá² la³
ná¹chan¹ siáh³ ñí¹con² Dió³²,
hi³ jáun² ja³bí¹ chí² cuoh² yáh³
siáh³ hmá² jáun² ná¹chan¹
uá²jaɨ³².

17 Quí¹ zian² tsá² judíos
ná¹lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cuoh² hmá²
olivo hi³ ja³uonh¹, hi³ jáun²
hná¹³ jáun² ca³ta³chí¹hliaun³²
hnú², hnú² tsá² lɨ́n³ nú²
la³jmɨ́¹ lɨ́³ cuoh² hmá² olivo
náɨ². Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹
ca³lɨ³ hi³ ca³jmú³ ta²¹ jmaɨh²¹
quioh²¹ mí¹zioh²¹ hmá² jáun²
ñí¹con² hnú² la³ má²quionh³
siáh³ chí² cuoh² ñí¹ hná¹
jáun².

18 Tɨ³la³ ha³ lɨ́² cuɨ́¹ lɨ́n¹³ nú²
hi³ tɨ³ jlánh¹ quien² nú² la³
cónh³ bíh¹ chí² cuoh² quioh²¹
hnga² hmá² jáun². Nɨ́¹juáh³
lɨ́n²³ nú² hi³ hnú² quien²,
hniáuh³² cháu¹ nú² honh²
hi³ jun³juáh¹³ hnú² yáh³ tsá²
cueh³² pí³ ñí¹con² mí¹zioh²¹
hmá² jáun², quí¹ tɨ³ hnga²
bíh¹ mí¹zioh²¹ jáun² cue³² pí³
ñí¹con² hnú².

19 Ho³ sa³ juáh¹³ hnú²:
“Quí¹ tson² bíh¹, tɨ³la³ ja³uonh¹
bíh¹ cuoh² hmá² hi³ jmɨ́¹ chi²¹,
hi³ jáun² ca³lɨ³ chí¹hliaun³²
jná¹³ hná¹³ chí² cuoh² tiúnh¹
jáun²”.

20 Tson² bíh¹ la³ juánh³
hnú² nɨ́², tɨ³la³ cuoh² hmá²
jáun² dá² ja³uonh¹ quí¹
cun³ñí¹ hi³ tiá² cáun² nio²
tsɨ́³ bíh¹ tsú²; hi³ hnú² né³,
chí¹hliaun³² nú² hná¹³ jáun²
cun³ñí¹ hi³hliá² cáun² nio²
honh² bíh¹ nú². Hi³ jáun² né³,
hua³hín¹³ nú² jmu³, ha³ lɨ́² lɨ́¹
jmú² tonh²,

21 quí¹ nɨ́¹juáh³ Dió³² tiá²
ca³héinh³² tsá² judíos, tsá² lɨ́n³
la³jmɨ́¹ lɨ́³ cuoh² hnga² hmá²
jáun², hi³ jáun² né³ ¡tiá¹³ bíh¹
tiá³ hnú² héinh³² tsú²!

22 Sá¹nɨ́² jɨe³ né³ ha³ cónh³
tí³ hi³ ja³² mií³ tsɨ́³ Dió³², tɨ³la³
jɨe³ siáh³ né³ hi³ cónh³ tiá²
huáh² siáh³ tsɨ́³ tsú². Huáh²
bíh¹ tsɨ́³ tsú² má²ca³jmú³
ñí¹con² tsá² má²já²hín³, tɨ³la³
ñí¹con² hnú² má¹ná¹, ja³² bíh¹
mií³ tsɨ́³ tsú². Tɨ³la³ hniáuh³²
zian² la³ má²zian² nɨ́² bíh¹
hnú² ñí¹con² tsú², hi³ jáun²
já³² mií³ tsɨ́³ tsú²; quí¹ nɨ́¹juáh³
tiá² la³ jmúh¹³ hnú² la³ jáun²,
hi³ jáun² ja³bí¹ hnú² siáh³
tsa³uonh¹ nú².

23 Tɨ³la³ ca³tɨn¹ tsá² judíos
né³, nɨ́¹juáh³ ca³chá³ tsú² tɨ³
có³² hi³ nio² jáun² tun³ tsɨ́³,
má¹jáun² má²lɨ́¹³ chí¹hliaun³²
tsú² siáh³ ñí¹ qui³ jmɨ́¹ chi²¹;
quí¹ Dió³² bíh¹ Tsá² zia³² pí³
quioh²¹ hi³ hlión³² siáh³ tsá²
hí³ ñí¹ jmɨ́¹ ná¹chi²¹.

24 Quí¹ nɨ́¹juáh³ hnú²,
jan² tsá²cá²jo²¹, hi³ lɨ́n³ nú²
cáun² cuoh² hmá² olivo
náɨ² hi³ ja³uonh¹, hi³ jáun²
ca³ta³chí¹hliaun³² hná¹³ cuoh²
hmá² chu²¹, ñí¹ tiá² jmɨ́¹
ca³tɨ²¹, ¡tiá¹³ bíh¹ tiá³ tiá² lɨ́¹³
chí¹hliaun³² siáh³ tsá² judíos

ñí¹ qui³ jmɨ́¹ ná¹tsɨ²¹, tsá² lɨ́n³
hí³ hú¹tá¹ cuoh² hnga² bíh¹
hmá² olivo chu²¹!

Ñí¹ táuh³ jmáɨ¹ bíh¹ liáun³
tsá² Israel

25 Hi³ jáun² né³ reh², tiá²
hnó³² jná¹³ hi³ cáun² lɨ́¹ lɨ́n¹³
náh² hi³ jlánh¹ hliáun³ hi³
ná¹ñíh¹ náh², jáun² hnó³²
jná¹³ hi³ lɨ³ ñíh¹³ náh² jáɨ¹³
hi³ jmɨ́¹ ná¹hmá¹ lá²: Hi³
ma³ cu³ nió³ bíh¹ tsá² Israel
má²ca³lɨ³ huáh² chí¹, tá¹la³
hián¹³ tsá²cá²jo²¹ hi³ tónh³²
jo³cuo² Dió³², tsá² ja¹ quioh²¹
tsá² hleh³² ma³ quin³² ma³
cá² ñí¹ jú¹jma².

26 Hi³ jáun² nɨ́¹ má¹ca³lɨ³tín³
tsú² né³, má¹jáun² máh³
má²liáun³ la³jɨ́n³² tsá² Israel.
La³ cun³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí²:

Tsá² liáu³² dí² já³² tɨ³ ñí¹con²
tsá² hɨ́n¹³ tɨ³ Sión,
hi³ quin³ tsú² hi³ hlah³
hi³ jmu² tsá² jón²zɨ́h¹
jón²cho¹ hla¹ Jacob hi³
tiá² má²tsú² má²jónh³²
Dió³².

27 Hi³ jáun² nió³² lá² tanh²¹
jná¹³ quiúnh¹ tsú²
nɨ́¹ má¹ca³quin³² jná¹³
tsáu¹³ tsú².

28 Hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³
ca³tɨ²¹ jú¹ chú³² né³, tsá²
judíos ná¹lɨ́n³ tsá² ná¹háun³
quionh³ Dió³², hi³ jáun² la³
jáun² lɨ́¹³ hián¹³ hnoh² jú¹
chú³² jáun², tɨ³la³ cun³ñí¹
hi³ ca³quianh³ Dió³² dí¹hio³
ñú¹deh³ tsú² má¹ná¹, jáun² la³
má²hnio³ jáun² bíh¹ Dió³² tsá²
hí³.

29 Quí¹ tiá² quin²³ yáh³
Dió³² hi³ má²lɨ́²cué³², hi³
sa³jun³ zeh² yáh³ tsú² siáh³ tɨ³
có³² nɨ́¹ má¹lɨ́²tié³.

30 Hnoh² bíh¹ tsá² tiá² jmɨ́¹
niuh¹ ñí¹con² Dió³² jmɨ́¹tin²,
tɨ³la³ ta³né³² cun³ñí¹ hi³ tsá²
judíos tiú²uú² nieh³, jáun²
ñí¹con² hnoh² bíh¹ ca³ja³ mií³
tsɨ́³ Dió³².

31 Jáun² né³, tsá² judíos tsá²
tiá² ca³jmú³ hí³ nieh³ ñí¹con²
Dió³², chau²¹ bíh¹ jmáɨ¹ hi³
já³² mií³ tsɨ́³ Dió³² ñí¹con² tsú²
quí¹ cun³ñí¹ hi³ ca³ja³ mií³ tsɨ́³
Dió³² ñí¹con² hnoh².

32 Quí¹ jmɨ́¹ ca³cué³ Dió³²
jáɨ¹³ ñí¹con² la³jɨ́n³² tsáu² hi³
jmu³ nieh³, jáun² sa³ ca³lɨ³
lin¹ hi³ hi³ tiá² nieh³ bíh¹
tsú² jlánh¹ la³ má²ca³zaunh³
tiá³, hi³ jáun² la³ jáun² lɨ́¹³
ma³jnia³² Dió³² hi³ ja³² mií³
tsɨ́³ ñí¹con² la³jɨ́n³² tsáu².

33 ¡Hénh³ máh³ jlánh¹
hliáun³ hi³ nióh³² Dió³², jɨ³ hi³
ñi³² tsú² nɨ́²; hi³ hénh³ máh³
jlánh¹ re² cháunh²³ chí¹ tsú²
siáh³! Tiá² hin² lɨ́¹³ yáh³ há¹
ngɨ¹³ la³ cun³ hi³ lɨ́n²³ tsú²,
hi³ sa³jun³ lɨ́¹³ yáh³ ngɨ¹³ tsú²
la³jɨ́³² ta²¹ hi³ jmu² Dió³².

34 Quí¹ la³ cun³ rá¹juáh³
jáun²: "¿Hin² yáh³ tsánh²
há¹ ngɨ¹³ la³ cun³ hi³ lɨ́n²³
Juo¹³ dí², ho³ hin² dá² tsánh²
má²ca³ma³ta² tsú²?

35 ¿Hin² dá² tsánh² tín²
ca³cué³ cáun² hi³ lɨ́¹ ca³cué³
ñí¹con² Juo¹³ dí² dúh¹, hi³
jáun² zia³² siáh³ cáun² hi³ lɨ́¹³
hiáuh³ tsú² hi³ jéinh³² siáh³
Juo¹³ dí²?"

36 Quí¹ Dió³² bíh¹ ca³jmú³ la³jɨ́³² hi³ zia³², hi³ jáun² cun³quionh³ pí³ quioh²¹ hí³ bíh¹ dí² lɨ́³ la³ má²lɨ́³ jáun², hi³ la³jɨ́³² hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² né³ ca³tɨn¹ hnga² bíh¹ tsú² jaun³². ¡Cuí¹ lɨ³quien² bíh¹ Dió³² cun³ jmɨ́¹hi³nio²! Tson² bíh¹ cu³tí³.

12

Tsá² cuá¹chan¹ ñí¹con² Dió³²

1 Hi³ jáun² né³ reh², cun³ñí¹ hi³ ja³² jáun² mií³ tsɨ́³ Dió³² juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh² hi³ hniáuh³² jɨenh²¹ náh² ñí¹con² Dió³² la³jmɨ́¹ cuen² tsú² jáun² jáh³, hi³ ná¹chan¹ náh², hi³ ná¹lɨ́n³ náh² tsá² tɨ³² tsɨ́³ tsú² nɨ́² siáh³. Quí¹ nɨ́¹juáh³ jmuh³² hnoh² la³ nɨ́², jáun² la³ nɨ́² má²ma³tsú¹ ma³jonh²¹ náh² Dió³² la³ cun³ ca³tɨ²¹.

2 Lɨ́²uú² ma³zián¹³ náh² la³ cun³ hi³ ná¹ngɨ²³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá²; tɨ³la³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ re² cuéh¹ náh² jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ zan¹³ náh² cun³quionh³ hi³ má²chí¹za² hi³ lɨ́n²³ náh². Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ³ ñíh¹³ náh² he³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³², la³ cun³ la³jɨ́³² hi³ chu²¹ yáh³, la³jɨ́³² hi³ jéih³² tsú², jɨ³ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ má²jnia³² tsú² he³ lánh³ lɨ́n³ nɨ́² siáh³.

3 Cun³ñí¹ hi³ ho² jná¹³ cáun² jáɨ¹³ hi³ ca³cué³ Dió³² jmɨ́¹ ca³ja³ jáun² mií³ tsɨ́³ tsú², hi³ jáun² bíh¹ juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh² hi³ hí¹ jan² hnoh² tiá² hin² hniáuh³² jmu³ pan¹ hnga² tɨ³ lɨ́³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ ca³tɨ²¹. Tɨ³ jlánh¹ bíh¹ re² hi³ ma³ quin³² ma³ jan³² hnoh² cá¹ lan¹³ náh² hmóu³², hi³ jáun² lɨ³tsɨn² náh² he³ lɨ́¹³ jmúh¹³ náh² cun³ñí¹ hi³ tanh²³ náh² tsú² ta²¹.

4 Quí¹ la³ cun³ láɨ³ dí² hmóu³², hliáun³ ñí¹ bíh¹ ñí¹ pih²¹ ñí¹ siún¹ quiú¹³ dí² zia³², tɨ³la³ ma³ quin³² bíh¹ ñí¹ jmu² ta²¹ ma³ quin³² ma³ caun³² hi³ jáun².

5 La³ jáun² bíh¹ siáh³ má²láɨ³ dí² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsáu² uá¹jinh¹ juóu³² dí², quí¹ cun³ñí¹ hi³ má²cá²cunh³ dí² quiúnh¹ Cristo; hi³ jáun² ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹ dí² ná¹láɨ³ dí² ja¹ má²tún² hmóu³² dí² la³jmɨ́¹ lɨ́³ ma³ quin³² ma³ caun³² ñí¹ pih²¹ ñí¹ siún¹ quioh²¹ jan² tsáu².

Pí³ hi³ cue³² Jmɨ́²chí³ Chun¹
(1 Corintios 12:1-14:40; Efesios 4:7-16; 1 Pedro 4:8-11)

6 Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ́³ hi³ siáh³ ñí¹ bíh¹ pí³ ca³ja³ tsɨ́³ Dió³² hi³ cué³² ñí¹con² ma³ quin³² ma³ jan³² dí², hi³ jáun² ca³ta¹ dí² jmuh²¹ re² ta²¹ pí³ jáun². Nɨ́¹juáh³ jan² tsá² ja¹ quiú¹³ dí² hiauh³ pí³ hi³ hléh³² jáɨ¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ tsɨ́³, jáun² hniáuh³² bíh¹ hléh³² tsú² la³ cun³ tí³ hi³ má²nio² jáun² cáun² tsɨ́³.

7 Nɨ́¹juáh³ tsá² ca³hiauh³ pí³ hi³ ma³cón³² tsáu², jáun² hniáuh³² ma³cón³² re² bíh¹ tsú² tsáu². Nɨ́¹juáh³ tsá² hiauh³ pí³ hi³ ma³tɨn² tsáu²,

hniáuh32 bíh1 jmu3 tsú2 ta21
jáun2.
8 Tsá2 hiauh3 pí3 hi3 chá32
tiá3 tsɨ́3 tsáu2, ca3tɨn1 bíh1
tsú2 jmu3 la3 jáun2. Nɨ́1juáh3
tsá2 zia32 hi3 lɨ́1 cueh32 tsáu2,
tiá2 hniáuh32 yáh3 hen2 tsɨ́3
tsú2 hi3 hiáuh3 siáh3 nɨ́1
má1lɨ́2cué32 jáun2. Tsá2 ho2
cáun2 jáɨ13, hniáuh32 jmu3
ca3la3 hi3 hua3hín13 lɨ́n32 bíh1.
Nɨ́1juáh3 tsá2 ja32 miɨ́3 tsɨ́3
ñí1con2 tsáu2, jáun2 ca3la3
hi3 hiún2 lɨ́n32 bíh1 tsɨ́3 tsú2
hniáuh32 ma3hon3 tsá2 hɨ́3.

Ha3 lánh3 ca3tɨ21 ma3zian2 tsá2 haɨn21 tɨ3 con2 Cristo

9 Ma3hno1 tiá3 náh2 tsá2ján2
tsá2ján2, cáun2 hi3 hú1tá1
tson2; tɨ3 có32 héɨ3 náh2
máh1 ca3tɨ21 hi3 hlaɨh3 ca3la3
hi3 jmúh13 náh2 han1, chá1
náh2 cáun2 honh2 hi3 jmúh13
jmáh3la3 hi3 chu21.
10 La3jmɨ́1 hnio3 tsú2
raɨnh21 ma3hno1 náh2 tsá2ján2
tsá2ján2, hi3 ma3quien13 náh2
tsá2ján2 tsá2ján2 cun3quionh3
hi3 cueh1 náh2 tsú2 jáɨ13 la3ñí1
la3ján3.
11 Ca3tɨ21 la3jɨ́32 hi3 ca3tɨn1
náh2 jmúh13, ha3 lɨ́2 jmú2
náh2 juɨnh3; ca3la3 jonh3 jmɨ́1
honh2 náh2 jmu3 tá13 Tɨ32
Juo13 dí2.
12 Tsɨnh1 lɨ́n21 náh2 jmu3
cun3ñí1 hi3 zia32 hi3 hu21
honh2; cueh3 náh2 honh2 nɨ́1
má1ca3ma3tsoh1 náh2 honh2.
Lienh1 náh2 Dió32 la3jɨ́32 jmáɨ1.
13 Ma3hon1 náh2 tsá2
má2joh1 Dió32; hi3 hniah32
náh2 siáh3 tsá2 tiá2 zia32 ñí1
jnioh13, hen3 náh2 tsú2 re2
tɨn2.
14 Hiú1 mɨ́1 náh2 hi3 chu21
ñí1con2 Dió32 hi3 ca3tɨn1 tsá2
hɨ́1 tsa1 náh2, mɨ́1 náh2 hi3
chu21 cha3 jmɨ́1 tanh13 náh2
tsú2 hú1mu3héih32.
15 Ma3hiún13 náh2 honh2
quiúnh1 tsá2 hiún2 tsɨ́3, hi3
uo3 náh2 siáh3 quiúnh1 tsá2
ná1ho2.
16 Tianh3 náh2 re2 tɨn2
quiúnh1 náh2 tsá2ján2 tsá2ján2.
Ha3 lɨ́2 lɨ́1 jmú2 náh2 quien2,
tɨ3la3 jmu3 náh2 uá2jaɨ32 ta21
hi3 la3 jmu2 tsá2 tsɨ́1juɨ́3. Ha3
lɨ́2 cuɨ́1 lɨ́n13 náh2 hi3 jlánh1
hliáun3 hi3 ñíh1 náh2.
17 Ha3 lɨ́2 jéinh1 náh2 hi3
hlah3 ñí1con2 tsá2 jmu2 hlah3;
tɨ3la3 chú32 má1jnia13 náh2
ñí1con2 la3jɨ́n32 tsáu2 hi3
jmuh32 náh2 jmáh3la3 hi3
chu21.
18 Jmu3 náh2 pí3 la3 cun3 ñí1
tion23 náh2 hi3 lɨ́13 lɨ3 niau21
tie3 ja1 quián13 náh2 quiúnh1
la3jɨ́n32 tsáu2.
19 Hnoh2, tsá2 jlánh1 hnau3
jná13, ha3 lɨ́2 jéinh1 hnoh2 hi3
hlah3 ñí1con2 tsáu2; tɨ3 re2
chá1 náh2 jo3cuo2 Dió32 Tsá2
ma3tsau13. Quí1 ñí1 Sí2 quioh21
tsú2 juáh3: “Jná13 bíh1 Tsá2
ca3tɨn1 hi3 má1tson13 tsáu2;
jná13 bíh1 jéinh1, juáh3 Juo13
dí2”.
20 Ja3bí1 rá1juáh3 siáh3:
“Cuéh3 náh2 tsá2 hau2 hi3 cuh3
nɨ́1juáh3 hi3 ñí1cuóunh21, hi3
cuéh3 náh2 siáh3 jmáɨ2 hɨ́nh3
nɨ́1juáh3 hi3 hí1quiéin2 tsɨ́3;
quí1 nɨ́1juáh3 hi3 jéinh1 náh2

hi³ chu²¹, jáun² chéi³ bíh¹ zó³² ñí¹ tsá² hí³ lɨ¹³”.
21 Ha³ lɨ́² cue² jáɨ¹³ ñí¹con² hi³ hlah³ hi³ jmu³ héih³² ñí¹con² nú²; tɨ³ re² bíh¹ hi³ quɨnh¹ hnú² jmáɨ¹ ñí¹con² hi³ hlah³ cun³quionh³ hi³ chu²¹.

13

1 La³jɨ́n³² tsáu² ca³tɨn¹ tanh¹³ ta²¹ tsá² ho² ta²¹, quí¹ tiá² zian² yáh³ tsá² ho² ta²¹, tsá² tiá² ca³chan³ Dió³²; Dió³² bíh¹ Tsá² ca³chan³ la³jɨ́n³² tsá² ná¹ho² ta²¹.
2 Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² nieh³ ñí¹con² tsá² ho² ta²¹, hi³ tiá² ta²¹ haɨh²¹ jáɨ¹³ hi³ ná¹ho² tsá² ca³chau³ Dió³² bíh¹ tsú² jaun³². Tsá² tiá² nieh³ la³ hí³ né³ ca³tɨn¹ tá¹tsɨn¹ héih³².
3 Quí¹ jun³juáh¹³ hi³ juénh³ tsá² jmu² hi³ chu²¹ yáh³ tsá² ná¹ho² ta²¹, quí¹ hi³ juénh³ tsá² jmu² hi³ hlah³ bíh¹ tsú². ¿Hnáuh¹ hnú² hi³ tiá² hi³ cáu² he² quiúnh¹ nú² tsá² ho² ta²¹? Hi³ jáun² chun¹ nú² jmu³, hi³ jáun² tsá² ho² ta²¹ hléh³² re² hi³ ca³tɨn¹ hnú²,
4 quí¹ hi³ chú³² quián¹³ hnú² bíh¹ hi³ lɨ́n³ tsú² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³². Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ hnú² jmuh³² hi³ hlah³ né³, hi³ jáun² bíh¹ hniáuh³² juenh¹³ hnú². Quí¹ jun³juáh¹³ hi³ cáun² lɨ́¹ ho² yáh³ tsú² jáɨ¹³, quí¹ hi³ jáun² yáh³ lɨ́n³ tsú² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ jéinh³² hi³ míh²³ jáun² tsɨ́³ Dió³² ñí¹con² hi³ hlah³ hi³ jmu² tsáu².
5 Hi³ jáun² bíh¹ hniáuh³² jmu³ tsáu² nieh³ ñí¹con² tsá² ho² ta²¹, jun³juáh¹³ cun³ jmáh³ hi³hliá² ma³tsau¹³ yáh³ tsú², tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³hliá² jáun² tá¹no¹ re² jmɨ́¹ tsɨ́³ bíh¹ dí².
6 Ja³bí¹ cun³ñí¹ hi³ jáun² yáh³ hniáuh³² cuéh¹ hnoh² siáh³ hmah²¹ hi³ caɨ³² tsú² jáun², quí¹ tsá² ho² ta²¹ dá² ná¹má²cón³² Dió³² bíh¹ cun³quionh³ ta²¹ hi³ ná¹jmu² jáun².
7 Ma³hmah²¹ ñí¹con² la³jɨ́n³² tsáu² la³ cun³ hi³ ca³tɨn¹ nú². Nɨ́¹juáh³ jmɨ́¹ chi² tsú² hmah²¹, ca³tɨn¹ hnú² cuéh¹; nɨ́¹juáh³ jmɨ́¹ jmu² tsú² ta²¹ juú², jáun² ca³tɨn¹ nú² má¹tih²¹ siáh³; nɨ́¹juáh³ tsá² ca³tɨn¹ nú² hi³ jmúh¹³ nú² juénh² ñí¹con², jáun² jmu³ hnú² juénh² ñí¹con² tsú², hi³ tsá² ca³tɨn¹ nú² má¹quien¹³ né³, ma³quien¹³ siáh³ tsú².
8 Tiá² hniáuh³² hi³ cá² ñí¹ dí¹quian¹ nú² hi³ cáun² ren² nú² quioh²¹ tsáu², tɨ³la³ hniáuh³² dí¹quian¹ nú² hi³ má¹hno¹ nú² tsá²ján² tsá²ján² bíh¹. Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² hnio³ raɨnh²¹, jáun² cun³quionh³ la³ jáun² má²lɨ́²ma³tí³² tsú² la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² liei²¹ bíh¹.
9 Quí¹ liei²¹ quioh²¹ Dió³² rá¹juáh³ la³ lá²: “Ha³ lɨ́² jmú² juón¹ nú², ha³ lɨ́² jngɨh³ tsáu², ha³ lɨ́² háɨn², [ha³ lɨ́² chá² jú¹ tɨ́¹jáɨ² quioh²¹ hí¹ jan² tsáu²], ha³ lɨ́² lɨ́¹ háɨ² honh² hi³ quioh²¹ tsáu²”; tɨ³la³ má²lɨ́²ma³tí³² bíh¹ tsú² la³jɨ́³² héih³² nɨ́², la³ má²quionh³

la^{3}jɨ́^{32} héih^{32} ñí^{1} hná^{1} nɨ́^{2} cun^{3}quionh^{3} hi^{3} má^{2}tí^{32} tsú^{2} jáun^{2} cáun^{2} héih^{32} lá^{2}: “Ma^{3}hno^{1} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} renh^{2} la^{3}jmɨ́^{1} hno^{3} nú^{2} huen^{2}”.

10 Quí^{1} tsá^{2} hnio^{3} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} raɨnh^{21}, jun^{3}juáh^{13} jmu^{2} hi^{3} hlah^{3} yáh^{3} tsú^{2}; hi^{3} jáun^{2} la^{3} jáun^{2} bíh^{1} má^{2}má^{2}tí^{32} tsú^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} rá^{1}juáh^{3} jáun^{2} liei^{21} quioh^{21} Dió^{32} nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} hnio^{3} tsú^{2} tsáu^{2}.

11 Jáun^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} nɨ́^{2} né^{3}, cuɨ́^{1} lɨ^{3} ñíh^{13} hnoh^{2} hi^{3} hín^{2} jmáɨ^{1} ziáun^{2} dí^{2} lá^{2}, hi^{3} cuɨ́^{1} lɨ^{3}tsɨn^{2} náh^{2} siáh^{3} hi^{3} má^{2}hniáuh^{32} bíh^{1} ñí^{3} náh^{2}; quí^{1} tɨ^{3} lɨ^{3}mí^{1} má^{2}janh^{2} má^{2}he^{2} bíh^{1} jmáɨ^{1} hi^{3} liáun^{3} dí^{2} la^{3} cónh^{3} bíh^{1} jmɨ́^{1} ca^{3}chá^{13} dí^{2} jáun^{2} cáun^{2} tsɨ́^{3}.

12 Quí^{1} má^{2}cá^{2}jniá^{32} cu^{3}tí^{13} bíh^{1} ta^{3}né^{32}, má^{2}ja^{3}quián^{3} hiá^{32} cu^{3}tí^{3} bíh^{1} hiú^{2}; hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} hniáuh^{32} ñí^{3} dí^{2} hi^{3} chá^{13} dí^{2} tɨ^{3} có^{32} la^{3}jɨ́^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} jmu^{2} tsú^{2} já^{1}niéi^{2}; hi^{3} jáun^{2} la^{3}jmɨ́^{1} jmu^{2} jáun^{2} hliáu^{3} hua^{3}jan^{21} hi^{3} tsa^{3}jmú^{3} hniéi^{2}, la^{3} jáun^{2} cuɨ́^{1} tauh^{13} dí^{2} hua^{3}jan^{21} hi^{3} jmú^{13} ta^{21} quiú^{13}, hi^{3} ngɨ́^{13} dí^{2} juɨ^{32} ñí^{1} tie^{3} joh^{1} yáh^{3}.

13 Cuɨ́^{1} má^{1}ziáun^{13} dí^{2} re^{2}, la^{3} cun^{3} lin^{1} hi^{3} ziáun^{2} dí^{2} ñí^{1} tie^{3} joh^{1}. Tiá^{2} hniáuh^{32} hi^{3} ná^{1}hein^{21} dí^{2} jɨ^{3} hi^{3} ná^{1}jmu^{32} dí^{2} jmáɨ^{1} ca^{3}la^{3} cú^{2}tiú^{2} cú^{2}jan^{32} nio^{2}, sa^{3}jun^{3} hi^{3} juón^{1} dí^{2}, jɨ^{3} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} dí^{1}quiaunh^{21} tsɨ́^{3} dí^{2}, sa^{3}jun^{3} hniáuh^{32} hnáu^{13} dí^{2} hniéi^{2}, sa^{3}jun^{3} hi^{3} uóu^{32} tsɨ́^{3} dí^{2} nɨ́^{2} siáh^{3}.

14 Tɨ^{3}la^{3} tɨ^{3} re^{2} bíh^{1} jmuh^{21} náh^{2} ta^{21} Jesucristo la^{3}jmɨ́^{1} jmúh^{32} hliáu^{3} ta^{21} hmɨh^{32} pin^{3} quioh^{21}; hi^{3} su^{3}uú^{2} lɨ́^{1} háɨ^{2} náh^{2} honh^{2} hi^{3} má^{1}tih^{21} náh^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} dí^{1}quiaunh^{21} honh^{2} náh^{2} hmóu^{32}.

14

Ha^{3} lɨ́^{2} chú^{1} lɨ́^{2} ñih^{21} hnú^{2} renh^{2}

1 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, nɨ́^{1}juáh^{3} cuan^{3} jan^{2} tsá^{2} tiá^{2} re^{2} má^{2}jmɨ́^{1} má^{2}tsɨ́^{3} ca^{3}tɨ^{21} jú^{1} tson^{2} quioh^{21} Cristo, cáun^{2} hen^{3} náh^{2} tsú^{2}; tɨ^{3}la^{3} jun^{3}juáh^{13} hi^{3} hen^{13} náh^{2} tsú^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} hnáuh^{2} náh^{2} juonh^{21} quiúnh^{1} ca^{3}tɨ^{21} jáɨ^{13} hi^{3} tiá^{2} lin^{1} zia^{32} ha^{3} lánh^{3} rón^{32} ma^{3}re^{2} yáh^{3} tsú^{2}.

2 Jmú^{13} jáɨ^{13}, zian^{2} ma^{3} jan^{2} tsáu^{2} lín^{23} hi^{3} cáun^{2} lɨ́^{13} bíh^{1} cuh^{3} la^{3}jɨ́^{32} ñí^{1} má^{32}, tɨ^{3}la^{3} zian^{2} siáh^{3} ma^{3} jan^{2} tsá^{2} tiá^{2} nga^{3} má^{2}jmɨ́^{1} má^{2}tsɨ́^{3} ca^{3}tɨ^{21} jú^{1} tson^{2} quioh^{21} Cristo, tsá^{2} cúh^{2} jmáh^{3}la^{3} jonh^{2}.

3 Jáun^{2} tsá^{2} cúh^{2} ca^{3}la^{3} jɨ́^{32} ñí^{1} má^{32}, tiá^{2} hniáuh^{32} yáh^{3} ma^{3}zian^{32} tsú^{2} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} cúh^{2} má^{32} ná^{1}quiáh^{1}; hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} cúh^{2} má^{32} ná^{1}quiáh^{1} né^{3}, tiá^{2} hniáuh^{32} yáh^{3} chu^{3} ñih^{3} tsú^{2} tsá^{2} cúh^{2} ca^{3}la^{3} jɨ́^{32}, quí^{1} Dió^{32} bíh^{1} má^{2}ca^{3}hen^{3} tsá^{2} hí^{3}.

4 ¿Quí^{1} hin^{2} yáh^{3} tsánh^{2} hnú^{2} hi^{3} jáun^{2} sa^{3} hnú^{2} yáh^{3} jlánh^{1} chú^{1} ñih^{21} nú^{2} quian^{21} Tsá^{2} siánh^{3}? Quí^{1} hnga^{2} bíh^{1} Juo^{13} tsú^{2} ca^{3}tɨn^{1} ra^{3}tsɨ^{32}

héih32 ñí1con2 tsú2 nɨ́1juáh3 hi3 chun1 ho3 tiá2 chun1. Tɨ3la3 cun3 tá1zanh1 bíh1 tsú2 re2, quí1 Juo13 bíh1 dí2 Tsá2 tɨn2 zinh3 tsú2 re2.

5 Ja3bí1 la3 jáun2 zian2 ma3 jan2 tsáu2 hi3 jlánh1 jmu2 hɨen1 jmáɨ1 ná1hɨ13 la3 cónh3 bíh1 jmáɨ1 ñí1 hná1 jáun2, hi3 zian2 né3 tsá2 lɨ́n23 hi3 cáun2 cá2ren2 bíh1 la3jɨ́32 jmáɨ1. Ma3 quin32 ma3 jan32 bíh1 tsú2 hniáuh32 ná1hu21 cáun2 tsɨ́3 la3 cun3 hi3 lɨ́n23.

6 Tsá2 jlánh1 jmu2 hɨen1 cáun2 jmáɨ1, cun3ñí1 hi3 má2quien2 Tɨ32 Juo13 bíh1 dí2 tsú2 jaun32 hi3 jmu2 la3 jáun2; [hi3 nɨ́1juáh3 tsá2 tiá2 jmu2 la3 jáun2 né3, ja3bí1 hi3 má2quien2 Tɨ32 Juo13 bíh1 dí2 tsú2 siáh3 la3 jáun2]. Hi3 jáun2 né3, nɨ́1juáh3 tsá2 cúh2 la3jɨ́32 ñí1 má32, hi3 má2quien2 Tɨ32 Juo13 bíh1 dí2 tsú2 jaun32, quí1hliá2 cueh32 tsú2 tiá1hmah1 Dió32; hi3 tsá2 cúh2 má32 ná1quiáh1 né3, ja3bí1 má2quien2 siáh3 Tɨ32 Juo13 yáh3 dí2 tsú2 jaun32, quí1 ja3bí1 hí3 siáh3 cueh32 tiá1hmah1 Dió32.

7 Quí1 hí1 jan2 yáh3 dí2 tiá2 ziáun2 hi3 ca3ta1 hmóu32, sa3jun3 jún3 yáh3 dí2 hi3 ca3ta1 hmóu32.

8 Quí1 nɨ́1juáh3 ziáun2 dí2, hi3 ca3tɨn1 Tɨ32 Juo13 bíh1 dí2 ziáun2; hi3 nɨ́1juáh3 jun3 dí2 né3, jun3 dí2 hi3 ca3tɨn1 Tɨ32 Juo13 bíh1 dí2 siáh3. Hi3 jáun2 né3, uá1 hi3 ziáun2 uá1 hi3 jún1 dí2, cun3 jáun2 tiauh2 bíh1 dí2 ñí1con2 Tɨ32 Juo13 dí2.

9 Quí1 Cristo ca3jun3, hi3 jáun2 jmɨ́1 lɨ21 jáun2 ca3jenh13, hi3 jáun2 lɨ́13 lɨ́n3 tsú2 Juo13 tsá2 má2cá2tsan3 jɨ3 tsá2 zian2 nɨ́2 siáh3.

10 Tɨ3la3 hnú2 né3, ¿he3 láɨh32 chú1 ñih21 hnú2 renh2, ho3 he3 láɨh32 sa3 ma3zian13 hnú2 ñí1con2 tsú2? Quí1 la3jáɨ32 bíh1 dí2 ca3ta1 hi3 tsá1ma3jnia13 ñí1con2 Dió32, hi3 jáun2 hí3 bíh1 ra3tsɨ32 héih32 ñí1con2 dí2.

11 Quí1 ñí1 Sí2 quioh21 Dió32 rá1juáh3 la3 lá2:

La3jmɨ́1 tson2 hi3 zian2 jná13,
la3 jáun2 bíh1 tson2 hi3 la3jɨ́n32
tsáu2 junh3 cú1jñí1 ta3
ñi32 jná13, juáh3 Juo13
dí2,
hi3 jáun2 má1jáun2 né3 la3jɨ́n32
tsáu2 bíh1 má2juáh3 hi3
huen2 jná13 bíh1 lɨ́n3
Dió32.

12 La3 jáun2 bíh1 lɨ13 hi3 ma3 quin32 ma3 jan32 dí2 tsá1jɨenh1 jú1 tson2 quiú13 ñí1con2 Dió32.

Ha3 lɨ2 jmú2 hnú2 hi3 qui3 hính32 renh2

13 Hi3 jáun2 bíh1 tiú2uú2 hniáuh32 chú1 ñih21 dí2 tsá2ján2 tsá2ján2. Cha3 jmɨ́1 jmúh13 náh2 la3 nɨ́2, tɨ3 re2 bíh1 má1zián13 náh2 re2, cáun2 hi3 tiá2 lɨ13 qui3 hính32 renh2 náh2, la3 cun3 cáun2 hi3 tiá2 lɨ13 tánh32 tsáu2 tso3 yáh3.

14 Cun3ñí1 hi3 má2ca3cunh3 jná13 quiúnh1 Jesús Tɨ32 Juo13 dí2, hi3 jáun2 má2ca3lɨ3 ño1 jná13 hi3 tiá2 zia32 hí1 cáun2 hi3 tiá2 jɨ2 hi3 cáun2 lɨ́1 lɨ́23 hnga2; tɨ3la3 nɨ́1juáh3 zian2 jan2 tsá2 lɨ́n23 hi3 zia32 hi3 tiá2 jɨ2, jáun2

ca³tɨn¹ tsá² hí³ bíh¹ tiá² jɨ² hi³
jáun².

15 Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³
ca³hliah²¹ hnú² tsɨ́³ renh² nú²
cun³quionh³ cáun² má³² hi³
cuh³² nú², hi³ jáun² má²jmuh³²
hnú² hi³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ tiá²
hno³ bíh¹ nú² tsú². Ha³ lɨ́²
jmú² hnú² hi³ tsa³hín³ jan²
tsáu² cun³quionh³ hi³ jlánh¹
ñí¹cúh² nú² cá² ñí¹ má³², quí¹
ca³tɨn¹ tsá² hí³ bíh¹ uá²jaɨ³²
jun³ Cristo.

16 Zia³² bíh¹ hi³ lɨ́n²³ náh²
chu²¹, tɨ³la³ ha³ lɨ́² cué² náh²
jáɨ¹³ hi³ hléh³² tsáu² hlah³
ca³tɨ²¹ hi³ jáun².

17 Quí¹ jun³juáh¹³ cun³quionh³
hi³ hua³hín¹³ hi³ cú² hi³
hɨ́nh²³ yáh³ tsú² lɨ́¹³ hí³ jo³cuo²
Dió³², tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá²
má²chun¹, jáun² tsá² la³ hí³
bíh¹ má²hún¹ jo³cuo² Dió³²,
tsá² tiá² hniéɨ² jmu², hi³ zian²
tsú² siáh³ hiún² tsɨ́³ hi³ ja³²
ñí¹con² Jmɨ́²chí³ Chun¹.

18 Jlánh¹ tɨ³² tsɨ́³ Dió³²
nɨ́¹juáh³ má²cón³² tsú² Cristo
la³ nɨ́², hi³ ja³bí¹ tsáu² siáh³
uá²jaɨ³² jéih³² la³ nɨ́².

19 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, cuɨ́¹
jmú¹³ dí² pí³ hi³ jmú¹³ dí²
jmáh³la³ hi³ lɨ³ lɨ́¹³ niau²¹ tie³,
jmáh³la³ hi³ lɨ³ lɨ́¹³ pin³ tsɨ́³
tsá²ján² tsá²ján².

20 Su³uú² lɨ́¹ hin³² tá¹³
Dió³² cun³quionh³ má³² hi³
ñí¹cúh² nú². Quí¹ uá¹jinh¹
tson² bíh¹ hi³ la³jɨ́³² má³²
bíh¹ jɨ², tɨ³la³, jáun² bíh¹ hlah³
nɨ́¹juáh³ ca³hliah³ tsú² tsɨ́³
tsáu² cun³quionh³ cáun² má³²
hi³ cúh² jáun² bíh¹.

21 Tɨ³ jlánh¹ bíh¹ re² nɨ́¹juáh³
hi³ tiá² cúh¹³ hnú² cú²jueh³²
ngú³ hi³ sa³jun³ húh¹³ nú²
mu² ráu³ mɨ³ uóun²jɨeh¹³,
sa³jun³ hí¹ cáun² hi³ jmɨ́¹ lɨ³
lɨ́¹³ qui³ hính³² renh² nú² hi³
tánh³² tso³.

22 Hi³ jáun² ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ nɨ́²
né³, ta³ ñí¹ Dió³² bíh¹ hniáuh³²
cháh¹³ hnú² huen² cáun²
honh². ¡Jlánh¹ jmɨ́¹ ren² tsá²
zia³² hi³ jmu² ta³ tiá² tun³ nio²
tsɨ́³!

23 Tɨ³la³ tsá² cúh² cá²
ñí¹ má³² ta³ hu²¹ hliáun³
ñéih³ tsɨ́³ má¹ná¹, tsá² la³
hí³ má²tá¹tsɨn¹ héih³² bíh¹,
quí¹hi³hliá² lɨ́²cuh³ ta³ nio²
tun³ tsɨ́³; quí¹ tso³ bíh¹ ca³la³
jɨ³lɨ³² hi³ jmu² tsú² ta³ tiá²
cáun² nio² tsɨ́³.

15

Ma³hiún¹³ tsɨ́³ tsá²mɨ³cuóun² renh² nú², ha³ lɨ́² ma³hiún¹³ honh² huen²

1 Jnoh¹, tsá² má²hún¹
tsɨ́³ dí² ca³tɨ²¹ jú¹ tson²
quioh²¹ Cristo, ca³ta¹ dí²
hi³ má¹hon¹ tsá² tiá² nga³
má²jmɨ́¹ má²tsɨ́³ ca³tɨ²¹ jú¹
tson² jáun², jun³juáh¹³ hi³
hniáuh³² lɨ́¹ má¹hiún¹³ dí² tsɨ́³
hmóu³² yáh³.

2 Tɨ³la³ ma³ quin³² ma³ jan³²
dí² ca³ta¹ dí² hi³ má¹hiún¹³ tsɨ́³
tsá²mɨ³cuóun² raɨnh²¹ bíh¹, la³
cun³ hi³ chu²¹ hi³ lɨ́¹³ lɨ³hún¹
tsɨ́³ tsú² ca³tɨ²¹ jú¹ tson².

3 Quí¹ sa³jun³ Cristo yáh³
ca³ma³hiún² tsɨ́³ hnga², tɨ³la³
la³ cun³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí²
quioh²¹ Dió³² bíh¹ ca³lɨ³ la³

lá²: “Já¡¹³ hi³ tú² hiáu³² tsá²
ca³quiu³ ca³je³ hnú², jná¹³ bíh¹
ca³ta³cuá¹con¹ ná¹”.
4 Jáun² bí¹ ca³hí¡e³ Dió³²
la³jí³² hi³ rá¹tioh³ jáun² ñí¹
Sí², quí¹ hi³ jáun² lí¡¹³ lí¡³ ne¹
dí² jú¹ tson² bíh¹; hi³ jáun²
cun³quionh³ já¡¹³ jáun² lí¡³ tá¡²
dí² hi³ jmú¹³ juenh² tsí³, jí¡³
hi³ niau²¹ siáh³ re² tsí³ dí², hi³
jáun² la³ jáun² bíh¹ lí¡³ zia³² hi³
ná¹hé² ná¹jan³² dí².
5 Hi³ jáun² Dió³², Tsá²
jmu² hi³ lí¡³ juenh² tsí³ dí² jí¡³
hi³ niau²¹ re² tsí³ dí², cuí¹
má¹hau³ hi³ lí¡¹³ tionh² náh²
cá²honh¹, hi³ ná¹jmóuh¹ náh²
jáun² la³ cun³ lí³ nóh³² quioh²¹
Jesús Tsá² lín³ Cristo,
6 hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹
lí¡¹³ hi³ la³jí¡n³² náh² lí¡¹³
má¹quien¹³ náh² Dió³² Jméi²
Jesucristo Tí¡³² Juo¹³ dí² la³jmí¡¹
lí¡³ hi³ cáun² honh¹ náh² yáh³.

Jú¹ chú³² hi³ má²ca³nga² ñí¹con² tsá²cá²jo²¹

7 Hi³ jáun² né³, hen³ náh²
tsá²ján² tsá²ján² la³jmí¡¹ ca³he³
dí² jáun² Cristo, hi³ jáun² la³
jáun² lí¡³ quien² Dió³².
8 Quí¹ jná¹³ juanh³² hi³
Cristo cuan³ hi³ cua³ma³cón³²
tsá² *judíos bíh¹, la³ jáun² bíh¹
ca³lí¡³tí³ já¡¹³ hi³ ca³jmú³ Dió³²
quionh³ dí¹hio³ ñú¹deh³ dí²,
hi³ ca³lí¡³ lin¹ siáh³ hi³ Dió³²
má²tí³² já¡¹³ quioh²¹.
9 Cuan³ tsú² siáh³ hi³ jáun²
lí¡¹³ hi³ *tsá²cá²jo²¹ uá²ja¡³²
ma³quien² Dió³² cun³ñí¹ hi³
Dió³² má²ca³ja³ mií³ tsí³
ñí¹con² tsú²; la³ cun³ rá¹juáh³
jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³²:
Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ lí¹³
tsah¹ jná¹³ hi³ ca³tín¹
hnú² ja¹ tsá²cá²jo²¹,
hi³ hí¡e¹³ jná¹³ siáh³ sun¹ hi³
ca³tín¹ hnú².
10 Ja³bí¹ la³ jáun² zia³² siáh³
ñí¹ rá¹juáh³:
Hnoh², tsá²cá²jo²¹, ¡ma³hiún¹³
náh² honh² quiúnh¹
náh² tsá² tionh² jo³cuo²
Dió³²!
11 Hi³ zia³² siáh³ cáun² ñí¹
rá¹juáh³:
Hnoh² tsá²cá²jo²¹, ¡ma³quien¹³
náh² Juo¹³ dí²!
Hi³ hnoh² tsá² zian² náh²
tá¹ cáun² hngá¹máh³,
¡ma³quí¹ ma³quien¹³
náh² tsú² jí¡³lín² nah²!
12 Hla¹ Isaías ca³juáh³ siáh³ la³
lá²:
La³jmí¡¹ hion² cáun² zen² hmá²
má²háuh¹³ bíh¹ chau²¹
jmái¡¹ hi³ lí¡³zian² jan²
tsá² jón²zíh¹ jón²cho¹
hla¹ Isaí,
hi³ jáun² tsá² hí³ né³ hau³ já¡¹³
ñí¹con² tsá²cá²jo²¹;
hi³ jáun² tsá²cá²jo²¹ lí¹³ zia³²
cáun² hi³ ná¹hu²¹ tsí³
hi³ ca³tín¹ tsú².
13 Hi³ jáun² Dió³² Tsá² jmu²
hi³ hu²¹ tsí³ dí² hi³ ca³tín¹ tsú²,
cuí¹ má¹cónh²¹ hñu³ honh²
hnoh² hi³ hiún² honh² náh²,
jí¡³ hi³ nio² tie³ honh² náh²
cun³ñí¹ hi³ má²tanh²³ náh²
tsú² ta²¹; hi³ cun³quionh³ pí³
quioh²¹ Jmí²chí³ Chun¹ né³
cuí¹ lí¡³ lin¹ náh² hi³ hú¹tá¹
tson² bíh¹ la³ cun³ hi³ hu²¹
jáun² honh² náh².

14 Hnoh² reh², má²ca³lɨ³ ño¹
jná¹³ hi³ cu³tí³ hnoh² ná¹chu²¹
honh² náh² ñí¹con² tsá²ján²
tsá²ján², hi³ má²ná¹ñíh¹ náh²
siáh³ re² la³jɨ³² jú¹ tson², jɨ³
hi³ má²tɨn² náh² siáh³ hi³ hlɨ́¹
lienh¹ náh² tsá²ján² tsá²ján².
15 Tɨ³la³ cun³ jáun² cáun²
lɨ́¹ má²ca³chá³ bíh¹ jná¹³
tiá³ tsɨn³² hi³ jmu¹ sí² lá²
cun³quionh³ jú¹ na²¹ ca³tɨ²¹
la³jɨ́³² jáɨ¹³ nɨ́², hi³ jáun² tiá²
lɨ́¹³ tsa³có³ honh² náh². Ca³lɨ³
hi³ chá¹³ jná¹³ tiá³ tsɨn³² hi³
jmu¹ sí² lá² cun³ñí¹ hi³ ho²
ná¹ cáun² jáɨ¹³ hi³ ca³cué³
Dió³² jmɨ́¹ ca³ja³ mií³ tsɨ́³,
16 hi³ má¹con²¹ jná¹³ jáun²
Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo ja¹
quioh²¹ tsá²cá²jo²¹. Jmu²
jná¹³ ta²¹ ñí¹con² Cristo
hi³ hléh²³ jná¹³ jú¹ chú³²
quioh²¹ Dió³², hi³ jáun² lɨ́¹³
má¹jnia¹³ jná¹³ tsá²cá²jo²¹
ñí¹con² Dió³², hi³ má²ná¹chan¹
jáun² hi³ ca³jmú³ Jmɨ́²chí³
Chun¹, la³jmɨ́¹ cue³² tsú² cáun²
hi³ lɨ́¹ cue³² ñí¹con² Dió³².
17 Hi³ jáun² né³, zia³² jáɨ¹³
hi³ lɨ́² tsah¹ jná¹³ ca³tɨ²¹ ta²¹
hi³ jmu² jná¹³ ñí¹con² Dió³²
cun³ñí¹ hi³ jná¹³ jan² tsá²
má²cá²cunh³ ná¹ quiúnh¹
Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo.
18 Tiá² cáun² lɨ́¹ chá²³ jná¹³
tiá³ tsɨn³² hi³ hléh¹³ hi³
siáh³ la³ cónh³ bíh¹ ta²¹ hi³
ca³jmú³ Cristo cun³quionh³
jná¹³, hi³ ca³lɨ³ jáun² hi³
tanh¹³ tsá²cá²jo²¹ ta²¹ Dió³².
Ta²¹ jáun² ca³lɨ³ cun³quionh³
jáɨ¹³ hi³ ca³hléh³ jná¹³, jɨ³
cun³quionh³ hi³ lin¹ jniá³ nɨ́²
siáh³,
19 la³ cun³ li²¹ hi³ cáu² hi³
jueh³² yáh³, hua³jueh³², jɨ³ hi³
ca³jnia³ pí³ quioh²¹ Jmɨ́²chí³
Chun¹ nɨ́² siáh³. La³ nɨ́² bíh¹
má²ca³ma³hián¹³ jná¹³ hi³
hléh²³ jú¹ chú³² hi³ ca³tɨn¹
Cristo la³ cáun² Jerusalén
ca³la³ tɨ³ hué³² Ilírico.
20 Hi³ jáun² bíh¹ ca³jmú³²
jná¹³ pí³ hi³ hléh¹³ jú¹ chú³²
hi³ ca³tɨn¹ Cristo ñí¹ tiá²
hin² má²ca³hléh³, jáun² tiá²
lɨ́¹ jmu¹ jná¹³ cáun² ta²¹ ñí¹
má²ca³ma³liáu³² tsá² siánh³;
21 quí¹ jná¹³ ca³jmú³² la³
cun³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí²
quioh²¹ Dió³², hi³ juáh³ la³ lá²:
Lɨ³ ñi³² bíh¹ tsá² tiá² jmɨ́¹
má²ca³náɨ³² jáɨ¹³ hi³
ca³tɨn¹ Tsá² hí³,
hi³ tsá² tiá² jmɨ́¹ má²ca³náɨ³²
jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsú² né³,
ngɨ¹³ bíh¹.

Po¹ hu²¹ tsɨ́³ hi³ tsó³² juú² Roma

22 Cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ ca³lɨ³
zia³² ta²¹ jáun² bíh¹, jáun² tiá²
ca³lɨ³ hi³ ñí¹jɨe¹ jná¹³ hnoh²,
uá¹jinh¹ hliáun³ jéin³² jmɨ́¹
má²ca³lén¹³ jná¹³ hi³ ñe¹.
23 Tɨ³la³ ta³né³² má¹na²¹,
má²lɨ³² bíh¹ ta²¹ quion²¹ jná¹³
tɨ³ lá², hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³
má²ngau³² lɨ́n³² bíh¹ mii² hi³
jmɨ́¹ hnó²¹ jná¹³ hi³ ñí¹jɨe¹ ná¹
hnoh²,
24 jáun² né³, jná¹³ má²hu²¹
tsɨn³² hi³ ñí¹jɨe¹ ná¹ hnoh²
nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹ngau²¹ ná¹ tɨ³
hué³² España. Hi³ jáun² nɨ́¹
má¹ca³lɨ³ hiún² tsɨn³² jná¹³
hi³ má²lɨ́²juoh²¹ dí² ná¹jéinh³

ñí¹ quiúnh¹ hnoh², jáun² hu²¹ tsɨn³² jná¹³ hi³ má¹hau¹ tiá³ hnoh² ca³tɨ²¹ hú¹ juɨ³² hi³ hún¹ jná¹³ tɨ³ ó³² nɨ́¹ má¹lɨ³² jáun².

25 Tɨ³la³ ta³né³² má¹ná¹, má²ñih²¹ jná¹³ tín² Jerusalén, hi³ ñí¹cáun¹ jná¹³ ca³lá² hi³ lɨ́¹³ ma³hau³ quioh²¹ tsá² má²joh¹ Dió³² zian² ñí¹ jáun².

26 Quí¹ tsá² reh² hɨ́n¹³ tɨ³ hué³² Macedonia lá², jɨ³ hué³² Acaya má²ca³lɨ́n¹³ hi³ chú³² cunh³ quɨe³ hi³ zen³ ñí¹con² tsá² tia³mii² zian² ja¹ quioh²¹ tsá² joh¹ Dió³², tsá² zian² tɨ³ juú² Jerusalén.

27 Hmóu³² bíh¹ tsú² ca³lɨ́n¹³ hi³ chú³² jmu³ la³ jáun²; hi³ cun³ ca³tɨn¹ bíh¹ tsú² hi³ jmu³ la³ jáun², quí¹ tson² zia³² bíh¹ hi³ ná¹ren² tsú² ñí¹con² tsá² judíos hí³. Quí¹ tsá² hí³ bíh¹ tín² ca³tsóh³ hi³ zia³² quioh²¹ ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ hi³ jmu² ta²¹ ñí¹con² jmɨ́²chí³, hi³ jáun² tsá²cá²jo²¹ né³ ca³tɨn¹ jéinh³² hi³ tsóh³ hi³ zia³² quioh²¹ ñí¹con² tsá² judíos hí³.

28 Hi³ jáun² né³, nɨ́¹ má¹ca³lɨ³tín³ jná¹³ má²ta²¹ nɨ́² hi³ má²lɨ́²jɨenh³ jná¹³ tsú² quɨe³ jáun², jáun² má¹jáun² má²ñí¹jɨe¹ jná¹³ hnoh² la³ má²hún¹ ná¹ jáun² juɨ³² hi³ ñe¹ tɨ³ España.

29 Hi³ jáun² nɨ́¹ má¹ngau³² jná¹³ jáun² tɨ³ nɨ́², hu²¹ tsɨn³² jná¹³ hi³ nɨ́¹ má¹cá²chó³² ná¹ cu³tí³ ma³mieh² jnoh¹ Cristo, ca³la³ hi³ canh¹³ jmɨ́¹ tsɨ́³ dí² [nɨ́¹ má¹ca³hléh³ jáun² jná¹³ jú¹ chú³² quioh²¹ tsú²].

30 Hnoh² reh², cun³ñí¹ hi³ Jesucristo lɨ́n³ Juo¹³ dí², jɨ³ hi³hliá² Jmɨ́²chí³ Chun¹ má²ca³jmú³ hi³ hnáu³ dí², cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ hiú² mɨ́²³ jná¹³ hi³ má¹hau¹ náh² tiá³ cun³quionh³ hi³ lienh¹ náh² Dió³² cu³lɨ²¹ quiúnh¹ jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³.

31 Jáun² mɨ́¹ náh² ñí¹con² Dió³² hi³ liáu³² tsú² jná¹³ ñí¹con² tsá² tiá² ta²¹ haɨh²¹ zian² tɨ³ Judea, jɨ³ hi³ mɨ́¹ náh² hi³ tsá² joh¹ Dió³² zian² tɨ³ Jerusalén lɨ³ hiún² tsɨ́³ he³ la³ cun³ hi³ cán¹³ jná¹³;

32 jáun² nɨ́¹ má¹lɨ³² jáun² chau²¹ jná¹³ hi³ ñí¹jɨe¹ ná¹ hnoh² ca³la³ hi³ hiún² lɨ́n³² tsɨn³² nɨ́¹juáh³ Dió³² hnió³, hi³ lɨ́¹³ ñí¹ñí²¹ jná¹³ siáh³ ca³lá² tie³ nɨ́¹ má¹cá²chó³² ná¹ jáun².

33 Hi³ jáun² né³, Dió³² Tsá² jmu² hi³ nio² tie³ tsɨ́³ dí² cuɨ́¹ zenh¹ quiúnh¹ hnoh². Tson² bíh¹ cu³tí³ la³ jáun².

16

Po¹ hnió³ hi³ zian² tsú² re² tɨn²

1 Jáun² né³ reh², hen³ náh² re² tɨn² reh² dí² mɨ́¹ Febe tsá² zein²¹ jná¹³ lá², jan² tsá² má²ca³ma³cón³² tsá² ná¹lɨ́n³ cuáh³² já¹ juú² Cencrea.

2 Hen³ náh² tsú² la³jmɨ́¹ lɨ³ hi³ hen¹³ náh² Tɨ³² Juo¹³ dí², la³ cun³ qui³ ca³ta¹ dí² jmú¹³, tsá² má²láɨ³ dí² tsá² joh¹ Dió³²; hi³ ma³hon¹ náh² tiá³ tsú² lɨ³ua³ cáun² hi³ lɨ³ hniáuh³² ñí¹con² tsú², quí¹ hí³

bíh¹ má²ca³ma³cón³² juóun³² tsáu², hi³ hí¹ la³ tɨ³ jná¹³ siáh³ má²ca³ma³cáu³² tsú².

3 Zéih³ tiá³ náh² mɨ́¹ Prisca jɨ³ ñú² Aquila: “Hia² náh²” hi³ ca³tɨn¹ jná¹³, tsá² má²ca³jmú¹³ jnoh¹ ta²¹ quiúnh¹ hi³ ca³tɨn¹ Cristo Jesús.

4 Tsá² hí³ ca³tiánh³ hmóu³² ñí¹ háɨnh¹³ cun³ñí¹ hi³ liáu³² tsú² jná¹³, hi³ jáun² cue² jná¹³ tsú² tiá¹hmah¹, tɨ³la³ jun³juáh¹³ jmáh³la³ huen² jná¹³ yáh³, quí¹ ja³bí¹ la³jɨ́n³² tsá² lɨ́n³ cuáh³² ja¹ quioh²¹ *tsá²cá²jo²¹ yáh³ siáh³ cue³² tiá¹hmah¹ ñí¹con² tsú².

5 Zéih³ náh² siáh³ tsá² reh² tsá² ngɨh³² hñú¹³ mɨ́¹ Prisca jɨ³ ñú² Aquila: “Hia² náh²” hi³ ca³tɨn¹ jná¹³. Ja³bí¹ zéih³ náh² siáh³ Epeneto, tsá² jlánh¹ re² juóh³² jnoh¹ quiúnh¹: “Hia² nú²” hi³ ca³tɨn¹ jná¹³; hí³ bíh¹ tín² ca³tanh² ta²¹ Cristo la³ñí¹ ja¹ tsá² hín¹³ tɨ³ Asia.

6 Ja³bí¹ Má²réi³, tsá² jlánh¹ má²ca³jmú³ ta²¹ ja¹ quián¹³ hnoh² nɨ́², zéih³ náh² siáh³: “Hia² nú²” hi³ ca³tɨn¹ jná¹³.

7 Zéih³ náh² siáh³: “Hia² náh²” Andrónico quionh³ Junias hi³ ca³tɨn¹ jná¹³. Tsá² hí³ bíh¹ tsá²co¹ jná¹³, tsá² ca³lɨ³tson³ quiúnh¹ jná¹³; hi³ hí¹ la³ tɨ³ tsá² ná¹lɨ́n³ *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² yáh³ jmu² quien² tsá² hí³. Tsá² hí³ bíh¹ tín² ca³tanh² ta²¹ Cristo la³ cónh³ bíh¹ jná¹³.

8 Zéih³ siáh³: “Hia² nú²” Ampliato ca³tɨn¹ jná¹³, tsá² re² juóh³² jnoh¹ quiúnh¹ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Tɨ³² Juo¹³ dí².

9 Zéih³ náh² Urbano: “Hia² nú²” hi³ ca³tɨn¹ jná¹³, tsá² jmu³² jnoh¹ ta²¹ cu³lɨ²¹ quiúnh¹ ñí¹con² Cristo Jesús; jɨ³ Estaquis tsá² hno³ lɨ́n³² jná¹³ zéih³ siáh³: “Hia² nú²”.

10 Ja³bí¹ zéih³ náh² siáh³ Apeles: “Hia² nú²”, quí¹ hí³ bíh¹ jan² tsá² jlánh¹ má²ca³jmú³ lin¹ hi³ nio² cáun² tsɨ́³ ñí¹con² Cristo; jɨ³ ñí¹con² tsá² tionh² hñú¹³ Aristóbulo juah²¹ siáh³: “Hia² náh²”.

11 Zéih³ siáh³: “Hia² nú²” Herodión tsá²co¹ jná¹³, jɨ³ tsá² tionh² hñú¹³ Narciso, tsá² ná¹tanh² hí³ ta²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí².

12 Ñí¹con² mɨ́¹ Trifena jɨ³ mɨ́¹ Trifosa juah²¹ siáh³: “Hia² náh²”, tsá² jlánh¹ ná¹jmu² hí³ tá¹³ Tɨ³² Juo¹³ dí²; ja³bí¹ juah²¹ náh² siáh³: “Hia² nú²” ñí¹con² mɨ́¹ Pérsida, tsá² jlánh¹ hno³ dí², jan² tsá² jlánh¹ má²ca³jmú³ tá¹³ Tɨ³² Juo¹³ dí².

13 Zéih³ tiá³ Rufo: “Hia² nú²”, la³ má²quionh³ mí¹ziú¹³. Tsá² hí³ jlánh¹ lin¹ hi³ lɨ́n³ quian²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², jɨ³ mí¹ziú¹³ tsú² nɨ́² siáh³, tsá² má²ca³jmú³ hí³ ñí¹con² jná¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ mí²zia³² jná¹³.

14 Juah²¹ náh² siáh³: “Hia² nú²” hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ ñí¹con² Asíncrito; Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas, jɨ³ la³ má²quionh³ tsá² reh² tionh² quionh³ tsú² nɨ́² siáh³.

15 Cuen²¹ tiá³ náh² Dió³² Filólogo, mɨ́¹ Jú¹, Nereo, la³ má²quionh³ mɨ́¹ raɨnh²¹ tsú², Olimpas, jɨ³ la³ má²quionh³ la³jɨ́n³² tsá² má²joh¹ Dió³²

tionh^{2} nɨ́^{2} quionh^{3} tsú^{2} siáh^{3}.

16 Ren^{1} náh^{2} tsá^{2}ján^{2} tsá^{2}ján^{2} hi^{3} re^{2} nio^{2} honh^{2} náh^{2}, la^{3} cun^{3} qui^{3} ráɨn^{32} tsú^{2} jan^{2} raɨnh^{21}. La^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} lɨ́n^{3} cuáh^{32} quioh^{21} Cristo tɨ^{3} lá^{2} juáh^{3}: “Hia^{2} náh^{2}”.

17 Hnoh^{2} reh^{2}, hlɨ́^{1} lieh^{1} jná^{13} hnoh^{2} hi^{3} jmúh^{13} náh^{2} hua^{3}hín^{13} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} hnió^{3} jmu^{3} ná^{1}tsoh^{3} tsá^{2} lɨ́n^{3} cuáh^{32}, tsá^{2} jmu^{2} hí^{3} hi^{3} hliáh^{13} tsɨ́^{3} tsáu^{2}; quí^{1} tsá^{2} hí^{3} hɨe^{32} la^{3} siáh^{3} bíh^{1} la^{3} cónh^{3} bíh^{1} zión^{32} hi^{3} má^{2}ca^{3}lɨ^{3} tɨn^{2} náh^{2} jáun^{2}, ha^{3} lɨ^{2} juónh^{32} náh^{2} re^{2} quiúnh^{1} tsá^{2} la^{3} hí^{3}.

18 Quí^{1} tiá^{2} má^{2}cón^{32} yáh^{3} tsá^{2} la^{3} hí^{3} Jesucristo Tɨ^{32} Juo^{13} dí^{2}, tɨ^{3}la^{3} ngú^{3} quioh^{21} hmóu^{32} bíh^{1} tsú^{2} má^{2}cón^{32}; tsá^{2} la^{3} hí^{3} má^{2}can^{2} tsá^{2} tiá^{2} hó^{1} tiá^{2} zɨ́h^{1} cun^{3}quionh^{3} jú^{1} re^{2} jú^{1} tɨn^{2}, jɨ^{3} jú^{1} tɨ́^{1}jáɨ^{2}.

19 La^{3}jɨ́n^{32} tsáu^{2} ná^{1}ñɨ^{32} hi^{3} hnoh^{2} bíh^{1} tsá^{2} jlánh^{1} re^{2} ná^{1}ma^{3}tih^{21}, hi^{3} jáun^{2} bí^{1} jlánh^{1} lɨ́^{2}hiún^{2} tsɨn^{32} jná^{13}; cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} né^{3} hnó^{32} jná^{13} hi^{3} lɨ́n^{13} náh^{2} tsá^{2} má^{2}ca^{3}hiɨa^{3} ca^{3}táunh^{3} ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} chu^{21}, tɨ^{3}la^{3} jun^{3}juáh^{13} ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} hlah^{3} yáh^{3}.

20 Cu^{3}diá^{2}jan^{2} bíh^{1} jmu^{3} Dió^{32} Tsá^{2} cha^{32} tie^{3} tsɨ́^{3} dí^{2} hi^{3} jñáh^{3} tsá^{2} hláɨnh^{1} ñeh^{2} tanh^{1} hnoh^{2}. Hi^{3} jáun^{2} cuɨ́^{1} má^{1}hé^{1} má^{1}mieh^{2} náh^{2} Jesucristo Tɨ^{32} Juo^{13} dí^{2}.

21 Jáun^{2} né^{3}, Timoteo, tsá^{2} jmu^{2} jná^{13} ta^{21} quiúnh^{1}, jɨ^{3} Lucio, Jasón jɨ^{3} Sosípater tsá^{2}co^{1} jná^{13} ná^{1}juáh^{23}: “Hia^{2} náh^{2}” ñí^{1}con^{2} hnoh^{2}.

22 Jná^{13} la^{32} Tercio, tsá^{2} cuá^{1}jmu^{2} ná^{1} sí^{2} lá^{2} héih^{32} quioh^{21} Po^{1}, ja^{3}bí^{1} jná^{13} juanh^{32}: “Hia^{2} náh^{2}”, cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} Tɨ^{32} Juo^{13} dí^{2}.

23 Ja^{3}bí^{1} Gayo, tsá^{2} hñú^{13} ñí^{1} cuon^{1} jná^{13} lá^{2} juáh^{3} siáh^{3}: “Hia^{2} náh^{2}”, tsá^{2} cue^{32} hñú^{3} lá^{2} hi^{3} ngɨh^{13} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} cuáh^{32}. Ja^{3}bí^{1} Erasto, tsá^{2} ho^{2} ta^{21} ca^{3}tɨ^{21} ta^{21} juú^{2} quioh^{21} juú^{2} lá^{2} juáh^{3} siáh^{3} ñí^{1}con^{2} hnoh^{2}: “Hia^{2} hnoh^{2}”, jɨ^{3} la^{3} má^{2}quionh^{3} reh^{2} dí^{2} Cuarto nɨ́^{2} siáh^{3}.

24 [¡Cuɨ́^{1} má^{1}hé^{1} má^{1}mieh^{2} bíh^{1} Jesucristo Tɨ^{32} Juo^{13} dí^{2} la^{3}jɨ́n^{32} hnoh^{2}! Tson^{2} bíh^{1} cu^{3}tí^{3}.]

Má^{2}quien^{2} tsú^{2} Dió^{32} ñí^{1} cá^{1}táuh^{3} jáɨ^{13} quioh^{21}

25 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, cuɨ́^{1} má^{1}quien^{13} dí^{2} Dió^{32}, Tsá^{2} tɨn^{2} jmu^{3} hi^{3} tɨ^{3} lɨ^{3}mí^{1} niau^{21} tiá^{3} honh^{2} náh^{2} la^{3} cun^{3} lɨ́^{3} jáun^{2} jú^{1} chú^{32} hi^{3} hléh^{23} jná^{13}, la^{3} cun^{3} jáɨ^{13} hi^{3} hɨ́e^{23} jná^{13} jáun^{2} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} Jesús Tsá^{2} lɨn^{3} Cristo. Jáɨ^{13} nɨ́^{2} bíh^{1} jmɨ́^{1} ná^{1}hmá^{1} jmɨ́^{1}tin^{2}, la^{3} cun^{3} ta^{3} ñeh^{2} bíh^{1} hi^{3} lɨ́^{13} hngá^{1}máh^{3}, tɨ^{3}la^{3} ta^{3}né^{32} má^{1}ná^{1}, Dió^{32} má^{2}ca^{3}jñéih^{3}.

26 Jáun^{2} ta^{3}né^{32} má^{2}ca^{3}lɨ^{3} lin^{1} bíh^{1} jú^{1} tson^{2} jáun^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} qui^{3} rá^{1}tioh^{3} ñí^{1} Sí^{2} hi^{3} ca^{3}quiú^{2} jáun^{2} tsá^{2} ca^{3}lɨn^{3} hí^{3} *tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32} jmɨ́^{1}tin^{2}, la^{3} cun^{3} lɨ́^{3} jáun^{2} héih^{32} quioh^{21} Dió^{32}, Tsá^{2}

zian^{2} cun^{3} jmɨ́^{1}hi^{3}nio^{2}. Jáɨ^{13} hi^{3} jmɨ́^{1} ná^{1}hmá^{1} ná^{1}jnɨ́^{1} jáun^{2} má^{2}ca^{3}ma^{3}jnia^{2} bíh^{1} Dió^{32}, hi^{3} hí^{1} la^{3} tɨ^{3} ñí^{1}con^{2} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2}cá^{2}jo^{21} yáh^{3} má^{2}ca^{3}ma^{3}jnia^{2} tsú^{2}, hi^{3} jáun^{2} la^{3}jɨ́n^{32} tsáu^{2} lɨ́^{13} niau^{21} cáun^{2} tsɨ́^{3} hi^{3} ma^{3}tí^{32}.

27 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} Jesús Tsá^{2} lɨ́n^{3} Cristo ¡cuɨ́^{1} lɨ^{3}quien^{2} bíh^{1} Dió^{32} la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}hi^{3}nio^{2}, Tsá^{2} cú^{2} hnga^{2} tán^{1} hi^{3} hú^{1}tá^{1} quia^{3}lín^{3} jmɨ́^{1} tsɨ́^{3}! Tson^{2} bíh^{1} cu^{3}tí^{3}. Cun^{3} nɨ́^{2} bíh^{1} tí^{3} jáɨ^{13}.

Sí² La³ñí¹ Hi³ Ca³zen³ Po¹ Ñí¹con² Tsá² Corintios

Po¹ jmu² sí² lá² ñí¹con² tsá² ná¹ḿn³ cuáh³² juú² Corinto

1 Jná¹³ la³² Po¹, tsá² má²ca³te³ Dió³² cun³ñí¹ hi³ la³ jáun² ca³lɨ³hnió³ tsú² hnga², hi³ ḿn¹³ jná¹³ *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Jesucristo, quiúnh¹ jná¹³ siáh³ Sóstenes reh² dí²,

2 hi³ jmu² jná¹³ sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ hnoh² tsá² ḿn³ náh² cuáh³² quioh²¹ Dió³² tɨ³ já¹ juú² Corinto ní², tsá² má²ca³jmú³ Dió³² hi³ ḿn¹³ náh² tsá² joh¹ tsú² cun³ñí¹ hi³ má²ná¹cunh² náh² quiúnh¹ Cristo Jesús. Dió³² má²ca³te³ hnoh² hi³ ḿn¹³ náh² tsá² joh¹ tsú², la³ má²quionh³ la³jín³² tsá² zian² ñí¹ siáh³ siáh³, ní¹juáh³ tsá² má²quien² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí². Hnga² hí³ bíh¹ ḿn³ Juo¹³ tsá² hí³ jɨ³ Juo¹³ jnoh¹ ní² siáh³.

3 Cuí¹ má¹hé¹ má¹mieh² náh² Dió³² Jméi² dí², quionh³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ cuí¹ jmu¹ tsú² siáh³ hi³ hnoh² zian² náh² cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

Lí²mieh² tsú² cun³quionh³ Cristo

4 Jmáɨ¹ ca³la³ jí³² cue² jná¹³ tiá¹hmah¹ Dió³² hi³ ca³tɨn¹ hnoh², cun³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ la³jí³² hi³ lí¹ hian¹ hnoh² jáun² ñí¹con² Dió³² cun³quionh³ Cristo Jesús.

5 Quí¹ cun³ñí¹ hi³ má²ná¹cunh² quiúnh¹ Cristo bíh¹ hnoh², hi³ jáun² má²ca³lɨ³ hánh³ náh² ca³tɨ²¹ la³jí³² hi³ hléh¹ náh² jɨ³ la³jí³² la³ cun³ hi³ ñíh¹ náh² ní² siáh³.

6 Hi³ jáun² la³ ní² bíh¹ lí³, hi³ má²ca³lɨ³ tson² ñí¹con² hnoh² la³jí³² la³ cun³ hi³ má²ca³niéih² náh² hi³ ca³tɨn¹ Cristo.

7 La³ ní² bíh¹ lí³, hi³ hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ lɨ³hniauh²³ quián¹³ hnoh² la³ cun³ hi³ cue³² Dió³², tá¹la³ ná¹he² ná¹janh³² náh² jmáɨ¹ hi³ cuánh³² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí².

8 Hí³ bíh¹ jmu³ hi³ ná¹pin³ honh² náh² ca³la³ ñí¹ cá¹táuh³ jmáɨ¹, hi³ jáun² hí¹ jan² tiá² hin² lí¹³ chá³² hí¹ cáun² tso³ quián¹³ hnoh² ní¹ má¹jaunh³² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí².

9 Quí¹ tiú²nio² bíh¹ má²tí³² Dió³² jáɨ¹³ quioh²¹, hi³ hí³ bíh¹ Tsá² ca³te³ hnoh² hi³ tianh¹³ náh² cá²honh¹ cu³tí³ quiúnh¹ Jesucristo Jon² tsú², Tsá² ḿn³ hí³ Tɨ³² Juo¹³ dí².

Hi³ ná¹tsoh³ tsá² ḿn³ cuáh³²

10 Jáun² né³ reh², cha¹³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí² hiú² mí²³ jná¹³ ñí¹con² hnoh² hi³ tianh¹³ náh² cá²honh¹, ha³ lí² jmú² náh² ná¹tsoh³ ja¹ quián¹³. Tɨ³ re² jmu³ náh² pí³ jɨ³lɨn², hi³ cá² ñí¹ hi³ ná¹tioh³ honh² náh² jɨ³ hi³ ná¹ḿn²³ náh² ní² siáh³.

11 Juanh³² jná¹³ la³ ní² ñí¹con² hnoh² reh², quí¹hliá²

tsá² hñú¹³ Cloé má²ca³záɨ³ jná¹³ hi³ zia³² hniéi² ja¹ quián¹³ hnoh².

12 La³ cun³ lí¹³ juanh²¹ jná¹³ cú²jueh³² tá²chi²¹, hi³ hnoh² la³ hléh¹ náh² la³ siáh³ bíh¹ ma³ quin³² ma³ jan³² náh²; zian² hnoh² juánh³ náh² la³ lá²: "Jná¹³ bíh¹ tsá² joh¹ Po¹"; zian² tsá² juáh³: "Jná¹³ bíh¹ tsá² joh¹ Apolos"; zian² tsá² juáh³: "Jná¹³ bíh¹ tsá² joh¹ Pé¹"; hi³ ma³ jan² né³ juáh³: "Jná¹³ bíh¹ tsá² joh¹ Cristo".

13 Tɨ³la³, ¿hí¹ má²ca³jmú³ Cristo hi³ ná¹tsoh³ ñí¹con² hnga²? ¿Hí¹ Po¹ uá¹ la³ ca³taun³ crei²¹ hi³ ca³tɨn¹ hnoh² dúh¹? Ho³ ¿hí¹ cáun³ hnoh² jmáɨ² hi³ lin¹ hi³ haɨn²¹ náh² tɨ³ con² Po¹ dúh¹?

14 Tɨ³la³ ¡tiá¹hmah¹ Dió³² hi³ hí¹ jan² yáh³ hnoh² tiá² ca³ziau³ jná¹³ jmáɨ², tɨ³la³ jɨ³²la³ ñú² Crispo quionh³ ñú² Gayo bíh¹ ca³zion³ jná¹³ jmáɨ²!

15 Hi³ jáun² hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ juáh³ hi³ cáun³ jmáɨ² hi³ lin¹ hi³ hen² tɨ³ con² jná¹³.

16 Tson² bíh¹ la³ ca³zion³ jná¹³ jmáɨ² tsá² hñú¹³ Estéfanas uá²jaɨ³², tɨ³la³ la³jmɨ́¹ lɨ³ hi³ hí¹ jan² yáh³ tsá² siánh³ tiú²uú² ca³zion³ jná¹³ jmáɨ².

17 Quí¹ tiá² ca³ze³ yáh³ jná¹³ Tsá² lɨn³ Cristo hi³ zion¹ ná¹ jmáɨ² tsáu², tɨ³la³ ca³ze³ tsú² jná¹³ hi³ ñí¹hléh³ ná¹ jú¹ chú³² bíh¹; tɨ³la³ jun³juáh¹³ cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ ca³cháunh³ chí¹ jan² tsá² quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³ yáh³ má¹ná¹, quí¹ sá¹jmɨ́¹ la³ jáun² dúh¹, hi³ jáun² tiú²uú² jmɨ́¹ lɨ³ quien² yáh³ hi³ jun³ Cristo tsoh² crei²¹.

Cun³quionh³ Cristo bíh¹ lɨ²lin¹ hi³ pin³ Dió³² jɨ³ hi³ quia³lín³ siáh³ jmɨ́¹ tsɨ́³

18 Jú¹ chú³² hi³ ca³tɨ²¹ hi³ jun³ Cristo ñí¹ crei²¹ lɨ³ la³jmɨ́¹ lɨ³ cáun² jë¹ tsá² cáun¹ bíh¹ ñí¹con² tsá² ná¹tsá²hín³; tɨ³la³ ñí¹con² jnoh¹ tsá² má²ná¹liáun²³ dí² né³, jú¹ chú³² nɨ́² dá² quian³² pí³ quioh²¹ Dió³² bíh¹.

19 La³ cun³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí²:

Jná¹³ jmu¹ hi³ tiá² lin¹
ñí¹ quien² la³ cun³
hi³ cháunh²³ tsɨ́³ tsá²
quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³,
hi³ tɨ³ có³² bíh¹ chá¹³ jná¹³
siáh³ jɨ³lɨ³² hi³ há² ngɨ²³
tsá² jlánh¹ re² há² ngɨ²³.

20 Jáun² né³ ¿ha³ dá² jinh¹ uú² jmu³ ta²¹ ta³né³² tsá² quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³, ho³ tsá² lɨn³ tɨ³², ho³ tsá² jlánh¹ re² tɨn² juú² hlénh²³ hi³ má²cú¹ má²ren²¹ jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá²? ¡Quí¹ jë¹ tsá² cáun¹ bíh¹ má²ca³jmah³ Dió³² la³jɨ́³² jë¹ tsá² quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³ zian² ñí¹ hué²¹ lá²!

21 Dió³² bíh¹, Tsá² qui³ quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³, ca³jmú³ hi³ cónh³ tiá² há¹ ngɨ¹³ tsá² zian² hngá¹máh³ lá² cun³quionh³ hi³ quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³ tsú² hmóu³²; quí¹hliá² ca³lɨ³hnió³ tsú² lión³² tsáu² cun³quionh³ jú¹ chú³² bíh¹, nɨ́¹juáh³ lɨ³ua³ jan² tsá² taunh³² ta²¹, uá¹jinh¹ jú¹ chú³² jáun² niéih³ la³jmɨ́¹

niéɨih³ jë¹ tsá² cáun¹ ñí¹con² tsá² ñí¹ hná¹ nɨ́².

22 Quí¹ tsá² *judíos hnió³ jɨ́e³ li²¹ hi³ lɨ́³ hua³jueh³², hi³ tsá² *griegos né³ hnauh² jë¹ tsá² quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³ bíh¹;

23 tɨ³la³ jnoh¹ má¹ná¹, hléh¹ jáɨ¹³ ca³tɨn¹ Tsá² lɨ́n³ Cristo, Tsá² cá²taun³ hí³ crei²¹ bíh¹. Tsá² judíos lɨ́n²³ hi³ jú¹ chú³² lá² lɨ́³ jú¹ hlah³ bíh¹, hi³ *tsá²cá²jo²¹ né³ lɨ́n²³ hi³ jáɨ¹³ lá² lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ jë¹ tsá² cáun¹;

24 tɨ³la³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² má²ca³te³ Dió³² má¹ná¹, cuɨ́¹ tsá² judíos cuɨ́¹ tsá² griegos, cun³quionh³ Tsá² lɨ́n³ Cristo hí³ bíh¹ má²lɨ́²lin¹ pí³ quioh²¹ Dió³², jɨ³ hi³ lɨ́²lin¹ siáh³ hi³ Dió³² bíh¹ Tsá² hú¹tá¹ quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³.

25 Quí¹ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ chu²¹ hi³ cháunh²³ chí¹ Dió³² la³ cónh³ bíh¹ hi³ cháunh²³ chí¹ tsá² quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³, uá¹jinh¹ tsáu² lɨ́n²³ hi³ lɨ́¹ ngo¹ lɨ́¹ lɨ²¹ bíh¹ hi³ cháunh²³ jáun² chí¹ Dió³². Hi³ lɨ³ua³ cáun² hi³ lɨ́n²³ jáun² tsáu² hi³ jlánh¹ bíh¹ tsɨ́¹juɨ́³ quioh²¹ Dió³², hi³ jáun² bíh¹ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ pin³ la³ cónh³ bíh¹ pí³ quioh²¹ tsá²mɨ³cuóun².

26 Jáun² né³ reh², sá¹nɨ́² cónh³ jmɨ́¹ jɨe³, cú¹pih²¹ tsáu² bíh¹ hnoh² tsá² má²ca³te³ Dió³² hi³ quia³lín³ jmɨ́¹ honh² náh² ca³tɨ²¹ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá²; hi³ cú¹pih²¹ tsáu² bíh¹ siáh³ hnoh² tsá² hauh³² náh² jáɨ¹³, ho³ hi³ lɨ́n³ náh² tsá² cá² mí¹zionh² tsá² quien².

27 Quí¹ tɨ³ mí²jéin³² bíh¹ ca³jmú³ Dió³²: tsá² tɨ³ jlánh¹ bí¹ cáun¹ hi³ ca³tɨn¹ tsá² zian² hngá¹máh³ lá² bíh¹ ca³quianh³ tsú² cú²jueh³², hi³ jáun² la³ jáun² lɨ́¹³ tá¹tonh¹ hua³heih²¹ tsá² jlánh¹ quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³; hi³ má²ca³quianh³ tsú² siáh³ tsá² jlánh¹ tsɨ́¹juɨ́³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² zian² hngá¹máh³ lá², hi³ jáun² la³ jáun² lɨ́¹³ lɨ³ heh³ tsá² jlánh¹ bíh¹ ná¹pin³.

28 Dió³² má²ca³quianh³ tsá² tiá² lin¹ ñí¹ quien² hi³ ca³tɨn¹ tsá² zian² hngá¹máh³ lá², tsá² tiá² hin² quiú² jéi²³, la³ cun³ lɨ́¹³ juáh¹³, tsá² jun³ lin¹ tsáu², hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ chan³ tsú² tsɨ́¹juɨ́³ tsá² jlánh¹ jmɨ́¹ ná¹quien²,

29 hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ́³ hi³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lɨ́¹³ jmu³ tonh² ñí¹ hó²¹ñí¹ Dió³².

30 Tɨ³la³ hnga² bíh¹ Dió³² má²ca³cunh³ hnoh² quiúnh¹ náh² Cristo Jesús; hi³ má²ca³jmú³ tsú² siáh³ hi³ cun³quionh³ hí³ dí² má²ca³lɨ³tsɨn² jnoh¹ hi³ he³ dá² jaun³² hi³ quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³ tsú²; quí¹ cun³quionh³ Cristo bíh¹ má²ca³lɨ³ chun¹ dí² ta³ ñí¹ Dió³², jɨ³ hi³ má²ná¹chan¹ dí² siáh³ ñí¹con² tsú², jɨ³ hi³ má²ná¹liáun¹ dí² nɨ́² siáh³.

31 Cun³ñí¹ hi³ nɨ́² bíh¹, rá¹juáh³ ñí¹ Sí² la³ lá²: “Ní¹juáh³ zian² tsá² hnió³ jmu³ tonh², tɨ³ re² cuɨ́¹ jmu¹ tsú² tonh² hi³ ca³tɨn¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², cha³ jmɨ́¹ jmu³ tsú² tonh² hi³ ca³tɨn¹ hnga²”.

2

Jáɨ13 hi3 ca3tɨn1 Cristo, Tsá2 ca3taun3 crei21

1 Hnoh2 reh2, jmí1 ñéi1 jná13
hi3 ca3ñí1lieh1 ná1 hnoh2 jú1
tson2 [hi3 jmí1 ná1hmá1 jáun2]
quioh21 Dió32, tiá2 ca3hléh3
yáh3 jná13 jë1 tsá2 jlánh1
quia3lín3 jmí1 tsí3, ho3lá2dá2
jú1 quiáh1.

2 Quí1 jmí1 cá1ñí21 jná13
ja1 nɨ́2 quián13 hnoh2, cáun2
tán1 bíh1 hi3 ca3lɨ3hnó32 jná13
má1quien13 ja1 la3jɨ32 hi3 ño1,
jmáh3la3 jáɨ13 hi3 ca3tɨn1 Jesús
Tsá2 lɨ́n3 Cristo, Tsá2 cá2taun3
hí3 crei21 bíh1 ca3lɨ3hnó32 jná13
lɨ3 ño1.

3 Jná13 jmí1 lɨ́n3 ná1 jan2 tsá2
huán1 tsɨ́3 bíh1 jmɨ1 cá1nó21
ná1 jáun2 ta3 máh1 hnoh2, jɨ3
ca3la3 hi3 juán23 ná1 siáh3 hi3
lɨ́1 hú1 cóh21 tsɨn32;

4 hi3 jmí1 ca3hléh3 jná13
jáun2 ñí1con2 náh2 hi3
ca3ma3ta13 jná13 hnoh2 jú1
chú32 né3, ha3 tiá2 ca3lɨ3hnó32
yáh3 jná13 hi3 chá13 cáun2
honh2 hnoh2 cun3quionh3 jë1
tsá2 jlánh1 quia3lín3 jmí1 tsí3.
Tɨ3la3 cun3quionh3 Jmí2chí3
Chun1 jɨ3 pí3 quioh21 Dió32
bíh1 ca3hɨ́e3 jná13 hnoh2 jú1
chú32,

5 hi3 jáun2 cun3quionh3 pí3
quioh21 Dió32 bíh1 lɨ́13 nio2
cáun2 honh2 náh2, jun3juáh13
cun3quionh3 jáɨ13 hi3 jlánh1 re2
cháunh23 chí1 tsá2mɨ3cuóun2
yáh3.

Dió32 má2jnia32 cun3quionh3 Jmí2chí3 joh1

6 Hi3 jáun2 né3, ja1 quioh21
tsá2 má2ná1pin3 hi3 nio2 cáun2
tsɨ́3 bíh1 hléh1 jnoh1 jë1 tsá2
quia3lín3 jmí1 tsí3. Tɨ3la3 jáɨ13
jáun2 né3, jun3juáh13 jë1 tsá2
quia3lín3 jmɨ1 tsɨ́3 zian2 ñí1
hué21 lá2 yáh3, sa3jun3 jë1
tsá2 ná1ho2 ta21 ñí1 hué21 lá2
siáh3, la3 cun3 tsá2 he2 hná1
hí1tsá2son2 jmáɨ1 hi3 quien2
yáh3.

7 Quí1 jë1 tsá2 quia3lín3 jmɨ1
tsɨ́3 hi3 hléh1 jnoh1 dá2 lɨ́3 jë1
Dió32 bíh1, cáun2 jáɨ13 hi3 jmí1
ná1hmá1 la3 cun3 jmí1 ñeh2
bíh1 hi3 lɨ́13 la3jɨ32 hi3 ca3jmú3
jáun2 Dió32. Hi3 cun3quionh3
jáɨ13 jáun2 né3 lɨ́13 láɨ3 dí2
la3jmɨ1 lɨ́n3 tsú2 jáun2 hnga2.

8 Hi3 nɨ́2 dá2 cun3 tiá2
má2ca3ngɨ13 bíh1 tsá2 ná1ho2
ta21 ñí1 hué21 lá2; quí1 sá1jmɨ1
hi3 má2ca3ngɨ13 tsú2 dúh1,
hi3 jáun2 tiá2 jmí1 ton3 yáh3
tsú2 crei21 Juo13 dí2 Tsá2
cuá1quien2.

9 Tɨ3la3 la3 cun3 rá1juáh3 ñí1
Sí2:
Cáun2 hi3 hí1 jan2 tiá2 hin2
má2ca3jɨ́e3,
hi3 sa3jun3 má2ca3náɨ32,
hi3 ca3la3 hí1juáh3 tiá2 ca3lɨ́n13
bíh1 tsú2,
ti3tsóh3dí1 hi3 jáun2 bíh1
má2ca3jmú3 Dió32
hua3jan21 hi3 ca3tɨn1
tsá2 hniau3 dí2.

10 Jáun2 né3, ti3tsóh3dí1 hi3 nɨ́2
bíh1 má2ca3jmú3 Dió32 hi3 lɨ́13
lɨ3 né1 dí2 cun3quionh3 Jmɨ́2chí3
joh1, quí1 Jmɨ́2chí3 hí3 dá2
chú2 ñih23 ca3la3 jɨ3lɨ32 bíh1,

hi³ cuoh² siáh³ ca³la³ hia³ la³
táuh³ la³ cun³ hi³ zia³² ñí¹con²
hnga² Dió³².

11 Tiá² hin² zian² yáh³
tsá²mɨ³cuóun² hi³ ñi³² he³ hu²¹
tsɨ́³ tsá²mɨ³cuóun² raɨnh²¹,
quí¹ jɨ́³²la³ jmɨ́²chí³ quioh²¹
hnga² bíh¹ tsá² hí³ ñi³² la³jɨ́³².
La³ jáun² bíh¹ lɨ́³ siáh³ hi³
ca³tɨn¹ Dió³², jɨ́³²la³ Jmɨ́²chí³
joh¹ hnga² bíh¹ Dió³² ñi³²
la³jɨ́³² hi³ ca³tɨn¹ Dió³².

12 Jáun² né³, jun³juáh¹³
jan² jmɨ́²chí³ la³ hún¹ hñu³
tsɨ́³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá²
yáh³ má²ca³hen¹³ jnoh¹, quí¹
Jmɨ́²chí³ hi³ ja³ ñí¹con² Dió³²
bíh¹, hi³ jáun² lɨ́¹³ há¹ ngɨ¹³ dí²
la³jɨ́³² hi³ lɨ́¹ má²ca³cué³ jáun²
Dió³² ñí¹con² dí².

13 Hi³ jáun² bíh¹ jnoh¹ hléh¹
ca³tɨ²¹ hi³ nɨ́² cun³quionh³ jáɨ¹³
hi³ má²ca³hɨ́e³ Jmɨ́²chí³ joh¹
Dió³², jun³juáh¹³ cun³quionh³
jáɨ¹³ hi³ má²ca³lɨ³ táɨ²
jnoh¹ cun³ñí¹ hi³hliá² jlánh¹
quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³ jnoh¹
hmóu³² yáh³. La³ nɨ́² bíh¹
má²niá²³ jnoh¹ jáɨ¹³ hi³ hɨe³²
Jmɨ́²chí³ joh¹ Dió³² ñí¹con² tsá²
má²hún¹ Jmɨ́²chí³ joh¹ Dió³²
hñu³ tsɨ́³.

14 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² tiá²
hún¹ Jmɨ́²chí³ joh¹ Dió³² hñu³
tsɨ́³ má¹ná¹, tsá² la³ hí³ cónh³
tiá² lɨ́¹³ bíh¹ he³ la³ cun³ hi³
ñí¹cué²¹ jáun² Jmɨ́²chí³ joh¹
Dió³², quí¹ tsá² la³ hí³ dá² lɨ́n²³
hi³ jë¹ Dió³² lɨ́³ cáun² jë¹ tsá²
cáun¹ bíh¹. Hi³ jáun² tiá² lɨ́²³
yáh³ hi³ há¹ ngɨ¹³ tsú², quí¹
jɨ́³²la³ tsá² má²hún¹ Jmɨ́²chí³
joh¹ Dió³² hñu³ tsɨ́³ bíh¹ tɨn²
chu³ ñih³ jáɨ¹³ nɨ́².

15 Hi³ jáun² tsá² hún¹
Jmɨ́²chí³ joh¹ Dió³² hñu³ tsɨ́³
né³, tsá² hí³ dá² tɨn² chú² ñih²³
la³jɨ́³² bíh¹, tɨ³la³ hí¹ jan² yáh³
tsáu² tiá² lɨ́¹³ chu³ ñeh³ tsú²
hnga² má¹na²¹.

16 Quí¹ la³ cun³ rá¹juáh³
ñí¹ Sí²: “¿Hin² dá² tsánh²
má²ca³há¹ ca³ngɨ¹³ la³ cun³
hi³ lɨ́n²³ Tɨ³² Juo¹³ dí²? ¿Hin²
dá² tsánh² lɨ́¹³ ma³tɨn² Dió³²?”
Tɨ³la³ uá¹jinh¹ la³ jáun² né³,
cun³ jáun² má²ná¹né¹ bíh¹ dí²
la³ cun³ hi³ lɨ́n²³ Cristo.

3

Jɨ³lɨn² quian²¹ Dió³² ná¹jmu² tá¹³ Dió³²

1 Hi³ jáun² jná¹³ né³ reh²,
tiá² ca³lɨ³ yáh³ hi³ lieh¹ jná¹³
hnoh² la³jmɨ́¹ liéinh³² tsú²
tsá² má²zian² la³ cun³ hnió³
Jmɨ́²chí³ joh¹ Dió³², tɨ³la³ ca³lɨ³
hniáuh³² hi³ lieh¹ jná¹³ hnoh²
la³ cun³ qui³ liéinh³² tsú² tsá²
zian² cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³²
bíh¹, la³ cun³ tsá² tsá¹míh¹
ca³tɨ²¹ hi³ zian² tsú² ñí¹con²
Cristo yáh³.

2 Jáun² jáɨ¹³ huán¹ tsɨ́³ bíh¹
ca³ma³ta¹³ jná¹³ hnoh², la³jmɨ́¹
jmúh³² tsú² dáɨn² tiúh²³ hi³
cueh³² tsú² jmɨ² tiuh²¹ cha³
jmɨ́¹ cuéh²¹ tsú² má³² má²pin³;
quí¹ tiá² jmɨ́¹ má²lɨ́²³ yáh³ hi³
naɨh²¹ hnoh² má³² má²pin³.
Tɨ³la³ sa³ hí¹juáh³ la³ tɨ³
ta³né³² bíh¹ tiá² má²lɨ́²³ naɨh²¹
hnoh² má³² má²pin³,

3 quí¹ la³ tɨ³ ta³né³² bíh¹
ná¹lɨ́n³ hnoh² tsá² zian² cun³
tɨn² tsɨ́³ hmóu³². Quí¹ tá¹la³

ná¹jmuh³² náh² hi³ uóu³² honh², hi³ zia³² hniéi² ja¹ quián¹³ náh², ¿haun¹³ juáh¹³ la³ má²zian² jáun² bí¹ náh² cun³ tɨn² honh² hmóu³², hi³ ná¹jmuh³²í¹ máh³ náh² la³ cun³ hi³ jmu² la³jɨ́n³² tsá² ñí¹ hná¹ nɨ́²?

4 Quí¹ nɨ́¹ má¹ca³juah²¹ ma³ jan² hnoh² la³ lá²: “Tsá² joh¹ Po¹ bíh¹ jná¹³”, hi³ ma³ jan² né³ juáh³: “Jná¹³ tsá² joh¹ Apolos”, la³ nɨ́² má²ná¹jmuh³² náh² la³ cun³ qui³ jmu² tsá² zian² cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³² bíh¹.

5 Quí¹ ¿hin² dá² tsánh² hí³ Po¹?, hi³ ¿hin² dá² tsánh² hí³ Apolos? Quí¹ ñí¹ jɨ́²¹la³ ti³ ná¹láɨ³ jnoh¹ quian²¹ Dió³² bíh¹, tsá² ca³hléh¹³ jnoh¹ jë¹ tsú², hi³ jáun² ca³tianh³² hnoh² ta²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí². Quí¹ ma³ quin³² ma³ jan³² jnoh¹ cáun² ca³jmú¹³ la³ cun³ ta²¹ hi³ ca³cué³ jáun² Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ dí².

6 Jná¹³ dá² ca³ján³ mɨ³ jún², hi³ Apolos né³ ca³sé³ jmáɨ², tɨ³la³ Dió³² bíh¹ Tsá² ca³jmú³ hi³ ca³cuon³.

7 Hi³ jáun² la³ nɨ́² bíh¹ lɨ́³, hi³ hí¹ cáun² tiá² hi³ lɨ́n³ yáh³ tsá² lɨ́²jñí³² sa³jun³ tsá² lɨ́²sé³ jmáɨ²; jɨ́³²la³ hnga² Dió³² bíh¹ Tsá² quien², quí¹ hí³ bíh¹ tsá² ca³jmú³ hi³ ca³cuon³.

8 Tsá² jñi³² jɨ³ tsá² sé²³ jmáɨ², cá²ren² bíh¹ tsú², tɨ³la³ Dió³² né³ ma³hmah¹ la³ cun³ tɨ́³ ta²¹ quioh²¹ tsú² ma³ quin³² ma³ jan³².

9 Jnoh¹ dá² jɨ́³²la³ ti³ ná¹láɨ³ tsá² jmu² ta²¹ cu³lɨ²¹ ñí¹con² Dió³² bíh¹, hi³ hnoh² né³ ná¹lɨ́n³ náh² la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² hi³ jná¹ quioh²¹ Dió³². Ja³bí¹ lɨ́n³ hnoh² siáh³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² hñú³ hi³ he² hná¹ cuá¹jmu² Dió³².

10 Hi³ jná¹³ né³ lɨ́n³ ná¹ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² tɨ³² hiah³² tɨn² re², tsá² ca³chá³ Dió³² jo³uón³² hi³ co¹ ná¹ jmɨ́h¹ hiah³² cun³ñí¹ hi³ ca³ja³ mií³ tsɨ́³, hi³ tsá² siánh³ bíh¹ ma³hián² ñí¹ hná¹ jáun². Tɨ³la³ ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹ tsú² hniáuh³² jmu³ hua³hín¹³ he³ lánh³ rón³² ma³hián² hñú³ ñí¹ jmɨ́h¹ hiah³² hi³ ca³có³² jná¹³ jáun²,

11 quí¹ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lɨ¹³ quiú¹³ siáh³ cáun² jmɨ́h¹ hiah³² siáh³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ má²rón³², quí¹ hnga² Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo bíh¹ lɨ́n³ jmɨ́h¹ hiah³² jáun².

12 Hi³ lɨ³ua³ jan² tsá² jmu³ hñú³ ñí¹ jmɨ́h¹ hiah³² jáun² né³, lɨ́¹³ bíh¹ jmu³ tsú² ta²¹ quionh³ cú¹mí¹niau²¹, mí¹ñí² cú¹tiáu², ho³ quɨ́n¹ hmuh²¹ hi³ jlánh¹ re² jniá³, ho³lá²dá² quionh³ hmá², mí¹ñéi², ho³lá²dá² hmáɨh³² cuú² náɨ².

13 Ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹ tsáu² lɨ³ jnia² re² lɨ́n³² tá¹³ jmáɨ¹ hi³ ra³tsɨ³² Dió³² héih³²; quí¹ má¹jáun² dá² lɨ³ lin¹ cun³quionh³ sɨ́² bíh¹ ha³ lánh³ lɨ́³ tá¹³ tsú² ma³ quin³² ma³ jan³².

14 Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ zian² tsá² má²ca³jmú³ hñú³ hi³ lɨ³ cah¹³ jmáɨ¹ hi³ tiá² có³²

quionh^{3} sɨ́^{2} jáun^{2}, jáun^{2} he^{3}
bíh^{1} tsú^{2} hmah^{21} quioh^{21};
15 tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} hñú^{3} hi^{3}
ca^{3}jmú^{3} tsú^{2} la^{3} ca^{3}cáu^{3} bíh^{1},
jáun^{2} tsa^{3}hín^{3} bíh^{1} jɨ^{3}lɨ^{32} tá^{13}
tsú^{2}, uá^{1}jinh^{1} ca^{3}liáun^{3} tsú^{2}
hnga^{2}. Hi^{3} jáun^{2} má^{1}jáun^{2}
lɨ́n^{13} tsá^{2} la^{3} hí^{3} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́n^{3}
jan^{2} tsá^{2} ca^{3}liáun^{3} ja^{1} sɨ́^{2}.
16 ¿Hí^{1} hí^{1}juáh^{3} tiá^{2} jmɨ́^{1}
la^{3} má^{2}ñíh^{1} uá^{1} hnoh^{2} hi^{3}
hnoh^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} náh^{2} hñú^{3} hɨ́en^{1}
quioh^{21} Dió^{32}, hi^{3} Jmɨ́^{2}chí^{3}
joh^{1} Dió^{32} cuá^{3} siáh^{3} hñu^{3}
honh^{2} náh^{2}?
17 Hi^{3} jáun^{2} lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2}
hliah^{23} hñú^{3} hɨ́en^{1} jáun^{2}
quioh^{21} Dió^{32}, Dió^{32} dá^{2} hin^{3}
bíh^{1} tsá^{2} la^{3} hí^{3}; quí^{1} hñú^{3}
hɨ́en^{1} bíh^{1} jaun^{32} quioh^{21}
Dió^{32}, hnoh^{2} bíh^{1} hí^{3} ná^{1}lɨ́n^{3}
náh^{2} hñú^{3} hɨ́en^{1} jáun^{2}.
18 Hí^{1} jan^{2} lɨ́^{2} hin^{2} cuɨ́^{1}
lɨ^{3}can^{2}. Nɨ́^{1}juáh^{3} zian^{2} tsá^{2}
lɨ́n^{23} hi^{3} jlánh^{1} quia^{3}lín^{3} jmɨ́^{1}
tsɨ́^{3} la^{3} cun^{3} lɨ́^{3} héih^{32} hi^{3} zia^{32}
ñí^{1} hué^{21} lá^{2}, jáun^{2} cuɨ́^{1} jmu^{1}
tsú^{2} cú^{2}jueh^{32} la^{3} jan^{2} tsá^{2} tiá^{2}
hi^{3} ñi^{32} hí^{1} cáun^{2}, hi^{3} jáun^{2} la^{3}
jáun^{2} bíh^{1} lɨ́^{13} hi^{3} lɨ́n^{3} tsú^{2} tsá^{2}
hú^{1}tá^{1} cu^{3}tí^{3} quia^{3}lín^{3} jmɨ́^{1}
tsɨ́^{3}.
19 Quí^{1} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} jlánh^{1}
juáh^{3} tsáu^{2} hi^{3} quia^{3}lín^{3}
jmɨ́^{1} tsɨ́^{3}, tɨ^{3}la^{3} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1}
Dió^{32} má^{1}ná^{1}, jan^{2} tsá^{2} cáun^{1}
bíh^{1} tsá^{2} la^{3} hí^{3}. Quí^{1} ñí^{1}
Sí^{2} rá^{1}juáh^{3} la^{3} lá^{2}: “Dió^{32}
jmu^{2} hi^{3} tsá^{2} quia^{3}lín^{3} jmɨ́^{1}
tsɨ́^{3} sunh^{2} hñu^{3} liá^{3} quioh^{21}
hmóu^{32} cun^{3}quionh^{3} hi^{3} jlánh^{1}
cháunh^{23} chí^{1} hmóu^{32}”.
20 Ja^{3}bí^{1} rá^{1}juáh^{3} siáh^{3} la^{3}
lá^{2}: “Juo^{13} bíh^{1} dí^{2} ñi^{32} hi^{3}
tiá^{2} lin^{1} ñí^{1} jmu^{3} ta^{21} hí^{1} cu^{3}
hlá^{2} cu^{3} nɨ́^{2} yáh^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3}
cháunh^{23} chí^{1} tsá^{2} quia^{3}lín^{3}
jmɨ́^{1} tsɨ́^{3}”.
21 Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} bíh^{1}, hí^{1}
jan^{2} tiá^{2} hin^{2} hniáuh^{32} jmu^{3}
tonh^{2} hi^{3}hliá^{2} hen^{2} tɨ^{3} con^{2}
tsá^{2} hlá^{2} tsá^{2} nɨ́^{2}. Quí^{1} la^{3}jɨ́^{32}
hi^{3} zia^{32} ñí^{1}con^{2} Dió^{32} bíh^{1}
má^{2}quián^{13} hnoh^{2},
22 uá^{1}la^{3} cun^{3}: Po^{1}, Apo-
los, Pé^{1}, hngá^{1}máh^{3} lá^{2}, jmáɨ^{1}
hi^{3} zian^{2} náh^{2} jɨ^{3} jmáɨ^{1} hi^{3}
jún^{3} náh^{2}, jmáɨ^{1} ta^{3}né^{32} jɨ^{3} la^{3}
má^{2}quionh^{3} jmáɨ^{1} né^{3}bí^{1} ja^{32}
nɨ́^{2} siáh^{3}, la^{3}jɨ́^{32} bíh^{1} hi^{3} jáun^{2}
quián^{13} hnoh^{2};
23 hi^{3} ñí^{1} ca^{3}la^{3} jɨ́^{32} né^{3},
hnoh^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} náh^{2} tsá^{2} joh^{1}
Cristo, hi^{3} jáun^{2} Cristo né^{3},
joh^{1} Dió^{32}.

4

Tá^{13} tɨ^{32} tsá^{2} quian^{32} jë^{1}
Dió^{32}

1 Né^{32} né^{3}, hniáuh^{32} ñíh^{13}
náh^{2} hi^{3} jnoh^{1}, jɨ́^{32}la^{3} ti^{3}
ná^{1}láɨ^{3} jnoh^{1} tsá^{2} quian^{21} bíh^{1}
Cristo, quí^{1} jnoh^{1} má^{2}nio^{2}
jo^{3}cuo^{2} hi^{3} hɨe^{13} jnoh^{1} tsáu^{2}
la^{3} cun^{3} jáɨ^{13} hi^{3} jmɨ́^{1} ná^{1}hmá^{1}
jáun^{2} ñí^{1}con^{2} Dió^{32}.
2 Jáun^{2} né^{3}, nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2}
hiauh^{3} cáun^{2} jáɨ^{13} hi^{3} ho^{2},
hniáuh^{32} bíh^{1} ma^{3}jnia^{32} tsú^{2}
hi^{3} chun^{1} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} ca^{3}cué^{3}.
3 Tɨ^{3}la^{3} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} jná^{13}
huen^{2} má^{1}ná^{1}, tiá^{2} lin^{1} hi^{3}
hɨ^{32} yáh^{3} tsɨn^{32} jná^{13} uá^{1} hi^{3}
hnoh^{2}, uá^{1} hi^{3} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} ta^{21}
ñí^{1} hué^{21} lá^{2} ca^{3}chu^{3} ca^{3}ñih^{3}

jáɨ[13] quion[21] jná[13]. Ca[3]la[3] hí[1]juáh[3] huen[2] yáh[3] jná[13] tiá[2] chú[1] tiá[2] ñih[21] ná[1] jáɨ[13] quion[21] huen[2];

4 quí[1] uá[1]jinh[1] hí[1] cáun[2] tso[3] tiá[2] cha[32] yáh[3] jmɨ́[1] tsɨn[32] jná[13], jun[3]juáh[13] la[3] nɨ́[2] yáh[3] hnió[3] juáh[3] hi[3] tiá[2] tso[3] zia[32] quion[21] jná[13]. Hnga[2] Tɨ[32] Juo[13] bíh[1] dí[2] Tsá[2] ra[3]tsɨ[32] héih[32] ñí[1]con[2] jná[13].

5 Hi[3] jáun[2] né[3], ha[3] lɨ́[2]uú[2] lɨ́[1] ra[3]tsɨ[32] náh[2] héih[32] ñí[1]con[2] hí[1] jan[2] tsáu[2] ñeh[2] bíh[1] hi[3] chau[21] jmáɨ[1] quioh[21] tsú[2]; ján[1] náh[2] tín[2] jmáɨ[1] hi[3] jáunh[3] Tɨ[32] Juo[13] dí[2], hi[3] jáun[2] hí[3] bíh[1] chu[3] huéh[3] ñí[1] tie[3] joh[1] la[3]jɨ́[32] la[3] cun[3] hi[3] ná[1]hmá[1] ñí[1] já[1]niéi[2], hi[3] ma[3]jnia[2] tsú[2] siáh[3] la[3]jɨ́[32] la[3] cun[3] hi[3] tioh[3] tsɨ́[3] ma[3] quin[32] ma[3] jan[32] tsáu[2]. Hi[3] jáun[2] má[1]jáun[2] né[3] cuéh[32] Dió[32] ma[3] quin[32] ma[3] jan[32] tsáu[2] la[3] cun[3] hi[3] ca[3]tɨn[1] hiáuh[3].

6 Hnoh[2] reh[2], má[2]lɨ́[2]hlɨ́[1] lɨ́[2]lieh[1] bíh[1] jná[13] hnoh[2] cun[3]quionh[3] hi[3] lɨ́[2]hɨ́en[32] jná[13] huen[2] quiúnh[1] Apolos; hi[3] nɨ́[2] né[3], cáun[2] hi[3] chú[32] quián[13] hmóu[32] bíh[1] hnoh[2]. Hi[3] jáun[2] cun[3]quionh[3] nóh[32] nɨ́[2] né[3] lɨ[3] tɨn[2] hnoh[2] hi[3] tiá[2] lɨ́[1] há[1] lɨ́[1] nga[1] hnoh[2] ñí[1] uóunh[3] la[3] cónh[3] bíh[1] la[3] cun[3] hi[3] rá[1]juáh[3] ñí[1] Sí[2]. Hi[3] jáun[2] hí[1] jan[2] tiá[2] hin[2] hniáuh[32] jmu[3] tonh[2] hi[3] ca[3]tɨn[1] jan[2], hi[3] tsá[2] jan[2] né[3] tiá[2] jéin[23] yáh[3] dí[2].

7 Quí[1] ¿hin[2] dá[2] tsánh[2] jmu[2] hi[3] tɨ[3] jlánh[1] bíh[1] quien[2] hnú[2] la[3] cónh[3] bíh[1] tsá[2] ñí[1] hná[1] nɨ́[2]? ¿He[3] dá[2] zia[32] ñí[1]con[2] hnú[2] cáun[2] hi[3] tiá[2] ca[3]cué[3] Dió[32]? Hi[3] nɨ́[1]juáh[3] hí[3] bíh[1] la[3] má[2]ca[3]cué[3], hi[3] jáun[2] né[3] ¿he[3] láɨh[32] sa[3] tonh[2] lɨ́n[32] yáh[3] hnú[2] jmuh[32] ca[3]tɨ[21] hi[3] zia[32] jáun[2] quián[13] nú[2], la[3]jmɨ́[1] lɨ́[3] cáun[2] hi[3] lɨ́[1] ca[3]jnia[3] hnú[2] huen[2] bíh[1]?

8 La[3]jmɨ́[1] lɨ́[3] má[2]hánh[3] lɨ́n[32] bíh[1] hnoh[2], hi[3] má[2]zian[2] náh[2] ca[3]la[3] jɨ́[32] la[3] cun[3] hi[3] hnáuh[2] náh[2]. La[3]jmɨ́[1] lɨ́[3] hi[3] má[2]ná[1]lɨ́n[3] re[21] bíh[1] hnoh[2] lɨ́n[23] náh[2], jáun[2] tɨ[3] có[32] bíh[1] má[2]ca[3]chau[2] náh[2] jnoh[1]. ¡Sá[1]jmɨ́[1] hi[3] tson[2] bíh[1] cu[3]tí[3] hi[3] má[2]ná[1]lɨ́n[3] hnoh[2] re[21], hi[3] jáun[2] jmɨ́[1] lɨ́[13] háu[13] jnoh[1] cú[1]pih[21] jáɨ[13] hná[1] quián[13] hnoh[2]!

9 Jná[13] len[3] hi[3] la[3]jmɨ́[1] lɨ́[3] ñí[1] cá[1]táuh[3] bíh[1] má[2]ca[3]chau[3] Dió[32] jnoh[1] tsá[2] ná[1]láɨ[3] jnoh[1] *tɨ[32] tsá[2] quian[32] jë[1] Dió[32]. Má[2]ná[1]láɨ[3] jnoh[1] tsá[2] má[2]tionh[2] ñí[1] má[2]hiá[1] má[2]tsán[13] bíh[1]; hi[3] má[2]ná[1]láɨ[3] jnoh[1] siáh[3] la[3]jmɨ́[1] lɨ́[3] cáun[2] cuú[2]nga[1] hi[3] lɨ́[13] jɨ́e[3] la[3]jɨ́n[32] tsá[2] zian[2] hngá[1]máh[3], uá[1] hi[3] tsá[2]mɨ[3]cuóun[2] uá[1] hi[3] tsá[2]cuú[2] tsá[2]ta[3] Dió[32] nɨ́[2] siáh[3].

10 La[3]jmɨ́[1] jɨ́en[32] tsú[2] tsá[2] cáun[1] bíh[1] jɨ́e[32] tsú[2] jnoh[1] cun[3]ñí[1] hi[3] haɨn[21] jnoh[1] tɨ[3] con[2] Cristo, tá[1]la[3] hnoh[2] né[3] ná[1]lɨ́n[3] náh[2] tsá[2] jlánh[1] jniá[3] jmɨ́[1] honh[2] cun[3]ñí[1] hi[3] ca[3]tɨn[1] Cristo. Tsá[2] tiá[2] pin[3] bíh[1] ná[1]láɨ[3] jnoh[1], tá[1]la[3] hnoh[2] né[3] ná[1]lɨ́n[3] náh[2] tsá[2] pin[3] lɨ́n[32]. Tiá[2] quiú[2] tiá[2] jéi[23] yáh[3] jnoh[1]

tsáu², tɨ³la³ hnoh² má¹ná¹, má²quien² lɨ́n³² bíh¹ hnoh² tsáu².
11 Ca³la³ tɨ³ ta³né³² má²ná¹má²tso¹ jnoh¹ tsɨ́³ hi³ ñí¹cuon¹³, hi³ hí¹quiéin² tsɨ́³ jnoh¹, hi³ sa³jun³ zia³² siáh³ ha¹ jnoh¹; hian² lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³ tsáu² jmu² ñí¹con² jnoh¹. Jnoh¹ dá² ná¹láɨ³ tsá² lɨ́¹ ñi³tú¹ ñi³lɨn¹³ bíh¹, tsá² tiú²uú² hñú¹³ zia³²,
12 huo²³ bíh¹ jnoh¹ hi³ jmú¹³ ta²¹ quionh³ cuá² ta³ hmóu³². Nɨ́¹juáh³ jmɨ́¹ tú² hiáu³² tsáu² quiú¹³ jnoh¹, jnoh¹ tɨ³ ma³mieh¹³ bíh¹ tsá² la³ hí³. Jmoh²³ tsú² jnoh¹ hian² tsɨ́³, tɨ³la³ jnoh¹ né³ tion²³ bíh¹ tsɨ́³.
13 Hleh³² tsú² siáh³ hlaɨh³ quiú¹³ jnoh¹, tɨ³la³ jnoh¹ má¹ná¹, hlɨ́¹ lienh¹ tsú² cun³quionh³ jú¹ re² jú¹ tɨn² bíh¹. Jmoh²³ tsú² jnoh¹ ca³la³ tɨ³ ta³né³² la³jmɨ́¹ lɨ́³ má¹quɨ³², la³jmɨ́¹ lɨ́³ táh² hi³ taun² jmɨ́h¹ hia³² hi³ lɨ́¹ ziú² lɨ́¹ cuɨ́²³ tsú².
14 Tiá² juo³ yáh³ jná¹³ hnoh² la³ nɨ́² quí¹ cun³ñí¹ hi³ hnó³² ná¹ hi³ lɨ³ hinh¹ náh², tɨ³la³ juanh³² jná¹³ la³ nɨ́² hi³ hlɨ́¹ lieh¹ bíh¹ jná¹³ hnoh², tsá² ná¹lɨ́n³ náh² la³jmɨ́¹ lɨ́³ jón³² ná¹, tsá² hno³ ná¹ lɨn³².
15 Quí¹ uá¹ cun³ jmɨ́¹ zian² cun³ quian³ mei²¹ tɨ³² ñí¹con² hnoh², tsá² má²ta² náh² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ Cristo, tɨ³la³ ha³ tiá² juóun³² ñeh² náh² zian² yáh³; quí¹ jná¹³ bíh¹ ca³cué³ ná¹ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³², hi³ jáun² dá² jná¹³ bíh¹ lɨ́n³ ñeh² náh² ca³tɨ²¹ hi³ nio² nɨ́² cáun² honh² náh² ñí¹con² Cristo Jesús.
16 Hi³ jáun² né³, hiú² mɨ́²³ jná¹³ ñí¹con² hnoh² hi³ jmóuh¹ náh² la³ cun³ lɨ́³ nóh³² hi³ má²cá²có³² jná¹³ jáun².
17 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ má²zein²¹ jná¹³ Timoteo ñí¹con² hnoh², jan² jón³² jná¹³ ñí¹con² Tɨ³² Juo¹³ dí², tsá² má²tí³² re² lɨn³² jë¹, tsá² hno³ ná¹ lɨn³². Hí³ bíh¹ lɨ́¹³ cháu³² honh² hnoh² he³ lánh³ rón³² zian² jná¹³ ca³tɨ²¹ hi³ tanh³² ná¹ ta²¹ Cristo, la³ cun³ rón³² lɨ́³ hi³ qui³ hɨe² jná¹³ tsáu² la³jɨ́³² cuáh³² táun³ ñí¹ tɨ́² ñí¹ ngɨ́²³ ná¹.
18 Né³² né³, ma³ jan² hnoh² má²ná¹lɨ́n³ náh² tsá² tonh² lɨn³², quí¹ lɨ́¹ ná¹lɨ́n²³ náh² hi³ tiú²uú² ñe¹ jná¹³ hi³ ñí¹jɨe¹ ná¹ hnoh²;
19 tɨ³la³ jná¹³ hu²¹ tsɨn³² hi³ ñí¹jɨe¹ ná¹ tia³juɨ³² nɨ́¹juáh³ hi³ hnió³ Tɨ³² Juo¹³ dí². Hi³ jáun² má¹jáun² ñí¹jɨe²¹ jná¹³ ha³ cónh³ tí³ hi³ tɨn² toh² hí³ jmu³, jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³ tɨn² hléh³² yáh³.
20 Quí¹ tsá² má²tionh² jo³cuo² Dió³², jun³juáh¹³ jmáh³la³ ti³ tɨn² hléh³² yáh³ tsú², tɨ³la³ hi³ hniáuh³² quian³² pí³ bíh¹ tsú² uá²jaɨ³².
21 Jáun² né³ ¿he³ hi³ hnáuh² hnoh²? ¿Hí¹ hnáuh² hnoh² hi³ jmu¹ jná¹³ hi³ má¹tsoh¹ náh² honh² nɨ́¹ má¹cá²chó³² jná¹³, ho³ hnáuh² náh² hi³ ñí¹jɨe¹ jná¹³ cun³quionh³ jú¹ re² jú¹ tɨn² uá¹, ca³la³ hi³ hnau³ lɨn³² ná¹?

5

Rá²tsɨ³² tsú² héih³² ca³tɨn¹ jan² tsá² juón¹

1 Quí¹ má²ca³lɨ³ né¹ jnoh¹ hi³ jan² tsá² ja¹ hnoh² má²ca³jan³ tsá²mɨ³ diá¹hma³². Hi³ nɨ́² bíh¹ cáun² tso³ hi³ jlánh¹ bí¹ hlah³, hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ tsá² tiá² Dió³² cuóun³² yáh³ tiá² jmu² la³ nɨ́².

2 ¡Sa³ ná¹jmuh³²í¹ máh³ hnoh² tonh²! ¡Jmɨ́¹ má²hniáuh³² bíh¹ hi³ tianh¹³ náh² hi³ hlah³ nio² honh²! Jáun² hniáuh³² chin¹³ bíh¹ náh² tsá²ñuh² hí³ ja¹ quián¹³, tsá² ca³jmú³ hí³ hi³ hlah³ jáun².

3 Quí¹ uá¹jinh¹ tiá² zenh² jná¹³ hi³ dí¹tsáun² ná¹ ja¹ quián¹³ hnoh², tɨ³la³ zenh² bíh¹ jná¹³ quionh³ jmɨ́²chí³ quion²¹; má²ca³ra³tsɨ³² bíh¹ jná¹³ héih³² cha¹³ Tɨ³² Juo¹³ dí² ñí¹con² tsá² ca³jmú³ hí³ tso³, la³juah²¹ dúh¹ hi³ zenh² dí¹tsáun² bíh¹ jná¹³.

4 Hi³ jáun² nɨ́¹ má¹ca³cuú² ca³ngɨh³² náh² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ jáun² ja³bí¹ jná¹³ siáh³ zenh² quiúnh¹ hnoh² cun³quionh³ jmɨ́²chí³ quion²¹. Hi³ jáun² má¹jáun², cun³quionh³ pí³ hi³ ho² Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí²

5 hniáuh³² jɨenh²¹ náh² tsá² hí³ jo³cuo² *Satanás, hi³ jáun² cuɨ́¹ cha³hín³ ngú³ quioh²¹ tsú², jáun² nɨ́¹ má¹jaunh³² Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí² né³, liáu³ bíh¹ jmɨ́²chí³ quioh²¹ tsú².

6 Jáun² né³, tiá² lin¹ zia³² yáh³ he³ ca³tɨ²¹ hi³ lɨ́¹³ jmúh¹³ hnoh² tonh². ¿Tiá¹ má²ca³niéih² náh² jáɨ¹³ hi³ qui³ juáh²³ jáun² tsáu² la³ lá² dúh¹?: “Cú¹pih²¹ tie³ bíh¹ jmu² hi³ lɨ́²³ jueh³² cán¹”.

7 Jáun² né³, tɨ³ cheih³² hueh³ náh² cán¹ má²jan² tie³ jáun², hi³ jmu² jáun² hlah³, hi³ jáun² lɨ́n¹³ náh² la³jmɨ́¹ lɨ́³ cán¹ hngó³² hi³ tiá² tie³ jan², hi³ jmu² tsú² jáun² *hí³ cuú²miih²¹ hi³ cúh² tsú² *Jmɨ́¹hɨ́en¹, la³ cun³ qui³ má²lɨ́n³ náh². Quí¹ Jmɨ́¹hɨ́en¹ quiú¹³ dí² má²lɨ́³ bíh¹ hua³jan²¹; quí¹ Cristo, Tsá² lɨ́n³ hí³ *Já¹ziáh² míh¹ ñí¹con² Dió³² má²ca³cuen³ hnga² hi³ jún³ ta³ ñí¹ Dió³² cun³ñí¹ hi³ ca³ta¹ dí².

8 Hi³ jáun² né³, cuɨ́¹ jmú¹³ dí² Jmɨ́¹hɨ́en¹ quiú¹³ cun³quionh³ hi³ zian² dí² hi³ jɨn² dí² jɨ³ hi³ hu²¹ re² tsɨ́³ dí² nɨ́² siáh³, hi³ lɨ́³ jáun² la³juah²¹ dúh¹ hi³ ná¹cúh²³ dí² hí¹miih²¹ tiá² tie³ jan². Tɨ³la³ tiá² hniáuh³² yáh³ jmú¹³ dí² cun³quionh³ hi³ la³jmɨ́¹ láɨ³ dí² jáun² jmɨ́¹tin², hi³ tɨ́² láɨ³ dí² jáun² tsá² hláɨh¹ tsá² hon², hi³ lɨ́³ jáun² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² cúh² hí¹miih²¹ jan² tie³.

9 Quionh³ ñí¹ sí² cáun² hi³ ca³zéin³² ná¹ ñí¹con² náh² jáun², ca³juo³ ná¹ hnoh² hi³ tiá² hniáuh³² yáh³ hi³ juónh³² náh² re² quiúnh¹ tsá² juón¹.

10 Jun³juáh¹³ hi³ ca³lɨ³hnó³² jná¹³ juah²¹ hi³ hú¹tá¹ hi³

quin[13] náh[2] tɨ[3] có[32] cu[3]tí[3]
yáh[3] ñí[1]con[2] la[3]jɨ́n[32] tsá[2]
zian[2] hngá[1]máh[3] lá[2], tsá[2] lɨ́[1]
jmú[2] lɨ́[1] tsau[32], tsá[2] hniá[1]
hi[3] hlá[2] hi[3] nɨ́[2], tsá[2] háɨn[2],
tsá[2] má[2]tsú[2] má[2]jónh[32] dió[32]
tsá[2] láɨn[1]; quí[1] hú[1]tá[1] cu[3]tí[3]
jmɨ́[1] hniáuh[21] huen[13] bíh[1]
náh[2] ñí[1] hué[21] lá[2] sá[1]jmɨ́[1] hi[3]
hú[1]tá[1] cu[3]tí[3] tiú[2]uú[2] hniáuh[32]
juonh[21] náh[2] hí[1] cú[1]pih[21]
quiúnh[1] tsá[2] la[3] hí[3].

11 Tɨ[3]la[3] la[3] cun[3] hi[3]
ca[3]lɨ[3]hnó[32] jná[13] juah[21], hi[3]
tiá[2] hniáuh[32] juonh[21] náh[2] re[2]
quiúnh[1] hí[1] jan[2] tsá[2] lɨ́[1] juáh[3]
hi[3] lɨ́n[3] tsá[2] reh[2] bíh[1], hi[3] tá[1]la[3]
jáun[2] né[3] lɨ́n[3] tsú[2] jan[2] tsá[2]
juón[1] bíh[1], ho[3]lá[2]dá[2] tsá[2] lɨ́[1]
hen[2] tsɨ́[3] hi[3] hlá[2] hi[3] nɨ́[2], ho[3]
tsá[2] má[2]tsú[2] má[2]jónh[32] dió[32]
tsá[2] láɨn[1], ho[3] hi[3] tɨn[2] siáh[3]
jáɨ[13], ho[3] tsá[2] hen[2], ho[3] hi[3]
háɨn[2] nɨ́[2] siáh[3]. Ca[3]la[3] hí[1]juáh[3]
tiá[2] hniáuh[32] yáh[3] jmúh[13]
náh[2] má[32] cu[3]lɨ[21] quiúnh[1] tsá[2]
la[3] hí[3].

12 Quí[1] tiá[2] ca[3]tɨn[1] yáh[3]
jná[13] hi[3] rá[1]tsɨ[32] héih[32] ñí[1]con[2]
tsá[2] tiá[2] Dió[32] má[2]cuóun[32].
Tɨ[3]la[3] cun[3] ca[3]tɨn[1] bíh[1] hnoh[2]
má[1]ná[1] hi[3] rá[1]tsɨh[32] náh[2]
héih[32] ñí[1]con[2] tsá[2] cuáh[32].

13 Quí[1] hnga[2] bíh[1] Dió[32]
Tsá[2] ra[3]tsɨ[32] héih[32] ñí[1]con[2] tsá[2]
tionh[2] hí[3] tɨ[3] cheih[32]. Cun[3]ñí[1]
hi[3] jáun[2] né[3], chin[32] náh[2] tsá[2]
ren[2] tso[3] nɨ́[2] ja[1] quián[13].

6

Tsá[2] reh[2], tsá[2] ná[1]hniei[21]

1 Hi[3] jáun[2] né[3], nɨ́[1]juáh[3]
zian[2] ma[3] jan[2] hnoh[2]
ná[1]hniei[21] náh[2] quiúnh[1] náh[2]
tsá[2] má[2]renh[2] náh[2], ¿lánh[3]
bí[1] rón[32] he[2] máh[1] náh[2] hi[3]
cuá[1]mɨ́h[1] ta[21] ñí[1]con[2] tsá[2]tan[21]
tsá[2] tiá[2] ta[21] tanh[2] Dió[32], cha[3]
jmɨ́[1] mɨ́h[13] náh[2] ñí[1]con[2] tsá[2]
joh[1] Dió[32]?

2 ¿Hí[1] tiá[2] má[2]ñíh[1] náh[2] hi[3]
tsá[2] joh[1] Dió[32] ra[3]tsɨ[32] héih[32]
ñí[1]con[2] tsá[2] zian[2] hngá[1]máh[3]?
Hi[3] jáun[2] nɨ́[1]juáh[3] hnoh[2] la[3]
rá[1]tsɨh[32] héih[32] ñí[1]con[2] tsá[2]
zian[2] hngá[1]máh[3], hi[3] jáun[2]
né[3], ¿hí[1] tiá[2] la[3] quɨnh[1] uá[1]
hnoh[2] jmáɨ[1] hi[3] rá[1]tsɨh[32]
héih[32] ca[3]tɨ[21] hi[3] pih[21] la[3] nɨ́[2]?

3 ¿Tiá[1] má[2]ñíh[1] hnoh[2] hi[3]
hí[1] ca[3]la[3] tɨ[3] ñí[1]con[2] tsá[2]cuú[2]
tsá[2]ta[3] Dió[32] yáh[3] rá[1]tsɨ[32] dí[2]
héih[32] má[1]jáun[2]? Hi[3] nɨ́[1]juáh[3]
tu[3] bí[1] hi[3] jáun[2] yáh[3] ca[3]ta[1]
dí[2] jmú[13], ¡tiá[13] bíh[1] tiá[3] tiá[2]
ca[3]ta[1] dí[2] má[1]ré[13] uu[3]mí[2]tsɨ[32]
hi[3] zia[32] tá[1]la[3] ziáun[2] dí[2] ñí[1]
hué[21] lá[2]!

4 Jáun[2] né[3], nɨ́[1]juáh[3] hnoh[2]
la[3] ná[1]hniei[21] náh[2] quiúnh[1]
tsá[2]ján[2] tsá[2]ján[2], ¿ha[3] bí[1] lánh[3]
rón[32] chah[32] náh[2] honh[2] hi[3]
cuá[1]mɨ́h[1] ta[21] ñí[1]con[2] tsá[2] tiá[2]
hi[3] lɨ́n[3] hí[1] cáun[2] hi[3] ca[3]tɨn[1]
cuáh[32]?

5 Hi[3] nɨ́[2] ján[1] tson[2] juah[32]
jná[13] hi[3] jáun[2] lɨ[3] hinh[1]
náh[2]. ¿Hí[1] hí[1] jan[2] máh[3]
tiá[2] hin[2] zian[2] ja[1] quián[13]
hnoh[2] tsá[2] quia[3]lín[3] jmɨ́[1] tsɨ́[3]
hi[3] jmɨ́[1] lɨ́[13] cah[13] jmáɨ[1] hi[3]
ma[3]re[2] uu[3]mí[2]tsɨ[32] hi[3] zia[32] ja[1]
quioh[21] tsá[2] raɨnh[21]?

6 Hi[3] jáun[2] ¡sa[3] tsá[2]ján[2]
tsá[2]ján[2] bíh[1] hnoh[2] cua[3]cháh[1]
tsáu[13] renh[2] ta[3] ñí[1] tsá[2]tan[21]
tsá[2] tiá[2] ta[21] tanh[2] Dió[32]!

7 Cun[3]quionh[3] hi[3] ná[1]tú[2]
ná[1]hnáɨ[23] náh[2] nɨ́[2] tsá[2]ján[2]

tsá²ján² ñí¹con² tsá²tan²¹, má²já²hín³ bí¹ náh² hi³ jmɨ́¹ lɨ́¹³ zian² náh² la³ cun³ zian² tsá² lɨ́n³ jon² Dió³². Quí¹ ¿he³ láɨh³² tiá² tɨ³ tion²³ náh² honh² ca³tɨ²¹ hi³ hlah³? ¿He³ láɨh³² tiá² tɨ³ cáun² lɨ́¹ hen²³ náh² hi³ han³ tsú² hi³ quián¹³?

8 Tɨ³la³ hnoh² dá² tɨ³ mí²jéin³² bíh¹ ná¹jmuh³², hi³ ná¹jmú² ná¹cuóh²³ náh² hi³ hlah³, jɨ³ hí¹ ca³la³ tɨ³ hi³ quioh²¹ tsá² má² renh² yáh³ náh² ná¹haɨnh³².

9 ¿Há¹ tiá² má²ñíh¹ hnoh² hi³ tiá² héinh¹³ yáh³ tsá² jmu² hi³ hlah³ ñí¹ cuá¹quien² Dió³²? Ha³ lɨ́² lɨ́¹ cuɨ́¹ lɨ³can² hnoh², quí¹ tiá² hñu³mɨ³cuú² héinh¹³ yáh³ tsá² juón¹, sa³jun³ tsá² má²tsú² má²jónh³² dió³² tsá² láɨn¹, sa³jun³ tsá² liéinh³² ñí²cuo² tsáu², sa³jun³ tsá² lɨ́¹ jmú² lɨ́¹ tsau³² má²tún² hmóu³² tsá³mɨ³ ho³ má²tún² hmóu³² tsá²ñuh².

10 Sa³jun³ tsá² háɨn² yáh³ héinh¹³, sa³jun³ tsá² lɨ́¹ hen² tsɨ́³ hi³ hlá² hi³ nɨ́², ho³ tsá² hen², tsá² lɨ́¹ tɨn² jáɨ¹³, hi³ sa³jun³ tsá² han² cun³quionh³ jú¹ tɨ́¹jáɨ² yáh³ héinh¹³ ñí¹ cuá¹quien² Dió³².

11 La³ nɨ́² bíh¹ jmɨ́¹ lɨ́n³ ma³ jan² hnoh²; tɨ³la³ ta³né³² má¹ná¹, má²ca³lɨ³ jɨn² bíh¹ náh², hi³ jáun² má²tionh² náh² ná¹chan¹ ñí¹con² Dió³², jɨ³ hi³ má²ca³lɨ³ chun¹ náh² siáh³ ta³ ñí¹ Dió³² cun³quionh³ tá¹³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí², jɨ³ cun³quionh³ Jmɨ́²chí³ joh¹ Dió³² Juo¹³ dí² nɨ́² siáh³.

Hniáuh³² hi³ ná¹chan¹ tsú² tá¹ jan²

12 Jáun² né³, zian² tsá² juáh³ la³ lá²: “Zia³² bíh¹ jáɨ¹³ hi³ jmu¹ jná¹³ lɨ³ua³ cáun² hi³ ja³² tsɨn³² jná¹³ jmu¹”. Tson² bíh¹ cu³tí³ jáɨ¹³ nɨ́², tɨ³la³ jun³juáh¹³ la³jɨ́³² yáh³ hi³ jáun² zia³² ñí¹ jmu³ ta²¹. Ján³, cáun² lɨ́¹³ bíh¹ jmu³ tsú² la³ cun³ hi³ hnió³, tɨ³la³ tiá² hniáuh³² yáh³ cué³² tsú² jáɨ¹³ ñí¹con² hnga² hi³ jmu³ hi³ jáun², quí¹ jáun² tiá² lɨ́¹³ zian² tsú² la³juah²¹ dúh¹ jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹ ñí¹con² la³jɨ́³² hi³ ja³² jáun² tsɨ́³ tsú².

13 Hi³ zian² tsá² siánh³ juáh³ siáh³ la³ lá²: “Má³² dá² tsa³hi³² héin¹ bíh¹ tsú², quí¹ qui³ cónh³ héin¹ tsú² lɨ́³ cáun² ñí¹ quioh²¹ má³² bíh¹”. Tson² bíh¹ jáɨ¹³ nɨ́², tɨ³la³ chau²¹ bíh¹ jmáɨ¹ hi³ Dió³² hin³ tá¹ tun³ ñí¹ hi³ nɨ́². Tɨ³la³ tiá² tson² yáh³ hi³ tá¹³ ngú³ quioh²¹ tsú² lɨ́³ jmáh³la³ hi³ lɨ́¹ jmu³ lɨ́¹ tsó²¹; quí¹ hi³ má¹con²¹ Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ dí² ziáun² dí² dí¹ngú³, hi³ Tɨ³² Juo¹³ dí² né³ ma³cón³² siáh³ ngú³ quiú¹³ dí².

14 Hi³ jáun² né³, la³jmɨ́¹ ca³jmú³ Dió³² hi³ ca³jenh¹³ Tɨ³² Juo¹³ dí², la³ jáun² bíh¹ jmu³ tsú² siáh³ hi³ jenh¹³ dí² uá²jaɨ³² cun³quionh³ pí³ quioh²¹.

15 ¿Tiá¹ má²ñíh¹ hnoh² dúh¹, hi³ ma³ quin³² ma³ jan³² hnoh² ná¹lɨ́n³ náh² zeih²¹ cuo² zeih²¹ ta³ Cristo? Jáun² né³, ¿hí¹ lɨ́¹³ cán¹³ jná¹³ hi³ jáun² quioh²¹ Cristo hi³

cunh^{21} jná^{13} quionh^{3} jan^{2} tsá^{2}mɨ^{3} hláɨh^{1}? ¡Tiá^{2} jáun^{2} yáh^{3}!

16 ¿Há^{1} tiá^{2} má^{2}ñíh^{1} hnoh^{2} hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} jan^{2} tsá^{2}ñuh^{2} ca^{3}tiánh^{3} quionh^{3} jan^{2} tsá^{2}mɨ^{3} hláɨh^{1} la^{3} hí^{3}, jáun^{2} tá^{1} gon^{3} bíh^{1} tsú^{2} má^{2}lɨ́n^{3} la^{3}juah^{21} dúh^{1} jan^{2} tsáu^{2}? Quí^{1} ñí^{1} Sí^{2} rá^{1}juáh^{3} la^{3} lá^{2}: “Tá^{1} gon^{3} tsú^{2} lɨ́n^{13} la^{3}juah^{21} dúh^{1} jan^{2} tsáu^{2}”.

17 Tɨ^{3}la^{3} jan^{2} tsá^{2} má^{2}ca^{3}cunh^{3} quionh^{3} Tɨ^{32} Juo^{13} dí^{2} né^{3}, tán^{1} gon^{3} bíh^{1} tsú^{2} má^{2}lɨ́n^{13} la^{3}juah^{21} dúh^{1} jan^{2} tsáu^{2} ca^{3}tɨ^{21} jmɨ́^{2}chí^{3}.

18 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, tɨ^{3} có^{32} tianh^{3} náh^{2} ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} jmu^{2} tsú^{2} jáun^{2} juón^{1}. Quí^{1} lɨ^{3}ua^{3} cáun^{2} tso^{3} siáh^{3} hi^{3} jmu^{2} tsáu^{2}, jun^{3}juáh^{13} má^{2}hliah^{23} tsú^{2} ngú^{3} quioh^{21} hnga^{2} yáh^{3}; tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} lɨ́^{1} jmú^{2} lɨ́^{1} tsau^{32} quionh^{3} jan^{2} tsá^{2} juón^{1} má^{1}ná^{1}, hú^{1}tá^{1} cu^{3}tí^{3} má^{2}hliah^{23} ngú^{3} quioh^{21} hnga^{2} bíh^{1} tsú^{2} jaun^{32}.

19 Quí^{1} ma^{3} quin^{32} ma^{3} jan^{32} bíh^{1} hnoh^{2} má^{2}ná^{1}lɨ́n^{3} náh^{2} hñú^{3} hɨen^{1} quioh^{21} Jmɨ́^{2}chí^{3} Chun^{1} hi^{3} má^{2}ca^{3}cuen^{3} Dió^{32} ñí^{1}con^{2} náh^{2}, hi^{3} jáun^{2} Jmɨ́^{2}chí^{3} Chun^{1} hí^{3} má^{2}cuá^{3} hñu^{3} honh^{2} náh^{2}. Ha^{3} tiú^{2}uú^{2} quián^{13} yáh^{3} hnoh^{2} hmóu^{32} cuá^{2} tanh^{1},

20 quí^{1} tsá^{2} má^{2}ná^{1}hlánh^{1} bíh^{1} hnoh^{2} hi^{3} ca^{3}lau^{3} Dió^{32}. Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} hniáuh^{32} má^{1}quien^{13} náh^{2} Dió^{32} cun^{3}quionh^{3} cuá^{2} tanh^{1}, [jɨ^{3} cun^{3}quionh^{3} jmɨ́^{2}chí^{3} quián^{13} náh^{2} nɨ́^{2} siáh^{3}, quí^{1} tá^{1} tun^{3} ñí^{1} bíh^{1} hi^{3} nɨ́^{2} má^{2}ca^{3}tɨn^{1} Dió^{32}].

7

Hlɨ́^{2} liéɨnh^{32} tsú^{2} tsá^{2} hnió^{3} jéinh^{32} cuo^{2}

1 Jáun^{2} né^{3}, né^{32} má^{2}nga^{1} jná^{13} la^{3} cun^{3} jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}ngah^{3} hnoh^{2} jáun^{2} cun^{3}quionh^{3} sí^{2}. Tɨ^{3} chu^{21} bíh^{1} nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} tiá^{2} jéinh^{32} tsá^{2}ñuh^{2} cuo^{2};

2 tɨ^{3}la^{3} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} lɨ́^{13} já^{32} tsɨ́^{3} tsú^{2} hi^{3} lɨ́^{1} jmu^{3} lɨ́^{1} tsó^{21} bíh^{1}, hi^{3} jáun^{2} ma^{3} quin^{32} ma^{3} jan^{32} tsá^{2}ñuh^{2} hniáuh^{32} zian^{2} ñí^{2}cuo^{2}, hi^{3} ma^{3} quin^{32} ma^{3} jan^{32} siáh^{3} tsá^{2}mɨ^{3} hniáuh^{32} zian^{2} siáh^{3} ñí^{2}cuo^{2}.

3 Hi^{3} jáun^{2} tsá^{2}mɨ^{3} tsá^{2}ñuh^{2} bíh^{1} ca^{3}tɨn^{1} ma^{3}hiún^{2} tsɨ́^{3} tsá^{2}ján^{2} tsá^{2}ján^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} qui^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} má^{2}ca^{3}jenh^{2} cuo^{2}.

4 Quí^{1} jun^{3}juáh^{13} quioh^{21} hnga^{2} yáh^{3} tsá^{2}mɨ^{3} cuá^{2} ta^{3}, quí^{1} ca^{3}tɨn^{1} jɨ^{3} tsá^{2}ñuh^{2} ñí^{2}cuo^{2} bíh^{1} tsú^{2} jaun^{32}. Ja^{3}bí^{1} la^{3} jáun^{2} bí^{1} siáh^{3} uá^{2}jaɨ^{32} tsá^{2}ñuh^{2}, jun^{3}juáh^{13} quioh^{21} hnga^{2} yáh^{3} tsú^{2} cuá^{2} ta^{3}, quí^{1} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} jɨ^{3} tsá^{2}mɨ^{3} ñí^{2}cuo^{2} bíh^{1} tsú^{2} jaun^{32} siáh^{3}.

5 Ha^{3} lɨ́^{2} ma^{3}zian^{13} náh^{2} ñí^{1}con^{2} tsá^{2}ján^{2} tsá^{2}ján^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} ta^{3} tiá^{2} má^{2}lɨ́^{2}jmuh^{3} náh^{2} jáɨ^{13} cá^{2}re^{2} hi^{3} tianh^{13} náh^{2} ma^{3} quin^{32} tun^{3} hnɨ^{32} jmáɨ^{1} tá^{1}la^{3} tianh^{13} náh^{2} ná^{1}chan^{1} hi^{3} lienh^{1} náh^{2} Dió^{32}. Má^{1}lɨ^{32} jáun^{2} né^{3} tianh^{3} náh^{2} siáh^{3} cu^{3}tsa^{32}; quí^{1} nɨ́^{1}juáh^{3} nɨ́^{2} lɨ́^{1} tiá^{2} ca^{3}quɨnh^{1} náh^{2} jmáɨ^{1} hi^{3} tion^{13} náh^{2} honh^{2}, hi^{3}

jáun² *Satanás jmu³ hi³ tánh³² náh² tso³.

6 Cun³ ti³ lɨ́¹ cué²³ jáɨ¹³ bíh¹ jná¹³, jun³juáh¹³ hi³ jmu² jná¹³ héih³² yáh³.

7 Quí¹ jná¹³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ jmɨ́¹ hiún² tsɨn³² sá¹jmɨ́¹ hi³ la³jɨ́n³² tsáu² ma³zian² la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jná¹³ dúh¹; tɨ³la³ Dió³² bíh¹ má²ca³cuéh³ ma³ quin³² ma³ jan³² tsáu² ma³ cá² ñí¹ pí³ quioh²¹, uá¹ hi³ nɨ́² uá¹ hi³ cáun².

8 Jáun² tsá² tiá² cuo² má²jenh², jɨ³ tsá²mɨ³ hnáɨ³ nɨ́² juo³ jná¹³ jáɨ¹³ lá²: Hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ chú³² nɨ́¹juáh³ hi³ tiá² jéinh³² tsú² cuo², la³jmɨ́¹ ngɨ́²³ lá² jná¹³.

9 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tiá² tioh²¹ yáh³ tsú² hi³ tion³ tsɨ́³, cuɨ́¹ jéinh²¹ tsú² cú²jueh³² cuo², quí¹ tɨ³ re² bíh¹ hi³ jéinh³² tsú² cuo² cha³ jmɨ́¹ zian² tsú² hi³ dí¹quiaunh²¹ tsɨ́³ jan² ñí²cuo².

10 Tɨ³la³ ñí¹con² tsá² má²ca³jenh² cuo² né³, jmu² jná¹³ héih³² hi³ tsá²mɨ³ tiá² hniáuh³² tun³ tsá²ñuh² ñí²cuo². Jun³juáh¹³ quion²¹ jná¹³ yáh³ héih³² lá², quí¹ hi³ quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ dí².

11 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ nɨ́² lɨ́¹ ca³tun³ tsá²mɨ³ tsá²ñuh² ñí²cuo², jáun² tsá²mɨ³ hí³ tiú²uú² hniáuh³² yáh³ jéinh³² cuo² quionh³ jan² tsá² siánh³, ho³lá²dá² cón³² bíh¹ tsú² cú²juéh³² tsá²ñuh² ñí²cuo². Ja³bí¹ la³ jáun² tsá²ñuh² siáh³, tiá² hniáuh³² yáh³ tun³ tsú² tsá²mɨ³ ñí²cuo².

12 Tsá² ñí¹ hná¹ nɨ́² né³ juo³ jná¹³ cáun² hi³ len³ ná¹ huen², jun³juáh¹³ uú² lɨ́³ héih³² quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ yáh³ dí²: Hi³ nɨ́¹juáh³ jan² tsá² reh² dí² zian² tsá²mɨ³ ñí²cuo², jan² tsá² tiá² ta²¹ má²tanh² Dió³², hi³ jáun² tsá²mɨ³ hí³ né³, cáun² hiún² bíh¹ tsɨ́³ hi³ tionh² la³ má²tionh² jáun² quionh³ tsá² reh² hí³, hi³ jáun² tiá² ca³tɨn¹ yáh³ tsú² hi³ tun³ tsá²mɨ³ hí³.

13 Hi³ nɨ́¹juáh³ zian² jan² tsá²mɨ³ reh² dí² hi³ tiá² ta²¹ má²tanh² Dió³² tsá²ñuh² ñí²cuo², tɨ³la³ tsá²ñuh² hí³ né³, cáun² hiún² bíh¹ tsɨ́³ hi³ tionh² quionh³ tsá²mɨ³ reh² dí² hí³, jáun² tiá² lɨ́¹³ yáh³ tun³ tsá²mɨ³ hí³ tsá²ñuh².

14 Hi³ jáun² tsá²ñuh² tsá² tiá² ta²¹ má²tanh² Dió³² má²cuá¹chan¹ bíh¹ ñí¹con² Dió³² cun³ñí¹ hi³ hiún² tsɨ́³ hi³ tionh² la³ má²tionh² jáun² quionh³ tsá²mɨ³ ñí²cuo², tsá² má²tanh² hí³ ta²¹ Dió³²; ja³bí¹ tsá²mɨ³ tsá² tiá² má²tanh² ta²¹ Dió³² siáh³ má²cuá¹chan¹ bíh¹ ñí¹con² Dió³² cun³ñí¹ hi³ hiún² tsɨ́³ cuá³ la³ má²cuá³ jáun² quionh³ tsá²ñuh² ñí²cuo², tsá² má²tanh² hí³ ta²¹ Dió³². Sá¹jmɨ́¹ tiá² tson² la³ nɨ́² dúh¹, jáun² jónh³² náh² jmɨ́¹ má²lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jón²zɨ́h¹ tsá² tiá² ta²¹ tanh² Dió³² bíh¹; tɨ³la³ la³ lɨ́³ nɨ́² má¹na²¹, ná¹chan¹ bíh¹ jónh³² náh² ñí¹con² Dió³².

15 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá²ñuh² ho³ tsá²mɨ³ tsá² tiá² ta²¹ má²tanh² Dió³² hnió³ tsáun³ quionh³ ñí²cuo², jáun² cáun² cuɨ́¹ tsáun¹³ yáh³ tsú². Quí¹ jun³juáh¹³ hniáuh³² ma³zian²

tsá² tanh² ta²¹ Dió³² quionh³
ñí²cuo² ca³la³ hi³ chí¹tson³
yáh³ nɨ́¹juáh³ tiá² la³ hnió³
yáh³ tsá² tiá² má²tanh² hí³ ta²¹
Dió³², uá¹ hi³ tsá²mɨ³ uá¹ hi³
tsá²ñuh², quí¹ Dió³² dá² ca³te³
hi³ ma³zian² tsú² re² tɨn² bíh¹.
16 Quí¹ ¿lánh³ yáh³ rón³²
ñíh¹ hnú² tsá²mɨ³, hi³ nɨ́¹juáh³
lɨ́¹³ lion¹ nú² tsá²ñuh²
ñí²cuoh²? Hi³ hnú² né³
tsá²ñuh², ¿lánh³ yáh³ rón³²
ñíh¹ hnú² hi³ nɨ́¹juáh³ lɨ́¹³ lion¹
nú² tsá²mɨ³ ñí²cuoh²?
17 Hi³ jáun² dá² cuɨ́¹ lɨ́³ lánh³
lɨ́³ bíh¹, ma³ quin³² ma³ jan³²
bíh¹ tsáu² hniáuh³² ma³zian²
la³ cun³ lɨ́³ pí³ hi³ má²ca³cué³
Tɨ³² Juo¹³ dí², rón³² la³ cun³
qui³ lɨ́n³ tsú² jmɨ́¹ ca³te³ jáun²
Dió³². La³ nɨ́² bíh¹ lɨ́³ héih³² hi³
jmu² jná¹³ ñí¹con² ca³la³ jɨ́³²
cuáh³².
18 Jáun² nɨ́¹juáh³ Dió³²
ca³teh³ jan² tsá² *má²tú¹ chí²
láu² hná¹³ ñí¹ zian², cuɨ́¹ lɨ́n³
tsú² la³ má²lɨ́n³ jáun²; hi³
nɨ́¹juáh³ ca³teh³ Dió³² jan² tsá²
tiá² má²já²tú¹ quioh²¹ né³,
tiá² lin¹ lɨ³ hniáuh³² yáh³ hi³
jmu³ tsú² la³ jáun² quioh²¹
hnga².
19 Tiá² hi³ jmu² hí¹ cáun²
yáh³ nɨ́¹juáh³ hi³ quian³² ho³
tiá² quian³² tsú² li²¹ jáun²;
la³ cun³ hi³ jlánh¹ quien² hi³
ma³tí³² tsú² héih³² quioh²¹
Dió³² bíh¹.
20 Ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹
tsáu² hniáuh³² zian² la³ cun³
qui³ zian² jmɨ́¹ ca³te³ Dió³².
21 Nɨ́¹juáh³ hi³ jmɨ́¹ má²lɨ́n³
nú² *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹
tsáu² jmɨ́¹ ca³te³ Dió³², ha³
lɨ́² jmú² hɨ³² honh² hi³ jáun²;
jɨ³²la³ nɨ́¹juáh³ hi³ zia³² jáɨ¹³
hi³ lɨ³ lɨ́¹³ liáun³ nú² jú¹ re²
bíh¹, jáun² tɨ³ re² jmu³ la³
jáun².
22 Quí¹ tsá² má²lɨ́n³ tsá²
má²dí¹hlánh¹ jmɨ́¹ ca³te³ Dió³²
hi³ tanh¹³ tsú² ta²¹ Tɨ³² Juo¹³
dí², ta³né³² má²lɨ́n³ tsú² tsá²
má²ca³liáun³ bíh¹, hi³ jáun²
má²jmu³ tsú² tá¹³ Tɨ³² Juo¹³
dí². La³ jáun² bíh¹ lɨ́³ siáh³
ñí¹con² tsá² jmɨ́¹ zian² hi³
ca³tɨn¹ hnga² jmɨ́¹ ca³lɨ³tén¹,
hi³ ta³né³² né³ má²lɨ́n³ tsú²
tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ Cristo
bíh¹.
23 Dió³² má²ca³lau³ hnoh²
cun³quionh³ cáun² hmah²¹
hmuh²¹ lɨ́n²¹; ha³ lɨ²uú² lɨ́¹
hen³ náh² hi³ tsá²mɨ³cuóun²
jmu³ hi³ lɨ́n¹³ náh² tsá²
má²dí¹hlánh¹ joh¹.
24 Hi³ jáun² né³ reh², ma³
quin³² ma³ jan³² hnoh²
hniáuh³² tionh² náh² ñí¹ ta³
ñí¹ Dió³² la³ cun³ rón³² lɨ́n³
náh² jmɨ́¹ ca³te³ tsú².

25 Hi³ ngaɨh³² hnoh²
jáun² hi³ ca³tɨn¹ tsá² tiá²
má²ca³jenh² cuo² né³, tiá²
zia³² yáh³ cáun² héih³²
quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² hi³
hú¹tá¹ ca³tɨn¹ tsá² la³ hí³,
Tɨ³la³, cué¹³ jná¹³ jáɨ¹³ quion²¹
la³ cun³ hi³ len³ ná¹ huen²,
hi³ jáun² hnoh² né³ lɨ́¹³ cháh¹³
cáun² honh² ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ lá²,
quí¹ jná¹³ dá² lɨ́n³ ná¹ jan²
tsá² lɨ́¹³ háɨh¹³ náh² honh²
ñí¹con² cun³ñí¹ hi³ ca³ja³ mií³
tsɨ́³ hnga² Tɨ³² Juo¹³ dí².
26 Hi³ jáun² né³, cun³ñí¹

hi³ jlánh¹ huáh² tsɨ́³ jmáɨ¹ hi³
ziáun² dí² lá² ta³né³² , jáun²
jná¹³ len³ hi³ tɨ³ re² bíh¹ zian²
tsú² la³ cun³ qui³ má²zian²
ta³né³².
27 Nɨ́¹juáh³ hi³ má²jenh²
cuonh² hnú², tiá² hniáuh³²
yáh³ tsáun³ náh²; hi³ nɨ́¹juáh³
tiá² hin² má²nio³ nú² jáɨ¹³
quiúnh¹ né³, ha³ lɨ́² hnah³
tsá²mɨ³.
28 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ hi³ ca³jenh²
cuonh² nú² né³, jun³juáh¹³
jmuh³² tso³ yáh³ hnú² la³
jáun²; hi³ nɨ́¹juáh³ jan²
tsá¹máɨ¹³ ca³jéinh³² cuo²,
jun³juáh¹³ jmu² tso³ yáh³
tsú² siáh³ la³ jáun². Tɨ³la³
tsá² jéinh³² hí³ cuo² má¹ná¹,
lɨ³ zian² uu³mí²tsɨ³² bíh¹ ñí¹
hué²¹ lá², hi³ jáun² jná¹³ né³
jmɨ́¹ hnó²¹ hi³ tiá² lɨ³ zia³²
uu³mí²tsɨ³² jáun² quioh²¹ tsú².
29 Reh², sá¹nɨ́² niéɨ² hnoh²
jáɨ¹³ lá² quion²¹ jná¹³:
Cú¹pih²¹ jmáɨ¹ bíh¹ jéɨ³²í¹
zia³² quiú¹³ dí². Hi³ jáun²
né³² tɨ³ chí¹ján³, tsá²ñuh² tsá²
má²ca³jenh² cuo² hniáuh³²
ma³zian² la³jmɨ́¹ lɨ³ hi³ tiá²
ñí²cuo² zian²,
30 tsá² ná¹ho² ná¹jngɨh²
hniáuh³² jmu³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³
tiá² hlah³ nio² bíh¹ tsɨ́³, hi³
nɨ́¹juáh³ tsá² ná¹hiún² tsɨ́³ né³,
hniáuh³² jmu³ tsú² la³jmɨ́¹ lɨ́³
hi³ tiá² hiún² bíh¹ tsɨ́³, hi³ tsá²
zia³² hi³ la³² né³, hniáuh³²
ma³zian² tsú² la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ tiá²
quioh²¹ bíh¹ tsú² hi³ lɨ́²liá³²
jáun².
31 Hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² jmúh³²
ta²¹ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá²,
hniáuh³² jmu³ tsú² la³jmɨ́¹ lɨ́³
hi³ tiá² lin¹ ta²¹ lɨ́²jmúh³² bíh¹
tsú²; quí¹ hngá¹máh³ hi³ néh³²
dí² lá² há¹ ngá¹³ bíh¹.
32 Quí¹ jná¹³ hnó³² hi³
tiá² hi³ zia³² hi³ lɨ́¹³ lɨ³ hɨ́³²
honh² náh². Nɨ́¹juáh³ jan² tsá²
tsá¹ñú¹ tiá² cuo² má²jenh²,
tsá² la³ hí³ hen² tsɨ́³ jmáh³la³
ñí¹con² Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ dí², jɨ³
he³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ ma³hiún²
tsú² tsɨ́³ Tɨ³² Juo¹³ dí²;
33 tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ má²ca³jenh²
cuo² tsú² né³, ca³tɨ²¹ hi³ zia³²
ñí¹ hué²¹ lá² bíh¹ má²hɨ³²
tsɨ́³ tsú², jɨ³ he³ lánh³ rón³²
lɨ́¹³ ma³hiún² tsú² tsɨ́³ tsá²mɨ³
ñí²cuo² nɨ́² siáh³,
34 hi³ jáun² tá¹ tun³ jo²¹ bíh¹
ñí¹ má²hɨ³² tsɨ́³ tsú² lɨ́¹³. Ja³bí¹
zia³² siáh³ hi³ za² ñí¹con²
tsá²mɨ³ tsá² má²jenh² cuo²
quionh³ tsá²mɨ³ tiá² cuo²
má²jenh². Quí¹ tsá² tiá² cuo²
má²jenh² hen² tsɨ́³ jmáh³la³
ñí¹con² Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ dí², hi³
hnió³ tsú² hi³ lɨ́¹³ cuá¹chan¹
ñí¹con² Dió³² tá¹ jan², la³
má²quionh³ siáh³ jmɨ́²chí³
quioh²¹ tsú²; tɨ³la³ tsá²mɨ³
má²jenh² cuo² né³ hɨ³² tsɨ́³
ca³tɨ²¹ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá²,
jɨ³ he³ lánh³ ma³hiún² siáh³
tsɨ́³ tsá²ñuh² ñí²cuo² nɨ́² siáh³.
35 Juanh³² jná¹³ jáɨ¹³ nɨ́²
ca³tɨ²¹ hi³ chú³² quián¹³
hmóu³² bíh¹ náh², jun³juáh¹³
hi³ quí² jna²³ jná¹³ juɨ³²
quián¹³ yáh³ hnoh². Quí¹
jná¹³ hnó³² hi³ hnoh² tianh¹³
náh² re² la³ cun³ ca³tɨ²¹ bíh¹,
hi³ má¹con²¹ náh² Tɨ³² Juo¹³
dí² hi³ hí¹ cáun² tiá² hi³

chí¹cuú² chí¹jnáɨ²³.

36 Hi³ jáun² né³, hi³ ca³tɨn¹ tsá² má²lieih²¹, tsá² zian² tsá¹máɨ¹³ jon², nɨ́¹juáh³ tsá² hí³ lɨ́n²³ hi³ tɨ³ re² jéinh³² cuo² tsá²mɨ³ jon², quí¹hliá² má²tsá²lɨ³hún¹ bíh¹ tsɨ́³ jon² tsú², hi³ má²ca³lɨ́n¹³ tsú² siáh³ hi³ hi³ nɨ́² bíh¹ tɨ³ quien², jáun² cuɨ́¹ jmu¹ tsú² la³ cun³ hi³ lɨ́n²³ tsú² chu²¹; lɨ́¹³ bíh¹ jéinh³² tsú² cuo² jon², quí¹ jun³juáh¹³ tso³ yáh³ jaun³².

37 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ zian² tsá² lɨ́n²³ hi³ tiá² lin¹ lɨ³ hniáuh³² yáh³ hi³ jéinh³² tsú² cuo² tsá¹máɨ¹³ jon², hi³ tiá³ bíh¹ nio² tsɨ́³ tsú² la³ cun³ hi³ lɨ́n²³, hi³ tiá² jéinh³² cuo² jon², re² bí¹ siáh³ jmu² tsá² la³ hí³.

38 Hi³ jáun² né³, nɨ́¹juáh³ tsá² jéinh³² cuo² tsá²mɨ³ jon², re² bíh¹ jmu² tsú²; hi³ nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² jéinh³² cuo² jon² né³, tɨ³ jlánh¹ bíh¹ re² jmu² tsá² la³ hí³.

39 Hi³ ca³tɨn¹ tsá²mɨ³ tsá² má²jenh² cuo² né³, liei²¹ jmu² héih³² hi³ ca³tɨn¹ tsú² tiánh³ la³ má²tionh² jáun² quionh³ ñí²cuo² tá¹la³ zian² tsá²ñuh²; tɨ³la³ nɨ́¹ má¹jun² tsá²ñuh² né³, má²lɨ́¹³ bíh¹ jéinh³² siáh³ tsá²mɨ³ hí³ cuo² quionh³ lɨ³ua³ jan² tsá² hnio³, tɨ³la³ hniáh³² jan² tsá²ñuh² tsá² má²tanh² ta²¹ Dió³² bíh¹ má¹na²¹.

40 Tɨ³la³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ chú³² quioh²¹ tsá²mɨ³ hí³ lɨ́¹³ nɨ́¹juáh³ hi³ tiú²uú² ca³jéinh³² cuo². Hi³ nɨ́² bíh¹ cáun² hi³ len³ jná¹³ huen², hi³ jná¹³ né³ len³ hi³ hléh²³ ná¹ la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Jmɨ́²chí³ joh¹ Dió³².

8

Má³² hi³ cha³² tsú² ná¹chan¹ quioh²¹ dió³² tsá² láɨn¹

1 Né³² né³, cuɨ́¹ má¹ré¹³ jná¹³ jáɨ¹³ hi³ ngaɨh³² hnoh² jáun² ca³tɨ²¹ ngú³ quioh²¹ jáh³ hi³ jngɨh² tsú² ñí¹con² dió³² tsá² láɨn¹. Cun³ né¹ bíh¹ dí² hi³ la³jáɨ³² dí² zia³² hi³ há² ngɨ²³ dí², tɨ³la³ háɨnh¹³ jmú¹³ dí² tonh² ca³tɨ²¹ hi³ má²há² má²ngɨ²³ dí² jáun². Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ hi³ ná¹hnáu³ dí² má¹ná¹, hi³ nɨ́² bíh¹ jmu² hi³ má²tsá²lɨ³hún¹ tsɨ́³ dí² ñí¹con² Dió³².

2 Jáun² nɨ́¹juáh³ zian² tsá² lɨ́n²³ hi³ ca³hia³ ca³táunh³ lɨ́n³², cun³quionh³ la³ jáun² lɨ²lin¹ hi³ tiá² hi³ ñɨ³² hí¹ cáun² bíh¹ tsú² la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ ca³tɨ²¹ ñɨ³².

3 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ jan² tsá² hnio³ Dió³² né³, má²cuóun³² bíh¹ Dió³² tsá² hí³.

4 Hi³ jáun² né³, ca³tɨ²¹ hi³ cúh² tsú² ngú³ quioh²¹ jáh³ hi³ má²lɨ́²jngɨh³ tsú² ñí¹con² dió³² tsá² láɨn¹, qui³ cónh³ má²né¹ bíh¹ dí² hi³ dió³² tsá² láɨn¹ hí³, hí¹ jan² yáh³ tiá² lɨ́³ nóh³² quioh²¹ Dió³² Tsá² juú²tsáun², quí¹ jɨ́³²la³ jan² tán¹ bíh¹ Dió³² zian².

5 Quí¹ uá¹jinh¹ zia³² hliáun³ lɨ́n³² hi³ téh²³ tsú² dió³² hñu³mɨ³cuú² jɨ³ ñí¹ hué²¹ lá² nɨ́² siáh³, hi³ tson² bíh¹ cu³tí³ zia³² bíh¹ hliáun³ lɨ́n³² hi³ lɨ́¹ téh²³ tsáu² dió³² jɨ³ juo¹³ tsú² nɨ́² siáh³,

6 tɨ3la3 hi3 ca3ta1 jnoh1
má1ná1, jan2 tán1 bíh1 Dió32
Jméɨ2 dí2 zian2. Jméɨ2 dí2 hí3
bíh1 Tsá2 ca3jmú3 ca3la3 jɨ́32
hi3 zia32, hi3 jáun2 jnoh1 né3
ziáun2 hi3 ca3tɨn1 hí3 bíh1.
Jan2 tán1 bíh1 Juo13 dí2 zian2,
Jesús Tsá2 lɨ́n3 hí3 Cristo yáh3.
Hi3 cun3quionh3 hí3 bíh1 ca3lɨ3
zia32 ca3la3 jɨ32 hi3 zia32, hi3 la3
jɨ3 jnoh1 siáh3 uá2jaɨ32.

7 Tɨ3la3 tiá2 la3jɨ́n32 tsáu2
má2ca3ngɨ13 yáh3 hi3 nɨ́2. Quí1
zian2 tsá2 jlánh1 jmɨ́1 má2tan2
hi3 má2tsú2 má2jónh32 dió32
tsá2 láɨn1, hi3 tsá2 hí3 né3 cáun2
lɨ́n23 la3 má2lɨ́n23 jáun2 bíh1
hi3 hú1tá1 má2ca3lɨ3quioh21
dió32 tsá2 láɨn1 bíh1 ngú3
hi3 cuá1cúh2 tsú2 jáun2. Hi3
cun3ñí1 hi3 tiá2 má2nio2 tiá3
tsɨ́3 tsú2 né3, jáun2 bíh1 cáun2
lɨ1 cha32 tso3 jmɨ́1 tsɨ́3 tsú2
hi3 lɨ́n23 hi3 má2ca3hliánh2
cun3ñí1 hi3 má2lɨ́2cuh3 ngú3
hi3 má2ta3no1 ñí1con2 dió32
tsá2 láɨn1 hí3.

8 Tɨ3la3 jun3juáh13 cun3quionh3
má32 hi3 cúh23 yáh3 dí2 lɨ́13
tá1zanh1 dí2 re2 ta3 ñí1 Dió32
má1ná1. Quí1 sa3jun3 lɨ3 hláɨh1
yáh3 dí2 nɨ́1juáh3 hi3 tiá2 cúh13,
hi3 sa3jun3 lɨ3 chun1 yáh3 dí2
nɨ́1juáh3 hi3 lɨ́2cúh13.

9 Tɨ3la3 hua3hín13 náh2 jmu3,
quí1 nɨ́2 lɨ́1 ca3jmuh3 náh2
hi3 tánh32 tso3 jan2 tsá2 tiá2
má2pin3 tsɨ́3 cun3quionh3 hi3
cúh13 náh2 lɨ3ua3 cáun2 hi3 tɨ32
honh2 náh2 hmóu32.

10 Cuɨ́1 jmú13 jáɨ13: Nɨ́1juáh3
hnú2 tsá2 má2ñíh1 hi3 nɨ́2, la3
ca3ñíh3 hi3 jmúh13 má32 cáun2
ñí1 ca3tɨn1 dió32 tsá2 láɨn1, hi3
nɨ́1juáh3 tá1la3 jáun2 né3 la3
ca3jɨ́e32 jan2 tsá2 reh2 tsá2 tiá2
má2pin3 tsɨ́3 hi3 ñíh3 hnú2 ñí1
jáun2, jáun2 ja3bí1 tsá2 reh2
hí3 lɨ́13 já32 tsɨ́3 hi3 cuh3 má32
má2lɨ3cué32 tsú2 ñí1con2 dió32
tsá2 láɨn1.

11 Hi3 jáun2 la3 jáun2 bíh1 lɨ́3,
hi3 cun3quionh3 hi3 jlánh1 ñíh1
jáun2 bíh1 hnú2 má2jmuh32 nú2
hi3 tsa3hín3 renh2 nú2 tsá2 tiá2
má2pin3 tsɨ́3, tsá2 ca3jun3 hí3
Cristo hi3 ca3tɨn1 uá2jaɨ32.

12 Jáun2 la3 nɨ́2 bíh1
má2jmuh32 hnoh2 tso3 ñí1con2
hnga2 Cristo, cun3quionh3
hi3 jmuh32 náh2 tso3 ñí1con2
renh2 nɨ́1 má1ca3hliah21 náh2
tsɨ́3 tsá2 tiá2 má2pin3 tsɨ́3.

13 Cun3ñí1 hi3 jáun2 bíh1,
nɨ́1juáh3 jná13 la3 jmu2
hi3 tanh32 renh2 ná1 tso3
cun3quionh3 má32 hi3 cuh32
ná1, tɨ3 jlánh1 bíh1 quien2
hi3 hí1 cónh3 tiú2uú2 cuh21
jná13 ngú3 la3 jáun2, quí1 nɨ́2
lɨ1 ca3jmú32 jná13 hi3 tánh32
renh2 ná1 tso3.

9

La3 cun3 hi3 ca3tɨn1 tsá2 lɨ́n3 tɨ32 tsá2 quian32 jë1 Dió32

1 Né32 né3, ¿tiá1 la3 zian2
jná13 hi3 ca3tɨn1 huen2 dúh1?
¿Haun13 juáh13 lɨ́n3 jná13 jan2
*tɨ32 tsá2 quian32 jë1 Dió32
dúh1? Quí1 jná13 má2ca3jɨen1
ná1 Jesús Tɨ32 Juo13 dí2,
hi3 cun3quionh3 hnoh2 bíh1
má2lin1 ta21 quion21 jná13 hi3
má2cá2jmú32 ná1 quioh21 Tɨ32
Juo13 dí2.

2 Uá¹jinh¹ zian² tsá² tiá² hnió³ tónh³² ta²¹ hi³ jná¹³ lɨ́n³ ná¹ tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³², tɨ³la³ ñí¹con² hnoh² má¹ná¹, lɨ́n³ bíh¹ jná¹³; quí¹ cun³quionh³ hi³ lɨ́n³ hnoh² nɨ́² tsá² tanh² ta²¹ Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ dí² má²lɨ́²lin¹ hi³ tson² bíh¹ cu³tí³ lɨ́n³ jná¹³ tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³².

3 La³ lá² bíh¹ nga² jná¹³ ñí¹con² tsá² la³ hí³ nɨ́¹juáh³ jmɨ́¹ ziú² jmɨ́¹ hɨe² tsú²:

4 ¿Tiá¹ la³ zia³² jáɨ¹³ hi³ cú¹ hnáɨh¹³ jnoh¹ la³ cun³ hi³ lɨ́¹ cue³² jáun² tsáu² dúh¹?

5 Ja³bí¹ la³ jáun² zia³² siáh³ jáɨ¹³ hi³ jenh¹ jná¹³ uón³² quiúnh¹ ná¹ jan² tsá²mɨ³ tsá² reh² dí², hi³ ngɨ¹³ ná¹ quiúnh¹ la³jmɨ́¹ jmu² tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² ñí¹ hná¹ nɨ́², jɨ³ tsá¹ raɨnh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², jɨ³ Pé¹ nɨ́² siáh³.

6 ¿Hí¹ lɨ́n²³ tsú² hi³ jmáh³la³ jná¹³ quiúnh¹ ná¹ Bernabé uá¹ lɨ³hniauh²³ hi³ jmú¹³ jnoh¹ ta²¹ hi³ jáun² lɨ́¹³ jniau¹³ jnoh¹ hi³ cúh¹³ tá¹la³ hléh¹³ jnoh¹ jú¹ chú³²?

7 ¿Hin² dá² tsánh² tsá² lɨ́n³ hliáu³, hi³ má²hmah¹ hnga² la³jɨ́³² hi³ lɨ³ hniáuh³² quioh²¹? ¿Hin² tsánh² zia³² hi³ jnauh²¹, hi³ tiá² cúh² má¹lɨ³² jáun²? ¿Hin² dá² tsánh² jmu² hua³hí¹³ *já¹ziáh² hi³ tiá² hɨ́nh²³ yáh³ jmɨ² tiuh²¹ hi³ huéh²³ má¹lɨ³² jáun²?

8 Su³uú² lɨ́¹ cuɨ́¹ lɨ́n¹³ náh² hi³ jáɨ¹³ hi³ hléh²³ jná¹³ lá² lɨ́³ cáun² hi³ lɨ́¹ ca³cháunh³ chin³² jná¹³ huen², quí¹ ja³bí¹ ñí¹ liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés yáh³ rá¹juáh³ la³ nɨ́².

9 Quí¹ ñí¹ liei²¹ jáun² rá¹juáh³ la³ lá²: “Ha³ lɨ́² tanh³ chí² náh² ho³ cuá¹juɨ́² tá¹la³ há² zauh³² cuú²miih²¹ hi³ jáun² sunh³ máɨ³”. Quí¹ jun³juáh¹³ hi³ ca³juáh³ Dió³² la³ nɨ́² cun³ñí¹ hi³hliá² jlánh¹ hnio³ cuá¹juɨ́² yáh³,

10 quí¹ cun³quionh³ la³ nɨ́² dá² ca³jmú³ tsú² cáun² jáɨ¹³ hi³ ma³ta² tsú² jɨ³lá² bíh¹ dí². Liei²¹ jáun² ca³lɨ³ ca³tɨ²¹ cáun² hi³ chú³² quiú¹³ jnoh¹ bíh¹; quí¹ tsá² quiáh² hué³² quionh³ tsá² caun² hi³ ca³láu², cá²re² bíh¹ hen² tsɨ́³ tsú² hi³ he³ la³ cun³ hi³ ca³tɨn¹ nɨ́¹ má¹ca³láu².

11 Hi³ jáun² né³, nɨ́¹juáh³ jnoh¹ má²ca³ján¹³ jún² hi³ jmu² ta²¹ hñu³ jmɨ́¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu² ja¹ quián¹³ hnoh², ¿hí¹ hliáun³ lɨ́n³² máh³ nɨ́¹juáh³ la³ ca³héi¹³ jnoh¹ cú¹pih²¹ hi³ lɨ³ hniáuh³² quiú¹³ ñí¹con² hnoh² má¹lɨ³² jáun²?

12 Nɨ́¹juáh³ tu³ bíh¹ tsá² siánh³ yáh³ la³ zia³² bíh¹ jáɨ¹³ ñí¹con² hi³ he³ hi³ hniáuh³² quioh²¹ ñí¹con² hnoh², jáun² ¡tiá¹³ bíh¹ tiá³ jnoh¹ tiá² ca³ta¹ héɨ¹³ hi³ jáun²!

Tɨ³la³ tiá² má²ca³jmú¹³ yáh³ jnoh¹ la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ lɨ́¹³ jmú¹³; tɨ³la³ jnoh¹ dá² má²ca³tion¹³ bíh¹ tsɨ́³ la³jɨ́³², quí¹ tiá² hnáu² jnoh¹ hi³ lɨ³ zia³² hi³ chí¹cuú² chí¹jnáɨ²³ tá¹la³ hléh¹³ jnoh¹ jú¹ chú³²

quioh[21] Cristo.

13 Quí[1] má[2]ñíh[1] bíh[1] hnoh[2] hi[3] nɨ́[1]juáh[3] tsá[2] jmu[2] ta[21] hñu[3] cuáh[32] chín[1] quiú[13] jnoh[1] tsá[2] *judíos, cun[3]quionh[3] hi[3] tsá[2]can[32] jáun[2] tsáu[2] hñu[3] cuáh[32] bíh[1] zian[2] tsú[2]. La[3] cun[3] lɨ́[13] juáh[13], hi[3] nɨ́[1]juáh[3] tsá[2] jmu[2] ta[21] ñí[1] lɨ́[3] ñí[1]hiú[13], ñí[1] qui[3] cueh[32] tsáu[2] Dió[32] lɨ[3]ua[3] cáun[2] hi[3] ca[3]loh[2] uá[1] i[3] hi[3] jñi[32] tsú[2], uá[1] hi[3] jáh[3], jáun[2] nɨ́[1] má[1]lɨ́[2]jín[32] tsá[2] hí[3] la[3] cun[3] hi[3] ca[3]tɨ[21] có[32], má[1]lɨ[32] jáun[2] né[3], tsá[2] hí[3] bíh[1] má[2]lɨ́[13] cuh[3] hi[3] ziún[3].

14 La[3] jáun[2] bíh[1] lɨ́[3] héih[32] hi[3] ca[3]jmú[3] siáh[3] Tɨ[32] Juo[13] dí[2], hi[3] nɨ́[1]juáh[3] tsá[2] hleh[32] jú[1] chú[32], jáun[2] cun[3]quionh[3] ta[21] jáun[2] bíh[1] lɨ́[13] zian[2] tsú[2].

15 Tɨ[3]la[3] jná[13] má[1]ná[1], hí[1] cónh[3] yáh[3] tiá[2] má[2]ca[3]mɨ́[3] jná[13] ñí[1]con[2] hnoh[2] la[3] cun[3] hi[3] jmɨ́[1] lɨ́[13] mɨ́[13] jná[13], sa[3]jun[3] jmu[2] jná[13] sí[2] lá[2] quí[1] cun[3]ñí[1] hi[3] hniá[1] jná[13] hi[3] zia[32] hi[3] cuéh[1] hnoh[2] ca[3]lá[2]. ¡Tɨ[3] re[2] cuɨ́[1] jún[13] jná[13] cú[2]jueh[32] ñeh[2] bíh[1] hi[3] quin[3] tsú[2] hi[3] hiún[2] tsɨn[32] jná[13] hi[3] hléh[23] ná[1] ta[3] tiá[2] hlánh[1]!

16 Ca[3]tɨn[1] jná[13], jun[3]juáh[13] hi[3] jmu[2] tonh[2] yáh[3] jná[13] hi[3] hléh[23] jú[1] chú[32], quí[1] cun[3] ca[3]tɨn[1] bíh[1] jná[13] hi[3] hléh[13]. ¡Ma[3] jlánh[1] juo[23] jná[13] nɨ́[1]juáh[3] hi[3] tiá[2] hléh[13] jú[1] chú[32] jáun[2]!

17 Cun[3]ñí[1] hi[3] jáun[2] bíh[1], nɨ́[1]juáh[3] hi[3] jmu[2] jná[13] ta[21] lá[2] cun[3]ñí[1] hi[3] hiún[2] tsɨn[32] huen[2], jáun[2] zia[32] bíh[1] hi[3] hiáu[13] jná[13]. Tɨ[3]la[3] uá[1] cun[3] ca[3]jmú[32] jná[13] ca[3]la[3] chí[1]tson[3], cun[3] jáun[2] bíh[1] lɨ́[3] cáun[2] ta[21] hi[3] má[2]ca[3]chá[3] Dió[32] jo[3]uón[32] jná[13].

18 Hi[3] jáun[2] né[3], la[3] cun[3] hi[3] hiáu[13] jná[13] jáun[2] lɨ́[3] la[3] lá[2]: Hi[3] jlánh[1] lɨ́[2]hiún[2] tsɨn[32] jná[13] hi[3] hléh[23] jú[1] chú[32] ta[3] tiá[2] hi[3] mɨ́[23] ná[1] hí[1] cáun[2]; la[3] cun[3] lɨ́[13] juáh[13], hi[3] tiá[2] mɨ́[23] jná[13] la[3] cun[3] hi[3] qui[3] lɨ́[13] mɨ́[32] jan[2] tsá[2] hleh[32] jú[1] chú[32].

19 Uá[1]jinh[1] tiá[2] lɨ́n[3] jná[13] *tsá[2] má[2]dí[1]hlánh[1] ñí[1]con[2] hí[1] jan[2] tsáu[2], tɨ[3]la[3] cun[3] jáun[2] má[2]cá[2]jmú[32] bíh[1] jná[13] hi[3] lɨ́n[3] ná[1] la[3]juah[21] dúh[1] jan[2] tsá[2] má[2]dí[1]hlánh[1] ñí[1]con[2] la[3]jín[32] tsáu[2], hi[3] jáun[2] la[3] jáun[2] bíh[1] lɨ[13] janh[21] jná[13] juóun[32] tsáu[2] hi[3] ca[3]tɨn[1] Cristo.

20 Nɨ́[1]juáh[3] jmɨ́[1] cuon[1] jná[13] ja[1] tsá[2] judíos, jmu[2] jná[13] la[3]jmɨ́[1] jmu[2] tsá[2] judíos, hi[3] jáun[2] lɨ́[13] janh[21] jná[13] tsú[2]; la[3] cun[3] lɨ́[13] juáh[13], hi[3] ñí[1]con[2] tsá[2] ná[1]má[2]tí[32] liei[21] quioh[21] hla[1] Moisés jmu[2] jná[13] la[3]jmɨ́[1] jmu[2] tsá[2] má[2]tí[32] hí[3] liei[21], hi[3] jáun[2] lɨ́[13] janh[21] jná[13] tsá[2] hí[3], uá[1]jinh[1] jná[13] jan[2] tsá[2] tiú[2]uú[2] lin[1] lɨ[3]hniauh[23] ma[3]tí[32] liei[21] jáun[2].

21 Hi[3] jáun[2] né[3], nɨ́[1]juáh[3] jmɨ́[1] cuon[1] jná[13] ja[1] quioh[21] tsá[2] tiá[2] má[2]quien[2] liei[21] quioh[21] hla[1] Moisés, ja[3]bí[1] jná[13] jmu[2] siáh[3] cá[2]ren[2] quiúnh[1] ná[1] tsá[2] la[3] hí[3]. Tɨ[3]la[3] jun[3]juáh[13] hi[3] tiá[2] má[2]ti[21] héih[32] quioh[21] Dió[32] yáh[3] jná[13] jaun[32], quí[1] jná[13] bíh[1]

jan² tsá² ca³tɨn¹ ná¹ hi³ má¹ti²¹ liei²¹ quioh²¹ Cristo.

22 Nɨ́¹juáh³ jmɨ́¹ cuon¹ jná¹³ quiúnh¹ tsá² tiá² má²pin³ tsɨ́³, hi³ jáun² jná¹³ jmu² siáh³ hi³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ tiá² má²pin³ tsɨn³² ná¹, hi³ jáun² lɨ́¹³ janh²¹ jná¹³ uá²jaɨ³² tsá² hí³. Hi³ jáun² la³ cun³ hi³ jmu² jná¹³ né³, hi³ jmu² ná¹ cá²ren² quiúnh¹ ná¹ la³jánh³ dú¹ ñí¹ tsáu², hi³ jáun² la³ jáun² lɨ́¹³ cháuh³² he³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ lion¹ jná¹³ jmɨ́²chí³ quioh²¹ ma³ jan² tsá² hí³ bíh¹ jaun³².

23 Jmu² jná¹³ la³jɨ́³² hi³ nɨ́² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jú¹ chú³², hi³ jáun² lɨ́¹³ hiáu³ jná¹³ uá²jaɨ³² la³ cun³ hi³ jein³² jú¹ chú³² lá².

24 Quí¹ má²ñíh¹ bí¹ hnoh² hi³ nɨ́¹juáh³ jmɨ́¹ co² tsú², jáun² la³jɨ́n³² bíh¹ tsú² jmu² pí³ hi³ tsá²táunh¹ cú²hé² lɨ́n³², tɨ³la³ jɨ³²la³ jan² tán¹ bíh¹ tsá² láɨh²³, hi³ jáun² hiáuh²³ hi³ má²ná¹lɨ́³ jáun² hua³jan²¹. Jáun² la³jmɨ́¹ jmu² tsá² la³ hí³ bíh¹ hniáuh³² jmúh¹³ náh² pí³, hi³ jáun² janh¹ náh² hi³ má²ná¹lɨ́³ jáun² hua³jan²¹ quián¹³.

25 La³jɨ́n³² bíh¹ tsá² co² má²tɨn³² re², hi³ jáun² tiá² zia³² hí¹ cáun² hi³ lɨ́¹³ lɨ³ hliánh¹³ tsú², quí¹ hi³ hnió³ láɨh¹³ cáun² *có²ron¹ná¹ hi³ lɨ́³ ñeh¹ hmá² cuu³hláu², cáun² hi³ tiá² lin¹ má²hɨe²; tɨ³la³ jnoh¹ má¹ná¹, jmu³² pí³ hi³ jáun² jauh¹ dí² cáun² hi³ ma³hɨe² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio² bíh¹.

26 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, jmu² jná¹³ la³ cun³ qui³ jmu² tsá² ngɨ³² cú²hé², ha³ tiá² jɨ́e³² yáh³ jná¹³ tɨ³ hlá² tɨ³ nɨ́²; hi³ sa³jun³ jmu² jná¹³ hniéi² la³jmɨ́¹ jmu² jan² tsá² lɨ́¹ cuɨ́²³ jah³² ñí¹ lɨn²¹.

27 Tɨ³la³ jná¹³ dá² jmu² héih³² ca³la³ chí¹tson³ bíh¹ ñí¹con² ua³ tán² ná¹, hi³ di³quian²¹ ná¹ jmáɨ¹ hi³ taunh¹³ ta²¹, quí¹ nɨ́² lɨ́¹ ca³lɨ³ hi³ chín¹dí¹ jná¹³ tsá² ca³ma³tɨn¹³ ná¹ tsáu², hi³ la³ ca³ta³zanh¹ ná¹ hlah³ má¹lɨ³² jáun².

10

Tiá² hniáuh³² má¹quien¹³ dí² dió³² tsá² láɨn¹

1 Hi³ jáun² né³ reh², hnó³² jná¹³ hi³ lɨ³ níh¹³ náh² hi³ la³jɨ́n³² bíh¹ tsá²daun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² tsá² jmɨ́¹ zian² cá²jmáɨ¹ ca³tiánh³ ñeh² jnie² hi³ lɨ́³ li²¹ hi³ taunh² jáun² Dió³² hó¹ñí¹, hi³ la³jɨ́n³² bíh¹ tsú² ca³nga³ siáh³ Jmɨ́²miih²¹ Dáɨn³ jmɨ́¹ ca³niá³ jáun².

2 Hi³ jáun² dá² la³jɨ́n³² bíh¹ tsú² cáun³ jmáɨ², hi³ lin¹ hi³ haɨn²¹ tɨ³con² hla¹ Moisés cun³quionh³ hi³ ca³ñi³táunh¹ tsú² jáun² ñeh² jnie², jɨ³ jmɨ́¹ ca³han³ siáh³ jmɨ́²miih²¹ jáun².

3 Ja³bí¹ cá²re² ca³cúh² bíh¹ tsú² jɨ³lɨn² cá² ñí¹ má³² hi³ ca³cué³ Dió³².

4 Ja³bí¹ la³jɨ́n³² bíh¹ tsú² siáh³ ca³hɨnh³ cá² ñí¹ jmáɨ² hi³ ca³cué³ hnga² Dió³². Quí¹hliá² jmɨ́¹ hɨ́nh²³ tsú² jmáɨ² ja³ ñí¹con² Dió³² hi³ chí¹hue³²

hláu^{2}. Hláu^{2} jáun^{2} dá^{2} jmɨ́^{1} quionh^{3} tsú^{2} tá^{1}la^{3} hí^{1}tiáunh^{1} juɨ^{32}, hi^{3} hláu^{2} jáun^{2} né^{3} jmɨ́^{1} lɨ́n^{3} hnga^{2} bíh^{1} Cristo.

5 Tɨ^{3}la^{3} uá^{1} jáun^{2} la^{3} jáun^{2}, lɨ́^{3} cá^{2} tsáun^{1} máh^{3} tsá^{2} hí^{3} tiá^{2} ca^{3}jmú^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} jéih^{32} Dió^{32}, hi^{3} jáun^{2} dá^{2} ca^{3}hiá^{2} cá^{2}tsan^{3} bíh^{1} tsú^{2} hué^{32} quiéin^{2} jáun^{2}.

6 La^{3}jɨ́^{32} hi^{3} ca^{3}lɨ^{3} jáun^{2}, lɨ́^{3} cáun^{2} nóh^{32} hi^{3} hɨe^{32} jnoh^{1} jú^{1} tson^{2} bíh^{1}, hi^{3} lin^{1} hi^{3} tiá^{2} ca^{3}ta^{1} dí^{2} jmú^{13} hi^{3} hniá^{1} dí^{2} hi^{3} hlah^{3}, la^{3}jmɨ́^{1} ca^{3}jmú^{3} jáun^{2} tsá^{2} hí^{3}.

7 Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} tiá^{2} hniáuh^{32} má^{1}tsú^{1} má^{1}jonh^{21} hnoh^{2} dió^{32} tsá^{2} láɨn^{1} la^{3}jmɨ́^{1} ca^{3}jmú^{3} jáun^{2} tsá^{2} hí^{3}; la^{3} cun^{3} rón^{32} hi^{3} rá^{1}juáh^{3} ñí^{1} Sí^{2}: “Tsáu^{2} ca^{3}tiánh^{3} tiáunh^{1}, hi^{3} ca^{3}cu^{3} ca^{3}hɨnh^{3}, hi^{3} jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3} ca^{3}nu^{3} ca^{3}tiánh^{3} hi^{3} ca^{3}jmú^{3} juón^{1}”.

8 Jáun^{2} tiá^{2} hniáuh^{32} yáh^{3} hi^{3} lɨ́^{1} jmú^{1} lɨ́^{1} tsáu^{13} dí^{2} la^{3}jmɨ́^{1} ca^{3}jmú^{3} jáun^{2} tsá^{2} hí^{3}, quí^{1} jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} ca^{3}tsan^{3} quiu^{3}hni^{2} mei^{21} tsáu^{2} cu^{3}tsa^{32} la^{3} lá^{2} cú^{2} jmáɨ^{1}.

9 Sa^{3}jun^{3} hniáuh^{32} yáh^{3} hi^{3} cá^{1} lan^{13} dí^{2} Tɨ^{32} Juo^{13} hi^{3} neh^{21} nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} tson^{2} juenh^{2} tsɨ́^{3}, la^{3}jmɨ́^{1} ca^{3}jmú^{3} ma^{3} jan^{2} tsá^{2} hí^{3}, hi^{3} jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3} ca^{3}tsan^{3} bíh^{1} cun^{3}quionh^{3} hi^{3} ca^{3}quɨeh^{2} jáh^{3} hláɨnh^{1}.

10 Hi^{3} sa^{3}jun^{3} hniáuh^{32} yáh^{3} hi^{3} jmúh^{13} hnoh^{2} hi^{3} lɨ́^{1} mí^{1} lɨ́^{1} tsáɨnh^{1} náh^{2} ñí^{1}con^{2} Dió^{32} la^{3}jmɨ́^{1} ca^{3}jmú^{3} ma^{3} jan^{2} tsá^{2} hí^{3}, hi^{3} jáun^{2} jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}hiá^{2} cá^{2}tsan^{3} bíh^{1} hi^{3} ca^{3}jmú^{3} tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3} Dió^{32}, tsá^{2} quian^{32} pí^{3} quioh^{21} hmú^{32}.

11 La^{3}jɨ́^{32} hi^{3} nɨ́^{2} bíh^{1} ca^{3}chú^{2} cá^{2}quiúnh^{32} tsá^{2}haun^{32} dí^{1}hio^{3} ñú^{1}deh^{3} dí^{2} tsá^{2} jmɨ́^{1} zian^{2} cá^{2}jmáɨ^{1}; hi^{3} jáun^{2} né^{3} ca^{3}tóh^{3} tsú^{2} ñí^{1} Sí^{2}, hi^{3} jáun^{2} lɨ́^{13} zia^{32} cáun^{2} nóh^{32} quiú^{13} jnoh^{1} tsá^{2} ziáun^{2} dí^{2} ñí^{1} cá^{1}táuh^{3} jmáɨ^{1} lá^{2}, hi^{3} tiá^{2} jmú^{13} dí^{2} la^{3} jáun^{2}.

12 Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} né^{3}, nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} lɨ́n^{23} hi^{3} pin^{3} tsɨ́^{3}, cuɨ́^{1} jmu^{1} tsú^{2} hua^{3}hín^{13} hi^{3} tiá^{2} cáun^{2} lɨ́^{1} tánh^{21} tso^{3}.

13 La^{3}jɨ́^{32} hi^{3} cá^{2} lau^{23} hnoh^{2} cá^{2}ren^{2} bíh^{1} quionh^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} qui^{3} quiunh^{32} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} ñí^{1} hná^{1} nɨ́^{2} uá^{2}jaɨ^{32}. Tɨ^{3}la^{3} cun^{3} jáun^{2} lɨ́^{13} bíh^{1} cháh^{13} hnoh^{2} cáun^{2} honh^{2} ñí^{1}con^{2} Dió^{32}, quí^{1} hí^{3} dá^{2} tiá^{2} cáun^{2} lɨ́^{1} cué^{21} yáh^{3} jáɨ^{13} hi^{3} lɨ^{3} zia^{32} hi^{3} cá^{2} lau^{23}, cáun^{2} hi^{3} tiá^{2} lɨ^{3} quɨnh^{1} náh^{2} jmáɨ^{1}. Quí^{1} Dió^{32} dá^{2} tɨ^{3} hɨ́e^{32} bíh^{1} he^{3} lánh^{3} rón^{32} tion^{13} náh^{2} honh^{2} ja^{1} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} jáun^{2}, hi^{3} jáun^{2} la^{3} jáun^{2} bíh^{1} lɨ́^{13} quɨnh^{1} náh^{2} jmáɨ^{1}.

14 Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} né^{3}, reh^{2} tsá^{2} hnau^{3} jná^{13} lɨ́n^{32}, su^{3}uú^{2} lɨ́^{1} ma^{3}quien^{13} náh^{2} dió^{32} tsá^{2} láɨn^{1}.

15 Lieh^{1} jná^{13} hnoh^{2} la^{3}jmɨ́^{1} liéinh^{32} tsú^{2} tsá^{2} quiáh^{1} tsɨ́^{3}, hmóu^{32} bíh^{1} hnoh^{2} lɨ́^{13} chú^{1} ñih^{21} náh^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} juah^{32} jná^{13} lá^{2}:

16 Hi^{3} nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}cue^{13} dí^{2} tiá^{1}hmah^{1} Dió^{32} quioh^{21}

jmɨ² ráu³ hɨ́en¹ hi³ hnáɨh²³
dí² jáun² la³jáɨ³² né³,
má²ná¹ma³jnia¹³ dí² hi³ tiáuh¹
dí² cá²hon³ quiúnh¹ Cristo
cun³ñí¹ hi³ jmɨ́²hán¹ tsú²
ca³jmú³ ta²¹ ñí¹con² dí²
jɨ³lá² bíh¹. Ja³bí¹ la³ jáun²
nɨ́¹ má¹ca³tsunh²¹ dí² *hí³
cuú²miih²¹ hi³ cúh²³ dí²,
má²ná¹ma³jnia¹³ dí² hi³ tiáuh¹
dí² cá²hon³ quiúnh¹ Cristo
cun³ñí¹ hi³ tá¹³ tsú² má²ca³lɨ³
quien² ñí¹con² dí² la³jáɨ³² jmɨ́¹
ca³taun³ tsú² jáun² ñí¹ crei²¹
bíh¹ siáh³.
17 Jáun² cun³ñí¹ hi³ cáun²
hí³ bíh¹ tsóh³² dí², uá¹jinh¹
juóu³² lɨ́n³² dí², má²lin¹ bíh¹
hi³ ná¹láɨ³ dí² la³juah²¹ dúh¹
jan² tsáu², quí¹ cáun² bíh¹ hí³
cúh²³ dí² la³jáɨ³².

18 Sá¹nɨ́² jɨe³ dú¹ náh² lánh³
rón³² ná¹ngɨ²³ tsá² hué³² *Is-
rael: La³jɨ́n³² tsá² cúh² ngú³
quioh²¹ jáh³ má²lɨ́²jngɨh³ tsú²
ñí¹con² Dió³², má²lɨ́²ma³jnia³²
tsú² hi³ tiáunh¹ cá²hon³ hi³
jáh³ hí³ lɨ³ quien² ñí¹con² tsú²
la³jɨ́n³² bíh¹.
19 Jáun² né³, jun³juáh¹³ hi³
hnó³² jná¹³ juah²¹ hi³ dió³²
tsá² láɨn¹ zia³² pí³ quioh²¹
yáh³, hi³ sa³jun³ tɨ³ jlánh¹
quien² ngú³ quioh²¹ jáh³ hi³
jngɨh² tsú² ñí¹con² dió³² tsá²
láɨn¹ yáh³ la³ cónh³ bíh¹ lɨ³ua³
cáun² ngú³.
20 La³ cun³ hi³ hnó³² jná¹³
juah²¹ lɨ³ la³ lá²: Hi³ tsá²
tiá² cuóun³² Dió³² cuen²
jáh³ ñí¹con² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹
bíh¹ nɨ́¹juáh³ jmɨ́¹ jngɨh² jáh³
ñí¹hiú¹³ quioh²¹ dió³² tsá²
láɨn¹, jun³juáh¹³ ñí¹con² Dió³²
yáh³ cuen² tsú²; hi³ jná¹³ né³,
tiá² hnó³² yáh³ hi³ tiáunh¹
hnoh² cá²honh¹ quiúnh¹ náh²
jmɨ́²chí³ hláɨnh¹.
21 Quí¹ tiá² lɨ́¹³ yáh³ hi³
dí¹chíh¹ hnoh² honh¹ copa
hi³ jmu² lin¹ hi³ tiáunh¹
náh² cá²honh¹ quiúnh¹ Tɨ³²
Juo¹³ dí², hi³ má¹lɨ³² jáun²
né³ dí¹chíh¹ náh² siáh³
honh¹ copa hi³ jmu² lin¹ hi³
tiáunh¹ náh² cá²honh¹ quiúnh¹
jmɨ́²chí³ hláɨnh¹; sa³jun³ lɨ́¹³
yáh³ hi³ cúh¹³ hnoh² hi³
ná¹tsɨ²¹ ñí¹ mesa quioh²¹ Tɨ³²
Juo¹³ dí², hi³ má¹lɨ³² jáun²
cúh¹³ náh² siáh³ hi³ ná¹tsɨ²¹
ñí¹ mesa quioh²¹ jmɨ́²chí³
hláɨnh¹.
22 ¡Ha³ tiá² ca³ta¹ yáh³ dí²
jmú¹³ hi³ míh³ tsɨ́³ Tɨ³² Juo¹³
dí²! Quí¹ jun³juáh¹³ jnoh¹
yáh³ tsá² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ pin³ la³
cónh³ bíh¹ hí³ dí².

*He³ lánh³ rón³² jmu² tsá²
má²ca³liáun³, tsá² qui³ hnio³
raɨnh²¹*
23 Né³² né³, tson² bíh¹ la³
cun³ hi³ juáh²³ jáun² tsáu², hi³
cáun² lɨ́¹³ bíh¹ jmu³ tsú² la³
cun³ hi³ hnió³; tɨ³la³ tiá² la³jɨ́³²
hi³ jáun² jmu³ yáh³ ta²¹. Ján³,
lɨ́¹³ bíh¹ jmu³ tsú² la³ cun³ hi³
hnió³, tɨ³la³ tiá² la³jɨ́³² hi³ jáun²
lɨ́¹³ yáh³ ma³hau³ hi³ lɨ³hún¹
tsɨ́³ tsá²ján² tsá²ján².
24 Hí¹ jan² yáh³ tiá² hin²
ca³tɨn¹ hnauh¹³ jmáh³la³ hi³
lɨ́¹³ jmu³ ta²¹ ñí¹con² hnga²,
quí¹ ca³tɨn¹ tsú² hnauh¹³
hi³ lɨ́¹³ lɨ³ jmu³ ta²¹ ñí¹con²
tsá²ján² tsá²ján² bíh¹.

25 Jáun² cáun² quiéih³ náh² cú²jueh³² la³jí³² la³ cun³ hi³ hna² tsú² ja¹ hmah²¹, ha³ lí² ngái² náh² ní¹juáh³ ngú³ jáun² quioh²¹ jáh³ hi³ ca³jngih³ tsú² ñí¹con² dió³² tsá² láin¹, ha³ lí² ngái² náh² hí¹ cáun² hi³ lí¹³ jmu³ hi³ hliáh¹³ jmí¹ honh² náh².

26 Quí¹ hnga² Ti³² Juo¹³ bíh¹ dí² Tsá² quioh²¹ la³jí³² la³ cun³ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá².

27 Hi³ ní¹juáh³ zian² tsá² tiá² má²tanh² ta²¹ Dió³² hi³ té²³ hñú¹³, ní¹juáh³ hi³ hnáuh² náh² cuá¹táunh¹, jáun² cuá²quiéih³ náh² la³jí³² la³ cun³ hi³ cué³² tsú² ñí¹ jáun²; ti³la³ ha³ lí² ngái² náh² hí¹ cáun² má¹ná¹, hi³ jáun² tiá² lí¹³ hliáh¹³ jmí¹ honh² náh².

28 Ti³la³ ní¹juáh³ zian² tsá² zai³² hnoh² la³ lá²: "Ngú³ lá² quioh²¹ jáh³ ca³jngih³ tsú² ñí¹con² dió³² tsá² láin¹ bíh¹", hi³ jáun² ha³ lí² cúh² náh² cú²jueh³² cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ tsá² má²lí²juáh³ hí³ la³ jáun², quí¹ ní² lí¹ ca³hliáh² jmí¹ tsí³ tsá² hí³.

29 Juah³² jná¹³ la³ ní² cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ jmí¹ tsí³ tsá² hí³ bíh¹, jun³juáh¹³ jmí¹ honh² hnoh² hmóu³² yáh³.

Ti³la³ zian² tsá² lí¹³ juáh³ má¹ná¹: "¿He³ láih³² sa³ jná¹³ máh³ tiá² lí¹³ cuh²¹ li³ua³ cáun² hi³ hnó³² ná¹ cuh²¹ cun³ñí¹ hi³ tiá² má²pin³ tsí³ jan² tsá² siánh³?

30 Ní¹juáh³ la³ cue² bíh¹ jná¹³ tín² tiá¹hmah¹ Dió³² ní¹ má¹ti³ ñí¹ cuh²¹, ¿he³ yáh³ ca³ti²¹ ziu³ hie³ tsú² jná¹³ hi³hliá² cuh³²?"

31 Né³² né³, hniáuh³² má¹quien¹³ náh² Dió³² la³ñí¹ la³ján³ cun³quionh³ la³jí³² hi³ jmuh³² náh², uá¹ hi³ má³² hi³ cú² hi³ húh²³ náh², uá¹ hi³ li³ua³ cáun² hi³ siáh³ siáh³.

32 Ha³ lí² jmu² náh² hi³ lí¹³ quinh³ tsáu², sa³jun³ tsá² *judíos, sa³jun³ *tsá²cá²jo²¹, hi³ sa³jun³ tsá² má²lín³ cuáh³² quioh²¹ Dió³² ní² siáh³.

33 Hi³ jáun² hi³ ca³tin¹ jná¹³ huen² né³, jmu² ná¹ tion³ hi³ hí¹ jan² tiá² hin² jeinh²¹ hlah³ ca³ti²¹ li³ua³ cáun² hi³ jmu¹ jná¹³. Ha³ tiá² hnauh³² yáh³ jná¹³ jmáh³la³ hi³ chú³² quion²¹ huen², ti³la³ jná¹³ hnauh³² hi³ chú³² hi³ ca³tin¹ tsá² siánh³ bíh¹, hi³ jáun² lí¹³ liáun³ tsú².

11

1 Jáun² né³, jmu³ náh² la³ cun³ hi³ jmu² jná¹³, la³jmí¹ jmu² jná¹³ la³ cun³ hi³ ca³jmú³ jáun² Cristo.

Tsá³mi³ tsá² má²tsú² má²jónh³² Dió³²

2 Hi³ jáun² né³ reh², zia³² bíh¹ cáun² hi³ jlánh¹ re² jmuh³² hnoh². Quí¹hliá² chau² honh² hnoh² jmái¹ ca³la³ jí³² hi³ ca³tin¹ jná¹³, ji³ hi³hliá² la³ má²ma³tih²¹ jáun² bíh¹ hnoh² jái¹³ hi³ ca³híe³ jná¹³ jáun², la³ cun³ hi³ ca³li³ tin² ná¹ huen² jmí¹tin².

3 Ti³la³ hnó³² jná¹³ hi³ há¹ ngi¹³ hnoh² hi³ Cristo bíh¹ lín³

Tsá^{2} chín^{1} ñí^{1}con^{2} tsá^{2}ñuh^{2},
hi^{3} jáun^{2} tsá^{2}ñuh^{2} né^{3} lɨ́n^{3} tsá^{2}
chín^{1} ñí^{1}con^{2} tsá^{2}mɨ^{3} ñí^{2}cuo^{2}
la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́n^{3} jáun^{2} Dió^{32} Tsá^{2}
chín^{1} ñí^{1}con^{2} Cristo.

4 Jáun^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} lɨ^{3}ua^{3}
jan^{2} tsá^{2}ñuh^{2} jlɨ́^{23} chí^{1} nɨ́^{1}
má^{1}ca^{3}liéinh^{32} Dió^{32} ja^{1} ñí^{1}
ná^{1}ngɨh^{32} tsá^{2} lɨ́n^{3} cuáh^{32},
ho^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}hléh^{3}
jáɨ^{13} hi^{3} cue^{32} Dió^{32} hñu^{3} tsɨ́^{3},
cun^{3}quionh^{3} hi^{3} jmu^{2} tsú^{2} la^{3}
jáun^{2}, jmu^{2} tsú^{2} hi^{3} tiá^{2} quien^{2}
Tsá^{2} chín^{1} ñí^{1}con^{2} bíh^{1} tsú^{2}.

5 Tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} jan^{2}
tsá^{2}mɨ^{3} hi^{3} tiá^{2} jlɨ́^{23} chí^{1}
nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}liéinh^{32} Dió^{32} né^{3},
ho^{3} nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}hléh^{3} jáɨ^{13}
hi^{3} cue^{32} Dió^{32} hñu^{3} tsɨ́^{3},
tsá^{2}mɨ^{3} la^{3} hí^{3} siáh^{3} jmu^{2} hi^{3}
tiá^{2} quien^{2} tsá^{2}ñuh^{2} ñí^{2}cuo^{2}
bíh^{1}, tsá^{2} chín^{1} ñí^{1}con^{2} tsú^{2}.
Cun^{3}quionh^{3} la^{3} jáun^{2} dá^{2}
má^{2}lɨ́^{3} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́^{3} hi^{3} má^{2}ná^{1}za^{1}
mɨ^{3}láu^{3} nio^{2} bíh^{1} chí^{1} tsú^{2} hi^{3}
lin^{1} hi^{3} juón^{1}.

6 Jáun^{2} né^{3}, nɨ́^{1}juáh^{3} jan^{2}
tsá^{2}mɨ^{3} tiá^{2} ñí^{1}jlɨ́^{3} chí^{1}, hi^{3}
jáun^{2} tɨ^{3} re^{2} bíh^{1} nɨ́^{1}juáh^{3}
cu^{3}tsa^{32} zéɨ^{32} tsú^{2} cú^{2}jueh^{32}.
Tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} lɨ́n^{23} tsú^{2} hi^{3}
hua^{3}heih^{21} bíh^{1} nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3}
má^{2}ná^{1}za^{1} chí^{1} tsú^{2}, hi^{3} jáun^{2}
tɨ^{3} re^{2} bíh^{1} jlɨ́^{3} tsú^{2} cú^{2}jueh^{32}
chí^{1}.

7 Tɨ^{3}la^{3} tsá^{2}ñuh^{2} má^{1}ná^{1}, tiá^{2}
ca^{3}tɨn^{1} yáh^{3} hi^{3} jlɨ́^{3} chí^{1}, quí^{1}
cun^{3}quionh^{3} hí^{3} bíh^{1} lɨ́^{2}lin^{1}
ha^{3} lánh^{3} rón^{32} lɨ́n^{3} Dió^{32},
hi^{3} ha^{3} cónh^{3} tí^{3} hi^{3} quien^{2}
tsú^{2} siáh^{3}; tɨ^{3}la^{3} cun^{3}quionh^{3}
tsá^{2}mɨ^{3} má^{1}na^{21}, lɨ́^{2}lin^{1} hi^{3} ha^{3}
cónh^{3} tí^{3} hi^{3} quien^{2} tsá^{2}ñuh^{2}
ñí^{2}cuo^{2} bíh^{1} tsú^{2}.

8 Quí^{1} jmɨ́^{1} ca^{3}jmú^{3}
Dió^{32} tsá^{2}ñuh^{2}, tiá^{2} ca^{3}jmú^{3}
yáh^{3} tsú^{2} cun^{3}quionh^{3}
tsá^{2}mɨ^{3}, tsá^{2}mɨ^{3} bíh^{1} tɨ^{3} lɨn^{3}
cun^{3}quionh^{3} tsá^{2}ñuh^{2}.

9 Quí^{1} tsá^{2}mɨ^{3} dá^{2} ca^{3}lɨn^{3}
cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2}ñuh^{2}
bíh^{1}, jun^{3}juáh^{13} tsá^{2}ñuh^{2} yáh^{3}
ca^{3}lɨn^{3} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1}
tsá^{2}mɨ^{3}.

10 Cun^{3}ñí^{1} hi^{3}hliá^{2} ca^{3}tɨ^{21}
hi^{3} nɨ́^{2} bíh^{1}, jɨ^{3} hi^{3} cun^{3}ñí^{1} hi^{3}
ca^{3}tɨn^{1} siáh^{3} tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3}
Dió^{32}, hi^{3} jáun^{2} tsá^{2}mɨ^{3} ca^{3}tɨn^{1}
jmu^{3} lin^{1} hi^{3} zian^{2} tsá^{2} chín^{1}
ñí^{1}con^{2} tsú^{2} cun^{3}quionh^{3} hi^{3}
jlɨ́^{3} tsú^{2} jáun^{2} chí^{1}.

11 Tɨ^{3}la^{3} uá^{1} jáun^{2} la^{3} jáun^{2}
né^{3}, tá^{1}la^{3} ziáun^{2} dí^{2} hi^{3}
ca^{3}tɨn^{1} Tɨ^{32} Juo^{13} dí^{2}, tiá^{2} lɨ́^{13}
yáh^{3} ma^{3}zian^{32} tsá^{2}mɨ^{3} ñí^{1}con^{2}
tsá^{2}ñuh^{2}, sa^{3}jun^{3} lɨ́^{13} ma^{3}zian^{32}
tsá^{2}ñuh^{2} ñí^{1}con^{2} tsá^{2}mɨ^{3}.

12 Quí^{1} uá^{1}jinh^{1} tson^{2}
bíh^{1} cu^{3}tí^{3} hi^{3} cun^{3}quionh^{3}
tsá^{2}ñuh^{2} bíh^{1} ca^{3}lɨn^{3} tsá^{2}mɨ^{3}
jmɨ́^{1} la^{3}ñí^{1} jmɨ́^{1}tin^{2}, ja^{3}bí^{1}
la^{3} jáun^{2} bí^{1} siáh^{3} tson^{2} hi^{3}
ta^{3}né^{32} tsá^{2}ñuh^{2} lɨ^{2}zian^{2} hñu^{3}
héin^{1} hñu^{3} tsɨ́^{3} tsá^{2}mɨ^{3} bíh^{1};
tɨ^{3}la^{3} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} jáun^{2} né^{3}, ja^{32}
ñí^{1}con^{2} Dió^{32} bíh^{1}.

13 Sá^{1}nɨ́^{2} hniauh^{2} dúh^{1} náh^{2}
honh^{2} hmóu^{32} nɨ^{1}juáh^{3} re^{2}
jniá^{3} hi^{3} tsá^{2}mɨ^{3} liéinh^{32} Dió^{32}
ta^{3} tiá^{2} chí^{1}jlɨ^{32} chí^{1}.

14 Né^{32} né^{3}, nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3}
la^{3} cuó^{2} chí^{1} tsá^{2}ñuh^{2}, jmɨ́^{1}
tsɨ́^{3} hmóu^{32} bíh^{1} dí^{2} juáh^{3}
hi^{3} cáun^{2} hi^{3} hua^{3}heih^{21} bíh^{1}
jaun^{32};

15 tɨ^{3}la^{3} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2}mɨ^{3}
né^{3}, tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} re^{2} jniá^{3}

nɨ́¹juáh³ hi³ cuó² chí¹ tsú². Hi³
jáun² bíh¹ cuó² chí¹ tsá²mɨ³
quí¹ hi³ jáun² lɨ́¹³ ná¹jlɨ³² chí¹
bíh¹ tsú².
16 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ zian² ma³
jan² tsá² hnió³ hi³ quiu³
táɨnh³ jáɨ¹³ nɨ́² quiúnh¹ jnoh¹,
hniáuh³² lɨ³ ñi³² tsú² hi³
sa³jun³ jnoh¹, sa³jun³ tsá²
ná¹lɨ́n³ cuáh³² quioh²¹ Dió³²
yáh³ ná¹ngɨ²³ la³ siáh³.

Nɨ́¹ má¹ca³ngɨh³² tsú² hi³
cuh³ má³² hɨ́en¹, tiá² jmu² tsú²
la³ cun³ jmɨ́¹ ca³tɨ²¹

17 Jáun² né³, ca³tɨ²¹ hi³
juah²¹ jná¹³ lá², tiú²uú² lɨ́¹³
yáh³ hi³ lieh¹ jná¹³ hnoh² jú¹
re² jú¹ tɨn², quí¹ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³
tɨ³ lɨ³mí¹ quí¹ hlianh²¹ bíh¹
hnoh² nɨ́¹juáh³ nɨ́¹ má¹ca³cuú²
ca³ngɨh³² náh², cha³ jmɨ́¹
má¹chuh²¹ náh² jmɨ́¹ honh².
18 Quí¹ la³ñí¹ la³ján³
má²ca³záɨ³ jná¹³ tsáu² hi³
nɨ́¹juáh³ nɨ́¹ má¹ca³cuú²
ca³ngɨh³² náh², sa³ ná¹tsoh³
bíh¹ hnoh² jmuh³² ja¹ quián¹³
hmóu³²; hi³ jná¹³ né³ len³ hi³
míh¹ tiá² tson² bíh¹ la³ nɨ́².
19 Já¹ ho³ sa³ la³ nɨ́² la³
ca³tɨ²¹ lɨ́¹³ bíh¹ ja¹ quián¹³
hnoh², hi³ jáun² lɨ³ lin¹ hin²
bí¹ tsánh² cu³tí³ zian² la³ cun³
hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³².
20 Tɨ³la³ la³ cun³ hi³
chá²zinh³ ca³tɨ²¹ hi³hliá²
ná¹tsoh³ náh² jáun² né³ lɨ́³
la³ lá²: Má³² hi³ cuh³² náh²
nɨ́¹ má¹ca³ngɨh³² náh² jáun²,
jun³juáh¹³ uú² má³² hi³
ca³tɨn¹ Tɨ³² Juo¹³ yáh³ dí²
jaun³².
21 Quí¹ nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹ cúh¹³
náh² má³², ma³ quin³² ma³
jan³² bíh¹ náh² cáun² tá²chi²¹
ma³liauh²¹ hi³ cuh³² náh²
má³² hi³ ná¹quiánh¹, hi³
tá¹la³ ma³ jan² né³ tionh²
ñí¹cuóunh²¹ ta³la³ jáun²; hi³
ma³ jan² né³, sa³ ca³la³ ñí¹
ca³lɨ³ hen² máh³ cú² hɨ́nh²³.
22 ¿Tiá¹ la³ zia³² hñuh³²
hnoh² ñí¹ jmɨ́¹ lɨ́¹³ cuá¹cú¹
cuá¹hính³ náh² tín² ca³lá²?
Cun³quionh³ la³ nɨ́² dá²
má²jmuh³² náh² lin¹ hi³
tiá² quiú² tiá² jéin²³ náh²
tsá² má²lɨ́n³ cuáh³² quioh²¹
Dió³² bíh¹, hi³ chin²³ náh²
hua³heih²¹ tsá² tia³mii². Hi³
jáun² né³, ¿he³ dá² juo¹³ jná¹³
hnoh²? ¿Hí¹ lɨ́¹³ lieh¹ jná¹³
hnoh² jú¹ re² jú¹ tɨn²? ¡Tiá²
jáun² yáh³!

Má³² hi³ ca³tɨn¹ Tɨ³² Juo¹³
dí²

(Mateo 26:26-29; Marcos
14:22-25; Lucas 22:14-20)

23 Quí¹ hnga² bíh¹ Tɨ³²
Juo¹³ dí² ca³hɨ́e³ jná¹³ la³
cun³ hi³ ca³ma³ta¹³ jná¹³
jáun² hnoh². La³ lá² lɨ³:
Jmɨ́¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ cáun² tɨ³
ca³niéi² hi³ má²tsa³hnáɨ¹ Jesús
Tɨ³² Juo¹³ dí², ca³zanh³ tsú²
*hí³ cuú²miih²¹ hi³ ca³cuéh³
tiá¹hmah¹ Dió³².
24 Jmɨ́¹ má²lɨ́²cuéh³² jáun²
tiá¹hmah¹ Dió³² né³, ca³ca³
hí³ jáun², hi³ jáun² ca³juáh³
la³ lá²: “Quɨéɨh³ náh², quí¹
hi³ lá² bíh¹ ngú³ quion²¹
jná¹³ hi³ cuen²¹ jná¹³ huen²
cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hnoh².
Cun³quionh³ hi³ jmúh¹³ náh²

la³ lá² jmḯ¹ tsú² jmḯ¹ ja³², chau¹³ honh² náh² jná¹³”.

25 Ja³bí¹ la³ jáun² bí¹ siáh³ ca³jmú³ tsú² quioh²¹ copa jmḯ¹ má²laɨh³² má³²; jmḯ¹jáun² ca³juáh³ la³ lá²: “Cun³quionh³ copa lá² bíh¹ má²lin¹ hi³ má²ca³lɨ³ quien² cáun² nió³² hmaɨ²¹ cun³quionh³ jmḯ²hán¹ jná¹³. Jáun² hính³ náh² hi³ cháu¹ náh² honh² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ la³ ma³ quin³² la³ ma³ cu³ jéin³² húh¹³ náh²”.

26 Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lḯ³, hi³ hnoh² ná¹má²lih²¹ hi³ ca³jun³ Tɨ³² Juo¹³ dí² ma³ quin³² la³ ma³ cu³ jéin³² hi³ cúh¹³ náh² hí³ jɨ³ hi³ húh¹³ náh² siáh³ hi³ ha²¹ copa jáun², ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ cuánh³² tsú² siáh³.

He³ lánh³ ca³tɨ²¹ jmu³ tsú² má³² quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí²

27 Jáun² né³, lɨ³ua³ jan² tsá² cúh² hí³ jɨ³ hi³ hḯnh²³ siáh³ jmɨ² ráu³ hi³ ca³tɨn¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² ta³ tiá² jmḯ¹ tiá² tsḯ³, cun³quionh³ la³ jáun² bíh¹ má²rá¹can² tsú² hi³ ca³táɨn² jmḯ²hán¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², jɨ³ hi³ ca³jun³ tsú² siáh³.

28 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, ma³ quin³² ma³ jan³² tsáu² hniáuh³² chu³ ñih³ jmḯ¹ tsḯ³ hnga² ñeh² bíh¹ hi³ cuh³ tsú² hí³ jɨ³ hi³ hḯnh³ tsú² jmɨ² ráu³ nḯ² siáh³.

29 Quí¹ nḯ¹juáh³ tsá² cáun² lḯ¹ cú² lḯ¹ hḯnh²³ má³² jáun² ta³ tiá² má²ca³lḯn¹³ tsú² hi³ má³² jáun² lḯ³ la³juah²¹ dúh¹ hnga² bíh¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², cun³quionh³ hi³ lḯ¹ cú² lḯ¹ hḯnh²³ la³ jáun² bí¹ tsú² má²jmu² hi³ tá¹tsɨn¹ cáun² héih³² hlah³.

30 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹, juóun³² hnoh² ná¹tsáun¹ náh² jɨ³ hi³ má²huán¹ náh² siáh³, hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ má²cá²tsan³ yáh³ siáh³ ma³ jan² hnoh².

31 Tɨ³la³ sá¹jmḯ¹ hi³ chú¹ ñih²¹ dí² re² jmḯ¹ tsḯ³ hmóu³² né³, jáun² tiá² jmḯ¹ ra³tsa² yáh³ Tɨ³² Juo¹³ dí² héih³².

32 Tɨ³la³ nḯ¹juáh³ nḯ¹ má¹ca³ma³tsau¹³ Tɨ³² Juo¹³ dí² má¹ná¹, jáun² jeinh²¹ bíh¹ jmḯ¹ tsḯ³ dí² tɨ³ ñí¹con² tsú², hi³ jáun² tiá² tá¹tsa¹ dí² héih³² hlah³ cu³tsa³² quiúnh¹ dí² tsá² zian² cun³ tɨn² tsḯ³ hmóu³².

33 Jáun² né³ reh², nḯ¹juáh³ nḯ¹ má¹ca³ngɨh³² náh² hi³ cúh¹³ náh² má³² hi³ ca³tɨn¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², jan²¹ náh² tín² tsá²ján² tsá²ján².

34 Nḯ¹juáh³ zian² ma³ jan² tsá² má²ñí¹cuóunh²¹ lḯn³², cuḯ¹ jmu¹ tsú² tín² má³² hñú¹³, hi³ jáun² tiá² lɨ³ zia³² he³ ca³tɨ²¹ ma³tsau¹³ Dió³² nḯ¹ má¹ca³cuú² ca³ngɨh³² náh² jáun². Jáɨ¹³ ñí¹ hná¹ nḯ² né³ ñí¹ma³ré¹³ jná¹³ nḯ¹ má¹cá²chó³² ná¹ hi³ ñí¹jɨe¹ ná¹ hnoh².

12

Pí³ hi³ cue³² Jmḯ²chí³ Chun¹ (Romanos 12:3-8; Efesios 4:7-16; 1 Pedro 4:8-11)

1 Hi³ jáun² né³ reh², cuḯ¹ hléh¹³ jná¹³ ta³né³² ca³tɨ²¹ hi³ ca³ngah³ hnoh² jáun² ca³tɨ²¹ la³ cun³ pí³ hi³ cue³² Jmḯ²chí³

Chun¹ ñí¹con² ma³ quin³² ma³
jan³² tsáu², quí¹ tiá² hnó³²
jná¹³ hi³ tionh² náh² ná¹cáun¹.

2 Re² lɨ́n³² bíh¹ ñíh¹ hnoh²,
hi³ jmáɨ¹ hi³ tiá² jmɨ́¹
má²tanh²³ náh² ta²¹ Dió³²,
cáun² lɨ¹ ca³lɨ³can² náh² hi³
jmɨ́¹ ma³quien¹³ náh² dió³²
tsá² láɨn¹ tsá² tiá² hleh³².
3 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹
hnó³² jná¹³ hi³ lɨ³ ñíh¹³
hnoh² ta³né³², hi³ hí¹ jan²
yáh³ tsá² chú² juóun³² Jesús
tiá² lɨ́¹³ hléh³² cun³quionh³
pí³ quioh²¹ Jmɨ́²chí³ joh¹
Dió³², hi³ sa³jun³ hí¹ jan²
yáh³ tiá² hin² lɨ¹³ juáh³ hi³
Jesús lɨ́n³ Tɨ³² Juo¹³, nɨ́¹juáh³
tiá² la³ dí¹hleh³² yáh³ tsú²
cun³quionh³ pí³ quioh²¹
Jmɨ́²chí³ Chun¹.
4 Zia³² bíh¹ hliáun³ ñí¹ pí³
hi³ lɨ́¹³ lɨ³ hiáuh³ tsáu², tɨ³la³
jan² bíh¹ Jmɨ́²chí³ Tsá² cue³².
5 Ja³bí¹ la³ jáun², uá¹jinh¹
zia³² hliáun³ ñí¹ he³ lánh³
rón³² lɨ́¹³ ma³cón³² tsú²
raɨnh²¹, tɨ³la³ ñí¹con² jan²
Juo¹³ bíh¹ dí² ja³² la³jɨ́³² hi³
jáun².
6 Hi³ ja³bí¹ zia³² siáh³
hliáun³ ñí¹ pí³ hi³ lɨ́¹³ hiáuh³
tsá² jmu³ tá¹³ Dió³², tɨ³la³
ñí¹con² jan² Dió³² bíh¹ ja³²
la³jɨ́³² hi³ jáun².
7 Jáun² né³, tiu³nio² lɨ́²lin¹
bíh¹ hi³ quionh³ tsú² Jmɨ́²chí³
Chun¹ ma³ quin³² ma³
jan³², hi³ jáun² lɨ́²zia³² he³
cun³quionh³ má²hon³ tsú²
tsá²ján² tsá²ján².
8 Jmɨ́²chí³ hí³ bíh¹ cue³² pí³
ñí¹con² ma³ jan² tsáu² hi³ tɨn²
hléh³² ca³la³ hi³ quiáh¹ lɨ́n³²
tsɨ́³; hi³ ñí¹con² ma³ jan² né³,
Jmɨ́²chí³ hí³ bíh¹ siáh³ cue³²
pí³ hi³ tɨn² hléh³² la³juah²¹
dúh¹ tsá² ñí² tsá² lieih²¹ cu³tí³.
9 Hnga² Jmɨ́²chí³ hí³ bíh¹
siáh³ jmu² hi³ zian² tsá² tɨn²
cha³² cáun² tsɨ́³ ñí¹con² Dió³²,
hi³ ma³ jan² né³ hiáuh²³ pí³
hi³ lɨ¹³ jmah³ tsá² tsáun¹.
10 Ma³ jan² tsáu² hiáuh²³
siáh³ pí³ hi³ lɨ́¹³ jmu³
hua³jueh³², hi³ ma³ jan² né³
hiáuh²³ pí³ hi³ lɨ́¹³ hléh³² jáɨ¹³
hi³ cue³² Dió³² hñu³ tsɨ́³. Ma³
jan² tsáu² hiáuh²³ pí³ hi³ tɨn²
chu³ ñih³ he³ ñí¹ jmɨ́²chí³
ná¹quian³² ma³ quin³² ma³
jan³² tsáu², nɨ́¹juáh³ Jmɨ́²chí³
Chun¹ ho³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹.
Zian² siáh³ tsá² hiáuh²³ pí³ hi³
lɨ¹³ hléh³² hliáun³ ñí¹ jú¹jma²;
hi³ ca³lɨ³í¹ zian² siáh³ tsá²
hiáuh²³ pí³ hi³ lɨ́¹³ záɨ³² jáɨ¹³
hi³ má²lɨ́²hléh³² jáun² tsá² jan²
hí³.
11 Tɨ³la³ la³jɨ́³² bíh¹ hi³ nɨ́²,
jmu² jan² tán¹ Jmɨ́²chí³ Chun¹
bíh¹, Tsá² tsóh²³ ma³ quin³²
ma³ caun³² pí³ ñí¹con² tsáu²
la³ cun³ hi³ hnió³ hnga².

La³jáɨ³² bíh¹ dí² ná¹láɨ³
la³jmɨ́¹ lɨ́³ ñí¹ pih²¹ ñí¹ siún¹
quioh²¹ jan² tsáu²

12 Hi³ jáun² né³, hliáun³
bíh¹ ñí¹ pih²¹ ñí¹ siún¹ zia³²
quioh²¹ jan² tsáu², hi³ uá¹jinh¹
hliáun³ hi³ pih²¹ hi³ siún¹
jáun², tɨ³la³ jan² tsáu² bíh¹ lɨ́³
cun³ ñí¹ la³jɨ́³² hi³ jáun². Ja³bí¹

la³ nɨ́² uá²jaɨ³² lɨ́³ quioh²¹
Cristo.
13 Quí¹ la³ cun³ jmɨ́¹ cáun³
dí² jáun² jmáɨ² cun³quionh³
Jmɨ́²chí³ Chun¹, ca³la³ jáɨ³²
bíh¹ dí² ca³lan³ la³juah²¹ dúh¹
jan² tsáu². Jáun² la³jáɨ³²
dí² má²ná¹láɨ³ la³juah²¹ dúh¹
ñí¹ pih²¹ ñí¹ siún¹ quioh²¹
Cristo, uá¹ hi³ tsá² *judíos
ho³lá²dá² *tsá²cá²jo²¹, uá¹ hi³
*tsá² má²dí¹hlánh¹ uá¹ hi³
tsá² zian² hi³ ca³tɨn¹ hnga²;
quí¹ jan² tán¹ Jmɨ́²chí³ hí³ bíh¹
má²ca³hen¹³ dí² la³jáɨ³².
14 Né³² né³, jun³juáh¹³ cá²
ñí¹ yáh³ hi³ lɨ́n³ tsú² tá¹ jan²,
quí¹ hliáun³ lɨ́n³² bíh¹ ñí¹ pih²¹
ñí¹ siún¹ quioh²¹ tsáu² zia³²
hi³ jmu² ma³ quin³² ta²¹.
15 Quí¹ sá¹jmɨ́¹ hi³ ta³ tsú²
juáh³ la³ lá²: “Jun³juáh¹³
cuo² yáh³ tsú² lɨ́n³ jná¹³,
hi³ jáun² tiá² lɨ́n³ yáh³ jná¹³
cáun² hi³ ca³tɨn¹ tsáu²”, ¿hí¹
cun³quionh³ hi³ má²lɨ́²juáh³
la³ nɨ́² ta³ tsú², lɨ́¹³ hi³ tiú²uú²
chí¹hma² quioh²¹ tsú²? ¡Tiá²
jáun² yáh³!
16 Ho³ nɨ́¹juáh³ cuá¹ tsú²
siáh³ ca³juáh³ la³ lá²: “Tiá²
mɨ́¹ñí¹ tsú² lɨ́n³ yáh³ jná¹³,
hi³ jáun² tiá² lɨ́n³ yáh³ jná¹³
cáun² hi³ quioh²¹ jan² tsáu²”;
tɨ³la³ ¿hí¹ cun³quionh³ hi³hliá²
má²lɨ́²juáh³ la³ nɨ́² siáh³ cuá¹
tsú², tiú²uú² la³ chí¹hma²
quioh²¹ tsá² hí³?
17 Quí¹ sá¹jmɨ́¹ tá¹ jan² dí²
lɨ́³ jmáh³la³ mɨ́¹ñí¹ dúh¹, hi³
jáun² ¿he³ bí¹ lánh³ rón³² jmɨ́¹
lɨ́¹³ náɨ¹³ dí²? Ho³ sá¹jmɨ́¹ tá¹
jan² dí² lɨ́³ jmáh³la³ cuá¹, ¿he³
bí¹ lánh³ rón³² jmɨ́¹ lɨ́¹³ jmáh¹³
dí²?
18 Tɨ³la³ Dió³² má¹ná¹,
ca³jmú³ hi³ ma³ quin³² ma³
caun³² hi³ pih²¹ hi³ siún¹
quiú¹³ dí² ná¹tsɨ²¹ la³ cun³
ñí¹ ca³tɨ²¹, la³ cun³ rón³² ñí¹
ca³lɨ³hnió³ hnga² Dió³² jmu³.
19 Quí¹ sá¹jmɨ́¹ tá¹ jan² tsú²
lɨ́³ cá² ñí¹ dúh¹, hi³ jáun²
hí¹juáh³ tiú²uú² jmɨ́¹ lin¹ yáh³
hi³ tsáu² tsú².
20 Hi³ jáun² la³ cun³ lɨ́³ jáun²
má¹na²¹, uá¹jinh¹ zia³² hliáun³
ñí¹ pih²¹ ñí¹ siún¹ quioh²¹
tsú², jan² tsáu² bíh¹ lɨ́³ la³ cun³
ñí¹ jɨ³lɨ³² hi³ jáun².
21 Quí¹ mɨ́¹ñí¹ tsú² tiá² lɨ́¹³
yáh³ záɨh³² cuo² tsú² la³ lá²:
“Tiá² lin¹ hniah³ yáh³ hnú²
ñí¹con² jná¹³”; hi³ sa³jun³ chí¹
tsú² lɨ́¹³ záɨh³² ta³ tsú² la³
lá²: “Tiá² lin¹ lɨ³hniah²³ yáh³
hnoh² ñí¹con² jná¹³”.
22 Quí¹ ñí¹ láɨ²³ dí² hi³ jlánh¹
bíh¹ háɨnh¹³ tsáunh¹ quiú¹³
dí², ñí¹ jáun² bíh¹ tɨ³ jlánh¹ bí¹
lɨ́²hniáuh³²;
23 hi³ ñí¹ tiá² nga³ tɨ³² tsɨ́³
dí² né³, ñí¹ jáun² bíh¹ tɨ³ jlánh¹
re² jmu³² dí² hua³hí¹³. Hi³
nɨ́¹juáh³ ñí¹ láɨ²³ dí² hi³ tiá² re²
jniá³ quiú¹³ dí² né³, ñí¹ jáun²
bíh¹ tɨ³ jlánh¹ jlɨ́²³ dí²,
24 cáun² hi³ tiá² lin¹ jmu³²
dí² ñí¹con² lɨ³ua³ cáun² hi³ láɨ²³
dí² hi³ chú³² jniá³ quiú¹³. La³
nɨ́² bíh¹ ca³jmú³ Dió³² hi³ ñí¹
pih²¹ ñí¹ siún¹ ñí¹ tiá² nga³
je²³ dí² quiú¹³, tɨ³ jlánh¹ bíh¹
ma³quien¹³ dí² má¹lɨ³² jáun².
25 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, tiá²

zia^{32} yáh^{3} jáɨ^{13} hi^{3} ma^{3}zian^{32} hi^{3} pih^{21} hi^{3} siún^{1} jáun^{2} ñí^{1}con^{2} hi^{3} cáun^{2} hi^{3} cáun^{2}, tɨ^{3}la^{3} ma^{3} quin^{32} ma^{3} caun^{32} hi^{3} jáun^{2} má^{1}na^{21}, jmu^{2} bíh^{1} zian^{2} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} raɨnh^{21}.

26 Cun^{3} ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} bíh^{1}, nɨ́^{1}juáh^{3} cáun^{2} ñí^{1} uóu^{21} quioh^{21} tsú^{2}, la^{3}jɨ́^{32} bíh^{1} hi^{3} ñí^{1} hná^{1} nɨ́^{2} má^{2}tso^{2} uá^{2}jaɨ^{32} tsɨ́^{3}; hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} cáun^{2} ñí^{1} pih^{21} quioh^{21} tsú^{2} jlánh^{1} ca^{3}lɨ^{3} quien^{2}, hi^{3} jáun^{2} la^{3}jɨ́^{32} bíh^{1} siáh^{3} ñí^{1} hná^{1} nɨ́^{2} má^{2}hiún^{2} uá^{2}jaɨ^{32} tsɨ́^{3}.

27 Jáun^{2} né^{3}, ma^{3} quin^{32} ma^{3} jan^{32} bíh^{1} hnoh^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} náh^{2} ñí^{1} pih^{21} ñí^{1} siún^{1} la^{3} jáun^{2} quioh^{21} Cristo.

28 La^{3} jáun^{2} bíh^{1} lɨ́^{3}, hi^{3} jáun^{2} ma^{3} quin^{32} ma^{3} jan^{32} tsá^{2} lɨ́n^{3} cuáh^{32} má^{2}ca^{3}cué^{3} Dió^{32} ma^{3} cáun^{2} ta^{21} hi^{3} lɨ́^{13} jmu^{3} tsú^{2}. La^{3}ñí^{1} la^{3}ján^{3} zian^{2} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} *tɨ^{32} tsá^{2} quian^{32} jë^{1} Dió^{32}; ñí^{1} má^{2}tun^{3} né^{3}, zian^{2} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} *tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32}; ñí^{1} má^{2}hnɨ^{32} né^{3} zian^{2} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} tɨ^{32} tsá^{2} má^{2}tɨn^{2} tsáu^{2}. Ñí^{1} hná^{1} nɨ́^{2} né^{3} zian^{2} siáh^{3} tsá^{2} má^{2}quian^{32} pí^{3} hi^{3} jmu^{2} hua^{3}jueh^{32}, tsá^{2} jmah^{23} tsá^{2} tsáun^{1}, tsá^{2} má^{2}hon^{3} tsáu^{2} siáh^{3}, tsá^{2} quian^{32} ñí^{1} juɨ^{32} quioh^{21} cuáh^{32}; hi^{3} má^{1}lɨ^{32} jáun^{2} né^{3}, zian^{2} tsá^{2} hiáuh^{23} pí^{3} hi^{3} hléh^{32} jú^{1}jma^{2} siáh^{3} nɨ́^{2} siáh^{3}.

29 Jáun^{2} né^{3}, ¿hí^{1} la^{3}jɨ́n^{32} tsú^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} tɨ^{32} tsá^{2} quian^{32} jë^{1} Dió^{32} dúh^{1}? ¿Hí^{1} la^{3}jɨ́n^{32} tsáu^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32}? ¿Hí^{1} la^{3}jɨ́n^{32} ná^{1}lɨ́n^{3} tɨ^{32} tsá^{2} má^{2}tɨn^{2} tsáu^{2}? Ho^{3} ¿hí^{1} la^{3}jɨ́n^{32} tsáu^{2} quian^{32} pí^{3} hi^{3} jmu^{2} hua^{3}jueh^{32}?

30 ¿Hí^{1} la^{3}jɨ́n^{32} tsáu^{2} hiáuh^{23} pí^{3} hi^{3} jmah^{3} tsá^{2} tsáun^{1}? ¿Hí^{1} la^{3}jɨ́n^{32} quian^{32} pí^{3} hi^{3} hléh^{32} jú^{1}jma^{2} siáh^{3}? ¿Hí^{1} la^{3}jɨ́n^{32} tsáu^{2} quian^{32} pí^{3} hi^{3} zaɨ^{32} jáɨ^{13} quioh^{21} tsá^{2} má^{2}lɨ́^{2}hléh^{32} jáun^{2} jú^{1}jma^{2} siáh^{3} dúh^{1}? ¡Tiá^{2} jáun^{2} yáh^{3}!

31 Tɨ^{3}la^{3} hnoh^{2} hniáuh^{32} jmúh^{13} dí^{1}quian^{1} bíh^{1} hi^{3} hián^{13} náh^{2} hi^{3} jlánh^{1} bíh^{1} chu^{21} hi^{3} cué^{32} Dió^{32}.

Tɨ^{3}la^{3} ñí^{1} ca^{3}la^{3} jɨ́^{32} hi^{3} nɨ́^{2} né^{3}, zia^{32} bíh^{1} cónh^{3}í^{1} cáun^{2} hi^{3} jlánh^{1} bíh^{1} quien^{2} hi^{3} hnó^{32} jná^{13} hɨ́e^{13} ñí^{1} hná^{1} lá^{2}.

13

Hi^{3} hnáu^{3} tsú^{2}

1 La^{3} lá^{2} lɨ́^{3}, nɨ́^{1}juáh^{3} ñí^{1}con^{2} jná^{13} la^{3} zia^{32} pí^{3} hi^{3} hléh^{23} hliáun^{3} ñí^{1} jú^{1}jma^{2} quioh^{21} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} la^{3} má^{2}quionh^{3} jɨ^{3} jë^{1} tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3} Dió^{32} siáh^{3}, tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} tiá^{2} hin^{2} la^{3} hno^{3} yáh^{3} jná^{13} má^{1}lɨ^{32} jáun^{2}, jáun^{2} la^{3} jáun^{2} má^{2}lin^{1} hi^{3} lɨ́n^{3} jná^{13} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́^{3} cáun^{2} tsɨ́^{1} cú^{1}jen^{2} hi^{3} lɨ́^{1} quí^{1} lɨ́^{1} hín^{1} pa^{3}i^{3}jua^{3} bíh^{1}, ho^{3}lá^{2}dá^{2} cáun^{2} tsɨ́^{1} mí^{1}ñí^{2} chéin^{3} hi^{3} lɨ́^{1} hín^{1} cú^{2}pá^{1} cú^{2}chánh^{1}.

2 Hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} jná^{13} la^{3} lɨ́n^{3} ná^{1} *tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32}, ho^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} cuo^{2} ná^{1} ca^{3}la^{3} jɨ́^{32} jú^{1} ná^{1}hmá^{1} ná^{1}jnɨ́^{1} quioh^{21} Dió^{32} jɨ^{3} hi^{3} há^{2} ngɨ^{23} ná^{1} ca^{3}la^{3} jɨ́^{32}, ho^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} nio^{2} siáh^{3} cáun^{2} tsɨn^{32} ná^{1} hi^{3} hí^{1} ca^{3}la^{3} tɨ^{3} lɨ́^{13} quin^{13}

jná[13] cáun[2] máh[3] ñí[1] zeh[1] hi[3] zíh[13] ná[1] ñí[1] siáh[3], tɨ[3]la[3] ní[1]juáh[3] tiá[2] hin[2] la[3] hno[3] yáh[3] jná[13] má[1]lɨ[32] jáun[2], hi[3] jáun[2] hí[1] cáun[2] yáh[3] tiá[2] lin[1] ñí[1] jmu[3] ta[21] jná[13].

3 Hi[3] uá[1]jinh[1] tsoh[21] jná[13] ca[3]la[3] jí[32] hi[3] zia[32] quion[21], ho[3] uá[1]jinh[1] hí[1] ca[3]la[3] tɨ[3] huen[2] jná[13] ca[3]jɨenh[21] hi[3] cón[32] ná[1] cáun[2] ja[1] sí[2], tɨ[3]la[3] ní[1]juáh[3] tiá[2] hin[2] la[3] hno[3] yáh[3] jná[13] má[1]lɨ[32] jáun[2], jáun[2] tiá[2] lin[1] ñí[1] jmu[3] ta[21] hí[1] cáun[2] yáh[3] hi[3] jmu[2] jná[13] la[3] jáun[2].

4 Tɨ[3]la[3] ní[1]juáh[3] tsá[2] hnio[3] tsáu[2] né[3], tsá[2] la[3] hí[3] lín[3] tsá[2] jmu[2] juenh[2] tsí[3] bíh[1], tsá[2] ja[32] mií[3] tsí[3], tsá[2] tiá[2] uóu[32] tsí[3], tsá[2] tiá[2] jmu[2] quien[2] hnga[2], sa[3]jun[3] jmu[2] tsú[2] tonh[2].

5 Ja[3]bí[1] tsá[2] la[3] hí[3] tiá[2] tɨn[2] yáh[3] jú[1] hlah[3]. Tiá[2] lín[3] yáh[3] tsú[2] jan[2] tsá[2] cáun[2] lí[1] hnió[3] hi[3] ma[3]hiún[2] tsí[3] hnga[2], sa[3]jun[3] lín[3] tsú[2] jan[2] tsá[2] chéi[3] tsí[3], hi[3] sa[3]jun[3] nióh[32] tsú[2] hua[3]hí[13] ha[3] cónh[3] tí[3] hi[3] jmu[2] tsáu[2] ñí[1]con[2].

6 Tsá[2] la[3] hí[3] tiá[2] má[2]hiún[2] yáh[3] tsí[3] ní[1]juáh[3] hi[3] ca[3]quiúnh[32] tsáu[2] hi[3] hlah[3], tɨ[3]la[3] tsá[2] hí[3] dá[2] lí[2]hiún[2] tsí[3] ní[1]juáh[3] jú[1] tson[2] bíh[1] la[3] ca[3]cah[13] jmáɨ[1].

7 Tsá[2] hnio[3] tsáu[2] né[3], tiá[2] chú[2] tiá[2] ja[32] yáh[3] hi[3] ca[3]tɨn[1] raɨnh[21]. La[3] má[2]nio[2] jáun[2] bíh[1] cáun[2] tsí[3] tsú[2] ñí[1]con[2] raɨnh[21], hi[3] hen[2] siáh[3] tsí[3] tsú[2] ñí[1]con[2] tsáu[2], jɨ[3] hi[3] tion[2] tsú[2] siáh[3] tsí[3] jɨ[3]lɨ[32].

8 Quí[1] hi[3] hnáu[3] tsú[2] tiá[2] tón[32] jmáɨ[1] tsa[3]hín[3] yáh[3]. Chau[21] bíh[1] jmáɨ[1] táuh[3] hi[3] cue[32] Dió[32] jáɨ[13] hñu[3] tsí[3] tsáu[2], sa[3]jun[3] uú[2] hléh[32] tsú[2] jú[1]jma[2] siáh[3] siáh[3], hi[3] sa[3]jun[3] uú[2] lɨ[3] hniáuh[32] hi[3] há[2] ngɨ[23] lín[32] tsú[2].

9 Quí[1] jun[3] hi[3] tán[1] hián[2] yáh[3] la[3] cun[3] hi[3] má[2]né[1] dí[2], sa[3]jun[3] má[2]ca[3]cué[3] Dió[32] jáɨ[13] hñu[3] tsí[3] tsáu[2] la[3] hia[3] la[3] táuh[3];

10 tɨ[3]la[3] nɨ[1] má[1]cá[2]chó[32] hi[3] hú[1]tá[1] tán[1] hián[2] cu[3]tí[13] má[1]ná[1], jáun[2] lí[1] yéin[21] bíh[1] la[3]jí[32] hi[3] tiá[2] tán[1] tiá[2] hián[2].

11 Jmí[1] míh[2] jná[13] jmí[1] hléh[23] la[3] qui[3] hleh[32] jan[2] tsá[1]míh[1], hi[3] jmí[1] cháunh[23] siáh[3] chin[32] ná[1] la[3] cun[3] qui[3] jmu[2] jan[2] tsá[1]míh[1], jɨ[3] hi[3] jmí[1] hnauh[32] jná[13] siáh[3] tsɨn[32] la[3] cun[3] qui[3] jmu[2] jan[2] tsá[1]míh[1]; tɨ[3]la[3] jmí[1] ca[3]lɨ[3]hún[1] tsɨn[32] jná[13] má[1]ná[1], tɨ[3] có[32] bíh[1] ca[3]quin[3] la[3] cun[3] hi[3] jmí[1] jmu[2] jná[13] jáun[2] jmí[1] míh[2] ná[1].

12 La[3] ní[2] bíh[1] lí[3] quiú[13] dí[2] ta[3]né[32], hi[3] tiá[2] re[2] má[2]hún[1] yáh[3] tsí[3] dí[2] hi[3] ca[3]tɨn[1] Dió[32]. Néh[32] jnoh[1] ñí[1] tsú[2] sáh[3] lí[1] ná[1]juá[13] la[3]jmí[1] jniá[3] ñí[1] tsú[2] cun[3]quionh[3] cáun[2] tsí[1] cú[1]jen[2] zín[3] bíh[1]; tɨ[3]la[3] má[1]jáun[2] né[3], má[2]neh[21] dí[2] tsú[2] hú[1]tá[1] ná[1]jéinh[3] ñí[1] bíh[1] dí[2]. Ta[3]né[32] dá[2] má[2]cuóun[32] jná[13] Dió[32] ma[3] pih[21] bíh[1], tɨ[3]la[3] má[1]jáun[2] bíh[1] lɨ[3] cuóun[32] jná[13] tsú[2] cun[3] tán[1] cun[3] hián[2] cu[3]tí[13], la[3]jmí[1] cuóu[32] jná[13] jáun[2]

hnga² Dió³².

13 Hi³ jáun² hnɨ³² ñí¹ zia³² hi³ lɨ³ quien² la³ má²quien² jáun²: hi³ nio² cáun² tsɨ́³ tsú², hi³ hen² tsɨ́³ tsú², jɨ³ hi³ hnáu³ tsú² nɨ́² siáh³; tɨ³la³ la³ cun³ hi³ jlánh¹ bíh¹ quien² ñí¹ hi³ hnɨ³² nɨ́², hi³ hnáu³ bíh¹ tsú².

14

Zia³² cónh³í¹ ca³lá² jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ pí³ hi³ cue³² Jmɨ́²chí³ Chun¹

1 Hi³ jáun² né³, jmu³ náh² pí³ la³jonh³ jmɨ́¹ honh² hi³ má¹hnáu³ náh². Hi³ ja³bí¹ hniáuh³² jmúh¹³ náh² siáh³ hi³ dí¹quiaunh²¹ lɨ́n²¹ honh² hi³ hián¹³ náh² cáun² pí³ ñí¹con² Dió³²; hi³ la³ñí¹ la³ján³ né³ hniáuh³² hen² honh² náh² hi³ lɨ́¹³ ngáɨ¹ náh² ñí¹con² tsáu² jáɨ¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ honh² bí¹ náh².

2 Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² quian³² pí³ hi³ hleh³² jú¹jma² hi³ hí¹ hnga² tiá² cuoh², hi³ liéinh³² Dió³² bíh¹ tsú² jaun³², jun³juáh¹³ hi³ liéinh³² tsá²mɨ³cuóun² yáh³ tsú², quí¹ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² ngɨ²³ jáɨ¹³ jáun². Tsá² hí³ dá² hleh³² jú¹ ná¹hmá¹ ná¹jnɨ́¹ cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Jmɨ́²chí³ Chun¹ bíh¹.

3 Tɨ³la³ tsá² hleh³² hí³ jáɨ¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ tsɨ́³ má¹ná¹, liéinh³² tsú² tsá²mɨ³cuóun² raɨnh²¹ bíh¹, hi³ jmu² tsú² hi³ tsá² hí³ lɨ³ pin³ tsɨ́³ ñí¹con² Dió³², hi³ cha³² tsú² siáh³ tiá³ tsɨ́³ tsá² hí³, jɨ³ hi³ jmouh³² tsú² siáh³ tsɨ́³ tsú².

4 Jáun² né³, tsá² hleh³² jú¹jma² siáh³ jmu² hi³ lɨ³ pin³ tsɨ́³ hnga² bíh¹ ñí¹con² Dió³²; tɨ³la³ tsá² ngaɨ³² jáɨ¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ tsɨ́³ né³, jmu² hi³ lɨ³ pin³ tsɨ́³ tsá² cuáh³² bíh¹.

5 Jná¹³ jmɨ́¹ hiún² tsɨn³² sá¹jmɨ́¹ la³jɨ́n³² hnoh² lɨ́¹³ hléh¹³ náh² jú¹jma² siáh³; tɨ³la³ tɨ³ jlánh¹ bí¹ hen² tsɨn³² jná¹³ hi³ hián¹³ náh² pí³ hi³ lɨ́¹³ hléh¹³ náh² jáɨ¹³ hi³ cue³² Dió³² bíh¹; quí¹ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² hi³ jmúh¹³ náh² la³ nɨ́² la³ cónh³ bíh¹ hi³ hléh¹³ náh² jú¹jma² siáh³. Jɨ́³²la³ ti³ nɨ́¹juáh³ zian² jan² tsá² má²hiauh³² pí³ hi³ zaɨ³² jë¹ tsá² hleh³² hí³ jú¹jma² siáh³ bíh¹, jáun² bíh¹ zia³² ñí¹ lɨ́¹³ jmu³ ta²¹ jë¹ tsú² hi³ lɨ³ pin³ tsɨ́³ tsá² lɨ́n³ cuáh³².

6 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ reh², nɨ́¹juáh³ jná¹³ la³ ñí¹jɨe¹ ná¹ hnoh², hi³ ñí¹lieh¹ jná¹³ cun³quionh³ jú¹jma² siáh³, ha³ tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹ hí¹ cáun² yáh³ quián¹³ hnoh² lɨ́¹³. Jɨ́³²la³ ti³ nɨ́¹juáh³ ñí¹lieh¹ jná¹³ hnoh² cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ jmɨ́¹ ná¹hmá¹ bíh¹, hi³ má²hnió³ Dió³² hi³ lɨ³ ñíh¹³ hnoh², ho³ nɨ́¹juáh³ hi³ ca³jmú³² jná¹³ hi³ há¹ ngɨ¹³ náh² re² jáɨ¹³ quioh²¹ bíh¹ tsú², ho³lá²dá² nɨ́¹juáh³ ca³hléh³ jná¹³ cáun² jáɨ¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ tsɨn³², ho³lá²dá² nɨ́¹juáh³ zia³² cáun² jú¹ tson² hi³ lɨ́¹³ má¹ta¹³ jná¹³ hnoh².

7 Cuɨ́¹ jmú¹³ cáun² jáɨ¹³ hi³

ca^{3}tɨn^{1} mí^{1}ñí^{2} hi^{3} jmu^{2} tsú^{2}
sun^{1}, la^{3} cun^{3} hmá^{2} tá^{2} le^{2}
ho^{3} tun^{32} pih^{21} hi^{3} caɨ^{32} tsú^{2};
uá^{1}jinh^{1} tiá^{2} jmí^{2}chí^{3} hu^{21},
tɨ^{3}la^{3} cu^{3} jáun^{2} ní^{1}juáh^{3} tiá^{2} la^{3}
lin^{1} yáh^{3} re^{2} he^{3} lánh^{3} tsau^{32}
sun^{1} hi^{3} ná^{1}jmu^{2} tsú^{2}, jáun^{2}
he^{3} ya^{3} lánh^{3} rón^{32} lí^{13} lɨ^{3} ñi^{32}
tsáu^{2} hi^{3} he^{3} ñí^{1} sun^{1} ná^{1}jmu^{2}
tsú^{2}.

8 Hi^{3} ní^{1}juáh^{3} jmí^{1} jmu^{2} tsú^{2}
hniéi^{2} né^{3}, ní^{1}juáh^{3} tiá^{2} la^{3}
jmu^{2} yáh^{3} tsú^{2} na^{21} lín^{21} mah^{1}
quioh^{21} mí^{1}ñí^{2} ní^{1} má^{1}ca^{3}jie^{3},
hi^{3} jáun^{2} hí^{1} jan^{2} yáh^{3} tiá^{2} hin^{2}
jmu^{3} hua^{3}jan^{21} hi^{3} tsa^{3}táunh^{1}
ñí^{1} hniéi^{2}.

9 La^{3} jáun^{2} bíh^{1} lí^{23} siáh^{3}
ñí^{1}con^{2} hnoh^{2}: Ní^{1}juáh^{3} tiá^{2}
hléh^{13} yáh^{3} hnoh^{2} jáɨ^{13} hi^{3}
lɨ^{3} ngɨ^{13} tsáu^{2}, ¿ha^{3} bí^{1} lánh^{3}
rón^{32} lí^{13} lɨ^{3} ñi^{32} tsú^{2} jáɨ^{13} hi^{3}
ná^{1}hléh^{1} hnoh^{2} jáun^{2}? ¡La^{3}jmí^{1}
lín^{3} jan^{2} tsá^{2} lí^{1} hlí^{2} lí^{1} liéih^{23}
hnga^{2} bíh^{1} má^{2}lín^{3} hnoh^{2}
ní^{1}juáh^{3} la^{3} jáun^{2}!

10 Tson^{2} bíh^{1} zia^{32} hliáun^{3}
ñí^{1} jú^{1}jma^{2} hngá^{1}máh^{3} lá^{2}, hi^{3}
la^{3}jí^{32} hi^{3} jáun^{2} cun^{3} zia^{32} hi^{3}
hnió^{3} juáh^{3} bíh^{1}.

11 Tɨ^{3}la^{3} ní^{1}juáh^{3} tiá^{2} la^{3}
ngɨ^{23} yáh^{3} jná^{13} jú^{1}jma^{2} hi^{3}
liéih^{32} jáun^{2} tsáu^{2} né^{3}, hi^{3}
jáun^{2} jan^{2} tsá^{2} hué^{32} siáh^{3} bíh^{1}
jná^{13} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} hí^{3}, hi^{3}
tsá^{2} hí^{3} né^{3} lín^{3} siáh^{3} jan^{2} tsá^{2}
hué^{32} siáh^{3} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} jná^{13}
uá^{2}jaɨ^{32}.

12 Hi^{3} jáun^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3}
hnoh^{2} jlánh^{1} má^{2}ná^{1}hniá^{1}
náh^{2} hi^{3} héih^{1} náh^{2} pí^{3} ñí^{1}con^{2}
Jmí^{2}chí^{3} Chun^{1}, jáun^{2} ñí^{1}
ca^{3}la^{3} jí^{32} né^{3}, jmu^{3} náh^{2} tion^{3}
hi^{3} héih^{1} náh^{2} hi^{3} lí^{13} lɨ^{3} jmu^{3}
ta^{21} hi^{3} lɨ^{3} pin^{3} tsí^{3} tsá^{2} lín^{3}
cuáh^{32} ñí^{1} hná^{1} ní^{2}.

13 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, nɨ^{1}juáh^{3} tsá^{2}
hleh^{32} jú^{1}jma^{2} siáh^{3}, hniáuh^{32}
bíh^{1} mí^{32} tsú^{2} ñí^{1}con^{2} Dió^{32}
hi^{3} lí^{13} hiáuh^{13} uá^{2}jaɨ^{32} pí^{3} hi^{3}
záɨ^{32} jáɨ^{13} hi^{3} hleh^{32} jáun^{2}.

14 Quí^{1} ní^{1}juáh^{3} hi^{3} lienh^{1}
jná^{13} Dió^{32} cun^{3}quionh^{3}
jú^{1}jma^{2} siáh^{3}, tson^{2} bíh^{1}
hi^{3} jná^{13} dí^{1}lienh^{1} Dió^{32}
cun^{3}quionh^{3} jmí^{2}chí^{3} quion^{21}
bíh^{1}, tɨ^{3}la^{3} jun^{3} hi^{3} jáun^{2} yáh^{3}
ngɨ^{23} jná^{13} huen^{2}.

15 Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} né^{3},
jná^{13} len^{3} hi^{3} tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1}
quien^{2} ní^{1}juáh^{3} hi^{3} ngɨ^{23} jná^{13}
jáɨ^{13} hi^{3} lienh^{1} jná^{13} Dió^{32} ní^{1}
má^{1}tɨ^{3} ñí^{1} lienh^{1} jná^{13} tsú^{2}
cun^{3}quionh^{3} jmí^{2}chí^{3} quion^{21},
hi^{3} tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} quien^{2}
siáh^{3} ní^{1}juáh^{3} hi^{3} ngɨ^{23} jná^{13}
sun^{1} hi^{3} hɨe^{13} ná^{1} ní^{1} má^{1}tɨ^{3}
ñí^{1} hɨe^{13} ná^{1} ñí^{1}con^{2} Dió^{32}
cun^{3}quionh^{3} jmí^{2}chí^{3} quion^{21}.

16 Quí^{1} ní^{1}juáh^{3} hnú^{2}
dí^{1}ma^{3}tsú^{1} ma^{3}jonh^{21} Dió^{32}
cun^{3}quionh^{3} jmáh^{3}la^{3} jmí^{2}chí^{3}
quián^{13}, jáun^{2} tsá^{2} cá^{2}tsáun^{1}
tsá^{2} ná^{1}náɨ^{32} jáun^{2} tiá^{2} lí^{13}
yáh^{3} hi^{3} tsa^{3}hlió^{3} hná^{1} jáun^{2}
hi^{3} cuéh^{32} tiá^{1}hmah^{1} Dió^{32}
quiúnh^{1} hnú^{2}, quí^{1} tiá^{2} ngɨ^{23}
yáh^{3} tsú^{2} he^{3} dá^{2} jaun^{32}
dí^{1}hléh^{1} hnú^{2}.

17 Ho^{3} sa^{3} re^{2} lín^{32} bíh^{1}
dí^{1}lienh^{1} hnú^{2} Dió^{32} hi^{3}
dí^{1}cueh^{32} nú^{2} tsú^{2} tiá^{1}hmah^{1},
tɨ^{3}la^{3} má^{1}lɨ^{32} jáun^{2} né^{3} tsá^{2}
jan^{2} tiá^{2} lɨ^{3} pin^{3} yáh^{3} tsí^{3}.

18 Jná^{13} cue^{2} tiá^{1}hmah^{1} Dió^{32}

quí¹ cun³ñí¹ hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹
quion¹ jná¹³ pí³ hi³ hléh¹³
jú¹jma² siáh³ la³ cónh³ bíh¹
ca³la³ jɨ́n³² hnoh².

19 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ jmɨ́¹ zenh²
jná¹³ ja¹ ñí¹ ná¹ngɨh³² tsá²
lɨ́n³ cuáh³² má¹ná¹, tɨ³ jlánh¹
bíh¹ hnó³² jná¹³ hi³ má¹tɨn¹³
tsá² siánh³ cun³quionh³ hñá³
jon¹ jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ ngɨ¹³ tsú²,
la³ cónh³ bíh¹ hi³ jmɨ́¹ hléh¹³
ná¹ quia³ mei²¹ jon¹ jú¹jma²
hí¹juáh³ huen² ná¹ tiá² cuo².

20 Reh², ha³ lɨ́² cuɨ́¹ cháunh¹³
chinh³² náh² la³ cun³ qui³
cháunh²³ chí¹ tsá¹míh¹. Jmu³
náh² hi³ lɨ́n³ náh² la³jmɨ́¹
lɨ́n³ tsá¹míh¹ hi³ ca³tɨ²¹ hi³
hlah³ bíh¹; tɨ³la³ nɨ́¹ má¹ca³tɨ³
ñí¹ cháunh¹³ chinh³² náh²
má¹ná¹, cuɨ́¹ cháunh¹³ chinh³²
náh² la³ cun³ qui³ cháunh²³
chí¹ jan² tsá² má²hún¹ tsɨ́³.

21 Quí¹ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³²
rá¹juáh³: “Juo¹³ dí² juáh³ la³
lá²: Lienh¹ jná¹³ tsá² hué³²
lá² cun³quionh³ jú¹jma² siáh³;
cun³quionh³ jë¹ tsá² hué³²
siáh³ bíh¹ lienh¹ jná¹³ tsú²,
tɨ³la³ sa³jun³ la³ jáun² yáh³ ne³
tsú² má¹ná¹”.

22 Hi³ jáun² né³, hi³ hleh³²
tsú² jáun² cun³quionh³ cáun²
jú¹jma² siáh³ lɨ́³ cáun² li²¹ hi³
jáun² lɨ́¹³ lɨ³jnia² hin² tsánh²
tiá² má²taunh³² ta²¹ bíh¹,
jun³juáh¹³ hi³ lɨ³ lin¹ hin²
tsánh² má²taunh³² ta²¹ yáh³.
Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ ca³hléh³ jan²
tsá² quian³² pí³ hi³ hleh³²
jáɨ¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³
tsɨ́³ né³, jáun² jáɨ¹³ jáun² lɨ́³
cáun² li²¹ hi³ lɨ́¹³ lɨ³jnia² hin²
tsánh² má²taunh³² ta²¹ bíh¹,
jun³juáh¹³ hi³ lɨ³ lin¹ hin²
tsánh² tiá² ta²¹ má²taunh³²
yáh³.

23 Jáun² né³, nɨ́¹juáh³
má²ná¹ngɨh³² la³jɨ́n³² tsá² lɨ́n³
cuáh³², hi³ nɨ́¹juáh³ la³jɨ́n³²
la³ ná¹hleh³² jú¹jma² siáh³, hi³
tá¹la³ jáun² né³ chá¹táunh¹
ma³ jan² tsá² tiá² má²ñi³²,
ho³lá²dá² tsá² tiá² ta²¹ haɨh²¹,
¿tiá¹ juáh³ tsá² hí³ má¹lɨ³²
jáun² hi³ má²ca³ngáu² bíh¹
hnoh²?

24 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ la³jɨ́n³²
bíh¹ hnoh² la³ ná¹ngáɨ¹ náh²
jáɨ¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³
honh², hi³ tá¹la³ jáun² né³
chá¹táunh¹ ma³ jan² tsá² tiá²
má²jmɨ́¹ má²tsɨ́³, ho³lá²dá²
tsá² tiá² ta²¹ haɨh²¹, jáun² tsá²
hí³ né³ lɨ³tsɨn² hi³ tson² bíh¹
ná¹ren² tso³, quí¹ hmóu³² bíh¹
tsú² lɨ³tsɨn² lánh³ lɨ́³ tsɨ́³ nɨ́¹
má¹ca³náɨ³² la³jɨ́³² jáɨ¹³ hi³
ná¹juáh²³ hnoh² jáun².

25 Cun³quionh³ la³ jáun² bíh¹
lɨ¹³ chu³ jñéih³ la³jɨ́³² la³ cun³
hi³ ná¹hmá¹ hñu³ tsɨ́³ tsú², hi³
jáun² ca³la³ hi³ cuá¹hin³ bíh¹
tsú² ma³tsu³ ma³jónh³² Dió³²
hi³ juáh³ hi³ tson² bíh¹ cu³tí³
la³ zenh² Dió³² ja¹ quián¹³
hnoh².

Nɨ́¹ má¹ca³ngɨh³² náh², jmu³ náh² re² tɨn² la³jɨ́³² hi³ jmúh¹³

26 Jáun² né³ reh², nɨ́¹
má¹ca³cuú² ca³ngɨh³² hnoh²,
zian² ma³ jan² hnoh²
ná¹quiánh¹ sun¹ hi³ lɨ́³
jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³², ho³ hi³
má¹tɨn¹³ náh² tsáu², ho³ cáun²

hi³ ñíh¹ náh² hi³ má²ca³híe³
Dió³², ho³ cáun² jáɨ¹³ hi³ hléh¹³
náh² cun³quionh³ jú¹jma²
siáh³, ho³lá²dá² hi³ záɨh¹³
náh² jáɨ¹³ jáun². Re² bíh¹,
tɨ³la³ cuí¹ lɨ³ zia³² ñí¹ jmu³ ta²¹
la³jí³² hi³ jáun² hi³ lɨ³ pin³ tsí³
tsá² lín³ cuáh³².
27 Ní¹juáh³ jmí¹ zian² tsá²
hléh³² jú¹jma² siáh³, cuí¹
hleh²¹ gon³ ho³ gáun³ tsáu²
ní¹juáh³ hi³ jlánh¹ juóun³²;
tɨ³la³ ma³ quin³² ma³ jan³²
má¹ná¹. Ja³bí¹ hniáuh³² zian²
siáh³ jan² tsá² záɨ³² jáɨ¹³ hi³
hleh³² tsú² jáun².
28 Tɨ³la³ ní¹juáh³ ja¹ ñí¹
ná¹ngɨh³² náh² tiá² la³ zian²
yáh³ tsá² má²hiauh³² pí³ hi³
lí¹³ záɨ³² jáɨ¹³ jáun², cun³tsa³²
tí³ ta²¹ hí¹ jan² tiá² hin² hléh³²
bíh¹ cú²jueh³² jú¹jma² hi³
hí¹juáh³ hnga² tsú² tiá² cuoh².
Tɨ³ re² bíh¹ ma³ quin³² ma³
jan³² cuí¹ juónh¹³ cú²jueh³²
quionh³ Dió³², jɨ³ quionh³
jmí¹ tsí³ hnga².
29 La³ ní² bíh¹ siáh³ ní¹juáh³
ní¹ má¹tɨ³ ñí¹ hléh²¹ *tɨ³² jë¹
Dió³² jáɨ¹³ hi³ má²lí²cué³²
Dió³² hñu³ tsí³, cuí¹ hleh²¹
tsú² cun³ gon³ ho³ gáun³, hi³
tsá² ñí¹ hná¹ jáun² né³, cuí¹
ná¹cán²³ re² hua³hí¹³ la³jí³²
jáɨ¹³ hi³ juáh³ tsú² jáun².
30 Jáun² né³, ní¹juáh³ Dió³²
la³ jmu² hi³ zia³² cáun² hi³
lí²ñi³² jan² tsáu² ñí¹ cuá¹tón²¹
jáun², hi³ jáun² tsá² dí¹hleh³²
hí³ cuí¹ tunh¹³ tín² jë¹.
31 Hi³ jáun² la³ ní² bíh¹ lí¹³
hi³ la³jín³² hnoh² lí¹³ hléh¹³
náh² ma³ quin³² ma³ jan³² la³
cun³ jáɨ¹³ hi³ má²hian² náh²
ñí¹con² Dió³², hi³ jáun² la³jín³²
tsáu² lí¹³ lɨ³ tɨn² jɨ³ hi³ niau²¹
siáh³ tiá³ tsí³.
32 Quí¹ hmóu³² bíh¹ tsá²
ná¹lín³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³²
hniáuh³² jmu³ héih³² ñí¹con²
jmí²chí³ quioh²¹,
33 quí¹ Dió³² dá² jun³juáh¹³
jan² Dió³² Tsá² jmu² hi³
tiáunh¹ tsáu² tiá³ siaun³² yáh³,
quí¹ Dió³² dá² tɨ³ jmu² hi³
tiauh² dí² re² tɨn² bíh¹.
Né³² né³, la³ cun³ qui³
ná¹ngɨ²³ la³jín³² tsá² joh¹ Dió³²
la³ tán¹ ñí¹ ná¹ngɨh³² tsú²,
34 tsá²mɨ³ hniáuh³² tionh²
ta³máɨh³ bíh¹ ja¹ ñí¹ ná¹ngɨh³²
tsá² lín³ cuáh³². Ha³ tiá²
jáɨ¹³ zia³² yáh³ hi³ cáun² lí¹
hléh²¹ tsú² ta³ lɨn²¹, hniáuh³²
bíh¹ ma³quien² tsá²mɨ³ ñí²cuo²
la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹
liei²¹ quioh²¹ Dió³².
35 Jáun² ní¹juáh³ hnió³
tsá²mɨ³ hi³ lɨ³ ñi³² cáun² jáɨ¹³,
hniáuh³² ngáɨh³² tsú² tsá²ñuh²
ñí²cuo² bíh¹ ní¹ má¹cá²chánh³²
hñú¹³; quí¹ tiá² re² jniá³
yáh³ hi³ tsá²mɨ³ hléh³² ja¹ ñí¹
ná¹ngɨh³² tsá² lín³ cuáh³².
36 Hniáuh³² cháu¹ hnoh²
honh² hi³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³²
tiá² ca³lɨ³liau³ yáh³ ja¹ quián¹³
hnoh², hi³ sa³jun³ ñí¹con²
jmáh³la³ hnoh² yáh³ siáh³
má²cá²chó³² jáɨ¹³.
37 Ní¹juáh³ zian² tsá² lín²³
hi³ lín³ tɨ³² jë¹ Dió³², ho³lá²dá²
lín²³ tsú² hi³ quian³² cáun²
pí³ hi³ má²ca³cué³ Jmí²chí³
Chun¹, hniáuh³² bíh¹ ma³tson²

tsú² hi³ sí² hi³ cuá¹jmu² jná¹³ lá² ñí¹con² hnoh², cáun² héih³² quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ dí² la³².

38 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² ta²¹ haɨh²¹ jáɨ¹³ lá² né³, hí¹juáh³ tiá² hniáuh³² yáh³ hi³ tanh¹³ tsú² ta²¹ tsá² la³ hí³.

39 Jáun² né³ reh², chú³² jmúh¹³ náh² hniá¹ hi³ cué³² Dió³² jáɨ¹³ hñu³ honh² náh² hi³ jáun² lɨ́¹³ hléh¹³ náh², tɨ³la³ ha³ lɨ́² quí² lɨ́² jna³ náh² ñí¹con² tsá² má²hiauh³² pí³ hi³ hléh³² jú¹jma² siáh³ má¹ná¹.

40 Hi³ jáun² la³jɨ́³² hi³ jmuh³² náh² né³, jmu³ náh² re² tɨn² lɨ́n³², hi³ ca³la³ hi³ ja³² re² he² hná¹.

15

Jmɨ́¹ ca³jenh¹³ Cristo

1 Né³² né³ reh², hnó³² jná¹³ hi³ cháu¹ náh² honh² jú¹ chú³² hi³ má²ca³hléh³ jná¹³ jáun² ñí¹con² hnoh². Jú¹ chú³² jáun² né³ ca³heh³ bíh¹ hnoh² jmɨ́¹ ca³niéih² náh², hi³ jáun² la³ má²zian² jáun² bí¹ náh² hi³ nio² tiá³ honh² ñí¹con² jú¹ chú³² jáun².

2 Hi³ cun³quionh³ jú¹ chú³² jáun² bíh¹ siáh³ má²ná¹liáun¹ hnoh² nɨ́¹juáh³ hi³ la³ má²ná¹ziánh¹ jáun² náh² tiá³ jáɨ¹³ hi³ ca³hɨ́e³ jná¹³ jáun². Jɨ́³²la³ ti³ nɨ́¹juáh³ cáun² lɨ́¹ táunh²³ náh² ta²¹ ta³ lɨn²¹ bíh¹, jáun² bíh¹ tiá² lin¹ ñí¹ lɨ³quien².

3 La³ cun³ la³jɨ́³² jáɨ¹³ hi³ ca³lɨ³ tɨn² jná¹³ jáun² huen², jɨ³lɨ³² bíh¹ jáɨ¹³ jáun² ca³hɨ́e³ jná¹³ siáh³ hnoh². Hi³ ja¹ la³jɨ́³² hi³ jáun² zia³² cáun² jáɨ¹³ hi³ jlánh¹ bíh¹ quien² hi³ juáh³ la³ lá²: Cristo ca³jun³ hi³ ca³tɨ²¹ tso³ quiú¹³ dí², la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí²;

4 hi³ ja³haun³ tsú² siáh³, hi³ jáun² ñí¹ má²cá²hnɨ́² jmáɨ¹ jáun² né³ ca³jenh¹³ tsú² já¹ hla¹, la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí².

5 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³ma³jnia³² tsú² ñí¹con² Pé¹, hi³ jmɨ́¹ lɨ́¹cáɨn² pih²¹ jáun² né³ ca³ma³jnia³² tsú² siáh³ ñí¹con² tán¹ quian³tun³.

6 Jmɨ́¹ lɨ́¹cáɨn² jáun² siáh³ ca³ma³jnia³² tsú² ñí¹con² lɨ³ hñá³ nio² hña³láun³ tsá² reh² dí² cun³ jéin³² la³ lá². Hi³ uá¹jinh¹ má²cá²tsan³ ma³ jan² tsá² hí³ ta³né³², míh¹ tiá² jɨ³lɨn² tsá² hí³ zian² bíh¹.

7 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³ma³jnia³² tsú² ñí¹con² Jacobo, hi³ jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³ma³jnia³² tsú² siáh³ ñí¹con² ca³la³ jɨ́n³² tɨ³² tsá² quian³² hí³ jë¹ Dió³².

8 Jmɨ́¹ ca³táuh³ hi³ má²jnia³² tsú² jáun² ñí¹con² la³jɨ́n³² tsá² hí³ né³, jáun² ñí¹con² jná¹³ siáh³ ca³ma³jnia³² tsú². Jáun² jná¹³ bíh¹ jan² tsá² lɨ́n³ ná¹ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² dáɨn² hi³ ca³lɨ³zian² ta³ má²ca³nga² jmáɨ¹ quioh²¹.

9 Quí¹ jun³ lin¹ tsáu² yáh³ jná¹³ la³ cónh³ bíh¹ *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² ñí¹ hná¹ nɨ́², ca³la³ hí¹juáh³ tiá² ca³tɨn¹ yáh³ jná¹³ hi³ té³ tsáu² “tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³²”, quí¹ jná¹³ dá² jan² tsá² ca³jmú³²

ná¹ hian² tsɨn³² ñí¹con² tsá² ná¹lɨ́n³ cuáh³² quioh²¹ Dió³² jmɨ́¹tin² bíh¹.

10 Tɨ³la³ lɨ́n³ bíh¹ jná¹³ la³ cun³ hi³ lɨ́n³ ná¹, quí¹ cun³ñí¹ hi³ Dió³² ca³ja³ mií³ tsɨ́³ ñí¹con² jná¹³. Hi³ jáun² mií³ hi³ ja³² jáun² tsɨ́³ tsú² ñí¹con² jná¹³ tiá² lɨ́¹ má²ca³há² ca³nga² yáh³, quí¹ jná¹³ bíh¹ tɨ³ jlánh¹ má²cá²jmú³² ta²¹ la³ cónh³ bíh¹ tsá² ñí¹ hná¹ nɨ́²; uá¹jinh¹ jun³juáh¹³ jná¹³ yáh³ tsá² má²cá²jmú³², tɨ³la³ hnga² bíh¹ Dió³² Tsá² ja³² mií³ tsɨ́³ má²ca³ma³hau³ jná¹³.

11 Tɨ³la³ tiá² hi³ jmu² hí¹ cáun² yáh³ nɨ́¹juáh³ jná¹³ ho³ tsá² hí³ ca³nga³ jú¹ chú³² jáun² ñí¹con² hnoh²; quí¹ tɨ³la³ cáun² lá² bíh¹ jú¹ chú³² hi³ hléh¹ jnoh¹, hi³ cáun² jáɨ¹³ lá² bíh¹ siáh³ má²ca³tionh² hnoh² ta²¹.

Jmáɨ¹ hi³ jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³

12 Jáun² né³, nɨ́¹juáh³ jú¹ chú³² hi³ hléh¹ jnoh¹ juáh³ hi³ Cristo ca³jenh¹³ ja¹ hla¹, ¿ha³ bí¹ lánh³ rón³² zian² ma³ jan² hnoh² hi³ juánh³ náh² hi³ tiá² jenh¹³ yáh³ tsá² má²cá²tsan³?

13 Quí¹ sá¹jmɨ́¹ tiá² la³ jenh¹³ yáh³ tsá² má²cá²tsan³, jáun² sa³jun³ la³ ca³jenh¹³ yáh³ hnga² Cristo.

14 Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ tiá² la³ ca³jenh¹³ Cristo, jáun² jú¹ chú³² hi³ hléh¹ jnoh¹ tiá² lin¹ ñí¹ la³ quien² hí¹ cáun² yáh³, hi³ sa³jun³ la³ quien² siáh³ hi³ táunh²³ náh² jáun² ta²¹.

15 Jáun² sá¹jmɨ́¹ la³ nɨ́² né³, jnoh¹ bíh¹ má²láɨ³ tsá² zih³² jú¹ tɨ́¹jáɨ² hi³ ca³tɨn¹ Dió³², quí¹ cun³ñí¹ hi³ má²ca³juáh¹³ jnoh¹ hi³ Dió³² ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ Cristo. Jáun² nɨ́¹juáh³ tiá² la³ tson² yáh³ hi³ jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³, hi³ jáun² tiá² la³ tson² yáh³ hi³ Dió³² ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ Cristo.

16 Quí¹ nɨ́¹juáh³ tiá² la³ jenh¹³ yáh³ tsá² má²cá²tsan³, hi³ jáun² sa³jun³ la³ ca³jenh¹³ yáh³ siáh³ Cristo.

17 Hi³ jáun² sá¹jmɨ́¹ tson² tiá² ca³jenh¹³ Cristo dúh¹, jáun² tiá² lin¹ ñí¹ jmɨ́¹ jmu³ ta²¹ hí¹ cáun² yáh³ hi³ má²táunh²³ jáun² hnoh² ta²¹; la³ má²ná¹ren² jáun² bíh¹ náh² tsáuh³.

18 Jáun² nɨ́¹juáh³ la³ nɨ́² né³, la³ má²já²hín³ bíh¹ tsá² má²cá²tsan³ ta³ má²tanh² ta²¹ Cristo.

19 Nɨ́¹juáh³ hi³ ná¹hen² jáun² tsɨ́³ dí² ñí¹con² Cristo la³ zia³² ñí¹ jmu³ ta²¹ jmáh³la³ tá¹la³ ziáun² dí² ñí¹ hué²¹ lá² bíh¹, jáun² jnoh¹ bí¹ la³ má²láɨ³ tsá² jlánh¹ bíh¹ tsɨ́¹juɨ́³ la³ cónh³ bí¹ ñí¹ la³jɨ́n³² tsá² ñí¹ hná¹ nɨ́².

20 Tɨ³la³ la³ cun³ lɨ³ hú¹tá¹ jú¹ tson² má¹ná¹, ca³jenh¹³ bíh¹ Cristo ja¹ hla¹; hi³ jáun² la³ nɨ́² má²lɨ²lin¹ hi³ ja³bí¹ hla¹ tsá² ñí¹ hná¹ nɨ́² siáh³ jenh¹³ la³jmɨ́¹ ca³jenh¹³ hí³ dí².

21 Quí¹ la³ lá² bíh¹ lɨ³: Cun³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ tsáu¹³ jan² tsáu² bíh¹ ca³hɨ³ hmú³² ñí¹ hué²¹ lá²; jáun² ja³bí¹ la³ jáun²

siáh³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jan² tsáu² bíh¹ ca³lɨ³liạu³ siáh³ hi³ jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³.

22 La³ jáun² bíh¹ lɨ́³, hi³ cun³ñí¹ hi³ lɨ́n³ tsáu² tsá² jón²zɨ́h¹ hla¹ Adán, jáun² la³jɨ́n³² bíh¹ tsú² tsán²; ja³bí¹ la³ jáun² la³jɨ́n³² bíh¹ tsú² jenh¹³ siáh³ cun³ñí¹ hi³ lɨ́n³ tsú² tsá² joh¹ Cristo, hi³ jáun² lɨ́¹³ zian² cáun² hi³ hmaɨ²¹.

23 Tɨ³la³ ma³ quin³² ma³ jan³² má¹na²¹ la³ cun³ ñí¹ ca³tɨn¹ bíh¹: Cristo bíh¹ Tsá² la³ñí¹ hi³ lɨn³ tsá² hmaɨ²¹ jmɨ́¹ ca³jenh¹³, hi³ jáun² nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹ jaunh²¹ tsú² né³, lɨ́n¹³ siáh³ tsá² hmaɨ²¹ tsá² ñí¹ hná¹ nɨ́² joh¹ tsú².

24 Má¹lɨ³² jáun² né³, tsɨn¹³ jmáɨ¹ hi³ má²tón³², jmáɨ¹ hi³ táuh³ la³jɨ́³², jmáɨ¹ hi³ hin³ jáun² Cristo la³jɨ́n³² tsá² ná¹quien², tsá² ná¹ho² ta²¹, jɨ³ tsá²cuú² tsá²chín³ nɨ́² siáh³, jmáɨ¹ hi³ jɨ́enh³² jáun² Cristo ñí¹con² Dió³² Jméi² jáɨ¹³ hi³ ho².

25 Quí¹ cun³ la³ má²ho² jáun² bíh¹ Cristo jáɨ¹³, ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ jmu³ Dió³² hi³ chí¹hánh²³ tsú² la³jɨ́n³² tsá² jmu² hniéi² quionh³ dí²;

26 hi³ ñí¹ ca³táuh³ né³, tsa³hín³ jɨ³ hmú³² uá²jaɨ³², tsá² cuá¹hniei²¹ hí³ quionh³ Dió³².

27 Quí¹ la³ cun³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí², Dió³² má²ca³jmú³ hi³ la³jɨ́³² hi³ jáun² má²dí¹chin¹ ta³ bíh¹ Cristo. Tɨ³la³ jáɨ¹³ hi³ rá¹juáh³ jáun² hi³ la³jɨ́³² bí¹ ta³no¹ jo³cuo² jo³ta³ Cristo né³, tiá² niéih³ yáh³ hi³ jɨ³ hnga² Dió³² Tsá² ca³jmú³ héih³² jáun², ta³zanh¹ jo³cuo² Cristo.

28 Hi³ jáun² né³, nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ la³jɨ́³² má²nio² jo³cuo² Cristo, jáun² má¹jáun² má²chan³ tsú² siáh³ hnga² jo³cuo² Dió³², Tsá² ca³chá³ hí³ la³jɨ́³² jo³cuo² tsú² la³ jmɨ́¹ ñí¹. Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ hi³ Dió³² lɨ́n³ Tsá² chín¹ ñí¹ ca³la³ jɨ́³² hi³ zia³².

29 Hi³ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ hi³ jenh¹³ tsú² jáun² né³, zian² ma³ jan² tsá² zaun³² jmáɨ² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ tsá² má²cá²tsan³. ¿He³ láɨh³² sa³ la³ nɨ́² yáh³ jmu² tsú²? Já² nɨ́¹juáh³ tiá² la³ jenh¹³ yáh³ tsá² má²cá²tsan³, ¿he³ ya³ láɨh³² zaun³² tsú² jmáɨ² hi³ ca³tɨn¹ hla¹ hí³?

30 Hi³ jnoh¹ siáh³, ¿he³ ya³ láɨh³² tauh²³ jnoh¹ ñí¹ háɨnh¹³ jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³² nɨ́¹juáh³ tiá² hin² la³ jenh¹³?

31 Quí¹ la³jɨ́³² jmáɨ¹ bíh¹ zenh² jná¹³ ñí¹ hmú²¹; ma³tson¹³ jná¹³ jáɨ¹³ nɨ́² reh² la³jmɨ́¹ ma³tson¹³ jná¹³ hi³ cu³tí³ tsah¹ jná¹³ hi³ hnoh² ná¹lɨ́n³ náh² tsá² tanh² ta²¹ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo Tɨ³² Juo¹³ dí².

32 Já¹ juú² Éfeso lá², lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ má²ca³quí¹ ca³ta¹³ jnoh¹ quiúnh¹ jáh³ hngá¹ jáh³ náɨ². Tɨ³la³ né³² né³, sá¹jmɨ́¹ hi³ hu²¹ tsɨn³² jná¹³ la³ cun³ qui³ hu²¹ jáun² tsɨ́³ tsá²mɨ³cuóun², jáun² ¿he³ dá² láɨ¹³ jná¹³ hi³ má²ca³há² ca³nga² ná¹ la³ jáun²? Jáun²

né³, sá¹jmɨ́¹ hi³ tson² hi³ tiá² jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³, hi³ jáun²: “¡Cuɨ́¹ cú¹ cuɨ́¹ hnáɨh¹³ dí², quí¹ tsa³háu² má²jún³ bíh¹ dí²!”, la³ cun³ hi³ ná¹juáh²³ jáun² ma³ jan² tsáu².

33 Tɨ³la³ ha³ lɨ́² lɨ́¹ cuɨ́¹ lɨ³can² náh², nɨ́² lɨ́¹ cá¹quiúnh²¹ náh² la³ cun³ lɨ́³ jáɨ¹³ hi³ juáh³ jáun² la³ lá²: “Nɨ́¹juáh³ tsá² juónh²³ re² quionh³ tsá² hláɨh¹, jáun² má¹lɨ³² jáun² má²lɨ́n³ tsú² tsá² hláɨh¹ bíh¹ uá²jaɨ³²”.

34 ¡Tianh³ náh² hi³ ná¹jniá³ jmɨ́¹ honh² náh² ca³tɨ²¹ hi³ chu²¹, ha³ lɨ́² lɨ́¹ jmú² náh² tso³! Quí¹ ma³ jan² hnoh² ca³la³ hí¹juáh³ tiá² cuóun³² bíh¹ náh² Dió³². Juanh³² jná¹³ la³ nɨ́² hi³ jáun² lɨ³ hinh¹ náh².

He³ lánh³ rón³² jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³

35 Hi³ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ jáun² né³, tiá² né¹, ho³ sa³ zian² ma³ jan² tsá² lɨ́¹³ nga³: “¿He³ dá² lánh³ rón³² jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³? ¿He³ dá² lánh³ rón³² jniá³ tsú² lɨ́¹³?”

36 Cáun² jú¹ te³ bíh¹ jaun³² nga² tsú², quí¹ nɨ́¹juáh³ jmɨ́¹ jánh¹³ nú² cá² máɨ³ jún², tiá² lɨ́¹³ yáh³ hion¹³ cáun² chí² ñeh¹ hmaɨ²¹ nɨ́¹juáh³ tiá² la³ tsa³hín³ tín² jún² jáun².

37 Quí¹ jun³juáh¹³ hmáɨh³² yáh³ jonh² jñi³² tsú², quí¹ máɨ³ bíh¹, uá¹ hi³ cuú²miih²¹ ho³ lɨ³ua³ cáun² máɨ³ siáh³ siáh³.

38 Hi³ nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹ hiá²¹ né³, Dió³² bíh¹ má²jmu² he³ lánh³ jniá³ ma³ quin³² ma³ cá² ñí¹, siánh³ jniá³ bíh¹ ma³ quin³² ma³ cá² tan³ nɨ́¹ má¹ca³hiá².

39 Tiá² cá²ren² yáh³ la³jáh³ dú¹ ñí¹ ngú³; quí¹ siánh³ ñí¹ bíh¹ quioh²¹ tsáu², siánh³ ñí¹ bíh¹ quioh²¹ jáh³ quiún³ cuá² ta³, siánh³ ñí¹ bíh¹ quioh²¹ quiuh²¹ tan³², hi³ siánh³ ñí¹ bíh¹ siáh³ quioh²¹ jáh³ jmáɨ².

40 La³ nɨ́² bíh¹ lɨ́³ siáh³ hi³ siánh³ bíh¹ lɨ³ ngú³ quioh²¹ tsá² zian² hñu³mɨ³cuú², hi³ siánh³ bíh¹ lɨ́³ ngú³ quioh²¹ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá²; za² lɨ́n³² bíh¹ lánh³ lɨ́³ ngú³ quioh²¹ tsá² zian² hñu³mɨ³cuú² la³ cónh³ bíh¹ hi³ quioh²¹ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá².

41 Siánh³ bíh¹ jniá³ joh¹ quioh²¹ hiú² la³ cónh³ bíh¹ joh¹ quioh²¹ zɨ́h² jɨ³ joh¹ quioh²¹ chí¹jmaɨ²¹; hi³ hí¹ la³ tɨ³ má²tún² hmóu³² yáh³ chí¹jmaɨ²¹ tiá² cá²ren² joh¹ quioh²¹ ma³ quin³² ma³ caun³².

42 La³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ siáh³ nɨ́¹ má¹ca³jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³. Hó²³ tsú² ngú³ hi³ lɨ́¹³ sáh³², tɨ³la³ nɨ́¹ má¹ca³jenh¹³ tsú² né³, má²quian³² tsú² cáun² ngú³ hi³ tiú²uú² lɨ́¹³ sáh³² bíh¹.

43 Hó²³ tsú² cáun² hi³ tsɨ́¹juɨ́³, tɨ³la³ má¹lɨ³² jáun² né³, jenh¹³ cáun² hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien². Cáun² hi³ huán¹ tsɨ́³ bíh¹ hó²³ tsú², hi³ má¹lɨ³² jáun² né³, jenh¹³ cáun² hi³ jlánh¹ bíh¹ pin³.

44 Quí¹ ngú³ hi³ ca³tɨn¹ tsú² ta²¹lá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² bíh¹ hó²³ tsú², tɨ³la³ má¹lɨ³² jáun² né³, jenh¹³ cáun² ngú³

hi³ la³ quioh²¹ tsá² zian² hñu³mɨ³cuú² bíh¹. Quí¹ la³jmɨ́¹ zia³² cá² ñí¹ ngú³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá², ja³bí¹ la³ jáun² bíh¹ zia³² siáh³ cá² ñí¹ ngú³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² zian² hñu³mɨ³cuú².

45 Quí¹ ñí¹ Sí² rá¹juáh³ la³ lá²: “Hla¹ Adán tsá² la³ñí¹ ca³lɨn³ jan² tsá² zia³² jmɨ́²chí³ quioh²¹”; tɨ³la³ Tsá² lɨ́n³ hí³ Adán Tsá² ñí¹ ca³táuh³ má¹ná¹, quian³² cáun² jmɨ́²chí³ hi³ jmu² hi³ lɨ́¹³ zian² bíh¹ tsáu².

46 Jáun² né³, jun³juáh¹³ ngú³ hi³ ca³tɨ²¹ hñu³mɨ³cuú² yáh³ tín² ca³lɨ³ zia³², quí¹ la³ñí¹ tín² lɨ³ hniáuh³² ngú³ hi³ ca³tɨ²¹ ñí¹ hué²¹ lá² bíh¹; má¹lɨ³² jáun² máh³ já³² hi³ ca³tɨ²¹ hñu³mɨ³cuú².

47 Tsá²ñuh² tsá² la³ñí¹, ca³lɨn³ cun³quionh³ cuáh¹, hi³ hí³ né³ jmɨ́¹ zian² ñí¹ hué²¹ lá² bíh¹; tɨ³la³ Tsá² ñí¹ má²tenh³ má¹na²¹, jan² Tsá² cua³han³ tɨ³ hñu³mɨ³cuú² bíh¹.

48 Hi³ jáun² dá² la³jmɨ́¹ lɨ́n³ tsá²ñuh² tsá² ca³lɨn³ hí³ cun³quionh³ cuáh¹ bíh¹ lɨ́n³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá², tɨ³la³ tsá² ca³tɨn¹ lɨ³ zian² tɨ³ hñu³mɨ³cuú² má¹ná¹, lɨ́n¹³ la³ cun³ qui³ lɨ́n³ Tsá² ja³ hí³ tɨ³ hñu³mɨ³cuú² bíh¹.

49 Tsá² ca³lɨ³zian² hí³ cun³quionh³ cuáh¹ lɨ́n³ nóh³² hi³ ca³ta¹ dí² ta³né³². Hi³ jáun² Tsá² cuá³ hí³ hñu³mɨ³cuú² né³, lɨ́n³ nóh³² hi³ ca³ta¹ dí² jmɨ́¹tsú² jmɨ́¹ja³².

50 Hi³ jáun² reh², la³ cun³ hi³ hnó³² jná¹³ juah²¹ ñí¹con² hnoh² lɨ́³ la³ lá²: Tsá² qui³ quian³² ngú³ hi³ ca³tɨ²¹ ñí¹ hué²¹ lá², ha³ tiá² ca³tɨn¹ yáh³ tsánh³² ñí¹ cuá¹quien² Dió³²; quí¹ tsá² quian³² ngú³ hi³ sah³² tiá² ca³tɨn¹ yáh³ hiáuh³ la³ cun³ hi³ hiáuh¹³ jáun² tsá² quian³² ngú³ hi³ jmɨ́¹lɨ́h³ tiú²uú² sáh³².

51 Tɨ³la³ hnó³² jná¹³ hi³ lɨ³ ñíh¹³ náh² cáun² jáɨ¹³ hi³ jmɨ́¹ ná¹hmá¹: Tiá² la³jáɨ³² dí² hiá¹ tsáu¹³ yáh³; tɨ³la³ cun³ jáun² la³jáɨ³² bíh¹ dí² zan¹³ hi³ jmu³ Dió³².

52 Cu³diá²jan² la³ lá² bíh¹ zan¹³ dí², la³ jan² tsá² lɨ́²hméih³² ñí¹, nɨ́¹ má¹cá²hen³ mah¹ hi³ jiéi³² tsú² mí¹ñí² ñí¹ ca³táuh³ jmáɨ¹. Jáun² nɨ́¹ má¹ca³jie³ tsú² mí¹ñí² né³, jenh¹³ ca³la³ jɨ́n³² tsá² má²cá²tsan³, hi³ jáun² jmɨ́¹lɨ́h³ bíh¹ tiú²uú² tón³² jmáɨ¹ tsán¹³ tsú²; hi³ ja³bí¹ jnoh¹ siáh³ zan¹³ dí² jmáɨ¹ jáun².

53 Quí¹ la³ cun³ lɨ́³ hi³ ziáun² dí² lá² ta³né³², cáun² hi³ tiá² má²hɨ́e² bíh¹, hniáuh³² bíh¹ lan¹³ cáun² hi³ ma³hɨ́e² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio²; hi³ ngú³ quiú¹³ dí² hi³ sah³² né³, hniáuh³² lan¹³ cáun² hi³ tiú²uú² tón³² jmáɨ¹ sáh³² bíh¹.

54 Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ cáun² hi³ tiá² má²hɨ́e² ziáun² dí² lá² ta³né³², lan¹³ cáun² hi³ ma³hɨ́e² cun³ jmɨ́¹hi³nio², jɨ³ nɨ́¹juáh³ ngú³ hi³ sah³² quiú¹³ dí² lan¹³ siáh³ cáun² hi³ tiú²uú² tón³² jmáɨ¹ sáh³², má¹jáun² bíh¹ má²lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí², hi³ juáh³ jáun² la³ lá²:

“¡Má²já²hín³ bíh¹ hmú³²;
má²ca³cah¹³ bíh¹ Dió³² jmáɨ¹!
55 Hnú² hmú³², ¿né² dá² hi³
ca³lɨ́n¹³ hnú²? Hnú² hmú³²,
¿né² dá² hi³ jlánh¹ jmɨ́¹ jmúh³²
hnú² jáun² hian² honh²?”
56 Cun³quionh³ tso³ bíh¹ tɨn²
hmú³² jmu³ hian² tsɨ́³, hi³
cun³quionh³ liei²¹ bíh¹ joh²³
siáh³ tso³ pí³.
57 Tɨ³la³ tiá¹hmaḥ¹ Dió³²
má¹ná¹, Tsá² jmu² hí³ hi³
cah¹ dí² jmáɨ¹ cun³quionh³
Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí².
58 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹
reh² tsá² hnau³ jná¹³ lɨ́n³²,
cuɨ́¹ zian² náh² hi³ ná¹tioh³
cáun² honh² jɨ³ hi³ nio² tiá³
honh² náh² jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³²,
hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ ná¹jmuh³² náh²
ta²¹ quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² cun³
jmá² cun³ jnia³²; quí¹ má²ñíh¹
bíh¹ hnoh² hi³ ta²¹ hi³ jmuh³²
náh² cu³tsa³² quiúnh¹ náh²
Tɨ³² Juo¹³ dí², ha³ tiá² lɨ́¹
ná¹hín²³ yáh³.

16

Quɨe³ hi³ cunh²³ tsú² hi³
ca³tɨn¹ tsá² reh²
1 Jáun² né³, ca³tɨ²¹ quɨe³ hi³
cunh²¹ náh² hi³ ca³tɨn¹ tsá²
joh¹ Dió³², jmu³ náh² la³ cun³
héih³² hi³ ca³jmú³² jná¹³ jáun²
ñí¹con² ma³ quin³² ma³ cu³
nió³ tsá² lɨ́n³ cuáh³² zian² tɨ³
hué³² Galacia.
2 Ma³ cun³ jña³ jmáɨ¹
jmɨ́¹ dú²me¹ hniáuh³² hmáh¹
hnoh² ca³lá² quɨe³ tɨ³ có³²
ma³ quin³² ma³ jan³² náh², la³
cun³ rón³² tí³ hi³ má²ca³janh¹
náh², hi³ jáun² tiá² lɨ³ hniáuh³²
hi³ cánh³ cunh²¹ náh² nɨ́¹
má¹cá²chó³² jná¹³ ñí¹ nɨ́².
3 Hi³ jáun² nɨ́¹ má¹cá²chó³²
jná¹³, má²zein²¹ ná¹ tsá²
hion¹³ hnoh² hmóu³² tɨ³
ñí¹con² tsá² reh² zian² já¹ juú²
Jerusalén, hi³ tsa³can³² quɨe³
hi³ má²ca³cunh²¹ náh² jáun².
Ja³bí¹ cue¹ jná¹³ tsú² siáh³
cáun² sí² hi³ tsa³can³² tsú² tɨ³
ñí¹con² tsá² hí³.
4 Jáun² nɨ́¹juáh³ ca³lɨ́n¹³
hnoh² hi³ chú³² ñe¹ jná¹³
uá²jaɨ³², jáun² ñe¹ bíh¹ jná¹³
quiúnh¹ tsá² hí³.

La³ cun³ hi³ hu²¹ tsɨ́³ Po¹
jmu³
5 Jáun² né³, nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹
ngau²¹ jná¹³ siáh³ ñí¹ nɨ́²,
hniáuh³² ñí¹nga¹ jná¹³ tín²
hué³² Macedonia, hi³ jáun²
má¹lɨ³² jáun² máh³ chau²¹
jná¹³ já¹ juú² Corinto nɨ́².
6 Ho³ sa³ lɨ́¹³ ñi²¹ jná¹³ ca³lá²
ué³ jmáɨ¹ ñí¹ nɨ́² quiúnh¹
hnoh², ho³lá²dá² ñi²¹ jná¹³
ñí¹ nɨ́² tá¹la³ ngá¹³ jmɨ́¹
ñí¹cuóu³, hi³ jáun² má¹jáun²
lɨ́¹³ má¹hau¹ hnoh² jná¹³
ca³tɨ²¹ juɨ³² ñí¹ ñe¹ jná¹³ nɨ́¹
má¹lɨ³² jáun².
7 Quí¹ tiá² hnó³² yáh³ jná¹³
hi³ ti³ lɨ́¹ ñí¹nga¹ ná¹ ñí¹ nɨ́²
hi³ ñí¹jɨe¹ ná¹ hnoh², tɨ³la³
hu²¹ tsɨn³² jná¹³ hi³ ñí¹ñí²¹
ná¹ ca³lá² ué³ bíh¹ quiúnh¹
hnoh² nɨ́¹juáh³ hi³ cué³² Tɨ³²
Juo¹³ dí² jáɨ¹³.
8 Tɨ³la³ la³ má²cuon¹ jáun²
bíh¹ jná¹³ já¹ juú² Éfeso lá²
ca³la³ ñí¹ tɨ́³ jmáɨ¹ Pente-
costés,

9 quí¹ jlánh¹ re² zia³² jái¹³
hi³ lí¹³ cua³hai³² re² ta²¹ hi³
cuá¹jmu² jná¹³ hi³ ca³tin¹ Ti³²
Juo¹³ dí² ñí¹ lá², uá¹jinh¹ zian²
juóun³² lín³² tsá² hnió³ qui³
jní³² jui³².

10 Ní¹juáh³ hi³ ca³chó³²
Timoteo ñí¹ ní², jmu³ náh²
tion³ hi³ tiá² lin¹ hi³ zia³² hi³
li³ hí³² tsí³ tsú² ja¹ quián¹³
hnoh², quí¹ hí³ bíh¹ jan² tsá²
jmu² uá²jai³² tá¹³ Ti³² Juo¹³ dí²
la³jmí¹ jmu² jná¹³.

11 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³,
tiá² hniáuh³² yáh³ hi³ jmúh¹³
náh² hí¹ jan² hi³ tiá² quiú²
tiá² jéin²³ náh² tsú². Ti³ re²
ma³hon¹ náh² tsú², hi³ jáun²
cuí¹ jáunh¹³ tsú² cáun² hi³
re² hi³ tin², hi³ ja³jie³ jná¹³,
quí¹ lá² cuá¹jan³² jná¹³ tsú²
quiúnh¹ ná¹ tsá² reh² dí² ñí¹
hná¹ lá².

12 Hi³ ca³tin¹ Apolos reh²
dí² né³, jmí¹ má²ca³hiu³
ca³mí³ lín³² jná¹³ ñí¹con² tsú²
hi³ jmí¹ tsó²¹ tsú² quionh³
tsá² reh² hi³ tsa³jie³ hnoh²,
ti³la³ la³ ti³ ta³né³² cun³ tiá²
má²ca³li³hnió³ bíh¹ tsú²; ti³la³
tsó³² bíh¹ tsú² ní¹juáh³ ni¹
má¹ca³jíen³.

Jái¹³ ñí¹ má²ca³táuh³

13 Jáun² né³, tianh³ náh²
ná¹ñí¹ náh², ji³ hi³ cuí¹
ná¹tioh³ cáun² honh² náh²
ca³ti²¹ la³ cun³ hi³ táunh²³
náh² ta²¹. Tiá³ chá¹ náh²
honh², ha³ lí² juenh³.

14 La³jí³² hi³ jmúh¹³ náh²,
jmu³ náh² cun³quionh³ hi³
hno³ náh² tsáu².

15 Né³² né³ reh², hnoh²
má²ná¹ñíh¹ náh² hi³ tsá²
hñú¹³ Estéfanas bíh¹ tsá²
la³ñí¹ hi³ ca³taunh³ ta²¹ jú¹
chú³² ti³ hué³² Acaya, hi³ tsá²
hí³ né³, má²ca³jmú³ ná¹chan¹
hmóu³² hi³ ma³cón³² la³jín³²
tsá² joh¹ Dió³².

16 Jáun² jná¹³ né³ hnó³²
hi³ hnoh² jmúh¹³ náh² niuh¹
ñí¹con² li³ua³ jan² tsá² la³ hí³,
ji³ ñí¹con² la³jín³² tsá² tionh²
quionh³ tsú² hi³ jmu² ta²¹ la³
jáun².

17 Jlánh¹ lí²hiún² tsin³² jná¹³
quí¹hliá² má²cuá²taunh²¹
Estéfanas quionh³ Fortunato
ji³ Acaico ñí¹ lá², quí¹ tsá² hí³
bíh¹ má²ca³jmú³ ñí¹con² jná¹³
cáun² hi³ tiá² la³ lí¹³ jmúh¹³
hnoh², cun³ñí¹ hi³ tiá² tionh²
yáh³ hnoh² ñí¹ lá².

18 Tsá² hí³ bíh¹ má²ca³jmú³
hi³ má²ca³niau²¹ re² tsin³²
jná¹³ la³jmí¹ ca³chá³ tsú² jáun²
re² honh² hnoh². Jáun² né³,
hniáuh³² bíh¹ má¹quien¹³ náh²
tsá² la³ hí³.

19 Jáun² né³, ma³ quin³² ma³
cu³ nió³ tsá² lín³ cuáh³² zian²
ti³ hué³² Asia lá² juáh³: “Hia²
náh²” ñí¹con² hnoh². Ñú²
Aquila quionh³ mí¹ Prisca
ñí²cuo², ji³ la³jín³² tsá² lín³
cuáh³², tsá² qui³ ngih³² hí³
hñú¹³ tsú², juáh³ siáh³ ñí¹con²
hnoh²: “Hia² náh²” ca³la³
jonh³ jmí¹ tsí³ cun³ñí¹ hi³
ca³tin¹ Ti³² Juo¹³ dí².

20 “Hia² náh²” —juáh³ siáh³
ca³la³ jín³² tsá² reh² dí² zian²
já¹ juú² lá² ñí¹con² hnoh².
Ren¹ náh² tsá²ján² tsá²ján² hi³

re² nio² honh² náh², la³ cun³
qui³ ráɨn³² tsú² jan² raɨnh²¹.
21 Jná¹³ Po¹, cuá¹jmu² ná¹
cun³quionh³ uón³² huen² tun³
hnɨ³² jon¹ jáɨ¹³ lá², hi³ juah³²
jná¹³: “Hia² náh²” ñí¹con²
hnoh².
22 Lɨ³ua³ jan² tsá² tiá² quiú²
tiá² jéin²³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³
dí², quiu³juóu³² cuɨ́¹ cháu¹³.
¡Ñah³² hniu³², hnú² Tɨ³² Juo¹³
jnoh¹!
23 Cuɨ́¹ má¹hé¹ má¹mieh²
náh² Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí².
24 Cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Jesús
Tsá² lɨ́n³ Cristo, jɨ³lɨn² bíh¹
hnoh² hnau³ jná¹³. [Cun³ nɨ́²
bíh¹ tí³ jáɨ¹³.]

Sí² Ñí¹ Má²tun³ Hi³ Ca³zen³ Po¹ Ñí¹con² Tsá² Corintios

Po¹ zen² siáh³ cáun² sí² ñí¹con² tsá² lɨ́n³ cuáh³² juú² Corinto

1 Jná¹³ la³² Po¹, jan² *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo cun³ñí¹ hi³ hnió³ Dió³² la³ jáun²; zein³² jná¹³ sí² lá² quiúnh¹ jná¹³ reh² dí² Timoteo, ñí¹con² hnoh² tsá² má²lɨ́n³ náh² cuáh³² quioh²¹ Dió³² já¹ juú² Corinto nɨ́², jɨ³ la³ má²quionh³ la³jɨ́n³² tsá² hɨ́n¹³ Acaya, tsá² má²joh¹ Dió³².

2 Dió³² Jméi² dí² jɨ³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí² cuɨ́¹ má¹mieh² hnoh², jɨ³ hi³ cuɨ́¹ jmu¹ tsú² hi³ zian² náh² cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

Má²tso² Po¹ tsɨ́³

3 Cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ Dió³² Jméi² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí², quí¹ hí³ bíh¹ Jméi² dí², Tsá² ja³² mií³ tsɨ́³ ñí¹con² dí², jan² Dió³² Tsá² jmu² hi³ niau²¹ re² tsɨ́³ dí².

4 Hí³ bíh¹ cha³² re² tsɨ́³ dí² nɨ́¹juáh³ jmɨ́¹ ziáun² dí² uu³mí²tsɨ³², hi³ jáun² jnoh¹ siáh³ uá²jaɨ³² lɨ́¹³ jmú¹³ hi³ niau²¹ re² tsɨ́³ tsá² má²tso² tsɨ́³, hi³ jmú¹³ dí² hi³ niau²¹ re² tsɨ́³ tsú² la³jmɨ́¹ ca³jmú³ jáun² Dió³² ñí¹con² dí² hmóu³² jmɨ́¹tin².

5 Quí¹ la³jmɨ́¹ má²tso¹ dí² jáun² lɨ́n³² tsɨ́³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Cristo, la³ jáun² bíh¹ siáh³ lɨ́²³ hi³ niau³² re² lɨ́n³² tsɨ́³ dí², hi³ jmu² Cristo.

6 Hi³ jáun² né³, nɨ́¹juáh³ jnoh¹ ma³tso¹ tsɨ́³, quí¹ cun³ñí¹ hi³ jáun² niau²¹ re² honh² hnoh² bíh¹, jɨ³ hi³ má²chí¹liáun²³ náh² siáh³; quí¹ nɨ́¹juáh³ Dió³² cha³² re² tsɨ́³ jnoh¹, ja³bí¹ honh² hnoh² siáh³ tá²no¹ re² [jɨ³ hi³ má²chí¹liáun²³ náh² siáh³]. Hi³ jáun² la³ nɨ́² bíh¹ lɨ́¹³ tion¹³ náh² honh² jmáɨ¹ hi³ má²tsoh¹ náh² honh² la³jmɨ́¹ má²tso¹ jnoh¹ tsɨ́³.

7 Zia³² cáun² hi³ cu³tí³ hu²¹ tsɨ́³ jnoh¹ hi³ ca³tɨn¹ hnoh², quí¹ né¹ jnoh¹ hi³ hnoh² uá²jaɨ³² ná¹má²tsoh¹ honh², jáun² ja³bí¹ Dió³² jmu³ siáh³ hi³ niau²¹ re² honh² hnoh².

8 Hi³ jáun² né³ reh², hnáu² jnoh¹ hi³ lɨ³ ñíh¹³ náh² ha³ la³ cónh³ tí³ uu³mí²tsɨ³² hi³ ca³lɨ³ zia³² ñí¹con² jnoh¹ tɨ³ hué³² Asia. Ca³quiéinh³² jnoh¹ cáun² hi³ jlánh¹ huáh² tsɨ́³, hi³ hí¹ ca³la³ tɨ³ tiú²uú² jmɨ́¹ ñí¹tiau¹³ yáh³ jnoh¹, ca³la³ hí¹juáh³ tiú²uú² jmɨ́¹ hu²¹ tsɨ́³ jnoh¹ hi³ liáu³.

9 Jmɨ́¹ láɨ²³ jnoh¹ hi³ má²tiauh² jnoh¹ ñí¹ má²jngah³ bíh¹ tsú². Tɨ³la³ la³ nɨ́² ca³ma³ta² jnoh¹ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ chá¹³ jnoh¹ cáun² tsɨ́³ ñí¹con² Dió³² bíh¹, Tsá² jmu² hi³ jenh¹³ tsáu² ja¹ hla¹, hi³ tiú²uú² láɨ¹³ jnoh¹ hi³ cah¹ jmáɨ¹ hmóu³².

10 Dió32 bíh1 má2ca3liáu32
jnoh1 ñí1 hmú21 huáh2 tsɨ́3
jáun2, hi3 liáu32 tsú2 siáh3
ñí1 hná1 nɨ́2; quí1 tsɨ́3 jnoh1
má2hu21 hi3 liáu32 bíh1 Dió32.
11 Hi3 hnoh2 siáh3
lɨ́13 má1hau1 náh2 jnoh1
cun3quionh3 hi3 lienh1 náh2
Dió32 hi3 ca3ta1 jnoh1. Quí1
nɨ́1juáh3 juóun32 tsá2 ná1hiú2
ná1mɨ32 ñí1con2 Dió32 ca3ta1
jnoh1, jáun2 juóun32 bíh1
siáh3 tsá2 lɨ́13 cué32 tiá1hmah1
ñí1con2 Dió32 ca3tɨ21 hi3
má2mieh2 tsú2 jáun2 jnoh1.

He3 láɨh32 sa3 tiú2uú2 ñéɨ1
Po1 juú2 Corinto

12 Jlánh1 tsah1 jnoh1, quí1
jmɨ́1 tsɨ́3 jnoh1 má2tson2 jáɨ13
hi3 tson2 bíh1 má2ca3ngɨ́13
jnoh1 cú2tso2 hi3 chun1 jnoh1,
jɨ3 hi3 ná1chan1 jnoh1 ñí1con2
Dió32 tá1la3 tiauh2 jnoh1 ñí1
hué21 lá2, hi3 la3ñí1 la3ján3 ja1
quián13 hnoh2 nɨ́2. Cun3ñí1
hi3 ja32 miɨ3 tsɨ́3 Dió32 bíh1
ziáun2 jnoh1 la3 nɨ́2, jun3juáh13
hi3hliá2 jlánh1 cháunh23 chí1
jnoh1 hmóu32 yáh3.
13 La3 cun3 hi3 jmú13 jnoh1
ñí1 sí2 lá2, tiá2 hi3 siáh3 jmú13
yáh3 jnoh1, la3 cun3 hi3 lɨ́13
hɨ́h13 bíh1 náh2 jɨ3 hi3 ngɨ13
náh2 siáh3, hi3 hu21 siáh3 tsɨn32
jná13 hi3 ngɨ13 náh2 re2 lɨ́n32
14 la3jmɨ́1 má2ca3lɨ3 cuóu32
náh2 jáun2 ca3lá2 jnoh1
jmɨ́1tin2; hi3 jáun2 nɨ́1
má1cá2chó32 jmáɨ1 hi3 jáunh3
Jesús Tɨ32 Juo13 dí2 lɨ́13 lɨ3
tsɨnh1 hnoh2 hi3 ca3ta1 jnoh1,
la3jmɨ́1 lɨ3 tsah1 jnoh1 hi3
ca3tɨn1 hnoh2.
15 Cun3ñí1 hi3 hu21 tsɨn32
jná13 la3 nɨ́2, jáun2 jmɨ́1
ca3lén13 jná13 hi3 ñí1jɨe1 jná13
tín2 hnoh2, hi3 jáun2 jmɨ́1 lɨ́13
lɨ3mieh2 hnoh2 cun3quionh3 hi3
jmɨ́1 ngá13 jná13 tenh3 jéin32
ñí1 nɨ́2.
16 Quí1 jmɨ́1 len3 jná13 hi3
ñí1jɨe1 ná1 tín2 hnoh2 jmɨ́1 ja21
jná13 jáun2 hué32 Macedonia
lá2, hi3 jáun2 nɨ́1 má1cá2jính32
jáun2 jná13 jmɨ́1 ñí1jɨe1 ná1
siáh3. Hi3 jáun2 hnoh2 né3
la3juɨ32 jmɨ́1 lɨ́13 má1hau1 náh2
quioh21 hú1 juɨ32 hi3 ñih21
jná13 tɨ3 hué13 Judea.
17 ¿Hí1 lɨ́n23 hnoh2 hi3 tiá2
ca3chá3 jná13 cáun2 tsɨn32 jmɨ́1
ca3lén13 jná13 la3 nɨ́2? ¿Hí1
lɨ́n23 hnoh2 hi3 jmu2 jná13 la3
cun3 qui3 jmu2 tsá2mɨ3cuóun2
hi3 juáh23 jáun2: “Ján3”, tɨ3la3
má1lɨ32 jáun2 né3 juáh3 siáh3:
“Ján1han21”?
18 Tɨ3la3 Dió32 má1ná1, Tsá2
tiá2 zaɨ32 jë1, nau32 jáɨ13 hi3
tiá2 láɨ3 yáh3 jnoh1 tsá2 záɨ32
jáɨ13 quioh21, quí1 tiá2 juáh3
yáh3 jnoh1: “Ján3”, hi3 má1lɨ32
jáun2 né3 juáh3 jnoh1 siáh3:
“Ján1han21”.
19 Quí1 Cristo Jesús Jon2
Dió32, Tsá2 hléh1 jnoh1 jáɨ13
quioh21 quiúnh1 Silvano jɨ3
Timoteo ja1 quián13 hnoh2,
Tsá2 hí3 hí1 cónh3 yáh3
tiá2 ca3juáh3: “Ján3”, hi3
má1lɨ32 jáun2 né3, juáh3 siáh3:
“Ján1han21”. Quí1 cun3 la3jɨ́32
jmáɨ1 bíh1 tson2 jáɨ13 quioh21
Cristo;
20 quí1 la3jɨ́32 jáɨ13

hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³², cun³quionh³ hí³ bíh¹ lɨ³tí²³. Hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hí³ bíh¹ juáh²³ jnoh¹: “Tson² bíh¹ cu³tí³”, hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ¹³ ma³quien² tsáu² Dió³².

21 Dió³² hí³ bíh¹ má²ca³jmú³ hi³ cun³quionh³ Cristo má²pin³ tsɨ́³ dí², hi³ ca³jmú³ tsú² siáh³ hi³ ná¹chan¹ dí² ñí¹con² tsú².

22 Má²ca³jmú³ tsú² lin¹ quiú¹³ dí² hi³ láɨ³ dí² tsá² joh¹ tsú², cun³quionh³ hi³ má²ca³tanh² tsú² jáun² Jmɨ́²chí³ Chun¹ hñu³ tsɨ́³ dí², hi³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ hí³ né³, jmu² lin¹ hi³ tson² bíh¹ cu³tí³ hiáu¹³ dí² hi³ né³bí¹ cué²¹ tsú² jáun².

23 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tiá² má²cá²chó³² jná¹³ já¹ juú² Corinto nɨ́² la³ cun³ hi³ ca³lén¹³ jná¹³ jáun² jmɨ́¹tin², tɨ³la³ Dió³² bíh¹ Tsá² nau³² jáɨ¹³ ca³tɨn¹ jná¹³ hi³ tiá² má²cá²chó³² jná¹³ ñí¹ nɨ́² cun³ñí¹ hi³ jéin³² jná¹³ juon²³ hnoh² bíh¹; hi³ nɨ́¹juáh³ tiá² tson² né³, cuɨ́¹ cha³hín³ jná¹³.

24 Jun³juáh¹³ hi³ hnáu² jnoh¹ jmú¹³ héih³² he³ ñí¹ zión³² hniáuh³² táunh¹³ hnoh² ta²¹ yáh³, quí¹ re² lɨ́n³² bíh¹ má²ná¹tioh³ cáun² honh² náh²; tɨ³la³ hnáu² jnoh¹ má¹hau¹ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ lɨ³ hiún² honh² bíh¹ náh².

2

1 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ cu³tsa³² ca³lén¹³ jná¹³ hi³ tiú²uú² ñí¹jɨe¹ ná¹ cú²jueh³², quí¹ nɨ́² lɨ́¹ ca³niau²¹ siáh³ hlah³ tsɨ́³ dí².

2 Quí¹ nɨ́¹juáh³ ca³jmú³² jná¹³ hi³ niau²¹ hlah³ honh² náh², ¿hin² dá² tsánh² uú² jmu³ hi³ lɨ³ hiún² tsɨn³² jná¹³? Jɨ́³²la³ hnoh², tsá² má²lɨ́²chá³ jná¹³ hlah³ tsɨ́³ bíh¹.

3 Hi³ jáun² bíh¹ ca³jmú³² jná¹³ cú²jueh³² sí² jáun², quí¹ tiú²uú² ca³lɨ³hnó³² ná¹ hi³ cháh¹³ hnoh² hlah³ tsɨn³² jná¹³ nɨ́¹ má¹cá²chó³² ná¹ ñí¹ nɨ́²; quí¹ hnoh² dá² ca³tɨn¹ hi³ tɨ³ má¹hiúnh¹³ bíh¹ náh² tsɨn³² jná¹³. Quí¹ jná¹³ len³ hi³ hí¹ la³ tɨ³ hnoh² yáh³ lɨ³ hiún² honh² nɨ́¹juáh³ jná¹³ hiún² tsɨn³².

4 Jmɨ́¹ cá¹jmú²¹ jná¹³ sí² jáun², ca³jmú³² jná¹³ ta³ hɨ³² lɨ́n³² tsɨn³² jɨ³ hi³ jngɨh³² siáh³ tsɨn³², hí¹ ca³la³ tɨ³ ca³uó³² yáh³ jná¹³; tɨ³la³ jun³juáh¹³ ca³jmú³² jná¹³ quí¹hi³hliá² hnó³² jná¹³ chá¹³ hlah³ honh² hnoh² yáh³. Quí¹ sí² jáun² ca³jmú³² jná¹³ cun³ñí¹ hi³ ca³lɨ³hnó³² ná¹ hi³ lɨ³ ñíh¹³ náh² hi³ hnau³ lɨ́n³² bíh¹ jná¹³ hnoh².

Zia³² uu³ɨ³tso³ quioh²¹ tsá² jmu² hlah³

5 Jáun² né³, nɨ́¹juáh³ zian² tsá² má²ca³jmú³ hi³ nio² hlah³ tsɨ́³ dí², jun³juáh¹³ ñí¹con² jmáh³la³ huen² jná¹³ yáh³, quí¹ ja³bí¹ ñí¹con² míh¹ tiá² jɨ³lɨn² bíh¹ hnoh² uá²jaɨ³². Juanh³² jná¹³ la³ nɨ́² quí¹ ho³ sa³ jlánh¹ tiá³ he² jáɨ¹³ quion²¹ ná¹.

6 Len³ jná¹³ má²tioh²¹ bíh¹
cun³ nɨ́² hi³ ma³tso² tsá² hí³
tsɨ́³ hi³ má²ca³jmuh³ náh² jmɨ́¹
ca³ngɨh³² náh² jáun².
7 Hi³ jáun² ta³né³² né³
má²lɨ́¹³ bíh¹ chíh¹³ náh² honh²
ca³tɨ²¹ tsáu¹³ tsú² jɨ³ hi³
má¹hiúnh¹³ náh² tsɨ́³ tsú², quí¹
hu³ sa³ nɨ́² lɨ́¹ ca³niau²¹ hlah³
tɨ³ ca³nga² tsɨ́³ tsú².
8 Hi³ jáun² hiú² mɨ́²³ jná¹³
ñí¹con² hnoh² hi³ má¹lih²¹
náh² siáh³ hi³ tson² hno³ náh²
tsú².
9 Cun³ñí¹ hi³ nɨ́² bíh¹
ca³jmú³² jná¹³ sí² jáun², quí¹
cun³ñí¹ hi³ ca³lɨ³hnó³² jná¹³
hi³ cá¹ lau²¹ ná¹ hnoh², hi³
jáun² lɨ³ ño¹ ná³ nɨ́¹juáh³ hiún²
bíh¹ honh² náh² hi³ má¹tih²¹
la³ cun³ hi³ juanh³² jná¹³.
10 Né³² né³, nɨ́¹juáh³ hnoh²
chíh¹³ honh² lɨ³ua³ cáun² hi³
jmu² tsáu², ja³bí¹ jná¹³ siáh³
chí¹³ tsɨn³² ca³tɨ²¹ hi³ jáun².
Quí¹ nɨ́¹juáh³ má²lɨ́²chí³ jná¹³
tsɨn³², nɨ́¹juáh³ hi³ la³ zia³²
cáun² hi³ ca³tɨ²¹ hi³ chí¹³ jná¹³
tsɨn³², jáun² má²lɨ́²chí³ bíh¹
jná¹³ tsɨn³² ñí¹ ta³ ñí¹ Cristo
cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hnoh².
11 Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³
hi³ tiá² cah¹³ *Satanás jmáɨ¹
ñí¹con² dí²; quí¹ né¹ re² lɨ́n³²
bíh¹ dí² he³ lánh³ rón³² hu²¹
tsɨ́³ tsú².

Cuá¹hɨ³² tsɨ́³ Po¹ tá¹la³ cuá³ já¹ juú² Troas

12 Hi³ jáun² né³, jmɨ́¹
cá¹chó²¹ jná¹³ já¹ juú² Troas
hi³ ca³ñí¹hléh¹³ jná¹³ jú¹
chú³² hi³ ca³tɨn¹ Cristo, jlánh¹
re² ca³lɨ³ zia³² jáɨ¹³ hi³ jmu¹
jná¹³ tá¹³ Tɨ³² Juo¹³ dí².
13 Tɨ³la³ jlánh¹ ca³hɨ́³ tsɨn³²
jná¹³ má¹ná¹, quí¹ cun³ñí¹ hi³
tiá² ca³jenh² jná¹³ Tito reh²
dí². Hi³ jáun² bíh¹ ca³háɨh¹
jná¹³ jáɨ¹³ quiúnh¹ tsá² hí³ hi³
ja³ jná¹³ tɨ³ hué³² Macedonia
lá².

Tsá² quionh³ Cristo bíh¹ cah²³ jmáɨ¹

14 Tɨ³la³ tiá¹hmah¹ Dió³²,
Tsá² cáun² ta²¹ che² dí² juɨ³²
hi³ lin¹ hi³ cah¹ dí² jmáɨ¹
quiúnh¹ Cristo Jesús, hi³
cun³quionh³ jnoh¹ hɨeh³² tsú²
tsáu² jáɨ¹³ quioh²¹, hi³ lɨ́³ jáun²
la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² hi³ má²ró³² hi³
tsá²nió³ la³ tán¹.
15 Quí¹ jnoh¹ bíh¹ láɨ³ la³jmɨ́¹
lɨ́³ mí²ñí¹ ziún² hi³ jein³² jáun²
Cristo ñí¹con² Dió³² jɨ³ hi³
tsá²nió³ siáh³ ja¹ tsá² ca³tɨn¹
hi³ liáun³, jɨ³ ja¹ tsá² tsa³hín³
nɨ́² siáh³.
16 Tɨ³la³ ñí¹con² tsá² tsa³hín³
hí³ má¹ná¹, láɨ³ jnoh¹ la³jmɨ́¹
lɨ́³ cáun² hi³ ja³² má²hlah³ bíh¹,
hi³ jmu² lin¹ hi³ má²ná¹jún¹
bíh¹ tsú²; tɨ³la³ ca³tɨn¹ tsá²
liáun³ né³, láɨ³ jnoh¹ la³jmɨ́¹ lɨ́³
cáun² hi³ má²ró³² hi³ jmu² lin¹
hi³ zian² bíh¹ tsú². Tɨ³la³ ¿hin²
dá² tsánh² tú¹ tsɨn¹³ hi³ lɨ¹³ lɨ́n³
la³ nɨ́²?
17 Juóun³² tsáu² cáun² lɨ́¹
tsá²quí² tsá²hnáɨ³ jáɨ¹³ quioh²¹
Dió³², [hi³ sa³jun³ re² tí³ siáh³].
Tɨ³la³ Dió³² cuá¹ñi³² hi³ tiá²
la³ nɨ́² jmu³² yáh³ jnoh¹; quí¹
tɨ³la³ jnoh¹ hléh¹ cú²tso² bíh¹
jáɨ¹³ quioh²¹ tsú² ñí¹con²
tsáu², la³ cun³ qui³ jmu² tsá²
zéin¹ Dió³², tsá² lɨ́n³ quian²¹
Cristo.

3

Jú¹ chú³² ca³tɨ²¹ nió³² hmaɨ²¹

1 ¿Hí¹ lɨ́n²³ hnoh² hi³
má²ná¹hléh¹ jnoh¹ siáh³ re²
hi³ ca³ta¹ hmóu³² nɨ́¹juáh³ nɨ́¹
má¹ca³juáh¹³ jnoh¹ la³ nɨ́²?
¿Hí¹ hniáuh³² jmú¹³ jnoh¹ la³
cun³ qui³ jmu² ma³ jan² tsáu²
hi³ hɨ́e¹³ jnoh¹ hnoh² cáun² sí²
hi³ jmu² lin¹ hi³ hin² tsánh²
jnoh¹, ho³ hi³ mɨ́¹³ jnoh¹ sí²
la³ jáun² ñí¹con² hnoh²?
2 ¡Tiá² jáun² yáh³! Quí¹
hmóu³² bíh¹ hnoh² má²ná¹lɨ́n³
náh² la³jmɨ́¹ lɨ́³ sí² hi³ jmu²
lin¹ hi³ hin² tsánh² jnoh¹,
cáun² sí² hi³ hu²¹ la³ tɨ³ hñu³
tsɨ́³ jnoh¹, cáun² sí² hi³ lɨ́¹³ lɨ³
cuoh² la³jɨ́n³² tsáu² hi³ lɨ́¹³ hɨ́³²
tsú².
3 Quí¹ hnoh² bíh¹ lɨ́n³
cáun² sí² hi³ ca³jmú³ hnga²
Cristo héih³² hi³ jmú¹³ jnoh¹.
Jun³juáh¹³ cun³quionh³ jñí³
yáh³ ca³lɨ³ sí² hi³ ná¹lɨ́n³ náh²,
quí¹ cun³quionh³ Jmɨ́²chí³ joh¹
Dió³² Tsá² liéih³² bíh¹. Sí²
jáun² má¹ná¹, ha³ tiá² rá¹lɨ́³
yáh³ ñí¹ quioh²¹ cáun² jo²¹
hmá² hi³ lɨ́³ quɨ́n¹, quí¹ sí²
jáun² dá² rá¹lɨ́³ hñu³ honh²
hnoh² bíh¹.
4 Cáun² tán¹ bíh¹ má²nio² tsɨ́³
jnoh¹ ñí¹con² Dió³² ca³tɨ²¹ hi³
nɨ́² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Cristo.
5 Quí¹ lɨ³ua³ cáun² hi³ jmú¹³
jnoh¹, jun³juáh¹³ hi³hliá²
jlánh¹ re² tái² jnoh¹ hmóu³²
yáh³; tɨ³la³ lɨ³ua³ cáun² hi³ tái²
jnoh¹, ñí¹con² Dió³² bíh¹ ja³²
pí³.
6 Hnga² bíh¹ tsú² má²hau³
hi³ láɨ³ jnoh¹ tsá² quian²¹
ngaɨ³² jë¹ tsú² ca³tɨ²¹ nió³²
hmaɨ²¹. Tɨ³la³ nió³² hmaɨ²¹
jáun² tiá² rá¹lɨ́³ yáh³ cáun²
héih³² hi³ cáun² ti³ hniáuh³²
ma³tí³² tsú² cun³quionh³
pí³ quioh²¹ hnga², quí¹
cun³quionh³ pí³ quioh²¹
Jmɨ́²chí³ Chun¹ bíh¹ lɨ́¹³
ma³tí³² tsú². Quí¹ héih³²
jmɨ́¹ rá¹lɨ́³ jáun² jmɨ́¹tin² cáun²
jmu² hi³ jún²³ bíh¹ tsú², tɨ³la³
Jmɨ́²chí³ Chun¹ má¹na²¹, jmu²
hi³ lɨ́¹³ zian² bíh¹ tsú².
7 Nió³² hi³ ca³tanh² jáun²
Dió³² quionh³ hla¹ Moisés
ca³lɨ³ ñí¹ quioh²¹ cáun² jo²¹
hmá² hi³ lɨ́³ quɨ́n¹ bíh¹.
Jmɨ́¹jáun² ca³jnia³ pí³ quioh²¹
Dió³² jɨ³ ñí¹ hla¹ Moisés nɨ́²
siáh³ lɨ³ zɨ́n³ lɨ́n³² hi³ hí¹ ca³la³
tɨ³ tiú²uú² jmɨ́¹ lɨ́²³ yáh³ hi³ jɨ́e³
tsá² *Israel ñí¹ tsú²; tɨ³la³ joh¹
jáun² má¹ná¹, jmɨ́¹ hí¹méih²³
bíh¹. Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ jáɨ¹³
ca³tɨ²¹ héih³² hi³ jmu² hi³ jún³
tsú² ca³lɨ³ cun³quionh³ li²¹
hi³ lin¹ hi³ quien² tá¹³ tsá²
ca³hléh³ hí³,
8 ¡tiá¹³ bíh¹ tiá³ tá¹³ jnoh¹
tsá² hléh¹ jnoh¹ jáɨ¹³ hi³
ca³tɨn¹ Jmɨ́²chí³ Chun¹ tiá² lɨ³
lin¹ hi³ quien² lɨ́n³²!
9 La³ cun³ lɨ́¹³ juáh¹³,
nɨ́¹juáh³ tá¹³ tsá² ca³cué³
héih³² hi³ jmu² hi³ jún³ tsú² la³
ca³lɨ³ lin¹ hi³ quien², hi³ jáun²
¡tiá¹³ bíh¹ tiá³ tá¹³ jnoh¹ tsá²
hléh¹ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³²
tiá² la³ lɨ³ lin¹ hi³ quien², jáɨ¹³
hi³ juáh³ jáun² hi³ má²láɨ³ dí²

la3juah21 dúh1 jan2 tsá2 chun1
cu3tí3!
10 Hi3 jáun2 uá1jinh1 jmɨ́1
quien2 lɨ́n32 tá13 tsá2 ca3cué3
hí3 héih32 jáun2 jmɨ́1tin2, tɨ3la3
ta3né32 né3, tiú2uú2 lin1 ñí1
quien2 yáh3, quí1 ta3né32
má2zia32 cáun2 ta21 hi3 jlánh1
bíh1 quien2.
11 Hi3 jáun2 né3, nɨ́1juáh3
jlánh1 la3 ca3lɨ3 lin1 hi3 quien2
cáun2 ta21 hi3 ca3ma3hɨ́e2 jáun2
cu3tiá3, tiá13 bíh1 tiá3 cáun2
ta21 hi3 jlánh1 bíh1 má2hɨ́e2 tiá2
la3 lɨ3 lin1 hi3 quien2.

12 Cun3ñí1 hi3 hu21 la3 nɨ́2
bíh1 tsɨ́3 jnoh1, hi3 jáun2 bíh1
tiá3 lɨ́n32 nio2 tsɨ́3 jnoh1 hi3
hléh1.
13 Tiá2 jmu32 yáh3 jnoh1
la3jmɨ́1 ca3jmú3 jáun2 hla1
Moisés, hi3 ca3háɨ32 tsú2 jáun2
cáun2 hmɨh32 ñí1 hó21ñí1, hi3
jáun2 tiá2 lɨ́13 jɨe3 tsá2 Israel
tá1la3 tsa3son2 joh1 hi3 jmɨ́1 tie3
jáun2 ñí1 tsú2, quí1 cáun2 joh1
tiá2 la3 má2hɨ́e2 bíh1 jaun32.
14 Tɨ3la3 tsá2 Israel má1ná1,
jmɨ́1 huáh2 bíh1 chí1; hi3 hí1
ca3la3 tɨ3 ta3né32 bíh1 lɨ3 la3jmɨ́1
lɨ3 hi3 ná1jlɨ32 tsɨ́3 tsú2 quionh3
cáun2 hmɨh32 nɨ́1 má1tɨ3 ñí1
ca3hɨ́3 tsú2 jáɨ13 hi3 ca3tɨ21
nió32 tseh1 jáun2, hi3 jáun2 tiá2
lɨ23 yáh3 hi3 ngɨ13 tsú2; tɨ3la3
hmɨh32 jáun2 má2lɨ13 quin3
nɨ́1juáh3 má2tanh2 tsú2 ta21
Cristo bíh1.
15 Tɨ3la3 la3 tɨ3 ta3né32 bíh1 lɨ3
la3jmɨ́1 lɨ3 hi3 hí1jláɨ23 hmɨh32
hñu3 jmɨ́1 hñu3 tsɨ́3 tsú2 nɨ́1
má1tɨ3 ñí1 ca3hɨ́3 tsú2 sí2
quioh21 hla1 Moisés, hi3 jáun2
tiá2 ngɨ23 yáh3 tsú2.
16 Tɨ3la3 nɨ́1juáh3 nɨ́1
má1cá2jéinh32 jmɨ́1 tsɨ́3 tsú2
ñí1con2 Juo13 dí2 né3, má1jáun2
bíh1 quin23 tɨ3 có32 hmɨh32
jáun2.
17 Quí1 Juo13 dí2 hí3 lɨ́n3
Jmɨ́2chí3 Chun1 bíh1, hi3 jáun2
lɨ3ua3 cáun2 ñí1 cuá3 Jmɨ́2chí3
hí3 joh1 Juo13 dí2 né3, má2na21
bíh1 juɨ32 quioh21 tsú2 tɨ3
ñí1con2 Dió32.
18 Hi3 jáun2 né3, jnoh1, tsá2
tiú2uú2 hmɨh32 hí1jnáɨ23 ñí1
hó21ñí1 dí2, má2láɨ3 dí2 la3jmɨ́1
lɨ3 cáun2 hu32 hi3 can23 joh1
quioh21 Tɨ32 Juo13 dí2 Tsá2
cuá1quien2; hi3 jáun2 cun3ñí1
hi3 jáun2 bíh1 má2chí1zan2 dí2
cun3 jmá2 cun3 jnia32 hi3 lɨ́n13
dí2 la3jmɨ́1 lɨ́n3 Cristo. La3 nɨ́2
bíh1 jmu2 Juo13 dí2, Tsá2 lɨ́n3
hí3 Jmɨ́2chí3.

4

1 Hi3 jáun2 né3, cun3ñí1 hi3
ca3ja3 miɨ́3 tsɨ́3 Dió32 ñí1con2
jnoh1, hi3 ca3cué3 tsú2 ta21 lá2,
hi3 jáun2 bíh1 hí1 cónh3 tiá2
cha32 jnoh1 tun3 tsɨ́3.
2 Hi3 jáun2 má2ca3chá13
jnoh1 tɨ3 có32 hi3 jmu2 tsáu2
ñí1 ná1conh1, jɨ3 hi3 hua3heih21
nɨ́2 siáh3, hi3 jmɨ́1 lɨ́13 lɨ3 jmú13
jnoh1. Tiá2 juáh3 yáh3 jnoh1
hi3 láɨ3 cáun2 hi3 tiá2 láɨ3,
sa3jun3 záɨ23 yáh3 jnoh1 jáɨ13
quioh21 Dió32. Quí1 tɨ3la3
cun3quionh3 hi3 hléh1 jnoh1
jmáh3la3 jú1 tson2 bíh1 lɨ3tsɨn2
tsáu2 hi3 tson2 bíh1 cú2tso2 lɨ3
tá13 jnoh1 ta3 ñí1 Dió32.

3 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² hi³ hléh¹ jnoh¹ lɨ́³ jú¹ jnɨ², la³ nɨ́² lɨ́³ ñí¹con² jmáh³la³ tsá² hí¹tsá²táunh¹ ñí¹ lɨ¹³ tsa³hín³ bíh¹.

4 Quí¹ tsá² hláɨnh¹ juo¹³ bíh¹ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² má²ca³hia³ ca³jlɨ́³ jmɨ́¹ tsɨ́³ tsá² tiá² má²nio² cáun² tsɨ́³ ñí¹con² Dió³², hi³ jáun² bíh¹ tiá² lɨ²³ jɨ́e³ tsú² joh¹ zɨ́n³ lɨ́n³² hi³ quian³² jáun² jú¹ chú³² hi³ ca³tɨn¹ Cristo, Tsá² quien², Tsá² cuan³ hí³ ca³la³ hi³ dí¹tsáun² hi³ cua³ma³jnia³² cha¹³ Dió³².

5 Hi³ jáun² nɨ́¹ má¹ca³hléh¹³ jnoh¹, tiá² hɨen²³ yáh³ jnoh¹ hmóu³², tɨ³la³ jnoh¹ hɨen²³ Jesucristo, Tsá² lɨ́n³ Juo¹³ bíh¹ dí²; tɨ³la³ hi³ ca³ta¹ jnoh¹ hmóu³² né³, juáh³ jnoh¹ hi³ láɨ³ jnoh¹ *tsá² má²ná¹hlánh¹ joh² hnoh² bíh¹ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Jesús.

6 Quí¹ hnga² bíh¹ Dió³², Tsá² ca³jmú³ hí³ héih³² hi³ taɨ²¹ joh¹ ñí¹ jmɨ́¹ lɨ́³ jáun² já¹niéi² liánh² má²ca³tiéi³ siáh³ joh¹ hñu³ tsɨ́³ jnoh¹; hi³ jáun² cun³quionh³ joh¹ jáun² bíh¹ ma³jnia¹³ jnoh¹ hi³ Dió³² bíh¹ Tsá² quien², cun³quionh³ hi³ ma³jnia¹³ jnoh¹ jáun² lánh³ rón³² he² ñí¹ Jesucristo.

Lánh³ rón³² zian² tsá² nio² cáun² tsɨ́³

7 Tɨ³la³ joh¹ quien² hi³ quian³² jáun² jú¹ chú³² né³, nio² tɨ³ ñeh² quiú¹³ jnoh¹, tsá² láɨ³ jnoh¹ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² hia³² cuáh¹; hi³ jáun² lɨ³ lin¹ hi³ pí³ jlánh¹ quien² nɨ́² quiú¹³ jnoh¹ ja³ ñí¹con² Dió³² bíh¹, jun³juáh¹³ hi³ quiú¹³ jnoh¹ hmóu³² yáh³.

8 Hi³ jáun² uá¹jinh¹ tɨ³ hlá² tɨ³ nɨ́² zia³² uu³mí²tsɨ³² quiú¹³ jnoh¹, tɨ³la³ hí¹ cónh³ yáh³ tiá² lɨ²³ chí¹jnɨ³² juɨ³² ñí¹ lɨ³ hue¹³ jnoh¹; uá¹jinh¹ zia³² hi³ hɨ³² tsɨ́³ jnoh¹, tɨ³la³ hí¹ cónh³ yáh³ tiá² lɨ²³ hi³ tiú²uú² né¹ jnoh¹ he³ jmú¹³.

9 Uá¹jinh¹ zian² tsá² hɨ́¹ tsa¹ jnoh¹, tɨ³la³ cun³ jáun² zian² bíh¹ tsá² taunh² jnoh¹ hó¹ñí¹, hi³ uá¹jinh¹ juóu³² tsú² jnoh¹ hué³², tɨ³la³ cun³ tiá² ná¹hín²³ yáh³ jnoh¹.

10 Jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³² tiauh² jnoh¹ ñí¹ hmú²¹ la³jmɨ́¹ ca³ngɨ́³ jáun² Jesús, hi³ jáun² la³ jáun² lɨ³ lin¹ hi³ ziáun² jnoh¹ cun³ñí¹ hi³hliá² zian² jáun² Jesús bíh¹.

11 Jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³² tá¹la³ ziáun² jnoh¹, tiauh² jnoh¹ ñí¹ hmú²¹ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Jesús, hi³ jáun² cun³quionh³ jñí² mu¹ jnoh¹ lɨ²lin¹ hi³ zian² bíh¹ Jesús.

12 La³ cun³ niéih³ jáɨ¹³ nɨ́², hi³ hmú³² hnió³ hi³ jún³ jnoh¹; tɨ³la³ ñí¹con² hnoh² má¹ná¹, jmu² ta²¹ pí³ hi³ jmu² hi³ lɨ¹³ zian² bí¹ náh².

13 La³ cun³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³²: "Jná¹³ ca³chá³ cáun² tsɨn³², hi³ jáun² ca³hléh³ ná¹"; hi³ jáun² la³ nɨ́² bíh¹ jnoh¹ siáh³ uá²jaɨ³² má²nio² cáun² tsɨ́³, hi³ jáun² hléh¹ jnoh¹.

14 Quí¹ né¹ jnoh¹ hi³ Dió³²

Tsá² ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³
Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí² ja¹ hla¹,
jmu³ siáh³ hi³ jenh¹³ jnoh¹
la³jmɨ́¹ ca³jenh¹³ jáun² Jesús;
hi³ jáu³² dí² tsú² siáh³ cu³lɨ²¹
tɨ³ ñí¹ cuá³.
15 La³jɨ́³² hi³ quiunh³² jnoh¹
nɨ́² lɨ́²³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹
hnoh² bíh¹, hi³ jáun² nɨ́¹
má¹ca³lɨ³ juóun³² tsá² he³
mií³ hi³ ja³² tsɨ́³ Dió³², ja³bí¹
má²juóun³² tsá² cuéh³² siáh³
tiá¹hmah¹ Dió³², hi³ jáun² lɨ³
lin¹ hi³ quien² tsú².
16 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ hí¹
cónh³ tiá² lɨ́¹ niau³² hlah³ tsɨ́³
jnoh¹ hi³ ca³tɨ²¹ ta²¹ lá². Hi³
uá¹jinh¹ pí³ quioh²¹ jñí² mu¹
jnoh¹ má²tsá²méih²³, tɨ³la³
jmɨ́²chí³ quiú¹³ jnoh¹ má¹na²¹,
tɨ³ lɨ³mí¹ tsá²lɨ³hmaɨ²¹ bíh¹
cun³ jmá² cun³ jnia³².
17 Hi³ jáun² la³ cun³ hi³
má²tso¹ dí² jáun² tsɨ́³ tá¹la³
ziáun² dí², tiá² lin¹ huáh² yáh³
tsɨ́³, quí¹ tia³juɨ³² bíh¹ ngá¹³;
quí¹ nɨ́¹ má¹lɨ³² jáun² jmu³ hi³
lɨ³ zia³² ñí¹con² jnoh¹ cáun² hi³
jlánh¹ bíh¹ quien² tɨ³ ca³nga²,
cáun² hi³ ma³hɨ́e² la³ cun³
jmɨ́¹hi³nio².
18 Quí¹ tiá² néh³² yáh³ jnoh¹
chí¹tiá³ ñí¹ la³ cun³ hi³ qui³
jniá³, tɨ³la³ jnoh¹ dá² néh³²
chí¹tiá³ ñí¹ cáun² hi³ tiá² jniá³
bíh¹; quí¹ la³jɨ́³² hi³ jniá³ tiá²
lin¹ má²hɨ́e² yáh³, tɨ³la³ hi³ tiá²
jniá³ má¹ná¹, ma³hɨ́e² la³ cun³
jmɨ́¹hi³nio² bíh¹.

5

1 Jáun² né³, né¹ dí² hi³
nɨ́¹juáh³ ca³ja³hín³ ngú³
quiú¹³ dí², hi³ lɨ́³ jáun²
la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² hñú³ hi³
tiá² má²hɨ́e², tɨ³la³ Dió³²
má²ca³jmú³ hua³jan²¹ tɨ³
hñu³mɨ³cuú² cáun² ñí¹ lɨ́¹³
tauh¹³ dí² hi³ ma³hɨ́e² cun³
jmɨ́¹hi³nio²; jun³juáh¹³ cáun²
hi³ ca³jmú³ tsá²mɨ³cuóun²
yáh³ hi³ jáun² má¹ná¹.
2 Quí¹ tson² bíh¹ tá¹la³
ziáun² dí² hñu³ ngú³
lá² quiú¹³, cáun² ná¹quí²
ná¹jngɨh³² tsɨ́³ bíh¹ dí², cun³ñí¹
hi³ jlánh¹ hen² tsɨ́³ dí² hi³
tsá¹tauh² hñú³ hi³ zia³² jáun²
hñu³mɨ³cuú²,
3 hi³ tsá¹tauh²¹ dí² ñéih³
jáun² la³ jan² tsá² quɨh³² cáun²
ha¹, hi³ jáun² tiá² ná¹láun³ dí²
lɨ́¹³.
4 Hi³ jáun² tá¹la³ tiauh²
dí² lá² hñú³ hi³ lɨ́³ ngú³ lá²
quiú¹³ dí², cáun² quí² jngɨh³²
tsɨ́³ bíh¹ dí², jɨ³ hi³ ja³²lɨ³
hlah³ nio² tsɨ́³ dí² nɨ́² siáh³.
Jun³juáh¹³ hi³ hnáu² jnoh¹
hi³ cáun² lɨ́¹ quin¹³ tɨ³ có³²
ngú³ lá² quiú¹³ yáh³ má¹ná¹,
tɨ³la³ la³ cun³ hi³ hnáu² dí²
hi³ quɨ́h¹³ dí² cónh³ɨ́¹ cáun²
ngú³ hmaɨ²¹ bíh¹, hi³ jáun²
tiú²uú² zia³² yáh³ cáun² hi³
tiá² má²hɨ́e² ñí¹con² jnoh¹ nɨ́¹
má¹tɨ³ ñí¹ má²ziáun² dí² cáun²
hi³ hmaɨ²¹.
5 Hi³ hnga² bíh¹ Dió³²
má²ca³chau³ dí² hua³jan²¹
ca³tɨ²¹ hi³ nɨ́² ti³tsóh³, hi³
ca³jmú³ tsú² lin¹ hi³ cu³tí³
hiáu¹³ dí² hi³ nɨ́² cun³quionh³
hi³ ca³cuen³ tsú² jáun² Jmɨ́²chí³
Chun¹.
6 Hi³ jáun² né³, cun³ñí¹ hi³
jáun², cun³ má²nio² jáun² bíh¹

tiá³ tsɨ́³ jnoh¹. Né¹ dí² hi³
tá¹la³ ziáun² dí² quionh³ ngú³
lá² quiú¹³, ziáun³² bíh¹ dí² tín²
juú²co¹ dí² ñí¹ cuá³ Tɨ³² Juo¹³
dí²;
7 quí¹ cun³quionh³ hi³ nio²
jáun² cáun² tsɨ́³ bíh¹ jnoh¹
ñi³ngɨ́¹, jun³juáh¹³ hi³ ñi³ngɨ́¹
jnoh¹ cun³quionh³ hi³ néh³²
yáh³.
8 Hi³ jáun² tiá³ bíh¹ nio² tsɨ́³
jnoh¹, hi³ hen² tsɨ́³ jnoh¹ hi³
chá¹³ tɨ³ có³² ngú³ lá² quiú¹³,
hi³ jáun² lɨ́¹³ tsá¹ma³ziáun¹³
jnoh¹ quiúnh¹ Tɨ³² Juo¹³ dí².
9 Hi³ jáun² ca³la³ jonh³
jmɨ́¹ tsɨ́³ jnoh¹ jmu³² pí³ hi³
má¹hiún¹³ jnoh¹ tsɨ́³ Tɨ³² Juo¹³
dí², uá¹ hi³ ziáun³², ho³ uá¹ hi³
tiauh² jnoh¹ quiúnh¹ tsú².
10 Quí¹ la³jáɨ³² bíh¹ dí²
ca³ta¹ hi³ tsá¹ma³jnia¹³ ta³ ñí¹
Cristo, hi³ jáun² ñí¹ jáun² chu³
jñéih³ tsáu¹³ dí², hi³ jáun² ma³
quin³² ma³ jan³² tsáu² hiáuh³
hmah²¹ quioh²¹ la³ cun³ lɨ́³
ta²¹ hi³ lɨ́²jmú³ tsú² tá¹la³ zian²
ñí¹ hué²¹ lá², uá¹ hi³ chu²¹ uá¹
hi³ hlah³.

Jú¹ chú³² ca³tɨ²¹ hi³ niau²¹
tie³ tsɨ́³ tsú²

11 Hi³ jáun² né³, cun³ñí¹ hi³
juéh² jnoh¹ he³ lɨ́¹³ ñí¹con²
tsáu² hi³ jmu³ Tɨ³² Juo¹³ dí²,
jáun² bíh¹ jmu³² jnoh¹ tion³
hi³ tɨ³ jéinh³² tsáu² jmɨ́¹ tsɨ́³.
Má²ñi³² bíh¹ Dió³² he³ lánh³
láɨ³ jnoh¹, hi³ hu²¹ tsɨn³² jná¹³
hi³ má²ca³lɨ³ lieih²¹ siáh³ jmɨ́¹
honh² hnoh².
12 Jun³juáh¹³ hi³ má²ná¹hléh¹
jnoh¹ siáh³ re² hi³ ca³ta¹
hmóu³² yáh³, tɨ³la³ jnoh¹ dá²
cáun² cue³² jú¹ tson² hi³
jáun² lɨ́¹³ lɨ³ tsɨnh¹ náh² hi³
ca³ta¹ jnoh¹ bíh¹, hi³ jáun²
zia³² ha³ lánh³ rón³² ngáɨh¹
hnoh² ñí¹con² tsá² jlánh¹ jmu²
quien² lánh³ jniá³ tsáu², cha³
jmɨ́¹ jmu³ tsú² quien² lánh³ lɨ́³
tsɨ́³ tsú².
13 Jáun² né³, nɨ́¹juáh³ la³
ná¹ngau²¹ jnoh¹, ca³tɨn¹ Dió³²
bíh¹ jaun³²; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³
jun³juáh¹³ ná¹ngau²¹ yáh³
jnoh¹ né³, cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹
hnoh² bíh¹ jaun³².
14 Hi³ jáun² mii³ hi³ ja³² tsɨ́³
Cristo bíh¹ jmu² héih³² hñu³
tsɨ́³ jnoh¹; quí¹ má²né¹ jnoh¹
hi³ jan² tán¹ hí³ bíh¹ ca³jun³
cha¹³ ca³la³ jɨ́n³², hi³ jáun²
cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ má²lin¹
hi³ má²ná¹jún¹ bíh¹ uá²jaɨ³²
la³jɨ́n³² tsáu².
15 Hí³ bíh¹ ca³jun³ cha¹³
ca³la³ jɨ́n³² tsáu², hi³ jáun² tsá²
má²zian² ñí¹con² hí³ tiú²uú²
ca³tɨn¹ yáh³ ma³zian² la³
cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³², tɨ³la³
hniáuh³² ma³zian² tsú² hi³
ca³tɨn¹ hnga² Cristo bíh¹, Tsá²
ca³jun³ hí³ cha¹³ tsú², hi³ jáun²
jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³jenh¹³.
16 Cun³ñí¹ hi³ má²ziáun² dí²
la³ jáun² né³, jáun² tiú²uú²
chú¹ ñih²¹ yáh³ dí² tsáu² la³
cun³ qui³ jmu² tsá² zian²
ñí¹ hué²¹ lá². Quí¹ hí¹ la³
tɨ³ ñí¹con² Cristo yáh³ tɨ́²
jmu³² dí² la³ jáun², la³ cun³
qui³ jmu² tsá²mɨ³cuóun²; tɨ³la³
ta³né³² má¹ná¹, tiú²uú² jmu³²
yáh³ dí² la³ jáun².
17 Hi³ jáun² né³, nɨ́¹juáh³
jan² tsá² má²cá²cunh³

quionh^{3} Cristo, tsá^{2} hmaɨ^{21}
bíh^{1} má^{2}lɨ́n^{3} tsú^{2}; quí^{1} la^{3}jɨ́^{32}
bíh^{1} hi^{3} yeh^{3} má^{2}já^{2}hín^{3}, hi^{3}
jɨ^{3}lɨ^{32} bíh^{1} má^{2}laɨ^{32} hmaɨ^{21}.

18 Dió^{32} bíh^{1} Tsá^{2} jmu^{2}
jɨ^{3}lɨ^{32} hi^{3} nɨ́^{2}, Tsá^{2} ca^{3}jmú^{3}
hí^{3} hi^{3} niau^{21} tie^{3} ja^{1} quiú^{13}
dí^{2} quiúnh^{1} cun^{3}quionh^{3} hi^{3}
ca^{3}jmú^{3} jáun^{2} Cristo. Jmɨ́^{1}
lɨ^{21} jáun^{2} ca^{3}hiáu^{32} tsú^{2} jnoh^{1}
hi^{3} hléh^{13} jú^{1} chú^{32} ca^{3}tɨ^{21}
lánh^{3} rón^{32} lɨ́^{13} niau^{21} tie^{3} ja^{1}
quioh^{21} tsáu^{2} quionh^{3} Dió^{32}.

19 Quí^{1} cun^{3}quionh^{3} Cristo
bíh^{1} jmu^{2} Dió^{32} hi^{3} lɨ́^{13} niau^{21}
tie^{3} ja^{1} quioh^{21} quionh^{3} tsá^{2}
zian^{2} hngá^{1}máh^{3} lá^{2}, hi^{3} jáun^{2}
tiú^{2}uú^{2} hu^{21} yáh^{3} tsɨ́^{3} tsú^{2} tso^{3}
hi^{3} jmɨ́^{1} ren^{2} tsáu^{2}; hi^{3} jáun^{2}
jnoh^{1} siáh^{3} má^{2}ca^{3}hiáu^{32} tsú^{2}
hi^{3} hléh^{13} jú^{1} chú^{32} ca^{3}tɨ^{21}
lánh^{3} rón^{32} lɨ́^{13} niau^{21} tie^{3} ja^{1}
quioh^{21} tsáu^{2} quionh^{3} Dió^{32}.

20 Hi^{3} jáun^{2} jnoh^{1} tsa^{3}ngáɨ^{1}
jú^{1} chú^{32} cha^{13} Cristo, hi^{3}
hlɨ́^{1} lienh^{1} jnoh^{1} tsáu^{2} la^{3}jmɨ́^{1}
lɨ^{3} hi^{3} hnga^{2} bíh^{1} Dió^{32} hlɨ́^{2}
liéinh^{32} tsú^{2} cun^{3}quionh^{3} ho^{3}
jnoh^{1}. Hi^{3} jáun^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3}
ca^{3}tɨn^{1} Cristo bíh^{1} hiú^{2} mɨ^{32}
jnoh^{1} ñí^{1}con^{2} tsáu^{2} hi^{3} juáh^{3}
jnoh^{1}: Chá^{1} náh^{2} tie^{3} ja^{1}
quián^{13} quiúnh^{1} Dió^{32},

21 quí^{1} Cristo jan^{2} Tsá^{2} hí^{1}
cáun^{2} tso^{3} tiá^{2} ca^{3}lɨ^{3} ren^{2},
tɨ^{3}la^{3} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}ta^{1} jnoh^{1}
bíh^{1} ca^{3}jmú^{3} Dió^{32} hi^{3} ca^{3}lɨn^{3}
Cristo jan^{2} tsá^{2} ren^{2} tso^{3}, hi^{3}
jáun^{2} lɨ́^{13} láɨ^{3} jnoh^{1} la^{3}juah^{21}
dúh^{1} jan^{2} tsá^{2} chun^{1} cu^{3}tí^{13}
la^{3} cun^{3} lɨ́n^{3} hnga^{2} Dió^{32},
nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} má^{2}cá^{2}cunh^{3}
quionh^{3} Cristo.

6

1 Hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} hiú^{2} mɨ^{32}
jnoh^{1} ñí^{1}con^{2} hnoh^{2}, tsá^{2}
jmu^{32} jnoh^{1} ta^{21} cu^{3}lɨ^{21}
quiúnh^{1} Dió^{32}, hi^{3} tiá^{2} lɨ́^{1} hin^{13}
náh^{2} miɨ^{3} hi^{3} ja^{32} tsɨ́^{3} Dió^{32} hi^{3}
má^{2}hian^{2} náh^{2} jáun^{2}.

2 Quí^{1} Dió^{32} má^{2}ca^{3}juáh^{3} la^{3}
lá^{2}:
La^{3} cun^{3} jmáɨ^{1} hi^{3} ca^{3}tɨ^{21}, ne^{2}
bíh^{1} jná^{13} jëh^{2} hnú^{2},
hi^{3} jmáɨ^{1} hi^{3} lɨ^{3} hniáuh^{32} liáun^{3}
hnú^{2} né^{3}, ma^{3}hau^{1} bíh^{1}
jná^{13} hnú^{2}.
Jáun^{2} né^{3}, sá^{1}nɨ́^{2} jɨe^{3}, né^{32} bíh^{1}
hú^{1}tá^{1} jmáɨ^{1} hi^{3} ca^{3}tɨ^{21}, hi^{3}
né^{32} bíh^{1} cu^{3}tí^{3} lɨ́^{3} jmáɨ^{1} hi^{3} lɨ́^{13}
liáun^{3} hnoh^{2} ñí^{1}con^{2} tso^{3}.

3 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, tiá^{2} láɨ^{3} yáh^{3}
jnoh^{1} tsá^{2} quí^{2} hliah^{32} juɨ^{21}
tsáu^{2}, quí^{1} nɨ́^{2} lɨ́^{1} ca^{3}lɨ^{3} zia^{32}
he^{3} lánh^{3} rón^{32} lɨ́^{13} hléh^{32} tsáu^{2}
hlah^{3} ca^{3}tɨ^{21} ta^{21} hi^{3} jmu^{32}
jnoh^{1}.

4 Tɨ^{3}la^{3} jnoh^{1} ma^{3}jnia^{13}
hi^{3} ná^{1}láɨ^{3} quian^{21} Dió^{32}
cun^{3}quionh^{3} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} jmu^{32},
cun^{3}quionh^{3} hi^{3} juenh^{2} tsɨ́^{3}
jnoh^{1} ca^{3}tɨ^{21} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} ma^{3}tso^{1}
jnoh^{1} tsɨ́^{3}, jɨ^{3} jmɨ́^{1} zia^{32} hi^{3}
lɨ^{3}hniauh^{23} ñí^{1}con^{2} jnoh^{1},
jɨ^{3} tá^{1}la^{3} há^{2} nga^{2} jnoh^{1}
uu^{3}mí^{2}tsɨ^{32} nɨ́^{2} siáh^{3}.

5 Quí^{1} má^{2}ca^{3}pɨ^{3} ca^{3}juóu^{32}
jnoh^{1} tsáu^{2}, jɨ^{3} hi^{3} má^{2}ca^{3}táuh^{32}
tsú^{2} jnoh^{1} hñu^{3}mí^{1}ñí^{2}, hi^{3}
má^{2}ca^{3}má^{1}tso^{1} jnoh^{1} tsɨ́^{3} jmáɨ^{1}
hi^{3} taunh^{32} tsáu^{2} tiá^{3} siaun^{32}.
Ja^{3}bí^{1} má^{2}ca^{3}jmú^{13} jnoh^{1} siáh^{3}
ta^{21} tɨ^{3} chí^{1}nga^{2}, hí^{1} la^{3} tɨ^{3}
zia^{32} siáh^{3} ma^{3} cáun^{2} jmáɨ^{1}
hi^{3} tiá^{2} ca^{3}cuóu^{13} jnoh^{1}, jɨ^{3}

hi³ má²ca³tauh¹³ jnoh¹ siáh³
ñí¹cuon¹³.
6 Ja³bí¹ ma³jnia¹³ jnoh¹
siáh³ hi³ ná¹láɨ³ quian²¹ Dió³²
cun³quionh³ hi³ ziáun² jnoh¹
cáun² hi³ jɨ², cun³quionh³
hi³ má²né¹ jnoh¹ jú¹ tson²,
cun³quionh³ hi³ juenh² tsɨ́³
jnoh¹ jɨ³ hi³ ja³² siáh³ mií³
tsɨ́³ jnoh¹. Quí¹ cun³ñí¹ hi³
quiúnh¹ jnoh¹ Jmɨ́²chí³ Chun¹
bíh¹, jáun² má²láɨ³ jnoh¹ tsá²
hú¹tá¹ cu³tí³ ná¹hnáu³,
7 hi³ hléh¹ jnoh¹ siáh³ jú¹
tson², jɨ³ hi³ zia³² siáh³ pí³
quioh²¹ Dió³² ñí¹con² jnoh¹.
Jáun² né³, cun³quionh³ hi³
má²zian² jnoh¹ jáun² la³ cun³
hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³² bíh¹ má²zia³²
ñí¹con² jnoh¹ he³ cun³quionh³
jmú¹³ hniéi², jɨ³ hi³ liaun¹
jnoh¹ nɨ́² siáh³,
8 uá¹ hi³ má²quien² tsáu²
jnoh¹, uá¹ hi³ hau² tsú²; uá¹
hi³ hleh³² tsú² re² quiú¹³
jnoh¹ ho³ uá¹ hi³ hleh³² tsú²
hlah³. Ma³ cónh³ jmoh²³
jnoh¹ tsú² tsá² tɨ́¹ jáɨn², hi³
ma³ cónh³ né³ juáh³ tsú² hi³
jnoh¹ bíh¹ tsá² hléh¹ jú¹ tson².
9 Ma³ cónh³ jmu² tsú²
la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ tiá² cuóu³²
tsú² jnoh¹, hi³ ma³ cónh³
né³ jmu² tsú² la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³
cuóu³² re² lɨ́n³². Ma³ cónh³
pih²¹ tiá² jún²³ jnoh¹, tɨ³la³ la³
má²ziáun² jáun² bíh¹ jnoh¹;
hi³ uá¹jinh¹ jmu² tsáu² hi³
ma³tso¹ jnoh¹ tsɨ́³, tɨ³la³ tiá²
jún²³ yáh³ jnoh¹.
10 Uá¹jinh¹ hlah³ nio² tsɨ́³
jnoh¹, tɨ³la³ cun³ jáun² bíh¹
lɨ́²hiún² tsɨ́³ jnoh¹ jmáɨ¹ ca³la³
jɨ́³²; hi³ uá¹ cun³ tia³mii² jnoh¹,
cun³ jáun² ná¹jmu³² bíh¹ jnoh¹
hi³ lɨ³ hánh³ juóun³² lɨ́n³²
tsáu²; hi³ uá¹jinh¹ tiauh² jnoh¹
hi³ hí¹ cáun² tiá² hi³ zia³²
quiú¹³, cun³ jáun² zia³² bíh¹
quiú¹³ jnoh¹ ca³la³ jɨ³lɨ³².
11 Hnoh² reh², tsá² juú²
Corinto, hí¹ cáun² yáh³
jáɨ¹³ tiá² má²ca³hmá¹³ jnoh¹
ñí¹con² hnoh², má²ca³jmú¹³
bíh¹ jnoh¹ juenh² tsɨ́³ hi³
jmu³² jnoh¹ na²¹ la³jɨ́³² jáɨ¹³
hi³ hléh¹ jnoh¹.
12 Nɨ́¹juáh³ tiú²uú² re² la³
juóh³² dí², jun³juáh¹³ hi³ lɨ³
la³ jáun² cun³ñí¹ hi³ tiá²
hnau³ jnoh¹ hnoh² yáh³, tɨ³la³
cun³ñí¹ hi³ ca³lɨn³ hmóu³²
bíh¹ hnoh².
13 Hlɨ́¹ lieh¹ jná¹³ hnoh²
la³jmɨ́¹ hlɨ́² liéinh³² tsú² jan²
tsá¹míh¹ jon², hi³ jéinh¹ náh²
honh² ñí¹con² jnoh¹.

Láɨ³ dí² cuáh³² quioh²¹ Dió³² Tsá² liéih³²

14 Ha³ lɨ́² tianh³ náh²
cá²honh¹ quiúnh¹ tsá² tiá² ta²¹
haɨh²¹, quí¹ cun³ tiá² re² lɨ́¹³
bíh¹; quí¹ ¿he³ dá² ca³tɨn¹ hi³
chu²¹ quionh³ hi³ hlah³, hi³
he³ dá² lánh³ rón³² lɨ́¹³ cunh³
joh¹ quionh³ já¹niéi²?
15 Quí¹ ¿he³ ya³ lánh³ rón³²
lɨ́¹³ tiáunh¹ Cristo cá²hon³
quionh³ *Satanás, hi³ he³
yáh³ ca³tɨn¹ jan² tsá² tanh²
ta²¹ Dió³² quionh³ jan² tsá²
tiá² ta²¹ haɨh²¹?
16 ¿Hí¹ lɨ́¹³ jmu³ tsá² lɨ́n³
hñú³ hɨ́en¹ quioh²¹ Dió³²
cá²hon³ quionh³ dió³² tsá²
láɨn¹? Quí¹ tɨ³la³ hñú³ hɨ́en¹

quioh^{21} Dió^{32} Tsá^{2} liéih^{32}
bíh^{1} má^{2}láɨ^{3} dí^{2}, la^{3}jmɨ́^{1}
ca^{3}juáh^{3} jáun^{2} hnga^{2} Dió^{32}
jmɨ́^{1} ca^{3}juáh^{3} jáun^{2} la^{3} lá^{2}:
Má^{1}zián^{13} jná^{13} hñu^{3} tsɨ́^{3} tsáu^{2},
hi^{3} ngɨ́^{13} jná^{13} siáh^{3} ja^{1}
quioh^{21} tsú^{2};
jná^{13} lɨ́n^{13} Dió^{32} Juo^{13} tsú^{2},
hi^{3} tsá^{2} hí^{3} né^{3} lɨ́n^{13} tsá^{2} tionh^{2}
jo^{3}uón^{32} jná^{13}.
17 Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} bíh^{1}
ca^{3}juáh^{3} siáh^{3} Juo^{13} dí^{2} la^{3} lá^{2}:
Huen^{3} náh^{2} ja^{1} quioh^{21} tsá^{2}
la^{3} hí^{3}, tɨ^{3} có^{32} tianh^{3}
náh^{2},
ha^{3} lɨ́^{2}uú^{2} lɨ́^{1} tí^{3} náh^{2} cuonh^{2}
hi^{3} tiá^{2} jɨ^{2}.
Hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} lɨ^{13} he^{1} jná^{13}
hnoh^{2},
18 hi^{3} lɨ́n^{13} jná^{13} Ñeh^{2} náh^{2},
hi^{3} jáun^{2} hnoh^{2} né^{3} lɨ́n^{13}
náh^{2} jón^{32} jná^{13} tsá^{2}mɨ^{3}
tsá^{2}ñuh^{2}, juáh^{3} Juo^{13}
dí^{2} Tsá^{2} cú^{2} juenh^{2}.

7

1 Jáun^{2} né^{3} reh^{2}, hnoh^{2} tsá^{2}
jlánh^{1} hnau^{3} jná^{13}, hi^{3} nɨ́^{2} bíh^{1}
jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}jmú^{3} tsú^{2} ñí^{1}con^{2}
dí^{2}. Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} né^{3}
cuɨ́^{1} má^{1}jɨ́n^{13} dí^{2} ca^{3}tɨ^{21} la^{3}jɨ́^{32}
hi^{3} lɨ́^{13} lɨ^{3} hliáuh^{13} dí^{2}, uá^{1}
hi^{3} ngú^{3} uá^{1} hi^{3} jmɨ́^{2}chí^{3}, hi^{3}
cuɨ́^{1} tauh^{13} dí^{2} ná^{1}chan^{1} cu^{3}tí^{3}
ñí^{1}con^{2} tsú^{2} quí^{1} cun^{3}ñí^{1} hi^{3}
juénh^{2} dí^{2} tsú^{2}.

Tsá^{2} juú^{2} Corinto zaɨ^{32} jmɨ́^{1} tsɨ́^{3}

2 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, jéinh^{1} tiá^{3}
náh^{2} honh^{2} ñí^{1}con^{2} jnoh^{1}; quí^{1}
tiá^{2} má^{2}ca^{3}jmú^{13} yáh^{3} jnoh^{1}
hlah^{3} ñí^{1}con^{2} hí^{1} jan^{2} tsáu^{2},
sa^{3}jun^{3} má^{2}ca^{3}hliah^{21} jnoh^{1}
tsɨ́^{3} tsáu^{2}, sa^{3}jun^{3} hí^{1} jan^{2}
yáh^{3} tiá^{2} hin^{2} má^{2}ca^{3}má^{1}can^{13}
jnoh^{1}.
3 Jun^{3}juáh^{13} hi^{3}hliá^{2} cué^{23}
jná^{13} tso^{3} yáh^{3} hi^{3} juanh^{32}
jná^{13} jáɨ^{13} nɨ́^{2}, quí^{1} la^{3} cun^{3}
hi^{3} má^{2}cá^{2}juánh^{32} jná^{13} jáun^{2}
jmɨ́^{1}tin^{2} hi^{3} uá^{1} hi^{3} ziáun^{2} dí^{2}
cu^{3}lɨ^{21}, uá^{1} hi^{3} jún^{3} dí^{2} cu^{3}lɨ^{21},
cun^{3} má^{2}hu^{21} jáun^{2} bíh^{1} tsɨn^{32}
jná^{13} quián^{13} hnoh^{2}.
4 Cáun^{2} tán^{1} bíh^{1} nio^{2} tsɨn^{32}
jná^{13} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} hnoh^{2}, jɨ^{3} hi^{3}
jlánh^{1} tsah^{1} jná^{13} siáh^{3}.
Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, ja^{1} ca^{3}la^{3} jɨ́^{32}
la^{3} cun^{3} hi^{3} ma^{3}tso^{1} jnoh^{1} tsɨ́^{3},
tɨ^{3} lɨ^{3}mí^{1} tiá^{3} niau^{32} bíh^{1} tsɨn^{32}
jná^{13}, jɨ^{3} hi^{3} má^{2}canh^{2} lɨ́n^{32} hi^{3}
hiún^{2} tsɨn^{32} jná^{13};
5 quí^{1} tson^{2} bíh^{1} la^{3} cun^{3}
jmɨ́^{1} cuo^{1} jnoh^{1} hué^{32} Mace-
donia lá^{2}, hí^{1} cónh^{3} yáh^{3} tiá^{2}
má^{2}ca^{3}cué^{3} jmáɨ^{1} hi^{3} tauh^{13}
jnoh^{1} tie^{3}, tɨ^{3}la^{3} tɨ^{3} hlá^{2} tɨ^{3}
nɨ́^{2} bíh^{1} ca^{3}lɨ^{3} zia^{32} uu^{3}mí^{2}tsɨ^{32},
hniéi^{2} bíh^{1} ca^{3}lɨ^{3} zia^{32} la^{3} cu^{3}
la^{3} jéin^{3} quiú^{13} jnoh^{1}, jɨ^{3} hi^{3} lɨ^{1}
hú^{1} cóh^{21} siáh^{3} tsɨ́^{3} jnoh^{1} lɨ^{3}.
6 Tɨ^{3}la^{3} Dió^{32} má^{1}ná^{1}, Tsá^{2}
cue^{32} pí^{3} hñu^{3} tsɨ́^{3} tsá^{2} tiú^{2}uú^{2}
tiá^{3} nio^{2} tsɨ́^{3}, ca^{3}chá^{3} tsú^{2} re^{2}
tsɨ́^{3} jnoh^{1} cun^{3}quionh^{3} hi^{3}hliá^{2}
cuanh^{3} jáun^{2} Tito ñí^{1} lá^{2}.
7 Tɨ^{3}la^{3} jun^{3}juáh^{13} cun^{3}
jmáh^{3} hi^{3}hliá^{2} cuanh^{3} jáun^{2}
yáh^{3} tsú^{2}, quí^{1} jɨ^{3} hi^{3}hliá^{2}
jlánh^{1} re^{2} má^{2}nio^{2} tsɨ́^{3} tsú^{2}
hnga^{2} jmɨ́^{1} cuanh^{21} bíh^{1} hi^{3}
ca^{3}jmuh^{3} hnoh^{2}. Ca^{3}chá^{3} tsú^{2}
ñí^{1}con^{2} jnoh^{1} hi^{3} hnoh^{2} jlánh^{1}
hen^{2} honh^{2} hi^{3} jɨe^{1} náh^{2} siáh^{3}
jnoh^{1}, hi^{3} ca^{3}chá^{3} tsú^{2} siáh^{3}
hi^{3} hnoh^{2} ca^{3}ta^{3}no^{1} hlah^{3}

honh^{2} ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} jmɨ́^{1} lɨ́^{3} jáun^{2}, jɨ^{3} hi^{3} haɨn^{21} náh^{2} siáh^{3} re^{2} tɨ^{3} con^{2} jná^{13}. Jmɨ́^{1} ca^{3}chá^{3} tsú^{2} jáun^{2} jáɨ^{13} nɨ́^{2} né^{3}, tɨ^{3} lɨ^{3}mí^{1} ca^{3}lɨ^{3} hiún^{2} bíh^{1} tsɨn^{32} jná^{13}.

8 Jáun^{2} uá^{1}jinh^{1} hlah^{3} ca^{3}ta^{3}no^{1} honh^{2} hnoh^{2} cun^{3}quionh^{3} sí^{2} hi^{3} ca^{3}zéin^{32} jná^{13} jáun^{2} jmɨ́^{1}tin^{2}, tiú^{2}uú^{2} hlaɨh^{3} jéin^{32} yáh^{3} jná^{13} ta^{3}né^{32}. Quí^{1} uá^{1}jinh^{1} jmɨ́^{1} jéin^{32} jná^{13} ca^{3}lá^{2} hlah^{3} jmɨ́^{1}tin^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}ta^{3}no^{1} cu^{3}tɨá^{3} hlah^{3} honh^{2} hnoh^{2} cun^{3}quionh^{3} sí^{2} jáun^{2},

9 tɨ^{3}la^{3} ta^{3}né^{32} má^{1}ná^{1}, má^{2}hiún^{2} bíh^{1} tsɨn^{32} jná^{13} quí^{1} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}zah^{1} hnoh^{2} jmɨ́^{1} honh^{2} jmɨ́^{1} ca^{3}ta^{3}no^{1} jáun^{2} hlah^{3} honh^{2} náh^{2}; quí^{1} jun^{3}juáh^{13} hi^{3} ca^{3}lɨ^{3} hiún^{2} tsɨn^{32} jná^{13} yáh^{3} hi^{3} ca^{3}ta^{3}no^{1} hlah^{3} honh^{2} hnoh^{2}. Quí^{1} la^{3} cun^{3} hi^{3} hnió^{3} Dió^{32} bíh^{1} ca^{3}ta^{3}no^{1} hlah^{3} honh^{2} hnoh^{2}, hi^{3} jáun^{2} hí^{1} cáun^{2} hi^{3} hlah^{3} tiá^{2} la^{3} ca^{3}jmú^{13} yáh^{3} jnoh^{1} ñí^{1}con^{2} hnoh^{2} cun^{3}quionh^{3} sí^{2} jáun^{2}.

10 Quí^{1} nɨ́^{1}juáh^{3} tá^{2}no^{1} hlah^{3} tsɨ́^{3} tsú^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} hnió^{3} Dió^{32}, jáun^{2} za^{2} bíh^{1} jmɨ́^{1} tsɨ́^{3} tsú^{2}, hi^{3} jáun^{2} cun^{3}quionh^{3} la^{3} jáun^{2} bíh^{1} liáun^{23} tsú^{2}, hi^{3} jáun^{2} tiá^{2} lin^{1} hniáuh^{32} yáh^{3} hi^{3} jeinh^{21} tsú^{2} hlah^{3}; tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} cáun^{2} lɨ́^{1} nio^{2} hlah^{3} tsɨ́^{3} la^{3} cun^{3} qui^{3} lɨ́^{23} quioh^{21} jan^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} má^{1}ná^{1}, tsá^{2} la^{3} hí^{3} dá^{2} jún^{3} bíh^{1}.

11 Jmɨ́^{1} ca^{3}ta^{3}no^{1} jáun^{2} hlah^{3} honh^{2} hnoh^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} tɨ^{32} tsɨ́^{3} Dió^{32}, ¡sá^{1}nɨ́^{2} jɨe^{3} né^{3} he^{3} ca^{3}lɨ́n^{13} náh^{2}! Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} ca^{3}ma^{3}quien^{13} hnoh^{2} jáɨ^{13} jáun^{2} jɨ^{3} hi^{3} ca^{3}cuéh^{1} náh^{2} jú^{1} tson^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} jmɨ́^{1} má^{2}ca^{3}jmuh^{3} náh^{2}; hi^{3} ca^{3}míh^{3} siáh^{3} honh^{2} hnoh^{2} jɨ^{3} hi^{3} ca^{3}ta^{3}hú^{1} cóh^{21} honh^{2} hnoh^{2}. Ja^{3}bí^{1} ca^{3}héih^{3} náh^{2} honh^{2} ñí^{1}con^{2} jná^{13}, hi^{3} ca^{3}lɨ^{3} hiún^{2} siáh^{3} honh^{2} náh^{2} hi^{3} má^{1}tson^{13} náh^{2} tsá^{2} ca^{3}jmú^{3} hí^{3} hi^{3} hlah^{3}. Cun^{3}quionh^{3} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} nɨ́^{2} má^{2}ca^{3}ma^{3}jnia^{13} hnoh^{2} hi^{3} tiá^{2} tso^{3} la^{3} hauh^{32} yáh^{3} náh^{2} ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} jáun^{2}.

12 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, sí^{2} hi^{3} ca^{3}zéin^{32} jná^{13} jáun^{2} ñí^{1}con^{2} hnoh^{2}, jun^{3}juáh^{13} ca^{3}jmú^{32} jná^{13} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} jmáh^{3}la^{3} tsá^{2} ca^{3}jmú^{3} hí^{3} tso^{3} yáh^{3}, sa^{3}jun^{3} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} ca^{3}jmú^{3} tsú^{2} hí^{3} hi^{3} hlah^{3} ñí^{1}con^{2} siáh^{3}, tɨ^{3}la^{3} ca^{3}zéin^{32} jná^{13} sí^{2} jáun^{2} hi^{3} jáun^{2} lɨ^{3}tsɨn^{2} hnoh^{2} ta^{3} ñí^{1} Dió^{32} hi^{3} tson^{2} bíh^{1} cu^{3}tí^{3} hnau^{3} náh^{2} jnoh^{1}.

13 Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}ta^{3}no^{1} re^{2} tsɨ́^{3} jnoh^{1}.

Tɨ^{3}la^{3} jun^{3}juáh^{13} hi^{3} ti^{3} lɨ^{1} ca^{3}ta^{3}no^{1} jáun^{2} re^{2} tsɨ́^{3} yáh^{3} jnoh^{1}, quí^{1} ja^{3}bí^{1} ca^{3}lɨ^{3} hiún^{2} lɨ́n^{32} siáh^{3} tsɨ́^{3} jnoh^{1} jmɨ́^{1} ca^{3}neh^{21} jnoh^{1} hi^{3} Tito má^{2}hiún^{2} lɨ́n^{32} tsɨ́^{3}, quí^{1}hliá^{2} ca^{3}la^{3} jɨ́n^{32} bíh^{1} hnoh^{2} ca^{3}jmuh^{3} hi^{3} niau^{21} re^{2} tɨn^{2} tsɨ́^{3} tsú^{2}.

14 Tiá^{2} ca^{3}jmuh^{3} yáh^{3} hnoh^{2} hi^{3} tá^{1}zanh^{1} jná^{13} hua^{3}heih^{21} ñí^{1}con^{2} Tito quí^{1}hliá^{2} ca^{3}juo^{3} jná^{13} tsú^{2} hi^{3} hnoh^{2} tsá^{2} jlánh^{1} tɨ^{32} tsɨn^{32} jná^{13}. Tɨ^{3}la^{3}

la³jmɨ́¹ má²ca³lɨ³ tson² la³jɨ́³² hi³ má²ca³juáh¹³ jnoh¹ ñí¹con² hnoh², la³ jáun² bíh¹ má²ca³lɨ³ tson² siáh³ uá²jaɨ³² la³jɨ́³² jáɨ¹³ hi³ ca³za¹³ jnoh¹ jáun² Tito jmɨ́¹ ca³ma³quien¹³ jnoh¹ hnoh² ñí¹con² tsú².

15 Hi³ jáun² hí³ né³, tɨ³ lɨ³mí¹ má²hniau³ lɨ́n³² bíh¹ hnoh² nɨ́¹ má¹tsau³² tsɨ́³ hi³ jlánh¹ re² ca³ma³tih²¹ hnoh² la³jɨ́³² hi³ ca³juáh³ tsú², jɨ³ hi³ ca³jmuh³ hnoh² siáh³ tsɨ́¹juɨ́³ náh² jmɨ́¹ ca³hen³ náh² tsú², hi³ ca³la³ hi³ juénh² náh².

16 Jlánh¹ lɨ́²hiún² tsɨn³² jná¹³ quí¹hliá² lɨ́²³ nio² cáun² tsɨn³² jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ hnoh² ca³tɨ²¹ lɨ³ua³ cáun² hi³ zia³².

8

Tsá² cue³² ca³la³ hi³ hiún² lɨ́n³² tsɨ́³

1 Hi³ jáun² né³ reh², ta³né³² má²hnáu² jnoh¹ chá¹³ ñí¹con² hnoh² ha³ lánh³ rón³² má²ca³ma³hau³ Dió³² ñí¹con² tsá² zian² la³jɨ́³² cuáh³² hué³² Macedonia lá².

2 Quí¹ uá¹jinh¹ tsá² nɨ́² ca³há² ca³nga² uu³mí²tsɨ³² huáh² tsɨ́³, cun³ jáun² ná¹hiún² lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³ tsú²; hi³ uá¹jinh¹ tia³mii² lɨ́n³² tsú², cun³ jáun² má²ca³cué³ bíh¹ tsú² hliáun³ la³juah²¹ dúh¹ hi³ hánh³ lɨ́n³².

3 Jná¹³ cué²³ jú¹ tson² hi³ tson² bíh¹ ca³cué³ tsú² ca³la³ hi³ hiún² lɨ́n³² tsɨ́³ la³ cun³ ñí¹ tú² ñí¹ tsɨn²³, hí¹ la³ tɨ³ tɨ³ chí¹nga² yáh³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ tú² tsɨn²³ tsú²,

4 hi³ ca³la³ hi³ ca³hiu³ ca³mɨ́³ lɨ́n³² tsú² hi³ cué¹³ jnoh¹ jáɨ¹³ hi³ ma³hon³ tsú² tsá² joh¹ Dió³² [tsá² zian² tɨ³ hué¹³ Judea];

5 hi³ tɨ³ chí¹nga² bíh¹ ca³jmú³ tsú² la³ cónh³ bíh¹ hi³ jmɨ́¹ hen² tsɨ́³ jnoh¹ jmu³ tsú²; quí¹ la³ñí¹ tín² ca³chan³ tsú² jo³cuo² Tɨ³² Juo¹³ dí², jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³chan³ tsú² siáh³ jo³cuo² jnoh¹ la³ cun³ hi³ qui³ hnió³ Dió³².

6 Hi³ jáun² bíh¹ má²ca³za¹³ jnoh¹ Tito, tsá² ca³ma³liáu³² hí³ ta²¹ jáun² ja¹ quián¹³ hnoh², hi³ cuɨ́¹ má¹hián² tsú² ta²¹ jáun² la³ cun³ hi³ ja³² mii³ honh² hnoh².

7 La³jɨ́³² hi³ jmuh³² bíh¹ hnoh² jmuh³² náh² tɨ³ chí¹nga², uá¹la³ cun³ hi³ nio² cáun² honh² náh², jáɨ¹³ hi³ hléh¹ náh², la³jɨ́³² hi³ ñíh¹ náh², la³jɨ́³² hi³ hnáuh² náh² jmúh¹³, jɨ³ hi³ hnau³ náh² jnoh¹ nɨ́² siáh³; ja³bí¹ la³ nɨ́² uá²jaɨ³² hniáuh³² já³² mii³ honh² náh² tɨ³ chí¹nga² ca³tɨ²¹ ta²¹ chu²¹ jáun² siáh³.

8 Jun³juáh¹³ hi³ jmu² héih³² yáh³ jná¹³ hi³ juanh³² ná¹ la³ nɨ́²; jɨ́³²la³ ti³ hnó³² jná¹³ hi³ lɨ³ ñíh¹³ náh² la³ cun³ hi³ ná¹hniá¹ tsá² siánh³ jmu³ bíh¹, hi³ jáun² lɨ³ lin¹ nɨ́¹juáh³ hi³ hú¹tá¹ tson² hno³ hnoh² tsáu².

9 Quí¹ má²ca³lɨ³ ñíh¹ bíh¹ hnoh² ha³ lánh³ lɨ́³ mii³ hi³ ja³² tsɨ́³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí². Hí³ bíh¹ jan² Tsá² jmɨ́¹ hánh³ lɨ́n³², tɨ³la³ ca³jmú³ tsú² hi³ tsɨ́¹juɨ́³ hnga² cun³ñí¹ hi³ hniau³ hnoh², hi³ jáun² la³ jáun² lɨ́¹³ hi³ lɨ³ hánh³ hnoh²

cun³quionh³ hi³ ca³jmú³ tsú² jáun² tsɨ́¹juɨ́³.

10 Hi³ chú³² quián¹³ hnoh² bíh¹ hi³ hɨ́e²³ jná¹³ jú¹ tson² ca³tɨ²¹ hi³ nɨ́². Quí¹ la³ cun³ mii² cá²tsá³² máh³ ca³ma³liauh²¹ hnoh² hi³ cueh³², tɨ³la³ jun³juáh¹³ hi³ ti³ lɨ́¹ cueh³² yáh³ náh², quí¹ ca³la³ hi³ hniá¹ bíh¹ náh² cueh³².

11 Né³² né³, chú³² ma³hián¹³ náh² la³ cun³ rón³² hi³ ca³lɨ³ hniá¹ náh² jmúh¹³ jáun² jmɨ́¹tin², hi³ jáun² cué¹ náh² la³ cun³ rón³² hi³ zia³² quián¹³.

12 Quí¹ nɨ́¹juáh³ jan² tsáu² hú¹tá¹ cu³tí³ hniá¹ hi³ cué³², jáun² lɨ́² hiún² bíh¹ tsɨ́³ Dió³² ca³tɨ²¹ hi³ cue³² tsú² jáun² la³ cun³ hi³ zia³² quioh²¹; quí¹ tiá² mɨ³² yáh³ Dió³² cáun² hi³ tiá² zia³² quioh²¹ tsáu².

13 Quí¹ jun³juáh¹³ hi³ hniáuh³² lɨ³mii² yáh³ hnoh² cun³ñí¹ hi³ má¹hon¹ náh² tsáu²,

14 quí¹ tɨ³la³ hi³ lɨ́¹³ zian² cá²ren² bíh¹ náh² quiúnh¹ tsá² hí³. Ta³né³² zia³² quián¹³ hnoh² hi³ lɨ́¹³ má¹hon¹ náh² tsá² hí³ la³ cun³ hi³ lɨ³ hniáuh³² quioh²¹ tsú²; quí¹ hu³ sa³ chau²¹ cáun² jmáɨ¹ hi³ lɨ́¹³ lɨ³ hniáuh³² ñí¹con² hnoh², hi³ jáun² tsá² hí³ má²zia³² quioh²¹ má¹jáun² hi³ ma³hau³ hnoh²; hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ zian² hnoh² cá²ren².

15 La³ cun³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí²: “Tsá² jmɨ́¹ zia³² hliáun³ quioh²¹, tiá² hi³ ziau³ yáh³ quioh²¹ tsú²; hi³ tsá² jmɨ́¹ zia³² cú¹pih²¹ quioh²¹ né³, tiá² hi³ ca³lɨ³ hniáuh³² yáh³ ñí¹con² tsú²”.

Tito quionh³ tsá² quionh³

16 Tɨ³la³ tiá¹hmah¹ Dió³² hi³ ca³jmú³ tsɨ́³ Tito hi³ hniá¹ ma³hau³ hnoh² la³jmɨ́¹ hniá¹ jná¹³.

17 Quí¹ jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³hliá² lɨ́²juo³ jná¹³ hi³ tsó³² yáh³ tsú² hi³ lɨ́²héi³² tsó³², quí¹ qui³ cónh³ jmɨ́¹ la³ má²hu²¹ bíh¹ tsɨ́³ tsú² hnga² hi³ tsó³², hi³ jáun² ta³né³² né³ má²tsó³² tsú² hi³ tsa³jɨe³ hnoh² cun³ñí¹ hi³ hnió³ hnga².

18 Hi³ zen¹³ jnoh¹ siáh³ tsá² hí³ reh² dí², tsá² jlánh¹ re² hleh³² hí³ tsá² zian² la³jɨ́³² cuáh³² quioh²¹, cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ chu²¹ ta²¹ hi³ jmu² tsú² hi³ ngaɨ³² tsú² jáun² jú¹ chú³².

19 Jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³ nɨ́² yáh³, quí¹ hí¹ la³ tɨ³ hmóu³² yáh³ tsá² cuáh³² ca³quianh³ tsú² hi³ ngɨ́³² quiúnh¹ jnoh¹ hi³ ma³hau³ tsú² hná¹ ta²¹ hi³ jmu³² jnoh¹ hi³ ma³hon¹ jnoh¹ tsá² tia³mii². Ta²¹ jáun² jmu³² jnoh¹ hi³ jáun² lɨ³ quien² Tɨ³² Juo¹³ dí², jɨ³ hi³ má¹jnia¹³ jnoh¹ siáh³ hi³ jlánh¹ hniá¹ jnoh¹ jmú¹³ ta²¹.

20 Cun³quionh³ hi³ jmu³² jnoh¹ la³ nɨ́², hu²¹ tsɨ́³ jnoh¹ hi³ tiá² hin² lɨ́¹³ ziu³ hɨe³ jnoh¹ ca³tɨ²¹ quɨe³ hi³ má²nio² jáun² jo³cuo² jnoh¹.

21 Quí¹ ná¹jmu³² jnoh¹ pí³ hi³ la³jɨ́³² hi³ jmu³² jnoh¹ lɨ́³ re² tso², jun³juáh¹³ jmáh³la³ ta³ ñí¹ Tɨ³² Juo¹³ yáh³ dí², quí¹

la³ jɨ³ ta³ ñí¹ tsá²mɨ³cuóun² bíh¹ siáh³.
22 Jáun² cu³tsa³² quionh³
tsá² gon³ nɨ́² tsú² zen¹³ jnoh¹
siáh³ cónh³í¹ jan² tsá² reh²,
tsá² má²ca³ma³jnia³² hiú²
cuóh³² ñí¹con² jnoh¹ hi³
dí¹quian¹ jmu³ lɨ³ua³ cáun²
ta²¹; hi³ ta³né³² né³, tɨ³ jlánh¹
bíh¹ má²dí¹quian¹ tsú² cun³ñí¹
hi³ má²cuóu³² tsú² hnoh².
23 Nɨ́¹juáh³ zian² tsá² nga²
jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ Tito, zéih³
tsú² hi³ tsá² jmu² ta²¹ cu³tsa³²
quiúnh¹ jná¹³ bíh¹ nɨ³² hi³
má¹cau²¹ jnoh¹ hnoh². Hi³
nɨ́¹juáh³ hi³ nga² tsú² siáh³
hi³ ca³tɨn¹ tsá² reh² ñí¹ hná¹
nɨ́² né³, zéih³ tsú² hi³ tsá²
nɨ́² ca³ze³ tsá² tiáunh¹ la³jɨ́³²
cuáh³² bíh¹, jɨ³ hi³ lɨ́n³ tsú²
siáh³ tsá² má²jnia³² hi³ quien²
Cristo.
24 Hi³ jáun² né³, chú³²
ma³jnia¹³ náh² ñí¹con² tsá²
zian² la³jɨ́³² cuáh³² tɨ³ lá² hi³
cu³tí³ hno³ hnoh² tsá² nɨ́², hi³
má¹jnia¹³ náh² siáh³ ñí¹ ta³ ñí¹
la³jɨ́n³² tsá² cuáh³² hi³ cu³tí³
zia³² jáɨ¹³ hi³ jmú¹³ jnoh¹
tsah¹ ca³tɨn¹ hnoh².

9

Quɨe³ hi³ cunh²³ tsú² ca³tɨn¹ tsá² reh²

1 Hi³ jáun² né³, ca³tɨ²¹ quɨe³
hi³ cunh²¹ dí² jáun² hi³ ca³tɨn¹
tsá² hí³ joh¹ Dió³², tiá² lin¹
nga³ jmɨ́¹ hniáuh²¹ yáh³ hi³
jmu¹ jná¹³ sí² lá² ñí¹con²
hnoh²,
2 quí¹ má²ño¹ jná¹³ hi³
cu³tí³ hiún² lɨ́n³² bíh¹ honh²
hnoh² hi³ má¹hoh³ náh².
Hi³ jáun² né³, má²cá²jmú³²
jná¹³ tsah¹ hi³ ca³tɨn¹ hnoh²
ñí¹con² tsá² hué³² Macedonia
lá², cun³ñí¹ hi³ hnoh² tsá²
zian² náh² hué³² Acaya nɨ́²
má²tiáunh¹ náh² hua³jan²¹
la³ cun³ mii² cá²tsá³² máh³
hi³ cuéh¹ náh². Hi³ jáun²
juóun³² tsá² hí³ má²ca³lɨ³
hiún² siáh³ tsɨ́³ cun³ñí¹ hi³
ná¹hiún² honh² hnoh².
3 Tɨ³la³ cun³ jáun² zein³²
bíh¹ jná¹³ tsá² reh² dí² lá²,
quí¹ nɨ́² lɨ́¹ tiá² ca³lɨ³ quien²
hi³ jmu² jná¹³ tsah¹ hi³ ca³tɨn¹
hnoh² hi³ ca³tɨ²¹ hi³ nɨ́². Jáun²
né³, hniáuh³² tiáunh¹ hnoh²
hua³jan²¹ hi³ má¹tih²¹ la³ cun³
hi³ má²ca³juo³ jná¹³ tsáu²;
4 quí¹ nɨ́² lɨ́¹ já¹taunh²¹
gon³ gáun³ tsá² Macedonia
quiúnh¹ jná¹³, má¹jáun² jɨ́e³
tsú² hi³ tiá² hua³jan²¹ la³
tiáunh¹ yáh³ hnoh², jáun²
hua³heih²¹ bíh¹ tá¹tauh¹ jnoh¹
lɨ́¹³, jɨ³ hnoh² nɨ́² siáh³, quí¹
jlánh¹ má²ca³juáh¹³ jnoh¹
hi³ nio² cáun² tsɨ́³ jnoh¹ hi³
ca³tɨn¹ hnoh².
5 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹
má²ca³lén¹³ jná¹³ hi³ hniáuh³²
mɨ́¹³ jná¹³ hi³ chú³² ñí¹con²
tsá² reh² lá² hi³ tsa³táunh¹
tsú² chí¹ján³ hi³ ma³hau³ tsú²
hnoh² hi³ má¹hiánh¹³ náh²
la³ cun³ hi³ ca³jmuh³ náh²
jáun² jáɨ¹³ jmɨ́¹tin² hi³ cuéh¹.
Hi³ jáun² la³ jáun² má²rá¹lɨ́³
hua³jan²¹ nɨ́¹ má¹cá²chó³²
jná¹³, hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ³
lin¹ hi³ hnoh² ja³² mií³ honh²,
jun³juáh¹³ cáun² hi³ di³quiaun¹
jnoh¹ jmáɨ¹ yáh³.
6 La³ cun³ hi³ qui³ ná¹juáh²³

jáun² tsáu², hi³ ní¹juáh³ tsá² jñi³² cú¹pih²¹, jáun² cú¹pih²¹ bíh¹ loh² tsú²; tɨ³la³ tsá² jñi³² hliáun³ né³, hliáun³ bíh¹ loh².

7 Hi³ jáun² ma³ quin³² ma³ jan³² tsáu² hniáuh³² cué³² la³ cun³ hi³ má²ca³lɨ́n¹³ hñu³ tsɨ́³, tɨ³la³ tiá² hniáuh³² yáh³ cué³² tsú² ta³ hlah³ nio² tsɨ́³ má¹ná¹, ho³lá²dá² ta³ tion³; quí¹ Dió³² tɨ³² tsɨ́³ tsá² cue³² ca³la³ hi³ hiún² tsɨ́³ bíh¹.

8 Hi³ Dió³² bíh¹ Tsá² tɨn² ma³mieh² hnoh² tɨ³ chí¹nga² la³ cónh³ bíh¹ hi³ lɨ³hniauh²³ ñí¹con² hnoh², hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ lɨ³zia³² la³jɨ́³² hi³ hniáuh³² ñí¹con² hnoh² hmóu³², hi³ cué³² tsú² siáh³ ca³la³ hi³ tú² hi³ ziún²³ bíh¹ ñí¹con² hnoh², hi³ jáun² lɨ́¹³ má¹hoh³ hnoh² ca³tɨ²¹ lɨ³ua³ cáun² ta²¹ chu²¹.

9 Quí¹ ñí¹ Sí² rá¹juáh³ la³ lá²:

Tsá² cue³² ca³la³ hi³ tɨ́² hɨ́e²³
ñí¹con² tsá² tia³mii²,
jmɨ́¹ lɨ́h³ bíh¹ tiá² táuh³ la³jɨ́³²
hi³ chu²¹ hi³ jmu² tsú²
jáun².

10 Hi³ jáun² Tsá² cue³² jún² hi³ jñi³² tsú² jɨ³ má³² hi³ cúh² tsú² cué³² hnoh² la³jɨ́³² jún² hi³ jánh¹ náh², jɨ³ hi³ ma³hliáun³ tsú² hi³ ló³² jáun² quián¹³ hnoh² hi³ jmúh¹³ náh² ta²¹ chu²¹.

11 La³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ lɨ³ hánh³ hnoh², hi³ jáun² lɨ́¹³ cuéh¹ náh² ca³la³ hi³ lɨ́¹ má²tɨ́² má²hɨ́e²³ ñí¹con² tsáu². La³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ hi³ juóun³² tsáu² cuéh³² tiá¹hmah¹ Dió³² cun³quionh³ hi³ he³ tsú² hi³ cháh¹³ hnoh² jáun² jo³cuo² jnoh¹.

12 Quí¹ ní¹juáh³ ní¹ má¹ca³ma³hon¹ jnoh¹ tsá² joh¹ Dió³² cun³quionh³ hi³ cueh³² náh² jáun², jun³juáh¹³ jɨ́³²la³ ti³ cueh³² náh² hi³ lɨ³hniauh²³ ñí¹con² yáh³ tsú², quí¹ ja³bí¹ la³ jáun² ná¹jmuh³² náh² hi³ juóun³² tsá² cué³² siáh³ tiá¹hmah¹ lɨ́n²¹ ñí¹con² Dió³² bíh¹.

13 Hi³ jáun² jnoh¹ quiúnh¹ tsá² hí³ jlánh¹ ma³quien¹³ jnoh¹ Dió³² quí¹ cun³quionh³ hi³ ma³hon¹ náh² jáun² bíh¹ tsú² ma³jnia¹³ náh² hi³ tson² ma³tih²¹ náh² jú¹ chú³² quioh²¹ Cristo cun³ñí¹ hi³ ma³hon¹ náh² tsú² ca³la³ hi³ tɨ́² hɨ́e²³; la³ má²quionh³ juóun³² lɨ́n³² tsá² siánh³ siáh³.

14 Hi³ jáun² tsá² hí³ ca³la³ hi³ hniau³ lɨ́n³² tsú² hnoh² hi³ liɨ́einh³² Dió³² hi³ ca³tɨn¹ hnoh², cun³ñí¹ hi³ Dió³² má²ca³ma³jnia³² hi³ ja³² mií³ tsɨ́³ cun³quionh³ hi³ jmuh³² hnoh².

15 ¡Jlánh¹ tiá¹hmah¹ Dió³² quí¹hliá² má²ca³cué³ tsú² cáun² hi³ jlánh¹ bíh¹ quien², hi³ ca³la³ hí¹juáh³ tiá² né¹ dí² he³ lánh³ rón³² juáh¹³!

10

Jáɨ¹³ hi³ ho² Po¹ hi³ lɨ́n³ tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³²

(Gálatas 1:11-2:21)

1 Hi³ jáun² né³, jná¹³ Po¹, zia³² hi³ hiú² mɨ́²³ jná¹³ ñí¹con² hnoh² cun³ñí¹ hi³ Cristo jmu² juenh² tsɨ́³, hi³ ja³² siáh³ mií³ tsɨ́³. Zian² tsá² ná¹juáh²³ hi³ tsɨ́¹juɨ́³ cu³tí¹³ bíh¹ néh¹ jná¹³ ní¹juáh³

jmáɨ¹ hi³ zenh² ná¹ ta³ máh¹
hnoh², tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ ñí¹ siáh³
bíh¹ má²cuon¹ jná¹³, jáun²
má¹jáun² néh¹ jlánh¹ má²jmu²
jná¹³ quien².

2 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, mɨ́²³
jná¹³ ñí¹con² hnoh² hi³ nɨ́¹
má¹ngau³² jná¹³ hi³ ñí¹jɨe¹
ná¹ hnoh², ha³ lɨ́² lɨ́¹ jmú²
hnoh² hi³ tion³ hniáuh³² jmu¹
jná¹³ quien² ñí¹con² ma³ jan²
hnoh², quí¹ tiá² juénh² yáh³
jná¹³ má¹jéinh³ jmáɨ¹ quiúnh¹
tsá² ná¹juáh²³ hí³ hi³ jnoh¹
jmu³² ta²¹ la³ cun³ qui³ jmu²
tsá²mɨ³cuóun².

3 Quí¹ uá¹jinh¹ tson²
tsá²mɨ³cuóun² bíh¹ jnoh¹,
tɨ³la³ tiá² jmu³² yáh³ jnoh¹
hniéi² la³ cun³ qui³ jmu²
tsá²mɨ³cuóun².

4 Quí¹ jun³juáh¹³ jmu³²
jnoh¹ hniéi² cun³quionh³ hi³
la³ jmúh³² jáun² tsá²mɨ³cuóun²
ta²¹ nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹ jmu³ hniéi²
yáh³, tɨ³la³ cun³quionh³ pí³
hi³ cue³² Dió³² bíh¹ táɨ² jnoh¹
chú¹ jñeih²¹ tá¹³ tsá² hau² dí²,
uá¹jinh¹ ná¹lɨ́n²³ tsú² hi³ tiá²
hi³ háɨnh¹³ zia³².

5 Hi³ jáun² la³ nɨ́² bíh¹
hin³² jnoh¹ la³jɨ́³² jáɨ¹³ hi³
lɨ́¹ chin² tsáu² chí¹ jɨ³ lɨ³ua³
cáun² hi³ jmu² tsáu² quien²
hi³ quí² jnaɨ³² juɨ³² hi³ jáun²
tiá² lɨ́¹³ lɨ³ cuóun³² tsáu² Dió³².
Cun³quionh³ hi³ cah¹ jnoh¹
jáun² jmáɨ¹ la³jɨ́³² hi³ lɨ́n²³
tsáu², la³ jáun² bíh¹ janh²¹
jnoh¹ tsáu² hi³ ma³tí³² ñí¹con²
Cristo.

6 Hi³ jáun² hiún² bíh¹
tsɨ́³ jnoh¹ má¹tson¹³ lɨ³ua³
jan² tsá² tiá² nieh³, nɨ́¹juáh³
má²ma³tih²¹ hnoh² re² lɨ́n³².

7 Hnoh² dá² cáun² lɨ́¹
jɨ́eh³² náh² la³ cun³ hi³ jniá³
jmáh³la³ tɨ³ coh³ bíh¹. Nɨ́¹juáh³
zian² tsá² lɨ́n²³ hi³ tson² bíh¹
má²hún¹ tsú² jo³cuo² Cristo,
hniáuh³² bíh¹ cháu³² tsú² tsɨ́³
hi³ ja³bí¹ jnoh¹ siáh³ uá²jaɨ³²
má²tiáuh¹ jo³cuo² Cristo.

8 Hi³ jáun² uá¹jinh¹ lɨ́n²³
hnoh² hi³ chí¹nga² ca³lá²
ma³quien¹³ jná¹³ jáɨ¹³ hi³
hau³² jnoh¹, cun³ tiá² lɨ³ heh¹
bíh¹ jná¹³; quí¹ jáɨ¹³ hi³ hau³²
jnoh¹ jáun² ca³cué³ hnga² bíh¹
Tɨ³² Juo¹³ dí² hi³ jmú¹³ jnoh¹
hi³ lɨ³hún¹ honh² náh² ca³tɨ²¹
hi³ tanh¹³ náh² ta²¹ Dió³²,
jun³juáh¹³ hi³ jmú¹³ jnoh¹ hi³
tɨ³ tsa³hín³ yáh³ hnoh².

9 Su³uú² lɨ́n²³ hnoh² hi³
zein³² jná¹³ sí² lá² cun³ñí¹ hi³
hnó³² jná¹³ hi³ juénh¹³ hnoh².

10 Quí¹ zian² ma³ jan² tsá²
juáh²³ hi³ jlánh¹ pin³ jáɨ¹³
tioh³ sí² hi³ zein³² jná¹³, jɨ³
hi³ jlánh¹ cáu² niéih³ siáh³,
tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ jmáɨ¹ hi³ zenh²
jná¹³ ñí¹ hó²¹ñí¹ tsú², jáun²
jan² tsá² huá¹ tsɨ́³ bíh¹ néh¹
jná¹³, hi³ jun³ lin¹ yáh³ néh¹
hléh²³ jná¹³.

11 Tɨ³la³ cuɨ́¹ lɨ³ ñi³² tsá²
juáh²³ la³ nɨ́² hi³ cá²ren²
bíh¹ lɨ́³ ta²¹ hi³ jmu³² jnoh¹
nɨ́¹juáh³ hi³ tiauh² jnoh¹ ja¹
quián¹³ hnoh² la³ má²quionh³
jáɨ¹³ tioh³ sí² hi³ zen²³ jnoh¹
ñí¹con² hnoh² jmáɨ¹ hi³ tiauh²
jnoh¹ ñí¹ uóunh³ nɨ́² siáh³.

12 Jmɨ́¹lɨh³ tiá² ja³² tsɨ́³
jnoh¹ hi³ jmú¹³ jnoh¹ cá²ren²

quiúnh[1] tsá[2] lí[1] hleh[32] re[2]
ca[3]tɨn[1] hmóu[32], sa[3]jun[3] hi[3]
cunh[21] jnoh[1] ta[21] quiú[13]
quiúnh[1] tsú[2]. Quí[1] ní[1]
má[1]ca[3]chu[3] ca[3]ñih[3] tsá[2] la[3] hí[3]
má[2]tún[2] hmóu[32] cun[3]quionh[3]
héih[32] hi[3] lí[1] ca[3]chin[2] chí[1],
ho[3]lá[2]dá[2] cunh[3] tsú[2] tá[13]
quionh[3] tsá[2]ján[2] tsá[2]ján[2],
jáun[2] tsá[2] la[3] hí[3] lí[1] jmu[2] cáun[2]
hi[3] cáun[1] bíh[1].
13 Tiá[2] tsah[1] yáh[3] jnoh[1]
ca[3]tɨ[21] cáun[2] hi[3] tiá[2] ca[3]ta[1],
quí[1] jnoh[1] cáun[2] jmu[32] ta[21] la[3]
cun[3] rón[32] lí[3] héih[32] hi[3] cue[32]
Dió[32] bíh[1], hi[3] hnga[2] hí[3] bíh[1]
ca[3]jmú[3] héih[32] hi[3] ca[3]ñí[1]jmú[13]
jnoh[1] ta[21] la[3] tɨ[3] ja[1] quián[13]
hnoh[2] ní[2].
14 Cun[3]ñí[1] hi[3] jáun[2] bíh[1],
jáun[2] jmí[1] ca[3]jmú[13] jnoh[1] ta[21]
ja[1] quián[13] hnoh[2] jmí[1]tɨn[2], ha[3]
tiá[2] lɨ[3] yáh[3] cáun[2] ñí[1] tɨ[3] có[32]
ñí[1] tiá[2] ca[3]lɨ[3]hnió[3] Dió[32] hi[3]
lí[13]. Quí[1] jnoh[1] bíh[1] tsá[2] la[3]ñí[1]
hi[3] ca[3]ñí[1]hléh[13] jú[1] chú[32] hi[3]
ca[3]tɨn[1] Cristo ca[3]la[3] tɨ[3] ja[1]
quián[13] hnoh[2].
15 Ha[3] tiá[2] jmu[32] yáh[3] jnoh[1]
tsah[1] ca[3]tɨ[21] tá[13] tsá[2] siánh[3]
la[3]jmí[1] lí[3] hi[3] ta[21] jáun[2] quiú[13]
jnoh[1]. Tɨ[3]la[3] hu[21] tsí[3] jnoh[1]
hi[3] cun[3]quionh[3] hi[3] tɨ[3] lɨ[3]mí[1]
má[2]táunh[23] hnoh[2] ta[21], jáun[2]
tɨ[3] lɨ[3]mí[1] re[2] má[2]lí[13] bíh[1] jmú[13]
jnoh[1] ta[21] ja[1] quián[13] hnoh[2];
tɨ[3]la[3] jmáh[3]la[3] la[3] cun[3] héih[32]
hi[3] jmu[2] Dió[32] bíh[1] jmú[13]
jnoh[1] ta[21] má[1]ná[1].
16 Hi[3] jáun[2] má[1]lɨ[32] jáun[2]
né[3], hu[21] tsí[3] jnoh[1] hi[3]
tsá[1]hléh[13] jnoh[1] jú[1] chú[32]
jáun[2] ñí[1] siáh[3] siáh[3], ca[3]la[3] tɨ[3]
ñí[1] uóunh[3], ngá[13] ñí[1] tionh[1]
hnoh[2] ní[2]; quí[1] tiá[2] hnáu[2] yáh[3]
jnoh[1] jmú[13] tsah[1] cun[3]quionh[3]
tá[13] tsá[2] siánh[3].
17 Hi[3] jáun[2] ní[1]juáh[3] zian[2]
tsá[2] hnió[3] jmu[3] tsah[3], cuí[1]
jmu[1] tsú[2] tsah[3] hi[3] ca[3]tɨn[1] Tɨ[32]
Juo[13] bíh[1] dí[2].
18 Quí[1] tiá[2] lin[1] ñí[1] jmu[3]
ta[21] yáh[3] ní[1]juáh[3] hi[3] jmu[2] tsú[2]
quien[2] hnga[2], tɨ[3]la[3] ní[1]juáh[3]
Tɨ[32] Juo[13] bíh[1] dí[2] juáh[3] hi[3]
má[2]lí[2]jmú[3] tsú[2] re[2], hi[3] jáun[2]
tson[2] bíh[1] cu[3]tí[3] má[2]lí[2]jmú[3]
tsú[2] re[2].

11

*Po[1] hɨe[32] ha[3] lánh[3] jmu[2]
tsá[2] lí[1] juáh[23] hi[3] lín[3] tɨ[32] tsá[2]
quian[32] jë[1] Dió[32]*

1 ¿Tiá[1] jmúh[13] hnoh[2] tiá[3]
juenh[2] honh[2] hi[3] hléh[13] jná[13]
ca[3]lá[2] la[3]jmí[1] hleh[32] jan[2] tsá[2]
cú[1]juón[1]? Qui[3] cónh[3] tsá[2]
jmuh[32] juenh[2] honh[2] bíh[1]
hnioh[2].
2 Tɨ[3]la[3] la[3]ñí[1] tín[2] hnó[32]
jná[13] hi[3] lɨ[3] ñíh[13] náh[2] hi[3]
hɨ[32] tsɨn[32] jná[13] hi[3] ca[3]tɨn[1]
hnoh[2], la[3] cun[3] qui[3] jmu[2]
hnga[2] Dió[32]. Quí[1] hnó[32]
jná[13] má[1]jnia[13] hnoh[2] ñí[1]con[2]
Cristo la[3] jmí[1] má[2]jnia[2] tsú[2]
jan[2] tsá[2] tsá[1]máɨ[13] jon[2] hi[3]
tiá[2] tso[3] má[2]ca[3]jmú[3] ñí[1]con[2]
tsá[2] lí[13] ñí[2]cuo[2], quí[1] jná[13]
má[2]cá[2]jmú[32] jáɨ[13] ñí[1]con[2]
Cristo.
3 Quí[1] hɨ[32] tsɨn[32] jná[13] ho[3]
sa[3] ní[2] lí[1] ca[3]hliáh[2] honh[2]
hnoh[2] hi[3] tianh[13] náh[2] tɨ[3]
có[32] ñí[1]con[2] Cristo hi[3] tiú[2]uú[2]
jɨ[2] honh[2] náh[2], hi[3] jmí[1]
ma[3]tsú[1] ma[3]jonh[21] náh[2] tsú[2]
la[3]jonh[3] jmí[1] honh[2], la[3]jmí[1]

ca3lɨ3can2 jáun2 hla1 Eva hi3
ca3ma3cau2 jáun2 jáh3hláɨnh1
hí3 cun3quionh3 jú1 tɨ́1jáɨ2.
4 Quí1 hnoh2 dá2 cáun2 lɨ́1
hen23 náh2 re2 lɨ3ua3 jan2
tsá2 tsá2hléh2 jáɨ13 la3 siáh3
hi3 ca3tɨn1 Jesús la3 cónh3
bíh1 jáɨ13 hi3 tsa3hléh13 jnoh1
quioh21 tsú2 ñí1con2 hnoh2;
hi3 cáun2 lɨ́1 tanh23 náh2 ta21
jan2 jmɨ́2chí3 siánh3 la3 cónh3
bíh1 Jmɨ́2chí3 hi3 má2ca3hen3
náh2, jɨ3 hi3 cáun2 lɨ́1 héih23
náh2 siáh3 cáun2 jú1 siáh3
la3 cónh3 bíh1 jú1 chú32 hi3
má2hian2 náh2 jáun2.
5 Hi3 jáun2 né3, uá1jinh1 tiá2
jmɨ́1 ca3tɨn1 jná13 hi3 juah21 la3
lá2, tɨ3la3 len3 jná13 hi3 tiá2 lɨ́2
huen3 yáh3 jná13 hí1 cú1pih21
la3 cónh3 bíh1 tɨ32 quian32
hí3 jë1 Dió32, tsá2 jlánh1 néh1
ná1ñi32 hí3.
6 Quí1 uá1 cun3 tson2 hi3
tiá2 tɨn2 jná13 hléh13 re2, tɨ3la3
tiá2 lɨ3 yáh3 la3 nɨ́2 la3jɨ́32 hi3
ño1 jná13; hliáun3 jéin32 bíh1
má2ca3lɨ3 lin1 hi3 tson2 bíh1 la3
jáun2 lɨ́3 cun3quionh3 la3jɨ́32 hi3
má2ca3jmú13 jnoh1 jáun2.
7 Tiá2 né1 ¿hí1 hlah3 uá1
la3 ca3jmú32 jná13 cun3ñí1 hi3
ca3jmú32 jná13 jáun2 hi3 hnoh2
bíh1 tsá2 quien2, hi3 jáun2
jná13 né3 jan2 tsá2 huen3 bíh1
jmɨ́1 ca3hléh3 jná13 jáun2 jú1
chú32 quioh21 Dió32 ta3 tiá2
hmah21 ca3cán3 jná13 ñí1con2
hnoh2?
8 Lɨ́3 la3jmɨ́1 lɨ́3 hi3 ca3háɨn32
bíh1 jná13 quɨe3 quioh21 tsá2
zian2 hliáun3 cuáh32 ñí1 hná1
nɨ́2 jmɨ́1 cá1héi21 jná13 jáun2
quɨe3 hi3 ca3cué3 tsú2 tá1la3
ca3ma3cau21 jná13 jáun2 hnoh2.
9 Quí1 tá1la3 jmɨ́1 cuon1 jná13
jáun2 quiúnh1 hnoh2 ca3chó32
jmáɨ1 hi3 zia32 hi3 ca3lɨ3
hniáuh32 ñí1con2 jná13, tɨ3la3
tiá2 liá1 héi2 ca3quiaun1 yáh3
jná13 hnoh2, quí1 tsá2 reh2
zian2 tɨ3 hué32 Macedonia
lá2 bíh1 ca3cué3 la3jɨ́32 hi3
ca3lɨ3 hniáuh32 quion21 jná13
jmɨ́1jáun2. Hi3 jáun2 la3 nɨ́2 bíh1
ca3jmú32 jná13 hua3hín13 hi3
tiá2 liá1 héi2 ca3quiaun1 yáh3
jná13 hnoh2, hi3 sa3jun3 chau21
yáh3 jmáɨ1 hi3 jmu1 jná13 la3
jáun2.
10 La3jmɨ́1 cuo2 jná13 jú1
tson2 quioh21 Cristo, la3 jáun2
bíh1 ño1 jná13 siáh3 hi3 hí1 jan2
tsá2 zian2 hué32 Acaya nɨ́2 tiá2
lɨ13 quin3 la3 cun3 hi3 tsah1
jáun2 jná13 ca3tɨ21 hi3 nɨ́2.
11 ¿He3 láɨh32 juáh13? ¿Hí1
cun3ñí1 hi3hliá2 tiá2 hnau3
jná13 hnoh2? Tɨ3la3 Dió32
ñi32 hi3 hnau3 lɨn32 bíh1 jná13
hnoh2.
12 Hi3 jáun2 jmu1 bíh1 jná13
ta21 quion21 la3 má2jmu2 jáun2,
jáun2 tiá2 lɨ3 quien2 jë1 tsá2
ñi3tú1 ñi3lɨn13 nɨ́2, tsá2 jmu2
hí3 tonh2 hi3 juáh3 hi3 ta21
quioh21 hí3 néh1 dí2 uá2jaɨ32 lɨ3
la3jmɨ́1 lɨ3 ta21 quiú13 jnoh1.
13 Tsá2 lín1 tɨ32 tɨ́1jáɨ2 bíh1
hí3 hi3 lɨ́1 juáh3 hi3 ná1lɨn3
*tɨ32 tsá2 quian32 jë1 Dió32, tsá2
lɨ́1 má2cau2, tsá2 ti3 lɨ́1 jnia32
la3jmɨ́1 jnia32 tɨ32 tsá2 quian32
jë1 Cristo.
14 Jun3juáh13 lin1 hi3 lɨ3

tsa³cáun² tsɨ́³ yáh³ dí² ca³tɨ²¹
hi³ nɨ́², quí¹ ja³bí¹ hnga² yáh³
*Satanás tɨn² hi³ jinh²¹ hi³
jnia³ la³jmɨ́¹ jniá³ tsá²cuú²
tsá²ta³ Dió³², tsá² zian² ñí¹ tie³
joh¹.
15 Hi³ jáun² dá² huán¹
tsɨ́³ bíh¹ lɨ́¹³ hi³ tsá² lɨ́n³ hí³
quian²¹ tsá² hláɨnh¹ tɨn² jmu³
hi³ jinh²¹ hi³ jnia³ la³jmɨ́¹ jniá³
tsá² jmu² ta²¹ chu²¹. Tɨ³la³ ñí¹
ca³táuh³ jmáɨ¹ má¹ná¹, cun³
hiáuh³ bíh¹ tsú² la³ cun³ hi³
ca³tɨn¹ hiáuh³.

Po¹ má²tso² tsɨ́³ cun³ñí¹ hi³
lɨn³ tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³²

16 Jáun² né³, juanh³² jná¹³
siáh³ cónh³, hi³ tiá² hniáuh³²
lɨn¹³ náh² hi³ hú¹tá¹ tson²
bíh¹ cú¹juón¹ jná¹³. Tɨ³la³
nɨ́¹juáh³ hi³ má²ná¹lɨn²³ náh²
la³ nɨ́², jáun² cué¹ náh² tiá³
jáɨ¹³ hi³ hléh¹³ jná¹³ cáun² jú¹
te³ quion²¹, jáun² lɨ¹³ jmu¹
jná¹³ ca³lá² tonh².
17 Jun³juáh¹³ lɨn³ jná¹³
la³jmɨ́¹ lɨn³ Tɨ³² Juo¹³ yáh³
dí² nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹hléh¹³ jná¹³
cá² jon¹ jáɨ¹³ lá², quí¹ tá¹la³
cuá¹tsah¹ jná¹³ lá² cú¹pih²¹,
cu³tí³ hléh¹³ jná¹³ la³jmɨ́¹
hleh³² jan² tsá² cú¹juón¹ bíh¹.
18 Quí¹ zian² juóun³² tsá²
jmu² tsah³ ca³tɨ²¹ hi³ zia³² ñí¹
hué²¹ lá², jáun² ja³bí¹ jná¹³
siáh³ uá²jaɨ³² ñí¹jmu¹ ca³lá²
tsah¹.
19 ¡Hnoh² bíh¹ tsá² tɨ³ jlánh¹
bíh¹ quia³lín³ jmɨ́¹ honh²
náh², hi³ jáun² jlánh¹ re² tion²³
náh² honh² jáɨ¹³ quioh²¹ lɨ³ua³
jan² tsá² cú¹juón¹!

20 Quí¹ re² lɨ́n³² bíh¹ tion²³
náh² honh² ñí¹con² tsá²
dí²quiaun³ náh² jmáɨ¹ hi³
má¹cú¹ má¹haɨn²¹ náh², tsá²
jmu² ca³la³ hi³ pa²¹ rón³² láɨ¹
ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ zia³² quián¹³
náh², tsá² cáun² lɨ́¹ hiá² lɨ́²
jla²³ hnoh², tsá² jmu² quien²
ñí¹con² hnoh², jɨ³ tsá² pá²³
siáh³ máh¹ náh².
21 Uá¹jinh¹ heh¹ jná¹³ ca³lá²
hi³ juanh²¹ la³ lá², tɨ³la³ jnoh¹
né³, tiá² ca³tia³ yáh³ tsɨ́³ hi³
jmɨ́¹ jmú¹³ la³ nɨ́². Tɨ³la³ la³
cun³ hi³ tiá²³ tsɨ́³ tsá² siánh³
hi³ hléh³², ja³ bíh¹ jná¹³ siáh³
chá²³ tiá³ tsɨn³² hi³ hléh¹³,
uá¹jinh¹ la³jmɨ́¹ hleh³² jan²
tsá² cú¹juón¹.
22 ¿Hí¹ tsá² hleh³² jú¹jma²
*hebreo tsá² hí³ juáh¹³?
Quí¹ ja³bí¹ jná¹³ yáh³ uá²jaɨ³²
hléh²³ jáɨ¹³ hebreo. ¿Hí¹ tsá²
juo³ tsá² *Israel tsá² hí³? Quí¹
ja³bí¹ jná¹³ yáh³ uá²jaɨ³² jan²
tsá² la³ hí³. ¿Hí¹ tsá² jón²zɨ́h¹
jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹ tsá²
hí³? Quí¹ ja³bí¹ jná¹³ yáh³
uá²jaɨ³² jan² tsá² hí³.
23 ¿Hí¹ tsá² ná¹lɨ́n³ quian²¹
Cristo tsá²hí³? Jná¹³ bíh¹
jan² tsá² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ lɨ́n³
quian²¹ Cristo la³ cónh³ bíh¹
tsá² hí³, uá¹jinh¹ jáɨ¹³ nɨ́²
quion²¹ jná¹³ lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³
jë¹ jan² tsá² cú¹juón¹. Quí¹
jná¹³ bíh¹ jan² tsá² tɨ³ jlánh¹
bí¹ má²cá²jmú³² ta²¹ la³ cónh³
bíh¹ tsá² hí³, hi³ tɨ³ jlánh¹
má²ca³pɨ³ ca³jauh³ jná¹³ tsáu²
siáh³ la³ cónh³ bíh¹ tsá² hí³,
hi³ tɨ³ jlánh¹ má²ca³jnáɨ³² jná¹³
tsú² siáh³ hñu³mí¹ñí², jɨ³ hi³

hliáun³ jéin³² siáh³ pih²¹ tiá² jun³ jná¹³.
24 Hñá³ jéin³² siáh³ má²ca³quiu³ ca³po³ jná¹³ tsá² *judíos tán¹ ma³ quiu³quia³ñu³ tsɨ³².
25 Hi³ jáun² hnɨ³² jéin³² siáh³ ca³po³ jná¹³ tsá² siánh³ cun³quionh³ hmá² tiéi¹³, hi³ cu³ jéin³² né³ ca³qui³ ca³jnauh³ jná¹³ tsáu² quín¹. Hi³ hnɨ³² jéin³² siáh³ ca³ja³hanh³² mu² hi³ jmí¹ hún¹ jná¹³ chu³ jmáɨ², hi³ cu³ jéin³² né³ ca³niuh³² jná¹³ ñí¹ jmí²miih²¹ cú² jmáɨ¹ cú² nie² hi³ ca² jná¹³ jmáɨ².
26 Hliáun³ jéin³² bíh¹ má²ca³lɨ³ zia³² hi³ háɨnh¹³ ñí¹con² jná¹³ tá¹la³ má²ca³tí² ca³ngí³ jná¹³, uá¹la³ cun³ ní¹ má¹ca³han¹ jná¹³ cua³, hi³ zian² siáh³ háɨn²; hi³ ca³lɨ³ zia³² siáh³ hi³ háɨnh¹³ ja¹ quioh²¹ tsá²co¹ jná¹³, jɨ³ ja¹ quioh²¹ *tsá²cá²jo²¹ ní² siáh³. Má²ca³lɨ³ zia³² siáh³ hi³ háɨnh¹³ ñí¹con² jná¹³ já¹ juú² jɨ³ ñí¹ náɨ²; ñí¹ jmí²miih²¹, jɨ³ ja¹ quioh²¹ tsá² lí¹ juáh³ hi³ lín³ tsá² reh² ní² siáh³.
27 Hliáun³ bíh¹ ta²¹ má²ca³lɨ³ zia³² ñí¹con² jná¹³, jɨ³ uu³mí²tsɨ³² ní² siáh³. Hliáun³ jéin³² bíh¹ tiá² má²ca³cuóun² jná¹³, hi³ má²ca³ma³tso¹ jná¹³ tsɨn³² hi³ ñí¹cuóun²¹ ná¹ jɨ³ hi³ hí¹quiéin² siáh³ tsɨn³². Hliáun³ jéin³² má²ca³ma³tso¹ jná¹³ tsɨn³² hi³ tiá² má³² zia³² cuh²¹, hi³ cuóu³, jɨ³ hi³ tiá² zia³² hán² jná¹³ ní² siáh³.
28 Zia³² bíh¹ ñí¹ hná¹ ní², tɨ³la³ ñí¹ ca³la³ jí³² má¹ná¹, zia³² cáun² lio²¹ héi² ñí¹con² jná¹³, hi³ hɨ³² jáun² tsɨn³² jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² zian² la³jí³² cuáh³².
29 Quí¹ ní¹juáh³ zian² tsá² tiá² pin³ tsí³, jáun² lí³ la³jmí¹ lí³ hi³ jná¹³ bíh¹ tiá² pin³, hi³ ní¹juáh³ zian² jan² tsá² ca³jmú³ hi³ tánh³² tsáu² tso³, jáun² hlah³ bíh¹ jéin³² jná¹³ jɨ³ hi³ míh²³ siáh³ tsɨn³² jná¹³.
30 Hi³ jáun² ní¹juáh³ hniáuh³² hi³ jmu¹ jná¹³ tsah¹ né³, jmu¹ bíh¹ jná¹³ ca³tɨ²¹ cáun² hi³ jmu² lin¹ hi³ jná¹³ jan² tsá² tsí¹juí³.
31 Dió³² Jméi² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí², Tsá² ca³ta¹ dí² hi³ má¹tsú¹ má¹jonh²¹ cun³ jmí¹hi³nio², Tsá² hí³ bíh¹ ñɨ³² hi³ tiá² tí¹ jáɨn² yáh³ jná¹³.
32 Quí¹ jmí¹ ñéi¹ jná¹³ jáun² já¹ juú² Damasco, jáun² tsá² ho² ta²¹ juú² jáun², tsá²cuú² tsá²ta³ re²¹ Aretas ca³chan³ hliáu³ ñí¹ lí³ ho³hñú¹³ hiah³² hu²¹ juú² jáun², hi³ jmí¹ hnió³ tsú² hi³ ma³tsau¹³ jná¹³;
33 tɨ³la³ juɨ³² ho³tá²quié² hiah³² hu²¹ juú² bíh¹ ca³siáu³² jná¹³ tsú² hi³ cuá¹hún¹ jná¹³ tɨ³ ñeh² cáun² mí²tá², hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ ca³liáun³ jná¹³ jo³cuo² tsá² hí³.

12

Hi³ ca³jnia³ jéinh³² Po¹, jɨ³ hi³ ca³náɨ³² tsú²

1 Jáun² né³, uá¹jinh¹ tiá² hi³ tá¹tsaɨ²¹ jná¹³ hi³ jmu¹ ná¹ tsah¹ hi³ ca³tɨn¹ huen², la³ jmí¹ lí³ lɨ³ hniáuh³² bíh¹ jmu¹ jná¹³, hi³ jáun² né³ má²hléh¹³

bíh¹ jná¹³ ca³tɨ²¹ la³ cun³ hi³
ca³jnia³ jéin³² jɨ³ hi³ ca³ngɨ¹³
jná¹³ siáh³ la³ cun³ hi³ ca³hɨ́e³
jáun² Tɨ³² Juo¹³ dí².

2 Quí¹ cuóun³² jná¹³ jan²
tsá²ñuh² tanh² ta²¹ Cristo
hi³ ca³zanh³² cu³tiá³ la³tɨ³
hñu³mɨ³cuú² ñí¹ cuá³ Dió³²
cun³ má²quia³quiún³ mii². Tiá²
ño¹ jná¹³ hí¹ ca³zanh³²
tsú² jmáh³la³ jmɨ́²chí³,
ho³lá²dá² la³ má²quionh³
ngú³, jɨ́³²la³ hnga² Dió³²
bíh¹ ñi³².

3 Tɨ³la³ ño¹ jná¹³ hi³ tsá² hí³
ñíh¹ ñí¹ má²nio² jáun² tie³,
tɨ³la³ tiá² né¹ hí¹ ñíh¹ tsú²
quionh³ ngú³ ho³ jmáh³la³
jmɨ́²chí³, jɨ́³²la³ hnga² Dió³²
bíh¹ ñi³².

4 Ñí¹ má²nio² jáun² tie³ bíh¹
ca³náɨ³² tsú² jáɨ¹³ hi³ jmɨ́¹
ná¹hmá¹, jáɨ¹³ hi³ tiá² hin²
ca³tɨn¹ hléh³².

5 Jmɨ́¹ lɨ́¹³ lɨ³ jmu¹ jná¹³ tsah¹
hi³ ca³tɨn¹ jan² tsá² la³ hí³,
tɨ³la³ tiá² jmu² yáh³ jná¹³ tsah¹
la³ cun³ hi³ lɨ́n³ ná¹ huen²
má¹na²¹, quí¹ jɨ́³²la³ ti³ tsah¹
jná¹³ cun³ñí¹ hi³hliá² jná¹³
jan² tsá² tsɨ́¹juɨ́³ bíh¹.

6 Sá¹jmɨ́¹ hi³ hnó³² jná¹³
jmu¹ tsah¹, jun³juáh¹³ jmɨ́¹
jmu¹ jná¹³ la³ cun³ qui³ jmu²
jan² tsá² cú¹juón¹ yáh³, quí¹
jmáh³la³ jú¹ tson² bíh¹ jaun³²
jmɨ́¹ hléh¹³ jná¹³; tɨ³la³ tiá²
ja³² yáh³ tsɨn³² jná¹³ hi³ jmu¹
tsah¹ quí¹ nɨ́² lɨ́¹ ca³ma³quien²
yáh³ tsáu² jná¹³ tɨ³ ca³nga² la³
cónh³ bíh¹ hi³ qui³ jɨ́e²³ tsú²
hi³ jmu² jná¹³ jɨ³ hi³ hléh²³
jná¹³ nɨ́² siáh³.

7 Jmɨ́¹ la³ lɨ́¹³ já³² tsɨn³² jná¹³
hi³ jmu¹ tonh² cun³ñí¹ hi³
ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ ca³jnia³ jáun²
jéin³², tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ jáun²
né³ ca³ja³ cáun² uu³mí²tsɨ³²
hi³ lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hu²¹ cáun²
ton² ngú³ quion²¹ jná¹³, cáun²
uu³mí²tsɨ³² hi³ ja³ ñí¹con² *Satanás hi³ jmu² hlah³ ñí¹con²
jná¹³ quí¹ nɨ́² lɨ́¹ ca³jmú³² jná¹³
tonh².

8 Hi³ jáun² hnɨ³² jéin³²
má²ca³mɨ́³ jná¹³ ñí¹con² Tɨ³²
Juo¹³ dí² hi³ quin³ tsú²
uu³mí²tsɨ³² jáun² ñí¹con² jná¹³;

9 tɨ³la³ hí³ né³ ca³juáh³:
“Má²tioh²¹ bíh¹ cun³quionh³
jmáh³la³ mii³ hi³ ja³² tsɨn³²
jná¹³ ñí¹con² hnú²; quí¹ tɨ³
jlánh¹ re² lɨ³ lin¹ bíh¹ pí³
quion²¹ jná¹³ cun³quionh³
jan² tsá² tiá² pin³”. Hi³ jáun²
jná¹³ né³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ tsah¹
quí¹ cun³ñí¹ hi³ tiá² pin³ ná¹,
quí¹ hi³ jáun² cun³quionh³
jná¹³ lɨ³ lin¹ pí³ quioh²¹ Cristo.

10 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³,
hiún² bíh¹ tsɨn³² jná¹³ hi³hliá²
tiá² pin³ ná¹, jɨ³ jmɨ́¹ ziú²
jmɨ́¹ hɨe² tsáu², jmɨ́¹ zia³²
hi³ lɨ³ hniáuh³², jmɨ́¹ hɨ́¹ tsa¹
jná¹³ tsáu², jɨ³ jmɨ́¹ há² nga²
jná¹³ uu³mí²tsɨ³² nɨ́² siáh³
cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Cristo.
Quí¹ nɨ́¹juáh³ jmáɨ¹ hi³ tiá²
huánh² jná¹³, jmáɨ¹ la³ jáun²
bíh¹ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ pin³ jná¹³.

Po¹ hɨ³² tsɨ́³ hi³ ca³tɨn¹ cuáh³² já¹ juú² Corinto

11 Má²lɨ́²hléh³ jná¹³ hi³
ca³tɨn¹ huen² la³jmɨ́¹ hleh³²
jan² tsá² cú¹juón¹ cun³ñí¹ hi³

tion³ quián¹³ hnoh². Quí¹ hmóu³² bíh¹ hnoh² tsá² jmɨ́¹ ca³tɨn¹ hi³ hléh¹ re² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³, quí¹ hí¹ cú¹pih²¹ yáh³ tiá² huen³ jná¹³ la³ cónh³ bíh¹ *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³², tsá² jlánh¹ ná¹ñi³² hí³ joh² hnoh², uá¹jinh¹ tson² tsá² tsɨ́¹juɨ́³ cu³tí³ bíh¹ jná¹³.

12 Quí¹ tá¹la³ ca³tion³ jná¹³ jáun² lɨ́n³² tsɨn³² jmɨ́¹ cá¹jmú²¹ jná¹³ jáun² ta²¹ ja¹ nɨ́² quián¹³ hnoh², ca³lɨ³ lin¹ bíh¹ hi³ tson² cu³tí³ jná¹³ lɨ́n³ jan² tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² cun³quionh³ li²¹ jɨ³ hua³jueh³², jɨ³ ca³la³ hi³ ca³jnia³ jáun² pí³ quioh²¹ Dió³² nɨ́² siáh³.

13 Tiá² ca³jmú³² yáh³ jná¹³ hi³ siánh³ tsáu² hnoh² la³ cónh³ bíh¹ tsá² cuáh³² ñí¹ hná¹ nɨ́², jɨ́³²la³ ti³ hi³ tiá² ca³quiaun¹ jná¹³ hnoh² liá¹ héi² bíh¹. ¡Juenh² jmu³ hnoh² honh² ca³tɨ²¹ hi³ nɨ́²!

14 Hi³ jáun² né³, ta³né³² má²hún¹ jná¹³ hua³jan²¹ hi³ ñí¹jɨe¹ ná¹ hnoh² ñí¹ má²hnaɨh³² jéin³², tɨ³la³ jun³juáh¹³ hi³ já¹quiaun¹ jná¹³ hnoh² liá¹ héi² yáh³. Quí¹ hi³ hnau³ bíh¹ jná¹³ hnoh², jun³juáh¹³ hi³ hnó³² jná¹³ hi³ zia³² quián¹³ yáh³ náh². Quí¹ tsá² má²lieih²¹ bíh¹ ca³tɨn¹ jɨ́e³ he³ lɨ³hniauh²³ quioh²¹ tsá¹míh¹, jun³juáh¹³ tɨ³ tsá¹míh¹ yáh³.

15 Jáun² hiún² bíh¹ tsɨn³² jná¹³ hi³ hin¹³ la³jɨ́³² hi³ zia³² quion²¹, hi³ hí¹ la³ tɨ³ huen² yáh³ jná¹³ lɨ́¹³ tsa³hín³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hnoh²; uá¹jinh¹ lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ nɨ́¹juáh³ má²hnau³ lɨ́n³² jná¹³ hnoh², hi³ jáun² tɨ³ cú¹pih²¹ bíh¹ jéi³²í¹ hnau³ hnoh² jná¹³.

16 Quí¹ jná¹³ néh¹ jlánh¹ re² tɨn² ná¹ hi³ ca³ma³cau¹³ ná¹ hnoh², hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ néh¹ ca³hiá² cá²jláɨ³² jná¹³ hnoh², uá¹jinh¹ tiá² ca³quiaun¹ jná¹³ hnoh² liá¹ héi².

17 ¿Tiá² né¹ hu³ sa³ ca³hiá² cá²jláɨ³² jná¹³ hnoh² cun³quionh³ tsá² ca³zéin³² jná¹³ hí³ ñí¹con² náh²?

18 Jmɨ́¹ ca³hiu³ ca³mɨ́³ jná¹³ ñí¹con² Tito hi³ tsó³² tsú² tsa³jɨe³ hnoh², hi³ ca³zéin³² jná¹³ siáh³ jan² tsá² reh² quionh³ tsú², ¿hí¹ ca³hia³ ca³jla³ hnoh² Tito dúh¹? ¿Há¹ jun³juáh¹³ tá¹ gau³ bíh¹ jnoh¹ ca³ngɨ́¹³ cá²ren²; há¹ jun³juáh¹³ má²ca³má¹jnia¹³ jnoh¹ siáh³ hi³ cá²ren² bíh¹ ná¹tioh³ tsɨ́³ jnoh¹?

19 Hu³ sa³ ná¹lɨ́n²³ hnoh² hi³ cun³quionh³ jáɨ¹³ nɨ́² má²ná¹liáun¹ jnoh¹ hmóu³² ñí¹con² hnoh². ¡Tɨ³la³ tiá² jáun² yáh³! Quí¹ jnoh¹ hléh¹ ta³ ñí¹ Dió³² la³ cun³ hi³ hnió³ Cristo bíh¹, hi³ jáun² la³jɨ́³² jáɨ¹³ nɨ́² jmu³ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ lɨ³hún¹ honh² hmóu³² bíh¹ hnoh² reh², tsá² jlánh¹ hnau³ jná¹³.

20 Tɨ³la³ hɨ³² tsɨn³² jná¹³ hi³ nɨ́¹ má¹cá²chó³² jná¹³ ñí¹ nɨ́², hu³ sa³ tiá² má²zian² yáh³ hnoh² la³ cun³ hi³ hu²¹ tsɨn³² jná¹³; hi³ hnoh² siáh³ né³, jɨe¹ náh² jná¹³ hi³ lɨ́n³ la³ siáh³ la³ cónh³ bíh¹ hi³

jmɨ́[1] hu[21] honh[2] náh[2]. Hɨ[32]
tsɨn[32] jná[13] nɨ́[1]juáh[3] nɨ́[2] lɨ́[1]
zian[2] tsá[2] ná[1]hniei[21] quionh[3]
raɨnh[21], tsá[2] ná[1]uóu[21] tsɨ́[3],
tsá[2] ná[1]míh[23] tsɨ́[3], tsá[2] jmu[2]
pan[1] hnga[2], tsá[2] cauh[32] jáɨ[13],
tsá[2] ziú[2] hɨen[2] tsáu[2], tsá[2] lɨ́[1]
jmu[2] tonh[2], jɨ[3] hi[3] tiáunh[1] náh[2]
cú[2]zúnh[2] nɨ́[2] siáh[3].
21 Hɨ[32] tsɨn[32] jná[13] quí[1]
nɨ́[2] lɨ́[1] ca[3]jmú[3] Dió[32] hi[3] lɨ[3]
heh[1] jná[13] cun[3]ñí[1] hi[3] ca[3]tɨn[1]
hnoh[2] nɨ́[1] má[1]já[2]jɨe[1] jná[13]
siáh[3] hnoh[2], jɨ[3] hi[3] uo[1] jná[13]
siáh[3] ca[3]tɨn[1] juóun[32] hnoh[2],
tsá[2] má[2]ca[3]jmuh[3] náh[2] tso[3]
jmɨ́[1]tin[2], tsá[2] tiá[2] má[2]cá[2]chó[32]
jmáɨ[1] hi[3] tsa[3]conh[2] tsɨ́[3] tsáu[13],
la[3] cun[3] tsá[2] lɨ́[1] jmu[2] lɨ[3]ua[3]
cáun[2] hi[3] tiá[2] jɨ[2], tsá[2] lɨ́[1]
jmú[2] lɨ́[1] tsau[32], jɨ[3] la[3]jɨ́[32] hi[3]
má[2]ziaunh[2] tsú[2] tiá[3] hi[3] jmu[2]
nɨ́[2] siáh[3].

13

Jáɨ[13] hi[3] hɨe[32] Po[1] chí[1]ján[3] jɨ[3]
hi[3] hah[2] siáh[3] jáɨ[13]

1 Hi[3] jáun[2] né[3], má[1]tɨ́[3]
hnɨ[32] jéin[32] hi[3] ñí[1]jɨe[1] jná[13]
hnoh[2]. Jáun[2] la[3] cun[3] hi[3]
má[2]ná[1]ñíh[1] hnoh[2] hi[3] la[3]jɨ́[32]
tso[3] hi[3] má[2]re[2] tsú[2], má[2]re[2]
tsú[2] cun[3]quionh[3] jë[1] gon[3]
ho[3]lá[2]dá[2] gáun[3] tsá[2] zih[32] jú[1]
tson[2].
2 Né[32] né[3], juo[3] jná[13] la[3]jín[32]
tsá[2] ren[2] tso[3], jɨ[3] ca[3]la[3] jín[32]
hnoh[2] hi[3] nɨ́[1] má[1]çá[2]chó[32]
jná[13] siáh[3] ñí[1] má[2]hnaɨh[32]
jéin[32], tiú[2]uú[2] ñí[1]jmú[21] yáh[3]
jná[13] juenh[2] tsɨn[32]; quí[1]
má[2]ca[3]hɨ́e[3] bíh[1] jná[13] jú[1] tson[2]
jmɨ́[1]tin[2] jmɨ́[1] ñéi[1] jná[13] jáun[2]
ñí[1] má[2]tenh[3], hi[3] juah[32] jná[13]
siáh[3] cónh[3]í[1] cu[3] jéin[32] tá[1]la[3]
cuon[1] jná[13] lá[2] ñí[1] uóunh[3] hi[3]
chau[21] jmáɨ[1] hi[3] tiú[2]uú[2] jmu[1]
jná[13] juenh[2] tsɨn[32].
3 Hi[3] jáun[2] má[1]jáun[2] lɨ[3] lin[1]
la[3] cun[3] hi[3] ná[1]hniá[1] náh[2]
hi[3] Cristo hleh[32] cun[3]quionh[3]
uen[32] jná[13]. Quí[1] jun[3]juáh[13]
jan[2] Tsá[2] tiá[2] pin[3] yáh[3] tsú[2] nɨ́[1]
má[1]ça[3]ra[3]tsɨ[32] héih[32] ñí[1]con[2]
hnoh[2], hí[3] bíh[1] jan[2] Tsá[2]
má[2]jnia[32] pí[3] quioh[21] ja[1]
quián[13] hnoh[2].
4 Quí[1] uá[1]jinh[1] tiá[2] pin[3]
Cristo jmɨ́[1] cá[1]taun[3] crei[21],
tɨ[3]la[3] ta[3]né[32] né[3], má[2]zian[2] tsú[2]
cun[3]quionh[3] pí[3] quioh[21] Dió[32].
Jáun[2] né[3], ja[3]bí[1] jnoh[1] siáh[3]
tiá[2] pin[3] la[3]jmɨ́[1] tiá[2] jmɨ́[1] pin[3]
tsú[2] jáun[2]; tɨ[3]la[3] cun[3]quionh[3]
pí[3] quioh[21] Dió[32] bíh[1] lɨ́[13]
má[1]jnia[13] jnoh[1] ñí[1]con[2] hnoh[2]
hi[3] tson[2] bíh[1] cu[3]tí[3] ziáun[2]
jnoh[1] quiúnh[1] Cristo.
5 Hi[3] jáun[2] né[3], hnoh[2]
hniáuh[32] can[13] náh[2] héih[32]
ñí[1]con[2] náh[2] hmóu[32] nɨ́[1]juáh[3]
tson[2] bíh[1] táunh[23] náh[2] ta[21] jú[1]
chú[32], jɨe[3] dúh[1] neh[21]. ¿Tiá[1]
má[2]ca[3]lɨ[3]tsɨn[2] hnoh[2] hi[3] Cristo
zian[2] hñu[3] honh[2] náh[2]? Jɨ́[32]la[3]
nɨ́[1]juáh[3] hi[3] ná[1]lɨ́n[3] hnoh[2]
henh[13] quioh[21] tsá[2] taunh[32]
ta[21] bíh[1], jáun[2] bíh[1] tiá[2] lɨ́[2]tsɨn[2]
náh[2].
6 Tɨ[3]la[3] hu[21] tsɨn[32] jná[13] hi[3]
lɨ[3]tsɨn[2] hnoh[2] hi[3] tiá[2] ná[1]láɨ[3]
yáh[3] jnoh[1] henh[13] quioh[21]
tsá[2] taunh[32] ta[21].
7 Mɨ[32] jnoh[1] ñí[1]con[2] Dió[32]
hi[3] hí[1] cáun[2] hi[3] hlah[3] tiá[2]
jmúh[13] hnoh[2]; jun[3]juáh[13]

hi³hliá² hen² tsɨ́³ jnoh¹ hi³
jnia³ jnoh¹ la³jmɨ́¹ jniá³ tsá²
jlánh¹ re² cah²³ jmáɨ¹ yáh³,
jɨ́³²la³ ti³ hen² tsɨ́³ jnoh¹ hi³
hnoh² jmúh¹³ jmáh³la³ hi³
chu²¹ bíh¹, uá¹jinh¹ ca³jnia³
jnoh¹ la³jmɨ́¹ jniá³ henh¹³
quioh²¹ tsá² taunh³² ta²¹.

8 Quí¹ cónh³ tiá² lɨ́¹³ bíh¹
jmú¹³ jnoh¹ hian² tsɨ́³ ñí¹con²
jú¹ tson², quí¹ tɨ³ haɨn²¹ bíh¹
jnoh¹ tɨ³ con² jú¹ tson².

9 Hi³ jáun² dá² cáun² hiún²
lɨ́n³² bíh¹ tsɨ́³ jnoh¹ nɨ́¹juáh³
ná¹pin³ náh², uá¹jinh¹ jnoh¹
tiá² ná¹pin³. Hi³ jáun² la³
má²mɨ³² jáun² bíh¹ jnoh¹
ñí¹con² Dió³² hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ cuɨ́¹
lɨ³hún¹ honh² náh² ñí¹con²
tsú².

10 Hi³ jáun² bíh¹ sí² lá² tín²
jmu² jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ hnoh²
ñeh² bíh¹ hi³ chau²¹ ná¹ hi³
ñí¹jɨe¹ ná¹ hnoh², hi³ jáun² tiá²
lɨ³ hniáuh³² hi³ ñí¹lieh¹ jná¹³
hnoh² tiá³ cun³quionh³ pí³
hi³ má²ca³cué³ Tɨ³² Juo¹³ dí²
ñí¹con² jná¹³ nɨ́¹ má¹cá²chó³²
jná¹³ ñí¹ nɨ́². Quí¹ jáɨ¹³ jáun²
ho² jná¹³ hi³ má¹hau¹ ná¹
hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ cuóun¹³ náh² re²
tɨn² quiúnh¹ Dió³², jun³juáh¹³
hi³ tɨ³ jmu¹ jná¹³ hi³ hliáh¹³
honh² yáh³ náh².

11 Hi³ jáun² né³ reh², cuɨ́¹
lɨ³ hiún² honh² náh². Jmu³
náh² pí³ hi³ lɨ́¹³ lɨ³hún¹ honh²
náh², hlɨ́¹ lienh¹ náh² tsá²ján²
tsá²ján², tianh³ náh² cá²honh¹,
hi³ cuɨ́¹ zian² náh² cáun² hi³
re² hi³ tɨn²; hi³ Dió³² Tsá²
hniau³ né³, Tsá² cha³² tie³ tsɨ́³
tsáu² zenh² quiúnh¹ hnoh².

12 Ren¹ náh² tsá²ján²
tsá²ján² hi³ re² nio² honh²
náh², la³ cun³ qui³ ráɨn³² tsú²
jan² raɨnh²¹.

13 La³jɨ́n³² tsá² joh¹ Dió³²
tionh² ñí¹ lá² juáh³: “Hia²
náh²”.

14 Hi³ jáun² né³, cuɨ́¹ má¹hé¹
má¹mieh² náh² Jesucristo
Tɨ³² Juo¹³ dí², la³ má²quionh³
hi³ hniau³ Dió³², jɨ³ hi³
juónh³² náh² siáh³ re² quiúnh¹
Jmɨ́²chí³ Chun¹ cuɨ́¹ lɨ³zia³²
ñí¹con² hnoh² jɨ³ ja¹ quián¹³
náh² nɨ́² siáh³. [Cun³ nɨ́² bíh¹
tí³ jáɨ¹³.]

Sí² Hi³ Ca³zen³ Po¹ Ñí¹con² Tsá² Gálatas

Po¹ jmu² sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ tsá² má²lɨ́n³ cuáh³² hɨ́n¹³ tɨ³ hué³² Galacia

1 Jná¹³ Po¹, jan² tsá² lɨ́n³ ná¹ *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³², hi³ ca³hiáu³² hnga² Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo, jɨ³ Dió³² Jméi² dí², Tsá² ca³jmú³ hí³ hi³ ca³jenh¹³ tsú² ja¹ hla¹; jun³juáh¹³ hi³ zéi¹ tsáu² yáh³ jná¹³, hi³ sa³jun³ zian² tsá²mɨ³cuóun² ca³hiáu³² yáh³.

2 Jmu² jná¹³ sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ hnoh², tsá² ná¹lɨ́n³ náh² cuáh³² hɨ́n¹³ tɨ³ hué³² Galacia nɨ́². La³jɨ́n³² tsá² reh² tionh² quiúnh¹ jná¹³ lá² juáh³,

3 hi³ cuɨ́¹ má¹mieh² náh² Dió³² Jméi² dí² jɨ³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí² nɨ́² siáh³, jɨ³ hi³ jmu³ tsú² siáh³ hi³ zian² náh² cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

4 Jesús hí³ bíh¹ Tsá² ca³jɨenh³ hnga² hi³ ca³jun³ la³ cun³ rón³² hi³ ca³lɨ³hnió³ Dió³² Jméi² dí², hi³ jáun² lɨ́¹³ hin³ tso³ quiú¹³ dí², hi³ jáun² lɨ́¹³ liáu³² dí² tsú² ñí¹con² hi³ hlah³ hi³ hó³² hi³ qui³ zia³² hngá¹máh³ lá².

5 ¡Cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ Dió³² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio²! ¡Tson² bíh¹ cu³tí³!

Tiá² zia³² yáh³ cónh³í¹ cáun² jú¹ chú³² hi³ lɨ́¹³ liáu³²

6 Jlánh¹ lɨ́¹ lɨ́n²³ jná¹³ jéin³², sa³ tia³juɨ³² lɨ́n³² bíh¹ má²ca³zinh³² hnoh² tɨ³ có³² Dió³², Tsá² ca³te³ náh² hí³ cun³quionh³ mií³ hi³ ja³² jáun² tsɨ́³ Cristo, sa³ má²táunh²³ máh³ náh² ta²¹ cáun² jú¹ chú³² siáh³.

7 Tɨ³la³ jun³juáh¹³ hi³ tson² zia³² yáh³ jú¹ chú³² siáh³ hi³ lɨ́¹³ liáun³ tsú² má¹ná¹; tɨ³la³ zian² tsá² cáun² lɨ́¹ má²tsan² honh² bíh¹ náh², tsá² hnió³ záɨ³² jú¹ chú³² quioh²¹ Cristo la³ siáh³.

8 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ zian² tsá² ca³hléh³ la³ siáh³ jú¹ chú³² ñí¹con² hnoh² la³ cónh³ bíh¹ hi³ má²ca³hléh¹³ jáun² jnoh¹, jáun² quiu³juóu³² cuɨ́¹ cha³táunh¹ tsá² hí³, tiá² hi³ jmu³ yáh³ cuɨ́¹ hin² mi³ tsánh², uá¹jinh¹ hmóu³² bíh¹ jnoh¹, uá¹ hi³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ ja³ tɨ³ hñu³mɨ³cuú².

9 Má²cá²juáh³² bíh¹ jná¹³ jmɨ́¹tin², hi³ juah³² jná¹³ siáh³ cónh³í¹ cu³ jéin³²: Nɨ́¹juáh³ zian² tsá² hleh³² jú¹ chú³² la³ siáh³ la³ cónh³ bí¹ hi³ má²ca³heh³ náh², jáun² quiu³juóu³² cuɨ́¹ cha³táunh¹ tsá² la³ hí³.

10 ¿He³ lánh³ lɨ́n²³ hnoh² ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ hi³ juah³² jná¹³ lá²? ¿Hí¹ lɨ́n²³ hnoh² hi³ hnó³² jná¹³ hi³ jéi¹³ tsá²mɨ³cuóun², ho³ hi³ jéi¹³ Dió³² uá¹? ¿Hí¹ hnó³² jná¹³ hi³ tá¹zanh¹ ná¹ re² ñí¹con² tsáu² dúh¹? Sá¹jmɨ́¹ hi³ hnó³²í¹ máh³ jná¹³ hi³ tá¹zanh¹ ná¹ re² ñí¹con² tsáu², jáun² tiú²uú² jmɨ́¹ lɨ́n³ yáh³ jná¹³ quian²¹ Cristo.

Lánh³ rón³² lɨ³ hi³ lɨ́n³ Po¹

tɨ32 tsá2 quian32 jë1 Dió32
(Hechos 9:1-31)

11 Tɨ3la3 cuí1 lɨ3 ñíh13 hnoh2
jáɨ13 lá2 reh2, hi3 jun3juáh13
cáun2 hi3 cháunh23 chí1
tsá2mɨ3cuóun2 yáh3 jú1 chú32
hi3 hléh23 jná13 lá2.

12 Hí1 jan2 yáh3 tiá2 hin2
ca3cué3 jná13 jáɨ13 lá2, sa3jun3
hi3 zian2 tsá2 ca3ma3ta2 yáh3
jná13, tɨ3la3 Jesús Tsá2 lɨ̃n3
Cristo bíh1 ca3hɨ́e3 jná13 jáɨ13
lá2.

13 Má2ná1ñíh1 bíh1 hnoh2
he3 lánh3 jmɨ́1 lɨ̃n3 jná13
jmɨ́1tin2, jmáɨ1 hi3 jmɨ́1
taunh32 jná13 jáun2 ta21 la3
cun3 hi3 taunh32 tsá2 *judíos
ta21. Má2ñíh1 bíh1 hnoh2 he3
lánh3 rón32 jmɨ́1 hɨ́1 jmɨ́1 tsɨn21
jná13 tsá2 má2lɨ̃n3 cuáh32
quioh21 Dió32, hi3 jmɨ́1 hnó21
jná13 hin13 hi3 cu3 nió3 jáun2.

14 Ca3tɨ21 juɨ32 hi3 taunh32
tsá2 judíos ta21, jná13 bí1 jan2
tsá2 jlánh1 bíh1 jmɨ́1 jmu2
ná1 tiá3 siaun32 hi3 má2tɨ21
ná1 cuáh32 la3 cónh3 bíh1
ñí1 la3jɨ̃n32 tsá2co1 jná13, tsá2
cú2ren2 jnoh1 quiúnh1, quí1
jná13 bíh1 jan2 tsá2 jlánh1 re2
jmɨ́1 má2tí32 la3jɨ́32 la3 cun3 hi3
jmɨ́1 ná1ngɨ23 tsá2daun32.

15 Tɨ3la3 cun3ñí1 hi3 ja32
mií3 tsɨ́3 bíh1 Dió32, jáun2
ca3quianh3 tsú2 jná13 la3 cun3
jmɨ́1 ñeh2 bíh1 hi3 lɨ3zian2 ná1,
hi3 ca3lɨ3 hiún2 tsɨ́3 tsú2 hi3 té3
jná13,

16 hi3 jáun2 lɨ́13 lɨ3 cuóun32
jná13 Jon2 tsú2, hi3 jáun2 lɨ́13
hléh13 jná13 jú1 chú32 quioh21
tsú2 ja1 *tsá2cá2jo21. Jmɨ́1 lɨ21
jáun2 né3, hí1 jan2 yáh3 tiá2
hin2 ca3ñí1nga13 jná13 nɨ́1juáh3
he3 lánh3 rón32 jmu1 ná1,

17 hi3 sa3jun3 ñéi1 jná13
hi3 ñí1jɨen1 tɨ32 tsá2 quian32
jë1 Dió32 tionh2 já1 juú2
Jerusalén, tsá2 qui3 jmɨ́1
má2ná1lɨ̃n3 hí3 tɨ32 tsá2
quian32 jë1 Dió32 jmɨ́1tin2 la3
cónh3 bíh1 jná13. Tɨ3la3 jná13
dá2 tá2chi21 ngau3 ná1 tɨ3
hué32 Arabia bíh1, hi3 jmɨ́1 lɨ21
jáun2 né3 ca3jính32 ná1 siáh3 tɨ3
juú2 Damasco.

18 Jmɨ́1 la3 má2hnɨ32 mii2
jáun2 máh3 ñéi1 jná13 já1 juú2
Jerusalén; hi3 jáun2 jmɨ́1jáun2
bíh1 ca3juoh21 jnoh1 ca3lá2
quiúnh1 Pé1, hi3 ca3ñí32 jná13
quia3hñá3 jmáɨ1 quiúnh1 tsú2.

19 Tɨ3la3 hí1 jan2 yáh3 tɨ32
tsá2 quian32 jë1 Dió32 ñí1 hná1
jáun2 tiá2 ca3jɨen1 jná13, jɨ́32la3
Jacobo raɨnh21 Tɨ32 Juo13 bíh1
dí2 ca3jɨen1 jná13.

20 Ma3tson13 jná13 jáɨ13
lá2 ñí1 hó21ñí1 Dió32, hi3
tiá2 ma3cau13 yáh3 jná13
cun3quionh3 sí2 hi3 cuá1jmu2
jná13 lá2.

21 Jmɨ́1 lɨ21 jáun2 né3, ngau3
jná13 tɨ3 hué32 Siria jɨ3 Cilicia
nɨ́2.

22 Hi3 jáun2 tsá2 reh2 tsá2
má2lɨ̃n3 cuáh32 quioh21 Cristo
zian2 tɨ3 hué13 Judea, tiá2 jmɨ́1
má2cuóu32 yáh3 tsú2 jná13 hi3
hú1tá1 ná1jéinh3 ñí1,

23 jɨ́32la3 ti3 jmɨ́1 má2ca3náɨ32
tsú2 hi3 juáh23 tsáu2 la3 lá2
bíh1: “Tsá2 jmɨ́1 hɨ́1 jmɨ́1
tsa1 dí2 hí3 jmɨ́1tin2 néh1

má²hleh³² jú¹ chú³² ta³né³², hi³ má²zaɨh³² tsú² tsáu² hi³ hniáuh³² chá³² tsú² cáun² tsɨ́³ ñí¹con² Cristo, hi³ uá¹jinh¹ chín¹dí¹ hí³ bíh¹ jmɨ́¹ hnió³ hin³ ta²¹ jáun² jmɨ́¹tin²".

24 Hi³ jáun² jlánh¹ ca³ma³quien² tsú² Dió³² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³.

2

Tɨ³² tsá² ná¹quian³² jë¹ Dió³² hen² Po¹
(Hechos 15:1-29)

1 Jáun² né³, jmɨ́¹ la³ má²quia³quiún³ mii² jáun² máh³ ñíh¹ jná¹³ siáh³ já¹ juú² Jerusalén quiúnh¹ ná¹ Bernabé, jɨ³ Tito nɨ́² siáh³ ca³ján³² jná¹³ hi³ ñéi¹ tsú² quiúnh¹ ná¹.

2 Ñíh¹ jná¹³ ñí¹ jáun² quí¹ cun³ñí¹ hi³ Dió³² ca³jmú³ lin¹ hi³ hniáuh³² ñih²¹ jná¹³. Hi³ jáun² já¹ juú² Jerusalén jáun² ca³ngah² jnoh¹ cáun² ñí¹ lɨ́¹ ca³ngah² jnoh¹ quiúnh¹ tsá² ná¹ñí¹ cuáh³², jáun² ca³chá³ jná¹³ ñí¹con² tsá² hí³ he³ lánh³ lɨ́³ jú¹ chú³² hi³ hléh²³ jná¹³ ñí¹con² *tsá²cá²jo²¹. Ca³jmú³² jná¹³ la³ nɨ́², quí¹ nɨ́² lɨ́¹ tiá² ca³lɨ³ quien² ta²¹ hi³ má²cá²jmú³² jná¹³ jáun², jɨ³ hi³ he² hná¹ jmu² jná¹³ nɨ́² siáh³. [Jáun² tsá² hí³ né³, ca³tɨ́³ bíh¹ tsɨ́³ la³ cun³ jú¹ chú³² hi³ hléh²³ jná¹³.]

3 Jáun² né³, ca³la³ hí¹juáh³ Tito tsá² jmɨ́¹ cuá³ quiúnh¹ yáh³ jná¹³ tiú²uú² hin² ca³di³quiaun³ jmáɨ¹ hi³ ma³tí³² la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ ná¹ngɨ²³ tsú² hi³ *tiu³² tsú² jáun² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian², uá¹jinh¹ tsá²cá²jo²¹ bíh¹ tsú².

4 Quí¹ jáɨ¹³ jáun² dá² ca³ma³liáu³² tsá² lɨ́¹juáh³ hi³ lɨ́n³ tsá² reh² bíh¹, tsá² jmɨ́¹ má²taunh³² hí³ ta³máɨh³ ja¹ quiú¹³ jnoh¹ hi³ cá² lan²³ la³ cun³ hi³ táunh²³ jnoh¹ jáun² ta²¹ hi³ má²ná¹liáun¹ dí² cun³ñí¹ hi³ má²ná¹cunh² dí² quiúnh¹ Cristo Jesús. Tsá² hí³ bíh¹ jmɨ́¹ hnió³ hi³ lan¹³ dí² siáh³ la³juah²¹ dúh¹ jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹ ñí¹con² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés.

5 Tɨ³la³ jnoh¹ má¹ná¹, hí¹ cú¹pih²¹ yáh³ tiá² lɨ́¹ ca³hen¹³ jnoh¹ hi³ ma³cau² tsá² hí³, quí¹hliá² tiá² ca³lɨ³hnáu² jnoh¹ hi³ za¹³ jú¹ tson² quioh²¹ jú¹ chú³² hi³ liáu³² náh² jáun².

6 Hí¹ cáun² jú¹ tson² tiá² lin¹ ca³ma³ta² yáh³ jná¹³ tsá² juáh³ tsáu² hi³ ná¹ñí¹ cuáh³²; hi³ hí¹juáh³ tiá² hniá¹ yáh³ jná¹³ hi³ lɨ³ ño¹ he³ ná¹lɨ́n³ tsá² hí³, quí¹ Dió³² tiá² rá²tsɨ³² yáh³ héɨh³² la³ cun³ lánh³ jniá³ tsáu².

7 Tɨ³la³ cha³ jmɨ́¹ ma³ta² tsú² jná¹³, tɨ³ ca³lɨ³tsɨn² bíh¹ tsú² hi³ Dió³² ca³cué³ jná¹³ ta²¹ hi³ hléh¹³ jná¹³ jú¹ chú³² ñí¹con² tsá²cá²jo²¹, la³jmɨ́¹ ca³chá³ tsú² jáun² jo³cuo² Pé¹ ta²¹ hi³ hléh³² siáh³ jú¹ chú³² ja¹ quioh²¹ tsá² *judíos.

8 Quí¹ Dió³² Tsá² ca³hión³² hí³ Pé¹ hi³ lɨ́n¹³ *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² ñí¹con² tsá² judíos, hí³ bíh¹ siáh³ ca³hiáu³²

jná[13] hi[3] ca[3]tɨn[1] tsá[2]cá[2]jo[21].

9 Hi[3] jáun[2] jmɨ́[1] ca[3]lɨ[3]tsɨn[2]
jáun[2] Jacobo, Pé[1], jɨ[3] Juan[2]
ní[2] siáh[3], tsá[2] ná[1]lín[3] hí[3] hi[3]
chín[1], hi[3] Dió[32] ca[3]ja[3] mií[3]
tsɨ́[3] hi[3] ca[3]cué[3] tsú[2] jná[13]
ta[21] lá[2], jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]cué[3]
tsú[2] jná[13] cuo[2] quiúnh[1] ná[1]
Bernabé. La[3] ní[2] ca[3]jmú[3]
tsú[2] hi[3] ca[3]ma[3]li[21] hi[3] juóh[32]
jnoh[1] re[2] quiúnh[1], jɨ[3] hi[3] hiún[2]
tsɨ́[3] tsú[2] siáh[3] hi[3] tsá[1]jmú[13]
jnoh[1] ta[21] ja[1] tsá[2]cá[2]jo[21] tá[1]la[3]
jmu[3] tsú[2] ta[21] hmóu[32] ja[1] tsá[2]
judíos.

10 Ñí[1] jɨ[21]la[3] ti[3] ca[3]mɨ́[3] tsú[2]
ñí[1]con[2] jnoh[1] hi[3] cháu[1] jnoh[1]
tsɨ́[3] hi[3] ca[3]tɨn[1] tsá[2] tia[3]mii[2]
bíh[1], cáun[2] hi[3] qui[3] cun[3] jmɨ́[1]
má[2]jmu[2] bíh[1] jná[13] ca[3]la[3] hi[3]
hiún[2] lín[32] tsɨn[32].

Po[1] tɨ́[2] jinh[23] Pé[1] já[1] juú[2]
Antioquía

11 Tɨ[3]la[3] jmɨ́[1] ñéi[1] jáun[2] Pé[1]
já[1] juú[2] Antioquía né[3], ca[3]tɨ́[1]
ca[3]jinh[21] jná[13] tsú[2] ñí[1] ta[3]
ñí[1], quí[1] cáun[2] hi[3] tiá[2] ca[3]tɨ[21]
jmu[3] bíh[1] tsú[2] jmɨ́[1] má[2]jmu[2]
jmɨ́[1]jáun[2].

12 Quí[1] jmɨ́[1] la[3]ñí[1] jmɨ́[1] cúh[2]
bíh[1] tsú[2] quionh[3] tsá[2]cá[2]jo[21],
ca[3]la[3] tɨ[3] ñí[1] cá[1]chó[21] jmáɨ[1]
hi[3] ca[3]cha[3]táunh[1] ma[3] jan[2]
tsá[2] zéɨ[1] Jacobo; tɨ[3]la[3] jmɨ́[1]
ca[3]cha[3]táunh[1] tsá[2] hí[3] né[3], sa[3]
tɨ[3] có[32] bíh[1] ca[3]náu[2] tsú[2] hi[3]
tiú[2]uú[2] ca[3]cúh[2] quionh[3] tsá[2]
hí[3], quí[1]hliá[2] jmɨ́[1] juénh[2] tsú[2]
ñí[1]con[2] tsá[2] cu[3] nió[3] quioh[21]
tsá[2] hí[3], tsá[2] jlánh[1] juáh[3] hí[3]
hi[3] cun[3] ca[3]tɨ[21] bíh[1] tiú[32] tsú[2]
chí[2] láu[2] hná[13] ñí[1] zian[2].

13 Hi[3] jáun[2] jɨ[3] tsá[2] judíos
tsá[2] reh[2] ñí[1] hná[1] ní[2] bí[1] siáh[3]
ca[3]lɨ[3]can[2] quionh[3] Pé[1] ca[3]tɨ[21]
hi[3] jáun[2], hi[3] hí[1] la[3] tɨ[3] Bernabé yáh[3] ca[3]lɨ[3]can[2] siáh[3].

14 Tɨ[3]la[3] jmɨ́[1] cá[1]jíe[21] jná[13]
hi[3] tiú[2]uú[2] ná[1]jmu[2] yáh[3] tsú[2]
re[2] la[3] cun[3] lɨ́[3] jú[1] tson[2]
hi[3] hɨe[32] jáun[2] jú[1] chú[32],
jáun[2] ñí[1] ta[3] ñí[1] la[3]jín[32]
tsá[2] hí[3] ca[3]juo[3] jná[13] Pé[1] la[3]
lá[2]: “Hnú[2] bíh[1] jan[2] tsá[2]
judío, tɨ[3]la[3] má[2]ca[3]ma[3]zián[13]
bíh[1] hnú[2] la[3]jmɨ́[1] zian[2] jan[2]
tsá[2]cá[2]jo[21], jun[3]juáh[13] la[3]jmɨ́[1]
zian[2] jan[2] tsá[2] judío yáh[3];
hi[3] jáun[2] ¿ha[3] bí[1] lánh[3]
rón[32] lɨ́[13] hi[3] dí[1]quian[21] nú[2]
jmáɨ[1] tsá[2]cá[2]jo[21] hi[3] ma[3]zian[2]
tsú[2] la[3]jmɨ́[1] zian[2] jáun[2] tsá[2]
judíos?”

Cú[2]re[2] liáun[3] bíh[1] tsá[2] judíos
quionh[3] tsá[2]cá[2]jo[21] cun[3]quionh[3]
hi[3] cha[32] cáun[2] tsɨ́[3]

15 Quí[1] uá[1]jinh[1] tiá[2] láɨ[3]
jnoh[1] tsá[2]cá[2]jo[21], tsá[2] juáh[3]
tsú[2] hi[3] ná[1]ren[2] tso[3], tɨ[3]la[3]
jnoh[1] né[3] láɨ[3] tsá[2] cá[2]
mí[1]zionh[2] tsá[2] judíos bíh[1],

16 tɨ[3]la[3] cu[3] jáun[2] né[1] bí[1]
jnoh[1] hi[3] hí[1] jan[2] yáh[3] tiá[2]
hin[2] lɨ[3] chun[1] ñí[1]con[2] Dió[32]
cun[3]quionh[3] hi[3] ma[3]tí[32] tsú[2]
la[3] cun[3] hi[3] juáh[3] jáun[2] liei[21]
quioh[21] hla[1] Moisés, tɨ[3]la[3]
jɨ́[32]la[3] cun[3]quionh[3] hi[3] cha[32]
tsú[2] cáun[2] tsɨ́[3] ñí[1]con[2] Jesús
Tsá[2] lín[3] Cristo bíh[1] lɨ́[13]. Hi[3]
jáun[2] dá[2], hí[1] la[3] tɨ[3] jnoh[1] yáh[3]
siáh[3] má[2]ca[3]chá[13] cáun[2] tsɨ́[3]
ñí[1]con[2] Jesús Tsá[2] lín[3] Cristo,
hi[3] jáun[2] lɨ[13] heh[3] jnoh[1] Dió[32]

la^{3}juah^{21} dúh^{1} jan^{2} tsá^{2} chun^{1}
cu^{3}tí^{3}, cun^{3}quionh^{3} hi^{3} nio^{2}
jáun^{2} cáun^{2} tsɨ́^{3} jnoh^{1} ñí^{1}con^{2}
Cristo; jun^{3}juáh^{13} cun^{3}ñí^{1} hi^{3}
má^{2}lí^{2}má^{1}ti^{21} jnoh^{1} la^{3} cun^{3}
hi^{3} juáh^{3} jáun^{2} liei^{21} yáh^{3}.
Quí^{1} hí^{1} jan^{2} yáh^{3} tiá^{2} hin^{2}
lɨ́^{13} lɨ^{3} chun^{1} ñí^{1}con^{2} Dió^{32}
cun^{3}quionh^{3} hi^{3} má^{2}tí^{32} jáun^{2}
la^{3} cun^{3} hi^{3} juáh^{3} liei^{21}.

17 Jáun^{2} né^{3}, nɨ́^{1}juáh^{3} tá^{1}la^{3}
má^{2}hnáu^{2} jnoh^{1} tsá^{2} judíos hi^{3}
heh^{3} Dió^{32} la^{3}juah^{21} dúh^{1} jan^{2}
tsá^{2} chun^{1} cun^{3}quionh^{3} hi^{3}
cunh^{3} jnoh^{1} quiúnh^{1} Cristo,
hi^{3} má^{1}lɨ^{32} jáun^{2} né^{3} ca^{3}lɨ^{3}jnia^{2}
hi^{3} la^{3} jmu^{32} bíh^{1} jnoh^{1} tso^{3}
la^{3} má^{2}jmu^{32} jáun^{2}, ¿hí^{1} lɨ́^{13}
juáh^{13} dí^{2} hi^{3} Cristo má^{2}tɨn^{2}
tsá^{2} joh^{1} hi^{3} jmu^{3} tso^{3}? ¡Tiá^{2}
jáun^{2} yáh^{3}!

18 Hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} la^{3} má^{1}quien^{13}
jná^{13} siáh^{3} cáun^{2} hi^{3}
má^{2}lɨ́^{2}jmú^{32} jná^{13} hi^{3} tiú^{2}uú^{2}
quien^{2}, hi^{3} jáun^{2} la^{3} jáun^{2}
má^{2}lɨ^{3}lin^{1} hi^{3} jná^{13} jan^{2} tsá^{2}
tiá^{2} héih^{32} má^{2}tí^{32}.

19 Ti^{3}la^{3} ta^{3}né^{32} dá^{2} má^{2}zian^{2}
jná^{13} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} Dió^{32} bíh^{1}, hi^{3}
jáun^{2} jan^{2} tsá^{2} má^{2}jún^{1} bíh^{1}
jná^{13} ñí^{1}con^{2} liei^{21}, cun^{3}ñí^{1}
hi^{3} hnga^{2} liei^{21} jáun^{2} ca^{3}jngah^{3}
jmɨ́^{1} tiú^{2}uú^{2} ca^{3}tioh^{21} tsɨn^{32}
jná^{13} hi^{3} má^{1}ti^{21}.

20 Lɨ́^{3} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́^{3} hi^{3} ca^{3}jun^{3}
jná^{13} cu^{3}lɨ^{21} quiúnh^{1} Cristo
jmɨ́^{1} cá^{1}taun^{3} tsú^{2} jáun^{2} crei^{21};
hi^{3} jáun^{2} dá^{2} jun^{3}juáh^{13} uú^{2}
jná^{13} yáh^{3} la^{32} zian^{2} ná^{1}
ta^{3}né^{32}, quí^{1} tɨ^{3}la^{3} Cristo bíh^{1}
Tsá^{2} má^{2}zian^{2} hñu^{3} jmɨ́^{1} hñu^{3}
tsɨn^{32} jná^{13}. Hi^{3} jáun^{2} la^{3}
cun^{3} hi^{3} zian^{2} ná^{1} lá^{2} ta^{3}né^{32}
cun^{3}quionh^{3} ngú^{3} lá^{2} quion^{21},
má^{2}zian^{2} ná^{1} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} cáun^{2}
nio^{2} tsɨn^{32} ñí^{1}con^{2} Jon^{2} Dió^{32}
bíh^{1}, Tsá^{2} ca^{3}ma^{3}hniau^{3} hí^{3}, hi^{3}
ca^{3}jɨenh^{3} hnga^{2} hi^{3} jún^{3} hi^{3}
ca^{3}tɨn^{1} jná^{13}.

21 Cun^{3} tiá^{2} chá^{13} bíh^{1} jná^{13}
tɨ^{3} có^{32} miɨ^{3} hi^{3} ja^{32} jáun^{2}
tsɨ́^{3} Dió^{32}; quí^{1} sá^{1}jmɨ́^{1} hi^{3} lɨ́^{13}
lɨ^{3} chun^{1} tsú^{2} ñí^{1}con^{2} Dió^{32}
cun^{3}quionh^{3} hi^{3} má^{2}tí^{32} tsú^{2}
jáun^{2} liei^{21}, hi^{3} jáun^{2} hí^{1} cáun^{2}
tiá^{2} lin^{1} ñí^{1} la^{3} jmu^{3} ta^{21} yáh^{3}
hi^{3} ca^{3}jun^{3} jáun^{2} Cristo.

3

¿He^{3} bíh^{1} tɨ^{3} quien^{2}: hí^{1} liei^{21}, ho^{3} hi^{3} nio^{2} cáun^{2} tsɨ́^{3} tsú^{2}?

1 Hnoh^{2} tsá^{2} Gálata, ¡jlánh^{1}
tiá^{2} jáɨ^{13} ngɨ^{23} hnoh^{2}! ¿Hin^{2}
tsánh^{2} má^{2}ca^{3}hia^{3} ca^{3}jlɨ́^{3} jmɨ́^{1}
honh^{2} hnoh^{2}? Cun^{3}quionh^{3}
jú^{1} chú^{32} hi^{3} má^{2}ca^{3}hléh^{13}
bíh^{1} jnoh^{1} má^{2}ca^{3}má^{1}jnia^{13}
jnoh^{1} hnga^{2} Jesús Tsá^{2} lɨ́n^{3}
Cristo ñí^{1} hó^{21}máh^{1} náh^{2} hi^{3}
chí^{1}tón^{21} crei^{21}.

2 Juah^{21} dú^{1} hnoh^{2} neh^{21}:
¿Cá^{1}hen^{3} hnoh^{2} Jmɨ́^{2}chí^{3}
joh^{1} Dió^{32} cun^{3}quionh^{3} hi^{3}
ca^{3}ma^{3}tɨh^{21} náh^{2} héih^{32} hi^{3}
rá^{1}tioh^{3} jáun^{2} liei^{21} quioh^{21}
hla^{1} Moisés, ho^{3} cun^{3}quionh^{3}
hi^{3} ca^{3}tɨonh^{2} náh^{2} ta^{21} la^{3} cun^{3}
jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}niéih^{2} uá^{1} náh^{2}?

3 ¡Hnoh^{2} dá^{2} cáun^{2} ná^{1}lɨ́n^{3}
náh^{2} tsá^{2} tiá^{2} jáɨ^{13} ngɨ^{23}
bíh^{1}! ¿Hí^{1} lɨ́n^{23} hnoh^{2} hi^{3}
má^{1}hián^{13} náh^{2} cun^{3}quionh^{3}
pí^{3} quián^{13} hmóu^{32} cáun^{2}
hi^{3} ca^{3}ma^{3}liauh^{21} náh^{2}
cun^{3}quionh^{3} pí^{3} quioh^{21}
Jmɨ́^{2}chí^{3} Chun^{1} dúh^{1}?

4 ¿Hí¹ tiá² lin¹ ñí¹ la³
má²ca³jmú³ ta²¹ hí¹ cáun²
uá¹ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³
má²ca³ma³tsoh¹ náh² jáun²
honh² dúh¹? ¡Cun³ zia³² bíh¹
ñí¹ má²ca³jmú³ ta²¹!
5 ¿Hí¹ cuen² hnoh² Dió³²
Jmɨ́²chí³ joh¹ jɨ³ hi³ jmu² tsú²
siáh³ hua³jueh³² ja¹ quián¹³
hnoh² cun³ñí¹ hi³hliá² hnoh²
jmuh³² la³ cun³ héih³² hi³
juáh³ liei²¹ quioh²¹ hla¹
Moisés? ¡Tiá² jáun² yáh³! Quí¹
cun³ñí¹ hi³ táunh²³ náh² ta²¹
la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ má²ca³niéih²
bíh¹ náh², jáun² jmu² tsú² la³
nɨ́².
6 Sá¹nɨ́² dú¹ jɨen¹ náh² tín²
hla¹ Há²bran²¹. Tsá² hí³
ca³chá³ cáun² tsɨ́³ ñí¹con²
Dió³², hi³ cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ nio²
jáun² cáun² tsɨ́³ bíh¹ tsú², jáun²
ca³heh³ tsú² Dió³² la³juah²¹
dúh¹ jan² tsá² chun¹.
7 Hi³ jáun² né³, hnoh²
hniáuh³² lɨ³ ñíh¹³ náh², hi³
la³jɨ́n³² tsá² nio² cáun² tsɨ́³,
tsá² la³ hí³ bíh¹ hú¹tá¹
cu³tí³ ná¹lɨ́n³ la³juah²¹ dúh¹
tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹
Há²bran²¹.
8 Quí¹ cun³quionh³ Sí²
quioh²¹ Dió³² ca³lɨ³ lin¹
la³ cun³ jmɨ́¹tin² lɨ́n³² hi³
chau²¹ jmáɨ¹ hi³ hen³ Dió³²
*tsá²cá²jo²¹ la³juah²¹ dúh¹ jan²
tsá² chun¹, nɨ́¹juáh³ tsá² chá³²
cáun² tsɨ́³, jmɨ́¹ ca³záɨh³ jáun²
Dió³² hla¹ Há²bran²¹ jú¹ chú³²
lá²: “Cun³quionh³ hnú² bíh¹
lɨ³mieh² tsá² zian² tá¹ cáun²
hngá¹máh³”.
9 Hi³ jáun² né³, tsá² cha³²
cáun² tsɨ́³ bíh¹ lɨ́¹³ lɨ³mieh²
la³jmɨ́¹ ca³lɨ³mieh² jáun² hla¹
Há²bran²¹, tsá² ca³chá³ hí³
cáun² tsɨ́³.
10 Tɨ³la³ lɨ³ua³ jan² tsá²
cáun² lɨ́¹ hen² tsɨ́³ hi³ lɨ³
chun¹ cun³quionh³ hi³ ma³tí³²
liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés
má¹ná¹, tsá² la³ hí³ má²ca³tɨn¹
tsa³tánh¹ quiu³juóu³² bíh¹.
Quí¹ ñí¹ Sí² rá¹juáh³ la³ lá²:
“La³jɨ́n³² tsá² tiá² má²tí³²
la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ rá¹juáh³
liei²¹, ñí¹ hlah³ bíh¹ má²tionh²
tsú²”.
11 Má²lin¹ lɨ́n²¹ bíh¹ hi³ tiá²
hin² lɨ́¹³ yáh³ lɨ³ chun¹ ñí¹con²
Dió³² cun³quionh³ hi³ má²tí³²
tsú² jáun² liei²¹; quí¹ la³ lá² bí¹
rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³²:
“Lɨ³ua³ jan² tsá² má²ca³heh³
Dió³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá²
chun¹ cun³ñí¹ hi³ nio² cáun²
tsɨ́³, tsá² la³ hí³ bíh¹ lɨ́¹³ zian²”.
12 Tɨ³la³ jun³juáh¹³ hi³ lɨ³
hniáuh³² nio² cáun² tsɨ́³ yáh³
tsú² nɨ́¹juáh³ tsá² hnió³ hi³
heh³ Dió³² cun³quionh³ hi³
ma³tí³² jáun² liei²¹, quí¹ la³ lá²
bíh¹ rá¹juáh³: “Nɨ́¹juáh³ tsá²
má²tí³² liei²¹ lá², cun³quionh³
hi³ lá² bíh¹ lɨ́¹³ zian² tsú²”.
13 Tɨ³la³ ca³tɨ²¹ hi³ jmɨ́¹
chau³ jnoh¹ jáun² liei²¹ ñí¹
hlah³ né³, Cristo bíh¹ ca³liáu³²
dí² jmɨ́¹ ca³ta³zanh¹ tsú² jáun²
ñí¹ hlah³ cha¹³ dí², quí¹
la³ cun³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹
Sí²: “Cun³ má²ca³ta³zanh¹ ñí¹
hlah³ bíh¹ lɨ³ua³ jan² tsá² jún²³
hi³ chí¹hén² tsoh² hmá²”.
14 La³ nɨ́² ca³lɨ³ hi³ jáun²
cun³quionh³ Jesús Tsá² lɨ́n³
Cristo lɨ́¹³ hiáuh³ tsá²cá²jo²¹
hi³ ma³mieh² jáun² Dió³²

la³jmɨ́¹ ca³ma³mieh² tsú² jáun² hla¹ Há²bran²¹; hi³ jáun² cun³quionh³ hi³ nio² cáun² tsɨ́³ bíh¹ dí² lɨ́¹³ hián¹³ dí² ca³la³ jáɨ³² Jmɨ́²chí³ Chun¹, Tsá² ca³jmú³ hí³ Dió³² jáɨ¹³ hi³ cuen³.

Liei²¹ jɨ³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ Dió³²

15 Reh², jmu¹ jná¹³ cáun² jáɨ¹³ ñí¹con² hnoh² la³ cun³ hi³ qui³ lɨ́²³ jáun² ja¹ quioh²¹ tsá²mɨ³cuóun²: Nɨ́¹juáh³ zian² tsá² jmu² nió³², hi³ jáun² quiú² cáun² sí² hi³ rá¹tón³² hi³ jmáɨ² hi³ lin¹ hi³ quien² nió³² jáun², hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lɨ́¹³ tsunh³ jáɨ¹³ la³ jáun², hi³ sa³jun³ lɨ́¹³ yáh³ na³tsɨn³ tsú² siáh³ cónh³í¹ cú¹pih²¹ ñí¹ hná¹ jáun².

16 Né³² né³, Dió³² ca³jmú³ jáɨ¹³ ñí¹con² hla¹ Há²bran²¹ la³ má²quionh³ jón²zɨ́h¹ jón²cho¹. Tɨ³la³ ñí¹ Sí² tiá² rá¹juáh³ yáh³ la³ lá² má¹ná¹: “la³jɨ́n³² jon³zɨ́h¹ jon³cháuh³ hnú²”, sá¹jmɨ́¹ hi³ la³ hleh³² hi³ ca³tɨn¹ juóun³² tsáu²; tɨ³la³: “jon³zɨ́h¹ jon³cháuh³ hnú²” bíh¹ juáh³. Hi³ nɨ́² né³, jmu² lin¹ hi³ hɨen² tsú² jan² tsáu² bíh¹, hi³ Cristo bíh¹ Tsá² hí³.

17 La³ cun³ hi³ juanh³² jná¹³ nɨ́², la³ lá² bíh¹ niéih³: Tiá² lɨ́¹³ yáh³ tsúnh¹³ nió³² hi³ ca³ma³tson² jáun² Dió³², nió³² hi³ ca³jmú³ tsú² jáun² quionh³ hla¹ Há²bran²¹. Quí¹ cun³ tiá² lɨ́¹³ yáh³ hi³ juáh¹³ hi³ tiú²uú² lɨ³quien² jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² ñí¹con² tsú² cun³quionh³ liei²¹ hi³ cua³ jáun² jmɨ́¹ la³ má²quiún³ nio² hña³láu³ tsɨ²¹ quiu³quia³ mii² jmɨ́¹ má²cáɨn² jáun².

18 Quí¹ sá¹jmɨ́¹ hi³ cun³quionh³ hi³ má¹ti²¹ dí² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés jmɨ́¹ la³ hiáu¹³ dí² hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² jáɨ¹³ hi³ cué³², jáun² jun³juáh¹³ uú² hiáu¹³ dí² cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² yáh³ Dió³²; tɨ³la³ hi³ ca³hiauh³ jáun² hla¹ Há²bran²¹ má¹ná¹, cáun² lɨ́¹ ca³cué³ bíh¹ Dió³² hi³ jáun² ñí¹con² tsú², cun³ñí¹ hi³ ca³jmú³ dí² jáɨ¹³ bíh¹.

19 Jáun² né³, ¿ha³ dá² jinh¹ jmu³ ta²¹ liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés? Quí¹ hi³ jáun² dá² lɨ́¹ cua²¹ chí¹cáɨn² bíh¹, hi³ ti³ lɨ́¹ ca³ma³li²¹ he³ lánh³ lɨ́³ tsáu¹³ tsáu². Jɨ́³²la³ ti³ ca³jmú³ ta²¹ tá¹la³ tiá² má²cuán² jáun² “jan² Tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹” hí³ bíh¹, Tsá² ca³juáh³ tsú² hí³ hi³ cuen³. Tɨ³la³ hi³ ca³tɨ²¹ liei²¹ jáun² má¹ná¹, ca³cué³ Dió³² hi³ jáun² cun³quionh³ tsá²cuú² tsá²ta³ bíh¹ ñí¹con² hla¹ Moisés, tsá² jmɨ́¹ lɨ́n³ hí³ tsá² zenh² ja¹ quioh²¹ tsáu² quionh³ Dió³².

20 Tɨ³la³ tiá² tsá² zenh² ja¹ hniah³ yáh³ nɨ́¹juáh³ jan² tsá² jmu² hnga² la³ cun³ hi³ ñí¹jmu³; hi³ la³ jáun² bíh¹ lɨ́³ hi³ Dió³² siáh³ jmu² cú² hnga² tán¹ la³ cun³ hi³ ñí¹jmu³.

Ta²¹ hi³ jmu² liei²¹

21 Tɨ³la³ jáun² né³, ¿hí¹ siánh³ uá¹ lɨ́³ ta²¹ quioh²¹

liei21 la3 cónh3 bí1 ta21 hi3
jmu2 jáun2 jáɨ13 hi3 ca3jmú3
jáun2 Dió32 dúh1? ¡Tiá2
jáun2 yáh3! Quí1 sá1jmɨ́1 hi3
ca3hiauh3 tsú2 cáun2 liei21 hi3
jmu2 hi3 lɨ́13 zian2 tsú2, hi3
jáun2 jmɨ́1 la3 lɨ́13 bíh1 hi3
lɨ3 chun1 tsú2 ñí1con2 Dió32
cun3quionh3 hi3 jmɨ́1 jmu3 tsú2
la3 cun3 hi3 juáh3 liei21 jáun2.

22 Tɨ3la3 la3 cun3 rá1juáh3
ñí1 Sí2 má1ná1, hi3 la3jɨ́n32
bíh1 tsáu2 ná1ziaunh2 tiá3
tso3. La3 nɨ́2 lɨ́3, hi3 jáun2
nɨ́1 má1ca3lɨ3tsɨn2 tsú2 hi3
ná1ziaunh2 tso3, má2lɨ́13 he3
tsú2 la3 cun3 jáɨ13 hi3 ca3jmú3
jáun2 Dió32 ñí1con2 tsá2
taunh32 ta21 cun3quionh3 hi3
chá32 tsú2 jáun2 cáun2 tsɨ́3
ñí1con2 Jesús Tsá2 lɨ́n3 Cristo.

23 Tɨ3la3 jnoh1 tsá2 *judíos
má1ná1, ñí1con2 liei21 bíh1
jmɨ́1 ná1tsau3 jnoh1, ca3la3
ñí1 cá1chó21 jmáɨ1 hi3 ca3lɨ3
lin1 hi3 lɨ́13 liáun3 tsáu2
cun3quionh3 hi3 chá32 tsú2
jáun2 cáun2 tsɨ́3 ñí1con2 Cristo.

24 Hi3 jáun2 la3 jáun2 bíh1
lɨ́3 hi3 ca3ta3tauh1 jnoh1
cu3tiá3 jo3cuo2 liei21, ca3la3
ñí1 cá1chó21 jmáɨ1 hi3 cuán13
Cristo, hi3 jáun2 lɨ́13 láɨ3 jnoh1
la3juah21 dúh1 jan2 tsá2 chun1
nɨ́1 má1ca3chá13 jnoh1 cáun2
tsɨ́3 ñí1con2 tsú2.

25 Né32 né3, tiú2uú2 tiauh2
yáh3 dí2 jo3cuo2 liei21 la3 cun3
jmɨ́1 ca3lɨ3 lin1 hi3 ñí1con2
Cristo bíh1 la3 lɨ́13 chá32 tsú2
cáun2 tsɨ́3.

26 Quí1 la3jɨ́n32 bíh1 hnoh2
má2lɨ́n3 náh2 jon2 Dió32
cun3ñí1 hi3 má2ca3cháh1
hnoh2 cáun2 honh2 ñí1con2
Jesús Tsá2 lɨ́n3 Cristo.

27 Hi3 la3jɨ́n32 hnoh2,
tsá2 má2ca3ma3lih21 náh2
hi3 má2cá2cunh3 bíh1 náh2
quiúnh1 tsú2 cun3quionh3 hi3
má2cáun3 náh2 jáun2 jmáɨ1,
hnoh2 bíh1 tsá2 má2ná1láɨn1
náh2 Cristo.

28 Jáun2 tiú2uú2 hin2 zian2
yáh3 tsá2 judío ho3 tsá2cá2jo21,
*tsá2 má2dí1hlánh1 ho3 tsá2
zian2 hi3 ca3tɨn1 hnga2,
tsá2ñuh2 ho3lá2dá2 tsá2mɨ3;
quí1 nɨ́1juáh3 má2cá2cunh3
bíh1 náh2 quiúnh1 Jesús Tsá2
lɨ́n3 Cristo, jáun2 cá2 ñí1 tsáu2
bíh1 má2lɨ́n3 náh2.

29 Hi3 jáun2 nɨ́1juáh3 lɨ́n3
náh2 tsá2 joh1 Cristo, hi3 jáun2
má2lɨ́n3 bíh1 náh2 tsá2 jón2zɨ́h1
jón2cho1 hla1 Há2bran21, hi3
jáun2 hián13 bíh1 náh2 hi3
cué32 Dió32, la3 cun3 jáɨ13 hi3
má2ca3jmú3 tsú2 jáun2.

4

1 Lɨ́13 bíh1 juanh21 jná13
siáh3 la3 lá2: Nɨ́1juáh3 zian2
jan2 tsá1míh1 hi3 ca3tɨn1
hiáuh3 la3 cun3 lɨ́3 quiau3 hi3
ca3quiú2 jáun2 hla1 jméi2, tɨ3la3
tá1la3 tiá2 má2ca3lɨ3 pan1 tsú2
né3, hí1 cáun2 yáh3 tiá2 hi3
za2 ñí1con2 tsú2 quionh3 jan2
*tsá2 má2dí1hlánh1, uá1jinh1
hí3 bíh1 tsá2 quioh21 ca3la3 jɨ́32
hi3 jmɨ́1 quioh21 jméi2.

2 Quí1 tá1la3 tiá2 má2cá2chó32
jmáɨ1 hi3 ca3tón3 jáun2 jméi2
tsú2 hi3 hiáuh3 hi3 quioh21,
jáun2 cáun2 má2tí32 bíh1 tsú2

tín² ca³la³ jɨ́³² hi³ juáh³ tsá² jmu² hua³hí¹³ tsú².

3 La³ jáun² bíh¹ jmɨ́¹ lɨ́³ ñí¹con² jnoh¹ tá¹la³ tiá² jmɨ́¹ má²ca³tsɨn¹³ jáun² mii² quiú¹³ dí², hi³ jmɨ́¹ ná¹láɨ³ jnoh¹ la³juah²¹ dúh¹ tsá² má²dí¹hlánh¹ ñí¹con² tsá²cuú² tsá²chín³, tsá² jmu² héih³² hngá¹máh³ lá².

4 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³tsɨn¹³ jmáɨ¹ hi³ má²tón³² né³, Dió³² ca³zen³ Jon² hi³ ca³lɨ³zian² hñu³ héin¹ hñu³ tsɨ́³ jan² tsá²mɨ³, hi³ cuan³ tsú² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² *judío hi³ ca³tɨn¹ ma³tí³² liei²¹.

5 La³ nɨ́² bíh¹ cuan³ tsú² hi³ cua³liau³ jnoh¹, tsá² jmɨ́¹ ná¹tsau³ jnoh¹ ñí¹con² liei²¹, hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ má²lɨ́¹³ heh³ jnoh¹ Dió³² hi³ lɨ́n¹³ jnoh¹ jón²zɨ́h¹ tsú².

6 Hi³ jáun² bíh¹ ca³zen³ siáh³ Dió³² Jmɨ́²chí³ quioh²¹ Jon² hñu³ honh² hnoh² uá²jaɨ³², hi³ jáun² lɨ³ lin¹ hi³ hnoh² siáh³ má²ná¹lɨ́n³ náh² jón²zɨ́h¹ tsú²; hi³ jáun² Jmɨ́²chí³ hí³ né³ cha³² tiá³ tsɨ́³ dí² hi³ za²³ dí² Dió³² "¡Tia²¹!"

7 Jáun² né³, tiú²uú² lɨ́n³ yáh³ hnú² jan² tsá² má²dí¹hlánh¹ ñí¹con² héih³² hi³ ná¹ngɨ²³ jáun² tsáu², quí¹ jon² Dió³² bíh¹ má²lɨ́n³ hnú². Hi³ cun³ñí¹ hi³ má²lɨ́n³ hnú² jáun² jon² tsú² né³, jáun² cué³² bíh¹ tsú² la³ cun³ hi³ ca³tɨ²¹ hi³ hiáuh³ jáun² jɨ³lɨn² jon² tsú².

Hɨ³² tsɨ́³ Po¹ hi³ ca³tɨn¹ tsá² tanh² ta²¹ Dió³²

8 Quí¹ jmɨ́¹tin² jmɨ́¹ tiá² má²cuóun³² náh² Dió³², jmɨ́¹ lɨ́n³ náh² tsá² má²dí¹hlánh¹ ñí¹con² tsá²cuú² tsá²chín³, tsá² lɨ́¹ ná¹jmu² hí³ hi³ lɨ́n³ dió³².

9 Tɨ³la³ ta³né³² né³, ta³ má²cuóun³² hnoh² Dió³², ho³ tɨ³ re² juanh²¹ jná¹³ cú²jueh³² hi³ Dió³² má²cuóu³² hnoh², tiú²uú² jmɨ́¹ ca³tɨn¹ yáh³ náh² hi³ jinh¹ siáh³ ñí¹con² héih³² tsɨ́¹juɨ́³ jáun² quioh²¹ tsá²cuú² tsá²chín³, héih³² tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹, hi³ tianh¹³ náh² siáh³ hi³ má¹tih²¹ náh² ñí¹con² tsá² hí³.

10 Sa³ hmah³²í¹ máh³ náh² jmáɨ¹ ná¹hɨ¹³, jmáɨ¹ hi³ tɨ³² ma³ cun³ tsá³, jɨ³ hi³ ma³quien¹³ náh² siáh³ ma³ cáun² zɨ́h², jɨ³ mii² nɨ́².

11 Jlánh¹ hɨ³² tsɨn³² jná¹³ nɨ́¹juáh³ ta²¹ hi³ ca³jmú³² jná¹³ ja¹ quián¹³ hnoh² tiá² lin¹ ñí¹ la³ ca³lɨ³quien² yáh³.

12 Hnoh² reh², mɨ́²³ jná¹³ ñí¹con² hnoh² ca³la³ jonh³ jmɨ́¹ tsɨn³² hi³ jmúh¹³ tiá³ náh² pí³ hi³ má¹zián¹³ náh² la³jmɨ́¹ zian² jná¹³, quí¹ ja³bí¹ jná¹³ má²ca³ma³zián¹³ ná¹ la³jmɨ́¹ zian² hnoh², *tsá²cá²jo²¹. Jun³juáh¹³ zia³² cáun² hi³ hlah³ hi³ má²ca³jmuh³ yáh³ hnoh² ñí¹con² jná¹³, hi³ jáun² juanh³² jná¹³ la³ nɨ́².

13 Quí¹ la³ cun³ má²ñíh¹ náh², hi³ cun³ñí¹ hi³hliá² ca³lɨ³ tsáun¹ bíh¹ jná¹³, hi³ jáun² bíh¹ lɨ³ hi³ ca³hléh³ jná¹³ jú¹ chú³² ñí¹con² hnoh² jmɨ́¹ la³ñí¹.

14 Mɨ́¹uɨ́³ hi³ ca³quiúnh³²

jná13 jáun2 né3, ca3lɨ3 cáun2
liá1 héi2 ñí1con2 hnoh2 bíh1,
tɨ3la3 hnoh2 má1ná1, tiá2
ca3jmuh3 yáh3 náh2 hi3 tiá2
quiú2 tiá2 jéi23 náh2 jná13
cun3ñí1 hi3 jmɨ́1 lɨ́n3 jná13 la3
jáun2, sa3jun3 ca3chau1 náh2
jná13 tɨ3 có32. Tɨ3la3 hnoh2 dá2
ca3he3 bí1 náh2 jná13 la3juah21
dúh1 jan2 tsá2cuú2 tsá2ta3
Dió32, la3jmɨ́1 lɨ́3 hi3 hnga2
Jesucristo ca3chó32 ta3 máh1
hnoh2.

15 Jáun2 né3, ¿ha3 dá2 jinh1
ngau3 hi3 jmɨ́1 hiún2 jáun2
honh2 náh2? Lɨ́13 zíh13 jná13
jú1 tson2 hi3 ca3tɨn1 hnoh2
ñí1con2 tsáu2, hi3 hí1 la3 tɨ3 jmɨ́1
chíh1 yáh3 hnoh2 mɨ́1máh1 hi3
jmɨ́1 cuéh1 náh2 jná13, sá1jmɨ́1
hi3 jmɨ́1 lɨ́13 dúh1.

16 Tɨ3la3 né32 né3, ¿hí1
má2hau2 hnoh2 jná13 ta3né32
quí1hliá2 hléh23 jná13 jú1 tson2
ñí1con2 náh2?

17 Tsá2 hí3 dá2 jlánh1 jmu2
pí3 hi3 han3 náh2 tɨ3 con2, tɨ3la3
jun3juáh13 hi3 hu21 re2 tsɨ́3
yáh3 tsú2 má1ná1. La3 cun3 hi3
hnió3 tsá2 hí3 jmu3, hi3 quin3
hnoh2 ñí1con2 jnoh1 bíh1, hi3
jáun2 má1lɨ32 jáun2 né3 háɨh13
hnoh2 honh2 ñí1con2 tsú2
hmóu32.

18 Né32 né3, nɨ́1juáh3 hi3
ca3tɨ21 cáun2 hi3 chu21 bíh1
jmu2 tsáu2 pí3 hi3 janh21 tsáu2,
jáun2 re2 lɨ́n32 bíh1 hi3 jmu2
tsú2 la3 jáun2; tɨ3la3 cuɨ́1 jmu1
tsú2 la3 jáun2 jmáɨ1 ca3la3 jɨ́32
má1ná1, jun3juáh13 jmáh3la3
tá1la3 cuon1 jná13 quiúnh1
yáh3 hnoh2.

19 Hnoh2 jón3, cuá1zian2
jná13 ca3la3 jmɨ́1 zian2 jan2
tsá2mɨ3 hi3 quɨeh2 héin1 nɨ́1
má1tɨ3 ñí1 lɨ3zian2 jon2, ca3la3
ñí1 cá1chó21 jmáɨ1 hi3 má2zian2
náh2 tán1 hián2 la3jmɨ́1 zian2
Cristo.

20 ¡Sá1jmɨ́1 hi3 cuon1 bíh1
jná13 quiúnh1 hnoh2 ta3né32
dúh1, hi3 jáun2 jmɨ́1 lɨ́13 hléh13
jná13 ca3lá2 la3 siáh3; jlánh1
tiá2 ño1 ná1 he3 jmu1 hi3
ca3tɨn1 hnoh2!

Nóh32 quioh21 hla1 Agar quionh3 hla1 Sara

21 Hnoh2, tsá2 jlánh1 hniá1
náh2 hi3 má1tɨh21 liei21
quioh21 hla1 Moisés, ¿há1 tiá2
má2ca3niéih2 hnoh2 he3 juáh3
liei21 jáun2?

22 Ñí1 jáun2 rá1juáh3, hi3
hla1 Há2bran21 ca3lɨ3zian2
gon3 jon2: jan2 jon2 tsú2
quionh3 tsá2mɨ3 tsá2 jmɨ́1
má2cuá1hlánh1 joh1, hi3 jan2
né3 ca3lɨ3zian2 quionh3 tsú2
tsá2mɨ3 ñí2cuo2, tsá2 zian2 hí3
hi3 ca3tɨn1 hnga2.

23 Jon2 tsá2mɨ3 tsá2 jmɨ́1
má2cuá1hlánh1 ca3lɨ3zian2 la3
cun3 qui3 lɨ́2zian2 dáɨn2 bíh1,
tɨ3la3 jon2 tsá2mɨ3 tsá2 zian2
hí3 hi3 ca3tɨn1 hnga2 má1ná1,
ca3lɨ3zian2 cun3quionh3 jáɨ13
hi3 ca3jmú3 jáun2 Dió32
jmɨ́1tin2 bíh1.

24 Hi3 lá2 dá2 lɨ́3 cáun2 nóh32
bíh1. Tá1 gon3 tsá2mɨ3 hí3
lɨ́n3 la3jmɨ́1 lɨ́3 tun3 ñí1 nió32.
Cáun2 nió32 jáun2 hiauh3 tsú2
tsɨ3 máh3 Sinaí, nió32 hi3 lɨ́3
jáun2 la3jmɨ́1 lɨ́n3 hla1 tsá2mɨ3
Agar; hi3 jáun2 tsá2 jmúh32

ta^{21} nió^{32} jáun^{2} né^{3}, ná^{1}lín^{3} tsá^{2} má^{2}dí^{1}hlánh^{1} ñí^{1}con^{2} héih^{32} quioh^{21} nió^{32} jáun^{2} bíh^{1}, la^{3}jmí^{1} tí^{2} lín^{3} jáun^{2} jon^{2} tsá^{2}mi^{3} hí^{3} jan^{2} tsá^{2} má^{2}dí^{1}hlánh^{1}.

25 Hi^{3} jáun^{2} tsá^{2}mi^{3} Agar hí^{3} né^{3} lín^{3} henh^{13} quioh^{21} hi^{3} ca^{3}li^{3} jáun^{2} ti^{3} máh^{3} Sinaí hi^{3} zeh^{2} jáun^{2} ti^{3} hué^{32} Arabia. Ja^{3}bí^{1} la^{3} jáun^{2} lín^{3} tsú^{2} siáh^{3} henh^{13} quioh^{21} la^{3}jín^{32} tsá^{2} judíos hín^{13} ti^{3} juú^{2} Jerusalén nio^{2} ñí^{1} hué^{21} lá^{2}, quí^{1} ja^{3}bí^{1} tsá^{2} hí^{3} siáh^{3} ná^{1}lín^{3} la^{3}jmí^{1} lín^{3} tsá^{2} má^{2}ná^{1}hlánh^{1} uá^{2}jai^{32}.

26 Ti^{3}la^{3} tsá^{2}mi^{3} zian^{2} hí^{3} hi^{3} ca^{3}tin^{1} hnga^{2} né^{3}, lín^{3} henh^{13} quioh^{21} juú^{2} Jerusalén hi^{3} nio^{2} ti^{3} hñu^{3}mi^{3}cuú^{2} bíh^{1}, quí^{1} tsá^{2} má^{2}hín^{13} ti^{3} juú^{2} jáun^{2}, tiú^{2}uú^{2} lín^{3} yáh^{3} la^{3}jmí^{1} lín^{3} tsá^{2} má^{2}dí^{1}hlánh^{1}; hi^{3} jnoh^{1} né^{3} má^{2}tiauh^{2} dí^{2} jo^{3}cuo^{2} juú^{2} Jerusalén jáun^{2}, la^{3}jmí^{1} lí^{3} hi^{3} mí^{1}ziú^{13} dí^{2} juú^{2} jáun^{2}.

27 Quí^{1} ñí^{1} Sí^{2} rá^{1}juáh^{3} la^{3} lá^{2} hi^{3} ca^{3}tin^{1} tsá^{2}mi^{3} tsá^{2} zian^{2} hí^{3} hi^{3} ca^{3}tin^{1} hnga^{2}:

Ma^{3}hiún^{13} hnú^{2} honh^{2} tsá^{2}mi^{3}, tsá^{2} tiá^{2} dáin^{2} can^{23}, hnú^{2} tsá^{2} tiá^{2} jónh^{32} zian^{2};

tí^{1} hoh^{3} hnú^{2} hi^{3} hiún^{2} honh^{2} tsá^{2} tiá^{2} cuin^{2} nú^{2} he^{3} lánh^{3} quieh^{2} héin^{1} tsú^{2} ní^{1} má^{1}ti^{3} ñí^{1} li^{3}zian^{2} jon^{2}.

Quí^{1} ti^{3} jlánh^{1} bíh^{1} juóun^{32} jón^{2}zíh^{1} tsá^{2}mi^{3} tsá^{2} lí^{1} já^{1}cuin^{3} lí^{13},

la^{3} cónh^{3} bíh^{1} tsá^{2}mi^{3} tsá^{2} zian^{2} ñí^{2}cuo^{2}.

28 Jáun^{2} né^{3} reh^{2}, hnoh^{2} bíh^{1} ná^{1}lín^{3} la^{3}jmí^{1} lín^{3} Isaac; hi^{3} ná^{1}lín^{3} náh^{2} jón^{2}zíh^{1} Dió^{32}, tsá^{2} má^{2}ca^{3}li^{3}zian^{2} náh^{2} la^{3} cun^{3} rón^{32} lí^{3} jái^{13} hi^{3} ca^{3}jmú^{3} jáun^{2} Dió^{32} jmí^{1}tin^{2}.

29 Quí^{1}hliá^{2} ñú^{2}míh^{1}, tsá^{2} ca^{3}li^{3}zian^{2} hí^{3} jmí^{1}tin^{2} la^{3} cun^{3} qui^{3} lí^{2}zian^{2} tsáu^{2}, ca^{3}hí^{1} ca^{3}tsin^{1} bíh^{1} ñú^{2}míh^{1} tsá^{2} ca^{3}li^{3}zian^{2} hí^{3} cun^{3}quionh^{3} pí^{3} quioh^{21} Jmí^{2}chí^{3} Chun^{1}; hi^{3} la^{3} jáun^{2} bíh^{1} ná^{1}lí^{23} uá^{2}jai^{32} la^{3} ti^{3} ta^{3}né^{32}.

30 Ti^{3}la^{3} ¿he^{3} lánh^{3} rá^{1}juáh^{3} ñí^{1} Sí^{2} dúh^{1}? Hi^{3} rá^{1}juáh^{3} jáun^{2} la^{3} lá^{2}: “Chin^{32} tsá^{2}mi^{3} tsá^{2} má^{2}dí^{1}hlánh^{1} ní^{2} la^{3} má^{2}quionh^{3} jon^{2}, quí^{1} jon^{2} tsá^{2}mi^{3} tsá^{2} dí^{1}hlánh^{1} tiá^{2} ca^{3}tin^{1} yáh^{3} li^{3}quioh^{21} cu^{3}tsa^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} hiáuh^{13} ñú^{2}míh^{1} jon^{2} tsá^{2}mi^{3} ñí^{2}cuonh^{2} hnú^{2}, tsá^{2} zian^{2} hí^{3} hi^{3} ca^{3}tin^{1} hnga^{2}”.

31 Hi^{3} jáun^{2} né^{3} reh^{2}, jun^{3}juáh^{13} jón^{2}zíh^{1} tsá^{2}mi^{3} tsá^{2} má^{2}dí^{1}hlánh^{1} yáh^{3} dí^{2}, ti^{3}la^{3} ná^{1}lái^{3} dí^{2} la^{3}jmí^{1} lín^{3} jón^{2}zíh^{1} tsá^{2}mi^{3} tsá^{2} zian^{2} hi^{3} ca^{3}tin^{1} hnga^{2} bíh^{1}.

5

Tianh^{3} náh^{2} tiá^{3} ca^{3}ti^{21} hi^{3} má^{2}ná^{1}liáun^{1} náh^{2}

1 Né^{32} né^{3}, Cristo bíh^{1} ca^{3}liáu^{32} dí^{2}, hi^{3} jáun^{2} lí^{13} ziáun^{2} dí^{2} re^{2} hi^{3} tiú^{2}uú^{2} lái^{3} dí^{2} *tsá^{2} má^{2}dí^{1}hlánh^{1}. Hi^{3} jáun^{2} tianh^{3} náh^{2} tiá^{3}, hi^{3} ha^{3} lí^{2}uú^{2} cué^{2} náh^{2} jái^{13} hi^{3} lan^{13} náh^{2} siáh^{3} la^{3}jmí^{1} lín^{3} tsá^{2} má^{2}dí^{1}hlánh^{1} ñí^{1}con^{2} liei^{21} jáun^{2}.

2 Sá1nɨ́2 niéi2 náh2. Jná13
Po1, juo3 jná13 hnoh2, hi3
nɨ́1juáh3 hnáuh2 hnoh2 hi3
tonh21 náh2 hi3 má1tɨh21 la3
cun3 hi3 ná1ngɨ23 tsú2, hi3
*tiu32 tsú2 jáun2 chí2 láu2
hná13 ñí1 zian2, hí1 cáun2 tiá2
lin1 ñí1 jmu3 ta21 yáh3 Cristo
ñí1con2 hnoh2 nɨ́1juáh3 la3
jáun2.

3 Jáun2 hnó32 jná13 juo13
siáh3 cónh3í1 cu3 jéin32 lɨ3ua3
jan2 tsá2 hnió3 tiú32 chí2 láu2
hná13 ñí1 zian2, hi3 tsá2 la3 hí3
má2ca3tɨn1 ma3tɨ́32 siáh3 ca3la3
jɨ́32 héih32 ñí1 hná1 nɨ́2 uá2jaɨ32.

4 Hnoh2 tsá2 lɨ́1 lɨ́n23 náh2
hi3 lɨ́13 lɨ3 chun1 náh2 ñí1con2
Dió32 cun3quionh3 hi3 ma3tɨh21
náh2 liei21, ha3 tiú2uú2 taunh2
yáh3 Cristo hó1ñí1 hnoh2; hi3
tiú2uú2 ta21 jmu2 ya3 siáh3
miɨ3 hi3 ja32 jáun2 tsɨ́3 Dió32
ñí1con2 náh2.

5 Tɨ3la3 jnoh1 má1ná1,
cun3quionh3 hi3 má2hau3 jáun2
Jmɨ́2chí3 Chun1 bíh1 cáun2
ná1hé2 ná1jan32 jnoh1 hi3 heh3
Dió32 jnoh1 la3juah21 dúh1
jan2 tsá2 chun1, cun3ñí1 hi3
má2ca3chá13 jnoh1 cáun2 tsɨ́3.

6 Quí1 lɨ3ua3 jan2 tsá2
má2cá2cunh3 quionh3 Jesús
Tsá2 lɨ́n3 Cristo, hi3 jáun2
tiú2uú2 lin1 ñí1 jmu3 ta21 yáh3
nɨ́1juáh3 hi3 ná1tú1 ho3 tiá2
ná1tú1 chí2 láu2 hná13 ñí1
zian2 tsú2. Tɨ3la3 la3 cun3 hi3
quien2 má1ná1, hi3 chá32 tsú2
cáun2 tsɨ́3 ñí1con2 Cristo bíh1;
hi3 lɨ3 lin1 hi3 tson2 nio2 cáun2
tsɨ́3 tsú2 cun3quionh3 hi3 hnio3
tsú2 tsáu2.

7 Re2 bíh1 jmɨ́1 hí1cua3táunh1
hnoh2. ¿Hin2 tsánh2
má2ca3ma3cau2 hnoh2, hi3
jáun2 tiú2uú2 ta21 táunh23
hnoh2 jú1 tson2?

8 Jun3juáh13 jáɨ13 hi3 ja3
ñí1con2 Dió32 Tsá2 má2ca3te3
hí3 ya3 náh2 jáɨ13 hi3
má2ca3ma3cau2 náh2 jáun2
tsáu2.

9 Ha3 lɨ́2 cuɨ́1 cha3có3 honh2
náh2 jáɨ13 hi3 juáh3 jáun2:
“cun3quionh3 cú1pih21 tie3 bíh1
zau32 tá1 cá2 pɨenh1 cán1”.

10 Tɨ3la3 cun3ñí1 hi3
má2cá2cunh3 dí2 quiúnh1 Tɨ32
Juo13 dí2, jáun2 cáun2 bíh1 nio2
tsɨn32 jná13 hi3 ca3tɨn1 hnoh2,
hi3 tiá2 lɨ́n13 yáh3 hnoh2 la3
siáh3. Tɨ3la3 hi3 ca3tɨn1 tsá2
má2tsan2 hí3 honh2 hnoh2
má1ná1, Dió32 bíh1 ma3tson13
tsá2 hí3, cuɨ́1 hin2 mi3 tsánh2.

11 Hi3 ca3tɨn1 jná13 huen2
né3 reh2, sá1jmɨ́1 hi3 jmu2í1
máh3 jná13 héih32 hi3 tiú32
tsú2 chí2 láu2 hná13 ñí1 zian2,
hi3 jáun2 tiá2 jmɨ́1 lɨ3 hau2
yáh3 jná13 tsá2 *judíos; quí1
sá1jmɨ́1 la3 jáun2 dúh1, jáun2
tiá2 hlah3 jmɨ́1 jeinh21 yáh3
tsú2 hi3 hléh23 jná13 jáɨ13 hi3
ca3tɨn1 Cristo, Tsá2 ca3taun3
hí3 crei21, hi3 lɨ13 hin3 tsáu13
tsáu2.

12 Tɨ3la3 hi3 ca3tɨn1 tsá2
má2tsan2 hí3 honh2 hnoh2 hi3
jlánh1 jmu2 quien2 hi3 tiu32
tsú2 jáun2 chí2 láu2 hná13 ñí1
zian2 né3, ¡sá1jmɨ́1 hi3 tiú32
bíh1 tsú2 cú2jueh32 tá1 cáun2
quioh21 hmóu32 dúh1!

13 Quí1 hnoh2 dá2 ca3lɨ3tén1
náh2 hi3 lɨ́n13 náh2 tsá2 tiú2uú2
liei21 jmu2 héih32 ñí1con2 bíh1.
Tɨ3la3 jun3juáh13 hi3 hniáuh32

ñí¹táunh¹ náh² cun³ tɨn² honh² hmóu³² yáh³ cun³ñí¹ hi³hliá² má²ca³liáun³ náh²; quí¹ tɨ³ re² bíh¹ má¹con²¹ náh² tsá²ján² tsá²ján² cun³ñí¹ hi³ hnáu³ náh².

14 Quí¹ la³jɨ́³² héih³² quioh²¹ liei²¹ bíh¹ má²lɨ́²ma³tí³² tsú² nɨ́¹juáh³ hi³ má²lɨ́²ma³tí³² tsú² héih³² lá²: "Ma³hno¹ hnú² tsá²mɨ³cuóun² renh² la³jmɨ́¹ hno³ nú² huen²".

15 Tɨ³la³ hua³hín¹³ náh² jmu³, quí¹ nɨ́¹juáh³ má²tún² hmóu³² bí¹ náh² la³ ná¹quɨ́² ná¹jmi²³ náh² renh² la³jmɨ́¹ jmu² tsáɨ², jáun² cun³ chau²¹ bíh¹ jmáɨ¹ hi³ hin¹³ náh² renh² tsá²ján² tsá²ján² nɨ́¹juáh³ la³ jáun².

Tsá² zian² la³ cun³ hi³ hnió³ ngú³, jɨ³ tsá² zian² cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Jmɨ́²chí³ Chun¹

(Romanos 8:1-13)

16 Hi³ jáun² né³, juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh²: Hi³ hniáuh³² má¹zián¹³ náh² la³ cun³ hnió³ Jmɨ́²chí³ Chun¹, quí¹ cun³quionh³ la³ jáun² bíh¹ tiú²uú² lɨ́¹³ ñí¹táunh¹ náh² la³ cun³ tɨn² honh² náh² hmóu³².

17 Quí¹ ngú³ quioh²¹ tsú² dí¹quian¹ hi³ jmu³ jmáh³la³ hi³ tiá² jéih³² Jmɨ́²chí³ Chun¹ bíh¹, hi³ Jmɨ́²chí³ hí³ né³ hnió³ hi³ jmu³ tsú² la³ cun³ hi³ tiá² jéih³² ngú³; quí¹ hi³ jan² hi³ jan² bíh¹ tsú² ná¹háun³. Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ tiá² tion¹³ yáh³ náh² hi³ jmúh¹³ la³ cun³ hi³ hnáuh² náh² jmúh¹³.

18 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ la³ cun³ hi³ hnió³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ bíh¹ má²zian² hnoh², jáun² tiú²uú² liei²¹ jmu² yáh³ héih³² ñí¹con² náh².

19 Lin¹ lɨ́n²¹ bíh¹ hin² tsánh² zian² cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³²; uá¹la³ cun³ hi³ lɨ́¹ jmú² lɨ́¹ tsau³² tsú², ho³ hi³ jmu² tsú² hi³ hlah³ hi³ tiá² jɨ², ho³ hi³ jmú² tsau³² tsú² hi³ hlah³ hi³ hó³² la³jmɨ́¹ jmú² tsau³² jáh³,

20 ho³ hi³ má²tsú² má²jónh³² tsú² dió³² tsá² láɨn¹, ho³ hi³ jmu² tsú² ta²¹ la³ jmu² tɨ³² mɨ́³ tsá² hláɨnh¹. Tsá² la³ hí³ hó² uon² tsáu², hi³ hnió³ hniéi², hi³ chéih³² siáh³, hi³ jlánh¹ né³² cánh³ míh²³ tsɨ́³ siáh³, hi³ cáun² jmu² tsú² siáh³ lɨ³ua³ cáun² hi³ dí¹quiaunh²¹ tsɨ́³ hnga². Tsá² la³ hí³ jmu² siáh³ hi³ ná¹tsoh³, hi³ ná¹lɨ́³ ma³ quin³² ma³ cu³ nió³ tsáu²,

21 hi³ lɨ́n³ tsú² tsá² uóu³² tsɨ́³, [tsá² jngɨh² tsáu²], tsá² hen², tsá² jlié³ teh¹, hi³ hliáun³ ñí¹ bíh¹ siáh³ hi³ jmú² hi³ tsau³² tsú² ñí¹ hná¹ nɨ́². Juanh³² jná¹³ siáh³ cónh³í¹ cu³ jéin³² la³ cun³ hi³ má²cá²juánh³² jná¹³ jáun² jmɨ́¹tin², hi³ lɨ³ua³ jan² tsá² jmu² hi³ la³ nɨ́², tiá² chanh²¹ yáh³ tsú² hñu³mɨ³cuú² ñí¹ cuá¹quien² Dió³².

22 Tɨ³la³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ má¹ná¹, jmu² hi³ lɨ́n³ tsú² jan² tsá² hnio³ tsáu² bíh¹, tsá² hiún² tsɨ́³, tsá² tiá² hniéi² hnió³ quionh³ tsáu², tsá² juenh² tsɨ́³, tsá² ja³² miɨ́³ tsɨ́³, tsá² chun¹, tsá² má²tí³² jë¹,

23 tsá² jmu² hi³ tsɨ́¹juɨ́³ hnga², jɨ³ tsá² tɨ́² jinh²³ hnga²

ní2 siáh3. Hí1 cáun2 liei21 tiá2
zia32 yáh3 hi3 juáh13 hi3 tiá2
li13 jmu3 tsú2 hi3 la3 ní2.
24 Hi3 tsá2 má2tionh2 jo3cuo2
Cristo né3, má2ca3quin3 ti3 có32
la3jí32 hi3 jmí1 dí1quian1 ngú3
quioh21, la3 cun3 la3jí32 hi3
jmí1 hniá1 tsú2 jmu3, ji3 la3jí32
hi3 jmí1 dí1quiaunh21 tsí3 tsú2
ní2 siáh3.
25 Jáun2 né3, cun3ñí1 hi3
má2ca3jmú3 jáun2 Jmí2chí3
Chun1 hi3 má2ziáun2 dí2 hi3
hmai21, jáun2 la3 jáun2 bí1
siáh3 ca3ta1 dí2 cue13 tsú2 jái13
hi3 jmu3 héih32 ñí1con2 dí2
ca3ti21 la3jí32 hi3 jmu32 dí2.
26 Tiá2 hniáuh32 yáh3
jmú13 dí2 tonh2, sa3jun3 hi3
má1tsan13 dí2 tsí3 tsá2ján2
tsá2ján2, hi3 sa3jun3 hniáuh32
yáh3 jmú13 dí2 uóu32 tsí3 ja1
quiú13 dí2 hmóu32.

6

Ma3háun3 náh2 tsá2ján2 tsá2ján2 náh2

1 Hnoh2 reh2, ní1juáh3 zian2
ma3 jan2 tsá2 má2cá2tánh3
tso3, hi3 jáun2 hnoh2 tsá2
ná1pin3 jmí2chí3 quián13 náh2
hniáuh32 má1hon1 náh2 tsú2,
hi3 jáun2 jeinh21 jmí1 tsí3 tsú2
ñí1con2 Dió32; ti3la3 jun3juáh13
hi3 hniáuh32 jmúh13 náh2
quien2 má1ná1, tá1la3 tí1 jinh21
náh2 tsú2. Hi3 ma3 quin32 ma3
jan32 náh2 hniáuh32 jmúh13
siáh3 hua3hín13 lín32, quí1 ní2
lí1 ca3li3 zia32 siáh3 uá2jai32 hi3
cá2 lau23 siáh3 hmóu32 hnoh2.
2 Ma3hon1 náh2 tsá2ján2
tsá2ján2 li3ua3 cáun2 uu3mí2tsi32
hi3 zia32 quioh21, hi3 jáun2 la3
jáun2 bíh1 má1tih21 náh2 héih32
quioh21 Cristo.
3 Quí1 ní1juáh3 zian2 tsá2
lín23 hi3 quien2 ta3 tiá2 lin1 hi3
lín3 hí1 cáun2, tsá2 la3 hí3 dá2
li1 lí2can2 hnga2 bíh1.
4 Ma3 quin32 ma3 jan32 bíh1
tsáu2 hniáuh32 chu3 ñih3 he3
lánh3 ngi32 hnga2; ní1juáh3
la3 chun1 tsú2, jáun2 zia32
jái13 jmu3 tsú2 tsah3, ti3la3
jun3juáh13 uú2 cunh3 tsú2
hnga2 quionh3 tsá2 siánh3
yáh3 má1ná1.
5 Quí1 ma3 quin32 ma3 jan32
bíh1 tsú2 hniáuh32 jíe3 la3 cun3
hi3 ca3tin1.
6 Ní1juáh3 tsá2 má2tin32 jú1
chú32 hniáuh32 bíh1 tsóh3 tsú2
ca3lá2 la3 cun3 la3jí32 hi3 zioh2
ñí1con2 ti32 tsá2 má2ta2.
7 Ha3 lí2 lí1 cuí1 li3can2 náh2
hmóu32, quí1 hí1 jan2 yáh3 tiá2
hin2 tioh21 cónh32 cuú2nga1
Dió32. Quí1 li3ua3 cáun2 hi3
jñi32 tsá2mi3cuóun2, hi3 jáun2
bíh1 siáh3 loh13 tsú2.
8 Quí1 tsá2 jmu2 la3 cun3
hi3 ti32 tsí3 hnga2, lín3 tsú2
la3jmí1 lín3 jan2 tsá2 zia32
hi3 jñi32 bíh1, hi3 jáun2 la3
cun3 rón32 lín3 jáun2 bíh1
tsú2 loh13 hi3 tsa3hín3. Ja3bí1
la3 jáun2 lín3 tsú2 la3jmí1 lín3
tsá2 zia32 hi3 jñi32 ní1juáh3
tsá2 jmu2 la3 cun3 hi3 ti32 tsí3
Jmí2chí3 Chun1, ti3la3 tsá2 la3
hí3 má1ná1 loh13 hi3 lí13 zian2
la3 cun3 jmí1hi3nio2 bíh1.

9 Jáun² né³, tiá² hniáuh³² yáh³ huo¹³ dí² hi³ jmu³² hi³ chu²¹, quí¹ nɨ́¹juáh³ tion¹³ dí² tsɨ́³, jáun² ló³² bíh¹ quiú¹³ dí² la³ cun³ jmáɨ¹ hi³ ca³tɨ²¹ ló³².

10 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, cuɨ¹ jmú¹³ dí² hi³ chu²¹ ñí¹con² jɨ³ lɨn² tsáu² la³ ma³ quin³² ma³ cu³ jéin³² hi³ lɨ́¹³ jmú¹³ dí², tɨ³la³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ hniáuh³² jmú¹³ dí² ziáun² ñí¹con² tsá² reh² má¹ná¹, tsá² má²nio² hí³ cáun² tsɨ́³ la³jmɨ́¹ má²nio² jáun² cáun² tsɨ́³ dí² hmóu³².

Nɨ́¹ má¹lɨ́²hlɨ́² lɨ́²liéinh³² tsú² tsá² hí³ né³, jáun² hah² tsú² jáɨ¹³

11 Hi³ jáun² né³ ¡sá¹nɨ́² jɨe³ cónh³ tiá² cáh¹ huéh³ hi³ tioh³ ñí¹ sí² hi³ má²lɨ́²jmú³² jná¹³ lá² hi³ ca³tɨn¹ hnoh² cun³quionh³ uón³² huen²!

12 Né³² né³, tsá² dí²quiaun³ hnoh² jmáɨ¹ hi³ má¹tɨh²¹ náh² la³ cun³ hi³ ná¹ngɨ²³ tsú² hɨ³ *tiu³² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian², jmu² tsú² la³ jáun² quí¹ cun³ñí¹ hi³ hnió³ ha³ re² ñí¹ ñí¹con² tsáu² bíh¹, quí¹ jáun² tiá² lɨ́¹³ hɨ³ tsa¹ tsáu² nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹hléh²¹ tsú² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨ²¹ hi³ ca³taun³ jáun² Cristo crei²¹.

13 Quí¹ hí¹juáh³ hmóu³² yáh³ tsá² la³ hí³ tiá² jmu² la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ juáh³ liei²¹. Cáun² ti³ lɨ́¹ hnió³ bíh¹ tsú² hi³ lɨ³ zia³² li²¹ jáun² quián¹³ náh², hi³ jáun² hí³ dí² né³ má²jmu³ tonh² cun³ñí¹ hi³ má²lɨ́²di³quiaun³ dí² jáun² hnoh² jmáɨ¹ hi³ lɨ³zia³² cáun² li²¹ ñí¹con² ngú³ quián¹³ náh².

14 Tɨ³la³ hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ huen² má¹ná¹, hí¹ cú¹pih²¹ yáh³ tiá² hnó³² jná¹³ hi³ jmu¹ tonh², tɨ³la³ jná¹³ dá² tsah¹ ná¹ cun³ñí¹ hi³hliá² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí² ja³ tsɨ́³ hi³ jún³ ñí¹ crei²¹ bíh¹. Hi³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ crei²¹ quioh²¹ Cristo né³, jáun² la³jɨ́³² bíh¹ la³ cun³ hi³ jmu² tsá² zian² hngá¹máh³ lá² quien², tiú²uú² quien² yáh³ ñí¹con² jná¹³, hi³ ja³bí¹ jná¹³ siáh³ uá²jaɨ³² tiú²uú² hi³ quien² ná¹ hí¹ cú¹pih²¹ ñí¹con² hngá¹máh³ lá².

15 Quí¹ [nɨ́¹juáh³ jan² tsá² má²cá²cunh³ quionh³ Cristo], hí¹ cáun² tiá² lin¹ ñí¹ quien² yáh³ nɨ́¹juáh³ hi³ já¹tú¹ ho³ tiá² já¹tú¹ chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² tsú²; tɨ³la³ la³ cun³ hi³ quien² má¹ná¹, hi³ má²lɨ́n³ tsú² tsá² hmaɨ²¹ bíh¹.

16 Hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá² zian² la³ cun³ lɨ́³ héih³² lá² cuɨ́¹ zian² tsú² cáun² hi³ re² hi³ tɨn², jɨ³ hi³ cuɨ́¹ já² siáh³ miɨ³ tsɨ́³ Dió³² ñí¹con² tsú², la³ cun³ la³jɨ́n³² tsá² tionh² jo³cuo² Dió³², tsá² ná¹lɨ́n³ hí³ ti³tsóh³dí¹ tsá² *Israel.

17 Né³² tɨ³ chí¹ján³, hí¹ jan² tiú²uú² hin² hniáuh³² ma³tsan² tsɨn³² ná¹; quí¹ la³jɨ́³² bíh¹ cuoh² hi³ quion¹ jná¹³ lá² jmu² lin¹ hi³ lɨ́n³ jná¹³ jan² tsá² quian²¹ Jesús.

18 Hi³ jáun² né³ reh², cuɨ́¹ má¹hé¹ má¹mieh² náh² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí². Cun³ nɨ́² bíh¹ tí³ jáɨ¹³.

Sí² Hi³ Ca³zen³ Po¹ Ñí¹con² Tsá² Efesios

Po¹ jmu² sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ tsá² má²lɨ́n³ cuáh³² já¹ juú² Éfeso

1 Jná¹³ Po¹, tsá² lɨ́n³ ná¹ *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo, cun³ñí¹ hi³ ca³lɨ³hnió³ Dió³² hi³ jmu¹ jná¹³ la³ jáun². Jmu² jná¹³ sí² lá² ñí¹con² hnoh², tsá² joh¹ Dió³², tsá² má²ná¹tanh²³ náh² ta²¹ Cristo Jesús [já¹ juú² Éfeso nɨ́²].

2 Cuɨ́¹ má¹hé¹ má¹mieh² náh² Dió³² Jméi² dí², jɨ³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí² nɨ́², hi³ cuɨ́¹ jmu¹ tsú² siáh³ hi³ zian² náh² cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

Cristo má²miih² tsá² joh¹

3 Cuɨ́¹ má¹quien¹³ dí² Dió³² Jméi² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí², quí¹ cun³ñí¹ hi³ cun³quionh³ Jmɨ́²chí³ joh¹ tsú² má²ca³ma³hé² ma³mieh², cun³quionh³ la³jɨ́³² hi³ zia³² jáun² tɨ³ hñu³mɨ³cuú², quí¹ cun³ñí¹ hi³ má²cá²cunh³ dí² jáun² quiúnh¹ Cristo.

4 La³ cun³ jmɨ́¹ ñeh² bíh¹ hi³ lɨ́¹³ hngá¹máh³ lá² máh³ ca³quianh³ dí² Dió³² hi³ lɨ́¹³ tauh¹³ dí² hi³ ná¹chan¹ dí² ñí¹ hó²¹ñí¹ tsú² hi³ hí¹ cáun² tso³ tiá² zia³² quiú¹³ dí² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Cristo. Cun³ñí¹ hi³ hniau³ bíh¹ tsú²,

5 jáun² ca³chau³ tsú² re² la³ cun³ jmɨ́¹tin², hi³ láɨ¹³ dí² jón²zɨ́h¹ tsú² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo, la³ cun³ rón³² lɨ́³ hi³ ca³lɨ́n¹³ tsú² hi³ jlánh¹ tɨ³² tsɨ́³ tsú² jmu³.

6 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, cuɨ́¹ má¹quien¹³ dí² Dió³², ca³tɨ²¹ mií³ hi³ cáu² hi³ jueh³² hi³ lɨ́¹ ca³ja³ jáun² tsɨ́³ tsú² ñí¹con² dí², cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Jon² tsú² Tsá² hnio³ tsú² lɨ́n³².

7 Cun³ñí¹ hi³ jun³ Tsá² hí³ hi³ ca³táɨn³ jmɨ́¹³ né³, jáun² má²cá²tsan³ bíh¹ hmah²¹ hi³ jmɨ́¹ ren² dí² jáun², hi³ jáun² má²ca³liáu³ dí²; hi³ Dió³² né³, má²ca³chin² tsɨ́³ tso³ quiú¹³ dí² quí¹ cun³ñí¹ hi³ cun³ tiá² quiáuh²³ bíh¹ mií³ hi³ ja³² jáun² tsɨ́³ tsú².

8 Hi³ má²ca³ma³jnia³² tsú² siáh³ hi³ hú¹tá¹ hniau³ lɨ́n³², cun³quionh³ hi³ má²ca³cué³ tsú² jáun² pí³ hi³ lɨ́¹³ há¹ ngɨ¹³ dí² jɨ³ hi³ lɨ́¹³ láɨ³ dí² tsá² quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³,

9 hi³ jáun² lɨ́¹³ lɨ³ né¹ dí² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ tsú² hi³ jmɨ́¹ ná¹hmá¹ jáun², la³ cun³ ta²¹ hi³ qui³ jmɨ́¹ má²ca³lɨ́n¹³ tsú² jáun² hnga² hi³ jmu³.

10 La³ cun³ lɨ́³ hi³ má²ca³lɨ́n¹³ tsú² jáun² né³, lɨ³tí³ bíh¹ re² lɨ́n³² nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ má²tón³² jáun², jmáɨ¹ hi³ chá³² Dió³² cu³lɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ zia³² jáun² ñí¹con² Cristo, hi³ jáun² Cristo bíh¹ lɨ́n¹³ Tsá² chín¹ ja¹ quioh²¹ hi³ jáun², la³ cun³ la³jɨ́³² hi³ zia³² hñu³mɨ³cuú² jɨ³ hi³ zia³² ñí¹

hué[21] lá[2] nɨ́[2] siáh[3].
11 Hi[3] jáun[2] né[3], Dió[32]
bíh[1] Tsá[2] ca[3]quianh[3] dí[2] la[3]
cun[3] jmɨ́[1]tin[2], hi[3] cun[3]ñí[1] hi[3]
má[2]cá[2]cunh[3] dí[2] jáun[2] quiúnh[1]
Cristo, hi[3] jáun[2] bíh[1] chau[2]
dí[2] tsú[2] re[2] la[3] cun[3] lɨ́[3] hi[3]
má[2]ca[3]lɨ́n[13] tsú[2] jáun[2] hnga[2]
hi[3] jmu[3], Tsá[2] jmu[2] hí[3] hi[3]
cun[3] cuá[2]hai[32] bíh[1] re[2] ca[3]la[3]
ji[3]li[32] hi[3] má[2]ca[3]cháunh[13] tsɨ́[3]
jmu[3].
12 La[3] nɨ́[2] ca[3]jmú[3] tsú[2], hi[3]
jáun[2] nɨ́[1] má[1]ca[3]jɨ́e[3] tsáu[2] lánh[3]
ziáun[2] jnoh[1], tsá[2] ca[3]chá[13]
jnoh[1] cáun[2] tsɨ́[3] la[3]ñí[1] ñí[1]con[2]
Cristo, lɨ́[13] ma[3]quien[2] siáh[3]
Dió[32] cun[3]ñí[1] hi[3] jlánh[1] cú[2]
juenh[2] tsú[2].
13 Ja[3]bí[1] hnoh[2] siáh[3]
ca[3]tianh[32] náh[2] ta[21] Cristo
jmɨ[1] ca[3]niéih[2] náh[2] jáun[2] jú[1]
tson[2] hi[3] lɨ́[13] liáun[3] náh[2];
ji[3] hi[3] ca[3]li[3] lin[1] hi[3] hnoh[2]
ná[1]lɨ́n[3] náh[2] tsá[2] joh[1] Dió[32],
cun[3]quionh[3] hi[3] ca[3]hián[13] náh[2]
jáun[2] Jmɨ́[2]chí[3] Chun[1], Tsá[2]
ca[3]jmú[3] Dió[32] jái[13] hi[3] cuen[3]
jmɨ́[1]tin[2].
14 Cun[3]quionh[3] Jmɨ́[2]chí[3]
Chun[1] hi[3] má[2]ca[3]hen[13] bíh[1] dí[2]
má[2]ca[3]li[3] lin[1] hi[3] cu[3]tí[3] hiáu[13]
dí[2] la[3] cun[3] hi[3] cué[32] Dió[32] nɨ́[1]
má[1]ti[3] ñí[1] ca[3]liáun[3] ca[3]la[3] jɨ́n[32]
tsá[2] joh[1] tsú[2], hi[3] jáun[2] cuɨ́[1]
li[3]quien[2] bíh[1] tsú[2] cun[3]ñí[1] hi[3]
jlánh[1] cú[2] juenh[2].

Po[1] mi[32] ñí[1]con[2] Dió[32] hi[3]
lɨ́[13] quia[3]lín[3] jmɨ́[1] tsɨ́[3] tsá[2]
má[2]tanh[2] ta[21] Dió[32]

15 Cun[3]ñí[1] hi[3] jáun[2] né[3], jmɨ́[1]
ca[3]nái[32] jná[13] hi[3] nio[2] cáun[2]
honh[2] hnoh[2] ñí[1]con[2] Jesús Ti[32]
Juo[13] dí[2], ji[3] hi[3] hno[3] náh[2]
ca[3]la[3] jɨ́n[32] tsá[2] joh[1] Dió[32],
16 hi[3] jáun[2] jná[13] né[3],
tiá[2] tunh[21] yáh[3] ná[1] hi[3]
cue[2] tiá[1]hmah[1] Dió[32] hi[3]
ca[3]tin[1] hnoh[2], hi[3] chau[2]
tsin[32] jná[13] quián[13] hnoh[2] nɨ́[1]
má[1]ca[3]lienh[1] jná[13] Dió[32].
17 Mɨ́[23] jná[13] ñí[1]con[2] Dió[32]
Jméi[2] Jesucristo Ti[32] Juo[13] dí[2],
Tsá[2] cú[2] juenh[2] Jméi[2] dí[2], hi[3]
cuɨ́[1] jmu[1] tsú[2] hi[3] lɨ́[13] quia[3]lín[3]
jmɨ́[1] honh[2] náh[2], cáun[2] hi[3]
ja[32] ñí[1]con[2] hnga[2] hí[3] bíh[1], hi[3]
jmu[3] tsú[2] siáh[3] hi[3] ngi[13] náh[2]
ca[3]la[3] jɨ́[32] hi[3] hie[32] tsú[2], hi[3]
jáun[2] lɨ́[13] li[3] cuóun[32] náh[2] tsú[2]
re[2] lɨ́n[32].
18 Mɨ́[23] jná[13] siáh[3] hi[3] Dió[32]
tiéi[3] joh[1] jmɨ́[1] honh[2] náh[2], hi[3]
jáun[2] li[3] ñíh[13] náh[2] he[3] ca[3]ti[21]
hi[3] má[2]ca[3]te[3] tsú[2] jáun[2] hnoh[2],
la[3] cun[3] hi[3] qui[3] má[2]hu[21] jáun[2]
honh[2] náh[2], la[3] cun[3] la[3]jɨ́[32]
hi[3] chu[21] ji[3] hi[3] jlánh[1] quien[2]
siáh[3] hi[3] cué[32] Dió[32] ñí[1]con[2]
tsá[2] joh[1].
19 Hi[3] mɨ́[23] jná[13] siáh[3] hi[3]
li[3]tsin[2] náh[2] hi[3] cónh[3] bíh[1] tiá[2]
cú[2] tiá[2] juenh[2] tsú[2], ca[3]la[3] hi[3]
tiá[2] lin[1] ñí[1] hiá[2] ñí[1] táuh[23] bíh[1]
pí[3] quioh[21] tsú[2], pí[3] hi[3] jmu[2]
ta[21] ñí[1]con[2] jnoh[1] tsá[2] tanh[23]
dí[2] ta[21] tsú[2]. Pí[3] jáun[2] bíh[1]
jaun[32] ca[3]ma[3]jnia[32] Dió[32]
20 jmɨ́[1] ca[3]jmú[3] tsú[2] jáun[2]
hi[3] ca[3]jenh[13] Cristo ja[1] hla[1],
hi[3] jáun[2] ca[3]chan[3] dí[2] ti[3]
cuá[2] chu[21] quioh[21] la[3] ti[3]
hñu[3]mi[3]cuú[2],
21 hi[3] ca[3]chan[3] dí[2] tsú[2] hi[3]
lɨ́n[3] Tsá[2] la[3]ñí[1] ñí[1] quioh[21]
ca[3]la[3] jɨ́n[32] tsá[2] jmu[2] héih[32],

tsá^{2} ná^{1}ho^{2} ta^{21}, la^{3}jín^{32} tsá^{2} ná^{1}quien^{2}, jɨ^{3} tsá^{2} ná^{1}chín^{1} nɨ́^{2} siáh^{3}, la^{3} cun^{3} lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} jmɨ́^{1} lɨ́^{13} lɨ^{3} hɨen^{13} ñí^{1} hná^{1} nɨ́^{2} nɨ́^{2} siáh^{3}; hi^{3} jun^{3}juáh^{13} jmáh^{3}la^{3} tsá^{2} zian^{2} ta^{3}né^{32} yáh^{3}, quí^{1} jɨ^{3} tsá^{2} lɨ^{3}zian^{2} jmáɨ^{1} né^{3}bí^{1} ja^{32} bíh^{1} siáh^{3}.

22 La^{3}jɨ́^{32} hi^{3} zia^{32} bíh^{1} ca^{3}chá^{3} Dió^{32} jo^{3}cuo^{2} Cristo, hi^{3} ca^{3}jmú^{3} tsú^{2} siáh^{3} hi^{3} hnga^{2} Cristo bíh^{1} lɨ́n^{3} tsá^{2} chín^{1} ñí^{1}con^{2} la^{3}jín^{32} tsá^{2} lɨ́n^{3} cuáh^{32}.

23 Quí^{1} la^{3}jín^{32} tsá^{2} cuáh^{32} ná^{1}lɨ́n^{3} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́^{3} cuá^{2} ta^{3} hnga^{2} bíh^{1} Cristo, hi^{3} jáun^{2} cun^{3}quionh^{3} cuá^{2} ta^{3} jáun^{2} bíh^{1} tsú^{2} zian^{2} ca^{3}la^{3} tán^{1} hián^{2} cu^{3}tí^{3}; Tsá^{2} má^{2}cónh^{32} hí^{3} ñí^{1} quioh^{21} ca^{3}la^{3} jɨ^{3}lɨ^{32} hi^{3} zia^{32}.

2

Má^{2}ca^{3}liáun^{3} dí^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ja^{32} miɨ^{3} tsɨ́^{3} Dió^{32}

1 Tɨ^{3}la^{3} hnoh^{2} né^{3}, jmɨ́^{1} ná^{1}jún^{1} bí^{1} náh^{2} jmɨ́^{1}tin^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} tiá^{2} ca^{3}ma^{3}tih^{21} náh^{2} héih^{32} quioh^{21} Dió^{32}, hi^{3} jmɨ́^{1} ná^{1}ren^{2} náh^{2} tso^{3},

2 hi^{3} jmɨ́^{1} ná^{1}quiánh^{1} náh^{2} nóh^{32} quioh^{21} hngá^{1}máh^{3} lá^{2}, hi^{3} jmɨ́^{1} ná^{1}jmuh^{32} náh^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} tɨ^{32} tsɨ́^{3} juo^{13} tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}chín^{3}, tsá^{2} cha^{32} hí^{3} tiá^{3} tsɨ́^{3} tsá^{2} tiá^{2} má^{2}tí^{32} ñí^{1}con^{2} Dió^{32}.

3 Quí^{1} cun^{3} la^{3}jáɨ^{32} bíh^{1} jnoh^{1} jmɨ́^{1} ziáun^{2} dí^{2} uá^{2}jaɨ^{32} la^{3} nɨ́^{2} jmɨ́^{1}tin^{2}, hi^{3} jmɨ́^{1} ná^{1}jmu^{32} dí^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} dí^{1}quiaunh^{21} tsɨ́^{3} dí^{2} hmóu^{32}, hi^{3} ná^{1}má^{2}ti^{21} dí^{2} la^{3} cun^{3} rón^{32} lɨ́^{3} hi^{3} dí^{1}quian^{1} cuá^{2} ta^{3} dí^{2}, jɨ^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} láɨ^{23} hmóu^{32} dí^{2} nɨ́^{2} siáh^{3}. Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} né^{3}, jmɨ́^{1} ca^{3}ta^{1} dí^{2} uá^{2}jaɨ^{32} hi^{3} má^{1}tso^{1} tsɨ^{32} cá^{2}re^{2} quiúnh^{1} tsá^{2} ñí^{1} hná^{1} nɨ́^{2} nɨ́^{1} má^{1}tɨ^{3} ñí^{1} ma^{3}tson^{13} Dió^{32} tsáu^{2}.

4 Tɨ^{3}la^{3} Dió^{32}, Tsá^{2} jlánh^{1} juenh^{2} lɨ́n^{32} tsɨ́^{3} ca^{3}ma^{3}hniau^{3} lɨ́n^{32} dí^{2},

5 hi^{3} jáun^{2} uá^{1}jinh^{1} tá^{1}la^{3} jmɨ́^{1} ná^{1}jún^{1} jáun^{2} máh^{3} dí^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}tɨ^{21} tsáu^{13} dí^{2}, cáun^{2} ca^{3}jmú^{3} bíh^{1} tsú^{2} hi^{3} lɨ́^{13} ziáun^{2} dí^{2} hi^{3} hmaɨ^{21} la^{3}jmɨ́^{1} ca^{3}jenh^{13} jáun^{2} Cristo; quí^{1} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ja^{32} miɨ^{3} tsɨ́^{3} bíh^{1} Dió^{32} má^{2}ná^{1}liáun^{1} hnoh^{2} ta^{3}né^{32}.

6 Hi^{3} la^{3}jmɨ́^{1} ca^{3}jmú^{3} tsú^{2} hi^{3} ca^{3}jenh^{13} jáun^{2} Cristo, ca^{3}jmú^{3} tsú^{2} hi^{3} ziáun^{2} dí^{2} cáun^{2} hi^{3} hmaɨ^{21}, la^{3} cun^{3} rón^{32} lɨ́^{3} hi^{3} tsá^{1}ma^{3}ziáun^{13} dí^{2} nɨ́^{1} má^{1}ta^{3}tauh^{1} dí^{2} jáun^{2} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2} ñí^{1} cuá^{3} Jesús Tsá^{2} lɨ́n^{3} Cristo, quí^{1} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} má^{2}cá^{2}cunh^{3} dí^{2} quiúnh^{1} tsú^{2}.

7 La^{3} nɨ́^{2} ca^{3}jmú^{3} tsú^{2} quí^{1} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} hnió^{3} ma^{3}jnia^{32} jmɨ́^{1}tsú^{2} jmɨ́^{1}ja^{32} hi^{3} hniau^{3} dí^{2} lɨ́n^{32}, hi^{3} hú^{1}tá^{1} ja^{32} lɨ́n^{32} siáh^{3} miɨ^{3} tsɨ́^{3} ñí^{1}con^{2} dí^{2} cun^{3}quionh^{3} Cristo Jesús.

8 Jáun^{2} né^{3}, cun^{3}ñí^{1} hi^{3} lɨ́^{1} ja^{32} jáun^{2} miɨ^{3} tsɨ́^{3} Dió^{32} bíh^{1}, hi^{3} jáun^{2} má^{2}ca^{3}liáun^{3} hnoh^{2}, cun^{3}ñí^{1} hi^{3} má^{2}ca^{3}cháh^{1} náh^{2} cáun^{2} honh^{2}. Hi^{3} nɨ́^{2} dá^{2}, jun^{3}juáh^{13} hi^{3} zia^{32} cáun^{2} hi^{3} má^{2}ca^{3}jmuh^{3} hmóu^{32} yáh^{3}

náh², quí¹ hi³ nɨ́² dá² cáun² hi³
lɨ¹ ca³cué³ Dió³² bíh¹ náh².
9 Hi³ jáun² né³, hí¹ jan² yáh³
tiá² hin² lɨ¹³ jmu³ tonh², quí¹
jun³juáh¹³ hi³hliá² zia³² cáun²
hi³ jmu² tsáu² yáh³ nɨ³².
10 Quí¹ Dió³² bíh¹ ca³jmú³
dí²; hi³ cun³ñí¹ hi³ má²cá²cunh³
dí² jáun² quiúnh¹ Jesús Tsá²
lɨ́n³ Cristo né³, hi³ jáun²
ca³ma³jniau² dí² tsú² siáh³
hi³ má²lɨ́¹³ ná¹láɨ³ dí² tsá²
jmu² ta²¹ chu²¹, la³ cun³ ta²¹
hi³ má²ca³chá³ jáun² Dió³²
jo³cuo² dí² jmɨ́¹tin² hi³ ca³ta¹
dí² jmú¹³.

Cun³quionh³ Cristo bíh¹
má²nio² tie³

11 Hi³ jáun² né³, cháu¹ náh²
honh² he³ lánh³ rón³² jmɨ́¹ lɨ́n³
náh² jmɨ́¹tin². Jmɨ́¹jáun² jmɨ́¹
ná¹lɨ́n³ náh² *tsá²cá²jo²¹, tsá²
jmɨ́¹ jmáɨ² náh² “tsá² lín¹ tsá²
tiá² *já²tú¹ chí² láu² hná¹³ ñí¹
zian²”. La³ nɨ́² bíh¹ ná¹juáh²³
tsá² qui³ ná¹quian³² li²¹ hi³
lin¹ hi³ taunh² Dió³² hó¹ñí¹,
tsá² ná¹téh²³ hí³ hmóu³² “tsá²
má²já²tú¹ chí² láu² quioh²¹”;
uá¹jinh¹ hi³ lɨ́³ jmáh³la³ tɨ³
coh³ bíh¹ jaun³².
12 Jmáɨ¹ jáun² tiá² jmɨ́¹
quiúnh¹ yáh³ hnoh² Cristo,
hi³ jmɨ́¹ tionh² náh² ma³
quin³² quiúnh¹ tsá² *Israel,
hi³ sa³jun³ jmɨ́¹ cuɨn² náh²
siáh³ nió³² jɨ³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³
jáun² Dió³² jmɨ́¹tin² quionh³
tsá² hí³. Jmɨ́¹ zian² náh²
hngá¹máh³ lá² hi³ hí¹ cáun²
tiá² hi³ jmɨ́¹ ná¹janh³² náh²,
hi³ sa³jun³ jmɨ́¹ cuóun²¹ náh²
siáh³ Dió³².
13 Hi³ jáun² né³, uá¹jinh¹
jmɨ́¹ tionh² náh² ñí¹ uóunh³
jmɨ́¹tin², tɨ³la³ ta³né³² má¹ná¹
má²ca³ta³tonh¹ náh² má²janh²
cun³quionh³ jmɨ² hi³ ca³táɨn²
jáun² quioh²¹ Cristo, hi³
má²ná¹lɨ́n³ hnoh² tsá²
má²cá²cunh³ náh² quiúnh¹
Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo.
14 Quí¹ Cristo bíh¹ Tsá²
cha³² tie³ ja¹ quiú¹³ dí².
Hí³ bíh¹ ca³jmú³ hi³ tsá²
*judíos quionh³ tsá²cá²jo²¹
má²ná¹lɨ́n³ tsá² cu³ nió³; quí¹
hí³ bíh¹ ca³tsunh³ hná¹ hiah³²
hi³ jmɨ́¹ dí¹jnáɨ²³ jáun² ja¹
quioh²¹ tsá²cá²jo²¹ quionh³
tsá² judíos, hi³ jmɨ́¹ jmu² hi³
tionh² tsú² ma³ quin³², la³
cun³ liei²¹ hi³ jmɨ́¹ jmu² jáun²
hi³ ná¹hniei²¹ tsú² tsá²ján²
tsá²ján².
15 Cun³quionh³ hi³ ca³jun³
jáun² bíh¹ tsú² ca³ma³táuh³²
liei²¹ hi³ jmɨ́¹ quian³² jáun²
la³jɨ́³² héih³² he³ lánh³ rón³²
hniáuh³² jmu³ tsú², hi³
ca³jmú³ tsú² hi³ tá¹ tun³ nió³
tsáu² má²lɨ́n³ cu³ nió³ hmaɨ²¹
cun³ñí¹ hi³ jɨ³lɨn² tsá² hí³
má²cá²cunh³ quionh³ tsú²
hnga². La³ jáun² bíh¹ ca³jmú³
tsú² hi³ niau²¹ tie³.
16 La³ nɨ́² bíh¹ lɨ³, hi³
cun³quionh³ hi³ ca³jun³ tsoh²
crei²¹ bíh¹ Cristo ca³ma³táuh³²
hniéi² hi³ jmɨ́¹ zia³² ja¹
quioh²¹ tá¹ tun³ nió³ tsáu²,
hi³ ca³jmú³ dí² hi³ tá¹ tun³
nió³ jáun² ná¹lɨ́n³ la³juah²¹
dúh¹ jan² tsáu², hi³ ca³jmú³

tsú² siáh³ hi³ niau²¹ tie³ ja¹
quioh²¹ tsú² quionh³ Dió³².
17 Quí¹ Cristo dá² cuan³ hi³
cua³can³² jú¹ chú³² hi³ lɨ́¹³
niau²¹ tie³ ñí¹con² ca³la³ jɨn³²,
la³ cun³ ñí¹con² hnoh² tsá²
jmɨ́¹ tionh¹ náh² ñí¹ uóunh³
jɨ³ ñí¹con² tsá² judíos tsá² jmɨ́¹
tionh² hí³ má²janh² nɨ́² siáh³.
18 Hi³ jáun² cun³quionh³
jan² tán¹ Jmɨ́²chí³ joh¹ Dió³²
bíh¹, lɨ́¹³ tsá¹janh¹³ dí² la³jáɨ³²
ñí¹con² Jméi² dí², cun³ñí¹ hi³
ca³tɨn¹ Cristo, cuɨ́¹ tsá² judíos,
cuɨ́¹ tsá²cá²jo²¹.
19 Jáun² né³, hnoh² tiú²uú²
lɨn³ yáh³ náh² tsá²cá²jo²¹, tsá²
cu³ nió³ siáh³, tɨ³la³ hnoh²
dá² má²lɨn³ náh² tsá² cu³ nió³
bíh¹ quiúnh¹ náh² ca³la³ jɨn³²
tsá² joh¹ Dió³². Hnoh² bíh¹
má²ná¹lɨn³ náh² tsá² hñú¹³
Dió³².
20 Ja³bí¹ hnoh² siáh³ uá²jaɨ³²
má²ná¹lɨn³ náh² la³jmɨ́¹ lɨ³
cáun² hñú³, hi³ dí¹chi²¹ ñí¹
jmɨ́h¹ hiah³² hi³ ca³quiú²
jáun² jɨ³lɨn² *tɨ³² tsá² quian³²
jë¹ Dió³² jɨ³ la³jɨn³² *tɨ³² jë¹
Dió³² nɨ́² siáh³, cáun² hñú³ hi³
quian³² cá² máɨ³ quɨn¹ chu²¹
lɨn²¹ hi³ hu²¹ cuoh¹ hiah³²
jáun², la³ cun³ Cristo Jesús
yáh³.
21 Cun³quionh³ hí³ bíh¹
chí¹zau³² tá¹ cáun² hñú³,
hi³ la³jɨ́³² quɨn¹ quioh²¹ né³
ná¹juɨn¹ re² lɨn³² ca³la³ ñí¹
cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ lɨ́³ cáun²
cuáh³² hi³ ná¹chan¹ ñí¹con²
Tɨ³² Juo¹³ dí².
22 La³ nɨ́² bíh¹ siáh³
hnoh² uá²jaɨ³², cun³ñí¹ hi³
má²cá²cunh³ náh² quiúnh¹
Cristo, ja³bí¹ la³ jáun²
má²tionh² náh² siáh³ ja¹
quioh²¹ tsá² reh² ñí¹ hná¹ nɨ́²,
ca³la³ ñí¹ lɨ²¹ hi³ la³jɨn³² tsá²
má²ca³chá³ cáun² tsɨ́³ lɨ́¹³ lɨn³
la³juah²¹ dúh¹ cáun² hñú³, hi³
jáun² ñí¹ jáun² lɨ́¹³ cuá³ Dió³²
cun³quionh³ Jmɨ́²chí³ joh¹.

3

*Po¹ nio² jo³cuo² hi³ hléh³²
jú¹ chú³² ñí¹con² tsá²cá²jo²¹*

(Hechos 22:21; Colosenses 1:24-27)

1 Hi³ jáun² jná¹³ Po¹,
cuá¹tson³ ná¹ cun³ñí¹ hi³
ca³tɨn¹ Jesús Tsá² lɨn³ Cristo
ca³tɨ²¹ cáun² hi³ chú³² quián¹³
hnoh² *tsá²cá²jo²¹; cun³ñí¹
hi³ hléh²³ jáɨ¹³ la³ nɨ́² bíh¹
jná¹³ cuá¹tson³ ná¹.
2 Len³ jná¹³ qui³ cun³
má²ná¹ñíh¹ bíh¹ hnoh² hi³
Dió³² bíh¹ má²ca³chá³ ta²¹
lá² jo³uón³² jná¹³ cun³ñí¹ hi³
ca³ja³ mií³ tsɨ́³, hi³ jáun² lɨ́¹³
zian² hnoh² re².
3 Hí³ bíh¹ ca³ma³jnia²
ñí¹con² jná¹³ jáɨ¹³ hi³ jmɨ́¹
ná¹hmá¹ jáun², la³ cun³
lɨ³ jáun² cú¹pih²¹ jáɨ¹³ hi³
má²lɨ́²jmú³² jná¹³ nɨ́².
4 Jáun² nɨ́¹ má¹ca³híh³ náh²
jáɨ¹³ nɨ́² lɨ³tsɨn² náh² hi³
tson² bíh¹ má²ño¹ jná¹³ jú¹
tson² quioh²¹ Cristo hi³ jmɨ́¹
ná¹hmá¹ jáun².
5 Jáɨ¹³ jáun² jmɨ́¹ ná¹hmá¹
jmɨ́¹tin², hi³ hí¹ jan² tiá²
hin² ca³lɨ³ cuoh² jmáɨ¹ ñí¹
má²jau³² dí²; tɨ³la³ ta³né³² né³,
má²ca³jñéih³ Dió³² jáɨ¹³ jáun²

ñí¹con² *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ tsú², tsá² hɨ́en¹ joh¹ tsú², jɨ³ ñí¹con² *tɨ³² jë¹ Dió³² nɨ́² siáh³ cun³quionh³ Jmɨ́²chí³ joh¹ tsú².

6 Hi³ lá² bíh¹ hi³ jmɨ́¹ ná¹hmá¹ jáun²: hi³ cun³quionh³ jú¹ chú³² hi³ lɨ́¹³ liáun³ tsú² jáun², ja³bí¹ tsá²cá²jo²¹ uá²jaɨ³² he³ cá²ren² la³ cun³ hi³ hiáuh³ jáun² tsá² *judíos, hi³ lɨ́¹³ lɨ́n³ tsú² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsáu² quionh³ tsú² tsá² hí³, jɨ³ hi³ ca³tɨn¹ tsú² siáh³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² quionh³ tsá² hí³ cun³ñí¹ hi³ má²cá²cunh³ tsú² uá²jaɨ³² quionh³ Cristo Jesús.

7 Ta³ tiá² jmɨ́¹ ca³tɨn¹ bíh¹ jná¹³ má²ca³zeh³ Dió³² hná¹ ta²¹ quioh²¹, hi³ hléh²³ ná¹ jú¹ chú³² cun³quionh³ pí³ quioh²¹ tsú².

8 Uá¹jinh¹ jná¹³ jan² tsá² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ huen³ ja¹ ca³la³ jɨ́n³² tsá² joh¹ Dió³², tɨ³la³ hí³ bíh¹ má²ca³hiáu³² jná¹³ hi³ hléh¹³ ná¹ ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ jú¹ chú³² ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ zioh² jáun² Cristo, cáun² hi³ jmɨ́¹lɨ́h³ tiá² chau³² jmáɨ¹ hi³ lɨ³ cuoh² tsú² jɨ³lɨ³².

9 Hi³ jo³uón³² jná¹³ né³, má²ca³chá³ Dió³² hi³ hɨe¹ ná¹ ca³la³ jɨ́n³² tsáu² jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ la³ cun³ hi³ hnió³ Dió³² jmu³, jáɨ¹³ hi³ jmɨ́¹ ná¹hmá¹ ñí¹con² tsáu² ca³la³ cun³ cá²jmáɨ¹ lɨ́n²¹, hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³², Tsá² ca³jmú³ ca³la³ jɨ³lɨ³² hi³ zia³².

10 La³ nɨ́² ca³lɨ³, hi³ jáun² cun³quionh³ tsá² ná¹lɨ́n³ cuáh³² joh¹ Dió³² lɨ́¹³ ma³jnia² ta³né³² ñí¹con² ca³la³ jáh³ dú¹ ñí¹ tsá² ná¹chín¹ jɨ³ tsá²cuú² tsá²chín³ nɨ́² siáh³, hi³ Dió³² jlánh¹ quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³ ñí¹ ca³la³ jɨ́³² hi³ jmu².

11 Qui³ cun³ jmɨ́¹ má²hu²¹ bíh¹ tsɨ́³ Dió³² hi³ jmu³ la³ nɨ́² ca³la³ cun³ jmɨ́¹tin² lɨ́n³², cáun² ta²¹ hi³ ca³lɨ³ jáun² cun³quionh³ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo Tɨ³² Juo¹³ dí².

12 Hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ má²cá²cunh³ dí² quiúnh¹ Cristo, hi³ má²nio² cáun² tsɨ́³ dí² ñí¹con² tsú², jáun² má²zia³² bíh¹ jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ má¹janh¹³ dí² ñí¹con² Dió³², ca³la³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá² juá²³ tsɨ́³ dí².

13 Hi³ jáun² bíh¹ hiú² mɨ́²³ jná¹³ ñí¹con² hnoh², hi³ tiá² cháh¹ náh² hlah³ honh² cun³ñí¹ hi³hliá² cuá¹má²tso¹ jná¹³ tsɨn³² hi³ ca³tɨn¹ hnoh², quí¹ hi³ lá² dá² jmu² lin¹ hi³ tson² bíh¹ cu³tí³ tá¹zanh¹ náh² re².

Cristo hniau³ dí²

14 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ junh³² jná¹³ cú¹jñi³² ta³ ñí¹ Jméi² [Jesucristo Tɨ³² Juo¹³] dí²,

15 Dió³², Tsá² ná¹juáh²³ hí³ ca³la³ jɨ́n³² tsá² má²ná¹lɨ́n³ tsá² hñú¹³ tsú² hi³ hí³ bíh¹ dí² lɨ́n³ Jméi² tsú², uá¹ hi³ tsá² má²tionh² hñu³mɨ³cuú², uá¹ hi³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá².

16 Hi³ jáun² ñí¹con² Jméi² dí², Tsá² lɨ́n³ hí³ mí¹zioh²¹ quioh²¹ ca³la³ jɨ³lɨ³² hi³ chu²¹, mɨ́²³ jná¹³ hi³ cué³² tsú² hnoh² pí³ la³ tɨ³ hñu³ honh² hnoh² cun³quionh³ Jmɨ́²chí³ joh¹,

17 hi^{3} jáun^{2} má^{2}lí^{13} cuá^{32}
Cristo hñu^{3} honh^{2} náh^{2}
cun^{3}ñí^{1} hi^{3} má^{2}nio^{2} jáun^{2}
cáun^{2} honh^{2} náh^{2}. Hi^{3} jáun^{2}
ní^{1}juáh^{3} jlánh^{1} tiá^{3} nio^{2} honh^{2}
náh^{2} hi^{3} ná^{1}hnáu^{3} náh^{2} hi^{3}
ja^{32} la^{3} tɨ^{3} hñu^{3} honh^{2} náh^{2},
la^{3}jmɨ́^{1} chi^{21} tiá^{3} cáun^{2} hmá^{2}
hi^{3} tioh^{3} chí^{2} jmú^{2} ñí^{1} ñe^{1}
lɨ́n^{21}, ho^{3}lá^{2}dá^{2} cáun^{2} hñú^{3} hi^{3}
zeh^{2} ñí^{1} cáun^{2} jmɨ́h^{1} hiah^{32}
pin^{3},
18 hi^{3} jáun^{2} lɨ^{13} há^{1} ngɨ^{13}
náh^{2} re^{2} cu^{3}lɨ^{21} quiúnh^{1} náh^{2}
la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} joh^{1} Dió^{32}, hi^{3} he^{3}
cónh^{3} tí^{3} tɨ^{3} la^{3} hú^{3}, jɨ^{3} tɨ^{3} la^{3}
cuó^{2}, jɨ^{3} tɨ^{3} la^{3} ñe^{1} ní^{2} siáh^{3} hi^{3}
hniau^{3} dí^{2} jáun^{2} Cristo.
19 Jáun^{2} bí^{1} mɨ́^{23} jná^{13} hi^{3}
lɨ^{13} lɨ^{3} cuɨn^{2} náh^{2} ha^{3} cónh^{3}
tí^{3} hi^{3} hniau^{3} dí^{2} jáun^{2} Cristo,
uá^{1}jinh^{1} jmɨ́^{1}lɨ́h^{3} tiá^{2} lɨ^{3} cuoh^{2}
tsú^{2} cun^{3} tán^{1}, hi^{3} jáun^{2}
la^{3} jáun^{2} bíh^{1} lɨ́^{13} ná^{1}canh^{2}
hñu^{3} honh^{2} náh^{2} re^{2} lɨ́n^{32}
cun^{3}quionh^{3} hnga^{2} Dió^{32}.
20 Hi^{3} hí^{3} bíh^{1} dí^{2} jan^{2} Dió^{32}
Tsá^{2} zia^{32} pí^{3} quioh^{21} hi^{3} jmu^{3}
tɨ^{3} hliáun^{3} la^{3} cónh^{3} bíh^{1} hi^{3}
mɨ^{32} dí^{2}, ho^{3} uá^{1}jinh^{1} cáun^{2}
hi^{3} ti^{3} lɨ^{1} ca^{3}cháunh^{13} tsɨ́^{3} dí^{2},
cun^{3}quionh^{3} pí^{3} quioh^{21} tsú^{2}
hi^{3} má^{2}jmu^{2} jáun^{2} ta^{21} hñu^{3}
jmɨ́^{1} hñu^{3} tsɨ́^{3} dí^{2}.
21 Hi^{3} jáun^{2} cun^{3}quionh^{3} tsá^{2}
ná^{1}lɨ́n^{3} cuáh^{32}, jɨ^{3} cun^{3}quionh^{3}
Jesús Tsá^{2} lɨ́n^{3} Cristo, ¡cuɨ́^{1}
lɨ^{3}quien^{2} bíh^{1} Dió^{32} jmáɨ^{1} ca^{3}la^{3}
jɨ́^{32} ca^{3}la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}hi^{3}nio^{2}!
¡Tson^{2} bíh^{1} cu^{3}tí^{3}!

4

Hniáuh^{32} tiáuh^{1} dí^{2} cá^{2}hon^{3}

1 Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} bíh^{1},
jná^{13} tsá^{2} cuá^{1}tson^{3} ná^{1}
cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} Tɨ^{32} Juo^{13}
dí^{2}, hiú^{2} mɨ́^{23} jná^{13} ñí^{1}con^{2}
hnoh^{2} hi^{3} ñí^{1}táunh^{1} náh^{2} la^{3}
cun^{3} ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} ñi^{3}táunh^{1} tsá^{2}
má^{2}ca^{3}te^{3} Dió^{32}, quí^{1} hnoh^{2}
bíh^{1} tsá^{2} má^{2}ná^{1}tén^{1} náh^{2}.
2 Jmu^{3} náh^{2} tsá^{2} tsɨ́^{1}juɨ́^{3}, tsá^{2}
tiá^{2} jmu^{2} quien^{2} hnga^{2}; jmu^{3}
náh^{2} siáh^{3} juenh^{2} honh^{2}, jɨ^{3}
hi^{3} cueh^{13} náh^{2} honh^{2} hi^{3}
ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2}ján^{2} tsá^{2}ján^{2} quí^{1}
cun^{3}ñí^{1} hi^{3} hno^{3} náh^{2} tsú^{2}.
3 Cun^{3}quionh^{3} hi^{3} má^{2}nio^{2}
jáun^{2} tie^{3} ja^{1} quián^{13} bí^{1} náh^{2},
má^{2}hniáuh^{32} jmúh^{13} náh^{2}
pí^{3} hi^{3} la^{3} má^{2}tionh^{2} jáun^{2}
náh^{2} cá^{2}honh^{1} jmáɨ^{1} ca^{3}la^{3}
jɨ^{32}, cun^{3}quionh^{3} hi^{3} ma^{3}hau^{3}
Jmɨ́^{2}chí^{3} Chun^{1}.
4 Quí^{1} jan^{2} tán^{1} tsáu^{2} bíh^{1}
má^{2}ná^{1}láɨ^{3} dí^{2}, hi^{3} jan^{2} tán^{1}
bí^{1} siáh^{3} Jmɨ́^{2}chí^{3} zian^{2} ñí^{1}con^{2}
dí^{2} la^{3}jáɨ^{32}; la^{3} jáun^{2} bíh^{1} lɨ^{3}
siáh^{3} hi^{3} má^{2}ca^{3}te^{3} náh^{2} jáun^{2}
Dió^{32} hi^{3} lɨ́^{13} zia^{32} cáun^{2} tán^{1}
hi^{3} ná^{1}janh^{32} náh^{2} ca^{3}la^{3} jɨ́n^{32}.
5 Jan^{2} bíh^{1} Juo^{13} dí^{2} zian^{2},
hi^{3} cá^{2} ñí^{1} bíh^{1} jú^{1} tson^{2} zia^{32}
hi^{3} táunh^{23} dí^{2} ta^{21}, cá^{2} ñí^{1} bíh^{1}
hi^{3} zaun^{32} dí^{2} jmáɨ^{2},
6 hi^{3} jan^{2} tán^{1} bíh^{1} Dió^{32}
Jméɨ^{2} dí^{2} ca^{3}la^{3} jáɨ^{32}. Hí^{3}
bíh^{1} cuá^{1}chín^{1} ñí^{1}con^{2} ca^{3}la^{3}
jɨ́n^{32}, Tsá^{2} jmu^{2} ta^{21} ca^{3}la^{3} tán^{1}
cu^{3}tí^{3}, jɨ^{3} hi^{3} cuá^{3} tsú^{2} siáh^{3}
hñu^{3} tsɨ́^{3} jɨ^{3}lá^{2} dí^{2}.

Pí^{3} hi^{3} cue^{32} Jmɨ́^{2}chí^{3} Chun^{1}
(Romanos 12:3-8; 1 Corintios 12:1-14:40; 1 Pedro 4:8-11)

7 Tɨ^{3}la^{3} né^{32} né^{3}, ma^{3} quin^{32}
ma^{3} jan^{32} bíh^{1} dí^{2} má^{2}hiau^{32}

dí² la³ cun³ pí³ hi³ ca³ja³ jáun² tsɨ́³ Cristo hi³ lɨ́¹ cué²¹.
8 Hi³ jáun² bíh¹ ñí¹ Sí² rá¹juáh³ la³ lá²:
Jmɨ́¹ ngah²¹ tsú² jáun² hñu³mɨ³cuú², ca³chin² dí² juɨ³² tsá² ná¹tson³,
jɨ³ hi³ ca³cuéh³ dí² siáh³ tsá²mɨ³cuóun² pí³ hi³ jmu³ tsú² tá¹³ dí².
9 Tɨ³la³ ¿he³ dá² hnió³ juáh³ jaun³² hi³ "ca³uɨnh³² tsú²"? Hi³ nɨ́² dá² hnió³ juáh³, hi³ la³ñí¹ tín² ca³ñí¹hi³² tsú² la³ tɨ³ hñu³ hué³².
10 Hi³ Tsá² hí³ bí¹ siáh³ ca³uɨnh³² tɨ³ ñí¹ jlánh¹ bíh¹ ñe¹ hñu³mɨ³cuú², hi³ jáun² lɨ́¹³ hún¹ tsú² la³ tán¹ chu³ cuá² chu³ hué³².
11 Hi³ hí³ bíh¹ ca³cué³ pí³ ñí¹con² ma³ quin³² ma³ jan³² tsáu² hi³ jmu³ tsú² tá¹³ Dió³², uá¹la³ cun³ hi³ ca³cuéh³ tsú² jáun² ma³ jan² tsáu² pí³ hi³ lɨ́n¹³ tsú² *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³², ma³ jan² tsáu² ca³cuéh³ dí² siáh³ pí³ hi³ lɨ́n¹³ *tɨ³² jë¹ Dió³², hi³ ma³ jan² tsáu² hi-auh³ pí³ hi³ ngáɨ³² jú¹ chú³² hi³ lɨ́¹³ liáun³ tsú², ma³ jan² tsáu² hiauh³ pí³ hi³ lɨ́n¹³ tsá² tanh² hó¹ñí¹ tsáu², hi³ ma³ jan² siáh³ hiauh³ pí³ hi³ lɨ́n¹³ tɨ³² ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³².
12 La³ nɨ́² bíh¹ ca³chan³ tsú² hua³jan²¹ tsá² joh¹ hi³ jmu³ ta²¹ quioh²¹ dí², hi³ jáun² lɨ́¹³ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ má²tsá²lɨ³pin³ tsɨ́³ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² joh¹ Cristo,
13 ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ tiáuh¹ dí² cá²hon³ la³ cun³ hi³ ca³tɨ²¹ jmu³ tsá² má²cuóun³² Jon² Dió³², tsá² má²nio² hí³ cáun² tsɨ́³ ñí¹con² tsú². La³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ hi³ lɨ³hún¹ tsɨ́³ dí², hi³ lɨ³ tiéɨ³ dí² ti³tsóh³dí¹ la³ cun³ rón³² lɨ́n³ hnga² Cristo.
14 Quí¹ jáun² tiú²uú² lɨ́n¹³ dí² la³jmɨ́¹ lɨ́n³ tsá¹míh¹, hi³ huán¹ tsɨ́³ lɨ́n³² bíh¹ zaɨ³² tsɨ́³, hi³ cáun² lɨ́¹ lɨ́²can² cun³quionh³ lɨ³ua³ cáun² jáɨ¹³ hmaɨ²¹ hi³ má²ta² tsáu², hi³ lɨ́²can² tsú² hi³ má²cau² tsá² hláɨh¹, tsá² hnió³ jau³ juɨ³² hlah³.
15 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ hléh¹ dí² jú¹ tson² cun³quionh³ hi³ hno³ dí² tsá²ján² tsá²ján² né³, la³ jáun² bíh¹ má²tsá²lɨ³hún¹ tsɨ́³ dí², ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ lɨ́n¹³ dí² la³jmɨ́¹ lɨ́n³ Cristo, Tsá² lɨ́n³ hí³ Tsá² chin¹ ñí¹con² dí².
16 Hi³ ñí¹con² hí³ bíh¹ ja³² pí³ quiú¹³ jnoh¹, tsá² ná¹láɨ³ dí² la³juah²¹ dúh¹ jñí²mu¹ tsú², cáun² ngú³ hi³ ná¹cuú¹ ná¹hun¹ re² tɨn² la³ ma³ quin³² ma³ caun³² hi³ pih²¹ hi³ siún¹ quionh³ raɨnh²¹, la³jmɨ́¹ ná¹jenh² hná¹ mú²¹ quionh³ jñí²; hi³ jáun² tá¹la³ má²chí¹cuóun² jáun² cu³lɨ²¹ né³, jmu² lin¹ hi³ hnio³ raɨnh²¹ cun³quionh³ hi³ má²háun³.

Ziáun² dí² hi³ hmaɨ²¹ cun³quionh³ Cristo

17 Hi³ jáun² né³, hlɨ́¹ lieh¹ jná¹³ hnoh² cha¹³ Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ juo³ ná¹ hnoh² la³ lá²: Tiú²uú² hniáuh³² yáh³ má¹zián¹³ náh² la³jmɨ́¹ zian² tsá² tiá² má²cuóun³² Dió³², quí¹ tsá² hí³ dá² zian² la³ cun³

hi³ cháunh²³ chí¹ hmóu³² bíh¹, cáun² hi³ tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹,
18 hi³ cáun² lɨ́¹ ná¹jlɨ³² siáh³ hñu³ jmɨ́¹ hñu³ tsɨ́³ tsú². Tsá² hí³ dá² tiá² zian² yáh³ la³ cun³ hi³ hnió³ Dió³², quí¹ tsá² cáun¹ bíh¹ hí³ cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ huáh² chí¹.
19 Tiú²uú² ñɨ³² yáh³ tsú² he³ dá² jaun³² hua³heih²¹, jɨ³ hi³ má²ca³jɨenh³ tsú² siáh³ hmóu³² hi³ jmu³ la³jɨ́³² hi³ dí¹quiaunh²¹ tsɨ́³, hi³ ca³la³ hi³ tsah³ lɨ́n³² tsú² jmu² ca³la³ jɨ́³² ñí¹ hi³ hlah³, ca³la³ hi³ jính¹ lɨ́n²¹ tsú².
20 Tɨ³la³ hnoh² má¹ná¹, tiá² ca³lɨ³tɨn² yáh³ hnoh² la³ nɨ́² ñí¹con² Cristo,
21 nɨ́¹juáh³ tson² cu³tí³ hi³ ca³niéih² náh² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsú², hi³ nɨ́¹juáh³ tson² ca³cunh³ náh² siáh³ quiúnh¹ Jesús jmɨ́¹ ca³lɨ³tɨn² náh² jáun² jú¹ tson² hi³ ca³tɨn¹ tsú².
22 Hi³ ca³tɨ²¹ la³ cun³ he³ lánh³ rón³² jmɨ́¹ zian² náh² jáun² jmɨ́¹tin² né³, tɨ³ có³² chá¹ náh² cú²jueh³² hi³ yeh³ hi³ jmɨ́¹ jmuh³² náh² jáun², quí¹ jmɨ́¹tin² ca³lɨ³can² náh² cun³quionh³ hi³ hlah³ hi³ dí¹quiaunh²¹ honh² náh² hi³ jmɨ́¹ jmu² jáun² hi³ jún³ náh².
23 Má²hniáuh³² bíh¹ lɨ³ hmaɨ²¹ la³ tɨ³ hñu³ jmɨ́¹ hñu³ honh² náh²,
24 hi³ má¹zián¹³ náh² cáun² hi³ hmaɨ²¹ la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ cánh³ ca³ma³jniau² náh² siáh³ Dió³², hi³ zian² náh² la³jmɨ́¹ zian² tsú² jáun² hnga², hi³ hú¹tá¹ chun¹ náh², hi³ jɨn².
25 Cun³ñí¹ hi³ nɨ́² né³, jáun² ma³ quin³² ma³ jan³² náh² ca³tɨn¹ hléh¹³ jmáh³la³ jú¹ tson² ñí¹con² renh², cha³ jmɨ́¹ hléh¹³ náh² jú¹ tɨ́¹jáɨ², quí¹ la³jáɨ³² bíh¹ dí² ná¹láɨ³ la³juah²¹ dúh¹ zeih²¹ cuo² zeih²¹ ta³ jan² tsáu².
26 Nɨ́¹juáh³ hi³ ca³míh³ honh² náh², ha³ lɨ́² jmú² tso³; ha³ lɨ́² cuɨ́¹ míh¹³ honh² nú² ca³la³ ñí¹ ca³ta³tsɨ²¹ hiú²,
27 hí¹ cú¹pih²¹ lɨ́² jáɨ¹³ cueh³² tsá² hláɨnh¹.
28 Nɨ́¹juáh³ tsá² jmɨ́¹ han², ha³ lɨ́² uú² cuɨ́¹ han¹ tsú², tɨ³la³ cuɨ́¹ jmu¹ cuá² ta³ tsú² ta²¹ chu²¹ bíh¹ cú²jueh³², hi³ jáun² zia³² ca³lá² hi³ lɨ́¹³ lɨ³ cuéh³² tsú² tsá² lɨ³hniauh²³ ñí¹con².
29 Ha³ lɨ́² hléh² náh² jú¹ hlah³, tɨ³la³ jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ lɨ³ ma³hau³ hi³ lɨ³ pin³ tsɨ́³ tsáu² bíh¹ hniáuh³² hléh¹³ náh² cú²jueh³², jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ lɨ³ ma³mieh² Dió³² ñí¹con² tsá² náɨ³² bíh¹.
30 Lɨ́² jmú² náh² hi³ niau²¹ hlah³ tsɨ́³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ joh¹ Dió³², quí¹ cun³quionh³ Jmɨ́²chí³ hí³ bíh¹ má²ná¹lin¹ hnoh² hi³ lɨ́n³ náh² tsá² joh¹ Dió³², ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ cu³tí³ liáu³² tsú².
31 Chá¹ náh² tɨ³ có³² la³jɨ́³² hi³ chí¹quí² chí¹tiéih²³ honh² náh² ñí¹con² tsáu², la³ má²quionh³ hi³ míh²³ honh² náh², jɨ³ hi³ jlánh¹ náh², jɨ³ hi³ lɨ́¹ tɨ́² lɨ́¹ hóh³² náh², jɨ³ la³jɨ́³² hi³ lɨ́¹ tú² lɨ́¹ hion²³ náh² tsáu² nɨ́² siáh³, la³ cun³ la³jɨ́³² ñí¹ hi³ hlah³ yáh³.

32 Tɨ3 re2 bíh1 jmu3
náh2 chun1 ñí1con2 tsá2ján2
tsá2ján2, hi3 ná1lín3 náh2 tsá2
zian2 tsí3 hi3 ca3tɨn1 tsá2ján2
tsá2ján2, hi3 chin32 náh2 siáh3
honh2 ñí1con2 tsá2ján2 tsá2ján2
la3 cun3 hi3 má2ca3jmú3 tsú2
ñí1con2 náh2, la3jmí1 ca3chin2
jáun2 Dió32 tsí3 tso3 quián13
hnoh2 cun3quionh3 Cristo.

5

*He3 lánh3 rón32 hniáuh32
ma3zian2 tsá2 má2lín3 jon2
Dió32*

1 Hi3 jáun2 né3, cun3ñí1 hi3
má2ná1lín3 náh2 jon2 Dió32,
tsá2 hnio3 tsú2 lɨn32, jmu3 náh2
pí3 hi3 lɨn13 náh2 la3jmí1 lɨn3
tsú2 hnga2.

2 Tianh3 náh2 hi3 ná1hnáu3
náh2, la3jmí1 ca3ma3hniau3
Cristo, hi3 ca3jɨenh3 tsú2 jáun2
hnga2 cun3ñí1 hi3 ca3ta1 dí2.
Hí3 bíh1 lɨ1 ca3cuen3 hnga2
la3juah21 dúh1 jan2 jáh3, hi3
ca3jngɨh3 ñí1con2 Dió32, hi3 lɨn3
tsú2 la3jmí1 lɨ3 cáun2 hi3 ja32
má2ró32 hi3 tɨ32 tsí3 Dió32.

3 Cun3ñí1 hi3 má2lín3 náh2
tsá2 joh1 Dió32 né3, jáun2 hí1
cú1pih21 yáh3 tiú2uú2 hniáuh32
hi3 cáun2 lí1 juonh21 náh2
jáɨ13 hi3 ca3tɨ21 hi3 juón1 tsú2,
sa3jun3 hí1 cáun2 hi3 tiá2 jɨ2,
ho3 hi3 dí1quian1 náh2 hi3 lí1
zia32.

4 Ha3 lí2 hléh2 náh2 jú1
cú1juón1, sa3jun3 jáɨ13 hi3 tiá2
lin1 zia32 ñí1 jmu3 ta21, ho3
cuú2nga1 héɨ2 tsí3, quí1 jáɨ13
la3 ní2 tiú2uú2 ca3ta1 yáh3
dí2 hléh13; tɨ3 re2 cueh1 náh2
cú2jueh32 tiá1hmah1 Dió32 bíh1.

5 Quí1 má2ñíh1 bíh1 náh2
hi3 ní1juáh3 zian2 tsá2 lí1 jmu2
lí1 tsau32 ho3 hi3 jmu2 tsú2
hi3 tiá2 jɨ2, jáun2 tsá2 la3 hí3
tiá2 lí13 yáh3 hiáuh3 jáɨ13 hi3
tsa3ma3zian2 hñu3mɨ3cuú2 ñí1
cuá1quien2 Cristo quionh3
Dió32, sa3jun3 lí13 hiáuh3 jáɨ13
ní1juáh3 tsá2 zia32 hi3 jlánh1
jính1, quí1 tsá2 la3 ní2 jmu2
la3juah21 dúh1 hi3 má2tsú2
má2jónh32 dió32 tsá2 láɨn1 bíh1.

6 Hí1 jan2 lí2 hin2 cuí1
má1cau2 hnoh2 cun3quionh3
cáun2 jú1 te3, quí1 cun3ñí1
hi3 ca3tɨ21 hi3 hlah3 ní2 bíh1
má2jnia32 Dió32 hi3 míh23 tsí3
ñí1con2 tsá2 tiá2 nieh3.

7 Jáun2 né3, hí1 cú1pih21
lí2uú2 juónh32 náh2 re2
quiúnh1 tsá2 la3 hí3.

8 Quí1 jmí1tin2 jmí1 lín3
hnoh2 tsá2 zian2 já1niéi2, tɨ3la3
ta3né32 má1ná1, cun3ñí1 hi3
má2cá2cunh3 náh2 quiúnh1
Tɨ32 Juo13 dí2, jáun2 má2lín3
náh2 tsá2 má2zian2 ñí1 tie3
joh1. Jáun2 tianh3 náh2 la3
cun3 qui3 ca3tɨ21 hi3 zian2 tsá2
má2tiéin1 joh1.

9 Quí1 joh1 dá2 jmu2 hi3
lau32 jmáh3la3 cá2 ñí1 hi3
chun1 bíh1 tsú2, hi3 ngɨ32 tsú2
cú2tso2, jɨ3 hi3 lín3 tsú2 tsá2
tson2 jë1 ní2 siáh3.

10 Jáun2 jmu3 náh2 pí3 hi3
ngɨ13 náh2 hi3 he3 bíh1 hi3
jéih32 Tɨ32 Juo13 dí2.

11 Ha3 lí2 jmú2 náh2 lɨ3ua3
cáun2 hi3 tiá2 lin1 ñí1 jmu3 ta21,
hi3 la3 jmu2 jáun2 tsá2 zian2

já[1]niéi[2]; tɨ[3]la[3] tɨ[3] re[2] tie[3] náh[2]
joh[1] ñí[1]con[2] hi[3] jáun[2], hi[3] jáun[2]
lɨ́[13] chu[3] jñéih[3].
12 Hi[3] lɨ́[1] hua[3]heih[21] máh[3]
hi[3] hléh[13] dí[2] la[3] cun[3] hi[3] jmu[2]
tsá[2] hí[3] ta[3] hñu[3] niéi[2], uá[1]jinh[1]
ti[3] lɨ́[1] hléh[13] dí[2];
13 tɨ[3]la[3] nɨ́[1] má[1]ca[3]ta[3]no[1]
la[3]jɨ́[32] hi[3] jáun[2] ñí[1] tie[3] joh[1]
né[3], la[3]jɨ́[32] bíh[1] chú[2] jñéih[23]
re[2],
14 quí[1] cun[3]quionh[3] joh[1] bíh[1]
chú[2] jñéih[23] la[3]jɨ́[32]. Cun[3]ñí[1]
hi[3] jáun[2] bíh[1] juáh[23] tsú[2] la[3]
lá[2]:
Hueh[3] ziú[3] máh[1], hnú[2] tsá[2]
rá[2]cuóun[1] nú[2];
náu[2] ñí[1] rón[21] nú[2] nɨ́[2] ja[1] hla[1],
hi[3] jáun[2] Cristo tiéi[32] joh[1]
quioh[21].
15 Jáun[2] né[3], hua[3]hín[13] náh[2]
he[3] lánh[3] rón[32] ñí[1]táunh[1] náh[2].
Ha[3] lɨ́[2] ma[3]zián[13] náh[2] la[3]jmɨ́[1]
zian[2] tsá[2] tiá[2] jmɨ́[1] tiá[2] tsɨ́[3],
tɨ[3] re[2] ma[3]zián[13] náh[2] hi[3]
quia[3]lín[3] jmɨ́[1] honh[2].
16 Ma[3]quien[13] náh[2] jmáɨ[1] hi[3]
zian[2] náh[2], quí[1] jmáɨ[1] hlah[3]
bíh[1] la[32].
17 Ha[3] lɨ́[2] lɨ́[1] jmú[2] náh[2] cáun[1];
jmu[3] náh[2] pí[3] hi[3] ngɨ[13] náh[2]
he[3] hnió[3] Tɨ[32] Juo[13] dí[2].
18 Ha[3] lɨ́[2] ma[3]heinh[21] náh[2],
quí[1] tsá[2] jmu[2] la[3] jáun[2] dá[2]
cáun[2] lɨ́[1] tsá[2]hín[3] bíh[1]; tɨ[3] re[2]
cuɨ́[1] ná[1]cónh[21] Jmɨ́[2]chí[3] Chun[1]
hñu[3] honh[2] náh[2].
19 Hniáuh[32] hlɨ́[1] lienh[1] náh[2]
renh[2] má[2]tún[2] hmóu[32] náh[2]
cun[3]quionh[3] hi[3] hɨ́eh[1] náh[2]
sun[1] hi[3] lɨ́[3] jáun[2] jáɨ[13] quioh[21]
Dió[32], hi[3] hɨ́eh[1] náh[2] sun[1]
ñí[1]con[2] Dió[32], jɨ[3] hi[3] hɨ́eh[1]
náh[2] siáh[3] hi[3] ca[3]tɨn[1] tsú[2]
cun[3]quionh[3] sun[1], la[3] cun[3] hi[3]
má[2]hau[3] Jmɨ́[2]chí[3] Chun[1]. Jáun[2]
hɨ́e[1] náh[2] sun[1] hi[3] má[1]tsú[1]
má[1]jonh[21] náh[2] Tɨ[32] Juóuh[32]
ca[3]la[3] jonh[3] jmɨ́[1] honh[2].
20 Cuéh[3] náh[2] tiá[1]hmah[1]
Dió[32] Jméi[2] dí[2] jmáɨ[1] ca[3]la[3]
jɨ́[32] ca[3]tɨ[21] la[3]jɨ́[32] hi[3] zia[32],
cun[3]ñí[1] hi[3] ca[3]tɨn[1] Jesucristo
Tɨ[32] Juo[13] dí[2].

Lánh[3] hniáuh[32] zian[2] tsá[2] tanh[2] ta[21] Cristo quionh[3] tsá[2] hñú[13]

21 Cun[3]ñí[1] hi[3] tanh[23] náh[2]
ta[21] Cristo, jáun[2] ma[3]quien[13]
náh[2] tsá[2]ján[2] tsá[2]ján[2].
22 Ca[3]tɨn[1] tsá[2]mɨ[3] hi[3]
ma[3]quien[2] ñí[2]cuo[2], la[3]jmɨ́[1]
má[2]quien[2] tsú[2] jáun[2] Tɨ[32] Juo[13]
dí[2].
23 Quí[1] tsá[2]ñuh[2] bíh[1] lɨ́n[3]
tsá[2] chín[1] ñí[1]con[2] tsá[2]mɨ[3],
la[3]jmɨ́[1] lɨ́n[3] jáun[2] Cristo Tsá[2]
chín[1] ñí[1]con[2] tsá[2] lɨ́n[3] cuáh[32],
tsá[2] ná[1]lɨ́n[3] hí[3] la[3]jmɨ́[1] lɨ́[3] cuá[2]
ta[3] tsú[2], tsá[2] ca[3]lión[32] tsú[2] hí[3].
24 Hi[3] jáun[2] la[3]jmɨ́[1]
má[2]quien[2] jáun[2] tsá[2] cuáh[32]
Cristo, la[3] jáun[2] bíh[1] ca[3]tɨn[1]
tsá[2]mɨ[3] ma[3]quien[2] ñí[2]cuo[2] tán[1]
hián[2].
25 Hnoh[2], tsá[2]ñuh[2], ma[3]hno[1]
náh[2] tsá[2]mɨ[3] ñí[2]cuonh[2] náh[2],
la[3]jmɨ́[1] ca[3]ma[3]hnio[3] jáun[2]
Cristo tsá[2] lɨ́n[3] cuáh[32] hi[3]
ca[3]cuen[3] tsú[2] jáun[2] hnga[2] hi[3]
jún[3] ca[3]tɨn[1] cuáh[32].
26 La[3] nɨ́[2] ca[3]jmú[3] tsú[2], quí[1]
hi[3] jáun[2] lɨ́[13] ná[1]chan[1] tsá[2] lɨ́n[3]
cuáh[32], hi[3] ca[3]ma[3]jɨn[2] dí[2] tsú[2]
cun[3]quionh[3] hi[3] ca[3]záun[3] tsú[2]
jáun[2] jmáɨ[2] cun[3]quionh[3] jáɨ[13]
quioh[21] Dió[32],

27 hi³ jáun² lɨ́¹³ ma³jnia² tsú²
cuáh³² ñí¹con² hnga², hi³ lɨ́n¹³
la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² tsá¹máɨ¹³ tsá²
má²jniá³ ca³la³ chú³² lɨ́n³²
cu³tí³, hi³ chun¹, hi³ jɨn², hi³
hí¹ cú¹pih²¹ quiá¹ tiá² zia³²
quioh²¹, hi³ sa³jun³ hí¹ cáun²
hi³ zɨ́nh², sa³jun³ hí¹ cáun² hi³
má²hliáh².
28 La³ nɨ́² bíh¹ lɨ́³, hi³
hniáuh³² ma³hnio³ siáh³
tsá²ñuh² tsá²mɨ³ ñí²cuo²
la³jmɨ́¹ hnio³ tsú² hnga². Quí¹
nɨ́¹juáh³ tsá² hnio³ tsá²mɨ³
ñí²cuo², la³ jáun² má²lin¹ hi³
hnio³ jɨ³ hnga² bíh¹ tsú².
29 Quí¹ hí¹ jan² yáh³ tsáu²
tiá² hon² cuá² ta³ hnga², tɨ³la³
jmu² bíh¹ tsú² hua³hí¹³, jɨ³
hi³ má²ton³ dí² siáh³; hi³
ti³tsóh³dí¹ la³ jáun² bíh¹ jmu²
siáh³ Cristo ñí¹con² cuáh³²,
30 quí¹ jnoh¹ bíh¹ ná¹láɨ³
dí² la³jmɨ́¹ lɨ́³ cuá² ta³ tsú²,
[jnoh¹ ná¹láɨ³ dí² la³jmɨ́¹ lɨ́³
ngú³ quioh²¹ tsú² jɨ³ jñí²mu¹
tsú² nɨ́² siáh³].
31 La³ cun³ rá¹juáh³ jáun²
ñí¹ Sí²: “Cun³ñí¹ hi³ jáun²
bíh¹ ca³tɨn¹ tsá²ñuh² chan³
tɨ³ có³² jméi² mí¹ziú¹³, hi³
jáun² tiánh³ cu³tsa³² quionh³
tsá²mɨ³ ñí²cuo², hi³ jáun² tá¹
gon³ tsú² lɨ́n¹³ la³juah²¹ dúh¹
jan² tsáu² bíh¹”.
32 Hi³ nɨ́² bíh¹ cáun² jáɨ¹³
hi³ jlánh¹ bí¹ quien² hi³ jmɨ́¹
ná¹hmá¹, hi³ jáun² jná¹³ né³
juanh³², hi³ jáɨ¹³ nɨ́² né³, hɨe³²
hi³ Cristo má²cunh³ quionh³
cuáh³².
33 Tɨ³la³ cun³ jáun² bíh¹
hniáuh³² má¹hno¹ náh²
tsá²mɨ³ ñí²cuonh² ma³ quin³²
ma³ jan³² náh², la³jmɨ́¹ hno³
náh² hmóu³²; hi³ tsá²mɨ³
né³, hniáuh³² má²quien² siáh³
tsá²ñuh² ñí²cuo².

6

1 Hi³ hnoh² siáh³ tsá¹míh¹,
cun³ñí¹ hi³ hnoh² tanh²³ náh²
ta²¹ Dió³², hi³ jáun² ca³tɨn¹
náh² tanh¹³ siáh³ ta²¹ ñeh²
mí²ziúh², quí¹ la³ nɨ́² bíh¹
ca³tɨ²¹.
2 Quí¹ hi³ lá² bíh¹ héih³²
la³ñí¹ hi³ ca³jmú³ Dió³² hi³
la³ má²quionh³ siáh³ cáun²
jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ tsú²: “Tianh³²
náh² ta²¹ ñeh² mí²ziúh²,
3 hi³ jáun² lɨ́¹³ zian² nú² re²
tɨn², jɨ³ hi³ lɨ́¹³ lɨ³ zian² nú² ué³
ñí¹ hué²¹ lá²”.
4 Hi³ hnoh² né³, tsá²
má²lieih²¹, ha³ lɨ́² ma³tsan¹³
náh² tsɨ́³ jónh³², tɨ³la³ tɨ³ re²
bíh¹ hi³ má¹cuoun²¹ náh² tsú²
hi³ tɨ́¹ jinh²¹ náh² re² tɨn², hi³
hlɨ́¹ lienh¹ náh² tsú² ca³tɨ²¹
he³ lánh³ rón³² tanh¹³ tsú² ta²¹
Tɨ³² Juo¹³ dí².
5 Hnoh² tsá² ná¹lɨ́n³ *tsá²
má²ná¹hlánh¹, ca³tɨn¹ bí¹
náh² má¹tih²¹ ñí¹con² tsá²
ná¹lɨ́n³ juóuh³² náh² ñí¹ hué²¹
lá²; hniáuh³² bíh¹ má¹quien¹³
náh² tsú², jɨ³ hi³ re² nio²
honh² náh² siáh³ jmúh¹³
ta²¹ quián¹³, la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³
ná¹má²tih²¹ náh² ñí¹con²
hnga² Cristo.
6 Jun³juáh¹³ jmáh³la³ ñí¹
jɨe²³ yáh³ tsú² hniáuh³²
jmúh¹³ náh² re² ta²¹, hi³
jáun² jlánh¹ tá¹tonh¹ náh² re²
ñí¹con² tsú², tɨ³la³ hi³ jmúh¹³
náh² la³ cun³ qui³ ca³tɨn¹

jmu^{3} tsá^{2} ná^{1}lín^{3} quian^{21}
Cristo bíh^{1}, tsá^{2} má^{2}ná^{1}jmu^{2}
la^{3} jonh^{3} jmí^{1} tsí^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3}
hnió^{3} Dió^{32}.
7 Hiún^{2} lín^{32} honh^{2} náh^{2}
jmu^{3} tá^{13} tsú^{2}, la^{3}juah^{21} dúh^{1}
hi^{3} ná^{1}jmuh^{32} náh^{2} tá^{13} Tɨ^{32}
Juo^{13} dí^{2}, jun^{3}juáh^{13} la^{3}jmí^{1}
lí^{3} hi^{3} ná^{1}jmuh^{32} náh^{2} ñí^{1}con^{2}
jmáh^{3}la^{3} tsáu^{2} yáh^{3}.
8 Quí^{1} má^{2}ñíh^{1} bíh^{1} náh^{2},
hi^{3} Tɨ^{32} Juo^{13} bíh^{1} dí^{2}
ma^{3}hmah^{1} ñí^{1}con^{2} ma^{3} quin^{32}
ma^{3} jan^{32} la^{3} cun^{3} lí^{3} hi^{3} chu^{21}
hi^{3} lí^{2}jmú^{3} tsú^{2}, uá^{1} hi^{3} tsá^{2}
má^{2}dí^{1}hlánh^{1} ho^{3}lá^{2}dá^{2} tsá^{2}
zian^{2} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} hnga^{2}.
9 Hnoh^{2} siáh^{3} tsá^{2} ná^{1}lín^{3}
juo^{13} tsáu^{2}, ja^{3}bí^{1} la^{3} ní^{2}
hniáuh^{32} jmúh^{13} hnoh^{2} siáh^{3}
ñí^{1}con^{2} tsá^{2} má^{2}dí^{1}hlánh^{1} joh^{2}
náh^{2}, ha^{3} lí^{2}uú^{2} lienh^{1} náh^{2}
tsú^{2} jú^{1} cáu^{2}. Cháu^{1} náh^{2}
honh^{2} hi^{3} jan^{2} bíh^{1} Tɨ^{32} Juo^{13}
dí^{2} Tsá^{2} cuá^{3} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2}
jmu^{2} héih^{32} ñí^{1}con^{2} hnoh^{2} jɨ^{3}
ñí^{1}con^{2} tsá^{2} hí^{3} ní^{2} siáh^{3}; hi^{3}
Tsá^{2} hí^{3} né^{3}, tiá^{2} jmu^{2} yáh^{3}
hi^{3} quien^{2} jan^{2}, hi^{3} jan^{2} tiá^{2}
quien^{2}.

*Zia^{32} he^{3} cun^{3}quionh^{3} lí^{13}
jmu^{3} tsá^{2} tanh^{2} ta^{21} Dió^{32}
hniéi^{2}*

10 Hi^{3} jáun^{2} né^{3} reh^{2}, cuí^{1}
lɨ^{3} pin^{3} náh^{2} cun^{3}quionh^{3} pí^{3}
hi^{3} ja^{32} ñí^{1}con^{2} Tɨ^{32} Juo^{13} dí^{2},
cun^{3}quionh^{3} pí^{3} hi^{3} cáu^{2} hi^{3}
jueh^{32} jáun^{2} quioh^{21} tsú^{2}.
11 Jmuh^{21} náh^{2} ta^{21} la^{3}jí^{32}
ñí^{1} hi^{3} cue^{32} Dió^{32} hi^{3} lí^{13} jmu^{3}
tsú^{2} hniéi^{2}, hi^{3} jáun^{2} quɨnh^{1}
náh^{2} jmáɨ^{1} ní^{1}juáh^{3} jmáɨ^{1} hi^{3}
hnió^{3} tsá^{2} hláɨnh^{1} ma^{3}cau^{2}.
12 Quí^{1} jun^{3}juáh^{13} hi^{3}
ná^{1}jmu^{32} hniéi^{2} quiúnh^{1}
tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} yáh^{3} dí^{2}, tɨ^{3}la^{3}
ná^{1}jmu^{32} dí^{2} hniéi^{2} quiúnh^{1}
tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}chín^{3} bíh^{1}, tsá^{2}
hláɨh^{1} tsá^{2} ná^{1}lín^{3} jmí^{2}chí^{3},
la^{3} cun^{3} tsá^{2} ná^{1}chín^{1}, tsá^{2}
ná^{1}ho^{2} jáɨ^{13} ñí^{1}con^{2} tsá^{2}
ná^{1}hiá^{2} ná^{1}jlɨ^{32} jmí^{1} tsí^{3} zian^{2}
hngá^{1}máh^{3} lá^{2}.
13 Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} né^{3},
jmuh^{21} náh^{2} ta^{21} la^{3}jí^{32} ñí^{1}
hi^{3} cue^{32} Dió^{32} hi^{3} lí^{13} jmúh^{13}
náh^{2} hniéi^{2}, hi^{3} jáun^{2} lí^{13}
quɨnh^{1} náh^{2} jmáɨ^{1} ní^{1}juáh^{3}
jmí^{1} zia^{32} hi^{3} háɨnh^{13}, hi^{3}
ní^{1} má^{1}lɨ^{32} jáun^{2} né^{3}, la^{3}
má^{2}ná^{1}pin^{3} jáun^{2} bíh^{1} náh^{2}.
14 Jáun^{2} né^{3}, tianh^{3} náh^{2}
hua^{3}jan^{21}, la^{3}juah^{21} dúh^{1} hi^{3}
ná^{1}hñéih^{1} náh^{2} jú^{1} tson^{2}, jɨ^{3}
ca^{3}la^{3} hi^{3} ná^{1}quíh^{1} náh^{2} siáh^{3}
hi^{3} chun^{1} náh^{2}, la^{3}jmí^{1} lí^{3}
hmɨh^{32} pin^{3} hi^{3} ná^{1}quih^{32}
hliáu^{3} hi^{3} jmu^{2} hua^{3}hí^{13} ñí^{1}
tsí^{3}.
15 Tianh^{3} náh^{2} hua^{3}jan^{21} hi^{3}
hléh^{1} náh^{2} jú^{1} chú^{32} hi^{3} jmu^{3}
hi^{3} niau^{21} tie^{3} hñu^{3} tsí^{3} tsáu^{2},
la^{3}juah^{21} dúh^{1} jan^{2} tsá^{2} tauh^{2}
tuh^{32} ta^{3}.
16 Hi^{3} ñí^{1} ca^{3}la^{3} jí^{32} né^{3}, chá^{1}
náh^{2} cáun^{2} honh^{2}, quí^{1} hi^{3}
nio^{2} jáun^{2} cáun^{2} tsí^{3} bíh^{1} tsú^{2}
lí^{3} la^{3}jmí^{1} lí^{3} cáun^{2} chí^{2} lɨh^{32}
hi^{3} zianh^{32} hliáu^{3} hi^{3} jnáɨ^{23}
ta^{3} ñí^{1}; cun^{3}quionh^{3} hi^{3} jáun^{2}
lí^{13} yéih^{1} náh^{2} sí^{2} hún^{1} hmá^{2}
zunh^{21} hi^{3} cuí^{23} tsá^{2} hláɨnh^{1}
ñí^{1}con^{2} náh^{2}.
17 Cuí^{1} ná^{1}hu^{21} honh^{2} náh^{2}
hi^{3} liáun^{3} náh^{2}, hi^{3} lí^{3} jáun^{2}
la^{3}juah^{21} dúh^{1} cáun^{2} hú^{1}chí^{1}

pin3 hi3 hein32 hliáu3 hi3 jmu2
hua3hí13 chí1, jɨ3 hi3 hniáuh32
ná1ziánh1 náh2 siáh3 jáɨ13
quioh21 Dió32 hi3 lɨ́3 la3jmɨ́1
lɨ́3 cáun2 mí1táɨ3 hi3 cue32
Jmɨ́2chí3 Chun1.

18 Nɨ́1 má1tɨ3 ñí1lienh1 hnoh2
Dió32 ca3tɨ21 lɨ3ua3 cáun2 hi3
zia32, jáun2 cun3quionh3 hi3
má2hau3 jáun2 Jmɨ́2chí3 Chun1
bíh1 hniáuh32 lienh1 náh2 tsú2
jmáɨ1 ca3la3 jɨ́32, uá1jinh1 cá2
ñí1 hi3 hiú2 mɨh32 náh2 ñí1con2
tsú2. Lɨ́13 jmúh13 hnoh2 la3 nɨ́2
nɨ́1juáh3 cueh13 náh2 honh2
hi3 tianh13 náh2 hua3jan21;
hi3 hniáuh32 lienh1 náh2 siáh3
Dió32 hi3 ca3tɨn1 la3jɨ́n32 tsá2
joh1 tsú2.

19 Lienh1 tiá3 náh2 Dió32 hi3
ca3tɨn1 jná13 uá2jaɨ32, hi3 jáun2
lɨ3 ño1 jná13 hín2 jáɨ13 hléh13
ná1 nɨ́1 má1tɨ3 ñí1 hléh13,
hi3 jáun2 la3 jáun2 lɨ́13 zia32
uu3mieh13 jná13 nɨ́1 má1tɨ3 ñí1
hɨe1 ná1 tsáu2 la3 cun3 jáɨ13 hi3
jmɨ́1 ná1hmá1 jáun2 ca3tɨ21 jú1
chú32 hi3 lɨ́13 liáun3 tsú2.

20 Jná13 la32 tsá2 zéin1 Dió32,
hi3 hléh23 ná1 jú1 chú32 jáun2;
hi3 cun3ñí1 hi3 jáun2 bíh1
cuá1tson3 jná13 ta3né32. Jáun2
lienh1 náh2 tiá3 Dió32, hi3
jáun2 jlánh1 tiá3 niau21 tsɨn32
jná13 hi3 hléh13 jú1 chú32, la3
cun3 qui3 ca3tɨn1 jná13 jmu1.

Má2hah2 Po1 jáɨ13

21 Jáun2 né3, reh2 dí2 Tíquico
chá32 ñí1con2 hnoh2 la3jɨ́32 hi3
ca3tɨn1 jná13 jɨ3 hi3 cuá1jmu2
jná13 nɨ́2 siáh3. Hí3 bíh1 lɨ́n3
quian21 Tɨ32 Juo13 dí2, jan2 tsá2
jlánh1 re2 nio2 cáun2 tsɨ́3, jan2
tsá2 hno3 lɨ́n32 dí2.

22 Hi3 jáun2 bíh1 zein32 jná13
tsú2 ñí1con2 hnoh2, hi3 jáun2
chá32 tsú2 ñí1con2 hnoh2 he3
lánh3 rón32 tiauh2 jnoh1, hi3
jáun2 lɨ́13 chá32 tsú2 siáh3 tiá3
honh2 náh2.

23 Dió32 Jméɨ2 dí2 jɨ3 Jesu-
cristo Tɨ32 Juo13 dí2 cuɨ́1 jmu1
hi3 jɨ3lɨn2 tsá2 reh2 dí2 lɨ́13
zian2 re2 tɨn2, jɨ3 hi3 ná1hnáu3
tsú2 siáh3 cun3quionh3 hi3 nio2
cáun2 tsɨ́3.

24 Cuɨ́1 má1hé1 má1mieh2
Dió32 ca3la3 jɨ́n32 tsá2 hnio3
Jesucristo Tɨ32 Juo13 dí2,
la3jɨ́n32 tsá2 hniau3 tsú2 cáun2
hi3 tiá2 tón32 jmáɨ1 hliáh13.
[Cun3 nɨ́2 bíh1 tí3 jáɨ13.]

Sí² Hi³ Ca³zen³ Po¹ Ñí¹con² Tsá² Filipenses

Tá¹la³ cuá¹hún¹ hñu³mí¹ñí² Po¹ jmu² sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ tsá² má²lɨ́n³ cuáh³² já¹ juú² Filipos

1 Jná¹³ Po¹ quiúnh¹ ná¹ Timoteo, tsá² ná¹láɨ³ jnoh¹ *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ Jesucristo, jmu³² jnoh¹ sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ la³jɨ́n³² hnoh², tsá² tionh² náh² juú² Filipos nɨ́², tsá² má²joh¹ Cristo Jesús; hi³ la³ñí¹ la³ján³ zen²³ jnoh¹ sí² lá² ñí¹con² tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³², la³ má²quionh³ tsá² ná¹jniá³ hí³ jmɨ́¹ tsɨ́³ nɨ́² siáh³.

2 Cuɨ́¹ má¹hé¹ má¹mieh² náh² Dió³² Jméi² dí² jɨ³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí², jɨ³ hi³ cuɨ́¹ zian² náh² siáh³ cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

Po¹ liéɨnh³² Dió³² hi³ ca³tɨn¹ tsá² tanh² ta²¹ Dió³²

3 Cue² jná¹³ tiá¹hmah¹ Dió³² la³ ma³ quin³² ma³ cu³ jéin³² hi³ chau² tsɨn³² jná¹³ quián¹³ hnoh²,

4 hi³ nɨ́¹ má¹ca³lienh¹ jná¹³ Dió³² né³, tiu³nio² bíh¹ hiú² mɨ́²³ jná¹³ ca³la³ hi³ hiún² lɨ́n³² tsɨn³² hi³ ca³tɨn¹ la³jɨ́n³² hnoh²,

5 quí¹ cú²re² bíh¹ má²ca³jmú¹³ dí² ta²¹ hi³ ca³tɨn¹ jú¹ chú³², ca³la³ cun³ jmɨ́¹ ca³lɨ³liau³ hi³ ca³cháh¹ náh² cáun² honh², hi³ la³ tɨ³ ta³né³².

6 Jáun² jná¹³ né³ hu²¹ tsɨn³², hi³ Dió³² Tsá² ca³ma³liáu³² hí³ hi³ jmu² ta²¹ chu²¹ ñí¹con² náh², jmu² la³ má²jmu² jáun² ca³la³ ñí¹ cuanh²¹ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo.

7 Cun³ ca³tɨ²¹ bíh¹ hi³ lén¹³ jná¹³ la³ nɨ́² hi³ ca³tɨn¹ la³jɨ́n³² hnoh², quí¹ cun³ñí¹ hi³hliá² jlánh¹ ná¹hnáu³ dí², quí¹ ja³bí¹ ñí¹con² hnoh² siáh³ ja³² mií³ tsɨ́³ Dió³² la³jmɨ́¹ ja³² jáun² mií³ tsɨ́³ tsú² ñí¹con² jná¹³, uá¹ hi³ cuá¹hún¹ jná¹³ hñu³mí¹ñí², ho³ uá¹ hi³ nɨ́¹ má¹ca³ta³zanh¹ jná¹³ ñí¹ hó²¹ñí¹ tsá²tan²¹ hi³ lion¹ jná¹³ jú¹ chú³², jɨ³ hi³ ma³tson¹³ jná¹³ siáh³ jáɨ¹³ jáun².

8 Dió³² ñɨ³² hi³ cónh³ bíh¹ tiá² hú¹ pɨ́² hú¹ juoun³² tsɨn³² jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ la³jɨ́n³² hnoh², quí¹ ca³la³ jmɨ́¹ hniau³ hnga² Jesucristo bíh¹ hnau³ jná¹³ hnoh².

9 Hi³ jáun² nɨ́¹ má¹ca³lienh¹ jná¹³ Dió³², hiú² mɨ́²³ jná¹³ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ lɨ́n¹³ náh² tsá² jlánh¹ hnio³ Dió³² jɨ³ tsá²mɨ³cuóun², hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ lɨ́¹³ quia³lín³ jmɨ́¹ honh² náh², jɨ³ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ tsá²lɨ³jnia² siáh³ jmɨ́¹ honh² náh² cun³ jmá² cun³ jnia³²;

10 quí¹ jáun² la³ jáun² lɨ³ tɨn² náh² hi³ quiáh¹ hi³ jlánh¹ bíh¹ chu²¹. La³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ zian² náh² cáun² hi³ jɨn² náh², hi³ jáun² tiá² lɨ³ zia³² hí¹ cáun² yáh³ hi³ chí¹cuú² chí¹jnáɨ²³ ñí¹con² náh² nɨ́¹ má¹cuanh³² jáun² Cristo.

11 Hi³ jáun² cun³quionh³ hi³ ma³hau³ jáun² Jesús Tsá²

lín³ Cristo bíh¹ lí¹³ lín³ náh² la³jmí¹ lí³ cáun² hmá² hi³ háɨ³² jmáh³la³ máɨ³ chu²¹. Hi³ jáun² cun³quionh³ hi³ zian² hnoh² cá² ñí¹ hi³ chun¹ né³, lɨ¹³ tá¹zanh¹ Dió³² re² ta³ ñí¹ tsá²mɨ³cuóun², hi³ ma³quien² tsú² siáh³ Dió³².

La³jɨ³² hi³ jmu² Po¹, jmu² tsú² cun³ñí¹ hi³ hnio³ Cristo

12 Hnoh² reh², hnó³² jná¹³ hi³ lɨ³ ñíh¹³ náh² hi³ la³jɨ³² hi³ má²cá²quiúnh³² jná¹³, cu³tí³ bíh¹ má²ca³ma³hau³ hi³ tsá²ngɨ³² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³²;

13 quí¹ la³jín³² bíh¹ hliáu³ tionh² ñí¹ta²¹ lá², jɨ³ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² nɨ²² siáh³ má²ná¹ñɨ³² hi³ cuá¹tson³ jná¹³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Cristo.

14 Hi³ míh¹ tiá² jɨ³lɨn² bíh¹ siáh³ tsá² reh² má²ca³chá³ tiá³ tsɨ³ hi³ hléh³² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² ca³la³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá² cú² tiá² juénh² cun³ñí¹ hi³ ná¹ñɨ³² tsú² hi³ cuá¹tson³ jná¹³ ñí¹ lá²; cu³tí³ má²ná¹tioh³ bíh¹ cáun² tsɨ³ tsú² ñí¹con² Tɨ³² Juo¹³ dí² ta³né³².

15 Tson² bíh¹ zian² ma³ jan² tsá² hleh³² jáɨ¹³ quioh²¹ Cristo cun³ñí¹ hi³ uóu³² tsɨ³ ñí¹con² jná¹³, jɨ³ hi³hliá² hnió³ hniéi² nɨ²² siáh³; tɨ³la³ zian² né³ tsá² siánh³ hi³ hleh³² hú¹tá¹ hi³ re² hu²¹ tsɨ³ bíh¹ tsú² má¹ná¹.

16 Tsá² hleh³² hí³ hi³ hu²¹ re² tsɨ³ né³, hleh³² tsú² quí¹ cun³ñí¹ hi³ hniau³ jná¹³ bíh¹ tsú², quí¹ ñɨ³² tsú² hi³ ca³chau³ Dió³² bíh¹ jná¹³ ñí¹ lá² hi³ cué¹³ jná¹³ jú¹ tson² ca³tɨ²¹ jú¹ chú³² quioh²¹ Cristo.

17 Tɨ³la³ tsá² ñí¹ hná¹ hí³ né³, jun³juáh¹³ hi³ hu²¹ re² tsɨ³ yáh³ tsú² hleh³² hi³ ca³tɨn¹ Cristo, tɨ³la³ hleh³² tsú² cun³ñí¹ hi³ zia³² hi³ hen² tsɨ³ hmóu³² bíh¹. Tsá² hí³ dá² cáun² hnió³ hi³ ma³hliáun³ uu³mí²tsɨ³² quion²¹ jná¹³ bíh¹ tá¹la³ cuá¹tson³ ná¹ lá².

18 Tɨ³la³ ¡tiá² hi³ jmu³ hí¹ cáun² yáh³! Quí¹ uá¹ hi³ hu²¹ re² tsɨ³ tsú², ho³ uá¹ hi³ tiá² re² hu²¹, cáun² hiún² bíh¹ tsɨn³² jná¹³ lɨ³ua³ hi³ hleh³² tsú² hi³ ca³tɨn¹ Cristo bíh¹.

Quí¹ cun³ lɨ³ hiún² bíh¹ siáh³ tsɨn³² jná¹³,

19 quí¹ ño¹ jná¹³ hi³ cun³ cua³han² bíh¹ jná¹³ re² ja¹ la³jɨ³² uu³mí²tsɨ³² hi³ quiunh³² jná¹³ lá² cun³ñí¹ hi³ lienh¹ hnoh² Dió³² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³, jɨ³ hi³hliá² má²hau³ jná¹³ siáh³ Jmí²chí³ Chun¹, Tsá² ca³ma³hau³ hí³ Jesucristo tá¹la³ ca³ngɨ³ tsú² jáun² ñí¹ hué²¹ lá².

20 Quí¹ jná¹³ hu²¹ tsɨn³² hi³ cun³ tiá² chau²¹ bíh¹ jmáɨ¹ hi³ lɨ³ heh¹ ná¹, quí¹ tɨ³la³ jná¹³ hnó³² hi³ la³ má²chá²³ jáun² bíh¹ jná¹³ tiá³ tsɨn³² hi³ jmu² ná¹ lin¹ cun³quionh³ ngú³ lá² quion²¹ hi³ Cristo bíh¹ Tsá² quien², uá¹ hi³ zian² uá¹ hi³ má²jún¹ jná¹³.

21 Quí¹ ca³tɨn¹ jná¹³, la³jɨ³² hi³ jmu² jná¹³, jmu² jná¹³ cun³ñí¹ hi³ hno³ ná¹ Cristo bíh¹, hi³ jáun² nɨ¹juáh³ hi³ jun³ jná¹³ né³, tɨ³ zia³² hi³ má²ca³láɨ¹³ bíh¹ jná¹³ jaun³².

22 Tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ lí¹³ jmu¹ jná¹³ ta²¹ chu²¹ hi³ ca³tɨn¹ Tɨ³²

Juo^{13} dí^{2} tá^{1}la^{3} zian^{2} ná^{1} ñí^{1} hué^{21} lá^{2}, hi^{3} jáun^{2} lɨ́^{1} tiá^{2} ño^{1} he^{3} quiáh^{13} bíh^{1} jná^{13} lɨ́^{23}.

23 Juóuh^{32} bíh^{1} hi^{3} quiáh^{13} jná^{13} lɨ^{3}ua^{3} cáun^{2} hi^{3} tun^{3} nɨ́^{2}, quí^{1} jná^{13} jmɨ́^{1} má^{2}hnó^{32} hi^{3} jún^{3} bíh^{1}, hi^{3} jáun^{2} jmɨ́^{1} ñih^{21} ná^{1} hi^{3} jmɨ́^{1} ñí^{1}ñí^{21} quiúnh^{1} Cristo; quí^{1} ca^{3}tɨn^{1} jná^{13}, hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} chú^{32};

24 tɨ^{3}la^{3} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} hnoh^{2} né^{3}, tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} quien^{2} hi^{3} la^{3} má^{2}zian^{2} jáun^{2} jná^{13} ñí^{1} hué^{21} lá^{2}.

25 Hi^{3} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} má^{2}nio^{2} cáun^{2} tsɨn^{32} jná^{13} ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} nɨ́^{2} né^{3}, jáun^{2} ño^{1} jná^{13} hi^{3} zian^{2} bíh^{1} jná^{13} cónh^{3}í^{1} cu^{3}tiá^{3} quiúnh^{1} hnoh^{2}, hi^{3} jáun^{2} lɨ́^{13} má^{1}hau^{1} jná^{13} hi^{3} cuá^{1}táunh^{1} hnoh^{2} tɨ^{3} chí^{1}ján^{3} jɨ^{3} hi^{3} tɨ^{3} lɨ^{3}mí^{1} lɨ^{3} hiún^{2} honh^{2} náh^{2} hi^{3} táunh^{23} náh^{2} ta^{21}.

26 Hi^{3} jáun^{2} nɨ́^{1} má^{1}cá^{2}chó^{32} jná^{13} siáh^{3} ja^{1} quián^{13} hnoh^{2} jlánh^{1} lɨ^{3} zia^{32} jáɨ^{13} hi^{3} lɨ^{3} tsɨnh^{1} náh^{2} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} Cristo Jesús cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} jná^{13}.

27 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, ñí^{1} jɨ́^{21}la^{3} ti^{3} hniáuh^{32} jmúh^{13} náh^{2} pí^{3} hi^{3} lɨ́^{13} zian^{2} náh^{2} la^{3} cun^{3} lɨ́^{3} jú^{1} chú^{32} quioh^{21} Cristo bíh^{1}; quí^{1} uá^{1} hi^{3} ngau^{3} jná^{13} hi^{3} ñí^{1}jɨe^{1} ná^{1} hnoh^{2}, ho^{3} uá^{1} hi^{3} cuon^{1} jná^{13} ñí^{1} uóunh^{3}, cun^{3} jáun^{2} hnó^{32} bíh^{1} jná^{13} hi^{3} chá^{32} tsáu^{2} ñí^{1}con^{2} ná^{1} hi^{3} hnoh^{2} nio^{2} bíh^{1} tiá^{3} honh^{2} náh^{2}, jɨ^{3} hi^{3} tionh^{2} náh^{2} siáh^{3} cá^{2}honh^{1} nɨ́^{2}, hi^{3} la^{3}jɨ́n^{32} hnoh^{2} ná^{1}jmuh^{32} náh^{2} pí^{3} cu^{3}tsa^{32} hi^{3} lɨ́^{13} lɨ^{3} juóun^{32} tsá^{2} taunh^{32} ta^{21} jú^{1} chú^{32} ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} lɨ́^{13} liáun^{3} tsáu^{2}.

28 Ca^{3}la^{3} hí^{1} cú^{1}pih^{21} tiá^{2} hniáuh^{32} hú^{1} cóh^{21} honh^{2} náh^{2} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} hau^{2} náh^{2}, quí^{1} la^{3} jáun^{2} dá^{2} má^{2}ma^{3}lih^{21} hnoh^{2} ñí^{1}con^{2} tsú^{2} hi^{3} tsa^{3}hín^{3} bíh^{1} tsú^{2}, hi^{3} ja^{3}bí^{1} lɨ́^{13} má^{1}lih^{21} hnoh^{2} siáh^{3} hi^{3} cu^{3}tí^{3} liáun^{3} náh^{2}; hi^{3} li^{21} jáun^{2} né^{3} ja^{32} ñí^{1}con^{2} Dió^{32} bíh^{1}.

29 Quí^{1} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} hnga^{2} bíh^{1} Cristo, má^{2}hian^{2} náh^{2} jáɨ^{13} hi^{3} tanh^{13} hnoh^{2} tsú^{2} ta^{21}, hi^{3} jun^{3}juáh^{13} jmáh^{3}la^{3} hi^{3} ti^{3} tanh^{13} ta^{21} yáh^{3} hnoh^{2} tsú^{2}, quí^{1} ja^{3}bí^{1} má^{2}hian^{2} náh^{2} siáh^{3} jáɨ^{13} hi^{3} má^{1}tsoh^{1} náh^{2} honh^{2} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsú^{2} uá^{2}jaɨ^{32}.

30 Quí^{1} ja^{3}bí^{1} hnoh^{2} siáh^{3} tiáunh^{1} náh^{2} ja^{1} hniéɨ^{2} la^{3}jmɨ́^{1} má^{2}ca^{3}jɨeh^{3} hnoh^{2} jáun^{2} jmɨ́^{1}tin^{2} hi^{3} hun^{1} jná^{13} ja^{1} hniéɨ^{2}, cáun^{2} hniéɨ^{2} hi^{3} qui^{3} hun^{1} jná^{13} la^{3} tɨ^{3} ta^{3}né^{32} la^{3} cun^{3} qui^{3} má^{2}ca^{3}niéih^{2} náh^{2} jáun^{2}.

2

Cristo ca^{3}jmú^{3} tsɨ́^{1}juɨ́^{3}, uá^{1}jinh^{1} quien^{2} lɨ́n^{32} tsú^{2}

1 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, nɨ́^{1}juáh^{3} tson^{2} má^{2}ca^{3}ta^{3}no^{1} tiá^{3} honh^{2} náh^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} má^{2}cá^{2}cunh^{3} náh^{2} quiúnh^{1} Cristo, hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} má^{2}ca^{3}lɨ^{3} hiún^{2} honh^{2} náh^{2} cun^{3}quionh^{3} hi^{3} hniau^{3} tsú^{2}, hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} tson^{2} má^{2}juónh^{32} náh^{2} siáh^{3} re^{2} quiúnh^{1} Jmɨ́^{2}chí^{3} Chun^{1}, hi^{3} má^{2}ca^{3}lɨ^{3} cuɨn^{2} hnoh^{2} ha^{3} lánh^{3} rón^{32} lɨ^{3} hi^{3} ja^{32} miɨ^{3} tsɨ́^{3} tsáu^{2} ñí^{1}con^{2} tsá^{2}ján^{2} tsá^{2}ján^{2},

la³ má²quionh³ hi³ hnáu³ tsú² ní² siáh³,
2 jáun² ma³hiún¹³ náh² tsɨn³² jná¹³ ca³la³ tán¹ hián² cu³tí³ cun³quionh³ hi³ tionh² náh² cá²honh¹, hi³ ná¹hnáu³ náh² cu³tsa³² la³jín³² náh², hi³ cáun² má²ná¹tioh³ honh² náh² la³jín³², jɨ³ hi³ ná¹hu²¹ honh² náh² cá² ñí¹ la³jín³² náh².
3 Ha³ lɨ² jmú² náh² hí¹ cáun² hi³ dí¹quiaunh²¹ honh² náh² hmóu³², sa³jun³ hniáuh³² hu²¹ honh² náh² hi³ jmúh¹³ náh² cáun² ta²¹, hi³ má¹lɨ³² jáun² né³, jmúh¹³ náh² tonh²; tɨ³la³ la³jɨ́³² hi³ jmúh¹³ náh² má¹ná¹, hniáuh³² má¹quien¹³ náh² tsá²ján² tsá²ján², hi³ jmúh¹³ náh² tsɨ́¹juɨ́³ hmóu³².
4 Hí¹ jan² hnoh² tiá² hniáuh³² hnáuh¹³ hi³ chu²¹ hi³ quián¹³ náh² jmáh³la³ hmóu³², tɨ³la³ ca³tɨn¹ bíh¹ hnoh² hnáuh¹³ náh² hi³ chu²¹ hi³ lɨ¹³ jmu³ ta²¹ ñí¹con² jɨ³ tsá² siánh³ nɨ² siáh³.
5 Hniáuh³² ná¹lɨ³ jmɨ́¹ honh² náh² la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ lɨ³ jáun² jmɨ́¹ tsɨ³ Cristo Jesús:
6 Quí¹ uá¹jinh¹ qui³ cónh³ jmɨ́¹ má²lɨ́n³ Tsá² hí³ la³ cun³ qui³ lɨ́n³ Dió³²,
tɨ³la³ tiá² ca³jmú³ yáh³ tsú² tion³ hi³ lin¹ hi³ cá²ren² tsú² quionh³ Dió³²;
7 quí¹ tɨ³la³ ca³chá³ bíh¹ tsú² tɨ³ có³² la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ lɨ́n³,
hi³ jáun² ca³lɨn³ tsú² la³ cun³ qui³ lɨ́n³ jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹ hi³ ma³cón³² tsáu².
Jmɨ́¹ ca³lɨ³zian² tsú² jáun² hi³ lɨ́n³ ngú³ la³ cun³ qui³ lɨ́n³ jáun² tsá²mɨ³cuóun² né³,
8 jmɨ́¹jáun² ca³jmú³ tsú² hi³ lɨ́n³ jan² tsá² tsɨ́¹juɨ́³ cu³tí³,
hi³ ¡hí¹ la³ tɨ³ ca³he³ tsú² hi³ jún³ ca³la³ hi³ chí¹tón²¹ crei²¹!
9 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ jlánh¹ ca³ma³quien² tɨ³ ca³nga² Dió³² Tsá² hí³,
jɨ³ hi³ cáu³ siáh³ tá¹³ tsú² hi³ lɨ́n³ tsú² jan² Tsá² jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ ñí¹ ca³la³ jɨ³lɨn² tsáu²;
10 hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá² zian² hñu³mɨ³cuú²,
tsá² zian² hngá¹máh³ lá² nɨ́², jɨ³ tsá² má²ná¹hón²¹ hñu³ hué³² nɨ² siáh³,
di³jñí³² ñí¹ hó²¹ñí¹ Jesús nɨ́¹ má¹ca³náɨ³² tsú² hi³ jmáɨ² Jesús.
11 Hi³ jáun² má¹jáun² la³jín³² tsáu² ton³ hi³ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo bíh¹ lɨ́n³ Tɨ³² Juo¹³ dí² la³jáɨ³²,
hi³ jáun² lɨ³ lin¹ hi³ quien² Dió³² Jméi² dí².

Tsá² haɨn²¹ tɨ³ con² Cristo lɨ́n³ joh¹ ñí¹con² hngá¹máh³

12 Hi³ jáun² né³, hnoh² tsá² jlánh¹ hnau³ jná¹³, la³jmɨ́¹ má²ca³jmuh³ náh² niuh¹ ñí¹con² jná¹³ tá¹la³ má²cá²ñí³² jná¹³ quiúnh¹ hnoh² jmɨ́¹tin², tɨ³ lɨ³mí¹ má²hniáuh³² bíh¹ jmúh¹³ náh² niuh¹ ñí¹con² jná¹³ tá¹la³ má²cuon¹ jná¹³ lá² ñí¹ uóunh³. Jmu³ náh² pí³ hi³

lɨ́[13] hián[13] hi[3] má[2]ca[3]liáun[3]
náh[2] jáun[2], cun[3]quionh[3] hi[3]
jmúh[13] náh[2] tsɨ́[1]juí[3] ta[3] ñí[1]
Dió[32], hi[3] ca[3]la[3] hi[3] juénh[2]
náh[2] siáh[3] Dió[32];
13 quí[1] Dió[32] bíh[1] Tsá[2] jmu[2]
hi[3] hen[2] tsɨ́[3] tsáu[2] hi[3] jmu[3]
la[3] cun[3] hi[3] tɨ[32] tsɨ́[3] dí[2], hi[3]
má[2]hau[3] siáh[3] hi[3] lɨ[3]tí[23] la[3]jɨ́[32]
la[3] cun[3] rón[32] lɨ́[3] hi[3] hu[21] jáun[2]
tsɨ́[3] hnga[2].
14 Hi[3] jáun[2] né[3], la[3]jɨ́[32] hi[3]
jmuh[32] náh[2], tiá[2] hniáuh[32]
yáh[3] jmúh[13] náh[2] ta[3] hlɨ́[1] ta[3]
liúnh[1] náh[2], hi[3] sa[3]jun[3] jmúh[13]
náh[2] siáh[3] ta[3] mí[1]tsáɨnh[1] náh[2];
15 hi[3] jáun[2] hí[1] jan[2] tiá[2]
hin[2] choh[13] tsáuh[3] hnoh[2].
Tɨ[3]la[3] hnoh[2] dá[2] hniáuh[32] lɨ́n[3]
náh[2] tsá[2] jɨ[2] jmɨ́[1] tsɨ́[3] bíh[1],
hi[3] ná[1]lin[1] náh[2] hi[3] lɨ́n[3] náh[2]
jon[2] Dió[32], tsá[2] tiá[2] zia[32] hí[1]
cáun[2] hi[3] quiá[1] quioh[21] tá[1]la[3]
ñi[3]táunh[1] ja[1] tsá[2] hláɨh[1], tsá[2]
cá[2] ñí[1] jmu[2] hi[3] hlah[3] hi[3]
hó[32]. Hniáuh[32] bíh[1] hi[3] lɨ́n[3]
náh[2] joh[1] ja[1] tsá[2] hí[3] la[3]jmɨ́[1]
lɨ́[3] cáun[2] chí[1]jmaɨ[21] hi[3] tie[3]
joh[1] quioh[21] ñí[1] lɨ́[3] cáun[2]
hngá[1]máh[3] já[1]niéi[2],
16 tá[1]la[3] ñi[3]quiánh[1] náh[2]
jú[1] chú[32] hi[3] lɨ́[13] zian[2] tsú[2]
cáun[2] hi[3] hmaɨ[21]. Hi[3] jáun[2] nɨ́[1]
má[1]jaunh[32] Cristo má[2]lɨ́[13] lɨ[3]
tsah[1] jná[13] hi[3] ca[3]tɨn[1] hnoh[2],
quí[1] cun[3]quionh[3] la[3] jáun[2]
lɨ́[13] lɨ[3] ño[1] jná[13] hi[3] tiá[2] lɨ́[1]
la[3] má[2]ca[3]ngɨ́[3] yáh[3] jná[13], hi[3]
sa[3]jun[3] la[3] má[2]cá[2]jmú[32] jná[13]
siáh[3] cáun[2] ta[21] lɨ́[1] ná[1]hín[23].
17 Hi[3] jáun[2] né[3], hnoh[2]
bíh[1], tsá[2] má[2]ca[3]jmuh[3] náh[2]
hmóu[32] ná[1]chan[1] ñí[1]con[2] Dió[32]
cun[3]ñí[1] hi[3] nio[2] cáun[2] honh[2]
náh[2], né[32] né[3], nɨ́[1]juáh[3] jná[13]
la[3] ca[3]táɨn[2] jmɨ́[2]hán[1] ná[1] ñí[1]
ta[3] ñí[1] Dió[32] hi[3] jún[3] jná[13],
la[3]jmɨ́[1] ten[2] tsú[2] jáun[2] mu[2]
ráu[3] mɨ[3] uóun[2]jɨeh[13] ñí[1]hiú[13],
jáun[2] cáun[2] hiún[2] bíh[1] tsɨn[32]
jná[13] hi[3] cuen[21] ná[1] huen[2]
ñí[1]con[2] Dió[32] cu[3]lɨ[21] quionh[3]
hi[3] lɨ́[1] cueh[32] hnoh[2] tsú[2] jáun[2],
hi[3] tsah[1] jná[13] siáh[3] cu[3]lɨ[21]
quiúnh[1] hnoh[2].
18 Hi[3] jáun[2] chú[32] má[1]hiúnh[13]
náh[2] honh[2] jɨ[3] hi[3] tsɨnh[1] náh[2]
uá[2]jaɨ[32] cu[3]lɨ[21] quiúnh[1] jná[13].

Ta[21] quioh[21] Timoteo quionh[3] Epafrodito

19 Hi[3] jáun[2] né[3], len[3]
jná[13] hi[3] zein[21] ná[1] Timoteo
tia[3]juɨ[32] hi[3] tsa[3]jɨe[3] tsú[2] hnoh[2]
nɨ́[1]juáh[3] hi[3] Jesús Tɨ[32] Juo[13]
dí[2] hnió[3] la[3] jáun[2], hi[3] jáun[2]
lɨ[3] hiún[2] tsɨn[32] jná[13] nɨ́[1]juáh[3]
nɨ́[1] má[1]ca[3]lɨ[3] ño[1] ná[1] ha[3] lánh[3]
rón[32] tionh[2] hnoh[2].
20 Quí[1] tiú[2]uú[2] zian[2] hí[1]
jan[2] yáh[3] tsá[2] siánh[3], tsá[2] hu[21]
tsɨ́[3] cá[2]ren[2] la[3]jmɨ́[1] hu[21] tsɨn[32]
jná[13], la[3] cun[3] tsá[2] cu[3]tí[3] hɨ[32]
tsɨ́[3] hi[3] ca[3]tɨn[1] hnoh[2] yáh[3];
21 quí[1] la[3]jɨ́n[32] bíh[1] tsá[2] ñí[1]
hná[1] nɨ́[2] ná[1]zian[2] jmáh[3]la[3] hi[3]
ca[3]tɨn[1] hmóu[32], ha[3] tiá[2] zian[2]
yáh[3] tsú[2] hi[3] ca[3]tɨn[1] Jesús Tsá[2]
lɨ́n[3] Cristo.
22 Tɨ[3]la[3] hnoh[2] má[1]ná[1],
má[2]ná[1]ñíh[1] bíh[1] náh[2] lánh[3]
rón[32] lɨ́n[3] Timoteo, quí[1]
má[2]ca[3]ma[3]jnia[32] bíh[1] tsú[2]
hi[3] chun[1]; quí[1] hí[3] bíh[1]
má[2]ca[3]jmú[3] ta[21] cu[3]lɨ[21]
quiúnh[1] jná[13] hi[3] hléh[1] jnoh[1]

jú¹ chú³² , la³jmí¹ jmu² jan² tsá¹míh¹ hi³ má²hon³ jméi².
23 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ hu²¹ tsɨn³² jná¹³ hi³ la³juɨ³² zein²¹ ná¹ tsú² hi³ tsa³jɨe³ tsú² hnoh² nɨ́¹ má¹ca³lɨ³ ño¹ jná¹³ he³ lánh³ rón³² lɨ³ re² ca³tɨ²¹ hi³ cuá¹tson³ jná¹³ lá²;
24 tɨ³la³ cun³ jáun² má²ca³chá³ jná¹³ cáun² tsɨn³² ñí¹con² Tɨ³² Juo¹³ dí² hi³ chau²¹ jná¹³ huen² tia³juɨ³² hi³ ñí¹jɨe¹ ná¹ hnoh².
25 Ja³bí¹ len³ jná¹³ siáh³ hi³ hniáuh³² chanh²¹ jná¹³ reh² dí² Epafrodito, tsá² jmu³² jnoh¹ ta²¹ quiúnh¹ jɨ³ hi³ jmu³² jnoh¹ hniéi² nɨ́² siáh³, tsá² ca³zen² hnoh² hmóu³² ñí¹ lá² hi³ ma³hau³ nɨ́¹juáh³ he³ lɨ³hniauh²³ quion²¹ jná¹³;
26 quí¹ jlánh¹ má²hniá¹ tsú² hi³ jɨ́e³² siáh³ cónh³ hnoh², jɨ³ hi³ jlánh¹ hlah³ nio² tsɨ́³ tsú² siáh³ quí¹hliá² ca³lɨ³ ñíh¹ hnoh² hi³ jmɨ́¹ tsáun¹ tsú².
27 Tson² bíh¹ cu³tí³ ca³lɨ³ tsáun¹ tsú², hi³ pih²¹ tiá² jun³; tɨ³la³ Dió³² né³ ca³ja³ mií³ tsɨ́³ ñí¹con² tsú², hi³ jun³juáh¹³ jmáh³la³ ñí¹con² hnga² hí³ yáh³, quí¹ ja³bí¹ ñí¹con² jná¹³ yáh³ siáh³, quí¹ sá¹jmɨ́¹ ca³jun³ tsú² dúh¹, jáun² tɨ³ lɨ³mí¹ hlah³ jmɨ́¹ niau²¹ bíh¹ tsɨn³² jná¹³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ má²nio².
28 Hi³ jáun² bíh¹ jlánh¹ hnó³² jná¹³ chanh²¹ ná¹ tsú², hi³ jáun² lɨ³ tsɨnh¹ náh² nɨ́¹ má¹ca³jɨen¹ náh² tsú² siáh³, quí¹ hi³ jáun² lɨ́¹³ méih³ hi³ má²nio² jáun² hlah³ tsɨn³² jná¹³.
29 Hen³ náh² tsú² ca³la³ hi³ hiún² lɨ́n³² honh², la³ cun³ qui³ ca³tɨn¹ hnoh² hen¹³ tsá² reh² dí² cun³quionh³ Tɨ³² Juo¹³ dí²; jɨ³ hi³ má¹quien¹³ náh² tsú² siáh³ la³ cun³ qui³ ca³tɨn¹ náh² má¹quien¹³ lɨ³ua³ jan² tsá² la³ hí³.
30 Quí¹ cú¹pih²¹ cu³tí³ bíh¹ tiá² jun³ tsú² cun³ñí¹ hi³ jmu² tá¹³ Cristo; quí¹ cun³ñí¹ hi³ tiá² jmɨ́¹ lɨ́¹³ má¹hau¹ hnoh² hmóu³² bíh¹, jáun² ca³ma³hau³ tsú² jná¹³ cháh³ hnoh², hi³ ca³zinh³ tsú² ñí¹ háɨnh¹³ hnga², hi³ cú¹pih²¹ cu³tí³ bíh¹ tiá² jun³ tsú².

3

Tsá² cu³tí³ ñi³táunh¹ cú²tso²

1 Hi³ jáun² né³ reh², tsɨnh¹ náh² jmu³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Tɨ³² Juo¹³ dí². Ca³tɨn¹ jná¹³, tiá² lin¹ uu³mí²tsɨ³² zia³² yáh³ nɨ́¹juáh³ hi³ jmu¹ jná¹³ siáh³ sí² la³ cun³ qui³ má²cá²jmú³² ná¹ jmɨ́¹tin², quí¹ cun³ jmu³ bíh¹ ta²¹ ñí¹con² hnoh², hi³ jáun² hí¹ cáun² hi³ háɨnh¹³ tiá² lɨ³ zia³² quián¹³ náh².
2 Hua³hín¹³ náh² ñí¹con² tsá² lín¹ tsɨ́² hláɨh¹ hí³, tsá² quí² cuɨnh²³ hí³ tsáu² quionh³ mí¹jla², hi³ jlánh¹ juáh³ hi³ jmu² lin¹ hi³ taunh² Dió³² hó¹ñí¹ quioh²¹ tsá² má²quian³² li²¹ jáun²;
3 quí¹ jnoh¹ bíh¹ tsá² cu³tí³ má²ná¹quián¹ dí² li²¹ hi³ lin¹ hi³ taunh² dí² Dió³² hó¹ñí¹, tsá² ma³tsú¹ ma³jonh²¹ dí² Dió³² cun³quionh³ hi³ má²hau³ Jmɨ́²chí³ Chun¹, jɨ³ hi³ tsah¹ lɨ́n²¹ dí² quí¹hliá² láɨ³ dí² tsá²

tionh^{2} jo^{3}cuo^{2} Cristo Jesús. Tɨ^{3}la^{3} tiá^{2} cáun^{2} lɨ́^{1} haɨ^{32} yáh^{3} dí^{2} tsɨ́^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} jmu^{2} tsáu^{2} hi^{3} jniá^{3} jáun^{2} tɨ^{3} coh^{3};

4 uá^{1}jinh^{1} jná^{13} jan^{2} tsá^{2} jmɨ́^{1} lɨ^{3} jmu^{1} quien^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} jmu^{2} tsú^{2} hi^{3} jniá^{3} jáun^{2} tɨ^{3} coh^{3}, la^{3}jmɨ́^{1} jmu^{2} tsá^{2} hí^{3}. Jáun^{2} né^{3}, nɨ́^{1}juáh^{3} zian^{2} tsá^{2} lɨ́n^{23} hi^{3} zia^{32} cáun^{2} he^{3} ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} lɨ́^{13} lɨ^{3} ha^{3} tsú^{2} tsɨ́^{3} ñí^{1}con^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} jmu^{2} tsú^{2} jáun^{2} tɨ^{3} coh^{3}, tɨ^{3}la^{3} tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} zia^{32} jáɨ^{13} hi^{3} jmɨ́^{1} lɨ^{3} ha^{1} jná^{13} tsɨn^{32} hi^{3} jáun^{2};

5 quí^{1} jmɨ́^{1} la^{3} má^{2}jña^{3} jmáɨ^{1} hi^{3} ca^{3}lɨ^{3}zian^{2} bíh^{1} jná^{13}, *ca^{3}tiú^{3} tsú^{2} chí^{2} láu^{2} hná^{13} ñí^{1} zian^{2} jná^{13}. Jná^{13} bíh^{1} jan^{2} tsá^{2} jón^{2}zɨ́h^{1} jón^{2}cho^{1} hla^{1} *Israel; jan^{2} tsá^{2} cu^{3} nió^{3} quioh^{21} tsá^{2} jón^{2}zɨ́h^{1} jón^{2}cho^{1} hla^{1} Benjamín; jná^{13} bíh^{1} cu^{3}tí^{3} jan^{2} tsá^{2} *hebreo la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1} ca^{3}lɨ^{3}zian^{2} ná^{1}, quí^{1} tsá^{2} hleh^{32} jú^{1}jma^{2} hebreo bíh^{1} ñuh^{32} mí^{2}zia^{32} jná^{13}. Jná^{13} bíh^{1} jan^{2} tsá^{2} jmɨ́^{1} má^{2}ca^{3}hín^{13} jë^{1} tsá^{2} *fariseos ca^{3}tɨ^{21} ha^{3} lánh^{3} rón^{32} ngɨ^{23} tsá^{2} hí^{3} liei^{21} quioh^{21} tsá^{2} *judíos.

6 Ja^{3}bí^{1} jná^{13} jmɨ́^{1} lɨ́n^{3} jan^{2} tsá^{2} hian^{2} tsɨ́^{3} lɨ́n^{32} hi^{3} ca^{3}jmú^{32} tiá^{3} siaun^{32}, hi^{3} jmɨ́^{1} hɨ́^{1} jmɨ́^{1} tsɨn^{21} jná^{13} tsá^{2} má^{2}ná^{1}lɨ́n^{3} cuáh^{32} jmɨ́^{1}jáun^{2}. Hi^{3} ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} jmɨ́^{1} zian^{2} jná^{13} re^{2} la^{3} cun^{3} lɨ́^{3} héih^{32} quioh^{21} liei^{21} né^{3}, hí^{1} jan^{2} yáh^{3} tiá^{2} hin^{2} ca^{3}choh^{13} hí^{1} cáun^{2} ñí^{1} tiá^{2} ca^{3}ma^{3}ti^{21} jná^{13}.

7 Tɨ^{3}la^{3} la^{3}jɨ́^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} jlánh^{1} jmɨ́^{1} len^{3} jná^{13} hi^{3} quien^{2} lɨ́n^{32}, ta^{3}né^{32} jmu^{2} jná^{13} hi^{3} hí^{1} cáun^{2} tiá^{2} lin^{1} ñí^{1} quien^{2} bíh^{1} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} jáun^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} Cristo.

8 Ca^{3}lɨ^{3}í^{1} máh^{3} chá^{23} jná^{13} tsɨn^{32}, hi^{3} la^{3}jɨ́^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} jmɨ́^{1} lɨ́^{13} lɨ^{3} zia^{32} quion^{21} jná^{13}, lɨ́^{1} má^{2}já^{2}cuɨ́^{32} bíh^{1}, nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} cunh^{21} jná^{13} hi^{3} jáun^{2} quionh^{3} hi^{3} má^{2}ca^{3}lɨ^{3} cuóun^{32} jná^{13} jáun^{2} Cristo Jesús Tɨ^{32} Juóu^{32} jná^{13}. Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} Cristo bíh^{1} má^{2}já^{2}hín^{3} jná^{13} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} jáun^{2}, tɨ^{3}la^{3} tiá^{2} hi^{3} jmu^{3} yáh^{3}, quí^{1} qui^{3} cónh^{3} la^{3}jɨ́^{32} bíh^{1} hi^{3} jáun^{2} lɨ́^{3} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ^{3} má^{1}quɨ^{32} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} jná^{13} ta^{3}né^{32}; quí^{1} hnga^{2} Cristo Tsá^{2} lɨ́n^{3} Juóu^{32} bíh^{1} jná^{13}, má^{2}hen^{2} tsɨn^{32} ná^{1} hi^{3} janh^{21},

9 hi^{3} lɨ́n^{13} jná^{13} jan^{2} tsá^{2} hú^{1}tá^{1} má^{2}cá^{2}cunh^{3} cu^{3}tí^{13} quionh^{3} tsú^{2}. Tiú^{2}uú^{2} hnó^{32} yáh^{3} jná^{13} jmu^{1} pí^{3} hi^{3} lɨ^{3} chun^{1} ná^{1} cun^{3}quionh^{3} hi^{3} má^{1}tɨ^{21} jná^{13} jáun^{2} liei^{21}, quí^{1} ta^{3}né^{32} má^{2}hnó^{32} jná^{13} hi^{3} lɨ^{3} chun^{1} ná^{1} cun^{3}quionh^{3} hi^{3} nio^{2} jáun^{2} cáun^{2} tsɨn^{32} ñí^{1}con^{2} Cristo bíh^{1}, quí^{1} Dió^{32} dá^{2} hinh^{23} tsáu^{2} la^{3}juah^{21} dúh^{1} jan^{2} tsá^{2} chun^{1} cu^{3}tí^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} jan^{2} tsá^{2} má^{2}nio^{2} cáun^{2} tsɨ́^{3} bíh^{1}.

10 Ñí^{1} jɨ^{21}la^{3} hnó^{32} jná^{13} hi^{3} lɨ^{3} zia^{32} pí^{3} quioh^{21} Cristo Tsá^{2} ca^{3}jenh^{13} hí^{3} bíh^{1} ñí^{1}con^{2} jná^{13}, jɨ^{3} hi^{3} lɨ^{3} cuóun^{32} jná^{13} tsú^{2} siáh^{3} hnga^{2}. Hi^{3} hnó^{32} jná^{13} siáh^{3} má^{1}tso^{1} tsɨn^{32} la^{3}jmɨ́^{1} ca^{3}ma^{3}tso^{2} tsú^{2} jáun^{2}

tsɨ́³, hi³ ja³bí¹ hnó³² jná¹³ hi³
jún³ ná¹ la³jmɨ́¹ jun¹ tsú² jáun²,
11 quí¹ hu²¹ tsɨn³² jná¹³
hi³ ja³bí¹ jná¹³ siáh³ uá²jaɨ³²
jenh¹³ ja¹ hla¹.

Jmu² tsú² pí³ hi³ chau²¹ ñí¹
ca³táuh³ juɨ³²

12 Né³² né³, jun³juáh¹³
hi³ hnó³² jná¹³ juah²¹ hi³
má²ca³joh¹ jná¹³ la³jɨ́³² hi³
nɨ́² yáh³, sa³jun³ hi³ jlánh¹
má²ca³hiá² ca³táunh³ jná¹³
tán¹ hián² yáh³; tɨ³la³ jná¹³ dá²
ñe² tɨ³ chí¹ján³ bíh¹ ca³la³ ñí¹
ca³joh¹ ná¹ la³ cun³ hi³ ca³jen³
jáun² Cristo jmɨ́¹ ca³jauh¹ tsú²
jáun² jná¹³.
13 Reh², tiá² juanh³² yáh³
jná¹³ hi³ má²ca³joh¹ ná¹ hi³
nɨ́²; jɨ́³²la³ ti³ jmu² jná¹³ hi³
tsa³có³ tsɨn³² la³ cun³ hi³
má²ca³ta³no¹ jáun² cu³hna³²
bíh¹, quí¹ hi³ nio² jáun² tɨ³
chí¹ján³ bíh¹ má²jmu² jná¹³ pí³
hi³ joh¹.
14 Jmu² jná¹³ pí³ hi³ chau²¹
jná¹³ ñí¹ ca³táuh³ juɨ³², hi³
jáun² joh¹ jná¹³ jáɨ¹³ hi³
ñih²¹ la³ tɨ³ hñu³mɨ³cuú² ñí¹
má²ca³te³ Dió³² cun³ñí¹ hi³
hen² jná¹³ tɨ³ con² Cristo
Jesús.
15 Jáun² né³, la³jáɨ³² dí², tsá²
cu³tí³ má²ná¹hún¹ tsɨ́³ dí²,
hniáuh³² láɨ¹³ dí² la³ nɨ́². Tɨ³la³
nɨ́¹juáh³ zian² ma³ jan² hnoh²,
tsá² lɨ́n²³ náh² ca³lá² la³ siáh³,
tɨn² bíh¹ Dió³² jmu³ hi³ há¹
ngɨ¹³ hnoh² la³jɨ́³² ñí¹ tiá² re²
má²ca³ngɨ¹³ náh².
16 Tɨ³la³ cun³ jáun² hniáuh³²
bíh¹ má¹ziáun¹³ dí² la³ cun³ lɨ́³
jú¹ tson² hi³ má²ca³ngɨ¹³ dí²
jáun².
17 Reh², jmu³ náh² jɨ³lɨn²
la³jmɨ́¹ jmu² jná¹³, hi³ tón³
náh² siáh³ máh¹ ñí¹con² tsá²
má²zian² la³ cun³ lɨ́³ nóh³²
hi³ má²ca³má¹ta¹³ jnoh¹ jáun²
hnoh².
18 La³ cun³ hi³ má²cá²juáh³²
jná¹³ jáun² hiú² cuóh³² lɨ́n³²
ñí¹con² hnoh² jmɨ́¹tin², hi³
siáh³ juah³²í¹ máh³ jná¹³
cónh³í¹ cu³ jéin³² ca³la³ hi³
uo² ná¹, hi³ zian² juóun³²
tsá² ñi³táunh¹ hi³ jmu² hniéi²
ñí¹con² jú¹ tson² ca³tɨ²¹ ta²¹
hi³ ca³jmú³ jáun² Cristo jmɨ́¹
ca³jun³ tsú² jáun² ñí¹ crei²¹.
19 Tsá² la³ hí³ dá² tsá²
tsa³hín³ bíh¹ ñí¹ cá¹táuh³
jmáɨ¹. Má³² hi³ cúh² bí¹ tsú²
lɨ́³ dió³² juo¹³, ca³la³ hi³ tonh²
lɨ́n³² bíh¹ tsú² jmu² cáun²
hi³ jmɨ́¹ hniáuh²¹ jmu³ heh³.
Jmáh³la³ ca³tɨ²¹ hi³ zia³² ñí¹
hué²¹ lá² bíh¹ ná¹hu²¹ chí¹
tsú².
20 Tɨ³la³ jnoh¹ má¹ná¹,
ná¹láɨ³ dí² tsá² hɨ́n¹³
hñu³mɨ³cuú² bíh¹, hi³ ná¹jan³²
dí² hi³ ñí¹ jáun² bíh¹ jáuh³
Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí², Tsá²
liáu³².
21 Hi³ jáun² cun³quionh³ pí³
hi³ zia³² jáun² quioh²¹ bíh¹
tsú², la³ cun³ pí³ hi³ jmúh³²
tsú² jáun² ta²¹ hi³ lɨ́²³ nio²
jo³cuo² tsú² hnga² ca³la³ jɨ́³²
hi³ zia³² yáh³, cun³quionh³
pí³ jáun² bíh¹ záɨ³² tsú² ngú³
tsɨ́¹juɨ́³ lá² quiú¹³ dí², hi³
jmu³ tsú² hi³ ngú³ quiú¹³
dí² lɨ́¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ ngú³ hi³
má²quian³² tsú² jáun² hnga²

tɨ³ hñu³mɨ³cuú².

4

Ma³hiún¹³ náh² honh² jmáɨ¹ ca³la³ j́ɨ³² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Tɨ³² Juo¹³ dí²

1 Jáun² né³ reh², hnoh² tsá² jlánh¹ hnau³ jná¹³ lɨ́n³², tsá² jlánh¹ hen² tsɨn³² jná¹³ hi³ jɨe¹ ná¹, jlánh¹ hiún² lɨ́n³² tsɨn³² jná¹³ jɨ³ hi³ tsah¹ lɨ́n²¹ jná¹³ siáh³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hnoh². Cuɨ́¹ ná¹pin³ náh² la³ má²ná¹pin³ náh² nɨ́² quiúnh¹ náh² Tɨ³² Juo¹³ dí², hnoh², tsá² hnau³ jná¹³ lɨ́n³².

2 Hiú² mɨ́²³ jná¹³ ñí¹con² mɨ́¹ Evodia quionh³ mɨ́¹ Síntique, hi³ cuɨ́¹ tiánh² tsú² cá²hon³ la³ cun³ hi³ qui³ ca³tɨn¹ jmu³ tsá² reh² dí² cun³quionh³ Tɨ³² Juo¹³ dí².

3 Ja³bí¹ hnú² reh² Sízigo, mɨ́²³ jná¹³ ñí¹con² hnú² hi³ cu³tí³ jmúh¹³ hnú² ta²¹ cu³lɨ²¹ quiúnh¹ jná¹³, la³ cun³ niéih³ jáun² hi³ jmáɨ² hnú², hi³ má¹hon¹ nú² reh² tsá²mɨ³ nɨ́², quí¹ tsá²mɨ³ nɨ́² bíh¹ jlánh¹ ca³jmú³ pí³ quiúnh¹ jná¹³ hi³ hléh¹³ ná¹ jú¹ chú³² hi³ lɨ́¹³ liáun³ tsáu², la³ má²quionh³ ñú² Méin¹, jɨ³ tsá² reh² ca³jmú³ ta²¹ quiúnh¹ jná¹³ ñí¹ hná¹ nɨ́² nɨ́² siáh³. Tsá² nɨ́² má²ná¹tón²¹ bíh¹ hi³ jmáɨ² ñí¹ sí² rón³² hñu³mɨ³cuú².

4 Ma³hiún¹³ náh² honh² jmáɨ¹ ca³la³ j́ɨ³² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Tɨ³² Juo¹³ dí². Juah³² jná¹³ siáh³ cónh³: ¡Ma³hiún¹³ náh² honh²!

5 Cuɨ́¹ lɨ³ cuóu³² hnoh² la³jɨ́n³² tsáu² hi³ hnoh² bíh¹ tsá² chu²¹ honh² náh²; quí¹ má²ja³quián³ jáunh³ bíh¹ Tɨ³² Juo¹³ dí².

6 Hí¹ cú¹pih²¹ lɨ́² jmú² náh² zian² ca³tɨ²¹ hi³ hlá² hi³ nɨ́², tɨ³la³ nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹lienh¹ náh² Dió³², jáun² cáun² juoh¹ náh² tsú² la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ lɨ³ hniáuh³² ñí¹con² bíh¹ náh². Tɨ³la³ la³jɨ́³² hi³ hiú¹ mɨ́h¹ náh² ñí¹con² tsú² má¹ná¹, hniáuh³² cueh¹ náh² tsú² tiá¹hmah¹ bíh¹.

7 Hi³ jáun² Dió³² cué³² hi³ niau²¹ tie³ hñu³ honh² náh², cáun² hi³ jlánh¹ bíh¹ cáu² jueh³², cáun² hi³ tiá² há¹ tiá² ngɨ¹³ tsá²mɨ³cuóun²; hi³ jáun² tie³ hi³ nio² jáun² hñu³ honh² bí¹ náh² jmu³ hua³hí¹³ hñu³ jmɨ́¹ hñu³ honh² náh², jɨ³ la³jɨ́³² hi³ lɨ́n²³ náh² nɨ́² siáh³, cun³ñí¹ hi³ má²cá²cunh³ náh² jáun² quiúnh¹ Cristo Jesús.

Taunh³² tsú² tsɨ́³ jmáh³la³ hi³ chu²¹

8 Hi³ jáun² né³ reh², la³ cun³ ñí¹ ca³táuh³ jáɨ¹³ hi³ juanh³² jná¹³ lá², hi³ chú³² táunh¹³ náh² honh² la³jɨ́³² hi³ tson², la³jɨ́³² hi³ hɨ́en¹, la³jɨ́³² jmáh³la³ hi³ cú²tso², hi³ jɨ², hi³ chu²¹, jɨ³ hi³ tson² quien² nɨ́² siáh³. Hi³ jáun² né³, tionh² náh² honh² jmáh³la³ cá² ñí¹ hi³ chu²¹, jɨ³ lɨ³ua³ cáun² hi³ hú¹tá¹ cu³tí³ ca³tɨ²¹ ma³quien² tsú².

9 Jmuh²¹ náh² ta²¹ la³ cun³ hi³ ca³hɨ́e³ jná¹³ jáun², la³jɨ́³² jú¹ tson² hi³ ca³ngáɨ¹ jná¹³

jáun² ñí¹con² hnoh², la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³niéih² náh² jáun² hi³ hléh²³ jná¹³, jɨ³ la³ cun³ hi³ ca³jɨeh³ hnoh² jáun² hi³ jmu² jná¹³ nɨ́² siáh³; jmu³ náh² la³ nɨ́², hi³ jáun² Dió³², Tsá² cha³² tie³ tsɨ́³ dí², zenh² quiúnh¹ náh².

Po¹ cue³² tiá¹hmah¹ ca³tɨ²¹ hi³ lɨ́¹ ca³cué³ tsá² juú² Filipo

10 Hi³ jáun² né³, jlánh¹ lɨ́²hiún² tsɨn³² jná¹³ ñí¹con² Tɨ³² Juo¹³ dí² quí¹hliá² má²cá²chó³² siáh³ jmái¹ hi³ má²ca³ma³hau¹ náh² jná¹³. Tiá² hnó³² yáh³ jná¹³ juah²¹ hi³ hnoh² jmɨ́¹ má²já²con² náh² quion²¹ jná¹³, tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ tiá² jmɨ́¹ zia³² he³ lánh³ rón³² má¹hau¹ bíh¹ hnoh² jná¹³.

11 Hi³ sa³jun³ juanh³² jná¹³ la³ nɨ́² cun³ñí¹ hi³ zia³² hi³ lɨ³hniauh²³ ñí¹con² ná¹, quí¹ má²ca³lɨ³tɨn² bíh¹ jná¹³ hi³ má¹hiún¹³ tsɨn³² la³ cun³ rón³² tí³ hi³ zia³² quion²¹.

12 Ño¹ bíh¹ jná¹³ he³ lánh³ rón³² zian² tsú² hi³ tia³mii², hi³ ño¹ bíh¹ jná¹³ siáh³ hi³ he³ lánh³ jaun³² hi³ zia³² hliáun³ hi³ quioh²¹ tsú². Má²ca³lɨ³tɨn² bíh¹ jná¹³ hi³ má¹hiún¹³ ná¹ tsɨn³² lɨ³ua³ cáun² lánh³ zian² ná¹, uá¹ hi³ canh² uá¹ hi³ lɨ́¹ hó²¹ hén² ná¹, uá¹ hi³ zia³² ca³la³ hi³ tú² hi³ ziáun²³ ho³ uá¹ hi³ tiá² hi³ zia³² hí¹ cú¹pih²¹.

13 Cun³ tió³² bíh¹ jná¹³ ja¹ ca³la³ jɨ́³², quí¹ Cristo bíh¹ Tsá² cue³² jná¹³ pí³.

14 Tɨ³la³ cu³ jáun² bíh¹, hnoh² ca³jmuh³ hi³ chú³² hi³ ca³quiánh² náh² uu³mí²tsɨ³² quion²¹ jná¹³.

15 Quí¹ la³ cun³ jmɨ́¹tin² máh³ jmɨ́¹ ca³lɨ³liau³ hi³ hléh²³ jná¹³ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³², hmóu³² hnoh² tsá² juú² Filipos nɨ́² bíh¹, ca³ma³hau¹ náh² jmɨ́¹ cuá¹han³ jná¹³ jáun² hué³² Macedonia nɨ́², la³ cun³ qui³ má²ná¹ñíh¹ náh² jáun². Hnoh² bíh¹ ca³ja³ honh² hi³ má¹hau¹ náh² jná¹³ quí¹ cun³ñí¹ hi³ jná¹³ ca³ma³hau¹ ná¹ hnoh² hi³ ca³tɨn¹ jmɨ́²chí³ quián¹³ náh².

16 Hi³ jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³ jáun² yáh³, quí¹ tá¹la³ jmɨ́¹ cuon¹ jná¹³ já¹ juú² Tesalónica, ja³bí¹ ca³zen² hnoh² siáh³ quɨe³ tenh³ hnah² jéin³² ñí¹con² jná¹³ hi³ hin¹³ jná¹³ ñí¹ lɨ³ hniáuh³² quion²¹.

17 Jun³juáh¹³ hi³hliá² hniá¹ jná¹³ hi³ zia³² hi³ he¹ ná¹ quián¹³ hnoh² yáh³; tɨ³la³ la³ cun³ hi³ hnó³² jná¹³, hi³ cuɨ́¹ chí¹lɨ³ hliáun²³ hi³ zia³² quián¹³ náh² ñí¹con² Dió³² bíh¹.

18 Hi³ ¡hí¹ la³ tɨ³ chí¹nga² bíh¹ má²ca³jéinh¹ hnoh² ñí¹con² jná¹³ la³ cun³ bíh¹ hi³ má²cá²jmú³² jná¹³ ñí¹con² hnoh²! Hi³ jáun² ta³né³² má²zia³² bíh¹ ñí¹con² jná¹³ la³ cun³ hi³ má²lɨ³ tsɨn¹³ cun³quionh³ hi³ ca³zen² náh² jáun² hi³ quian³² Epafrodito. Hi³ ca³zen² hnoh² jáun² lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ ziún² hi³ ja³² má²ró³² hi³ jɨn³² tsú² ñí¹con² Dió³², cáun² hi³ lɨ́¹ cue³² tsú² hi³ jáun² Dió³² he² ca³la³ hi³

hiún² lín³² tsɨ́³.
19 Hi³ ño¹ jná¹³ siáh³, hi³
cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Cristo
Jesús Dió³² Juóu³² jná¹³ cue³²
uá²jaɨ³² ñí¹con² hnoh² la³jɨ́³²
la³ cun³ hi³ lɨ́²hniáuh³² ñí¹con²
náh², la³ cun³ lɨ́³ la³jɨ́³² hi³
chu²¹ hi³ zioh² tsú² jáun².
20 ¡Cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ Dió³²
Jméɨ² dí² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio²!
Tson² bíh¹ cu³tí³.

Hah² tsú² jáɨ¹³ ñí¹
má²ca³táuh³

21 Juah²¹ tiá³: “Hia² náh²”
hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ ñí¹con² ca³la³
jɨ́n³² tsá² joh¹ Jesús Tsá² lɨ́n³
Cristo. Tsá² reh² dí² tionh²
lá² quiúnh¹ jná¹³ juáh³ siáh³:
“Hia² náh²” ñí¹con² hnoh².
22 La³jɨ́n³² tsá² joh¹ Dió³²
tionh² ñí¹ lá² juáh³: “Hia²
náh²”, la³ñí¹ la³ján³ tsá²
tionh² hñú¹³ *tsá² cuá¹lɨ́n³
mɨ³chí¹ já¹ juú² Roma lá².
23 Jesús Tsá² lɨn³ Cristo cuɨ́¹
má¹hé¹ má¹mieh² jɨ³lɨn² náh².
[Cun³ nɨ́² bíh¹ tí³ jáɨ¹³.]

Sí² Hi³ Ca³zen³ Po¹ Ñí¹con² Tsá² Colosenses

Po¹ jmu² sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ tsá² má²lɨ́n³ cuáh³² já¹ juú² Colosas

1 Jná¹³ la³² Po¹, tsá² lɨ́n³ ná¹ *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Jesucristo la³ cun³ hi³ hnió³ hnga² Dió³², quiúnh¹ jná¹³ reh² dí² Timoteo,

2 hi³ jmu² jná¹³ sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ hnoh² tsá² má²lɨ́n³ náh² tsá² joh¹ Dió³², tsá² zian² náh² já¹ juú² Colosas nɨ́², tsá² nio² cáun² honh² náh² ñí¹con² Cristo. Dió³² Jméi² dí² cuɨ́¹ má¹hé¹ má¹mieh² náh², hi³ cuɨ́¹ jmu¹ siáh³ hi³ hnoh² zian² náh² cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

Po¹ liéɨnh³² Dió³² hi³ ca³tɨn¹ tsá² tanh² ta²¹ Dió³²

3 La³jɨ́³² jmáɨ¹ bíh¹ cue²³ jnoh¹ tiá¹hmah¹ Dió³² Jméi² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí², nɨ́¹ má¹ca³lienh¹ jnoh¹ Dió³² hi³ ca³tɨn¹ hnoh²;

4 quí¹ má²ca³lɨ³ né¹ jnoh¹ ha³ lánh³ rón³² má²nio² cáun² honh² hnoh² ñí¹con² Cristo Jesús, jɨ³ hi³ jlánh¹ hno³ náh² siáh³ la³jɨ́n³² tsá² joh¹ Dió³².

5 Né¹ jnoh¹ hi³ má²ná¹jmuh³² náh² la³ jáun² quí¹ cun³ñí¹ hi³ ca³héih³ náh² honh² la³ cun³ hi³ ná¹hmá¹ jáun² quián¹³ náh² hñu³mɨ³cuú²; hi³ ca³ta³ná¹hu²¹ honh² náh² hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³niéih² náh² jáun² jáɨ¹³ hi³ lɨ́³ jú¹ tson², la³ cun³ jú¹ chú³² ca³tɨ²¹ hi³ liáun³ tsú².

6 Jáɨ¹³ hi³ ca³niéih² hnoh² jáun² má²chí¹cuóun², hi³ má²jmu² siáh³ ta²¹ hñu³ tsɨ́³ tsáu² la³ tá¹ cáun² hngá¹máh³ la³jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ñí¹con² hnoh² la³ cun³ jmɨ́¹ ca³niéih² náh² hi³ ha³ cónh³ tí³ mií³ hi³ ja³² tsɨ́³ Dió³² ñí¹con² náh², hi³ ca³ngɨ¹³ náh² re² hi³ tson² bíh¹ hi³ jáun².

7 Jáɨ¹³ nɨ́² dá² ca³ma³ta² hnoh² reh² dí² Epafras tsá² hno³ lɨ́n³² dí², tsá² má²cá³jmú³ hí³ tá¹³ Dió³² quiúnh¹ jnoh¹, tsá² jlánh¹ re² má²tí³² hí³ jë¹, hi³ lɨ́n³ quian²¹ Cristo ñí¹con² hnoh².

8 Hí³ bíh¹ má²cuá²caun² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ hnoh² ñí¹con² jnoh¹, hi³ hnoh² ná¹hnáu³ náh² cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Jmɨ́²chí³ Chun¹.

9 Hi³ jáun² la³ cun³ jmɨ́¹ ca³lɨ³ né¹ jnoh¹ la³ nɨ́² né³, cun³ tiá² má²ca³chá¹³ bíh¹ jnoh¹ tɨ³ có³² hi³ lienh¹ jnoh¹ Dió³² quián¹³ hnoh². Hi³ hiú² mɨ³² jnoh¹ ñí¹con² Dió³² hi³ jmu³ tsú² hi³ lɨ³ cuɨn² hnoh² tán¹ hián² cu³tí³ la³ cun³ hi³ hnió³ tsú², cun³quionh³ hi³ jmu³ Jmɨ́²chí³ joh¹ tsú² hi³ quia³lín³ jmɨ́¹ honh² náh², jɨ³ hi³ há¹ ngɨ¹³ náh² siáh³ nɨ́¹juáh³ ha³ lánh³ rón³² lɨ́³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ tsú².

10 Hi³ jáun² la³ jáun² lɨ́¹³ ñí¹táunh¹ náh² la³ cun³ qui³ ca³tɨ²¹ hi³ ñi³táunh¹ tsá² joh¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ tiú²nio² lɨ́¹³ jmúh¹³ náh² la³ cun³ hi³ tɨ³²

tsɨ́3 tsú2. Hi3 cun3quionh3
hi3 zian2 náh2 la3 jáun2 né3,
lɨ́13 jmúh13 náh2 hliáun3 ta21
chu21, jɨ3 hi3 lɨ́13 hi3 tɨ3 lɨ3mí1
re2 tsá2lɨ3 cuóun32 náh2 siáh3
Dió32.
11 Mɨ32 jnoh1 siáh3 ñí1con2
Dió32 hi3 jmu3 tsú2 hi3 lɨ3 pin3
honh2 hnoh2 cun3quionh3 pí3
hi3 cáu2 hi3 jueh32 quioh21
tsú2, hi3 jáun2 ca3la3 hi3 juenh2
lɨ́n32 honh2 hnoh2 lɨ́13 tion13
náh2 honh2 ja1 la3jɨ́32 hi3
quiunh21 náh2, hi3 ca3la3 hi3
lɨ3 tsɨnh1 lɨ́n21 náh2 siáh3.
12 Hi3 jáun2 cuéh3 náh2
tiá1hmah1 Jméi2 dí2, quí1hliá2
má2ca3chau3 dí2 tsú2 hua3jan21
hi3 tsá1héi13 dí2 la3 cun3 hi3
tsóh3 tsú2 jáun2 ñí1con2 la3jɨ́n32
tsá2 tionh2 ñí1 tie3 joh1, la3
cun3 la3jɨ́n32 tsá2 joh1 Dió32.
13 Quí1 Dió32 má2ca3liáu32
dí2 ñí1con2 pí3 quioh21 ñí1
já1niéi2, hi3 jáun2 ca3chau3 dí2
tsú2 jo3cuo2 Jon2, Tsá2 hnio3
tsú2 hí3 lɨ́n32.
14 Cun3quionh3 Jon2 bíh1
tsú2 má2ca3liáu32, hi3 ca3hin3
tsú2 siáh3 tso3 quiú13 dí2.

*Cun3ñí1 hi3 jun3 Cristo bíh1
ca3niau3 tie3 quiú13 dí2 quiúnh1
Dió32*

15 Né32 né3, cun3quionh3
Cristo hí3 bíh1 má2néh32 dí2
cun3 tán1 cun3 hián2 Dió32
Tsá2 tiá2 jniá3. Hí3 bíh1 lɨ́n3
Tsá2 jan2 tán1 Jon2 Dió32, Tsá2
la3ñí1 ñí1 ca3la3 jɨ́32 la3 cun3
hi3 ca3jmú3 jáun2 Dió32.
16 Cun3quionh3 hí3 bíh1
ca3jmú3 Dió32 la3jɨ́32 hi3 zia32
hñu3mɨ3cuú2 jɨ3 ñí1 hué21 lá2
siáh3, la3 cun3 la3jɨ́32 hi3 jniá3
jɨ3 hi3 tiá2 jniá3 nɨ́2 siáh3, la3
má2quionh3 la3jɨ́n32 tsá2cuú2
tsá2chín3, uá1 hi3 tsá2 ná1ho2
ta21 uá1 hi3 tsá2 jmu2 héih32,
uá1 hi3 tsá2 cú2 tsá2 juenh2 nɨ́2
siáh3. Cun3quionh3 hí3 bíh1 dí2
ca3jmú3 Dió32 la3jɨ́32 hi3 nɨ́2,
hi3 la3jɨ́32 bíh1 lɨ3 cun3ñí1 hi3
ca3tɨn1 hí3 dí2.
17 Quí1 cun3 jmɨ́1 má2zian2
bíh1 Cristo la3 cun3 jmɨ́1 ñeh2
bíh1 hi3 lɨ́13 ca3la3 jɨ́32 hi3 zia32,
hi3 cun3quionh3 hí3 bíh1 siáh3
ca3ta3no1 jɨ3lɨ32 la3 cun3 ñí1
ca3tɨ21.
18 Cristo hí3 bíh1 lɨ́n3 siáh3
mɨ3 chí1 ñí1con2 tsá2 ná1lɨ́n3
cuáh32, tsá2 ná1lɨ́n3 hí3 cuá2
ta3 tsú2. Hí3 bíh1 lɨ́n3 mí1zioh21
quioh21 tsá2 má2ná1lɨ́n3
cuáh32, hi3 lɨ́n3 tsú2 siáh3 Tsá2
la3ñí1 hi3 lɨn3 tsá2 hmaɨ21 jmɨ́1
ca3jenh13 ja1 hla1; cun3ñí1 hi3
jáun2 bíh1 lɨ́n3 tsú2 Tsá2 la3ñí1
ñí1 ca3la3 jɨ́32.
19 Quí1 Dió32 ca3lɨ3hnió3
hi3 Jon2 dí2 dí1quian32 ca3la3
jɨ32 la3 cun3 hi3 lɨ́n3 dí2 jáun2
hnga2.
20 Ja3bí1 ca3lɨ3hnió3 Dió32 hi3
cun3quionh3 Cristo chá32 tie3
ja1 quioh21 quionh3 ca3la3 jɨ́32
hi3 zia32, hi3 ca3jmú3 dí2 jáun2,
jáun2 lɨ́13 hen3 dí2 siáh3 re2 tɨn2
la3jɨ́32 hi3 zia32 ñí1 hué21 lá2, jɨ3
hi3 zia32 hñu3mɨ3cuú2 nɨ́2 siáh3.
Ca3jmú3 tsú2 hi3 lɨ́13 niau21 tie3
cun3quionh3 jmɨ́2hán1 Cristo
hi3 ca3táɨn2 jáun2 tsoh2 crei21
jmɨ́1 jun1 tsú2.
21 Hi3 jáun2 uá1jinh1 jmɨ́1tin2
jmɨ́1 jɨe32 hnoh2 Dió32 la3juah21

dúh¹ tsá² siánh³, jmáɨ¹ hi³
jmɨ́¹ tɨ́² hon² náh² Dió³²
cun³quionh³ la³jɨ́³² hi³ hlah³
hi³ hó³² hi³ jmɨ́¹ jmuh³² náh²
jáun²,
22 tɨ³la³ ta³né³² má¹ná¹,
Dió³² má²ca³chá³ tie³ ja¹
quián¹³ náh² quiúnh¹
tsú², cun³quionh³ hi³ jun³
jáun² Cristo jmáɨ¹ hi³ jmɨ́¹
dí¹ngú³ tsú² jáun² la³ jnoh¹.
Cun³quionh³ hi³ ca³jmú³ tsú²
la³ jáun² né³, lɨ́¹³ jmu³ tsú²
hi³ chá¹tánh¹ náh² ñí¹con²
dí² hnga², hi³ ná¹chan¹ náh²
ñí¹con² tsú², hi³ ná¹jɨn² náh²
siáh³, jɨ³ hi³ hí¹ cáun² tso³ tiá²
zia³² quián¹³ náh².
23 Tɨ³la³ hniáuh³² hi³ la³
má²nio² nɨ́² bíh¹ cáun² honh²
náh² má¹ná¹, la³jmɨ́¹ dí¹chi²¹
tiá³ cáun² hñú³ ñí¹ hiah³²
quioh²¹. Ha³ tiá² hniáuh³²
yáh³ tianh¹³ náh² tɨ³ có³²
ca³tɨ²¹ hi³ ca³héih³ náh² jáun²
honh² jmɨ́¹ ca³niéih² náh² jú¹
chú³² quioh²¹ Dió³². Jú¹ chú³²
nɨ́² bíh¹ jaun³² má²ca³nga³ tsú²
tá¹ cáun² hngá¹máh³, hi³ jná¹³
né³, Po¹, lɨ́n³ ná¹ siáh³ jan²
quian²¹ ñí¹con² jáɨ¹³ nɨ́².

Po¹ nio² jo³cuo² hi³ ma³cón³² tsá² lɨ́n³ cuáh³²
(Efesios 3:1-11)

24 Jáun² né³, ta³né³² lɨ́²hiún²
tsɨn³² jná¹³ cun³ñí¹ hi³hliá²
ma³tso¹ ná¹ tsɨn³² hi³ ca³tɨn¹
hnoh². Cun³quionh³ hi³
ma³tso¹ jná¹³ jáun² tsɨn³²
má²ma³hián¹³ jná¹³ la³ cun³
hi³ jmɨ́¹ lɨ́¹³ ma³tso² Cristo tsɨ́³
hi³ ca³tɨn¹ tsá² cuáh³², tsá² lɨ́n³
hí³ la³juah²¹ dúh¹ zeih²¹ cuo²
zeih²¹ ta³ tsú².
25 Hi³ jáun² bíh¹ lɨ́n³
jná¹³ jan² tsá² má²cón³²
tsá² lɨ́n³ cuáh³², cun³ñí¹
hi³ má²ca³hiáu³² jná¹³ Dió³²
ca³tɨ²¹ cáun² hi³ chú³² quián¹³
hnoh², hi³ cué¹³ jná¹³ hnoh²
tán¹ hián² jáɨ¹³ quioh²¹ tsú²,
26 la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ jmɨ́¹
ná¹hmá¹ jáun² la³ cun³
cá²jmáɨ¹ lɨ́n²¹. Hliáun³ nió³
lɨ́n³² bíh¹ tsáu² má²ca³há²
ca³nga² tá¹la³ jáun², tɨ³la³
ta³né³² má¹ná¹, Dió³²
má²ca³jñéih³ jáɨ¹³ jáun², hi³
hnió³ dí² lɨ³ cuoh² tsá² joh¹.
27 Ñí¹con² tsá² hí³ joh¹ bíh¹
Dió³² má²ca³lɨ³hnió³ hɨ́e³²
jú¹ tson² hi³ jmɨ́¹ ná¹hmá¹
jáun², cáun² jáɨ¹³ quien² lɨ́n³²
ñí¹con² *tsá²cá²jo²¹, hi³ lɨ́¹³
jmu³ ta²¹ ñí¹con² tsú². Jáɨ¹³
jáun² né³ má²tson² hi³ zian²
Cristo hñu³ honh² hnoh², uá¹
hi³ tsá²cá²jo²¹, uá¹ hi³ tsá²
*judíos. Hi³ cun³ñí¹ hi³ zian²
hí³ dí² hñu³ honh² hnoh² né³,
hi³ jáun² má²ná¹hen² honh²
náh² hi³ lɨ́n¹³ náh² rón³² la³
cun³ qui³ lɨ́n³ hnga² Dió³².
28 Hi³ jáun² jnoh¹ hléh¹ hi³
ca³tɨn¹ Cristo ñí¹con² la³jɨ́n³²
tsáu². Hi³ hɨe²³ jnoh¹ tsáu² jɨ³
hi³ hlɨ́¹ lienh¹ jnoh¹ tsú² jɨ³lɨn²
cun³quionh³ jú¹ quia³lín³ jmɨ́¹
tsɨ́³, hi³ jáun² la³ jáun² lɨ́¹³
má¹jnia¹³ jnoh¹ la³jɨ́n³² tsáu²
ñí¹con² Dió³² hi³ ná¹lɨ́n³ tsú²
tsá² má²hún¹ tsɨ́³ hi³ ca³tɨn¹
Cristo.
29 Jáun² cun³ñí¹ hi³ nɨ́² bíh¹
jmu² jná¹³ ta²¹ ca³la³ jonh³

jmɨ́[1] tsɨn[32] cun[3]quionh[3] pí[3] hi[3] cáu[2] hi[3] jueh[32] hi[3] cue[32] hnga[2] Cristo ñí[1]con[2] jná[13].

2

1 Hi[3] jáun[2] né[3], hnó[32] jná[13] hi[3] lɨ[3] ñíh[13] náh[2] hi[3] jmu[2] jná[13] pí[3] lɨ́n[32] hi[3] ca[3]tɨn[1] hnoh[2], jɨ[3] hi[3] ca[3]tɨn[1] tsá[2] tionh[2] juú[2] Laodicea, jɨ[3] hi[3] ca[3]tɨn[1] la[3]jɨ́n[32] tsá[2] tiá[2] má[2]ca[3]jɨ́e[32] jná[13] hí[1] cónh[3] nɨ́[2] siáh[3].

2 Quí[1] jná[13] hen[2] tsɨn[32] hi[3] tá[1] la[3]jɨ́n[32] náh[2] nɨ́[2] lɨ[3] pin[3] honh[2], hi[3] tianh[13] náh[2] cá[2]honh[1] hi[3] ná[1]hnáu[3] náh[2], ca[3]la[3] ñí[1] ca[3]ta[3]no[1] tiá[3] honh[2] náh[2] tán[1] hián[2] cu[3]tí[3] cun[3]quionh[3] hi[3] há[1] ngɨ[13] náh[2] re[2] jáɨ[13] hi[3] jmɨ́[1] ná[1]hmá[1] jáun[2] quioh[21] Dió[32]; hi[3] jáɨ[13] jáun[2] né[3], hnga[2] bíh[1] Cristo.

3 Hí[3] bíh[1] Tsá[2] jñéih[3] la[3]jɨ́[32] hi[3] quien[2] lɨ́n[32], la[3] cun[3] hi[3] jniá[3] jáun[2] jmɨ́[1] tsɨ́[3] Dió[32], la[3] má[2]quionh[3] hi[3] ñi[32] Dió[32] nɨ́[2] siáh[3].

4 Juah[32] jná[13] la[3] nɨ́[2] ñí[1]con[2] hnoh[2], hi[3] jáun[2] tiá[2] hin[2] lɨ́[1] ma[3]cau[2] náh[2] cun[3]quionh[3] jú[1] re[2] jú[1] tɨn[2] lɨ́n[32].

5 Quí[1] uá[1]jinh[1] tiá[2] zenh[2] jná[13] ja[1] quián[13] hnoh[2] hi[3] dí[1]tsáun[2] ná[1], tɨ[3]la[3] zenh[2] bíh[1] jná[13] quionh[3] jmɨ́[2]chí[3] quion[21], hi[3] lɨ́[2]hiún[2] tsɨn[32] jná[13] hi[3] jɨ́e[32] ná[1] hi[3] hnoh[2] tionh[2] náh[2] re[2] tɨn[2], jɨ[3] hi[3] nio[2] siáh[3] cáun[2] tán[1] honh[2] náh[2] hi[3] tanh[23] náh[2] ta[21] Cristo.

Zian[2] tsú[2] cáun[2] hi[3] hmaɨ[21] cun[3]quionh[3] Cristo

6 Hi[3] jáun[2] la[3]jmɨ́[1] ca[3]hen[3] náh[2] jáun[2] Jesucristo hi[3] lɨ́n[3] Juóuh[32] náh[2], la[3] jáun[2] bíh[1] hniáuh[32] ñí[1]táunh[1] náh[2] ná[1]cunh[2] quiúnh[1] tsú[2].

7 Jáun[2] né[3], la[3]jmɨ́[1] jmu[2] cáun[2] hmá[2] hi[3] hí[23] chí[2] jmu[2] ñí[1] ñe[1] lɨ́n[21], ho[3]lá[2]dá[2] la[3]jmɨ́[1] jmu[2] jan[2] tsá[2] zih[32] hñú[3] ñí[1] jmɨ́h[1] hiah[32] pin[3], la[3] jáun[2] bíh[1] hniáuh[32] hi[3] tɨ[3] lɨ[3]mí[1] niau[32] tiá[3] honh[2] náh[2] ñí[1]con[2] tsú[2], la[3] cun[3] rón[32] lɨ[3] hi[3] má[2]ca[3]lɨ[3] tɨn[2] náh[2] jáun[2], hi[3] cueh[1] náh[2] tsú[2] siáh[3] tiá[1]hmah[1] jmáɨ[1] ca[3]la[3] jɨ́[32].

8 Jáun[2] hua[3]hín[13] náh[2], quí[1] nɨ́[2] lɨ[1] ca[3]lɨ[3] zian[2] tsá[2] ma[3]cau[2] hnoh[2] cun[3]quionh[3] jú[1] re[2] jú[1] tɨn[2] hi[3] cháunh[23] chí[1] hnga[2], jɨ[3] jú[1] tɨ́[1]jáɨ[2] tiá[2] lin[1] ñí[1] quien[2] nɨ́[2] siáh[3]. Jáɨ[13] la[3] nɨ́[2] ja[32] ñí[1]con[2] tsá[2] hɨe[32] la[3] cun[3] hi[3] ná[1]ngɨ[23] tsáu[2] bíh[1], hi[3] ja[32] jáun[2] ñí[1]con[2] jmɨ́[2]chí[3] hláɨnh[1], tsá[2] ná[1]jmu[2] quien[2] ñí[1]con[2] tsá[2] zian[2] ñí[1] hué[21] lá[2]; jun[3]juáh[13] ñí[1]con[2] Cristo yáh[3] ja[32] jáɨ[13] la[3] nɨ́[2].

9 Quí[1] la[3] cun[3] rón[32] lɨ́n[3] hnga[2] bíh[1] Dió[32] lɨ́n[3] Cristo, hi[3] tá[1]la[3] jáun[2] né[3], lɨ́n[3] tsú[2] siáh[3] Tsá[2] ngú[3].

10 Hi[3] jáun[2] hnoh[2] siáh[3] má[2]zian[2] náh[2] cun[3] tán[1] cun[3] hián[2] cun[3]ñí[1] hi[3] má[2]cá[2]cunh[3] náh[2] quiúnh[1] Cristo. Hi[3] hí[3] bíh[1] dí[2] lɨ́n[3] Tsá[2] chín[1] ñí[1]con[2] la[3]jɨ́n[32] tsá[2] ná[1]ho[2] ta[21] jɨ[3] pí[3] cuú[2] chín[3] nɨ́[2] siáh[3].

11 Jáun[2] cun[3]ñí[1] hi[3] má[2]cá[2]cunh[3] náh[2] quiúnh[1] Cristo, má[2]quiánh[1] bíh[1] náh[2]

li[21] hi[3] lin[1] hi[3] taunh[2] náh[2]
Dió[32] hó[1]ñí[1]; tɨ[3]la[3] jun[3]juáh[13]
la[3]jmɨ́[1] jmu[2] tsú[2] jáun[2] hi[3]
*tiu[32] tsú[2] chí[2] láu[2] hná[13]
ñí[1] zian[2] yáh[3] má[1]ná[1], quí[1]
hnoh[2] dá[2] má[2]ná[1]quiánh[1] li[21]
hi[3] ca[3]jmú[3] hnga[2] Cristo bíh[1].
Quí[1] hí[3] bíh[1] má[2]ca[3]quin[3] tɨ[3]
có[32] pí[3] quioh[21] ngú[3] quián[13]
náh[2] hi[3] jmɨ́[1] lɨ[13] jmúh[13] náh[2]
tso[3].

12 Quí[1] jmɨ́[1] cáun[3] náh[2] jáun[2]
jmáɨ[2] ja[3]haun[3] náh[2] cu[3]tsa[32]
quiúnh[1] Cristo, hi[3] jáun[2]
ja[3]bí[1] la[3] jáun[2] ca[3]jenh[13] náh[2]
siáh[3] quiúnh[1] tsú[2], quí[1]hliá[2]
ca[3]cháh[1] náh[2] cáun[2] honh[2]
hi[3] ca[3]tɨ[21] pí[3] quioh[21] Dió[32],
Tsá[2] ca[3]jmú[3] hí[3] hi[3] ca[3]jenh[13]
Cristo ja[1] hla[1].

13 Hnoh[2] dá[2] jmɨ́[1] ná[1]jún[1]
bíh[1] náh[2] jmɨ́[1]tin[2] ñí[1]con[2]
Dió[32] cun[3]ñí[1] hi[3] tsáuh[3]
náh[2], jɨ[3] cun[3]ñí[1] hi[3] tiá[2] jmɨ́[1]
má[2]ná[1]quiánh[1] náh[2] li[21] jáun[2]
hi[3] lin[1] hi[3] taunh[2] náh[2] Dió[32]
hó[1]ñí[1]. Tɨ[3]la[3] né[32] né[3], Dió[32]
má[2]ca[3]jmú[3] hi[3] má[2]zian[2] náh[2]
cu[3]tsa[32] quiúnh[1] Cristo, quí[1]
má[2]ca[3]hin[3] bíh[1] tsú[2] la[3]jɨ́[32] tso[3]
quiú[13] dí[2];

14 ca[3]jmú[3] tsú[2] la[3]jmɨ́[1] jmu[2]
jan[2] tsá[2] hin[23] hi[3] rá[1]tioh[3] ñí[1]
sí[2] ca[3]tɨ[21] la[3]jɨ́[32] hi[3] rén[2] tsáu[2].
Ja[3]bí[1] ca[3]hin[3] siáh[3] Dió[32] jɨ[3]
héih[32] hi[3] jmɨ́[1] ca[3]tɨn[1] tsú[2]
ma[3]tí[32], quí[1] ñí[1] crei[21] bíh[1]
ca[3]tón[3] tsú[2] la[3]jɨ́[32] hi[3] nɨ́[2].

15 Jmɨ́[1] cá[1]taun[3] jáun[2] crei[21]
bíh[1] Cristo ca[3]cah[13] jmáɨ[1]
ñí[1]con[2] tsá[2]cuú[2] tsá[2]chín[3],
la[3] cun[3] tsá[2] hláɨnh[1] jɨ[3] la[3]
má[2]quionh[3] tsá[2]cuú[2] tsá[2]ta[3]
nɨ́[2] siáh[3], hi[3] ca[3]chin[2] dí[2] tsá[2]
hí[3] juɨ[32] hi[3] tson[3], hi[3] jáun[2]
ca[3]lɨ[3] lin[1] hi[3] hí[3] dí[2] cah[23]
jmáɨ[1].

Lɨ́[2]uú[2] ma[3]zián[13] náh[2] la[3]
cun[3] lɨ́[3] héih[32] quioh[21] tsáu[2]

16 Hi[3] jáun[2] né[3], hí[1] jan[2]
yáh[3] tiá[2] hin[2] ca[3]tɨn[1] chu[3]
ñeh[3] hnoh[2] ca[3]tɨ[21] má[32] hi[3]
cú[2] hi[3] húh[23] náh[2], ho[3] hi[3]
ca[3]tɨ[21] jmɨ́[1] jmáɨ[1], ho[3] ca[3]tɨ[21]
jmáɨ[1] hi[3] jmu[2] tsú[2] jmɨ́[1] niuh[32]
zíh[2], ho[3]lá[2]dá[2] *jmáɨ[1] nio[2]
tie[3].

17 La[3]jɨ́[32] hi[3] nɨ́[2] lɨ[3] henh[13]
hi[3] ca[3]tɨn[1] Cristo tá[1]la[3] tiá[2]
jmɨ́[1] má[2]zian[2] tsú[2] ñí[1] hué[21]
lá[2] bíh[1], tɨ[3]la[3] hnga[2] hí[3] bíh[1]
lɨn[3] hú[1]tá[1] mí[1]zioh[21] má[1]ná[1].

18 Zian[2] tsá[2] má[2]ta[2] hi[3]
hniáuh[32] jmú[13] dí[2] tsɨ́[1]juɨ́[3],
jɨ[3] hi[3] hniáuh[32] néh[1] má[1]tsú[1]
má[1]jonh[21] dí[2] siáh[3] tsá[2]cuú[2]
tsá[2]ta[3] Dió[32]. Tsá[2] la[3]
hí[3] má[2]quien[2] jáɨ[13] quioh[21]
cun[3]quionh[3] hi[3] má[2]cau[2] hi[3]
juáh[3] hi[3] zia[32] hi[3] má[2]cá[2]jnia[3]
jéinh[32]. Tsá[2] la[3] hí[3] jmu[2] tonh[2]
lɨn[32] cun[3]quionh[3] hi[3] lɨ́[1] chin[2]
chí[1] hmóu[32] bíh[1]. Ha[3] lɨ[2]
cuɨ́[1] niau[21] hlah[3] honh[2] náh[2]
nɨ́[1]juáh[3] hi[3] ca[3]zeh[3] náh[2] tsá[2]
la[3] hí[3] ñí[1] hlah[3].

19 Quí[1] tsá[2] hí[3] dá[2] tiú[2]uú[2]
tionh[2] yáh[3] ñí[1]con[2] Cristo
Tsá[2] lɨn[3] mɨ[3]chí[1] ñí[1]con[2] jnoh[1],
tsá[2] ná[1]láɨ[3] dí[2] la[3]jmɨ́[1] lɨ[3]
zeih[21] cuo[2] zeih[21] ta[3] tsú[2].
Cristo Tsá[2] jmu[2] hí[3] hi[3] la[3]jɨ́[32]
ñí[1] pih[21] ñí[1] siún[1] ná[1]cuú[2]
ná[1]jenh[2] re[2] quioh[21], hi[3]
má[2]ton[3] dí[2] siáh[3] jáun[2] cuóun[2]
re[2], rón[32] la[3] cun[3] qui[3] hnió[3]
Dió[32].

20 Né32 né3, má2cá2tsan3 bíh1
hnoh2 quiúnh1 náh2 Cristo,
jáun2 ta3né32 né3 tiú2uú2 lɨ́13
yáh3 jmu3 tsá2cuú2 tsá2chín3
quien2 ñí1con2 náh2, tsá2 qui3
ná1jmu2 hí3 quien2 ñí1con2
tsá2 zian2 ñí1 hué21 lá2. ¿He3
láɨh32 sa3 zian2í1 ma3 náh2 la3
cun3 qui3 zian2 tsá2 zian2 hí3
ñí1 hué21 lá2? ¿He3 láɨh32 sa3
ma3quien13 ma3 náh2 héih32
quioh21 tsú2?, uá1la3 cun3
héih32 hi3 juáh3:
21 “Ha3 lɨ́2 hiá3 hi3 lá2, ha3 lɨ́2
cúh2 hi3 nɨ́2, ha3 lɨ́2 tí3 cuonh2
hi3 ó32”.
22 Hi3 la3jɨ́32 hi3 hɨe32
tsú2 jáun2 né3, chau32 jmáɨ1
tsá2hín3 bíh1 nɨ́1 má1ca3jmúh32
tsú2 ta21. Quí1 héih32 hi3
má2ta2 tsú2 nɨ́2 dá2 lɨ́3 jmáh3la3
héih32 quioh21 tsá2mɨ3cuóun2
bíh1.
23 Tson2 bíh1 cu3tí3 hi3
héih32 la3 nɨ́2 lɨ́13 niéih3 la3jmɨ́1
niéih3 jë1 tsá2 quia3lín3 jmɨ́1
tsɨ́3, quí1hliá2 cun3quionh3
héih32 la3 jáun2 lɨ́13 ma3jnia32
tsú2 la3jmɨ́1 jniá3 jan2 tsá2
má2tí32 re2 cuáh32 quioh21,
tsá2 jmu2 hi3 tsɨ́1juɨ́3 hnga2,
jɨ3 tsá2 jmu2 hi3 má2tso2 tsɨ́3
ngú3 quioh21. Tɨ3la3 má1lɨ32
jáun2 né3, hí1 cáun2 bíh1 tiá2
lin1 ñí1 jmu3 ta21 héih32 la3 nɨ́2,
hi3 jmɨ́1 lɨ3 ma3hau3 hi3 cah13
tsú2 jmáɨ1 ñí1con2 la3 cun3 hi3
dí1quian1 ngú3 quioh21 tsú2
jmu3.

3

1 Jáun2 né3, cun3ñí1 hi3
má2ca3jenh13 hnoh2 quiúnh1
Cristo, jmu3 náh2 dí1quian1
náh2 hi3 zia32 tɨ3 hñu3mɨ3cuú2
ñí1 cuá1tón21 Cristo tɨ3 cuá2
chu21 quioh21 Dió32.
2 Jmu3 náh2 zian2 ca3tɨ21 hi3
zia32 hñu3mɨ3cuú2, jun3juáh13
ca3tɨ21 hi3 zia32 ñí1 hué21 lá2
yáh3.
3 Quí1 má2cá2tsan3 bíh1
hnoh2 ca3tɨ21 la3 cun3 hi3
jmɨ́1 zian2 náh2 jáun2 jmɨ́1tin2.
Tɨ3la3 ta3né32 má1ná1, tiá2
má2ca3lɨ3 lin1 yáh3 ha3 la3
cónh3 tí3 hi3 quien2 hi3
má2zian2 náh2 jáun2 hi3
ná1cunh2 náh2 quiúnh1 Dió32,
cu3lɨ21 quiúnh1 náh2 Cristo.
4 Tɨ3la3 nɨ́1 má1ca3ma3jnia32
Cristo, Tsá2 jmu2 hí3 hi3 zian2
náh2 cáun2 hi3 hmaɨ21, ja3bí1
hnoh2 uá2jaɨ32 jnia3 náh2
quiúnh1 tsú2 hi3 lin1 hi3 lɨ́n3
náh2 la3jmɨ́1 lɨ́n3 tsú2 jáun2
hnga2.

He3 lánh3 jmɨ́1 zian2 tsú2 jmɨ́1tin2 jɨ3 he3 lánh3 má2zian2 tsú2 cáun2 hi3 hmaɨ21

5 Cun3ñí1 hi3 jáun2 né3,
quin32 náh2 la3jɨ́32 la3 cun3 hi3
jmɨ́1 dí1quian1 ngú3 quián13
náh2 jmu3. Ha3 lɨ́2 lɨ́1 jmú2
náh2 juón1 quiúnh1 náh2 tsá2
hlá2 tsá2 nɨ́2, sa3jun3 hniáuh32
jmúh13 náh2 cáun2 hi3 tiá2 jɨ2.
Ha3 lɨ́2uú2 lɨ́1 jmú2 lɨ́1 cuó3
náh2 la3jmɨ́1 jmu2 jáh3 hngá1
jáh3 náɨ2, sa3jun3 la3jɨ́32 hi3
hlah3 hi3 dí1quiaunh21 honh2
náh2, sa3jun3 hniáuh32 jmúh13
náh2 uóu32 honh2, quí1 la3jmɨ́1
lɨ́n3 tsá2 má2tsú2 má2jónh32

dió^{32} tsá^{2} láɨn^{1} bíh^{1} lɨ́n^{3} tsá^{2} uóu^{32} tsɨ́^{3}.
6 Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} né^{3}, ma^{3}tson^{13} Dió^{32} tsá^{2} tiá^{2} nieh^{3} la^{3} hí^{3} ca^{3}la^{3} hi^{3} míh^{23} lɨ́n^{32} tsɨ́^{3}.
7 Ti^{3}tsóh^{3}dí^{1} la^{3} nɨ́^{2} bíh^{1} jmɨ́^{1} ñi^{3}táunh^{1} náh^{2} jmɨ́^{1}tin^{2}, hi^{3} jmɨ́^{1} jmuh^{32} náh^{2} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} nɨ́^{2};
8 tɨ^{3}la^{3} ta^{3}né^{32} né^{3}, chá^{1} náh^{2} tɨ^{3} có^{32} la^{3}jɨ^{32} hi^{3} jáun^{2}, uá^{1}la^{3} cun^{3}: hi^{3} tɨ́^{2} míh^{23} jáun^{2} honh^{2} náh^{2}, hi^{3} tɨ́^{2} jlánh^{1} náh^{2}, hi^{3} tɨ́^{2} hian^{2} honh^{2} náh^{2}, hi^{3} tɨ́^{2} tú^{2} tɨ́^{2} hion^{23} náh^{2} tsáu^{2}, jɨ^{3} la^{3}jɨ́^{32} jú^{1} hlah^{3} hi^{3} tɨ́^{2} hue^{32} jáun^{2} honh^{1} náh^{2} nɨ́^{2} siáh^{3}.
9 Ha^{3} lɨ́^{2} juónh^{32} náh^{2} jú^{1} tɨ́^{1}jáɨ^{2} quiúnh^{1} tsá^{2}ján^{2} tsá^{2}ján^{2}, quí^{1} hnoh^{2} bíh^{1} tsá^{2} má^{2}ca^{3}cháh^{1} náh^{2} tɨ^{3} có^{32} hi^{3} yeh^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} jmɨ́^{1} dí^{1}quiaunh^{21} jáun^{2} honh^{2} náh^{2} hi^{3} jmúh^{13} jmɨ́^{1}tin^{2}, la^{3} má^{2}quionh^{3} la^{3}jɨ^{32} hi^{3} jmɨ́^{1} ná^{1}hëh^{3} chinh^{32} náh^{2} nɨ́^{2} siáh^{3};
10 hi^{3} ta^{3}né^{32} né^{3}, má^{2}zian^{2} náh^{2} cáun^{2} hi^{3} hmaɨ^{21} bíh^{1}. Hi^{3} Dió^{32} Tsá^{2} ca^{3}ma^{3}jniau^{2} náh^{2} né^{3}, cuá^{1}jmu^{2} hi^{3} chí^{1}lɨ́^{2}hmaɨ^{21} náh^{2} ca^{3}la^{3} ñí^{1} cá^{1}chó^{21} jmáɨ^{1} hi^{3} lɨ́n^{3} náh^{2} la^{3} cun^{3} rón^{32} lɨ́n^{3} tsú^{2} hnga^{2}, ca^{3}la^{3} ñí^{1} ca^{3}lɨ^{3} cuóun^{32} náh^{2} tsú^{2} ca^{3}la^{3} tán^{1} hián^{2} cu^{3}tí^{3}.
11 Jáun^{2} tiú^{2}uú^{2} lin^{1} ñí^{1} quien^{2} yáh^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} lɨ́n^{3} tsú^{2} *tsá^{2}cá^{2}jo^{21} ho^{3} tsá^{2} *judío, tsá^{2} quian^{32} li^{21} hi^{3} lin^{1} hi^{3} taunh^{2} Dió^{32} hó^{1}ñí^{1}, ho^{3}lá^{2}dá^{2} tsá^{2} tiá^{2} li^{21} quian^{32}; sa^{3}jun^{3} uú^{2} quien^{2} yáh^{3} hi^{3} lɨ́n^{3} tsú^{2} tsá^{2} hleh^{32} jú^{1}jma^{2} siáh^{3}, ho^{3} tsá^{2} zian^{2} ja^{1} hngá^{1} ja^{1} náɨ^{2}, ho^{3} hi^{3} lɨ́n^{3} tsú^{2} *tsá^{2} má^{2}dí^{1}hlánh^{1} joh^{1} tsáu^{2} ho^{3}lá^{2}dá^{2} tsá^{2} zian^{2} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} hnga^{2}, quí^{1} jɨ́^{32}la^{3} hi^{3} tionh^{2} tsú^{2} jo^{3}cuo^{2} Cristo bíh^{1} quien^{2}, Tsá^{2} cuá^{3} hí^{3} hñu^{3} jmɨ́^{1} hñu^{3} tsɨ́^{3} jɨ^{3}lɨn^{2} tsá^{2} joh^{1}.
12 Hnoh^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} náh^{2} tsá^{2} joh^{1} Dió^{32}, tsá^{2} má^{2}ca^{3}quianh^{3} tsú^{2}, jɨ^{3} ca^{3}la^{3} hi^{3} hniau^{3} lɨ́n^{32} tsú^{2} siáh^{3}. Jáun^{2} né^{3}, hniáuh^{32} lɨ́n^{3} náh^{2} tsá^{2} ja^{32} mií^{3} tsɨ́^{3}, tsá^{2} chú^{32} tsɨ́^{3}, tsá^{2} tiá^{2} jmu^{2} pan^{1} hnga^{2}, tsá^{2} re^{2} jë^{1} jɨ^{3} hi^{3} juenh^{2} honh^{2} náh^{2} nɨ́^{2} siáh^{3}.
13 Jmu^{3} náh^{2} juenh^{2} honh^{2} ñí^{1}con^{2} tsá^{2}ján^{2} tsá^{2}ján^{2}, chin^{32} náh^{2} honh^{2} tsáu^{13} tsá^{2}ján^{2} tsá^{2}ján^{2}. La^{3}jmɨ́^{1} ca^{3}chin^{2} jáun^{2} Cristo tsɨ́^{3} tso^{3} quián^{13} hnoh^{2}, la^{3} jáun^{2} jmu^{3} hnoh^{2} uá^{2}jaɨ^{32} quiúnh^{1} náh^{2} tsá^{2}ján^{2} tsá^{2}ján^{2}.
14 Ñí^{1} ca^{3}la^{3} jɨ́^{32} né^{3}, ma^{3}hnáu^{3} lɨ́n^{32} náh^{2} quiúnh^{1} tsá^{2}ján^{2} tsá^{2}ján^{2}, quí^{1} hi^{3} nɨ́^{2} bíh^{1} hi^{3} quí^{2} cunh^{2}, hi^{3} jáun^{2} lɨ^{13} ma^{3}tí^{32} tsú^{2} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} ñí^{1} hná^{1} nɨ́^{2}.
15 Jáun^{2} né^{3}, cun^{3}quionh^{3} hi^{3} nio^{2} tie^{3} honh^{2} bíh^{1} náh^{2} lɨ^{13} lɨ^{3}tsɨn^{2} náh^{2} hi^{3} ná^{1}jmuh^{32} náh^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} tɨ^{32} tsɨ́^{3} Cristo, quí^{1} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} yáh^{3} ca^{3}te^{3} Dió^{32} hnoh^{2} hi^{3} tianh^{13} náh^{2} hi^{3} ná^{1}lɨ́n^{3} náh^{2} la^{3}juah^{21} dúh^{1} jan^{2} tán^{1} tsáu^{2}. Hi^{3} cuɨ́^{1} ná^{1}lɨ́n^{3} náh^{2} siáh^{3} tsá^{2} cueh^{32} tiá^{1}hmah^{1} Dió^{32}.
16 Jú^{1} chú^{32} jáun^{2} quioh^{21} Cristo lɨ́^{3} cáun^{2} jáɨ^{13} hi^{3} jlánh^{1} bíh^{1} zia^{32} ñí^{1} jmu^{2} ta^{21}. Jáun^{2}

cuí¹ jmu¹ ta²¹ jáɨ¹³ jáun² hñu³
honh² náh² la³ má²jmu² jáun².
Ma³tɨn¹³ náh² tsá²ján² tsá²ján²
jɨ³ hi³ hlí¹ lienh¹ náh² siáh³
tsá²ján² tsá²ján² cun³quionh³
jú¹ quia³lín³ jmí¹ tsɨ́³. Hi³
cun³ñí¹ hi³ hiún² honh² náh²
ñí¹con² Dió³² né³, jáun² hɨe¹
náh² sun¹ hi³ lɨ́³ jáɨ¹³ quioh²¹
Dió³², jɨ³ sun¹ hi³ ca³tɨn¹ Dió³²,
la³ má²quionh³ jɨ³ sun¹ hi³
cue³² jáun² Jmɨ́²chí³ Chun¹
hñu³ honh² náh² nɨ́² siáh³.
17 Lɨ³ua³ cáun² hi³ jmúh¹³
náh² ho³ hi³ hléh¹³ náh², jmu³
náh² la³jɨ́³² cha¹³ Jesús Tɨ³²
Juo¹³ dí²; jɨ³ hi³ cueh¹ náh²
siáh³ tiá¹hmah¹ Dió³² Jméi²
dí², cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hí³ dí².

Ha³ lánh³ rón³² hniáuh³²
zian² tsá² tanh² ta²¹ Dió³²
quionh³ tsá²ján² tsá²ján²

18 Hi³ jáun² né³, hnoh²
tsá²mɨ³, tianh³² náh² ta²¹
tsá²ñuh² ñí²cuonh², la³ cun³
hi³ qui³ ca³tɨn¹ tsá²mɨ³ jmu³
nɨ́¹juáh³ tsá² tanh² ta²¹ Tɨ³²
Juo¹³ dí².
19 Hnoh² tsá²ñuh², ma³hno¹
náh² tsá²mɨ³ ñí²cuonh², ha³ lɨ́²
jmuh³² tsú² hian² honh².
20 Hnoh² tsá¹míh¹, tianh³²
náh² ta²¹ ñeh² mí²ziúh² ñí¹
ca³la³ jɨ́³² hi³ juáh³ tsú², quí¹
la³ nɨ́² bíh¹ jéih³² Dió³² Juo¹³
dí².
21 Hnoh² tsá² ná¹lɨ́n³ náh²
jméi² mí¹ziú¹³ tsá¹míh¹, ha³ lɨ́²
lɨ́¹ quiú² lɨ́¹ jin³ náh² jónh³²
ca³la³ ñí¹ ca³ngo³ tsú² tsɨ́³.
22 Hnoh² tsá² ná¹lɨ́n³ náh²
tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ tsáu²,
ma³ti²¹ náh² la³jɨ́³² héih³² hi³
jmu² tsá² ná¹lɨ́n³ juóuh³² náh²
ñí¹ hué²¹ lá²; tɨ³la³ jun³juáh¹³
jmáh³la³ tá¹la³ dí¹jɨe²³ yáh³
tsá² hí³ má¹ná¹, hi³ jáun²
tá¹tonh¹ náh² re² ñí¹con² tsú²,
quí¹ la³ jonh³ jmɨ́¹ honh² bíh¹
náh² hniáuh³² jmúh¹³, cun³ñí¹
hi³ juénh² náh² ñí¹con² Tɨ³²
Juo¹³ dí².
23 Lɨ³ua³ cáun² hi³ jmúh¹³
náh², jmu³ náh² ca³la³ jonh³
jmɨ́¹ honh², la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³
ná¹má²tɨh²¹ náh² ñí¹con² Tɨ³²
Juo¹³ dí², jun³juáh¹³ ñí¹con²
tsá²mɨ³cuóun² yáh³.
24 Quí¹ má²ñíh¹ bí¹ náh²
hi³ héih¹ náh² ñí¹con² Tɨ³²
Juo¹³ dí² la³ cun³ hi³ ca³tɨn¹
náh² hián¹³, quí¹ zia³² bíh¹
hi³ má²ca³héinh³² tsú² hi³
ca³tɨn¹ hnoh². Quí¹ hnoh² dá²
ná¹má²con²¹ náh² Cristo bíh¹,
Tsá² cu³tí³ lɨ́n³ Juóuh³² náh².
25 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² jmu²
hi³ hlah³ né³, tsá² la³ hí³ dá²
he³ hmah²¹ quioh²¹ la³ cun³
tí³ hi³ hlah³ hi³ lɨ́²jmú³ bíh¹,
quí¹ Dió³² tiá² jmu² yáh³ hi³
ma³ quin³² tsáu².

4

1 Hnoh² tsá² ná¹lɨ́n³ náh²
juo¹³ tsá² jmu² ta²¹, jmu³ náh²
chun¹ ñí¹con² tsá² quian²¹
náh², jmu³ náh² héih³² cá²re²
he² ñí¹con² tsú². Cháu¹ náh²
honh² hi³ ja³bí¹ hnoh² uá²jaɨ³²
zian² jan² Juóuh³² náh² tɨ³
hñu³mɨ³cuú².
2 Lienh¹ náh² Dió³² chí¹ñɨ¹
la³ má²lienh¹ náh² nɨ́², hi³
ná¹zian² honh² náh²; hi³
má¹lɨ³² jáun² né³ ha³ lɨ́² cuí¹
cha³có³ honh² náh² hi³ cueh¹
tsú² tiá¹hmah¹.

3 Ja³bí¹ lienh¹ náh² siáh³
Dió³² quiú¹³ jnoh¹, hi³ jáun²
niá³² tsú² juɨ³² hi³ hléh¹³ jnoh¹
jú¹ chú³² quioh²¹ tsú² hi³ jmɨ́¹
ná¹hmá¹ jáun² jmɨ́¹tin² hi³
ca³tɨn¹ Cristo, quí¹ cun³ñí¹ hi³
ca³tɨ²¹ hi³ jáun² bíh¹ cuá¹tson³
jná¹³ lá².

4 Mɨ́¹ náh² ñí¹con² Dió³², hi³
jáun² jná¹³ hɨ́e¹³ re² lɨ́n³² jáɨ¹³
jáun² la³ cun³ hi³ ca³tɨn¹ ná¹
jmu¹.

5 Cuɨ́¹ lɨ́n¹³ náh² tsá² jniá³
jmɨ́¹ tsɨ́³ ja¹ quioh²¹ tsá² tiá²
má²tanh² ta²¹ Dió³², jmuh²¹
náh² re² ta²¹ jmáɨ¹ hi³ zian²
náh² ja¹ quioh²¹ tsá² la³ hí³.

6 Hniáuh³² lienh¹ hnoh²
tsáu² cun³quionh³ jú¹ re² jú¹
tɨn² bíh¹, jáɨ¹³ hi³ lɨ³ jmu³ ta²¹
ñí¹con² tsú²; jɨ³ hi³ hniáuh³²
ñíh¹³ náh² siáh³ ha³ lánh³
ngáɨh¹ náh² ñí¹con² tsá² zia³²
hi³ nga².

Hah² tsú² jáɨ¹³

7 Hi³ jáun² né³, reh² Tíquico,
tsá² hno³ lɨ́n³² dí², hɨ́e³²
jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ ca³tɨn¹
jná¹³. Hí³ bíh¹ lɨ́n³ jan² tsá²
ca³ma³hau³ lɨ́n³² jná¹³, jan²
tsá² hú¹tá¹ má²tí³² jë¹, hi³ lɨ́n³
siáh³ jan² tsá² má²cón³² Tɨ³²
Juo¹³ dí² la³jmɨ́¹ jmu² jná¹³.

8 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹
zein³² jná¹³ tsú² ñí¹con²
hnoh², hi³ jáun² záɨ³² tsú²
hnoh² he³ lánh³ tiauh² jnoh¹,
jɨ³ hi³ chá³² tsú² siáh³ tiá³
honh² hnoh².

9 Ja³bí¹ Onésimo tsá² coh¹
hnoh² tsánh³² siáh³ quionh³
tsú². Hí³ bíh¹ lɨ́n³ jan² tsá²
hno³ jnoh¹ lɨ́n³², jan² tsá²
má²má²tí³² re² jë¹. Tsá² gon³
nɨ́² né³ tsa³chá² la³jɨ́³² la³ cun³
hi³ ná¹lɨ²³ ñí¹ lá².

10 Aristarco tsá² cuá¹hún¹
jná¹³ hñu³mí¹ñí² quiúnh¹,
jɨ³ Marcos raɨnh²¹ Bernabé nɨ́² siáh³ juáh³: "Hia²
náh²" ñí¹con² hnoh². Quí¹
má²ná¹ñíh¹ bíh¹ hnoh² siáh³
ha³ lánh³ lɨ́n³ Marcos, hi³
jáun² nɨ́¹juáh³ hi³ ja³jɨe³ tsú²
hnoh², hen³ náh² tsú² re² tɨn².

11 Ja³bí¹: "Hia² náh²" juáh³
siáh³ tsá² jmáɨ² Jesús, tsá²
tsauh²¹ Justo quioh²¹. Jáun²
né³, ja¹ quioh²¹ la³jɨ́n³² tsá²
*judíos tsá²co¹ jná¹³, tsá²
má²tanh² ta²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí²,
jɨ³²la³ gáun³ tsá² nɨ́² bíh¹ jmu²
ta²¹ quiúnh¹ jná¹³ hi³ tónh³²
tsáu² jo³cuo² Dió³², jɨ³ hi³ lɨ́n³
tsú² siáh³ tsá² jlánh¹ má²hiún²
tsɨn³² jná¹³.

12 "Hia² náh²" juáh³ siáh³
Epafras, tsá²coh¹ náh². Hí³
bíh¹ lɨ́n³ jan² quian²¹ Cristo,
hi³ jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³² hiú²
mɨ³² lɨ́n³² tsú² quián¹³ hnoh²
ca³la³ jonh³ jmɨ́¹ tsɨ́³ nɨ́¹
má¹ca³liéinh³² Dió³², hi³ jáun²
Dió³² jmu³ hi³ niau²¹ tiá³
honh² hnoh² ca³la³ tán¹ hián²
cu³tí³, hi³ hú¹tá¹ cáun² tán¹
nio² honh² náh² hi³ jmúh¹³
la³ cun³ hi³ hnió³ Dió³².

13 Quí¹ jná¹³ lɨ́n³ tsá²
cue³² jú¹ tson² hi³ tson²
bíh¹ Epafras hɨ³² tsɨ́³ quián¹³
hnoh², la³ má²quionh³ jɨ³ tsá²
zian² juú² Laodicea jɨ³ juú²
Hierápolis nɨ́² siáh³.

14 Lucas tsá² lɨ́n³ tɨ³² mɨ́³ tsá²

hno^{3} lı́n^{32} jnoh^{1}, juáh^{3} siáh^{3}: “Hia^{2} hnoh^{2}” la^{3} má^{2}quionh^{3} Demas.

15 Juah^{21} tiá^{3} náh^{2}: “Hia^{2} náh^{2}” ñí^{1}con^{2} tsá^{2} reh^{2} zian^{2} juú^{2} Laodicea. Zéih^{3} siáh^{3} mı́^{1} Ninfas: “Hia^{2} nú^{2}”, jı^{3} tsá^{2} ngıh^{32} hñú^{13} tsú^{2} nı́^{2} siáh^{3}.

16 Nı́^{1} má^{1}lı́^{2}hí^{32} tsú^{2} sí^{2} lá^{2} ja^{1} ñí^{1} tionh^{1} hnoh^{2}, zen^{2} náh^{2} siáh^{3} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} cuáh^{32} tionh^{2} juú^{2} Laodicea, hi^{3} jáun^{2} hı́^{32} siáh^{3} tsá^{2} hí^{3} uá^{2}jaı^{32}; hi^{3} ja^{3}bí^{1} hniáuh^{32} hı́h^{1} siáh^{3} hnoh^{2} sí^{2} hi^{3} ca^{3}zéin^{32} jná^{13} tı^{3} Laodicea.

17 Zéih^{3} Arquipo jáı^{13} lá^{2}: “Sá^{1}nı́^{2} jıe^{3}, hniáuh^{32} má^{1}tih^{21} nú^{2} re^{2} ta^{21} hi^{3} má^{2}ca^{3}cué^{3} Tı^{32} Juo^{13} dí^{2} quioh^{21} hi^{3} jmúh^{13} nú^{2}”.

18 Jná^{13} la^{32} Po^{1}, jmu^{2} jná^{13} jáı^{13} lá^{2} ñí^{1} cá^{1}táuh^{3} sí^{2} cun^{3}quionh^{3} uón^{32} huen^{2} hi^{3} háıh^{1} ná^{1} jáı^{13} ñí^{1}con^{2} hnoh^{2}. Cháu^{1} náh^{2} tiá^{3} honh^{2} hi^{3} cuá^{1}tson^{3} jná^{13} ñí^{1} lá^{2}. Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, Dió^{32} cuı́^{1} má^{1}hé^{1} má^{1}mieh^{2} náh^{2}. [Cun^{3} nı́^{2} bíh^{1} tí^{3} jáı^{13}.]

Sí² La³ñí¹ Hi³ Ca³zen³ Po¹ Ñí¹con² Tsá² Tesalonicenses

Sí² lá² ca³zen³ Po¹ quionh³ tsá² quionh³ ñí¹con² tsá² má²lɨ́n³ cuáh³² já¹ juú² Tesalónica

1 Hnoh² reh², tsá² má²lɨ́n³ náh² cuáh³² já¹ juú² Tesalónica nɨ́², jná¹³ Po¹ quiúnh¹ Silvano jɨ³ Timoteo, tsá² ná¹jmu³² jnoh¹ sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ hnoh², tsá² tionh² náh² jo³cuo² Dió³² Jméi² dí² jɨ³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí². Dió³² cuɨ́¹ má¹hé¹ má¹mieh² náh², hi³ cuɨ́¹ zian² náh² siáh³ cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

Lánh³ rón³² jmɨ́¹ tanh² tsá² reh² zian² Tesalónica ta²¹ Dió³²

2 Jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³² cue²³ jnoh¹ tiá¹hmah¹ Dió³² hi³ ca³tɨn¹ ca³la³ jɨ́n³² hnoh², hi³ mɨ³² jnoh¹ siáh³ ca³tɨn¹ hnoh² nɨ́¹ má¹ca³lienh¹ jnoh¹ Dió³².

3 La³jɨ́³² jmáɨ¹ nɨ́¹ má¹ca³lienh¹ jnoh¹ Dió³² Jméi² dí², chau² tsɨ́³ jnoh¹ ta²¹ hi³ ná¹jmuh³² hnoh² cun³ñí¹ hi³ nio² cáun² honh² náh² ñí¹con² Dió³², hi³ chau² siáh³ tsɨ́³ jnoh¹ hi³ ná¹jmuh³² hnoh² pí³ lɨ́n³² quí¹ cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ hno³ náh² Dió³², jɨ³ hi³ ná¹hé² ná¹janh³² náh² hi³ jáunh³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí².

4 Hnoh² reh², tsá² jlánh¹ hniau³ náh² Dió³², né¹ jnoh¹ hi³ Dió³² má²ca³quianh³ hnoh².

5 Jmɨ́¹ ca³hléh¹³ jnoh¹ jú¹ chú³² ñí¹con² hnoh², jun³juáh¹³ cun³quionh³ jmáh³la³ jáɨ¹³ yáh³ ca³hléh¹³ jnoh¹, tɨ³la³ cun³quionh³ la³jɨ́³² pí³ hi³ cue³² Jmɨ́²chí³ Chun¹ bíh¹, hi³ jáun² ca³lɨ³ lin¹ hi³ tson² bíh¹ jáɨ¹³ jáun². Ñíh¹ bíh¹ hnoh² lánh³ rón³² láɨ³ jnoh¹ jmɨ́¹ ca³tauh¹³ jnoh¹ jáun² ja¹ quián¹³ hnoh² nɨ́², quí¹ hi³ ca³lɨ³hnáu² jnoh¹ lɨ́¹³ cáun² hi³ lɨ³ jmu³ ta²¹ ñí¹con² hnoh².

6 Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² ca³tɨ́¹ ca³jinh²¹ náh² hi³ jmóuh¹ náh² la³ cun³ hi³ jmu³² jnoh¹ quiúnh¹ Tɨ³² Juo¹³ dí²; uá¹jinh¹ ca³ma³tsoh¹ lɨ́n²¹ hnoh² honh² jmɨ́¹ ca³heh³ náh² jú¹ chú³², tɨ³la³ hiún² lɨ́n³² bíh¹ honh² náh² ca³lɨ³ hi³ ca³jmú³ Jmɨ́²chí³ Chun¹.

7 Hi³ jáun² hnoh² má²ná¹lɨ́n³ náh² la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² nóh³² hi³ jɨ́e²³ la³jɨ́n³² tsá² reh² zian² hué³² Macedonia jɨ³ hué³² Acaya.

8 Hi³ jun³juáh¹³ jmáh³la³ hué³² Macedonia quionh³ hué³² Acaya yáh³ ja³cuóun² jáɨ¹³ quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² hi³ ca³jmuh³ hnoh², quí¹ jɨ³ la³jɨ́n³² tsá² hué³² ñí¹ uóunh³ bíh¹ má²ná¹ñi³² hi³ hnoh² tanh²³ náh² ta²¹ Dió³², hí¹ la³ tɨ³ jnoh¹ yáh³ tiú²uú² hi³ hniáuh³² juáh¹³ hí¹ cáun².

9 Quí¹ hmóu³² bíh¹ tsá² hí³ má²cha³² he³ lánh³ ca³he³ náh² jnoh¹ jmɨ́¹ cá¹cháu²¹

jnoh¹ ñí¹ tionh¹ hnoh², hi³
cha³² tsú² siáh³ hi³ hnoh²
má²ca³chan²¹ tɨ³ có³² dió³² tsá²
láɨn¹, hi³ ca³jính³² náh² tɨ³
ñí¹con² Dió³², hi³ má²ná¹lɨ́n³
náh² quian²¹ Dió³² Tsá² juú²
tsáun², Dió³² tson² cu³tí³.
10 Ja³bí¹ cha³² tsú² siáh³ hi³
hnoh² ná¹jan²³ náh² Jesús Jon²
Dió³² hi³ jáunh³ hñu³mɨ³cuú²,
Tsá² ca³jmú³ hí³ Dió³² hi³
ca³jenh¹³ ja¹ tsá² má²cá²tsan³.
Jesús hí³ bíh¹ Tsá² liáu³² dí²
ca³tɨ²¹ héih³² hi³ né³bí¹ ra³tsɨ³²
Dió³² ñí¹con² tsáu² ca³la³ hi³
míh²³ tsɨ́³.

2

*Ta²¹ hi³ ca³jmú³ Po¹ tá¹la³
ca³cuá³ juú² Tesalónica*

1 Hnoh² reh², jmɨ́¹ ñéi¹
jnoh¹ ñí¹ tionh¹ hnoh²,
má²ná¹ñíh¹ bíh¹ hnoh²
hmóu³² hi³ tiá² juáh¹³ yáh³ lɨ³
hi³ tiá² ca³lɨ³ quien² má²ta²¹
hi³ ñéi¹ jnoh¹ jáun².
2 Quí¹ má²ñíh¹ bíh¹
hnoh² uá¹ jáun² la³ jáun²
má²ca³má¹tso¹ jnoh¹ tsɨ́³ hi³
ca³jmú³ jáun² tsá² juú² Filipos
jɨ³ hi³ má²ca³quiu³ ca³je³ jnoh¹
tsú² siáh³, tɨ³la³ cu³ jáun² Dió³²
bíh¹ ca³jmú³ hi³ ca³niau³ tiá³
tsɨ́³ jnoh¹ hi³ hléh¹³ jnoh¹ jú¹
chú³² quioh²¹ ñí¹con² hnoh²,
uá¹jinh¹ ja¹ uu³mí²tsɨ³² jueh³²
hi³ tɨ́² cue³² tsáu².
3 Quí¹ jun³juáh¹³ jú¹ tiá²
tson² hi³ jmɨ́¹ lɨ́²can² hmóu³²
yáh³ jnoh¹ ca³hléh¹³, sa³jun³
ca³hléh¹³ jnoh¹ hi³hliá² hnáu²
lɨ́¹ jmú¹ lɨ́¹ tsáu¹³ yáh³,
hi³ sa³jun³ ca³hléh¹³ jnoh¹
hi³hliá² hnáu² jnoh¹ má¹cau¹³;
4 tɨ³la³ Dió³² bíh¹ ca³chá³
jo³cuo² jnoh¹ hi³ tsá¹hléh¹³
jnoh¹ jú¹ chú³² quioh²¹ jmɨ́¹
ca³jɨ́e³ tsú² hi³ cah¹ jnoh¹
jmáɨ¹, hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹
hléh¹ jnoh¹. Jun³juáh¹³ hi³
hléh¹ jnoh¹ la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³
tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² yáh³,
tɨ³la³ jnoh¹ hléh¹ la³ cun³ tɨ³²
tsɨ́³ Dió³² bíh¹, Tsá² jɨ́e²³ lánh³
lɨ́³ hñu³ tsɨ́³ jnoh¹.
5 Má²ñíh¹ bíh¹ hnoh² hi³
hí¹ cónh³ tiá² lɨ́¹ má²ca³hléh¹³
jnoh¹ jáɨ¹³ chú³² niéih³ hi³
jlánh¹ zaɨn³² tsáu², sa³jun³
má²ca³má¹cau¹³ jnoh¹ cun³ñí¹
hi³ hniá¹ jnoh¹ quɨe³. Dió³²
bíh¹ Tsá² cue³² jú¹ tson² hi³
tiá² la³ jáun² jmu³² yáh³ jnoh¹.
6 Tiá² ca³ta³dí¹quiaunh²¹
yáh³ tsɨ́³ jnoh¹ hi³ jmu³ tsáu²
hi³ jnoh¹ tsá² quien², uá¹jinh¹
hnoh² ho³lá²dá² tsá² siánh³;
7 uá¹jinh¹ jmɨ́¹ lɨ́¹³ jmú¹³
jnoh¹ hi³ lɨ³tsɨn² hnoh² hi³
ná¹hau³² jnoh¹ jáɨ¹³ huáh² tsɨ́³
hi³ ca³cué³ Cristo. Jun³juáh¹³
la³ jáun² yáh³, tɨ³la³ jnoh¹ dá²
ca³má¹hnau¹ hnoh² la³jmɨ́¹
hnio³ tsá²mɨ³ dáɨn² pih²¹ jon²
bíh¹.
8 Quí¹ hi³ jlánh¹ hnau³
jnoh¹ hnoh², hi³ jáun² ca³lɨ³
hiún² tsɨ́³ jnoh¹ hi³ cué¹³,
jun³juáh¹³ jmáh³la³ jú¹ chú³²
quioh²¹ Dió³² yáh³, hí¹ la³ tɨ³
jmɨ́²chí³ quiú¹³ hmóu³² yáh³
jnoh¹ ca³lɨ³ hiún² tsɨ́³ hi³ cué¹³
sá¹ hi³ ca³lɨ³ hniáuh³². Hú¹tá¹
ca³má¹hnau¹ lɨ́n³² bíh¹ jnoh¹
hnoh².
9 Hnoh² reh², chau² bíh¹
honh² náh² lánh³ ca³jmú¹³

jnoh¹ ta²¹ jɨ³ pí³ la³ jonh³ jmɨ́¹ tsɨ́³. Ca³jmú¹³ jnoh¹ ta²¹ la³ huá² la³ jma² hi³ jáun² jniau¹³ jnoh¹ hi³ hniáuh³² quiú¹³, quí¹hliá² tiá² ca³lɨ³hnáu² jnoh¹ hi³ jen¹³ hnoh² uɨ́³ tá¹la³ ca³hléh¹³ jnoh¹ jáun² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² ñí¹con² hnoh².

10 Hnoh² tsá² ca³jɨeh³ bíh¹ lɨ¹³ cuéh¹ jú¹ tson², jɨ³ Dió³² siáh³, ha³ lánh³ ca³ma³ziáun¹³ jnoh¹ hi³ ná¹jɨ² hñu³ jmɨ́¹ hñu³ tsɨ́³ ñí¹con² hnoh² tsá² táunh²³ náh² ta²¹ jmɨ́¹ ca³tauh¹³ jnoh¹ ja¹ ñí¹ tionh¹ hnoh², hi³ ca³ma³ziáun¹³ jnoh¹ siáh³ la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³², hí¹ cáun² tiá² hi³ ca³jmú¹³ yáh³ jnoh¹ hi³ juáh¹³ hi³ jmɨ́¹ lɨ³ lɨ́¹³ chá³² tsáu² tso³.

11 Má²ñíh¹ bíh¹ hnoh² hi³ ca³jmú¹³ jnoh¹ ñí¹con² hnoh² la³jmɨ́¹ jmu² tsá²ñuh² ñí¹con² jon², hi³ ca³hlɨ¹ ca³lieh¹ jnoh¹ hnoh² hi³ ca³cué¹³ jnoh¹ siáh³ pí³ hñu³ honh² náh².

12 Ja³bí¹ ca³juáh¹³ jnoh¹ lánh³ rón³² hniáuh³² ñí¹táunh¹ náh² la³ cun³ qui³ ca³tɨ²¹ hi³ ñi³táunh¹ tsá² joh¹ Dió³², Dió³² Tsá² má²ca³te³ hnoh² hi³ cuá¹tianh³ náh² ñí¹ cuá¹ho² tsú² jáɨ¹³, ñí¹ lɨ¹³ zian² hnoh² cáun² hi³ quien² la³jmɨ́¹ quien² tsú² hnga².

13 Hi³ jáun² la³jɨ́³² jmáɨ¹ cue²³ jnoh¹ tiá¹hmah¹ Dió³², quí¹ jmɨ́¹ ca³niéih² hnoh² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² hi³ ca³hléh¹³ jnoh¹, ca³heh³ bíh¹ hnoh² la³ cun³ ca³tɨ²¹ he³ tsú² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³², tiá² ca³jmuh³ yáh³ hnoh² hi³ jáɨ¹³ jáun² lɨ³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ jáɨ¹³ quioh²¹ tsá² lɨ́¹ tsáu²; quí¹ tson² bíh¹ cu³tí³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² ca³hléh¹³ jnoh¹, hi³ jáɨ¹³ jáun² jmu² ta²¹ hñu³ honh² hnoh², tsá² táunh²³ náh² ta²¹.

14 Quí¹ jmɨ́¹ ca³ma³tsoh¹ hnoh² honh² reh² hi³ ca³jmú³ tsá²coh¹ náh², ca³quiúnh³² náh² la³jmɨ́¹ cá¹quiúnh²¹ tsá² má²lɨ́n³ hí³ cuáh³² quioh²¹ Dió³², tsá² tanh² ta²¹ Cristo Jesús zian² tɨ³ Judea, jmɨ́¹ ca³ma³tso² tsú² tsɨ́³ hi³ ca³jmú³ tsá² *judíos tsá²co¹ tsú².

15 Tsá² judíos hí³ bíh¹ ca³jngɨh³ Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí² la³jmɨ́¹ ca³jngɨh³ tsú² jáun² tsá² ca³lɨn³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³² jmɨ́¹tin² lɨ́n³²; hi³ ca³jmoh³ dí² siáh³ jnoh¹ hian² tsɨ́³, hi³ ca³hue³ tɨ³ cheih³². Jmáh³la³ hi³ tiá² tɨ³² tsɨ́³ Dió³² bíh¹ jmu² tsú², hi³ hon² tsú² la³jɨ́n³² tsá² siánh³ siáh³.

16 Hi³ jlánh¹ quí² jnaɨ³² tsá² judíos hí³ ñí¹con² jnoh¹ nɨ́¹ má¹ca³lɨ³hnáu² jnoh¹ hléh¹³ ñí¹con² *tsá²cá²jo²¹, quí¹ cun³ñí¹ hi³hliá² hnáu² jnoh¹ liáun³ tsú²; hi³ jáun² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ lɨ́²hliáun²³ tso³ quioh²¹ tsú² hi³ jmu² la³ jáun². Hi³ jáun² né³² má²cá²chó³² héih³² hi³ ma³tsau¹³ Dió³² quioh²¹ tsá² hí³, ca³la³ hi³ míh²³ lɨ́n³² tsɨ́³.

Po¹ juáh³ hi³ hnió³ tsa³jɨen³ siáh³ tsá² reh² zian² juú² Tesalónica

17 Hnoh² reh², jmɨ́¹ ca³hué² jnoh¹ ñí¹ tionh¹ hnoh²,

uá¹jinh¹ cu³tiá³, jmɨ́¹jáun² jlánh¹ jmɨ́¹ hnáu² lɨ́n³² jnoh¹ hi³ tsá¹neh²¹ siáh³ cónh³ hnoh², quí¹ uá¹jinh¹ tiá² tiauh² jnoh¹ ta³ máh¹ hnoh², tɨ³la³ cun³ jáun² chau² bíh¹ tsɨ́³ jnoh¹ quián¹³ hnoh².

18 Jmɨ́¹ hnáu² jnoh¹ tsá¹neh²¹ siáh³ cónh³, hi³ huen² jná¹³ ca³jmú³² pí³ tenh³ hnah² jéin³² hi³ ñe¹; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ jmáɨ¹ hi³ jmɨ́¹ hnáu² jnoh¹ tsáu¹³, ca³qui³ ca³jna³ bíh¹ tsá² hláɨnh¹ juɨ³².

19 Jáun² né³, ¿he³ bíh¹ jmu² hi³ zia³² hi³ hu²¹ tsɨ́³ jnoh¹, hi³ jmu² hi³ hiún² tsɨ́³ jnoh¹, hi³ jmu² hi³ tsah¹ jnoh¹ la³jmɨ́¹ tsah³ tsá² zia³² hi³ láɨh²³ ñí¹ co² tsú²? Hmóu³² bíh¹ hnoh² tsá² jmúh¹³ hi³ lɨ́¹³ la³ jáun² quiú¹³ jnoh¹ nɨ́¹ má¹jaunh³² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí².

20 Tson² bíh¹ cu³tí³ hnoh² bíh¹ tsá² jmuh³² hi³ hiún² tsɨ́³ jnoh¹ hi³ tsah¹ jnoh¹ ñí¹con² Dió³².

3

1 Hi³ jáun² jmɨ́¹ tiú²uú² ca³tiau¹³ jnoh¹ tá¹ gáu³ hi³ hɨ³² tsɨ́³ jnoh¹, ca³láɨ¹³ jnoh¹ hi³ cu³tsa³² gau³ bíh¹ jnoh¹ jéi³²í¹ tauh¹³ cú²jueh³² já¹ juú² Atenas jáun²,

2 hi³ jáun² reh² Timoteo ca³zen¹³ jnoh¹ hi³ tsa³jɨe³ hnoh², jan² tsá² quian²¹ Dió³² quiúnh¹ jnoh¹ ca³tɨ²¹ jú¹ chú³² hi³ hléh¹ jnoh¹ quioh²¹ Dió³², hi³ tsa³cué² tsú² pí³ hñu³ honh² hnoh², hi³ hɨ́e³² tsú² hnoh² re² ca³tɨ²¹ ha³ lánh³ tanh¹³ náh² ta²¹ Dió³²;

3 quí¹ hi³ jáun² tiá² hin² jinh²¹ cun³ñí¹ hi³ jmu² tsáu² hian² tsɨ́³. Quí¹ má²ñíh¹ bíh¹ náh² hmóu³² hi³ ca³tɨ²¹ má¹tso¹ bíh¹ dí² tsɨ́³ hi³ la³ jáun².

4 Quí¹ la³ cun³ jmɨ́¹ tiauh¹ jnoh¹ jáun² quiúnh¹ hnoh² ca³juáh¹³ jnoh¹ hi³ chau²¹ jmáɨ¹ má¹tso¹ dí² tsɨ́³; hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ³, la³ cun³ hi³ má²ñíh¹ náh².

5 Hi³ jáun² jmɨ́¹ tiú²uú² ca³tio²¹ jná¹³ hi³ hɨ³² tsɨn³², ca³zéin³² jná¹³ jáɨ¹³ hi³ nga² jná¹³ lánh³ rón³² tionh² hnoh² ca³tɨ²¹ hi³ ná¹tanh²³ náh² ta²¹ Dió³², nɨ́¹juáh³ nɨ́² lɨ́¹ má²ca³ma³cau² hnoh² tsá² hláɨnh¹ hi³ tiú²uú² ca³lɨ³ quien² ta²¹ hi³ ca³jmú¹³ jnoh¹ jáun².

6 Tɨ³la³ jmɨ́¹ má²cuanh³² jáun² Timoteo ñí¹ tiauh¹ jnoh¹ lá² né³, hi³ ñéi¹ tsú² jáun² Tesalónica nɨ́², jmɨ́¹jáun² quiaun² tsú² cáun² jáɨ¹³ chu²¹ hi³ hnoh² ná¹tanh²³ bíh¹ ta²¹ Dió³² la³ má²tanh²³ náh² jáun², hi³ hno³ náh² tsá²ján² tsá²ján². Ca³juáh³ tsú² hi³ jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³² chau² honh² hnoh² hi³ ca³ta¹ jnoh¹, hi³ hnau³ lɨ́n³² hnoh² jnoh¹, hi³ dí¹quian¹ hnoh² hi³ jɨe¹ náh² siáh³ jnoh¹ la³jmɨ́¹ dí¹quian¹ jnoh¹ hi³ neh²¹ jnoh¹ siáh³ hnoh².

7 Hi³ jáun² né³ reh², cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ ca³lɨ³ né¹ jnoh¹ hi³ tanh²³ bíh¹ hnoh² ta²¹ Dió³², ca³niau³ re² tsɨ́³ jnoh¹ hi³ ca³tɨn¹ hnoh² ja¹ la³jɨ́³² uu³mí²tsɨ³² hi³ zia³²

ñí¹con² jnoh¹.
8 Hi³ jáun² ziáun² jnoh¹ re² ní¹juáh³ la³ má²haɨn²¹ jáun² hnoh² tɨ³ con² Tɨ³² Juo¹³ dí².
9 Cónh³ tjá² chauh¹ jnoh¹ ha³ lánh³ rón³² cué¹³ tiá¹hmah¹ la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ hnáu² jnoh¹ jmú¹³ ñí¹con² Dió³² hi³ ca³tɨn¹ hnoh², cun³ñí¹ hi³ jmuh³² hnoh² hi³ lɨ́²tsah¹ lɨ́n²¹ jnoh¹ ta³ ñí¹ Dió³² Juo¹³ dí².
10 Jlánh¹ hiú² mɨ³² jnoh¹ la³ huá² la³ jma² ñí¹con² Dió³², hi³ hnáu² jnoh¹ cué³² Dió³² jáɨ¹³ hi³ neh²¹ jnoh¹ siáh³ hnoh², hi³ jáun² lɨ́¹³ má¹hián¹³ jnoh¹ re² hi³ hɨ́e¹³ jnoh¹ hnoh² jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ hi³ tanh²³ náh² ta²¹ Dió³².
11 Jáun² cuɨ́¹ jmu¹ Dió³² Jméɨ² dí² jɨ³ Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí² hi³ niá³ juɨ³² hi³ tsáu¹³ jnoh¹ tɨ³ ñí¹ tionh¹ hnoh².
12 Jáun² Tɨ³² Juo¹³ dí² cuɨ́¹ jmu¹ hi³ conh²¹ hñu³ honh² náh² hi³ hno³ náh² ca³la³ jonh³ jmɨ́¹ honh² tsá²ján² tsá²ján², jɨ³ la³jɨ́n³² tsáu² nɨ́² siáh³, la³jmɨ́¹ hnau³ jnoh¹ hnoh².
13 Hi³ cuɨ́¹ jmu¹ bíh¹ Dió³² pin³ hñu³ honh² náh² hi³ hí¹ cáun² tso³ tiá² zia³² quián¹³ náh² ta³ ñí¹ Dió³² Jméɨ² dí², jɨ³ hi³ zian² náh² siáh³ ná¹chan¹ ñí¹con² tsú² nɨ́¹ má¹jaunh³² Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí², quionh³ tsú² la³jɨ́n³² tsá² joh¹.

4

Tsá² zian² cun³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³²

1 Hi³ jáun² né³ reh², jnoh¹ juáh³ ñí¹con² hnoh² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ ñí¹táunh¹ hnoh² la³ má²ñi³táunh¹ náh² nɨ́² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³², hi³ jmúh¹³ hnoh² la³ cun³ hi³ má²ca³hɨ́e¹³ jnoh¹ jáun², hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ re² jmuh³² náh² cun³ jmá² cun³ jnia³².
2 Má²ñíh¹ bíh¹ hnoh² lánh³ lɨ³ jáɨ¹³ hi³ ca³má¹tá¹³ jnoh¹ jáun² hnoh² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí².
3 Quí¹ hi³ hnió³ Dió³² hi³ hnoh² ná¹chan¹ náh² ñí¹táunh¹ quiúnh¹, hi³ hí¹ jan² tiá² hin² hniáuh³² jmu³ juón¹ quionh³ tsá²ján² tsá²ján².
4 Hi³ ma³ quin³² ma³ jan³² hnoh² hniáuh³² lɨ³ ñíh¹³ lánh³ má¹zián¹³ náh² hi³ ná¹chan¹ ca³tɨ²¹ nɨ́¹juáh³ hin² tsánh² lɨ́¹³ ñí²cuonh² náh², hi³ jmúh¹³ náh² quien² tsá²mɨ³ tsá²ñuh².
5 Tiá² hniáuh³² hi³ cáun² lɨ́¹ dí¹quiaunh²¹ honh² náh² jan² tsá²mɨ³ la³jmɨ́¹ jmu² tsá² tiá² Dió³² má²cuóun³².
6 Hí¹ jan² hnoh² tiá² hniáuh³² jmúh¹³ tso³ jáun², hi³ lɨ́¹ má¹can¹³ náh² renh², quí¹ Tɨ³² Juo¹³ bíh¹ dí² Tsá² jéinh³² siáh³ cáun² hi³ hlah³ ñí¹con² la³jɨ́n³² tsá² jmu³ tso³ la³ jáun², la³ cun³ hi³ má²ca³juáh¹³ jnoh¹ jáun² jmɨ́¹tin².
7 Quí¹ Dió³² má²ca³te³ hi³ má¹ziáun¹³ dí² ná¹chan¹ ñí¹con², jun³juáh¹³ hi³ jmú¹³ dí² tso³ yáh³.
8 Hi³ jáun² né³, nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² jéih³² jáɨ¹³ nɨ́²,

jun^{3}juáh^{13} tiá^{2} jéih^{32} jái^{13}
quioh^{21} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} yáh^{3}
tsú^{2}, quí^{1} hi^{3} tiá^{2} jéih^{32} jái^{13}
quioh^{21} Dió^{32} bíh^{1} tsú^{2} jaun^{32},
Dió^{32} Tsá^{2} cuen^{2} Jmí^{2}chí^{3}
Chun^{1} ñí^{1}con^{2} náh^{2}.
9 Hi^{3} ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} hno^{3} náh^{2}
tsá^{2}ján^{2} tsá^{2}ján^{2} né^{3}, tiú^{2}uú^{2}
hniáuh^{32} yáh^{3} jmu^{1} jná^{13}
hliáun^{3} jái^{13}, quí^{1} hnga^{2} bíh^{1}
Dió^{32} má^{2}ca^{3}ma^{3}ta^{2} hnoh^{2}
hi^{3} má^{1}hno^{1} náh^{2} tsá^{2}ján^{2}
tsá^{2}ján^{2}.
10 Quí^{1} má^{2}ná^{1}jmuh^{32} bíh^{1}
hnoh^{2} la^{3} jáun^{2} ñí^{1}con^{2} la^{3}jín^{32}
tsá^{2} reh^{2} zian^{2} tá^{1} cáun^{2} hué^{32}
Macedonia, tɨ^{3}la^{3} cun^{3} jáun^{2}
hlí^{1} lieh^{1} jnoh^{1} hnoh^{2} reh^{2} hi^{3}
chú^{32} tɨ^{3} lɨ^{3}mí^{1} má^{1}hno^{1} náh^{2}
tsá^{2}ján^{2} tsá^{2}ján^{2}.
11 Jmúh^{13} náh^{2} pí^{3} hi^{3}
tianh^{13} náh^{2} tie^{3} quiúnh^{1}
la^{3}jín^{32} tsáu^{2}, tiá^{2} hniáuh^{32}
cáun^{2} lí^{1} ngáɨh^{1} náh^{2} jái^{13}
hi^{3} tiá^{2} ca^{3}tɨn^{1} náh^{2} ngáɨh^{1}.
Jmúh^{13} náh^{2} ta^{21} quián^{13} ma^{3}
quin^{32} ma^{3} jan^{32} cun^{3}quionh^{3}
cuá^{2} tanh^{1} hmóu^{32} la^{3} cun^{3}
hi^{3} qui^{3} má^{2}ca^{3}juáh^{13} jnoh^{1}
jáun^{2},
12 hi^{3} jáun^{2} la^{3} jáun^{2}
lí^{13} taunh^{13} náh^{2} ta^{21} tsá^{2}
cá^{2}tsáun^{1}, hi^{3} tiá^{2} hi^{3}
lɨ^{3}hniauh^{3} hí^{1} cáun^{2} ñí^{1}con^{2}
náh^{2}.

Jmáɨ^{1} hi^{3} jáunh^{3} Tɨ^{32} Juo^{13} dí^{2}

13 Hnoh^{2} reh^{2}, tiá^{2} hnáu^{2}
jnoh^{1} hi^{3} tionh^{2} hnoh^{2} ta^{3}
tiá^{2} ñíh^{1} he^{3} lí^{13} ñí^{1}con^{2}
tsá^{2} má^{2}cá^{2}tsan^{3}, quí^{1} ní^{2} lí^{1}
ca^{3}niau^{21} hlah^{3} honh^{2} náh^{2}
la^{3}jmí^{1} nio^{2} hlah^{3} tsí^{3} tsá^{2} tiá^{2}
má^{2}hu^{21} tsí^{3} hi^{3} jenh^{13} dí^{2}.
14 La^{3}jmí^{1} táunh^{23} dí^{2} ta^{21} hi^{3}
ca^{3}jun^{3} Jesús, jɨ^{3} hi^{3} ca^{3}jenh^{13}
siáh^{3}, la^{3} jáun^{2} bíh^{1} ca^{3}ta^{1}
dí^{2} hi^{3} táunh^{13} ta^{21} hi^{3} ní^{1}
má^{1}jaunh^{32} Jesús, Dió^{32} jmu^{3}
hi^{3} ja^{3}tánh^{1} tsú^{2} quionh^{3} Jesús
la^{3}jín^{32} tsá^{2} tanh^{2} ta^{21} Jesús
jmí^{1} cá^{1}tsan^{3}.
15 Hi^{3} jáun^{2} la^{3} cun^{3} rón^{32} lí^{3}
jë^{1} Tɨ^{32} Juo^{13} dí^{2} juáh^{3} jnoh^{1}
ñí^{1}con^{2} hnoh^{2} la^{3} lá^{2}: Hi^{3}
la^{3}jáɨ^{32} dí^{2} tsá^{2} ziáun^{2} dí^{2} ní^{1}
má^{1}jaunh^{32} Tɨ^{32} Juo^{13} dí^{2}, tiá^{2}
chí^{1}ján^{3} dí^{2} tsáuh^{13} yáh^{3} la^{3}
cónh^{3} bíh^{1} tsá^{2} má^{2}cá^{2}tsan^{3}.
16 Quí^{1} tsá^{2} má^{2}tanh^{2} ta^{21}
Cristo jmí^{1} cá^{1}tsan^{3} bíh^{1} tín^{2}
jenh^{13} la^{3}ñí^{1} ní^{1} má^{1}jaunh^{32}
Tɨ^{32} Juo^{13} dí^{2} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2} hi^{3}
jmu^{3} héih^{32}; quionh^{3} tsú^{2} tsá^{2}
chín^{1} ja^{1} tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3} Dió^{32}.
Tsá^{2} hí^{3} hléh^{32} tiá^{3} hi^{3} jiéi^{32}
mí^{1}ñí^{2} quioh^{21} Dió^{32}.
17 Má^{1}jáun^{2} tsáuh^{13} dí^{2}, tsá^{2}
ziáun^{2} dí^{2}, cu^{3}tsa^{32} quiúnh^{1}
dí^{2} tsá^{2} má^{2}ca^{3}jenh^{13} hí^{3}, hi^{3}
ngá^{13} dí^{2} ja^{1} jnie^{2} chi^{3}cuú^{2} ñí^{1}
jenh^{13} dí^{2} Tɨ^{32} Juo^{13}. Hi^{3} jáun^{2}
la^{3} jáun^{2} bíh^{1} lí^{13} tsá^{1}tauh^{13}
dí^{2} quiúnh^{1} Tɨ^{32} Juo^{13} cun^{3}
jmí^{1}hi^{3}nio^{2}.
18 Hi^{3} jáun^{2} cun^{3}quionh^{3} jái^{13}
ní^{2} jmúh^{13} hnoh^{2} hi^{3} niau^{21}
tiá^{3} tsí^{3} tsá^{2}ján^{2} tsá^{2}ján^{2}.

5

1 Hnoh^{2} reh^{2}, ca^{3}tɨ^{21} hín^{2}
jmáɨh^{1} lí^{13} la^{3} ní^{2}, tiá^{2}
hniáuh^{32} jmu^{1} jná^{13} hliáun^{3}
jái^{13},
2 quí^{1} re^{2} lín^{32} bíh^{1}
má^{2}ná^{1}ñíh^{1} hnoh^{2} hi^{3} chau^{21}
jmáɨ^{1} jáunh^{3} Tɨ^{32} Juo^{13} dí^{2}

cu^{3}diá^{2}jan^{2}, la^{3}jmí^{1} ja^{32} jan^{2}
háɨn^{2} cu^{3}diá^{2}jan^{2} já^{1}niéi^{2}.
3 Jmáɨ^{1} hi^{3} ná^{1}juáh^{23} tsáu^{2}:
“Tie^{3} bíh^{1} nio^{2}, hí^{1} cáun^{2}
hi^{3} háɨnh^{13} tiá^{2} zia^{32} yáh^{3}”,
má^{1}jáun^{2} bíh^{1} quiunh^{21}
tsú^{2} hi^{3} ma^{3}tso^{2} lín^{32} tsí^{3}
cu^{3}diá^{2}jan^{2} la^{3} lá^{2}, la^{3}jmí^{1} lí^{23}
ñí^{1}con^{2} tsá^{2}mɨ^{3} lí^{2}zian^{2} jon^{2} hi^{3}
cu^{3}diá^{2}jan^{2} lí^{23} quɨeh^{2} héin^{1}.
Hí^{1} cáun^{2} tiá^{2} ñí^{1} zia^{32} yáh^{3}
ñí^{1} lɨ^{3} cuon^{3} tsá^{2} la^{3} hí^{3}.
4 Tɨ^{3}la^{3} hnoh^{2} reh^{2}, tiá^{2}
já^{1}niéi^{2} tionh^{2} yáh^{3} hnoh^{2} hi^{3}
lí^{13} chau^{21} jmáɨ^{1} quioh^{21} Tɨ^{32}
Juo^{13} dí^{2} cu^{3}diá^{2}jan^{2} la^{3}jmí^{1}
chau^{32} jan^{2} háɨn^{2} jmáɨ^{1} hi^{3}
tiá^{2} hi^{3} lín^{23} tsú^{2}.
5 Quí^{1} la^{3}jín^{32} bíh^{1} hnoh^{2}
má^{2}tionh^{2} ñí^{1} tie^{3} joh^{1}, ñí^{1} lí^{3}
ta^{3}jma^{2}. Tiá^{2} já^{1}niéi^{2} tiauh^{2}
yáh^{3} dí^{2}, ñí^{1} tiá^{2} joh^{1} tie^{3};
6 hi^{3} jáun^{2} tiá^{2} hniáuh^{32} yáh^{3}
cuóu^{32} dí^{2} la^{3}jmí^{1} ná^{1}cuóun^{1}
tsá^{2}cá^{2}tsáun^{1}, tɨ^{3}la^{3} hniáuh^{32}
hi^{3} ná^{1}zian^{2} tsí^{3} bíh^{1} dí^{2}, jɨ^{3} hi^{3}
tiáuh^{1} dí^{2} hua^{3}jan^{21}, hi^{3} jáun^{2}
tiá^{2} lí^{1} lɨ^{3}can^{2} dí^{2}.
7 Já^{1}niéi^{2} bíh^{1} cuóun^{1}
tsú^{2}, hi^{3} já^{1}niéi^{2} bí^{1} siáh^{3}
má^{2}héinh^{32} tsú^{2};
8 tɨ^{3}la^{3} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jnoh^{1}
láɨ^{3} dí^{2} tsá^{2} tiauh^{2} ta^{3}jma^{2}
bíh^{1}, jáun^{2} cuí^{1} tiáuh^{1} dí^{2}
hua^{3}jan^{21} hi^{3} tiá^{2} lí^{1} lɨ^{3}can^{2} dí^{2}.
La^{3}jmí^{1} jmu^{2} hliáu^{3} hua^{3}hí^{13}
ñí^{1}tsí^{3} hi^{3} quɨh^{32} cáun^{2} hi^{3}
pin^{3}, la^{3} jáun^{2} bíh^{1} hniáuh^{32}
jmú^{13} dí^{2} cun^{3}quionh^{3} hi^{3}
cu^{3}tí^{3} tanh^{23} dí^{2} ta^{21} Dió^{32},
hi^{3} hno^{3} dí^{2} siáh^{3} Dió^{32}.
Ja^{3}bí^{1} la^{3}jmí^{1} jmu^{2} hliáu^{3}
hua^{3}hí^{13} chí^{1} cun^{3}quionh^{3} hi^{3}
huáh^{2} ná^{1}hein^{32} jáun^{2}, la^{3}
jáun^{2} bíh^{1} hniáuh^{32} jmú^{13}
dí^{2} cun^{3}quionh^{3} hi^{3} ná^{1}hé^{2}
ná^{1}jan^{32} dí^{2} hi^{3} chau^{21} jmáɨ^{1}
hi^{3} liáu^{32} dí^{2} Dió^{32}.
9 Quí^{1} jun^{3}juáh^{13} ca^{3}hiáu^{32}
Dió^{32} jnoh^{1} hi^{3} jmoh^{3} la^{3}
cun^{3} hi^{3} míh^{23} jáun^{2} tsí^{3} yáh^{3},
tɨ^{3}la^{3} ca^{3}hiáu^{32} tsú^{2} hi^{3} liáu^{32}
cun^{3}quionh^{3} Jesucristo Tɨ^{32}
Juo^{13} bíh^{1} dí^{2},
10 Tsá^{2} ca^{3}jun^{3} hí^{3} hi^{3} ca^{3}ta^{1}
dí^{2}; hi^{3} jáun^{2} lí^{13} ziáun^{2} dí^{2}
quiúnh^{1} tsú^{2}, uá^{1} hi^{3} ziáun^{2}
dí^{2} uá^{1} hi^{3} má^{2}jún^{1} dí^{2} ní^{1}
má^{1}tɨ^{3} ñí^{1} jáunh^{3} tsú^{2}.
11 Hi^{3} jáun^{2} hlí^{1} lienh^{1} náh^{2}
tsá^{2}ján^{2} tsá^{2}ján^{2}, hi^{3} jmúh^{13}
náh^{2} siáh^{3} hi^{3} tɨ^{3} lɨ^{3}mí^{1} lɨ^{3} pin^{3}
hñu^{3} tsí^{3} tsá^{2}ján^{2} tsá^{2}ján^{2} la^{3}
qui^{3} má^{2}ná^{1}jmuh^{32} ní^{2} náh^{2}.

Jáɨ^{13} lá^{2} cue^{32} Po^{1} hi^{3} ma^{3}tí^{32} tsá^{2} reh^{2}

12 Hi^{3} jáun^{2} né^{3} reh^{2}, juáh^{3}
jnoh^{1} ñí^{1}con^{2} hnoh^{2} hi^{3}
hniáuh^{32} jmúh^{13} náh^{2} quien^{2}
tsá^{2} ná^{1}jmu^{2} ta^{21} ñí^{1}con^{2} náh^{2},
tsá^{2} ná^{1}ho^{2} jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}cué^{3}
Tɨ^{32} Juo^{13} dí^{2}, tsá^{2} ná^{1}hɨe^{32} jú^{1}
tson^{2} ñí^{1}con^{2} náh^{2}.
13 Hniáuh^{32} jmúh^{13} náh^{2}
lin^{1} hi^{3} cu^{3}tí^{3} hu^{21} honh^{2}
náh^{2} hi^{3} quien^{2} lín^{32} tsú^{2} jɨ^{3}
hi^{3} má^{1}hno^{1} lín^{32} náh^{2} tsú^{2}
siáh^{3}, quí^{1}hliá^{2} ná^{1}jmu^{2} tsú^{2}
ta^{21} jáun^{2}. Tianh^{3} náh^{2} cáun^{2}
hi^{3} re^{2} hi^{3} tɨn^{2} quiúnh^{1} náh^{2}
tsá^{2}ján^{2} tsá^{2}ján^{2}.
14 Hnoh^{2} reh^{2}, ja^{3}bí^{1} hlí^{1}
lieh^{1} jnoh^{1} siáh^{3} hnoh^{2} hi^{3}
jin^{13} náh^{2} tsá^{2} tiá^{2} ñí^{1}jmu^{3} tá^{13},
hi^{3} jmúh^{13} náh^{2} hi^{3} niau^{21}
tiá^{3} tsí^{3} tsá^{2} nio^{2} hlah^{3} tsí^{3},

hi³ má¹hon¹ náh² tsá² tiá² má²pin³ hñu³ tsí³, hi³ juenh² honh² náh² siáh³ ñí¹con² la³jín³² tsáu².

15 Ha³ lí² jéinh¹ hnoh² siáh³ hlah³ ñí¹con² tsá² má²ca³jmú³ hlah³. Tɨ³ re² bíh¹ jmúh¹³ hnoh² hi³ chú³² jmáɨ¹ ca³la³ jí³² ñí¹con² tsá²ján² tsá²ján², jɨ³ ñí¹con² ca³la³ jín³² tsáu² nɨ² siáh³.

16 Tianh³ náh² hiún² honh² jmáɨ¹ ca³la³ jí³².

17 Lienh¹ náh² Dió³² chí¹ñi¹.

18 Cáun² cuéh³ náh² tiá¹hmah¹ Dió³² uá¹ he³ mi³ lí²³, quí¹ la³ jáun² bíh¹ hnió³ Dió³² hi³ jmúh¹³ hnoh², tsá² tanh²³ náh² ta²¹ Cristo Jesús.

19 Ha³ lí² yéɨ² náh² sí² quioh²¹ Jmí²chí³ Chun¹ hi³ má²zia³² hñu³ honh² náh².

20 Ha³ lí² jmu² náh² han¹ jáɨ¹³ hi³ hleh³² tsáu² hi³ cue³² Dió³² hñu³ tsí³.

21 Re² quian² náh² hua³hí¹³ la³jí³² jáɨ¹³ hi³ hleh³² tsáu² nɨ¹juáh³ jáun² jú¹ tson², tionh² náh² ta²¹ jáɨ¹³ jáun² nɨ¹juáh³ jáun² jú¹ tson² cu³tí³.

22 Chá¹ náh² tɨ³ có³² ca³la³ jɨ³lɨ³² ñí¹ hi³ hlah³.

23 Dió³² Tsá² jmu² hi³ ziáun² dí² re² tɨn² cuí¹ jmu¹ hi³ cu³tí³ ná¹chan¹ hnoh² ñí¹con² hí³ dí², hi³ hí¹ cáun² tso³ tiá² zia³² ñí¹con² náh² hi³ juáh¹³ hi³ lɨ³ hliánh¹³ náh², la³jɨ³ ngú³, jɨ³ jmí²chí³, jɨ³ jmí¹ honh² náh² siáh³, nɨ¹ má¹cá²chó³² jáun² jmáɨ¹ hi³ jáunh³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí².

24 Dió³² Tsá² té²³ hnoh² lín³ jan² Tsá² má²tí³² jë¹, jáun² tiu³nio² jmu³ bíh¹ tsú² la³jí³² hi³ má²lí²juánh³² jná¹³ nɨ².

Po¹ hah² jáɨ¹³ ñí¹ ca³táuh³ sí²

25 Hnoh² reh², lienh¹ náh² Dió³² hi³ ca³ta¹ jnoh¹.

26 Ren¹ náh² tsá²ján² tsá²ján² hi³ re² nio² honh² náh², la³ qui³ ráɨn³² tsú² jan² raɨnh²¹.

27 Juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² hi³ hniáuh³² hí¹h¹³ hnoh² sí² lá² ñí¹con² la³jín³² tsá² reh².

28 Cuí¹ má¹hé¹ má¹mieh² náh² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí². [Cun³ nɨ² bíh¹ tí³ jáɨ¹³ nɨ².]

Sí² Ñí¹ Má²tun³ Hi³ Ca³zen³ Po¹ Ñí¹con² Tsá² Tesalonicenses

Po¹ quionh³ tsá² quionh³ jmu² sí² lá² ca³tɨn¹ tsá² má²lɨ́n³ cuáh³² já¹ juú² Tesalónica

1 Hnoh² reh², tsá² má²lɨ́n³ náh² cuáh³² já¹ juú² Tesalónica nɨ́², jná¹³ Po¹ quiúnh¹ Silvano jɨ³ Timoteo, tsá² ná¹jmu³² jnoh¹ sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ hnoh² tsá² tionh² náh² jo³cuo² Dió³² Jméi² dí² jɨ³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí².

2 Cuɨ́¹ má¹hé¹ má¹mieh² náh² Dió³² jɨ³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ cuɨ́¹ zian² náh² siáh³ cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

Dió³² ra³tsɨ³² héih³² ñí¹con² la³jɨ́n³² tsá² ren² tso³ nɨ́¹ má¹jaunh³² Jesús

3 Hnoh² reh², jun³juáh¹³ cá² ñí¹ hi³hliá² chú³² cue²³ jnoh¹ tiá¹hmah¹ Dió³² yáh³ hi³ ca³tɨn¹ hnoh², tɨ³la³ ca³ta¹ jnoh¹ cué¹³ tiá¹hmah¹ quí¹hi³hliá² tɨ³ jlánh¹ re² má²tanh²³ hnoh² ta²¹ Dió³² cun³ jmá² cun³ jnia³² bíh¹, hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ má²hno³ náh² tsá²ján² tsá²ján².

4 Cun³ñí¹ hi³ nɨ́² bíh¹ jmu³² jnoh¹ tsah¹ lɨ́n²¹ hi³ ca³tɨn¹ hnoh² ñí¹con² ma³ quin³² ma³ cu³ nió³ tsá² má²lɨ́n³ cuáh³², hi³ za²³ jnoh¹ tsú² ha³ cónh³ tí³ hi³ cueh²³ náh² honh² jɨ³ hi³ tanh²³ náh² ta²¹ Dió³² uá¹jinh¹ ja¹ ca³la³ jɨ́³² uu³mí²tsɨ³² jɨ³ hi³ hlah³ hi³ quiunh³² náh².

5 Cun³quionh³ hi³ jáun² má²lin¹ hi³ Dió³² tɨn² ra³tsɨ³² re² héih³², hi³ ja³bí¹ la³ jáun² má²lin¹ siáh³ hi³ hnoh² bíh¹ ca³tɨn¹ cuá¹tianh³ ñí¹ cuá¹quien² Dió³². Quí¹ hi³ jáun² bíh¹ ná¹má²tsoh¹ náh² honh².

6 Dió³² bíh¹ Tsá² jmu² la³ cun³ hi³ ca³tɨ²¹, hí³ bíh¹ jmu³ hi³ ma³tso² tsɨ́³ tsá² ná¹jmu² hí³ hi³ ná¹má²tsoh¹ náh² honh²;

7 hi³ jáun² hnoh², tsá² ná¹má²tsoh¹ náh² honh², chau³ Dió³² tie³ la³jmɨ́¹ chau³ jnoh¹ nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ jáunh³ Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí² tɨ³ hñu³mɨ³cuú², cu³lɨ²¹ quionh³ tsú² tsá²cuú² tsá²ta³, tsá² pin³ joh¹. Hi³ jáunh³ tsú² jáun² juɨ³² ja¹ sɨ́² cáu² lɨ́n³², 8 hi³ ja³jéinh¹ tsú² hi³ ma³tso² tsáu² tsɨ́³, la³ cun³ tsá² tiá² ca³lɨ³ cuóun³² Dió³², tsá² tiá² má²ca³taunh³ ta²¹ jú¹ chú³² quioh²¹ Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí².

9 Tsá² hí³ dá² tá¹tsɨn¹ héih³² la³ cun³ hi³ ca³tɨ²¹, hi³ jáun² ma³tso² tsɨ́³ hi³ chéi³ hi³ uóu³² ca³la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio², ñí¹ tiá² lɨ́¹³ tiánh³ tsú² ta³ ñí¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², ñí¹ má²jniá³ jáun² pí³ hi³ cáu² hi³ jueh³² quioh²¹.

10 Hi³ nɨ́¹ má¹jaunh³² Tɨ³² Juo¹³ dí² né³, má¹jáun² lɨ³ lin¹ hi³ quien² tsú² hi³ jmu³ tsá² joh¹, hi³ la³jɨ́n³² tsá² ca³taunh³ hí³ ta²¹ né³ ma³tsu³ ma³jónh³² tsú² ca³la³ hi³ tsa³cáun² lɨ́n³² tsɨ́³. Hi³ hnoh²

siáh³ lɨ³ quiúnh¹ tsá² hí³ quí¹
má²ca³tionh² náh² ta²¹ la³
cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³juáh¹³ jnoh¹
jáun².

11 Cun³ñí¹ hi³ nɨ́² bíh¹
ná¹hiú² ná¹mɨ³² jnoh¹ ñí¹con²
Dió³² hi³ ca³tɨn¹ hnoh². Mɨ³²
jnoh¹ hi³ Dió³² jmu³ hi³ lɨ́¹³
zian² hnoh² la³ cun³ ca³tɨ²¹
zian² tsá² má²ca³te³ Dió³²,
hi³ mɨ³² jnoh¹ siáh³ hi³ Dió³²
jmu³ hi³ lɨ́¹³ má¹tih²¹ hnoh²
la³jɨ́³² hi³ chu²¹ hi³ hniá¹
náh² jmúh¹³, jɨ³ la³jɨ́³² ta²¹
hi³ jmuh³² hnoh² cun³ñí¹ hi³
tanh²³ náh² ta²¹ Dió³².

12 Quí¹ jáun² la³ jáun² bíh¹
má²lɨ́¹³ ma³quien² tsáu² Jesús
Tɨ³² Juo¹³ dí² cun³ñí¹ hi³
ca³tɨn¹ hnoh², hi³ jáun² la³
jáun² siáh³ jmu³ Jesús hi³
quien² hnoh² cun³ñí¹ hi³ ja³²
miɨ³ tsɨ́³ Dió³² jɨ³ Jesucristo
Tɨ³² Juo¹³ dí².

2

Tsá² hláɨh¹, tsá² jmu² tso³

1 Hnoh² reh², ca³tɨ²¹ jmáɨ¹
hi³ jáunh³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³
dí² hi³ ja³chau³ dí² tsú² cu³lɨ²¹
ñí¹con², ca³tɨ²¹ jmáɨ¹ jáun²
juáh³ jnoh¹

2 hi³ tiá² hniáuh³² hɨ³²
honh² náh², sa³jun³ hi³
juenh¹³ náh² nɨ́¹ má¹ca³niéih²
náh² hi³ ca³chó³² jmáɨ¹ jáun²
quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí². Uá¹jinh¹
zian² tsá² juáh³ hi³ zia³²
cáun² jáɨ¹³ quioh²¹ Jmɨ́²chí³
Chun¹, ho³lá²dá² hléh³² tsú²
cáun² jáɨ¹³ ja¹ tsá² reh² dí²,
ho³lá²dá² juáh³ tsú² hi³ zia³²
cáun² sí² hi³ ca³zen¹³ jnoh¹,
tiá² hniáuh³² yáh³ lɨ́¹ táunh¹³
hnoh² ta²¹ jáɨ¹³ jáun².

3 Tiá² hniáuh³² yáh³ lɨ́¹
lɨ³can² hnoh² jáɨ¹³ quioh²¹
lɨ³ua³ jan² tsáu², quí¹ ñeh² bíh¹
hi³ chau²¹ jmáɨ¹ jáun², ca³tɨ²¹
lɨ́¹³ cáun² hniéɨ² jueh³² ñí¹con²
Dió³², hi³ ma³jnia³² siáh³ jan²
tsá² lɨ³ hoh³ ca³tɨ²¹ liej²¹
quioh²¹ Dió³², tsá² ca³tɨn¹ hí³
hi³ tsó³² ñí¹ hlah³.

4 Tsá² hí³ dá² jmu³ hi³
jlánh¹ quien² hnga², hi³ jmu³
hian² tsɨ́³ ñí¹con² la³jáh³ dú¹
ñí¹ hi³ ná¹juáh²³ tsáu² dió³²,
jɨ³ la³jɨ́³² hi³ má²ná¹má²tsú²
má²jónh³² tsáu². Hi³ hí¹ la³
tɨ³ hñu³ cuáh³² chín¹ quioh²¹
yáh³ Dió³² tsa³cuá² tsá² hí³,
hi³ cuá¹jmu² quien² la³jmɨ́¹
quien² Dió³².

5 ¿Tiá¹ chau² honh² hnoh²
hi³ ca³juánh³² jná¹³ la³ nɨ́²
tá¹la³ ca³ñí³² jná¹³ quiúnh¹
hnoh²?

6 Hi³ má²ná¹ñíh¹ náh² he³
quí² jnɨ³² juɨ³² quioh²¹ tsá²
hláɨh¹ hí³ la³ tɨ³ ta³né³², tɨ³la³
nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³
má²tón³² máh³ ma³jnia³² tsá²
hí³.

7 La³ ta³né³² bíh¹ má²chí¹jmu²
ta²¹ hlah³ pí³ tiá² jniá³, jɨ́³²la³
ti³ hniáuh³² quin³ tɨ³ có³² Tsá²
quí² jnaɨ³² juɨ³² quioh²¹ bíh¹
tsá² hláɨh¹ hí³ ta³né³².

8 Hi³ jáun² má¹jáun² máh³
má²ma³jnia³² tsá² lɨ³ hoh³ hí³
ca³tɨ²¹ liej²¹ quioh²¹ Dió³²,
tɨ³la³ Tɨ³² Juo¹³ dí² jngɨh³
tsá² hí³ cun³quionh³ chí³ hi³
jiéɨ³²; ja³bí¹ hí³ dí² hin³ tsá²
hláɨh¹ hí³ cun³quionh³ joh¹
cú²tú¹ cú²lí¹³ hi³ quian³² nɨ́¹

má¹jaunh³².

9 Tsá² hláɨh¹ hí³ já³² cha¹³
*Satanás tsá² hláɨnh¹ tsá²
chín¹, hi³ já³² cun³quionh³
la³jí³² pí³ quioh²¹ Satanás hí³,
hi³ jmu³ hua³jueh³² jɨ³ li²¹ hi³
lɨ¹³ tsa³cáun² tsí³ tsáu², hi³
ma³can² tsáu².

10 Cun³quionh³ la³jí³² ñí¹
hi³ hlah³ ma³can² tsú² tsá²
tsá²hín³, tsá² tiá² ca³li³hnió³
tónh³² ta²¹ jú¹ tson², jú¹ hi³
jmɨ¹ lɨ³ lɨ¹³ liáun³ tsú².

11 Cun³ ñí¹ hi³ nɨ² bíh¹ jmu³
Dió³² hi³ lɨ¹³ lɨ³can² tsá² la³
hí³, hi³ lɨ¹³ tónh³² tsú² ta²¹ jú¹
tɨ¹já¹².

12 Hi³ jáun² la³jɨn³² tsá² hí³
tá¹tsɨn¹ héih³², tsá² tiá² ta²¹
ca³taunh³ hí³ jú¹ tson², tsá²
ca³lɨ³ hniá¹ hí³ jmáh³la³ hi³
hlah³.

Tsá² má²ná¹quiánh¹ hi³ ca³tɨn¹ liáun³

13 Tɨ³la³ jnoh¹ reh², ca³ta¹
jnoh¹ cue¹³ tiá¹hmah¹ Dió³²
la³jí³² jmáɨ¹ hi³ ca³tɨn¹ hnoh²
tsá² hniau³ Tɨ³² Juo¹³ dí²; quí¹
Dió³² ca³quianh³ hnoh² la³
jmɨ¹ ñí¹ hi³ lɨ¹³ liáun³ náh²
cun³quionh³ hi³ jmu³ Jmɨ²chí³
Chun¹ hi³ lɨ¹³ ná¹chan¹ náh²
ca³tɨn¹ Dió³², jɨ³ cun³quionh³
hi³ táunh¹³ náh² ta²¹ jú¹ tson²
nɨ² siáh³.

14 Cun³quionh³ jú¹ chú³²
hi³ hléh¹ jnoh¹ jáun² bíh¹
ca³té² náh² tsú² hi³ lɨ¹³ liáun³
náh², hi³ jáun² hnoh² lɨ¹³ zian²
náh² cáun² hi³ quien² la³jmɨ¹
quien² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³
dí².

15 Hi³ jáun² né³ reh², cuɨ¹
tionh² náh² hi³ nio² tiá³
honh² la³ má²tionh² náh²
nɨ², ha³ lɨ² chá² náh² tɨ³
có³² jáɨ¹³ hi³ ca³juáh¹³ jnoh¹
jáun² ñí¹ ná¹jéinh³ ñí¹ dí², jɨ³
cun³quionh³ sí² nɨ² siáh³.

16 Hi³ jáun² hnga² Jesucristo
Tɨ³² Juo¹³ dí² jɨ³ Dió³² Jméi²
dí², Dió³² Tsá² hniau³ dí², Tsá²
má²hé² má²mieh² hi³ jmu²
hi³ nio² tiá³ tsɨ³ dí² la³jɨ³²
jmáɨ¹ la³ cun³ jmɨ¹hi³nio², hi³
cue³² siáh³ cáun² hi³ chu²¹ hi³
má²hu²¹ tsɨ³ dí²,

17 Dió³² hí³ cuɨ¹ cue²¹ pí³
hñu³ honh² náh², hi³ cuɨ¹
má¹hau³ náh² tsú², jáun² la³jɨ³²
hi³ jmuh³² náh² jɨ³ la³jɨ³² hi³
hléh¹ náh² lɨ¹³ lɨ³ chu²¹.

3

Po¹ mɨ³² hi³ liéinh³² tsú² Dió³² quioh²¹ quionh³ tsá² quionh³

1 Hnoh² reh², ñí¹ má²ca³táuh³
sí² lá² juáh³ jnoh¹ hi³ lienh¹
náh² tiá³ Dió³² ca³ta¹ jnoh¹,
hi³ jáun² tia³juɨ³² tsa³cuóun²
jáɨ¹³ quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí²,
hi³ ma³quien² siáh³ tsá² siánh³
jáɨ¹³ jáun² la³jmɨ¹ má²ca³jmuh³
hnoh².

2 Lienh¹ hnoh² siáh³ Dió³²
ca³ta¹ jnoh¹, hi³ liáu³² tsú²
jnoh¹ ñí¹con² tsá² hian² tsɨ³,
tsá² cháunh²³ tsɨ³ jmáh³la³ hi³
hlah³, quí¹ tiá² la³jɨn³² tsáu²
taunh³² yáh³ ta²¹.

3 Tɨ³la³ Tɨ³² Juo¹³ dí² lɨn³
jan² Tsá² má²tí³² jë¹, hi³ jáun²
hí³ bíh¹ jmu³ hi³ lɨ³ pin³ náh²
hñu³ jmɨ¹ hñu³ honh², jɨ³ hi³

hua^{3}hín^{13} tsú^{2} siáh^{3} hnoh^{2} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} hláɨnh^{1}.
4 Hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} hnoh^{2}, tanh^{23} bíh^{1} jnoh^{1} ta^{21} Tɨ^{32} Juo^{13} dí^{2} hi^{3} hnoh^{2} ná^{1}má^{2}tih^{21} la^{3} má^{2}ná^{1}má^{2}tih^{21} nɨ́^{2} náh^{2} héih^{32} hi^{3} jmu^{32} jnoh^{1}.
5 Cuɨ́^{1} jmu^{1} bíh^{1} Tɨ^{32} Juo^{13} dí^{2} hi^{3} lɨ^{3} lieih^{21} jmɨ́^{2}chí^{3} quián^{13} náh^{2} hi^{3} Dió^{32} hniau^{3}, hi^{3} cuɨ́^{1} jmu^{1} siáh^{3} hi^{3} lɨ^{3} juenh^{2} honh^{2} náh^{2} la^{3}jmɨ́^{1} juenh^{2} tsɨ́^{3} Cristo.

Jáɨ^{13} ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} hniáuh^{32} jmu^{3} tsú^{2} ta^{21}

6 Hnoh^{2} reh^{2}, jmu^{32} jnoh^{1} héih^{32} ñí^{1}con^{2} hnoh^{2} cun^{3}quionh^{3} héih^{32} quioh^{21} Jesucristo Tɨ^{32} Juo^{13} dí^{2}, hi^{3} tiú^{2}uú^{2} juonh^{21} hnoh^{2} quiúnh^{1} lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} reh^{2} cáun^{2} lɨ́^{1} ñi^{3}táunh^{1}, tsá^{2} tiá^{2} má^{2}tí^{32} la^{3} cun^{3} jáɨ^{13} hi^{3} má^{2}ca^{3}hɨ́e^{13} jnoh^{1} jáun^{2}.
7 Quí^{1} hmóu^{32} bíh^{1} hnoh^{2} má^{2}ñíh^{1} lánh^{3} ñí^{1}táunh^{1} náh^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} jmóuh^{1} náh^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} qui^{3} jmu^{32} jnoh^{1}. Quí^{1} jmɨ́^{1} tiauh^{1} jnoh^{1} jáun^{2} ja^{1} ñí^{1} tionh^{1} hnoh^{2}, tiá^{2} ca^{3}jmú^{13} yáh^{3} jnoh^{1} juɨnh^{3},
8 sa^{3}jun^{3} hi^{3} lɨ́^{1} ca^{3}cué^{3} tsáu^{2} ca^{3}cúh^{13} jnoh^{1}; tɨ^{3}la^{3} jnoh^{1} dá^{2} ca^{3}jmú^{13} pí^{3} hi^{3} jmú^{13} jnoh^{1} ta^{21} la^{3} huá^{2} la^{3} jma^{2} bíh^{1}, quí^{1} tiá^{2} ca^{3}lɨ^{3}hnáu^{2} yáh^{3} jnoh^{1} hi^{3} láɨ^{3} jnoh^{1} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ^{3} cáun^{2} liá^{1} héi^{2} ñí^{1}con^{2} náh^{2}.
9 Jun^{3}juáh^{13} hi^{3} tiá^{2} jmɨ́^{1} zia^{32} yáh^{3} jáɨ^{13}, tɨ^{3}la^{3} jnoh^{1} dá^{2} ca^{3}lɨ^{3}hnáu^{2} cáu^{13} cáun^{2} nóh^{32} lánh^{3} rón^{32} ca^{3}tɨ^{21} tianh^{13} hnoh^{2} bíh^{1}.
10 Quí^{1} la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1} tiauh^{1} jnoh^{1} jáun^{2} ja^{1} ñí^{1} tionh^{1} náh^{2}, ca^{3}jmú^{13} jnoh^{1} héih^{32} ñí^{1}con^{2} hnoh^{2} la^{3} lá^{2}: Nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} tiá^{2} ñí^{1}jmu^{3} ta^{21}, ha^{3} lɨ́^{2} cuɨ́^{1} cúh^{2}.
11 Tɨ^{3}la^{3} má^{2}ca^{3}náɨ^{13} jnoh^{1} hi^{3} zian^{2} ma^{3} jan^{2} hnoh^{2} cáun^{2} lɨ́^{1} ñi^{3}táunh^{1} náh^{2}, tsá^{2} jmu^{2} cá^{2} ñí^{1} ta^{21} tiá^{2} quien^{2} hi^{3} cáun^{2} lɨ́^{1} lóh^{23} ta^{3} ñí^{1} tiá^{2} ca^{3}tɨn^{1}.
12 Ñí^{1}con^{2} tsá^{2} la^{3} hí^{3} jmu^{32} jnoh^{1} héih^{32} cun^{3}quionh^{3} héih^{32} quioh^{21} Jesucristo Tɨ^{32} Juo^{13} dí^{2}, hi^{3} re^{2} nio^{2} tsɨ́^{3} tsú^{2} hniáuh^{32} jmu^{3} ta^{21}, hi^{3} jáun^{2} láɨh^{13} tsú^{2} hi^{3} cuh^{3}.
13 Hnoh^{2} reh^{2}, ha^{3} lɨ́^{2} cuɨ́^{1} huon^{13} náh^{2} hi^{3} jmuh^{32} hi^{3} chu^{21}.
14 Nɨ́^{1}juáh^{3} zian^{2} ma^{3} jan^{2} tsá^{2} tiá^{2} ta^{21} taunh^{32} jáɨ^{13} hi^{3} juáh^{3} jnoh^{1} cun^{3}quionh^{3} sí^{2} lá^{2}, jɨe^{3} náh^{2} re^{2} hin^{2} tsánh^{2} tsá^{2} hí^{3}, jáun^{2} lɨ́^{2}uú^{2} juónh^{32} náh^{2} quiúnh^{1} tsá^{2} la^{3} hí^{3}, jáun^{2} lɨ^{3} heh^{3}.
15 Tɨ^{3}la^{3} jun^{3}juáh^{13} hi^{3} hniáuh^{32} hon^{2} yáh^{3} náh^{2} tsá^{2} la^{3} hí^{3}, tɨ^{3}la^{3} hniáuh^{32} hlɨ́^{1} lienh^{1} bíh^{1} hnoh^{2} tsá^{2} la^{3} hí^{3} la^{3}jmɨ́^{1} hlɨ́^{2} liéinh^{32} tsú^{2} jan^{2} raɨnh^{21}.

Po^{1} juáh^{3} hi^{3} cuɨ́^{1} má^{1}mieh^{2} Dió^{32} tsá^{2} hí^{3}

16 Hi^{3} jáun^{2} hnga^{2} Tɨ^{32} Juo^{13} dí^{2}, Tsá^{2} jmu^{2} hi^{3} zian^{2} tsáu^{2} re^{2} tɨn^{2}, cuɨ́^{1} jmu^{1} hi^{3} zian^{2} hnoh^{2} re^{2} tɨn^{2} jmáɨ^{1} ca^{3}la^{3} jɨ́^{32} uá^{1} he^{3} mi^{3} quiunh^{32} náh^{2}. Cuɨ́^{1} zenh^{2} bíh^{1} Tɨ^{32} Juo^{13} dí^{2} quiúnh^{1} hnoh^{2}, ca^{3}la^{3} jɨ^{3}lɨn^{2} náh^{2}.

17 Jná[13] Po[1] cuá[1]jmu[2] jná[13]
huéh[3] ñí[1] hná[1] lá[2] quionh[3]
uón[32] huen[2], la[3] cun[3] qui[3]
jmu[2] jná[13] la[3]jɨ́[32] sí[2] quion[21],
hi[3] jáun[2] lɨ[3] lin[1] hi[3] jná[13] bíh[1]
lɨ́[2]jmú[32]; hi[3] juanh[32] jná[13]:
“Hia[2] hnoh[2]”.
18 Cuɨ́[1] má[1]hé[1] má[1]mieh[2] Je-
sucristo Tɨ[32] Juo[13] dí[2] la[3]jɨ́n[32]
hnoh[2]. [Cun[3] nɨ́[2] bíh[1] tí[3] jáɨ[13]
hi[3] juanh[32] jná[13] reh[2].]

Sí² La³ñí¹ Hi³ Ca³zen³ Po¹ Ñí¹con² Timoteo

Po¹ ca³jmú³ sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ Timoteo

1 Jná¹³ Po¹, tsá² lɨ́n³ ná¹ *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Jesucristo, la³ cun³ héih³² quioh²¹ Dió³² Tsá² liáu³² dí², jɨ³ héih³² quioh²¹ Jesucristo Tsá² ná¹jan²³ dí² hí³;

2 zein²¹ jná¹³ sí² lá² ñí¹con² hnú² Timoteo, hnú² tsá² lɨ́n³ nú² la³juah²¹ dúh¹ jón³² jná¹³ cu³tí³ cun³ñí¹ hi³ táunh²³ dí² ta²¹ cú²re². Cuɨ́¹ má¹hé¹ má¹mieh² hnú² Dió³² Jméi² dí² jɨ³ Cristo Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ cuɨ́¹ jmu¹ tsú² juenh² tsɨ́³, jɨ³ hi³ cuɨ́¹ jmu¹ tsú² siáh³ hi³ zian² nú² cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

Jáɨ¹³ hi³ ca³ɦɨ́eh³ Po¹ Timoteo ca³tɨn¹ tsá² hleh³² jú¹ tɨ́¹jáɨ²

3 La³ cun³ hi³ ca³juánh³² jná¹³ jáun² jmɨ́¹ ca³tɨ³ ñí¹ ñe¹ jná¹³ hué³² Macedonia hi³ ñíh¹³ hnú² juú² Éfeso nɨ́², chú³² bíh¹ ñíh¹³ hnú² la³ má²ñíh³ nɨ́². Hi³ jáun² hnú² jmúh¹³ héih³² nɨ́¹juáh³ hin² tsánh² hleh³² jú¹ ná¹jan², hi³ tiú²uú² ma³tɨn² tsú² tsáu² la³ jáun².

4 Zéih³ hnú² tsú² hi³ tiú²uú² ma³quien² tsú² jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹ quí² lɨ́¹ chin² tsáu² chí¹, sa³jun³ hniáuh³² cán³ tsú² hua³hí¹³ hi³ hin² tsánh² lɨn³ dí¹hio³ ñú¹deh³ tsú², cáun² hi³ tiá² chau²¹ jmáɨ¹ táuh³. Quí¹ nɨ́¹juáh³ cáun² ná¹jmu² la³ jáun² bíh¹ tsú², jáun² cáun² lɨ́¹ ná¹quí² ná¹táɨnh²³ bíh¹ tsú² jáɨ¹³; jun³juáh¹³ lin¹ zia³² ñí¹ jmu³ ta²¹ yáh³ la³ jáun² hi³ juáh¹³ hi³ lɨ́¹³ niau²¹ cáun² tsɨ́³ tsú² ca³tɨ²¹ juɨ³² quioh²¹ Dió³².

5 Tɨ³la³ jná¹³ zein²¹ jáɨ¹³ lá² cun³ñí¹ hi³ hnó³² jná¹³ hi³ ma³hnio³ tsáu² tsá²ján² tsá²ján² cun³ñí¹ hi³ má²jɨ² hñu³ tsɨ́³, cun³ñí¹ hi³ má²jɨ² siáh³ jmɨ́¹ tsɨ́³ tsú², jɨ³ cun³ñí¹ hi³hliá² tson² má²tanh² tsú² ta²¹ Dió³².

6 Zian² ma³ jan² tsáu² má²ca³náu² tɨ³ có³² ca³tɨ²¹ hi³ nɨ́², jáun² jú¹ siáh³ bíh¹ má²ná¹quí² ná¹juónh²³ tsú², jáɨ¹³ tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹.

7 Uá¹jinh¹ hnió³ tsú² jmu³ tɨ³² ca³tɨ²¹ liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, tɨ³la³ hí¹juáh³ jáɨ¹³ hi³ hleh³² hnga² bíh¹ tsú² tiá² ngɨ²³, hi³ sa³jun³ ngɨ²³ bíh¹ tsú² jáɨ¹³ hi³ jlánh¹ jmu² tson².

8 Né¹ bíh¹ dí² hi³ chu²¹ liei²¹ jáun² quioh²¹ hla¹ Moisés nɨ́¹juáh³ hi³ cauh³² tsú² la³ cun³ ca³tɨ²¹.

9 Tɨ³la³ hniáuh³² né¹ dí² hi³ jun³juáh¹³ ca³tɨn¹ tsá² chun¹ yáh³ liei²¹ hi³ ca³lɨ³, quí¹ liei²¹ jáun² dá² ca³lɨ³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² jmu² cun³ tɨn² tsɨ́³ hnga² bíh¹, tsá² tiá² jmu² nieh³, tsá² tiá² ta²¹ tanh² Dió³², tsá² jmu² tso³, tsá² tiá² Dió³² hún¹ tsɨ́³, tsá² tiá² jéih³² hi³ hɨ́en¹, tsá² jngɨh² jméi² mí¹ziú¹³, jɨ³ tsá² jngɨh² tsáu² nɨ́² siáh³.

10 Ja³bí¹ ca³lɨ³ zia³² liei²¹ hi³ ca³tɨn¹ tsá² juón¹, jɨ³ tsá²ñuh² lɨ́¹ jmú² lɨ́¹ tsau³² má²tún²

hmóu[32], tsá[2] han[2] tsáu[2], tsá[2]
tɨ́[1] jáɨn[2], tsá[2] má[2]tson[2] jú[1]
tɨ́[1]jáɨ[2], jɨ[3] hi[3] ca[3]tɨn[1] ca[3]la[3] jɨ́n[32]
tsá[2] tiá[2] jéih[32] jú[1] tson[2] nɨ́[2]
siáh[3].
11 Jú[1] tson[2] nɨ́[2] bíh[1] juanh[32]
jná[13], la[3] cun[3] rón[32] lɨ́[3] jú[1]
chú[32] hi[3] jlánh[1] quien[2] hi[3]
ca[3]hiau[3] jná[13] jáun[2] ñí[1]con[2]
Dió[32], Tsá[2] hnió[3] hí[3] hi[3]
ma[3]mieh[2] dí[2].

*Po[1] cue[32] tiá[1]hmah[1] ñí[1]con[2]
Dió[32] cun[3]ñí[1] hi[3] ja[32] mií[3] tsɨ́[3]
Dió[32]*

12 Cue[2] jná[13] tiá[1]hmah[1]
Jesucristo Tɨ[32] Juo[13] dí[2], Tsá[2]
cue[32] jná[13] pí[3], quí[1]hliá[2]
ca[3]lɨ́n[13] tsú[2] hi[3] jná[13] bíh[1] tsá[2]
lɨ[3]tín[3] jáɨ[13] quioh[21]; hi[3] jáun[2]
jná[13] ca[3]jmú[3] tsú[2] tsá[2] lɨ́n[3]
quian[21],
13 uá[1]jinh[1] jmɨ́[1]tin[2] jmɨ́[1] lɨ́n[3]
jná[13] jan[2] tsá[2] tɨ́[2] ziú[2] tɨ́[2] hɨen[2]
Tɨ[32] Juo[13] dí[2], hi[3] tɨ́[2] hnah[32]
jná[13] siáh[3] tsá[2] taunh[2] tsú[2]
ta[21] hi[3] tɨ́[2] jmuh[32] ná[1] hian[2]
tsɨn[32], jɨ[3] hi[3] tɨ́[2] tú[2] tɨ́[2] hion[32]
jná[13] tsú[2] siáh[3]; tɨ[3]la[3] Dió[32]
ca[3]ja[3] mií[3] tsɨ́[3] ñí[1]con[2] jná[13],
quí[1] jná[13] tiá[2] jmɨ́[1] má[2]tanh[32]
ná[1] ta[21], hi[3] jáun[2] bíh[1] tɨ́[2] jmu[2]
jná[13] cáun[2] hi[3] tiá[2] ño[1].
14 Jáun[2] jlánh[1] ca[3]ja[3] lɨ́n[32]
mií[3] tsɨ́[3] Tɨ[32] Juo[13] dí[2] ñí[1]con[2]
jná[13], quí[1] ca[3]jmú[3] tsú[2] hi[3]
tanh[21] jná[13] ta[21], jɨ[3] hi[3]
má[1]hno[1] lɨ́n[32] jná[13] tsú[2], jɨ[3]
la[3]jɨ́n[32] tsáu[2] nɨ́[2] siáh[3], quí[1]
cun[3]ñí[1] hi[3] má[2]cá[2]cunh[3] jná[13]
quiúnh[1] Jesús Tsá[2] lɨ́n[3] Cristo.
15 La[3]jɨ́n[32] tsáu[2] ca[3]tɨn[1]
tónh[32] ta[21] jú[1] tson[2] lá[2]: Hi[3]
ca[3]cuan[3] Jesús Tsá[2] lɨ́n[3] Cristo
ñí[1] hué[21] lá[2] hi[3] lión[32] tsá[2]
ren[2] tso[3]. Chín[1]dí[1] jná[13] bíh[1]
jan[2] tsá[2] tɨ[3] jlánh[1] bíh[1] tɨ́[2] ren[2]
tso[3],
16 tɨ[3]la[3] cun[3]ñí[1] hi[3] jáun[2]
bíh[1], Dió[32] ca[3]ja[3] mií[3] tsɨ́[3]
ñí[1]con[2] jná[13]. Hi[3] nɨ́[1]juáh[3]
Jesús Tsá[2] lɨ́n[3] hí[3] Cristo la[3]
ca[3]jmú[3] juenh[2] tsɨ́[3] ñí[1]con[2]
jan[2] tsá[2] la[3] jná[13] né[3], jáun[2]
má[2]ca[3]lɨ[3] lin[1] bíh[1] hi[3] jmu[3]
tsú[2] juenh[2] tsɨ́[3] ñí[1]con[2] la[3]jɨ́n[32]
tsá[2] tónh[32] ta[21] ñí[1] hná[1] nɨ́[2]
siáh[3], tsá[2] hiáuh[3] jmáɨ[1] hi[3]
zian[2] cun[3] jmɨ́[1]hi[3]nio[2].
17 ¡Cuɨ́[1] lɨ[3]quien[2] bíh[1] Dió[32]
la[3] cun[3] jmɨ́[1]hi[3]nio[2], hi[3] cuɨ́[1]
ma[3]tsu[3] ma[3]jónh[32] tsáu[2]
hnga[2] hí[3] dí[2]! Dió[32] hí[3] bíh[1]
Tsá[2] lɨ́n[3] Re[21] cun[3] jmɨ́[1]hi[3]nio[2],
Tsá[2] tiá[2] lɨ[13] jún[3], Tsá[2] tiá[2]
hin[2] lɨ́[13] jɨ́e[32], Dió[32] Tsá[2] cú[2]
hnga[2] tán[1] cu[3]tí[3]. Tson[2] bíh[1]
cu[3]tí[3] la[3] nɨ́[2].
18 Hnú[2] jón[3] Timoteo, ta[21]
hi[3] má[2]lɨ́[2]juánh[32] jná[13] nɨ́[2]
chá[23] jná[13] jo[3]cuonh[2] hnú[2],
la[3] cun[3] rón[32] lɨ́[3] jú[1] tson[2] hi[3]
ca[3]hléh[3] jáun[2] tsá[2] ná[1]lɨ́n[3] hí[3]
*tɨ[32] jë[1] Dió[32] hi[3] ca[3]tɨn[1] hnú[2]
jmɨ́[1]tin[2]. Cun[3]quionh[3] jáɨ[13] hi[3]
ca[3]hléh[3] jáun[2] tsá[2] hí[3] né[3],
lɨ́[13] jmúh[13] hnú[2] cáun[2] hniéi[2]
chu[21].
19 Hi[3] cu[3]tsa[32] hniáuh[32]
cháh[13] hnú[2] cáun[2] honh[2] hi[3]
ca[3]tɨn[1] Dió[32], hi[3] hniáuh[32]
jmúh[13] hnú[2] pí[3] hi[3] cu[3]tí[3] lɨ[3]
jɨ[2] jmɨ́[1] honh[2] hnú[2] ta[3] ñí[1]
tsú[2]. Zian[2] ma[3] jan[2] tsáu[2]
tiá[2] má[2]ca[3]lɨ[3]hnió[3] jmu[3] la[3]
cun[3] hi[3] má[2]lɨ́[2]juánh[32] jná[13]

ní́², jáun² ca³ja³hín³ bíh¹ tsú² ca³tɨ²¹ hi³ jmí́¹ taunh³² ta²¹.
20 La³ jáun² bíh¹ ca³lɨ³ quioh²¹ Himeneo jɨ³ Lí²ján¹, jáun² tsá² hí³ má²ca³jɨenh²¹ jná¹³ ñí¹con² *Satanás, hi³ jáun² lɨ³ ñi³² tsú² hi³ tiá² chú³² tú² hión³² tsú² Dió³².

2

Po¹ juáh³ he³ lánh³ rón³² ca³ta¹ dí² lienh¹ Dió³²

1 Hi³ jáun² né³, zia³² cáun² jáɨ¹³ jlánh¹ bíh¹ quien² hi³ juah²¹ jná¹³ lá²: Chú³² mɨ³² tsú² ñí¹con² Dió³² quioh²¹ la³jɨ́n³² tsáu². Hniáuh³² liéinh³² tsú² Dió³², hi³ hiú² mɨ³² tsú², jɨ³ hi³ cué³² tsú² siáh³ tiá¹hmah¹ ñí¹con² Dió³² quioh²¹ la³jɨ́n³² tsáu².
2 La³ jáun² ca³tɨ²¹ jmu³ tsú² quioh²¹ tsá² ná¹lɨ́n³ hi³ chín¹, jɨ³ tsá² ná¹lɨ́n³ ta²¹ ní́² siáh³, quí¹ jáun² lɨ́¹³ tiauh² dí² tie³ cáun² hi³ re² hi³ tɨn² tá¹la³ ziáun² dí² hi³ ca³tɨn¹ Dió³² ñí¹ hué²¹ lá², hi³ ná¹láɨ³ dí² tsá² re² jë¹.
3 Quí¹ jlánh¹ re² jniá³ hi³ jmú¹³ dí² la³ ní́², hi³ ja³bí¹ la³ ní́² siáh³ jlánh¹ tɨ³² tsɨ́³ Dió³² Tsá² liáu³² dí²,
4 quí¹ Dió³² hnió³ lɨ́n³² hi³ liáun³ ca³la³ jɨ́n³² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá², hi³ lɨ́¹³ lɨ³ ñi³² tsú² re² jú¹ tson².
5 Jan² Dió³² bíh¹ zian², hi³ jan² tán¹ bí¹ siáh³ tsá²mɨ³cuóun² zian² hi³ nau³² chu³jo² ja¹ quioh²¹ Dió³² quionh³ tsá²mɨ³cuóun²; la³ cun³ hnga² Jesús Tsá² lɨ́n³ hí³ Cristo bíh¹.
6 Tsá² hí³ bíh¹ Tsá² ca³cuen³ hnga² hi³ lɨ́³ hmah²¹ quioh²¹ hi³ lɨ́¹³ liáun³ la³jɨ́n³² tsáu²; hi³ jáun² má²ca³lɨ³ lin¹ hi³ la³ jáun² lɨ³ jmɨ́¹ ca³tsɨn¹³ jáun² jmáɨ¹.
7 Jú¹ tson² bíh¹ juanh³² jná¹³, tiá² tɨ́¹ jáɨn² yáh³ jná¹³ hi³ Dió³² ca³hiáu³² hi³ lɨ́n¹³ ná¹ jan² tsá² ngaɨ³² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³², jan² *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² ñí¹con² *tsá²cá²jo²¹, hi³ ma³tɨn¹³ jná¹³ tsú² jú¹ tson², jɨ³ jáɨ¹³ he³ lánh³ rón³² lɨ́¹³ tanh¹³ tsú² ta²¹ Dió³² ní́² siáh³.
8 Jáun² jná¹³ né³ hnó³² hi³ ca³la³ jɨ́n³² tsá²ñuh² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² cuɨ́¹ liéinh²¹ Dió³², hi³ ñí¹con² Dió³² cuɨ́¹ he¹³ tsú² cuo² tiá² tso³ quian³², hi³ hí¹ cáun² hniéɨ² tiá² hu²¹ tsɨ́³ tsú², sa³jun³ hi³ hlah³ hniáuh³² hu²¹ tsɨ́³ tsú² siáh³.
9 Ja³bí¹ la³ jáun² hnó³² jná¹³ hi³ tsá²mɨ³ quɨ́h³² lɨ³ua³ cáun² hmɨh³² hi³ re² hu²¹ tsɨ́³, hi³ hua³hín¹³ ní́¹ má¹tɨ³ ñí¹ jmáh²¹; quí¹ jun³juáh¹³ cun³quionh³ jméɨ¹³ hi³ jlánh¹ re² láɨ¹ chí¹ yáh³ tsú² lɨ́¹³ ma³quien² Dió³², sa³jun³ hi³ jmah³² tsú² jáun² cun³quionh³ cú¹mí¹niau²¹, ho³ máɨ³ pih²¹ hmuh²¹ hi³ téh²³ tsú² jáun² perla, sa³jun³ hi³ quɨ́h³² tsú² jáun² hmɨh³² hmuh²¹. Cha³ jmí́¹ jmu³ tsú² tonh² cun³quionh³ lánh³ jniá³ tɨ³ coh³,
10 tɨ³ re² bíh¹ hi³ hnauh¹³ tsú² tsɨ́³ ha³ lánh³ lɨ́¹³ jmu³ hi³ chu²¹ ñí¹con² tsáu², la³

cun³ qui³ ca³tɨ²¹ jmu² tsá²mɨ³
tsá² juáh²³ hi³ má²má²quien²
Dió³².
11 Ca³tɨn¹ tsá²mɨ³ tiánh³
ta³máɨh³ nɨ́¹ má¹ca³ma³tɨn³², hi³ tiá² jmu³ tsú² quien²
hmóu³².
12 Tiá² cué¹³ jná¹³ jáɨ¹³
hi³ tsá²mɨ³ ma³tɨn² tsá²ñuh²,
sa³jun³ cué¹³ jná¹³ jáɨ¹³ hi³ ho²
tsá²mɨ³ jáɨ¹³ ñí¹con² tsá²ñuh²,
ta³máɨh³ bíh¹ ca³tɨn¹ tsú²
tiánh³,
13 quí¹ tsá²ñuh² Adán bíh¹
tín² ca³lɨ³zian² ca³jmú³ Dió³²,
jáun² jmɨ́¹ má²lɨ³² jáun² bíh¹
ca³jmú³ tsú² hi³ lɨ³zian² mɨ́¹
Eva.
14 Hi³ jun³juáh¹³ Adán
yáh³ tsá² ca³lɨ³can² quionh³
tsá² hláɨnh¹, Eva bíh¹ tsá²
ca³lɨ³can², hi³ jáun² ca³tánh³
tsú² tso³;
15 hi³ jáun² uá¹jinh¹ Dió³²
ca³jmú³ hi³ ma³tso² tsá²mɨ³
tsɨ́³ hi³ lɨ³zian² jon², cu³ jáun²
lɨ́¹³ bíh¹ liáun³ tsú² nɨ́¹juáh³
hi³ ma³zian² tsú² hi³ tanh²
ta²¹ Dió³², hi³ hnio³ tsú²
tsá²mɨ³cuóun² raɨnh²¹, hi³
ná¹chan¹ tsú² ñí¹con² Dió³²,
tɨ³la³ hi³ re² hu²¹ tsɨ́³ tsú²
má¹na²¹.

3

*Ha³ lánh³ ñɨ³táunh¹ tsá²
ca³tɨ²¹ hau³ jáɨ¹³ ñí¹con² tsá²
má²lɨn³ cuáh³²*
(Tito 1:5-16)

1 Jú¹ tson² cu³tí³ bíh¹ jáɨ¹³
lá²: Nɨ́¹juáh³ zian² tsá² hnió³
hau³ jáɨ¹³ hi³ jmu³ hua³hí¹³
tsá² ná¹lɨn³ cuáh³², tsá² la³
hí³ bíh¹ hnió³ jmu³ cáun² ta²¹
chu²¹.
2 Hi³ jáun² né³, jan² tsá²
ho² jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² má²lɨn³
cuáh³² hniáuh³² lɨn³ jan²
tsá² tiá² jú¹ hlá² jú¹ nɨ́²
zia³² quioh²¹ bíh¹, hi³ jáun²
tiá² hi³ zia³² hí¹ cáun² hi³
juáh¹³ hi³ lɨ³ lɨ́¹³ ziu³ hɨe³
tsú² tsáu². Hniáuh³² zian²
jan² tán¹ tsá²mɨ³ ñí²cuo² tsú².
Hi³ hniáuh³² ngɨ³² siáh³ tsá²
la³ hí³ cú²re² he², hi³ tɨn² tɨ³
jinh³ hnga², hi³ lɨn³ tsú² jan²
tsá² re² jë¹ nɨ́² siáh³. Ja³bí¹
hniáuh³² ma³hnio³ tsú² siáh³
la³jɨ́n³² tsá² ñɨ³tin²¹ hñú¹³, hi³
hniáuh³² siáh³ tɨn² tsú² hɨeh³²
re² tsáu² jáɨ¹³.
3 Tiá² hniáuh³² hi³ ñɨ³hein²¹
tsú², sa³jun³ hi³ hnauh² tsú²
hniéɨ². Hniáuh³² juenh² tsɨ́³
bíh¹ tsú², hi³ lɨn³ tsú² jan² tsá²
tiá² jéih³² hniéɨ², jɨ³ hi³ tiá²
hen² tsɨ́³ tsú² quɨe³ nɨ́² siáh³.
4 Hniáuh³² tɨn² tsú² jmu² re²
héih³² hñú¹³, hi³ jmu² tsú² hi³
nieh³ jon² hi³ taunh¹³ ta²¹;
5 quí¹ nɨ́¹juáh³ tiá² la³ tɨn²
tsú² jmu³ héih³² hñú¹³ hnga²,
jáun² né³ ¿lánh³ bíh¹ rón³²
lɨ́¹³ jmu³ tsú² hua³hín¹³ tsá²
ná¹lɨn³ cuáh³² joh¹ Dió³²?
6 Tiá² hniáuh³² yáh³ hi³ jan²
tsá² tá² ca³taunh³ ta²¹ lɨn¹³ tsá²
jmu³ hua³hín¹³ tsá² ná¹lɨn³
cuáh³², quí¹ nɨ́¹ ca³lɨn¹³ tsú²
hi³ ma³quien² hnga², hi³ jáun²
má²tá¹tsɨn¹ héih³² má¹lɨ³²
jáun² la³jmɨ́¹ ca³ta³tsɨn¹ tsá²
hláɨnh¹ héih³² jmɨ́¹ ca³ma³re²
Dió³² tsáu¹³ tsá² hláɨnh¹ hí³.
7 Ja³bí¹ hniáuh³² hi³ lɨn²³
tsá² tiá² ta²¹ má²tanh² Dió³²
hi³ tsá² hí³ tsá² chun¹, quí¹

nɨ́¹juáh³ la³ ca³ziu³ ca³hɨen³
bíh¹ tsá² cá²tsáun¹ hí³ tsá² hí³,
hi³ jáun² jmu³ tsá² hláɨnh¹
hi³ tiú²uú² quien² ta²¹ quioh²¹
Dió³² hi³ jmu² tsú².

Ha³ lánh³ ca³tɨ²¹ ñi³táunh¹
tsá² ná¹má²cón³² tsá² má²lɨ́n³
cuáh³²

8 Ja³bí¹ la³ jáun² tiá²
hniáuh³² lɨ³zia³² tsáu¹³ tsá²
má²cón³² tsá² cuáh³² hi³
juáh¹³ hi³ lɨ́¹³ ziu³ hɨe³ tsú²
tsáu², sa³jun³ hi³ lɨ́n³ tsú² tsá²
má²cau², sa³jun³ hi³ ñi³hein²¹
tsú², sa³jun³ hi³ hen² tsɨ́³ tsú²
quɨe³ lɨ́¹ zia³² siáh³.

9 Tsá² má²cón³² hí³ tsá²
cuáh³² hniáuh³² zianh³² tiá³
jú¹ tson², cun³quionh³ hi³
jɨ² jmɨ́¹ tsɨ́³, jú¹ tson² hi³
má²ca³ma³li²¹ jáun² Dió³².

10 Ñeh² bíh¹ hi³ hau³ tsú²
jáun² jáɨ¹³ hi³ lɨ́n¹³ tsú² tsá²
má²cón³² tsá² má²lɨ́n³ cuáh³²,
hniáuh³² ca³ lan³ bíh¹ tsú²
tín² tsá² la³ hí³ nɨ́¹juáh³ hi³
tɨn² tsú² re² ta²¹; nɨ́¹juáh³
jmu² tsú² re² cu³tí³, má¹jáun²
má²lɨ́¹³ hau³ tsú² jáɨ¹³ hi³ lɨ́n¹³
tsá² má²cón³² tsá² cuáh³².

11 Ja³bí¹ tsá²mɨ³ ñí²cuo² tsú²
tiá² hniáuh³² zia³² tsáu¹³ hi³
juáh¹³ hi³ lɨ́¹³ ziu³ hɨe³ tsú²
tsáu², sa³jun³ hnga² tsú² ziu³
hɨen³ siáh³ tsáu²; hniáuh³²
bíh¹ hi³ zian² tsú² cú²re² he²,
hi³ lɨ́n³ tsú² jan² tsá² má²tí³²
jë¹.

12 Tsá² hau³ hí³ jáɨ¹³ hi³
lɨ́n¹³ jan² tsá² ma³cón³² tsá²
cuáh³² hniáuh³² zian² jan²
tán¹ tsá²mɨ³ ñí²cuo², hi³ tɨn²
tsú² jmu² re² héih³² hñú¹³
siáh³.

13 Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² hau³ hí³
jáɨ¹³ la³ jáun² jmu² re² ta²¹
quioh²¹, jáun² tsá² la³ hí³ bíh¹
lɨ́¹³ ma³hniau³ lɨ́n³² tsáu², hi³
lɨ́¹³ niau²¹ siáh³ tiá³ tsɨ́³ tsú²
hi³ hléh³² jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ hi³ tanh²
tsú² jáun² ta²¹ Jesús Tsá² lɨ́n³
Cristo.

Jú¹ tson² hi³ má²ca³ma³li²¹
Dió³²

14 Uá¹jinh¹ cuá¹jmu² jná¹³
sí² lá² hi³ zein²¹ jná¹³ ñí¹con²
hnú², tɨ³la³ tsɨn³² jná¹³
má²hu²¹ hi³ ñí¹jɨe¹ jná¹³ hnú²
tia³juɨ³².

15 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ ca³lén³
jná¹³, jáun² má²ñíh¹ hnú² ha³
lánh³ hniáuh³² má¹ziáun¹³ dí²
ñí¹ hué²¹ lá², jnoh¹ tsá² hñú¹³
Dió³², hi³ ná¹láɨ³ dí² jáun²
cuáh³² quioh²¹ Dió³² Tsá²
juú²tsáun², hi³ ná¹láɨ³ dí² siáh³
la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² jmɨ́h¹ hiah³²,
hi³ jáun² jmu³² dí² hua³hí¹³
jú¹ tson² hi³ tiá² lɨ́¹³ tsa³hín³.

16 Tson² bíh¹ cu³tí³ jáɨ¹³ hi³
má²táunh²³ dí² jáun² ta²¹, la³
cun³ jáɨ¹³ hi³ jmɨ́¹ ná¹hmá¹
ná¹jnɨ́¹ hi³ má²ca³ma³li²¹ jáun²
Dió³² la³ lá²:

Tsá² lɨ́n³ Cristo má²ca³ma³jnia³²,
hi³ ca³lɨn³ tsá² dí¹ngú³,
Jmɨ́²chí³ Chun¹ ca³ma³tson²
hi³ cu³tí³ chun¹ tsú²,
hi³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³²
ca³jɨ́en³² siáh³ Tsá² hí³.
Jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ Tsá² hí³
má²ca³nga³ tsú² ñí¹con²
*tsá²cá²jo²¹.
Ca³tanh² bíh¹ tsá² zian² ñí¹
hué²¹ lá² ta²¹ Tsá² hí³,
jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³chánh³²
tsú² siáh³ hñu³mɨ³cuú².

4

Ha³ lánh³ zian² tsá² cha³² tɨ³ có³² hi³ taunh³² ta²¹ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³²

1 Jáun² né³, Jmí²chí³ Chun¹ juáh³ tá²na²¹ lɨ́n²¹ hi³ ñí¹ ca³táuh³ jmáɨ¹ zian² tsá² tsa³táunh¹ tɨ³ có³², hi³ lɨ³can² tsú² cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ ma³cau² jmɨ́²chí³ hláɨnh¹, hi³ tónh³² tsú² siáh³ ta²¹ jáɨ¹³ hi³ ma³ta² tsá²cuú² tsá²ta³ tsá² hláɨnh¹.

2 Jú¹ tɨ́¹jáɨ² jáun² já³² cun³quionh³ ho³ tsá² lɨ́n³ la³ cá¹ la³ jéinh¹; tsá² hí³ dá² ma³cau² bíh¹, tsá² má²já²hín³ jmɨ́¹ tsɨ́³ ñí¹con² Dió³², la³juah²¹ dúh¹ hi³ ca³cáu³.

3 Tsá² la³ hí³ dá² jmu³ héih³² hi³ tiú²uú² jéinh³² tsú² cuo², ja³bí¹ tsá² hí³ jmu³ siáh³ héih³² hi³ zia³² ma³ cá² ñí¹ má³² hi³ tiú²uú² lɨ́¹³ cuh³ tsú², uá¹jinh¹ hnga² Dió³² ca³jmú³ má³² jáun² hi³ cúh² tsá² má²taunh³² ta²¹, tsá² má²ñɨ³² re² jú¹ tson²; hi³ nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹ cuh³ tsú² né³, cueh³² tiá¹hmah¹ Dió³².

4 Quí¹ la³jɨ́n³² ñí¹ jáh³ ca³chan³ Dió³² ñí¹ hué²¹ lá², chun¹, hi³ lɨ́¹³ cunh¹³ tsú²; tiá² hniáuh³² juáh¹³ dí² hi³ hlah³, tɨ³la³ hniáuh³² cue¹³ tiá¹hmah¹ bíh¹ dí² Dió³² hi³ hiau³ dí² hi³ jáun².

5 Quí¹ Dió³² má²hɨen²¹ má³² cun³quionh³ jáɨ¹³ quioh²¹ nɨ́¹ má¹ca³lienh¹ dí².

Tsá² chun¹ quian²¹ Jesucristo

6 Nɨ́¹juáh³ má¹tɨn¹³ hnú² tsá² reh² la³ nɨ́², jáun² hnú² lɨ́n¹³ jan² tsá² chun¹ quian²¹ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo, jan² tsá² má²ca³lɨ³ hun¹ tsɨ́³ cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³ hɨe³² ha³ lánh³ tanh¹³ dí² ta²¹ Dió³², jɨ³ cun³quionh³ jú¹ tson² hi³ táunh²³ hnú² jáun² ta²¹ la³ má²táunh²³ jáun².

7 Tiá² hniáuh³² táunh¹³ hnú² ta²¹ jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹ quí² lɨ́¹ chin² tsáu² chí¹, jɨ³ jáɨ¹³ quioh²¹ tsá²haun³² nɨ́² siáh³, tɨ³la³ hnú² hniáuh³² jmúh¹³ pí³ hi³ zian² nú² hi³ ca³tɨn¹ Dió³² bíh¹.

8 Quí¹ zia³² bíh¹ ñí¹ jmu² ca³lá² ta²¹ hi³ jmu² tsú² hi³ lɨ́¹³ pin³ cuá² ta³, tɨ³la³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ zia³² ñí¹ jmu² ta²¹ hi³ zian² tsú² hi³ ca³tɨn¹ Dió³² má¹ná¹; quí¹ hi³ jáun² cué³² jáɨ¹³ hi³ cuá³² tsú² cáun² hi³ re² hi³ tɨn² ñí¹ hué²¹ lá², hi³ cué³² siáh³ jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ zian² tsú² cun³ jmɨ́¹hi³nio².

9 Tson² bíh¹ cu³tí³ jáɨ¹³ nɨ́², hi³ jáun² jáɨ¹³ nɨ́² hniáuh³² tónh³² tsú² ta²¹ la³jɨ́n³².

10 Quí¹ hi³ jáun² bíh¹ jmu³² dí² ta²¹ jɨ³ hi³ ma³tso¹ dí² tsɨ́³, quí¹hliá² má²ca³chá¹³ dí² cáun² tsɨ́³ ca³tɨn¹ Dió³² Tsá² juú²tsáun², Tsá² lión³² tsá² zian² hngá¹máh³, tɨ³la³ jlánh¹ cu³tí³ lɨ́n³ tsú² Tsá² liáu³² ñí¹con² tsá² taunh² tsú² ta²¹.

11 Hniáuh³² jmúh¹³ hnú² héih³² ca³tɨ²¹ hi³ nɨ́², hi³ má¹tɨn¹³ hnú² tsáu² re².

12 Tiá² hniáuh³² hi³ lɨ́¹ lɨ́n¹³ tsáu² hi³ hnú² tiá² quien² nú² quí¹hliá² hnú² tsá² tsá¹ñú¹, tɨ³la³ hnú² hniáuh³² lɨ́n³ nú² la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² nóh³² bíh¹ hi³ lɨ́¹³ ma³tí³² tsá² reh² uá²jaɨ³²,

la3jí32 jái13 hi3 hléh1 hnú2, la3jí32 hi3 jmuh32 hnú2, hi3 hno3 nú2 tsáu2, hi3 tanh23 hnú2 ta21 Dió32, jɨ3 hi3 jɨ2 jmɨ́1 honh2 nú2 nɨ́2 siáh3.

13 Tá1la3 tiá2 má2cá2chó32 jná13, hí3 Sí2 tioh3 jáɨ13 quioh21 Dió32 ja1 ñí1 tionh1 tsá2 reh2, hi3 hlɨ́1 lienh1 nú2 tsú2, jɨ3 hi3 má1tɨn13 nú2 tsú2 siáh3 jáɨ13 jáun2.

14 Su3uú2 chá2 tɨ3 có32 hi3 lɨ́1 ca3cué3 Dió32 ñí1con2 hnú2 la3 cun3 rón32 lɨ́3 jáɨ13 hi3 ca3hléh3 jáun2 tɨ32 jë1 Dió32 jmɨ́1tin2, jmɨ́1 ca3ra3tsɨ32 tsá2 ná1lɨn3 hí3 tsá2daun32 cuo2 tsáɨh3 chinh32 nú2.

15 Ma3ti21 la3 nɨ́2 ca3la3 jonh3 jmɨ́1 honh2, jáun2 lɨ́13 jɨ́e3 tsáu2 hi3 cu3tí3 má2tsá2lɨ3tɨn2 nú2.

16 Hua3hín13 nú2 jmɨ́2chí3 quián13, la3 má2quionh3 jú1 tson2 hi3 ma3tɨn13 nú2 tsáu2 nɨ́2 siáh3. La3jɨ32 hi3 nɨ́2 ma3ti21 cá2re2 he2 la3jɨ́32 jmáɨ1; quí1 nɨ́1juáh3 jmuh32 hnú2 la3 nɨ́2, jáun2 lɨ́13 liáun3 hnú2 huen2 jɨ3 la3jɨ́n32 tsá2 náɨ32 jáɨ13 hi3 hléh1 nú2 nɨ́2 siáh3.

5

Hi3 ca3ta1 dí2 jmú13 ñí1con2 tsá2 reh2

1 Hi3 jáun2 né3, tiá2 hniáuh32 quiú1 jin13 nú2 tsá2ñuh2 tsá2 má2lieih21; tɨ3la3 hniáuh32 hlɨ́1 lienh1 jú1 tson2 bíh1 hnú2 tsá2 hí3 ca3la3 jmɨ́1 lienh1 nú2 ñeh2. Hi3 hlɨ́1 lienh1 hnú2 siáh3 tsá2 tsá1ñú1 ca3la3 jmɨ́1 lienh1 nú2 renh2.

2 Ja3bí1 hniáuh32 hlɨ́1 lienh1 hnú2 siáh3 tsá2mɨ3 tsá2 má2lieih21 ca3la3 jmɨ́1 lienh1 nú2 mí2ziúh2, jɨ3 tsá2 tsá1maɨ13 nɨ́2 siáh3 hlɨ́1 lienh1 hnú2 ca3la3 jmɨ́1 lienh1 nú2 tsá2mɨ3 renh2, hi3 hniáuh32 jɨen1 nú2 tsú2 hi3 lin1 má2jɨ2 jmɨ́1 honh2.

3 Má1hon1 nú2 tsá2mɨ3 hnáɨ3, lɨ3ua3 jan2 tsá2 tiá2 hin2 zian2 hi3 lɨ́13 ma3hau3 tsú2.

4 Tɨ3la3 nɨ́1juáh3 zian2 jon2 ho3 cho1 jan2 tsá2mɨ3 hnáɨ3, jáun2 tsá2 hí3 tín2 ca3tɨn1 ma3hon3 mí1ziú13 ho3 dí1hio3, hi3 hnio3 tsú2 tsá2 má2lieih21 hí3 la3jmɨ́1 ca3jmú3 tsá2 má2lieih21 hua3hín13 tsú2 jmɨ́1 míh2, quí1 la3 jáun2 bíh1 tɨ32 tsɨ́3 Dió32.

5 Tɨ3la3 nɨ́1juáh3 zian2 jan2 tsá2mɨ3 hnáɨ3 hi3 cuá3 hnga2 tán1 cu3tí3 né3, jáun2 tsá2mɨ3 la3 hí3 má2hu21 tsɨ́3 hi3 Dió32 bíh1 Tsá2 má2hau3, hi3 mɨ32 ñí1con2 Dió32 la3 huá2 la3 jma2.

6 Tɨ3la3 nɨ́1juáh3 tsá2mɨ3 hnáɨ3 la3 jmu2 la3 cun3 hi3 tɨ32 tsɨ́3 hnga2 má1ná1, jáun2 tsá2 la3 hí3 má2jún1 ta3 liéih32 bíh1.

7 Jáun2 la3 nɨ́2 jmúh13 hnú2 héih32 ñí1con2 tsá2 reh2, hi3 jáun2 tiá2 hin2 lɨ́13 ziu3 hɨe3 hi3 tsá2 reh2 ná1jmu2 hi3 hlah3.

8 Hi3 jáun2 nɨ́1juáh3 zian2 tsá2 tiá2 má2hon3 tsá2 hñú13 la3ñí1 la3ján3, sa3jun3 raɨnh21, jáun2 tiá2 ca3tɨn1 yáh3 tsá2 la3 hí3 hi3 juáh3 hi3 tanh2 ta21 Dió32; tɨ3 jlánh1 tiá2 chun1 bíh1 tsá2 la3 hí3 la3 cónh3 bíh1 jan2 tsá2 tiá2 ta21 má2tanh2 Dió32.

9 Tiá2 ca3tɨn1 yáh3 tsá2mɨ3 hnáɨ3 tsá1míh1 ca3lá2 hi3 hún1 ñí1 sí2 tiáunh1 tsá2mɨ3 tsá2 ná1jmu2 ta21 ñí1con2 tsá2

cuáh32, tɨ3la3 nɨ́1juáh3 tsá2
má2hún1 hnaɨh32 nio2 quiú3
mii2, hi3 nɨ́1juáh3 cu3 jéin32
tán1 bíh1 ca3jéinh32 tsú2 cuo2,
jáun2 lɨ́13 bíh1.
10 Hniáuh32 lin1 hi3
má2ca3jmú3 tsá2 la3 hí3
hi3 chu21, uá1 la3 cun3
hi3 má2ca3tɨ3 ca3jinh3 tsú2
jon2, hi3 má2ca3ma3hnio3
tsú2 tsá2 ñi3tin21 hñú13, hi3
má2ca3ma3cón32 tsú2 tsá2 joh1
Dió32, hi3 tiá2 má2ca3jmú3
quien2 hnga2, hi3 má2ca3ja3
mií3 tsɨ́3 tsú2 ñí1con2 tsá2
má2tso2 tsɨ́3, hi3 nɨ́1juáh3
má2ca3jmú3 tsú2 siáh3 pí3 hi3
jmu3 la3jɨ́32 hi3 chú32.

11 Tɨ3la3 su3uú2 lɨ́1 tanh3
tsá2mɨ3 hnáɨ3 tsá2 tsá1míh1 ñí1
sí2 jáun2; quí1 nɨ́1 ca3chá3 tsá2
la3 hí3 tɨ3 có32 jáɨ13 hi3 ca3jmú3
la3 jmɨ́1 ñí1 quionh3 Cristo, hi3
lɨ3 hniá1 tsú2 jéinh32 siáh3 cuo2
quionh3 tsá2ñuh2 siánh3 siáh3,
12 hi3 jáun2 tso3 bíh1
má2zia32 quioh21 tsú2 lɨ́13
cun3ñí1 hi3 tiá2 ma3tí32 tsú2
jáɨ13 hi3 ca3jmú3 jáun2 la3 jmɨ́1
ñí1 quionh3 Cristo.
13 Ja3bí1 lɨ3 tan2 tsá2 la3
hí3 hi3 ngɨ́32 ma3 quin32 ma3
caun32 hñú3, jáun2 tsá2 la3 hí3
lɨ́13 lɨ3 juɨnh3 bíh1. Jun3juáh13
jmáh3la3 hliá2 lɨ3 juɨnh3 yáh3
tsú2, quí1 ja3bí1 lɨ́13 ziu3 hɨen3
tsú2 siáh3 tsáu2, hi3 lɨ́1 hí3 tsú2
ca3tɨn1 tsá2 hlá2 tsá2 nɨ́2, jɨ3 hi3
hléh32 tsú2 siáh3 jáɨ13 hi3 tiá2
ca3tɨ21 hléh32.
14 Hi3 jáun2 bíh1 hnó32 jná13
hi3 tsá2mɨ3 hnáɨ3 tsá1míh1
jéinh32 siáh3 cuo2, hi3 lɨ́13 zian2
jon2 tsú2, hi3 re2 jmu3 tsú2
ta21 nio2 ñéih3 quioh21, hi3
jáun2 tiá2 lɨ́13 zia32 hí1 cáun2
hi3 juáh13 hi3 lɨ́13 hléh32 hlah3
tsá2 hau2 dí2.
15 Quí1 zian2 ma3 jan2
tsá2mɨ3 hnáɨ3 hi3 má2ca3tianh3
tɨ3 có32 ta3né32, hi3 má2haɨn21
tɨ3 con2 *Satanás.

16 Nɨ́1juáh3 zian2 tsá2mɨ3
hnáɨ3 raɨnh21 jan2 tsá2mɨ3 tsá2
reh2, jáun2 tsá2 reh2 dí2 hí3
ca3tɨn1 ma3hon3 tsá2 hnáɨ3 hí3,
tiá2 hniáuh32 cué32 tsú2 ta21
jáun2 ñí1con2 tsá2 cuáh32; hi3
jáun2 tsá2 má2lɨ́n3 hí3 cuáh32
lɨ́13 ma3hon3 tsá2mɨ3 hnáɨ3 tiá2
jon1 raɨnh21 zian2 bíh1.

17 Nɨ́1juáh3 zian2 tsá2daun32
jmu2 héih32 re2 lɨ́n32 ñí1con2
tsá2 reh2, hi3 hleh32 tsú2 re2
jáɨ13, hi3 hɨeh32 tsú2 tsáu2 re2,
jáun2 ca3tɨn1 tsá2 la3 hí3 he3
quɨe3 la3 cun3 lɨ́3 ta21 quioh21,
hi3 hniáuh32 lɨ́n23 siáh3 tsá2
reh2 hi3 quien2 tsá2 hí3.
18 Quí1 ñí1 Sí2 quioh21
Dió32 rá1juáh3: “¡Ha3 lɨ́2 táunh3
chí2 náh2 ho3 cuá1juɨ́2, [hi3
jmu3 hi3 tiú2uú2 lɨ́13 cuh3 jáh3
cuú2miih21] tá1la3 cuá1jmu2
jáh3 ta21 hi3 ha2 zauh32
cuú2miih21, jáun2 sunh3 máɨ3!”
Ja3bí1 rá1juáh3 siáh3 ñí1 Sí2:
“Tsá2 jmu2 ta21 ca3tɨn1 he3
quɨe3 hi3 hlánh1 jmu2 ta21”.

19 Tiá2 hniáuh32 cáun2 lɨ́1
má1quien13 hnú2 jáɨ13 nɨ́1juáh3
ca3hna3 tsáu2 jan2 tsá2daun32
tsá2 ná1ñí1 cuáh32, jɨ́32la3 ti3
nɨ́1juáh3 zian2 gon3 ho3 gáun3
tsá2 ma3tson2 jáɨ13 jáun2 bíh1.

20 Tɨ3la3 ca3tɨn1 tsá2
má2lieih21, nɨ́1juáh3 tsá2 jmu2
tso3, hniáuh32 quiú1 jin13 bíh1
hnú2 tsú2 ja1 ñí1 tionh1 tsá2
reh2, jáun2 la3jɨ́n32 tsú2 juénh13
hi3 tiá2 jmu3 la3 jáun2.
21 Ta3 ñí1 Dió32, jɨ3 Jesu-
cristo, jɨ3 tsá2 chun1 tsá2
ná1lɨ́n3 tsá2cuú2 tsá2ta3 Dió32
nɨ́2 siáh3, cué13 jná13 hnú2
ta21 nɨ́2 hi3 má1tih21 nú2; tɨ3la3
ha3 lɨ́2 ra3tsɨ32 héih32 ta3 tiá2
má2lin1 re2 jú1 tson2, ha3 lɨ́2
jmú2 hi3 quien2 jan2, hi3 jan2
tiá2 quien2.
22 Tiá2 hniáuh32 rá1tsɨh32
hnú2 cuonh2 tia3juɨ32 tsáɨh3
chí1 jan2 tsá2 má2lieih21 hi3
hion13 nú2 tsú2 hi3 hau3 jáɨ13
ñí1con2 tsá2 reh2 dí2, quí1 ho3
sa3 zia32 bíh1 tso3 hi3 jmu2
tsú2, hi3 lɨ́13 lɨ́n13 tsáu2 hi3
tɨ32 honh2 hnú2 tso3 jáun2;
hua3hín13 nú2 jmɨ́2chí3 quián13
hi3 cuɨ́1 lɨ́3 jɨ2 la3 má2jɨ2 jáun2.
23 Tɨ3la3 chú32 bíh1 húh13
hnú2 cú1pih21 mu2 ráu3
mɨ3 uóun2jɨeh13 má2ná1jan2
quionh3 jmɨ2 jma3, jáun2
ma3hau3, quí1hliá2 hi3 lɨ́3
henh1 bíh1 nú2, hi3 tsáun1
nú2 cú2hiú2 cú2cuóh32, jáun2
tiú2uú2 hniáuh32 húh13 nú2
jmáh3la3 jmɨ2 jma3.
24 Zian2 ma3 jan2 tsáu2
lin1 lɨ́n21 tso3 quioh21 ñeh2
bíh1 hi3 can3 tsú2 jú1 tson2
quioh21 tsú2, tɨ3la3 ma3 jan2
tsáu2 lɨ́2 lin1 tso3 quioh21 la3 tɨ3
nɨ́1 má1ca3can3 tsú2 jú1 tson2
máh3.
25 Ja3bí1 zian2 siáh3 tsá2 lin1
lɨ́n21 hi3 chu21 hi3 jmu2, tɨ3la3
zia32 siáh3 hi3 chu21 hi3 jmu2
tsáu2 ta3 tiá2 hin2 ñi32, tɨ3 jmɨ́1
chí1cáɨn2 máh3 lɨ́2 lin1.

6

1 La3jɨ́n32 tsá2 reh2 *tsá2
má2ná1hlánh1 hniáuh32 tanh13
ta21 re2 lɨ́n32 juo13, jáun2 tiá2
hin2 lɨ́13 tu3 hión32 Dió32 Tsá2
tanh23 dí2 ta21, sa3jun3 lɨ́13
hléh32 tsú2 hlah3 ca3tɨ21 jáɨ13
quioh21 Dió32 hi3 hɨe23 dí2
tsáu2.
2 Hi3 nɨ́1juáh3 tsá2
má2ná1hlánh1 zian2 juo13
hi3 tanh2 ta21 Dió32, tiá2
hniáuh32 tsa3son2 hi3 tanh2
tsú2 ta21 juo13 cun3ñí1 hi3hliá2
má2raɨnh21 tsú2 ñí1con2
Dió32. Tɨ3 jlánh1 ta21 chu21
má2hniáuh32 bíh1 jmu3 tsú2
quí1hliá2 má2hnio3 tsú2 juo13
tsá2 má2ca3lɨ3 raɨnh21, hi3
jáun2 bíh1 ca3tɨn1 juo13 tsú2
héih32 ta21 chu21.

Ha3 lánh3 cu3tí3 lɨ́n3 tsá2 tanh2 ta21 Dió32

Hi3 jáun2 né3, hɨeh1 hnú2
tsáu2 hi3 hlɨ́1 lienh1 nú2 tsú2
siáh3 jáɨ13 nɨ́2.
3 Nɨ́1juáh3 zian2 tsá2 hɨe32
jú1 siáh3, hi3 tiá2 jéih32 jú1
tson2 quioh21 Jesucristo Tɨ32
Juo13 dí2, sa3jun3 jéih32 tsú2
jáɨ13 lánh3 rón32 ziáun2 dí2 hi3
ca3tɨn1 Dió32 ñí1 hué21 lá2,
4 jáun2 tsá2 la3 hí3 lɨ́1 jmu2
tonh2 bíh1, tiá2 hi3 má2ñi32 hí1
cáun2 yáh3. Tsá2 tsáun1 hñu3
chí1 bíh1 tsá2 la3 hí3 cun3ñí1
hi3 jlánh1 hnió3 juu3 hlénh3 jú1
lɨ́1 ngó1 lɨ́1 lɨ21, hi3 lɨ́1 quiú2 lɨ́1
táɨnh23 jáɨ13; hi3 jáun2 ñí1 jáun2
bíh1 lɨ́23 ja32 uóu32 tsɨ́3 tsú2,

hi³ jmu² tsú² hniéi², hi³ tú² hión³² tsú² tsáu², hi³ lí¹ lɨn²³ tsú² hlah³ ca³tɨn¹ tsáu²,
5 hi³ cá² ñí¹ ná¹hniei²¹ tsú² ní² siáh³. Quí¹ tsá² cónh³ tiá² jú¹ tson² zia³² hñu³ tsí³ bíh¹ tsá² la³ hí³, hi³ lí¹ lɨn²³ tsú² zian² la³juah²¹ dúh¹ tsá² zian² hi³ ca³tɨn¹ Dió³² cun³ñí¹ hi³ hnió³ tsú² lɨ³ hánh³.
6 Tɨ³la³ tsá² zian² hi³ ca³tɨn¹ Dió³² má¹ná¹, tson² bíh¹ cu³tí³ hánh³ tsá² hí³, ní¹juáh³ hi³ hiún² tsí³ tsú² la³ cun³ hi³ zia³² quioh²¹.
7 Quí¹ hí¹ cáun² tiá² hi³ quián¹ yáh³ dí² jmí¹ ca³lɨ³ziáun² ñí¹ hué²¹ lá², sa³jun³ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá² lí¹³ cáun¹³ dí² hñu³mɨ³cuú².
8 Tɨ³la³ ní¹juáh³ zia³² hi³ cúh¹³ dí² jɨ³ ha¹ dí² ní² siáh³, cun³ jáun² bíh¹ má²tioh²¹ hi³ má¹hiún¹³ dí² tsí³.
9 Tɨ³la³ tsá² jlánh¹ hniá¹ hi³ lɨ³ hánh³, tiá² tióh³² yáh³ tion³ tsí³, cáun² jmu² tsú² hi³ cáun¹ bíh¹, hi³ lí¹³ hlah³ ñí¹con² hnga², hi³ lí¹³ tánh³² tso³ cu³diá²jan² la³jmí¹ janh³² jáh³ cáun² liá³, hi³ jáun² jmu² tsú² hi³ hliáh¹³ jmí²chí³ quioh²¹ ca³la³ tɨ³ ñí¹ já¹hín³.
10 Quí¹ ní¹juáh³ jlánh¹ la³ hniá¹ tsú² quɨe³, hi³ jáun² bíh¹ lí³ mí¹zioh²¹ la³jáh³ dúh¹ ñí¹ hi³ hlah³ hi³ jmu² tsáu². Hi³ zian² ma³ jan² tsáu² má²ca³náu² tɨ³ có³², hi³ tiú²uú² tanh² ta²¹ Dió³² cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ dí¹quiaunh²¹ tsí³ quɨe³. Tsá² la³ hí³ jmu² hmóu³² hi³ má²má²tso² lɨn³² tsí³.

He³ lánh³ hniáuh³² ma³zian² tsú² hi³ ca³tɨn¹ Dió³²

11 Tɨ³la³ hnú² tsá² lɨn³ quian²¹ Dió³², ca³tɨn¹ hnú² náuh¹³ tɨ³ có³² ca³tɨ²¹ la³jí³² hi³ má²lí²juánh³² jná¹³ ní². Cha³ jmí¹ jmúh¹³ hnú² hi³ ní², hniáuh³² dí¹quiaunh²¹ honh² nú² hi³ má¹zián¹³ nú² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsí³ Dió³² bíh¹, hi³ zian² nú² hi³ ca³tɨn¹ hí³ dí², hi³ nio² cáun² tán¹ honh² nú² ñí¹con² Dió³², hi³ hno³ nú², hi³ cueh²³ nú² honh², jɨ³ hi³ jmúh¹³ hnú² siáh³ juenh² honh².
12 Jmu³ hniéi² ca³tɨ²¹ la³jí³² hi³ tiá² jéih³² Dió³², hi³ quɨnh¹ nú² jmáɨ¹ hi³ ca³tɨn¹ Dió³², jmu³ pí³ hi³ lí¹³ zian² nú² cun³ jmí¹hi³nio²; quí¹ hi³ jáun² bíh¹ ca³te³ Dió³² hnú², hi³ jáun² bíh¹ má²ca³ma³lih²¹ hnú² siáh³ ñí¹con² juóun³² lɨn³² tsáu² hi³ táunh²³ nú² ta²¹.
13 Jáun² né³, ta³ ñí¹ Dió³² Tsá² cue³² jmáɨ¹ hi³ zian² jɨ³lɨn², uá¹ hi³ tsáu² uá¹ hi³ jáh³, jɨ³ ta³ ñí¹ Jesús Tsá² lɨn³ Cristo, Tsá² ca³cué³ re² jú¹ tson² ta³ ñí¹ Poncio Pilato jmu² jná¹³ héih³²
14 hi³ má¹tih²¹ hnú² re² héih³² hi³ má²lí²juánh³² jná¹³ ní², la³ cun³ hí¹ jan² tiá² hin² lí¹³ hléh³² hlah³ hi³ ca³tɨn¹ hnú², ca³la³ tɨ³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáɨ¹ hi³ jáunh³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí².
15 Ma³jnia² Dió³² Jesucristo hí³ la³ cun³ jmáɨ¹ hi³ hnió³ hnga². Hnga² Dió³² hí³ bíh¹ Tsá² tɨn² ma³mieh² dí², Tsá² cuá¹lɨn³ ta²¹ la³ hia³ la³ táuh³, Re²¹ Juo¹³ tsá² ná¹lɨn³ re²¹,

jɨ3 Tsá2 Chín1 ñí1con2 tsá2
ná1chín1.
16 Hnga2 Dió32 hí3 bíh1 zian2
la3 má2zian2 jáun2, hi3 cuá3
hnga2 ñí1 tie3 joh1 quioh21, ñí1
hí1 jan2 tiá2 hin2 lɨ́13 tsa3janh2.
Hí1 jan2 tsáu2 tiá2 má2ca3jɨ́en32
Dió32, sa3jun3 lɨ́13 jɨ́en32 tsú2
Dió32. ¡Hnga2 Dió32 hí3 bíh1
cuɨ́1 lɨ3quien2 hi3 cuɨ́1 lɨ3pin3
cun3 jmɨ́1hi3nio2! Tson2 bíh1
la3 nɨ́2.
17 Hi3 jáun2 né3, hniáuh32
jmúh13 hnú2 héih32 ñí1con2
tsá2 reh2 tsá2 ná1hánh3
cun3quionh3 hi3 zia32 ñí1
hué21 lá2, hi3 tiá2 hniáuh32
jmu3 tsú2 tonh2, hi3 sa3jun3
hniáuh32 hu21 tsɨ́3 tsú2 hi3 lɨ́13
zian2 tsú2 re2 cun3quionh3 hi3
zia32 quioh21, quí1 cu3diá2jan2
lɨ́13 tsa3hín3 la3jɨ́32 hi3 zioh2
tsú2 jáun2. Zéih3 tsú2 hi3 tɨ3
hniáuh32 hu21 tsɨ́3 tsú2 hi3
ca3tɨn1 Dió32 bíh1, quí1 Dió32
bíh1 Tsá2 lɨ́1 cue32 la3jɨ́32 hi3
zia32 hi3 hniáuh32 ñí1con2 dí2,
ca3la3 hi3 lɨ́1 ziáun23 bíh1 lɨ́23,
hi3 jáun2 lɨ́2 hiún2 tsɨ́3 dí2.
18 Jmúh13 hnú2 héih32 hi3
jmu3 tsá2 hánh3 hí3 hi3 chu21,
cuɨ́1 zia32 hliáun3 hi3 chu21
hi3 jmu2 tsú2 la3jmɨ́1 zia32
hliáun3 hi3 zioh2 tsú2 jáun2,
hi3 hniáuh32 hiún2 tsɨ́3 tsú2 lɨ́1
cué21, hi3 ná1lɨ́n3 tsú2 tsá2 ja32
miɨ́3 tsɨ́3.
19 Jáun2 la3 jáun2 bíh1 lɨ́13 lɨ3
hánh3 tsú2 cu3tí3, cáun2 hi3 lɨ3
quien2 jmáɨ1 né3bí1 ja32, hi3
jáun2 lɨ́13 joh13 tsú2 jmáɨ1 hi3
zian2, cáun2 hi3 hú1tá1 tson2
quien2.

Héih32 hi3 ca3tɨn1 hnga2 Timoteo ñí1 ca3táuh3 sí2 lá2 quioh21 Po1

20 Hnú2 Timoteo, hua3hín13
nú2 jmu3 la3jɨ́32 hi3 má2ca3ta3no1
nɨ́2 jo3cuonh2 nú2. Tɨ3 có32 náu2
ñí1con2 la3jɨ́32 jáɨ13 hi3 lɨ́1 quí2
lɨ́1 chin2 tsáu2 chí1, jú1 tiá2
ta21 lɨ3 jmu3 hi3 niéih3 la3jmɨ́1
niéih3 jú1 tson2 quioh21 tsá2
jniá3 jmɨ́1 tsɨ́3.
21 Quí1 zian2 ma3 jan2 tsá2
má2ca3ma3tson2 jáɨ13 jáun2
hi3 má2já2taunh21 tɨ3 có32, hi3
má2ñɨ3táunh1 cáun2 juɨ32 siáh3
la3 cónh3 bíh1 juɨ32 quioh21
tsá2 tanh2 ta21 Dió32.
Dió32 cuɨ́1 má1hé1 má1mieh2
hnú2. [Cun3 nɨ́2 bíh1 tí3 jáɨ13
hi3 juanh32 jná13 reh2.]

Sí² Ñí¹ Má²tun³ Hi³ Ca³zen³ Po¹ Ñí¹con² Timoteo

Sí² hi³ ca³jmú³ Po¹ hi³ ca³tɨn¹ Timoteo

1 Jná¹³ la³² Po¹, jan² *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Jesucristo cun³ñí¹ hi³ hnió³ Dió³² la³ jáun², hi³ hléh²³ jná¹³ ñí¹con² tsáu² jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ Dió³² ca³tɨ²¹ hi³ lí¹³ zian² tsú² cun³ jmí¹hi³nio² ní¹juáh³ tsá² má²cá²cunh³ quionh³ Cristo Jesús.

2 Hnú² Timoteo, hnau³ lín³² bíh¹ jná¹³ hnú² la³juah²¹ dúh¹ hi³ hnú² jón³² jná¹³. Zein³² jná¹³ sí² lá² ñí¹con² hnú², hi³ hnó³² jná¹³ hi³ Dió³² Jméi² dí² ji³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí² ma³hé² ma³mieh² hnú², hi³ cuí¹ jmu¹ tsú² juenh² tsí³, ji³ hi³ cuí¹ jmu¹ tsú² siáh³ hi³ zian² hnú² cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

3 Jmáɨ¹ ca³la³ jí³² chau² tsɨn³² jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ hnú² ní¹ má¹tɨ³ ñí¹ lienh¹ jná¹³ Dió³², hi³ jáun² la³ huá² la³ jma² cue² jná¹³ tiá¹hmah¹ Dió³² hi³ ca³tɨn¹ hnú², hi³ ma³con²¹ jná¹³ tsú² ca³la³ hi³ ji² jmí¹ tsɨn³² ñí¹ ta³ ñí¹ tsú² la³jmí¹ ca³jmú³ jáun² dí²hio³ ñú²deh³ jná¹³ jmí¹tin².

4 Chau² tsɨn³² jná¹³ hi³ ca³háuh³² honh² hnú² jmí¹ ca³háɨh¹ dí² jáɨ¹³, hi³ jáun² jlánh¹ hnó³² lín³² jná¹³ hi³ jenh¹³ dí² siáh³, hi³ jáun² jlánh¹ li³ hiún² tsɨn³² jná¹³.

5 Chau² bíh¹ tsɨn³² jná¹³ hi³ cu³tí³ tanh²³ hnú² ta²¹ Dió³², la³ cun³ ca³jmú³ dí²hioh³ hnú² Loida ji³ mí²ziúh² hnú² Eunice, tsá² gon³ ca³tanh² hí³ ta²¹ Dió³² la³ñí¹. Hi³ jná¹³ len³ hi³ cu³tí³ tanh² hnú² ta²¹ Dió³² la³jmí¹ tanh² ta²¹ tsá² hí³.

6 Hi³ jáun² cháu¹ jná¹³ honh² hnú² hi³ má¹quien¹³ hnú² pí³ hi³ lí¹ ca³cué³ jáun² Dió³² quián¹³ hnú² jmí¹tin², jmí¹ ca³ra³tsɨ³² jná¹³ jáun² uón³² ñí¹ quián¹³ hnú².

7 Quí¹ jmí¹ ca³cuen³ Dió³² Jmí²chí³ joh¹ ñí¹con² dí², jun³juáh¹³ ca³hián¹³ dí² jan² Jmí²chí³ jmu³ hi³ hú¹ cóh²¹ tsí³ yáh³ dí², quí¹ Jmí²chí³ hí³ jmu² hi³ lí²³ pin³ tsí³ bíh¹ dí², hi³ ma³hno¹ dí² tsáu², hi³ táɨ² dí² tí¹ jinh²¹ hmóu³² ní² siáh³.

8 Hi³ jáun² lí² jmu² hnú² hinh¹ hi³ cuéh¹ hnú² jú¹ tson² quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², sa³jun³ jmúh¹³ hnú² hinh¹ ca³tɨn¹ jná¹³ quí¹hliá² cuá¹jnaɨ³² jná¹³ hñu³mí¹ñí² ca³tɨn¹ hí³; tɨ³la³ cun³quionh³ pí³ hi³ cue³² Dió³², chú³² má¹tsoh¹ hnú² honh² cu³li²¹ quiúnh¹ jnoh¹ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³².

9 Dió³² má²ca³liáu³² dí², hi³ má²ca³te³ hi³ lí¹³ ná¹chan¹ dí² ñí¹con² tsú²; tɨ³la³ jun³juáh¹³ cun³ñí¹ hi³ má²ca³jmú¹³ dí² hi³ chu²¹ hmóu³² yáh³, tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ ca³lín¹³ hnga² bíh¹ Dió³² hi³ jmu³ la³ jáun², hi³

lɨ́[1] ca[3]ja[3] siáh[3] mií[3] tsɨ́[3] ñí[1]con[2] jnoh[1] cun[3]quionh[3] Cristo Jesús la[3] cun[3] jmɨ́[1]tin[2], ñeh[2] bíh[1] hi[3] lɨ[3]zia[32] hngá[1]máh[3] lá[2].

10 Tɨ[3]la[3] jmáɨ[1] hi[3] ziáun[2] dí[2] lá[2] má[1]ná[1], má[2]ca[3]ma[3]li[21] Dió[32] hi[3] ja[32] jáun[2] mií[3] tsɨ́[3] jmɨ́[1] cuan[1] Jesús Tsá[2] lɨ́n[3] Cristo, Tsá[2] liáu[32] dí[2]. Hí[3] bíh[1] ca[3]quin[3] pí[3] quioh[21] hmú[32], hi[3] cun[3]quionh[3] jú[1] chú[32] quioh[21] Dió[32] né[3] ca[3]ma[3]li[21] tsú[2] he[3] lánh[3] lɨ́[13] zian[2] tsáu[2] ca[3]la[3] cun[3] jmɨ́[1]hi[3]nio[2].

11 Dió[32] ca[3]hiáu[32] jná[13] hi[3] lɨ́n[3] jná[13] tsá[2] ngaɨ[32] jáɨ[13] quioh[21], hi[3] lɨ́n[3] jná[13] jan[2] tɨ[32] tsá[2] quian[32] jë[1] Dió[32], jɨ[3] hi[3] lɨ́n[3] jná[13] tɨ[32] má[2]ta[2] jë[1] Dió[32] nɨ́[2] siáh[3].

12 Cun[3]ñí[1] hi[3] jáun[2] bíh[1] má[2]tso[1] jná[13] tsɨn[32], tɨ[3]la[3] tiá[2] lɨ́[2]heh[1] yáh[3] jná[13], quí[1] ño[1] jná[13] hin[2] tsánh[2] tanh[32] ta[21], hi[3] cáun[2] bíh[1] nio[2] tsɨn[32] jná[13] siáh[3] hi[3] Tsá[2] hí[3] tɨn[2] hmá[32] hi[3] má[2]ca[3]chá[3] jná[13] jáun[2] jo[3]cuo[2] tsú[2] ca[3]la[3] tɨ[3] ñí[1] cá[1]chó[21] jmáɨ[1] hi[3] má[2]tón[32] jáun[2].

13 Jú[1] tson[2] hi[3] má[2]cá[2]hɨ́e[3] jná[13] jáun[2] hnú[2] lɨ́[3] cáun[2] nóh[32] hi[3] hniáuh[32] má[1]tih[21] hnú[2]; hi[3] hniáuh[32] tanh[13] hnú[2] ta[21] Cristo Jesús ca[3]la[3] má[2]tanh[23] nɨ́[2] nú[2] ta[21], jɨ[3] ca[3]la[3] má[2]hno[3] nɨ́[2] nú[2] tsú[2] siáh[3].

14 Cun[3]quionh[3] Jmɨ́[2]chí[3] Chun[1] hi[3] zian[2] hñu[3] tsɨ́[3] dí[2] jmúh[13] hnú[2] hua[3]hí[13] jú[1] tson[2] hi[3] má[2]ca[3]chá[3] jáun[2] Dió[32] jo[3]cuonh[2] hnú[2].

15 Má[2]ñíh[1] bíh[1] hnú[2] hi[3] la[3]jɨ́n[32] tsá[2] zian[2] hué[32] Asia lá[2] má[2]ca[3]zeh[3] jná[13] huen[2] tán[1], hi[3] ja[1] quioh[21] tsá[2] hí[3] né[3] tso[2] Figelo jɨ[3] Hermógenes.

16 Cuɨ́[1] ja[2] mií[3] tsɨ́[3] Dió[32] ñí[1]con[2] la[3]jɨ́n[32] tsá[2] hñú[13] Onesíforo, quí[1] hliáun[3] jéin[32] ca[3]jmú[3] Onesíforo hí[3] hi[3] niau[21] re[2] tsɨn[32] jná[13]. Tiá[2] ca[3]lɨ[3] heh[3] yáh[3] tsú[2] hi[3]hliá[2] cuá[1]tson[3] jná[13],

17 quí[1] tɨ[3]la[3] jmɨ́[1] cuá[3] tsú[2] juú[2] Roma lá[2], jlánh[1] chí[1]ñɨ[1] ca[3]hnauh[2] tsú[2] jná[13] ca[3]la[3] ñí[1] ca[3]tsauh[1].

18 Nɨ́[1] má[1]cá[2]chó[32] jmáɨ[1] hi[3] má[2]tón[32] jáun[2] quioh[21] Tɨ[32] Juo[13] dí[2], cuɨ́[1] ja[2] mií[3] tsɨ́[3] quioh[21] tsá[2] hí[3]. Má[2]ñíh[1] bíh[1] hnú[2] re[2] hi[3] ca[3]ma[3]hau[3] lɨ́n[32] tsá[2] hí[3] já[1] juú[2] Éfeso jmɨ́[1]tin[2].

2

He[3] lánh[3] lɨ́n[3] hliáu[3] chun[1] quian[21] Jesucristo

1 Hi[3] jáun[2] né[3] jón[3], cuɨ́[1] lɨ[3] pin[3] honh[2] nú[2] cun[3]quionh[3] pí[3] hi[3] má[2]ca[3]cué[3] jáun[2] Jesús Tsá[2] lɨ́n[3] Cristo cun[3]ñí[1] hi[3] ja[32] mií[3] tsɨ́[3].

2 Jáɨ[13] hi[3] má[2]ca[3]niéih[2] hnú[2] hi[3] má[2]ca[3]hléh[3] jná[13] ñí[1]con[2] juóun[32] tsáu[2], jáɨ[13] jáun[2] hniáuh[32] cháh[13] hnú[2] jo[3]cuo[2] tsá[2] lɨ́n[23] nú[2] hi[3] ma[3]tí[32] jë[1], tsá[2] tiáunh[1] hua[3]jan[21] hi[3] hɨ́eh[32] siáh[3] tsá[2] siánh[3].

3 Hniáuh[32] má[1]tsoh[1] hnú[2] honh[2] quiúnh[1] jnoh[1], la[3] cun[3] qui[3] ca[3]tɨ[21] quiunh[21] jan[2]

hliáu³ tsá² má²tí³² re² hi³ hen² tɨ³ con² Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo.

4 Hí¹ jan² tsá² lɨ́n³ hliáu³ tiá² lɨ́¹³ jmu³ la³ cun³ hi³ qui³ jmu² tsá² zian² hi³ ca³tɨn¹ hnga², quí¹ hnió³ tsú² ma³hiún² tsɨ́³ juo¹³.

5 Ja³bí¹ la³ jáun² nɨ́¹juáh³ tsá² co², hí¹ cáun² tiá² hi³ lɨ́¹³ joh¹³ yáh³ tsú² nɨ́¹juáh³ tiá² co² tsú² la³ cun³ héih³² hi³ rá¹lɨ́³ jáun² ñí¹ sí² quioh²¹ hi³ co² tsú².

6 Ja³bí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² jmu² ta²¹ ñí¹náɨ² quioh²¹, tsá² hí³ bíh¹ ca³tɨn¹ cuh³ tín² la³ñí¹ hi³ ló³² jáun².

7 Hniauh² re² honh² he³ hnió³ juáh³ jáɨ¹³ hi³ lɨ́²jmú³² jná¹³ nɨ́², hi³ Tɨ³² Juo¹³ dí² ma³hau³ hi³ ngɨ¹³ hnú² la³jɨ́³² jáɨ¹³ nɨ́².

8 Cháu¹ nú² honh² ca³tɨn¹ Jesucristo, Tsá² ca³jenh¹³ ja¹ tsá² cá²tsan³, Tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ re²¹ Dá²vi²¹. Cun³ñí¹ hi³ hléh²³ jú¹ chú³² nɨ́² bíh¹ jná¹³

9 hi³ ma³tso¹ tsɨn³², hi³ ca³la³ cuá¹hñei²¹ jná¹³ quionh³ cá²den¹ná¹ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² ren² tso³, tɨ³la³ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² tiá² cuá¹hñei²¹ yáh³.

10 Hi³ jáun² tion² jná¹³ tsɨn³² la³jɨ́³² uu³mí²tsɨ³² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ tsá² má²ca³quianh³ Dió³²; hi³ jáun² lɨ́¹³ liáun³ tsú² cun³quionh³ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo, hi³ tsa³ma³zian² tsú² cáun² hi³ quien² ca³la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio².

11 Tson² cu³tí³ bíh¹ jáɨ¹³ la³ lá²:

Nɨ́¹juáh³ ca³jun³ dí² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Jesús, ja³bí¹ ziáun² dí² siáh³ quiúnh¹ tsú².

12 Nɨ́¹juáh³ hi³ tion¹³ dí² tsɨ́³ ja¹ la³jɨ́³² uu³mí²tsɨ³², ja³bí¹ lɨ́¹³ háu¹³ dí² cáun² jáɨ¹³ ñí¹ cuá¹ho² tsú² jáɨ¹³.

Nɨ́¹juáh³ tiá² má¹tson¹³ dí² hi³ ca³tɨn¹ hí³, ja³bí¹ hí³ ma³zian³² siáh³ hi³ ca³ta¹ dí².

13 Nɨ́¹juáh³ tiá² ca³ma³ti²¹ dí² ñí¹con² tsú², tɨ³la³ hí³ má¹ná¹, la³ má²má²tí³² jáun² bíh¹ jáɨ¹³ quioh²¹;

quí¹ Dió³² tiá² lɨ́¹³ ma³zian³² ñí¹con² hnga².

Jan² tsá² jmu² ta²¹ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³²

14 Hi³ jáun² né³, cháu¹ hnú² tsɨ́³ tsú² jáɨ¹³ nɨ́², hi³ juoh¹ hnú² tsú² siáh³ cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ tiá² hniáuh³² quiu³ táɨnh³ tsú² jáɨ¹³. Quí¹ nɨ́¹juáh³ jmu² tsú² la³ jáun², hí¹ cáun² tiá² ñí¹ jmu³ ta²¹ yáh³; jáɨ¹³ jáun² dá² cá² ñí¹ jmu³ hi³ hliáh¹³ tsɨ́³ tsá² náɨ³² bíh¹.

15 Jmu³ tion³ hi³ má¹jnia¹³ nú² ñí¹con² Dió³² hi³ tɨn² nú² re² ta²¹, jan² tsá² tɨn² hɨe³² jú¹ tson² la³ cun³ ca³tɨ²¹, jáun² tiá² lɨ³ hinh¹ hnú².

16 Tiá² hniáuh³² huh²¹ hnú² quiúnh¹ tsá² ná¹juú² ná¹hlénh²³ jú¹ hlah³, jú¹ tiá² ta²¹ lɨ³ jmu³, quí¹ tsá² la³ hí³ tɨ³ lɨ³mí¹ nó³² bíh¹ tɨ³ có³² ca³tɨ²¹ juɨ³² quioh²¹ Dió³²;

17 hi³ jáun² jáɨ¹³ hi³ hɨeh³² tsú² jáun² tsáu² lɨ́²³ jueh³²

la³jmí¹ lí²jueh³² mí¹uí³ mɨ³ho²¹. La³ jáun² bíh¹ lín³ tsá² jmáɨ² Himeneo quionh³ Fileto.

18 Tsá² hí³ dá² ja³taunh²¹ tɨ³ có³² hi³ tiú²uú² taunh³² ta²¹ jú¹ tson², hi³ ná¹juáh²³ tsú² hi³ má²ca³nga² bíh¹ jmáɨ¹ hi³ jenh¹³ dí², hi³ ñɨ³táunh¹ hliah³² tsɨ³ ma³ jan² tsá² tanh² ta²¹ Dió³².

19 Tɨ³la³ Dió³² má²ca³jmú³ cáun² jáɨ¹³ hi³ lɨ³ la³jmí¹ lɨ³ cáun² jmíh¹ hiah³² jlánh¹ pin³, hi³ juáh³ la³ lá²: “Tɨ³² Juo¹³ dí² ñɨ³² hin² tsánh² joh¹”; hi³ juáh³ siáh³ la³ lá²: “La³jín³² tsá² juáh³ hi³ Tsá² lín³ Cristo bíh¹ Juo¹³ tsú², tiú²uú² hniáuh³² jmu³ tso³”.

20 Jmú¹³ jáɨ¹³, ñéih³ hñú³ jueh³² quioh²¹ tsá² hánh³ tiá² zia³² yáh³ jmáh³la³ uon² lɨ³ cú¹mí¹niau²¹ jɨ³ mí¹ñí² cú¹tiáu², ja³bí¹ zia³² bíh¹ uon² lɨ³ hmá² jɨ³ cuáh¹ nɨ² siáh³. Nɨ¹juáh³ jmɨ¹ zia³² hi³ quien², jáun² jmu² ta²¹ uon² chu²¹, tɨ³la³ uon² lɨ¹ lɨ³ né³ jmu² ta²¹ tiá² nga³ quien².

21 Hi³ jáun² lɨ³ua³ jan² tsá² chá³² tɨ³ có³² hi³ hlah³ hi³ jmɨ¹ jmu² jáun², jáun² tsá² la³ hí³ lɨ¹³ lín³ la³jmɨ¹ lɨ³ cáun² uon² chu²¹ jáun², jan² tsá² cuá¹chan¹ hi³ ca³tɨn¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², hi³ jáun² la³ jáun² má²hún¹ tsú² hua³jan²¹ hi³ jmu³ lɨ³ua³ cáun² ta²¹ chu²¹ quioh²¹ hí³ dí².

22 Cun³ñí¹ hi³hliá² tsá¹ñú¹ bíh¹ hnú², jáun² tiá² hniáuh³² cuéh¹ nú² jáɨ¹³ hi³ lɨ³ hniá¹ nú² hi³ hlah³. Chú³² bíh¹ jmúh¹³ nú² pí³ hi³ lɨ¹³ zian² nú² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ³ Dió³², hi³ tanh¹³ nú² ta²¹ Dió³², hi³ hno³ nú² tsáu², hi³ zian² nú² re² quiúnh¹ la³jɨn³² tsá² má²má²tsú² má²jónh³² Tɨ³² Juo¹³ dí², tsá² má²jɨ² jmɨ¹ tsɨ³.

23 Tiá² hniáuh³² huh²¹ hnú² quiúnh¹ tsá² ná¹juú² ná¹hlénh²³ jú¹ tiá² ta²¹ lɨ³ jmu³, jáɨ¹³ hí¹juáh³ hmóu³² tsú² tiá² ngɨ²³, quí¹ má²ñíh¹ bíh¹ hnú² hi³ cun³quionh³ jáɨ¹³ la³ jáun² jnia³² hniéi².

24 Quí¹ jan² tsá² lín³ quian²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² tiá² hniáuh³² yáh³ jmu² hniéi², tɨ³la³ hniáuh³² bíh¹ jmu² tsú² chun¹ ñí¹con² la³jín³² tsáu², hi³ ma³tɨn² tsú² re² tsáu², hi³ jmu³ tsú² juenh² tsɨ³;

25 hi³ tiá² hniáuh³² jmu² tsú² siáh³ quien² hnga² nɨ¹ má¹ca³ma³tɨn² tsú² tsá² tiá² ta²¹ taunh³² hí³ jáɨ¹³ hi³ hiáuh²³, jíe³ tsú² neh²¹ tiá¹ jmu³ Dió³² hi³ za¹³ tsɨ³ tsá² hí³ hi³ jmu³ hi³ ngɨ¹³ tsú² re² jú¹ tson².

26 Hi³ jáun² nɨ¹ má¹ca³lɨ³tsɨn² tsá² hí³ hi³ jmɨ¹ má²hún¹ hñu³ liá³ quioh²¹ tsá² hláɨnh¹, ñí¹ má²tí³² tsú² jáun² la³jɨ³² héih³² hi³ jmu² tsá² hláɨnh¹, hi³ jáun² má²lɨ¹³ bíh¹ liáun³ tsú².

3

He³ lánh³ jmu³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² má¹tɨ³ ñí¹ táuh³ jmáɨ¹

1 Jú¹ la³ lá² hniáuh³² lɨ³ ñíh¹³ hnú² siáh³, hi³ nɨ¹ má¹tɨ³

ñí¹ táuh³ jmáɨ¹, chau²¹ jmáɨ¹
huáh² tsɨ́³ cu³tí¹³.
2 Má¹jáun² jmu³ tsáu² ma³
quin³² ma³ jan³² hi³ hnio³
lɨ́n³² hmóu³², hi³ hniá¹ quɨe³,
hi³ jmu³ siáh³ tonh². Tsá² la³
hí³ lɨ́n¹³ hi³ tiá² hin² zian² tsá²
cú²ren² quionh³. Tu³ hión³²
tsú² Dió³², hi³ tiá² ta²¹ tanh¹³
tsú² jméɨ² mí¹ziú¹³, hi³ tiá²
cué³² tsú² tiá¹hmah¹ he³ cáun²
hiáuh³, hi³ lɨ³ hoh³ tsú² la³jɨ́³²
hi³ ja³² ñí¹con² Dió³² nɨ́² siáh³.
3 Tsá² hí³ bíh¹ tsá² tiá² hin²
lɨ³ hnio³, tsá² tiá² jmu³ juenh²
tsɨ́³, tsá² ziu³ hɨe³, tsá² tiá² tɨn²
jmu³ héih³² ñí¹con² jmɨ́¹ tsɨ́³
hnga², tsá² hian² tsɨ́³ cu³tí³,
tsá² lɨ³ hoh³ la³jɨ́³² hi³ chu²¹.
4 Tsá² ca³ tsá² lau³ hí³ bíh¹
jmu³ hian² tsɨ́³, tsá² jmu³ la³
cun³ cháunh²³ chí¹ hmóu³²,
tsá² jmu³ pan¹ hnga², tsá²
dí¹quian¹ hi³ niau²¹ re² tsɨ́³
hnga² cha³ jmɨ́¹ jmu³ tsú²
hniá¹ hi³ ca³tɨn¹ Dió³².
5 Re² lɨ́n³² bíh¹ ma³tí³² tsú²
cuáh³² quioh²¹, tɨ³la³ tiá² lin¹
pí³ quioh²¹ Dió³² lɨ³ zia³² yáh³
hñu³ tsɨ́³ tsú².
Su³uú² lɨ́¹ juónh³² quiúnh¹
tsá² la³ hí³.
6 Quí¹ ja¹ tsá² la³ hí³ zian²
ma³ jan² tsá² tsa³tiónh³²
hñú¹³ tsáu², hi³ ma³can²
tsá²mɨ³ tsá² jmu² cáun¹,
tsá²mɨ³ tsá² má²ca³zaunh³ tiá³
hi³ jmu² tso³. Quí¹ tsá²mɨ³
la³ hí³ jlánh¹ hliáun³ ñí¹ hi³
dí¹quiaunh²¹ tsɨ́³.
7 Jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³² náɨ³²
tsá²mɨ³ la³ hí³ jáɨ¹³, tɨ³la³ tiá²
tón³² jmáɨ¹ ngɨ²³ yáh³ tsú² he³
dá² jú¹ tson² cu³tí³.
8 La³jmɨ́¹ ca³jmú³ jáun² tá¹
gon³ [tsá² hué³² Egipto,] tsá²
tɨ́² jmáɨ² hí³ Janes quionh³
Jambres, hi³ ca³ma³jéinh³
jmáɨ¹ quionh³ hla¹ Moisés,
la³ jáun² bíh¹ jmu³ tsá²ñuh²
la³ hí³ ca³tɨ²¹ jú¹ tson². Tsá²
la³ hí³ lɨ́n²³ jmáh³la³ hi³ hlah³,
cun³ má²já²hín³ bíh¹ tsú² hi³
jmɨ́¹ taunh³² ta²¹ jú¹ tson².
9 Tɨ³la³ chau²¹ jmáɨ¹ hi³
tiú²uú² tioh²¹ tsú² jmu³
la³ jáun², quí¹ la³jɨ́n³² tsá²
zian² hngá¹máh³ lɨ³lieih²¹
hi³ tsá² cáun¹ bíh¹ hí³,
la³jmɨ́¹ cá¹quiúnh²¹ tá¹ gon³
tsá² ca³ma³jéinh³ hí³ jmáɨ¹
quionh³ Moisés.

Ñí¹ ca³táuh³ héih³² hi³ ca³jmú³ Po¹ ñí¹con² Timoteo

10 Tɨ³la³ hnú² né³ má²ca³jɨeh³
nú² re² lánh³ rón³² hɨe² jná¹³
tsáu², hi³ lánh³ rón³² ngɨ²³
jná¹³, hi³ lánh³ rón³² hu²¹
tsɨn³² jná¹³ hi³ ngɨ²³, hi³ lánh³
rón³² tanh³² jná¹³ siáh³ ta²¹
Dió³², hi³ juenh² tsɨn³² jná¹³,
hi³ hno³ jná¹³ tsáu², hi³ ha³
lánh³ rón³² tion² jná¹³ tsɨn³²
nɨ́² siáh³.
11 Má²ñíh¹ hnú² siáh³ la³jɨ́³²
hi³ hlah³ hi³ ca³quiúnh³² jná¹³
ca³jmú³ tsáu², hi³ ca³ma³tso¹
jná¹³ tsɨn³² já¹ juú² Antioquía,
juú² Iconio, jɨ³ juú² Listra nɨ́²
siáh³. Tɨ³la³ Tɨ³² Juo¹³ dí²
má¹ná¹, ca³liáu³² jná¹³ ca³tɨ²¹
la³jɨ́³² hi³ hlah³ hi³ ca³jmú³
tsáu² jmɨ́¹jáun².
12 Quí¹ tson² bíh¹ cu³tí³
ca³la³ jɨ́n³² tsá² hnió³ hi³ zian²
la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Jesús Tsá²

lɨ́n³ Cristo ca³tɨn¹ ma³tso² tsɨ́³
la³ cun³ hi³ jmoh²³ tsáu².
13 Hi³ tsá² hláɨh¹, tsá² lɨ́¹
má²cau² hí³ né³, tɨ³ lɨ³mí¹ lɨ³
hláɨnh¹ bíh¹ cun³ jmá² cun³
jnia³²; ma³can² tsú² tsáu², hi³
lɨ³can² tsú² siáh³ hmóu³².
14 Tɨ³la³ hnú² né³, jmu³
hnú² re² la³ cun³ hi³ má²ca³lɨ³
tɨn² nú² hi³ má²táunh²³ hnú²
jáun² ta²¹, quí¹ ñíh¹ bíh¹
nú² lánh³ jmɨ́¹ ná¹lɨ́n³ tsá²
ca³ma³ta² nú².
15 Quí¹ la³ cun³ jmɨ́¹ míh²
hnú² cuɨn² nú² Sí² tioh³ jáɨ¹³
quioh²¹ Dió³², hi³ cun³quionh³
jáɨ¹³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ jniá³ jmɨ́¹
honh² hnú² ha³ lánh³ rón³²
lɨ́¹³ liáun³ nú² cun³quionh³ hi³
tanh²³ nú² jáun² ta²¹ Jesús,
Tsá² lɨ́n³ hí³ Cristo.
16 La³jɨ́³² jáɨ¹³ tioh³ Sí²
quioh²¹ Dió³² ca³cué³ hnga²
bíh¹ Dió³² hñu³ tsɨ́³ tsá²
ca³jmú³. Jáɨ¹³ jáun² bíh¹ jmu²
ta²¹ hi³ má²tɨn² tsú² tsáu², hi³
tɨ́² jinh²³ tsú² tsáu², hi³ hlɨ́²
liéinh³² tsú² tsáu², jɨ³ hi³ hɨeh³²
tsú² tsáu² ha³ lánh³ rón³² lɨ́¹³
zian² tsú² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³
Dió³² nɨ́² siáh³.
17 Jáɨ¹³ jáun² bíh¹ jmu³
hua³jan²¹ hñu³ tsɨ́³ tsá² lɨ́n³
quian²¹ Dió³², hi³ jáun²
má²hún¹ tsú² hua³jan²¹ hi³
jmu³ la³jɨ́³² hi³ chu²¹.

4

1 Hi³ jáun² ta³ ñí¹ Dió³²
jɨ³ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo,
Tsá² jáunh³ hi³ ja³ra³tsɨ³²
héih³² ca³tɨ²¹ tso³ quioh²¹ tsá²
zian² jɨ³ tsá² má²cá²tsan³, hi³
quianh³ tsú² nɨ́¹juáh³ hin²
tsánh² tionh² jo³cuo², ta³ ñí¹
hí³ bíh¹ jmu¹ jná¹³ héih³² lá²
ñí¹con² hnú²;
2 Hi³ hléh¹³ hnú² jáɨ¹³
quioh²¹ Dió³², hi³ hniáuh³²
hún¹ nú² hua³jan²¹ hi³ hléh¹³
nú² jáɨ¹³ cuɨ́¹ hnió³ cuɨ́¹ tiá²
hnió³ tsú² ne³. Jin¹³ hnú²
tsáu², hi³ hlɨ́¹ lienh¹ nú²
tsú², hi³ cuéh¹ nú² pí³ hñu³
tsɨ́³ tsú² siáh³, hi³ hniáuh³²
juenh² lɨ́n³² honh² hnú² tá¹la³
má¹tɨn¹³ nú² tsú² jú¹ tson².
3 Quí¹ chau²¹ jmáɨ¹ hi³ tiá²
lɨ³hnió³ tsáu² ne³ jú¹ tson²,
tɨ³la³ tsá² hí³ dá² tsa³hniah²
juóun³² lɨ́n³² tɨ³², tsá² hɨ́e³²
la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ tsú²
hmóu³², hi³ jáun² jáɨ¹³ jáun²
bíh¹ ne³ tsú².
4 Tónh³² tsú² ta²¹ jáɨ¹³ hi³
lɨ́¹ chin² tsáu² chí¹ cha³ jmɨ́¹
tónh²¹ ta²¹ jú¹ tson².
5 Tɨ³la³ hnú² hniáuh³² zian²
honh² ja¹ ca³la³ jɨ́³², hi³ cueh¹³
hnú² honh² hi³ má¹tsoh¹
honh². Hniáuh³² jmúh¹³
hnú² ta²¹ hi³ ngáɨ¹ nú² jáɨ¹³
quioh²¹ Dió³²; má¹tih²¹ nú²
re² la³ cun³ ta²¹ hi³ má²nio²
jo³cuonh² nú².
6 Quí¹ jná¹³ má²lɨ́n³ ná¹
la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² jáh³ hi³
má²jngɨh³ tsú² ñí¹con² Dió³²,
né³bí¹ chau²¹ jmáɨ¹ hi³
cuá¹han² jná¹³ ñí¹ hué²¹ lá².
7 Má²cá²jmú³² bíh¹ jná¹³
re² hniéi² chu²¹ ca³tɨn¹ Dió³²,
jná¹³ bíh¹ tsá² ca³ma³táuh¹³
juɨ³² quion²¹, la³jmɨ́¹ jmu²
tsú² jmáɨ¹ hi³ co² tsú² hi³
ñi³táunh¹ tsú² cú²hé²; tiá² tɨ³
có³² ca³chá³ yáh³ jná¹³ hi³
taunh³² ta²¹.
8 Hñu³mɨ³cuú² ná¹hmá¹

cáun[2] *có[2]ron[1]ná[1] hi[3] ca[3]tɨn[1]
jná[13] ñí[1]hen[3] cun[3]ñí[1] hi[3]
má[2]cá[2]jmú[32] jná[13] la[3] cun[3]
hi[3] tɨ[32] tsɨ́[3] Dió[32], hi[3] cué[32]
jáun[2] Tɨ[32] Juo[13] dí[2] má[1]jáun[2],
Tsá[2] lɨ́n[3] hí[3] Jue[21] chun[1]. Hi[3]
jun[3]juáh[13] jmáh[3]la[3] jná[13] yáh[3]
cué[32] tsú[2], quí[1] ja[3]bí[1] cuéh[32]
tsú[2] ca[3]la[3] jɨ́n[32] tsá[2] jlánh[1]
ná[1]hniá[1] hi[3] jáunh[3] tsú[2].

Má[2]ta[21] hi[3] ca[3]jmú[3] Po[1] ñí[1]con[2] Timoteo

9 Jmu[3] pí[3] hi[3] ñeih[21] hnú[2]
tia[3]juɨ[32] hi[3] ñá[1]jɨe[1] nú[2] jná[13];
10 quí[1] tɨ[3] có[32] bíh[1]
má[2]ca[3]zeh[3] jná[13] Demas
quí[1]hliá[2] jlánh[1] ca[3]lɨ[3] hniá[1]
hi[3] zia[32] ñí[1] hué[21] lá[2],
hi[3] jáun[2] má[2]ngau[32] tɨ[3] já[1]
juú[2] Tesalónica. Crescente
má[2]ngau[32] tɨ[3] hué[32] Galacia,
jɨ[3] Tito siáh[3] má[2]ngau[32] tɨ[3]
hué[32] Dalmacia,
11 jɨ́[32]la[3] hnga[2] Lucas bíh[1]
cuá[3] quiúnh[1] jná[13]. Hniah[32]
Marcos ña[32] quiúnh[1], quí[1] hí[3]
bíh[1] lɨ́[13] lɨ[3] ma[3]hau[3] jná[13] hi[3]
jmu[3] tá[13] Dió[32].
12 Já[1] juú[2] Éfeso bíh[1]
má[2]ca[3]zéin[32] jná[13] Tíquico.
13 Nɨ́[1] má[1]ñeih[32] hnú[2] jáun[2],
cánh[13] nú[2] tiá[3] hmɨh[32] cháu[3]
hi[3] ca[3]chá[3] jná[13] já[1] juú[2]
Troas hñú[13] Carpo; hi[3] cánh[13]
nú[2] siáh[3] la[3]jɨ́[32] sí[2] quion[21]
jná[13] hi[3] tioh[3] jáɨ[13] quioh[21]
Dió[32], hi[3] jlánh[1] bíh[1] hniáuh[32]
cánh[13] hnú[2] la[3]jɨ́[32] sí[2] ca[3]tɨn[1]
jná[13] huen[2].
14 Lí[2]ján[1], tsá[2] lɨ́n[3] hí[3]
tɨ[32] mí[1]ñí[2], jlánh[1] hlah[3]
má[2]ca[3]jmú[3] ñí[1]con[2] jná[13],
tɨ[3]la[3] Tɨ[32] Juo[13] dí[2] jéinh[32]
ñí[1]con[2] tsú[2] la[3] cun[3] rón[32] hi[3]
jmu[2] tsú[2].
15 Hi[3] jáun[2] hnú[2] hniáuh[32]
jmúh[13] hua[3]hín[13] huen[2]
ñí[1]con[2] tsá[2] hí[3], quí[1] tsá[2] hí[3]
jlánh[1] má[2]ca[3]jmú[3] tiá[3] siaun[32]
hi[3] quiú[2] jnaɨ[32] ñí[1]con[2] jú[1]
chú[32] hi[3] hléh[1] dí[2] quioh[21]
Dió[32].
16 Jmɨ́[1] la[3]ñí[1] hi[3] ca[3]cué[3]
jná[13] jú[1] tson[2] quion[21] ñí[1]ta[21]
chín[1], hí[1] jan[2] yáh[3] tiá[2] hin[2]
ca[3]ma[3]hau[3], la[3]jɨ́n[32] bíh[1] tsú[2]
ca[3]zeh[3] jná[13] tɨ[3] có[32]. Tɨ[3]la[3]
jná[13] hu[21] tsɨn[32] hi[3] tiá[2] tón[3]
Dió[32] sí[2] hi[3] ca[3]jmú[3] tsú[2] la[3]
jáun[2].
17 Tɨ[3]la[3] Tɨ[32] Juo[13] dí[2] né[3]
jmɨ́[1] zenh[1] quiúnh[1] jná[13] hi[3]
ca[3]cué[3] pí[3], hi[3] jáun[2] ca[3]lɨ[3] hi[3]
hléh[13] jná[13] la[3]jɨ́[32] jú[1] chú[32]
quioh[21], hi[3] jáun[2] ca[3]náɨ[32]
la[3]jɨ́n[32] *tsá[2]cá[2]jo[21] jáɨ[13] jáun[2].
La[3] jáun[2] bíh[1] ca[3]liáu[32] jná[13]
Tɨ[32] Juo[13] dí[2] ñí[1] háɨnh[13],
la[3]jmɨ́[1] lɨ́[3] hi[3] ca[3]liáun[3] jná[13]
ñí[1]con[2] hiah[32].
18 Hi[3] liáu[32] jná[13] siáh[3]
Tɨ[32] Juo[13] dí[2] ca[3]tɨ[21] la[3]jɨ́[32]
hi[3] hlah[3], ca[3]la[3] ñí[1] cá[1]chó[21]
jmáɨ[1] hi[3] jáu[32] jná[13] tsú[2]
hñu[3]mɨ[3]cuú[2] ñí[1] cuá[3] tsú[2]
cuá[1]chín[1]. ¡Cuí[1] lɨ[3]quien[2]
bíh[1] tsú[2] la[3] cun[3] jmɨ́[1]hi[3]nio[2]!
Tson[2] bíh[1] la[3] jáun[2].

Po[1] juáh[3] hi[3] cuɨ́[1] tionh[2] re[2] tsá[2] reh[2]

19 Zéih[3] tiá[3] mɨ́[1] Prisca:
“Hia[2] nú[2]” hi[3] ca[3]tɨn[1] jná[13],
la[3] má[2]quionh[3] ñú[2] Aquila
ñí[2]cuo[2], jɨ[3] ca[3]la[3] jɨ́n[32] tsá[2]
hñú[13] Onesíforo nɨ́[2] siáh[3].

20 Erasto ca^{3}ta^{3}cua^{13} já^{1}
juú^{2} Corinto, hi^{3} Trófimo
ca^{3}con^{3} jná^{13} já^{1} juú^{2} Mileto
quí^{1}hi^{3}hliá^{2} tsáun^{1} tsú^{2}.
21 Jmu^{3} tion^{3} ña^{32} ñeh^{2} bíh^{1}
hi^{3} chau^{21} jmɨ́^{1} ñí^{2}cuóu^{3}. Eu-
bulo, Pudente, Lino, mɨ́^{1} Clau-
dia, quionh^{3} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} reh^{2}
juáh^{3}: “Hia^{2} nú^{2}”.
22 Cuɨ́^{1} quiúnh^{1} bíh^{1} hnú^{2}
Tɨ^{32} Juo^{13} dí^{2}, hi^{3} Dió^{32} cuɨ́^{1}
má^{1}hé^{1} má^{1}mieh^{2} ca^{3}la^{3} jɨ^{3}lɨn^{2}
hnoh^{2}. [Cun^{3} nɨ́^{2} bíh^{1} tí^{3} jáɨ^{13}
hi^{3} juanh^{32} jná^{13} reh^{2}.]

Sí² Hi³ Ca³zen³ Po¹ Ñí¹con² Tito

Po¹ ca³zen³ sí² lá² ñí¹con² Tito

1 Jná¹³ Po¹ tsá² quian²¹
Dió³², jan² tsá² lɨ́n³ *tɨ³²
quian³² jë¹ Jesucristo hi³
ngáɨ¹ jná¹³ jáɨ¹³ ñí¹con²
tsá² má²ca³quianh³ Dió³² hi³
tanh¹³ tsú² ta²¹ Dió³² re² lɨ́n³²,
hi³ lɨ³ ñi³² tsú² re² jú¹ tson².
Jú¹ tson² jáun² jmu³ hi³ lɨ³
zian² tsú² hi³ ca³tɨn¹ Dió³²,

2 jáun² lɨ́¹³ hu²¹ tsɨ́³ tsú²
hi³ lɨ́¹³ zian² cun³ jmɨ́¹hi³nio²,
la³ cun³ rón³² lɨ́³ jáɨ¹³ hi³
ca³jmú³ jáun² Dió³², Tsá² tiá²
lɨ́¹³ ma³cau². Jáɨ¹³ jáun² né³
má²ca³jmú³ Dió³² la³ cun³
jmɨ́¹tin² lɨ́n³², jmɨ́¹ ñeh² bíh¹
hi³ lɨ́¹³ tá¹ cáun² la³ cu³ la³
juéh³ mɨ³cuú²;

3 hi³ jáun² jmɨ́¹ má²ca³tsɨn¹³
jmáɨ¹ hi³ ca³tón³ Dió³² jmɨ́¹tin²
né³, ca³ma³li²¹ jú¹ chú³²
quioh²¹, hi³ jáun² jná¹³ hléh²³
jú¹ chú³² jáun² la³ cun³ héih³²
quioh²¹ Dió³² Tsá² liáu³² dí²
hí³.

4 Hnú² Tito, tsá² lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³
jan² jón³² jná¹³ cu³tí³ cun³ñí¹
hi³ táunh²³ dí² ta²¹ cú²re², sí²
lá² zein²¹ jná¹³ ñí¹con² hnú²;
hnó³² jná¹³ hi³ cuɨ́¹ má¹hé¹
má¹mieh² hnú² Dió³² Jméi² dí²
jɨ³ Jesucristo Tsá² liáu³² dí²,
[hi³ cuɨ́¹ jmu¹ tsú² juenh² tsɨ́³],
jɨ³ hi³ cuɨ́¹ jmu¹ tsú² siáh³ hi³
zian² nú² cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

Ha³ lánh³ ñi³táunh¹ tsá² ca³tɨ²¹ hau³ jáɨ¹³ ñí¹con² tsá² má²lɨ́n³ cuáh³²

(1 Timoteo 3:1-13)

5 Hi³ jáun² né³, hnú²
ca³cháu³² jná¹³ hué³² Creta
nio² chu³ jmáɨ² nɨ́², hi³ jmúh¹³
hnú² re² nɨ́¹juáh³ he³ hi³ tiá²
má²tí³ quioh²¹ tsá² má²lɨ́n³
hí³ cuáh³², hi³ hɨen¹³ nú²
tsá²daun³² tsá² hau³ jáɨ¹³ ma³
quin³² ma³ caun³² juú², la³
cun³ rón³² hi³ ca³juánh³² jná¹³
jáun² ñí¹con² hnú².

6 Tsá²daun³² tsá² he³ ta²¹
jáun² hniáuh³² lɨ́n³ tsá² tiá²
lɨ́¹³ lɨ³ chá³² tsú² tso³ quioh²¹.
Tsá² la³ hí³ hniáuh³² zian²
jan² tán¹ tsá²mɨ³ ñí²cuo²; ja³bí¹
jon² tsú² hniáuh³² má²tanh²
ta²¹ Dió³², hi³ tiá² hniáuh³²
jmu² tsú² cun³ tɨn² tsɨ́³ hnga²,
ho³ hi³ tiá² ta²¹ tanh² jméi²
mí¹ziú¹³, jáun² tiá² lɨ́¹ ziu³ lɨ́¹
hɨe³ tsú² tsáu².

7 Quí¹ cun³ñí¹ hi³ tsá²
má²lieih²¹ hí³ lɨ́n³ quian²¹
Dió³², hi³ jmu² tsú² hua³hín¹³
tsá² joh¹ Dió³², jáun² tiu³nio²
hniáuh³² lɨ́n³ tsú² jan² tsá²
tiá² lɨ́¹³ lɨ³ chá³² tsáu² tso³
quioh²¹. Tiá² hniáuh³² jmu³
tsú² quien² hnga², sa³jun³ hi³
chei³² tsɨ́³ tsú². Ja³bí¹ tiá²
hniáuh³² hi³ ñi³hein²¹ tsú²,
sa³jun³ hi³ jmu² tsú² hniéi²,
sa³jun³ hi³ hen² tsɨ́³ tsú² quɨe³
lɨ́¹ zia³².

8 Hniáuh³² ma³hnio³ bí¹ tsú²
la³jín³² tsá² ñi³tin²¹ hñú¹³,
tsá² jlánh¹ hnió³ jmáh³la³ hi³
chu²¹, tsá² cháunh²³ re² chí¹,
tsá² zian² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³
Dió³², tsá² chun¹, tsá² tɨn² tɨ³

jinh³ hnga².
9 Ja³bí¹ la³ jáun² hniáuh³² zianh³² tiá³ tsú² jú¹ tson² hi³ má²ca³lɨ³ ñi³², jáun² cun³quionh³ jú¹ tson² jáun² lɨ́¹³ cuéh³² tsú² tsáu² pí³, hi³ lɨ́¹³ tioh²¹ tsú² ma³tson² jáɨ¹³ quioh²¹ quionh³ tsá² hleh³² jú¹ siáh³.
10 Quí¹ juóun³² tsáu² zian² hi³ hoh³ jú¹ tson², tsá² hleh³² tɨ³ jéin³², tsá² lɨ́¹ má²cau²; tsá² *judíos bíh¹ tsá² la³ñí¹ la³ján³ hi³ lɨ́n³ la³ jáun², tsá² jlánh¹ juáh²³ hí³ hi³ hniáuh³² *tiú³² tsú² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² tsáu².
11 Hniáuh³² bíh¹ jná¹³ ho³ tsú²; quí¹ cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ hniá¹ tsú² quɨe³ lɨ́¹ zia³², jáun² hɨeh³² tsú² tsáu² jáɨ¹³ hi³ tiá² ca³tɨ²¹, hi³ juóun³² tsáu² má²ca³hliah³ tsú² tsɨ́³ tá¹ ma³ cáun² hñú³.
12 Jan² tsá² lɨn³ tɨ³² tsá² jniá³ jmɨ́¹ tsɨ́³ hué³² Creta nɨ́² ca³hléh³ jmɨ́¹tin² lɨ́n³² hi³ ca³tɨn¹ tsá²co¹ tsú² hué³² nɨ́², hi³ ca³juáh³: “Tsá² hué³² Creta lá², jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³² tɨ́¹ jáɨn², tsá² lín¹ jáh³ hngá¹ jáh³ náɨ², tsá² lɨ́¹ hnió³ cu³ hɨ́nh³, tsá² juoh²”.
13 Tson² bíh¹ jáɨ¹³ lá²; jáun² hnú² hniáuh³² quiú¹ jin¹³ lɨ́n³² tsá² hí³, jáun² lɨ³mí¹ lɨ³ chú³² jmɨ́¹ tsɨ́³ tsá² má²tanh² hí³ ta²¹ Dió³²;
14 hi³ jáun² tiú²uú² tónh³² tsú² ta²¹ jáɨ¹³ lɨ́¹ chin² tsá² judíos chí¹, sa³jun³ héih³² quioh²¹ tsá² má²ca³chá³ tɨ³ có³² jú¹ tson².
15 Cun³ jɨ² bíh¹ la³jɨ́³² ñí¹con² jan² tsá² má²jɨ² jmɨ́¹ tsɨ́³, tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² má²ca³hliáh² tsɨ́³ má¹ná¹, tsá² tiá² ta²¹ taunh³², jáun² ñí¹con² tsá² la³ hí³ cá² ñí¹ hi³ hlah³ bíh¹ zia³², quí¹ la³ tɨ³ jmɨ́¹ tsɨ́³ bíh¹ tsú² má²ca³hliáh² cu³tsa³² quionh³ la³jɨ́³² hi³ cháunh²³ chí¹.
16 Uá¹jinh¹ juáh³ tsú² hmóu³² hi³ cuóun³² Dió³², tɨ³la³ tiá² jmu² yáh³ tsú² la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ hniáuh²¹ jmu³ sá¹jmɨ́¹ hi³ tson². Jmáh³la³ hi³ tiá² jéih³² Dió³² bíh¹ jmu² tsá² tiá² ta²¹ haɨh²¹ la³ hí³; cónh³ tiá² lin¹ ñí¹ quien² bíh¹ tsú² ca³tɨ²¹ hi³ chu²¹.

2

Po¹ hɨe³² jú¹ tson² ha³ lánh³ hniáuh³² zian² tsá² joh¹ Dió³²

1 Tɨ³la³ hnú² ca³tɨn¹ hléh¹³ jmáh³la³ jú¹ tson².
2 Juoh¹ hnú² tsá²ñuh² tsá² má²lieih²¹ hi³ ñi³táunh¹ tsú² cá²re² he², hi³ jmu³ tsú² zian² tsɨ́³, jɨ³ hi³ tɨ³ jinh³ tsú² siáh³ hmóu³². Ja³bí¹ hniáuh³² tanh² tsú² siáh³ ta²¹ Dió³² re² la³ cun³ rón³² lɨ́³ jú¹ tson², hi³ hnio³ tsú² tsá²ján² tsá²ján², hi³ cueh³² tsú² siáh³ tsɨ́³ lɨ³ua³ cáun² he³ quiunh³².
3 Ja³bí¹ la³ jáun² juoh¹ hnú² siáh³ tsá²mɨ³ tsá² má²lieih²¹ hi³ ma³li²¹ tsú² hi³ tanh² ta²¹ Dió³², hi³ tiá² ziu³ hɨen³ tsú² tsáu², hi³ tiá² hniáuh³² ma³héinh³² tsú² siáh³. Hniáuh³² ná¹lɨ́n³ tsú² cáun² nóh³² chu²¹,
4 jáun² la³ jáun² lɨ́¹³ hɨ́eh³² tsú² tsá²mɨ³ tsá² tsá¹míh¹ ha³

lánh[3] rón[32] ma[3]hnio[3] ñí[2]cuo[2],
jɨ[3] jon[2] nɨ́[2] siáh[3],
5 hi[3] lɨ́n[13] tsú[2] tsá[2] tɨn[2] tɨ[3]
jinh[3] hnga[2], tsá[2] má[2]jɨ[2] jmɨ́[1]
tsɨ́[3], tsá[2] hua[3]hín[13] re[2] hñú[13],
tsá[2] chun[1], tsá[2] tanh[2] ta[21]
ñí[2]cuo[2]; quí[1] jáun[2] la[3] jáun[2] hí[1]
jan[2] tiá[2] hin[2] lɨ́[13] hléh[32] hlah[3]
ca[3]tɨ[21] jáɨ[13] quioh[21] Dió[32].
6 Ja[3]bí[1] la[3] jáun[2] juoh[1] hnú[2]
tsá[2] tsá[1]ñú[1] hi[3] cuɨ́[1] tɨ́[1] cuɨ́[1]
jinh[13] tsú[2] hmóu[32].
7 Huen[2] bíh[1] hnú[2] ca[3]tɨ[21]
lɨ́n[13] cáun[2] nóh[32], jan[2] tsá[2] lin[1]
hi[3] jmu[2] jmáh[3]la[3] ta[21] chu[21];
hniáuh[32] hɨeh[1] nú[2] tsáu[2] jú[1]
tson[2] hngó[32], jú[1] he[2] tiá[3].
8 Jáɨ[13] quián[13] nú[2] hniáuh[32]
lɨ́[3] jmáh[3]la[3] jú[1] tson[2], jáun[2]
tiá[2] hin[2] lɨ́[13] choh[13] jú[1] hlah[3]
quián[13] hnú[2]. Jáun[2] lɨ́[1]
hua[3]heih[21] bíh[1] ziu[3] hɨe[3] tsá[2]
tiá[2] jéih[32] jáɨ[13] quián[13] hnú[2],
quí[1] tiá[2] zia[32] yáh[3] he[3] jáɨ[13]
hléh[32] tsú[2].
9 Juoh[1] hnú[2] *tsá[2]
má[2]ná[1]hlánh[1] hi[3] tanh[13] tsú[2]
ta[21] tsá[2] lɨ́n[3] juo[13] he[3] cáun[2]
hi[3] juáh[3], jɨ[3] hi[3] ma[3]hiún[2] tsú[2]
siáh[3] tsɨ́[3] tsá[2] hí[3]. Ja[3]bí[1] tiá[2]
hniáuh[32] nga[3] tsú[2] tiá[3] ñí[1]con[2]
juo[13].
10 Tiá[2] hniáuh[32] han[3] tsú[2],
hniáuh[32] jmu[3] tsú[2] cá[2] ñí[1]
hi[3] lɨ́[13] niau[21] tiá[3] tsɨ́[3] juo[13]
ñí[1]con[2] bíh[1] tsú[2]; cun[3]quionh[3]
la[3]jɨ́[32] hi[3] jmu[2] tsú[2] jáun[2] lɨ́[13]
ma[3]jnia[32] tsú[2] re[2] jáɨ[13] quioh[21]
Dió[32] Tsá[2] liáu[32] dí[2].
11 Quí[1] má[2]ca[3]ma[3]li[21] bíh[1]
Dió[32] hi[3] ja[32] miɨ[3] tsɨ́[3], hi[3]
hnió[3] lión[32] tsá[2] zian[2] ñí[1]
hué[21] lá[2].
12 Hi[3] cun[3]ñí[1] hi[3] jáun[2] né[3],
má[2]ca[3]lɨ[3] né[1] dí[2] hi[3] hniáuh[32]
chá[13] dí[2] tɨ[3] có[32] la[3]jɨ́[32] hi[3]
tiá[2] jéih[32] Dió[32], la[3]jɨ́[32] hi[3]
dí[1]quiaunh[21] tsɨ́[3] tsá[2] zian[2]
ñí[1] hué[21] lá[2]. Hi[3] hniáuh[32]
táɨ[2] dí[2] tɨ́[1] jinh[21] hmóu[32], hi[3]
ziáun[2] dí[2] la[3] cun[3] hi[3] tɨ[32] tsɨ́[3]
Dió[32], hi[3] ziáun[2] dí[2] jmáh[3]la[3]
hi[3] ca[3]tɨn[1] Dió[32] tá[1]la[3] ziáun[2]
dí[2] jáun[2] ñí[1] hué[21] lá[2].
13 Hi[3] hniáuh[32] ná[1]hé[2]
ná[1]jan[32] dí[2] jmáɨ[1] hi[3]
má[2]ná[1]hu[21] jáun[2] tsɨ́[3] dí[2],
jmáɨ[1] chu[21] hi[3] ma[3]jnia[32] Jesús
Tsá[2] lɨ́n[3] Cristo, Dió[32] Tsá[2] cú[2]
juenh[2], Tsá[2] liáu[32] dí[2].
14 Tsá[2] hí[3] ca[3]cuen[3] hnga[2]
hi[3] jún[3] hi[3] ca[3]ta[1] dí[2], hi[3] jáun[2]
lɨ[13] liáu[32] dí[2] tsú[2] ñí[1]con[2] hi[3]
jmɨ́[1] ziáun[2] dí[2] jáun[2] cun[3] tɨn[2]
tsɨ́[3] hmóu[32]; hi[3] ma[3]jɨn[2] tsú[2]
jnoh[1], jáun[2] jnoh[1] lɨ́n[13] tsá[2]
joh[1] tsú[2], tsá[2] hniá[1] jmu[3] hi[3]
chu[21].
15 Hi[3] jáun[2] né[3], jáɨ[13] nɨ́[2] bíh[1]
hɨeh[1] hnú[2] tsáu[2]. Hniáuh[32]
hlɨ́[1] lienh[1] hnú[2] tsú[2], jɨ[3] hi[3]
quiú[1] jin[13] nú[2] tsú[2], quí[1] hnú[2]
bíh[1] tsá[2] hauh[32] jáɨ[13] jáun[2].
Tiá[2] hniáuh[32] jmúh[13] hnú[2] hí[1]
cáun[2] hi[3] lɨ[3] lɨ́[13] méih[3] hi[3]
quien[2] nú[2] ñí[1]con[2] tsáu[2].

3

He[3] ca[3]tɨn[1] tsá[2] tanh[2] ta[21]
Dió[32] jmu[3]

1 Hi[3] jáun[2] né[3], cháu[1] hnú[2]
tsɨ́[3] tsá[2] tionh[2] jo[3]cuonh[2] nú[2]
nɨ́[2] hi[3] tanh[13] tsú[2] ta[21] tsá[2]
ná[1]ho[2] ta[21], jɨ[3] la[3]jɨ́n[32] tsá[2]
ná[1]lɨ́n[3] ta[21] nɨ́[2] siáh[3], hi[3]
ma[3]tí[32] tsú[2] la[3] cun[3] hi[3] juáh[3]
tsá[2] hí[3], hi[3] hniáuh[32] tiáunh[1]

tsú² hua³jan²¹ hi³ jmu³ la³jí³² hi³ chu²¹.
2 Ha³ lɨ² cuí¹ tú¹ cuí¹ hión²¹ tsú² hí¹ jan² tsáu², cha³ jmɨ¹ jmu³ tsú² hniéi² tɨ³ re² bíh¹ jmu³ tsú² juenh² tsɨ³, hi³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá² jmu³ tsú² quien² hmóu³².
3 Quí¹ la³jáɨ³² bíh¹ dí² jmɨ¹ láɨ³ tsá² cáun¹ jmɨ¹tin², hi³ tiá² jmɨ¹ má²ti²¹ dí² la³ cun³ héih³² hi³ tɨ² hiáu²³ dí², hi³ jmɨ¹ lɨ²can² jnoh¹ cun³quionh³ jú¹ tɨ¹jáɨ², hi³ jmɨ¹ má²ca³taun³ tsɨ³ dí² jmú¹³ tso³; jmɨ¹ láɨ³ dí² la³juah²¹ dúh¹ *tsá² má²ná¹hlánh¹ ñí¹con² la³jáh³ dú¹ ñí¹ hi³ jmɨ¹ dí¹quiaunh²¹ tsɨ³ dí² jmú¹³. Jmɨ¹ láɨ³ dí² tsá² hian² tsɨ³, tsá² uóu³² tsɨ³, hi³ jmɨ¹ ná¹háu³ dí² quiúnh¹ tsá²ján² tsá²ján².
4 Tɨ³la³ jmɨ¹ ca³ma³li²¹ Dió³² Tsá² liáu³² dí² hi³ hu²¹ chú³² tsɨ³, jɨ³ hi³ jlánh¹ hnio³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá²,
5 jmɨ¹jáun² ca³liáu³² dí² tsú². Tɨ³la³ jun³juáh¹³ hi³ ca³jmú¹³ jnoh¹ hi³ chú³² ñí¹con² yáh³ Dió³² ca³liáu³², cáun² hi³ lɨ¹ ja²¹ miɨ³ tsɨ³ hnga² bíh¹ Dió³². Jmɨ¹jáun² ca³ma³jɨn² Jmɨ²chí³ Chun¹ la³jáɨ³² dí², hi³ jáun² ca³lɨ³ hmaɨ²¹ jmɨ²chí³ quiú¹³ dí², hi³ ca³lɨ³ziáun² dí² siáh³ cónh³ hi³ hmaɨ²¹.
6 Cun³quionh³ Jesucristo Tsá² liáu³² dí², ca³cuen³ Dió³² ca³la³ jonh³ jmɨ¹ tsɨ³ Jmɨ²chí³ Chun¹ ñí¹con² dí².
7 Cun³ñí¹ hi³ ja³ jáun² miɨ³ tsɨ³ bíh¹ Dió³², hi³ jáun² ca³lɨ³ la³juah²¹ dúh¹ hi³ tiá² tso³ ren² dí², hi³ jáun² má²hiau³² dí² jáɨ¹³ hi³ lɨ³ ziáun² cun³ jmɨ¹hi³nio², la³ cun³ hi³ qui³ hu²¹ jáun² tsɨ³ dí².
8 Jú¹ tson² cu³tí³ bíh¹ nɨ³², hi³ jáun² jná¹³ hnó³² hi³ la³ má²ma³tson¹³ jáun² hnú² jáɨ¹³ lá², hi³ jáun² tsá² tanh² hí³ ta²¹ Dió³² jmu³ hi³ chú³² la³ má²jmu² jáun². Quí¹ hi³ jáun² bíh¹ jlánh¹ chú³², jlánh¹ zia³² ñí¹ lɨ³ quien² ñí¹con² ca³la³ jɨn³² tsáu².
9 Tɨ³la³ tiá² hniáuh³² má¹cú¹ má¹jenh¹ hnú² jú¹ tiá² ta²¹ lɨ³ jmu³, hi³ tiá² hniáuh³² lɨn¹³ nú² hi³ chú³² quiú² táɨnh²³ tsú² hi³ lɨ³ quien² dí¹hio³ ñú¹deh³, sa³jun³ hi³ quiú¹ tanh¹ hnú² tsáu² jáɨ¹³ hi³ rá¹tioh³ jáun² ñí¹ liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés. Quí¹ jun³ lin¹ zia³² ñí¹ jmu³ ta²¹ yáh³ hi³ jmu² tsú² la³ jáun².
10 Nɨ¹juáh³ zian² tsá² lɨ¹ hnió³ ma³quien² jáɨ¹³ quioh²¹ hnga² hi³ la³í¹ hnió³ hi³ han³ tsáu² ñí¹con², hi³ jáun² hniáuh³² juoh¹ hnú² tsá² la³ hí³ hi³ tiú²uú² jmu³ la³ jáun²; tɨ³la³ nɨ¹juáh³ la³ má²jmu² jáun² bíh¹ tsú², jáun² lɨ²uú² lienh¹ tsá² hí³.
11 Quí¹ nɨ¹juáh³ tsá² má²jmu² la³ jáun², jáun² má²ñíh¹ hnú² hi³ má²ca³hliáh² jmɨ²chí³ quioh²¹ bíh¹ tsá² la³ hí³, cun³quionh³ tsáu¹³ hnga² tsú² má²lɨ²zeh³ ñí¹ hlaɨh³.

Má²ta²¹ hi³ ca³jmú³ Po¹ ñí¹con² Tito

12 Hi³ jáun² né³, nɨ¹ má¹cá²zéin³² jná¹³ ñí¹con²

hnú² Artemas, ho³lá²dá² Tíquico, jmu³ tion³ ña³² juú² Nicópolis, hi³ jáun² ñí¹ jáun² jenh¹³ dí², quí¹ jná¹³ len³ hi³ ñí¹ñí²¹ ñí¹ jáun² tá¹la³ ngá¹³ jáun² jmɨ́¹ ñí²cuóu³.

13 Jmu³ tion³ ma³hon¹ Zenas tsá² lɨ́n³ hí³ tsá² nau³² jáɨ¹³, jɨ³ Apolos. Jmu³ hi³ tiá² hi³ lɨ³hniauh³ hí¹ cáun² quioh²¹ tsú², jáun² lɨ́¹³ tsa³táunh¹ tsú² cáun² hi³ re² hi³ tɨn² juɨ³² he² hná¹ quioh²¹.

14 Hi³ jmúh¹³ nú² siáh³ hi³ lɨ³ ñi³² tsá² reh² he³ ta²¹ chu²¹ zia³² hi³ quien² jmu³ tsú² pí³ hi³ jmu³, jáun² lɨ́¹³ ma³hau³ tsú² he³ cáun² hi³ hniáuh³², hi³ jáun² bíh¹ lɨ³ quien² hi³ zian² tsú².

Po¹ juáh³ hi³ cuɨ́¹ tionh¹ tsú² cáun² ḥi³ re² hi³ tɨn²

15 La³jɨ́n³² tsá² tionh² quiúnh¹ jná¹³ ñí¹ lá² juáh³ ñí¹con² hnú²: “Hia² nú²”. Jmu³ hi³ chú³², juah²¹ tiá³ hnú² hi³ ca³ta¹ jnoh¹: “Hia² hnoh²” ñí¹con² tsá² reh² tsá² hniau³ jnoh¹ tionh² ñí¹ nɨ́². Cuɨ́¹ má¹hé¹ má¹mieh² náh² Dió³² la³jɨ́n³². [Cun³ nɨ́² bíh¹ tí³ jáɨ¹³ hi³ juanh³² jná¹³ reh².]

Sí² Hi³ Ca³zen³ Po¹ Ñí¹con² Filemón

Po¹ zen² sí² lá² ñí¹con² Filemón

1 Jná¹³ Po¹, tsá² cuá¹tson³
ná¹ cun³ñí¹ hi³ tanh³² ná¹
ta²¹ Cristo Jesús, reh² Timo-
teo quiúnh¹ jná¹³ cuá¹jmu² sí²
lá² hi³ ca³tɨn¹ hnú² Filemón,
hnú² tsá² jmuh³² ta²¹ quiúnh¹
jnoh¹, hnú² tsá² hnau³ jnoh¹
lɨ́n³².

2 Jná¹³ zein²¹ sí² lá² ñí¹con²
hnú², ñí¹con² reh² mɨ́¹ Apia,
jɨ³ reh² Arquipo, jan² tsá²
quiúnh¹ jnoh¹ hi³ láɨ³ la³juah²¹
dúh¹ hliáu³ joh¹ Dió³², jɨ³
ñí¹con² ca³la³ jɨ́n³² tsá²
má²lɨ́n³ hí³ cuáh³² ná¹ngɨh³²
hñuh³² hnú² nɨ́² siáh³.

3 Dió³² Jméɨ² dí² jɨ³ Jesu-
cristo Tɨ³² Juo¹³ cuɨ́¹ má¹hé¹
má¹mieh² hnoh², hi³ cuɨ́¹ jmu¹
tsú² siáh³ hi³ zian² hnoh²
cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

Po¹ cha³² hi³ Filemón hnio³ lɨ́n³² Dió³² jɨ³ ca³la³ jɨ³lɨn² tsáu²

4 Ca³la³ jɨ́³² jmáɨ¹ nɨ́¹
má¹ca³lienh¹ jná¹³ Dió³²
Juóu³², cue² ná¹ tiá¹hmah¹,

5 quí¹hliá² má²ca³lɨ³ ño¹
jná¹³ hi³ hnú² jlánh¹ re²
tanh²³ ta²¹ Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí²
jɨ³ hi³ hno³ nú² siáh³, jɨ³ ca³la³
jɨ́n³² tsá² joh¹ Dió³².

6 Tiauh² bíh¹ dí² cá²hon³
ca³tɨ²¹ hi³ tanh²³ dí² jáun²
ta²¹ Dió³², jáun² ñí¹con² hí³
dí² mɨ́²³ jná¹³ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹
lɨ³tsɨn² hnú² ha³ cónh³ tí³
hi³ má²ca³ma³mieh² dí² Dió³²
cun³ñí¹ hi³ má²zian² dí² hi³
ca³tɨn¹ Cristo.

7 Cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ hno³
nú² tsá² reh², jáun² jlánh¹
ca³lɨ³ hiún² tsɨn³² jná¹³, hi³
ca³lɨ³ zia³² siáh³ pí³ hñu³ tsɨn³²
jná¹³, quí¹ la³jɨ́n³² tsá² joh¹
Dió³² má²ca³joh¹³ siáh³ pí³
cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hnú².

Po¹ mɨ³² cáun² hi³ chú³² ñí¹con² Filemón ca³tɨn¹ Onésimo, jan² tsá² má²dí¹hlánh¹

8 Hi³ jáun² né³, uá¹jinh¹ zia³²
jáɨ¹³ hi³ jmu¹ jná¹³ héɨh³²
ñí¹con² hnú² hi³ chí¹tson³
jmúh¹³ hnú² la³ cun³ hi³
ca³tɨ²¹, quí¹hliá² jná¹³ lɨ́n³
quian²¹ Cristo;

9 tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ hnáu³
bíh¹ dí², hi³ jáun² cu³tsa³² mɨ́²³
jná¹³ cú²jueh³² hi³ chú³² bíh¹
ñí¹con² hnú². Jná¹³ Po¹, tsá²
má²liej²¹ ná¹ hi³ cuá¹tson³ ná¹
ta³né³² ca³tɨn¹ Cristo Jesús,

10 jná¹³ mɨ́²³ cáun² hi³ chú³²
ñí¹con² hnú² ca³tɨn¹ Onésimo,
tsá² má²lɨ́n³ la³juah²¹ dúh¹
jón³² jná¹³, tsá² ca³ma³zián¹³
jná¹³ ñí¹con² Dió³² tá¹la³
má²cuá¹tson³ jná¹³ lá²
hñu³mí¹ñí².

11 Jmɨ́¹tin², Onésimo, (la³
cun³ hi³ hnió³ juáh³ "tsá²
zia³² ñí¹ jmu³ ta²¹") jmɨ́¹ lɨ́n³
jan² tsá² tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹;
tɨ³la³ zia³² bíh¹ ñí¹ jmu² ta²¹
tsá² hí³ ta³né³², ñí¹con² hnú²
jɨ³ ñí¹con² jná¹³ siáh³.

12 Ñí¹con² hnú² zein²¹ jná¹³
tsú² siáh³ ta³né³². Hen³ hnú²
tsú² la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ he¹³ nú²
jná¹³.

13 Jná¹³ jmɨ́¹ hnó²¹ hi³ cuá³²
tsú² quiúnh¹ ná¹ ñí¹ lá², hi³

jmɨ́[1] jmu[3] ta[21] ñí[1]con[2] jná[13]
cha[3] jmɨ́[1] jmúh[13] hnú[2] huen[2]
tá[1]la[3] cuá[1]tson[3] jná[13] lá[2] hi[3]
ca[3]tɨ[21] jú[1] chú[32] quioh[21] Dió[32];
14 tɨ[3]la[3] hí[1] cáun[2] tiá[2] hi[3]
hnó[32] yáh[3] jná[13] nɨ́[1]juáh[3] tiá[2]
lɨ́n[23] yáh[3] hnú[2] huen[2] la[3] nɨ́[2],
quí[1] tiá[2] hnó[32] yáh[3] jná[13] hi[3]
jmúh[13] hnú[2] hi[3] chú[32] ta[3] tiá[2]
ñí[1]jmúh[2], cha[3] jmɨ́[1] jmúh[13]
hnú[2] hi[3] hiún[2] honh[2] huen[2].
15 Tiá[2] né[1] ho[3] sa[3] Onésimo
ca[3]ngɨ́[3] cu[3]tiá[3] tɨ[3] có[32] quioh[21],
hi[3] jáun[2] ta[3]né[32] lɨ́[13] cuá[32] tsú[2]
cun[3] jmɨ́[1] hi[3] zian[2] quiúnh[1]
hnú[2].
16 Tɨ[3]la[3] jun[3]juáh[13] jmáh[3]la[3]
tsá[2] má[2]dí[1]hlánh[1] yáh[3] lɨ́n[3]
tsú[2] ta[3]né[32], quí[1] tɨ[3] má[2]cáu[3]
bíh[1] tá[13] tsú[2], quí[1] tsá[2] reh[2]
bíh[1] má[2]lɨ́n[3] tsú[2] ta[3]né[32], tsá[2]
hno[3] lɨ́n[32] dí[2]. Jná[13] hno[3]
lɨ́n[32] tsú[2], tɨ[3]la[3] hnú[2] jlánh[1]
hniáuh[32] má[1]hno[1] lɨ́n[32] tsú[2],
jun[3]juáh[13] jmáh[3]la[3] hi[3]hliá[2]
tsá[2]mɨ[3]cuóun[2] renh[2] yáh[3]
hnoh[2], quí[1] tɨ[3]la[3] má[2]renh[2]
hnoh[2] jɨ[3] ñí[1]con[2] Tɨ[32] Juo[13]
bíh[1] dí[2].
17 Hi[3] jáun[2] nɨ́[1]juáh[3] tson[2]
lɨ́n[23] hnú[2] hi[3] re[2] juóh[32]
quiúnh[1] jná[13], hen[3] tsá[2] lá[2]
la[3]jmɨ́[1] lɨ́[3] hi[3] jná[13] ca[3]chó[32]
hñuh[32] hnú[2].
18 Nɨ́[1]juáh[3] ca[3]jmú[3] tsú[2]
cáun[2] hi[3] hlah[3] jmɨ́[1]tin[2], ho[3]
nɨ́[1]juáh[3] ren[2] tsú[2] quɨe[3],
má[1]hmah[21] bíh[1] jná[13] ca[3]tɨn[1]
tsú[2].
19 Jná[13] Po[1], tsá[2] cuá[1]jmu[2]
jná[13] quionh[3] uón[32] huen[2]
huéh[3] lá[2] hi[3] jná[13] bíh[1]
má[1]hmah[21]; uá[1]jinh[1] jmɨ́[1] lɨ́[13]
juanh[21] jná[13] ñí[1]con[2] hnú[2] hi[3]
hí[1] la[3] tɨ[3] jmɨ́[2]chí[3] quián[13] yáh[3]
hnú[2] ren[2] ñí[1]con[2] jná[13].
20 Ján[3] reh[2], jmu[3] hnú[2]
cáun[2] hi[3] chú[32] ñí[1]con[2] jná[13]
hi[3] ca[3]tɨn[1] Tɨ[32] Juo[13] dí[2]: hi[3]
jmúh[13] hnú[2] hi[3] tɨnh[21] tsɨn[32]
jná[13] hi[3] lin[1] hi[3] má[2]láɨ[3] dí[2]
tsá[2] reh[2] ñí[1]con[2] Cristo.
21 Cuá[1]jmu[2] jná[13] sí[2] lá[2] quí[1]
ño[1] jná[13] hi[3] hnú[2] táunh[23] ta[21]
hi[3] juanh[32] jná[13], hi[3] ño[1] jná[13]
siáh[3] hi[3] tɨ[3] hliáun[3] hi[3] jmúh[13]
bíh[1] hnú[2] la[3] cónh[3] bíh[1] hi[3]
juanh[21] jná[13].
22 Hi[3] juanh[32] jná[13] siáh[3] hi[3]
re[2] jmúh[13] hnú[2] hua[3]jan[21] ñí[1]
lɨ́[13] cuóun[32] jná[13], quí[1] tsɨn[32]
jná[13] má[2]hu[21] hi[3] cun[3]ñí[1] hi[3]
lienh[1] hnoh[2] Dió[32], lɨ́[13] hián[13]
náh[2] siáh[3] jná[13] cónh[3]í[1] cu[3]
jéin[32].

Po[1] juáh[3] hi[3] cuɨ́[1] má[1]mieh[2]
tsú[2] Dió[32]
23 Epafras, tsá[2] cuá[1]tson[3]
quiúnh[1] jná[13] hi[3] ca[3]tɨn[1] Jesús
Tsá[2] lɨ́n[3] Cristo juáh[3]: “Hia[2]
nú[2]”.
24 Ja[3]bí[1]: “Hia[2] nú[2]” juáh[3]
siáh[3] Marcos, Aristarco, De-
mas, jɨ[3] Lucas nɨ́[2] siáh[3], tsá[2]
quiúnh[1] jná[13] hi[3] jmu[2] tá[13]
Dió[32].
25 Jesucristo Tɨ[32] Juo[13] dí[2]
cuɨ́[1] má[1]hé[1] má[1]mieh[2] hnoh[2].
[Cun[3] nɨ́[2] bíh[1] tí[3] jáɨ[13] hi[3]
juanh[32] jná[13] reh[2].]

Sí² Hi³ Ca³tɨn¹ Tsá² Hebreos, Tsá² Ná¹jan² Hí³ Tsá² Zéin¹ Dió³²

Dió³² má²ca³hléh³ cun³quionh³ Jon²

1 Jmɨ́¹ ca³hléh³ jáun² Dió³² ñí¹con² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² tsá² jmɨ́¹ zian² jmɨ́¹tin² lɨ́n³² cun³quionh³ tsá² lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³², hliáun³ jéin³² bíh¹ ca³hléh³ dí² ñí¹con² tsú², hi³ hliáun³ ñí¹ bíh¹ zia³² ha³ lánh³ rón³² ca³hléh³ dí² siáh³;

2 tɨ³la³ ñí¹ má²ñí¹táuh³ lá² jmáɨ¹ má¹ná¹, cun³quionh³ Jon² bíh¹ tsú² má²ca³hléh³. Cun³quionh³ hí³ bíh¹ ca³jmú³ Dió³² ca³la³ jɨ́³² hi³ zia³², hi³ jáun² hí³ bíh¹ má²cuá¹hiáun¹ hi³ tá¹no¹ jo³cuo² ca³la³ jɨ́³² hi³ jáun².

3 Hí³ bíh¹ lɨ́n³ joh¹ hi³ lin¹ hi³ quien² Dió³², hi³ má²dí¹láɨn¹ tsú² siáh³ la³ cun³ rón³² lɨ́n³ hnga² Dió³²; hi³ hnga² hí³ bíh¹ tanh² hó¹ñí¹ ca³la³ jɨ́³² hi³ zia³² jáun² cun³quionh³ jáɨ¹³ pin³ quioh²¹. Hi³ jmɨ́¹ má²lɨ́²hin³ tsú² jáun² tsáu¹³ dí² né³, ca³ta³cua¹³ tsú² hñu³mɨ³cuú² tɨ³ cuá²chu²¹ quioh²¹ Dió³², Tsá² lɨ́n³ Re²¹.

Jon² bíh¹ Dió³² tɨ³ quien² la³ cónh³ bíh¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³²

4 Hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ ca³lɨ³ quien² bíh¹ Jon² Dió³² la³ cónh³ bíh¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², quí¹ jáɨ¹³ hi³ má²ca³lɨ³hiáun¹ tsú² jáun² hi³ hau³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ ta²¹ hi³ ná¹ho² tsá²cuú² tsá²ta³ hí³ Dió³².

5 Quí¹ hí¹ cónh³ yáh³ tiá² ca³juáh³ Dió³² ñí¹con² tsá²cuú² tsá²ta³ la³ lá²:
Hnú² bíh¹ Jón³² jná¹³;
Tsá² má²lɨ́²ma³zián¹³ jná¹³ né³².
Hi³ sa³jun³ ca³záɨh³ yáh³ Dió³² jan² tsá²cuú² tsá²ta³ la³ lá²:
Jná¹³ bíh¹ Tsá² lɨ́n¹³ ná¹ Ñeh² hnú²,
hi³ hnú² siáh³ lɨ́n¹³ Jón³² jná¹³.

6 Hi³ jáun² jmɨ́¹ ca³ma³jnia² Dió³² Jon² ñí¹ hué²¹ lá², Tsá² cú² hnga² tán¹, ca³juáh³ la³ lá²:
La³jɨ́n³² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² cuɨ́¹ má¹tsú¹ má¹jónh²¹ tsú².

7 Hi³ jáun² hi³ ca³tɨn¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² né³, rá¹juáh³ la³ lá²:
Jmu² Dió³² hi³ tsá²cuú² tsá²ta³ dí² ná¹lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ chí³,
hi³ jmu² tsú² siáh³ hi³ tsá² quian²¹ hí³ joh¹ dí² ná¹lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ zɨ́h¹ sɨ́² huáh² tsɨ́³.

8 Tɨ³la³ hi³ ca³tɨn¹ Jon² tsú² má¹ná¹, ca³juáh³ la³ lá²:
Hnú² Dió³², hnú² bíh¹ Tsá² hauh³² nú² jáɨ¹³ cun³ jmɨ́¹hi³nio²;
la³jɨ́³² héih³² hi³ jmuh³² hnú² lɨ́³ cú²tso² cu³tí³ bíh¹.

9 Hnú² Tsá² jen²³ nú² jmáh³la³ hi³ chu²¹, hi³ hon² nú² la³jɨ́³² hi³ hlah³;
hi³ jáun² bíh¹ Dió³² Juóuh³² hnú² má²ca³jmú³ hi³

jlánh¹ bíh¹ hiún² honh²
hnú² la³ cónh³ bíh¹ tsá²
ñí¹ hná¹ jáun².
10 Ja³bí¹ ca³juáh³ tsú² siáh³ la³
lá²:
Hnú² Tɨ³², hnú² bíh¹
Tsá² ca³quiúh² nú²
hngá¹máh³ lá² la³ cun³
jmí¹tin²,
hi³ cun³quionh³ cuonh² hnú²
ca³jmuh³ jɨ³lɨ³² hi³ jniá³
chi³cuú².
11 Uá¹jinh¹ chau²¹ jmáɨ¹ tsá¹³
la³jɨ³² hi³ jáun²,
tɨ³la³ hnú² má¹ná¹, la³
má²zian² jáun² bíh¹ nú².
Jɨ³lɨ³² bíh¹ hi³ jáun² lɨ³ tseh¹
la³jmí¹ lí² tseh¹ ha¹ tsú²;
12 hi³ jáun² má¹jáun² né³,
junh¹³ hnú² la³jmí¹
junh²³ tsú² hmɨh³²
quioh²¹,
hi³ záɨh¹³ nú² siáh³ hi³ jáun²
la³ jan² tsá² zaɨ³² ha¹.
Tɨ³la³ hnú² má¹ná¹, tiá²
chau²¹ yáh³ jmáɨ¹ hi³
zan¹³ nú²,
jmáɨ¹ hi³ zian² hnú² jmí¹lɨ́h³
bíh¹ tiá² táuh³.
13 Quí¹ hí¹ jan² yáh³ tsá²cuú²
tsá²ta³ Dió³² tiá² ca³záɨh³ la³
lá²:
Ñí³ hnú² tɨ³ cuá² chu²¹
quion²¹ jná¹³ tá¹la³
jmu¹ jná¹³ hi³ tiá²
quien² tsá² hau² hnú²,
hi³ con¹ jná¹³ tsú² ñeh² tanh¹
hnú².
14 Hi³ jáun² né³, la³jɨ́n³² bíh¹
tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² lɨ́n³
jmí²chí³ quian²¹ Dió³², tsá²
ná¹zéin¹ hi³ ma³hon³ tsá²
ca³tɨn¹ liáun³.

2

*Tiá² hniáuh³² chá¹³ dí² tɨ³
có³² hi³ jmí¹ lɨ¹³ liáun³ dí²*

1 Hi³ cun³ñí¹ hi³ jáun² né³,
má²lin¹ hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹
hniáuh³² zánh¹³ dí² tiá³ la³jɨ́³²
jáɨ¹³ hi³ má²ca³náɨ¹³ dí², hi³
jáun² tiá² lɨ́¹³ hi³ cáun² lɨ́¹
tsáu¹³ dí² cáun² juɨ³² siáh³.
2 Quí¹ nɨ́¹juáh³ ca³lɨ³ quien²
bíh¹ ca³la³ jɨ́³² jáɨ¹³ hi³ ca³hléh³
jáun² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³²
jmɨ́¹tin², hi³ la³jɨ́n³² tsá² tiá²
ta²¹ ca³taunh³ hí³ ca³hiauh³ hi³
ca³tɨn¹, tsá² ca³jmú³ hí³ la³
cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ hmóu³²,
3 hi³ jáun² ¡tiá¹³ bíh¹ tiá³
lɨ¹³ liáu³ jnoh¹ nɨ́¹juáh³ tiá² la³
ca³lɨ³háun³ yáh³ dí² cáun² hi³
jlánh¹ bíh¹ quien² hi³ jmɨ́¹ lɨ́¹³
liáu³² dí²! Quí¹ hnga² bíh¹ Tɨ³²
Juo¹³ dí² Tsá² ca³ma³liáu³² hi³
ngaɨ³² jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ hi³ liáun³
tsáu², hi³ jáun² tsá² ca³náɨ³²
hí³ jáɨ¹³ jáun² má²ca³ma³tson²
siáh³ hi³ jáun² ñí¹con² jnoh¹.
4 Hi³ hnga² siáh³ Dió³²
má²ca³ma³tson² jáɨ¹³ jáun²
cun³quionh³ li²¹ jɨ³ hua³jueh³²,
ca³la³ hi³ ca³ma³jnia² Dió³²
pí³ quioh²¹, jɨ³ hi³ hiauh³
ma³ quin³² ma³ jan³² tsáu²
ma³ quin³² ma³ cá² ñí¹ pí³
hi³ ja³ ñí¹con² Jmɨ́²chí³ Chun¹
la³ cun³ hi³ ca³lɨ́n¹³ Dió³² hi³
cué³².

*Jesucristo ca³lɨn³ jan² Tsá²
dí¹tsáun² la³ jnoh¹*

5 Hi³ jáun² né³, tiá² ca³hɨen³
yáh³ Dió³² tsá²cuú² tsá²ta³ hi³
hau³ jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ hngá¹máh³
hi³ né³bí¹ lɨ¹³, la³ cun³ ca³tɨ²¹

hngá¹máh³ hi³ ná¹hléh¹ jnoh¹
lá² ta³né³².
6 Quí¹ zia³² cáun² jáɨ¹³ hi³
rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³²
hi³ juáh³ la³ lá²:
Hnú² Dió³² ¿hin² dá² tsánh²
tsá²mɨ³cuóun²,
jáun² sa³ hnú² máh³ chau²
honh² hi³ ca³tɨn¹ tsú²?
¿Hi³ hin² dá² tsánh²
tsá²mɨ³cuóun²,
jáun² sa³ hnú² máh³ jlánh¹
tanh²³ tsú² hó¹máh¹?
7 Cu³tiá³ bíh¹ ca³jmuh³ hnú²
hi³ ca³son² hi³ quien²
tsú² la³ cónh³ bíh¹
tsá²cuú² tsá²tanh¹
hnú²,
tɨ³la³ má²ca³ma³quien¹³ lɨ́n³²
bíh¹ hnú² tsú²,
[hi³ ca³jmuh³ hnú² siáh³ hi³
hau³ tsú² jáɨ¹³ ñí¹con²
la³jɨ́³² hi³ ca³jmuh³
hnú² jáun²].
8 Ca³ma³lih²¹ hnú² hi³ quien²
tsú² jmɨ́¹ ca³cháh¹ nú²
jáun² ca³la³ jɨ́³² jo³cuo²
tsú².
La³ jáun² má²lin¹ hi³
tsá²mɨ³cuóun² ca³lɨ³ quien²
ñí¹con² jɨ³lɨ³² hi³ zia³², quí¹
hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ zia³²
hi³ juáh¹³ hi³ tiá² ca³chá³
Dió³² jo³cuo² tsú². Tɨ³la³ uá¹
jáun² la³ jáun², cun³jáun² tiá²
má²néh³² bíh¹ dí² hi³ ca³la³
jɨ́³² hi³ jáun² má²tí³² ñí¹con²
tsá²mɨ³cuóun².
9 Tɨ³la³ néh³² dí² Jesús, Tsá²
ca³sión³² tsú² hí³ cu³tiá³ hi³
quien² la³ cónh³ bíh¹ tsá²cuú²
tsá²ta³ tsú². Tɨ³la³ ta³né³²
má¹na²¹, má²néh³² dí² hi³
cuá¹lɨ́n³ tsú² hú¹tá¹ jan² Tsá²
quien² cu³tí¹³ bíh¹ cun³ñí¹
hi³ ca³ma³tso² tsú² jáun² tsɨ́³
hi³ ca³jun³; quí¹ cun³ñí¹ hi³
ja³² jáun² miɨ́³ tsɨ́³ Dió³² bíh¹
ca³jun³ tsú² hi³ ca³tɨn¹ la³jɨ́n³²
tsáu².
10 Hnga² Dió³² bíh¹ ca³tɨn¹
ca³la³ jɨ³lɨ³² hi³ zia³², hi³
cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ hnga² bíh¹
tsú² ca³lɨ³ zia³² jɨ³lɨ³². Hi³
jáun² cun³ñí¹ hi³ ca³lɨ³hnió³
Dió³² hi³ jɨ³lɨn² jon² lɨ́¹³
zian² la³jmɨ́¹ zian² dí² hnga²,
hi³ jáun² ca³jmú³ dí² hi³
ca³ma³tso² Jesucristo tsɨ́³, Tsá²
ca³quiú² hí³ juɨ³² ca³tɨ²¹ ha³
lánh³ rón³² lɨ́¹³ liáu³ dí², hi³
jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨn³ tsú²
jan² tsá² ca³hia³ ca³táunh³ tán¹
hián² cu³tí³.
11 Quí¹ Tsá² jmu² hi³ lɨ́²jɨn²
tsáu², jan² bíh¹ Jméi² tsú²
zian² la³ má²quionh³ tsú² tsá²
ca³lɨ³ jɨn². Hi³ jáun² tiá² lɨ³
heh²³ yáh³ Jesús hi³ juáh³ dí²
hi³ raɨnh²¹ ca³la³ jɨ́n³² tsá²
má²ca³lɨ³ jɨn² hí³,
12 la³ cun³ juáh³ jáun² ñí¹ Sí²
quioh²¹ Dió³², hi³ juáh³ la³ lá²:
Hléh¹³ jná¹³ ñí¹con² renh² hi³
ca³tɨn¹ hnú²,
hi³ hɨ́e¹³ jná¹³ siáh³ sun¹ hi³
ca³tɨn¹ hnú² ja¹ ñí¹
ná¹ngɨh³² tsáu².
13 Ja³bí¹ rá¹juáh³ siáh³:
Cáun² bíh¹ chá¹³ jná¹³ tsɨn³²
hi³ ca³tɨn¹ Dió³².
Hi³ rá¹juáh³ siáh³ la³ lá²:
Lá² zenh² jná¹³ quiúnh¹
ná¹ jon² Dió³², tsá²
má²ca³chan³ Dió³²
jo³uón³² jná¹³.
14 Jáun² cun³ñí¹ hi³ la³jɨ́n³²
tsá² hí³ jon² Dió³² cá²ren² bíh¹

ná¹quian³² ngú³ jɨ³ jmɨ² nɨ́², jáun² la³ jáun² bíh¹ ca³lɨ³ siáh³ hi³ dí¹tsáun² Jesús la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá²mɨ³cuóun² uá²jaɨ³², hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ ca³lɨ³ hi³ quin³ tsú² pí³ quioh²¹ tsá² hláɨnh¹, tsá² jmɨ́¹ quian³² pí³ quioh²¹ hmú³², cun³quionh³ hi³ jun³ jáun² hnga² bíh¹ tsú².

15 Jáun² la³ jáun² bíh¹ ca³lión³² tsú² la³jɨ́n³² tsá² zian² la³jmɨ́¹ zian² *tsá² má²dí¹hlánh¹, tsá² jmɨ́¹ tionh¹ hí³ jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³² hi³ ná¹hú¹ cóh²¹ tsɨ́³ hi³ jún³.

16 Quí¹ jun³juáh¹³ hi³ cua³ma³hon³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² yáh³ tsú² cuan³, quí¹ hi³ cua³ma³hon³ jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹ bíh¹ tsú².

17 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ ca³lɨ³ hniáuh³² hi³ lɨ́n³ tsú² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá²mɨ³cuóun² cá²ren² tán¹ cu³tí³ quionh³ raɨnh²¹, jáun² la³ jáun² bíh¹ ca³lɨ³ hi³ lɨ́n³ tsú² jan² Mí²tsá² Hɨ́en¹ quian²¹ Dió³², jan² Tsá² cun³ jmɨ́¹lɨ́h³ tiá² za¹³ tsɨ́³, Tsá² ja³² miɨ́³ tsɨ́³. La³ jáun² bíh¹ lɨ³ hi³ ca³chón³² tsú² tsɨ́³ Dió³² hi³ jmɨ́¹ míh²³ jáun² tsɨ́³ tsú² hi³ ca³tɨ²¹ tsáu¹³ tsáu² cun³quionh³ hi³ ca³cuen³ dí² jáun² hnga² hi³ jún³.

18 Hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ ca³ma³tso² tsú² jáun² tsɨ́³ hnga² cun³quionh³ la³jɨ́³² hi³ cá² lau²³ jáun² né³, hí³ bíh¹ tɨn² hi³ ma³hon³ jɨ³lɨn² tsá² ja³tó² ja³lɨ́²³ siáh³ hi³ cá² lau²³ ñí¹con².

3

Tɨ³ quien² bíh¹ tá¹³ Jesús la³ cónh³ bíh¹ tá¹³ Moisés

1 Hi³ jáun² né³ reh², hnoh² tsá² má²ná¹chun¹ náh², tsá² má²ca³te³ náh² Dió³² hi³ má²ná¹lɨ́n³ náh² tsá² joh¹ tsú², sá¹nɨ́² cónh³ jmɨ́¹ jɨe³ náh² re² hi³ ca³tɨn¹ [Cristo] Jesús, Tsá² lɨ́n³ Tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² jɨ³ Mí²tsá² Hɨ́en¹ Juo¹³ dí², la³ cun³ hi³ qui³ ná¹ton²³ dí² jáun² ñí¹con² tsáu².

2 Quí¹ Jesús má²ca³ma³tí³² ñí¹con² Dió³², Tsá² ca³lɨ³hiáun¹ hi³ ca³tɨ²¹ ta²¹ jáun², la³jmɨ́¹ ca³ma³tí³² jáun² hla¹ Moisés hi³ ma³cón³² la³jɨ́n³² tsá² jmɨ́¹ tionh² hí³ jo³cuo² Dió³² jmɨ́¹jáun².

3 Tɨ³la³ má²ca³lɨ³ lin¹ bíh¹ hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² Jesús la³ cónh³ bíh¹ hla¹ Moisés; la³jmɨ́¹ lɨ³ hñú³, hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² tsá² lɨ²jmú³ la³ cónh³ bíh¹ hnga² hñú³.

4 Quí¹ cun³ tiu³nio² zian² bíh¹ tsá² lɨ²jmú³ ma³ quin³² ma³ caun³² hñú³, tɨ³la³ la³jɨ́³² hi³ jniá³ má¹ná¹, Dió³² bíh¹ Tsá² ca³jmú³.

5 La³ jáun² bíh¹ lɨ³ hi³ Moisés ca³ma³tí³² hi³ ma³cón³² la³jɨ́n³² tsá² tionh² hí³ jo³cuo² Dió³² jmɨ́¹jáun², hi³ la³jɨ́³² ta²¹ hi³ ca³jmú³ tsú² jáun² né³, ca³jmú³ ta²¹ hi³ ma³tson² jáɨ¹³ hi³ né³bí¹ jmɨ́¹ hléh²¹ Dió³² jmɨ́¹ chí¹cáɨn² jáun².

6 Tɨ³la³ Cristo né³, lɨ́n³ Tsá² má²tí³² ñí¹con² Dió³² ca³tɨn¹ la³jɨ́n³² tsá² tionh²

jo^{3}cuo^{2} Dió^{32} la^{3} cun^{3} qui^{3}
ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} má^{2}tí^{32} jan^{2} jon^{2}
tsáu^{2}. Hi^{3} jáun^{2} jnoh^{1} bíh^{1} láɨ^{3}
tsá^{2} tiauh^{2} hí^{3} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32}
nɨ́^{1}juáh^{3} la^{3} má^{2}nio^{2} jáun^{2}
tiá^{3} tsɨ́^{3} dí^{2}, hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} la^{3}
má^{2}tsah^{1} jáun^{2} dí^{2} hi^{3} ca^{3}tɨ^{21}
hi^{3} má^{2}ná^{1}jan^{32} dí^{2} jáun^{2}
[ca^{3}la^{3} ñí^{1} cá^{1}táuh^{3} jmáɨ^{1}].

Tsá^{2} tionh^{2} jo^{3}cuo^{2} Dió^{32} lɨ́^{13} zian^{2} cáun^{2} hi^{3} re^{2} hi^{3} tɨn^{2}

7 Jáun^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} né^{3},
la^{3} cun^{3} juáh^{3} jáun^{2} Jmɨ́^{2}chí^{3}
Chun^{1} ñí^{1} Sí^{2} quioh^{21} Dió^{32} la^{3}
lá^{2}:

Hnoh^{2}, nɨ́^{1}juáh^{3} náɨh^{13} náh^{2}
né^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} hleh^{32}
Dió^{32},

8 ha^{3} lɨ^{2} lɨ́^{1} jmú^{2} náh^{2} hi^{3}
tiá^{2} niuh^{1} náh^{2} la^{3}jmɨ́^{1}
ca^{3}jmú^{3} tsá^{2} ca^{3}jmú^{3} hí^{3}
cun^{3} tɨn^{2} tsɨ́^{3} hmóu^{32},

tsá^{2} ca^{3}ca^{3} ca^{3}lan^{3} hí^{3} Dió^{32} tɨ^{3}
hué^{32} quiéin^{2} jáun^{2}.

9 Ñí^{1} jáun^{2} dá^{2} cáun^{2} lɨ́^{1} ca^{3}ca^{3}
ca^{3}lau^{3} jná^{13} dí^{2}hioh^{3}
ñú^{2}deh^{3} hnoh^{2},

uá^{1}jinh^{1} ca^{3}jɨ́e^{3} tsú^{2} la^{3}jɨ́^{32}
hi^{3} ca^{3}jmú^{32} jná^{13} tá^{1}
tu^{3}ló^{32} mii^{2} jáun^{2}.

10 Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} bíh^{1}
ca^{3}míh^{3} tsɨn^{32} jná^{13}
ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} hí^{3},

hi^{3} ca^{3}juánh^{32} jná^{13} jáun^{2}:

Tiu^{3}nio^{2} bíh^{1} tiá^{2} cáun^{2}
ná^{1}tioh^{3} tsɨ́^{3} tsá^{2} nɨ́^{2},

hi^{3} cónh^{3} tiá^{2} hnió^{3} bíh^{1} tsú^{2}
hi^{3} zian^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3}
hnó^{32} jná^{13}.

11 Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} bíh^{1}
ca^{3}míh^{3} tsɨn^{32} jná^{13}
quiúnh^{1} tsá^{2} hí^{3},

jáun^{2} ca^{3}jmú^{32} jná^{13} cáun^{2} jáɨ^{13}
huáh^{2} tsɨ́^{3} lá^{2}:

hi^{3} cun^{3} tiá^{2} lɨ́^{13} bíh^{1} tsa^{3}tiánh^{2}
tsú^{2} ñí^{1} jmɨ́^{1} lɨ́^{13} chan^{21}
jná^{13} tsú^{2} tie^{3}.

12 Hnoh^{2} reh^{2}, hua^{3}hín^{13}
náh^{2} jmu^{3}, quí^{1} nɨ́^{2} lɨ́^{1} ca^{3}lɨn^{3}
náh^{2} uá^{2}jai^{32} tsá^{2} cá^{2} ñí^{1}
ná^{1}tioh^{3} hlah^{3} tsɨ́^{3}, hi^{3} niau^{21}
tun^{3} honh^{2} náh^{2} ca^{3}tɨn^{1} Dió^{32},
hi^{3} ca^{3}la^{3} hi^{3} tianh^{13} náh^{2} tɨ^{3}
có^{32} ñí^{1}con^{2} Dió^{32} Tsá^{2} liéih^{32}.

13 Jáun^{2} bíh^{1} hniáuh^{32}
jmúh^{13} náh^{2} pin^{3} tsɨ́^{3} tsá^{2}ján^{2}
tsá^{2}ján^{2} cun^{3} jmá^{2} cun^{3} jnia^{32},
tá^{1}la^{3} zia^{32} lá^{2} jmáɨ^{1}; jáun^{2} tiá^{2}
lɨ́^{1} lɨ^{3}can^{2} náh^{2} cun^{3}quionh^{3}
tso^{3}, quí^{1} nɨ́^{2} lɨ́^{1} ca^{3}lɨn^{3} náh^{2}
tsá^{2} tiá^{2} jáɨ^{13} ngɨ^{23}.

14 Quí^{1} jɨ́^{32}la^{3} ti^{3} nɨ́^{1}juáh^{3}
la^{3} má^{2}nio^{2} jáun^{2} cáun^{2} tsɨ́^{3}
dí^{2} la^{3}jmɨ́^{1} ca^{3}chá^{13} dí^{2} jáun^{2}
cáun^{2} tsɨ́^{3} la^{3} jmɨ́^{1} ñí^{1} jmɨ́^{1}tin^{2},
hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} lɨ́^{13} láɨ^{3} dí^{2} tsá^{2}
cu^{3} nió^{3} quiúnh^{1} dí^{2} Tsá^{2} lɨ́n^{3}
Cristo.

15 La^{3} cun^{3} hi^{3} rá^{1}juáh^{3}
jáun^{2}:

Hnoh^{2}, nɨ́^{1}juáh^{3} náɨh^{13} náh^{2}
né^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} hleh^{32}
Dió^{32},

ha^{3} lɨ^{2} lɨ́^{1} jmú^{2} náh^{2} hi^{3} tiá^{2}
niuh^{1} náh^{2} la^{3}jmɨ́^{1}
ca^{3}jmú^{3} tsá^{2} ca^{3}jmú^{3} hí^{3}
cun^{3} tɨn^{2} tsɨ́^{3} hmóu^{32}.

16 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, ¿hin^{2} dá^{2}
tsánh^{2} tsá^{2} hí^{3}, tsá^{2} ca^{3}náɨ^{32}
hí^{3} jáɨ^{13} quioh^{21} Dió^{32}, hi^{3} jmɨ́^{1}
lɨ^{21} jáun^{2} ca^{3}jmú^{3} tiá^{2} nieh^{3}?
Haun^{13} tsá^{2} ca^{3}ñí^{1}huen^{13} hí^{3}
hla^{1} Moisés tɨ^{3} hué^{32} Egipto
bíh^{1} hí^{3} dúh^{1}.

17 Hi^{3} ¿hin^{2} dá^{2} ñí^{1}con^{2} jaun^{32}
ca^{3}míh^{3} tsɨ́^{3} Dió^{32} tá^{1} tu^{3}ló^{32}

mii^{2} jáun^{2}? ¿Haun^{13} juáh^{13}
ñí^{1}con^{2} tsá^{2} ca^{3}jmú^{3} hí^{3} tso^{3}
bíh^{1} dúh^{1}?, tsá^{2} cá^{2}tsan^{3} hí^{3}
hué^{32} quiéin^{2}.
18 Hi^{3} ¿hin^{2} dá^{2} ñí^{1}con^{2}
ca^{3}jmú^{3} siáh^{3} Dió^{32} jáɨ^{13} huáh^{2}
tsɨ́^{3}, hi^{3} ca^{3}juáh^{3} hi^{3} tiú^{2}uú^{2} lɨ́^{13}
tsa^{3}tiánh^{2} tsú^{2} hué^{32} ñí^{1} jmɨ́^{1}
chan^{3} dí^{2} tie^{3}? ¿Haun^{13} juáh^{13}
tsá^{2} ca^{3}jmú^{3} hí^{3} cun^{3} lɨ́^{3} tsɨ́^{3}
hmóu^{32} bíh^{1} dúh^{1}?
19 Jáun^{2} jáɨ^{13} nɨ́^{2} jmu^{2} lin^{1}
hi^{3} tiá^{2} la^{3} taunh^{3} yáh^{3} tsú^{2}
hué^{32} jáun^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} tiá^{2} la^{3}
ca^{3}chá^{3} cáun^{2} tsɨ́^{3}.

4

1 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, hniáuh^{32}
jmú^{13} dí^{2} hua^{3}hín^{13} tá^{1}la^{3} hé^{2}
bíh^{1} jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}jmú^{3} jáun^{2}
Dió^{32} hi^{3} lɨ́^{13} chau^{3} dí^{2} tsú^{2}
tie^{3}, hi^{3} jáun^{2} tiá^{2} lɨ́^{13} hi^{3} juáh^{13}
hi^{3} ma^{3} jan^{2} hnoh^{2} tiá^{2} tɨn^{1}
náh^{2} hi^{3} cuá^{1}tianh^{3} náh^{2} tie^{3}.
2 Quí^{1} ja^{3}bí^{1} jnoh^{1} siáh^{3}
má^{2}ca^{3}náɨ^{13} jú^{1} chú^{32} la^{3}jmɨ́^{1}
ca^{3}náɨ^{32} tsá^{2} hí^{3}, tɨ^{3}la^{3} jáɨ^{13} hi^{3}
ca^{3}náɨ^{32} tsú^{2} jáun^{2} tiá^{2} lin^{1} ta^{21}
ca^{3}jmú^{3} yáh^{3} ñí^{1}con^{2} tsú^{2}, quí^{1}
tiá^{2} ta^{21} ca^{3}taunh^{3} yáh^{3} tsú^{2},
cáun^{2} ti^{3} lɨ́^{1} ca^{3}náɨ^{32} la^{3} jáun^{2}
bíh^{1} tsú^{2}.
3 Tɨ^{3}la^{3} jnoh^{1} né^{3}, tsá^{2}
má^{2}táunh^{23} dí^{2} ta^{21}, jnoh^{1} bíh^{1}
tsá^{2} ca^{3}ta^{1} dí^{2} hi^{3} tsá^{1}tauh^{13}
tie^{3}; la^{3} cun^{3} hi^{3} ca^{3}juáh^{3} jáun^{2}
Dió^{32} la^{3} lá^{2}:

Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} ca^{3}míh^{3}
tsɨn^{32} jná^{13} quiúnh^{1}
tsá^{2} hí^{3},

jáun^{2} ca^{3}jmú^{32} jná^{13} cáun^{2} jáɨ^{13}
huáh^{2} tsɨ́^{3} lɨ́^{3} la^{3} lá^{2}:

Hi^{3} tiu^{3}nio^{2} tiá^{2} lɨ́^{13} yáh^{3} tiánh^{3}
tsá^{2} hí^{3} tie^{3} hi^{3} jmu^{1}
jná^{13}.

Quí^{1} cun^{3} jmɨ́^{1} má^{2}ca^{3}táuh^{3}
bíh^{1} ta^{21} jáun^{2} quioh^{21} Dió^{32}
la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1} ca^{3}jmú^{3} tsú^{2}
hngá^{1}máh^{3} lá^{2}.
4 Uá^{1}la^{3} cun^{3} zia^{32} ñí^{1} rá^{1}juáh^{3}
ñí^{1} Sí^{2} quioh^{21} Dió^{32} hi^{3} juáh^{3}
la^{3} lá^{2}:

La^{3} má^{2}quiau^{3} jmáɨ^{1} hi^{3}
ca^{3}táuh^{3} bíh^{1} ta^{21}
quioh^{21} Dió^{32}, ca^{3}cuá^{3}
tie^{3}.

5 Hi^{3} zia^{32} siáh^{3} cáun^{2} ñí^{1}
rá^{1}juáh^{3} Sí^{2} la^{3} lá^{2}:

Tiu^{3}nio^{2} tiá^{2} lɨ́^{13} tiánh^{32} tsá^{2}
hí^{3} tie^{3} la^{3}jmɨ́^{1} cuon^{1}
jná^{13} tie^{3}.

6 Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} né^{3}, hniah^{3}
bíh^{1} tsá^{2} lɨ́^{13} tiánh^{32} tie^{3}. Tɨ^{3}la^{3}
tsá^{2} ca^{3}náɨ^{32} hí^{3} jú^{1} chú^{32}
quioh^{21} Dió^{32} la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}tin^{2}
má^{1}na^{21}, tiá^{2} ca^{3}tiánh^{3} yáh^{3}
tsú^{2} tie^{3}, quí^{1} cun^{3}ñí^{1} hi^{3}
ca^{3}jmú^{3} cun^{3} tɨn^{2} tsɨ́^{3} hmóu^{32}.
7 Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} Dió^{32}
má^{2}ca^{3}tón^{3} siáh^{3} cáun^{2} jmáɨ^{1},
jmáɨ^{1} hi^{3} ziáun^{2} dí^{2} lá^{2} ta^{3}né^{32}.
La^{3} cun^{3} lɨ́^{3} jáun^{2} jáɨ^{13} hi^{3}
ca^{3}hléh^{3} Dió^{32} ñí^{1}con^{2} Tsá^{2}
*Israel cun^{3}quionh^{3} hla^{1}
Dá^{2}vi^{21} jmɨ́^{1} má^{2}cáɨn^{2} jáun^{2},
la^{3} cun^{3} jáɨ^{13} hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}juánh^{32}
jná^{13} jáun^{2}:

Hnoh^{2}, nɨ́^{1}juáh^{3} náɨh^{13} náh^{2}
né^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} hleh^{32}
Dió^{32},

ha^{3} lɨ́^{2} lɨ́^{1} jmu^{2} náh^{2} hi^{3} tiá^{2}
niuh^{1} náh^{2}.
8 Quí^{1} sá^{1}jmɨ́^{1} ca^{3}lɨ^{3} hi^{3} jmu^{3}
hla^{1} Josué hi^{3} tiánh^{32} tsá^{2} hí^{3}
tie^{3} jmɨ́^{1}jáun^{2}, hi^{3} jáun^{2} tiú^{2}uú^{2}
jmɨ́^{1} hléh^{21} yáh^{3} Dió^{32} jmɨ́^{1}

lɨ́[1] cáɨn[2] jáun[2] ca[3]tɨ[21] cónh[3]í[1]
cáun[2] jmáɨ[1] la[3] jáun[2] siáh[3].
9 Jáun[2] né[3], ná[1]heinh[32] bíh[1]
cónh[3]í[1] cáun[2] jmáɨ[1] hi[3] tiánh[32]
tsú[2] tie[3] hi[3] ca[3]tɨn[1] tsá[2]
má[2]tionh[2] jo[3]cuo[2] Dió[32] la[3]jmɨ́[1]
ta[3]cua[13] jáun[2] hnga[2] Dió[32] tie[3].
10 Quí[1] nɨ́[1]juáh[3] tsá[2]
má[2]ca[3]ta[3]cua[13] tie[3] quionh[3]
Dió[32], jáun[2] tsá[2] la[3] hí[3]
má[2]ca[3]táuh[3] bíh[1] tá[13] la[3]jmɨ́[1]
cá[1]táuh[3] jáun[2] tá[13] Dió[32].
11 Hi[3] jáun[2] ca[3]ta[1] bíh[1] dí[2]
hi[3] jmú[13] tion[3], hi[3] jáun[2] lɨ́[13]
tiauh[2] dí[2] tie[3]. Hi[3] jáun[2] hí[1]
jan[2] dí[2] tiá[2] cáun[2] lɨ́[1] má[1]ti[21]
dí[2] nóh[32] quioh[21] tsá[2] ca[3]jmú[3]
hí[3] cun[3] tɨn[2] tsɨ́[3] hmóu[32]
jmɨ́[1]jáun[2].

12 Quí[1] jáɨ[13] quioh[21] Dió[32]
dá[2] pin[3] lɨ́n[32] bíh[1], hi[3] ca[3]la[3]
hi[3] liéih[32] siáh[3]. Jáɨ[13] jáun[2]
né[3], tɨ[3] jlánh[1] bíh[1] hmu[3] la[3]
cónh[3] bíh[1] lɨ[3]ua[3] cáun[2] mí[1]táɨ[3]
hmu[3] tá[1] tun[3] jo[21], ca[3]la[3] hi[3]
nga[2] ñí[1] ná[1]jenh[2] jmɨ́[1] tsɨ́[3]
tsú[2] quionh[3] jmɨ́[2]chí[3] quioh[21]
tsú[2], hi[3] chau[32] ca[3]la[3] tɨ[3] ñeh[2]
jñí[2]mu[1] tsú[2] siáh[3]. Jáɨ[13] jáun[2]
bíh[1] tɨn[2] ra[3]tsɨ[32] héih[32] ñí[1]con[2]
la[3]jɨ́[32] hi[3] cháunh[23] chí[1] tsú[2],
jɨ[3] hi[3] jmu[2] siáh[3] lin[1] lánh[3] lɨ́[3]
tsɨ́[3] tsáu[2].
13 Hí[1] cáun[2] yáh[3] la[3] cun[3]
la[3]jɨ́[32] hi[3] ca[3]jmú[3] Dió[32] tiá[2]
ná[1]hmá[1] ñí[1]con[2] tsú[2]. Ca[3]la[3]
jɨ[3]lɨ[32] bíh[1] ná[1]jñeh[3] hi[3] ná[1]na[21]
ñí[1] hó[21]ñí[1] Tsá[2] ca[3]ta[1] dí[2] hi[3]
má[1]jnia[13] ñí[1]con[2] ca[3]la[3] jɨ́[32] hi[3]
má[2]lɨ́[2]jmú[13].

14 Hi[3] jáun[2] né[3], cun[3]ñí[1] hi[3]
má[2]zian[2] jan[2] Mí[2]tsá[2] Hɨ́en[1]
Juo[13] dí[2], Jesús Jon[2] Dió[32],
Tsá[2] má[2]cá[2]chánh[32] hí[3] la[3]
tɨ[3] hñu[3]mɨ[3]cuú[2], hi[3] jáun[2] cuɨ́[1]
chá[13] dí[2] cáun[2] tsɨ́[3] hi[3] táunh[13]
dí[2] ta[21] la[3] má[2]táunh[23] jáun[2]
dí[2] ta[21], la[3] cun[3] jáɨ[13] hi[3] qui[3]
ná[1]hléh[1] dí[2] jáun[2].
15 Quí[1] jun[3]juáh[13] hi[3] tiá[2]
ja[32] yáh[3] miɨ[3] tsɨ́[3] Mí[2]tsá[2]
Hɨ́en[1] Juo[13] dí[2] hí[3] ca[3]tɨ[21]
lɨ[3]ua[3] cáun[2] ñí[1] tiá[2] tiáu[23] dí[2],
quí[1] ja[3]bí[1] hnga[2] tsú[2] siáh[3]
ca[3]ma[3]tso[2] tsɨ́[3] la[3]jɨ́[32] la[3] cun[3]
hi[3] quieinh[32] jnoh[1], hi[3] cáun[2]
lɨ́[1] cháunh[23] tsɨ́[3] dí[2] hi[3] tiá[2]
tsú[2]ta[21]; tɨ[3]la[3] Tsá[2] hí[3] má[1]ná[1],
tiá[2] tso[3] ca[3]jmú[3] yáh[3].
16 Cun[3]ñí[1] hi[3] jáun[2] né[3],
cuɨ́[1] chá[13] dí[2] cáun[2] tsɨ́[3] hi[3]
má[1]janh[13] dí[2] tɨ[3] ñí[1]con[2] Dió[32],
Tsá[2] ja[32] hí[3] miɨ[3] tsɨ́[3], hi[3]
jáun[2] lɨ́[13] ma[3]juenh[2] tsú[2] tsɨ́[3]
la[3] má[2]quionh[3] hi[3] ma[3]hé[2]
ma[3]mieh[2] dí[2] tsú[2], hi[3] ma[3]hau[3]
dí[2] tsú[2] lɨ[3]ua[3] cáun[2] jmáɨ[1] hi[3]
tiá[2] tiáu[23] dí[2].

5

1 Quí[1] ma[3] quin[32] ma[3] jan[32]
bíh[1] tsá[2] lɨn[3] hí[3] mí[2]tsá[2] hɨ́en[1]
lɨ́n[3] jan[2] tsá[2] má[2]dí[1]quiánh[1]
ja[1] tsá[2]mɨ[3]cuóun[2] raɨnh[21], hi[3]
cun[3]ñí[1] hi[3] ca[3]lɨ[3]hiáun[1] tsú[2]
hi[3] hau[3] jáɨ[13] jáun[2] né[3], jáun[2]
nau[32] tsú[2] ta[3] ñí[1] Dió[32] cha[13]
tsáu[2], hi[3] tsá[2]caun[2] tsú[2] ñí[1]
hó[21]ñí[1] Dió[32] hi[3] lɨ́[1] cue[32]
jáun[2] tsáu[2], hi[3] tsá[2]jngɨh[2] siáh[3]
jáh[3] ta[3] ñí[1] Dió[32] hi[3] ca[3]tɨ[21]
tsáu[13] tsáu[2].
2 Hi[3] cun[3]ñí[1] hi[3] hnga[2]
mí[2]tsáu[2] hí[3] né[3] lɨ́n[3] jan[2]
tsá[2] quiunh[32] hi[3] cáun[2]

lɨ́[1] cháunh[23] tsɨ́[3] hi[3] tiá[2] tsú[2]ta[21] la[3]jmɨ́[1] quiunh[32] jáun[2] tsá[2]mɨ[3]cuóun[2] raɨnh[21], jáun[2] tɨn[2] bíh[1] tsú[2] jmu[2] juenh[2] tsɨ́[3] ñí[1]con[2] tsá[2] tiá[2] jáɨ[13] má[2]ca[3]ngɨ[13], jɨ[3] tsá[2] má[2]ca[3]lɨ[3]can[2] nɨ́[2] siáh[3].

3 Hi[3] cun[3]ñí[1] hi[3] quiunh[32] tsú[2] la[3] jáun[2] né[3], jáun[2] hniáuh[32] jngɨh[3] tsú[2] jáh[3] ta[3] ñí[1] Dió[32] hi[3] ca[3]tɨ[21] tsáu[13] hnga[2] la[3] má[2]quionh[3] jɨ[3] tsáu[13] tsáu[2] nɨ́[2] siáh[3].

4 Hi[3] jáun[2] né[3], hí[1] jan[2] yáh[3] tiá[2] hin[2] lɨ[13] lɨ́[1] jmu[3] hnga[2] hi[3] lɨn[3] jan[2] mí[2]tsá[2] hɨen[1], quí[1] hnga[2] bíh[1] Dió[32] téh[23] tsá[2] hí[3] hi[3] cueh[32] dí[2] ta[21] quien[2] jáun[2], la[3] cun[3] ta[21] hi[3] ca[3]hiauh[3] jáun[2] hla[1] Aarón.

5 La[3] jáun[2] bíh[1] lɨ[3] uá[2]jaɨ[32] ñí[1]con[2] Cristo, quí[1] jun[3]juáh[13] hnga[2] yáh[3] tsú[2] ca[3]ma[3]quien[2] hi[3] cáun[2] lɨ́[1] ca[3]jmú[3] hi[3] lɨn[13] Mí[2]tsá[2] Hɨen[1], tɨ[3]la[3] Dió[32] bíh[1] Tsá[2] ca[3]ma[3]quien[2] tsú[2] hi[3] ca[3]cué[3] jáɨ[13] hi[3] hau[3] tsú[2] jáɨ[13] jáun[2], la[3] cun[3] hi[3] ca[3]záɨh[3] dí[2] jáun[2] la[3] lá[2]:

Hnú[2] bíh[1] Jón[32] jná[13],

Tsá[2] má[2]lɨ́[2]ma[3]zián[13] jná[13] né[32].

6 La[3] cun[3] hi[3] rá[1]juáh[3] jáun[2] siáh[3] ñí[1] Sí[2] hi[3] ca[3]záɨh[3] dí[2] la[3] lá[2]:

Hnú[2] bíh[1] Tsá[2] lɨ́n[3] nú[2] Mí[2]tsáu[2] la[3] cun[3] jmɨ́[1]hi[3]nio[2],

la[3]jmɨ́[1] lɨn[3] jáun[2] Melquisedec bí[1] lɨ́n[3] hnú[2].

7 Tá[1]la[3] ca[3]cuan[3] jáun[2] Cristo ñí[1] hué[21] lá[2] né[3], ca[3]liéinh[32] tsú[2] Dió[32] Tsá[2] zia[32] pí[3] quioh[21] hi[3] liáu[32] ja[1] hla[1], hi[3] ca[3]hiu[3] ca[3]mɨ́[3] tsú[2] ca[3]la[3] hi[3] hó[2] jngɨh[2] hi[3] hleh[32] tiá[3]. Hi[3] jáun[2] ca[3]náɨ[32] bíh[1] Dió[32] jë[1] tsú[2] quí[1] cun[3]ñí[1] hi[3]hliá[2] jlánh[1] ca[3]jmú[3] tsú[2] nieh[3].

8 Quí[1] uá[1]jinh[1] cun[3] jmɨ́[1] má[2]lɨn[3] bíh[1] tsú[2] Jon[2] Dió[32], tɨ[3]la[3] cun[3]quionh[3] la[3]jɨ́[32] hi[3] ca[3]ma[3]tso[2] tsú[2] jáun[2] tsɨ́[3] né[3] ca[3]lɨ[3]tɨn[2] bíh[1] tsú[2] hi[3] ma[3]tí[32].

9 Hi[3] jáun[2] jmɨ́[1] ca[3]hiá[2] ca[3]táunh[3] tsú[2] tán[1] hián[2] cu[3]tí[3] né[3], jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]lɨn[3] tsú[2] Tsá[2] lɨ́n[3] mí[1]zioh[21] hi[3] lión[32] tsáu[2], hi[3] lɨ[3] zian[2] tsú[2] cun[3] jmɨ́[1]hi[3]nio[2], ca[3]la[3] jɨ[3]lɨn[2] tsá[2] jmu[2] nieh[3] ñí[1]con[2] tsú[2];

10 hi[3] la[3] cun[3] jmɨ́[1]jáun[2] bíh[1] siáh[3] ca[3]hiáu[32] tsú[2] Dió[32] hi[3] lɨn[3] tsú[2] Mí[2]tsá[2] Hɨen[1] la[3] cun[3] hi[3] jmɨ́[1] lɨ́n[3] jáun[2] Melquisedec.

Jlánh[1] háɨnh[13] nɨ́[1]juáh[3] tiú[2]uú[2] nio[2] cáun[2] tsɨ́[3] tsú[2]

11 Hliáun[3] lɨ́n[32] bíh[1] jáɨ[13] zia[32] hi[3] jmɨ́[1] lɨ[3] juáh[13] jnoh[1] ca[3]tɨ[21] jáɨ[13] nɨ́[2], tɨ[3]la[3] má[2]juóuh[32] lɨn[32] bíh[1] hi[3] jmú[13] jnoh[1] siáh[3] na[21], quí[1] cun[3]ñí[1] hi[3] uɨ́[3] lɨ́n[32] bíh[1] má[2]ngɨ[23] hnoh[2] jáɨ[13].

12 Quí[1] ta[3]né[32] jmɨ́[1] má[2]hniáuh[32] hi[3] ná[1]lɨ́n[3] tɨ[32] bíh[1] náh[2] hmóu[32], tɨ[3]la[3] ñí[1]con[2] hnoh[2] má[1]ná[1], sa[3] siáh[3] bíh[1] siáh[3] lɨ[3]hniah[3] tsá[2] hléh[32] cónh[3]í[1] cu[3] tsauh[32] la[3] cun[3] jáɨ[13] hi[3] lɨ́[3] mí[1]zioh[21] zión[32] hi[3] ca[3]niéɨh[2] náh[2] quioh[21] Dió[32] la[3] jmɨ́[1] ñí[1]. Sa[3] jmɨ́[2]tiuh[21] bíh[1] lɨ[3]hniauh[23] ñí[1]con[2] náh[2]; já[2] ¡má[32] pin[3]

bíh¹ jmí¹ má²hniáuh³² cúh¹³
náh²!
13 Quí¹ ní¹juáh³ tsá² hính²³
jmáh³la³ jmí²tiuh²¹, jáun² tsá²
la³ hí³ né³, lin³ la³jmí¹ lin³
dáin² bíh¹, tiá² má²tin² yáh³
tsú² quiáh³² hi³ chu²¹.
14 Tɨ³la³ má³² pin³ bíh¹
cúh² tsá² má²hún¹ tsí³, tsá²
má²ca³lɨ³ tin² chu³ ñih³
he³ hi³ chu²¹ hi³ he³ hi³
hlah³ cun³quionh³ la³jí³² hi³
má²ca³há² ca³nga² tsú².

6

1 Jáun² né³, cánh³ cuí¹ chá¹³
dí² jáɨ¹³ hi³ lɨ³ mí¹zioh²¹ zión³²
hi³ ca³tɨn¹ Cristo, hi³ tɨ³ lɨ³mí¹
cuí¹ tsá²lɨ³hún¹ tsí³ dí². Ha³ lɨ²
cuí¹ ziáuh¹ dí² siáh³ jáɨ¹³ hi³
lɨ³ jáun² la³jmí¹ lɨ³ jmíh¹ hiah³²
ñí¹ ca³lɨ³liau³, la³ cun³ jáɨ¹³
hi³ juáh³ jáun² hi³ hniáuh³²
záɨ³² tsú² jmí¹ tsɨ³ ca³tɨ²¹ ta²¹
hi³ jmu² jáun² hi³ jún²³ tsú²,
uá¹ la³ cun³ jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ hi³
hniáuh³² chá³² tsú² cáun² tsɨ³
ñí¹con² Dió³² nɨ² siáh³.
2 Sa³jun³ ziáuh¹ dí² siáh³
jáɨ¹³ hi³ ca³tɨ²¹ hi³ zaun³²
tsú² jmáɨ², jɨ³ jáɨ¹³ hi³ ca³tɨ²¹
hi³ rá²tsɨ³² tsú² jáun² cuo²
ñí¹ quioh²¹ tsá² má²taunh³²
ta²¹, sa³jun³ jáɨ¹³ hi³ ca³tɨ²¹ hi³
jenh¹³ dí² ja¹ hla¹, sa³jun³ jáɨ¹³
hi³ ca³tɨ²¹ jmáɨ¹ hi³ ra³tsɨ³²
Dió³² héih³² yáh³.
3 Jáun² la³ ní² bíh¹ tsáu¹³ dí²
tɨ³ chí¹ján³ ní¹juáh³ lánh³ lɨ³
jáɨ¹³ hi³ cué³² Dió³².
4 Quí¹ ní¹juáh³ tsá²
má²ca³ta³zanh¹ ñí¹ tie³ joh¹
quioh²¹ Dió³², tsá² má²ca³lɨ³
cuoh² hi³ lɨ¹ cue³² Dió³²,
hi³ má²ca³hen³ tsú² Jmí²chí³
Chun¹,
5 tsá² má²ca³héɨ³ jú¹ chú³²
quioh²¹ Dió³², hi³ má²ca³lɨ³
cuoh² siáh³ pí³ quioh²¹
hngá¹máh³ né³bí¹ ja³²,
6 jáun² tsá² la³ hí³ cun³
tiá² lɨ¹³ bíh¹ záɨ³² siáh³
jmí¹ tsɨ³ cónh³í¹ cu³ jéin³²
ní¹juáh³ ca³jính³² tsú² tɨ³
cu³hna²¹, quí¹hliá² tsá² hí³ dá²
má²ná¹ton²³ siáh³ crei²¹ Jon²
Dió³² bíh¹, hi³ ná¹cue³² dí²
siáh³ jáɨ¹³ hi³ lɨ¹ ziu³ lɨ¹ hɨen³
tsáu² Jon² Dió³².
7 Jmú¹³ jáɨ¹³: Ní¹juáh³ hué³²
ñí¹ lau³² re² la³ cun³ hi³ jñi³²
tsú² ní¹ má¹tsau³² jmí³, hué³²
la³ jáun² bíh¹ jlánh¹ tanh²
Dió³² hó¹ñí¹;
8 tɨ³la³ hué³² hiau² jmáh³la³
ton² jɨ³ náɨ² hlah³ né³,
tiá² lin¹ ñí¹ quien² yáh³;
hué³² la³ jáun² háɨnh¹³ hí³
hú¹mu³héih³² bíh¹, hi³ jáun²
ñí¹ cá¹táuh³ né³, cun³ ca³tɨn¹
có³² bíh¹.

Ní¹juáh³ tsá² zia³² hi³ hu²¹
tsí³, tsá² la³ hí³ bíh¹ lɨ¹³ pin³

9 Tɨ³la³ hnoh², tsá² jlánh¹
hnau³ jnoh¹, uá¹jinh¹
má²lí²juáh¹³ jnoh¹ la³ ní²,
cun³ láɨ²³ jnoh¹ hi³ cu³tí³
tiáunh¹ hnoh² ja¹ cu³ nió³
quioh²¹ tsá² má²hé² má²mieh²
hí³ Dió³², hi³ ná¹lín³ náh²
jáun² tsá² má²ca³liáun³.
10 Quí¹ Dió³² dá² jan² Tsá²
rá²tsɨ³² héih³² re² tso² bíh¹,
tiá² lɨ¹ tsá²con² yáh³ tsú² la³
cun³ ta²¹ hi³ jmuh³² hnoh²,

hi³ ca³ma³jnia¹³ náh² jáun² hi³
hno³ náh² tsú² cun³quionh³
hi³ ca³ma³hon¹ náh² jáun²
tsá² joh¹ tsú², la³ cun³ hi³
ná¹jmuh³² náh² jáun² la³ tɨ³
ta³né³².
11 Jáun² jlánh¹ hnáu² jnoh¹
hi³ ma³ quin³² ma³ jan³² náh²
jmúh¹³ la³ má²ná¹jmuh³² náh²
nɨ́², hi³ hiún² honh² náh²
jmúh¹³ la³ jáun² ca³la³ ñí¹
cá¹táuh³ jmáɨ¹; jáun² bíh¹ lɨ³tí³
la³ cun³ hi³ má²ná¹hu²¹ jáun²
honh² náh².
12 Cu³tí³ tiá² hnáu² jnoh¹ hi³
hnoh² lɨ³ juɨnh³, tɨ³la³ hnáu²
jnoh¹ hi³ jmúh¹³ náh² la³jmɨ́¹
ca³jmú³ tsá² ná¹hiáuh²³ jáun²
la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ Dió³²
hi³ cué³² bíh¹. Tsá² hí³ dá²
ná¹hiáuh²³ hi³ jáun² cun³ñí¹
hi³hliá² ca³chá³ cáun² tsɨ́³, jɨ³
hi³ ca³cueh³ tsú² siáh³ tsɨ́³.
13 Quí¹ jmɨ́¹ ca³jmú³ jáun²
Dió³² jáɨ¹³ ñí¹con² hla¹
Há²bran²¹, jáun² jáɨ¹³ jáun²
ca³ma³tson² tsú² cun³quionh³
hi³ ca³hɨen³ hnga², quí¹hliá²
tiá² zian² yáh³ jan² tsá² tɨ³
jlánh¹ bí¹ quien² hi³ jmɨ́¹ lɨ́¹³
hɨen³ tsú².
14 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ tsú²
la³ lá²: “Cu³tí³ bíh¹ má¹hé¹
má¹mieh¹³ jná¹³ hnú² hi³ jmu¹
jná¹³ hi³ juóun³² lɨ́n³² jon³zɨ́h¹
hnú² lɨ³zian²”.
15 Hi³ jáun² hiauh³ bíh¹ hla¹
Há²bran²¹ la³ cun³ jáɨ¹³ hi³
ca³jmú³ jáun² Dió³², quí¹hliá²
ca³he³ ca³ján³ tsú² ca³la³ hi³
juenh² lɨ́n³² tsɨ́³.
16 Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá²mɨ³cuóun²
má²tson² jáɨ¹³ quioh²¹, jáun²
má²tson² tsú² cun³quionh³
hi³ hɨen² tsú² jan² tsá² tɨ³
jlánh¹ quien² bíh¹; hi³ nɨ́¹juáh³
má²lɨ́²ma³tson² tsú² jáɨ¹³ jáun²
quioh²¹ né³, jáun² cu³ jáun²
bíh¹ ca³táuh³ hi³ nio² tun³ tsɨ́³
tsá² jan².
17 La³ jáun² siáh³ ca³lɨ³hnió³
Dió³² jmu³ lin¹ lɨ́n²¹ ñí¹con²
tsá² hiáuh³ la³ cun³ lɨ́³ jáɨ¹³ hi³
ca³jmú³ dí² jáun², hi³ jmɨ́¹lɨ́h³
tiá² za¹³ la³ cun³ hi³ lɨ́n²³
tsú² jmu³, jáun² la³ jáun² bíh¹
ca³ma³tson² tsú² jáɨ¹³ quioh²¹.
18 La³ jáun² dá² ca³jmú³
Dió³², Tsá² cun³ tiá²
lɨ́¹³ ma³cau², quí¹ jáun²
cun³quionh³ la³ jáun² lɨ́¹³
zia³² tun³ jáɨ¹³ ñí¹con² jnoh¹
hi³ jmɨ́¹lɨ́h³ tiá² za¹³; hi³
cun³quionh³ hi³ jáun² né³,
má²lɨ́¹³ niau²¹ tiá³ tsɨ́³ dí²
ca³tɨ²¹ hi³ ná¹hé² ná¹jan³² dí²
jáun², jnoh¹ tsá² má²ca³hnah¹³
dí² jan² Tsá² taunh² hó¹ñí¹.
19 Cun³quionh³ jáɨ¹³ hi³
hu²¹ jáun² tsɨ́³ dí² tá²no¹ tiá³
jmɨ́¹ tsɨ́³ dí² hi³ hí¹ cáun²
hi³ háɨnh¹³ tiú²uú² zia³²,
la³jmɨ́¹ tá²zah¹ tiá³ mu² nɨ́¹
má¹lɨ́²tión³² tsú² hlah³² pa²¹
quioh²¹ chu³ jmáɨ². Hi³ hlah³²
pa²¹ jáun² quiú¹³ dí² né³,
má²hí¹hun¹ tiá³ la³ tɨ³ cu³hna²¹
hmɨh³² pa²¹ hi³ he² jáun²
ñí¹hiú¹³ ñí¹ jlánh¹ hɨen¹ la³ tɨ³
hñu³mɨ³cuú² bíh¹,
20 ñí¹ hi²¹ jáun² Jesús jmɨ́¹
ngah²¹ hi³ nia³² juɨ³² hi³
ca³ta¹ jnoh¹. La³ jáun² bíh¹ lɨ³
hi³ má²lɨ́n³ tsú² jan² Mí²tsá²
Hɨen¹ cun³ jmɨ́¹hi³nio², la³jmɨ́¹
lɨ́n³ jáun² Melquisedec.

7

Jesús lɨn³ Mí²tsá² Hɨen¹ la³jmɨ́¹ lɨn³ Melquisedec

1 Melquisedec hí³ bíh¹ jmɨ́¹ lɨn³ re²¹ juú² Salem jɨ³ mí²tsáu² quian²¹ Dió³² Tsá² cú² juenh². Tsá² hí³ bíh¹ ca³ñí¹ma³jéinh³ hla¹ Há²bran²¹ jmɨ́¹ cá¹jính²¹ ñí¹ ca³láɨh¹³ jáun² hniéi² quionh³ tsá² jmɨ́¹ ná¹lɨn³ re²¹, jáun² jmɨ́¹jáun² ca³ma³miih² tsú² Há²bran²¹ hí³.

2 Jmɨ́¹jáun² ca³cuéh³ Há²bran²¹ tsá² hí³ cáun² la³ cun³ quia³ la³jɨ́³² hi³ ca³láɨh¹³ tsú² ñí¹ ca³ñí¹jmú¹³ jáun² hniéi². Hi³ jmáɨ² tsú² jáun² Melquisedec né³, hnió³ juáh³ “re²¹ tsá² tɨn² rá²tsɨ³² héih³² cú²tso²”. Juú² ñí¹ jmɨ́¹ lɨn³ tsú² jáun² re²¹ né³, jmáɨ² Salem; hi³ jmáɨ² jáun² Salem hnió³ juáh³ “tie³ bíh¹ nio²”. Jáun² hi³ jmáɨ² tsú² jáun² niéih³ siáh³ “re²¹ tsá² jmu² hi³ niau²¹ tie³”.

3 Tsá² hí³ bíh¹ jan² tsá² lɨ¹ ca³ngó² cá²jnia³, tsá² tiá² lin¹ hin² jméi² mí¹ziú¹³ sa³jun³ lin¹ hin² dá² jún¹ raɨnh²¹ tsú², tsá² zian² jmɨ́¹tin². Tiá² lin¹ yáh³ hín² dá² jmáɨ¹ ca³lɨ³zian² tsú², sa³jun³ jmáɨ¹ hi³ jun³ yáh³ tsú² lin¹. La³ jáun² bíh¹ lɨn³ tsú² la³jmɨ́¹ lɨn³ hnga² Jon² Dió³², jan² mí²tsáu² zian² cun³ jmɨ́¹hi³nio².

4 Sá¹nɨ́² jɨe³ né³ lánh³ máh³ la³ quien² Melquisedec hí³, quí¹ ¡hí¹ la³ tɨ³ hnga² máh³ Há²bran²¹ jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² ca³cué³ ñí¹con² tsú² cáun² la³ cun³ quia³ la³jɨ́³² hi³ ca³láɨh¹³ dí² jáun² ñí¹ ca³ñí¹jmú¹³ dí² jáun² hniéi²!

5 Hi³ jáun² uá¹jinh¹ tsá² ná¹lɨn³ mí²tsáu² jón²zɨh¹ jón²cho¹ hla¹ Leví má²tí³² la³ cun³ lɨ³ jáun² héih³² quioh²¹ hla¹ Moisés, hi³ máɨ³² cáun² la³ cun³ quia³ la³ cun³ hi³ zia³² quioh²¹ tsáu², tɨ³la³ ñí¹çon² má²tún² hmóu³² tsá² jan² dí¹hio³ ñú¹deh³ quionh³ bíh¹ tsú² má¹ná¹, la³ cun³ hla¹ Há²bran²¹ yáh³;

6 tɨ³la³ Melquisedec hí³ né³, uá¹jinh¹ tiá² jmɨ́¹ lɨn³ tsú² jón²zɨh¹ jón²cho¹ hla¹ Leví, cu³ jáun² cáun² ca³hiauh³ bíh¹ tsú² cáun² la³ cun³ quia³ quioh²¹ Há²bran²¹, tsá² ca³jmú³ hí³ Dió³² jáɨ¹³ quionh³. Hi³ jáun² jmɨ́¹jáun² né³, ca³ma³miih² Melquisedec Há²bran²¹ hí³.

7 Quí¹ cun³ la³jáɨ³² bíh¹ dí² ná¹né¹ hi³ tiu³nio² tsá² quien² bíh¹ ma³miih² tsá² huen³.

8 Jáun² né³, tsá² he² cáun² la³ cun³ quia³ ñí¹con² jnoh¹, tsá²mɨ³cuóun² bíh¹ hí³, tsá² tón³² jmáɨ¹ jún²³ bíh¹; tɨ³la³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² má¹na²¹, rá¹hleh³² hi³ la³jmɨ́¹ lɨ³ la³ má²zian² jáun² bíh¹ Melquisedec hí³.

9 Hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ hla¹ Há²bran²¹ ca³cué³ cáun² la³ cun³ quia³ ñí¹con² tsá² hí³, jáun² né³, lɨ¹³ juáh¹³ dí² hi³ ja³bí¹ hla¹ Leví tsá² jón²zɨh¹ jón²cho¹ tsú² uá²jaɨ³² ca³cué³ cáun² la³ cun³ quia³ jmɨ́¹jáun², tsá² lɨn³ hí³ mí¹zioh²¹ quioh²¹

la3jɨn32 mí2tsáu2, tsá2 ná1he2
hí3 cáun2 la3 cun3 quia3 la3 tɨ3
ta3né32.
10 Qui3 jmɨ́1 má2quian32 bíh1
Há2bran21 jún2 hi3 lɨ3zian2
jan2 tsá2 lɨ́n13 hí3 mí1zioh21
quioh21 mí2tsáu2 la3 cun3
jmɨ́1 ñeh2 bíh1 hi3 tsó32 jáun2
Melquisedec hi3 tsa3ma3jéinh3
tsú2.
11 Hi3 tsá2 *Israel né3,
ca3héi3 héih32 quioh21 Dió32
tá1la3 jmɨ́1 tionh1 jáun2
mí2tsáu2 tsá2 jón2zɨ́h1 jón2cho1
hla1 Leví hí3 ñí1 hó21ñí1 tsú2;
tɨ3la3 sá1jmɨ́1 hi3 jmɨ́1 lɨ3 chun1
tsú2 cun3quionh3 tá13 tsá2
ná1lɨ́n3 hí3 mí2tsáu2 dúh1,
jáun2 tiá2 jmɨ́1 lɨ3 hniáuh32
yáh3 hi3 lɨ3jnia2 siáh3 cónh3í1
jan2 Mí2tsáu2, Tsá2 lɨ́n3 la3jmɨ́1
lɨ́n3 Melquisedec, quí1 jmɨ́1 la3
tioh21 bíh1 jan2 mí2tsáu2 lɨ́n3
la3jmɨ́1 lɨ́n3 hla1 Aarón.
12 Tɨ3la3 nɨ́1juáh3 ca3zan2 he3
ñí1 mí2tsáu2 zian2 né3, jáun2
cun3 ca3tɨ21 bíh1 hi3 za13 siáh3
liei21 uá2jaɨ32.
13 Quí1 la3 cun3 rá1juáh3 ñí1
Sí2 hi3 ca3tɨn1 Tɨ32 Juo13 dí2,
hi3 uá1jinh1 lɨ́n3 tsú2 jan2 Tsá2
ñí1 má2cú1 má2ñeh1 quioh21
jan2 tsá2 quian3tun3 jon2 Is-
rael, tɨ3la3 tsá2 cu3 nió3 hí3
má1na21, hí1 jan2 yáh3 tiá2
ca3lɨn3 mí2tsáu2 hi3 jmɨ́1 lɨ́13
tsa3jmú3 ta21 ñí1hiú13.
14 Quí1 lin1 lɨ́n21 bíh1 hi3
Tɨ32 Juo13 dí2 jan2 tsá2 jón2zɨ́h1
jón2cho1 hla1 Judá, hi3 tiá2 tsá2
hí3 ca3hɨen3 yáh3 hla1 Moisés
hi3 lɨ13 jmu3 mí2tsáu2.
15 Hi3 jáun2 né3, tɨ3 lɨ3mí1
jlánh1 lin1 bíh1 jáɨ13 nɨ́2
cun3ñí1 hi3 ca3lɨ3jnia2 jan2
Mí2tsáu2 siánh3 siáh3 hi3 lɨ́n3
la3jmɨ́1 lɨ́n3 jáun2 Melquisedec,
16 jan2 Tsá2 má2lɨ́n3
Mí2tsáu2 cun3ñí1 hi3 quian32
tsú2 pí3 hi3 zian2 cun3
jmɨ́1hi3nio2, jun3juáh13 hi3 lɨ́n3
tsú2 Mí2tsáu2 cun3quionh3 hi3
lin1 hin2 tsánh2 jméi2 dí1hio3
ñú1deh3 yáh3 tsú2 la3 cun3
rá1juáh3 jáun2 liei21.
17 Tɨ3la3 la3 cun3 rá1juáh3
jáun2 jáɨ13 quioh21 Dió32 bíh1,
ñí1 rá1juáh3 jáun2 la3 lá2 hi3
ca3tɨn1 tsú2:
Hnú2 bíh1 Tsá2 lɨ́n3 nú2
Mí2tsáu2 la3 cun3
jmɨ́1hi3nio2,
hi3 lɨ́n3 nú2 jáun2 la3jmɨ́1 lɨ́n3
Melquisedec.
18 Jáun2 la3 jáun2 lɨ3 hi3 héih32
hi3 jmɨ́1 zia32 jáun2 jmɨ́1tin2
tiú2uú2 ca3lɨ3 quien2 yáh3,
quí1 la3ñí1 la3ján3 tiá2 jmɨ́1
pin3 yáh3, sa3jun3 ca3jmú3 bíh1
ta21 la3 cun3 qui3 jmɨ́1 ca3tɨ21,
19 quí1 tiá2 hin2 ca3tá2
ca3hián2 yáh3 cun3quionh3
héih32 jáun2; hi3 ja3bí1 la3
jáun2 siáh3 má2zia32 cáun2
hi3 má2hu21 tsɨ́3 dí2 hi3 jlánh1
bíh1 chu21, cáun2 hi3 jmu2 hi3
tsá1janh13 dí2 ñí1con2 Dió32.
20 Hi3 hí1 la3 tɨ3 hnga2
yáh3 Dió32 ca3ma3tson2 jáɨ13
cun3quionh3 hi3 ca3hɨen3
hnga2, hi3 Tsá2 hí3 lɨ́n3
Mí2tsáu2, uá1jinh1 tiá2 lin1
ca3ma3tson2 tsú2 jáɨ13 hi3
ca3tɨn1 tsá2 qui3 má2ná1lɨ́n3
hí3 mí2tsáu2.

21 Tɨ3la3 hi3 ca3tɨn1 Mí2tsáu2
Tsá2 hɨen23 dí2 lá2 má1ná1,
ca3ma3tson2 bíh1 Dió32 hi3 ho2
tsú2 jáɨ13 jáun2 jmɨ́1 ca3záɨh3
dí2 tsú2 la3 lá2:
Dió32 má2ca3ma3tson2 jë1,
hi3 cun3 jmɨ́1lɨh3 yáh3 tiá2 za13
tsɨ́3 tsú2.
Hnú2 bíh1 Tsá2 lɨ́n3 nú2
Mí2tsáu2 la3 cun3
jmɨ́1hi3nio2,
hi3 lɨ́n3 nú2 la3jmɨ́1 lɨ́n3 jáun2
Melquisedec.
22 Cun3ñí1 hi3 jáun2 bíh1, lɨ́n3
Jesús jan2 Tsá2 má2tson2 cáun2
nió32 hi3 jlánh1 bíh1 chú32 la3
cónh3 bíh1 hi3 jmɨ́1 lɨ́3 jmɨ́1tin2.
23 Juóun32 tsáu2 ca3lɨn3
mí2tsáu2 quí1hliá2 tiá2
ca3lɨ3uén3 yáh3 tsú2 hi3 ho2
jáɨ13 jáun2, quí1 ca3quí2
cá2tsan3 bíh1 tsú2.
24 Tɨ3la3 Jesús má1ná1, la3
má2lɨ́n3 jáun2 bíh1 tsú2
Mí2tsáu2, tiá2 lin1 hniah3 yáh3
jan2 tsá2 siánh3 hi3 hí3 cha13
tsú2, quí1 hí3 bíh1 zian2 cun3
jmɨ́1hi3nio2.
25 Cun3ñí1 hi3 jáun2 né3, hí3
bíh1 lɨ́n3 Tsá2 tɨn2 lión32 tsáu2
ca3la3 tán1 hián2 cu3tí3, lɨ3ua3
jan2 tsá2 má2tsá2janh32 ñí1con2
Dió32 cun3quionh3 hí3 dí2, quí1
hí3 bíh1 zian2 cun3 jmɨ́1hi3nio2
hi3 cuá1hiú2 cuá1mɨ32 ñí1con2
Dió32 hi3 ca3tɨn1 tsáu2.
26 Jan2 Mí2tsá2 Hɨ́en1 la3 hí3
bíh1 lɨ3hniah23 ñí1con2 dí2, jan2
Tsá2 hɨ́en1, jan2 Tsá2 hí1 cáun2
hi3 hlah3 tiá2 ca3jmú3 hi3
sa3jun3 tso3 yáh3 ca3jmú3, jan2
Tsá2 tiá2 ca3cunh3 quionh3
tsá2 ren2 tso3, Tsá2 jlánh1 ca3lɨ3
quien2 la3 cónh3 bí1 la3jɨ́n32
tsá2 tionh2 hñu3mɨ3cuú2.
27 Hí1 jan2 yáh3 tsá2 lɨ́n3
mí2tsá2 hɨen1 tiá2 cunh3 tsú2,
quí1 jmáɨ1 ca3la3 jɨ́32 hniáuh32
jngɨh3 tsá2 hí3 jáh3 ñí1con2
Dió32, la3ñí1 tín2 hi3 ca3tɨn1
hnga2, nɨ́1 má1lɨ32 jáun2 né3,
jmu2 tsú2 siáh3 hi3 ca3tɨn1
tsáu2. Tɨ3la3 Jesús má1ná1,
cu3 jéin32 tán1 bíh1 ca3jun3
hi3 ca3tɨn1 ca3la3 jɨ́n32 tsáu2,
jmɨ́1 ca3cuen3 tsú2 jáun2 hnga2
yáh3.
28 Tɨ3la3 tsá2 hiauh3 hí3
ta21 hi3 lɨ́n3 mí2tsá2 hɨ́en1 la3
cun3 lɨ́3 jáun2 liei21 quioh21
hla1 Moisés né3, tsá2 hí3
dá2 cáun2 quiunh32 la3 cun3
qui3 quiunh32 tsáu2 bíh1
hi3 lɨ́1 cháunh23 chí1 cáun2
hi3 tiá2 tsú2ta21; tɨ3la3 jmɨ́1
má2ca3nga2 hi3 lɨ́3 jáun2 liei21
jáun2 né3, Dió32 ca3jmú3
cáun2 jáɨ13 cun3quionh3 hi3
ca3hɨen3 hnga2 hi3 hión32
dí2 Jon2 hnga2 cú2jueh32 hi3
lɨ́n13 Mí2tsá2 Hɨ́en1, jan2
Tsá2 ca3hiá2 ca3táunh3 ca3la3
tán1 hián2 cu3tí3, la3 cun3
jmɨ́1hi3nio2.

8

Cun3quionh3 Jesús bíh1
ca3hín13 nió32 hmaɨ21

1 Jáun2 né3, la3 cun3 jáɨ13
hi3 jlánh1 bíh1 quien2 ja1
la3jɨ́32 jáɨ13 hi3 má2lɨ́2juáh13
jnoh1 nɨ́2 niéih3 la3 lá2: Hi3
Mí2tsá2 Hɨ́en1 Juo13 dí2 cu3tí3
lɨ́n3 la3 má2lɨ́2juáh13 jnoh1 nɨ́2,
hi3 hí3 bíh1 má2ca3ta3cua13

hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2} tɨ^{3} cuá^{2} chu^{21}
quioh^{21} Dió^{32} Tsá^{2} cuá^{1}quien^{2}.
2 Tsá^{2} hí^{3} bíh^{1} lɨ́n^{3} Mí^{2}tsáu^{2}
Tsá^{2} jmu^{2} ta^{21} ñéih^{3} hñú^{3}
hɨ́en^{1}, tɨ^{3}la^{3} hú^{1}tá^{1} hñú^{3} hɨ́en^{1}
tson^{2} má^{1}ná^{1}, hi^{3} ca^{3}jmú^{3}
hnga^{2} Dió^{32}, jun^{3}juáh^{13} hi^{3}
ca^{3}jmú^{3} jáun^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2}
yáh^{3}.
3 Jáun^{2} né^{3}, la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2}
ca^{3}lɨ^{3}hiáun^{1} hi^{3} lɨ́n^{3} mí^{2}tsá^{2}
hɨ́en^{1}, tiu^{3}nio^{2} zia^{32} hi^{3} cue^{32}
ñí^{1}con^{2} Dió^{32}, hi^{3} jngɨh^{2} tsú^{2}
siáh^{3} jáh^{3} ñí^{1}con^{2} Dió^{32}; hi^{3}
cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} né^{3}, ja^{3}bí^{1}
Jesucristo ca^{3}lɨ^{3} hniáuh^{32} hi^{3}
zia^{32} hi^{3} cué^{32} siáh^{3}.
4 Tɨ^{3}la^{3} sá^{1}jmɨ́^{1} hi^{3} zian^{2} bíh^{1}
tsú^{2} ñí^{1} hué^{21} lá^{2} dúh^{1}, jáun^{2}
tiá^{2} Mí^{2}tsáu^{2} jmɨ́^{1} lɨ́n^{13} yáh^{3}
tsú^{2}, quí^{1} la^{3} tɨ^{3} ta^{3}né^{32} bíh^{1}
zian^{2} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} mí^{2}tsáu^{2},
tsá^{2} zia^{32} hi^{3} cue^{32} ñí^{1}con^{2}
Dió^{32} la^{3} cun^{3} rá^{1}lɨ́^{3} jáun^{2} liei^{21}
quioh^{21} hla^{1} Moisés.
5 Tɨ^{3}la^{3} mí^{2}tsáu^{2} hí^{3} má^{1}na^{21},
cáun^{2} ná^{1}jmu^{2} tá^{13} ñéih^{3} hñú^{3}
hɨ́en^{1} hi^{3} lɨ́^{3} jmáh^{3}la^{3} henh^{13}
quioh^{21} hi^{3} zia^{32} jáun^{2} tɨ^{3}
hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2} bíh^{1}. Né^{1} bíh^{1}
dí^{2} hi^{3} tson^{2} bíh^{1} cáun^{2} hi^{3} ti^{3}
lɨ́^{1} jmouh^{32} bíh^{1} tsú^{2} jaun^{32},
quí^{1} jmɨ́^{1} ca^{3}tɨ^{3} ñí^{1} jmu^{3} hla^{1}
Moisés cuáh^{32} hñú^{3} hmɨh^{32}
jáun^{2}, jáun^{2} Dió^{32} ca^{3}juáh^{3}
la^{3} lá^{2}: “Hua^{3}hín^{13} nú^{2} hi^{3}
jmóuh^{1} hnú^{2} tán^{1} hián^{2} cu^{3}tí^{3}
la^{3} cun^{3} lɨ́^{3} nóh^{32} quioh^{21} hñú^{3}
hi^{3} má^{2}lɨ́^{2}hɨ́e^{3} jná^{13} hnú^{2} tsɨ^{3}
máh^{3} lá^{2}”.
6 Tɨ^{3}la^{3} Mí^{2}tsá^{2} Hɨ́en^{1} Juo^{13}
dí^{2} má^{1}ná^{1}, má^{2}ca^{3}joh^{13} cáun^{2}
ta^{21} tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} quien^{2},
quí^{1} cun^{3}quionh^{3} hí^{3} bíh^{1}
ca^{3}hi^{3} cáun^{2} nió^{32} hi^{3} jlánh^{1}
bíh^{1} chu^{21}; hi^{3} jmɨ́^{1} ca^{3}hi^{3}
jáun^{2} nió^{32} hmaɨ^{21} né^{3}, jáun^{2}
jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}jmú^{3} Dió^{32} jáɨ^{13}
jlánh^{1} bíh^{1} chu^{21} la^{3} cónh^{3} bíh^{1}
hi^{3} ca^{3}jmú^{3} tsú^{2} jáun^{2} jmɨ́^{1}tin^{2}.
7 Quí^{1} sá^{1}jmɨ́^{1} hi^{3} ca^{3}lɨ^{3}tí^{3}
nió^{32} hi^{3} ca^{3}hi^{3} jáun^{2} la^{3} ñí^{1},
jáun^{2} tiú^{2}uú^{2} jmɨ́^{1} lɨ^{3} hniáuh^{32}
yáh^{3} hi^{3} tanh^{13} tsú^{2} siáh^{3}
cáun^{2} nió^{32} hmaɨ^{21}.
8 Tɨ^{3}la^{3} Dió^{32} ca^{3}jɨ́en^{32} tsá^{2}
hí^{3} hi^{3} tiá^{2} tú^{2} tiá^{2} tsɨn^{23} yáh^{3}
tsú^{2}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} tsú^{2} la^{3}
lá^{2} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} hí^{3}:
Juo^{13} dí^{2} juáh^{3} la^{3} lá^{2}:
Chau^{21} jmáɨ^{1} hi^{3} tanh^{21}
jná^{13} siáh^{3} cáun^{2} nió^{32}
hmaɨ^{21},
quiúnh^{1} jná^{13} tsá^{2} *Israel jɨ^{3}
tsá^{2} Judá nɨ́^{2} siáh^{3},
9 Nió^{32} jáun^{2} tiá^{2} lɨ́^{3} la^{3} cun^{3} lɨ́^{3}
nió^{32} hi^{3} ca^{3}jmú^{32} jná^{13}
quiúnh^{1} ná^{1} dí^{1}hio^{3}
ñú^{1}deh^{3} tsú^{2}, tsá^{2} jmɨ́^{1}
zian^{2} jmɨ́^{1}tin^{2},
jmáɨ^{1} hi^{3} ca^{3}zánh^{3} jná^{13} jáun^{2}
cuo^{2} tsú^{2} hi^{3} ca^{3}huen^{3}
ná^{1} tsú^{2},
jmáɨ^{1} hi^{3} jmɨ́^{1} tionh^{1} tsú^{2} jáun^{2}
hué^{32} Egipto.
Nió^{32} hi^{3} ca^{3}jmú^{32} jná^{13} jáun^{2}
quiúnh^{1} tsú^{2},
tiá^{2} ca^{3}ma^{3}tí^{32} yáh^{3} tsú^{2},
cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} tiú^{2}uú^{2}
ca^{3}tánh^{32} jná^{13} tsú^{2}
hó^{1}ñi^{32}, juáh^{3} Juo^{13} dí^{2}.
10 Hi^{3} jáun^{2} nɨ́^{1} má^{1}jáun^{2}
tanh^{21} jná^{13} siáh^{3} cáun^{2}
nió^{32} quiúnh^{1} ná^{1} tsá^{2}
Israel hi^{3} lɨ^{3} la^{3} lá^{2},
juáh^{3} Juo^{13} dí^{2}:

Taunh[21] jná[13] héih[32] quion[21]
la[3] tɨ[3] jmɨ́[1] tsɨ́[3] tsá[2] hí[3],
hi[3] tón[13] jná[13] siáh[3] la[3] tɨ[3] hñu[3]
tsɨ́[3] tsú[2].
Nɨ́[1] má[1]jáun[2] né[3], lɨ́n[13] jná[13]
hú[1]tá[1] Dió[32] Juo[13] tsú[2],
hi[3] jáun[2] tsá[2] hí[3] né[3], lɨ́n[13] tsá[2]
tionh[2] jo[3]uón[32] jná[13].
11 Má[1]jáun[2] tiú[2]uú[2] lin[1] lɨ[3]
hniáuh[32] ma[3]tɨn[2] tsú[2]
tsá[2]ján[2] tsá[2]ján[2],
hi[3] juáh[13] hi[3] záɨh[32] tsú[2]
raɨnh[21] hi[3] hniáuh[32] lɨ[3]
cuóun[32] tsú[2] Juo[13] dí[2],
sa[3]jun[3] ñí[1]con[2] tsá[2]co[1] tsú[2],
sa[3]jun[3] ñí[1]con[2] raɨnh[21] tsú[2]
siáh[3],
quí[1] ca[3]la[3] jɨ́n[32] tsáu[2] bíh[1] lɨ[3]
cuóu[32] jná[13],
uá[1] hi[3] tsá[2] quien[2], uá[1] hi[3]
tsá[2] tiá[2] quien[2].
12 Má[1]jáun[2] má[2]hin[13] jná[13]
la[3]jɨ́[32] hi[3] má[2]ca[3]jmú[3]
tsú[2] cun[3] tɨn[2] tsɨ́[3]
hmóu[32],
hi[3] jmɨ́[1]lɨ́h[3] tiú[2]uú[2] cháu[1] jná[13]
tsɨn[32] tso[3] quioh[21] tsú[2].
13 Jáun[2] né[3], cun[3]quionh[3] hi[3]
hɨe[32] jáun[2] Dió[32] cáun[2] nió[32]
hmaɨ[21], má[2]lin[1] hi[3] má[2]tseh[1]
bíh[1] hi[3] jmɨ́[1] lɨ́[3] jáun[2] jmɨ́[1]tin[2];
hi[3] lɨ[3]ua[3] cáun[2] hi[3] má[2]tseh[1]
né[3], cáun[2] má[2]tsá[2]lɨ[3]yenh[3]
bíh[1], hi[3] tiú[2]uú[2] lin[1] nga[3] zia[32]
ñí[1] lɨ[3] jmuh[1] ta[21], má[2]ja[3]quián[3]
tá[1]ron[13] tɨ[3] có[32] bíh[1].

9

Ñí[1]hiú[13] zia[32] ñí[1] hué[21] lá[2]
jɨ[3] ñí[1]hiú[13] zia[32] hñu[3]mɨ[3]cuú[2]

1 Jáun[2] né[3], nió[32] hi[3] jmɨ́[1]
hu[21] jáun[2] la[3] jmɨ́[1] ñí[1] jmɨ́[1]
quionh[3] héih[32] quioh[21] ca[3]tɨ[21]
ha[3] lánh[3] rón[32] hniáuh[32]
ma[3]tsu[3] ma[3]jónh[32] tsú[2]
Dió[32], la[3] má[2]quionh[3] cáun[2]
hñú[3] hɨ́en[1] ñí[1] lɨ́[13] ma[3]tsu[3]
ma[3]jónh[32] tsú[2] Dió[32] hi[3]
ca[3]jmú[3] jáun[2] tsá[2] zian[2] ñí[1]
hué[21] lá[2].
2 Cuáh[32] hñú[3] hmɨh[32] jáun[2]
né[3], jmɨ́[1] lɨ́[3] tun[3] ñéih[3], hi[3] lɨ́[3]
la[3] lá[2]: Ñéih[3] ñí[1] la[3]ñí[1] jmɨ́[1]
lɨ́[3] cáun[2] ñí[1] hɨ́en[1], ñí[1] jmɨ́[1]
zeh[1] cáun[2] candelero jueh[32]
hi[3] jmɨ́[1] tsɨ[21] quiau[3] sɨ́[2], hi[3]
ñí[1] jáun[2] siáh[3] jmɨ́[1] zeh[1] cáun[2]
mesa ñí[1] jmɨ́[1] ná[1]tsɨ[21] *hí[3]
cuú[2]miih[21] hɨ́en[1].
3 Jáun[2] nɨ́[1] má[1]ca[3]nga[2] jáun[2]
ñí[1] he[1] hmɨh[32] ñí[1] má[2]tun[3]
né[3], jmɨ́[1] lɨ́[3] siáh[3] cáun[2] ñí[1]
jlánh[1] bíh[1] hɨ́en[1].
4 Ñí[1] jáun[2] jmɨ́[1] lɨ́[3] siáh[3]
cáun[2] ñí[1]hiú[13] míh[1] lɨ́[3] mí[1]ñí[2]
cú[1]mí[1]niau[21] ñí[1] tɨ́[2] jɨn[32]
tsú[2] ziún[2], la[3] má[2]quionh[3]
cáun[2] cuó[2] hi[3] rá[1]pɨ́eh[23]
cú[1]mí[1]niau[21]. Hñu[3] cuó[2] jáun[2]
jmɨ́[1] dí[1]hu[21] cáun[2] tse[3] lɨ́[3]
mí[1]ñí[2] cú[1]mí[1]niau[21]; hi[3] hñu[3]
tse[3] jáun[2] né[3], jmɨ́[1] tioh[3] la[3]
cun[3] má[32] hi[3] téh[23] tsú[2] maná
hi[3] ca[3]súh[3] jáun[2] Dió[32]. Ja[3]bí[1]
hñu[3] cuó[2] jáun[2] jmɨ́[1] hu[21] siáh[3]
hmá[2]hu[21] quioh[21] hla[1] Aarón
hi[3] ca[3]hion[2] jáun[2] zen[2]. Hi[3]
hñu[3] cuó[2] jáun[2] jmɨ́[1] hu[21] siáh[3]
tá[1] tun[3] jo[21] hmá[2] hi[3] lɨ́[3] quɨ́n[1]
ñí[1] jmɨ́[1] rá[1]lɨ́[3] jáun[2] héih[32]
quioh[21] nió[32] hi[3] ca[3]jmú[3]
jáun[2] Dió[32].
5 Ñí[1] cuó[2] jáun[2] jmɨ́[1]
tionh[1] gon[3] querubines
quian[21] Dió[32] hi[3] ná[1]láɨn[1].
Cun[3]quionh[3] tsá[2] láɨn[1] hí[3] né[3],

jmɨ́[1] lin[1] hi[3] Dió[32] cuá[3] ñí[1]
jáun[2]. Tsá[2] hí[3] jmɨ́[1] ná[1]haɨ[21]
pí[13] ñí[1] quioh[21] ñí[1] jmɨ́[1]
ná[2]tsɨ́[3] jáun[2] mí[2]tsá[2] hɨ́en[1] la[3]
cun[3] hi[3] lɨ́[1] cue[32] ñí[1]con[2] Dió[32]
hi[3] ca[3]tɨ[21] tso[3]. Tɨ[3]la[3] cun[3] nɨ́[2]
bíh[1] má[2]tioh[21] hi[3] ca[3]tɨ[21] jáɨ[13]
nɨ́[2] ta[3]né[32].

6 Nɨ́[1] má[1]lɨ[32] jáun[2] hua[3]jan[21]
la[3]jɨ́[32] hi[3] jáun[2] né[3], jáun[2] tsá[2]
ná[1]lɨ́n[3] mí[2]tsáu[2] tɨ́[2] taunh[32]
cun[3] jmá[2] cun[3] jnia[32] ñí[1]
hɨ́en[1] la[3]ñí[1] jáun[2], hi[3] jmu[2]
ta[21] hi[3] ca[3]tɨn[1].

7 Tɨ[3]la[3] ñí[1] hɨ́en[1] quien[2] ñí[1]
má[2]tun[3] jáun[2] má[1]na[21], jɨ́[32]la[3]
hnga[2] mí[2]tsá[2] hɨ́en[1] bíh[1] jmɨ́[1]
tsá[2]hi[32] cu[3] jéin[32] cú[2] mii[2];
nɨ́[1] má[1]já[2]hi[32] tsú[2] ñí[1] jáun[2]
né[3], hniáuh[32] quian[32] tsú[2]
jmɨ́[13] jáh[3] hi[3] tsa[3]ma[3]jnia[32]
dí[2] hi[3] ca[3]tɨ[21] tsáu[13] hnga[2],
la[3] má[2]quionh[3] tsáu[13] la[3]jɨn[32]
tsáu[2] nɨ́[2] siáh[3], la[3] cun[3] la[3]jɨ́[32]
tso[3] hi[3] ca[3]jmú[3] tsú[2] ta[3] tiá[2]
ñi[32].

8 Cun[3]quionh[3] hi[3] jáun[2] hɨe[32]
dí[2] Jmɨ́[2]chí[3] Chun[1] hi[3] tiá[2] juɨ[32]
jmɨ́[1] má[2]há[2]na[21] yáh[3] hi[3] jmɨ́[1]
lɨ[3] ngá[13] lɨ[3]ua[3] jan[2] tsáu[2] la[3]
tɨ[3] ñéih[3] ñí[1] jlánh[1] bíh[1] hɨ́en[1]
tá[1]la[3] jmɨ́[1] zeh[1] jáun[2] hñú[3]
hɨ́en[1] lɨ́[3] hmɨh[32] hi[3] ca[3]lɨ[3] jáun[2]
jmɨ́[1]jáun[2].

9 La[3]jɨ́[32] bíh[1] hi[3] jáun[2] lɨ́[3]
la[3]jmɨ́[1] lɨ́[3] cáun[2] jáɨ[13] hi[3] ca[3]tɨ[21]
jmáɨ[1] hi[3] ziáun[2] dí[2] lá[2] ta[3]né[32],
hi[3] jmu[2] lin[1] hi[3] ca[3]la[3] jɨ́[32] hi[3]
jmɨ́[1] tsá[2]cué[2] tsú[2] jáun[2] ñí[1]con[2]
Dió[32] jɨ[3] jáh[3] hi[3] jmɨ́[1] jngɨh[2]
tsú[2] ñí[1] jáun[2] nɨ́[2] siáh[3], cónh[3]
tiá[2] jmɨ́[1] tú[2] jmɨ́[1] tsɨn[23] bíh[1] hi[3]
jmu[3] hi[3] lɨ́[13] niau[21] tie[3] cun[3]
tán[1] cun[3] hián[2] jmɨ́[1] tsɨ́[3] tsá[2]
má[2]ná[1]má[2]tsú[2] má[2]jónh[32] hí[3]
Dió[32].

10 Hi[3] la[3]jɨ́[32] héih[32] ca[3]tɨ[21]
he[3] lánh[3] hniáuh[32] zian[2] tsú[2],
uá[1]la[3] cun[3] má[32] hi[3] cú[2] hi[3]
hɨ́nh[23] tsú[2], jɨ[3] héih[32] ha[3] lánh[3]
rón[32] lɨ[3] jɨn[2] tsú[2] cun[3]quionh[3]
ha[3] lánh[3] rón[32] lóh[32] tsú[2],
la[3]jɨ́[32] héih[32] nɨ́[2] jmɨ́[1] quien[2]
jmáh[3]la[3] ta[3] tiá[2] má[2]ca[3]za[3]
Dió[32] nió[32] jáun[2] bíh[1].

11 Tɨ[3]la[3] né[32] né[3], má[2]cuan[2]
bíh[1] Cristo, Tsá[2] lɨ́n[3] hí[3]
Mí[2]tsá[2] Hɨ́en[1] ca[3]tɨ[21] la[3]jɨ́[32] hi[3]
chu[21] hi[3] má[2]zia[32] ta[3]né[32]. Hi[3]
ñí[1] hɨ́en[1] ñí[1] jmu[2] tsú[2] tá[13]
hi[3] lɨ́n[3] Mí[2]tsáu[2] né[3], cáun[2]
ñí[1] jlánh[1] bí[1] chu[21] bíh[1], hi[3]
tɨ[3] jlánh[1] bíh[1] quien[2] siáh[3],
jun[3]juáh[13] cáun[2] ñí[1] ca[3]jmú[3]
tsá[2]mɨ[3]cuóun[2] yáh[3], la[3] cun[3]
jun[3]juáh[13] ñí[1] hué[21] lá[2] yáh[3].

12 Tɨ[3]la[3] má[2]ca[3]hi[3] bíh[1]
Cristo ñí[1] jlánh[1] bíh[1] hɨ́en[1]
jáun[2], hi[3] ca[3]ñí[1]jéin[13] tsú[2]
jmɨ́[13] hnga[2], jun[3]juáh[13] jmɨ́[13]
zéin[1] yáh[3], hi[3] sa[3]jun[3] jmɨ́[13]
cuá[1]juɨ́[2] míh[1] yáh[3]. Cu[3] jéin[32]
tán[1] bíh[1] ca[3]ñí[1]hi[32] tsú[2] ñí[1]
jáun[2], hi[3] ca[3]joh[13] hi[3] lɨ́[13] lión[32]
tsáu[2] hi[3] jáun[2] lɨ́[13] zian[2] cun[3]
jmɨ́[1]hi[3]nio[2].

13 Quí[1] nɨ́[1]juáh[3] ta[3]bí[1]
cun[3]quionh[3] jmɨ́[13] cuá[1]juɨ́[2]
jɨ[3] zéin[1] yáh[3] jmɨ́[1] lɨ́[2]jɨ[2] ngú[3]
quioh[21] tsá[2] ren[2] tso[3] ta[3]
ñí[1] Dió[32], ho[3] jɨ[3] cun[3]quionh[3]
hi[3] sen[32] jáun[2] tsá[2] ren[2] tso[3]
juá[2] quioh[21] cuá[1]juɨ́[2] míh[1] hi[3]

ca^{3}cáun^{3} jáun^{2} ñí^{1}hiú^{13} siáh^{3},
14 hi^{3} jáun^{2} né^{3} ¡tiá^{13} bíh^{1}
tiá^{3} jmɨ^{2} quioh^{21} Cristo tiá^{2}
lɨ^{3} quien^{2}, Tsá^{2} ca^{3}cuen^{3}
hí^{3} hnga^{2} ñí^{1}con^{2} Dió^{32}
cun^{3}quionh^{3} Jmí^{2}chí^{3} zian^{2}
cun^{3} jmɨ^{1}hi^{3}nio^{2}, la^{3}jmí^{1} cuen^{2}
tsáu^{2} jan^{2} jáh^{3} jɨn^{2}! Hi^{3}
cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} né^{3}, má^{2}lí^{13}
má^{1}ti^{21} dí^{2} ñí^{1}con^{2} Dió^{32} Tsá^{2}
juú^{2}tsáun^{2}, quí^{1} má^{2}ca^{3}lɨ^{3} jɨn^{2}
dí^{2} la^{3} tɨ^{3} hñu^{3} jmí^{1} hñu^{3} tsí^{3}
dí^{2} ca^{3}tɨ^{21} la^{3}jí^{32} hi^{3} jmí^{1} jmu^{32}
dí^{2} jáun^{2}, hi^{3} jmí^{1} jmu^{2} hi^{3}
tiauh^{2} dí^{2} jáun^{2} jo^{3}cuo^{2} hmú^{32}.

15 Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} né^{3},
Jesucristo bíh^{1} lín^{3} Tsá^{2}
cua^{3}tianh^{2} cáun^{2} nió^{32} hmaɨ^{21};
hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} má^{2}ca^{3}te^{3} hí^{3}
Dió^{32} lɨ^{13} hiáuh^{3} cáun^{2} hi^{3}
quien^{2} cun^{3} jmí^{1}hi^{3}nio^{2}, la^{3}
cun^{3} hi^{3} ca^{3}jmú^{3} jáun^{2} Dió^{32}
jáɨ^{13} hi^{3} cué^{32}, quí^{1} cun^{3}ñí^{1}
hi^{3} ca^{3}jun^{3} jáun^{2} Cristo bíh^{1}
má^{2}zia^{32} ha^{3} lánh^{3} rón^{32} lí^{13}
hin^{3} tso^{3} hi^{3} ca^{3}jmú^{3} jáun^{2}
tsáu^{2} tá^{1}la^{3} jmí^{1} tiáunh^{1} tsú^{2}
jáun^{2} nió^{32} la^{3}ñí^{1}.
16 Jmú^{13} jáɨ^{13}, ní^{1}juáh^{3}
quiau^{3} hi^{3} quiú^{2} jan^{2} tsáu^{2},
tiá^{2} má^{2}quien^{2} yáh^{3} tá^{1}la^{3} tiá^{2}
má^{2}ca^{3}lɨ^{3} tson^{2} hi^{3} má^{2}jun^{2}
tsá^{2} ca^{3}quiú^{2} hí^{3} quiau^{3}.
17 Quí^{1} quiau^{3} hi^{3} quiú^{2}
tsú^{2} jáun^{2} tiá^{2} má^{2}quien^{2} yáh^{3}
tá^{1}la^{3} zian^{2} tsá^{2} ca^{3}quiú^{2} hí^{3}
jáɨ^{13} jáun^{2}, ní^{1} má^{1}jun^{2} máh^{3}
tsú^{2} má^{2}quien^{2}.
18 La^{3} jáun^{2} bíh^{1} lɨ^{3} ca^{3}tɨ^{21}
nió^{32} hi^{3} ca^{3}quiú^{2} jáun^{2} Dió^{32}
la^{3}ñí^{1}, hi^{3} cun^{3}quionh^{3} hi^{3}
ca^{3}táɨn^{2} jáun^{2} jmí^{2}hán^{1} jáh^{3}
bíh^{1} ca^{3}hín^{13} nió^{32} jáun^{2}.
19 Jmí^{1}jáun^{2} ca^{3}híeh^{3} tín^{2}
hla^{1} Moisés la^{3}jín^{32} tsáu^{2}
héih^{32} hi^{3} jmu^{2} Dió^{32}; jmí^{1} lɨ^{21}
jáun^{2} né^{3}, ca^{3}can^{3} tsú^{2} jñú^{13}
*já^{1}ziáh^{2} quian^{21} hin^{32} dáɨn^{3}
quionh^{3} cáun^{2} ñeh^{1} náɨ^{2} jmáɨ^{2}
hisopo, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}ma^{3}jlɨh^{21}
tsú^{2} cun^{3}quionh^{3} jmí^{13} cuá^{1}juí^{2}
míh^{1} [jɨ^{3} jmí^{13} zéin^{1} ní^{2} siáh^{3}]
hi^{3} má^{2}ná^{1}jan^{2} quionh^{3} jmáɨ^{2},
hi^{3} ca^{3}péih^{3} tsú^{2} ñí^{1} Sí^{2} tioh^{3}
héih^{32} quioh^{21} Dió^{32}, jɨ^{3} la^{3}
má^{2}quionh^{3} la^{3}jín^{32} tsáu^{2} nɨ^{2}
siáh^{3}.
20 Jáun^{2} ca^{3}záɨh^{3} dí^{2} tsá^{2} hí^{3}
la^{3} lá^{2}: “Cun^{3}quionh^{3} jmɨ^{2} lá^{2}
bíh^{1} lí^{2}tson^{2} nió^{32} hi^{3} ca^{3}tanh^{2}
Dió^{32} quiúnh^{1} hnoh^{2}”.
21 Ja^{3}bí^{1} ca^{3}péih^{3} siáh^{3}
Moisés jmɨ^{2} hñú^{3} híen^{1} jáun^{2},
la^{3} má^{2}quionh^{3} la^{3}jí^{32} hi^{3} nio^{2}
jáun^{2} ñéih^{3} siáh^{3} hi^{3} jmúh^{32}
tsú^{2} ta^{21} ní^{1} má^{1}ca^{3}ma^{3}tsu^{3}
ma^{3}jónh^{32} tsú^{2} Dió^{32}.
22 Quí^{1} la^{3} cun^{3} rá^{1}lí^{3} jáun^{2}
héih^{32}, hi^{3} míh^{1} tiá^{2} la^{3}jí^{32}
bíh^{1} lɨ^{3} hniáuh^{32} jmu^{3} tsú^{2} jɨ^{2}
cun^{3}quionh^{3} jmɨ^{2}; hi^{3} sa^{3}jun^{3}
lí^{13} bíh^{1} hin^{3} tsáu^{13} tsú^{2}
ní^{1}juáh^{3} hi^{3} tiá^{2} quionh^{3} jmɨ^{2}.

Cun^{3}quionh^{3} hi^{3} ca^{3}cuen^{3} hnga^{2} bíh^{1} Jesús lí^{13} hin^{3} tsáu^{13} tsáu^{2}

23 Jáun^{2} la^{3} jáun^{2} bíh^{1} tí^{2}
lí^{2}hniáuh^{32} jngɨh^{3} tsú^{2} jáh^{3},
jáun^{2} lɨ^{3} jɨ^{2} la^{3}jí^{32} la^{3} cun^{3}
henh^{13} hi^{3} ná^{1}jmúh^{32} tsú^{2}
jáun^{2} ta^{21} ñí^{1} hué^{21} lá^{2}, henh^{13}
quioh^{21} la^{3} cun^{3} rón^{32} lí^{3}
hi^{3} né^{3}bí^{1} jmí^{1} lí^{13} jáun^{2} tɨ^{3}
hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2}; tɨ^{3}la^{3} ca^{3}tɨ^{21} hi^{3}

né³bí¹ jmí¹ lɨ¹³, hi³ hú¹tá¹ cu³tí³ lɨ³ jɨn² jáun² tsáu² né³, ca³lɨ³ hniáuh³² bíh¹ hi³ lɨ³ jɨn² tsú² cun³quionh³ hi³ ca³hiauh³ jáun² Dió³² cáun² hi³ jlánh¹ bíh¹ chu²¹.

24 Quí¹ jun³juáh¹³ ñí¹ jlánh¹ bíh¹ hɨ́en¹ hi³ ca³jmú³ tsá²mɨ³cuóun² yáh³ ca³hi³ Cristo, henh¹³ quioh²¹ hi³ lɨ³ jáun² hñu³mɨ³cuú²; tɨ³la³ tá²chi²¹ hñu³mɨ³cuú² bíh¹ ca³hi³ tsú². Jáun² ñí¹ jáun² bíh¹ cuá³ tsú² ta³né³² hi³ nau³² jáɨ¹³ ca³ta¹ jnoh¹ ta³ ñí¹ Dió³².

25 Né³² né³, tsá² ca³lɨn³ hí³ mí²tsá² hɨ́en¹ tɨ́² tsá²hi³² cu³ jéin³² cú² mii² ñí¹ jlánh¹ bíh¹ hɨ́en¹ jáun², hi³ tɨ́² tsá²can³² jmɨ², tɨ³la³ jun³juáh¹³ jmɨ́¹³ hnga² yáh³ tsú²; tɨ³la³ Cristo má¹ná¹, jun³juáh¹³ hliáun³ jéin³² yáh³ hniáuh³² tsa³jen³ tsú² hnga².

26 Quí¹ sá¹jmɨ́¹ la³ jáun² dúh¹, jáun² jmɨ́¹ ca³tɨn¹ tsú² jún³ hliáun³ jéin³² bíh¹ la³ cun³ jmɨ́¹ ca³lɨ³ hngá¹máh³ lá². Tɨ³la³ cu³ jéin³² bíh¹ ca³ma³jnia³² tsú², jmáɨ¹ ñí¹ má²táuh³ lá², hi³ jáun² cun³quionh³ hi³ ca³cuen³ jáun² hnga² bíh¹ tsú² ca³lɨ³ hi³ hin³ tsú² tsáu¹³ tsáu².

27 La³ cun³ qui³ ca³tɨn¹ jɨ³lɨn² tsáu² hi³ jún³ cu³ jéin³², jáun² nɨ́¹ má¹lɨ³² jáun² má²tá¹tsɨ²¹ héih³² ñí¹con² tsú²,

28 la³ jáun² bíh¹ lɨ́³ siáh³ ñí¹con² Cristo; cu³ jéin³² tán¹ bíh¹ jun³ tsú² jmɨ́¹ ca³cuen³ tsú² jáun² hnga², hi³ ca³hin³ tsú² jáun² tsáu¹³ juóun³² tsáu². Tɨ³la³ nɨ́¹ má¹ca³ma³jnia³² tsú² siáh³ cónh³ hi³ tɨ²¹ tenh³ má¹ná¹, jun³juáh¹³ hi³ uú² ja³hin² tso³ yáh³ tsú² jáunh³, quí¹ hi³ má²ja³lion³ tsá² ná¹jaun² bíh¹ tsú².

10

1 Quí¹ héih³² hi³ ca³hiauh³ jáun² hla¹ Moisés jmɨ́¹ lɨ́³ jmáh³la³ henh¹³ quioh²¹ hi³ chu²¹ hi³ né³bíh¹ jmɨ́¹ lɨ́¹³ máh³, tiá² jmɨ́¹ lɨ́³ yáh³ hú¹tá¹ mí¹zioh²¹ cu³tí¹³. Cun³ñí¹ hi³ jáun² tiá² jmɨ́¹ tióh³² yáh³ héih³² jáun² hi³ jmu³ hi³ lɨ³ chun¹ tsú² ca³la³ tán¹ hián² cu³tí¹³, tsá² jmɨ́¹ má²janh³² ñí¹con² Dió³² cun³quionh³ hi³ jngɨh² tsú² jáun² jáh³ cu³ jéin³² cú² mii².

2 Quí¹ sá¹jmɨ́¹ hi³ ca³hin³ tso³ quioh²¹ tsáu² jmɨ́¹ ca³jngɨh³ tsú² jáun² jáh³, jáun² jmɨ́¹ lɨ³ lieih²¹ bíh¹ jmɨ́¹ tsɨ́³ tsá² má²tsú² má²jónh³² hí³ Dió³² hi³ má²lɨ́n³ tsú² jan² tsá² tiú²uú² tso³ ren², jáun² tiú²uú² jáh³ jmɨ́¹ jngɨh³ yáh³ tsú².

3 Tɨ³la³ cun³quionh³ hi³ jngɨh² tsú² jáun² jáh³ né³, tɨ³ má²chau² bíh¹ tsɨ́³ tsú² cú² jéin³² cú² mii² hi³ la³ ná¹ren² bíh¹ tsú² tso³;

4 quí¹ cun³ jmɨ́¹lɨ́h³ tiá² tioh²¹ bíh¹ jmɨ́¹³ cuá¹juɨ́² jɨ³ jmɨ́¹³ zéin¹ hi³ hin³ tsáu¹³ tsáu².

5 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, Cristo ca³záih³ Dió³² la³ lá² jmɨ́¹ tɨ³ ñí¹já²¹ ñí¹ hué²¹ lá²:

Tiá² ca³tɨ́³ yáh³ honh² hnú² hi³ zia³² hi³ lɨ́¹ cue³² tsáu²,

sa^{3}jun^{3} hi^{3} jngɨh^{2} tsú^{2} jáun^{2}
jáh^{3},
hi^{3} jáun^{2} cu^{3}tsa^{32} má^{2}ca^{3}jmuh^{3}
hnú^{2} cú^{2}jueh^{32} hua^{3}jan^{21}
hi^{3} lín^{13} jná^{13} tsá^{2}
dí^{1}ngú^{3}.
6 Tiá^{2} ca^{3}tí^{3} yáh^{3} honh^{2} hnú^{2}
uá^{1} cun^{3} hi^{3} jɨn^{3} tsú^{2} tá^{1}
jan^{2} jáh^{3} ñí^{1}con^{2} hnú^{2},
hi^{3} sa^{3}jun^{3} ca^{3}jen^{13} bíh^{1} hnú^{2}
hi^{3} jngɨh^{2} tsú^{2} jáun^{2}
jáh^{3} hi^{3} ca^{3}tɨ^{21} tso^{3}.
7 Jáun^{2} jná^{13} né^{3} ca^{3}juánh^{32} la^{3}
lá^{2}:
Hnú^{2} Dió^{32}, lá^{2} hún^{1} jná^{13}
hua^{3}jan^{21} hi^{3} jmu^{1}
jná^{13} la^{3} cun^{3} hi^{3} tɨ^{32}
honh^{2} hnú^{2},
la^{3} cun^{3} hi^{3} rá^{1}juáh^{3} jáun^{2} ñí^{1}
Sí^{2} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} jná^{13}.
8 Jáun^{2} né^{3}, la^{3}ñí^{1} tín^{2} ca^{3}juáh^{3}
tsú^{2} hi^{3} tiá^{2} tɨ^{32} yáh^{3} tsɨ^{3} Dió^{32}
hi^{3} jngɨh^{2} jáun^{2} tsáu^{2} jáh^{3}
ñí^{1}con^{2} tsú^{2}, sa^{3}jun^{3} jmɨ́^{1} zia^{32}
hi^{3} cue^{32} tsáu^{2}, sa^{3}jun^{3} hi^{3}
jɨn^{23} tsú^{2} jáun^{2} jáh^{3} tá^{1} jan^{2},
sa^{3}jun^{3} hi^{3} jngɨh^{2} tsú^{2} jáun^{2}
jáh^{3} hi^{3} ca^{3}tɨ^{21} tso^{3}, uá^{1}jinh^{1}
liei^{21} rá^{1}juáh^{3} hi^{3} jmɨ́^{1} ca^{3}tɨn^{1}
tsú^{2} jmu^{3} la^{3} jáun^{2}.
9 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}juáh^{3} tsú^{2} siáh^{3}
la^{3} lá^{2}: “Hnú^{2} Dió^{32} lá^{2} hún^{1}
jná^{13} hua^{3}jan^{21} hi^{3} jmu^{1} ná^{1}
la^{3} cun^{3} hi^{3} tɨ^{32} honh^{2} hnú^{2}”.
Jáɨ^{13} nɨ́^{2} hnió^{3} juáh^{3} hi^{3} la^{3}
jáun^{2} bíh^{1} má^{2}tɨ^{32} tsɨ́^{3} Dió^{32}
cha^{3} jmɨ́^{1} jngɨh^{3} tsáu^{2} jáh^{3}.
10 Jáun^{2} né^{3}, má^{2}ca^{3}ta^{3}ná^{1}chan^{1}
dí^{2} ñí^{1}con^{2} Dió^{32} cun^{3}ñí^{1} hi^{3}
ca^{3}jmú^{3} jáun^{2} Jesús Tsá^{2} lɨn^{3}
Cristo la^{3} cun^{3} hi^{3} tɨ^{32} tsɨ́^{3}
Dió^{32}, hi^{3} ca^{3}cuen^{3} tsú^{2} jáun^{2}
hnga^{2} hi^{3} jún^{3} cu^{3} jéin^{32} tán^{1}.
11 Hi^{3} tsá^{2} ná^{1}lɨn^{3} mí^{2}tsáu^{2}
né^{3}, la^{3} má^{2}ná^{1}jmu^{2} jáun^{2} bíh^{1}
tá^{13} la^{3} ma^{3} quin^{32} ma^{3} jan^{32}
jmáɨ^{1} ca^{3}la^{3} jí^{32} hi^{3} jngɨh^{2} jáh^{3},
uá^{1}jinh^{1} tiá^{2} lin^{1} tso^{3} hin^{23}.
12 Tɨ^{3}la^{3} Jesús má^{1}ná^{1}, cu^{3}
jéin^{32} tán^{1} la^{3} lá^{2} bíh^{1} ca^{3}cuen^{3}
tsú^{2} hnga^{2} hi^{3} jún^{3} hi^{3} ca^{3}tɨ^{21}
tsáu^{13} tsáu^{2}, cáun^{2} hi^{3} ca^{3}lɨ^{3}
quien^{2} cun^{3} jmɨ́^{1}hi^{3}nio^{2}; jmɨ́^{1}
lɨ^{21} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}lɨ^{3} lin^{1} hi^{3}
quien^{2} tsú^{2} jmɨ́^{1} ca^{3}ta^{3}cua^{13}
jáun^{2} tɨ^{3} cuá^{2} chu^{21} quioh^{21}
Dió^{32}.
13 Ñí^{1} jáun^{2} cuá^{1}jan^{32} tsú^{2}
ca^{3}la^{3} ñí^{1} cá^{1}chó^{21} jmáɨ^{1} hi^{3}
tsá^{2} hau^{2} tsú^{2} lɨ́^{13} tá^{1}tonh^{1}
ñeh^{2} ta^{3} tsú^{2} hi^{3} lɨ^{3} lin^{1} hi^{3} tiá^{2}
quien^{2} tsá^{2} hí^{3}.
14 Quí^{1} cun^{3}quionh^{3} hi^{3}
ca^{3}cuen^{3} tsú^{2} jáun^{2} hnga^{2}
hi^{3} jún^{3} cu^{3} jéin^{32} tán^{1},
ca^{3}ma^{3}chun^{1} tsú^{2} ca^{3}la^{3} tán^{1}
hián^{2} cu^{3}tí^{13} cun^{3} jmɨ́^{1}hi^{3}nio^{2}
la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} má^{2}ná^{1}chan^{1}.
15 Ja^{3}bí^{1} Jmɨ́^{2}chí^{3} Chun^{1}
má^{2}tson^{2} siáh^{3} jáɨ^{13} nɨ́^{2}. La^{3}ñí^{1}
tín^{2} ca^{3}juáh^{3} tsú^{2} la^{3} lá^{2}:
16 Nɨ́^{1} má^{1}jáun^{2} tanh^{21} jná^{13}
siáh^{3} cáun^{2} nió^{32}
quiúnh^{1} tsá^{2} hí^{3} hi^{3} lɨ^{3}
la^{3} lá^{2}, juáh^{3} Juo^{13} dí^{2}:
La^{3} tɨ^{3} hñu^{3} tsɨ́^{3} tsá^{2} hí^{3}
taunh^{21} jná^{13} héih^{32}
quion^{21},
hi^{3} tón^{13} jná^{13} siáh^{3} la^{3} tɨ^{3} jmɨ́^{1}
tsɨ́^{3} tsú^{2}.
17 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}juáh^{3}
siáh^{3} la^{3} lá^{2}:
Hí^{1} cu^{3} jéin^{32} tiú^{2}uú^{2} cháu^{1}
jná^{13} tsɨn^{32} tso^{3} jáun^{2}
quioh^{21} tsú^{2},
sa^{3}jun^{3} hi^{3} ca^{3}jmú^{3} tsú^{2} jáun^{2}
cun^{3} tɨn^{2} tsɨ́^{3} hmóu^{32}.

18 Jáun² né³, nɨ́¹juáh³ la³
má²ca³chí² bíh¹ tsú² tsɨ́³ ca³tɨ²¹
tso³ jáun², jáun² tiú²uú² jáh³
hniah³ yáh³ hi³ jngɨh³ tsáu²
hi³ ca³tɨ²¹ tso³.

Ca³ta¹ dí² má¹janh¹³ ñí¹con²
Dió³²

19 Hi³ jáun² né³ reh², má²lɨ́¹³
niau²¹ tiá³ tsɨ́³ dí² hi³ tauh²¹
dí² ca³la³ tɨ³ ñéih³ ñí¹ jlánh¹
bíh¹ hɨ́en¹ cun³ñí¹ hi³ Jesu-
cristo ca³táɨn³ jmɨ́²hán¹;

20 quí¹ cun³quionh³ hi³
ca³cáɨ² jáun² hmɨh³² hi³ jmɨ́¹
hí¹jnáɨ²³ jáun² juɨ³² ñéih³
ñí¹ hɨ́en¹ quien² jáun² bíh¹
má²lin¹ hi³ má²ca³nia³ Jesús
cáun² juɨ³² hmaɨ²¹ quiú¹³ dí²
hi³ lɨ́¹³ ngá¹³ dí² ñéih³ ñí¹
hɨ́en¹ quien² jáun², cáun² juɨ³²
hi³ jmu² hi³ lɨ́¹³ ziáun² dí² hi³
hmaɨ²¹. Hmɨh³² jáun² má¹ná¹,
hi³ hɨe³² tsú² ngú³ quioh²¹
hnga² bíh¹ Jesús.

21 Hi³ cun³ñí¹ hi³ Jesús hí³
bíh¹ siáh³ lɨ́n³ Mí²tsá² Hɨ́en¹
ca³tɨn¹ la³jɨ́n³² tsá² tionh²
jo³cuo² Dió³²,

22 jáun² cuɨ́¹ má¹janh¹³
dí² ñí¹con² Dió³² hi³ ca³la³
hí¹ cáun² hi³ tiá² chí¹quí²
chí¹jnáɨ²³ tsɨ́³ dí², tɨ³la³ hi³
nio² cáun² tán¹ tsɨ́³ dí² má¹ná¹;
quí¹ má²ca³ma³jɨ² bíh¹ tsú²
hñu³ tsɨ́³ dí², hi³ má²ca³sa² tsú²
siáh³ jnoh¹ cun³quionh³ jmáɨ²
jɨ², jáun² tiú²uú² tso³ cha³²
jmɨ́¹ tsɨ́³ dí².

23 Cuɨ́¹ chá¹³ dí² tiá³ tsɨ́³ hi³
la³ má²ná¹ton²³ jáun² dí² jáɨ¹³
ca³tɨ²¹ la³ cun³ hi³ má²hu²¹
jáun² tsɨ́³ dí², quí¹ qui³ cónh³
ma³tí³² bíh¹ Dió³² jáɨ¹³ hi³
má²ca³jmú³.

24 Jáun² né³, cuɨ́¹ láɨ¹³ dí²
lánh³ rón³² cue¹³ dí² pí³
tsá²ján² tsá²ján², hi³ hno³ dí²
tsú², hi³ jmú¹³ dí² siáh³ hi³
chu²¹ ñí¹con² tsú².

25 Ha³ lɨ́² cuɨ́¹ chá¹³ dí² tɨ³
có³² hi³ cuú¹ ngah¹³ dí² hi³
má¹tsú¹ má¹jonh²¹ dí² Dió³²
la³jmɨ́¹ má²ná¹jmu² ma³ jan²
tsáu². Tɨ³ jlánh¹ bíh¹ ca³ta¹
dí² hi³ hlɨ́¹ lienh¹ dí² tsá²ján²
tsá²ján² hi³ má¹tɨ²¹ dí² re². Hi³
jmáɨ¹ hi³ ziáun² dí² lá² né³, tɨ³
jlánh¹ bíh¹ má²hniáuh³² jmú¹³
la³ jáun², quí¹ néh³² dí² hi³
má²janh² bíh¹ má²he² jmáɨ¹
quioh²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí².

26 Quí¹ nɨ́¹juáh³ jnoh¹, tsá²
má²ca³lɨ³ né¹ dí² jú¹ tson²
cáun² jmú¹³ tso³ la³ má²jmu³²
jáun², jáun² tiú²uú² hin² zian²
yáh³ tsá² lɨ́¹³ jún³ siáh³ ca³tɨ²¹
tso³ jáun²;

27 ñí¹ jɨ́²¹la³ ti³ cáun²
má²ma³tso² tsɨ́³ bíh¹ tsú² nɨ́¹
má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ ra³tsɨ³²
jáun² Dió³² héih³² cun³quionh³
sɨ́² huáh² tsɨ́³, ñí¹ lɨ́¹³ cón³² tsá²
hau² Dió³².

28 Quí¹ nɨ́¹juáh³ ta³ bíh¹
tsá² tiá² ta²¹ ca³taunh³ héih³²
quioh²¹ hla¹ Moisés yáh³
ca³tɨn¹ jún³, nɨ́¹juáh³ tsá²
má²ca³hna³ gon³ ho³ gáun³
tsáu², hi³ hí¹ cú¹pih²¹ uu³i³tso³
tiá² ca³lɨ³ zia³² quioh²¹,

29 hi³ jáun² né³ ¡tiá¹³ bíh¹
tiá³ tsá² tiá² quiú² tiá² jéin²³
Jon² Dió³² tiá² ma³tso² tsɨ́³,
tsá² lɨ́¹ jmu² hí³ hi³ tiá²
quien² jmɨ́²hán¹ tsú² hi³

ca³ma³tson² jáun² nió³² hmaɨ²¹
hi³ má²tiáuh¹ dí² jáun², jmɨ²
hi³ jmu² hi³ lɨ́n³ tsú² jáun² tsá²
ná¹chan¹ ñí¹con² Dió³²! Quí¹
tsá² la³ hí³ bíh¹ cáun² lɨ́¹ tú² lɨ́¹
hión³² siáh³ Jmɨ́²chí³ Chun¹,
Tsá² má²jnia³² hí³ mií³ hi³ ja³²
jáun² tsɨ́³ Dió³² ñí¹con² dí².

30 Quí¹ má²cuóun³² bíh¹
dí² Juo¹³, Tsá² ca³juáh³ hí³
la³ lá²: "Jná¹³ bíh¹ ca³tɨn¹
má¹tson¹³ tsáu², huen² jná¹³
bíh¹ ca³tɨn¹ jéinh¹". Ja³bí¹
ca³juáh³ tsú² siáh³: "Dió³² bíh¹
Tsá² ra³tsɨ³² héih³² ñí¹con² tsá²
tionh² jo³cuo²".

31 ¡He³ ma³ jlánh¹ huáh² tsɨ́³
nɨ́¹juáh³ nɨ́¹ má¹ca³janh³² tsú²
ñí¹con² Dió³² Tsá² liéih³²!

32 Hi³ jáun² né³, cháu¹
náh² honh² lánh³ rón³² ca³lɨ³
quián¹³ náh² jmɨ́¹tin², jmɨ́¹
tá² ca³táɨ³ jáun² joh¹ quioh²¹
Dió³² hñu³ honh² náh², hi³
ca³tion³ náh² jáun² honh² ja¹
la³jɨ́³² uu³cha³tsɨ³² huáh² tsɨ́³
hi³ ca³há² ca³nga² náh².

33 Ma³ jan² hnoh² ca³quiú²
ca³je³ tsú² ñí¹ hó²¹ñí¹ tsá²
juú², hi³ ca³qui³ ca³jmoh³ náh²
tsú²; hi³ ma³ jan² hnoh² siáh³
ca³tionh² náh² cúh² honh²
ca³tɨn¹ tsá² jmɨ́¹ ná¹má²tso²
hí³ tsɨ́³, hi³ ca³tianh³ náh²
cu³héin¹ tsú².

34 Ca³ja³ bíh¹ mií³ honh²
náh² ñí¹con² tsá² jmɨ́¹
ná¹tson³, ja³bí¹ cáun²
ca³ma³hiúnh¹³ náh² siáh³
honh² jmɨ́¹ ca³quin³ tsú² hi³
quián¹³ náh², quí¹hliá² cun³
má²ná¹ñíh¹ bíh¹ náh² hi³ tɨ³
hñu³mɨ³cuú² nio³ náh² hi³
jlánh¹ bíh¹ chu²¹, hi³ ma³hɨ́e²
cun³ jmɨ́¹hi³nio².

35 Hi³ jáun² né³, ha³ lɨ́²
cuɨ́¹ cha³hín³ hi³ nio² nɨ́² tiá³
honh² náh², quí¹ cun³quionh³
hi³ jáun² bíh¹ zia³² hi³ lɨ́¹³
hián¹³ náh².

36 Hniáuh³² bíh¹ cueh¹³
náh² honh² hi³ jmúh¹³ náh²
la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³², quí¹
jáun² bíh¹ lɨ́¹³ hián¹³ náh² la³
cun³ jáɨ¹³ hi³ má²ca³jmú³ tsú²
jáun² hi³ cué³².

37 Quí¹ ñí¹ Sí² rá¹juáh³ la³
lá²:
Má²ja³quián³ cu³tí¹³ bíh¹
jáunh³ Tsá² ca³tɨn¹
jáunh³,
ha³ tiú²uú² lén³ yáh³ tsú².
38 Jáun² né³, tsá² joh² jná¹³,
tsá² má²lɨ́n³ la³juah²¹ dúh¹
jan² tsá² chun¹,
lɨ́¹³ bíh¹ zian² quí¹ cun³ñí¹ hi³
nio² cáun² tsɨ́³;
tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² ca³jính³² tɨ³
cu³hna²¹ né³,
tiá² tɨ³² yáh³ tsɨn³² jná¹³ tsá²
la³ hí³.
39 Tɨ³la³ jnoh¹ má¹ná¹, tiá²
láɨ³ yáh³ dí² tsá² jinh³² tɨ³
cu³hna²¹, tsá² cun³ ca³tɨn¹ hi³
tsa³hín³. Tɨ³la³ jnoh¹ dá² láɨ³
dí² tsá² nio² cáun² tsɨ́³ bíh¹, hi³
jáun² bíh¹ lɨ́¹³ liáu³ dí².

11

Jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² nio² cáun² tsɨ́³

1 Hi³ jáun² né³, nɨ́¹juáh³
tsá² nio² cáun² tsɨ́³, cun³ tiá²
hɨ³² bíh¹ tsɨ́³ tsú² ca³tɨ²¹ lɨ³ua³
cáun² hi³ cuá¹jan³² tsú² jáun²;
tsá² la³ hí³ bíh¹ cun³ tiá²
taunh³² tun³ tsɨ́³ hi³ ca³tɨ²¹
cáun² hi³ tiá² má²ca³jɨ́e³, quí¹

cáun^{2} ñɨ^{32} tsú^{2} hñu^{3} tsɨ́^{3} hi^{3} tson^{2} bíh^{1} zia^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} hu^{21} jáun^{2} tsɨ́^{3}.

2 Tsá^{2}haun^{32} dí^{1}hio^{3} ñú^{1}deh^{3} dí^{2} ca^{3}ta^{3}tonh^{1} re^{2} ta^{3} ñí^{1} Dió^{32}, quí^{1} cun^{3}ñí^{1} hi^{3}hliá^{2} jmɨ́^{1} ná^{1}tioh^{3} cáun^{2} tsɨ́^{3}.

3 Cun^{3}quionh^{3} hi^{3} nio^{2} jáun^{2} cáun^{2} tsɨ́^{3} bíh^{1} dí^{2} né^{1} hi^{3} Dió^{32} bíh^{1} ca^{3}jmú^{3} ca^{3}la^{3} jɨ^{3}lɨ^{32} cun^{3}quionh^{3} jmáh^{3}la^{3} jë^{1}; hi^{3} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} jniá^{3} siáh^{3}, jun^{3}juáh^{13} ca^{3}lɨ^{3} cun^{3}quionh^{3} hi^{3} jmɨ́^{1} má^{2}jniá^{3} yáh^{3}.

4 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jmɨ́^{1} nio^{1} jáun^{2} cáun^{2} tsɨ́^{3} bíh^{1} hla^{1} Abel, jáun^{2} tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} ca^{3}tɨ́^{3} tsɨ́^{3} Dió^{32} jáh^{3} hi^{3} ca^{3}jngɨh^{3} tsú^{2} jáun^{2} la^{3} cónh^{3} bíh^{1} hi^{3} ca^{3}cué^{3} jáun^{2} hla^{1} Caín. Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} ca^{3}ma^{3}tson^{2} Dió^{32} jáɨ^{13} hi^{3} chun^{1} tsú^{2}, hi^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} ca^{3}cué^{3} tsú^{2} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}héi^{3} bíh^{1} Dió^{32}. Hi^{3} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jmɨ́^{1} nio^{1} jáun^{2} cáun^{2} tsɨ́^{3} bíh^{1} siáh^{3} hla^{1} hí^{3}, jáun^{2} bíh^{1} zia^{32} hi^{3} má^{2}ta^{2} tsú^{2} jnoh^{1} la^{3} tɨ^{3} ta^{3}né^{32}, uá^{1}jinh^{1} má^{2}jún^{1} tsú^{2}.

5 Ja^{3}bí^{1} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jmɨ́^{1} nio^{1} cáun^{2} tsɨ́^{3} bí^{1} siáh^{3} Enoc, jáun^{2} cáun^{2} ngah^{3} la^{3} lɨ́^{3} jáun^{2} bíh^{1} tsú^{2}, tiá^{2} lin^{1} ca^{3}jun^{3} yáh^{3} tsú^{2}; tiú^{2}uú^{2} hin^{2} ca^{3}tsauh^{1} yáh^{3} tsú^{2}, quí^{1} Dió^{32} bíh^{1} la^{3} ca^{3}jáu^{32} tsú^{2}. Ñí^{1} Sí^{2} quioh^{21} Dió^{32} rá^{1}juáh^{3} la^{3} lá^{2} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2} hí^{3}, hi^{3} ñeh^{2} bíh^{1} hi^{3} tsánh^{32} tsú^{2}, ca^{3}tɨ́^{3} bíh^{1} tsɨ́^{3} Dió^{32} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} ca^{3}jmú^{3} tsú^{2}.

6 Quí^{1} cun^{3} tiá^{2} lɨ́^{13} bíh^{1} jmu^{3} tsáu^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} tɨ^{32} tsɨ́^{3} Dió^{32} nɨ́^{1}juáh^{3} tiá^{2} nio^{2} yáh^{3} cáun^{2} tsɨ́^{3} tsú^{2}. Quí^{1} la^{3}ñí^{1} la^{3}ján^{3} hniáuh^{32} chá^{32} tsú^{2} cáun^{2} tsɨ́^{3} hi^{3} cu^{3}tí^{3} bíh^{1} zian^{2} Dió^{32} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} hnió^{3} ma^{3}janh^{32} ñí^{1}con^{2} Dió^{32}, hi^{3} hniáuh^{32} siáh^{3} chá^{32} tsú^{2} cáun^{2} tsɨ́^{3} uá^{2}jaɨ^{32} hi^{3} tson^{2} zia^{32} hi^{3} hiáuh^{13} tsú^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} hnah^{2} Dió^{32}.

7 Jáun^{2} né^{3}, cun^{3}ñí^{1} hi^{3} hla^{1} Noé uá^{2}jaɨ^{32} jmɨ́^{1} nio^{1} siáh^{3} cáun^{2} tsɨ́^{3}, jáun^{2} ca^{3}taunh^{3} tsú^{2} ta^{21}, hi^{3} ca^{3}jmú^{3} cáun^{2} cuó^{2} pa^{21} ñí^{1} lɨ́^{13} liáun^{3} jɨ^{3}lɨn^{2} tsá^{2} hñú^{13} tsú^{2} jmɨ́^{1} ca^{3}záɨ^{3} tsú^{2} jáun^{2} Dió^{32} hi^{3} né^{3}bí^{1} lɨ́^{13} cáun^{2} hi^{3} tiá^{2} má^{2}jniá^{3}. Cun^{3}quionh^{3} la^{3} jáun^{2} bíh^{1} ca^{3}lɨ^{3}tsɨn^{2} tsá^{2} ñí^{1} hná^{1} jáun^{2} hi^{3} la^{3} ná^{1}ren^{2} tso^{3}; la^{3} jáun^{2} bíh^{1} lɨ^{3} hi^{3} ca^{3}lɨn^{3} tsú^{2} la^{3}juah^{21} dúh^{1} jan^{2} tsá^{2} chun^{1} ta^{3} ñí^{1} Dió^{32}, cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jmɨ́^{1} nio^{1} jáun^{2} cáun^{2} tsɨ́^{3} bíh^{1}.

8 Ja^{3}bí^{1} hla^{1} Há^{2}bran^{21} siáh^{3} ca^{3}tanh^{2} ta^{21} Dió^{32} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jmɨ́^{1} nio^{1} cáun^{2} tsɨ́^{3}; jáun^{2} cua^{3}han^{3} tsú^{2} ñí^{1} jmɨ́^{1} cuá^{3}, hi^{3} ngau^{3} tsú^{2} hi^{3} tsa^{3}cuá^{2} hué^{32} ñí^{1} cué^{21} Dió^{32} ta^{3} tiá^{2} ñɨ^{2} tsú^{2} ha^{3} dá^{2} jinh^{1} jaun^{32} tsó^{32} dí^{2}.

9 Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jmɨ́^{1} nio^{1} jáun^{2} cáun^{2} tsɨ́^{3} Há^{2}bran^{21}, jáun^{2} la^{3}jmɨ́^{1} cuá^{3} jan^{2} tsá^{2} cú^{2}juú^{2} bíh^{1} ca^{3}ta^{3}cua^{13} tsú^{2} hué^{32} ñí^{1} ca^{3}jmú^{3} jáun^{2} Dió^{32} jáɨ^{13} hi^{3} cué^{32}; jáun^{2} hñú^{3} hi^{3} lɨ́^{3} hmɨh^{32} bíh^{1} ca^{3}cuá^{3} tsú^{2} cú^{2}jueh^{32}. La^{3} jáun^{2} bíh^{1} ca^{3}jmú^{3} siáh^{3} hla^{1} Isaac jon^{2} tsú^{2} jɨ^{3} hla^{1} Jacob cho^{1} tsú^{2} nɨ́^{2} siáh^{3}, tsá^{2} ca^{3}hiauh^{3} hí^{3} uá^{2}jaɨ^{32} jáɨ^{13} jáun^{2}.

10 Quí¹ Há²bran²¹ hí³ dá² jmɨ́¹ jan³² hi³ lɨ́¹³ cáun² juú² hi³ quian³² jmɨ́h¹ hiah³² pin³, cáun² juú² hi³ hnga² Dió³² quiú¹³ héih³², hi³ hnga² siáh³ jmu³.

11 Ja³bí¹ hla¹ Sara siáh³, uá¹jinh¹ jmɨ́¹ má²lieih²¹ lɨ́n²¹ tsú², hi³ tiú²uú² jmɨ́¹ lɨ́¹³ can³ jon², tɨ³la³ cun³jáun² ca³hiauh³ bíh¹ tsú² pí³ hi³ can³ jon² cun³ñí¹ hi³hliá² ca³chá³ cáun² tsɨ́³; ca³lɨ³zian² bíh¹ jan² jon² tsú² quí¹hliá² ca³taunh³ tsú² ta²¹ hi³ Dió³² bíh¹ jan² Tsá² ma³tí³² jáɨ¹³ quioh²¹.

12 Jáun² né³, la³ jáun² bíh¹ lɨ³ hi³ Há²bran²¹, jan² tsá² jmɨ́¹ má²ñí¹chau²¹ jmáɨ¹ hi³ jún³, ca³chó³² bíh¹ jmáɨ¹ hi³ ca³lɨ³zian² juóun³² lɨ́n³² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ tsú², la³jmɨ́¹ hliáun³ chí¹jmaɨ²¹, la³ cun³ lɨ́³ siáh³ záɨ¹ nio² can³² jmɨ́²miih²¹, cáun² hi³ tiá² tián³ hɨ́¹³.

13 La³jɨ́n³² bíh¹ tsá² hí³ ca³tsan³ ta³ tiá² ca³hiauh³ la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² hi³ zia³² hi³ cué³²; tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ nio¹ jáun² cáun² tsɨ́³ tsú² né³, jáun² cáun² ca³ma³hiún² bíh¹ tsú² tsɨ́³ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³², uá¹jinh¹ jmɨ́¹ ñi³² tsú² hi³ ñí¹ ué³ máh³ lɨ³tí³. Jáun² cáun² ca³ton³ bíh¹ tsú² hi³ lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² tsá² cú²juú² tá¹la³ há¹ ngá¹³ tsú² hi³ zian² jáun² ñí¹ hué²¹ lá².

14 Tsá² hleh³² jáɨ¹³ la³ nɨ́² né³, jmu² lin¹ hi³ hnauh² juú²co¹.

15 Quí¹ sá¹jmɨ́¹ hi³ ná¹chau² tsɨ́³ tsú² ñí¹ ca³huén² dúh¹, jmɨ́¹ lɨ́¹³ bíh¹ hi³ jmɨ́¹ tsa³tánh¹ tsú² siáh³ ñí¹ jáun².

16 Tɨ³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, jmɨ́¹ ná¹hen² tsɨ́³ hi³ chá¹tánh¹ juú²co¹ ñí¹ jlánh¹ bíh¹ chu²¹, la³ cun³ juú²co¹ tsú² hi³ nio² la³ tɨ³ hñu³mɨ³cuú² yáh³. Hi³ jáun² tiá² lɨ³ heh²³ yáh³ Dió³² hi³ juáh²³ tsáu² hi³ hí³ bíh¹ dí² lɨ́n³ Dió³² Juo¹³ tsú², quí¹ má²nióh³² bíh¹ dí² hua³jan²¹ cáun² juú² ñí¹ lɨ́¹³ tsa³tiánh² tsá² hí³.

17 Ja³bí¹ la³ jáun² siáh³, jmɨ́¹ ca³ca³ ca³lau³ Dió³² quioh²¹ Há²bran²¹, cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ nio¹ cáun² tsɨ́³ bíh¹ tsú², jáun² jmɨ́¹ má²jngɨh³ tsú² Isaac jon² ñí¹con² Dió³². Jmɨ́¹ má²hún¹ tsú² hua³jan²¹ hi³ jngɨh³ jon² tsá² jan² tán¹, uá¹jinh¹ jmɨ́¹ ca³jmú³ Dió³² jáɨ¹³ ñí¹con² tsú² hi³ juáh³ jáun² la³ lá²:

18 “Cun³quionh³ jónh³² hnú² Isaac lɨ³zian² jon³zɨ́h¹ jon³cháuh³ hnú²”.

19 La³ jáun² jmɨ́¹ hún¹ tsú² hua³jan²¹ hi³ jmu³, quí¹hliá² ñi³² tsú² hi³ Dió³² tɨn² jmu³ hi³ jenh¹³ tsáu² ja¹ hla¹; míh¹ tiá² lɨ́¹³ juáh³ dí² hi³ Há²bran²¹ hí³ ca³hián¹³ siáh³ jon² la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ ca³jenh¹³ siáh³ ja¹ hla¹.

20 Ja³bí¹ cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ nio¹ cáun² tsɨ́³ hla¹ Isaac uá²jaɨ³², hi³ ca³tɨ²¹ jmáɨ¹ né³bí¹ já²¹ máh³ jaun³² ca³ma³miih² tsú² jon² Jacob jɨ³ Esaú.

21 Ja³bí¹ hla¹ Jacob siáh³

ca³ma³miih² cho¹, jon² Sé³², cun³ñí¹ hi³ nio² cáun² tsɨ́³, hi³ ca³ma³tsu³ ma³jónh³² tsú² Dió³² ca³la³ hi³ má²tsɨn² hná¹³ hmá²hu²¹ quioh²¹.

22 Cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ nio¹ cáun² tsɨ́³ bíh¹ siáh³ hla¹ Sé³², jáun² ca³juáh³ jmɨ́¹ má²ja³quián³ jún³, hi³ chau²¹ jmáɨ¹ huén³² tsá² *Israel hué³² Egipto, hi³ ca³jmú³ dí² siáh³ héih³² hi³ he³ lánh³ rón³² jmu³ tsú² quioh²¹ hla¹, la³ cun³ hnga² dí², nɨ́¹ má¹tɨ³ ñí¹ huén²¹ tsú² ñí¹ jáun² jmɨ́¹tsú² jmɨ́¹ja³².

23 Ja³bí¹ la³ jáun² cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ nio¹ cáun² tsɨ́³ bíh¹ tsá² hú¹tá¹ jméi² mí¹ziú¹³ hla¹ Moisés, jáun² bíh¹ ca³jmú³ tsú² hi³ rá²hmá¹ dí² cun³ hnɨ³² zɨ́h² jmɨ́¹ dáɨn² dí², quí¹hliá² ca³jɨ́en³² tsú² dáɨn² hí³ hi³ jlánh¹ chun¹, hi³ sa³jun³ ca³juénh² tsú² siáh³ ca³tɨ²¹ héih³² hi³ ca³jmú³ jáun² re²¹ juo¹³ tsá² Egipto [hi³ hniáuh³² jún³ la³jɨ́n³² dún² tsá²ñuh² jon² tsá² Israel].

24 Hi³ cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ nio¹ siáh³ cáun² tsɨ́³ hnga² hla¹ Moisés né³, jáun² jmɨ́¹ ca³lɨ³hún¹ tsɨ́³ dí², tiú²uú² ca³lɨ³hnió³ yáh³ dí² hi³ tsáu² cáun² lɨ́¹ lɨ́n¹³ hi³ hú¹tá¹ mí¹ziú¹³ bíh¹ dí² tsá²mɨ³ jon² re²¹.

25 Ca³lɨ³hnió³ bíh¹ tsú² ma³tso² tsɨ́³ cu³lɨ²¹ quionh³ tsá²co¹ tsá² tionh² hí³ jo³cuo² Dió³², cha³ jmɨ́¹ ma³hiún² tsú² cu³tiá³ tsɨ́³ hi³ jmu³ tso³.

26 Ca³lɨ́n¹³ tsú² hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ zia³² ñí¹ jmu³ ta²¹ hi³ ma³tso² tsú² tsɨ́³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Tsá² lɨ́n³ Cristo, la³ cónh³ bíh¹ hi³ jmɨ́¹ lɨ³ hánh³ tsú² cun³quionh³ la³jɨ́³² hi³ zia³² hué³² Egipto jáun²; quí¹ cun³ jmɨ́¹ má²hu²¹ bíh¹ tsɨ́³ tsú² hi³ chau²¹ jmáɨ¹ hi³ zia³² hi³ hiáuh³ ñí¹con² Dió³².

27 Cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ nio¹ jáun² cáun² tsɨ́³ Moisés, jáun² cua³han³ tsú² hué³² Egipto hi³ tiá² ca³hɨ́³ yáh³ tsɨ́³ tsú² hi³ míh³ tsɨ́³ re²¹; cáun² ca³chá³ tiá³ tsɨ́³ bíh¹ tsú² la³jmɨ́¹ jmu² jan² tsá² cuá¹jɨ́en³² Dió³², Tsá² tiá² jniá³.

28 Hi³ cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ nio¹ jáun² cáun² tsɨ́³ tsú² siáh³, jáun² ca³quiú² tsú² héih³² ca³tɨ²¹ *Jmɨ́¹hɨ́en¹ hi³ hniáuh³² jngɨh³ tsáu² jáh³, hi³ jáun² jmɨ́¹³ jáh³ hí³ né³ hniáuh³² péih³ tsú² ho³hñú¹³ quioh²¹, quí¹ cun³quionh³ hi³ jmu³ la³ jáun² bíh¹ tsá² Israel tiá² lɨ́¹³ jún³ hí¹ jan² dún² tsá² ñí¹ jon² nɨ́¹ má¹ca³nga² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tsá² quian³² hí³ pí³ quioh²¹ hmú³².

29 Cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ nio¹ siáh³ cáun² tsɨ́³ tsá² Israel, jáun² ca³nga² tsú² chu³jo² Jmɨ́²miih²¹ Dáɨn³ la³juah²¹ dúh¹ cáun² ñí¹ quiéin², tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³lɨ³hnió³ tsá² Egipto hi³ ngáɨ³² siáh³ ñí¹ jáun² má¹ná¹, ca³quí² ca³jláɨn³² bíh¹ tsú² jmáɨ², hi³ jáun² ca³hnúh³² jmáɨ².

30 Ja^{3}bí^{1} la^{3} jáun^{2} siáh^{3}
cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jmɨ́^{1} nio^{1} cáun^{2}
tsɨ́^{3} bíh^{1} tsá^{2} Israel, jáun^{2}
ca^{3}quɨ́h^{32} hná^{1} hiah^{32} hu^{21}
juú^{2} Jericó jmɨ́^{1} ca^{3}chí^{2} tsú^{2}
jáun^{2} juɨ^{32} hi^{3} ca^{3}ñi^{3}táunh^{1}
tsú^{2} jáun^{2} quiau^{3} jmáɨ^{1} la^{3} cu^{3}
la^{3} jéin^{3} juú^{2} jáun^{2}.

31 Ja^{3}bí^{1} hla^{1} tsá^{2}mɨ^{3} Rahab,
tsá^{2} jlánh^{1} jmɨ́^{1} juón^{1} hí^{3}, tiá^{2}
ca^{3}jun^{3} yáh^{3} cu^{3}lɨ^{21} quionh^{3}
tsá^{2}co^{1}, tsá^{2} tiá^{2} jmɨ́^{1} nieh^{3}
hí^{3} ñí^{1}con^{2} Dió^{32}, cun^{3}ñí^{1} hi^{3}
ca^{3}chá^{3} bíh^{1} tsú^{2} cáun^{2} tsɨ́^{3};
quí^{1} hí^{3} bíh^{1} ca^{3}hen^{3} re^{2} tɨn^{2}
tsá^{2} ca^{3}ñí^{1}quí^{1} ñí^{1}lian^{13} juú^{2}
jáun^{2} quioh^{21} tsú^{2}.

32 Jáun^{2} né^{3}, ¿zia^{21} bíh^{1} hi^{3}
hniáuh^{32} juah^{21} jná^{13} ñí^{1} hná^{1}
nɨ́^{2} juáh^{13}? Quí^{1} tiú^{2}uú^{2} tsɨn^{13}
yáh^{3} jmáɨ^{1} hi^{3} hléh^{13} jná^{13}
hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} hla^{1} Gedeón, hla^{1}
Barac, hla^{1} Sansón, hla^{1} Jefté,
hla^{1} Dá^{2}vi^{21}, hla^{1} Sá^{2}më^{21} jɨ^{3}
hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} lɨn^{3} hí^{3}
*tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32} nɨ́^{2} siáh^{3}.

33 Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jmɨ́^{1} nio^{1}
cáun^{2} tsɨ́^{3} bíh^{1} tsá^{2} hí^{3}, hi^{3}
jáun^{2} ca^{3}láɨh^{13} bíh^{1} tsú^{2} hniéi^{2}
quionh^{3} tsá^{2} hué^{32} siáh^{3},
ca^{3}jmú^{3} bíh^{1} tsú^{2} re^{2} la^{3} cun^{3}
ca^{3}tɨ^{21} tá^{1}la^{3} ho^{2} jáɨ^{13}, hiauh^{3}
bíh^{1} tsú^{2} siáh^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3}
má^{2}ca^{3}jmú^{3} jáun^{2} Dió^{32} jáɨ^{13}
hi^{3} cué^{32}. Ja^{3}bí^{1} la^{3} jáun^{2}
ca^{3}quɨeh^{3} tsú^{2} ho^{3} hiah^{32}
cun^{3}quionh^{3} hi^{3} jmɨ́^{1} nio^{1}
jáun^{2} cáun^{2} tsɨ́^{3}, hi^{3} jáun^{2} tiá^{2}
ca^{3}quɨeh^{2} tsú^{2} jáh^{3}.

34 Ca^{3}tioh^{21} tsú^{2} siáh^{3} hi^{3}
jmu^{3} la^{3} uá^{1} tiá^{2} quien^{2} pí^{3}
quioh^{21} sɨ́^{2} pa^{21} tiá^{2} lɨ^{3} tián^{3},
hi^{3} ca^{3}liáun^{3} tsú^{2} siáh^{3} ñí^{1}con^{2}
ho^{3} mí^{1}táɨ^{3} hmu^{3} tá^{1} tun^{3} jo^{21}.
Tsá^{2} tiá^{2} huánh^{2} ca^{3}joh^{13} pí^{3},
hi^{3} ca^{3}lɨ^{3} pin^{3} lɨ́n^{32} tsú^{2} siáh^{3}
ca^{3}jmú^{3} hniéi^{2}, hi^{3} ca^{3}láɨh^{13}
tsú^{2} hniéi^{2} quionh^{3} hliáu^{3} tsá^{2}
já^{2}taunh^{21} hué^{32} siáh^{3}.

35 Jmɨ́^{1} zian^{2} siáh^{3} ma^{3}
jan^{2} tsá^{2}mɨ^{3} hi^{3} ca^{3}jenh^{13} tsá^{2}
hñú^{13}, tsá^{2} jmɨ́^{1} má^{2}cá^{2}tsan^{3}.

Ja^{3}bí^{1} zian^{2} siáh^{3} tsá^{2}
cá^{2}tsan^{3} cun^{3}quionh^{3} hi^{3} cáu^{2}
hi^{3} jueh^{32}, tsá^{2} tiá^{2} ca^{3}he^{3} hi^{3}
liáun^{3}, quí^{1}hliá^{2} má^{2}hu^{21} tsɨ́^{3}
tsú^{2} hi^{3} jenh^{13} hi^{3} lɨ́^{13} zian^{2}
tsú^{2} siáh^{3} cáun^{2} hi^{3} re^{2} hi^{3} tɨn^{2}.

36 Ja^{3}bí^{1} zian^{2} siáh^{3}
tsá^{2} ca^{3}quí^{2} ca^{3}cáuh^{32} tsú^{2}
cú^{2}nga^{1} hi^{3} ja^{3}quí^{1} já^{1}pán^{1},
hi^{3} ca^{3}la^{3} hi^{3} ná^{1}quí^{1}
ná^{1}chin^{1} cá^{2}den^{1}ná^{1} bíh^{1}
tsú^{2} ca^{3}quiúnh^{32}, hi^{3} tiáunh^{1}
ná^{1}tson^{3} hñu^{3}mí^{1}ñí^{2}.

37 Ja^{3}bí^{1} zian^{2} tsá^{2} cá^{2}tsan^{3}
siáh^{3} cun^{3}quionh^{3} hi^{3} ca^{3}quiu^{3}
ca^{3}jnauh^{3} tsáu^{2} quɨ́n^{1}, ja^{3}
tsá^{2} hí^{3} ca^{3}jun^{3} hi^{3} ca^{3}tiun^{3}
tsú^{2} tun^{3} hná^{1} rón^{21}, [hi^{3}
ca^{3}ca^{3} ca^{3}lau^{3} tsú^{2} siáh^{3} tsáu^{2}].
Zian^{2} tsá^{2} cá^{2}tsan^{3} siáh^{3}
cun^{3}quionh^{3} hi^{3} ca^{3}quiéih^{32}
tsáu^{2}. Ja^{3}bí^{1} zian^{2} siáh^{3} tsá^{2}
ca^{3}ñi^{3}tú^{1} ñi^{3}lɨn^{13} tɨ^{3} hlá^{2} tɨ^{3}
nɨ́^{2} hi^{3} ná^{1}quih^{32} jmáh^{3}la^{3}
lo^{3} *já^{1}ziáh^{2} jɨ^{3} lo^{3} zéin^{1} nɨ́^{2}
siáh^{3}, tsá^{2} tsɨ́^{1}juɨ́^{3}, tsá^{2} zian^{2}
uu^{3}mí^{2}tsɨ^{32}, tsá^{2} lɨ́^{1} quiú^{1} lɨ́^{1}
jín^{1} tɨ^{3} hlá^{2} tɨ^{3} nɨ́^{2}.

38 Tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} zian^{2} ñí^{1}
hué^{21} lá^{2} má^{1}ná^{1}, tiá^{2} jmɨ́^{1}
ca^{3}tɨn^{1} yáh^{3} hi^{3} zian^{2} tsá^{2}
la^{3} hí^{3} ja^{1} quioh^{21}. Tsá^{2} hí^{3}
ca^{3}ñi^{3}tú^{1} ñi^{3}lɨn^{13} la^{3} cáun^{2}
hué^{32} quiéin^{2}, la^{3} cáun^{2} ñí^{1} lɨ^{3}

máh³, jɨ³ la³ cáun² ñí¹ ná¹hó²¹ tá²hláu² míh¹ jɨ³ ñí¹ ná¹hó²¹ tá²hláu² cáh¹ ní² siáh³.

39 Uá¹jinh¹ ca³tɨ́³ tsɨ́³ Dió³² la³jɨ́n³² tsá² hí³ cun³ñí¹ hi³ cáun² jmɨ́¹ nio¹ tsɨ́³ tsú², tɨ³la³ cun³ jáun² tiá² ca³hiauh³ bíh¹ tsú² la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³².

40 La³ jáun² bíh¹ lɨ³ cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ hu²¹ tsɨ́³ Dió³² cáun² hi³ jlánh¹ bíh¹ chu²¹ hi³ ca³ta¹ dí²; ca³lɨ́n¹³ tsú² hi³ jmáh³la³ quiúnh¹ jnoh¹ bíh¹ tsá² hí³ tú¹ tsɨn¹³ tán¹ hián² cu³tí³.

12

Hniáuh³² neh²¹ dí² hnga² Jesús

1 Hi³ jáun² né³, cun³ñí¹ hi³ la³jɨ́n³² tsá² ca³chá³ hí³ cáun² tsɨ́³ tionh² la³ cu³ la³ jéin³ quiú¹³ dí² hi³ ná¹quí² ná¹jɨ́e³² jnoh¹, jáun² cuɨ́¹ chá¹³ dí² tɨ³ có³² ca³la³ jɨ́³² hi³ chí¹cuú² chí¹jnáɨ²³ ñí¹con² dí², la³ má²quionh³ tso³ hi³ cáun² lɨ́¹ pɨ́² lɨ́¹ tsáɨh³² dí², hi³ jáun² cuɨ́¹ cueh¹³ dí² tsɨ́³ hi³ tsáu¹³ dí² cú²he² tɨ³ chí¹ján³ la³ cun³ lɨ́³ juɨ³² hi³ tiáuh¹ dí²;

2 hi³ cuɨ́¹ neh²¹ dí² hnga² Jesús, Tsá² ca³quiú² hí³ nóh³² ha³ lánh³ rón³² hniáuh³² chá¹³ dí² cáun² tsɨ́³, Tsá² jmu³ siáh³ hi³ lɨ³ quien² hi³ jáun². Quí¹ Jesús hí³ bíh¹ cáun² ca³tion³ tsɨ́³ hi³ ca³ma³tso² tsɨ́³ ñí¹ crei²¹. Tiá² ca³lɨ́n¹³ yáh³ tsú² hi³ hua³heih²¹ bíh¹ hi³ quiunh²¹ dí² la³ jáun², quí¹ jmɨ́¹ má²ñi³² bíh¹ tsú² hi³ lɨ³ zian² tsú² hiún² tsɨ́³ nɨ́¹ má¹ca³nga² hi³ jáun²; hi³ jáun² jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, ca³ta³cua¹³ tsú² tɨ³ cuá² chu²¹ ñí¹ cuá³ Dió³².

3 Hi³ jáun² hnoh² né³, hniáuh³² cunh²¹ náh² quiúnh¹ Jesús, Tsá² lɨ́n³ hí³ nóh³² quiú¹³ dí², Tsá² jlánh¹ ca³ma³tso² hí³ tsɨ́³ hi³ ca³qui³ ca³jmoh³ tsú² tsá² ren² tso³; quí¹ cun³quionh³ hi³ jmúh¹³ hnoh² la³ jáun² bíh¹, tiú²uú² lɨ́¹ huon¹³ náh², sa³jun³ tú¹ son¹³ honh² náh² siáh³.

4 Quí¹ tiá² má²cá²chó³² yáh³ jmáɨ¹ hi³ ca³la³ hi³ taɨn³² jmɨ́²hán¹ náh² hi³ jmuh³² náh² hniéi² quiúnh¹ tso³.

5 ¿Hí¹ má²já²có³ honh² náh² la³ cun³ hi³ hlɨ́² liéih³² jáun² Dió³² la³jmɨ́¹ hlɨ́² liéinh³² tsú² jáun² tsá¹míh¹ jon²? Quí¹ la³ lá² rá¹juáh³ ñí¹ Sí²:

Hnú² jón³, ha³ lɨ́² jmu² hnú² hi³ tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹ hi³ ma³tsoh¹ hnú² honh² hi³ quiú² je²³ jáun² Juo¹³ dí²,

hi³ sa³jun³ hniáuh³² hi³ tú¹ son¹³ honh² náh² nɨ́¹ má¹ca³hlɨ́² ca³liéih³² tsú².

6 Quí¹ Juo¹³ dí² tɨ́² jinh²³ jmáh³la³ tsá² hnio³ bíh¹;

hi³ jmu² tsú² siáh³ hi³ la³jɨ́n³² tsá² má²lɨ́n³ jon² tsú² ma³tso² tsɨ́³.

7 Jáun² cuɨ́¹ tion¹³ náh² hi³ má¹tsoh¹ náh² jáun² honh², quí¹ Dió³² jmoh²³ náh² la³jmɨ́¹ jmúh³² tsú² jon². ¿Hí¹ zian²

tsá¹míh¹ tsá² tiá² tí² jenh²³
jméi² dúh¹?
8 Tɨ³la³ ní¹juáh³ Dió³² tiá² la³
tí² la³ jenh²³ yáh³ hnoh² la³
cun³ qui³ tí² jinh²³ tsú² jɨ³lɨn²
jon², hi³ jáun² jun³juáh¹³ la³
jon² cu³tí¹³ yáh³ tsú² hnoh²,
hnoh² dá² la³ dún² lí¹ zian²
bíh¹ ní¹juáh³ la³ jáun².
9 Quí¹ ní¹juáh³ ca³tanh¹³ bíh¹
dí² ta²¹ jméi², tsá² zian² ñí¹
hué²¹ lá², jmí¹ ca³quiu³ ca³je³
dí² tsú², hi³ jáun² ¡tiá¹³ bíh¹
tiá³ tiá² lɨ³ hniáuh³² má¹tɨ²¹
dí² ñí¹con² Jméi² dí², Tsá²
ca³cué³ jmí²chí³ quiú¹³ dí², hi³
jáun² lí¹³ ziáun² dí²!
10 Quí¹ jméi² dí² la³ ma³
quin³² ma³ jan³² dí² ca³tɨ³
ca³jenh³ bíh¹ cu³tiá³ tá¹la³
jmí¹ tiauh² dí² jáun² jo³cuo²
tsú², la³ cun³ hi³ ca³lín¹³ tsú²
hmóu³² hi³ chú³² jmu³; tɨ³la³
Dió³² má¹na²¹, tí² jenh² dí²
ca³tɨ²¹ cáun² hi³ jlánh¹ bíh¹
quien² ñí¹con² dí², hi³ jáun²
lí¹³ chun¹ dí² la³jmí¹ chun¹
tsú² jáun² hnga².
11 Tson² bíh¹ tiá² lɨ²hiún² tsí³
dí² tá¹la³ quiú¹ jín¹ dí² jáun²,
quí¹ hlah³ bíh¹ jen²³ dí²; tɨ³la³
jmí¹ chí¹cáɨn² má¹ná¹, lí¹³
zian² dí² hi³ hú¹tá¹ chun¹ dí²
cu³tí³, ní¹juáh³ tsá² zia³² hi³
má²ca³lɨ³tɨn² cun³quionh³ hi³
má²ca³ma³tso² jáun² tsí³, hi³
lí¹³ siáh³ nio² tie³ hñu³ tsí³
tsú².

Háɨnh¹³ bíh¹ ní¹juáh³ tiá² jmu³ tsú² nieh³ ñí¹con² Dió³²

12 Hi³ jáun² né³, cuéh³ náh²
pí³ cuá² tanh¹ ní¹juáh³ hi³
tiú²uú² pin³ hi³ má²cá²huóh³²;
13 hi³ jáun² hniauh² náh²
cú²jueh³² juɨ³² cú²tso², hi³
jáun² lí¹³ la¹³ tí¹ má²hliáh², hi³
jáun² tiá² tɨ³ lɨ³mí¹ hliáh¹³.

14 Jmu³ náh² tion³ hi³ niau²¹
tie³ quián¹³ náh² quiúnh¹
la³jín³² tsáu², jɨ³ hi³ ná¹chan¹
náh² siáh³ ñí¹con² Dió³² ní²
siáh³, quí¹ hí¹ jan² yáh³
tiá² hin² lí¹³ jíen³² Juo¹³ dí²
ní¹juáh³ tiá² cuá¹chan¹ tsú²
ñí¹con² Dió³².
15 Hua³hín¹³ náh² jmu³, hi³
jáun² tiá² lí¹³ lɨ³ zian² tsá²
tiú²uú² hnió³ mií³ hi³ ja³²
tsí³ Dió³²; ja³bí¹ hua³hín¹³
náh² siáh³ jmu³ hi³ jáun² tiá²
lɨ³ zian² tsá² lín¹³ la³jmí¹ lí³
mí¹zioh²¹ náɨ² hlah³, cáun² hi³
má²chí¹cuóun² hi³ jmu² hlah³
ñí¹con² tsá² ñí¹ hná¹ jáun², hi³
jmu³ hi³ hliánh¹³ tsú².

16 Ha³ lí² cuí¹ lɨ³ zian² hí¹
jan² hnoh² tsá² lí¹ jmu³ lí¹
tsó²¹; hi³ sa³jun³ hniáuh³² lɨ³
zian² tsá² tiá² jéih³² la³ cun³
hi³ tɨ³² tsí³ Dió³², la³ cun³
hi³ ca³jmú³ jáun² hla¹ Esaú,
tsá² ca³la³ hí³ má³² hi³ cuh³
cun³quionh³ hi³ jmí¹ ca³tɨn¹
hiáuh³ cun³ñí¹ hi³ hí³ bíh¹ dí²
tsá² má²ján³.
17 Hi³ jáun² la³ cun³ hi³
má²ná¹ñíh¹ náh², tiú²uú²
ca³lɨ³ yáh³ hiáuh³ hla¹ Esaú
hí³ hi³ ma³hé² ma³mieh² jméi²
jmí¹ má²cáɨn² jáun², uá¹jinh¹
ca³ho³ ca³jngɨh³ lín³² tsú²,
tɨ³la³ tiú²uú² ca³lɨ³ zia³² yáh³
lánh³ rón³² lí¹³ za¹³ la³ cun³
hi³ má²lɨ³².
18 Tɨ³la³ hnoh² né³, tiá²

ca³ma³janh¹³ yáh³ náh² ñí¹con² cáun² hi³ lɨ́²lieih²¹ cuo² tsú², la³jmɨ́¹ ca³ma³janh³² jáun² tsá² *Israel máh³ ñí¹ jmɨ́¹ hún¹ jáun² sɨ́², cáun² ñí¹ tiá² re² jniá³, ñí¹ ná¹niéih²¹, ñí¹ zia³² hi³ cáu² hi³ jueh³²;

19 sa³jun³ ca³niéih² bíh¹ náh² mah¹ hi³ ñí¹jiei²¹ tsú² mí¹ñí², sa³jun³ ca³niéih² náh² siáh³ ho³ Dió³² hi³ ca³náɨ³² jáun² tsá² hí³. Tsá² ca³náɨ³² hí³ ho³ tsú² jmɨ́¹jáun², ca³la³ hi³ ca³hiu³ ca³mɨ́³ tsú² hi³ tiú²uú² hléh³² cú²jueh³² Dió³² tá²chi²¹ ñí¹con² tsú²,

20 quí¹hliá² cun³ñí¹ hi³ huáh² lɨ́n³² tsɨ́³ ná¹jéinh³² tsú² héih³² hi³ juáh³ jáun² la³ lá²: “Lɨ³ua³ jan² tsá² ca³há³ máh³ lá², uá¹jinh¹ jan² jáh³, cun³ ca³tɨn¹ bíh¹ jún³ hi³ qui³ jnah³ tsú² quɨ́n¹ [ho³lá²dá² cun³quionh³ hmá² zunh²¹]”.

21 Hi³ cáu² hi³ jueh³² cu³tí³ bíh¹ la³ cun³ hi³ jniá³ jáun², quí¹ hí¹ la³ tɨ³ hnga² yáh³ hla¹ Moisés ca³juáh³: “He³ ma³ juénh² jná¹³, ca³la³ hi³ juan²³ máh³ jná¹³ lɨ́²³”.

22 Tɨ³la³ hnoh² má¹ná¹, má²ca³ma³janh¹³ náh² cú²jueh³² ñí¹con² juú² Jerusalén quioh²¹ Dió³² Tsá² juú²tsáun² bíh¹, hi³ nio² jáun² tɨ³ máh³ Sión la³ tɨ³ hñu³mɨ³cuú², ñí¹ ná¹ngɨh³² jáun² tɨ³ la³ mei²¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ ná¹má²quí² má²quien² Dió³²;

23 ñí¹ ná¹ngɨh³² siáh³ jɨ³lɨn² jon² Dió³², tsá² ná¹tón²¹ hí³ hi³ jmáɨ² ñí¹ sí² rón³² hñu³mɨ³cuú². Hi³ má²ca³ma³janh¹³ náh² siáh³ ñí¹con² Dió³² Tsá² rá²tsɨ³² héih³² ñí¹con² ca³la³ jɨ́n³² tsáu², jɨ³ ñí¹ tionh¹ jáun² jmɨ́²chí³ quioh²¹ tsá² má²ca³jmú³ hí³ la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³², tsá² má²ca³jmú³ Dió³² hi³ chun¹ tán¹ hián² cu³tí³;

24 jɨ³ ñí¹ cuá³ jáun² Jesús, Tsá² cua³tianh² hí³ cáun² nió³² hmaɨ²¹, ñí¹ má²jɨ² jáun² quí¹hliá² má²lɨ́³ la³juah²¹ dúh¹ hi³ má²ca³péih³ jmɨ́¹³ tsú² siáh³, jmɨ² hi³ jmu² jáun² lin¹ hi³ cáun² hi³ jlánh¹ bíh¹ chu²¹ má²lɨ³², cha³ jmɨ́¹ lɨ³ lin¹ cáun² hi³ la³ ca³lɨ³ lin¹ jáun² jmɨ́¹ ca³táɨn² jáun² jmɨ́¹³ hla¹ Abel [jmɨ́¹ ca³jngah³ jáun² raɨnh²¹].

25 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, ha³ lɨ² jmú² náh² hi³ tiá² jéin²³ náh² Tsá² liéih³² dí². Quí¹ nɨ́¹juáh³ tiá² ca³liáun³ yáh³ tsá² tiá² ca³jéin¹³ hí³ tsá² ca³hlɨ² ca³liéih³² tsú² jáun² ñí¹ hué²¹ lá², jáun² tiá¹³ bíh¹ tiá³ lɨ¹³ liáu³ dí² nɨ́¹juáh³ ca³jmú¹³ dí² tsá² tiá² nieh³ ñí¹con² Tsá² cuá¹hlɨ́² cuá¹liéih³² dí² la³ tɨ³ hñu³mɨ³cuú².

26 Jmɨ́¹ ca³hléh³ jáun² Dió³² jmɨ́¹tin², ca³la³ hi³ ca³ru³ ca³juá³ bíh¹ hué³²; tɨ³la³ jmáɨ¹ hi³ ziáun² dí² lá² né³, má²ca³jmú³ tsú² jáɨ¹³ hi³ lɨ́³ la³ lá²: “Jmu¹ jná¹³ siáh³ cónh³í¹ cu³ jéin³² hi³ ru³ hi³ juá³, tɨ³la³ jun³juáh¹³ jmáh³la³ cuá¹ hué²¹ yáh³, quí¹ ca³la³ jɨ³ hi³ jniá³ jáun² tɨ³ chi³cuú² bíh¹ uá²jaɨ³²”.

27 Jmɨ́1 ca3juáh3 tsú2 jáun2
hi3 jmu3 tsú2 hi3 ru3 hi3 juá3
siáh3 cónh3í1 cu3 jéin32, jáun2
ñí1 jáun2 lin1 hi3 quin3 tsú2
la3jɨ́32 hi3 ca3jmú3 bíh1, la3
cun3 la3jɨ́32 hi3 lɨ́13 ru3 juá3, hi3
jáun2 jmáh3la3 hi3 tiá2 lɨ́13 jɨ́eh3
bíh1 tá1no1.
28 Hi3 jáun2 né3, cun3ñí1
hi3 má2tsá1tauh13 dí2 jáun2
ñí1 cuá1quien2 Dió32, cáun2
ñí1 cun3 tiá2 lɨ́13 jɨ́eh3, jáun2
cuɨ́1 cue13 dí2 tsú2 tiá1hmah1,
hi3 cuɨ́1 má1tsú1 má1jonh21
dí2 Dió32 la3 cun3 ca3tɨ21, hi3
cuɨ́1 má1quien13 dí2 tsú2 siáh3,
ca3la3 hi3 juénh2 dí2,
29 quí1hliá2 Dió32 Juo13 dí2
lɨ́n3 la3jmɨ́1 lɨ́3 cáun2 sɨ́2 hi3
tioh21 ma3tsá2 ca3la3 jɨ3lɨ32.

13

Lánh3 ca3ta1 dí2 jmú13 hi3 lɨ3 hiún2 tsɨ́3 Dió32

1 Hi3 jáun2 né3, hniáuh32
má1hno1 náh2 tsá2ján2 tsá2ján2
jmáɨ1 ca3la3 jɨ́32 la3jmɨ́1 hnio3
tsú2 raɨnh21.
2 Lɨ́2 cuɨ́1 cha3có3 honh2
náh2 hi3 hen13 náh2 re2 tɨn2
lɨ3ua3 jan2 tsá2 ñi3tin21 hñuh32
náh2; quí1 hí1 la3 tɨ3 tsá2cuú2
tsá2ta3 Dió32 yáh3 la3 ca3hen3
ma3 jan2 tsá2 ca3jmú3 la3 jáun2
jmɨ́1tin2 ta3 tiá2 ñi32.
3 Cháu1 náh2 honh2 ca3tɨn1
tsá2 ná1tson3, hniáuh32 lɨ́n13
náh2 ca3la3 jmɨ́1 lɨ́3 hi3 ná1tson3
náh2 cu3tsa32 quiúnh1 tsú2.
Cháu1 náh2 siáh3 honh2
ca3tɨn1 tsá2 tiá2 hin2 quiú2
jéɨ23, cuɨ́1 lɨ́n13 náh2 hi3 la3jmɨ́1
lɨ́3 hmóu32 bí1 náh2 tiá2 quiú2
tiá2 jéɨ23 tsáu2.
4 Hi3 hniáuh32 má1quien13
náh2 siáh3 hi3 má2ca3jenh2
jáun2 cuonh2 náh2, hi3
hniáuh32 jmúh13 hnoh2 siáh3
hi3 ná1chan1 náh2 ñí1con2 tsá2
má2lɨ́n3 hí3 ñí2cuonh2 náh2,
quí1 Dió32 bíh1 Tsá2 ra3tsɨ32
héih32 ñí1con2 tsá2 juón1 uá1
hi3 tsá2 tiá2 má2jenh2 cuo2, uá1
hi3 tsá2 má2jenh2 cuo2 siáh3.
5 Hniáuh32 bíh1 má1zián13
náh2 hi3 tiá2 hniá1 náh2
quɨe3, tɨ3la3 chú32 má1hiúnh13
náh2 honh2 la3 cun3 hi3
zia32 quián13, quí1 jáun2 yáh3
má2ca3juáh3 Dió32 la3 lá2:
“Jmɨ́1lɨ́h3 yáh3 tiá2 chau21
jná13 hnoh2 hmóu32 náh2, hi3
sa3jun3 cuaɨ21 jná13 hnoh2 tɨ3
có32”.
6 Cun3ñí1 hi3 jáun2 né3,
ca3la3 hi3 hiún2 lɨ́n32 bíh1 tsɨ́3
dí2 hi3 juáh13 dí2 la3 lá2:
Hnga2 bíh1 Juo13 dí2 Tsá2
má2hau3 jná13,
hi3 jáun2 cónh3 tiá2 lɨ́1 hú1
cóh21 yáh3 tsɨn32 jná13
nɨ́1juáh3 he3 hnió3 tsáu2
jmoh3.
7 Jáun2 né3, cháu1 náh2
honh2 ca3tɨn1 tsá2 ca3hɨe3
náh2 hí3 jú1 tson2, tsá2
ca3hléh3 hí3 jáɨ13 quioh21 Dió32
ñí1con2 náh2; sá1nɨ́2 cháu1 náh2
honh2 ha3 lánh3 jmɨ́1 ñi3táunh1
tsá2 hí3 hi3 tɨ́2 nio2 jáun2 cáun2
tsɨ́3 tsú2, jáun2 jmóuh1 náh2
nóh32 jáun2 quioh21 tsú2.
8 Quí1 jmɨ́1lɨ́h3 yáh3 tiá2
zan2 Jesús Tsá2 lɨ́n3 Cristo,
cun3 má2lɨ́n3 jáun2 bíh1 tsú2

cháu[3], né[32] nɨ́[2], jɨ[3] ca[3]la[3] cun[3] jmɨ́[1]hi[3]nio[2] nɨ́[2] siáh[3].

9 Hi[3] jáun[2] né[3], hua[3]hín[13] náh[2], su[3]uú[2] lɨ́[1] cuɨ́[1] lɨ[3]can[2] náh[2] cun[3]quionh[3] jáɨ[13] siáh[3], jáɨ[13] hi[3] tiá[2] má[2]ca[3]niéih[2] náh[2]. Quí[1] tɨ[3] jlánh[1] bíh[1] lɨ[3] pin[3] tsɨ́[3] dí[2] nɨ́[1]juáh[3] héi[13] dí[2] mií[3] hi[3] ja[32] tsɨ́[3] Dió[32], la[3] cónh[3] bíh[1] hi[3] jmɨ́[1] má[1]ti[21] dí[2] héih[32] ca[3]tɨ[21] he[3] má[32] lɨ́[13] cúh[13] dí[2]; quí[1] tiá[2] lin[1] ca[3]lɨ[3] pin[3] yáh[3] tsɨ́[3] tsá[2] jlánh[1] ca[3]ma[3]tí[32] héih[32] la[3] jáun[2].

10 Né[32] né[3], Jesús bíh[1] ca[3]cuen[3] hnga[2] ñí[1]con[2] Dió[32] hi[3] jun[3] hi[3] ca[3]ta[1] dí[2], tɨ[3]la[3] tsá[2] má[2]ná[1]má[2]cón[32] Dió[32] la[3] cun[3] lɨ́[3] jáun[2] héih[32] quioh[21] ñí[1]hiú[13] hi[3] ca[3]lɨ[3]zia[32] jáun[2] jmɨ́[1]tin[2] né[3], cónh[3] tiá[2] ca[3]tɨn[1] bíh[1] hiáuh[3] la[3] cun[3] hi[3] hiáu[13] jáun[2] jnoh[1].

11 Quí[1] nɨ́[1] má[1]ca[3]jngɨh[3] tsú[2] jáun[2] jáh[3] ñí[1]con[2] Dió[32] hi[3] ca[3]tɨ[21] tsáu[13] tsáu[2], jáun[2] má[1]jáun[2] tsá[2]can[32] mí[2]tsá[2] hɨ́en[1] jmɨ́[13] jáh[3] hí[3] ñéih[3] ñí[1] jlánh[1] bíh[1] hɨ́en[1] jáun[2], hi[3] tsá[2]cué[2] tsú[2] ca[3]tɨ[21] hi[3] hin[3] tso[3], tɨ[3]la[3] jáh[3] má[2]cá[2]tsan[3] hí[3] má[1]ná[1], tɨ[3] la[3] cheih[32] juú[2] bíh[1] tsa[3]jin[2] tsú[2].

12 Ja[3]bí[1] la[3] jáun[2] ca[3]ma[3]tso[2] Jesús tsɨ́[3] hi[3] ca[3]jun[3] tɨ[3] la[3] cheih[32] juú[2], hi[3] jáun[2] cun[3]quionh[3] jmɨ[2] má[2]ca[3]táɨn[2] jáun[2] quioh[21] tsú[2], ca[3]lɨ[3] hi[3] jmu[3] tsú[2] hi[3] má[2]ná[1]chan[1] tsáu[2] ñí[1]con[2] Dió[32].

13 Jáun[2] né[3], jnoh[1] siáh[3] cuɨ́[1] tsáu[13] uá[2]jaɨ[32] ñí[1]con[2] Jesús tɨ[3] la[3] chéih[32] juú[2] ñí[1] tá[1]tauh[1] dí[2] tsɨ́[1]juɨ́[3], la[3]jmɨ́[1] cá[1]quiúnh[21] tsú[2] jáun[2] hnga[2].

14 Quí[1] tiá[2] zia[32] yáh[3] cáun[2] juú[2] hi[3] hú[1]tá[1] quiú[13] dí[2] hi[3] nio[2] cun[3] jmɨ́[1]hi[3]nio[2] tá[1]la[3] ziáun[2] dí[2] ñí[1] hué[21] lá[2]; tɨ[3]la[3] jnoh[1] né[3], ná[1]cueh[23] dí[2] tsɨ́[3] ca[3]tɨ[21] cáun[2] juú[2] hi[3] tá[1]no[1] jmɨ́[1]tsú[2] jmɨ́[1]ja[32] bíh[1].

15 Hi[3] jáun[2] cun[3]ñí[1] hi[3] ca[3]tɨn[1] Jesús né[3], ¡cuɨ́[1] má[1]quien[13] dí[2] Dió[32] cun[3] jmá[2] cun[3] jnia[32]! Quí[1] cun[3]quionh[3] hi[3] ná[1]quí[2] ná[1]ton[23] dí[2] hi[3] hí[3] bíh[1] lɨ́n[3] Juo[13] dí[2], jáun[2] lɨ[3] zia[32] bíh[1] hi[3] lɨ́[1] cue[13] dí[2] tsú[2], hi[3] tɨ[32] tsɨ́[3] tsú[2].

16 Ha[3] lɨ́[2] cuɨ́[1] cha[3]có[3] honh[2] náh[2] hi[3] jmúh[13] náh[2] hi[3] chu[21], hi[3] tsoh[21] náh[2] he[3] hi[3] zia[32] quián[13], quí[1] la[3] jáun[2] bíh[1] tɨ[32] tsɨ́[3] Dió[32] nɨ́[1]juáh[3] cáun[2] ná[1]hiún[2] honh[2] náh[2] hi[3] jmuh[32] la[3] jáun[2] hi[3] ca[3]tɨn[1] tsú[2].

17 Ma[3]ti[21] náh[2] héih[32] quioh[21] tsá[2] tionh[2] la[3]ñí[1] ñí[1]con[2] náh[2], hi[3] tianh[32] náh[2] tsú[2] ta[21], quí[1] tsá[2] hí[3] bíh[1] má[2]ná[1]jmu[2] hua[3]hí[13] hnoh[2], hi[3] ná[1]ñi[32] tsú[2] siáh[3] hi[3] chau[21] jmáɨ[1] hi[3] jɨ́enh[32] tsú[2] ta[21] quioh[21] ñí[1]con[2] Dió[32]. Quí[1] nɨ́[1]juáh[3] jmúh[13] náh[2] la[3] jáun[2], jáun[2] lɨ[3] hiún[2] tsɨ́[3] tsú[2] jmu[3] ta[21] jáun[2], hi[3] jáun[2] tiá[2] nga[3] héi[2] ta[21] jeinh[21] tsú[2]; quí[1] sa[3]jun[3] zia[32] ñí[1] jmu[3] ta[21] ñí[1]con[2] náh[2] hmóu[32] yáh[3] nɨ́[1]juáh[3] hi[3] jmúh[13] náh[2] hi[3] zia[32] ta[21] héi[2] ñí[1]con[2] tsá[2] hí[3].

18 Jáun[2] né[3], lienh[1] náh[2] tiá[3] Dió[32] hi[3] ca[3]ta[1] jnoh[1].

Né¹ jnoh¹ hi³ má²jɨ² bíh¹ jmɨ́¹ tsɨ́³ jnoh¹, quí¹ cun³ñí¹ hi³ má²hnáu² jnoh¹ jmú¹³ jmáh³la³ cá² ñí¹ hi³ chu²¹.

19 Zia³² cáun² hi³ jlánh¹ bíh¹ hnó³² jná¹³, hi³ mɨ́h¹³ tiá³ náh² ñí¹con² Dió³², hi³ cué³² tsú² jáɨ¹³ hi³ tia³juɨ³² lɨ́¹³ ñí¹jɨe¹ jná¹³ siáh³ hnoh².

Cuɨ́¹ zian² tsá² tanh² ta²¹ Dió³² cáun² hi³ re² hi³ tɨn²

20 Dió³², Tsá² cha³² tie³ hñu³ tsɨ́³ tsáu², ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí² cun³ñí¹ hi³ ca³táɨn³ tsú² jáun² jmɨ́¹³, hi³ jáun² lɨ³ tanh¹³ tsú² cáun² nió³² hi³ lɨ³ quien² cun³ jmɨ́¹hi³nio². Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, má²lɨ́n³ tsú² Tsá² zenh² la³ñí¹ hi³ jmu² hua³hí¹³ dí², jnoh¹ tsá² láɨ³ dí² la³jmɨ́¹ lɨ́n³ *já¹ziáh².

21 Hi³ jáun² Dió³² hí³ bíh¹ cuɨ́¹ jmu¹ hi³ ca³la³ tán¹ hián² náh² cu³tí³ hi³ jmúh¹³ náh² la³jɨ́³² ta²¹ chu²¹, la³ cun³ la³jɨ́³² hi³ hnió³ tsú²; hi³ cun³quionh³ hi³ ca³jmú³ jáun² Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo, cuɨ́¹ jmouh²¹ tsú² hñu³ tsɨ́³ dí² la³ cun³ tɨ³² tsɨ́³ tsú² hnga². ¡Cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ Cristo cun³ jmɨ́¹hi³nio²! ¡Tson² bíh¹ cu³tí³!

22 Mɨ́²³ jná¹³ ñí¹con² hnoh² reh² hi³ cuɨ́¹ juenh² bíh¹ honh² náh² ca³tɨ²¹ cú¹pih²¹ jáɨ¹³ hi³ má²lɨ́²hlɨ́¹ lɨ́²lieh¹ jná¹³ nɨ́² hnoh².

23 Hnó³² jná¹³ lɨ³ ñíh¹³ náh² hi³ má²cuá²han³ bíh¹ reh² dí² Timoteo hñu³mí¹ñí²; jáun² né³, nɨ́¹juáh³ cuanh³ tsú² ta³ ñeh³ ñí¹ lá², jáun² jan²¹ bíh¹ jná¹³ tsú² nɨ́¹ má¹já²jɨe¹ jná¹³ hnoh².

24 Zéjh³ tiá³ náh² tsá² ná¹ñí¹ ñí¹con² náh²: “Hia² náh²”, jɨ³ ca³la³ jɨ́n³² tsá² joh¹ Dió³² ñí¹ hná¹ nɨ́². Tsá² reh² dí² tsá² hué³² Italia tionh² lá² juáh³ siáh³: “Hia² náh²”.

25 Cuɨ́¹ má¹hé¹ má¹mieh² Dió³² jɨ³lɨn² náh². [Cun³ nɨ́² bíh¹ tí³ jáɨ¹³.]

Sí² Quioh²¹ Santiago

*Jacobo Jmu² Cáun² Sí² Hi³ Ca³tɨn¹ Tsá² *Judíos, Tsá² Má²tiáunh¹ Ñí¹ Hliáun³*

1 Jná¹³ la³² Jacobo, tsá² lɨ́n³ jná¹³ jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ Dió³² jɨ³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí², juanh³² jná¹³: “Hia² hnoh²”, tá¹ quia³tún³ nió³ hnoh² tsá² *Israel, tsá² má²ná¹yanh³² náh² tá¹ cáun² hngá¹máh³.

Dió³² jmu² hi³ lɨ¹³ quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³ tsáu²

2 Hnoh² reh², ma³hiún¹³ hnoh² honh² lɨ³ua³ cáun² hi³ quiunh³² náh²,

3 quí¹ la³ cun³ hi³ má²ca³lɨ³ ñíh¹ hnoh² jáun² hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ re² lɨ²tɨn² tsú² hi³ jmu³ juenh² tsɨ́³, nɨ́¹juáh³ zia³² hi³ cá² lau²³ ca³tɨ²¹ hi³ taunh³² tsú² jáun² ta²¹.

4 Hi³ jáun² né³, chá¹ hnoh² cáun² honh², hi³ jáun² lɨ́¹³ lɨ³tɨn² hnoh² re² hi³ jmúh¹³ náh² juenh² honh², hi³ jáun² hnoh² lɨ́¹³ lɨ́n³ náh² tsá² má²hún¹ tsɨ́³, tsá² má²ca³hiá² ca³táunh³ ca³la³ tán¹ hián² cu³tí³, la³ cun³ tsá² tiá² hi³ lɨ³hniauh²³ hí¹ cáun² ñí¹con² yáh³.

5 Lɨ³ua³ jan² hnoh² tsá² tiá² re² má²jniá³ jmɨ́¹ honh² náh², mɨ́¹ náh² ñí¹con² Dió³², hi³ jáun² lɨ́¹³ hián¹³ náh², quí¹ hí³ bíh¹ cue³² ca³la³ hi³ lɨ́¹ má²tú² má²ziáun²³ ñí¹con² ca³la³ jín³² tsáu², ha³ tiá² jin²³ yáh³ tsú² tsá² hiú² tsá² mɨ³² ñí¹con².

6 Tɨ³la³ hniáuh³² mɨ́³² tsú² hi³ hu²¹ cáun² tsɨ́³ má¹ná¹, hí¹ cú¹pih²¹ yáh³ tiá² hniáuh³² hu²¹ tun³ tsɨ́³ tsú²; quí¹ nɨ́¹juáh³ hi³ hu²¹ tun³ tsɨ́³ tsú², jáun² lɨ́n³ tsú² la³jmɨ́¹ lɨ́³ cu³ jláɨ³ jmɨ́²miih²¹ bíh¹, hi³ hlia³² chí³ tɨ³ hlá² tɨ³ nɨ́².

7 Tsá² la³ hí³ tiá² hniáuh³² yáh³ hi³ cáun² lɨ́¹ lɨ́n¹³ hi³ hiáuh³ hi³ jmɨ́¹ cué²¹ jáun² Dió³² Juo¹³ dí²;

8 quí¹ tsá² la³ hí³ dá² cáun² lɨ́¹ tɨ́² lɨ́¹ jeinh³² tsɨ́³ tɨ³ hlá² tɨ³ nɨ́² bíh¹.

9 Hi³ jáun² né³, cuɨ́¹ jmu¹ tsah³ tsá² reh² dí², tsá² tsɨ́¹juɨ́³, quí¹ cun³ñí¹ hi³ má²ca³ta³zanh¹ tsú² re².

10 Hi³ tsá² hánh³ né³, cuɨ́¹ jmu¹ tsah³ quí¹ cun³ñí¹ hi³hliá² má²ca³méih³ hi³ quien² tsú², quí¹ tsá² ná¹hánh³ dá² lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ lí¹³ hi³ tiá² má²hɨ́e² bíh¹.

11 Quí¹ nɨ́¹ má¹ca³hiá² hiú², hi³ má¹lɨ³² jáun² né³, chei³² lɨ́n³², jáun² lɨ́²quiéin² bíh¹ náɨ², hi³ suh³² siáh³ lí¹³ quioh²¹, jáun² lɨ́¹ ca³há² ca³nga² bíh¹ hi³ jmɨ́¹ jniá³ jáun² chú³² lɨ́n³². La³ jáun² bíh¹ quiunh³² uá²jaɨ³² tsá² hánh³, cu³diá²jan² bíh¹ tsá²hín³ tsú² tá¹la³ cuá¹jmu² jáun² tá¹³.

Jun³juáh¹³ Dió³² yáh³ jmu² hi³ lɨ́¹ hen² tsɨ́³ tsú² hi³ tiá² ca³tɨ²¹

12 Hen³ ma³ jmɨ́¹ ren² tsá² tion² tsɨ́³ ca³la³ jɨ́³² hi³ quiunh³²; quí¹ nɨ́¹ má¹ca³nga²

tsú^{2} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} jáun^{2}, hiáuh^{3} bíh^{1} tsú^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} ca^{3}jmú^{3} jáun^{2} Dió^{32} jáɨ^{13} hi^{3} cué^{32} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} hniau^{3} dí^{2}, hi^{3} lɨ́^{13} zian^{2} dí^{2} quionh^{3} tsá^{2} ca^{3}cah^{13} hí^{3} jmáɨ^{1} quionh^{3}.

13 Tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} ca^{3}chó^{32} cáun^{2} jmáɨ^{1} hi^{3} hniá^{1} tsú^{2} cáun^{2} hi^{3} tiá^{2} ca^{3}tɨ^{21} né^{3}, tiá^{2} hniáuh^{32} yáh^{3} hi^{3} cáun^{2} lɨ́^{1} lɨ́n^{13} tsú^{2} hi^{3} Dió^{32} bíh^{1} cá^{2} lau^{23} cun^{3}quionh^{3} hi^{3} hlah^{3} jáun^{2}. Quí^{1} hí^{1} cónh^{3} yáh^{3} tiá^{2} lɨ́^{13} hi^{3} hen^{2} tsɨ́^{3} Dió^{32} hi^{3} hlah^{3}, sa^{3}jun^{3} cá^{2} lan^{23} tsú^{2} tsáu^{2} cun^{3}quionh^{3} hi^{3} hlah^{3}.

14 Tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} hniá^{1} tsú^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} tiá^{2} ca^{3}tɨ^{21} né^{3}, jáun^{2} hi^{3} jáun^{2} má^{2}ja^{32} ca^{3}la^{3} tɨ^{3} ñeh^{2} hñu^{3} tsɨ́^{3} hnga^{2} bíh^{1} tsú^{2}; quí^{1} hñu^{3} tsɨ́^{3} hnga^{2} bíh^{1} tsú^{2} dí^{1}quian^{1} hi^{3} jáun^{2}.

15 Hi^{3} nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}lɨ́n^{13} tsú^{2} jmu^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} má^{2}hniá^{1} jáun^{2} jmu^{3} né^{3}, má^{1}jáun^{2} má^{2}lɨ́^{13} tso^{3} bíh^{1}. Jáun^{2} nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}lɨ^{3} pin^{3} tso^{3} tán^{1} hián^{2} cu^{3}tí^{13} né^{3}, jáun^{2} má^{1}jáun^{2} má^{2}jún^{3} bíh^{1} tsú^{2} ñí^{1}con^{2} Dió^{32}.

16 Hnoh^{2} reh^{2}, tsá^{2} hnau^{3} jná^{13} lɨ́n^{32}, ha^{3} lɨ́^{2} lɨ́^{1} cuɨ́^{1} lɨ^{3}can^{2} hnoh^{2};

17 quí^{1} ca^{3}la^{3} jɨ^{3}lɨ^{32} hi^{3} chu^{21}, jɨ^{3} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} quien^{2} ca^{3}la^{3} tán^{1} hián^{2}, cáun^{2} lɨ́^{1} cue^{32} bíh^{1} Dió^{32} Jméi^{2} dí^{2}, Tsá^{2} cuá^{3} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2}. Hí^{3} bíh^{1} Tsá^{2} lɨ́n^{3} mí^{1}zioh^{21} quioh^{21} la^{3}jɨ́^{32} joh^{1} hi^{3} jniá^{3} jáun^{2} tɨ^{3} chi^{3}cuú^{2}; Dió^{32} Tsá^{2} lɨ́n^{3} la^{3} má^{2}lɨ́n^{3} jáun^{2} yáh^{3}. Tɨ^{3}la^{3} Tsá^{2} hí^{3} má^{1}ná^{1}, tiá^{2} zan^{2} yáh^{3} la^{3}jmɨ́^{1} za^{2} joh^{1} hi^{3} ja^{32} jáun^{2} chi^{3}cuú^{2}, hi^{3} cáun^{2} lɨ́^{1} jmu^{2} hính^{13} tɨ^{3} hlá^{2} tɨ^{3} nɨ́^{2}.

18 Hí^{3} bíh^{1} Tsá^{2} ca^{3}lɨ́n^{13} hi^{3} ma^{3}jniau^{2} dí^{2} hi^{3} hmaɨ^{21} cun^{3}quionh^{3} jú^{1} tson^{2} quioh^{21}. Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} né^{3}, má^{2}láɨ^{3} dí^{2} tsá^{2} má^{2}ná^{1}chan^{1} ñí^{1}con^{2} tsú^{2} ja^{1} quioh^{21} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} ca^{3}jmú^{3} tsú^{2} jáun^{2}, la^{3}jmɨ́^{1} má^{2}ná^{1}chan^{1} jáun^{2} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} lau^{32} la^{3}ñí^{1}.

Tsá^{2} má^{2}tí^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} náɨ^{32}

19 Hi^{3} jáun^{2} né^{3} reh^{2}, tsá^{2} jlánh^{1} hnau^{3} jná^{13}, hniáuh^{32} lɨ^{3} ñíh^{13} náh^{2} hi^{3} tianh^{13} náh^{2} hua^{3}jan^{21} hi^{3} náɨh^{1} náh^{2} jáɨ^{13} hi^{3} hleh^{32} tsáu^{2}; tɨ^{3}la^{3} tiá^{2} hniáuh^{32} yáh^{3} hi^{3} la^{3}juɨ^{32} hléh^{13} hnoh^{2} má^{1}ná^{1}, sa^{3}jun^{3} hniáuh^{32} hi^{3} la^{3}juɨ^{32} má^{2}míh^{3} honh^{2} náh^{2},

20 quí^{1} tsá^{2} míh^{23} tsɨ́^{3} cun^{3} tiá^{2} lɨ́^{13} bíh^{1} jmu^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} tɨ^{32} tsɨ́^{3} Dió^{32}.

21 Hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} hniáuh^{32} cháh^{13} hnoh^{2} tɨ^{3} có^{32} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} tiá^{2} jɨ^{2} hi^{3} má^{2}chí^{1}mɨ^{32} jáun^{2} honh^{2} hnoh^{2}, la^{3} má^{2}quionh^{3} jɨ^{3}lɨ^{32} hi^{3} hlah^{3} hi^{3} jlánh^{1} má^{2}ca^{3}lɨ^{3} hliáun^{3} jáun^{2}; tɨ^{3}la^{3} hi^{3} nio^{2} re^{2} honh^{2} bíh^{1} hnoh^{2} cuéh^{1} náh^{2} jáɨ^{13} hi^{3} lɨ́^{13} lɨ^{3} quien^{2} jú^{1} tson^{2} hi^{3} má^{2}ca^{3}jñí^{3} jáun^{2} Dió^{32} hñu^{3} honh^{2} náh^{2}, la^{3} cun^{3} jáɨ^{13} hi^{3} jmu^{3} hi^{3} liáun^{3} náh^{2}.

22 Hi^{3} jáun^{2} hniáuh^{32} má^{1}tih^{21} bíh^{1} hnoh^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} hɨe^{32} jú^{1} tson^{2} jáun^{2}, quí^{1} nɨ́^{1}juáh^{3} cáun^{2} ti^{3} lɨ́^{1} naɨh^{32} náh^{2}, jáun^{2} la^{3} jáun^{2} lɨ́^{1} lɨ́^{2}can^{2} náh^{2} hmóu^{32} bíh^{1}.

23 Quí¹ tsá² ti³ lɨ́¹ náɨ³² jú¹
tson² hi³ tiá² má²tí³² yáh³ tsú²
má¹lɨ³² jáun², jáun² tsá² la³
hí³ dá² lín³ la³jmɨ́¹ lín³ jan²
tsá² má²lɨ́²jíe³ ñí¹ cun³quionh³
cáun² hu³² bíh¹.
24 Quí¹ nɨ́¹ má¹lɨ́²jɨ́e³ tsú²
lánh³ lɨ³ ñí¹, jáun² la³juɨ³²
tsá²có³ bíh¹ tsɨ́³ tsú² lánh³ lɨ³
ñí¹ nɨ́¹ má¹lɨ³² jáun².
25 Tɨ³la³ tsá² taun² re² ñí¹
liei²¹ chu²¹ quioh²¹ Dió³² né³,
liei²¹ hi³ jmu² jáun² hi³ lɨ́¹³
liáun³ tsú², hi³ má²tí³² tsú²
re², hi³ tiá² tsá²có³ tsɨ́³ tsú² hi³
náɨ³², jáun² tsá² la³ hí³ bíh¹
jlánh¹ lɨ³ hiún² tsɨ́³ ca³tɨ²¹ la³
cun³ la³jɨ́³² hi³ jmu² jáun².
26 Nɨ́¹juáh³ zian² tsá² lín²³
hi³ jlánh¹ re² má²tí³² cuáh³²
quioh²¹, tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ cáun²
lɨ́¹ ja³tú² ja³lɨ́²³ bíh¹ ho³ tsú²
má¹lɨ³² jáun², jáun² tsá² la³
hí³ cáun² lɨ́¹ má²can² hnga²
bíh¹, hi³ tiá² lin¹ lɨ́²quien² yáh³
hi³ jlánh¹ má²tí³² tsú² jáun²
cuáh³².
27 Tɨ³la³ tsá² má²tí³² cuáh³²,
cáun² hi³ jɨ² hi³ hngó³² ta³
ñí¹ Dió³² Jméi² dí² né³, jáun²
tsá² la³ hí³ bíh¹ jmu² la³ lá²:
Má²hon³ tsú² tsá¹míh¹ hnáɨ³,
jɨ³ tsá²mɨ³ hnáɨ³ nɨ́² siáh³ ja¹
lɨ³ua³ cáun² uu³mí²tsɨ³² hi³
zian² tsú², hi³ hua³hín¹³ tsú²
siáh³ hnga² hi³ tiá² ma³quiá¹
jmɨ́²chí³ quioh²¹ cun³quionh³
hi³ zia³² jáun² ñí¹ hué²¹ lá².

2

Tiá² hniáuh³² jmu² tsú² hi³ quien² jan², hi³ jan² tiá² quien²

1 Hnoh² reh², tsá² tanh²³
náh² ta²¹ Jesucristo Tɨ³²
Juo¹³ dí², Tsá² cú² juenh²,
tiá² ca³tɨn¹ ya³ náh² jmúh¹³
quien² jan², hi³ jan² tiá²
quien².
2 Jmú¹³ jáɨ¹³: Nɨ́¹juáh³ ja¹ ñí¹
ná¹ngɨh³² náh² ca³hi³ jan² tsá²
quih³² hmɨh³² chu²¹, hi³ tioh³
siáh³ anillo hi³ lɨ́³ cú¹mí¹nɨau²¹
cuo² tsú², hi³ tá¹la³ jáun² né³
ca³hi³ siáh³ jan² tsá² tia³mii²
quih³² tsɨ́¹ hmɨh³² tseh¹,
3 tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ hnoh² jlánh¹
ca³ma³quien¹³ náh² tsá² quih³²
hí³ hmɨh³² chu²¹, hi³ juoh¹
náh² tsú² la³ lá²: "Ñí³ ñí¹
chu²¹ lá²"; tɨ³la³ tsá² tia³mii²
hí³ né³ juoh¹ náh² la³ lá²: "Tɨ³
ó³² cuá²náu² hnú², ho³lá²dá²
hué³² lɨn²¹ lá² ñí³",
4 hi³ nɨ́¹juáh³ la³ jáun² bíh¹
la³ jmuh³² náh² né³, jáun²
má²ná¹jmuh³² náh² quien²
jan², hi³ jan² tiá² quien² bíh¹
ja¹ quián¹³ náh² hmóu³², hi³
má²ná¹chú¹ ná¹ñih²¹ náh²
tsáu² hi³ hu²¹ hlah³ honh²
náh².
5 Hnoh² reh², tsá² jlánh¹
hnau³ jná¹³ lɨn³², niéi² náh²
re² jáɨ¹³ hi³ juanh²¹ jná¹³
lá²: Dió³² má²ca³quianh³ tsá²
tia³mii² zian² ñí¹ hué²¹ lá²,
hi³ jáun² cun³quionh³ hi³ nio²
cáun² tsɨ́³ tsú² ñí¹con² Dió³²,
lɨ́¹³ lɨn³ tsú² jan² tsá² hánh³,
¿tiá¹ tson²? Tsá² la³ hí³ bíh¹
hiáuh³ jáɨ¹³ hi³ tsa³tiánh² ñí¹
cuá¹quien² Dió³², la³ cun³ jáɨ¹³
hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² ñí¹con²
tsá² cu³tí³ hniau³ hí³ dí².
6 Tɨ³la³ hnoh² má¹ná¹,
chin²³ náh² hua³heih²¹ tsá²

tia^{3}mii^{2}. ¿Haun^{13} juáh^{13} chín^{1}dí^{1} tsá^{2} hánh^{3} bíh^{1} tsá^{2} jmu^{2} hian^{2} tsɨ́^{3} hi^{3} quin^{23} hi^{3} quián^{13} hnoh^{2} dúh^{1}, hi^{3} tú^{2} hna^{2} tsú^{2} siáh^{3} ñí^{1}ta^{21}?

7 Hnoh^{2}, tsá^{2} má^{2}ná^{1}láɨn^{1} náh^{2} Cristo, ¿haun^{13} juáh^{13} chín^{1}dí^{1} tsá^{2} hánh^{3} hí^{3} bíh^{1} tú^{2} hión^{32} hi^{3} jmáɨ^{2} tsú^{2} dúh^{1}, hi^{3} jlánh^{1} bíh^{1} chu^{21} jáun^{2}, hi^{3} má^{2}ná^{1}jmáɨ^{2} náh^{2} jáun^{2} ta^{3}né^{32}?

8 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, nɨ́^{1}juáh^{3} cu^{3}tí^{13} ma^{3}tih^{21} náh^{2} liei^{21} hi^{3} quien^{2} jáun^{2} la^{3}ñí^{1}, la^{3} cun^{3} jáɨ^{13} hi^{3} rá^{1}juáh^{3} jáun^{2} ñí^{1} Sí^{2} quioh^{21} Dió^{32}, hi^{3} juáh^{3} jáun^{2} la^{3} lá^{2}: “Hniáuh^{32} má^{1}hno^{1} hnoh^{2} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} renh^{2} la^{3}jmɨ́^{1} hno^{3} náh^{2} hmóu^{32}”, jáun^{2} má^{2}ná^{1}jmuh^{32} re^{2} bíh^{1} hnoh^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} la^{3} jáun^{2}.

9 Tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} jmuh^{32} náh^{2} quien^{2} jan^{2} né^{3}, hi^{3} jan^{2} tiá^{2} quien^{2}, jáun^{2} tso^{3} bíh^{1} má^{2}ná^{1}jmuh^{32} náh^{2}, quí^{1} liei^{21} quioh^{21} Dió^{32} jmu^{2} lin^{1} hi^{3} tiá^{2} jmuh^{32} yáh^{3} hnoh^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} ca^{3}tɨ^{21}.

10 Quí^{1} nɨ́^{1}juáh^{3} jan^{2} tsá^{2} má^{2}tí^{32} la^{3}jɨ́^{32} héih^{32} quioh^{21} liei^{21}, tɨ^{3}la^{3} sa^{3} la^{3} zia^{32} bíh^{1} cáun^{2} hi^{3} tiá^{2} ca^{3}ma^{3}tí^{32} tsú^{2} má^{1}lɨ^{32} jáun^{2}, jáun^{2} má^{2}ren^{2} bíh^{1} tsú^{2} tso^{3}, la^{3}juah^{21} dúh^{1} hi^{3} tiá^{2} lɨ́^{2} ma^{3}tí^{32} hí^{1} cáun^{2} bíh^{1} tsú^{2} héih^{32} quioh^{21} liei^{21} lɨ́^{23}.

11 Quí^{1} Dió^{32} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}: “Ha^{3} lɨ́^{2} jmú^{2} náh^{2} juón^{1}”, hi^{3} ca^{3}juáh^{3} siáh^{3}: “Ha^{3} lɨ́^{2} jngɨh^{3} náh^{2} tsáu^{2}”. Jáun^{2} né^{3}, uá^{1}jinh^{1} jan^{2} tsá^{2} tiá^{2} lɨ́^{1} jmú^{2} lɨ́^{1} tsau^{32}, tɨ^{3}la^{3} já^{2} jngɨh^{2} bíh^{1} tsú^{2} tsáu^{2}, jáun^{2} ñí^{1} nɨ́^{2} bíh^{1} tsá^{2}hín^{3} tsú^{2}, hi^{3} tiá^{2} la^{3} lɨ́^{2}ma^{3}tí^{32} yáh^{3} tsú^{2} héih^{32} quioh^{21} liei^{21} jáun^{2}.

12 Hniáuh^{32} hléh^{13} hnoh^{2} jɨ^{3} hi^{3} má^{1}zián^{13} náh^{2} la^{3}jmɨ́^{1} zian^{2} tsá^{2} ná^{1}ñi^{32} hi^{3} chau^{21} jmáɨ^{1} tá^{1}tsɨ^{21} héih^{32} ñí^{1}con^{2} bíh^{1}, la^{3} cun^{3} lɨ́^{3} jáun^{2} héih^{32} quioh^{21} Cristo hi^{3} jmu^{2} hi^{3} lɨ́^{13} liáu^{3} dí^{2}.

13 Quí^{1} tsá^{2} tiá^{2} jmu^{2} juenh^{2} tsɨ́^{3} ñí^{1}con^{2} tsáu^{2}, sa^{3}jun^{3} jmu^{3} yáh^{3} Dió^{32} juenh^{2} tsɨ́^{3} ñí^{1}con^{2} tsú^{2} hnga^{2} nɨ́^{1} má^{1}cá^{2}chó^{32} jmáɨ^{1} hi^{3} ra^{3}tsa^{2} Dió^{32} héih^{32} quioh^{21} tsú^{2}. Tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} jmu^{2} juenh^{2} tsɨ́^{3} ñí^{1}con^{2} tsáu^{2} né^{3}, jáun^{2} tiú^{2}uú^{2} zia^{32} yáh^{3} hi^{3} háɨnh^{13} ñí^{1}con^{2} tsú^{2} nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}ta^{3}tsɨn^{1} tsú^{2} héih^{32}.

Cun^{3}quionh^{3} hi^{3} jmu^{2} bíh^{1} tsú^{2} lɨ^{3} lin^{1} nɨ́^{1}juáh^{3} tson^{2} nio^{2} cáun^{2} tsɨ́^{3} ñí^{1}con^{2} Dió^{32}

14 Hnoh^{2} reh^{2} ¿ha^{3} dá^{2} jinh^{1} quien^{2} hi^{3} juáh^{3} tsú^{2} hi^{3} nio^{2} cáun^{2} tsɨ́^{3} ñí^{1}con^{2} Dió^{32}, nɨ́^{1}juáh^{3} tiá^{2} lin^{1} hi^{3} chu^{21} jmu^{2} yáh^{3} tsú^{2}? ¡Cun^{3} tiá^{2} lɨ́^{13} bíh^{1} liáu^{32} hi^{3} nio^{2} jáun^{2} cáun^{2} tsɨ́^{3} tsú^{2}!

15 Jmú^{13} jáɨ^{13}: Nɨ́^{1}juáh^{3} zian^{2} jan^{2} tsá^{2}mɨ^{3} reh^{2} dí^{2}, ho^{3}lá^{2}dá^{2} tsá^{2}ñuh^{2} hi^{3} tiá^{2} ha^{1} zia^{32}, sa^{3}jun^{3} zia^{32} bíh^{1} hi^{3} cuh^{3} tsú^{2} cun^{3}jmá^{2} cun^{3} jnia^{32}, hi^{3} má^{1}lɨ^{32} jáun^{2} né^{3},

16 ma^{3} jan^{2} hnoh^{2} ti^{3} lɨ́^{1} juouh^{32} náh^{2} tsá^{2} hí^{3} la^{3} lá^{2}: “Cuánh^{2} cáun^{2} hi^{3} re^{2} hi^{3} tɨn^{2}; cuɨ́^{1} lɨ^{3}chanh^{32} nú^{2}, hi^{3} cuɨ́^{1} conh^{21} siáh^{3} henh^{1} nú^{2}”, tɨ^{3}la^{3} já^{2} hí^{1} cáun^{2} yáh^{3} tiá^{2}

hi³ lí²cuéh³ náh² tsú² má¹lɨ³² jáun², ¿ha³ dá² jinh¹ quien² hi³ juáh³ hnoh² la³ jáun²?

17 La³ jáun² bíh¹ lí³ hi³ tiá² lin¹ zia³² ñí¹ jmu³ ta²¹ yáh³ hi³ ti³ lí¹ juáh²³ tsú² hi³ nio² cáun² tsɨ́³ ñí¹con² Dió³², nɨ́¹juáh³ tiá² lin¹ zia³² yáh³ hi³ jmu² tsú². Hi³ lí¹ juáh²³ tsú² jáun² hi³ nio² cáun² tsɨ́³, jáun² má²lɨ́³ la³jmɨ́¹ lí³ cáun² hi³ jún¹ bíh¹ jaun³².

18 Jáun² né³, lí¹³ zian² tsá² záɨh³² raɨnh²¹ la³ lá²: "Hnú² bíh¹ jan² tsá² nio² cáun² honh², tɨ³la³ jná¹³ né³, lɨ́n³ ná¹ jan² tsá² jmu² ta²¹ bíh¹". Tɨ³la³ jná¹³ né³ juanh³²: Ma³lɨ²¹ hnú² ha³ lánh³ rón³² nio² cáun² honh² nɨ́¹juáh³ hnú² jan² tsá² tiá² lin¹ zia³² hi³ jmuh³²; hi³ jáun² jná¹³ má¹li²¹ hi³ nio² jáun² cáun² tsɨn³² cun³quionh³ hi³ jmu² ná¹.

19 ¿Hí¹ má²nio² cáun² honh² hnú² hi³ zian² jan² tán¹ Dió³²? Chú³² bíh¹ nɨ́¹juáh³ lɨ́n²³ hnú² la³ jáun². Ja³bí¹ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ yáh³ ná¹lɨ́n²³ la³ jáun², hi³ ca³la³ quí² juan²³ bíh¹ hi³ juénh².

20 Hnú², ¡tsá² cáun¹ nú²! Sá¹nɨ́² cónh³ jmɨ́¹ jmu¹ jná¹³ lin¹ hi³ tiá² lin¹ ñí¹ quien² hi³ juáh²³ tsú² hi³ nio² cáun² tsɨ́³, nɨ́¹juáh³ tiá² lin¹ zia³² yáh³ hi³ chu²¹ hi³ jmu² tsú².

21 Jáun² né³, ¿haun¹³ juáh¹³ hnga² hla¹ Há²bran²¹, jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí², ca³lɨn³ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ ñí¹con² Dió³² cun³quionh³ hi³ ca³jmú³ tsú² jáun², jmɨ́¹ ca³jéin³² tsú² jáun² Isaac jon² ñí¹con² Dió³², hi³ ca³ra³tsɨn² tsú² jáun² ñí¹hiú¹³ míh¹?

22 Jáun² né³, cun³quionh³ la³ nɨ́² ca³lɨ³ lin¹ hi³ nio² cáun² tsɨ́³ tsú², ¿tiá¹ tson²? Hi³ jáun² bíh¹ ca³hia³ ca³táuh³ tán¹ hián² cu³tí³ hi³ nio² jáun² cáun² tsɨ́³ tsú² cun³ñí¹ hi³ zia³² hi³ ca³jmú³ tsú² jáun².

23 La³ jáun² bíh¹ ca³lɨ³tí³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² ñí¹ rá¹juáh³ jáun² la³ lá²: "Dió³² ca³heh³ Há²bran²¹ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ cu³tí³ cun³ñí¹ hi³ ca³chá³ tsú² jáun² cáun² tsɨ́³". La³ jáun² bíh¹ lɨ³ hi³ ca³lɨn³ tsú² há²mei²¹ joh¹ Dió³².

24 Jáun² né³, cun³quionh³ la³ nɨ́² má²ca³lɨ³ lin¹ hi³ jun³juáh¹³ cun³quionh³ jmáh³la³ hi³ nio² cáun² tsɨ́³ yáh³ tsú² lɨ́¹³ lɨ́n³ tsú² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ ñí¹con² Dió³², tɨ³la³ hniáuh³² hi³ zia³² hi³ jmu² bíh¹ tsú² uá²jaɨ³².

25 Ja³bí¹ la³ jáun² ca³lɨ³ siáh³ ñí¹con² hla¹ tsá²mɨ³ Rahab, tsá² lɨ́¹ jmɨ́¹ jmú² jmɨ́¹ tsau³² hí³ hi³ quí² jéin³² hnga². Dió³² ca³heh³ tsá² hí³ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ cu³tí³ jmɨ́¹ ca³cué³ tsú² jáun² hñú¹³ ñí¹con² tsá² ca³ñí¹quí¹ ñí¹lian¹³ hí³ juú²co¹ tsú², tsá² zéin¹ hí³ hla¹ Josué, hi³ ca³hɨ́e³ tsú² siáh³ cáun² juɨ³² siáh³ hi³ tsa³tánh¹ tsú² jmɨ́¹ tɨ³ ñí¹ tsa³tánh¹.

26 Jáun² né³, tiá² lin¹ ñí¹ jmu² ta²¹ yáh³ hi³ ti³ lí¹ juáh³ tsú² hi³ nio² cáun² tsɨ́³,

nɨ́¹juáh³ tiá² lin¹ zia³² yáh³ hi³ jmu² tsú²; la³jmɨ́¹ tiá² ta²¹ jmu² ngú³ nɨ́¹juáh³ hi³ tiá² jmɨ́²chí³ hu²¹.

3

Ta²¹ hi³ jmu² zɨ́h¹ tsú²

1 Hnoh² reh², tiá² hniáuh³² hi³ zian² juóun³² tsá² jmu² pí³ hi³ lɨ́n¹³ tɨ³² ja¹ quián¹³ hnoh², quí¹ la³ cun³ hi³ má²né¹ dí² hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ huáh² tsɨ́³ héɨh³² hi³ tá¹tsɨn¹ tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³².

2 ¿Haun¹³ juáh¹³ la³jáɨ³² bíh¹ dí² jmu³² hi³ tiá² ca³tɨ²¹ dúh¹? Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ zian² jan² tsá² tiá² hleh³² hí¹ cu³ jéin³² cáun² hi³ tiá² ca³tɨ²¹ hléh³², jáun² tsá² la³ hí³ lɨ́n³ jan² tsá² má²ca³hiá² ca³táunh³ tán¹ hián² cu³tí³ bíh¹, jan² tsá² má²tɨn² jmu² re² lɨ́n³² héɨh³² ñí¹con² hnga².

3 Quí¹ nɨ́¹ má¹ca³táunh¹³ dí² mí¹ñí² ho³ tsa³cuá¹, jáun² taunh¹³ jáh³ ta²¹; má¹jáun² né³, má²lɨ́¹³ bíh¹ jmú¹³ dí² héɨh³² ñí¹con² jáh³.

4 Ja³bí¹ la³ jáun² lɨ́³ siáh³ quioh²¹ mu² cáh¹. Uá¹jinh¹ cáh¹ lɨ́n²¹, hi³ pin³ lɨ́n³² siáh³ chí³ hi³ hlia³², tɨ³la³ cun³ jáun² tsá² cuá¹quian³² mu², tióh³² bíh¹ tsú² jmu² héɨh³² ñí¹con² mu² jáun² hi³ tsó³² juɨ³² ñí¹ hnió³ tsú² hi³ tsó³² cun³quionh³ zɨ́h¹ mu² hi³ lɨ́³ jáun² cun³quionh³ cáun² jo²¹ hmá² míh¹ hi³ he² jáun² tɨ³ cu³hna²¹ hi³ hu²¹ jáun² chu³ jmáɨ².

5 La³ jáun² bíh¹ lɨ́³ siáh³ zɨ́h¹ dí² uá²jaɨ³², uá¹jinh¹ cáun² hi³ pih²¹ lɨ́n²¹ bíh¹ jaun³², tɨ³la³ cun³ jáun² hliáun³ lɨ́n³² bíh¹ hi³ jmu². Uá¹la³ cun³ cáun² sɨ́² pih²¹, cun³quionh³ hi³ pih²¹ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ có³² cáun² já¹hngá¹ pa²¹ lɨ́n²¹.

6 Hi³ ja³bí¹ zɨ́h¹ dí² siáh³ lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² sɨ́². Zɨ́h¹ dí² jáun² bíh¹ jlánh¹ hlah³ la³ cónh³ bíh¹ la³jɨ́³² ñí¹ pih²¹ ñí¹ siún¹ quiú¹³ dí², hi³ jáun² tá¹ jan² bíh¹ dí² má²tsá²hliánh² lɨ́²³. Sɨ́² hi³ chí¹hún¹ jáun² zɨ́h¹ dí² ja³² la³ tɨ³ quiu³juóu³² bíh¹, hi³ jlánh¹ cue³² uu³mí²tsɨ³² la³ cun³ jmáɨ¹ hi³ ziáun² dí².

7 La³jɨ́n³² ñí¹ jáh³ bíh¹ tɨn² tsá²mɨ³cuóun² ma³táɨn³², hi³ hí¹ la³ tɨ³ má²ca³ma³táɨn³² yáh³ tsú²; uá¹la³ jáh³ cánh¹, jáh³ ngɨ³² rón³² hué³², tan³² nɨ́², jɨ³ jáh³ jmáɨ² nɨ́² siáh³.

8 Tɨ³la³ uá¹jinh¹ tɨn² tsáu² ma³táɨn³² jáh³, tɨ³la³ hí¹ jan² bíh¹ tiá² hin² tɨn² ma³táɨn³² zɨ́h¹ hnga². Zɨ́h¹ dí² jáun² dá² cáun² ti³ tɨn² jmu² hlaɨh³ bíh¹, la³ cun³ hi³ dí¹quian¹ hnga², hi³ jlánh¹ quian³² no¹ huáh² tsɨ́³ hi³ lɨ́¹³ jngah³.

9 Quí¹ sa³ cun³quionh³ zɨ́h¹ jáun² bíh¹ dí² ma³quien¹³ dí² Dió³² Jméɨ² dí², hi³ cun³quionh³ zɨ́h¹ jáun² bíh¹ dí² siáh³ chú¹ juon¹ dí² tsá²mɨ³cuóun² raɨnh²¹ dí², tsá² lɨ́²ma³zian² hí³ Dió³² la³ cun³ rón³² lɨ́³ jáun² nóh³² quioh²¹ dí² hnga².

10 Sa³ cáun² ho³ jáun²

bíh[1] dí[2] hue[32] jú[1] chu[21] la[3] má[2]quionh[3] jú[1] hlah[3]. Hnoh[2] reh[2], tiá[2] jmɨ́[1] ca[3]tɨ[21] cu[3]tí[13] yáh[3] hi[3] lɨ́[13] la[3] jáun[2].

11 ¿Hí[1] lɨ́[13] bíh[1] hion[13] jmɨ[2] cuóuh[3] cu[3]tsa[32] quionh[3] jmɨ[2] ñeh[1] nɨ́[1]juáh[3] cáun[2] ñí[1] hion[2] jmáɨ[2] dúh[1]?

12 Hi[3] sa[3]jun[3] háɨ[32] yáh[3] huɨ́h[2] pih[21] hmá[2] sí[2] co[2], sa[3]jun[3] lɨ́[13] ha[3] siáh[3] mɨ[3] hmá[2] sí[2] co[2] hmáɨh[32] uóun[2]jɨeh[13]. Reh[2], la[3] jáun[2] bíh[1] lɨ́[3] siáh[3] hi[3] hí[1] cónh[3] yáh[3] tiá[2] lɨ́[13] hion[13] jmɨ[2] cuóuh[3] ñí[1] qui[3] má[2]hion[2] jmɨ[2] ñeh[1].

Tɨ[3] hñu[3]mɨ[3]cuú[2] bíh[1] ja[32] pí[3] hi[3] lɨ́[13] lɨn[3] tsú[2] jan[2] tsá[2] quia[3]lín[3] jmɨ́[1] tsɨ́[3]

13 Hi[3] jáun[2] né[3], nɨ́[1]juáh[3] ja[1] quián[13] hnoh[2] zian[2] jan[2] tsá[2] quia[3]lín[3] jmɨ́[1] tsɨ́[3], tsá[2] cháunh[23] re[2] chí[1], cuɨ́[1] jmu[1] tsú[2] lin[1] cun[3]quionh[3] hi[3] zian[2] tsú[2] hi[3] chun[1], jɨ[3] cun[3]quionh[3] hi[3] chu[21] hi[3] jmu[2] tsú[2]. Tɨ[3]la[3] la[3] cun[3] qui[3] jmu[2] jan[2] tsá[2] quia[3]lín[3] jmɨ́[1] tsɨ́[3] má[1]na[21], hniáuh[32] jmu[3] tsú[2] hi[3] tiá[2] quien[2] hnga[2] tá[1]la[3] jmu[2] tsú[2] jáun[2] hi[3] chu[21].

14 Tɨ[3]la[3] nɨ́[1]juáh[3] cuéh[1] hnoh[2] jáɨ[13] hi[3] lɨ́[13] lɨn[3] náh[2] tsá[2] ja[32]lɨ[3] uóu[32] tsɨ́[3], hi[3] cáun[2] lɨ́[1] zian[2] náh[2] ca[3]tɨn[1] hmóu[32], jáun[2] tiá[2] ca[3]tɨn[1] náh[2] jmúh[13] tonh[2] hi[3] jlánh[1] re[2] cháunh[23] honh[2] náh[2]; quí[1] má[2]ná[1]jlɨ́h[23] bí[1] náh[2] jú[1] tson[2] cun[3]quionh[3] jú[1] tɨ́[1]jáɨ[2] nɨ́[1]juáh[3] la[3] jáun[2].

15 Quí[1] jun[3]juáh[13] Dió[32] yáh[3] jmu[2] hi[3] cháunh[23] chí[1] tsú[2] la[3] nɨ́[2], hmóu[32] bíh[1] tsá[2] zian[2] ñí[1] hué[21] lá[2] hnauh[2] chí[1] la[3] nɨ́[2], Cáun[2] hi[3] tɨn[2] hmóu[32] tsá[2]mɨ[3]cuóun[2] bíh[1] nɨ[32], hi[3] cháunh[23] nɨ́[2] chí[1] tsú[2] ja[32] ñí[1]con[2] tsá[2] hláɨnh[1] bíh[1].

16 Quí[1] ñí[1] zian[2] tsá[2] uóu[32] tsɨ́[3], tsá[2] lɨ́[1] zian[2] jmáh[3]la[3] hi[3] ca[3]tɨn[1] hmóu[32], jáun[2] ñí[1] la[3] jáun[2] cáun[2] tiáunh[1] tsú[2] cú[2]tiú[2] cú[2]jan[32] bíh[1], hi[3] zia[32] siáh[3] la[3]jáh[3] dú[1] ñí[1] hi[3] hlah[3].

17 Tɨ[3]la[3] la[3] cun[3] hi[3] cháunh[23] jáun[2] tsɨ́[3] tsú[2] hi[3] ja[32] ñí[1]con[2] Dió[32] má[1]ná[1], lɨ́[3] cáun[2] hi[3] jɨ[2] bíh[1] la[3]ñí[1] la[3]ján[3]. Tsá[2] quia[3]lín[3] jmɨ́[1] tsɨ́[3] la[3] hí[3] bíh[1] lɨn[3] jan[2] tsá[2] jmu[2] hi[3] lɨ́[13] niau[21] tie[3], jan[2] tsá[2] jmu[2] juenh[2] tsɨ́[3], tsá[2] huá[1] chí[1], tsá[2] ja[32] miɨ́[3] tsɨ́[3], tsá[2] jmu[2] cá[2] ñí[1] hi[3] chu[21], tsá[2] jɨ́en[32] tsáu[2] cú[2]re[2] he[2], tsá[2] tiá[2] zaɨ[32] jë[1].

18 Jáun[2] né[3], tsá[2] má[2]re[2] hniéi[2] quioh[21] tsáu[2], hi[3] hnió[3] hi[3] zian[2] tsáu[2] cáun[2] hi[3] re[2] hi[3] tɨn[2], tsá[2] la[3] hí[3] bíh[1] jmu[2] hi[3] tá[2]tsɨ[21] héih[32] cú[2]tso[2].

4

Tsá[2] jéih[32] hi[3] zia[32] ñí[1] hué[21] lá[2]

1 ¿He[3] láɨh[32] zia[32] hniéɨ[2] ja[1] quián[13] hnoh[2], hi[3] tiá[2] re[2] tiáunh[1] náh[2] cá[2]honh[1]? ¿Haun[13] juáh[13] cun[3]ñí[1] hi[3]hliá[2] dí[1]quiaunh[21] honh[2] náh[2] hi[3] hlah[3] bíh[1], hi[3] jáun[2] hú[1]pɨ́[2] hú[1]juoun[32] honh[2] náh[2], quí[1] cun[3]ñí[1] hi[3] zia[32] hi[3] hniá[1] náh[2]?

2 Quí¹ zia³² bíh¹ hi³ hniá¹
hnoh² quioh²¹ tsáu², tɨ³la³
nɨ́¹juáh³ tiá² la³ ca³lɨ³ zia³²
yáh³ hi³ jáun² quián¹³ hnoh²
né³, jáun² cáun² jngɨh²³ bíh¹
náh² tsú². Hi³ nɨ́¹juáh³ tiá²
ca³janh¹ hnoh² hi³ jmɨ́¹ hen²
jáun² honh² náh² né³, jáun²
cáun² lɨ́¹ ja³² uóu³² honh² bíh¹
náh², hi³ jmuh³² náh² hniéi²,
hi³ quiú² tɨn²³ náh² quiúnh¹
tsáu². Cun³ñí¹ hi³ tiá² mɨh³²
ñí¹con² Dió³² bíh¹ náh², hi³
jáun² bíh¹ tiá² chanh¹ hnoh²
la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ hniá¹ náh²
jáun².

3 Hi³ uá¹jinh¹ mɨh³² náh²,
cun³ jáun² tiá² hián¹³ bíh¹
náh², quí¹ cun³ñí¹ hi³ hu²¹
siánh³ honh² náh² tá¹la³ mɨh³²
náh² jáun², hi³ lɨ́¹ hnáuh² náh²
má¹hiúnh¹³ honh² hmóu³²
cun³quionh³ hi³ jmɨ́¹ hniá¹
náh² jáun² hian³.

4 ¡Hnoh², tsá² lɨ́n³ náh²
la³jmɨ́¹ lɨ́n³ tsá²mɨ³ juón¹! ¿Tiá¹
má²ñíh¹ hnoh² hi³ tsá² jéih³²
hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ lá², tsá²
la³ hí³ má²lɨ́n³ jan² tsá² hon²
Dió³² bíh¹? Quí¹ lɨ³ua³ jan²
tsá² tɨ³² tsɨ́³ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹
lá², tsá² la³ hí³ má²ná¹háun³
bíh¹ quionh³ Dió³².

5 Quí¹ jun³juáh¹³ cáun² ti³
lɨ́¹ rá¹juáh³ yáh³ jáɨ¹³ quioh²¹
Dió³² ñí¹ rá¹juáh³ jáun² la³
lá²: "Jmɨ́²chí³ Chun¹ ca³tanh²
hí³ Dió³² hñu³ tsɨ́³ dí² jlánh¹
hniau³ dí² ca³la³ hi³ hɨ³² lɨ́n³²
tsɨ́³".

6 Hi³ jáun² né³, tɨ³ lɨ³mí¹
má²ca³ma³hé² ma³mieh² bíh¹
dí² Dió³², la³ cun³ rá¹juáh³
jáun² jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³², hi³
juáh³ la³ lá²: "Dió³² tiá² cué³²
jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ lɨ³ quien² tsá²
jmu² quien² hnga², tɨ³la³
má²hé² má²mieh² tsú² tsá²
tsɨ́¹juɨ́³ bíh¹".

7 Jáun² né³, jɨenh²¹ náh²
hmóu³² ñí¹con² Dió³²; hi³ jmu³
náh² huáh² chinh³² ñí¹con²
tsá² hláɨnh¹, hi³ jáun² cuon³
tsú² ñí¹con² náh².

8 Jmu³ náh² pí³ hi³ lɨ³
cuóun³² náh² Dió³², hi³ jáun²
Dió³² lɨ³ cuóu³² siáh³ hnoh².
Hnoh² tsá² ná¹ren² náh² tso³,
ma³jɨ́¹³ náh² cuonh², hi³ jáun²
lɨ́¹³ ná¹chan¹ ñí¹con² Dió³².
Hi³ hnoh² né³, tsá² nio² tun³
honh², ma³jɨ́¹³ náh² honh²,
hi³ jáun² niau²¹ cáun² honh²
náh².

9 Chá¹ náh² hlaɨh³ honh²,
hi³ uo³ náh² ca³la³ hi³ jngɨh³²
honh² náh². Cha³ jmɨ́¹ jú¹
jmɨ́¹ ngáɨh¹³ náh², cuɨ́¹ taɨn²¹
jmɨ́²zɨ́h¹ máh¹ náh²; hi³ cha³
jmɨ́¹ má¹hiúnh¹³ náh² honh²
né³, cuɨ́¹ niau²¹ hlah³ honh²
náh².

10 Jmu³ náh² hi³ tsɨ́¹juɨ́³ náh²
ta³ ñí¹ Dió³² Juo¹³ dí², jáun²
hí³ né³ ziau³ chi³cuú² hi³ lɨ³
quien² náh².

Tsá² chú² ñih²³ raɨnh²¹

11 Hnoh² reh², tiú²uú²
hniáuh³² ziú¹ hɨen¹³ náh²
tsá²ján² tsá²ján²; quí¹ tsá²
hleh³² hlah³ quioh²¹ raɨnh²¹,
ho³ hi³ chú² ñih²³ siáh³
raɨnh²¹, tsá² la³ hí³ dá²
hleh³² hlah³ ca³tɨ²¹ liei²¹ jáun²
quioh²¹ Dió³² bíh¹, hi³ chú²
ñih²³ tsú² siáh³ liei²¹ jáun².
Quí¹ nɨ́¹juáh³ la³ chú¹ la³ ñih²¹

hnú² liei²¹ jáun², jáun² jmuh³² hnú² la³jmí¹ jmu² jan² tsá² lín³ jue²¹ bíh¹ cha³ jmí¹ má¹tih²¹ hnú² la³ cun³ hi³ juáh³ jáun² liei²¹.

12 Quí¹ jan² tán¹ bíh¹ Tsá² ca³quiú² héih³² zian², hi³ lín³ siáh³ Jue²¹; hnga² hí³ bíh¹ siáh³ tin² lión³² tsáu², ho³lá²dá² hi³ hin³ tsú² tsáu². Hi³ jáun² né³ ¿hin² dá² tsánh² hnú², jáun² sa³ hnú² yáh³ hnáuh² jmúh¹³ jue²¹ hi³ rá¹tsih³² héih³² ñí¹con² tsá²mi³cuóun² renh²?

Tiá² hniáuh³² jmu² tsú² tonh² ca³ti²¹ hi³ hu²¹ tsí³ tsú² jmu³

13 Hi³ jáun² né³, hnoh² tsá² juáh³ la³ lá²: "Né³² ho³ tsa³háu² tsáu¹³ jnoh¹ cú²juú² cun³ cáun² mii², hi³ tsá¹hnáu¹³ jnoh¹ quie³", niéi² náh² re² jái¹³ lá²:

14 ¡Hí¹juáh³ he³ lí¹³ tsa³háu² yáh³ tiá² hi³ ñíh¹ hnoh², tiá¹³ bíh¹ tiá³ jlánh¹ ñíh¹ hnoh² hi³ he³ lí¹³ jmí¹tsú² jmí¹ja³²! Quí¹ jmái¹ hi³ zian² hnoh² jáun² dá² lí³ la³jmí¹ lí³ cáun² jnie³ cháun¹ bíh¹, cáun² hi³ lí¹ jnia² cu³tiá³ pih²¹, hi³ la³jui³² yein³² siáh³.

15 La³ lá² bíh¹ jmí¹ hniáuh²¹ juáh¹³ hnoh²: "Ní¹juáh³ Dió³² Juo¹³ dí² hnió³, jáun² ziáun² bíh¹ dí² hi³ jmú¹³ dí² hi³ lá² ho³ hi³ ó³²".

16 Ti³la³ hnoh² má¹ná¹, cá² ñí¹ hléh¹ jú¹ tú² ráun³ bíh¹ hnoh² hi³ jmuh³² náh² tonh² lín³²; ti³la³ jái¹³ la³ ní² né³, hú¹tá¹ jú¹ hlah³ bíh¹.

17 Hi³ jáun² ní¹juáh³ zian² tsá² má²ñi³² he³ hi³ chu²¹ jmu³, ti³la³ má¹li³² jáun² né³, tiá² hi³ jáun² jmu² yáh³ tsú², hi³ jáun² tsá² la³ hí³ má²ca³li³ren² tso³ bíh¹.

5

Háinh¹³ bíh¹ quioh²¹ tsá² hánh³

1 Ja³bí¹ hnoh² siáh³, tsá² hánh³, ¡niéi² náh² re² jái¹³ lá²! Uo³ hnoh² hi³ tí¹ hoh³ náh² hi³ ca³ti²¹ uu³cha³tsi³² hi³ né³bí¹ má¹tsoh¹ náh² honh².

2 Lí³ la³juah²¹ dúh¹ hi³ má²ca³cáh² bíh¹ la³jí³² hi³ zia³² jáun² quián¹³ náh²; hi³ hmih³² chu²¹ hi³ nio³ náh² jáun² né³, lí³ la³juah²¹ dúh¹ hi³ má²ca³cúh² mí¹cháu² bíh¹.

3 La³jmí¹ lí³ hi³ má²ca³hiá² juóuh³² bíh¹ mí¹ñí² cú¹tiáu² ji³ mí¹ñí² cú¹mí¹niau²¹ jáun² quián¹³ hnoh². Juóuh³² jáun² né³ má²li²¹ hi³ tson² bíh¹ má²ca³li³ren² náh² tso³, hi³ jáun² cun³quionh³ juóuh³² jáun² bíh¹ cón³² hnoh² la³juah²¹ dúh¹ hi³ hún¹ sí². Quí¹ jmái¹ hi³ tiauh² dí² lá² jlánh¹ má²ca³cháh¹ hnoh² cu³li²¹ hi³ lí¹³ li³ hánh³ náh².

4 Sá¹ní² niéi² náh², jie³ cónh³ tso³ tiá² cha³² quie³ hi³ jmí¹ hniáuh²¹ má¹hmah²¹ náh² ñí¹con² tsá² ca³jmú³ ta²¹ ñí¹nái² quián¹³ náh²; hi³ Dió³² Tsá² lín³ Juo¹³ hliáu³ tionh² hñu³mi³cuú² né³, má²ca³nái³² jái¹³ hi³ tú² hna² jáun² tsá² ca³jmú³ hí³ ta²¹ ñí¹con² náh².

5 Jlánh¹ re² ma²ca³ma³zián¹³ hnoh² ñí¹ hué²¹ lá², hi³ cáun²

lɨ́[1] má[2]ca[3]ma[3]hiúnh[13] hnoh[2] honh[2] hi[3] jmúh[13] náh[2] lɨ[3]ua[3] cáun[2] hi[3] ca[3]lɨ[3] hniá[1] náh[2] jmúh[13]. ¡La[3]jmɨ́[1] má[2]cánh[1] tsú[2] cuá[1]juɨ́[2] hi[3] má[2]jngɨh[3] bíh[1] tsú[2], má[2]ca[3]ma[3]hion[21] náh[2] honh[2]!

6 Hi[3] cáun[2] lɨ́[1] ca[3]ra[3]can[32] náh[2] tso[3] tsá[2] tiá[2] tso[3] ren[2], hi[3] ca[3]jngɨh[32] náh[2]; uá[1]jinh[1] tsá[2] tiá[2] hi[3] hlah[3] ca[3]jmú[3] hí[1] cáun[2] ñí[1]con[2] hnoh[2].

Tsá[2] hu[21] cáun[2] tsɨ́[3] hi[3] ná[1]hé[2] ná[1]jan[2] Jesucristo

7 Hi[3] jáun[2] né[3] reh[2], tsá[2] ná[1]janh[32] náh[2] hi[3] jáunh[3] Tɨ[32] Juo[13] dí[2], hniáuh[32] ná[1]hu[21] honh[2] náh[2] ca[3]tɨ[21] jmáɨ[1] jáun[2] la[3]jmɨ́[1] ná[1]hu[21] tsɨ́[3] tsá[2] zia[32] hi[3] má[2]jná[1] ñí[1]náɨ[2] quioh[21], tsá[2] ná[1]hé[2] ná[1]jan[32] hi[3] chau[13] jmɨ́[3] la[3] cun[3] jmáɨ[1] hi[3] lɨ[3] hniáuh[32], quí[1] hu[21] tsɨ́[3] tsú[2] hi[3] ló[32] re[2] hi[3] quioh[21].

8 Jáun[2] né[3], ja[3]bí[1] hnoh[2] siáh[3] hniáuh[32] cháh[13] náh[2] tiá[3] honh[2] ca[3]tɨ[21] hi[3] hu[21] jáun[2] honh[2] náh[2] hi[3] má[2]ja[3]quián[3] jáunh[3] Tɨ[32] Juo[13] dí[2].

9 Hnoh[2] reh[2], ha[3] lɨ́[2] chú[1] lɨ[2] ñih[21] náh[2] tsá[2]ján[2] tsá[2]ján[2], jáun[2] tiá[2] tá[1]tsɨn[1] náh[2] héih[32], quí[1] má[2]ja[3]quián[3] cu[3]tí[13] bíh[1] jáunh[3] Dió[32] Tsá[2] lɨ́n[3] Jue[21].

10 Hi[3] jáun[2] né[3] reh[2], chú[32] jmu[3] náh[2] la[3]jmɨ́[1] ca[3]jmú[3] jáun[2] la[3]jɨ́n[32] tsá[2] ca[3]lɨn[3] hí[3] *tɨ[32] jë[1] Dió[32], tsá[2] ca[3]hléh[3] hí[3] cha[13] Tɨ[32] Juo[13] dí[2]; uá[1]jinh[1] ca[3]ma[3]tso[2] lɨ́n[32] tsú[2] tsɨ́[3], tɨ[3]la[3] ca[3]tiánh[3] bíh[1] tsú[2] hi[3] ná[1]hu[21] cáun[2] tsɨ́[3].

11 Sá[1]nɨ́[2] jɨe[3], jnoh[1] ná[1]láɨ[23] hi[3] jlánh[1] jmɨ́[1] ren[2] tsá[2] ca[3]ma[3]tso[2] hí[3] tsɨ́[3]. Uá[1]la[3] cun[3] hi[3] má[2]ca[3]niéih[2] náh[2] jáun[2] hi[3] ca[3]tɨn[1] hla[1] Job; tsá[2] hí[3] jlánh[1] re[2] ca[3]cueh[3] tsɨ́[3] ñí[1] ca[3]la[3] jɨ́[32] hi[3] ca[3]quiúnh[32], hi[3] ná[1]ñíh[1] náh[2] siáh[3] he[3] ca[3]hiauh[3] tsú[2] ñí[1]con[2] Dió[32] jmɨ́[1] lɨ[21] jáun[2], quí[1] Dió[32] jlánh[1] chun[1] hi[3] ja[32] lɨ́n[32] miɨ́[3] tsɨ́[3].

12 Jáun[2] né[3] reh[2], zia[32] bíh[1] siáh[3] cáun[2] jú[1] tson[2] hi[3] jlánh[1] bíh[1] quien[2] hi[3] juáh[3] la[3] lá[2]: Tiá[2] hniáuh[32] má[1]quien[13] náh[2] jáɨ[13] quián[13] cun[3]quionh[3] hi[3] hɨen[13] náh[2] Dió[32], sa[3]jun[3] hi[3] hɨen[13] náh[2] tsá[2] zian[2] ñí[1] hué[21] lá[2] siáh[3], sa[3]jun[3] hí[1] cáun[2] hi[3] siáh[3] siáh[3] tiá[2] hniáuh[32] hɨ́eh[1] náh[2] hi[3] má[1]quien[13] náh[2] jáɨ[13] quián[13]. Quí[1] jáɨ[13] la[3] nɨ́[2] tiá[2] lin[1] lɨ[3] hniáuh[32] yáh[3] nɨ́[1]juáh[3] hi[3] ná[1]lɨ́n[3] hnoh[2] tsá[2] tson[2] jëh[2] náh[2], uá[1] hi[3] ca[3]juah[21] náh[2]: “Tson[2]”, uá[1] hi[3] ca[3]juah[21] náh[2]: “Tiá[2] tson[2]”; quí[1] nɨ́[2] lɨ[1] ca[3]ta[3]zanh[1] náh[2] ñí[1] hlah[3].

Lánh[3] rón[32] hniáuh[32] liéinh[32] tsú[2] Dió[32]

13 Hi[3] jáun[2] né[3], nɨ́[1]juáh[3] ja[1] quián[13] hnoh[2] zian[2] jan[2] tsá[2] má[2]tso[2] tsɨ́[3], cuɨ́[1] liéinh[21] tsú[2] Dió[32]. Hi[3] nɨ́[1]juáh[3] zian[2] tsá[2] re[2] nio[2] tsɨ́[3], jáun[2] cuɨ́[1] má[1]quien[2] tsú[2] Dió[32] cun[3]quionh[3] hi[3] hɨe[32] tsú[2] jáun[2] sun[1].

14 Hi[3] nɨ́[1]juáh[3] zian[2] jan[2] tsá[2] tsáun[1], cuɨ́[1] tiéh[13] tsú[2] tsá[2]daun[32] tsá[2] ná[1]ñí[1] cuáh[32], jáun[2] tsá[2] hí[3] tsa[3]táunh[1] hi[3]

tsa^{3}lienh^{3} Dió^{32} cha^{13} Tɨ^{32}
Juo^{13} dí^{2} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsú^{2}, hi^{3}
jñéi^{3} tsú^{2} siáh^{3} no^{1} chí^{1} tsú^{2}.

15 Jáun^{2} nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}liéinh^{32}
tsú^{2} jáun^{2} Dió^{32} hi^{3} ná^{1}tioh^{3}
cáun^{2} tsɨ́^{3} tsú^{2}, lan^{13} bíh^{1} tsá^{2}
tsáun^{1}. Dió^{32} bíh^{1} jmah^{3} tsá^{2}
hí^{3}; hi^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} ren^{2} tsú^{2} tso^{3},
ja^{3}bí^{1} hin^{3} siáh^{3} tsáu^{13} tsú^{2}
uá^{2}jaɨ^{32}.

16 Jáun^{2} né^{3}, cun^{3}ñí^{1}
hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} chú^{32} ton^{13}
náh^{2} tsáuh^{3} ñí^{1}con^{2} tsá^{2}ján^{2}
tsá^{2}ján^{2}, hi^{3} lienh^{1} náh^{2} siáh^{3}
Dió^{32} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2}ján^{2} tsá^{2}ján^{2},
jáun^{2} lan^{13} náh^{2}. Nɨ́^{1}juáh^{3} jan^{2}
tsá^{2} zian^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} tɨ^{32}
tsɨ́^{3} Dió^{32} liéinh^{32} Dió^{32} [ca^{3}la^{3}
jonh^{3} jmɨ́^{1} tsɨ́^{3}], hú^{1}tá^{1} cu^{3}tí^{3}
jmu^{3} bíh^{1} ta^{21}.

17 Uá^{1}la^{3} cun^{3} hi^{3} ca^{3}lɨ^{3} jáun^{2}
ñí^{1}con^{2} Líh^{3}, tsá^{2} jmɨ́^{1} lɨ́n^{3} hí^{3}
tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32} jmɨ́^{1}tin^{2}. Ja^{3}bí^{1}
tsá^{2} hí^{3} siáh^{3} jmɨ́^{1} lɨ́n^{3} jan^{2}
tsá^{2} lɨ́^{1} tsáu^{2} la^{3} jnoh^{1} bíh^{1};
tɨ^{3}la^{3} jmɨ́^{1} ca^{3}liéinh^{32} tsú^{2} jáun^{2}
Dió^{32} né^{3}, hi^{3} ca^{3}mɨ́^{3} tsú^{2} hi^{3}
tiú^{2}uú^{2} chau^{13} jmɨ́^{3}, jáun^{2}
ca^{3}quin^{3} bíh^{1} jmɨ́^{3} cun^{3} hnɨ^{32}
mii^{2} tón^{32} hué^{32} ñí^{1} jmɨ́^{1} cuá^{3}
tsú^{2} jáun^{2}.

18 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3},
ca^{3}liéinh^{32} tsú^{2} siáh^{3} Dió^{32},
jáun^{2} ca^{3}jauh^{3} bíh^{1} siáh^{3} jmɨ́^{3}
hué^{32} jáun^{2}, jáun^{2} ca^{3}cuú^{2}
ca^{3}láu^{2} bíh^{1} re^{2} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} lau^{3}
cuá^{1} hué^{21}.

19 Hnoh^{2} reh^{2}, nɨ́^{1}juáh^{3} ja^{1}
quián^{13} hnoh^{2} zian^{2} jan^{2} tsá^{2}
cón^{32} siáh^{3} jan^{2} tsá^{2} jmɨ́^{1}
má^{2}ngau^{32} tɨ^{3} có^{32} ca^{3}tɨ^{21} jú^{1}
tson^{2},

20 jáun^{2} cháu^{1} náh^{2} honh^{2}
hi^{3} tsá^{2} jmu^{2} ta^{21} la^{3} jáun^{2}
má^{2}ca^{3}lión^{32} jan^{2} tsá^{2} jmɨ́^{1}
má^{2}jún^{1} bíh^{1}, hi^{3} jmu^{2} tsú^{2}
siáh^{3} hi^{3} lɨ^{13} hin^{3} ca^{3}la^{3} jɨ^{32}
tso^{3} hi^{3} jmɨ́^{1} ren^{2} jáun^{2} tsá^{2}
hí^{3}. [Cun^{3} nɨ́^{2} bíh^{1} tí^{3} jáɨ^{13} hi^{3}
juanh^{32} jná^{13} ñí^{1}con^{2} hnoh^{2}
reh^{2}.]

Sí² La³ñí¹ Quioh²¹ Pé¹

Pé¹ jmu² cáun² sí² hi³ ca³tɨn¹ tsá² ná¹yanh³² tá¹ cáun² hngá¹máh³

1 Jná¹³ Pé¹, jan² *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Jesucristo, cuá¹jmu² jná¹³ sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ hnoh² tsá² má²ca³huén² náh² hué³² quián¹³, hi³ má²tiáunh¹ náh² hué³² ñí¹ uóunh³, uá¹la³ cun³ hué³² Ponto, Galacia, Capadocia, Asia jɨ³ Bitinia nɨ́² siáh³.

2 Hnoh² bíh¹ ná¹lɨ́n³ náh² tsá² má²ca³quianh³ Dió³² Jméi² dí² la³ cun³ rón³² hi³ ca³lɨ́n¹³ tsú² jáun² la³ cun³ jmɨ́¹tin² lɨ́n³². Cun³quionh³ Jmɨ́²chí³ joh¹ tsú² má²ca³jmú³ hi³ ná¹chan¹ hnoh² ñí¹con², hi³ jáun² lɨ́¹³ má¹tih²¹ náh² re² ñí¹con² tsú², jɨ³ hi³ jáun² lɨ³ jɨn² náh² siáh³ cun³quionh³ jmɨ́²hán¹ Jesucristo. Cuɨ́¹ má¹mieh² náh² Dió³² ca³la³ hi³ lɨ́ tú² lɨ́¹ ziáun²³, jɨ³ hi³ cuɨ́¹ zian² náh² siáh³ cáun² hi³ re² hi³ tɨn².

Zia³² hi³ hu²¹ tsɨ́³ tsú² hi³ hú¹tá¹ lɨ³tí³

3 Hénh³ ma³ chun¹ Dió³² Jméi² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí², quí¹ cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ ca³ja³ lɨ́n³² mií³ tsɨ́³ tsú², jáun² ca³jmú³ tsú² hi³ lɨ³zian² dí² siáh³ cáun² hi³ hmaɨ²¹ cun³quionh³ hi³ ca³jmú³ tsú² hi³ ca³jenh¹³ jáun² Jesucristo ja¹ tsá² má²cá²tsan³. Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ ná¹hé² ná¹jan³² dí² hi³ zia³² hi³ hú¹tá¹ lɨ³tí³ ñí¹con² dí².

4 Ja³bí¹ la³ jáun², cun³ñí¹ hi³ jáun² siáh³ né¹ dí² hi³ hiáu¹³ dí² hi³ lɨ́¹ cué²¹ jáun² Dió³² hi³ ná¹hmouh²¹ tsú² jáun² hñu³mɨ³cuú² hi³ ca³tɨn¹ tsá² joh¹; cáun² hi³ jmɨ́¹lɨ́h³ tiá² tsúnh¹³, sa³jun³ hliáh¹³, hi³ sa³jun³ lɨ́¹ yieih²¹ siáh³ la³jmɨ́¹ yieih³² lí¹³.

5 Hi³ cun³ñí¹ hi³ nio² cáun² honh² náh² ñí¹con² Dió³² né³, hi³ jáun² hí³ bíh¹ jmu² hua³hí¹³ hnoh² cun³quionh³ pí³ quioh²¹, ca³la³ ñí¹ ca³tú¹ ca³tsɨn¹³ náh² jmáɨ¹ hi³ liáun³ náh². Hi³ Dió³² né³ hún¹ hua³jan²¹ hi³ ma³jnia³² ha³ lánh³ rón³² liáu³² tsú² hnoh² ñí¹ ca³táuh³ jmáɨ¹.

6 Hi³ jáun² bíh¹ jlánh¹ má²ná¹hiún² lɨ́n³² honh² náh², uá¹jinh¹ lɨ³ hniáuh³² má¹tsoh¹ lɨ́n²¹ náh² honh² cu³tiá³ cun³quionh³ hliáun³ ñí¹ uu³mí²tsɨ³².

7 Quí¹hliá² hi³ nio² jáun² cáun² honh² náh² lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cú¹mí¹niau²¹ bíh¹, hi³ taunh³² tsú² tín² ja¹ sɨ́² hi³ jɨe²³ tsú² nɨ́¹juáh³ jáun² hi³ hngó³². La³ jáun² bíh¹ lɨ́³ hi³ taunh³² tsú² jáun² ta²¹, quí¹ nɨ́¹juáh³ hi³ tióh³² tsú² la³jɨ́³² uu³mí²tsɨ³², jáun² hi³ nio² jáun² cáun² tsɨ́³ tsú² né³, lɨ́³ cáun² hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ cú¹mí¹niau²¹ hi³ zia³² jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ tsa³hín³. Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ la³ má²nio² jáun² cáun² honh² náh² ja¹ la³jɨ́³² hi³ há² ngá² náh², jáun² nɨ́¹ má¹jaunh³²

Jesucristo má²ma³quien² tsú² hnoh² hi³ he³ tsú² cáun² hi³ re² hi³ tɨn² cu³tí³.
8 Hnoh² tsá² hno³ náh² Jesucristo uá¹jinh¹ ta³ tiá² má²ca³jɨen¹ náh²; hi³ uá¹ jáun² la³ jáun² tiá² má²ca³jɨen¹ náh² tsú², má²nio² bíh¹ cáun² honh² náh² hi³ ca³tɨn¹ hí³ dí². Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, lɨ²tsɨnh¹ lɨ́n²¹ bíh¹ náh², ca³la³ hi³ tiú²uú² tsɨ³² héih³², ca³la³ hi³ tiú²uú² lin¹ he³ lánh³ rón³² lɨ³ juáh¹³, quí¹ cáun² hi³ ja³² ñí¹con² Dió³² bíh¹ jaun³²;
9 quí¹hliá² hnoh² bíh¹ má²ná¹héih²³ náh² la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ hu²¹ jáun² honh² náh² jmɨ́¹ ca³tianh³² náh² tsú² ta²¹, hi³ liáu³ jáun² jmɨ́²chí³ quián¹³ náh².
10 Hi³ ca³tɨ²¹ hi³ lɨ́¹³ liáun³ dí² jáun² né³, tsá² lɨn³ *tɨ³² jë¹ Dió³², tsá² jmɨ́¹ zian² jmɨ́¹tin², ca³quí² ca³hnauh² re² lɨ́n³² he³ lánh³ lɨ́¹³ choh¹³, hi³ ca³hléh³ tsú² jáɨ¹³ hi³ ca³cué³ Dió³² hñu³ tsɨ́³ hi³ zia³² hi³ cué³² Dió³² ñí¹con² hnoh² cun³ñí¹ hi³ ja³² miɨ³ tsɨ́³.
11 Jmɨ́²chí³ joh¹ Cristo bíh¹ ca³jmú³ hi³ ca³lɨ³ ñi³² tsá² ca³lɨn³ hí³ tɨ³² jë¹ Dió³² ta³ tin² he³ lánh³ rón³² ma³tso² Tsá² lɨ́n³ Cristo tsɨ́³, jɨ³ ha³ lánh³ rón³² lɨ³ quien² tsú² nɨ́¹ má¹lɨ³² jáun² siáh³. Hi³ jáun² tsá² hí³ jmɨ́¹ ná¹hnauh² tsɨ́³ hi³ hnió³ lɨ³ ñi³² hi³ hin² dá² tsánh² Tsá² hí³ hi³ já³², hi³ hín² jmáɨ¹ lɨ³tí³ siáh³ la³ cun³ hi³ juáh³ jáun² Jmɨ́²chí³ cuá³ hí³ hñu³ tsɨ́³ tsú².
12 Tɨ³la³ Dió³² né³, ca³jmú³ hi³ ca³lɨ³ ñi³² tsá² hí³ hi³ jun³juáh¹³ ca³tɨn¹ hmóu³² yáh³ tsú² jáɨ¹³ hi³ ca³hléh³ jáun² hmóu³², tɨ³la³ jáɨ¹³ jáun² dá² ca³tɨn¹ hnoh² bíh¹. Jáun² né³, jáɨ¹³ jáun² bíh¹ má²ca³niéih² hnoh² ñí¹con² tsá² ngaɨ³² jú¹ chú³² hi³ lɨ¹³ liáu³ dí², tsá² hleh³² hí³ cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Jmɨ́²chí³ Chun¹ Tsá² ca³zen³ hí³ Dió³². Hi³ hí¹ la³ tɨ³ hmóu³² yáh³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hniá¹ hi³ há¹ ngɨ¹³ hi³ jáun².

Dió³² té²³ hi³ jmú¹³ dí² ná¹chan¹

13 Hi³ jáun² né³, jmu³ náh² hua³jan²¹ jmɨ́¹ honh², ma³tɨn¹³ náh² hi³ jmúh¹³ héih³² ñí¹con² náh² hmóu³². Héi³ náh² honh² ñí¹con² Dió³² hi³ cu³tí³ zia³² hi³ cué³² tsú² nɨ́¹ má¹cuanh³² Jesucristo cun³ñí¹ hi³ ja³² miɨ³ tsɨ́³.
14 Ma³lɨ²¹ hnoh² hi³ ná¹lɨ́n³ náh² jon² tsú² tsá² nieh³; ha³ lɨ²uú² ma³zián¹³ náh² la³ cun³ lɨ³ hi³ jmɨ́¹ dí¹quiaunh²¹ jáun² honh² náh² jmɨ́¹tin², jmɨ́¹ tiá² Dió³² má²cuóun³² náh².
15 Tɨ³ re² bíh¹ ma³zián¹³ náh² hi³ chun¹ náh², quí¹ Dió³² Tsá² ca³te³ hnoh² dá² jan² Tsá² chun¹ bíh¹;
16 quí¹ ñí¹ Sí² rá¹juáh³: “Jmu³ náh² chun¹, quí¹ jná¹³ dá² jan² Tsá² chun¹ bíh¹”.
17 Nɨ́¹juáh³ hnoh² teh³² Dió³² “Tia²¹”, jáun² tianh³² náh² tsú² ta²¹ la³jɨ́³² jmáɨ¹ tá¹la³ zian² náh² ñí¹ hué²¹ lá², quí¹ hí³ bíh¹ rá²tsɨ³² héih³² ñí¹con² ma³ quin³² ma³ jan³² tsáu² nɨ́¹juáh³ he³ lánh³ rón³² jmu² tsú², hi³ Dió³² hí³ né³

cónh^{3} tiá^{2} jmu^{2} bíh^{1} hi^{3} siánh^{3}
tsáu^{2} tsá^{2} hlá^{2} tsá^{2} nɨ́^{2}.
18 Quí^{1} Dió^{32} má^{2}ca^{3}liáu^{32}
náh^{2} hi^{3} jmɨ́^{1} zian^{2} náh^{2} cáun^{2}
hi^{3} tiá^{2} tsú^{2}ta^{21}, la^{3} cun^{3}
rón^{32} lɨ́^{3} ta^{3} hi^{3} jmɨ́^{1} raunh^{32}
jáun^{2} tsá^{2}daun^{32} jmɨ́^{1}tin^{2}. Hi^{3}
hnoh^{2} ná^{1}ñíh^{1} re^{2} lɨ́n^{32} hi^{3}
jun^{3}juáh^{13} cun^{3}quionh^{3} hi^{3} lɨ́^{1}
tsá^{2}hín^{3} yáh^{3} ca^{3}lɨ^{3} hmáh^{1}
hi^{3} ca^{3}liáun^{3} hnoh^{2} jáun^{2}, la^{3}
cun^{3} cú^{1}mí^{1}niau^{21} ho^{3}lá^{2}dá^{2}
cú^{1}tiáu^{2},
19 quí^{1} cun^{3}quionh^{3}
jmɨ́^{2}hán^{1} Cristo bíh^{1} ca^{3}liáun^{3}
hnoh^{2} jmɨ́^{1} ca^{3}cuen^{3} tsú^{2} jáun^{2}
hnga^{2} hi^{3} jún^{3}. Hí^{3} bíh^{1} ca^{3}lɨn^{3}
la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́n^{3} jan^{2} *já^{1}ziáh^{2}, jan^{2}
jáh^{3} hí^{1} cú^{1}pih^{21} tiá^{2} cuú^{2}
tiá^{2} hliánh^{2} hi^{3} sa^{3}jun^{3} quián^{1}
siáh^{3}.
20 Quí^{1} la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}tin^{2}
máh^{3} ca^{3}lɨ^{3}hiáun^{1} Cristo hi^{3}
ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} nɨ́^{2}, jmɨ́^{1} ñeh^{2}
bíh^{1} hi^{3} lɨ́^{13} la^{3} cu^{3} la^{3} juéh^{3}
mɨ^{3}cuú^{2}; tɨ^{3}la^{3} cun^{3}ñí^{1} hi^{3}
ca^{3}tɨn^{1} hnoh^{2} bíh^{1}, hi^{3} jáun^{2}
dá^{2} ñí^{1} ca^{3}táuh^{3} jmáɨ^{1} lá^{2} bíh^{1}
má^{2}ca^{3}lɨ^{3}jnia^{2} tsú^{2}.
21 Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} Cristo
bíh^{1} hi^{3} tanh^{23} hnoh^{2} ta^{21}
Dió^{32}, Tsá^{2} ca^{3}jmú^{3} hí^{3} hi^{3}
ca^{3}jenh^{13} tsú^{2} ja^{1} hla^{1}, jɨ^{3} hi^{3}
má^{2}ca^{3}ma^{3}quien^{2} tsú^{2} siáh^{3}
Cristo; hi^{3} jáun^{2} né^{3}, hnoh^{2}
má^{2}ca^{3}tianh^{32} ta^{21} Dió^{32} jɨ^{3} hi^{3}
má^{2}ná^{1}hen^{2} siáh^{3} honh^{2} náh^{2}
ñí^{1}con^{2} tsú^{2}.
22 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, cun^{3}quionh^{3}
hi^{3} ca^{3}tionh^{2} náh^{2} jáun^{2} ta^{21}
jú^{1} tson^{2}, má^{2}ca^{3}jmuh^{3} náh^{2}
jɨ^{2} jmɨ́^{1} honh^{2} [cun^{3}quionh^{3}
Jmɨ́^{2}chí^{3} Chun^{1}], hi^{3} jáun^{2}
lɨ^{13} hi^{3} cu^{3}tí^{3} má^{1}hno^{1} náh^{2}
tsá^{2} reh^{2} dí^{2}. Hi^{3} jáun^{2} né^{3},
hniáuh^{32} bíh^{1} hi^{3} má^{1}hnáu^{3}
náh^{2} quiúnh^{1} tsá^{2}ján^{2} tsá^{2}ján^{2}
ca^{3}la^{3} jonh^{3} jmɨ́^{1} honh^{2} náh^{2},
jɨ^{3} ca^{3}la^{3} jɨ́^{32} huá^{2} pí^{3} quián^{13}
náh^{2} nɨ́^{2} siáh^{3}.
23 Quí^{1} hnoh^{2} má^{2}ca^{3}lɨ^{3}zian^{2}
náh^{2} siáh^{3} cáun^{2} hi^{3} hmaɨ^{21};
jun^{3}juáh^{13} uú^{2} cun^{3}quionh^{3}
ñeh^{2} mí^{1}ziúh^{2} náh^{2}, tsá^{2} lɨ́^{13}
jún^{3} yáh^{3}, tɨ^{3}la^{3} cun^{3}quionh^{3}
jáɨ^{13} liéih^{32} quioh^{21} Dió^{32}
bíh^{1} hi^{3} lɨ^{3} quien^{2} la^{3} cun^{3}
jmɨ́^{1}hi^{3}nio^{2}.
24 Quí^{1} ñí^{1} Sí^{2} rá^{1}juáh^{3}:
La^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2}mɨ^{3}cuóun^{2} lɨ́n^{3}
la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́^{3} náɨ^{2},
hi^{3} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} zioh^{2} tsú^{2} siáh^{3}
lɨ́^{3} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́^{3} lí^{13},
lɨ́^{2}quiéin^{2} bíh^{1} náɨ^{2} hi^{3} jáun^{2}
suh^{32} bíh^{1} siáh^{3} lí^{13};
25 tɨ^{3}la^{3} jáɨ^{13} quioh^{21} Tɨ^{32} Juo^{13}
dí^{2} má^{1}ná^{1},
quien^{2} la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}hi^{3}nio^{2}
bíh^{1}.
Hi^{3} jáɨ^{13} jáun^{2} né^{3}, lɨ́^{3} jú^{1} chú^{32}
hi^{3} má^{2}ca^{3}hléh^{3} tsú^{2} ñí^{1}con^{2}
hnoh^{2}.

2

1 Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} né^{3}, chá^{1}
náh^{2} tɨ^{3} có^{32} la^{3}jɨ́^{32} ñí^{1} hi^{3}
hlah^{3}; ha^{3} lɨ́^{2}uú^{2} ma^{3}can^{13}
náh^{2} tsáu^{2}, sa^{3}jun^{3} hniáuh^{32}
lɨn^{3} náh^{2} la^{3} cá^{1} la^{3} jéinh^{1}, hi^{3}
sa^{3}jun^{3} hniáuh^{32} uóu^{32} honh^{2}
náh^{2}, hi^{3} sa^{3}jun^{3} hniáuh^{32} tú^{1}
hion^{13} náh^{2} siáh^{3} tsáu^{2}.
2 Tɨ^{3}la^{3} hnoh^{2} dá^{2} hniáuh^{32}
jmúh^{13} la^{3}jmɨ́^{1} jmu^{2} jan^{2} dáɨn^{2}
cun^{3} ca^{3}lɨ^{3}zian^{2} bíh^{1} hi^{3} hniá^{1}
jmɨ́^{2} tiuh^{21}; quí^{1} cun^{3}quionh^{3}
hi^{3} hniá^{1} hnoh^{2} húh^{13} jmɨ́^{2}
tiuh^{21} hngó^{32}, la^{3} cun^{3} jmɨ́^{2}

tiuh[21] hi[3] cue[32] pí[3] ñí[1]con[2]
jmɨ́[2]chí[3] quián[13] hnoh[2], hi[3]
jáun[2] bíh[1] cuóun[13] náh[2] jɨ[3] hi[3]
lɨ́[13] liáun[3] náh[2] siáh[3],
3 quí[1] hnoh[2] bíh[1] má[2]ca[3]lɨ[3]tsɨn[2]
náh[2] hi[3] Tɨ[32] Juo[13] dí[2] jan[2]
Tsá[2] chun[1] bíh[1].

Cristo lɨ́n[3] la[3]jmɨ́[1] lɨ́[3] cá[2]
máɨ[3] quɨ́n[1], tɨ[3]la[3] hi[3] liéih[32]
má[1]na[21]

4 Hi[3] jáun[2] né[3], ma[3]janh[2]
náh[2] tɨ[3] ñí[1]con[2] Tɨ[32] Juo[13]
dí[2], Tsá[2] lɨ́n[3] la[3]jmɨ́[1] lɨ́[3] cá[2]
máɨ[3] quɨ́n[1], tɨ[3]la[3] quɨ́n[1] liéih[32]
má[1]ná[1]; quɨ́n[1] hi[3] ca[3]quiáh[3]
Dió[32] hi[3] lɨ́[3] cá[2] máɨ[3] quɨ́n[1]
hi[3] jlánh[1] bíh[1] quien[2], uá[1]jinh[1]
tsáu[2] tiá[2] quiú[2] tiá[2] jéih[32].

5 Ja[3]bí[1] hnoh[2] uá[2]jaɨ[32]
ná[1]lɨ́n[3] náh[2] la[3]jmɨ́[1] lɨ́[3] quɨ́n[1]
hu[21] jmɨ́[2]chí[3], hi[3] jmúh[32]
Dió[32] ta[21] hi[3] lɨ́[13] hná[1]
hiah[32] cuáh[32] quioh[21] hi[3] lɨ́[3]
jáun[2] cun[3]quionh[3] jmɨ́[2]chí[3];
jɨ[3] hi[3] lɨ́n[13] náh[2] siáh[3] cu[3]
nió[3] mí[2]tsáu[2] tsá[2] ná[1]chan[1]
ñí[1]con[2] Dió[32], tsá[2] zia[32] hi[3]
ná[1]jéinh[23] náh[2] ñí[1]con[2] Dió[32]
cun[3]quionh[3] Jesús Tsá[2] lɨ́n[3]
Cristo. Hi[3] Dió[32] né[3] cun[3]
tɨ[21] bíh[1] tsɨ́[3] la[3] cun[3] hi[3]
jéinh[13] náh[2] jáun[2] cun[3]quionh[3]
jmɨ́[2]chí[3] quián[13].

6 Cun[3]ñí[1] hi[3] jáun[2] bíh[1],
rá[1]juáh[3] ñí[1] Sí[2] quioh[21] Dió[32]
la[3] lá[2]:
Tsɨ[3] máh[3] Sión chan[21] jná[13]
jan[2] Tsá[2] lɨ́n[3] la[3]jmɨ́[1] lɨ́[3]
quɨ́n[1] hi[3] hu[21] cuoh[1]
jmɨ́h[1] hiah[32],
cá[2] máɨ[3] quɨ́n[1] ná[1]quiáh[1] hi[3]
jlánh[1] bíh[1] quien[2];
nɨ́[1]juáh[3] tsá[2] tanh[2] ta[21] tsá[2] hí[3]
né[3],
cónh[3] tiá[2] chau[21] bíh[1] jmáɨ[1]
hi[3] tá[1]zanh[1] tsú[2] ñí[1]
hua[3]heih[21].

7 Hi[3] jáun[2] ñí[1]con[2] hnoh[2]
tsá[2] táunh[23] ta[21] né[3], quien[2]
lɨ́n[32] bíh[1] quɨ́n[1] jáun[2]; tɨ[3]la[3]
ca[3]tɨn[1] tsá[2] tiá[2] ta[21] taunh[32]
má[1]ná[1], lɨ́[2]tí[3] bíh[1] la[3] cun[3] hi[3]
rá[1]juáh[3] ñí[1] Sí[2], hi[3] juáh[3] la[3]
lá[2]:
Quɨ́n[1] hi[3] tiá[2] ca[3]jeih[21] jáun[2]
tsá[2] ná[1]lɨ́n[3] tɨ[32] hiah[32],
ti[3]tsóh[3]dí[1] quɨ́n[1] jáun[2] bíh[1]
ca[3]lɨ[3] cá[2] máɨ[3] quɨ́n[1]
hi[3] jlánh[1] bíh[1] quien[2]
hi[3] hu[21] cuoh[1] jmɨ́h[1]
hiah[32].

8 Hi[3] ja[3]bí[1] lɨ́[2]tí[3] siáh[3] la[3] cun[3]
hi[3] rá[1]juáh[3] jáun[2] la[3] lá[2]:
Hí[3] bíh[1] lɨ́n[13] la[3]jmɨ́[1] lɨ́[3] cá[2]
máɨ[3] quɨ́n[1] hi[3] lɨ́[1] quí[2]
lɨ́[1] hinh[32] tsáu[2],
quɨ́n[1] jmu[3] hi[3] quɨnh[3] tsáu[2].
Tsá[2] lɨ́[1] quí[2] lɨ́[1] hinh[32] quɨ́n[1]
jáun[2] né[3], quí[2] hinh[32] cun[3]ñí[1]
hi[3] jmu[2] la[3] uá[1] tiá[2] náɨ[32] jú[1]
chú[32] quioh[21] Dió[32] bíh[1]; quí[1]
cun[3] jáun[2] má[2]lɨ́[2]zeh[3] Dió[32]
yáh[3] tsú[2] hi[3] quiunh[21] la[3]
jáun[2].

9 Tɨ[3]la[3] hnoh[2] má[1]ná[1],
ná[1]lɨ́n[3] náh[2] cu[3] nió[3]
tsá[2] má[2]ná[1]quiánh[1], tsá[2]
má[2]ná[1]lɨ́n[3] mí[2]tsáu[2] tsá[2]
ná[1]jmu[2] ta[21] ñí[1]con[2] Tsá[2] lɨ́n[3]
hí[3] Re[21]. Ná[1]lɨ́n[3] náh[2] siáh[3]
cu[3] nió[3] *tsá[2] má[2]ná[1]hlánh[1]
joh[1] Dió[32], tsá[2] má[2]ná[1]chan[1]
hi[3] ca[3]tɨn[1] tsú[2]. Ca[3]tɨ[21] hi[3]
nɨ́[2] bíh[1] ca[3]quianh[3] hnoh[2]
Dió[32], hi[3] jáun[2] ca[3]tɨn[1] hnoh[2]
cuá[1]ngáɨ[1] jáɨ[13] hi[3] ca[3]tɨ[21] ta[21]

cáu² jueh³² quioh²¹ Dió³², Tsá² ca³te³ náh² hí³ jmáɨ¹ hi³ jmɨ́¹ tionh¹ hnoh² jáun² ñí¹ já¹niéi² hi³ ca³nga² hnoh² tɨ³ ñí¹ tie³ joh¹.

10 Jmɨ́¹tin² tiá² jmɨ́¹ tionh¹ yáh³ náh² jo³cuo² Dió³², tɨ³la³ ta³né³² má¹ná¹, má²ná¹lɨ́n³ náh² tsá² joh¹ tsú². Jmɨ́¹tin² ha³ tiá² ca³taunh² yáh³ hnoh² Dió³² hó¹ñí¹, tɨ³la³ ta³né³² má¹ná¹, Dió³² má²ja³² mií³ tsɨ́³ ñí¹con² hnoh².

Cuɨ́¹ ná¹zian² náh² hi³ ná¹má²cú¹ má²haɨn²¹ náh² Dió³²

11 Hi³ jáun² né³ reh² tsá² hnau³ jná¹³, tsá² ná¹lɨ́n³ náh² tsá² hué³² siáh³ tá¹la³ tionh² náh² cheih³² ñí¹ hɨ́n¹³, tsá² zian² náh² la³juah²¹ dúh¹ tsá² lɨ́¹ ñi³tú¹ ñi³lɨn¹³, hlɨ́¹ lieh¹ jná¹³ hnoh² hi³ chú³² tiá² má¹tih²¹ náh² la³ cun³ hi³ dí¹quian¹ cuá² tanh¹ náh² jmu³, quí¹ hi³ jáun² dá² tɨ³ jmu² hniéi² quionh³ jmɨ́¹ honh² bíh¹ náh².

12 Jmu³ náh² chun¹ ja¹ tsá² tiá² Dió³² má²cuóun³²; hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lɨ́¹³ ma³quien² tsá² hí³ Dió³² nɨ́¹ má¹jaunh³² Dió³² hi³ ja³quiaun² jú¹ tson², quí¹ cun³ñí¹ hi³ jɨ́e³ tsú² hi³ chu²¹ hi³ jmuh³² hnoh² jáun², uá¹jinh¹ tsá² hí³ cáun² lɨ́¹ ná¹hleh³² hlah³ quián¹³ hnoh² ta³né³², hi³ ná¹jɨ́e³² tsú² hnoh² la³juah²¹ dúh¹ tsá² hláɨh¹ tsá² hon².

13 Né³² né³, cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Tɨ³² Juo¹³ dí², tianh³² náh² ta²¹ ca³la³ jɨ́n³² tsá² ná¹ho² ta²¹, tsá² má²ca³chan³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá², la³ñí¹ la³ján³ *tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹, quí¹ cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ záu² jáɨ¹³ hi³ cuá¹ho² tsú². Ja³bí¹ la³ jáun² hniáuh³² tanh¹³ náh² ta²¹

14 tsá² ho² ta²¹ hi³ zen² tsá² hí³, hi³ ma³tson¹³ tsú² tsá² hláɨh¹ tsá² hon², jɨ³ hi³ hleh³² tsú² siáh³ re² hi³ ca³tɨn¹ tsá² jmu² hi³ chu²¹.

15 Quí¹hliá² Dió³² hnió³ hi³ cun³quionh³ hi³ jmúh¹³ hnoh² hi³ chu²¹, lɨ́¹³ jnɨ́³² ho³ tsá² cáun¹ te³, tsá² cáun² lɨ́¹ hleh³² jmáh³la³ jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹ chin² chí¹ hmóu³².

16 Ma³zián¹³ náh² la³jmɨ́¹ zian² tsá² má²ca³liáun³ ñí¹con² lɨ³ua³ cáun² hi³ jmɨ́¹ lɨ́¹³ zaunh³ tiá³ quioh²¹; tɨ³la³ jun³juáh¹³ hi³ jmúh¹³ náh² hi³ hlah³ yáh³ má¹ná¹ quí¹hliá² cun³ñí¹ hi³ zian² náh² jáun² re² tɨn². Tɨ³ re² jmu³ náh² la³jmɨ́¹ lɨ́³ hi³ ná¹lɨ́n³ náh² tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ Dió³² bíh¹.

17 Tianh³² náh² ta²¹ ca³la³ jɨ́n³² tsáu². Ma³hno¹ náh² tsá² reh², jmu³ náh² juénh² ñí¹con² Dió³², hi³ tianh³² náh² siáh³ ta²¹ tsá² cuá¹lɨ́n³ mɨ³chí¹.

Cristo lɨ́n³ nóh³² ca³tɨn¹ tsá² má²tso² tsɨ́³

18 Hi³ hnoh² tsá² lɨ́n³ náh² quian²¹ né³, tianh³² náh² ta²¹ re² lɨ́n³² tsá² lɨ́n³ juóuh³² náh²; tɨ³la³ jun³juáh¹³ jmáh³la³ tsá² chun¹ yáh³, sa³jun³ jmáh³la³ tsá² ngɨ²³ jáɨ¹³, tɨ³la³ la³jɨ́n³² jɨ³ tsá² hian² tsɨ́³ bíh¹.

19 Quí[1] hi[3] jáun[2] bíh[1] jmu[3] hi[3] tá[1]zanh[1] tsú[2] re[2], nɨ́[1]juáh[3] hi[3] má[2]tso[2] tsú[2] tsɨ́[3] cáun[2] hi[3] tiá[2] jmɨ́[1] ca[3]tɨ[21] bíh[1], cun[3]ñí[1] hi[3] jmɨ́[1] tsɨ́[3] tsú[2] má[2]hniá[1] jmáh[3]la[3] hi[3] ca[3]tɨn[1] Dió[32].

20 Quí[1] tiá[2] lin[1] ñí[1] quien[2] yáh[3] hi[3] cueh[13] hnoh[2] honh[2] ja[1] la[3]jɨ́[32] uu[3]mí[2]tsɨ[32] nɨ́[1]juáh[3] cun[3]ñí[1] hi[3] la[3] ca[3]jmuh[3] hi[3] hlah[3] bíh[1] hnoh[2], quí[1] cun[3] ca[3]tɨn[1] bíh[1] hnoh[2] má[1]tsoh[1] honh[2] nɨ́[1]juáh[3] la[3] jáun[2]. Tɨ[3]la[3] nɨ́[1]juáh[3] la[3] ná[1]tion[23] náh[2] honh[2] ja[1] la[3]jɨ́[32] uu[3]mí[2]tsɨ[32] hi[3] ca[3]lɨ[3] zia[32] cun[3]ñí[1] hi[3] jmuh[32] náh[2] hi[3] chu[21] né[3], hi[3] jáun[2] bíh[1] jmu[3] hi[3] tá[1]tonh[1] hnoh[2] re[2] ta[3] ñí[1] Dió[32].

21 Cun[3]ñí[1] hi[3] ca[3]tɨ[21] hi[3] nɨ́[2] bíh[1] ca[3]te[3] hnoh[2] Dió[32], quí[1] Cristo má[2]ca[3]ma[3]tso[2] tsɨ́[3] hi[3] ca[3]tɨn[1] hnoh[2], hi[3] ca[3]quiú[2] tsú[2] cáun[2] nóh[32], hi[3] jáun[2] la[3] jáun[2] hniáuh[32] ñí[1]táunh[1] hnoh[2] la[3]jmɨ́[1] ca[3]ngɨ́[3] hnga[2] tsú[2].

22 Hí[3] dí[2] né[3], hí[1] cáun[2] yáh[3] tso[3] tiá[2] ca[3]jmú[3], hi[3] jmɨ́[1]lɨ́h[3] tiá[2] ca[3]hué[2] siáh[3] jú[1] tɨ́[1]jáɨ[2] ho[3] tsú[2].

23 Jmáɨ[1] hi[3] tɨ́[2] tú[2] tɨ́[2] hiáu[32] tsáu[2] quioh[21] tsú[2] ha[3] tiá[2] tɨ́[2] jin[23] yáh[3] tsú[2] tsá[2] hí[3]; jmáɨ[1] hi[3] tɨ́[2] jmu[2] tsáu[2] hi[3] má[2]tso[2] tsú[2] tsɨ́[3], ha[3] tiá[2] tɨ́[2] jeinh[32] yáh[3] tsú[2] ñí[1]con[2] tsá[2] hí[3], tɨ[3]la[3] jo[3]cuo[2] Dió[32] bíh[1] ca[3]chan[3] tsú[2] hnga[2], Tsá[2] rá[2]tsɨ[32] héih[32] la[3] cun[3] ca[3]tɨ[21].

24 Hnga[2] bíh[1] Cristo ca[3]caun[2] tso[3] quiú[13] dí[2] cun[3]quionh[3] hi[3] ca[3]jɨ́enh[3] tsú[2] jáun[2] ngú[3] quioh[21] hi[3] jún[3] ñí[1] crei[21], quí[1] hi[3] jáun[2] lɨ́[13] jún[3] dí[2] ca[3]tɨ[21] tso[3], hi[3] jáun[2] lɨ́[13] má[1]ziáun[13] dí[2] la[3] cun[3] tɨ[32] tsɨ́[3] Dió[32]. Hí[3] dá[2] ca[3]cuu[3] ca[3]jmɨ́[3] quí[1] hi[3] jáun[2] lɨ́[13] lan[13] hnoh[2] bíh[1].

25 Hnoh[2] jmɨ́[1] ñi[3]táunh[1] náh[2] jmɨ́[1]tin[2] la[3]jmɨ́[1] ñi[3]táunh[1] *já[1]ziáh[2] má[2]já[2]cuɨn[3]; tɨ[3]la[3] ta[3]né[32] né[3], má[2]cá[2]jính[32] náh[2] tɨ[3] ñí[1]con[2] Cristo Tsá[2] lɨ́n[3] la[3]jmɨ́[1] lɨ́n[3] jan[2] tsá[2] jmu[2] hua[3]hí[13] já[1]ziáh[2], Tsá[2] tanh[2] hó[1]ñí[1] jmɨ́[2]chí[3] quián[13] náh[2].

3

Lánh[3] rón[32] hniáuh[32] ma[3]zian[2] tsá[2] má[2]jenh[2] cuo[2]

1 Ja[3]bí[1] hnoh[2] siáh[3] tsá[2]mɨ[3] tsá[2] má[2]ca[3]jenh[2] cuonh[2] náh[2], tianh[32] náh[2] ta[21] tsá[2]ñuh[2] ñí[2]cuoh[2] náh[2]. Hi[3] jáun[2] né[3], nɨ́[1]juáh[3] zian[2] ma[3] jan[2] tsá[2]ñuh[2] hí[3] hi[3] tiá[2] ta[21] taunh[32] jáɨ[13] quioh[21] Dió[32], lɨ́[13] bíh[1] niau[21] cáun[2] tsɨ́[3] tsú[2] ñí[1]con[2] Dió[32] cun[3]ñí[1] hi[3] má[2]jɨ́e[23] tsú[2] he[3] lánh[3] rón[32] má[2]zian[2] hnoh[2]; ca[3]la[3] hí[1]juáh[3] tiú[2]uú[2] jáɨ[13] hniauh[3] yáh[3]

2 cun[3]ñí[1] hi[3] jɨ́e[23] tsú[2] hi[3] jlánh[1] má[2]chun[1] ñí[2]cuo[2] jɨ[3] hi[3] jlánh[1] má[2]taunh[2] ta[21].

3 Cha[3] jmɨ́[1] jmúh[13] náh[2] hɨ[32] lɨ́n[32] honh[2] hi[3] jmah[21] náh[2] re[2] lɨ́n[32] tɨ[3] coh[3], la[3] cun[3] hi[3] jmouh[32] tsú[2] re[2] lɨ́n[32] chí[1], ho[3] hi[3] háɨ[32] tsú[2] mí[1]ñí[2] pih[21] zɨ́n[3] tɨ[3] hlá[2] tɨ[3] nɨ́[2] quioh[21], ho[3]lá[2]dá[2] hi[3] quɨh[32] tsú[2] hmɨh[32] jlánh[1] chú[32] jniá[3],

4 tɨ³ quien² bíh¹ jmúh¹³
náh² cú²jueh³² hi³ chú³² jniá³
hñu³ honh² náh². Juenh²
honh² náh² ma³zián¹³, hi³ tiá²
hniéi² hnáuh² náh², quí¹ hi³
jáun² bíh¹ tiá² lɨ́¹ tsa³hín³; quí¹
quien² lɨ́n³² bíh¹ ñí¹con² Dió³²
hi³ ma³zian² tsú² la³ nɨ́².
5 Quí¹ la³ nɨ́² bíh¹ jmɨ́¹
jmah³² tsá²mɨ³ tsá² jmɨ́¹
ná¹chan¹ ñí¹con² Dió³², tsá²
jmɨ́¹ zian² cá²jmáɨ¹; tsá²mɨ³ hí³
jmɨ́¹ ná¹hen² tsɨ́³ ñí¹con² Dió³²
jɨ³ hi³ jmɨ́¹ tanh² tsú² siáh³ ta²¹
tsá²ñuh² ñí²cuo².
6 La³ nɨ́² bíh¹ ca³jmú³
hla¹ Sara, hi³ ca³tanh² ta²¹
hla¹ Há²bran²¹ ñí²cuo² jɨ³ hi³
ca³záɨh³ tsú² siáh³ Há²bran²¹
hí³: “Hnú², juóu³² jná¹³”.
Ja³bí¹ hnoh² siáh³ lɨ́¹³ lɨ́n³ náh²
la³jmɨ́¹ lɨ́n³ hla¹ tsá²mɨ³ hí³
cun³quionh³ hi³ jmuh³² náh²
hi³ chu²¹, hi³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá²
cú² tiá² juénh² náh².
7 Ja³bí¹ hnoh² siáh³
tsá²ñuh², cuɨ́¹ lɨ́n³ náh² tsá²
ngɨ²³ jáɨ¹³ hi³ ñíh¹ náh² lánh³
zian² tsá²mɨ³ ñí²cuoh² náh².
Jmu³ náh² quien² tsú² la³ cun³
hi³ ca³tɨn¹ tsú², jun³juáh¹³
jmáh³la³ hliá² hi³ jlánh¹
háɨnh¹³ tsáunh¹ yáh³ tsá²mɨ³,
tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ ca³ja³ mií³
tsɨ́³ Dió³² ñí¹con² tá¹ gon³
bíh¹ hnoh², hi³ jáun² cáun²
jáɨ¹³ bíh¹ ca³jmú³ tsú² ñí¹con²
hnoh² hi³ lɨ́¹³ zian² náh² cun³
jmɨ́¹hi³nio². Jmu³ náh² la³ nɨ́²,
hi³ jáun² tiá² zia³² hi³ chí¹cuú²
chí¹jnáɨ²³ nɨ́¹ má¹ca³lienh¹
náh² Dió³².

Tsá² má²tso² tsɨ́³ cun³ñí¹ hi³ jmu² hi³ chu²¹

8 Jáun² ñí¹ ca³la³ jɨ́³² hi³
nɨ́² né³, la³ lá² bíh¹ lɨ́³, hi³
hniáuh³² má¹zián¹³ náh² hi³
ná¹tioh³ cáun² honh² náh²
jɨ³ hi³ lɨ́n¹³ náh² la³juah²¹
dúh¹ hi³ lɨ³ quián¹³ hmóu³²
náh² nɨ́¹juáh³ lɨ³ua³ cáun² hi³
ca³lɨ³ quioh²¹ tsá² siánh³; hi³
ná¹hnáu³ náh² la³ cun³ ca³tɨ²¹
hi³ renh² náh². Hniáuh³² ja³²
mií³ honh² náh² siáh³, hi³ lɨ́n³
náh² tsá² tiá² cáun² lɨ́¹ jmu²
quien² hnga².
9 Ha³ lɨ́² jéinh¹ náh² hi³
hlah³ ñí¹con² tsá² jmu² hlah³,
sa³jun³ quiú¹ jin¹³ náh² tsá²
quiú² je²³. Cha³ jmɨ́¹ jmúh¹³
hnoh² la³ nɨ́² né³, tɨ³ re² bíh¹
má¹mieh¹³ náh² tsá² hí³, quí¹
Dió³² má²ca³te³ hnoh² hi³
héih¹ náh² hi³ ma³mieh² bíh¹
tsú².
10 Quí¹ la³ cun³ rá¹juáh³ ñí¹
Sí²:
Tsá² hnió³ zian² hiún² tsɨ́³ jɨ³
hi³ zian² siáh³ re² tɨn²,
hniáuh³² jmu³ hua³hí¹³ bíh¹
tsú² zíh¹ hi³ jáun² tiá²
hléh³² jú¹ hlah³,
jɨ³ hi³ hua³hín¹³ tsú² ho³ siáh³
hi³ jáun² tiá² hléh³² jú¹
tɨ́¹jáɨ².
11 Cha³ jmɨ́¹ jmu³ tsú² hi³
hlah³,
hniáuh³² jmu³ tsú² jmáh³la³
hi³ chu²¹ bíh¹,
hi³ hniáuh³² hnauh¹³ tsú²
ca³la³ jonh³ jmɨ́¹ tsɨ́³
he³ lánh³ lɨ́¹³ niau²¹ tie³
quioh²¹.
12 Quí¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² tanh²
hó¹ñí¹ tsá² chun¹ bíh¹,

hi³ náɨ³² tsú² siáh³ he³ hiú² mɨ³² tsá² hí³;
tɨ³la³ ñí¹con² tsá² jmu² hi³ hlah³ né³,
tɨ³ có³² bíh¹ háɨ³² tsú² ñí¹.

13 ¿Hin² dá² tsánh² lɨ́¹³ jmoh³ hnoh² hian² tsɨ́³ nɨ́¹juáh³ jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³² dí¹quian¹ hnoh² jmúh¹³ hi³ chu²¹?

14 Tɨ³la³ cun³ jáun² lɨ³ zia³² bíh¹ hi³ chu²¹ quián¹³ hnoh² uá¹ cun³ ca³ma³tsoh¹ náh² honh² cun³ñí¹ hi³ jmuh³² hi³ chu²¹. Ha³ lɨ́² jmú² náh² juénh² ñí¹con² hí¹ jan² tsáu², hi³ sa³jun³ hniáuh³² hú¹ cóh²¹ honh² náh²,

15 tɨ³la³ jmu³ náh² hi³ quien² Cristo hñu³ honh² náh² la³ cun³ ca³tɨ²¹ hi³ lɨ́n³ tsú² Juo¹³ dí². Jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³² hniáuh³² tiáunh¹ náh² hua³jan²¹ hi³ ngáɨh¹ náh² jë¹ ca³la³ jɨ́n³² tsá² nga² jú¹ tson² ca³tɨ²¹ la³ cun³ hi³ ná¹hé² ná¹janh³² hnoh² jáun²;

16 tɨ³la³ má¹lɨ³² jáun² né³, jun³juáh¹³ hniáuh³² jmúh¹³ quien² yáh³ hnoh², quí¹ tsá² hí³ bíh¹ tɨ³ hniáuh³² jmúh¹³ hnoh² quien². Jmu³ náh² jmáh³la³ hi³ lɨ³ lɨ́¹³ niau²¹ tie³ hñu³ jmɨ́¹ hñu³ honh² náh²; hi³ jáun² tsá² hleh³² hlah³ ca³tɨ²¹ hi³ chu²¹ hi³ jmuh³² náh² jáun² cun³ñí¹ hi³ tanh²³ náh² ta²¹ Cristo né³, lɨ́¹³ lɨ³ heh³ cun³quionh³ jë¹ hmóu³².

17 Jáun² né³, tɨ³ jlánh¹ bíh¹ re² hi³ má²tso² tsú² tsɨ́³ cun³ñí¹ hi³ jmu² hi³ chu²¹ nɨ́¹juáh³ la³ jáun² la³ hnió³ Dió³², la³ cónh³ bíh¹ hi³ jmu³ tsú² hi³ hlah³.

18 Quí¹ hnga² Cristo, jan² Tsá² tiá² tso³ ren² bíh¹ ca³jun³ cha¹³ tsá² ná¹ren² tso³. Cu³ jéin³² la³ lá² bíh¹ ca³jun³ tsú² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ tso³ quiú¹³ dí², hi³ jáun² lɨ́¹³ jáu³² tsú² hnoh² tɨ³ ñí¹con² Dió³². Ca³jun³ tsú² la³ cun³ hi³ ca³tɨ²¹ hi³ jmɨ́¹ dí¹ngú³ tsú², tɨ³la³ ca³jenh¹³ tsú² siáh³ la³ cun³ hi³ ca³tɨ²¹ hi³ lɨ́n³ tsú² jmɨ́²chí³.

19 Hi³ jáun² tá¹la³ ca³lɨn³ tsú² jáun² jmɨ́²chí³ né³, ñéi¹ tsú² hi³ ca³ñí¹hléh² jáɨ¹³ ñí¹con² jmɨ́²chí³ tsá² jmɨ́¹ ná¹tson³.

20 Tsá² jmɨ́¹ ná¹tson³ hí³ né³, tsá² tiá² ca³jmú³ nieh³ cá²jmáɨ¹ lɨ́n²¹, jmáɨ¹ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² juenh² lɨ́n³² tsɨ́³ hi³ cuá¹hé² cuá¹jan³² tá¹la³ lɨ́¹³ cuó² pa²¹ lɨ́n²¹ hi³ ca³jmú³ jáun² hla¹ Noé. Jmɨ́¹jáun² cú¹pih²¹ lɨ́n²¹ bíh¹ tsáu² ca³liáun³, jña³ tsáu² bíh¹ tsá² hí³ cun³ñí¹ la³jɨ́n³² tsá² ca³liáun³ cun³quionh³ jmáɨ² jáun².

21 Hi³ jáun² né³, jmáɨ² jáun² jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² henh¹³ ca³tɨ²¹ jmáɨ² hi³ zaun³² tsú² jmáɨ¹ hi³ ziáun² dí² lá² bíh¹; la³ cun³ lɨ́³ hi³ má²ná¹liáun¹ dí² jmáɨ¹ hi³ né³². Hi³ zaun³² tsú² jáun² jmáɨ² né³ jun³juáh¹³ jmu² hi³ lɨ́²jɨ² ngú³ quioh²¹ tsú² tɨ³ coh³ yáh³, quí¹ cun³quionh³ hi³ jáun² mɨ³² tsú² ñí¹con² Dió³² hi³ lɨ́¹³ jɨ² jmɨ́¹ tsɨ́³ ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ lɨ́n²³ bíh¹ tsú². Hi³ má²ná¹liáun¹ dí² cun³quionh³

hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ ca³jenh¹³
Jesucristo,
22 Tsá² ca³zanh³² hí³
hñu³mɨ³cuú², hi³ jáun²
má²cuá¹tón²¹ tɨ³ cuá² chu²¹
quioh²¹ Dió³². Tsá² hí³
bíh¹ Tsá² cuá¹quien² ñí¹con²
la³jɨ́n³² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³²,
la³ má²quionh³ la³jɨ́n³² tsá²
ná¹chín¹, jɨ³ la³jɨ́n³² tsá²cuú²
tsá²chín³ nɨ́² siáh³.

4

Ca³ta¹ dí² jmú¹³ tá¹³ Dió³²
la³ cun³ lɨ́³ pí³ hi³ má²ca³hiau³
dí²

1 Hi³ jáun² né³, la³jmɨ́¹
ca³ma³tso² jáun² Cristo tsɨ́³
tá¹la³ jmɨ́¹ lɨ́n³ tsú² jáun²
tsá² ngú³, ja³bí¹ hnoh² siáh³
hniáuh³² cháh¹³ cáun² honh²
hi³ má¹tsoh¹ honh². Quí¹
nɨ́¹juáh³ tsá² má²ca³ma³tso²
tsɨ́³ tá¹la³ lɨ́n³ tsú² tsá² ngú³,
hi³ jáun² tsá² la³ hí³ bíh¹
má²ca³chá³ tɨ³ có³² tso³,
2 hi³ jáun² lɨ́¹³ zian² tsú²
la³ cun³ hnió³ Dió³² ñí¹ hná¹
jmáɨ¹ hi³ zian² tsú² jáun², hi³
jáun² tsá² la³ hí³ tiú²uú² lɨ³
hniá¹ yáh³ jmu³ la³ cun³ hi³
qui³ hniá¹ jáun² tsá²mɨ³cuóun²
jmu³.
3 Má²hliáun³ lɨ́n³² bíh¹ hi³
má²ca³jmuh³ náh² jmɨ́¹tin², la³
cun³ hi³ jlánh¹ zaɨn³² jáun²
tsá² tiá² má²cuóun³² Dió³²,
má²tioh²¹ bíh¹ cu³ nɨ́². Quí¹
jmáɨ¹ jáun² jmɨ́¹ zian² hnoh²
hi³ jmɨ́¹ dí¹quiaunh²¹ honh²
náh² hi³ lɨ́¹ jmú¹ lɨ́¹ cuóh¹³,
hi³ jmɨ́¹ ma³heinh²¹ náh² jɨ³
hi³ jmɨ́¹ ná¹cú² ná¹húh²³ náh²
ca³la³ hi³ cú²tiú² cú²jan³²
nio², hi³ ná¹cuú² ná¹húh²³
náh² jmáɨ² tɨ³ chí¹nga², jɨ³
ná¹má²tsú¹ má²jonh²¹ náh²
dió³² tsá² láɨn¹, tsá² tiá² ca³tɨ²¹
ma³tsu³ ma³jónh³² tsú².
4 Hi³ jáun² tsá² tiá² ta²¹
tanh² Dió³² hí³ né³, lɨ́¹
tsá²cáun² tsɨ́³ bíh¹ hi³ ca³tɨn¹
hnoh² quí¹hliá² tiú²uú²
jmuh³² yáh³ hnoh² hi³ hlah³
quiúnh¹ tsú², hi³ jáun² dá²
má²tú² má²hiáu³² bíh¹ tsú²
hnoh² ta³né³².
5 Tɨ³la³ tsá² hí³ dá² ca³tɨn¹
jɨenh³² jú¹ tson² quioh²¹
ñí¹con² Tsá² má²cuá¹hún¹ hí³
hua³jan²¹ hi³ ra³tsɨ³² héih³²
ñí¹con² tsá² zian² jɨ³ tsá²
má²cá²tsan³ nɨ́² siáh³.
6 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹
hí¹ la³ tɨ³ tsá² má²ná¹jún¹
yáh³ má²ca³náɨ³² jú¹ chú³²
quioh²¹ Dió³², la³ cun³ tsá²
má²ca³ta³tsɨn¹ hí³ héih³² la³
cun³ qui³ quiunh³² la³jɨ́n³²
tsá² ngú³. Ca³náɨ³² bíh¹ tsú²
jú¹ chú³² quí¹ jáun² lɨ́¹³ lɨ³
zian² tsú² la³jmɨ́¹ zian² hnga²
Dió³² ta³ má²lɨ́n³ tsú² jáun²
jmɨ́²chí³.
7 Hi³ jáun² né³, má²janh²
bíh¹ má²he² jmáɨ¹ hi³ tsa³hín³
la³jɨ́³² hi³ zia³². Hi³ jáun²
ma³zián¹³ náh² hi³ tɨn² náh²
jmúh¹³ héih³² ñí¹con² náh²
hmóu³², jɨ³ hi³ tianh¹³ náh² hi³
cu³tí³ ná¹zian² honh² náh² hi³
lienh¹ náh² Dió³².
8 Hi³ ñí¹ ca³la³ jɨ́³² nɨ́²
né³, ma³hnáu³ náh² tsá²ján²
tsá²ján² ca³la³ jonh³ jmɨ́¹
honh²; quí¹ tsá² ná¹hnáu³,
cun³ chin² bíh¹ tsɨ́³ la³ jáh³ dú¹

ñí¹ tsáu¹³ tsá²ján² tsá²ján².

9 Hen³ náh² tsá²ján² tsá²ján² hñuh³² náh², tɨ³la³ jun³juáh¹³ ta³ ma³quí¹ ma³tsan¹³ honh² yáh³ náh² má¹ná¹.

10 Ma³ quin³² ma³ jan³² hnoh² má²ca³hian³ náh² ma³ cá² ñí¹ pí³ ñí¹con² Dió³². Jáun² hniáuh³² lɨ́n¹³ náh² tsá² jmúh³² ta²¹ re² la³ cun³ rón³² lɨ́³ hi³ lɨ́¹ má²ca³cué³ náh² jáun² Dió³², hi³ má¹hon¹ náh² jáun² tsá²ján² tsá²ján².

11 Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ zian² tsá² hleh³² né³, jáun² jáɨ¹³ quioh²¹ tsú² hniáuh³² lɨ́³ jë¹ Dió³² bíh¹. Lɨ³ua³ jan² tsá² má²cón³² tsáu², cuɨ́¹ jmu¹ tsú² cun³quionh³ pí³ hi³ cue³² Dió³². Hi³ jáun² la³jɨ́³² hi³ jmuh³² náh² né³, jmu³ náh² cun³ñí¹ hi³ hnáuh² náh² hi³ lɨ³ quien² Dió³² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo, quí¹ hnga² hí³ bíh¹ ca³tɨn¹ lɨ³quien² hi³ lɨ́n³ Tsá² cú² juenh² ca³la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio². Tson² bíh¹ cu³tí³ la³ jáun².

Tsá² hen² tɨ³ con² Cristo má²tso² tsɨ́³

12 Hi³ jáun² né³ reh², tsá² hnau³ lɨ́n³² jná¹³, ha³ lɨ² cuɨ́¹ cha³cáun² honh² náh² ca³tɨ²¹ hi³ má²cá² má²lau²³ hnoh² jáun² ta³né³², hi³ lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² sɨ́² huáh² tsɨ́³ lɨ́n³². Ha³ lɨ² cuɨ́¹ lɨ́n¹³ náh² hi³ ná¹quiunh³² náh² cáun² hi³ tiá² jmɨ́¹ ca³tɨ²¹.

13 Tɨ³ re² bíh¹ hi³ jmúh¹³ náh² tsɨnh¹ quí¹hi³hliá² hnoh² ná¹má²tsoh¹ honh² uá²jaɨ³² la³jmɨ́¹ ca³ma³tso² Cristo tsɨ́³, hi³ jáun² lɨ³ hiún² honh² náh² ca³la³ hi³ tiá² tsɨ³² héih³² nɨ́¹juáh³ jmáɨ¹ hi³ má²cuá¹jáunh²³ tsú² hi³ lin¹ hi³ quien² lɨ́n³².

14 Tɨ³ jlánh¹ bíh¹ jmɨ́¹ ren² náh² nɨ́¹juáh³ hi³ tú² hiáu³² tsáu² hnoh² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Cristo, quí¹hliá² Jmɨ́²chí³ Tsá² cuá¹quien², Tsá² ja³² ñí¹con² Dió³² cuá³ hñu³ honh² hnoh². [Tsá² tú² hiáu³² náh² hí³ dá² hleh³² hlah³ hi³ ca³tɨn¹ Jmɨ́²chí³ hí³ bíh¹, tɨ³la³ hnoh² né³ tɨ³ ná¹ma³quien¹³ bíh¹ náh² tsú².]

15 Nɨ́¹juáh³ zian² hnoh² ma³tsoh¹ honh², tɨ³la³ ha³ lɨ́² cuɨ́¹ lɨ³ zian² hí¹ jan² tsá² má²tso² tsɨ́³ cun³ñí¹ hi³ lɨ́²jngɨh³ tsáu², ho³ hi³hliá² lɨ́²háɨn³, ho³lá²dá² hi³ lɨ́²jmú³ hi³ hlah³ hi³ hó³², sa³jun³ cun³ñí¹ hi³hliá² lɨ́¹ lóh³² náh² tanh¹ cáun² jáɨ¹³ hi³ tiá² ca³tɨn¹ náh².

16 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ zian² náh² ma³tsoh¹ honh² cun³ñí¹ hi³ haɨn²¹ náh² tɨ³ con² Cristo, ha³ tiá² hniáuh³² yáh³ lɨ³ hinh¹ náh², tɨ³la³ hniáuh³² má¹quien¹³ náh² Dió³² bíh¹ quí¹hi³hliá² má²té²³ hnoh² tsáu² tsá² má²láɨn¹ Cristo.

17 Quí¹ né³² má²cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ má²lɨ³liau³ hi³ ra³tsɨ³² Dió³² héih³², ñí¹con² tsá² tionh² jo³cuo² tsú² tín². Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ ta³bí¹ ñí¹con² jnoh¹ la³ má²lɨ³liau³ hi³ ra³tsɨ³² Dió³² héih³², cónh³ bíh¹ tiá² lɨ³ huáh² tsɨ́³ jmáɨ¹ hi³ ra³tsɨ³² tsú² héih³² ñí¹con² tsá² tiá² ta²¹ taunh³² jú¹ chú³²

quioh[21].

18 La[3] cun[3] rá[1]juáh[3] ñí[1] Sí[2]:
"Ní[1]juáh[3] tion[3] cu[3]tí[13] bíh[1]
la[3] liáun[3] tsá[2] zian[2] cun[3] tɨ[32]
tsí[3] Dió[32], ¿he[3] bí[1] lánh[3] rón[32]
quiunh[21] tsá[2] tiá[2] má[2]zian[2] hi[3]
ca[3]tɨn[1] Dió[32], jɨ[3] tsá[2] jmu[2] tso[3]
ní[2] siáh[3]?"

19 Cun[3]ñí[1] hi[3] jáun[2] bíh[1]
hniáuh[32] jmu[3] tsú[2] hi[3] chu[21]
la[3] má[2]jmu[2] jáun[2] ní[1]juáh[3] tsá[2]
má[2]tso[2] tsí[3] la[3] cun[3] hi[3] hnió[3]
Dió[32], jɨ[3] hi[3] hniáuh[32] chá[32]
tsú[2] siáh[3] jmí[1] tsí[3] jo[3]cuo[2]
Dió[32] Tsá[2] lí[2]jmú[3], quí[1] hí[3]
bíh[1] jan[2] Tsá[2] má[2]tí[32] jë[1].

5

Hlí[2] liéinh[32] tsú[2] tsá[2] tanh[2] ta[21] Cristo

1 Né[32] né[3], hnó[32] jná[13]
hléh[13] tun[3] hnɨ[32] jon[1] jáɨ[13]
ñí[1]con[2] tsá[2]daun[32] tsá[2] ná[1]ñí[1]
ja[1] quián[13] hnoh[2], quí[1]
ja[3]bí[1] jná[13] uá[2]jaɨ[32] jan[2] tsá[2]
má[2]liei[21] ná[1] cú[2]ren[2] quiúnh[1]
tsá[2] hí[3]. Jná[13] lín[3] jan[2] tsá[2]
nau[32] jáɨ[13] ca[3]tɨ[21] ha[3] lánh[3]
rón[32] ca[3]ma[3]tso[2] Cristo tsí[3],
hi[3] ja[3]bí[1] jná[13] uá[2]jaɨ[32] hiáu[13]
jáɨ[13] quiúnh[1] tsá[2] hí[3] hi[3] zian[2]
jnoh[1] cáun[2] hi[3] quien[2] la[3]jmí[1]
zian[2] Cristo ní[1] má[2]cá[2]jnia[3]
tsú[2] jáun[2] hi[3] quien[2] lín[32].

2 Hi[3] jáun[2] la[3]jmí[1] jmu[2]
tsú[2] hua[3]hí[13] *já[1]ziáh[2], hnoh[2]
siáh[3] hniáuh[32] jmúh[13] náh[2]
hua[3]hí[13] tsá[2] joh[1] Dió[32],
tsá[2] má[2]ca[3]chan[3] hí[3] Dió[32]
jo[3]cuonh[2] náh[2]. Jmu[3] náh[2]
la[3] jáun[2] hi[3] hu[21] re[2] honh[2]
náh[2], [la[3] cun[3] hnió[3] Dió[32]
hi[3] jmúh[13] náh[2],] jun[3]juáh[13]
hi[3]hliá[2] jmu[2] tsáu[2] héih[32] yáh[3],
hi[3] sa[3]jun[3] hi[3]hliá[2] hen[2] honh[2]
náh[2] quɨe[3] yáh[3] siáh[3]. Jmu[3]
náh[2] ta[21] quián[13] ca[3]la[3] jonh[3]
jmí[1] honh[2] náh[2].

3 Ha[3] lí[2] jmú[2] náh[2] quien[2]
lɨn[32] ñí[1]con[2] tsá[2] tionh[2] hí[3]
jo[3]cuonh[2] náh[2], tɨ[3]la[3] hnoh[2]
dá[2] hniáuh[32] jmúh[13] náh[2] hi[3]
lɨn[3] náh[2] cáun[2] nóh[32] bíh[1]
ñí[1]con[2] tsú[2].

4 Hi[3] jáun[2] ní[1] má[1]cuanh[32]
Tsá[2] chín[1] Juo[13] tsá[2] ná[1]jmu[2]
hua[3]hí[13] já[1]ziáh[2], má[1]jáun[2]
hián[13] náh[2] cáun[2] hi[3] tɨ[3] jlánh[1]
bíh[1] quien[2] la[3] cónh[3] bíh[1]
*có[2]ron[1]ná[1] hi[3] hiáuh[23] tsá[2]
láɨh[23] ní[1]juáh[3] ñí[1] co[2] tsú[2];
tɨ[3]la[3] hi[3] hián[13] hnoh[2] má[1]ná[1],
jmí[1]lɨh[3] bíh[1] tiá[2] lí[1] tsa[3]hín[3].

5 Ja[3]bí[1] la[3] jáun[2] siáh[3] hnoh[2]
tsá[2] tsá[1]míh[1], tianh[32] náh[2]
ta[21] tsá[2] má[2]lieih[21]. La[3]jín[32]
tsáu[2] bíh[1] hniáuh[32] tanh[13] ta[21]
tsá[2]ján[2] tsá[2]ján[2] hi[3] jmu[3] tsú[2]
hi[3] tiá[2] quien[2] hmóu[32], quí[1]
ñí[1] Sí[2] rá[1]juáh[3] la[3] lá[2]:

Dió[32] dá[2] hon[2] bíh[1] tsá[2] jmu[2]
tonh[2],
tɨ[3]la[3] má[2]hé[2] má[2]mieh[2] bíh[1]
tsú[2] lɨ[3]ua[3] jan[2] tsá[2] tiá[2]
jmu[2] pan[1] hnga[2].

6 Jáun[2] jmu[3] náh[2] hi[3] tsí[1]juɨ[3]
náh[2] ta[3] ñí[1] Dió[32] Tsá[2] cú[2]
juenh[2], hi[3] jáun[2] hí[3] bíh[1] ziau[3]
náh[2] ní[1]juáh[3] ní[1] má[1]cá[2]chó[32]
héih[32].

7 La[3]jí[32] hi[3] hɨ[32] honh[2] náh[2]
chá[1] náh[2] jo[3]cuo[2] Dió[32], quí[1]
hí[3] bíh[1] taunh[2] hnoh[2] hó[1]ñí[1].

8 Jáun[2] né[3], tianh[3] náh[2]
hua[3]jan[21] jɨ[3] hi[3] zian[2] honh[2]
náh[2] ní[2] siáh[3]; quí[1] tsá[2]
hláɨnh[1] tsá[2] hau[2] náh[2] hí[3]

tɨ́[2] ngɨ[32] la[3]jmɨ́[1] ngɨ[32] jan[2] hiah[32] hi[3] tɨ[3] hóh[32], hi[3] hnah[2] nɨ́[1]juáh[3] hin[2] tsánh[2] lɨ́[13] hin[3] dí[2].

9 Jáun[2] jmu[3] náh[2] pí[3] hi[3] jáun[2] tiá[2] lɨ́[1] cah[13] tsú[2] jmáɨ[1], ma[3]zián[13] náh[2] hi[3] nio[2] cáun[2] tán[1] honh[2] náh[2]. Cuɨ́[1] lɨ[3] ñíh[1] náh[2] hi[3] la[3]jín[32] bíh[1] renh[2] náh[2] tsá[2] zian[2] tá[1] cáun[2] hngá[1]máh[3] ná[1]má[2]tso[2] tsɨ́[3] cá[2]ren[2] la[3] nɨ́[2] uá[2]jaɨ[32].

10 Tɨ[3]la[3] nɨ́[1] má[1]ca[3]nga[2] hi[3] ma[3]tsoh[1] náh[2] nɨ́[2] honh[2] cu[3]tiá[3], Dió[32] jmu[3] hi[3] tɨnh[21] honh[2] náh[2], hi[3] niau[21] cáun[2] tán[1], hi[3] niau[21] tiá[3] honh[2] náh[2], jɨ[3] hi[3] zeh[3] tsú[2] siáh[3] hnoh[2] ñí[1] hí[1] cáun[2] tiá[2] hi[3] háɨnh[13] zia[32]. Quí[1] hnga[2] Dió[32] hí[3] bíh[1] jlánh[1] ja[32] miɨ́[3] tsɨ́[3], jɨ[3] hi[3] má[2]ca[3]te[3] dí[2] tsú[2] hi[3] tsá[1]ma[3]ziáun[13] dí[2] cáun[2] hi[3] quien[2] la[3]jmɨ́[1] cuá[1]quien[2] tsú[2] hnga[2] cun[3]ñí[1] hi[3] má[2]ca[3]cunh[3] dí[2] jáun[2] quiúnh[1] Cristo.

11 Hnga[2] hí[3] bíh[1] cuɨ́[1] lɨ[3]quien[2] [jɨ[3] hi[3] cuɨ́[1] cuá[1]pin[3] siáh[3]] la[3] cun[3] jmɨ́[1]hi[3]nio[2]. Tson[2] bíh[1] cu[3]tí[3] la[3] jáun[2].

Hah[2] Pé[1] jáɨ[13]

12 Hi[3] jáun[2] né[3] reh[2], la[3] cun[3] cú[1]pih[21] jáɨ[13] hi[3] tioh[3] sí[2] lá[2], má[2]lɨ́[2]jmú[32] jná[13] cun[3]quionh[3] hi[3] má[2]lɨ́[2]ma[3]hau[3] reh[2] dí[2] Silvano, jan[2] tsá[2] cuóun[32] jná[13] hi[3] má[2]tí[32] re[2]. Cuá[1]jmu[2] jná[13] sí[2] lá[2] quí[1]hliá[2] hnó[32] jná[13] hi[3] hlɨ́[1] lieh[1] ná[1] hnoh[2], hi[3] hnó[32] jná[13] zíh[13] jú[1] tson[2] hi[3] la[3]jɨ́[32] hi[3] má[2]hé[2] má[2]mieh[2] náh[2] Dió[32] jmu[2] lin[1] hi[3] cu[3]tí[3] hniau[3] tsú[2]. Jáun[2] né[3], ¡ha[3] lɨ́[2] chá[2] náh[2] tun[3] honh[2]!

13 Tsá[2] ná[1]lɨ́n[3] cuáh[32] tionh[2] já[1] juú[2] lá[2], ñí[1] téh[23] tsú[2] lá[2] Babilonia, tsá[2] má[2]ca[3]quianh[3] hí[3] Dió[32] la[3]jmɨ́[1] má[2]ca[3]quianh[3] tsú[2] hnoh[2] siáh[3], tsá[2] hí[3] zen[2] jáɨ[13] lá[2] quionh[3] Marcos jón[32] jná[13] nɨ́[2] siáh[3], hi[3] juáh[3]: “Hia[2] náh[2]”.

14 Ren[1] náh[2] tsá[2]ján[2] tsá[2]ján[2] hi[3] re[2] nio[2] honh[2] náh[2], la[3] cun[3] qui[3] ráɨn[32] tsú[2] jan[2] raɨnh[21].

Hi[3] cuɨ́[1] zian[2] náh[2] cáun[2] hi[3] re[2] hi[3] tɨn[2] ca[3]la[3] jín[32] náh[2] tsá[2] tionh[2] náh[2] jo[3]cuo[2] [Jesús] Tsá[2] lɨ́n[3] Cristo. [Cun[3] nɨ́[2] bíh[1] tí[3] jáɨ[13].]

Sí² Ñí¹ Má²tun³ Hi³ Ca³jmú³ Pé¹

Pé¹ jmu² sí² hi³ ca³tɨn¹ tsá² tanh² ta²¹ Cristo

1 Jná¹³ la³², Sí¹mu²¹ Pé¹, jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ Jesucristo, jɨ³ hi³ lɨ́n³ ná¹ siáh³ *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ tsú²; cuá¹jmu² jná¹³ sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ hnoh² tsá² má²táunh²³ náh² ta²¹ jú¹ chú³². Hi³ jú¹ chú³² hi³ táunh²³ dí² jáun² ta²¹ né³, lɨ́³ cáun² hi³ jlánh¹ bíh¹ quien² ñí¹con² dí² cun³ñí¹ hi³hliá² Jesucristo Dió³² Juo¹³ dí², Tsá² liáu³² dí², lɨ́n³ jan² Tsá² chun¹.

2 Tɨ³ lɨ³mí¹ cuɨ́¹ má¹hé¹ má¹mieh² náh² Dió³², jɨ³ hi³ cuɨ́¹ zian² náh² cáun² hi³ re² hi³ tɨn², cun³quionh³ hi³ má²cuóun³² náh² re² Dió³² jɨ³ Jesús Tsá² lɨ́n³ Tɨ³ Juo¹³ dí².

Lánh³ rón³² hniáuh³² ma³zian² tsá² tanh² ta²¹ Cristo

3 Cun³quionh³ hi³ cuóun³² dí² re² Dió³² né³, Tsá² ca³te³ dí² hí³ cun³quionh³ pí³ hi³ ho² jɨ³ cun³quionh³ hi³ ca³chá³ chú³² tsɨ́³ ñí¹con² jnoh¹, jáun² má²zia³² pí³ quioh²¹ Dió³² ñí¹con² dí² hi³ lɨ́¹³ ziáun² dí² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ tsú².

4 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ má²ca³jmú³ tsú² jáɨ¹³ quiúnh¹ dí², jáɨ¹³ jlánh¹ chú³² niéih³, hi³ quien² lɨ́n³² siáh³. Hi³ jáun² cun³quionh³ la³jɨ́³² jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ tsú² jáun² né³, hnoh² lɨ́¹³ lɨ́n³ náh² la³jmɨ́¹ lɨ́n³ Dió³² jɨ³ hi³ lɨ́¹³ liáun³ náh² siáh³ ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ hlah³ hi³ hó³² hi³ ná¹jmu² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² cun³ñí¹ hi³ tan² tsú² jmu² lɨ³ua³ cáun² hi³ dí¹quiaunh²¹ tsɨ́³ hmóu³².

5 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ hniáuh³² jmúh¹³ hnoh² pí³ hi³ lɨ́n¹³ náh² jun³juáh¹³ jmáh³la³ tsá² nio² cáun² tsɨ́³ ñí¹con² Dió³² yáh³, tɨ³la³ lɨ́n¹³ náh² jɨ³ tsá² chú³² tsɨ́³ bíh¹. Hi³ jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³ chú³² honh² yáh³ náh², tɨ³la³ hi³ lɨ́n¹³ náh² jɨ³ tsá² ñí² tsá² lieih²¹ bíh¹ nɨ́² siáh³.

6 Hi³ ñí¹ hná¹ nɨ́² né³ hniáuh³² lɨ́n³ náh² siáh³ tsá² tɨn² tɨ́² jinh²³ hnga², tsá² tɨn² tion³ tsɨ́³, jɨ³ hi³ lɨ́n³ náh² tsá² zian² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³² nɨ́² siáh³.

7 Ja³bí¹ la³ jáun² hniáuh³² tianh¹³ náh² re² lɨ́n³² la³juah²¹ dúh¹ má²tún² renh² náh², hi³ hniáuh³² hno³ náh² tsáu² nɨ́² siáh³.

8 Hi³ jáun² né³, nɨ́¹juáh³ hnoh² má¹zián¹³ náh² la³ nɨ́², hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ re² má¹zián¹³ náh², hi³ jáun² jmáɨ¹ hi³ zian² náh² tiá² lɨ́¹³ yáh³ cáun² hi³ tiá² lin¹ ñí¹ jmu³ ta²¹, hi³ sa³jun³ lɨ́¹³ hi³ ti³ lɨ́¹ cuóun²¹ náh² Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí².

9 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² ma³zian² la³ nɨ́² né³, lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jan² tsá² ten³ bíh¹ ho³ hi³ tiá² lɨ́²³ jɨ́e³ ñí¹ uóunh³; má²já²có³ bíh¹ tsɨ́³ tsú² hi³ má²cá²hin³ tso³ quioh²¹ hi³ jmɨ́¹ má²ca³jmú³ jáun² jmɨ́¹tin².

10 Hi³ jáun² né³ reh², hnoh² tsá² má²ca³te³ Dió³², jɨ³ hi³ má²ca³quianh³ tsú² siáh³ hnoh², jmu³ náh² pí³ hi³ lɨ́¹³ lɨ³tí³ la³ jáun² ñí¹con² náh²; quí¹ nɨ́¹juáh³ hi³ jmuh³² náh² la³ nɨ́², jáun² cun³ jmɨ́¹lɨ́h³ bíh¹ tiá² tá¹tonh¹ náh² tɨ³ có³².

11 Hi³ jáun² la³ nɨ́² bíh¹ lɨ́¹³ hi³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí² Tsá² liáu³² dí² hí³, he³ hnoh² jo³cuo² cáun² hi³ re² hi³ tɨn² cu³tí¹³, ca³la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio².

12 Hi³ jáun² bíh¹ cháu¹ jná¹³ honh² náh² la³ má²cháu¹ jná¹³ lá² ca³tɨ²¹ hi³ nɨ́², uá¹jinh¹ má²ñíh¹ bí¹ náh² jɨ³ hi³ tionh² bí¹ náh² cú²tso² ca³tɨ²¹ jú¹ tson² hi³ má²ca³heh³ náh² jáun².

13 Tɨ³la³ jná¹³ né³ len³, hi³ chú³² hlɨ́¹ lieh¹ jná¹³ hnoh² cun³quionh³ jáɨ¹³ la³ lá² tá¹la³ zian² jná¹³ lá²;

14 quí¹ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí² má²ca³juáh³ ñí¹con² jná¹³ hi³ má²ja³quián³ bíh¹ chau²¹ jmáɨ¹ hi³ tú¹³ jná¹³ ñí¹ hué²¹ lá².

15 Tɨ³la³ jmu¹ jná¹³ pí³ hi³ lɨ́¹³ chau¹³ honh² náh² jmáɨ¹ ca³la³ jɨ́³² jú¹ tson² lá², uá¹ cun³ má²jún¹ jná¹³.

Tsá² ca³jɨ́e³ hi³ cú² juenh² Cristo

16 Hi³ jáun² né³, jáɨ¹³ hi³ ca³má¹ta¹³ jnoh¹ jáun² hi³ ca³tɨ²¹ pí³ quioh²¹ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí² jmɨ́¹ cuan¹ tsú² jáun² ñí¹ hué²¹ lá², jun³juáh¹³ cáun² jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹ ca³chin² tsáu² chí¹ yáh³ jaun³², quí¹ cun³quionh³ mɨ́¹ñí¹ hmóu³² bíh¹ jnoh¹ ca³neh²¹ jnoh¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² ca³la³ hi³ cú² juenh² lɨ́n³² tsú².

17 Quí¹ ca³neh²¹ jnoh¹ jmɨ́¹ ca³ma³quien² Dió³² Jméi² tsú² jɨ³ hi³ ca³jmú³ tsú² hi³ jniá³ tsú² cú²tú¹ cú²lí¹³, jmɨ́¹ ñí¹ca³hléh³ Dió³² Tsá² cú² juenh² hi³ ñí¹ca³juáh³: “Tsá² lá² bíh¹ Jón³² jná¹³ Tsá² hno³ jná¹³ lɨ́n³², Tsá² jlánh¹ lɨ́²hiún² tsɨn³² jná¹³ hi³ ca³tɨn¹”.

18 Hú¹tá¹ ca³náɨ¹³ hmóu³² bíh¹ jnoh¹ hi³ ñí¹ca³hléh³ tsú² hi³ ñí¹ja²¹ la³ tɨ³ hñu³mɨ³cuú², quí¹ jmɨ́¹ tiauh¹ jnoh¹ quiúnh¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² tsɨ³ máh³ hɨ́en¹ jáun².

19 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, tɨ³ jlánh¹ bíh¹ má²nio² cáun² tsɨ́³ dí² hi³ ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ hi³ rá¹tioh³ Sí² hi³ ca³jmú³ jáun² tsá² ca³lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³². Re² bíh¹ ná¹jmuh³² hnoh² nɨ́¹juáh³ hi³ ná¹naɨh³² náh² re² lɨ́n³² jáɨ¹³ jáun², quí¹ jáɨ¹³ quioh²¹ tsá² hí³ lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² sɨ́² hi³ tie³ joh¹ quioh²¹ ñí¹ já¹niéi² liánh² ca³la³ ñí¹ cá¹jniá²¹, hi³ jáun² Tsá² lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ chí¹jmaɨ²¹ juenh¹³ hi³ hian³² tɨ³ ca³jniá³² má²hián³² hi³ jmu³ hi³ taɨ²¹ joh¹ hñu³ honh² náh².

20 Tɨ³la³ la³ñí¹ la³ján³ né³, cuɨ́¹ ngɨ¹³ hnoh² jáɨ¹³ lá²: Hi³ hí¹ cáun² yáh³ jáɨ¹³ hi³ rá¹tioh³ jáun² ñí¹ Sí², hi³ ca³hléh³ jáun² tɨ³² jë¹ Dió³², tiá² lɨ́³ yáh³ cáun² hi³ lɨ́¹³ ngɨ¹³ tsú² ta³ lɨn²¹,

21 quí¹ tsá² ca³lɨn³ hí³ tɨ³²

jë¹ Dió³² hí¹ cónh³ yáh³ tiá² ca³hléḥ³ la³ cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³²; quí¹ tsá² hí³ dá² jmɨ́¹ ná¹hleh³² hú¹tá¹ jáɨ¹³ hi³ ca³cué³ Dió³² hñu³ tsɨ́³ bíh¹, la³ cun³ hi³ jmɨ́¹ má²ta² jáun² Jmɨ́²chí³ Chun¹.

2

Tsá² hɨe³² jú¹ tɨ́¹jáɨ²
(Judas 4-13)

1 Né³² né³, ca³lɨ³ zian² *tɨ³² jë¹ Dió³² tɨ́¹jáɨ² ja¹ quioh²¹ tsá² *Israel jmɨ́¹tin²; hi³ ja¹ quián¹³ hnoh² siáh³ lɨ³ zian² uá²jaɨ³² tɨ³² tɨ́¹jáɨ². Ta³máɨh³ pih²¹ bíh¹ ma³tɨn² tsú² tsáu² jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹ chin² chí¹ hmóu³², jáɨ¹³ jmu³ hi³ tsa³hín³ tsá² taunh³² ta²¹; hi³ jmu³ tsú² siáh³ hi³ tiá² quien² Tɨ³² Juo¹³ dí², Tsá² má²ca³liáu³². Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, tia³juɨ³² lɨ́n³² bíh¹ sunh³ tsú² ñí¹ hlah³ hmóu³².

2 Lɨ³ zian² juóun³² tsá² tsa³táunh¹ la³ cun³ lɨ́³ juɨ³² hlah³ juɨ³² hó³² hi³ quiú² tsá² hí³; hi³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ tsá² hí³ né³, hléh³² tsáu² hlah³ ca³tɨ²¹ juɨ³² cú²tso² hi³ hɨe³² ha³ lánh³ rón³² hniáuh³² zian² tsú².

3 Cun³ñí¹ hi³ dí¹quiaunh²¹ tsɨ́³ quɨe³ bíh¹ tsú², hi³ jáun² ma³cau² tsú² hnoh², hi³ ma³ta² tsú² jáɨ¹³ lɨ́¹ chin² chí¹; tɨ³la³ má²ngau³² jmáɨ¹ bíh¹ hi³ ca³ta³tsɨn¹ tsá² la³ hí³ héih³², hi³ má²ja³quián³ cu³tí¹³ bíh¹ tsa³hín³ tsú².

4 Quí¹ Dió³² tiá² ca³hin³ yáh³ tso³ quioh²¹ tsá²cuú² tsá²ta³, tsá² ca³jmú³ hí³ tso³, tɨ³la³ quiu³juóu³² bíh¹ ca³cuɨn³ dí² tsá² hí³, hi³ ca³chan³ dí² ñí¹ já¹niéi² hi³ ná¹hñéih¹ quionh³ cá²den¹ná¹ ca³la³ tɨ³ nɨ́¹ má¹cá²chó³² jmáɨ¹ hi³ ra³tsɨ³² dí² héih³².

5 Sa³jun³ ca³hin³ bíh¹ Dió³² tso³ quioh²¹ tsá² jmɨ́¹ zian² hngá¹máh³ lá² cá²jmáɨ¹ lɨ́n²¹, tɨ³la³ Dió³² dá² ca³jmú³ hi³ ca³ja³tsauh²¹ jmáɨ² bíh¹ hi³ jáun² hnúh³² tsá² cá² ñí¹ jmɨ́¹ zian² hí³ cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³². Jmɨ́¹jáun² né³, ca³lión³² Dió³² jɨ́³²la³ jña³ tán¹ tsáu² bíh¹: hla¹ Noé quionh³ tsá² hñú¹³, Noé tsá² ca³hléh³ hí³ jáɨ¹³ ca³tɨ²¹ hi³ ma³zian² tsú² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³².

6 Ja³bí¹ ca³ra³tsɨn² siáh³ Dió³² héih³² tsá² juú² Sodoma jɨ³ Gomorra, hi³ ca³jɨ́n³ dí² juú² jáun² ca³la³ ñí¹ ca³lɨ³ juá² lí¹ nio², hi³ jáun² lɨ³ ñɨ³² tsá² lɨ³zian² jmɨ́¹tsú² jmɨ́¹ja³² hi³ tiá² hniáuh³² jmu³ tsú² la³ jáun², la³ cun³ la³jɨ́n³² tsá² lɨ³ hniá¹ hi³ ma³zian² ca³tɨn¹ hnga² yáh³.

7 Tɨ³la³ ca³lión³² bíh¹ tsú² hla¹ Lot, tsá²ñuh² tsá² jmɨ́¹ chun¹, tsá² jlánh¹ jmɨ́¹ cha³² hí³ hlah³ tsɨ́³ nɨ́¹ má¹ca³jɨe³ hi³ hlah³ hi³ hó³² hi³ jmu² tsá² jmɨ́¹ zian² hí³ cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³².

8 La³jɨ³² jmáɨ¹ tá¹la³ jmɨ́¹ cuá³ bíh¹ tsá² chun¹ hí³ ja¹ tsá² hí³ jmɨ́¹ má²tsan² tsɨ́³, cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ náɨ³² jɨ³ hi³ jmɨ́¹ jɨe²³ la³jɨ³² hi³ hlah³ hi³ hó³² hi³ jmɨ́¹ jmu² tsá² hláɨh¹ hí³.

9 La³ jáun² bíh¹ lɨ́³ hi³ tɨn²

bíh¹ Dió³² lión³² tsá² joh¹ ja¹ uu³mí²tsɨ³² nɨ́¹juáh³ tsá² má²zian² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ tsú²; hi³ tɨn² siáh³ Dió³² chan³ tsá² hláɨh¹ ná¹chan¹ hi³ ma³tso² tsɨ́³ jmáɨ¹ hi³ ra³tsɨ³² dí² héih³².

10 Hi³ la³ñí¹ la³ján³ jmu³ Dió³² hi³ ma³tso² tsɨ́³ tsá² hniá¹ jmu³ la³jɨ́³² hi³ hlah³ la³ cun³ hi³ dí¹quiaunh²¹ tsɨ́³, tsá² tiá² hnió³ ma³quien² jáɨ¹³ hi³ ho² Tɨ³² Juo¹³ dí². Tiá³ lɨ́n³² bíh¹ nio² tsɨ́³ tsá² la³ hí³, tsá² tiá² cú² tiá² juénh² bíh¹ hí³, ca³la³ hí¹juáh³ tiá² juénh² tsú² hi³ tú² hión³² tsá² huáh² tsɨ́³, la³ cun³ tsá²cuú² tsá²chín³ yáh³.

11 Hi³ uá¹jinh¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² tɨ³ jlánh¹ bíh¹ záu² jáɨ¹³ hi³ ná¹ho² la³ cónh³ bíh¹ tɨ³² hí³, jɨ³ hi³ tɨ³ jlánh¹ bíh¹ pin³ siáh³, tɨ³la³ tiá² cáun² lɨ́¹ ja³² yáh³ tsɨ́³ tsú² hi³ tu³ hna³ tsá²cuú² tsá²chín³ hí³ ñí¹con² Juo¹³ dí².

12 Tɨ³² hí³ né³ cáun² lɨ́¹ ná¹hleh³² hlah³ ca³tɨn¹ cáun² hi³ hí¹juáh³ tiá² ngɨ²³ bíh¹; tsá² hí³ dá² ná¹lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ jáh³ hngá¹ jáh³ náɨ² bíh¹ hi³ tiá² jáɨ¹³ ngɨ²³, hi³ jmu² cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³², jáh³ ca³lɨ³zian² cáun² ta²¹ zaunh³ tsáu² hi³ jngah³ bíh¹. Hi³ cun³ñí¹ hi³ zian² tsá² hí³ la³jmɨ́¹ zian² jáh³ hngá¹ jáh³ náɨ² né³, jáun² la³jmɨ́¹ hiá² tsan² jáh³ bíh¹ hiá¹ tsán¹³ tsá² hí³.

13 Tsá² la³ hí³ dá² hiáuh³ hi³ ma³tso² tsɨ́³ quí¹hliá² hmóu³² tsú² má²ca³jmú³ hi³ má²ca³ma³tso² tsá² siánh³ tsɨ́³. Tsá² la³ hí³ dá² ná¹lɨ́n²³ hi³ jlánh¹ tionh² hiún² tsɨ́³ cun³quionh³ hi³ ná¹jmu² la³ cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³² ca³la³ hi³ chú¹ja²¹ bíh¹; cáun² hua³heih²¹ bíh¹ jaun³² jɨ³ hi³ jlánh¹ hlah³ jniá³ siáh³ nɨ́¹juáh³ hi³ zian² tsá² la³ hí³ ja¹ ñí¹ tionh¹ náh² nɨ́¹juáh³ jmáɨ¹ hi³ ná¹cúh² tsú² cu³lɨ²¹ quiúnh¹ hnoh², quí¹ tá¹la³ jáun² cá² ñí¹ ná¹má²hiún² tsɨ́³ bíh¹ tsú² cun³quionh³ hi³ má²cau² tsú² jáun² hnoh².

14 Cun³ tiá² lɨ́¹ lɨ³jɨ́en³² bíh¹ tsá² la³ hí³ tsá²mɨ³; cun³ tiá² huóh³² bíh¹ tsú² hi³ jmu² tso³. Tsá² la³ hí³ dá² má²can² tsá² tiá² nio² cáun² tsɨ́³. Cá² ñí¹ bíh¹ hi³ jlánh¹ re² má²tɨn² tsú², hi³ hniá¹ hi³ hlá² hi³ nɨ́² bíh¹; tsá² la³ hí³ bíh¹ má²ná¹tiáunh¹ hú¹mu³héih³².

15 Má²ñɨ³táunh¹ juɨ³² ñí¹ má²já²cuɨn³ bíh¹ tsú² quí¹ cun³ñí¹ hi³ má²ca³tú³ juɨ³² cú²tso². Má²ca³can³ tsú² nóh³² quioh²¹ hla¹ Balaam tɨ³² jë¹ Dió³², jon² hla¹ Beor, tsá² ca³lɨ³ hniá¹ hí³ hi³ láɨh¹³ quɨe³ cun³quionh³ hi³ jmu³ cáun² hi³ tiá² ca³tɨ²¹,

16 tɨ³la³ jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, jan² lo¹ tiá² lin¹ zia³² lánh³ rón³² lɨ³ hléh³² bíh¹ ca³hléh³ la³jmɨ́¹ hleh³² tsá²mɨ³cuóun², hi³ ca³je³ hi³ ca³tɨ²¹ tso³ quioh²¹ tsú². La³ jáun² bíh¹ ca³qui³ ca³jna³ jáh³ hí³ ñí¹con² hla¹ tɨ³² jë¹ Dió³² hí³ ca³tɨ²¹ hi³ jmɨ́¹ hí¹jmu² cáun² hi³ ngo².

17 Tɨ³² la³ hí³ dá² lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ ñí¹ jmɨ́¹ hion² jmáɨ² bíh¹, tsá² lín¹ jnie² lɨ́¹ ñi³tú¹ ñi³lɨ́¹³

quionh³ chí³ bíh¹ tsá² la³ hí³;
tsá² hí³ dá² ca³tɨn¹ tsa³táunh¹
ca³la³ tɨ³ ñí¹ já¹niéi² liánh²
cu³tí³ ca³la³ cun³ jmí¹hi³nio².
18 Tɨ³² hí³ dá² hleh³²
jú¹ toh² tiá² lin¹ ñí¹ jmu³
ta²¹ bíh¹, hi³ cun³quionh³
la³jí³² hi³ dí¹quiaunh²¹ tsí³
tsá²mɨ³cuóun² má²can² tsú²
tsá² tá² má²ca³huén² ja¹ tsá²
ná¹jmu² tso³.
19 Tsá² hí³ jlánh¹ zaɨh³² tsáu²
hi³ lí¹³ zian² tsú² cun³ tɨn²
tsí³ hmóu³², tɨ³la³ já² hmóu³²
tsú² né³, zian² la³jmí¹ zian²
jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹ bíh¹,
quí¹ cáun² jmu² bíh¹ tsú²
lɨ³ua³ cáun² hi³ dí¹quiaunh²¹
tsí³ jmu³; quí¹ ma³ quin³² ma³
jan³² bíh¹ tsá²mɨ³cuóun² lɨn³
jan² tsá² má²dí¹hlánh¹ ñí¹con²
lɨ³ua³ cáun² hi³ má²ca³zaunh³
tiá³ quioh²¹.
20 Quí¹ lɨ³ua³ jan² tsá²
má²ca³lɨ³ cuóun³² Jesucristo
Tɨ³² Juo¹³ dí² Tsá² liáu³²,
hi³ jáun² má²ca³liáun³ bíh¹
tsú² ja¹ ca³la³ jí³² hi³ hlah³
hi³ hó³² hi³ qui³ jmu² tsá²
zian² ñí¹ hué²¹ lá²; tɨ³la³
ní¹juáh³ má¹lɨ³² jáun² né³
ca³pí² cá²tsáɨnh³² tsú² hi³
hlah³, hi³ má²ca³zaunh³ siáh³
tiá³ hi³ hlah³ jáun², hi³ jáun²
tɨ³ jlánh¹ bíh¹ hlah³ má²lí¹³
quioh²¹ tsú² tɨ³ chí¹cáɨn² jáun²
la³ cónh³ bíh¹ jmí¹tin².
21 Tɨ³ jlánh¹ bíh¹ jmí¹ chú²¹
quioh²¹ tsá² hí³ sá¹ cu³tsa³²
tiá² ca³lɨ³ cuoh² bíh¹ tsú² ha³
lánh³ rón³² hniáuh³² ma³zian²
tsú² la³ cun³ tɨ³² tsí³ Dió³², la³
cónh³ bíh¹ hi³ nó³² tsú² tɨ³ có³²
ñí¹con² héih³² hí en¹ jáun² ta³
má²ñi³² tsú².
22 Tɨ³la³ má²ca³lɨ³tí³
bíh¹ jáɨ¹³ la³ cun³ hi³
qui³ ná¹juáh²³ jáun² tsáu²:
“Tsanh³² tsáɨ² hi³ tsá²cúh²
siáh³ ñu²¹ quioh²¹ hnga²;
hi³ mí²ñí³ cun³ lɨ²sin² tsú²
né³, ta²¹ hu²¹ tsau³² siáh³ hi³
tsá²quí² tsá²hi³² ja¹ jen²”.

3

Ní¹ má¹jaunh³² Tɨ³² Juo¹³ dí²

1 Hnoh² reh² tsá² hnau³
jná¹³, hi³ lá² sí² ñí¹ má²tun³
hi³ jmu² jná¹³ ca³tɨn¹ hnoh².
Ñí¹ tá¹ tun³ sí² má²ca³lɨ³ hnó³²
jná¹³ hlí¹ lieh¹ ná¹ hnoh²
hi³ hnáuh¹³ náh² chinh³²
jmáh³la³ jú¹ re² jú¹ tɨn².
2 Cháu¹ náh² honh² la³ cun³
hi³ ca³juáh³ jáun² tsá² chun¹
tsá² ca³lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³²
cá²jmáɨ¹, jɨ³ héih³² hi³ ca³hí e³
jáun² *tɨ³² tsá² quian³² hí³ jë¹
Dió³² ñí¹con² hnoh², la³ cun³
tɨ³² joh² hnoh², tsá² ca³ma³ta²
hí³ la³ cun³ rón³² lí³ héih³²
hi³ ca³jmú³ jáun² Tɨ³² Juo¹³ dí²
Tsá² liáu³².
3 Tɨ³la³ la³ñí¹ la³ján³ cuí¹
lɨ³ ñíh¹ náh² hi³ ñí¹ cá¹táuh³
jmáɨ¹ ja³táunh¹ tsá² ma³zian²
la³ cun³ hi³ dí¹quiaunh²¹ tsí³
hmóu³², tsá² hí³ dá² ju³ ngáɨ³
ca³tɨ²¹ jáɨ¹³ hi³ ca³jmú³ jáun²
Juo¹³ dí².
4 Tsá² hí³ né³ nga³: “¿Haun¹³
juáh¹³ ca³jmú³ Cristo jáɨ¹³ hi³
jáunh³? Jáun² né³, ¿he³ lɨ³
tiá² má²cuanh³² tsú²? Quí¹
la³ cun³ jmí¹ cá¹hiá¹ cá¹tsan³
dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² la³ má²lí³
jáun² bíh¹ la³ cun³ qui³ lí³
jáun² la³ cun³ jmí¹ ca³lɨ³ tá¹
cáun² mɨ³cuú²”.

5-6 Tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} hí^{3} dá^{2} tiá^{2} hnió^{3} yáh^{3} hi^{3} lɨ^{3} ñi^{32} hi^{3} ca^{3}ja^{3}hín^{3} bíh^{1} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} jmɨ́^{1} zia^{32} hngá^{1}máh^{3} lá^{2} jmɨ́^{1} ca^{3}ja^{3}tsauh^{21} jáun^{2} jmáɨ^{2}, uá^{1} jáun^{2} la^{3} jáun^{2} cun^{3} cá^{2}jmáɨ^{1} lɨ́n^{21} máh^{3} ca^{3}lɨ^{3}zia^{32} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} jniá^{3} tɨ^{3} chi^{3}cuú^{2} cun^{3}quionh^{3} héih^{32} quioh^{21} Dió^{32}, hi^{3} cun^{3}quionh^{3} jmáɨ^{2} siáh^{3} ca^{3}lɨ^{3}zia^{32} hngá^{1}máh^{3} lá^{2}, hi^{3} jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3} cua^{3}ha^{3} siáh^{3} hué^{32} ja^{1} quioh^{21} jmáɨ^{2}.

7 Ja^{3}bí^{1} la^{3} jáun^{2} cun^{3}quionh^{3} héih^{32} quioh^{21} Dió^{32} bíh^{1} má^{2}ná^{1}chan^{1} tá^{1} cáun^{2} mɨ^{3}cuú^{2}, la^{3} má^{2}quionh^{3} hngá^{1}máh^{3} lá^{2}, hi^{3} có^{32} quionh^{3} sɨ́^{2}. Jáun^{2} né^{3}, la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} zia^{32} bíh^{1} má^{2}ná^{1}chan^{1} hi^{3} có^{32} quionh^{3} sɨ́^{2} jmáɨ^{1} hi^{3} ra^{3}tsɨ^{32} Dió^{32} héih^{32}, nɨ́^{1} má^{1}tɨ^{3} ñí^{1} tsa^{3}hín^{3} tsá^{2} tiá^{2} hnió^{3} ma^{3}zian^{2} la^{3} cun^{3} hnió^{3} Dió^{32}.

8 Tɨ^{3}la^{3} hnoh^{2} reh^{2}, tsá^{2} hnau^{3} jná^{13}, tiá^{2} hniáuh^{32} tsa^{3}con^{2} náh^{2} jú^{1} tson^{2} lá^{2}: Hi^{3} ñí^{1}con^{2} Tɨ^{32} Juo^{13} dí^{2} lɨ^{3} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ^{3} cú^{2} jmáɨ^{1} bíh^{1} la^{3} cun^{3} cú^{2} mei^{21} mii^{2}, hi^{3} jáun^{2} cú^{2} mei^{21} mii^{2} né^{3} lɨ́^{3} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ^{3} cú^{2} jmáɨ^{1} tán^{1} bíh^{1}.

9 Jun^{3}juáh^{13} hi^{3}hliá^{2} tiá^{2} tia^{3}juɨ^{32} lɨ^{3}tí^{3} yáh^{3} la^{3} cun^{3} jáɨ^{13} hi^{3} má^{2}ca^{3}jmú^{3} jáun^{2} Tɨ^{32} Juo^{13} dí^{2}, hi^{3} jáun^{2} tiá^{2} má^{2}cuanh^{32}, la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́n^{23} ma^{3} jan^{2} tsáu^{2}, tɨ^{3}la^{3} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} juenh^{2} tsɨ́^{3} bíh^{1} tsú^{2} ñí^{1}con^{2} jnoh^{1}; quí^{1} hi^{3} hnió^{3} tsú^{2} hi^{3} hí^{1} jan^{2} tsáu^{2} tiá^{2} tsa^{3}hín^{3}, tɨ^{3}la^{3} hí^{3} dá^{2} hé^{2} jan^{32} hi^{3} la^{3}jɨ́n^{32} tsáu^{2} tsa^{3}conh^{2} tsɨ́^{3} tso^{3} quioh^{21} bíh^{1}.

10 Tɨ^{3}la^{3} jmáɨ^{1} quioh^{21} Tɨ^{32} Juo^{13} dá^{2} dí^{2} já^{32} cu^{3}diá^{2}jan^{2} la^{3} lá^{2} bíh^{1}, jmáɨ^{1} hi^{3} tiá^{2} hin^{2} ná^{1}jan^{21}, la^{3}jmɨ́^{1} ja^{32} jan^{2} háɨn^{2} já^{1}niéi^{2}. Má^{1}jáun^{2} né^{3}, la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} jniá^{3} chi^{3}cuú^{2} lɨ́^{1} yéin^{21} bíh^{1} cun^{3}quionh^{3} cáun^{2} mah^{1} cáu^{2} lɨ́n^{32}, hi^{3} jáun^{2} cun^{3}quionh^{3} sɨ́^{2} bíh^{1} tsa^{3}hín^{3} ca^{3}la^{3} jɨ^{3}lɨ^{32}, jɨ^{3} ñí^{1} hué^{21} lá^{2} nɨ́^{2} siáh^{3} chu^{3} jñéih^{3} la^{3}jɨ́^{32} tá^{13} tsáu^{2}.

11 Jáun^{2} né^{3}, cun^{3}ñí^{1} hi^{3} la^{3}jɨ́^{32} bíh^{1} tsa^{3}hín^{3}, jáun^{2} ¡tɨ^{3} jlánh^{1} bíh^{1} hniáuh^{32} hi^{3} má^{1}zián^{13} náh^{2} hi^{3} chu^{21} honh^{2} jɨ^{3} hi^{3} má^{1}zián^{13} náh^{2} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} Dió^{32} nɨ́^{2} siáh^{3}!

12 Hniáuh^{32} tionh^{2} náh^{2} hi^{3} ná^{1}hé^{2} ná^{1}janh^{32} náh^{2} jmáɨ^{1} hi^{3} má^{2}ca^{3}tón^{3} jáun^{2} Dió^{32}, hi^{3} jmúh^{13} náh^{2} siáh^{3} pí^{3} hi^{3} lɨ́^{13} já^{32} tia^{3}juɨ^{32}, la^{3} cun^{3} jmáɨ^{1} hi^{3} jmu^{3} jáun^{2} Dió^{32} hi^{3} tsa^{3}hín^{3} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} jniá^{3} chi^{3}cuú^{2} cun^{3}quionh^{3} sɨ́^{2}, jmáɨ^{1} hi^{3} jliénh^{13} ca^{3}la^{3} jɨ^{3}lɨ^{32} ja^{1} sɨ́^{2}.

13 Tɨ^{3}la^{3} jnoh^{1} má^{1}ná^{1}, ná^{1}jan^{32} dí^{2} hi^{3} lɨ^{3} hmaɨ^{21} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} jniá^{3} chi^{3}cuú^{2} jɨ^{3} ñí^{1} hué^{21} lá^{2} nɨ́^{2} siáh^{3} la^{3} cun^{3} lɨ́^{3} jáɨ^{13} hi^{3} ca^{3}jmú^{3} jáun^{2} Dió^{32}, cáun^{2} ñí^{1} lɨ́^{13} lɨ^{3}tí^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} tɨ^{32} tsɨ́^{3} Dió^{32}, ñí^{1} tiú^{2}uú^{2} hi^{3} hlah^{3} zia^{32}.

14 Hi^{3} jáun^{2} bí^{1} hniáuh^{32} reh^{2} hi^{3} jmúh^{13} náh^{2} pí^{3} hi^{3} nio^{2} tie^{3} hñu^{3} honh^{2} náh^{2} ta^{3} ñí^{1} Dió^{32} tá^{1}la^{3} ná^{1}janh^{32} náh^{2} jmáɨ^{1} jáun^{2}, hi^{3} zian^{2} náh^{2} siáh^{3} hi^{3} jɨ^{2} honh^{2} náh^{2} hi^{3} hí^{1} cáun^{2} tso^{3} tiá^{2} zia^{32} ñí^{1}con^{2} náh^{2}.

15 Cháu¹ náh² honh² hi³
Dió³² jmu² juenh² tsɨ́³ quí¹
cun³ñí¹ hi³ hnió³ tsú² hi³
zia³² jmáɨ¹ hi³ lɨ́¹³ liáun³
tsáu² bíh¹. La³ jáun² bíh¹
juáh³ sí² hi³ má²ca³zen³ Po¹
reh² dí² ñí¹con² hnoh², tsá²
hno³ dí² lɨ́n³², la³ cun³ lɨ́³ hi³
quia³lín³ jáun² jmɨ́¹ tsɨ́³ tsú²
hi³ má²ca³cué³ Dió³².
16 La³jɨ́³² sí² hi³ má²ca³jmú³
bíh¹ tsú² má²ca³hléh³ ca³tɨ²¹
hi³ nɨ́². Ñí¹ sí² quioh²¹ tsú²
ná¹tso¹ ma³ cáun² jáɨ¹³ juóuh³²
hi³ lɨ́¹³ ngɨ¹³ tsáu², hi³ jáun²
tsá² tiá² jáɨ¹³ ngɨ²³ jɨ³ tsá² tiá²
má²pin³ hi³ taunh³² ta²¹ jmu²
tɨ³ jéin³² jáɨ¹³ jáun², la³jmɨ́¹
jmu² tsú² jáun² tɨ³ jéin³² jáɨ¹³
ñí¹ hná¹ nɨ́² quioh²¹ Dió³²
hi³ má²rá¹tioh³ jáun² ñí¹ Sí²
quioh²¹ Dió³². Cun³ñí¹ hi³
jmu² tsú² la³ jáun² né³, jmu²
tsú² hi³ lɨ́¹³ tsa³hín³ hmóu³²
bíh¹.

17 Hi³ jáun² bíh¹, hnoh² reh²
tsá² hnau³ lɨ́n³² jná¹³, cun³ñí¹
hi³ má²ca³lɨ³ ñíh¹ náh² ta³
ñeh³ ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ jáun²,
jáun² hua³hín¹³ náh² jmu³,
hi³ jáun² tiá² jau³ hnoh² tsá²
la³ hí³ cun³quionh³ jú¹ tɨ́¹jáɨ²
quioh²¹, la³ cun³ tsá² zian²
hí³ cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³² yáh³.
Jáun² la³ jáun² tiá² lɨ́¹³ tianh¹³
náh² tɨ³ có³² ca³tɨ²¹ hi³ má²nio²
nɨ́² tiá³ honh² náh².
18 Tɨ³ re² jmu³ náh² pí³ hi³ tɨ³
lɨ³mí¹ niau²¹ tiá³ honh² náh²,
jɨ³ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ tsá²lɨ³ ñíh¹
náh² hi³ ca³tɨn¹ Jesucristo Tɨ³²
Juo¹³ dí² Tsá² liáu³². ¡Jan² hí³
bíh¹ cuɨ́¹ lɨ³quien² ta³né³² jɨ³
la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio² nɨ́² siáh³!
Cun³ nɨ́² bíh¹ tí³ jáɨ¹³.

Sí² La³ñí¹ Quioh²¹ Juan²

Jáɨ¹³ jmu³ hi³ lɨ́¹³ zian² tsú²

1 Hnoh² reh², zen¹³ jnoh¹ sí² lá² ñí¹con² hnoh² hi³ hleh³² hi³ ca³tɨn¹ Tsá² lɨ́n³ Jáɨ¹³, Tsá² jmu² hí³ hi³ lɨ́¹³ zian² tsú² cun³ jmɨ́¹hi³nio². Jmɨ́¹ má²zian² bíh¹ Tsá² hí³ ñeh² bíh¹ hi³ lɨ³zia³² la³jɨ́³²; hi³ jnoh¹ né³ ca³náɨ¹³ jë¹ tsú² jɨ³ hi³ ca³neh²¹ jnoh¹ tsú² siáh³ cun³quionh³ mɨ́¹ñí¹ jnoh¹ hmóu³². Jnoh¹ ca³neh²¹ tsú² re² lɨ́n³² hi³ ca³la³ hi³ ca³tin¹³ jnoh¹ tsú² cuo² siáh³.

2 Hi³ Tsá² lɨ́n³ hí³ Jáɨ¹³ né³ ca³ma³jnia³², hi³ jáun² jnoh¹ né³ ca³neh²¹, hi³ jáun² jnoh¹ má²cue³² jú¹ tson² hi³ ca³tɨn¹ hí³ dí²; hi³ jáun² bí¹ ngáɨ¹ jnoh¹ ñí¹con² hnoh² jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ Tsá² cue³² hí³ pí³ hi³ lɨ¹³ zian² tsú² cun³ jmɨ́¹hi³nio². Hí³ bíh¹ jmɨ́¹ cuá³ quionh³ Jméi² dí², hi³ Jméi² dí² né³ ca³ma³jnia² tsú² ñí¹con² dí².

3 Hi³ jáun² né³, la³ cun³ hi³ ca³neh²¹ jnoh¹ jáun² jɨ³ hi³ ca³náɨ¹³ jnoh¹, ngáɨ¹ jnoh¹ siáh³ ñí¹con² hnoh², quí¹ jáun² la³ jáun² lɨ́¹³ tianh¹³ náh² cá²honh¹ quiúnh¹ jnoh¹. Hi³ jnoh¹ né³, tiauh² jnoh¹ cá²hon³ cu³tí³ quiúnh¹ Dió³² Jméi² dí² la³ má²quionh³ jɨ³ Jesucristo hí³ Jon² tsú² nɨ́² siáh³.

4 Hi³ jáun² bíh¹ ná¹jmu³² jnoh¹ sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ hnoh², quí¹ hi³ jáun² lɨ³tí³ la³ cun³ hi³ má²ná¹hiún² jáun² tsɨ́³ dí².

Dió³² bíh¹ Tsá² cuá¹lɨ́n³ joh¹

5 Hi³ jáun² né³, hi³ lá² bíh¹ jáɨ¹³ hi³ ca³ma³ta² jnoh¹ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo, hi³ jáun² né³² má²ngáɨ¹ jnoh¹ ñí¹con² hnoh² jáɨ¹³ lá²: Hi³ Dió³² bíh¹ Tsá² cuá¹lɨ́n³ joh¹, hi³ hí¹ cú¹pih²¹ já¹niéi² tiá² zia³² yáh³ ñí¹con² tsú².

6 Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ hi³ juáh¹³ dí² hi³ tiauh² dí² cá²hon³ quiúnh¹ tsú², hi³ tá¹la³ jáun² né³, ñi³ngɨ́¹ bíh¹ dí² ñí¹ já¹niéi², jáun² jú¹ tɨ́¹jáɨ² bíh¹ jaun³² hléh¹ dí², quí¹ ha³ tiá² cú²tso² ziáun² yáh³ dí².

7 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tie³ joh¹ juɨ³² quiú¹³ dí² la³jmɨ́¹ zian² jáun² Dió³² ñí¹ tie³ joh¹, hi³ jáun² cun³quionh³ la³ jáun² bíh¹ má²tiauh² dí² cá²hon³ quiúnh¹ tsá²ján² tsá²ján², hi³ jáun² jmɨ́²hán¹ Jesucristo Jon² Dió³² né³, hin²³ ca³la³ jɨ́³² tso³ quiú¹³ dí².

8 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ hi³ juáh¹³ dí² hi³ tiá² tso³ zia³² quiú¹³, hi³ jáun² la³ jáun² lɨ́¹ má²ma³can¹³ hmóu³² bíh¹ dí², tsá² tiá² jú¹ tson² má²hu²¹ hñu³ tsɨ́³ bíh¹ láɨ³ dí².

9 Tɨ³la³ né³² né³, nɨ́¹juáh³ hi³ ton¹³ dí² tso³ quiú¹³, jáun² chin¹³ bíh¹ Dió³² tsɨ́³ tso³ quiú¹³ dí², jɨ³ hi³ ren³ tsú² siáh³ la³jɨ́³² hi³ hlah³ hi³ hó³² hi³ zia³² ñí¹con² dí², quí¹ hí³ bíh¹ jan² Tsá² ma³tí³² jë¹, hi³

jmu^{3} siáh^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} ca^{3}tɨ^{21} jmu^{3}.

10 Tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} juáh^{13} dí^{2} hi^{3} tiá^{2} tso^{3} má^{2}ca^{3}jmú^{13} né^{3}, la^{3} jáun^{2} dá^{2} má^{2}jmu^{32} dí^{2} hi^{3} Dió^{32} lɨ́n^{3} jan^{2} tsá^{2} tɨ́^{1}jáɨn^{2} bíh^{1}, jáun^{2} tiá^{2} la^{3} má^{2}hu^{21} yáh^{3} jáɨ^{13} quioh^{21} tsú^{2} hñu^{3} tsɨ́^{3} dí^{2}.

2

Cristo lɨ́n^{3} Tsá^{2} nau^{32} jáɨ^{13} quiú^{13} dí^{2}

1 Hnoh^{2} jón^{3}, jmu^{2} jná^{13} sí^{2} lá^{2} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} hnoh^{2}, quí^{1}hliá^{2} hnó^{32} jná^{13} hi^{3} tiú^{2}ú^{2} jmúh^{13} náh^{2} tso^{3}; tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} zian^{2} jan^{2} tsá^{2} má^{2}lɨ^{2}jmú^{3} tso^{3} né^{3}, jáun^{2} zian^{2} bíh^{1} jan^{2} Tsá^{2} nau^{32} jáɨ^{13} quiú^{13} dí^{2} ta^{3} ñí^{1} Jméɨ^{2} dí^{2}, Jesús Tsá^{2} lɨ́n^{3} Cristo bíh^{1} Tsá^{2} hí^{3}, hi^{3} hí^{3} bíh^{1} jan^{2} Tsá^{2} chun^{1}.

2 Hí^{3} bíh^{1} ca^{3}cuen^{3} hnga^{2} hi^{3} jún^{3} cha^{13} jnoh^{1} hi^{3} jáun^{2} lɨ^{13} hin^{3} tso^{3} quiú^{13} dí^{2}; hi^{3} jun^{3}juáh^{13} cun^{3} jmáh^{3}la^{3} tso^{3} quiú^{13} jnoh^{1} yáh^{3}, quí^{1} ja^{3}bí^{1} ca^{3}tɨ^{21} jɨ^{3} tso^{3} quioh^{21} tsá^{2} zian^{2} tá^{1} cáun^{2} hngá^{1}máh^{3} bíh^{1} siáh^{3}.

3 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, má^{2}né^{1} dí^{2} hi^{3} má^{2}ca^{3}lɨ^{3} cuóun^{32} dí^{2} Dió^{32} nɨ́^{1}juáh^{3} ma^{3}ti^{21} dí^{2} héih^{32} hi^{3} jmu^{2} tsú^{2}.

4 Tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} zian^{2} tsá^{2} juáh^{3} né^{3}: “Jná^{13} cuóun^{32} Dió^{32}”, tɨ^{3}la^{3} já^{2} tiá^{2} má^{2}tí^{32} yáh^{3} tsú^{2} héih^{32} hi^{3} jmu^{2} Dió^{32} má^{1}lɨ^{32} jáun^{2}, hi^{3} jáun^{2} jan^{2} tsá^{2} tɨ́^{1} jáɨn^{2} bíh^{1} tsá^{2} la^{3} hí^{3}, tiá^{2} jú^{1} tson^{2} má^{2}zia^{32} yáh^{3} hñu^{3} tsɨ́^{3} tsú^{2}.

5 Tɨ^{3}la^{3} lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} má^{2}tí^{32} la^{3} cun^{3} héih^{32} hi^{3} jmu^{2} Dió^{32} má^{1}ná^{1}, jáun^{2} tsá^{2} la^{3} hí^{3} bíh^{1} hú^{1}tá^{1} cu^{3}tí^{3} má^{2}hnio^{3} Dió^{32} re^{2} lɨ́n^{32}; hi^{3} jáun^{2} la^{3} jáun^{2} bíh^{1} má^{2}lɨ́^{13} lɨ^{3} né^{1} dí^{2} hi^{3} tiauh^{2} dí^{2} cá^{2}hon^{3} quiúnh^{1} tsú^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} ma^{3}ti^{21} jnoh^{1} héih^{32} quioh^{21} tsú^{2}.

6 Hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} juáh^{3} hi^{3} tionh^{2} cá^{2}hon^{3} quionh^{3} Dió^{32} né^{3}, hniáuh^{32} bíh^{1} ma^{3}zian^{2} tsú^{2} la^{3}jmɨ́^{1} ca^{3}ma^{3}zian^{2} jáun^{2} hnga^{2} Jesús Tsá^{2} lɨ́n^{3} Cristo.

Cáun^{2} héih^{32} hmaɨ^{21}

7 Hnoh^{2} reh^{2}, héih^{32} hi^{3} jmu^{2} jná^{13} ñí^{1} sí^{2} lá^{2}, jun^{3}juáh^{13} cáun^{2} héih^{32} hmaɨ^{21} yáh^{3}, quí^{1} hi^{3} lá^{2} dá^{2} héih^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3} qui^{3} má^{2}ca^{3}heh^{3} náh^{2} la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1} ca^{3}niéih^{2} bíh^{1} náh^{2}. Héih^{32} yenh^{3} jáun^{2} bíh^{1} la^{32}, la^{3} cun^{3} qui^{3} lɨ^{3} jú^{1} chú^{32} hi^{3} má^{2}ca^{3}niéih^{2} náh^{2} jáun^{2}.

8 Tɨ^{3}la^{3} cun^{3} jáun^{2} lɨ^{3} bíh^{1} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ^{3} cáun^{2} héih^{32} hmaɨ^{21} jáɨ^{13} hi^{3} jmu^{2} jná^{13} lá^{2}, quí^{1} la^{3}ñí^{1} tín^{2} ca^{3}ma^{3}jnia^{32} Cristo hi^{3} ha^{3} lánh^{3} zian^{2} tsá^{2} hú^{1}tá^{1} má^{2}tí^{32} héih^{32} lá^{2}, hi^{3} ja^{3}bí^{1} hnoh^{2} nɨ́^{2} siáh^{3} má^{2}ma^{3}jnia^{13} ta^{3}né^{32}. Juanh^{32} jná^{13} la^{3} nɨ́^{2} quí^{1} joh^{1} sɨ́^{2} tson^{2} cu^{3}tí^{13} bíh^{1} má^{2}tie^{3}, má^{2}ñí^{1}nga^{2} bíh^{1} já^{1}niéi^{2}.

9 Tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} zian^{2} tsá^{2} juáh^{3} hi^{3} zian^{2} ñí^{1} tie^{3} joh^{1}, tɨ^{3}la^{3} sa^{3} hon^{2} bíh^{1} tsú^{2} raɨnh^{21}, jáun^{2} la^{3} má^{2}zian^{2} jáun^{2} bíh^{1} tsá^{2} la^{3} hí^{3} ñí^{1} lɨ^{3} já^{1}niéi^{2}.

10 Tɨ^{3}la^{3} tsá^{2} hnio^{3} raɨnh^{21}
má^{1}ná^{1}, tsá^{2} la^{3} hí^{3} bíh^{1}
má^{2}zian^{2} ñí^{1} tie^{3} joh^{1}, jáun^{2}
tiú^{2}uú^{2} zia^{32} hí^{1} cáun^{2} yáh^{3} hi^{3}
lɨ^{13} lɨ^{3} jmu^{3} hi^{3} tánh^{32} tsú^{2} tso^{3}.
11 Tɨ^{3}la^{3} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} tsá^{2}
hon^{2} raɨnh^{21} né^{3}, tsá^{2} la^{3} hí^{3}
zian^{2} bíh^{1} ñí^{1} já^{1}niéi^{2}, ha^{3}
tiá^{2} ñi^{32} yáh^{3} tsú^{2} hín^{2} juɨh^{32}
cuá^{1}tsau^{32}. Má^{2}ca^{3}lɨ^{3} ten^{3} bíh^{1}
tsú^{2} quí^{1} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} zian^{2}
tsú^{2} hñu^{3} niéi^{2}.
12 Jáun^{2} né^{3}, hnoh^{2}, tsá^{2}
ná^{1}lɨ́n^{3} náh^{2} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́n^{3} jón^{32}
jná^{13}, jmu^{2} ná^{1} sí^{2} lá^{2} hi^{3}
ca^{3}tɨn^{1} hnoh^{2} quí^{1}hliá^{2} hnoh^{2}
bíh^{1} tsá^{2} má^{2}ca^{3}chɨn^{2} Dió^{32} tsɨ́^{3}
tso^{3} quián^{13} náh^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3}
ca^{3}tɨn^{1} Jesús Tsá^{2} lɨ́n^{3} Cristo.
13 Ja^{3}bí^{1} hnoh^{2} siáh^{3} tsá^{2}
má^{2}lieih^{21}, sí^{2} lá^{2} jmu^{2}
jná^{13} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} hnoh^{2} tsá^{2}
má^{2}lieih^{21}, quí^{1}hliá^{2} má^{2}ca^{3}lɨ^{3}
cuóun^{32} náh^{2} Tsá^{2} qui^{3} jmɨ́^{1}
má^{2}zian^{2} hí^{3} jmɨ́^{1} ñeh^{2} bíh^{1}
hi^{3} lɨ^{3}liau^{3} ca^{3}la^{3} jɨ́^{32} hi^{3}
zia^{32}. Ja^{3}bí^{1} hnoh^{2} tsá^{2}
tsá^{1}ñú^{1}, sí^{2} lá^{2} jmu^{2} jná^{13}
hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} hnoh^{2} uá^{2}jaɨ^{32}
quí^{1}hliá^{2} má^{2}ca^{3}quɨnh^{1} náh^{2}
jmáɨ^{1} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} hláɨnh^{1}.
14 Hnoh^{2} jón^{3}, cuá^{1}jmu^{2}
jná^{13} sí^{2} lá^{2} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} hnoh^{2}
quí^{1}hliá^{2} má^{2}ca^{3}lɨ^{3} cuóun^{32}
náh^{2} Jméi^{2} dí^{2}. Jɨ^{3} hnoh^{2}
siáh^{3} tsá^{2} má^{2}lieih^{21}, cuá^{1}jmu^{2}
jná^{13} sí^{2} lá^{2} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} hnoh^{2}
uá^{2}jaɨ^{32}, quí^{1}hliá^{2} má^{2}ca^{3}lɨ^{3}
cuóun^{32} náh^{2} Tsá^{2} qui^{3} jmɨ́^{1}
má^{2}zian^{2} hí^{3} jmɨ́^{1} ñeh^{2} bíh^{1} hi^{3}
lɨ^{3}liau^{3} la^{3}jɨ́^{32}. Ja^{3}bí^{1} jmu^{2} jná^{13}
siáh^{3} sí^{2} lá^{2} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} hnoh^{2}
siáh^{3} tsá^{2} tsá^{1}ñú^{1}, quí^{1}hliá^{2}
hnoh^{2} bíh^{1} tsá^{2} jlánh^{1} pin^{3}
honh^{2} náh^{2} quí^{1} má^{2}hu^{21} tián^{3}
bíh^{1} jáɨ^{13} quioh^{21} Dió^{32} hñu^{3}
honh^{2} náh^{2}, hi^{3} má^{2}ca^{3}quɨnh^{1}
náh^{2} siáh^{3} jmáɨ^{1} ñí^{1}con^{2} tsá^{2}
hláɨnh^{1}.
15 Ha^{3} lɨ́^{2}uú^{2} jmú^{2} náh^{2} hi^{3}
tɨ^{32} lɨ́n^{32} honh^{2} náh^{2} tsá^{2} zian^{2}
cun^{3} tɨn^{2} tsɨ́^{3} hmóu^{32}, sa^{3}jun^{3}
hniáuh^{32} tɨ^{32} honh^{2} náh^{2} la^{3}
cun^{3} hi^{3} dí^{1}quiaunh^{21} tsɨ́^{3} tsá^{2}
la^{3} hí^{3}. Quí^{1} nɨ́^{1}juáh^{3} zian^{2} tsá^{2}
jéin^{23} tsá^{2} jmu^{2} cun^{3} tɨn^{2} tsɨ́^{3}
hnga^{2}, hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} la^{3} hí^{3} tiá^{2}
hnio^{3} yáh^{3} Dió^{32} Jméi^{2} dí^{2};
16 quí^{1} la^{3}jɨ́^{32} la^{3} cun^{3} hi^{3}
dí^{1}quian^{1} tsá^{2} la^{3} hí^{3} hi^{3} jmu^{3},
ha^{3} tiá^{2} ja^{3}toh^{3} yáh^{3} ñí^{1}con^{2}
Jméi^{2} dí^{2}, tɨ^{3}la^{3} hi^{3} jáun^{2} dá^{2}
ja^{32} hñu^{3} tsɨ́^{3} hmóu^{32} bíh^{1} tsú^{2}.
Uá^{1}la^{3} cun^{3} hi^{3} dí^{1}quiaunh^{21}
tsɨ́^{3} tsú^{2} jmu^{2} lɨ^{3}ua^{3} cáun^{2} hi^{3}
cháunh^{23} chí^{1}, hi^{3} dí^{1}quian^{1}
tsú^{2} hi^{3} lɨ^{3} quioh^{21} la^{3}jɨ́^{32} la^{3}
cun^{3} hi^{3} jɨe^{23}, hi^{3} jlánh^{1} tsah^{3}
tsú^{2} jmu^{2} tonh^{2} ca^{3}tɨ^{21} la^{3}jɨ́^{32}
hi^{3} nióh^{32} siáh^{3}.
17 Hi^{3} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} hlah^{3} hi^{3}
hó^{32} nɨ́^{2} né^{3}, tsá^{13} bíh^{1} la^{3}
má^{2}quionh^{3} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} tɨ^{32}
tsɨ́^{3} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} jáun^{2}; tɨ^{3}la^{3}
nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} jmu^{2} la^{3} cun^{3}
hi^{3} hnió^{3} Dió^{32} má^{1}ná^{1}, tsá^{2}
la^{3} hí^{3} bíh^{1} lɨ́^{13} zian^{2} la^{3} cun^{3}
jmɨ́^{1}hi^{3}nio^{2}.

Jú^{1} tson^{2} jɨ^{3} jú^{1} tɨ́^{1}jáɨ^{2}

18 Hi^{3} jáun^{2} né^{3} jón^{3},
ñí^{1} má^{2}ñí^{1}táuh^{3} jmáɨ^{1} bíh^{1}
la^{32}. Má^{2}ca^{3}niéih^{2} bíh^{1}
hnoh^{2} hi^{3} já^{32} jan^{2} tsá^{2}
jmu^{3} hniéi^{2} quionh^{3} Cristo;
hi^{3} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} má^{2}zian^{2}
juóun^{32} tsá^{2} má^{2}ná^{1}jmu^{2}

hniéi² quionh³ Cristo né³, hi³
jáun² bíh¹ má²né¹ dí² hi³ ñí¹
má²ñí¹táuh³ jmáɨ¹ bíh¹ la³².

19 Tsá² hí³ dá² ca³huén²
ja¹ quiú¹³ bíh¹ dí², tɨ³la³
jun³juáh¹³ tsá² jmɨ́¹ quiúnh¹
jnoh¹ cu³tí¹³ yáh³ hí³ má¹ná¹,
quí¹ sá¹jmɨ́¹ hi³ tsá² hí³ tsá²
quiúnh¹ jnoh¹ dúh¹, jáun² jmɨ́¹
hniáuh²¹ bíh¹ hi³ tionh² tsú²
la³ má²tionh² jáun² quiúnh¹
jnoh¹. Tɨ³la³ la³ jáun² bí¹ ca³lɨ³,
quí¹ hi³ jáun² la³ jáun² lɨ́¹³
lɨ³jnia² hi³ tiá² la³ quiúnh¹
yáh³ dí² la³jɨ́n³² tsá² hí³.

20 Tɨ³la³ ñí¹con² hnoh²
má¹ná¹, má²ca³cuen³ bíh¹
Cristo Jmɨ́²chí³ Chun¹, hi³
jáun² dá² la³jɨ́n³² bíh¹ náh²
má²ná¹ñíh¹ jú¹ tson².

21 Hi³ jáun² bíh¹ jmu² jná¹³
sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ hnoh²,
quí¹hliá² má²cuɨn² bíh¹ náh²
jú¹ tson², jun³juáh¹³ hi³hliá²
tiá² má²cuɨn² yáh³ náh²; quí¹
hnoh² má²ñíh¹ hi³ hí¹ cáun²
yáh³ jú¹ tɨ́¹jáɨ² tiá² ja³² ñí¹con²
jú¹ tson².

22 ¿Hin² tsánh² lɨ́n²³ hnoh²
hi³ tɨ́¹ jáɨn² dúh¹? ¿Há¹
jun³juáh¹³ tsá² hí³ bíh¹ tɨ́¹
jáɨn², tsá² juáh³ hí³ hi³
jun³juáh¹³ Jesús yáh³ Tsá² lɨ́n³
Cristo? Tsá² hí³ bíh¹ tsá² jmu²
hniéi² quionh³ Cristo; hi³ hí¹
la³ tɨ³ Jméi² yáh³ dí² jmu² tsú²
hi³ tiá² quien², la³ má²quionh³
Jon².

23 Jáun² né³, la³jɨ́n³² tsá²
jmu² hi³ tiá² quien² Jon²
Dió³², jáun² tsá² la³ hí³
tiá² quionh³ yáh³ Jméi² dí²;
tɨ³la³ lɨ³ua³ jan² tsá² ton² hi³
má²hen² tɨ³ con² Jon² Dió³²
má¹ná¹, jáun² tsá² la³ hí³
má²quionh³ bíh¹ Jméi² dí².

24 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³,
hmá¹ náh² hñu³ honh² jú¹
chú³² hi³ ca³niéih² náh² jáun²
la³jmɨ́¹ ñí¹; quí¹ nɨ́¹juáh³
hi³ ca³hmáh¹ náh² re² hñu³
honh² jáɨ¹³ hi³ ca³niéih²
náh² jáun² jmɨ́¹tin², jáun² lɨ́¹³
la³ má²ná¹cunh² jáun² náh²
quiúnh¹ Cristo la³ má²quionh³
Jméi² dí².

25 Hi³ hnga² hí³ dí² siáh³
má²ca³jmú³ jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ ziáun²
dí² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio².

26 Jáɨ¹³ nɨ́² né³, má²lɨ́²jmú³²
jná¹³ hi³ ca³tɨn¹ hnoh²
cun³ñí¹ hi³ zian² tsá² hnió³
ma³cau² hnoh².

27 Tɨ³la³ má²cuá³ bíh¹
Jmɨ́²chí³ Chun¹ hñu³ honh²
náh², Tsá² ca³cuen³ hí³ Jesús
Tsá² lɨ́n³ Cristo, hi³ jáun²
hí¹ jan² yáh³ tiú²uú² hin² lɨ³
hniáh³² hi³ ma³ta² hnoh²,
quí¹ Jmɨ́²chí³ Chun¹ hí³ bíh¹
má²má²ta² hnoh² ca³la³ jɨ́³²;
hi³ la³jɨ́³² hi³ má²ta² tsú² jáun²
né³ lɨ́³ jmáh³la³ jú¹ tson² bíh¹,
quí¹ hí¹ cáun² yáh³ jú¹ tɨ́¹jáɨ²
tiá² má²ta² tsú². Hi³ jáun²
né³, cuɨ́¹ tiáunh¹ náh² cá²honh¹
quiúnh¹ Cristo la³ cun³ qui³
lɨ́³ jú¹ tson² hi³ má²ca³ma³ta²
jáun² Jmɨ́²chí³ Chun¹.

28 Hi³ jáun² né³ jón³, cuɨ́¹
tionh¹ náh² cá²honh¹ quiúnh¹
Cristo la³ má²tionh² náh² nɨ́²,
quí¹ jáun² la³ má²ná¹tioh³
jáun² cáun² tsɨ́³ dí² nɨ́¹
má¹cuanh³² tsú², hi³ jáun² tiá²

lɨ³ heh¹ dí² má¹jáun².
29 Quí¹ má²ná¹ñíh¹ bíh¹
hnoh² hi³ jan² Tsá² chun¹ bíh¹
Tsá² hí³, hi³ jáun² hniáuh³²
lɨ³ ñíh¹³ náh² siáh³ hi³ la³jɨ́n³²
tsá² jmu² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³
Dió³² bíh¹ má²lɨ́n³ jon² Dió³².

3

Tsá² ná¹lɨ́n³ jon² Dió³²

1 Né³² né³, sá¹nɨ́² jɨe³
náh², cónh³ bíh¹ tiá²
má²ca³ma³hniau³ dí² Dió³², hi³
hí¹ ca³la³ tɨ³ má²juáh³ máh³
Dió³² hi³ láɨ³ dí² jon² tsú², hi³
tson² bíh¹ cu³tí¹³ má²láɨ³ dí²
la³ jáun². Hi³ jáun² tsá² zian²
hí³ cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³² né³,
tiú²uú² cuóu³² yáh³ dí², quí¹
hí¹juáh³ hnga² yáh³ Dió³² tiá²
ca³lɨ³ cuóun³² tsú².
2 Jáun² né³ reh², má²ná¹láɨ³
bíh¹ dí² jon² Dió³² ta³né³²,
tɨ³la³ cu³ jáun² bíh¹ tiá²
má²ca³lɨ³jnia² la³ cun³ hi³ lɨ́¹³
quiú¹³ dí² jmɨ́¹tsú² jmɨ́¹ja³²;
tɨ³la³ né¹ dí² má¹ná¹ hi³ nɨ́¹
má¹jaunh³² Jesús Tsá² lɨ́n³
Cristo, má¹jáun² má²lɨ́¹³ láɨ³
dí² la³jmɨ́¹ lɨ́n³ tsú² hnga², quí¹
nɨ́¹ má¹jáun² dá² má²neh²¹ dí²
tsú² hú¹tá¹ la³ cun³ rón³² jniá³
bíh¹.
3 Hi³ jáun² né³, lɨ³ua³ jan²
tsá² hu²¹ tsɨ́³ hi³ ma³tí³² Dió³²
jáɨ¹³ nɨ́², tsá² la³ hí³ bíh¹ jmu²
jɨ² jmɨ́¹ tsɨ́³, la³jmɨ́¹ jɨn² hnga²
Jesús.
4 Tɨ³la³ la³jɨ́n³² tsá² jmu²
tso³ má¹ná¹, tsá² la³ hí³
dá² má²ca³hliánh² ñí¹con²
liei²¹ quioh²¹ Dió³² bíh¹, quí¹
lɨ³ua³ jan² tsá² tiá² ca³ma³tí³²
liei²¹ jáun², jáun² tso³ bíh¹
má²ca³lɨ³ren² tsú².
5 Má²ná¹ñíh¹ bíh¹ hnoh² hi³
Cristo cuan³ ñí¹ hué²¹ lá² hi³
cua³hin² tso³ quiú¹³ dí², tɨ³la³
hí³ má¹ná¹, hí¹ cáun² tso³ tiá²
jmɨ́¹ zia³² yáh³ quioh²¹.
6 Hi³ jáun² bíh¹ lɨ³ua³
jan² tsá² tiáunh¹ cá²hon³
quionh³ hí³ dí², tiá² tso³ jmu²
yáh³; tɨ³la³ la³jɨ́n³² tsá² jmu²
tso³ né³, tiá² má²ca³jɨ́en³²
yáh³ tsú² Cristo, hi³ sa³jun³
má²ca³lɨ³ cuóun³² tsú² siáh³
lánh³ lɨ́n³.
7 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³ jón³,
hua³hín¹³ náh² jmu³, jáun²
hí¹ jan² tiá² hin² lɨ́¹³ ma³cau²
hnoh²; quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² jmu²
la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³², jáun²
tsá² la³ hí³ bíh¹ chun¹ la³jmɨ́¹
chun¹ hnga² Cristo.
8 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² jmu²
tso³ má¹na²¹, tsá² la³ hí³ dá²
tsá² joh¹ tsá² hláɨnh¹ bíh¹,
quí¹ qui³ cónh³ tsá² jmu²
tso³ la³ cun³ jmɨ́¹tin² bíh¹
tsá² hláɨnh¹. Ta²¹ jáun² bíh¹
cuan³ Jon² Dió³², hú¹tá¹ hi³
cua³tsunh¹ tá¹³ tsá² hláɨnh¹
bíh¹.
9 Hi³ jáun² dá² hí¹ jan² yáh³
tsá² má²lɨ́n³ jon² Dió³² tiá²
tso³ jmu², quí¹ la³ cun³ lɨ́³
hi³ má²ca³cué³ Dió³² hñu³ tsɨ́³
bíh¹ tsú² má²zian². Cun³ñí¹
hi³ má²ca³jmú³ Dió³² hi³ lɨ́n¹³
tsú² jon² bíh¹ Dió³², hi³ jáun²
né³, tiú²uú² lɨ́²³ yáh³ jmu³ tsú²
tso³.
10 Lin¹ lɨ́n²¹ bíh¹ nɨ́¹juáh³
hin² tsánh² lɨ́n³ jon² Dió³² hi³
hin² lɨ́n³ jon² tsá² hláɨnh¹;
quí¹ lɨ³ua³ jan² tsá² tiá² jmu²

la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³², jun³juáh¹³ jon² Dió³² yáh³ tsá² la³ hí³, hi³ sa³jun³ jon² yáh³ Dió³² nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² hnio³ raɨnh²¹ siáh³.

Cuɨ́¹ má¹hnáu³ dí² quiúnh¹ tsá²ján² tsá²ján²

11 Hi³ jáun² né³, cun³ ca³ta¹ bíh¹ dí² hi³ má¹hnáu³ dí² quiúnh¹ tsá²ján² tsá²ján², la³ cun³ qui³ lɨ́³ jáun² jáɨ¹³ hi³ má²ca³niéih² náh² la³ cun³ jmɨ́¹tin².

12 Ha³ tiá² hniáuh³² yáh³ jmú¹³ dí² la³jmɨ́¹ ca³jmú³ hla¹ Caín tsá² jmɨ́¹ joh¹ tsá² hláɨnh¹, hi³ ca³jngɨh³ dá¹jon²¹. Hi³ ¿he³ láɨh³² ca³jmú³ tsú² la³ jáun²? Quí¹ cun³ñí¹ hi³ jmɨ́¹ jmu² jmáh³la³ hi³ hlah³ bíh¹ Caín, tɨ³la³ raɨnh²¹ tsú² né³, jmɨ́¹ jmu² jmáh³la³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³² bíh¹.

13 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³ reh², ha³ lɨ́² cuɨ́¹ cha³cáun² honh² náh² hi³ hau² náh² tsá² zian² cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³².

14 Né³² né³, má²né¹ bíh¹ dí² hi³ tiú²uú² láɨ³ yáh³ dí² tsá² ná¹jún¹, tɨ³la³ má²ziáun² dí² hi³ hmaɨ²¹ bíh¹, quí¹ cun³ñí¹ hi³ má²hno³ dí² raɨnh²¹. Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² hnio³ raɨnh²¹ má¹ná¹, tsá² la³ hí³ dá² ná¹jún¹ bíh¹.

15 Quí¹ la³jín³² tsá² hon² raɨnh²¹, tsá² jngɨh² tsáu² bíh¹ tsá² la³ hí³, hi³ má²ná¹ñíh¹ bíh¹ hnoh² hi³ hí¹ jan² tsá² jngɨh² tsáu² tiá² má²lɨ́n³ jan² tsá² má²zian² cun³ jmɨ́¹hi³nio².

16 Hi³ jáun² bíh¹ má²né¹ dí² he³ lánh³ lɨ́³ hi³ hnio³ tsú² raɨnh²¹, quí¹ cun³ñí¹ hi³ Cristo ca³jɨenh³ hnga² hi³ jún³ hi³ ca³ta¹ dí²; hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ siáh³ ca³ta¹ dí² hi³ tiáuh¹ hua³jan²¹ hi³ cué¹³ jmɨ́²chí³ quiú¹³ hi³ ca³tɨn¹ raɨnh²¹ dí².

17 Tɨ³la³ né³² né³, nɨ́¹juáh³ jan² tsá² zia³² quioh²¹ ca³jíe³ hi³ zia³² hi³ lɨ³hniauh²³ ñí¹con² raɨnh²¹, tɨ³la³ má¹lɨ³² jáun² né³, já² tiá² miɨ́³ ja³² yáh³ tsɨ́³ tsú² ñí¹con² raɨnh²¹, ¿ha³ bí¹ lánh³ rón³² lɨ́¹³ hi³ hnio³ tsú² Dió³²?

18 Hi³ jáun² né³ jón³, ha³ lɨ́² cuɨ́¹ má¹hno¹ dí² tsáu² jmáh³la³ quionh³ ho³ dí²; tɨ³ re² cuɨ́¹ má¹hno¹ dí² tsáu² hú¹tá¹ jú¹ tson² cun³quionh³ hi³ lin¹ hi³ zia³² hi³ jmu³² bíh¹ dí².

Hi³ nio² cáun² tsɨ́³ tsú² ñí¹con² Dió³²

19 Jáun² né³, cun³quionh³ hi³ jmú¹³ dí² la³ nɨ́² bíh¹, lɨ́¹³ lɨ³ né¹ dí² hi³ hen² dí² tɨ³ con² jú¹ tson², hi³ lɨ́¹³ niau²¹ tie³ tsɨ́³ dí² ñí¹ hó²¹ñí¹ Dió³².

20 Hi³ uá¹jinh¹ ca³lɨ³ zia³² cáun² tso³ hi³ cha³² hñu³ tsɨ́³ dí², tɨ³ jlánh¹ bí¹ ja³² miɨ́³ tsɨ́³ Dió³² la³ cónh³ bíh¹ tsɨ́³ jnoh¹ hmóu³², quí¹ hí³ bíh¹ ñi³² ca³la³ jɨ³².

21 Tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ hí¹ cáun² yáh³ tso³ tiá² cha³² hñu³ tsɨ́³ dí² né³ reh², hi³ jáun² lɨ́¹³ bíh¹ niau²¹ tie³ tsɨ́³ dí² ñí¹ hó²¹ñí¹ Dió³²,

22 jáun² dá² cue³² bíh¹ tsú² lɨ³ua³ cáun² hi³ mɨ³² dí² ñí¹con² tsú², quí¹ ma³ti²¹ bíh¹ dí² héih³² quioh²¹ tsú², jɨ³ hi³

jmu32 bíh1 dí2 siáh3 la3 cun3
hi3 tɨ32 tsɨ́3 tsú2.
23 Hi3 héih32 hi3 jmu2 tsú2
jáun2 né3, juáh3 hi3 hniáuh32
tanh13 dí2 ta21 Jesucristo Jon2
bíh1 tsú2, jɨ3 hi3 má1hno1
dí2 siáh3 tsá2ján2 tsá2ján2 la3
cun3 qui3 lɨ́3 jáun2 héih32 hi3
ca3jmú3 tsú2 jáun2.
24 Hi3 jáun2 lɨ3ua3 jan2 tsá2
má2tí32 héih32 quioh21 Dió32,
jáun2 tsá2 la3 hí3 bíh1 tiáunh1
cá2hon3 quionh3 Dió32, hi3
Dió32 né3 cuá3 hñu3 tsɨ́3 tsú2
siáh3. Jáun2 dá2 má2né1 bíh1
dí2 hi3 má2cuá3 tsú2 hñu3
tsɨ́3 dí2 cun3quionh3 Jmɨ́2chí3
Chun1 hi3 má2ca3cuen3 tsú2
jáun2 ñí1con2 dí2.

4

*Ha3 lánh3 rón32 lɨ3 cuóun32
tsú2 Jmɨ́2chí3 joh1 Dió32 jɨ3
jmɨ́2chí3 hláɨnh1*

1 Hnoh2 reh2, tsá2 hnau3
jná13, ha3 lɨ2 lɨ́1 tanh3 náh2
ta21 lɨ3ua3 jan2 tsá2 juáh3 hi3
quian32 jáɨ13 hi3 ca3cué3 Dió32
hñu3 tsɨ́3, tɨ3la3 quián2 náh2
tín2 hua3hí13 nɨ́1juáh3 tson2
quionh3 tsú2 Jmɨ́2chí3 joh1
Dió32 ho3 tiá2 quionh3. Quí1
juóun32 lɨ́n32 bíh1 tsá2 tɨ́1 jáɨn2
má2zian2 hngá1máh3 lá2, tsá2
lɨ́1 má2cau2 hi3 juáh3 hi3 hleh32
cha13 Dió32.
2 Tɨ3la3 lɨ́13 bíh1 lɨ3 cuóun32
hnoh2 tsá2 hú1tá1 tson2
quionh3 Jmɨ́2chí3 joh1 Dió32
cun3quionh3 la3 lá2: La3jín32
tsá2 juáh3 hi3 Jesús Tsá2
lɨ́n3 Cristo cuan3 hi3 láɨn1
tsá2mɨ3cuóun2 la3 jnoh1, tsá2
la3 hí3 bíh1 ján1 tson2 quionh3
Jmɨ́2chí3 joh1 Dió32.
3 Tɨ3la3 nɨ́1juáh3 tsá2 tiá2
ta21 haɨh21 hi3 Jesús cuan3
hi3 dí1tsáun2 né3, jáun2
jun3juáh13 tsá2 quionh3
Jmɨ́2chí3 joh1 Dió32 yáh3 tsá2
la3 hí3; tɨ3la3 tsá2 la3 hí3 dá2
quian32 jmɨ́2chí3 hi3 jmu2
hniéɨ2 quionh3 Cristo bíh1.
Má2ca3niéih2 bíh1 hnoh2 hi3
jmɨ́2chí3 hláɨnh1 hí3 já32
ñí1 hué21 lá2; tɨ3la3 ta3né32
má1ná1, má2ngɨ32 bíh1 tsú2
hngá1máh3 lá2.
4 Jón3, hnoh2 bíh1
má2ná1lɨ́n3 náh2 tsá2
joh1 Dió32, hi3 jáun2 dá2
má2ca3quɨnh1 bíh1 náh2 jmáɨ1
ñí1con2 tsá2 ná1lɨ́n3 tɨ32 jë1
Dió32 tɨ́1jáɨ2 hí3; quí1 tɨ3 jlánh1
bíh1 pin3 Tsá2 cuá3 hñu3
honh2 hnoh2 la3 cónh3 bíh1
tsá2 zian2 hí3 quionh3 tsá2
zian2 cun3 tɨn2 tsɨ́3 hmóu32.
5 Quí1 qui3 cun3 tsá2 zian2
ja1 quioh21 tsá2 zian2 cun3 tɨn2
tsɨ́3 hmóu32 bíh1 tɨ32 tɨ́1jáɨ2 hí3,
hi3 jáun2 dá2 la3 cun3 jáɨ13
hi3 tɨ32 tsɨ́3 tsá2mɨ3cuóun2 bíh1
hleh32 tsú2; hi3 jáun2 tsá2 hí3
né3, náɨ32 jë1 tsú2.
6 Tɨ3la3 jnoh1 má1ná1,
ná1láɨ3 dí2 tsá2 joh1 Dió32 bíh1.
Hi3 jáun2 tsá2 má2cuóun32
Dió32 né3, náɨ32 bíh1 jáɨ13 hi3
hléh1 dí2. Tɨ3la3 nɨ́1juáh3 tsá2
tiá2 joh1 Dió32 né3, tiá2 náɨ32
yáh3 tsú2 jáɨ13 hi3 hléh1 dí2.
Hi3 jáun2 né3, la3 nɨ́2 bíh1
lɨ3 cuóun32 dí2 tsá2 quionh3
Jmɨ́2chí3 Tsá2 má2ta2 jú1 tson2,
jɨ3 tsá2 quionh3 jmɨ́2chí3

má²cau² nɨ́² siáh³.

Dió³² Tsá² hniau³

7 Hnoh² reh² tsá² hnau³
jná¹³, hniáuh³² bíh¹ má¹hno¹
dí² tsá²ján² tsá²ján², quí¹ hi³
ná¹hnáu³ dí² jáun² dá² ja³²
ñí¹con² Dió³² bíh¹. Hi³ jáun²
bíh¹ la³jɨ́n³² tsá² hnio³ raɨnh²¹
lɨ́n³ jon² Dió³² hi³ cuóun³² tsú²
siáh³ Dió³².
8 Tɨ³la³ tsá² tiá² hnio³
raɨnh²¹ má¹ná¹, jun³juáh¹³
tsá² má²ca³lɨ³ cuóun³² Dió³²
yáh³ tsá² la³ hí³, quí¹ Dió³² dá²
jan² Tsá² hniau³ bíh¹.
9 Quí¹ cun³quionh³ hi³
ca³zen³ Dió³² Jon² Tsá² jan²
tán¹ ca³ma³jnia³² tsú² hi³ lin¹
hi³ hniau³ dí² tsú², hi³ jáun²
lɨ́¹³ ziáun² dí² hi³ hmaɨ²¹
cun³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ tá¹³ hí³ dí².
10 Hi³ jáun² lɨ³ né¹ dí² ha³
cónh³ tí³ hi³ hniau³ dí² Dió³²,
quí¹ jun³juáh¹³ jnoh¹ yáh³ tín²
ca³má¹hno¹ Dió³², quí¹ hnga²
bíh¹ tsú² tín² ca³ma³hniau³
jnoh¹ la³ñí¹, hi³ ca³cuen³ tsú²
Jon² hi³ jún³ cha¹³ dí², hi³
jáun² lɨ́¹³ hin³ tso³ quiú¹³ dí².

11 Hnoh² reh² tsá² hnau³
jná¹³ lɨ́n³², nɨ́¹juáh³ la³ jáun²
má²ca³ma³hniau³ dí² Dió³²,
jáun² ja³bí¹ la³ jáun² uá²jaɨ³²
hniáuh³² má¹hno¹ jnoh¹ siáh³
tsá²ján² tsá²ján².
12 Uá¹jinh¹ tson² bíh¹ hi³
hí¹ jan² tiá² hin² má²ca³jɨ́en³²
Dió³², cun³ jáun² cuá³ bíh¹
Dió³² hñu³ tsɨ́³ dí² nɨ́¹juáh³
hi³ hno³ dí² tsá²ján² tsá²ján².
Hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ Tsá²
qui³ hniau³ dí² hí³ né³ cuá³
hñu³ tsɨ́³ dí², hi³ jáun² bíh¹ lɨ́²³
má¹hno¹ dí² tsá²ján² tsá²ján²
ca³la³ tán¹ hián² cu³tí³.
13 Cun³ né¹ bíh¹ dí² hi³
má²tiáuh¹ dí² cá²hon³ quiúnh¹
Dió³², hi³ Dió³² siáh³ má²cuá³
hñu³ tsɨ́³ jnoh¹ cun³ñí¹
hi³hliá² Dió³² má²ca³cuen³
Jmɨ́²chí³ joh¹ ñí¹con² dí².
14 Hi³ jáun² bíh¹ cue³² jnoh¹
jú¹ tson², quí¹ jnoh¹ bíh¹ tsá²
ca³neh²¹ Jon² Dió³² Jméi² dí²,
Tsá² ca³zen³ tsú² hí³ hi³ lión³²
tsá² zian² hngá¹máh³ lá².
15 Lɨ³ua³ jan² tsá² juáh³ hi³
Jesús bíh¹ Jon² Dió³², zian²
bíh¹ Dió³² quionh³ tsá² hí³,
hi³ jáun² tsá² hí³ zian² siáh³
quionh³ Dió³².

16 La³ jáun² bíh¹ má²ca³lɨ³
né¹ dí² jɨ³ hi³ má²nio² siáh³
cáun² tsɨ́³ dí² hi³ Dió³² hniau³.
Quí¹ Dió³² bíh¹ lɨ́n³ jan² Tsá²
hniau³; hi³ jáun² lɨ³ua³ jan²
tsá² hnio³ tsáu² jɨ³ Dió³² nɨ́²,
tsá² la³ hí³ bíh¹ má²zian²
quionh³ Dió³², hi³ jáun² Dió³²
zian² siáh³ quionh³ tsá² la³
hí³.
17 Jáun² né³, cun³ñí¹ hi³
hniau³ dí² Dió³² ca³la³ tán¹
hián² cu³tí³, hi³ jáun² tiá²
juénh¹³ yáh³ dí² nɨ́¹ má¹tɨ³
ñí¹ ca³ra³tsa² dí² tsú² héih³²;
quí¹ jnoh¹ ná¹lái³ tsá² zian²
quionh³ Dió³² ñí¹ hué²¹ lá²
ca³la³ cun³ rón³² lɨ́n³ hnga²
Cristo.
18 Tiá² lin¹ zia³² jáɨ¹³ hi³
juénh² dí² ñí¹con² jan² tsá²
hú¹tá¹ hniau³ dí², quí¹ cun³
quin²³ bíh¹ tɨ³ có³² hi³ jmɨ́¹ hú¹
cóh²¹ tsɨ́³ dí² cun³quionh³ hi³
hniau³ dí² tsú² jáun². Jáun²
jan² tsá² hú¹ cóh²¹ tsɨ́³ né³ lɨ́n³

la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́n^{3} tsá^{2} má^{2}má^{2}tso^{2} tsɨ́^{3}, cun^{3}ñí^{1} hi^{3} tiá^{2} má^{2}nio^{2} cáun^{2} tán^{1} tsɨ́^{3} tsú^{2} hi^{3} Dió^{32} hniau^{3}.

19 Hnga^{2} bíh^{1} tín^{2} Dió^{32} ca^{3}ma^{3}hniau^{3} dí^{2} la^{3}ñí^{1}, hi^{3} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} jnoh^{1} siáh^{3} má^{2}hno^{3} dí^{2} tsú^{2}.

20 Tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} zian^{2} tsá^{2} juáh^{3}: “Jná^{13} hno^{3} Dió^{32}”, já^{2} hon^{2} bíh^{1} tsú^{2} raɨnh^{21} má^{1}lɨ^{32} jáun^{2}, jáun^{2} tsá^{2} la^{3} hí^{3} dá^{2} jan^{2} tsá^{2} tɨ́^{1} jáɨn^{2} bíh^{1}. Quí^{1} nɨ́^{1}juáh^{3} tiá^{2} la^{3} hnio^{3} yáh^{3} tsú^{2} raɨnh^{21} tsá^{2} jɨ́en^{32}, jáun^{2} né^{3}, ha^{3} bíh^{1} lánh^{3} rón^{32} lɨ́^{13} juáh^{3} tsú^{2} hi^{3} hnio^{3} Dió^{32} jan^{2} Tsá^{2} tiá^{2} má^{2}ca^{3}jɨ́en^{32} tsú^{2}.

21 Quí^{1} hnga^{2} Cristo bíh^{1} má^{2}ca^{3}cué^{3} héih^{32} lá^{2}: “Nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} hnio^{3} Dió^{32}, ja^{3}bí^{1} la^{3} jáun^{2} hniáuh^{32} ma^{3}hnio^{3} tsú^{2} siáh^{3} raɨnh^{21}”.

5

Jnoh^{1} bíh^{1} tsá^{2} cah^{1} jmáɨ^{1} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} tiá^{2} quiú^{2} tiá^{2} jéin^{23} Dió^{32}

1 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} taunh^{32} ta^{21} hi^{3} Jesús bíh^{1} lɨ́n^{3} Cristo, tsá^{2} la^{3} hí^{3} bíh^{1} má^{2}lɨ́n^{3} jon^{2} Dió^{32}. Quí^{1} lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} hnio^{3} jan^{2} jméi^{2} tsá^{1}míh^{1}, ja^{3}bí^{1} hnio^{3} tsú^{2} siáh^{3} jɨ^{3} tsá^{1}míh^{1} jon^{2} tsá^{2} hí^{3}.

2 Jáun^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} la^{3} má^{2}hno^{3} jáun^{2} dí^{2} Dió^{32}, hi^{3} la^{3} má^{2}ma^{3}ti^{21} jáun^{2} dí^{2} siáh^{3} la^{3} cun^{3} héih^{32} hi^{3} jmu^{2} tsú^{2} ñí^{1}con^{2} dí^{2}, jáun^{2} né^{1} bíh^{1} dí^{2} hi^{3} ja^{3}bí^{1} má^{2}hno^{3} dí^{2} siáh^{3} jɨ^{3} jón^{2}zɨ́h^{1} Dió^{32}.

3 Quí^{1} nɨ́^{1}juáh^{3} hi^{3} má^{2}hno^{3} dí^{2} Dió^{32}, jáun^{2} má^{2}hniáuh^{32} má^{1}ti^{21} bíh^{1} dí^{2} la^{3} cun^{3} héih^{32} hi^{3} jmu^{2} tsú^{2}; hi^{3} héih^{32} hi^{3} jmu^{2} tsú^{2} jáun^{2} né^{3}, tiá^{2} lɨ́^{3} yáh^{3} cáun^{2} liá^{1} héi^{2},

4 quí^{1} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} má^{2}lɨ́n^{3} jon^{2} Dió^{32} cah^{23} bíh^{1} jmáɨ^{1} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} tiá^{2} quiú^{2} tiá^{2} jéin^{23} Dió^{32}. Hi^{3} jáun^{2} hi^{3} nio^{2} jáun^{2} cáun^{2} tsɨ́^{3} bíh^{1} dí^{2} jmu^{2} hi^{3} tiau^{23} dí^{2} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} tiá^{2} quiú^{2} tiá^{2} jéin^{23} hí^{3} Dió^{32}.

5 Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, lɨ^{3}ua^{3} jan^{2} tsá^{2} taunh^{32} ta^{21} hi^{3} Jesús bíh^{1} Jon^{2} Dió^{32}, tsá^{2} la^{3} hí^{3} bíh^{1} cah^{23} jmáɨ^{1} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} tiá^{2} jéin^{23} hí^{3} Dió^{32}.

Jáɨ^{13} hi^{3} má^{2}tson^{13} dí^{2} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} Jon^{2} Dió^{32}

6 Jáun^{2} né^{3}, jmɨ́^{1} cuan^{1} Jesús Tsá^{2} lɨ́n^{3} Cristo ca^{3}lɨ^{3} lin^{1} cun^{3}quionh^{3} jmáɨ^{2} jɨ^{3} cun^{3}quionh^{3} jmɨ^{2}; jáun^{2} jun^{3}juáh^{13} jmáh^{3}la^{3} hi^{3} cáun^{3} jmáɨ^{2} yáh^{3} tsú^{2}, quí^{1} ja^{3}bí^{1} jmɨ́^{2}hán^{1} yáh^{3} tsú^{2} ca^{3}táɨn^{3} jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2}. Hi^{3} hnga^{2} Jmɨ́^{2}chí^{3} Chun^{1} lɨ́n^{3} Tsá^{2} nau^{32} jáɨ^{13} ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} nɨ́^{2}, quí^{1} Jmɨ́^{2}chí^{3} Chun^{1} hí^{3} bíh^{1} siáh^{3} Tsá^{2} qui^{3} cun^{3} hɨe^{32} jú^{1} tson^{2}.

7 [Zian^{2} gáun^{3} Tsá^{2} nau^{32} jáɨ^{13} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2} ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} nɨ́^{2}: Jméi^{2} dí^{2}, Tsá^{2} lɨ́n^{3} Jáɨ^{13}, jɨ^{3} Jmɨ́^{2}chí^{3} Chun^{1} nɨ́^{2} siáh^{3}; hi^{3} jan^{2} tán^{1} tsáu^{2} bíh^{1} lɨ́n^{3} Tsá^{2} gáun^{3} hí^{3}.

8 Hi^{3} ñí^{1} hué^{21} lá^{2} siáh^{3}] zia^{32} hnɨ^{32} juɨ^{32} ñí^{1} ja^{32} jú^{1} tson^{2}: ñí^{1}con^{2} Jmɨ́^{2}chí^{3} joh^{1} Dió^{32}, la^{3} má^{2}quionh^{3} jmáɨ^{2}, jɨ^{3}

jmɨ² nɨ́² siáh³; hi³ tá¹ tun³ nɨ́² né³, la³ má²quionh³ Jmɨ́²chí³ tiáunh¹ cá²hon³ cu³tí³.

9 Nɨ́¹juáh³ né³² cánh³ bíh¹ héi¹³ dí² jú¹ tson² hi³ zih³² tsáu² ñí¹ hué²¹ lá², tiá¹³ bíh¹ tiá³ tiá² héi¹³ dí² jú¹ tson² hi³ zih³² Dió³², quí¹ jú¹ tson² jáun² bíh¹ tɨ³ jlánh¹ bí¹ quien². Hi³ jú¹ tson² jáun² né³, hi³ ca³tɨn¹ Jon² bíh¹ Dió³².

10 Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ tsá² tanh² ta²¹ Jon² Dió³², tsá² la³ hí³ bíh¹ hu²¹ jú¹ tson² nɨ́² hñu³ tsɨ́³ hnga²; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² ta²¹ tanh² Dió³² má¹na²¹, tsá² la³ hí³ dá² jmu² hi³ Dió³² lɨ́n³ jan² tsá² tɨ́¹ jáɨn² bíh¹, quí¹ cun³ñí¹ hi³ tiá² ta²¹ taunh³² tsú² la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ má²ca³zíh³ jáun² Dió³² hi³ ca³tɨn¹ Jon².

11 Hi³ lá² bíh¹ jú¹ tson² hi³ má²ca³zíh³ Dió³²: Hi³ má²ca³cué³ tsú² jáun² jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ ziáun² dí² cun³ jmɨ́¹hi³nio², hi³ jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ ziáun² dí² jáun² cun³ jmɨ́¹hi³nio² né³, ca³lɨ³zia³² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Jon² bíh¹ Dió³².

12 Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ tsá² tanh² ta²¹ Jon² Dió³², lɨ́¹³ bíh¹ zian² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio²; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² ta²¹ tanh² Jon² Dió³² né³, cun³ tiá² lɨ́¹³ bíh¹ zian² tsá² la³ hí³ cun³ jmɨ́¹hi³nio².

Jáɨ¹³ ñí¹ má²ca³táuh³ hi³ hɨ́¹³ liéih³² tsú²

13 Jáun² né³, cuá¹jmu² jná¹³ sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ hnoh² tsá² tanh²³ náh² ta²¹ Jon² Dió³², hi³ jáun² lɨ³ ñíh¹³ náh² hi³ má²zian² náh² cun³ jmɨ́¹hi³nio².

14 Má²nio² cáun² tsɨ́³ dí² ñí¹con² Dió³² hi³ lɨ³ua³ cáun² hi³ mɨ́¹³ dí² ñí¹con² tsú², jáun² náɨ³² bíh¹ tsú² jáɨ¹³ quiú¹³ dí² nɨ́¹juáh³ hi³ mɨ́¹³ dí² la³ cun³ hi³ qui³ tɨ³² tsɨ́³ tsú² hnga².

15 Jáun² né³, la³jmɨ́¹ né¹ dí² jáun² hi³ Dió³² náɨ³² jáɨ¹³ hi³ lienh¹ dí², hi³ jáun² ja³bí¹ né¹ bíh¹ dí² hi³ má²ca³héi¹³ dí² la³ cun³ hi³ ca³mɨ́¹³ dí² ñí¹con² tsú².

16 Né³² né³, nɨ́¹juáh³ zian² jan² tsá² ca³jíen³² raɨnh²¹ hi³ jmu² cáun² tso³ hi³ tiá² lɨ́¹³ zeh³ ñí¹ hmú²¹, jáun² hniáuh³² liéinh³² tsú² Dió³² bíh¹, hi³ jáun² Dió³² cué³² jáɨ¹³ hi³ lɨ́¹³ zian² tsá² hí³, nɨ́¹juáh³ hi³ tso³ jáun² lɨ́³ cáun² tso³ hi³ tiá² lɨ́¹³ zeh³ ñí¹ hmú²¹. Zia³² bíh¹ tso³ hi³ lɨ́¹³ zeh³ ñí¹ hmú²¹, tɨ³la³ tiá² jmu² yáh³ jná¹³ héih³² hi³ liéinh³² tsú² Dió³² ca³tɨ²¹ tso³ la³ jáun².

17 La³jɨ́³² hi³ hlah³ bíh¹ lɨ́³ tso³; tɨ³la³ zia³² bíh¹ tso³ hi³ tiá² lɨ́¹³ zeh³ ñí¹ hmú²¹.

18 Má²né¹ dí² hi³ jɨ³lɨn² tsá² má²ca³ma³jnia² Dió³² cáun² hi³ hmaɨ²¹ tiá² tso³ jmu² yáh³; quí¹ tɨ³la³ Jon² Dió³² jmu² hua³hí¹³ tsá² hí³, hi³ jáun² tiá² tie³ tsá² hláɨnh¹ cuo².

19 Ja³bí¹ né¹ dí² hi³ má²láɨ³ dí² tsá² joh¹ Dió³², tɨ³la³ ca³la³ jín³² tsá² zian² cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³² né³, tionh² jo³cuo² tsá² hláɨnh¹ bíh¹.

20 Ja³bí¹ la³ jáun² né¹ dí² hi³ má²cuán² Jon² Dió³², hi³ hí³ bíh¹ má²ca³ma³ta² dí² hi³ ha³

lánh^{3} rón^{32} lɨ́^{13} lɨ^{3} cuóun^{32} dí^{2} Dió^{32} Tsá^{2} cu^{3}tí^{3} zian^{2}. Hi^{3} jáun^{2} né^{3}, jnoh^{1} bíh^{1} hú^{1}tá^{1} cu^{3}tí^{3} má^{2}tiauh^{2} dí^{2} cá^{2}hon^{3} quiúnh^{1} Tsá^{2} cu^{3}tí^{3} zian^{2} hí^{3}, quí^{1} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} má^{2}tiauh^{2} dí^{2} cá^{2}hon^{3} quiúnh^{1} Jesús Tsá^{2} lɨ́n^{3} Cristo Jon^{2} tsú^{2}. Hí^{3} bíh^{1} dí^{2} lɨ́n^{3} Dió^{32} Tsá^{2} cu^{3}tí^{3} zian^{2}, hi^{3} hí^{3} bíh^{1} Tsá^{2} jmu^{2} hi^{3} lɨ́^{13} zian^{2} tsáu^{2} la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}hi^{3}nio^{2}.

21 Jáun^{2} né^{3} jón^{3}, ha^{3} lɨ́^{2} lɨ́^{1} ma^{3}quien^{13} náh^{2} cáun^{2} hi^{3} siáh^{3} cha^{3} jmɨ́^{1} má^{1}quien^{13} náh^{2} Dió^{32}. [Cun^{3} nɨ́^{2} bíh^{1} tí^{3} jáɨ^{13}.]

Sí² Ñí¹ Má²tun³ Quioh²¹ Juan²

Hniáuh³² ná¹hnáu³ dí² jɨ³ hi³ hniáuh³² hua³hín¹³ dí² jú¹ tson²

1 Jná¹³ la³² jan² tsá² má²liei²¹ ná¹, hi³ cuá¹jmu² ná¹ sí² lá² hi³ ca³tɨn¹ hnoh² tsá² cuáh³², tsá² ná¹lɨ́n³ náh² la³jmɨ́¹ lɨ́n³ tsá²mɨ³ tsá² tionh² jon². Hnoh² bíh¹ lɨ́n³ náh² tsá² má²ná¹quiánh¹ ca³tɨn¹ Dió³², la³ má²quionh³ la³jɨ́n³² tsá² tionh² jo³cuonh² hnoh², tsá² cu³tí³ hno³ lɨ́n³² jná¹³; hi³ jun³juáh¹³ jmáh³la³ jná¹³ yáh³ hnau³, quí¹ ja³bí¹ la³jɨ́n³² tsá² má²ca³lɨ³ cuoh² jú¹ tson² bí¹ siáh³.

2 Hnau³ lɨ́n³² jná¹³ hnoh² cun³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ jú¹ tson² hi³ má²zia³² jáun² hñu³ tsɨ́³ dí², hi³ jú¹ tson² jáun² né³ zia³² la³ má²zia³² jáun² bíh¹ ñí¹con² dí² la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio².

3 Jáun² cun³ lɨ³ hé² lɨ³ mieh² bíh¹ dí², jɨ³ hi³ jmu³ Dió³² Jméi² dí² juenh² tsɨ́³ quionh³ Jesucristo Jon², hi³ jmu³ tsú² siáh³ hi³ ziáun² dí² cáun² hi³ re² hi³ tɨn², nɨ́¹juáh³ hi³ ziáun² dí² la³ cun³ lɨ́³ jáun² jú¹ tson², jɨ³ hi³ ná¹hnáu³ dí² nɨ́² siáh³.

4 Jlánh¹ má²ca³lɨ³ hiún² tsɨn³² jná¹³ cun³ñí¹ hi³ má²cá²jɨe³² jná¹³ hi³ tsá² tionh² jo³cuonh² náh² nɨ́² má²ñɨ³táunh¹ la³ cun³ rón³² lɨ́³ jáun² jú¹ tson², la³ cun³ qui³ lɨ́³ héih³² hi³ má²ca³héi¹³ dí² jáun² ñí¹con² Dió³² Jméi² dí².

5 Hi³ jáun² né³ reh², zia³² cáun² hi³ hlɨ́¹ lieh¹ jná¹³ hnoh² hi³ má¹tɨh²¹ náh². Tɨ³la³ jun³juáh¹³ cáun² héih³² hmaɨ²¹ yáh³ héih³² hi³ cuá¹jmu² jná¹³ lá² má¹ná¹, quí¹ héih³² lá² dá² lɨ³ la³ cun³ lɨ́³ héih³² hi³ qui³ ca³lɨ³táɨ² dí² la³ cun³ jmɨ́¹tin² bíh¹, hi³ ná¹hnáu³ dí² quiúnh¹ tsá²ján² tsá²ján².

6 Lɨ́²lin¹ hi³ hno³ dí² Dió³² cun³quionh³ hi³ ma³ti²¹ dí² jáun² héih³² quioh²¹ tsú²; hi³ héih³² jáun² né³ juáh³, hi³ hniáuh³² má¹hno¹ náh² tsáu², la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ má²ca³niéih² náh² jáun² jmɨ́¹tin².

Tsá² má²cau²

7 Juo³ jná¹³ hnoh² la³ nɨ́², quí¹ hngá¹máh³ lá² má²ñɨ³táunh¹ juóun³² lɨ́n³² tsá² má²cau², tsá² tiá² má²tson² jáɨ¹³ hi³ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo cuan³ ñí¹ hué²¹ lá² hi³ lɨ́n³ tsá² ngú³ la³ jnoh¹ cu³tí³. Tsá² má²cau² bíh¹ hí³, tsá² la³ hí³ bíh¹ tsá² jmu² hniéi² quionh³ Cristo.

8 Hua³hín¹³ náh² jmu³, hi³ jáun² tiá² lɨ́¹ tsa³hín³ ta²¹ hi³ ná¹jmuh³² náh², hi³ jáun² hián¹³ bíh¹ náh² hmah²¹ la³ cun³ tí³.

9 Quí¹ lɨ³ua³ jan² tsá² ná²tsɨn³ la³ cun³ hi³ má²ca³ma³ta² Cristo, jáun² tsá² la³ hí³ tiá² Dió³² quionh³ yáh³; tɨ³la³ nɨ́¹juáh³ tsá² jmúh³² ta²¹ la³ cun³ hi³ ca³ma³ta² jáun² Cristo né³, tsá² la³ hí³ bíh¹ cu³tí³ quionh³ Dió³² Jméi² dí²,

hi³ ja³bí¹ quionh³ tsú² siáh³
Jon² Dió³²².
10 Hi³ jáun² né³, nɨ́¹juáh³
zian² tsá² já²jɨe³ hnoh² ñí¹
nɨ́², hi³ nɨ́¹juáh³ tiá² hɨe³² tsú²
jú¹ tson² la³ lá², jáun² ha³
lɨ́² hen³ tsá² hí³ hñuh³² hi³
sa³jun³ juoh¹ náh² tsú²: “Cuɨ́¹
zian² nú² cáun² hi³ re² hi³
tɨn²”;
11 quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² juáh³
la³ nɨ́² ñí¹con² tsá² la³ hí³, hi³
jáun² ja³bí¹ hnga² tsú² siáh³
jmu² ta²¹ hlah³ quionh³ tsá²
la³ hí³.

Ñí¹ ca³táuh³ jáɨ¹³

12 Hliáun³ lɨ́n³² bíh¹ jáɨ¹³
zia³² hi³ hnó³² jná¹³ juanh²¹
ñí¹con² hnoh², tɨ³la³ tiá²
hnó³² jná¹³ juanh²¹ quionh³
sí²; quí¹ hen² tsɨn³² jná¹³
hi³ ñɨ¹jɨe¹ bíh¹ jná¹³ hnoh²
cú²jueh³², hi³ jáun² ñí¹lieh¹
jná¹³ hnoh² ná¹jéinh³ ñí¹ dí²,
quí¹ jáun² la³ jáun² lɨ́¹³ lɨ³
hiún² cu³tɨ́¹³ tsɨ́³ dí².
13 La³jín³² tsá² cuáh³²
renh² hnoh² zian² tɨ³ lá²,
tsá² má²ca³quianh³ hí³ Dió³²
uá²jaɨ³², tsá² hí³ juáh³: “Hia²
náh²” ñí¹con² hnoh². [Cun³
nɨ́² bíh¹ tí³ jáɨ¹³.]

Sí² Ñí¹ Má²hnɨ³² Quioh²¹ Juan²

Hleh³² tsú² re² hi³ ca³tɨn¹ jan² tsá² jmáɨ² Gayo

1 Jná¹³ la³², jan² tsá² má²liei²¹ ná¹, hi³ cuá¹jmu² ná¹ sí² lá² ca³tɨn¹ hnú² Gayo tsá² re² juóh³² dí² quiúnh¹, tsá² cu³tí³ hnau³ lín³² jná¹³.

2 Hnú² reh² tsá² hnau³ jná¹³ lín³², hiú² mí²³ jná¹³ ñí¹con² Dió³² hi³ cuí¹ lí¹³ cáun² hi³ re² hi³ tɨn² la³jí³² ta²¹ hi³ jmuh³² hnú², hi³ ha³ lí² cuí¹ lɨ³ tsáun¹ nú², tɨ³la³ cuí¹ chun¹ nú² la³jmí¹ chu²¹ jmí¹ honh² nú².

3 Jlánh¹ ca³lɨ³ hiún² lín³² tsɨn³² jná¹³ jmí¹ cuá¹taunh²¹ ma³ jan² tsá² reh² ñí¹ lá² hi³ ca³chá³ tsú² hi³ la³ má²zian² jáun² hnú² la³ cun³ rón³² lí³ jú¹ tson² hi³ má²ñíh¹ nú².

4 Tiá² zia³² hí¹ cáun² hi³ lí¹³ jmu³ hi³ tsah¹ jná¹³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ ne¹ jná¹³ hi³ juáh³ tsáu² hi³ jon³zɨh³² jná¹³ ñi³táunh¹ la³ cun³ rón³² lí³ jú¹ tson² hi³ má²ñi³².

5 Hnú² reh², tsá² hnau³ jná¹³ lín³², jlánh¹ re² ñi³ma³tih²¹ hnú² quionh³ la³jí³² ta²¹ hi³ ñi³jmuh³² hnú² ñí¹con² la³jín³² tsá² reh², uá¹jinh¹ tsá² reh² tsá² tsá²táunh¹ ñí¹ ní², tsá² tiá² jmí¹ má²ca³lɨ³ cuóun³² nú².

6 Tsá² hí³ bíh¹ má²ca³chá³ ñí¹ ta³ ñí¹ la³jín³² tsá² lín³ cuáh³² ñí¹ lá², hi³ hno³ lín³² nú² tsú² ní¹ má¹ca³cha³táunh¹. Jáun² jmu³ tiá³ hi³ chú³² ma³hon¹ tsá² la³ hí³ la³ cun³ hi³ lɨ³ hniáuh³² hú¹ juɨ³² ñí¹ tsa³táunh¹ tsú², lin¹ la³ cun³ tɨ³² tsí³ Dió³²;

7 quí¹ hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ má²ca³he³ tsú² hi³ cue³² tsá² tiá² cuóun³² Dió³² tá¹la³ tiáunh¹ tsú² jáun² juɨ³² hi³ jmu² ta²¹ cha¹³ Cristo.

8 Hi³ jáun² dá² jo³cuo² jnoh¹ bíh¹ ca³tɨ²¹ tionh² tsú², hi³ má¹hon¹ dí² tsú² ca³tɨ²¹ ta²¹ hi³ jmu², hi³ jáun² la³ jáun² má²ná¹jmu³² dí² siáh³ ta²¹ cu³lɨ²¹ quiúnh¹ tsú² tá¹la³ ngaɨ³² tsú² jáun² jú¹ tson².

Diótrefes lín³ jan² tsá² jmu² cun³ tɨn² tsí³ hnga²

9 Hi³ jáun² né³, jná¹³ má²cá²jmú³² cáun² sí² ñí¹con² tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² ñí¹ ní²; tɨ³la³ Diótrefes má¹ná¹, tiá² tɨ³² yáh³ tsí³ hi³ jnoh¹ jmú¹³ héih³², quí¹ cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ hniá¹ tsú² hi³ lín¹³ tsá² chín¹ ñí¹con² tsá² reh² dí².

10 Hi³ jáun² ní¹ má¹ngau³² jná¹³ ñí¹ ní² né³, ñí¹jín²¹ ná¹ tsú², hi³ ñí¹juo³ ná¹ ca³tɨ²¹ la³jí³² hi³ jmu², jɨ³ hi³ ca³tɨ²¹ jú¹ hlah³, jú¹ tí¹jáɨ² hi³ hleh³² ní² siáh³ hi³ ca³ta¹ jnoh¹. Hi³ tiá² lí²hiún² tsí³ tsú² la³ cun³ hi³ má²hleh³² jáun², hi³ jáun² hí¹juáh³ tiá² hen² yáh³ tsú² tsá² reh² tsá² tsá²táunh¹; hi³ ní¹juáh³ tsá² hnió³ hen³ tsá² hí³ né³, quí² hna³² bíh¹ tsú², jɨ³ hi³ ca³la³ hi³ quí² huen² máh³ tsú² tsá² la³ hí³ ja¹ tsá² cuáh³².

11 Hnú^{2} reh^{2} tsá^{2} hnau^{3}
jná^{13} lɨ́n^{32}, ha^{3} lɨ́^{2} jmóuh^{1} hnú^{2}
hi^{3} hlah^{3} jáun^{2}, jmu^{3} hnú^{2} hi^{3}
chu^{21}. Quí^{1} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} jmu^{2}
hi^{3} chu^{21}, tsá^{2} hí^{3} bíh^{1} joh^{1}
Dió^{32}; tɨ^{3}la^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} tsá^{2} jmu^{2}
hi^{3} hlah^{3} né^{3}, jáun^{2} tsá^{2} la^{3} hí^{3}
tiá^{2} Dió^{32} má^{2}ca^{3}lɨ^{3} cuóun^{32}
yáh^{3}.

Nóh^{32} chu^{21} quioh^{21} Demetrio

12 Tɨ^{3}la^{3} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1}
Demetrio má^{1}ná^{1}, la^{3}jɨ́n^{32}
tsáu^{2} bíh^{1} hleh^{32} re^{2} hi^{3}
ca^{3}tɨn^{1} tsú^{2}; hi^{3} cun^{3}quionh^{3}
hnga^{2} jú^{1} tson^{2} siáh^{3}
má^{2}lɨ́^{2}lin^{1} lɨ́n^{21} hi^{3} hí^{3} zian^{2}
la^{3} cun^{3} ca^{3}tɨ^{21}. Ja^{3}bí^{1} jnoh^{1}
uá^{2}jaɨ^{32} cue^{32} jú^{1} tson^{2} hi^{3}
ca^{3}tɨn^{1} tsú^{2}; ñíh^{1} bíh^{1} hnoh^{2}
hi^{3} jú^{1} tson^{2} bíh^{1} hléh^{1} jnoh^{1}.

Ñí^{1} ca^{3}táuh^{3} jáɨ^{13}

13 Hliáun^{3} bíh^{1} jáɨ^{13} jmɨ́^{1}
zia^{32} hi^{3} jmɨ́^{1} juanh^{21} jná^{13}
ñí^{1}con^{2} hnú^{2}, tɨ^{3}la^{3} tiá^{2} hnó^{32}
yáh^{3} jná^{13} jmu^{1} cun^{3}quionh^{3}
hmá^{2}ján^{13};
14 quí^{1} má^{2}hu^{21} tsɨn^{32} jná^{13}
hi^{3} ñí^{1}jɨe^{1} ná^{1} hnú^{2} tia^{3}juɨ^{32},
hi^{3} jáun^{2} má^{1}jáun^{2} bíh^{1} juoh^{21}
dí^{2} ná^{1}jéinh^{3} ñí^{1}.
15 Cuɨ́^{1} zian^{2} nú^{2} cáun^{2} hi^{3}
re^{2} hi^{3} tɨn^{2}. Tsá^{2} juóh^{32} dí^{2}
re^{2} quiúnh^{1} zian^{2} ñí^{1} lá^{2} juáh^{3}:
“Hia^{2} nú^{2}” ñí^{1}con^{2} hnú^{2}. Jmu^{3}
tiá^{3} hi^{3} chú^{32} juah^{21} tiá^{3}:
“Hia^{2} nú^{2}” ñí^{1}con^{2} ma^{3} quin^{32}
ma^{3} jan^{32} tsá^{2} re^{2} juóh^{32} dí^{2}
quiúnh^{1} ñí^{1} nɨ́^{2}. [Cun^{3} nɨ́^{2} bíh^{1}
tí^{3} jáɨ^{13}.]

Sí² Quioh²¹ Judas

Judas jmu² sí² hi³ ca³tɨn¹ tsá² má²ca³te³ Dió³²

1 Jná¹³ la³² Judas, raɨnh²¹ Jacobo, tsá² lín³ ná¹ jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ Jesucristo hi³ jmu² jná¹³ sí² lá² ca³tɨn¹ hnoh² tsá² má²ca³te³ náh² Dió³² Jméi² dí², hnoh² tsá² hniau³ tsú² lín³², tsá² má²ná¹tiáunh¹ náh² jo³cuo² Jesús Tsá² lín³ Cristo.

2 Cuɨ¹ ja³² mií³ tsí³ Dió³² ñí¹con² náh² ca³la³ hi³ tiá² tsɨ³² héih³², hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ cuɨ¹ lɨ³ zian² náh² siáh³ cáun² hi³ re² hi³ tɨn², jɨ³ hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ má¹hnáu³ náh² nɨ² siáh³.

Tsá² má²ta² jú¹ tɨ¹jáɨ²
(2 Pedro 2:1-7)

3 Hnoh² reh² tsá² hnau³ jná¹³ lín³², jlánh¹ jmɨ¹ hu²¹ tsɨn³² jná¹³ hi³ jmu¹ sí² hi³ ca³tɨn¹ hnoh² hi³ ca³tɨ²¹ hi³ liáu³² dí² jáun² Dió³²; tɨ³la³ né³² né³, jɨe³² jná¹³ hi³ tɨ³ re² bíh¹ jmu¹ jná¹³ cú²jueh³² sí² lá² hi³ hlɨ¹ lieh¹ jná¹³ hnoh² hi³ jmúh¹³ náh² pí³ ca³la³ jonh³ jmɨ¹ honh² hi³ lɨ³ quien² la³ má²quien² jáun² jú¹ tson² hi³ ca³cué³ jáun² Dió³² cu³ jéin³² la³ lá² ñí¹con² la³jín³² tsá² joh¹.

4 Quí¹ la³ uá¹ tiá² lin¹ bíh¹ má²taunh³² ma³ jan² tsáu² ja¹ quiú¹³ dí². Hi³ ca³tɨn¹ tsá² la³ hí³ bíh¹ jáɨ¹³ hi³ má²rá¹juáh³ ñí¹ Sí² má²jun³ ne²¹ lín²¹, hi³ ca³tɨn¹ tsú² tsa³hín³. Jun³juáh¹³ tsá² zian² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ³ Dió³² yáh³ tsá² la³ hí³, quí¹ juáh²³ tsú² hi³ cáun² lɨ¹³ bíh¹ néh¹ hi³ jmú¹³ dí² juón¹, quí¹ cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ ja³² mií³ tsɨ³ Dió³²; hi³ sa³jun³ má²quien² tsú² Tsá² chín¹ Juo¹³ dí², Jesús Tsá² lín³ Cristo yáh³.

5 Jáun² né³, uá¹jinh¹ má²ñíh¹ hnoh² jáɨ¹³ hi³ chá¹³ jná¹³ ñí¹ hná¹ lá², tɨ³la³ jná¹³ hnó³² hi³ cháu¹ ná¹ siáh³ honh² náh². Sá¹nɨ² jɨe³, Dió³² Juo¹³ dí² ca³huen³ tsá² jón²zíh¹ jón²cho¹ hla¹ *Israel hué³² Egipto, tɨ³la³ jmɨ¹ lɨ²¹ jáun² né³, cu³ jáun² ca³ma³tsan² bíh¹ Dió³² la³jín³² tsá² tiá² ta²¹ ca³taunh² ja¹ quioh²¹ tsá² hí³.

6 Ja³bí¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² siáh³, tsá² ca³lɨ³hnió³ hau³ cáun² jáɨ¹³ hi³ tiá² jmɨ¹ ca³tɨn¹ hau³, hi³ tiú²uú² ca³jeih²¹ tsú² ta²¹ hi³ jmɨ¹ ná¹ho²; tsá² hí³ né³, ca³ta³ná¹tson³ bíh¹, hi³ ná¹hñéih¹ cun³ jmɨ¹hi³nio² cun³quionh³ cá²den¹ná¹ ñí¹ lɨ³ já¹niéi², tá¹la³ chau²¹ jmáɨ¹ jueh³² hi³ ra³tsɨ³² Dió³² héih³².

7 Ja³bí¹ tsá² juú² Sodoma jɨ³ Gomorra nɨ² la³ má²quionh³ tsá² zian² juú² hi³ jmɨ¹ tioh³ cu³ jéin³ jáun² nɨ² siáh³, tsá² ca³jmú³ hí³ tso³ la³jmɨ¹ ca³jmú³ tsá²cuú² tsá²ta³ hí³ Dió³², hi³ ca³jmú³ tsú² hi³ hlah³ hi³ hó³² quionh³ tsá² hlá² tsá² nɨ², hi³ ca³la³ jɨ³ má²tún² hmóu³² tsá²ñuh² jɨ³ má²tún² hmóu³² tsá²mɨ³ siáh³

lɨ́¹ ca³jmu³ ca³tsau³. Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ má²ca³ta³tsɨn¹ tsú² héih³² hi³ má²ná¹má²tso² tsɨ́³ ja¹ sɨ́² cun³ jmɨ́¹hi³nio²; hi³ jáun² tsá² hí³ né³ lɨ́n³ cáun² li²¹ ñí¹con² la³jɨ́n³² tsáu² hi³ tiá² hniáuh³² jmu³ tsú² la³ jáun².

8 Tɨ³la³ cu³ jáun² tsá² hɨe³² hí³ jú¹ tɨ́¹jáɨ² ná¹lɨ́n³ bíh¹ tsá² cáun² lɨ́¹ quɨ́² lɨ́¹ tian²³; la³ jáun² dá² má²quí² má²hlianh²³ tsú² hmóu³² bíh¹, hi³ tiá² ta²¹ haɨh²¹ tsú² la³ cun³ jáɨ¹³ hi³ ho² Dió³² Juo¹³ dí², jɨ³ hi³ tú² hión³² tsú² siáh³ tsá² huáh² tsɨ́³, la³ cun³ tsá²cuú² tsá²chín³.

9 Quí¹ hí¹juáh³ Mí²yi²¹, tsá² chín¹ ja¹ quioh²¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² yáh³ tiá² ca³ja³ tsɨ́³ hi³ tu³ hión³² tsá² hláɨnh¹, hi³ jmɨ́¹ quiu³ jmɨ́¹ jin³ dí² jmɨ́¹ ca³quiu³ ca³táɨnh³ tsú² jáun² Moisés ta³ má²hla¹, tɨ³la³ jɨ́³²la³ ca³juáh³ tsú² la³ lá² bíh¹: “Hnga² Juo¹³ dí² juáh³: ¡Cuánh² quián¹³!”

10 Tɨ³la³ tsa³jáɨ¹³ hí³ né³, ná¹hleh³² jú¹ hlah³ quioh²¹ cáun² hi³ tiá² cuoh² bíh¹. Tsá² hí³ cáun² ná¹jmu² lɨ³ua³ cáun² hi³ chin² chí¹ hmóu³² bíh¹, la³ cun³ hi³ qui³ cuoh² jáh³ hngá¹ jáh³ náɨ²; tɨ³la³ la³jɨ́³² hi³ jmu² tsú² jáun² né³, jmu² hi³ tsa³hín³ hmóu³² bíh¹ tsú².

11 ¡Hen³ máh³ juo²³ tsá² la³ hí³!, quí¹hliá² má²ca³can³ tsú² juɨ³² quioh²¹ hla¹ Caín tsá² ca³jngɨh³ hí³ raɨnh²¹. Má²ná¹jmu² tsú² la³jmɨ́¹ ca³jmú³ hla¹ Balaam cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ hniá¹ quɨe³, hi³ quiunh²¹ tsú² siáh³ la³jmɨ́¹ cá¹quiúnh²¹ hla¹ Coré tsá² ca³jun³ hí³ cun³ñí¹ hi³ ca³jmú³ tiá² nieh³.

12 Tsá² hí³ bíh¹ tsá² hliah³² tsɨ́³ tsáu², hi³ jáun² má²lɨ́³ cáun² hua³heih²¹ bíh¹ quián¹³ náh² hi³ tiáunh¹ tsá² hí³ ja¹ quián¹³ náh² nɨ́¹ má¹ca³ngɨh³² náh² hi³ jmúh¹³ má³² cu³tsa³² cun³ñí¹ hi³ hnáu³ náh², quí¹ tsá² hí³ dá² cáun² lɨ́¹ cú² lɨ́¹ hɨnh²³ hiún² tsɨ́³, hi³ ca³la³ hí¹ jan² tiá² hin² tanh² ta²¹. Tsá² hí³ ná¹lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ tsá² jmu² hua³hí¹³ jáh³, tɨ³la³ má¹lɨ³² jáun² né³, sa³ jmáh³la³ ñí¹con² hnga² bíh¹ tsú² jmu² hua³hí¹³. Tsá² la³ hí³ dá² ná¹lɨ́n³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ jnie² tiá² jmɨ́³ jeinh³² hi³ lɨ́¹ ñɨ³tú¹ ñɨ³lɨ́¹³ tɨ³ hlá² tɨ³ nɨ́² cun³quionh³ chí³. Tsá² la³ hí³ ná¹lɨ́n³ siáh³ tsá² ná¹jún¹ ca³la³ tɨ³ tenh³ jéin³² máh³, la³jmɨ́¹ lɨ́³ cáun² hmá² cun³ tiá² máɨ³ háɨ³², hmá² hi³ má²ca³quí² ca³cáɨ² siáh³ la³ tɨ³ chí² jmu².

13 Tsá² hí³ bíh¹ cáun² chí² huéh²³ la³jɨ́³² hi³ hlah³ hi³ hó³² tɨ³ ñeh² hñu³ tsɨ́³ la³ uá¹ tiá² heh³, la³jmɨ́¹ chí² huéh²³ ma³ quin³² ma³ cu³ jláɨ³ jmɨ́²miih²¹ la³jɨ́³² má¹quɨ³² tioh³ tɨ³ ñeh² quioh²¹ hi³ cha³² tɨ³ can³² jmáɨ². Hi³ ná¹lɨ́n³ tsú² siáh³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ chí¹jmaɨ²¹ hi³ má²já²con² juɨ³² ñí¹ hí¹tsá²toh³; tsá² má²ná¹lɨ́³ hua³jan²¹ já¹niéɨ² liánh² ñí¹ tsa³táunh¹ la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio².

14 Hla¹ Enoc, tsá² ñí¹

má²quiau³ nió³ jón²zíh¹ jón²cho¹ hla¹ Adán, ca³hléh³ siáh³ jáɨ¹³ hi³ ca³cué³ Dió³² hñu³ tsɨ́³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² la³ nɨ́², hi³ ca³juáh³ la³ lá²: “Ca³jɨ́e³² jná¹³ hi³ Juo¹³ dí² cuá¹jáunh²³ quionh³ tɨ³ la³ mei²¹ cu³tí³ bíh¹ tsá²cuú² tsá²ta³,

15 hi³ ja³ra³tsɨ³² héih³² ñí¹con² ca³la³ jɨ́n³² tsáu², hi³ zen³ tsú² siáh³ ñí¹ hlah³ ca³la³ jɨn³² tsá² tiá² hnió³ ma³zian² la³ cun³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³², cun³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ hlah³ hi³ má²ca³jmú³, jɨ³ hi³ ca³tɨ²¹ ca³la³ jɨ́³² jú¹ hlah³ hi³ má²ca³hléh³ tsá² jmu² hí³ tso³ hi³ ca³tɨn¹ Dió³²”.

16 Tsá² la³ hí³ bíh¹ tsá² lɨ́¹ quí² lɨ́¹ hón²³ jɨ³ hi³ ziú² hɨen² siáh³ tsáu², tsá² hniá¹ jmu³ la³jɨ́³² hi³ dí¹quiaunh²¹ tsɨ́³ hmóu³². Cá² ñí¹ jú¹ toh² bíh¹ hleh³² tsá² hí³; hi³ nɨ́¹juáh³ ca³hléh³ tsú² re² quioh²¹ jan² tsáu² né³, cun³ñí¹ hi³ zia³² hi³ hen² tsɨ́³ hiáuh³ bíh¹ tsú² jaun³².

Cueh³ náh² honh² hi³ jmuh³² hi³ chu²¹

17 Tɨ³la³ hnoh² reh² tsá² hnau³ jná¹³ lɨ́n³², cháu¹ náh² honh² jáɨ¹³ hi³ ca³hléh³ jáun² tsá² ná¹lɨ́n³ *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí². Quí¹ la³ cun³ jmɨ́¹tin² bíh¹

18 ca³záɨ³ tsú² hnoh² la³ lá²: “Ñí¹ ca³táuh³ jmáɨ¹ lɨ³ zian² tsá² cóh³² cú²nga¹ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ táunh²³ dí² ta²¹, tsá² ma³zian² cun³quionh³ la³jɨ́³² hi³ hlah³ hi³ tɨ³² tsɨ́³ hmóu³²”.

19 Tsá² hí³ bíh¹ jmu³ hi³ ná¹quí² ná¹tsoh³ tsáu²; tsá² zian² cun³ tɨn² tsɨ́³ hmóu³² bíh¹ tsá² hí³, ha³ tiá² Jmɨ́²chí³ joh¹ Dió³² zian² yáh³ hñu³ tsɨ́³ tsú².

20 Tɨ³la³ hnoh² reh², tsá² hnau³ lɨ́n³² jná¹³, jmu³ náh² hi³ tɨ³ lɨ³mí¹ niau²¹ tiá³ honh² náh² cun³ jmá² cun³ jnia³², quí¹ cáun² hi³ quien² lɨ́n³² bíh¹ hi³ táunh²³ náh² nɨ́² ta²¹. Lienh¹ náh² siáh³ Dió³² la³ cun³ rón³² lɨ́³ hi³ hɨe³² náh² jáun² Jmɨ́²chí³ Chun¹.

21 Jmu³ náh² hua³hí¹³ hi³ cun³quionh³ la³jɨ́³² hi³ jmuh³² náh² lɨ́¹³ ma³jnia² Dió³² hi³ hniau³ hnoh², tá¹la³ ná¹hé² ná¹janh³² náh² hi³ chau²¹ jmáɨ¹ hi³ lɨ́¹³ zian² náh² cun³ jmɨ́¹hi³nio² cun³ñí¹ hi³ ja³² mií³ tsɨ́³ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí².

22 Cuɨ́¹ já² mií³ honh² náh² ñí¹con² tsá² lɨ́¹ ná¹tioh³ hliáun³ ñéih³ tsɨ́³,

23 lion¹ náh² tsú² la³juah²¹ dúh¹ hi³ huen¹³ náh² tsú² ja¹ sɨ́²; tɨ³la³ tá¹la³ ja³² mií³ honh² náh² ñí¹con² ma³ jan² tsáu² né³, hniáuh³² hua³hín¹³ náh² hmóu³² siáh³, quí¹ la³ jɨ³ tsɨ́¹ cuú¹ tsɨ́¹ ha¹ bíh¹ tsá² la³ hí³ má²ca³hliáh² cun³quionh³ la³jɨ́³² hi³ hlah³ hi³ hó³² hi³ má²ca³jmú³.

Má²quien² tsú² Dió³² ñí¹ ca³táuh³ sí² quioh²¹

24 Jáun² né³, Dió³² Tsá² tɨn² jmu³ hua³hí¹³ hnoh² hi³ jáun² jmɨ́¹lɨh³ tiá² hính³² náh², Tsá² tɨn² zeh³ hnoh² ta³ ñí¹ hnga²

hi³ hí¹ cáun² tsáuh³ náh² tiá² zia³², ñí¹ lɨ́³ jáun² cú²tú¹ cú²lí¹³; hi³ jáun² má¹jáun² lɨ³ tsɨnh¹ náh² ca³la³ hi³ tiú²uú² tsɨ³² héih³²,

25 Dió³² Tsá² jan² tán¹ hí³ bíh¹ Tsá² liáu³² dí², ¡cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ jɨ³ hi³ cuɨ́¹ cuá¹pin³ hi³ cuá¹ho² jáɨ¹³ la³ cun³ qui³ lɨ́n³ tsú² ca³la³ cun³ jmɨ́¹tin², ta³né³², jɨ³ la³ jɨ³ jmáɨ¹ né³bí¹ ja³² nɨ́² siáh³, cun³ñí¹ hi³ ca³tɨn¹ Jesucristo Tɨ³² Juo¹³ dí²! ¡Tson² bíh¹ cu³tí³! Cun³ nɨ́² bíh¹ tí³ jáɨ¹³.

Sí² Hi³ Rá¹tioh³ Jáɨ¹³ Hi³ Jmɨ́¹ Ná¹hmá¹ Ná¹jnɨ́¹ Hi³ Má²ca³jñéih³ Dió³²

La³ cun³ hi³ ca³hɨ́e³ Jesucristo ñí¹con² Juan²

1 Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo ca³ma³jnia² ñí¹con² *tsá² má²ná¹hlánh¹ joh¹ la³ cun³ hi³ ca³hɨ́e³ jáun² Dió³² ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ né³bí¹ lɨ¹³; hi³ jáun² hí³ ca³zen³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ hi³ tsa³hɨeh¹ Juan² tsá² lɨ́n³ tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ la³jɨ́³² hi³ jáun².

2 Hi³ jáun² hí³ né³ ca³ma³tson² la³jɨ́³², la³ cun³ jáɨ¹³ quioh²¹ Dió³² la³ má²quionh³ jú¹ tson² hi³ ca³cué³ jáun² Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo, jɨ³ la³jɨ́³² hi³ ca³jnia³ jáun² jéinh³² tsú².

3 Hénh³ ma³ jmɨ́¹ ren² nɨ́¹juáh³ tsá² hɨ³², hi³ náɨ³² jɨ³ hi³ taunh³² siáh³ ta²¹ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáɨ¹³ hi³ ca³cué³ lá² Dió³², quí¹ má²ja³quián³ bíh¹ lɨ³tí³.

Juan² jmu² sí² ñí¹con² quiau³ cuáh³²

4 Jná¹³ la³² Juan², zein³² ná¹ sí² lá² ñí¹con² tá¹ quiaun³ nió³ hnoh² tsá² má²ná¹lɨ́n³ náh² cuáh³² tɨ³ hué³² Asia nɨ́². Cuɨ́¹ má¹hé¹ má¹mieh² náh² Dió³², jɨ³ hi³ cuɨ́¹ zian² náh² siáh³ cáun² hi³ re² hi³ tɨn² hi³ jmu³ Dió³², Tsá² qui³ zian² la³ cun³ jmɨ́¹tin², Tsá² zian² la³ tɨ³ ta³né³², hi³ la³ má²zian² jáun² bíh¹ siáh³ jmɨ́¹ tsú² jmɨ́¹ ja³²; hi³ tá¹ quiaun³ jmɨ́²chí³ joh¹ Dió³² tsá² tionh² hí³ ta³ ñí¹ tsú², ñí¹ cuá¹tón²¹ tsú² jáun² hmá²sɨ¹ quioh²¹ cuɨ́¹ jmu¹ siáh³ la³ nɨ́²,

5 jɨ³ hi³ cuɨ́¹ jmu¹ siáh³ Jesús Tsá² lɨ́n³ Cristo, Tsá² zih³² re² lɨ́n³² jú¹ tson², Tsá² la³ñí¹ hi³ lɨ́n³ tsá² hmaɨ²¹ jmɨ́¹ ca³jenh¹³ ja¹ hla¹, Re²¹ Tsá² chín¹ ñí¹con² tsá² ná¹lɨ́n³ re²¹ ñí¹ hué²¹ lá². Hí³ bíh¹ jan² Tsá² jlánh¹ hniau³ dí², hi³ jáun² ca³hin³ tsú² tso³ quiú¹³ dí² cun³quionh³ jmɨ́²hán¹ hnga²;

6 hí³ bíh¹ má²ca³jmú³ siáh³ hi³ má²ná¹láɨ³ dí² cu³ nió³ tsá² ná¹lɨ́n³ re²¹, jɨ³ hi³ má²ná¹láɨ³ dí² siáh³ mí²tsáu² ñí¹con² Dió³² Jméi² dí². Cuɨ́¹ lɨ³quien² bíh¹ hnga² hí³ dí² jɨ³ hi³ cuɨ́¹ ho² siáh³ pí³ la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio². ¡Tson² bíh¹ cu³tí³!

7 Sá¹nɨ́² jɨe³ dúh¹, juɨ³² ja¹ jnie² bíh¹ jáuh³ tsú²,

la³jɨ́n³² tsáu² bíh¹ jɨ́e³² tsú² nɨ́¹ má¹jaunh³²,

hí¹ la³ tɨ³ tsá² ca³hah³ yáh³ tsú² jɨ́e³²;

hi³ la³jɨ́n³² la³jánh³ dú¹ ñí¹ tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ bíh¹ ho³ jngɨh³ nɨ́¹ má¹jaunh³² tsú² jáun².

Ján³, tson² bíh¹ la³ jáun² lɨ́¹³.

8 —Jná[13] bíh[1] lɨ́n[3] ná[1] huéh[3]
la[3]ñí[1], hi[3] ca[3]la[3] tɨ[3] huéh[3] ñí[1]
cá[1]táuh[3] —juáh[3] Dió[32] Juo[13]
dí[2], Tsá[2] qui[3] zian[2] hí[3] la[3]
cun[3] jmɨ́[1]tin[2], Tsá[2] zian[2] la[3] tɨ[3]
ta[3]né[32], hi[3] la[3] má[2]zian[2] jáun[2]
bíh[1] siáh[3] jmɨ́[1] tsú[2] jmɨ́[1] ja[32];
Dió[32] Tsá[2] cú[2] juenh[2].

Jmɨ́[1] cá[1]jnia[3] Cristo hi[3] lin[1]
hi[3] quien[2] lɨ́n[32]

9 Hi[3] jáun[2] né[3], jná[13]
Juan[2], jan[2] renh[2] hnoh[2]
tsá[2] ma[3]tson[1] náh[2] honh[2]
cu[3]lɨ[21] quiúnh[1], tsá[2] cá[2]re[2]
tiauh[2] dí[2] jo[3]cuo[2] Dió[32] jɨ[3] hi[3]
ná[1]tion[23] dí[2] siáh[3] tsɨ́[3] cun[3]ñí[1]
hi[3] ca[3]tɨn[1] Jesús. Jná[13] jmɨ́[1]
cuá[1]tson[3] ná[1] cáun[2] hué[32]
nio[2] chu[3] jmáɨ[2], hué[32] jmáɨ[2]
Patmos, cun[3]ñí[1] hi[3] hléh[23]
jná[13] jáɨ[13] quioh[21] Dió[32] jɨ[3] hi[3]
zíh[23] jná[13] siáh[3] jú[1] tson[2] hi[3]
ca[3]tɨn[1] Jesús.

10 Hi[3] jáun[2] jmɨ́[1] cá[1]chó[21]
jmáɨ[1] ná[1]chan[1] hi[3] ca[3]tɨn[1] Tɨ[32]
Juo[13] dí[2], [la[3] cun[3] dú[2]me[1]
yáh[3],] jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]jmú[3]
Jmɨ́[2]chí[3] Chun[1] hi[3] ca[3]jnia[3]
jéin[32] jná[13] la[3] lá[2]: Cu[3]hna[32]
jná[13] ca[3]náɨ[32] cáun[2] mah[1]
hi[3] ñí[1]ca[3]hléh[3] tsáu[2] tiá[3] lɨ́n[32]
la[3]jmɨ́[1] hén[23] cáun[2] mí[1]ñí[2]
trompeta,

11 hi[3] ñí[1]ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]:

—Tón[3] ñí[1] sí[2] la[3] cun[3] hi[3]
jɨeh[32] nú[2] lá[2], hi[3] jáun[2] zen[2]
ñí[1]con[2] tán[1] quiaun[3] nió[3]
tsá[2] cuáh[32] [hué[32] Asia], la[3]
cun[3] tsá[2] zian[2] já[1] juú[2] Éfeso,
Esmirna, Pérgamo, Tiatira,
Sardis, Filadelfia, jɨ[3] Laodicea
nɨ́[2] siáh[3].

12 Hi[3] jáun[2] ca[3]jinh[1] jná[13],
hi[3] ca[3]lɨ[3]hnó[32] jná[13] jɨe[21]
nɨ́[1]juáh[3] hin[2] hleh[32] ñí[1]con[2]
jná[13]. Jmɨ́[1] ca[3]jinh[1] jná[13] jáun[2]
né[3], ca[3]jɨe[32] jná[13] quiau[3] tse[3]
pih[21] ha[21] jmɨ[2] no[1] hi[3] hún[1] sɨ́[2]
hi[3] lɨ́[3] cú[1]mí[1]niau[21] jmáh[32];

13 hi[3] ja[1] ñí[1] ná[1]táun[3] tse[3]
pih[21] jáun[2] né[3] ca[3]jɨen[1] jná[13]
jan[2] Tsá[2] jniá[3] la[3]jmɨ́[1] jniá[3]
tsá[2]mɨ[3]cuóun[2], hi[3] dí[1]quih[32]
cáun[2] hmɨh[32] cuó[2] hi[3] he[2]
la[3] tɨ[3] coh[3] ta[3], hi[3] ñí[1] tsɨ́[3]
né[3] hñéih[3] cáun[2] láu[2] lɨ́[3]
cú[1]mí[1]niau[21]

14 Hi[3] jñú[2] chí[1] tsú[2] né[3],
tiáu[2] lɨ́n[32] bíh[1] ca[3]la[3] jmɨ́[1] tiáu[2]
jan[32], ho[3] la[3]jmɨ́[1] tiáu[2] jñú[13]
*já[1]ziáh[2]; hi[3] mɨ́[1]ñí[1] tsú[2] siáh[3]
zɨ́n[3] lɨ́n[32] bíh[1] la[3]jmɨ́[1] lɨ́[3] zɨ́h[1]
sɨ́[2].

15 Ta[3] tsú[2] siáh[3] ca[3]la[3] hi[3]
zɨ́n[3] dáɨn[3] bíh[1] la[3]jmɨ́[1] lɨ́[3] cáun[2]
mí[1]ñí[2] rá[2]hu[21] sɨ́[2]; hi[3] nɨ́[1]
má[1]ca[3]hléh[3] tsú[2] siáh[3], tiá[3]
lɨ́n[32] bíh[1] hén[23] mah[1] la[3]jmɨ́[1]
hín[1] nɨ́[1]juáh[3] nɨ́[1] má[1]cá[2]quɨh[32]
ma[3] quin[32] ma[3] cu[3] tsɨn[1]
jmɨ́[2]miih[21].

16 Cuá[2] chu[21] zianh[32] tsú[2]
quiau[3] chí[1]jmaɨ[21], ho[3] tsú[2] né[3]
cuá[2]ha[2] cáun[2] mí[1]táɨ[3] hmu[3]
tá[1] tun[3] jo[21], hi[3] jáun[2] ñí[1] tsú[2]
siáh[3] zɨ́n[3] lɨ́n[32] la[3]jmɨ́[1] pin[3]
hiú[2] nɨ́[1] má[1]tɨ́[3] chi[3]hiú[2].

17 Jmɨ́[1] ca[3]jɨen[1] jná[13] tsú[2],
jáun[2] ca[3]quɨnh[3] ná[1] ta[3] ñí[1]
tsú[2] la[3]juah[21] dúh[1] jan[2] tsá[2]
jun[3]. Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]tie[3] tsú[2]
jná[13] cuo[2] cun[3]quionh[3] cuá[2]
chu[21] quioh[21], hi[3] ca[3]juáh[3] la[3]
lá[2]:

—Ha[3] lɨ́[2] juenh[3] na[21], quí[1]

jná13 bíh1 la32 la3 cun3 jmɨ́1 ca3lɨ3liau3 jɨ3 ca3la3 tɨ3 ñí1 cá1táuh3 siáh3.
18 Jná13 bíh1 la32 Tsá2 zian2 ná1, Tsá2 jun3 ná1 cu3tiá3, tɨ3la3 ta3né32 má1ná1, má2zian2 jná13 la3 cun3 jmɨ́1hi3nio2 bíh1. Jná13 bíh1 quion1 llave quioh21 hmú32 jɨ3 hi3 quioh21 ñí1 tsá2tánh1 tsá2 má2cá2tsan3 nɨ́2 siáh3.
19 Jáun2 né3, tón3 ñí1 sí2 la3jɨ́32 hi3 má2lɨ́2jɨeh3 hnú2 nɨ́2; la3 cun3 hi3 má2lɨ32 jɨ3 hi3 né3bí1 lɨ́13 jmɨ́1 tsú2 jmɨ́1 ja32 nɨ́2 siáh3.
20 La3 cun3 hi3 hnió3 juáh3 quiau3 chí1jmaɨ21 hi3 zionh1 jná13 cuá2 chu21, jɨ3 quiau3 tse3 míh1 hún1 sɨ́2 hi3 lɨ́3 cú1mí1niau21 hi3 má2lɨ́2jɨeh3 nú2 jáun2, la3 lá2 bíh1 lɨ́3: Quiau3 chí1jmaɨ21 jáun2 lɨ́3 quiaun3 tsá2cuú2 tsá2tán2 jná13 bíh1, tsá2 tanh2 hó1ñí1 tán1 quiaun3 nió3 tsá2 cuáh32 hí3, hi3 quiau3 tse3 míh1 jáun2 né3 lɨ́n3 siáh3 tán1 quiaun3 nió3 tsá2 cuáh32 hí3 bíh1.

2

Jáɨ13 hi3 ca3tɨn1 tsá2 lɨ́n3 cuáh32 já1 juú2 Éfeso

1 ”Né32 né3, zen2 jáɨ13 lá2 ñí1con2 tsá2cuú2 tsá2tán2 jná13, tsá2 cuá1tanh2 hó1ñí1 tsá2 má2lɨ́n3 cuáh32 já1 juú2 Éfeso, hi3 zéih3 tsú2 la3 lá2:
“Tsá2 zianh32 hí3 quiau3 chí1jmaɨ21 tɨ3 cuá2 chu21, Tsá2 ngɨ32 hí3 ja1 quioh21 tá1 quiau3 tse3 míh1 hún1 sɨ́2 hi3 lɨ́3 jáun2 cú1mí1niau21 juáh3 la3 lá2:
2 Má2cuo2 bíh1 jná13 re2 he3 lánh3 lɨ́3 táh3 hnoh2, ño1 bíh1 jná13 hi3 hnoh2 jmuh32 náh2 ta21 la3 jonh3 jmɨ́1 honh2, jɨ3 he3 lánh3 rón32 tion23 náh2 siáh3 honh2 nɨ́2; ja3bí1 ño1 jná13 hi3 cun3 tiá2 jéin23 bíh1 hnoh2 tsá2 hláɨh1, hi3 ño1 jná13 siáh3 hi3 re2 lɨ́n32 bíh1 cá2 lan23 hnoh2 tsá2 lɨ́1 ná1juáh23 hi3 lɨ́n3 *tɨ32 tsá2 quian32 jë1 Dió32, jáun2 hnoh2 má2ca3lɨ3 ñíh1 hi3 tsá2 tɨ́1 jáɨn2 bíh1 hí3.
3 Ná1tion23 bíh1 hnoh2 honh2 ja1 la3jɨ́32 uu3mí2tsi32 hi3 ma3tsoh1 náh2 honh2 cun3ñí1 hi3 ca3tɨn1 jná13, tiá2 má2cá2huon3 yáh3 hnoh2.
4 Tɨ3la3 zia32 bíh1 cáun2 hi3 hlah3 quián13 hnoh2: Hi3 tiú2uú2 hnau3 yáh3 hnoh2 jná13 la3 cun3 jmɨ́1 hnau3 hnoh2 jáun2 jmɨ́1tin2.
5 Jáun2 né3, cháu1 náh2 honh2 ha3 lánh3 jmɨ́1 má2zian2 náh2 ñí1con2 jná13 jmɨ́1tin2, hi3 cuɨ́1 cha3conh2 siáh3 honh2 náh2 ha3 lánh3 má2zian2 náh2 nɨ́2 ta3né32; jmu3 siáh3 la3 cun3 ta21 hi3 ca3jmuh3 náh2 jáun2 la3 jmɨ́1 ñí1, quí1 nɨ́1juáh3 tiá2 jmúh13 náh2 la3 nɨ́2, jáun2 jáunh13 jná13 hi3 já1quin32 ná1 tse3 míh1 hún1 sɨ́2 nɨ́2 ñí1con2 hnoh2 nɨ́1juáh3 tiá2 la3 tsa3conh2 yáh3 honh2 náh2.
6 Tson2 bíh1 jmuh32 hnoh2 re2 hi3 tiá2 jen23 náh2 la3 cun3 hi3 jmu2 tsá2 cu3 nió3 haɨn21 tɨ3 con2 Cú2la21, quí1 ja3bí1 jná13 siáh3 tiá2 tɨ32 yáh3 tsɨn32 ná1 tsá2 hí3”.
7 ”Nɨ́1juáh3 tsá2 chi21 cuá1,

¡cuí¹ nie¹³ tsú² re² la³ cun³ hi³ juáh³ Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá² ná¹lín³ cuáh³² la³ tán¹! Quí¹ ní¹juáh³ tsá² ca³cah¹³ jmái¹, tsá² hí³ bíh¹ cue¹ jná¹³ jái¹³ hi³ cuh³ mái³ hi³ hai²¹ hmá² jmu² hi³ lí¹³ zian² tsú² hi³ chi²¹ chu³ jo² hué¹³ Dió³² ñí¹ tianh³² tsú² tie³.

Jái¹³ hi³ ca³tin¹ tsá² lín³ cuáh³² já¹ juú² Esmirna

8 ”Né³² né³, zen² jái¹³ lá² ñí¹con² tsá²cuú² tsá²tán² jná¹³, tsá² cuá¹tanh² hó¹ñí¹ tsá² má²lín³ cuáh³² já¹ juú² Esmirna, hi³ zéih³ la³ lá²:

“Tsá² lín³ hí³ la³ñí¹ hi³ ca³la³ ti³ ñí¹ ca³táuh³, Tsá² ca³jun³ hi³ jáun² ca³jenh¹³ siáh³, Tsá² hí³ juáh³ la³ lá²:

9 Ño¹ bíh¹ jná¹³ re² he³ lánh³ rón³² ma³tsoh¹ náh² honh² ji³ hi³ má²tia³mii² náh² siáh³, ti³la³ uá¹ jáun² la³ jáun² né³, cun³ jáun² hánh³ bíh¹ hnoh². Ño¹ jná¹³ siáh³ lánh³ rón³² tú² hiáu³² hnoh² tsá² lí¹ juáh³ hí³ hi³ lín³ *judíos, quí¹ tsá² hí³ dá² cáun² ná¹lín³ cu³ nió³ quioh²¹ *Satanás bíh¹.

10 Ha³ lí² juenh³ náh² la³ cun³ hi³ má¹tsoh¹ náh² honh². Sá¹ní² jie³, tia³jui³² lá² bíh¹ má²táuh³² tsá² hláinh¹ ma³ jan² hnoh² hñu³mí¹ñí², la³ cun³ hi³ ca³ lau³ tsú² hnoh², Quia³ jmái¹ li³ hniáuh³² má¹tsoh¹ hnoh² honh². Ti³la³ cuí¹ tionh² náh² la³ má²tionh² jáun² ñí¹con² jná¹³, uá¹jinh¹ ca³la³ ti³ ñí¹ cá¹tsan³ náh², hi³ jáun² jná¹³ cué¹³ jái¹³ hi³ lí¹³ zian² náh² cun³ jmí¹hi³nio² hi³ lí³ jáun² la³juah²¹ dúh¹ cáun² *có²ron¹ná¹”.

11 ”Ní¹juáh³ tsá² chi²¹ cuá¹, ¡cuí¹ nie¹³ tsú² la³ cun³ hi³ juáh³ Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá² ná¹lín³ cuáh³² la³ tán¹! Ní¹juáh³ tsá² ca³cah¹³ jmái¹, ha³ tiá² hi³ quiunh²¹ yáh³ tsú² ca³ti²¹ hmú³² ñí¹ má²tenh³.

Jái¹³ hi³ ca³tin¹ tsá² lín³ cuáh³² já¹ juú² Pérgamo

12 ”Né³² né³, zen² uá²jai³² jái¹³ lá² ñí¹con² tsá²cuú² tsá²tán² jná¹³, tsá² cuá¹tanh² hó¹ñí¹ tsá² má²lín³ cuáh³² já¹ juú² Pérgamo, hi³ zéih³ la³ lá²:

“Tsá² quian³² hí³ mí¹tái³ hmu³ tá¹ tun³ jo²¹ juáh³ la³ lá²:

13 Ño¹ jná¹³ re² ha³ jinh¹ tionh² hnoh², hnoh² dá² tionh² ñí¹ cuá¹quien² Satanás bíh¹; ti³la³ uá¹ jáun² la³ jáun² tionh² náh² ñí¹ jáun², cun³ jáun² la³ má²zian² jáun² bíh¹ hnoh² hi³ ca³tin¹ jná¹³. Hí¹juáh³ tiá² ca³ma³zian¹³ yáh³ hnoh² hi³ ca³tin¹ jná¹³, uá¹jinh¹ jmái¹ hi³ ca³jngih³ tsú² jáun² Antipas tsá² ca³náu² hí³ jái¹³ la³ má²nau³² jáun² hi³ ca³tin¹ jná¹³, tsá² jun³ hí³ ñí¹ cuá³ ní² Satanás.

14 Ti³la³ zia³² ca³lá² hi³ tiá² ti³² tsin³² jná¹³ hi³ jmuh³² hnoh², quí¹ cun³ñí¹ hi³ ní² bí¹ tiáunh¹ ma³ jan² tsáu² ja¹ quián¹³ hnoh², tsá² tiá² hnió³ chá³² ti³ có³² la³ cun³ hi³ ca³ma³ta² hla¹ Balaam, tsá² ca³ma³tin² hla¹ Balac ha³ lánh³ rón³² ma³can² tsá² *Israel hi³ jmu³ tso³, hi³ cuh³

ngú³ quioh²¹ jáh³ má²lí²jngɨh³
tsú² ta³ ñí¹ dió³² tsá² láɨn¹, jɨ³
hi³ lí¹ jmu³ lí¹ tsó²¹ ní² siáh³.
15 Ja³bí¹ tiáunh¹ siáh³ ma³
jan² tsáu² ja¹ ní² quián¹³ náh²,
tsá² taunh³² ta²¹ jáɨ¹³ quioh²¹
tsá² cu³ nió³ haɨn²¹ tɨ³ con²
Cú²la²¹.
16 Jáun² né³, za¹ náh² jmí¹
honh² ca³tɨ²¹ hi³ ní², quí¹ lí¹
zia³² lí¹ jáunh¹³ ná¹ tia³jui³² hi³
já¹jmú³² ná¹ hniéi² quiúnh¹
tsá² hí³ cun³quionh³ mí¹táɨ³
hi³ cuá²ha² uen³² ná¹".
17 "Ní¹juáh³ tsá² chi²¹ cuá¹,
¡cuí¹ nie¹³ tsú² re² lín³² la³
cun³ hi³ juáh³ Jmí²chí³ Chun¹
ñí¹con² tsá² ná¹lɨn³ cuáh³²
la³ tán¹! Quí¹ ní¹juáh³ tsá²
ca³cah¹³ jmáɨ¹, tsá² hí³ bíh¹
cue¹ jná¹³ má³² hi³ jmáɨ² jáun²
maná hi³ ná¹hmá¹ jáun², hi³
cuh³, cónh³ cá² máɨ³ quín¹
pih²¹ tiáu². Ñí¹ quín¹ pih²¹
jáun² né³ tón³² cáun² hi³ jmáɨ²
tsú², hi³ hmaɨ²¹; hi³ jmáɨ² tsú²
jáun² né³, jí³²la³ hnga² bíh¹
tsá² he³ hí³ lɨ³ cuoh² hi³ jáun².

Jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² lín³
cuáh³² já¹ juú² Tiatira

18 "Né³² né³, zen² uá²jaɨ³²
jáɨ¹³ lá² ñí¹con² tsá²cuú²
tsá²tán² jná¹³, tsá² cuá¹tanh²
hó¹ñí¹ tsá² má²lín³ cuáh³² já¹
juú² Tiatira, hi³ zéih³ la³ lá²:
"Jon² Dió³² Tsá² zín³ mí¹ñí¹
la³jmí¹ lí³ zíh¹ sí², Tsá² lí³ siáh³
ta³ la³jmí¹ lí³ mí¹ñí² zín³ lín³²,
hí³ bíh¹ juáh³ la³ lá²:
19 Jná¹³ cuo² lánh³ rón³²
lɨ³ táh³ hnoh²: hi³ hnau³
náh² jná¹³, hi³ nio² cáun²
tán¹ honh² náh², hi³ ma³con²¹
náh² siáh³ la³jín³² tsáu², jɨ³
hi³ tion²³ náh² siáh³ honh²
la³jí³²; hi³ ño¹ jná¹³ siáh³ hi³ tɨ³
jlánh¹ bíh¹ hliáun³ ta²¹ chu²¹
má²ná¹jmuh³² náh² tá¹ la³ lá²,
la³ cónh³ bíh¹ jmí¹tin².
20 Tɨ³la³ zia³² bíh¹ cáun² hi³
tiá² tɨ³² tsɨn³² jná¹³ hi³ jmuh³²
hnoh²: Quí¹ ní² bíh¹ cuá³
tsá²mɨ³ Jezabel, tsá² lí¹ juáh³
hí³ hi³ lín³ jan² *tɨ³² jë¹ Dió³²,
tɨ³la³ má¹lɨ³² jáun² né³, sa³
má²can² bíh¹ tsú² tsáu² hi³
juáh³ dí² hi³ chu²¹ bíh¹ néh¹
ní¹juáh³ hi³ jmu³ tsú² hi³ juón¹
quionh³ tsá² hlá² tsá² ní², jɨ³
hi³ cuh³ siáh³ ngú³ quioh²¹
jáh³ má²lí²jngɨh³ tsú² ñí¹con²
dió³² tsá² láɨn¹.
21 Ca³cue³ bíh¹ jná¹³ tsá²mɨ³
ní² jmáɨ¹ hi³ jmí¹ lɨ³ tsa³conh²
tsí³ ca³tɨ²¹ hi³ hlah³ hi³ hó³²
jáun², tɨ³la³ tiá² ca³lɨ³hnió³
yáh³ tsú².
22 Jáun² né³, sá¹ní² niéi²
náh² jáɨ¹³ lá²: Jná¹³ jmu¹ hi³
quió³² tsú² hi³ rá¹má²tso² lín³²
tsí³ la³ má²quionh³ jɨ³ la³jín³²
tsá²ñuh² tsá² ja³² tsí³ hi³ jmu²
tso³ quionh³ dí², ní¹juáh³
tsá²ñuh² tsá² tiá² chá³² tɨ³ có³²
tá¹³ tsá²mɨ³ hí³.
23 Má¹hiá¹ má¹tsán¹³ jná¹³
siáh³ tsá² má²ca³hín¹³ jë¹
tsú² cun³quionh³ hi³ chéi³ hi³
uóu³², hi³ jáun² la³jín³² tsá²
ná¹lín³ cuáh³² la³ tán¹ lɨ³ ñi³²
hi³ jná¹³ bíh¹ Tsá² cuo² ná¹
jmí¹ tsí³ tsáu² jɨ³ hñu³ tsí³ tsú²
ní² siáh³, hi³ jáun² jná¹³ bíh¹
má¹hmah²¹ ñí¹con² náh² la³
cun³ rón³² lɨ³ ta²¹ hi³ jmuh³²

náh².
24 Tɨ³la³ hnoh² tsá² Tiatira
ñí¹ hná¹ nɨ́², tsá² tiá² táunh²³
náh² ta²¹ zión³² jáun², hi³
sa³jun³ ca³lɨ³ cuɨn² náh² siáh³
la³ cun³ hi³ juáh²³ jáun² tsá²
hí³ jú¹ hún¹ quioh²¹ Satanás,
ha³ tiú²uú² cué¹³ yáh³ jná¹³
cónh³í¹ cáun² liá¹ héi² ñí¹ hná¹
nɨ́² ñí¹con² hnoh².
25 Jɨ́³²la³ ti³ zianh³² náh² tiá³
juɨ³² hi³ má²quiánh¹ bí¹ náh²
ca³la³ tɨ³ ñí¹ cuanh²¹ jná¹³.
26 Quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² ca³cah¹³
jmáɨ¹, jɨ³ hi³ jmu² siáh³ la³
má²jmu² jáun² la³ cun³ hi³
hnó³² jná¹³ ca³la³ ñí¹ cá¹táuh³
jmáɨ¹, jáun² tsá² la³ hí³ bíh¹
cue¹ jná¹³ jáɨ¹³ hi³ hau³ jáɨ¹³
ñí¹con² tsá² zian² tá¹ cáun²
hngá¹máh³.
27 La³jmɨ́¹ má²ca³cué³ jná¹³
jáun² Ñuh³² jáɨ¹³ hi³ ho² ná¹,
la³ jáun² bíh¹ hau³ tsá² hí³ jáɨ¹³
hi³ ra³tsɨ³² héih³² ñí¹con² tsá²
zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³,
hi³ cuá¹ho² jáɨ¹³ cun³quionh³
cáun² hmá²hɨ́h¹ hi³ lɨ́³ mí¹ñí²,
hi³ jáun² juu³ tsunh³ tsú² tsáu²
la³jmɨ́¹ juú² tsunh² tsú² cáun²
hná¹ hia³² cuáh¹;
28 tsá² hí³ né³ cue¹ jná¹³
chí¹jmaɨ²¹ juenh¹³ hi³ ja³² tɨ³
ca³jniá³²”.
29 ”Nɨ́¹juáh³ tsá² chi²¹ cuá¹,
¡cuɨ́¹ nie¹³ tsú² re² lɨ́n³² la³
cun³ hi³ juáh³ Jmɨ́²chí³ Chun¹
ñí¹con² tsá² ná¹lɨ́n³ cuáh³² la³
tán¹!

3

Jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² lɨ́n³ cuáh³² já¹ juú² Sardis

1 ”Né³² né³, zen² uá²jaɨ³²
jáɨ¹³ lá² ñí¹con² tsá²cuú²
tsá²tán² jná¹³, tsá² cuá¹tanh²
hó¹ñí¹ tsá² má²lɨ́n³ cuáh³² já¹
juú² Sardis, hi³ zéih³ la³ lá²:
“La³ lá² juáh³ Tsá² jan² hí³
tá¹ quiaun³ jmɨ́²chí³ joh¹ Dió³²
jɨ³ hi³ quian³² siáh³ tá¹ quiau³
chí¹jmaɨ²¹: Jná¹³ ño¹ la³ cun³
la³jɨ́³² hi³ jmuh³² hnoh², hi³
jáun² ño¹ jná¹³ hi³ hnoh²
má²ná¹jún¹ bíh¹ uá¹jinh¹
la³jɨ́n³² tsáu² ná¹juáh²³ hi³
zian² bíh¹ hnoh².
2 ¡Nú¹ tianh³ dá² náh²,
hueh³ ziú³ máh¹! Jmu³
hua³hí¹³ la³ cun³ cú¹pih²¹ hi³
ziáun²³ nɨ́² quián¹³, ñeh² bíh¹
hi³ tsa³hín³ ca³la³ jɨ́³²; quí¹
má²cá²jɨ́e³² jná¹³ hi³ la³jɨ́³²
hi³ jmuh³² hnoh² tiá² lɨ́³ yáh³
la³ cun³ jmɨ́¹ ca³tɨ²¹ lɨ́³ ta³ ñí¹
Dió³².
3 Cháu¹ honh² la³ cun³ hi³
má²ca³heh³ náh² jáun² jɨ³ hi³
má²ca³niéih² náh² jáun² siáh³,
hi³ ma³ti²¹ re² tɨ³ chí¹ján³; za¹
jmɨ́¹ honh². Quí¹ nɨ́¹juáh³ tiá²
hueh²¹ náh² ziú³ máh¹, jáun²
jná¹³ jáunh¹³ ñí¹con² hnoh²
la³jmɨ́¹ ja³² jan² háɨn² cáun²
jmáɨ¹ hi³ tiá² ñíh¹ náh².
4 Tɨ³la³ cu³ jáun² zian²
bíh¹ cu³ nió³ pih²¹ tsáu²
já¹ juú² Sardis nɨ́², tsá² tiá²
má²ca³ma³quiá¹ ha¹, tsá² hí³
tsa³ñi³táunh¹ quiúnh¹ jná¹³
hi³ ná¹quih³² hmɨh³² tiáu²,
quí¹ hi³ jáun² má²ca³tɨn¹ yáh³
tsú².
5 Nɨ́¹juáh³ tsá² ca³cah¹³
jmáɨ¹, tsá² hí³ bíh¹ lɨ́¹³ quɨ́h³²
hmɨh³² tiáu², ha³ tiá² hin¹³

yáh³ jná¹³ hi³ jmái² tsá² hí³ ñí¹ sí² ñí¹ rá¹tioh³ hi³ jmái² tsá² lɨ¹³ zian² cun³ jmɨ́¹hi³nio², tɨ³la³ jná¹³ dá² má¹tson¹³ bíh¹ ñí¹con² Ñuh³² jɨ³ ñí¹con² tsá²cuú² tsá²ta³ tsú² nɨ́² siáh³ hi³ tsá² joh² jná¹³ bíh¹ tsá² hí³”.

6 ”Nɨ́¹juáh³ tsá² chi²¹ cuá¹, ¡cuɨ́¹ nie¹³ tsú² re² lɨ́n³² la³ cun³ hi³ juáh³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá² má²ná¹lɨ́n³ cuáh³² la³ tán¹!

Jái¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² lɨ́n³ cuáh³² já¹ juú² Filadelfia

7 ”Né³² né³, zen² uá²jai³² jái¹³ lá² ñí¹con² tsá²cuú² tsá²tán² jná¹³, tsá² cuá¹tanh² hó¹ñí¹ tsá² má²lɨ́n³ cuáh³² já¹ juú² Filadelfia, hi³ zéih³ la³ lá²:

“La³ lá² juáh³ Tsá² jlánh¹ hɨ́en¹, Tsá² tson² jë¹, Tsá² quian³² hí³ llave quioh²¹ hla¹ re²¹ Dá²vi²¹, Tsá² nia³² hí³ ho³hñú¹³, hi³ hí¹ jan² yáh³ tiú²uú² hin² lɨ́¹³ jnái³² má¹lɨ³² jáun², hi³ nɨ́¹juáh³ nɨ́¹ má¹ca³jna³ tsú² ho³hñú¹³ né³, hí¹ jan² yáh³ tiú²uú² hin² lɨ́¹³ niá³² siáh³. Tsá² hí³ juáh³:

8 Jná¹³ cuo² lánh³ lɨ́³ ta²¹ quián¹³ hnoh². Sá¹nɨ́² jɨe³, jná¹³ má²cá²jmú³² hi³ há²na²¹ cáun² ho³hñú¹³ ñí¹con² hnoh², hi³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lɨ́¹³ jnái³²; quí¹ uá¹jinh¹ cú¹pih²¹ pí³ zia³² quián¹³ náh², cu³ jáun² má²ca³tionh² bíh¹ náh² ta²¹ jái¹³ quion²¹ jná¹³, ha³ tiá² má²ca³ma³zian¹³ yáh³ hnoh² ñí¹con² jná¹³.

9 Sá¹nɨ́² jɨeh³ dúh¹, tsá² joh¹ hí³ *Satanás tsá² tɨ́¹ jáɨn² hí³, tsá² lɨ́¹ ná¹juáh²³ hí³ hi³ lɨ́n³ *judíos ta³ tiá² lɨ́n³, ñí¹con² tsá² hí³ jmu¹ jná¹³ héih³² hi³ tsa³di³jñí³² ñí¹ hó²¹ máh¹ hnoh², hi³ jáun² lɨ³ ñi³² tsú² hi³ jná¹³ bíh¹ má²ca³ma³hnau¹ ná¹ hnoh².

10 Jmɨ́¹ cá¹juáh²¹ jná¹³ jáun² hi³ hniáuh³² cueh¹³ náh² honh² ca³ma³tih²¹ bíh¹ hnoh² héih³² jáun² quion²¹ jná¹³; hi³ jáun² dá² jná¹³ bíh¹ jmu¹ ná¹ hua³hí¹³ hnoh² nɨ́¹juáh³ nɨ́¹ má¹cua³² uu³mí²tsɨ³² hi³ má²ja³quián³ cua¹³ jáun² ñí¹ hué²¹ lá² hi³ ca³ lan³ ca³la³ jɨ́n³² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ lá².

11 Quí¹ má²ja³quián³ bíh¹ jáunh¹³ jná¹³; jáun² tiá³ zianh³² la³ cun³ hi³ zia³² nɨ́² ñí¹con² náh², hi³ jáun² hí¹ jan² tiá² hin² quin³ *có²ron¹ná¹ quián¹³ náh².

12 Nɨ́¹juáh³ tsá² ca³cah¹³ jmái¹, tsá² hí³ bíh¹ jmu¹ jná¹³ hi³ lɨ́n³ la³juah²¹ dúh¹ cáun² pí²lia²¹ ñéih³ hñú³ hɨ́en¹ quioh²¹ Dió³² Juóu³² jná¹³, hi³ jáun² jmɨ́¹lɨ́h³ bíh¹ tiú²uú² cua³han² tsú² ñéih³ jáun². Tɨ³ coh³ quioh²¹ tsá² hí³ né³ tón¹³ jná¹³ hi³ jmái² Dió³² Juóu³² jɨ³ hi³ jmái² juú² quioh²¹ Dió³² Juóu³² jná¹³ hí³, la³ cun³ juú² Jerusalén hmai²¹ yáh³, juú² ja³ jáun² ñí¹con² Dió³² Juóu³² jná¹³ tɨ³ hñu³mɨ³cuú²; ja³bí¹ tón¹³ jná¹³ siáh³ hi³ jmái² huen² ná¹, cáun² hi³ jmái² hmai²¹”.

13 ”Ní¹juáh³ tsá² chi²¹ cuá¹,
¡cuí¹ nie¹³ tsú² re² lɨn³² la³
cun³ hi³ juáh³ Jmí²chí³ Chun¹
ñí¹con² tsá² ná¹lɨn³ cuáh³² la³
tán¹!

Jáɨ¹³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² lɨn³
cuáh³² já¹ juú² Laodicea

14 ”Né³² né³, zen² siáh³ jáɨ¹³
lá² ñí¹con² tsá²cuú² tsá²tán²
jná¹³, tsá² cuá¹tanh² hó¹ñí¹
tsá² má²lɨn³ cuáh³² zian² já¹
juú² Laodicea, hi³ zéih³ la³ lá²:
“Tsá² jlánh¹ re² nau³² jáɨ¹³,
Tsá² qui³ tson² jë¹, Tsá² lɨn³
hí³ mí¹zioh²¹ ca³tɨ²¹ la³jí³² hi³
ca³jmú³ Dió³², Tsá² hí³ bíh¹
juáh³ la³jí³² jáɨ¹³ ñí¹ hná¹ lá²:
15 Cuo² re² bíh¹ jná¹³ he³
lánh³ lí³ ta²¹ quián¹³ hnoh².
Tiá² má²zian² yáh³ hnoh²
hi³ ca³tɨn¹ jná¹³ ca³la³ jonh³
jmí¹ honh², hi³ sa³jun³ hau²
yáh³ hnoh² jná¹³. ¡Sá¹jmí¹
hi³ má²zian² hnoh² hi³ ca³tɨn¹
jná¹³ dúh¹, ho³ hi³ hau² náh²
jná¹³!
16 Tɨ³la³ cun³ñí¹ hi³ ti³ lí¹ lɨn³
náh² la³jmí¹ lí³ jmɨ² cháu³ bíh¹,
sa³jun³ chéɨ³ sa³jun³ cuóuh³
yáh³, quí¹ hnoh² dá² cáun² lí¹
haɨn²¹ náh² ja¹ bíh¹, hi³ jáun²
dá² cáun² hñei²¹ bíh¹ jná¹³
hnoh² la³ jan² tsá² hñei³²
cáun² hi³ tiá² jmá³.
17 Quí¹ hnoh² dá² jlánh¹
juáh³: Jnoh¹ bíh¹ cu³ nió³
tsá² hánh³ lɨn³², jlánh¹ re²
má²ca³lɨ³ hánh³ jnoh¹, hi³
jáun² hí¹ cáun² yáh³ tiú²uú²
hi³ lɨ³hniauh²³ quiú¹³. Hi³ tiá²
ñíh¹ yáh³ náh² má¹lɨ³² jáun²
hi³ hnoh² bíh¹ cu³ nió³ tsá²
tsí¹juí³ cu³tí³, tsá² zenh² chu³
juɨ³², tsá² tia³mii², tsá² ten³,
tsá² láun³ cuánh² cu³tí³.
18 Hi³ jáun² jná¹³ né³
juah³² hi³ chú³² láh¹³ hnoh²
cú¹mí¹niau²¹ ñí¹con² jná¹³, hi³
má²ca³lɨ³ hngó³² cun³quionh³
sí², hi³ jáun² bíh¹ ján¹ tson²
lɨ³ hánh³ hnoh²; liá³ náh²
siáh³ hmɨh³² tiáu² hi³ quíh¹³
hi³ jáun² lí¹³ chí¹jlɨn² náh²,
hi³ jáun² quin³ hua³heih²¹
quián¹³ náh²; hi³ liá³ náh²
siáh³ mí³ hi³ táh¹³ náh²
mí¹máh¹ hi³ jáun² lí¹³ jɨeh²¹
hnoh².
19 Quí¹ jná¹³ dá² jin³²
ní¹juáh³ tsá² hno³ ná¹, jɨ³ hi³
tí¹ jinh²¹ ná¹ tsú² siáh³; jáun²
né³, ma³zián¹³ náh² hi³ ca³tɨn¹
jná¹³ ca³la³ jonh³ jmí¹ honh²,
za¹ jmí¹ honh² ca³tɨ²¹ hi³
hlah³ ní².
20 Sá¹ní² jɨe³ dúh¹, jná¹³
zenh² ho³hñú¹³ hi³ dí¹té²³
ná¹; ní¹juáh³ lɨ³ua³ jan² tsá²
náɨ³², hi³ niá³² tsú² siáh³
ho³hñú¹³ quioh²¹, jáun² jná¹³
né³ hu²¹ ñéih³ quioh²¹ tsú²
hi³ jmu¹ ná¹ má³² cu³tsa³²
quiúnh¹ tsú².
21 Ní¹juáh³ tsá² ca³cah¹³
jmáɨ¹, tsá² hí³ bíh¹ cue¹ jná¹³
jáɨ¹³ hi³ tsa³cuá² cu³hén² ná¹,
la³jmí¹ ca³cah¹ jná¹³ jáun²
jmáɨ¹, hi³ jáun² má²cuá¹tón²¹
jná¹³ cu³héin¹ Ñuh³²”.

22 ”Ní¹juáh³ tsá² chi²¹ cuá¹,
hi³ jáun² ¡cuí¹ nie¹³ tsú²
re² lɨn³² la³ cun³ hi³ juáh³
Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá²
má²ná¹lɨn³ cuáh³² la³ tán¹!

4

Má²tsú² má²jónh³² tsú² Dió³² hñu³mɨ³cuú²

1 Jmɨ́¹ má²lɨ³² jáun² né³ ca³jɨ́e³² jná¹³ cáun² ho³hñú¹³ hi³ há²na²¹ hñu³mɨ³cuú²; hi³ jáun² mah¹ hi³ la³ ca³náɨ³² jná¹³ jáun² jmɨ́¹tin² né³, ca³náɨ³² jná¹³ siáh³ hi³ ñí¹hleh²¹ siáh³ tsáu² la³jmɨ́¹ hén²³ cáun² mí¹ñí² trompeta, hi³ ñí¹juah²¹ la³ lá²:

—Uú³ hnú² tɨ³ lá², hi³ jáun² ñí¹ lá² hɨ́e¹³ jná¹³ la³ cun³ hi³ lɨ́¹³ jmɨ́¹tsú² jmɨ́¹ja³².

2 La³ cun³ jmɨ́¹jáun² né³ ca³jmú³ Jmɨ́²chí³ Chun¹ hi³ ca³jnia³ jéin³² jná¹³ cáun² hmá²sɨ¹ hi³ zeh² hñu³mɨ³cuú², ñí¹ hmá²sɨ¹ jáun² né³ cuá¹tsɨ²¹ jan² tsáu².

3 Ca³la³ cú²tú¹ cú²lí¹³ bíh¹ jniá³ Tsá² cuá¹tón²¹ hí³ ñí¹ hmá²sɨ¹ jáun², la³jmɨ́¹ zɨ́n³ quɨ́n¹ téh²³ tsú² jaspe ho³ cún¹ cornalina; hi³ la³ cu³ la³ jéin³ ñí¹ cuá¹tón²¹ tsú² jáun² né³ hen² jmɨ́²quɨ́n¹ réh² hi³ zɨ́n³ lɨ́n³² la³jmɨ́¹ zɨ́n³ cá² máɨ³ quɨ́n¹ esmeralda.

4 Cu³ jéin³ hmá²sɨ¹ jáun² ná¹táun³ siáh³ cónh³í¹ quiu³quiún³ hmá²sɨ¹ hi³ ná¹tsɨn¹ quiu³quiun³ tsá²daun³² tsá² ná¹quih³² hmɨh³² tiáu², hi³ ná¹hein³² siáh³ *có²ron¹ná¹ hi³ lɨ́³ cú¹mí¹niau²¹.

5 Ñí¹ hmá²sɨ¹ jáun² hia³² sɨ́² quioh²¹ miíh³², hi³ ca³la³ cú²tiú² cú²jan³² lɨ́n³² siáh³ nio² hi³ hén²³ tiá³ cu³tí³. Ta³ ñí¹ Tsá² cuá¹tón²¹ hí³ tsɨ́¹cau³² quiau³ sɨ́² hi³ jniá³ la³jmɨ́¹ jniá³ sɨ́² quɨ́² hmá²; sɨ́² jáun² né³ ca³tɨn¹ tá¹ quiaun³ jmɨ́²chí³ joh¹ Dió³².

6 Ta³ ñí¹ Tsá² cuá¹tsɨ²¹ hí³ hmá²sɨ¹ jáun² jniá³ la³jmɨ́¹ jniá³ cáun² jmɨ́²miih²¹ hi³ lɨ́³ jmáh³la³ hu³² hi³ nga² joh¹ cá² táun² cá² táun², hi³ lɨ́³ la³jmɨ́¹ lɨ́³ jan³².

La³ cu³ la³ jéin³ hmá²sɨ¹ jáun² tionh² siáh³ quiun³ tsá²cuú² tsá²chín³; tsá² hí³ né³ ná¹hó²¹ mɨ́¹ñí¹ tɨ³ ta³ ñí¹ jɨ³ tɨ³ cu³hna²¹ nɨ́² siáh³.

7 Tsá²cuú² tsá²chín³ la³ñí¹ hí³ jniá³ la³jmɨ́¹ jniá³ jan² hiah³², tsá² ñí¹ má²gon³ hí³ né³ jniá³ la³jmɨ́¹ jniá³ jan² cuá¹juɨ́² míh¹, tsá² ñí¹ má²gáun³ né³ jniá³ ñí¹ la³jmɨ́¹ jniá³ ñí¹ tsá²mɨ³cuóun², hi³ ñí¹ má²quiun³ tsá² hí³ né³ jniá³ la³jmɨ́¹ jniá³ jan² máɨ² hi³ hí¹ranh³².

8 Ma³ quin³² ma³ jan³² tsá²cuú² tsá²chín³ hí³ ná¹tsɨ²¹ ma³ jñéɨ³ chí¹ pí¹³, hi³ ná¹hó²¹ siáh³ mɨ́¹ñí¹ la³ coh³ la³ ñeh² quioh²¹. La³ huá² la³ jma² bíh¹ cun³ tiá² tunh²³ tsá² hí³ hi³ ná¹juáh²³ la³ lá²:

¡Tsá² hɨ́en¹, Tsá² hɨ́en¹, Tsá² hɨ́en¹ cu³tí³ bíh¹ Dió³² Juo¹³ dí²,
Tsá² cú² Tsá² juenh² cu³tí³ bíh¹,
Tsá² qui³ zian² la³ cun³ jmɨ́¹tin²,
hi³ hí³ bíh¹ Tsá² zian² la³ má²zian² jáun²!

9 Ma³ quin³² ma³ cu³ jéin³² hi³ má²quien² tsá²cuú² tsá²chín³ hí³ Tsá² cuá¹tón²¹ hí³ ñí¹ hmá²sɨ¹ jáun², jɨ³

hi3 má2tsú2 má2jónh32 tsú2
siáh3 Tsá2 hí3 hi3 cueh32 dí2
tiá1hmah1 Tsá2 zian2 hí3 la3
cun3 jmɨ́1hi3nio2,
10 má1lɨ32 jáun2, tán1
quiu3quiun3 tsá2daun32 hí3
tiánh23 ná1hin3 ca3la3 tɨ3 hué32
ta3 ñí1 Tsá2 cuá1tón21 hí3
ñí1 hmá2sɨ1, hi3 má2tsú2
má2jónh32 dí2 Tsá2 zian2
hí3 la3 cun3 jmɨ́1hi3nio2, hi3
cha32 dí2 siáh3 có2ron1ná1
hi3 ná1hein32 ta3 ñí1 Tsá2
cuá1tón21 hí3, hi3 juáh3 la3 lá2:
11 Hnú2 Dió32 Juo13 jnoh1,
jan2 hnú2 bíh1 ca3tɨ21
ma3quien2 tsáu2,
jɨ3 hi3 ma3tsu3 ma3jáuh32 tsú2,
jɨ3 hi3 juáh3 tsú2 hi3 hnú2 bíh1
Tsá2 cú2 juenh2 nú2;
quí1 hnú2 bíh1 ca3jmuh3 la3jɨ́32
hi3 zia32,
hi3 cun3ñí1 hi3 tɨ32 honh2
huen2 bíh1 hnú2
ca3lɨ3zia32 la3jɨ́32 hi3
zia32.

5

Sí2 rá1pan2 hi3 rá1hñei32, jɨ3 hi3 rá1quiun2 tá1 quiau3 jéin32

1 Jáun2 né3, jmɨ́1jáun2
ca3jɨe32 jná13 hi3 Tsá2 cuá1tsɨ21
hí3 ñí1 hmá2sɨ1 cuá1zianh32
cuá2 chu21 cáun2 sí2 rá1pan2
hi3 tioh3 huéh3 la3 coh3 la3
ñeh2, hi3 rá1hñei32 jɨ3 hi3
rá1quiun2 tá1 quiau3 jéin32.

2 Jmɨ́1 lɨ21 jáun2 ca3jɨen1
jná13 jan2 tsá2cuú2 tsá2ta3
Dió32, tsá2 jlánh1 zia32 pí3
quioh21, hi3 hleh32 tiá3 lɨn32
hi3 nga2 hi3 juáh3 la3 lá2:
—¿Hin2 bíh1 tsánh2 ca3tɨn1
záɨh3 tá1 quiau3 hi3 rá1hñéih3
sí2 nɨ́2 hi3 niá32?

3 Tɨ3la3 hí1 jan2 yáh3 tiá2
hin2 zian2 tsá2 jmɨ́1 ca3tɨn1
niá32 sí2 jáun2 hi3 hɨ́32, sa3jun3
hñu3mɨ3cuú2, sa3jun3 ñí1 hué21
lá2, hi3 sa3jun3 hñu3 hué32
siáh3.

4 Hi3 jáun2 jná13 né3 ca3uó32
lɨn32 quí1hliá2 tiá2 hin2 tsanh3
yáh3 tsá2 jmɨ́1 lɨ́13 niá32 sí2
jáun2 hi3 hɨ́32.

5 Jmɨ́1jáun2 ca3záɨ3 jná13 jan2
tsá2daun32 hí3 la3 lá2:
—Ha3 lɨ2uú2 uó2 hnú2,
quí1 Tsá2 lɨn3 Hiah32, jan2
Tsá2 mí1zionh2 quioh21 hla1
Judá, Tsá2 jón2zɨ́h1 jón2cho1
hla1 re21 Dá2vi21, hí3 bíh1
má2ca3cah13 jmáɨ1 hi3 jáun2
hí3 bíh1 má2ca3tɨn1 niá32 sí2
lá2, hi3 ca3 tsú2 tá1 quiau3 hi3
rá1hñéih3 sí2 lá2.

6 Jmɨ́1jáun2 ca3jɨen1 jná13
jan2 *Já1ziáh2 míh1 hi3 zenh2
ja1 ñí1 zeh1 hmá2sɨ1 quionh3
hmá2sɨ1 hi3 ná1tsɨn1 jáun2
tsá2daun32 hí3, la3 má2quionh3
tá1 quiun3 tsá2cuú2 tsá2chín3
hí3 nɨ́2 siáh3. Já1ziáh2 míh1 hí3
né3 má2quian32 cuoh2 hi3 lin1
hi3 má2ca3jngɨh3 tsú2. Hí3 né3
jmɨ́1 tsɨ21 quiau3 juɨ́13 hi3 jmɨ́1
zia32 siáh3 quiau3 máɨ3 mɨ́1ñí1;
la3jɨ́32 hi3 jáun2 né3 lɨ3 li21 hi3
ca3tɨn1 tán1 quiaun3 jmɨ́2chí3
joh1 Dió32 hi3 má2ca3zen3 dí2
ñí1 quioh21 tá1 cáun2 ñí1 cuá1
ñí1 hué21 lá2.

7 Jáun2 Tsá2 lɨn3 Já1ziáh2
míh1 hí3 ngau3 ñí1 cuá1tón21
Tsá2 cuá1tsɨ21 hí3 ñí1
hmá2sɨ1, hi3 ca3ñí1quián13 sí2
cuá1zianh32 tsú2 jáun2 tɨ3 cuá2
chu21.

8 Jmɨ́1 má2lɨ́2quián3 Tsá2
hí3 sí2 jáun2 né3, tá1 quiun3
bíh1 tsá2cuú2 tsá2chín3 hí3 la3
má2quionh3 tá1 quiu3quiun3
tsá2daun32 hí3 ca3jmú3 ná1hin3
la3 tɨ3 hué32 ta3 ñí1 Tsá2
lɨ́n3 hí3 Já1ziáh2 míh1. Ma3
quin32 ma3 jan32 tsá2daun32
hí3 jmɨ́1 ná1zianh32 ma3 cáun2
tun32 pih21 hi3 caɨ32 tsú2, hi3
ná1zianh32 siáh3 ma3 cáun2
uon2 hi3 lɨ́3 cú1mí1niau21 hi3
canh2 ziún2. Ziún2 jáun2 né3
lɨ́3 la3jɨ́32 jáɨ13 hi3 ná1hleh32 tsá2
joh1 Dió32 ñí1con2.
9 Hi3 jáun2 tsá2 hí3 jmɨ́1
ná1hɨe32 siáh3 cáun2 sun1
hmaɨ21 hi3 juáh3 la3 lá2:
Hnú2 bíh1 ca3tɨn1 nú2 hi3
niáh13 sí2 nɨ́2,
hi3 cáɨh1 nú2 tá1 quiau3 hi3
chí1hñéih23 nɨ́2,
quí1 hnú2 bíh1 ca3jngah3 tsáu2;
hi3 cun3quionh3 jmɨ́2hán1 nú2
ca3lian32 nú2 tsáu2,
hi3 jáun2 lɨ́13 lɨ́n3 tsú2 tsá2 joh1
Dió32,
tsá2 ja1 quioh21 ca3la3 jánh3
dú1 ñí1 mí1zionh2 tsáu2,
la3jáh3 dú1 ñí1 juo3 tsá2 jma2,
jɨ3 la3jɨ́n32 tsá2 zian2 ma3
quin32 ma3 caun32
hué32 nɨ́2 siáh3.
10 Quí1 má2ca3jmuh3 hnú2 hi3
ná1lɨ́n3 tsú2 cu3 nió3
re21 jɨ3 mí2tsáu2 nɨ́2
siáh3 hi3 ca3tɨn1 Dió32
Juo13 jnoh1,
hi3 jáun2 tsa3tánh1 tsú2 hi3
tsa3háu3 jáɨ13 ñí1 hué21
ó32.
11 La3 cun3 jmɨ́1jáun2
ca3jɨen1 jná13 juóun32 lɨ́n32
tsá2cuú2 tsá2ta3 Dió32 tionh2
la3 cu3 la3 jéin3 ñí1 cuá1tón21
Tsá2 cuá1tsɨ21 hí3 ñí1 hmá2sɨ1
jáun2, la3 má2quionh3 tsá2cuú2
tsá2chín3 hí3 jɨ3 tsá2daun32
hí3 nɨ́2 siáh3, jɨ3 hi3 ca3náɨ32
jná13 siáh3 mah1 hi3 ná1hleh32
tsá2cuú2 tsá2ta3 hí3 Dió32. Tɨ3
la3 mei21 cu3tí3 bíh1 tsá2 hí3
tionh2 ñí1 jáun2
12 hi3 ná1hleh32 tiá3 lɨ́n32 hi3
ná1juáh23 la3 lá2:
¡Cun3 ca3tɨn1 bíh1 Tsá2 lɨ́n3 hí3
*Já1ziáh2 míh1,
Tsá2 ca3jngɨh3 tsú2 hí3,
hi3 cu3tí3 ho2 jáɨ13,
hi3 quioh21 la3jɨ́32 hi3 zia32,
hi3 quia3lín3 siáh3 jmɨ́1 tsɨ́3,
hi3 ho2 siáh3 pí3,
jɨ3 hi3 hléh32 siáh3 tsáu2 re2 hi3
ca3tɨn1 tsú2,
hi3 lɨ3 quien2 tsú2,
jɨ3 hi3 ma3tsu3 ma3jáuh32 siáh3
tsáu2!
13 Jmɨ́1 lɨ21 jáun2 ca3náɨ32
jná13 siáh3 hi3 ca3hléh3
jɨ3lɨn2 tsá2 ca3ma3jnia2 Dió32
hñu3mɨ3cuú2, jɨ3 ñí1 hué21
lá2, jɨ3 hñu3 hué32, jɨ3 hñu3
jmɨ́2miih21 nɨ́2 siáh3, la3 cun3
la3jɨ́32 hi3 hu21 jmɨ́2chí3 hi3
zia32 la3 cu3 la3 juéh3 mɨ3cuú2
yáh3, hi3 ca3juáh3 la3 lá2:
¡Cuɨ́1 má1tsú1 má1jónh21 tsáu2
Tsá2 cuá1tón21 ñí1
hmá2sɨ1
la3 má2quionh3 Tsá2 lɨ́n3
*Já1ziáh2 míh1,
hi3 cuɨ́1 hleh21 tsú2 siáh3 re2
hi3 ca3tɨn1 tsú2,
hi3 cuɨ́1 lɨ3quien2 tsú2,
hi3 cuɨ́1 ná1ho2 tsú2 siáh3 jáɨ13
ca3la3 cun3 jmɨ́1hi3nio2!

14 Hi3 jáun2 tá1 quiun3
tsá2cuú2 tsá2chín3 hí3 né3
ca3juáh3 siáh3:
—¡Tson2 bíh1 cu3tí3, la3 nɨ́2
cuɨ́1 lɨ́13!
Hi3 jáun2 tsá2daun32 hí3
ca3tiánh3 siáh3 ná1hin3 ca3la3
tɨ3 hué32 ta3 ñí1 tsá2 gon3 nɨ́2
hi3 ca3ma3tsu3 ma3jónh32 dí2.

6

Tá1 quiau3 hi3 rá1 hñéih23 sí2

1 Jáun2 né3, ca3jɨen1 jná13
Tsá2 lɨ́n3 *Já1ziáh2 míh1 hi3
ca3ca3 cáun2 hi3 chí1hñéih23
jáun2 sí2 rá1pan2 jáun2. Jmɨ́1
lɨ21 jáun2 né3 ca3náɨ32 jná13
hi3 ca3hléh3 jan2 tsá2cuú2
tsá2chín3 hí3, hi3 ca3hléh3
tiá3 la3jmɨ́1 jmu2 miíh32 hi3
ca3juáh3:
—¡Sá1nɨ́2 ña32 ñá2jɨe3!
2 Jmɨ́1jáun2 ca3jɨen1 jná13
jan2 tsa3cuá1 tiáun2. Tsá2
cuá1tsɨn1 tsa3cuá1 hí3 né3 jmɨ́1
zianh32 cáun2 hmá2 jlie32 he2
hñe13, cáun2 hi3 jmu2 tsa3háɨ3
hmá2 zunh21. Jáun2 hiauh3
cáun2 *có2ron1ná1 hi3 lin1 hi3
lɨ́n3 tsá2 cah23 jmáɨ1 ja1 hniéi2,
jáun2 ngau3 siáh3 hi3 cah13
siáh3 jmáɨ1 la3 má2cah23 jáun2.
3 Jáun2 né3, jmɨ́1 ca3ca3
Tsá2 lɨ́n3 hí3 *Já1ziáh2 míh1
ñí1 má2tun3 hi3 chí1hñéih23
jáun2 sí2, ca3náɨ32 jná13 hi3 ñí1
ca3hléh3 tsá2cuú2 tsá2chín3 ñí1
má2gon3 hí3, hi3 ñí1juah21 siáh3
la3 lá2:
—¡Sá1nɨ́2 ña32 ñá2jɨe3!
4 Jmɨ́1jáun2 ja3 siáh3 jan2
tsa3cuá1 dáɨn3. Tsá2 cuá1tsɨn1
tsa3cuá1 hí3 né3 hiauh3 jáɨ13
hi3 jmu3 hi3 tiú2uú2 tie3
tiánh32 tsá2 zian2 ñí1 hué21
lá2. Tsá2 hí3 dá2 jmu3 hi3 qui3
jngíh3 bíh1 tsá2ján2 tsá2ján2;
hi3 jáun2 dá2 tsá2 cuá1tsɨn1 hí3
tsa3cuá1 hiauh3 cáun2 mí1táɨ3
pa21 hi3 hmu3 tá1 tun3 jo21.
5 Jáun2 jmɨ́1 ca3ca3 siáh3
Tsá2 lɨ́n3 hí3 *Já1ziáh2 míh1
ñí1 má2hnɨ32 hi3 hñéih3 jáun2
sí2, jáun2 ca3náɨ32 jná13 hi3
ñí1ca3hléh3 siáh3 tsá2cuú2
tsá2chín3 tsá2 ñí1 má2gáun3 hí3
la3 lá2:
—¡Sá1nɨ́2 ña32 ñá2jɨe3!
Jmɨ́1 cá1jíe21 jáun2 jná13
ca3jnia3 siáh3 jan2 tsa3cuá1
liánh2. Tsá2 cuá1tsɨn1
tsa3cuá1 hí3 né3 zianh32 cáun2
má1héih21.
6 Jáun2 ca3náɨ32 jná13 siáh3
cáun2 mah1 ja1 quioh21
tsá2cuú2 tsá2chín3 hí3 hi3
ñí1juah21 la3 lá2:
—Jɨ32la3 cá2 cuah21 tán1
bíh1 cuú2miih21 jéɨ32í1 lɨ́13
lá32 tsú2 cun3quionh3 cáun2
*cú1tiáu2, hi3 hnɨ32 cuah21
bíh1 cuú2 miih21 cebada siáh3
la3 cun3 cáun2 cú1tiáu2; tɨ3la3
ha3 lɨ́2 cua3hliah21 jmɨ2 no1
má1ná1, sa3jun3 mu2 ráu3 mɨ3
uóun2jɨeh13.
7 Jáun2 né3, jmɨ́1 ca3ca3
Tsá2 lɨ́n3 hí3 Já1ziáh2 míh1 ñí1
má2quiún3 hi3 rá1hñéih23 sí2
jáun2, jáun2 ca3náɨ32 jná13 hi3
ñí1 ca3juáh3 tsá2 ñí1 má2quiun3
tsá2cuú2 tsá2chín3 hí3 la3 lá2:
—¡Sá1nɨ́2 ña32 ñá2jɨe3!
8 Jmɨ́1 cá1jíe21 jná13 jáun2
né3 ca3jnia3 jan2 tsa3cuá1
rénh2 hlúnh1. Tsá2 cuá1tsɨn1
tsa3cuá1 hí3 né3 jmáɨ2
“Hmú32”. Cu3hna21 tsá2
hí3 né3 ja3 siáh3 jan2 tsá2

quioh^{21} ñí^{1} tionh^{1} hla^{1}. Tsá^{2} gon^{3} hí^{3} né^{3} hiauh^{3} jáɨ^{13} hi^{3} jmu^{3} hian^{2} tsɨ́^{3} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} zian^{2} cá^{2} cuonh^{1} mɨ^{3}cuú^{2}, hi^{3} ma^{3}hia^{3} ma^{3}tsan^{2} tsú^{2} tsá^{2} hí^{3} cun^{3}quionh^{3} mí^{1}táɨ^{3}, cun^{3}quionh^{3} ho^{3}cuóun^{3}, cun^{3}quionh^{3} tsáu^{1}, jɨ^{3} cun^{3}quionh^{3} hi^{3} quɨeh^{13} tsú^{2} siáh^{3} jáh^{3} hngá^{1} jáh^{3} náɨ^{2} zian^{2} hngá^{1}máh^{3} lá^{2}.

9 Jáun^{2} né^{3}, jmɨ́^{1} ca^{3}ca^{3} Tsá^{2} lɨ́n^{3} hí^{3} Já^{1}ziáh^{2} míh^{1} ñí^{1} má^{2}hñá^{3} hi^{3} chí^{1}hñéih^{23} jáun^{2} sí^{2}, jáun^{2} ca^{3}jɨe^{32} jná^{13} ñeh^{2} ñí^{1}hiú^{13} hi^{3} tionh^{2} jmɨ́^{2}chí^{3} joh^{1} tsá^{2} má^{2}cá^{2}hiá^{2} cá^{2}tsan^{3} jmɨ́^{1}tin^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}hléh^{3} jú^{1} chú^{32} quioh^{21} Dió^{32}, jɨ^{3} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}zanh^{3} tsú^{2} tiá^{3} jú^{1} tson^{2} hi^{3} ca^{3}hiauh^{3} jáun^{2}.

10 Tsá^{2} hí^{3} né^{3} ná^{1}hleh^{32} tiá^{3} lɨ́n^{32} hi^{3} ná^{1}juáh^{23}:

—Hnú^{2} Dió^{32} Juo^{13} jnoh^{1}, Tsá^{2} chun^{1}, Tsá^{2} tson^{2} jë^{1}, ¿lɨ́h^{3} máh^{3} chau^{21} jmáɨ^{1} hi^{3} rá^{1}tsɨh^{32} hnú^{2} héih^{32} ñí^{1}con^{2} tsá^{2} zian^{2} ñí^{1} hué^{21} ó^{32} hi^{3} jéinh^{1} hnú^{2} ñí^{1}con^{2} tsú^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}táɨn^{3} tsú^{2} jmɨ́^{2}hán^{1} jnoh^{1}?

11 Jmɨ́^{1}jáun^{2} hiauh^{3} tsá^{2} hí^{3} ma^{3} cáun^{2} hmɨh^{32} tiáu^{2} hi^{3} quɨh^{32}, hi^{3} ca^{3}záɨh^{3} tsú^{2} siáh^{3} tsá^{2} hí^{3} hi^{3} hniáuh^{32} ján^{32} cónh^{3}í^{1} cu^{3}tiá^{3} tá^{1}la^{3} hián^{13} hi^{3} hiá^{1} tsán^{13} siáh^{3} *tsá^{2} má^{2}ná^{1}hlánh^{1} joh^{1} Cristo raɨnh^{21} tsú^{2} la^{3}jmɨ́^{1} má^{2}cá^{2}hiá^{2} cá^{2}tsan^{3} hí^{3} dí^{2}.

12 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} ca^{3}jɨ́e^{32} jná^{13} siáh^{3} hi^{3} ca^{3}ca^{3} Tsá^{2} lɨ́n^{3} hí^{3} Já^{1}ziáh^{2} míh^{1} ñí^{1} má^{2}jñéɨ^{3} hi^{3} chí^{1}hñéih^{23} sí^{2} jáun^{2}. Jmɨ́^{1}jáun^{2} né^{3} ca^{3}qui^{3} ca^{3}jɨeh^{3} hué^{32} tiá^{3} lɨ́n^{32}. Jáun^{2} ca^{3}nieh^{2} hiú^{2}, hi^{3} ca^{3}jnia^{3} la^{3}jmɨ́^{1} jniá^{3} cáun^{2} hmɨh^{32} liáh^{2} hi^{3} quɨh^{32} tsú^{2} nɨ́^{1}juáh^{3} jmɨ́^{1} nio^{2} hlah^{3} tsɨ́^{3}, hi^{3} zɨ́h^{2} hí^{1}tán^{1} né^{3} ca^{3}jnia^{3} siáh^{3} la^{3}jmɨ́^{1} jniá^{3} jmɨ^{2}.

13 Hi^{3} ca^{3}ziú^{2} cá^{2}súh^{32} siáh^{3} chí^{1}jmaɨ^{21} la^{3} tɨ^{3} hué^{32} la^{3}jmɨ́^{1} suh^{32} mɨ^{3} sí^{2} co^{2} ta^{3} zɨ́h^{3} nɨ́^{1}juáh^{3} jmɨ́^{1} ja^{32} chí^{3} tiáu^{3}.

14 Chi^{3}cuú^{2} ñí^{1} haɨ^{21} chí^{1}jmaɨ^{21} né^{3} ca^{3}quí^{2} cá^{2}pan^{3} la^{3}jmɨ́^{1} pan^{23} tsú^{2} cá^{2} mu^{21} mɨ́^{1} sí^{2}; hi^{3} la^{3}jɨ^{32} hngá^{1}máh^{3} né^{3}, jɨ^{3} la^{3}jɨ́^{32} hué^{32} pih^{21} hi^{3} jmɨ́^{1} tioh^{3} chu^{3} jmáɨ^{2} ca^{3}quí^{2} cá^{2}quin^{3} bíh^{1} ñí^{1} jmɨ́^{1} nio^{1}.

15 Jmɨ́^{1}jáun^{2} né^{3} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} re^{21} ñí^{1} hué^{21} lá^{2} ca^{3}qui^{3} ca^{3}hinh^{3} hñu^{3} hláu^{2} hñu^{3} quɨn^{1} ja^{1} hngá^{1} ja^{1} náɨ^{2}, la^{3} má^{2}quionh^{3} tsú^{2} tsá^{2} cá^{1} tsá^{2} pán^{1}, tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} juo^{13} hliáu^{3}, tsá^{2} hánh^{3}, jɨ^{3} tsá^{2} huáh^{2} tsɨ́^{3}, la^{3} má^{2}quionh^{3} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} má^{2}ná^{1}hlánh^{1} joh^{1} tsáu^{2} jɨ^{3} tsá^{2} zian^{2} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} hmóu^{32} nɨ́^{2} siáh^{3}.

16 Tsá^{2} hí^{3} né^{3} juáh^{3} la^{3} lá^{2}, hi^{3} zaɨh^{32} máh^{3} jɨ^{3} hláu^{2} quɨn^{1}:

—¡Cuɨ́^{1} quí^{1} cuɨ́^{1} quɨh^{21} hnoh^{2} ñí^{1} quiú^{13} jnoh^{1}, jla^{1} tiá^{3} hnoh^{2} jnoh^{1}; jmu^{3} hi^{3} tiú^{2}uú^{2} jɨe^{32} Tsá^{2} cuá^{1}tón^{21} ó^{32} ñí^{1} hmá^{2}sɨ^{1}, jɨ^{3} hi^{3} tiú^{2}uú^{2} jɨe^{32} Tsá^{2} lɨ́n^{3} ó^{32} Já^{1}ziáh^{2} míh^{1}, Tsá^{2} rá^{2}tsa^{2} ó^{32} jnoh^{1} héih^{32} ca^{3}la^{3} hi^{3} míh^{23} tsɨ́^{3}!

17 Quí^{1} má^{2}cá^{2}chó^{32} bíh^{1} jmáɨ^{1} jueh^{32} jáun^{2}, jmáɨ^{1} hi^{3}

ná¹jmúh³² tsú² tsáu² ca³la³ hi³
míh²³ lɨ́n³² tsɨ́³, hi³ ¿hin² dá²
lɨ¹³ tioh²¹ tsɨ́³ hi³ nɨ́²?

7

Tsá² ná¹quiánh¹ ja¹ quioh²¹ tsá² Israel

1 Jáun² né³, jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun²
ca³jɨen¹ jná¹³ quiun³ tsá²cuú²
tsá²ta³ Dió³² hi³ ná¹táun³
tá¹ quiún³ cuoh¹ mɨ³cuú²
hi³ ná¹jnaɨ³² juɨ²¹ tá¹ quiún³
mí¹zioh²¹ chí³, hi³ jáun² hí¹
cú¹pih²¹ chí³ tiá² póh³ ñí¹
hué²¹, sa³jun³ ñí¹ jmɨ́²miih²¹,
sa³jun³ ñí¹con² hí¹ cáun² hmá².
2 Jmɨ́¹jáun² ca³jɨen¹ jná¹³
siáh³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³
Dió³² hi³ cuá¹ja³² tɨ³ juɨ³²
ñí¹ hia³² hiú² hi³ zianh³²
sello quioh²¹ Dió³² Tsá²
juú²tsáun², jáun² ca³hóh³² tiá³
hi³ ca³liéinh³² tsá² quiun³
tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tsá²
hiauh³ hí³ jáɨ¹³ hi³ hliah³ ñí¹
hué²¹ jɨ³ jmɨ́²miih²¹ nɨ́² siáh³,
hi³ juáh³ la³ lá²:
3 —¡Ha³ lɨ́² lɨ́¹ má²hliah²¹
tín² ñí¹ hué²¹ nɨ́², sa³jun³
jmɨ́²miih²¹, sa³jun³ hmá², ta³
tiá² má²lɨ́²jmú¹³ jnoh¹ lin¹
chí¹quie¹³ tsá² ná¹lɨ́n³ *tsá²
má²ná¹hlánh¹ joh¹ Dió³² Juo¹³
dí².
4 Jmɨ́¹jáun² ca³náɨ³² jná¹³ hi³
tsá² ná¹quian³² hí³ li²¹ jáun²
tín³ hña³láu³ tsɨ²¹ tu³la³quiún³
mei²¹ tsáu² cun³ñí¹ jɨ³lɨn² tsá²
ca³quiánh³ ja¹ tá¹ quia³tún³
nió³ tsá² *Israel.
5 Quia³tún³ mei²¹ tsá²
jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Judá
hiauh³ li²¹ jáun², la³
má²quionh³ quia³tún³ mei²¹
tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹
Rubén; quia³tún³ mei²¹ tsá²
jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Gad;
6 quia³tún³ mei²¹ tsá²
jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹
Aser; quia³tún³ mei²¹ tsá²
jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Neftalí;
quia³tún³ mei²¹ tsá² jón²zɨ́h¹
jón²cho¹ hla¹ Manasés;
7 quia³tún³ mei²¹ tsá²
jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Sɨ³ñóh³;
quia³tún³ mei²¹ tsá² jón²zɨ́h¹
jón²cho¹ hla¹ Leví; quia³tún³
mei²¹ tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹
hla¹ Isacar;
8 quia³tún³ mei²¹ tsá²
jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Zabulón; quia³tún³ mei²¹ tsá²
jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹ Sé³²; hi³
cónh³ quia³tún³ mei²¹ siáh³
tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ hla¹
Benjamín.

Tsá² juóun³² hmɨ́h¹ cu³tí³ bíh¹ ná¹quih³² hmɨh³² tiáu²

9 Jmɨ́¹ má²lɨ³² jáun² né³
ca³jɨen¹ jná¹³ siáh³ juóun³²
hmɨ́h¹ cu³tí³ bíh¹ tsá²
ná¹quih³² hmɨh³² tiáu², tsá² ja¹
quioh²¹ tsá² zian² ma³ quin³²
ma³ caun³² hué³², la³jánh³
dú¹ ñí¹ mí¹zionh² tsáu², jɨ³
la³jáh³ dú¹ ñí¹ juo³ tsá² jma²
nɨ́² siáh³; ca³la³ jun³ hi³ tián³
hɨn¹³ yáh³ tsá² hí³ hi³ tionh²
ná¹táun³ ta³ ñí¹ Tsá² cuá¹tsɨ²¹
hí³ hmá²sɨ¹ jɨ³ ta³ ñí¹ Tsá² lɨ́n³
hí³ *Já¹ziáh² míh¹. Tsá² hí³
ná¹zianh³² mu²¹ hmá² zún³,
10 hi³ ná¹hleh³² tiá³ hi³
ná¹juáh²³ la³ lá²:

¡Jnoh[1] ca[3]liáu[3] cun[3]ñí[1] hi[3]
ca[3]tɨn[1] Dió[32] Juo[13] dí[2],
Tsá[2] cuá[1]tón[21] ñí[1] hmá[2]sɨ[1]
quioh[21],
jɨ[3] cun[3]ñí[1] hi[3] ca[3]tɨn[1] Tsá[2] lín[3]
Já[1]ziáh[2] míh[1] ní[2] siáh[3]!
11 La[3]jín[32] tsá[2]cuú[2] tsá[2]ta[3]
Dió[32] jmí[1] tionh[1] la[3] cu[3] la[3]
jéin[3] ñí[1] zeh[1] hmá[2]sɨ[1] jáun[2],
jɨ[3] la[3] cu[3] la[3] jéin[3] ñí[1] tionh[1]
tsá[2]daun[32] hí[3] la[3] má[2]quionh[3]
tá[1] quiun[3] tsá[2]cuú[2] tsá[2]chín[3]
hí[3] ní[2] siáh[3]. Tsá[2]cuú[2] tsá[2]ta[3]
Dió[32] hí[3] né[3] ca[3]tiánh[3] ná[1]hin[3]
ca[3]la[3] tɨ[3] hué[32] ta[3] ñí[1] Dió[32] hi[3]
ca[3]ma[3]tsu[3] ma[3]jónh[32] dí[2],
12 hi[3] ca[3]juáh[3] la[3] lá[2]:
¡Tson[2] bíh[1] cu[3]tí[3]!
La[3]jín[32] tsáu[2] bíh[1] ca[3]tɨn[1]
ma[3]jnia[2] hi[3] hnga[2]
Dió[32] Juo[13] bíh[1]
dí[2] ca[3]tɨ[21] ma[3]tsu[3]
ma[3]jáuh[32] tsáu[2],
hi[3] lɨ[3] quien[2],
hi[3] quia[3]lín[3] jmí[1] tsí[3],
hi[3] cué[32] tsáu[2] tiá[1]hmah[1],
hi[3] hléh[32] tsú[2] re[2] hi[3] ca[3]tɨn[1]
tsú[2],
hi[3] ho[2] siáh[3] jáɨ[13],
jɨ[3] hi[3] ho[2] pí[3] ní[2] siáh[3].
Jáun[2] né[3], la[3]jí[32] hi[3] ní[2] cuí[1] lí[3]
ca[3]la[3] cun[3] jmí[1]hi[3]nio[2].
¡Tson[2] bíh[1] cu[3]tí[3] la[3] jáun[2]!
13 Jáun[2] jan[2] tsá[2]daun[32]
hí[3] ca[3]ngáɨ[3] ñí[1]con[2] jná[13] hi[3]
ca[3]juáh[3]:
—¿Ñíh[1] hnú[2] hin[2] tsánh[2]
tsá[2] ná[1]quih[32] ní[2] hmɨh[32] tiáu[2],
hi[3] ha[3] jinh[1] ja[3]taunh[21] tsú[2]?
14 Hi[3] jáun[2] jná[13] né[3]
ca[3]ngáɨ[32]:
—Tɨ[32], huen[2] bíh[1] hnú[2] ñíh[1].
Hi[3] jáun[2] tsá[2]daun[32] hí[3] né[3]
ca[3]juáh[3] siáh[3]:
—Tsá[2] ní[2] dá[2] tsá[2]
má[2]ca[3]há[2] ca[3]nga[2] ja[1] la[3]jí[32]
uu[3]mí[2]tsɨ[32] huáh[2] tsí[3] lín[32]
jáun[2] bíh[1], hi[3] má[2]ca[3]ráɨn[32]
tsú[2] ha[1] cun[3]quionh[3] jmí[2]hán[1]
Tsá[2] lín[3] Já[1]ziáh[2] míh[1], hi[3]
jáun[2] má[2]ca[3]lɨ[3] tiáu[2] ha[1] tsú[2].
15 Cun[3]ñí[1] hi[3] jáun[2] bíh[1]
tionh[2] tsú[2] ta[3] ñí[1] Dió[32]
hi[3] ná[1]má[2]cú[2] má[2]háɨn[32]
tsú[2] Dió[32] la[3] huá[2] la[3]
jma[2] ñéih[3] hñú[3] hɨen[1]
quioh[21].
Hi[3] jáun[2] né[3], Tsá[2] cuá[1]tón[21]
ní[2] ñí[1] hmá[2]sɨ[1] taunh[13]
hó[1]ñí[1].
16 Tsá[2] ní[2] tiú[2]uú[2] ma[3]tso[2]
yáh[3] tsí[3] hi[3] ñí[1]cuóunh[21]
ho[3] hi[3] hí[1]quiéin[2] tsí[3],
sa[3]jun[3] ma[3]tso[2] tsú[2] tsí[3] hi[3]
chéɨ[3] hiú[2],
hi[3] sa[3]jun[3] uú[2] ma[3]tso[2] tsú[2]
tsɨ[3] hi[3] chéɨ[3] jiéɨ[32].
17 Quí[1] Tsá[2] lín[3] ní[2] Já[1]ziáh[2]
míh[1],
Tsá[2] zenh[2] ní[2] ta[3] ñí[1] Tsá[2]
cuá[1]tón[21] ñí[1] hmá[2]sɨ[1],
Tsá[2] ní[2] bíh[1] jmu[3] hua[3]hí[13]
hi[3] tsa[3]ñi[3]jau[1] ñí[1] ñei[32]
jmáɨ[2] hi[3] jmu[2] hi[3] lí[13]
zian[2] tsú[2];
hi[3] jáun[2] Dió[32] né[3] zí[32] jmɨ[2]
zíh[1] hi[3] taɨn[32] ñí[1] tsá[2]
ní[2].

8

*Ñí[1] má[2]quiau[3] hi[3] rá[1]hñéih[23]
sí[2] jɨ[3] hú[3] míh[1] ñí[1] toh[2] tsú[2]
ziún[2]*

1 Jáun[2] né[3], jmí[1] ca[3]ca[3] Tsá[2]
lín[3] hí[3] *Já[1]ziáh[2] míh[1] ñí[1]
má[2]quiau[3] hi[3] jmí[1] rá[1]hñéih[23]
jáun[2] sí[2], jmí[1]jáun[2] ca[3]niau[3]

ta^{3}máɨh^{3} pih^{21} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2}
cun^{3} cá^{2} tsá^{1} o^{1}rá^{1}.
2 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} ca^{3}jɨen^{1}
jná^{13} quiaun^{3} tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3}
Dió^{32} hi^{3} ná^{1}táun^{3} ta^{3} ñí^{1}
Dió^{32}, tsá^{2} hí^{3} né^{3} hiauh^{3}
quiau^{3} mí^{1}ñí^{2} trompetas.
3 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} ja^{3} siáh^{3}
jan^{2} tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3} Dió^{32}
hi^{3} ca^{3}náu^{2} ñí^{1} lɨ́^{3} ñí^{1}hiú^{13},
hi^{3} zianh^{32} cáun^{2} hú^{3}
míh^{1} cú^{1}mí^{1}niau^{21} hi^{3} toh^{2}
tsú^{2} sɨ́^{2}táh^{2} hi^{3} jɨn^{32} ziún^{2}.
Jmɨ́^{1}jáun^{2} hiauh^{3} hliáun^{3} ziún^{2}
hi^{3} jɨ́n^{32} hi^{3} jmu^{3} mí^{2}ñí^{1} ñí^{1}
quioh^{21} ñí^{1}hiú^{13} hi^{3} lɨ́^{3} jáun^{2}
jmáh^{3}la^{3} cú^{1}mí^{1}niau^{21}, hi^{3} zeh^{2}
jáun^{2} ta^{3} ñí^{1} Tsá^{2} cuá^{1}tón^{21}
hí^{3} ñí^{1} hmá^{2}sɨ^{1} jáun^{2}, hi^{3}
hlión^{32} hná^{1} jáɨ^{13} quioh^{21} tsá^{2}
ná^{1}liéinh^{32} Dió^{32}, la^{3} cun^{3}
la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} joh^{1} Dió^{32}.
4 Hi^{3} jáun^{2} mí^{2}ñí^{1} ziún^{2}
jáun^{2} cáu^{3} ñí^{1} hó^{21}ñí^{1} Dió^{32},
la^{3} má^{2}quionh^{3} jáɨ^{13} hi^{3}
ná^{1}hleh^{32} jáun^{2} tsá^{2} joh^{1} Dió^{32}
hi^{3} ná^{1}liéinh^{32} tsú^{2} jáun^{2} Dió^{32}.
5 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3} ca^{3}can^{3}
siáh^{3} tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3} hí^{3}
Dió^{32} hú^{3} pih^{21} jáun^{2} hi^{3}
ca^{3}ma^{3}cónh^{32} mɨ^{3} sɨ́^{2}táh^{2} hún^{1}
sɨ́^{2} hi^{3} ná^{1}tsɨ^{21} jáun^{2} ñí^{1}hiú^{13},
hi^{3} jáun^{2} ca^{3}cuɨ́^{3} tsú^{2} tɨ^{3} ñí^{1}
hué^{21} lá^{2}; jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}hín^{1}
tiá^{3} lɨ́n^{32} hi^{3} ca^{3}lɨ^{3} tiú^{2} jan^{32}
lɨ́n^{32}, hi^{3} ca^{3}quí^{2} cá^{2}zíh^{32} sɨ́^{2}
quioh^{21} miíh^{32} jɨ^{3} hi^{3} ca^{3}jɨ́eh^{3}
siáh^{3} hué^{32} tiá^{3} lɨ́n^{32}.

Quiau^{3} mí^{1}ñí^{2} jiei^{32} tsú^{2}

6 Jáun^{2} né^{3}, tá^{1} quiaun^{3}
tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3} Dió^{32},
tsá^{2} ná^{1}zianh^{32} hí^{3} mí^{1}ñí^{2}
trompeta ca^{3}jmú^{3} hua^{3}jan^{21}
hi^{3} jiéi^{32}.
7 Ca^{3}jie^{3} bíh^{1} tsá^{2} la^{3}ñí^{1}
hí^{3}; jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}quí^{2} cá^{2}súh^{32}
tsɨ́^{3} jɨ^{3} sɨ́^{2} hi^{3} ná^{1}jan^{2} jmɨ^{2} hi^{3}
ca^{3}ziú^{2} cá^{2}súh^{32} ñí^{1} hué^{21} lá^{2}.
Jmɨ́^{1}jáun^{2} né^{3} ca^{3}cáu^{3} cáun^{2}
ñí^{1} má^{2}hnɨ^{32} cuonh^{1} hué^{32}, la^{3}
má^{2}quionh^{3} ñí^{1} má^{2}hnɨ^{32} tsoh^{3}
hmá^{2} jɨ^{3} la^{3}jɨ́^{32} mɨ́^{2}hó^{2} mɨ́^{2}náɨ^{2}
tsɨ^{21} ñí^{1} jáun^{2}.
8 Jáun^{2} tsá^{2} ñí^{1} má^{2}gon^{3}
tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3} Dió^{32} ca^{3}jie^{3}
siáh^{3} mí^{1}ñí^{2} jáun^{2} quioh^{21},
jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}táh^{3} hñu^{3}
jmɨ́^{2}miih^{21} cáun^{2} hi^{3} jniá^{3}
la^{3}jmɨ́^{1} jniá^{3} cáun^{2} máh^{3}
hi^{3} hún^{1} sɨ́^{2}; jmɨ́^{1}jáun^{2}, jmɨ^{2}
bíh^{1} lan^{3} cáun^{2} ñí^{1} má^{2}hnɨ^{32}
cuonh^{1} jmɨ́^{2}miih^{21}.
9 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}hiá^{2} cá^{2}tsan^{3}
ñí^{1} má^{2}hnɨ^{32} tsoh^{3} jáh^{3} jmáɨ^{2}
tiáunh^{1} jmɨ́^{2}miih^{21}, hi^{3} jáun^{2}
ca^{3}quí^{2} ca^{3}tsúnh^{2} bíh^{1} siáh^{3} ñí^{1}
má^{2}hnɨ^{32} tsoh^{3} mu^{2} hi^{3} jmɨ́^{1}
ñi^{3}tú^{1} ñi^{3}lɨ́^{13} ñí^{1} jáun^{2}.
10 Jáun^{2} ca^{3}jie^{3} siáh^{3}
tsá^{2} ñí^{1} má^{2}gáun^{3} tsá^{2}cuú^{2}
tsá^{2}ta^{3} Dió^{32} mí^{1}ñí^{2} quioh^{21},
jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}táh^{3} cáun^{2}
chí^{1}jmaɨ^{21} pa^{21} lɨ́n^{21} chi^{3}cuú^{2}
hi^{3} chí^{1}cau^{32} la^{3}jmɨ́^{1} cau^{32} cá^{2}
tsu^{21} quɨ́^{2} hmá^{2}. Chí^{1}jmaɨ^{21}
jáun^{2} né^{3} ca^{3}táh^{3} ñí^{1} quioh^{21}
cáun^{2} ñí^{1} má^{2}hnɨ^{32} tsoh^{3} cua^{3}
hi^{3} zia^{32} tá^{1} cáun^{2} hngá^{1}máh^{3},
jɨ^{3} ñí^{1} ñei^{32} jmáɨ^{2} nɨ́^{2} siáh^{3}.
11 Chí^{1}jmaɨ^{21} jáun^{2} né^{3} jmáɨ^{2}
hi^{3} Tsɨ́h^{32}; hi^{3} jáun^{2} dá^{2} tsɨ́h^{32}
bíh^{1} lɨ^{3} jmáɨ^{2} ñí^{1} cá^{1}táh^{3}
chí^{1}jmaɨ^{21} jáun^{2}; jáun^{2} né^{3},

juóun32 bíh1 tsáu2 cá2tsan3
cun3ñí1 hi3 ca3lɨ3 tsɨ́h32 jmáɨ2.
12 Ñí1 má2quiun3 tsá2cuú2
tsá2ta3 hí3 Dió32 ca3jie3 siáh3
mí1ñí2 quioh21; jmɨ́1jáun2
ca3jlɨ́32 ñí1 má2hnɨ32 cuonh1
hiú2, ñí1 má2hnɨ32 cuonh1
zɨ́h2, jɨ3 ñí1 má2hnɨ32 nió3
chí1jmaɨ21. Hi3 jáun2 ca3nieh2
bíh1 ma3 cá2 cuonh1 hi3 jáun2,
hi3 jáun2 tiú2uú2 joh1 jniá3
yáh3 lɨ3 ñí1 má2hnɨ32 tsoh3
ta3 jma2 la3 má2quionh3 ñí1
má2hnɨ32 tsoh3 já1niéi2.
13 Jmɨ́1 lɨ21 jáun2 ca3jɨ́e32
jná13 hi3 hí1ranh32 jan2 máɨ2
chi3cuú2 ñí1 ñe1 lɨ́n21, hi3
ñí1ca3hléh3 tiá3 lɨ́n32 hi3 juáh3
la3 lá2:
—¡Hóh32, hen3 ma3 juo23
tsá2 zian2 hngá1máh3 nɨ́2
nɨ́1juáh3 nɨ́1 má1ca3jie3 tá1
gáun3 tsá2cuú2 tsá2ta3 Dió32,
tsá2 né3bí1 jiéi21 mí1ñí2
quioh21!

9

1 Hi3 jáun2 né3, jmɨ́1 lɨ21
jáun2 ca3jie3 tsá2 ñí1 má2hñá3
tsá2cuú2 tsá2ta3 Dió32 mí1ñí2
quioh21. Jmɨ́1jáun2 ca3jɨen1
jná13 jan2 tsá2 lɨ́n3 la3juah21
dúh1 chí1jmaɨ21, tsá2 la3
má2ca3tánh3 hñu3mɨ3cuú2 la3
tɨ3 ñí1 hué21 lá2; tsá2 hí3 né3
hiauh3 llave hi3 ho2 jáɨ13 hñu3
háunh3.
2 Jmɨ́1 lɨ21 jáun2 ca3nia3
tsú2 hñu3 háunh3 jáun2; ñí1
jáun2 né3 ca3hué2 mí2ñí1 liáh2
la3jmɨ́1 hue32 mí2ñí1 hñu3
pɨeh1 pa21 lɨ́n21, jáun2 hiú2
ca3nieh2 la3 má2quionh3 la3
tán1 chi3cuú2 cun3quionh3
mí2ñí1 hi3 ca3hué2 hñu3
háunh3 jáun2.
3 Ja1 mí2ñí1 jáun2 né3
ca3huén2 juóun32 cu3tí3 náɨh2
hi3 ja3tú1 já1lɨn3 tá1 cáun2
hngá1máh3; jáh3 hí3 né3
hiauh3 pí3 hi3 la3 quian32
jáun2 hñú3.
4 Hi3 hiauh3 siáh3 jáh3
cáun2 héih32 hi3 tiá2 hniáuh32
jmu3 hian2 tsɨ́3 ñí1con2 mɨ́2hó2
mɨ́2náɨ2, jɨ3 hmá2 nɨ́2 siáh3,
jɨ32la3 ti3 jmu3 jáh3 hian2 tsɨ́3
ñí1con2 tsá2 tiá2 ná1quian32 li21
quioh21 Dió32 chí1quie13 bíh1.
5 Sa3jun3 hiauh3 yáh3 jáh3
hí3 jáɨ13 hi3 jngɨh3 tsáu2, quí1
jɨ32la3 ti3 hiauh3 jáh3 jáɨ13
hi3 jmu3 hi3 ma3tso2 lɨ́n32
tsáu2 tsɨ́3 bíh1 cun3 hñá3 zɨ́h2;
hi3 ma3tso2 tsú2 jáun2 tsɨ́3 lɨ́3
la3jmɨ́1 má2tso2 tsú2 tsɨ́3 nɨ́1
má1lɨ́2heh3 jan2 hñú3.
6 Jmáɨ1 jáun2 jlánh1 quí1
hnauh13 tsáu2 he3 lánh3 rón32
hiá1 tsán13, tɨ3la3 tiá2 choh13
yáh3 tsú2; hi3 lɨ3 hniá1 lɨ́n21
tsú2 jún3, tɨ3la3 tiá2 joh13 yáh3
tsú2 hmú32.
7 Hi3 náɨh2 hí3 né3
jniá3 la3jmɨ́1 jniá3 tsa3cuá1
má2tiáunh1 hua3jan21 hi3
tsa3táunh1 ñí1 hniéi2, chí1
jáh3 jmɨ́1 jniá3 la3jmɨ́1 lɨ́3 hi3
ná1hun1 *có2ron1ná1 hi3 lɨ́3
cú1mí1niau21, hi3 ñí1 jáh3 jmɨ́1
jniá3 siáh3 la3jmɨ́1 jniá3 ñí1
tsá2mɨ3cuóun2.
8 Jñú2 chí1 jáh3 hí3 jmɨ́1 cuó2
la3jmɨ́1 cuó2 jñú2 chí1 tsá2mɨ3,
jáun2 ján1 jáh3 jniá3 la3jmɨ́1
jniá3 ján1 hiah32.

9 Ñí¹ tsí³ jáh³ hí³ jmí¹ ná¹tsɨ²¹ zí¹³ jniá³ la³jmí¹ jniá³ cuoh²¹ mí¹ñí² ná¹juɨn¹; hi³ chí¹ pí¹³ jáh³ né³ hén²³ tiá³ la³jmí¹ hén²³ ní¹ má¹já²taunh²¹ tsa³cuá¹ cú²hé² lí̃n³² hi³ cu-ounh³² hmá²lɨh³² ñí¹ tsa³jmú³ hniéi².

10 Chi²¹ ton² quɨen² jáh³ hí³ la³jmí¹ chi²¹ quioh²¹ hñú³; quɨen² jáun² bíh¹ jáh³ quian³² pí³ hi³ lí¹³ jmu³ hian² tsí³ ñí¹con² tsáu² tán¹ tá¹la³ hñá³ zíh² jáun².

11 Jáh³ hí³ né³ zian² jan² tsá² chín¹ juo¹³, jan² tsá² jmí¹ lí̃n³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², la³ cun³ tsá² má²cuá¹ho² hí³ jáɨ¹³ hñu³ háunh³ jáun²; tsá² hí³ jmáɨ² Abadón cun³quionh³ jú¹ *hebreo, hi³ cun³quionh³ jú¹ *griego né³ jmáɨ² tsú² Apolión [hi³ hnió³ juáh³ “tsá² hnió³ hin³ la³jí̃³²”.]

12 Ca³nga² bíh¹ la³ñí¹ uu³cha³tsɨ³², tɨ³la³ hniáuh³² bíh¹ cónh³í¹ tun³.

13 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³jie³ siáh³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² tsá² ñí¹ má²jñéɨ³ mí¹ñí² quioh²¹, jmí¹jáun² ca³náɨ³² jná¹³ cáun² mah¹ ho³ tsáu² hi³ ñí¹ca³hléh³ ja¹ tá¹ quiún³ chí¹ juí¹³ hi³ ná¹tsɨ²¹ jáun² cuoh¹ ñí¹hiú¹³ hi³ lí³ jáun² cú¹mí¹niau²¹ jmáh³² hi³ zeh² jáun² ta³ ñí¹ Dió³².

14 Mah¹ jáun² ca³záɨh³ la³ lá² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² tsá² ñí¹ má²jñéɨ³, tsá² cun³ lí²jiéɨ³² hí³ mí¹ñí²:

—Cuá² lion¹ tá¹ quiun³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² tsá² ná¹hñéɨh¹ ó³² can³² cua³ jueh³² jmáɨ² Eufrates.

15 Jmí¹jáun² ca³záɨnh³ tá¹ quiun³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tsá² jmí¹ má²ná¹tiáunh¹ hí³ hua³jan²¹ hi³ jngɨh³ ñí¹ má²hnɨ³² tsoh³ tsáu² jmí¹ cá¹chó²¹ o¹rá¹, jmáɨ¹, zíh² jɨ³ mii² hi³ má²tón³² ní² siáh³.

16 Hliáu³ tsá² ná¹tsɨn¹ hí³ tsa³cuá¹ jmí¹ tín³ tun³ nio² hña³láun³ mí²yaun²¹ tsáu²; la³ ní² bíh¹ ca³náɨ³² jná¹³.

17 La³ ní² bíh¹ lɨ³ jmí¹ cá¹jnia³ jáun² jéɨn³² jná¹³ hi³ ca³jɨen¹ jná¹³ tsa³cuá¹ hí³ la³ má²quionh³ tsá² ná¹tsɨn¹ jáh³ hí³. Tsá² hí³ né³ jmí¹ ná¹jóh²³ ñí¹ tsí³ ma³ cáun² mí¹ñí² dáɨn³ la³jmí¹ lí³ hi³ hún¹ sí², hi³ há²su²¹ zɨn¹³ la³jmí¹ lí³ lí¹³ jacinto, jɨ³ hi³ mí²niáu³ siáh³ la³jmí¹ mí²niáu³ azufre. Mɨ³ chí¹ tsa³cuá¹ hí³ jmí¹ jniá³ la³jmí¹ jniá³ chí¹ hiah³², jáun² ho³ jáh³ jmí¹ hue³² sí², mí²ñí¹, jɨ³ juɨ²¹ quí̃n¹ azufre.

18 Jmí¹jáun² ca³hiá² cá²tsan³ ñí¹ má²hnɨ³² tsoh³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² cun³quionh³ tá¹ hnɨ³² ñí¹ hi³ hlah³ hi³ hue³² jáun² ho³ tsa³cuá¹ hí³; la³ cun³ sí², mí²ñí¹, jɨ³ juɨ²¹ quí̃n¹ azufre hi³ hún¹ sí² ní² siáh³.

19 Quí¹ ho³ bíh¹ tsa³cuá¹ hí³ jmí¹ zia³² pí³ quioh²¹ la³ má²quionh³ quɨen² jáh³ hi³ lí¹³ jmu³ hian² tsí³; quí¹ quɨen² jáh³ jmí¹ jniá³ la³jmí¹ jniá³ jan² jáh³ hláɨnh¹, hi³ jáun² cun³quionh³ hi³ jáun² bíh¹ uá²jaɨ³² jmu² jáh³ hian² tsí³.

20 Tɨ3la3 tsá2mɨ3cuóun2 tsá2 ñí1 hná1 jáun2 né3, tsá2 tiá2 cá2tsan3 cun3quionh3 uu3cha3tsɨ32 jáun2, tsá2 hí3 cun3 tiá2 ca3chan3 bíh1 tɨ3 có32 dió32 tsá2 láɨn1, dió32 ná1lɨ́3 cun3quionh3 cuá2 ta3 tsú2 hmóu32. Cun3 tiá2 ca3quin3 bíh1 tsú2 tɨ3 có32 hi3 má2tsú2 má2jónh32 la3jánh3 dúh1 ñí1 jmɨ́2chí3 hláɨnh1 jɨ3 dió32 tsá2 láɨn1 lɨ́3 jáun2 cun3quionh3 cú1mí1niau21, mí1ñí2 cú1tiáu2, jɨ3 mí1ñí2 mí2niáu3, dió32 lɨ́3 quɨ́n1, jɨ3 dió32 lɨ́3 hmá2 nɨ́2 siáh3; dió32 tiá2 lin1 jɨe32, sa3jun3 náɨ32 hi3 sa3jun3 tɨn2 ngɨ́32 siáh3.

21 Hi3 sa3jun3 ca3chá3 bíh1 tsú2 tɨ3 có32 hi3 jngɨh2 tsáu2, hi3 lɨ́n3 tɨ32 mɨ́3 tsá2 hláɨnh1, hi3 jmú2 tsau32 hi3 tiá2 jmɨ́1 ca3tɨn1 jmu3 quionh3 tsá2 hlá2 tsá2 nɨ́2, hi3 sa3jun3 ca3chá3 tsú2 siáh3 tɨ3 có32 hi3 han2.

10

Tsá2cuú2 tsá2ta3 Dió32 tsá2 zianh32 cáun2 sí2 pih21

1 Jáun2 né3, jmɨ́1 lɨ21 jáun2 ca3jɨen1 jná13 jan2 tsá2cuú2 tsá2ta3 Dió32, jan2 tsá2 jlánh1 ho2 pí3. Tsá2 hí3 né3 ja3 hñu3mɨ3cuú2 hi3 dí1tsaɨnh32 jnie2; jáun2 tsáɨh3 chí1 tsú2 né3 hen2 jmɨ́2quɨ́n1, ñí1 tsú2 jniá3 la3jmɨ́1 jniá3 hiú2, hi3 ta3 tsú2 né3 jniá3 la3jmɨ́1 jniá3 zíh1 sɨ́2.

2 Tsá2 hí3 zianh32 cáun2 sí2 pih21 hi3 pan23 tsú2 hi3 má2rá1ñeih32. Jáun2 ca3di3chín32 quionh3 tɨ́1 cuá2 chu21 quioh21 ñí1 jmɨ́2miih21, hi3 tɨ́1 cuá2 cáun1 né3 ca3di3chín32 ñí1 hué21.

3 Jmɨ́1jáun2 ca3hóh32 tsú2 tiá3 lɨ́n32 la3jmɨ́1 hóh32 hiah32 dáɨn3, hi3 jmɨ́1 ca3hóh32 jáun2 tsá2 hí3 né3 ca3ngɨh3 siáh3 tá1 quiau3 mah1 jáun2 quioh21 miíh32, hi3 ca3hléh3 tiá3.

4 Jmɨ́1 má2lɨ́2hléh32 jáun2 mah1 quioh21 miíh32 né3, jmɨ́1 má2tón13 jná13 ñí1 sí2 la3 cun3 hi3 ca3juáh3 mah1 jáun2, tɨ3la3 ca3náɨ32 jná13 siáh3 cáun2 mah1 ho3 tsáu2 hñu3mɨ3cuú2 hi3 ñí1ca3juáh3 la3 lá2:

—Jnɨ́3 jáɨ13 hi3 má2lɨ́2juáh3 tá1 quiau3 mah1 quioh21 miíh32 nɨ́2, ha3 lɨ́2tón3 ñí1 sí2.

5 Jáun2 jná13 né3 ca3jɨen1 tsá2cuú2 tsá2ta3 Dió32 tsá2 dí1chin1 hí3 ñí1 jmɨ́2miih21 jɨ3 ñí1 hué21 lá2 hi3 ca3zió3 cuá2 chu21 quioh21 tɨ3 hñu3mɨ3cuú2,

6 hi3 ca3ma3tson2 tsú2 jáɨ13 quioh21 cun3quionh3 hi3 ca3hɨen3 Tsá2 zian2 hí3 ca3la3 cun3 jmɨ́1hi3nio2, Tsá2 ca3jmú3 la3 cu3 la3 juéh3 mɨ3cuú2, jmɨ́2miih21, jɨ3 ca3la3 jɨ́32 hi3 zia32 ñí1con2 ma3 quin32 ma3 caun32 hi3 jáun2 nɨ́2 siáh3, hi3 ca3juáh3 la3 lá2:

—¡Ha3 tiú2uú2 jmáɨ1 zia32 yáh3 juáh13 hi3 lé3 bíh1 ué3!

7 Quí1 nɨ́1juáh3 nɨ́1 má1cá2chó32 jmáɨ1 hi3 jiéɨ32 tsá2 ñí1 má2quiaun3 tsá2cuú2 tsá2ta3 Dió32 mí1ñí2 quioh21, má1jáun2 má2cá2chó32 bíh1 jmáɨ1 hi3 lɨ3tí3 la3 cun3 hi3 jmɨ́1 cuá1hu21 jáun2 tsɨ́3 Dió32, la3 cun3 jáɨ13 hi3 ca3hléh3 jáun2

tsá² ca³lɨn³ hí³ *tɨ³² jë¹ Dió³², tsá² ca³lɨn³ hí³ quian²¹ tsú².

8 Mah¹ hi³ má²lɨ́²nái³² jná¹³ jáun², hi³ ja³ hñu³mɨ³cuú², ca³hléh³ siáh³ cónh³í¹ cu³ jéin³² ñí¹con² jná¹³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Cua³², cuá²quián² sí² pih²¹ má²rá¹ñeih³² hi³ zianh³² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² zenh² ó³² ñí¹ jmɨ́²miih²¹ jɨ³ ñí¹ hué²¹.

9 Jáun² ngau³ jná¹³ ñí¹ zenh¹ tsá² hí³ hi³ ca³ñí¹mɨ́¹³ jná¹³ sí² pih²¹ jáun², hi³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³záɨ³ jná¹³ la³ lá²:

—Jánh³² jaun³², tɨ³la³ quɨéɨh³ má¹ná¹. Jáun² sá¹nɨ́² jɨeh²¹ nú², la³jmɨ́¹ ráu³ jmɨ² toh¹ bíh¹ ráu³ nɨ́¹ má¹hi³² honh¹ nú², tɨ³la³ nɨ́¹ má¹cá²chó³² hñu³ henh¹ nú² né³, má¹jáun² má²tsɨ́h³² bíh¹.

10 Jáun² jná¹³ né³ ca³héi³² sí² pih²¹ jáun² hi³ ca³cué³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², hi³ jáun² ca³cúh³² ná¹; jáun² la³jmɨ́¹ ráu³ jmɨ² toh¹ bíh¹ ráu³ jmɨ́¹ hi²¹ uen³² jná¹³, tɨ³la³ jmɨ́¹ má²lɨ́²cúh³² jná¹³ jáun² né³, sa³ tsɨ́h³² lɨn³² bíh¹ lɨ³ ta³ má²hu²¹ hñu³ hén² jná¹³.

11 Jmɨ́¹jáun² ca³juáh³ tsá² hí³ ñí¹con² jná¹³:

—Hniáuh³² cuá¹chú¹ cuá¹jah²¹ bíh¹ hnú² jáɨ¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ honh² hi³ ca³tɨn¹ tsá² zian² ma³ quin³² ma³ caun³² hué³², ca³la³ jánh³ dú¹ ñí¹ juo³ tsá² jma², jɨ³ ñí¹con² tsá² ná¹lɨ́n³ re²¹ ñí¹ hliáun³ nɨ́² siáh³.

11

Gon³ tsá² nau³² jáɨ¹³

1 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³, hiau³ jná¹³ cáun² hmá² héih³² hi³ jniá³ la³jmɨ́¹ jniá³ cáun² hmá² tá², hi³ jáun² ca³záɨ³ jná¹³ tsú² la³ lá²:

—Náu², cuá²quiú² héih³² hñú³ hɨ́en¹ quioh²¹ Dió³², jɨ³ ñí¹hiú¹³ nɨ́² siáh³, hi³ cuá²hin³² siáh³ jánh³ tsá² má²tsú² má²jónh³² Dió³² ñí¹ jáun².

2 Tɨ³la³ ha³ lɨ́² cua³chá¹ héih³² ñí¹ lɨ́³ ñí¹hñú³ cheih³² cuáh³² má¹ná¹, quí¹ ñí¹ jáun² dá² má²hiauh³² tsá² tiá² Dió³² má²cuóun³² bíh¹. Tsá² hí³ tsa³ha³ tsa³záuh³ juú² hɨ́en¹ hi³ tsa³jmú³ hian² tsɨ́³ cun³ tu³la³tún³ zɨ́h².

3 Jmáɨ¹ jáun² cue¹ jná¹³ jáɨ¹³ gon³ tsá² zih³² jú¹ tson² hi³ ca³tɨn¹ jná¹³. Tsá² hí³ né³ ná¹quih³² hmɨh³² liáh² hi³ lin¹ hi³ hlah³ nio² tsɨ́³, hi³ jáun² hléh³² tsú² jáɨ¹³ hi³ cue¹ jná¹³ hñu³ tsɨ́³ cun³ cú² mei²¹ tsɨ²¹ tun³ nio² hña³láu³ tsɨ²¹ hnaɨh³² nio² quiú³ jmáɨ¹.

4 Tsá² gon³ hí³ né³ ná¹lɨ́n³ tá¹ tun³ hmá² olivo jáun² jɨ³ tá¹ tun³ tse³ pih²¹ hún¹ sɨ́² hi³ nio² jáun² ñí¹ hó²¹ñí¹ Tsá² lɨ́n³ hú¹tá¹ Tsá² chín¹ hngá¹máh³ lá².

5 Nɨ́¹juáh³ zian² tsá² hnió³ jmu³ hian² tsɨ́³ ñí¹con² tsá² gon³ hí³, tɨ³ la³ ho³ tsá² hí³ dá² hue³² sɨ́² bíh¹ hi³ lɨ́¹³ hin³ dí² tsá² hau². La³ jáun² bíh¹ ca³tɨ²¹ jún³ lɨ³ua³ jan² tsá²

hnió³ jmu³ hian² tsí³ ñí¹con² tsú².
6 Ñí¹con² tsá² hí³ zia³² siáh³ pí³ hi³ lɨ¹³ jmu³ hi³ tiú²uú² jmɨ́³ chau¹³ tá¹la³ hléh³² tsú² jáun² jáɨ¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ tsɨ́³; ja³bí¹ ho² tsú² siáh³ jáɨ¹³ hi³ jmu³ hi³ jmáɨ² lan¹³ jmɨ², ho³ hi³ quiunh²¹ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² lɨ³ua³ cáun² uu³mí²tsɨ³² siáh³ siáh³. La³jɨ́³² hi³ jáun² jmu³ tsú² nɨ́¹juáh³ jáh³ jéin³² hnió³ tsú² jmu³ bíh¹.
7 Tɨ³la³ nɨ́¹ má¹ca³táuh³ tá¹³ tsá² hí³ né³, má¹jáun² cua³han² jan² jáh³ hláɨh¹ jáh³ hon² hún¹ hñu³ háunh³, hi³ jmu³ hniéɨ² quionh³ tsá² hí³; jáh³ hí³ bíh¹ cah¹³ jmáɨ¹ hi³ jngɨh³ tsá² gon³ hí³.
8 Hla¹ hí³ tá¹tonh¹ ja¹ hñú³ juú² jáun², juú² ñí¹ cá¹taun³ Tɨ³² Juo¹³ tsú² ñí¹ crei²¹; juú² jáun² jmáɨ² Sodoma jɨ³ Egipto ca³tɨ²¹ jú¹ jnɨ².
9 Ñí¹ jáun² tá¹tonh¹ hla¹ cun³ hnɨ³² jmáɨ¹ tón²¹ cú² chí²hiú² tá¹la³ ja³tú¹ ja³lɨn³ tsá² ja¹ quioh²¹ ca³la³ jánh³ dú¹ ñí¹ mí¹zionh² tsáu², hi³ la³jánh³ dú¹ ñí¹ juo³ tsá² jma², jɨ³ la³jɨ́n³² tsá² zian² ma³ quin³² ma³ caun³² hué³² nɨ́² siáh³. La³jɨ́n³² tsá² hí³ ja³jɨen³ hla¹ hí³, hi³ hí¹ jan² tiá² hin² cuéh³² tsú² jáɨ¹³ hi³ hón³² hla¹ hí³.
10 Tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² jlánh¹ lɨ³ tsah³ ca³tɨ²¹ hi³ má²cá²tsan³ tsá² hí³, ca³la³ hi³ zia³² hi³ quí¹ hi³ cuen¹ tsú² tsá²ján² tsá²ján² cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ ná¹hiún² tsɨ́³ ca³tɨ²¹ hi³ jáun²; quí¹ ñí¹con² hla¹ tsá² jmɨ́¹ hleh³² hí³ jë¹ Dió³² dá² jmɨ́¹ ja³² la³jáh³ dúh¹ ñí¹ uu³mí²tsɨ³² hi³ ca³ma³tso² jáun² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² tsɨ́³.
11 Tɨ³la³ jmɨ́¹ má²ca³tsɨn¹³ jáun² hnɨ³² jmáɨ¹ tón²¹ cú² chí²hiú² né³, Dió³² ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ bí¹ siáh³ tsá² gon³ hí³, hi³ jáun² ca³nu³ ca³tiánh³; jáun² la³jɨ́n³² tsá² ca³jɨ́e³ hí³ hi³ ca³jenh¹³ tsú² ca³juénh² quiaun³ cu³tí³ bíh¹.
12 Jmɨ́¹jáun² ca³náɨ³² tsá² má²ca³jenh¹³ hí³ cáun² mah¹ pin³ lɨ́n³² hi³ ñí¹ja²¹ hñu³mɨ³cuú², hi³ ñí¹ca³juáh³ la³ lá²:
—¡Ñá²tánh¹ náh² tɨ³ chi³cuú² lá²!
Jmɨ́¹jáun² ca³uɨnh³² tsá² gon³ hí³ juɨ³² ja¹ jnie² ñí¹ ta³ ñí¹ la³jɨ́n³² tsá² hau² hí³.
13 Jáun² la³ cun³ jmɨ́¹jáun² ca³jɨ́eh³ hué³² tiá³ lɨ́n³², jmɨ́¹jáun² ca³quí² cá²cuon³ cáun² la³ cun³ quia³ tsoh³ já¹ juú² jáun², hi³ ca³tsan³ quiaun³ mei²¹ tsáu². Tá¹la³ má²ná¹juenh²¹ lɨ́n²¹ jáun² tsá² ca³ziaun³ hí³, ca³ma³quien² tsú² Dió³² Tsá² cuá¹quien² hñu³mɨ³cuú².
14 La³ nɨ́² bíh¹ ca³nga² uu³cha³tsɨ³² ñí¹ má²tun³; hi³ tia³juɨ³² lɨ́n³² bíh¹ má²ja³² siáh³ hi³ ñí¹ má²hnɨ³².

Ñí¹ má²quiau³ mí¹ñí² hi³ jiei³² tsú²

15 Jáun² tsá² ñí¹ má²quiaun³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ca³jie³

mí¹ñí² quioh²¹, jmɨ́¹jáun² ca³náɨ³² jná¹³ hi³ ñí¹ca³hléh³ tsáu² tiá³ lɨ́n³² hñu³mɨ³cuú², hi³ ñí¹ca³juáh³:

Má²cá²chó³² bíh¹ jmáɨ¹ hi³ Dió³² Juo¹³ dí² má²hau³ jáɨ¹³ tá¹ cáun² ñí¹ cuá¹ ñí¹ hué²¹ ó³²,

la³ má²quionh³ Tsá² lɨ́n³ Cristo;

hí³ bíh¹ Tsá² lɨ³ chín¹ la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio².

16 Hi³ jáun² tá¹ quiu³quiun³ tsá²daun³² tsá² tionh² hí³ ñí¹ hmá²sɨ¹ quioh²¹ ta³ ñí¹ Dió³² ca³tiánh³ ná¹hin³ la³ tɨ³ hué³² hi³ ca³ma³tsu³ ma³jónh³² Dió³²,

17 hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

Hnú² Dió³² Juo¹³ jnoh¹,

hnú² Tsá² cú² Tsá² juenh²,

hnú² bíh¹ Tsá² zian² nú², Tsá² qui³ zian² nú² la³ cun³ jmɨ́¹tin²,

cue³² jnoh¹ tiá¹hmah¹ quí¹ má²ca³jmuh²¹ bíh¹ hnú² ta²¹ pí³ hi³ ñi³hauh³² nú²,

hi³ má²ca³ma³liauh²¹ hnú² hi³ jmúh¹ héih³².

18 Tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³, tsá² tiá² má²cuóu³² hnú², má²ca³míh³ tsɨ́³ ñí¹con² hnú²;

tɨ³la³ má²cá²chó³² bíh¹ jmáɨ¹ hi³ má¹jnia¹³ hnú² la³ cun³ hi³ míh²³ honh² nú² huen².

Má²cá²chó³² siáh³ jmáɨ¹ hi³ rá¹tsɨh³² hnú² héih³² ñí¹con² tsá² má²cá²tsan³,

hi³ jáun² tsá² quian²¹ hnú², tsá² ca³lɨn³ hí³ tɨ³² jëh² hnú² má²cueh¹ nú² la³ cun³ hi³ ca³tɨn¹ hiáuh³,

hi³ hiáuh³ siáh³ la³jɨ́n³² tsá² joh² hnú² ñí¹ hná¹ nɨ́², tsá² ná¹má²quien² hnú²,

uá¹ hi³ tsá² má²lieih²¹ uá¹ hi³ tsá¹míh¹.

Ja³bí¹ má²cá²chó³² siáh³ jmáɨ¹ hi³ má²má¹hiá¹ má¹tsán¹³ nú² siáh³ la³jɨ́n³² tsá² ná¹quí² ná¹hin²³ ñí¹ cuá¹ ñí¹ hué²¹ ó³².

19 Jmɨ́¹jáun² ca³niá³ ho³hñú¹³ hñú³ hɨ́en¹ jáun² quioh²¹ Dió³² hñu³mɨ³cuú², hi³ jáun² ca³jnia³ cuó² hi³ zeh² ñéih³ hñú³ hɨ́en¹ jáun², ñí¹ rá²hu²¹ jáɨ¹³ quioh²¹ nió³² hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³². Jmɨ́¹jáun² né³ ca³ja³tu³ ja³lɨ́³ sɨ́² quioh²¹ miíh³², hi³ lɨ³ cú²tiú² cú²jan³² lɨ́n³², hi³ ca³quí¹ ca³hín¹, jɨ³ hi³ ca³qui³ ca³jɨ́eh³ hué³²; jmɨ́¹jáun² siáh³ ca³ziú² cá²hin³ hliáun³ cu³tí³ tsɨ́³.

12

Jáh³ hláɨnh¹ chín¹ jmu² hniéɨ² ñí¹con² tsá²mɨ³

1 Né³² né³, jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³jnia³ siáh³ cáun² li²¹ tɨ³ chi³cuú² hi³ lɨ́³ la³ lá²: Ca³jɨen¹ jná¹³ jan² tsá²mɨ³ hi³ cuá¹pɨ́² cuá¹tsaɨnh³² hiú² la³ jan² tsá² cuá¹quih³² cáun² ha¹, hi³ he² siáh³ zɨ́h² ñeh² ta³ tsú², hi³ hun¹ siáh³ chí¹ tsú² cáun² *có²ron¹ná¹ hi³ lɨ́³ cun³quionh³ quia³tún³ chí¹jmaɨ²¹.

2 Tsá²mɨ³ hí³ né³ jmɨ́¹ cuá¹quian² jon², hi³ jáun²

jmɨ́[1] má[2]cuá[1]tí[2] cuá[1]hóh[32]
quí[1] hi[3] má[2]quɨeh[2] héin[1] hi[3]
má[2]lɨ[3]zian[2] jon[2].
3 La[3] cun[3] jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]jíe[32]
jná[13] siáh[3] cónh[3]í[1] cáun[2] li[21]
tɨ[3] chi[3]cuú[2]: jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]jnia[3]
jan[2] jáh[3] hláɨnh[1] pan[1] cu[3]tí[3],
jáh[3] dáɨn[3], hi[3] tsɨ[21] quiau[3]
máɨ[3] mɨ[3] chí[1], hi[3] tsɨ[21] siáh[3]
quia[3] juí[13]; hi[3] ma[3] quin[32]
ma[3] cá[2] máɨ[3] mɨ[3] chí[1] né[3]
ná[1]hun[1] ma[3] cáun[2] có[2]ron[1]ná[1]
hi[3] la[3] ná[1]hein[32] tsá[2] quien[2].
4 Cun[3]quionh[3] quɨen[2] bíh[1]
jáh[3] hláɨnh[1] hí[3] ca[3]cuɨn[3] tɨ[3]
hué[32] cá[2] tsun[1] la[3] cun[3]
hnɨ[32] tsoh[3] chí[1]jmaɨ[21] hi[3] jmɨ́[1]
tionh[1] hñu[3]mɨ[3]cuú[2]. Jmɨ́[1]jáun[2]
ca[3]náu[2] siáh[3] ta[3] ñí[1] tsá[2]mɨ[3]
má[2]ñí[1]lɨ[3]zian[2] hí[3] jon[2], hi[3]
jmɨ́[1] hnió[3] cunh[13] dáɨn[2]
jon[2] tsá[2]mɨ[3] hí[3] la[3] cun[3] nɨ́[1]
má[1]ca[3]lɨ[3]zian[2].
5 Ca[3]lɨ[3]zian[2] bíh[1] jon[2]
tsá[2]mɨ[3] hí[3], jan[2] dún[2] tsá[2]ñuh[2]
tsá[2] hau[3] jáɨ[13] ñí[1]con[2] tsá[2]
zian[2] tá[1] cáun[2] hngá[1]máh[3]
cun[3]quionh[3] cáun[2] hmá[2]hɨ́h[1]
hi[3] lɨ́[3] mí[1]ñí[2]; dáɨn[2] hí[3] né[3]
ca[3]cón[32] tsú[2] la[3] tɨ[3] ñí[1] cuá[3]
Dió[32] bíh[1].
6 Tsá[2]mɨ[3] hí[3] né[3] ca[3]cuóun[3]
tɨ[3] cuá[1] quiéɨn[2] ñí[1] má[2]lɨ́[3]
jáun[2] hua[3]jan[21] hi[3] ca[3]jmú[3]
Dió[32] hi[3] lɨ́[13] ma[3]ton[3] tsú[2]
cun[3] cu[3] mej[21] tsɨ[21] tun[3] nio[2]
hña[3]láu[3] tsɨ[21] hnaɨh[32] nio[2]
quiú[3] jmáɨ[1].
7 Jmɨ́[1] lɨ[21] jáun[2] né[3]
ca[3]lɨ[3] zia[32] cáun[2] hniéɨ[2]
hñu[3]mɨ[3]cuú[2]. Mí[2]yi[21] tsá[2]
chín[1] ja[1] tsá[2]cuú[2] tsá[2]ta[3] Dió[32],
la[3] má[2]quionh[3] tsá[2] quionh[3]
ca[3]tɨ́n[3] quionh[3] jáh[3] hláɨnh[1]
chín[1] hí[3] la[3] má[2]quionh[3] siáh[3]
tsá[2]cuú[2] tsá[2]ta[3].
8 Tɨ[3]la[3] jáh[3] hláɨnh[1] hí[3]
má[1]ná[1], ha[3] tiá[2] ca[3]cah[13]
yáh[3] jmáɨ[1] quionh[3] tsá[2]cuú[2]
tsá[2]ta[3], hi[3] jáun[2] jmɨ́[1] lɨ[21] jáun[2]
ha[3] tiú[2]uú[2] hiauh[3] yáh[3] tsú[2]
jáɨ[13] hi[3] tiánh[3] hñu[3]mɨ[3]cuú[2].
9 Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]tón[32] tsú[2] jáh[3]
hláɨnh[1] chín[1] hí[3] tɨ[3] hué[32],
jáh[3] hláɨnh[1] qui[3] zian[2] hí[3]
la[3] cun[3] má[2]jun[3] ne[21] lɨ́n[21],
jáh[3] jmáɨ[2] hí[3] tsá[2] hláɨnh[1],
hi[3] jmáɨ[2] siáh[3] *Satanás, tsá[2]
má[2]can[2] tsá[2] zian[2] tá[1] cáun[2]
hngá[1]máh[3], ca[3]la[3] má[2]quionh[3]
tsá[2]cuú[2] tsá[2]ta[3] bíh[1] jáh[3] hí[3]
ca[3]cuɨn[3] tsú[2] tɨ[3] hué[32].
10 La[3] cun[3] jmɨ́[1]jáun[2]
ca[3]náɨ[32] jná[13] hi[3] ñí[1]ca[3]hléh[3]
jan[2] tsáu[2] tiá[3] lɨ́n[32] hñu[3]mɨ[3]cuú[2],
hi[3] ñí[1]ca[3]juáh[3]:
Má[2]cá[2]chó[32] bíh[1] jmáɨ[1]
hi[3] má[2]ca[3]liáun[3]
tsá[2]mɨ[3]cuóun[2],
hi[3] má[2]ca[3]ma[3]jnia[2] bíh[1] siáh[3]
Dió[32] Juo[13] dí[2] pí[3]
quioh[21] hi[3] lɨ́n[3] tsú[2]
Re[21] Tsá[2] chín[1],
hi[3] má[2]ca[3]ma[3]jnia[2] bíh[1] siáh[3]
Cristo la[3] cun[3] ta[21] hi[3]
ho[2];
quí[1] tɨ[3] cheih[32] bíh[1]
má[2]ca[3]tón[32] tsú[2] tsá[2]
jmɨ́[1] cha[32] hí[3] tsáu[13]
raɨnh[21] dí[2] ñí[1]con[2]
Dió[32] Juo[13] dí[2] la[3] huá[2]
la[3] jma[2].
11 Tsá[2] reh[2] dí[2] hí[3]
má[2]ca[3]cah[13] jmáɨ[1]
ñí[1]con[2] tsá[2] hláɨnh[1] hí[3]
cun[3]quionh[3] jmɨ[2] hi[3] ca[3]táɨn[2]
quioh[21] Tsá[2] lɨ́n[3] hí[3]
*Já[1]ziáh[2] míh[1],
jɨ[3] cun[3]quionh[3] jú[1] tson[2] hi[3]
ca[3]cué[3] tsú[2] jáun[2];

quí¹ tsá² hí³ cun³ tiá² ca³hɨ́³
bíh¹ tsɨ́³ uá¹jinh¹ ca³la³
ñí¹ ca³cáɨn³ jmɨ́²chí³
quioh²¹.
12 Jáun² né³² né³, ma³hiún¹³
hnú² honh² hñu³mɨ³cuú²,
la³jɨ́n³² náh² tsá² tionh² náh²
ñí¹ lá².
Tɨ³la³ ɨjlánh¹ juon²³ hnoh²,
tsá² ziɨn² náh² ñí¹
hué²¹ nɨ́² jɨ³ jmɨ́²miih²¹
nɨ́² siáh³!
Quí¹ nɨ́² bíh¹ má²ngau³² tsá²
hláɨnh¹ ca³la³ hi³ míh²³
lɨ́n³² tsɨ́³,
hi³ má²lɨ́²son² ñí¹ tionh¹
hnoh² nɨ́²,
quí¹ re² lɨ́n³² bíh¹ ñi³² tsú²
hi³ cú¹pih²¹ jmáɨ¹ bíh¹
jéɨ³²í¹ zia³² quioh²¹.
13 Jmɨ́¹ ca³lɨ³tsɨn² tsá²
hláɨnh¹ hi³ má²lɨ́²tiáun³² tsú²
tɨ³ hué³², jáun² ca³hɨ́¹ ca³tsɨn¹
tsú² tsá²mɨ³ ca³lɨ³zian² hí³
jon².
14 Tɨ³la³ tsá²mɨ³ hí³ má¹ná¹,
ca³hiauh³ tun³ chí¹ pí¹³ máɨ²
pan¹, hi³ jáun² lɨ́¹³ ranh¹³,
hi³ tsó³² tɨ³ cuá¹ quiéɨn²
ñí¹ tiú²uú² lɨ́¹³ chauh¹ jáh³
hláɨnh¹ hí³. Ñí¹ jáun² né³
hiáuh³ tsá²mɨ³ hí³ má³² cuh³
tá¹la³ ngá¹³ hnɨ³² mii² tón³²
jáun².
15 Jáun² jáh³ hláɨnh¹ chín¹
hí³ jlánh¹ ca³huéh³ jmáɨ² ho³,
hi³ jáun² tá¹ron³ cáun² cua³ hi³
lɨ́¹³ tsa³den³ tsá²mɨ³ hí³;
16 tɨ³la³ cuá¹ hué²¹ né³
ca³ma³hau³ bíh¹ quioh²¹
tsá²mɨ³ hí³, quí¹ cuá¹ hué²¹
dá² ca³qui³ ca³nia³ bíh¹ ho³ hi³
ca³hɨnh³ jmɨ́² cua³ hi³ ca³hué²
jáun² ho³ jáh³ hláɨnh¹ chín¹
hí³.
17 Jmɨ́¹jáun² tɨ³ lɨ³mí¹
ca³míh³ bí¹ tsɨ́³ jáh³ hláɨnh¹
chín¹ hí³ ñí¹con² tsá²mɨ³ hí³,
jáun² ngau³ hi³ ja³jmú³ hniéɨ²
quionh³ tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹
tsá²mɨ³ hí³ ñí¹ hná¹ jáun², la³
cun³ la³jɨ́n³² tsá² ná¹má²tí³²
hí³ héɨh³² quioh²¹ Dió³² yáh³,
tsá² hleh³² la³ má²hleh³² jáun²
jú¹ tson² hi³ ca³hiauh³ tsú²
jáun² ñí¹con² Jesús.

13

Jan² jáh³ hion² hñu³ jmɨ́²miih²¹

1 Jáun² né³, ca³jɨ́e³² jná¹³ hi³
ca³náu² tsá² hláɨnh¹ hí³ can³²
jmɨ́²miih²¹. Jmɨ́¹jáun² ca³jɨen¹
jná¹³ siáh³ jan² jáh³ hlah³
lɨ́n²¹ jniá³ hi³ ca³hion² hñu³
jmɨ́²miih²¹; jáh³ hí³ tsɨ²¹ quiau³
máɨ³ chí¹ hi³ cónh³ quia³
juɨ́¹³. Ma³ quin³² ma³ caun³²
juɨ́¹³ jáun² jáh³ jmɨ́¹ ná¹hun¹
ma³ cáun² *có²ron¹ná¹ hi³ la³
ná¹hein³² tsá² quien². Ma³
quin³² ma³ cá² máɨ³ chí¹ jáh³
jmɨ́¹ ná¹tón²¹ ma³ cá² jon¹
jáɨ¹³ hi³ chú² lén³² jáh³ Dió³².
2 La³jmɨ́¹ jniá³ jan² hiah³²
huénh³ bíh¹ jniá³ jáh³ hláɨh¹
hí³, tɨ³la³ cuú² ta³ jáh³ má¹ná¹,
jniá³ la³jmɨ́¹ jniá³ cuú² ta³ jáh³
náɨ² cánh¹ bíh¹, jáh³ téh²³ tsú²
oso, hi³ ho³ jáh³ jniá³ la³jmɨ́¹
jniá³ ho³ hiah³² dáɨn³ cánh¹.
Jáun² jáh³ hláɨnh¹ chín¹ hí³
né³ ca³cué³ pí³ hi³ ho² ñí¹con²
jáh³ hláɨh¹ hí³, la³ má²quionh³
jɨ³ hmá²sɨ¹ ñí¹ cuá³, jɨ³ hi³

ca^{3}cué^{3} siáh^{3} jáɨ^{13} quien^{2} hi^{3}
ho^{2}.
3 Cá^{2} máɨ^{3} chí^{1} jáh^{3} hláɨh^{1}
hí^{3} jmí^{1} cuíh^{2} hi^{3} jmí^{1} jniá^{3}
la^{3}jmí^{1} lí^{3} hi^{3} má^{2}jún^{1} mɨ^{3}
chí^{1} jáun^{2}; tɨ^{3}la^{3} la^{3} bíh^{1} ñí^{1}
jmí^{1} cuíh^{2} jáun^{2} quioh^{21} jáh^{3},
hi^{3} jáun^{2} tsá^{2} zian^{2} tá^{1} cáun^{2}
hngá^{1}máh^{3} né^{3} ca^{3}ja^{3}cáun^{2}
lín^{32} tsí^{3} jmí^{1} ca^{3}jíe^{3} hi^{3} jáun^{2},
jáun^{2} jlánh^{1} ca^{3}tanh^{2} dí^{2} ta^{21}
jáh^{3} hláɨh^{1} hí^{3}.
4 Jáun^{2} jlánh^{1} ca^{3}ma^{3}tsu^{3}
ma^{3}jónh^{32} tsú^{2} jáh^{3} hláɨnh^{1}
chín^{1} hí^{3} quí^{1}hliá^{2} ca^{3}cué^{3} jáɨ^{13}
hi^{3} ho^{2} ñí^{1}con^{2} jáh^{3} hláɨh^{1} hí^{3},
hi^{3} ca^{3}ma^{3}tsu^{3} ma^{3}jónh^{32} tsú^{2}
siáh^{3} jáh^{3} hláɨh^{1} hí^{3} uá^{2}jaɨ^{32},
hi^{3} juáh^{3} la^{3} lá^{2}:

—¿Hin^{2} bí^{1} tsánh^{2} cu^{3} ren^{3}
quionh^{3} jáh^{3} lá^{2}? ¿Hin^{2} ya^{3}
tsánh^{2} tioh^{21} jmu^{3} hniéi^{2}
quionh^{3} tsú^{2}?

5 Ja^{3}bí^{1} ca^{3}hiauh^{3} jáh^{3} hláɨh^{1}
hí^{3} jáɨ^{13} hi^{3} jmu^{3} tonh^{2}
hi^{3} chu^{3} lén^{32} Dió^{32}, jɨ^{3} hi^{3}
ca^{3}lɨ^{3}hiáun^{1} siáh^{3} hi^{3} hau^{3} jáɨ^{13}
tá^{1} tu^{3}la^{3}tún^{3} zíh^{2}.
6 Jáh^{3} hláɨh^{1} hí^{3} né^{3}, ca^{3}chu^{3}
ca^{3}lén^{32} Dió^{32} jɨ^{3} hi^{3} ca^{3}tu^{3}
ca^{3}hión^{32} siáh^{3} Dió^{32}, jɨ^{3}
hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2} ñí^{1} cuá^{3} jáun^{2}
Dió^{32}, la^{3} má^{2}quionh^{3} la^{3}jín^{32}
tsá^{2} tionh^{2} ñí^{1} jáun^{2}.
7 Ja^{3}bí^{1} hiauh^{3} siáh^{3} jáh^{3}
hláɨh^{1} hí^{3} pí^{3} hi^{3} jmu^{3} hniéi^{2}
ñí^{1}con^{2} tsá^{2} joh^{1} Dió^{32} ca^{3}la^{3}
ñí^{1} ca^{3}láɨh^{13}; hi^{3} hiauh^{3} siáh^{3}
jáɨ^{13} hi^{3} hau^{3} jáɨ^{13} ñí^{1}con^{2}
la^{3}jánh^{3} dú^{1} ñí^{1} mí^{1}zionh^{2}
tsáu^{2}, la^{3}jáh^{3} dú^{1} ñí^{1} juo^{3} tsá^{2}
jma^{2}, jɨ^{3} ñí^{1}con^{2} la^{3}jíɨn^{32} tsá^{2}
zian^{2} ma^{3} quin^{32} ma^{3} caun^{32}
hué^{32} ní^{2} siáh^{3}.
8 Jáun^{2} la^{3}jín^{32} bíh^{1} tsá^{2}
zian^{2} tá^{1} cáun^{2} hngá^{1}máh^{3}
ca^{3}ma^{3}tsu^{3} ma^{3}jónh^{32} jáh^{3}
hláɨh^{1} hí^{3}, la^{3} cun^{3} tsá^{2} tiá^{2}
má^{2}ná^{1}tioh^{3} hí^{3} hi^{3} jmáɨ^{2} ñí^{1}
sí^{2} quioh^{21} Tsá^{2} líɨn^{3} *Já^{1}ziáh^{2}
míh^{1}, Tsá^{2} ca^{3}jun^{3} hí^{3}. Sí^{2}
jáun^{2} né^{3} tioh^{3} hi^{3} jmáɨ^{2}
jmáh^{3}la^{3} tsá^{2} ca^{3}tɨn^{1} hi^{3} lí^{13}
zian^{2}, hi^{3} ná^{1}tioh^{3} ñí^{1} sí^{2}
ca^{3}la^{3} cun^{3} jmí^{1} ca^{3}lɨ^{3}liau^{3}
hngá^{1}máh^{3} lá^{2}.
9 Ní^{1}juáh^{3} tsá^{2} chi^{21} cuá^{1},
jáun^{2} cuí^{1} nie^{13} re^{2}:
10 Ní^{1}juáh^{3} tsá^{2} ca^{3}tɨn^{1} lɨ^{3}tson^{3},
jáun^{2} cu^{3}tí^{3} bíh^{1} lɨ^{3}tson^{3} tsú^{2};
hi^{3} ní^{1}juáh^{3} tsá^{2} ca^{3}tɨn^{1} jún^{3}
cun^{3}quionh^{3} mí^{1}táɨ^{3}
hmu^{3} tá^{1} tun^{3} jo^{21} né^{3},
jáun^{2} cun^{3}quionh^{3} mí^{1}táɨ^{3}
jáun^{2} bíh^{1} jún^{3} tsú^{2}.
Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} né^{3}, jáun^{2}
tsá^{2} joh^{1} Dió^{32} hniáuh^{32}
cuéh^{32} tsí^{3}, jɨ^{3} hi^{3} nio^{2} cáun^{2}
tsí^{3} la^{3} má^{2}nio^{2} jáun^{2}.
11 Jmí^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3} ca^{3}jɨen^{1}
jná^{13} siáh^{3} jan^{2} jáh^{3} hláɨh^{1} hi^{3}
cuá^{1}hion^{2} hñu^{3} hué^{32}. Jáh^{3}
hí^{3} tsɨ^{21} juí^{13} hi^{3} jniá^{3} la^{3}jmí^{1}
jniá^{3} juí^{13} *já^{1}ziáh^{2} míh^{1}, tɨ^{3}la^{3}
la^{3}jmí^{1} hleh^{32} jáh^{3} hláɨnh^{1}
chín^{1} hí^{3} bíh^{1} hleh^{32} jáh^{3}.
12 Ñí^{1}con^{2} jáh^{3} hláɨh^{1} ñí^{1}
má^{2}gon^{3} hí^{3} jmí^{1} zia^{32} siáh^{3}
la^{3}jí^{32} jáɨ^{13} hi^{3} ho^{3} jáh^{3} hláɨh^{1}
la^{3}ñí^{1} hí^{3}, hi^{3} jáun^{2} ca^{3}hléh^{3}
cha^{13} jáh^{3} hí^{3}, hi^{3} jáun^{2}
ca^{3}jmú^{3} héɨh^{32} hi^{3} la^{3}jíɨn^{32} tsá^{2}
zian^{2} tá^{1} cáun^{2} hngá^{1}máh^{3}
ca^{3}tɨn^{1} ma^{3}tsu^{3} ma^{3}jónh^{32} jáh^{3}

hláɨh[1] la[3]ñí[1] hí[3], jáh[3] hláɨh[1] ca[3]hin[3] hí[3] ñí[1] jmɨ́[1] cuɨ́h[2] jáun[2] chí[1] hi[3] jmɨ́[1] má[2]jún[1].

13 Jáh[3] ñí[1] má[2]gon[3] hí[3] jmu[2] siáh[3] hliáun[3] li[21] hi[3] lɨ́[3] hua[3]jueh[32] hi[3] ca[3]la[3] hi[3] jmu[2] siáh[3] hi[3] so[23] sɨ́[2] chi[3]cuú[2] hi[3] cha[23] ñí[1] hué[21] lá[2] ñí[1] ta[3] ñí[1] la[3]jɨ́n[32] tsá[2] zian[2] hngá[1]máh[3] lá[2].

14 Hi[3] jáun[2] cun[3]quionh[3] la[3]jɨ́[32] li[21] hi[3] ca[3]jmú[3] jáh[3] hí[3] cun[3]quionh[3] jáɨ[13] hi[3] ho[2] cha[13] jáh[3] hláɨh[1] la[3]ñí[1] hí[3] né[3], ca[3]ma[3]can[2] tsá[2] zian[2] ñí[1] hué[21] lá[2]. Jáun[2] ca[3]jmú[3] siáh[3] héih[32] ñí[1]con[2] tsá[2] zian[2] hngá[1]máh[3] lá[2] hi[3] jmah[3] tsú[2] jan[2] jáh[3] láɨn[1] la[3] cun[3] rón[32] jniá[3] jáh[3] hláɨh[1] la[3]ñí[1] hí[3], jáh[3] jmɨ́[1] cuɨ́nh[2] hí[3] quionh[3] mí[1]táɨ[3], tɨ[3]la[3] má[2]laɨn[32] bíh[1].

15 Jáun[2] jáh[3] hláɨh[1] ñí[1] má[2]gon[3] hí[3] hiauh[3] jáɨ[13] hi[3] tónh[32] jmɨ́[2]chí[3] quioh[21] nóh[32] má[2]dí[1]láɨn[1] jáh[3] hláɨh[1] la[3]ñí[1] hí[3], hi[3] ca[3]la[3] hi[3] lɨ́[13] hléh[32] siáh[3] nóh[32] dí[1]láɨn[1] jáun[2], jɨ[3] hi[3] jmu[3] hi[3] hiá[1] tsán[13] tsá[2] tiá[2] hnió[3] ma[3]tsu[3] ma[3]jáuh[32].

16 Ja[3]bí[1] ca[3]jmú[3] siáh[3] jáh[3] ñí[1] má[2]gon[3] hí[3] héih[32] hi[3] ca[3]la[3] jɨ́n[32] tsáu[2] hniáuh[32] taun[3] cáun[2] li[21] cuá[2] chu[21] quioh[21] ho[3]lá[2]dá[2] chí[1]quie[13], uá[1] hi[3] tsá[1]míh[1] ho[3] tsá[2] má[2]lieih[21], uá[1] hi[3] tsá[2] hánh[3] ho[3] tsá[2] tia[3]mii[2], uá[1] hi[3] *tsá[2] má[2]ná[1]hlánh[1] ho[3] tsá[2] zian[2] hi[3] ca[3]tɨn[1] hmóu[32].

17 Ja[3]bí[1] ca[3]jmú[3] siáh[3] jáh[3] hí[3] héih[32] hi[3] hí[1] jan[2] tiá[2] hin[2] lɨ́[13] lá[32] ho[3] hi[3] hna[3] nɨ́[1]juáh[3] tiá[2] la[3] quian[32] yáh[3] tsú[2] li[21] hi[3] lɨ́[3] jáun[2] hi[3] jmáɨ[2] jáh[3] hláɨh[1] hí[3], ho[3]lá[2]dá[2] número quioh[21] hi[3] jmáɨ[2] jáh[3] hí[3].

18 Hniáuh[32] quia[3]lín[3] jmɨ́[1] tsɨ́[3] bíh[1] tsú[2] ca[3]tɨ[21] hi[3] nɨ́[2]. Jáun[2] lɨ[3]ua[3] jan[2] tsá[2] quia[3]lín[3] jmɨ́[1] tsɨ́[3] bíh[1] lɨ́[13] hnauh[13] he[3] hnió[3] juáh[3] número jáun[2] quioh[21] jáh[3] hláɨh[1] hí[3], quí[1] número jáun[2] dá[2] lɨ́[3] hi[3] jmáɨ[2] jan[2] tsáu[2] bíh[1], hi[3] tí[3] jñéɨ[3] nio[2] hña[3]láu[3] tsɨ[21] hnaɨh[32] nio[2] quiú[3] jñéɨ[3].

14

Sun[1] hɨ[3] ná[1]hɨe[32] tsá[2] má[2]ca[3]liáun[3]

1 Jmɨ́[1] lɨ[21] jáun[2] né[3] ca[3]jɨen[1] jná[13] Tsá[2] lɨ́n[3] hí[3] *Já[1]ziáh[2] míh[1] hɨ[3] zenh[2] tsɨ[3] máh[3] Sión la[3] má[2]quionh[3] tán[1] hña[3]láun[3] tsɨ[21] tu[3]la[3]quiún[3] mei[21] tsá[2] má[2]ná[1]tón[21] hí[3] chí[1]quie[13] hi[3] jmáɨ[2] Já[1]ziáh[2] míh[1] hí[3], jɨ[3] hi[3] jmáɨ[2] Jméɨ[2] tsú[2] nɨ́[2] siáh[3].

2 Jmɨ́[1]jáun[2] ca[3]náɨ[32] jná[13] cáun[2] mah[1] hi[3] ja[3] hñu[3]mɨ[3]cuú[2]. Mah[1] jáun[2] niéih[3] la[3]jmɨ́[1] niéih[3] cuú[2]jëh[3] ñí[1] hí[1]cha[23] jmáɨ[2] ñí[1] ñe[1] lɨ́n[21], jɨ[3] la[3]jmɨ́[1] niéih[3] mah[1] quioh[21] miíh[32] nɨ́[2] siáh[3]; máh[1] hi[3] ca[3]náɨ[32] jná[13] jáun[2] dá[2] lɨ́[3] la[3]jmɨ́[1] lɨ́[3] sun[1] quioh[21] tsá[2] ná[1]quien[2] tun[32] pih[21] hi[3] caɨ[32] tsú[2].

3 Tsá[2] hí[3] jmɨ́[1] ñí[1]ná[1]hɨe[32] cáun[2] sun[1] hmaɨ[21] ñí[1] ta[3] ñí[1] Tsá[2] cuá[1]tsɨ[21] hí[3] hmá[2]sɨ[1], ñí[1] ta[3] ñí[1] tá[1] quiun[3] tsá[2]cuú[2] tsá[2]chín[3], jɨ[3] ñí[1] ta[3] ñí[1] jɨ[3]lɨn[2] tsá[2]daun[32] hí[3] nɨ́[2] siáh[3]; hí[1] jan[2] yáh[3] tiá[2] hin[2] jmɨ́[1] lɨ́[13]

lɨ³ tɨn² sun¹ jáun², jí³²la³
hmóu³² tsá² hña³láun³ tsɨ²¹
tu³la³quiún³ mei²¹ hí³ bíh¹
tɨn², tsá² ca³liáun³ hí³ ñí¹
hué²¹ lá².
4 Tsá² hí³ bíh¹ tsá² tiá²
lí¹ má²ca³cuu³ ca³hlianh³
quionh³ tsá²mɨ³ juón¹, tsá² hí¹
cónh³ tiá² lí¹ ca³jmu³ ca³tsau³
yáh³. Tsá² hí³ dá² ñi³táunh¹
cu³chin¹ cu³hna²¹ Tsá² lín³ hí³
Já¹ziáh² míh¹ lɨ³ua³ cáun² ñí¹
tsó²¹. Tsá² hí³ má²ca³liáun³
ja¹ quioh²¹ tsá²mɨ³cuóun²
cun³quionh³ hi³ ca³ma³hmah¹
Tsá² lín³ hí³ Já¹ziáh² míh¹,
hi³ ná¹lín³ la³jmí¹ lɨ³ hi³ lau³²
la³ñí¹, hi³ cue³² tsáu² ñí¹con²
Dió³² jɨ³ ñí¹con² Tsá² lín³ hí³
Já¹ziáh² míh¹.
5 Tsá² hí³ bíh¹ tsá² tiá²
ca³hléh³ hí¹ cáun² jú¹ tí¹jáɨ²,
hú¹tá¹ tsá² jɨn² cu³tí¹³ bíh¹ hí³.

Jáɨ¹³ hi³ ngaɨ³² gáun³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³²

6 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² ca³jɨen¹
jná¹³ siáh³ jan² tsá²cuú²
tsá²ta³ Dió³² hi³ hí¹ranh³²
chi³cuú² ñí¹ ñe¹ lín²¹. Tsá²
hí³ né³ quian³² jú¹ chú³² hi³
quien² la³ cun³ jmí¹hi³nio² hi³
hléh³² ñí¹con² tsá² tionh² ñí¹
hué²¹ lá², la³ cun³ la³jín³² tsá²
zian² ma³ quin³² ma³ caun³²
hué³², ca³la³ jánh³ dú¹ ñí¹
mí¹zionh² tsáu², jɨ³ la³jáh³ dú¹
ñí¹ juo³ tsá² jma² nɨ² siáh³.
7 Tsá² hí³ né³ ca³hléh³ tiá³
hi³ ca³juáh³ la³ lá²:
—Juénh² náh² jmu³ ñí¹con²
Dió³², jɨ³ hi³ ma³quien¹³
náh² tsú², quí¹ má²cá²chó³²
bíh¹ jmáɨ¹ hi³ má²ra³tsɨ³²
Dió³² héih³²; jáun² ma³tsú¹
ma³jonh²¹ náh² Tsá² ca³jmú³
hí³ la³ cu³ la³ juéh³ mɨ³cuú²,
la³ má²quionh³ jmí²miih²¹ jɨ³
la³jí³² ñí¹ ñei³² jmáɨ² ní² siáh³.
8 Jmí¹ lɨ²¹ jáun² ja³ siáh³ tsá²
ñí¹ má²gon³ tsá²cuú² tsá²ta³
Dió³², hi³ ca³juáh³:
—¡Má²já²hín³ bíh¹ juú² Babilonia, má²já²hín³ bíh¹ juú²
chín¹ hi³ jlánh¹ jmí¹ jmu² hi³
hen² tsí³ tsá² zian² tá¹ cáun²
hngá¹máh³ la³jí³² hi³ hlah³
hi³ hó³², la³juah²¹ dúh¹ hi³
ca³hinh³ tsú² tsá² hí³ mu² ráu³
má²zéih¹!
9 Jmí¹jáun² la³juɨ³² ja³ siáh³
tsá² ñí¹ má²gáun³ tsá²cuú²
tsá²ta³ Dió³² hi³ hún¹ cú²tiú²
cú²jan³² lín³², hi³ juáh³ la³ lá²:
—Lɨ³ua³ jan² tsá² má²tsú²
má²jónh³² jáh³ hláɨh¹ la³ñí¹,
jɨ³ la³ má²quionh³ nóh³² hi³
dí¹láɨn¹ jáh³ hí³, jɨ³ hi³ he³
tsú² siáh³ li²¹ hi³ taun³ jáun²
chí¹quie¹³ ho³lá²dá² cuo² tsú²,
10 jáun² tsá² la³ hí³ bíh¹
ca³tɨn¹ quiunh²¹ la³jí³² la³
cun³ hi³ ma³tsau¹³ jáun² Dió³²
ca³la³ hi³ míh²³ lín³² tsí³,
la³jmí¹ hính²³ tsú² mu² ráu³
hngó³² hi³ má²zéih¹ lín²¹. Tsá²
la³ hí³ bíh¹ tsa³ma³tso² tsí³
ja¹ sí² lí³ cun³quionh³ juɨ²¹
quín¹ azufre ñí¹ ta³ ñí¹ la³jín³²
tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² tsá²
chun¹, jɨ³ ñí¹ ta³ ñí¹ hnga²
Tsá² lín³ hí³ *Já¹ziáh² míh¹.
11 Ca³la³ cun³ jmí¹hi³nio²
bíh¹ cuá³² mí²ñí¹ ñí¹
ná¹má²tso² jáun² tsá² hí³ tsí³;
cun³ tiá² tie³ nio² bíh¹ ñí¹
tionh¹ tsú² jáun² la³ huá² la³
jma², ní¹juáh³ tsá² má²tsú²

má²jónh³² jáh³ hláɨh¹ hí³ la³ má²quionh³ nóh³² hi³ dí¹láɨn¹ jáh³, ho³ lɨ³ua³ jan² tsá² he³ siáh³ li²¹ quioh²¹ hi³ jmáɨ² jáh³ hí³.

12 Jáun² né³, hniáuh³² tion³ tsɨ́³ bíh¹ tsá² joh¹ Dió³², tsá² má²má²tí³² hí³ héih³² quioh²¹ Dió³² jɨ³ hi³ nio² siáh³ cáun² tsɨ́³ ñí¹con² Jesús.

13 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³náɨ³² jná¹³ siáh³ cáun² mah¹ hi³ ñí¹ca³hléh³, hi³ ñí¹juah²¹:

—Tón³ ñí¹ sí² jáɨ¹³ lá²: “Hénh³ ma³ jmɨ́¹ ren² tsá² hiá¹ tsán¹³ hi³ tanh² ta²¹ Tɨ³² Juo¹³ dí² né³² tɨ³ chí¹ján³”.

Jáun² Jmɨ́²chí³ Chun¹ siáh³ ñí¹ca³juáh³:

—Ján³, má²tiánh³ tsú² tie³ cun³ñí¹ hi³ ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² ta²¹ hi³ lɨ́²jmú³, quí¹ ta²¹ hi³ ca³jmú³ tsú² tsa³toh³ cu³lɨ²¹ quionh³ tsú² ñí¹ tsa³tiánh² tsú² jáun² tie³.

Hi³ ca³láu² cuá¹ hué²¹

14 Jmɨ́¹ má²lɨ³² jáun² né³ ca³jɨ́e³² jná¹³ cáun² jnie² tiáu²; ñí¹ jnie² jáun² né³ cuá¹tsɨ²¹ jan² tsá² jniá³ la³jmɨ́¹ jniá³ tsá²mɨ³cuóun². Tsá² hí³ jmɨ́¹ hun¹ cáun² *có²ron¹ná¹ hi³ lɨ́³ cú¹mí¹niau²¹ chí¹, jɨ³ hi³ zianh³² siáh³ cáun² mí¹jla² rá¹lɨnh² hmu³ lɨ́n³².

15 Jáun² cua³han³ siáh³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ñéih³ hñú³ hɨ́en¹ jáun² hi³ hleh³² tiá³ lɨ́n³² hi³ liéinh³² tsá² cuá¹tsɨ²¹ hí³ ñí¹ jnie², hi³ juáh³:

—¡Má²ca³láu² bíh¹ máɨ³ ñí¹ hué²¹ nɨ́², má²juú² bíh¹; né³² né³, tiú¹ chí² hieh² quionh³ mí¹jla² rá¹lɨnh² nɨ́² quián¹³, jáun² quiaun²!

16 Jáun² tsá² cuá¹tsɨ²¹ hí³ ñí¹ jnie² né³ ca³nga³ mí¹jla² quioh²¹ ñí¹ hué²¹ lá² hi³ ca³ziu³ ca³liauh³ la³jɨ́³² la³ cun³ hi³ ca³láu² hngá¹máh³ lá².

17 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ cua³han³ siáh³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ñéih³ hñú³ hɨ́en¹ zeh² jáun² hñu³mɨ³cuú², hi³ zianh³² siáh³ cáun² mí¹jla² rá¹lɨnh² hi³ hmu³ lɨ́n³².

18 Jáun² cua³han³ siáh³ cónh³í¹ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ñí¹ lɨ́³ ñí¹hiú¹³, tsá² hí³ ho² jáɨ¹³ ñí¹con² sɨ́²; tsá² hí³ ca³hléh³ tiá³ hi³ ca³teh³ tsá² zianh³² hí³ mí¹jla² rá¹lɨnh² hmu³ lɨ́n³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ngáɨ¹ mí¹jla² rá¹lɨnh² hmu³ nɨ́² quián¹³ chí² hieh² mɨ³ uóun²jɨeh¹³ hi³ zia³² ñí¹ hué²¹ nɨ́², quí¹ má²juú² lɨ́n³² bíh¹.

19 Jáun² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hí³ ca³nga³ mí¹jla² jáun² quioh²¹ ñí¹ hué²¹ lá², hi³ ca³tiú³ chí² hieh² mɨ³ uóun²jɨeh¹³ hi³ má²ca³láu² jáun² ñí¹ hué²¹ lá², jáun² ca³tóh³ tsú² tɨ³ ñeh² ñí¹ lɨ́¹³ jlinh³ tsú² hi³ quiáuh³² jmaɨh²¹; hi³ jáun² né³ hnió³ juáh³ ca³tɨ²¹ la³jɨ́³² hi³ ma³tsau¹³ tsú² jáun² Dió³² ca³la³ hi³ míh²³ lɨ́n³² tsɨ́³.

20 Mɨ³ uóun²jɨeh¹³ jáun² né³ ca³quiauh³ tsú² jmaɨh²¹ ñí¹ lɨ́³ tɨ³ cheih³² juú²; jmɨ́¹

ca³quiauh³ tsú² jáun² jmaɨh²¹
mɨ³ uóun²jɨeh¹³ né³, jmɨ² bíh¹
ca³hué², hi³ lɨ³ cáun² cho²
ñe¹ la³ cun³ tiéh¹ ho³ jan²
tsa³cuá¹. Ñí¹ ca³ta³ná¹ho³
jmɨ² jáun² tí³ cun³ hnɨ³² nio²
hña³láu³ kilómetros.

15

Quiaun³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tsá² quian³² quiau³ uu³mí²tsɨ³² ñí¹ má²ca³táuh³

1 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³jɨ́e³² jná¹³ siáh³ cáun² li²¹
hi³ cáu² hi³ jueh³² lɨ́n³²
hñu³mɨ³cuú². Ca³jɨen¹ jná¹³
quiaun³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³²
hi³ ná¹quian³² tá¹ quiau³
uu³mí²tsɨ³² ñí¹ má²ca³táuh³;
hi³ jáun² né³, cun³quionh³ hi³
jáun² bíh¹ má²tsá¹³ hi³ míh²³
tsɨ́³ Dió³².

2 Ca³jɨ́e³² jná¹³ siáh³
cáun² hi³ jniá³ la³jmɨ́¹
jniá³ jmɨ́²miih²¹ hi³ lɨ́³ hu³²
má²ná¹jan² quionh³ sɨ́². Can³²
jmɨ́²miih²¹ jáun² né³ jmɨ́¹
ná¹táun³ la³jɨ́n³² tsá² ca³cah¹³
jmáɨ¹ ñí¹con² jáh³ hláɨh¹ hí³
jɨ³ ñí¹con² nóh³² hi³ dí¹láɨn¹
jáh³ jɨ³ número quioh²¹ hi³
jmáɨ² jáh³ siáh³. Tsá² hí³ né³
ná¹zianh³² ma³ cáun² tun³²
pih²¹ caɨ³² tsú² hi³ má²ca³cué³
Dió³²,

3 hi³ jáun² má²ná¹hɨe³² sun¹
hi³ la³ ca³hɨ́e³ hla¹ Moisés tsá²
quian²¹ Dió³², jɨ³ sun¹ quioh²¹
Tsá² lɨ́n³ hí³ *Já¹ziáh² míh¹ nɨ́²
siáh³, hi³ juáh³ la³ lá²:

Hnú² Dió³² Juo¹³ jnoh¹, Tsá²
cú² juenh² lɨ́n³²,
hi³ cáu² hi³ jueh³² lɨ́n³² bíh¹
má²ca³jmuh³ hnú²,
hnú² Re²¹ Tsá² chín¹ ñí¹con²
la³jɨ́³² hué³² hi³ zia³² tá¹
cáun² hngá¹máh³,
hnú² bíh¹ lɨ́n³ nú² Tsá² chun¹,
Tsá² ma³tih²¹ jëh² la³
cun³ la³jɨ́³² hi³ jmuh³².

4 Hnú² Tɨ³² Juo¹³ jnoh¹, ¿hin²
bí¹ tsánh² tiá² jmu³
juénh² ñí¹con² hnú²,
hin² bí¹ tsánh² tiá² ma³quien²
hnú²?
Quí¹ jɨ³²la³ huen² hnú² bíh¹
Tsá² hɨen¹ nú²,
hi³ jáun² dá² la³jɨ́n³² tsá² zian²
tá¹ cáun² hngá¹máh³
bíh¹ ja³tú¹ ja³lɨn³ hi³
ma³tsu³ ma³jáuh³²
hnú²,
quí¹ má²ca³jɨ́e³ bíh¹ tsú² hi³
hnú² bíh¹ rá²tsɨh³²
héih³² la³ cun³ ca³tɨ²¹.

5 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² ca³jɨ́e³² jná¹³
siáh³ hi³ ca³niá³ ñí¹ jlánh¹ bíh¹
hɨen¹ quioh²¹ hñú³ hɨen¹ tɨ³
hñu³mɨ³cuú², ñí¹ nio¹ jáun²
jáɨ¹³ quioh²¹ nió³² hi³ ca³jmú³
jáun² Dió³².

6 Ñéih³ hñú³ hɨen¹ jáun²
bíh¹ ca³huén² tá¹ quiaun³
tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tsá²
ná¹quian³² hí³ tá¹ quiau³
uu³mí²tsɨ³² jueh³² jáun²; tsá²
hí³ ná¹quih³² hmɨh³² zɨ́n³ tiáu²
jon³ cu³tí³, hi³ ná¹hñéih³ siáh³
láu² cú¹mí¹niau²¹ ñí¹ tsɨ́³ tsú².

7 Jáun² jan² tsá² quiun³
tsá²cuú² tsá²chín³ hí³
ca³zianh³ tá¹ quiaun³ tsá²cuú²
tsá²ta³ Dió³² ma³ cáun² uon²
hi³ lɨ́³ cú¹mí¹niau²¹, hi³ ca³la³
hi³ ná¹canh² hi³ míh²³ jáun²

tsɨ́3 Dió32 Tsá2 zian2 hí3 cun3
jmɨ́1hi3nio2.
8 Hi3 ñéih3 hñú3 hɨ́en1 jáun2
né3 ca3cónh32 mí2ñí1 hi3 lɨ3
cun3ñí1 hi3 jlánh1 cuá1quien2
lɨ́n32 Dió32 jɨ3 hi3 cun3ñí1
hi3 jlánh1 ho2 tsú2 pí3 nɨ́2
siáh3. Hi3 jáun2 hí1 jan2 yáh3
tiá2 hin2 jmɨ́1 lɨ́13 hí3 ñéih3
jáun2, ca3la3 tɨ3 ñí1 ca3táuh3
tá1 quiau3 uu3mí2tsɨ32 hi3
má2ná1zianh32 jáun2 tsá2cuú2
tsá2ta3 hí3 Dió32 máh3 má2lɨ́13.

16

Uon2 tioh3 uu3mí2tsɨ32

1 Jáun2 jná13 ca3náɨ32 siáh3
cáun2 mah1 hi3 ñí1ja21 tɨ3
ñéih3 hñú3 hɨ́en1 jáun2 hi3
ñí1ca3záɨh3 tsú2 tá1 quiaun3
tsá2cuú2 tsá2ta3 Dió32 la3 lá2:
—Cuá2can21 náh2 ñí1 hué21
ó32 tá1 quiau3 uon2 hi3
ná1canh2 hi3 míh23 jáun2 tsɨ́3
Dió32.
2 Jáun2 ngau3 tsá2cuú2
tsá2ta3 Dió32 tsá2 la3ñí1 hi3
ca3ñí1can1 uon2 jáun2 quioh21
ñí1 hué21, jmɨ́1jáun2 ca3la3
jɨ́n32 tsá2 má2ná1quian32 li21
quioh21 hi3 jmáɨ2 jáh3 hláɨh1
hí3 jɨ3 hi3 má2tsú2 má2jónh32
tsú2 siáh3 nóh32 hi3 dí1láɨn1
jáh3 hí3, ca3hián2 hmah2 hlah3
hi3 cú2 hi3 chéɨ3 cu3tí3.
3 Jáun2 ngau3 siáh3 tsá2cuú2
tsá2ta3 Dió32, tsá2 ñí1 má2gon3
hi3 ca3ñí1can1 uon2 quioh21
ñí1 jmɨ́2miih21, jmɨ́1jáun2 né3
ca3jéinh32 jmɨ2 tá1 cáun2
jmɨ́2miih21 la3juah21 dúh1
jmɨ́2hán1 tsá2 lɨ́2jngah3 tsáu2,
jmɨ́1jáun2 ca3hiá2 cá2tsan3
ca3la3 jánh3 dú1 ñí1 jáh3 jmɨ́1
tiáunh1 hñu3 jmɨ́2miih21.
4 Ñí1 má2gáun3 tsá2cuú2
tsá2ta3 Dió32 ca3can3 siáh3
uon2 quioh21 ñí1 quioh21
la3jɨ́32 jmɨ́2 cua3 jɨ3 la3jáh3 dú1
ñí1 ñei32 jmáɨ2 nɨ́2 siáh3, hi3
jáun2 jmɨ2 bíh1 ca3lan3 la3jɨ́32
jmáɨ2.
5 Jáun2 ca3náɨ32 jná13 hi3
ca3hléh3 tsá2cuú2 tsá2 ta3
Dió32, tsá2 ho2 hí3 jáɨ13 ñí1con2
jmáɨ2, hi3 ca3juáh3:
Hnú2 bíh1 jan2 Tsá2 rá2tsɨh32
héih32 re2,
Tsá2 chun1 nú2,
Tsá2 qui3 cónh3 jmɨ́1 zian2
nú2, hi3 zian2 nú2 la3
má2zian2 jáun2,
quí1 hnú2 bíh1 má2lɨ́2ra3tsɨh32
héih32 la3 cun3 ca3tɨ21,
6 quí1 tsá2 ó32 bíh1 ca3táɨn3
jmɨ́2hán1 tsá2 joh2 hnú2,
jɨ3 jmɨ́2hán1 tsá2 jmɨ́1 ná1lɨ́n3
tɨ32 jëh2 hnú2 nɨ́2 siáh3,
hi3 jáun2 dá2 jmɨ2 bíh1
má2lɨ́2hinh21 nú2 tsú2
ta3né32;
quí1 la3 nɨ́2 ca3tɨn1 quiunh21
yáh3 tsú2.
7 Hi3 jáun2 ca3náɨ32 jná13
siáh3 cáun2 mah1 hi3 ñí1ja21 la3
tɨ3 ñí1 zeh1 jáun2 ñí1hiú13, hi3
ñí1ca3juáh3:
—Tson2 bíh1 cu3tí3, hnú2
Tɨ32, Dió32 Tsá2 cú2 Tsá2
juenh2, hnú2 bíh1 Tsá2
rá2tsɨh32 héih32 ca3la3 re2 tso2
cu3tí3 la3 cun3 ca3tɨ21.
8 Jáun2 ja3 siáh3 tsá2 ñí1
má2quiun3 tsá2cuú2 tsá2ta3
Dió32 hi3 ca3can3 siáh3 uon2
quioh21 ñí1 quioh21 hiú2; jmɨ́1
lɨ21 jáun2 né3 ca3chéɨ32 lɨ́n32

bíh¹ hiú², ca³la³ hi³ ca³cáun³
bíh¹ tsáu² cun³quionh³ hi³
chéi³.
9 Tɨ³la³ jmɨ́¹ ca³cáun³
tsú² cun³quionh³ hi³ jlánh¹
chéi³ jáun² né³, tɨ³ ca³chu³
ca³juóun³² bíh¹ tsú² Dió³² Tsá²
ho² hí³ jáɨ¹³ ñí¹con² la³jɨ́³²
uu³mí²tsɨ³² jáun², cha³ jmɨ́¹
tsa³conh² tsɨ́³ tsú² hi³ jmɨ́¹ lɨ¹³
lɨ³ ma³quien² tsú² Dió³².
10 Hi³ jáun² tsá² ñí¹ má²hñá³
tsá²cuú² tsá²ta³ hí³ Dió³²
ca³can³ siáh³ uon² quioh²¹
ñí¹ hmá²sɨ¹ ñí¹ cuá¹quien²
jáh³ hláɨh¹ hí³; jáun² jmɨ́¹jáun²
ca³lɨ³ já¹niéi² la³ tán¹ ñí¹ hu²¹
cuo² jáh³ hí³. Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun²
né³ má²quí² má²juoun³² tsáu²
zɨ́h¹ cun³ñí¹ hi³ má²zian² hi³
chéi³ hi³ uóu³² cu³tí³.
11 Tsá² hí³ né³, tɨ³ ca³chu³
ca³juóun³² bíh¹ Dió³² Tsá²
quioh²¹ hñu³mɨ³cuú² cun³ñí¹
hi³ má²má²tso² tsɨ́³ hi³ chéi³
hi³ uóu³² jɨ³ hi³ má²tsɨn¹ siáh³
hmah² hlah³ jáun²; cun³ tiá²
ca³ja³conh² bíh¹ tsɨ́³ tsú² ca³tɨ²¹
la³jɨ́³² ta²¹ hlah³ hi³ ná¹jmú².
12 Jáun² ja³ siáh³ tsá² ñí¹
má²jñéi³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³²
hi³ ca³can³ siáh³ uon² quioh²¹
ñí¹ quioh²¹ cua³ jueh³² jmáɨ²
Eufrates; jmɨ́¹jáun² ca³lɨ³
quiéin² cua³ jáun², hi³ jáun²
ca³niá³ juɨ³² ñí¹ ja³táunh¹ tsá²
ná¹lɨ́n³ re²¹, tsá² ja³táunh¹ tɨ³
juɨ³² ñí¹ hia³² hiú².
13 Jmɨ́¹jáun² ca³jɨen¹ jná¹³
gáun³ jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hi³
jniá³ la³jmɨ́¹ jniá³ jɨeh². Jan²
cua³han³ ho³ jáh³ hláɨnh¹
chín¹ hí³, jan² cua³han³ ho³
jáh³ hláɨh¹ la³ñí¹ hí³ hi³ cónh³
jan² cua³han³ siáh³ ho³ tsá²
jlánh¹ juáh³ hí³ hi³ lɨ́n³ *tɨ³²
jë¹ Dió³².
14 Jmɨ́²chí³ hláɨnh¹ hí³
dá² ca³la³ hi³ jmu² li²¹ hi³
lɨ³ hua³jueh³². Hí³ bíh¹
tsa³táunh¹ hi³ tsa³ngɨh¹ tsá²
ná¹lɨ́n³ re²¹ zian² tá¹ cáun²
hngá¹máh³, hi³ tsa³jmú³
cá²hon³ hi³ jmu³ hniéi² nɨ́¹
má¹cá²chó³² jmáɨ¹ jueh³²
jáun² quioh²¹ Dió³² Tsá² cú²
Tsá² juenh².
15 —Sá¹nɨ́² jɨe³, cu³diá²jan²
pih²¹ la³ lá² bíh¹ jáunh¹³ jná¹³
la³jmɨ́¹ ja³² jan² háɨn². Hénh³
ma³ jmɨ́¹ ren² nɨ́¹juáh³ tsá²
cuá¹zian² tsɨ́³ jɨ³ hi³ cuá¹quih³²
siáh³ ha¹ la³ má²quih³² jáun²,
quí¹ nɨ́² lɨ́¹ ca³lɨ³ jnia² hi³ láun³
tsú², hi³ jáun² tiá² jɨe³ tsáu² ñí¹
hua³heih²¹ quioh²¹ tsú².
16 Jáun² né³, ca³cuu³
ca³ngɨh³ bíh¹ jmɨ́²chí³ hí³ tsá²
ná¹lɨ́n³ re²¹ máɨ² ñí¹ téh²³ tsú²
jáun² Armagedón cun³quionh³
jú¹ *hebreo.
17 Jmɨ́¹jáun² né³ ja³ siáh³
tsá² ñí¹ má²quiaun³ tsá²cuú²
tsá²ta³ Dió³² hi³ ca³can³ uon²
quioh²¹ ja¹ chí³; jmɨ́¹jáun²
ca³náɨ³² jná¹³ cáun² mah¹ tiá³
cu³tí¹³ hi³ ñí¹ja²¹ la³ tɨ³ ñéih³
hñú³ hɨ́en¹, la³ tɨ³ ñí¹ zeh¹
hmá²sɨ¹ quioh²¹ Dió³², hi³
ñí¹ca³juáh³ la³ lá²:
—¡Má²ca³táuh³ bíh¹ la³jɨ́³²!
18 Jáun² jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³
ja³tu³ ja³lɨ́³ sɨ́² quioh²¹ miíh³²,
hi³ ca³lɨ³ tiú² jan³², hi³ ca³quí¹
ca³hín¹ tiá³ lɨ́n³²; hi³ ca³qui³

ca^{3}jɨ́eh^{3} siáh^{3} hué^{32} tiá^{3} tiá^{2}
tí^{1} tiá^{2} nio^{3} cu^{3}tí^{13}, cáun^{2} hi^{3}
tiá^{2} má^{2}lɨ^{32} hí^{1} cónh^{3} la^{3} cun^{3}
jmɨ́^{1} ca^{3}lɨ^{3}zian^{2} tsáu^{2} ñí^{1} hué^{21}
lá^{2}, quí^{1} cun^{3} tiá^{2} cunh^{3} bíh^{1}
quionh^{3} la^{3} cun^{3} hi^{3} má^{2}lɨ^{32}
jmɨ́^{1}tin^{2}.

19 Jmɨ́^{1}jáun^{2} ca^{3}tsáun^{3} hnɨ^{32}
tsoh^{3} juú^{2} chín^{1} jáun^{2}, hi^{3} juú^{2}
cáh^{1} juú^{2} pa^{21} hi^{3} zia^{32} tá^{1}
cáun^{2} hngá^{1}máh^{3} né^{3} ca^{3}juú^{2}
ca^{3}tsúnh^{2}; hi^{3} Dió^{32} né^{3} tsau^{3}
tsɨ́^{3} juú^{2} Babilonia juú^{2} chín^{1}
jáun^{2}, hi^{3} ca^{3}hinh^{3} dí^{2} mu^{2}
ráu^{3} hi^{3} dí^{1}canh^{2} jáun^{2} copa
quioh^{21}, la^{3} cun^{3} hi^{3} niéih^{3}
jáun^{2} hi^{3} ma^{3}tson^{13} dí^{2} juú^{2}
jáun^{2} ca^{3}la^{3} hi^{3} míh^{23} lɨ́n^{32} tsɨ́^{3}.

20 Jmɨ́^{1}jáun^{2} né^{3}, cáun^{2} lɨ́^{1}
ca^{3}yéin^{2} bíh^{1} la^{3}jɨ́^{32} hué^{32}
pih^{21} hi^{3} jmɨ́^{1} tioh^{3} jáun^{2} chu^{3}
jmáɨ^{2} jɨ^{3} ñí^{1} jmɨ́^{1} lɨ́^{3} hngá^{1}máh^{3}
nɨ́^{2} siáh^{3}.

21 Ja^{3}bí^{1} jmɨ́^{1}jáun^{2} siáh^{3}
ca^{3}súh^{32} tsɨ́^{3} cáh^{1} cu^{3}tí^{3} ñí^{1}
quioh^{21} tsáu^{2}, hi^{3} héi^{2} cun^{3}
quiéinh^{3} nio^{2} quiú^{3} cuah^{21}.
Jmɨ́^{1}jáun^{2} la^{3}jɨ́n^{32} bíh^{1} tsáu^{2}
ca^{3}chu^{3} ca^{3}juóun^{32} siáh^{3} Dió^{32}
cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}tɨ^{21} uu^{3}mí^{2}tsɨ^{32}
jáun^{2}, quí^{1} hi^{3} jáun^{2} dá^{2} cáun^{2}
hi^{3} huáh^{2} tsɨ́^{3} lɨ́n^{32} bíh^{1} hi^{3}
ca^{3}ma^{3}tso^{2} tsáu^{2} tsɨ́^{3}.

17

Jmáɨ^{1} hi^{3} tsa^{3}hín^{3} tsá^{2}mɨ^{3} hláɨh^{1}

1 Jmɨ́^{1} má^{2}lɨ^{32} jáun^{2} la^{3} jáun^{2}
né^{3}, jan^{2} tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3} Dió^{32}
tsá^{2} quiaun^{3} jmɨ́^{1} ná^{1}zianh^{32}
hí^{3} uon^{2} ca^{3}záɨ^{3} jná^{13} la^{3} lá^{2}:

—Sá^{1}nɨ́^{2} ña^{32} ñá^{2}jɨe^{3}, lá^{2}
hɨ́e^{13} jná^{13} he^{3} lánh^{3} rón^{32}
tá^{1}tsɨn^{1} héih^{32} tsá^{2}mɨ^{3} tsá^{2}
jlánh^{1} juón^{1} cuá^{1}tsɨ^{21} ñí^{1} jmáɨ^{2}
zia^{32} tá^{1} cáun^{2} hngá^{1}máh^{3}.

2 La^{3}jɨ́n^{32} bíh^{1} tsá^{2}
ná^{1}lɨ́n^{3} re^{21} zian^{2} tá^{1} cáun^{2}
hngá^{1}máh^{3} lɨ́^{1} má^{2}ca^{3}jmu^{3}
ca^{3}tsau^{3} quionh^{3} tsá^{2}mɨ^{3}
hí^{3}, jɨ^{3} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} zian^{2}
hngá^{1}máh^{3} bíh^{1} má^{2}ca^{3}ma^{3}héinh^{32}
siáh^{3} quionh^{3} mu^{2} ráu^{3} hi^{3}
ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} juón^{1} tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3}.

3 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} né^{3}, ca^{3}jau^{3}
jná^{13} tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3} hí^{3}
Dió^{32} juɨ^{32} jmɨ́^{2}chí^{3} tɨ^{3} ñí^{1} lɨ́^{3}
cuá^{1} quiéin^{2}. Jáun^{2} ñí^{1} jáun^{2}
ca^{3}jɨen^{1} jná^{13} jan^{2} tsá^{2}mɨ^{3}
hi^{3} cuá^{1}tsɨn^{1} jan^{2} jáh^{3} hláɨh^{1}
dáɨn^{3}. Ca^{3}la^{3} hi^{3} rá^{2}láɨn^{1} bíh^{1}
jáh^{3} hí^{3} cun^{3}quionh^{3} huéh^{3} lɨ́^{3}
jáɨ^{13} hi^{3} chú^{2} hi^{3} lén^{32} Dió^{32}.
Jáh^{3} hí^{3} tsɨ^{21} quiau^{3} máɨ^{3} mɨ^{3}
chí^{1}, hi^{3} cónh^{3} siáh^{3} quia^{3}
juɨ́^{13}.

4 Tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3} jmɨ́^{1} cuá^{1}quih^{32}
hmɨh^{32} zɨ́n^{13} jɨ^{3} hmɨh^{32} dáɨn^{3},
hi^{3} jmɨ́^{1} cuá^{1}láɨn^{1} siáh^{3}
cun^{3}quionh^{3} cú^{1}mí^{1}niau^{21},
quɨ́n^{1} zɨ́n^{3} chú^{32} jniá^{3}, jɨ^{3}
cun^{3}quionh^{3} máɨ^{3} pih^{21} zɨ́n^{3}
hi^{3} téh^{23} tsú^{2} perla nɨ́^{2} siáh^{3}.
Tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3} cuá^{1}zianh^{32} cáun^{2}
copa hi^{3} lɨ́^{3} cú^{1}mí^{1}niau^{21}, ca^{3}la^{3}
hi^{3} canh^{2} bíh^{1} la^{3}jáh^{3} dú^{1} ñí^{1}
hi^{3} hlah^{3} hi^{3} hó^{32} cun^{3}ñí^{1} hi^{3}
jlánh^{1} juón^{1} tsú^{2}.

5 Chí^{1}quie^{13} tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3} jmɨ́^{1}
tón^{21} cáun^{2} jáɨ^{13} hi^{3} ná^{1}hmá^{1}
ná^{1}jnɨ́^{1} hi^{3} juáh^{3} jáun^{2}: “Babilonia juú^{2} chín^{1}, mí^{1}ziú^{13}
ca^{3}la^{3} jɨ́n^{32} tsá^{2}mɨ^{3} juón^{1} jɨ^{3}
mí^{1}zioh^{21} la^{3}jɨ́^{32} ñí^{1} hi^{3} hlah^{3}
hi^{3} hó^{32} hi^{3} zia^{32} ñí^{1} hué^{21}

lá²”.

6 Tsá²mɨ³ ca³jɨen¹ jná¹³ hí³
má²cuá¹hein²¹ cun³quionh³
jmɨ́²hán¹ tsá² joh¹ Dió³², la³
cun³ jmɨ́²hán¹ la³jɨ́n³² tsá²
zih³² hí³ jú¹ tson² hi³ ca³tɨn¹
Jesús.

Lɨ́¹ tiá² ño¹ he³ jmu¹ bíh¹
jná¹³ lɨ³ jmɨ́¹ cá¹jɨe²¹ jáun².

7 Hi³ jáun² tsá²cuú² tsá²ta³
Dió³² hí³ ca³záɨ³ jná¹³:

—¿He³ láɨh³² sa³ tsá²cáun²
lɨ́n³² honh² hnú²? Lá² hɨ́e¹³
ná³ la³ cun³ he³ hnió³ juáh³
hi³ ca³tɨn¹ tsá²mɨ³ nɨ́² jɨ³ hi³
ca³tɨn¹ jáh³ hláɨh¹ cuá¹tsɨn¹
tsú² nɨ́², jáh³ chi²¹ nɨ́² quiau³
máɨ³ mɨ³ chí¹ hi³ cónh³ quia³
juɨ́¹³.

8 Jáh³ hláɨh¹ má²lɨ́²jɨen¹
hnú² nɨ́² dá² jan² jáh³ jmɨ́¹
zian² jmɨ́¹tin² bíh¹, tɨ³la³
tiú²uú² jáh³ nɨ́² zian² yáh³
ta³né³²; tɨ³la³ cun³ jáun²
jáh³ nɨ́² dá² hion¹³ bíh¹
hñu³ háunh³ ñeh² bíh¹ hi³
chau²¹ jmáɨ¹ hi³ tsó³² jáh³ ñí¹
má²tsa³hín³. Jáun² la³jɨ́n³² tsá²
zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³,
tsá² qui³ tiá² jmɨ́¹ ná¹tón²¹
hi³ jmáɨ² ñí¹ sí² la³ cun³
jmɨ́¹ ca³lɨ³liau³ hngá¹máh³,
la³ cun³ sí² hi³ rá²tiáunh¹
tsá² ca³tɨn¹ hi³ lɨ́¹³ zian², tsá²
hí³ jlánh¹ tsa³cáun² lɨ́n³² tsɨ́³
nɨ́¹ má¹ca³jɨen³² jáh³ hláɨh¹
jmɨ́¹ zian² hí³ jmɨ́¹tin² hi³
tiú²uú² zian² yáh³ ta³né³²,
tɨ³la³ chau²¹ bíh¹ jmáɨ¹ jáuh³
siáh³.

9 ”Lá² zia³² cáun² hi³ lɨ́¹³
ngɨ¹³ tsá² quia³lín³ jmɨ́¹ tsɨ́³:
Tá¹ quiau³ máɨ³ mɨ³ chí¹ jáh³
hí³ hnió³ juáh³ ca³tɨ²¹ quiau³
máh³ míh¹ ñí¹ cuá¹tsɨ²¹
tsá²mɨ³ ó³²; ja³bí¹ la³ jáun²
hnió³ juáh³ siáh³ hi³ ca³tɨn¹
quiaun³ tsá² lɨ́n³ re²¹.

10 Hñá³ re²¹ hí³ má²já²hín³,
hi³ cónh³ jan² né³ cuá¹ho²
bíh¹ jáɨ¹³ ta³né³², hi³ tsá² ñí¹
má²quiaun³ né³ tiá² má²hó²
yáh³ jáɨ¹³. Tɨ³la³ nɨ́¹ má¹cuán²
tsá² ñí¹ má²ca³táuh³ né³,
pih²¹ jmáɨ¹ bíh¹ cuá³² tsú² hi³
cuá¹ho² jáɨ¹³.

11 Hi³ jáh³ hláɨh¹ jmɨ́¹ zian²
hí³ jmɨ́¹tin² né³, hi³ ta³né³²
tiú²uú² zian² yáh³, jáh³ hí³
bíh¹ lɨ́n¹³ siáh³ cónh³í¹ jan²
re²¹ tsá² ñí¹ má²jña³. Hí³ bíh¹
jan² tsá² ja¹ re²¹ tsá² quiaun³
hí³; nɨ́¹ má¹lɨ³² jáun² né³
tá¹zanh¹ tsú² ñí¹ má²tsa³hín³.

12 ”La³ cun³ quia³ juɨ́¹³
jáh³ hi³ má²lɨ́²jɨeh³ hnú² nɨ́²
hnió³ juáh³ hi³ ca³tɨn¹ quian³
re²¹ tsá² tiá² má²ná¹ho² jáɨ¹³
ta³né³² bíh¹; cun³ cáun² o¹rá¹
bíh¹ hau³ tsá² hí³ jáɨ¹³ hi³
ná¹lɨ́n³ re²¹ cu³lɨ²¹ quionh³
jáh³ hláɨh¹ hí³.

13 Cáun² bíh¹ hi³ ná¹tioh³
tsɨ́³ tsá² hí³ jɨ³lɨn², hi³ cué³²
pí³ quioh²¹ ñí¹con² jáh³ hláɨh¹
hí³ la³ má²quionh³ jɨ³ jáɨ¹³ hi³
ná¹ho² nɨ́² siáh³.

14 La³jɨ́n³² bíh¹ tsá² hí³ jmu³
hniéɨ² ñí¹con² Tsá² lɨ́n³ hí³
*Já¹ziáh² míh¹, tɨ³la³ Já¹ziáh²
míh¹ hí³ bí¹ láɨh¹³ hniéɨ²
jáun², quí¹ hí³ bíh¹ lɨ́n³ Tsá²
chín¹ ñí¹con² tsá² ná¹chín¹ jɨ³
Re²¹ Juo¹³ tsá² ná¹lɨ́n³ re²¹
nɨ́² siáh³; hi³ tsá² quionh³

Tsá² lín³ hí³ Já¹ziáh² míh¹
né³, tsá² má²ná¹tén¹ bíh¹, tsá²
má²ná¹quiánh¹, tsá² má²tí³²
re² ñí¹con² tsú².
15 Hi³ ca³záɨ³ jná¹³ siáh³
tsá²cuú² tsá²ta³ hí³ Dió³² la³
lá²:
—Jmáɨ² zia³² tá¹ cáun²
hngá¹máh³ hi³ lí²jɨeh³ hnú²
jáun² hi³ cuá¹tsɨ²¹ tsá²mɨ³
juón¹ hí³, hnió³ juáh³ tsá²
juóun³² tsá² hmí¹h¹ tsá² zian²
tá¹ cáun² hngá¹máh³ bíh¹,
ca³la³ jáh³ dú¹ ñí¹ juo³ tsá²
jma².
16 Tá¹ quia³ juí¹³ hi³
má²lɨ²jɨeh³ hnú² jáun² né³,
la³ má²quionh³ jɨ³ hnga² jáh³
hláɨh¹ hí³ lɨ³ hon² bíh¹ tsá²mɨ³
juón¹ hí³; ca³la³ hi³ lɨn²¹
zenh² jmu³ dí², hi³ jmu³ dí²
ca³la³ hi³ láun³ cuánh², hi³
má²cu³ má²hính³ bíh¹ tsú²
ngú³ quioh²¹ tsá²mɨ³ hí³, hi³
jɨn³ dí² siáh³ cun³quionh³ sí².
17 Dió³² má²ca³jmú³ tsí³ tsá²
quian³ hí³ hi³ jmu³ la³ cun³
hi³ lín²³ dí² hnga², tsá² hí³
jmu³ cá²hon³ hi³ cuéh³² jáh³
hláɨh¹ hí³ jáɨ¹³ hi³ ná¹ho² hi³
hau³, ca³la³ ñí¹ ca³lɨ³tí³ la³
cun³ hi³ má²ca³juáh³ jáun²
Dió³².
18 Jáun² né³, tsá²mɨ³
má²lɨ²jɨen¹ hnú² hí³ dá² lín³
juú² chín¹ hi³ jmu² jáun²
héih³² ñí¹con² tsá² ná¹lín³ re²¹
zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³
bíh¹.

18

Jmí¹ já¹hín³ juú² Babilonia

1 Jmí¹ má²lɨ³² jáun² né³
ca³jɨen¹ jná¹³ siáh³ jan²
tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ ja³
hñu³mɨ³cuú²; tsá² hí³ né³ ho²
jáɨ¹³ quien² lín³². Jmí¹jáun²
táɨ³ tá¹ cáun² cuá¹ hué²¹ joh¹
hi³ quian³² tsá² hí³.
2 Tsá² hí³ né³ ca³hléh³ tiá³
lín³² hi³ ca³juáh³:
¡Má²já²hín³, cu³tí³ má²já²hín³
bíh¹ Babilonia juú²
chín¹!
Ñí¹ tionh¹ tsá² hláɨnh¹ bíh¹
má²cá²jéinh³² juú²
jáun²,
ñí¹ tionh¹ la³jánh³ dú¹ ñí¹
jmí²chí³ hláɨnh¹,
hi³ má²lí³ siáh³ za³ la³jánh³
dú¹ ñí¹ quiuh²¹ tan³²,
la³ cun³ tan³² hláɨh¹
tan³² hon², jáh³ tiá²
jɨn².
3 Quí¹ juú² jáun² jmí¹ lín³
la³jmí¹ lín³ jan² tsá²mɨ³
juón¹ hi³ má²quioh²¹
la³jín³² tsá² zian² tá¹
cáun² hngá¹máh³,
hi³ tsáu² né³ ca³lɨ³ hen²
cun³quionh³ mu² ráu³
hi³ lí³ hi³ juón¹ tsú²
jáun².
Jɨ³ tsá² ná¹lín³ re²¹ uá²jaɨ³²
lí¹ ca³jmu³ ca³tsau³
quionh³ tsú²,
hi³ tsá² zia³² hi³ ñɨ³jmú¹
ñɨ³hna¹ siáh³, tsá² zian²
tá¹ cáun² hngá¹máh³,
má²ca³lɨ³ hánh³ cun³quionh³
la³jí³² hi³ jmí¹
dí¹quiaunh²¹ jáun² tsí³
tsú².
4 Jmí¹jáun² ca³náɨ³² jná¹³
siáh³ hi³ ñí¹ca³hléh³ jan² tsáu²
hñu³mɨ³cuú² hi³ ñí¹ca³juáh³:

Huen^{3} hnoh^{2} já^{1} juú^{2} nɨ́^{2}, hnoh^{2} tsá^{2} tionh^{2} jo^{3}uón^{32} jná^{13},
hi^{3} jáun^{2} tiá^{2} tsa^{3}tsáɨnh^{2} hnoh^{2} tso^{3} quioh^{21} juú^{2} nɨ́^{2},
hi^{3} sa^{3}jun^{3} má^{1}tsoh^{1} náh^{2} siáh^{3} honh^{2} la^{3} cun^{3} hi^{3} ma^{3}tso^{2} juú^{2} nɨ́^{2} tsɨ́^{3}.
5 Quí^{1} la^{3} tɨ^{3} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2} bíh^{1} má^{2}ca^{3}ta^{3}ná^{1}juɨ^{21} tsáu^{13} juú^{2} nɨ́^{2};
hi^{3} Dió^{32} né^{3}, má^{2}tsau^{32} tsɨ́^{3} ca^{3}tɨ^{21} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} hlah^{3} hi^{3} hó^{32} hi^{3} jmú^{2} juú^{2} nɨ́^{2}.
6 Jáun^{2} jéinh^{1} ñí^{1}con^{2} juú^{2} nɨ́^{2} la^{3} cun^{3} rón^{32} lɨ́^{3} hi^{3} má^{2}ca^{3}jmúh^{32} tsú^{2} tsá^{2} siánh^{3},
ma^{3}hmah^{21} ñí^{1}con^{2} tsú^{2} tun^{3} nió^{3} la^{3} cónh^{3} bíh^{1} hi^{3} má^{2}ca^{3}jmú^{3}.
Hinh^{21} náh^{2} tsú^{2} mu^{2} ráu^{3} má^{2}zéih^{1} tun^{3} nió^{3} la^{3} cónh^{3} bíh^{1} hi^{3} ca^{3}hinh^{3} tsú^{2} jáun^{2} tsá^{2} siánh^{3}.
7 La^{3} cun^{3} rón^{32} hi^{3} ca^{3}ma^{3}quien^{2} juú^{2} nɨ́^{2} hnga^{2}
jɨ^{3} hi^{3} ca^{3}jmú^{3} tonh^{2} hi^{3} ma^{3}zian^{2} re^{2} tɨn^{2} cu^{3}tí^{13},
la^{3} jáun^{2} ma^{3}tson^{13} náh^{2} tsú^{2} hi^{3} zian^{2} hi^{3} chéi^{3} hi^{3} uóu^{32};
quí^{1} hí^{3} jlánh^{1} lɨn^{23} hñu^{3} tsɨ́^{3} la^{3} lá^{2}:
Lá^{2} cuá^{1}tón^{21} jná^{13} la^{3}jmɨ́^{1} cuá^{3} jan^{2} tsá^{2}mɨ^{3} lɨn^{3} re^{21},
ha^{3} tiá^{2} hnáɨ^{3} yáh^{3} jná^{13},
hi^{3} jáun^{2} hí^{1} cónh^{3} yáh^{3} tiá^{2} lɨ^{3} cuo^{2} jná^{13} he^{3} dá^{2} jaun^{32} hi^{3} ho^{2} hi^{3} jngɨh^{2} tsú^{2}.
8 Cun^{3}ñí^{1} hi^{3} jáun^{2} bíh^{1} quiunh^{21} tsú^{2} la^{3}jɨ́^{32} uu^{3}mí^{2}tsɨ^{32} cáun^{2} jmáɨ^{1} cu^{3}tsa^{32} la^{3} lá^{2};
hi^{3} hiá^{1} tsán^{13} tsá^{2} joh^{1},
hi^{3} ná^{1}ho^{2} ná^{1}jngɨh^{2},
hi^{3} já^{32} ho^{3}cuóun^{3}.
Hi^{3} má^{1}lɨ^{32} jáun^{2} né^{3} có^{32} siáh^{3} juú^{2} jáun^{2} cun^{3}quionh^{3} sɨ́^{2};
quí^{1} Dió^{32}, Tsá^{2} má^{2}lɨ́^{2}ra^{3}tsa^{2} hí^{3} héih^{32} dá^{2} jan^{2} Tsá^{2} ho^{2} pí^{3} bíh^{1}.
9 Má^{1}jáun^{2} má^{2}ho^{3} má^{2}jngɨh^{3} lɨ́n^{32} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} re^{21} zian^{2} tá^{1} cáun^{2} hngá^{1}máh^{3}, hi^{3} chá^{32} hlah^{3} lɨn^{21} tsɨ́^{3} nɨ́^{1} má^{1}ca^{3}jɨe^{3} tsú^{2} mí^{2}ñí^{1} hi^{3} má^{2}cau^{32} juú^{2} jáun^{2}. La^{3} nɨ́^{2} bíh^{1} jeinh^{21} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} hí^{3} re^{21}, tsá^{2} lɨ́^{1} ca^{3}jmu^{3} ca^{3}tsau^{3} quionh^{3} juú^{2} lɨn^{3} jáun^{2} la^{3}jmɨ́^{1} lɨn^{3} jan^{2} tsá^{2}mɨ^{3} juón^{1}, juú^{2} hi^{3} ca^{3}jmú^{3} hi^{3} ná^{1}zian^{2} tsú^{2} re^{2} tɨn^{2} cun^{3}quionh^{3} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3} jmɨ́^{1} zioh^{2}.
10 Ñí^{1} uóunh^{3} tionh^{2} bíh^{1} tsú^{2} jɨe^{3} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} juénh^{2} ca^{3}tɨ^{21} la^{3} cun^{3} hi^{3} má^{2}má^{2}tso^{2} juú^{2} jáun^{2} tsɨ^{3}, hi^{3} ná^{1}juáh^{23} la^{3} lá^{2}:
¡Hóh^{32}, hen^{3} ma^{3} hlah^{3}!
¡Jlánh^{1} juon^{23} hnú^{2}, hnú^{2} Babilonia juú^{2} chín^{1}, juú^{2} pin^{3}!
Sa^{3} cu^{3}diá^{2}jan^{2} pih^{21} la^{3} lá^{2} bíh^{1} ca^{3}ta^{3}tsɨn^{1} hnú^{2} héih^{32}.
11 Ja^{3}bí^{1} tsá^{2} zia^{32} hi^{3} ñi^{3}jmú^{1} ñi^{3}hna^{1} zian^{2} tá^{1} cáun^{2} hngá^{1}máh^{3} siáh^{3} ho^{3} jngɨh^{3}

hi³ chá³² hlah³ tsɨ́³ hi³ ca³tɨn¹
juú² jáun², quí¹ tiú²uú² hin²
zian² yáh³ tsá² lɨ́¹³ lá³² hi³
hna² tsú²,
12 uá¹la³ cun³: cú¹mí¹niau²¹,
mí¹ñí² cú¹tiáu², quɨ́n¹ zɨ́n³
chú³² jniá³, máɨ³ pih²¹ zɨ́n³ hi³
téh²³ tsú² perla, hmɨh³² chu²¹
hi³ lɨ́³ cun³quionh³ mí²ñi³²
hi³ huéh²³ tsú² chí² ta³ náɨ²
lino, hmɨh³² mí²ñi³² hmá¹³
jáh³, la³ cun³ hmɨh³² quian²¹
hin³² zɨ́n¹³ pin³, jɨ³ hi³ quian²¹
hin³² dáɨn³ nɨ́² siáh³; la³jɨ́³²
ñí¹ hmá² ja³² má²ró³², la³jɨ́³²
hi³ lɨ́³ cun³quionh³ ján¹ cuó²
quioh²¹ jáh³, la³jɨ́³² hi³ lɨ́³
cun³quionh³ hmá² hmuh²¹
lɨ́n²¹, mí¹ñí² mí²niáu³ bronce,
mí¹ñí² hierro, jɨ³ hi³ lɨ́³
cun³quionh³ cún¹ tiáu² hi³
téh²³ tsú² marmol nɨ́²;
13 cuáh¹³ hmá² canela,
la³jɨ́³² ñí¹ háu² má²ró³², ziún²,
jmɨ² má²ró³², no¹ má²ró³²,
mu² ráu³ mɨ³ uóun²jɨeh¹³,
no¹ quioh²¹ hmá² olivo, juɨ²¹
cuú²miih²¹ la³ñí¹, cuú²miih²¹,
cuá¹juɨ́², *já¹ziáh², tsa³cuá¹,
hmá² lɨh³² cuounh³² jáh³, hi³
la³ jɨ³ tsáu² yáh³ nɨ́² siáh³ jmɨ́¹
hna² tsú²,
14 Jáun² záɨh³² tsú² juú²
jáun² la³ lá²:
La³jɨ́³² bíh¹ la³ cun³ hi³ jlánh¹
jmɨ́¹ dí¹quiaunh²¹ honh²
hnú²,
tɨ³ có³² bíh¹ má²cá²quin³,
hi³ la³jɨ́³² hi³ jlánh¹ hmuh²¹
hi³ jlánh¹ chú³² jniá³,
má²ca³yéin² bíh¹,
hi³ jáun² ¡hí¹ cónh³ yáh³
tiú²uú² lɨ́¹³ jáuh³
ñí¹con² nú²!
15 Tsá² jmú² tsá² hna²
la³jɨ́³² hi³ nɨ́², tsá² ca³lɨ³ hánh³
cun³quionh³ hi³ ca³láɨh¹³ hi³
jmu² ta²¹ nɨ́² tá¹tonh¹ ñí¹
uóunh³ cun³ñí¹ hi³ juénh² tsú²
la³ cun³ tí³ hi³ má²má²tso²
juú² jáun² tsɨ́³. Tsá² hí³ ho³
jngɨh³, hi³ niau²¹ hlah³ lɨ́n²¹
tsɨ́³,
16 hi³ hóh³² hi³ juáh³ la³ lá²:
¡Hóh³², hen³ ma³ hlah³!
¡Hen³ ma³ juo²³ juú² chín¹
nɨ́² hi³ jmɨ́¹ jniá³ la³jmɨ́¹
jniá³ jan² tsá²mɨ³
hi³ quih³² hmɨh³² mí²ñi³²
lino hi³ lɨ́¹ zɨ́n¹³ pin³ jɨ³
hmɨh³² dáɨn³ nɨ́² siáh³,
hi³ cuá¹tú¹ cuá¹láɨn¹
cun³quionh³ cú¹mí¹niau²¹,
quɨ́n¹ zɨ́n³ chú³² jniá³,
jɨ³ máɨ³ pih²¹ zɨ́n³ nɨ́²
siáh³;
17 sa³ cun³quienh¹³ la³ lá² bíh¹
já¹hín³ la³ cun³ la³jɨ́³²
hi³ jmɨ́¹ zioh² juú² nɨ́²!
Jáun² la³jɨ́n³² tsá² ná¹chín¹
tiáunh¹ hñu³ mu², tsá²
ná¹quian³² mu², jɨ³ tsá²
ñi³jmú¹ ñi³hna¹ nɨ́², la³ cun³
la³jɨ́n³² tsá² jmu² ta²¹ hi³
ñi³tú¹ ñi³lɨn¹³ ñí¹ jmɨ́²miih²¹,
ñí¹ uóunh³ bíh¹ ca³ta³tonh¹
18 jmɨ́¹ ca³jɨ́e³ jáun² mí²ñí¹
hi³ má²cau³² juú² jáun², jáun²
ca³tɨ³ ca³hóh³² hi³ ca³juáh³:
—¡Jmɨ́¹lɨ́h³ bíh¹ tiú²uú²
chauh¹ dí² siáh³ cáun² juú²
hi³ cu³ hi³ ren³ quionh³ juú²
chín¹ ó³²!
19 Hi³ jáun² la³jɨ́n³² tsá² hí³
ca³qui³ ca³tóh³ hliáu² chí¹ hi³

ca^{3}ho^{3} ca^{3}jngɨh^{3}, hi^{3} ná^{1}jéinh^{32}
hlah^{3} hi^{3} juáh^{3} la^{3} lá^{2}:
¡Hóh^{32}, hénh^{3} ma^{3} hlah^{3}!
¡Jlánh^{1} juo^{23} juú^{2} chín^{1} nɨ́^{2}!
Já^{2} cun^{3}quionh^{3} la^{3}jɨ́^{32} hi^{3}
zioh^{2} hí^{3} bíh^{1} dí^{2} jmɨ́^{1}
má^{2}ca^{3}lɨ^{3} hánh^{3} jɨ^{3}lɨn^{2}
tsá^{2} ná^{1}quian^{32} mu^{2} ñí^{1}
jmɨ́^{2}miih^{21}.
¡Sa^{3} cun^{3}quienh^{13} la^{3} lá^{2} bíh^{1}
já^{1}hín^{3}!”
20 Tɨ^{3}la^{3} hnoh^{2} má^{1}ná^{1},
ma^{3}hiún^{13} náh^{2} honh^{2}
hi^{3} ca^{3}tɨn^{1} juú^{2} jáun^{2},
hnoh^{2} tsá^{2} qui^{3} tionh^{2} náh^{2}
hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2},
hnoh^{2} tsá^{2} má^{2}ná^{1}quiánh^{1}
joh^{1} Dió^{32},
jɨ^{3} hnoh^{2} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} náh^{2} tɨ^{32}
tsá^{2} quian^{32} jë^{1} Dió^{32},
jɨ^{3} hnoh^{2} tsá^{2} ná^{1}lɨ́n^{3} *tɨ^{32} jë^{1}
Dió^{32} nɨ́^{2} siáh^{3},
quí^{1} má^{2}lɨ́^{2}ra^{3}tsɨ^{32} bíh^{1} Dió^{32}
héih^{32} ñí^{1}con^{2} juú^{2}
nɨ́^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3} ca^{3}tɨn^{1}
hnoh^{2}.
21 Jáun^{2} jan^{2} tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}ta^{3}
Dió^{32} tsá^{2} pin^{3} lɨ́n^{32} ca^{3}can^{3}
cá^{2} máɨ^{3} quɨ́n^{1} pa^{21} lɨ́n^{21} hi^{3}
tí^{3} la^{3}jmɨ́^{1} tí^{3} quɨ́n^{1} hi^{3} daɨh^{32}
tsú^{2} cuú^{2}, hi^{3} ca^{3}tón^{32} dí^{2}
quɨ́n^{1} jáun^{2} hñu^{3} jmɨ́^{2}miih^{21},
hi^{3} jáun^{2} ca^{3}juáh^{3}:
Hnú^{2} Babilonia juú^{2} chín^{1},
la^{3} nɨ́^{2} bíh^{1} tsa^{3}hín^{3} nú^{2},
la^{3}jmɨ́^{1} juóun^{32} tsú^{2}
tsáu^{2} hué^{32} tiá^{3} lɨ́n^{32},
hi^{3} jáun^{2} hí^{1} jan^{2} bíh^{1} tiú^{2}uú^{2}
hin^{2} chauh^{1} hnú^{2}.
22 Cun^{3} tiú^{2}uú^{2} hin^{2} jmu^{3} bíh^{1}
sun^{1} ja^{1} hñú^{3} hi^{3} cóh^{32}
tun^{32} pih^{21} hi^{3} caɨ^{32}
tsú^{2},
sa^{3}jun^{3} uú^{2} jiéi^{32} tsú^{2} hmá^{2} tá^{2}
le^{2},
hi^{3} sa^{3}jun^{3} uú^{2} jiéi^{32} tsú^{2} siáh^{3}
mí^{1}ñí^{2} trompeta;
hí^{1} jan^{2} yáh^{3} tsá^{2} jmu^{2} lɨ^{3}ua^{3}
cáun^{2} ta^{21} tiú^{2}uú^{2} lɨ^{3}
zian^{2} ñí^{1}con^{2} hnú^{2},
sa^{3}jun^{3} uú^{2} ne^{3} tsú^{2} mah^{1}
quioh^{21} quɨ́n^{1} hi^{3}
daɨh^{32} tsú^{2} cuú^{2}.
23 Hí^{1} cáun^{2} yáh^{3} joh^{1} sɨ́^{2}
tiú^{2}uú^{2} jnia^{3},
sa^{3}jun^{3} uú^{2} ne^{3} tsú^{2} jáɨ^{13} hi^{3}
hleh^{32} tsá^{2}mɨ^{3} tsá^{2}ñuh^{2},
tsá^{2} jenh^{13} cuo^{2};
la^{3} jáun^{2} bíh^{1} lɨ́^{13} quí^{1} tsá^{2}
jmú^{2} tsá^{2} hna^{2} joh^{2}
hnú^{2} bíh^{1} tsá^{2} jlánh^{1}
jmɨ́^{1} ná^{1}quien^{2} tá^{1} cáun^{2}
hngá^{1}máh^{3},
hi^{3} la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{2} zian^{2} tá^{1}
cáun^{2} hngá^{1}máh^{3} bíh^{1}
ca^{3}lɨ^{3}can^{2} cun^{3}ñí^{1} hi^{3}
jlánh^{1} ca^{3}lɨn^{3} hnú^{2} jan^{2}
tsá^{2} hláɨnh^{1}.
24 Quí^{1} juú^{2} nɨ́^{2} bíh^{1}
ca^{3}ta^{3}can^{1} jmɨ́^{2}hán^{1} tsá^{2}
ca^{3}lɨn^{3} tɨ^{32} jë^{1} Dió^{32}, jɨ^{3} la^{3}jɨ́n^{32}
tsá^{2} joh^{1} Dió^{32} ñí^{1} hná^{1} nɨ́^{2}, la^{3}
má^{2}quionh^{3} jmɨ́^{2}hán^{1} la^{3}jɨ́n^{32}
tsá^{2} ca^{3}jngah^{3} tsáu^{2} tá^{1} cáun^{2}
cuá^{1} hué^{21} nɨ́^{2} nɨ́^{2} siáh^{3}.

19

Má^{2}tsú^{2} má^{2}jónh^{32} tsú^{2} Dió^{32} hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2}

1 Jáun^{2} né^{3}, jmɨ́^{1} má^{2}lɨ^{32}
jáun^{2} ca^{3}náɨ^{32} jná^{13} cáun^{2}
mah^{1} tiú^{2} jan^{32} cu^{3}tí^{13}, hi^{3} lɨ́^{3}
la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́^{3} hi^{3} ñí^{1}hleh^{21} ca^{3}la^{3}
juóun^{32} hmɨ́h^{1} cu^{3}tí^{3} tsáu^{2}
hñu^{3}mɨ^{3}cuú^{2}, hi^{3} ñí^{1}juah^{21} la^{3}
lá^{2}:

¡Hénh^{3} ma^{3} chun^{1} Dió^{32}!
Ñí^{1}con^{2} Dió^{32} bíh^{1} ja^{32} hi^{3} lɨ^{13} liáun^{3} tsú^{2};
hnga^{2} hí^{3} bíh^{1} ca^{3}tɨn^{1} lɨ^{3} quien^{2},
hi^{3} hnga^{2} hí^{3} bíh^{1} siáh^{3} ho^{2} pí^{3},
2 quí^{1} hí^{3} bíh^{1} Tsá^{2} rá^{2}tsɨ^{32} héjh^{32} re^{2} la^{3} cun^{3} ca^{3}tɨ^{21},
quí^{1} má^{2}lɨ́^{2}ra^{3}tsɨ^{32} bíh^{1} tsú^{2} héih^{32} ñí^{1}con^{2} juú^{2} hi^{3} lɨ́^{3} jáun^{2} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́n^{3} jan^{2} tsá^{2}mɨ^{3} juón^{1},
tsá^{2} jlánh^{1} jmɨ́^{1} hliah^{23} hí^{3} cuá^{1} hué^{21} cun^{3}quionh^{3} la^{3}jɨ^{32} hi^{3} jmɨ́^{1} jmú^{2} jmɨ́^{1} tsau^{32}.
Dió^{32} bíh^{1} má^{2}lɨ́^{2}jéinh^{32} ñí^{1}con^{2} tsú^{2} ca^{3}tɨ^{21} hi^{3} ca^{3}táɨn^{2} jmɨ́^{2}hán^{1} *tsá^{2} jmɨ́^{1} má^{2}ná^{1}hlánh^{1} joh^{1} Dió^{32}.
3 Jáun^{2} ñí^{1}ca^{3}juáh^{3} siáh^{3} tsá^{2} hí^{3} cónh^{3}í^{1} cu^{3} jéin^{32}:
¡Hénh^{3} ma^{3} chun^{1} Dió^{32}!
Mí^{2}ñí^{1} hi^{3} má^{2}caun^{32} tsá^{2}mɨ^{3} juón^{1} hí^{3} má^{2}ná^{1}cua^{32} ca^{3}la^{3} cun^{3} jmɨ́^{1}hi^{3}nio^{2} bíh^{1}.
4 Jmɨ́^{1}jáun^{2} tán^{1} quiu^{3}quiun^{3} tsá^{2}daun^{32} hí^{3} la^{3} má^{2}quionh^{3} tá^{1} quiun^{3} tsá^{2}cuú^{2} tsá^{2}chín^{3} hí^{3} ca^{3}tiánh^{3} ná^{1}hin^{3} ca^{3}la^{3} tɨ^{3} hué^{32} hi^{3} ca^{3}ma^{3}tsu^{3} ma^{3}jónh^{32} Dió^{32} Tsá^{2} cuá^{1}tón^{21} hí^{3} ñí^{1} hmá^{2}sɨ^{1}, hi^{3} ca^{3}juáh^{3} la^{3} lá^{2}:
—¡Tson^{2} bíh^{1} la^{3} jáun^{2}!
¡Hénh^{3} ma^{3} chun^{1} Dió^{32}!
5 Hi^{3} jáun^{2} chu^{3} jo^{2} ñí^{1} zeh^{1} jáun^{2} hmá^{2}sɨ^{1} ñí^{1}ja^{21} siáh^{3} cáun^{2} mah^{1} hi^{3} ñí^{1}ca^{3}juáh^{3}:
¡Ma^{3}tsú^{1} ma^{3}jonh^{21} náh^{2} Dió^{32} la^{3}jɨ́n^{32} hnoh^{2} tsá^{2} má^{2}ná^{1}hlánh^{1} náh^{2} joh^{1} Juo^{13} dí^{2},
tsá^{2} tanh^{23} náh^{2} tsú^{2} ta^{21},
la^{3}jɨ́n^{32} tsá^{1}míh^{1} jɨ^{3} tsá^{2} má^{2}lieih^{21}!

Jmáɨ^{1} hi^{3} jenh^{13} cuo^{2} Tsá^{2} lɨ́n^{3} Já^{1}ziáh^{2} míh^{1}

6 Jmɨ́^{1} lɨ^{21} jáun^{2} ca^{3}náɨ^{32} jná^{13} cáun^{2} mah^{1} lɨ́^{3} la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́^{3} hi^{3} ñí^{1}hleh^{21} juóun^{32} lɨ́n^{32} tsáu^{2}, la^{3}jmɨ́^{1} lɨ́^{3} hi^{3} ñí^{1}hén^{13} cáun^{2} jmɨ́^{2} cua^{3} pa^{21}, hi^{3} ñí^{1}hén^{13} tiá^{3} lɨ́n^{32} la^{3}jmɨ́^{1} niéih^{3} mah^{1} quioh^{21} miíh^{32}, hi^{3} ñí^{1}juah^{21} la^{3} lá^{2}:
¡Hénh^{3} ma^{3} chun^{1} Dió^{32}!
Quí^{1} Dió^{32} Juo^{13} dí^{2} Tsá^{2} cú^{2} juenh^{2} má^{2}cuá^{1}ho^{2} jáɨ^{13}.
7 ¡Cuɨ́^{1} jmú^{13} dí^{2} tsah^{1},
cuɨ́^{1} má^{1}hiún^{13} dí^{2} tsɨ́^{3},
jɨ^{3} hi^{3} cuɨ́^{1} má^{1}quien^{13} dí^{2} siáh^{3} Dió^{32},
quí^{1} má^{2}cá^{2}chó^{32} bíh^{1} jmáɨ^{1} hi^{3} jenh^{13} cuo^{2} Tsá^{2} lɨ́n^{3} *Já^{1}ziáh^{2} míh^{1},
quí^{1} má^{2}cuá^{1}hún^{1} bíh^{1} hua^{3}jan^{21} tsá^{2}mɨ^{3} tsá^{2} má^{2}nióh^{32} tsú^{2} jáɨ^{13} quionh^{3}!
8 Hi^{3} tsá^{2}mɨ^{3} hí^{3} né^{3} má^{2}hiauh^{32} cáun^{2} hmɨh^{32} tiáu^{2} jon^{3} hi^{3} lɨ́^{3} quionh^{3} mí^{2}ñi^{32} lino hi^{3} quɨ́h^{32};
cáun^{2} hmɨh^{32} zín^{3} lɨ́n^{32} bíh^{1} hi^{3} jáun^{2}, hi^{3} jɨ^{2} cu^{3}tí^{3},
quí^{1} cun^{3}quionh^{3} hmɨh^{32} tiáu^{2} jáun^{2} bíh^{1} lɨ́^{2}lin^{1} hi^{3} Dió^{32} tɨ^{32} tsɨ́^{3} la^{3}jɨ́^{32} ta^{21} hi^{3} ca^{3}jmú^{3} jáun^{2} tsá^{2} joh^{1}.

9 Jáun² tsá²cuú² tsá²ta³ hí³
Dió³² ca³záɨ³ jná¹³ la³ lá²:
—Tón³ ñí¹ sí² jáɨ¹³ lá²:
“Jlánh¹ jmɨ́¹ ren² tsá²
má²ná¹tén¹ hi³ ja³jmú³ má³²
jmáɨ¹ ñí¹ jenh¹³ cuo² Tsá² lɨ́n³
*Já¹ziáh² míh¹”.
Hi³ ca³juáh³ siáh³:
—La³jɨ́³² jáɨ¹³ nɨ́² dá² ja³
tá²chi²¹ ñí¹con² hnga² bíh¹
Dió³².
10 Jmɨ́¹jáun² ca³quɨnh² jná¹³
tɨ³ rá¹hin³ ta³ ñí¹ tsá² hí³,
hi³ ca³lɨ³hnó³² jná¹³ má¹tsú¹
má¹jonh²¹ tsú², tɨ³la³ tsá² hí³
né³ ca³juáh³:
—Ha³ lɨ́² jmú² hnú² la³
nɨ́²; quí¹ ja³bí¹ jan² tsá²
lɨ́n³ quian²¹ Dió³² bíh¹ jná¹³
la³jmɨ́¹ lɨ́n³ nɨ́² hnú² la³
má²quiúnh¹ nú² la³jɨ́n³² jo³
renh² nú², tsá² ná¹hleh³² hí³
jú¹ tson² quioh²¹ Jesús. Dió³²
dá² ma³tsú¹ ma³jonh²¹. Quí¹
lɨ³ua³ jan² tsá² hleh³² jú¹ tson²
quioh²¹ Jesús bíh¹ hleh³² jáɨ¹³
hi³ cue³² Jmɨ́²chɨ́³ Chun¹ hñu³
tsɨ́³, la³ cun³ qui³ hleh³² jáun²
lɨ³ua³ jan² tsá² lɨ́n³ *tɨ³² jë¹
Dió³².

Tsá² cuá¹tsɨn¹ tsa³cuá¹ tiáun²

11 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³jɨ́e³²
jná¹³ hi³ há²na²¹ hñu³mɨ³cuú²,
jáun² né³ ja³ jan² tsa³cuá¹
tiáun²; Tsá² cuá¹tsɨ²¹ cu³hna²¹
tsa³cuá¹ hí³ né³ jmáɨ² “Tsá²
Chun¹ Tsá² má²tí³² jë¹”. Hí³
bíh¹ rá²tsɨ³² héɨh³² re² jɨ³ hi³
jmu² siáh³ hniéɨ².
12 Mɨ́¹ñí¹ Tsá² hí³ lɨ́³ la³jmɨ́¹
lɨ³ zɨ́h¹ sɨ́², hi³ chí¹ tsú² né³
ná¹hun¹ hliáun³ *có²ron¹ná¹,
hi³ la³ ná¹hun¹ chí¹ tsá² ho²
jáɨ¹³, hi³ tón³² siáh³ cáun² hi³
jmáɨ² tsú² hi³ tiá² hin² cuoh²
hí¹ jan², jɨ́³²la³ hnga² bíh¹ tsú²
ñi³² he³ lánh³ hnió³ juáh³ hi³
jáun².
13 Tsá² hí³ quih³² siáh³
cáun² hmɨh³² má²ná¹quí¹
ná¹quɨ́eh¹ jmɨ², hi³ hi³ jmáɨ²
tsú² né³ lɨ́³ “Jë¹ Dió³²”.
14 Jáun² hliáu³ tsá² zian²
hñu³mɨ³cuú² né³ hí¹ja³táunh¹
siáh³ cu³hna²¹ tsú² hi³ ná¹tsɨn¹
tsa³cuá¹ tiáun². Tsá² hí³
ná¹quih³² hmɨh³² hi³ lɨ́³
mí²ñi³² lino chu²¹, hi³ tiáu²,
hi³ jɨ².
15 Hi³ jáun² ho³ Tsá²
chín¹ hí³ né³ chi²¹ siáh³
cáun² mí¹táɨ³ hmu³ lɨ́n³² tá¹
tun³ jo²¹, hi³ cun³quionh³
mí¹táɨ³ jáun² né³ tsa³ma³tsan²
tsú² tsá² zian² tá¹ cáun²
hngá¹máh³, la³jɨ́n³² tsá² hon²
Dió³². Hí³ bíh¹ Tsá² cuá³²
hi³ cuá¹ho² jáɨ¹³ cun³quionh³
cáun² hmá²hɨ́h¹ hi³ lɨ́³ mí¹ñí².
Hí³ bíh¹ Tsá² jmu³ hi³
quiunh²¹ tsáu² la³ cun³ rón³²
hi³ cuá¹míh²³ tsɨ́³ Dió³² Tsá²
cú² juenh², la³ jan² tsá² há²
zauh³² ñí¹ quiauh³² tsú²
jmaɨh²¹ mɨ³ uóun²jɨeh¹³.
16 Tsá² hí³ tón³² ha¹ hi³
jmáɨ², jɨ³ tsoh² quiú¹ tsú²
siáh³, hi³ juáh³ la³ lá²: “Re²¹
Juo¹³ tsá² ná¹lɨ́n³ re²¹ jɨ³ Tsá²
chín¹ Juo¹³ tsá² ná¹chín¹”.
17 Jmɨ́¹jáun² ca³jɨen¹ jná¹³
jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³
zenh² la³ re² ñí¹ he² hiú².
Tsá² hí³ né³ ca³hóh³² ca³la³
hi³ chi²¹ tiú² mah¹ tiú² jan³²,
hi³ ca³záɨh³ la³jɨ́n³² quiuh²¹

tan32, jáh3 ranh32 chi3cuú2, hi3
juáh3 la3 lá2:

—¡Ñá2tú1 ñá2lɨn3 hnoh2,
cuú1ngɨh21 náh2 ñí1 nɨ́2 hi3
ñá1cú1 ñá1hính3 náh2 má32 hi3
má2jmu3 Dió32 hliáun3 cu3tí3,
18 hi3 ñá1cú1 ñá1hính3 náh2
ngú13 tsá2 ná1lɨ́n3 re21, ngú13
tsá2 ná1lɨ́n3 juo13 hliáu3, ngú13
tsá2 jlánh1 ná1pin3, ngú13
tsá2 ná1tsɨn1 tsa3cuá1, jɨ3 la3
má2quionh3 ngú13 tsa3cuá1
joh1 tsú2 nɨ́2 siáh3, ca3la3 jánh3
dú1 ñí1 tsáu2, uá1 hi3 tsá2 zian2
hi3 ca3tɨn1 hmóu32, ho3lá2dá2
tsá2 má2ná1hlánh1 joh1 tsáu2,
uá1 hi3 tsá1míh1 uá1 hi3 tsá2
má2lieih21!
19 Jmɨ́1 má2lɨ́2náɨ32 jná13
jáɨ13 jáun2 né3, ca3jɨen1 ná1
jáh3 hláɨh1 hí3 la3 má2quionh3
la3jɨ́n32 tsá2 ná1lɨ́n3 re21 tá1
cáun2 hngá1máh3, jɨ3 la3
má2quionh3 siáh3 la3jɨ́n32
hliáu3 joh1 hi3 má2ná1ngɨh32
hi3 má2jmu3 hniéɨ2 ñí1con2
Tsá2 cuá1tsɨn1 hí3 tsa3cuá1 la3
má2quionh3 siáh3 hliáu3 joh1.
20 Tɨ3la3 jáh3 hláɨh1 hí3 né3
ca3janh32 bíh1 hi3 ca3lɨ3tson3
la3 má2quionh3 tɨ32 jë1 Dió32
tɨ1jáɨ2 joh1, tsá2 jlánh1
jmɨ́1 jmu2 hí3 li21 hi3 lɨ́3
hua3jueh32 cha13 jáh3 hí3, hi3
tɨ2 má2can2 tsá2 má2ca3héɨ3
hí3 li21 quioh21 jáh3 hláɨh1
hí3, la3 cun3 tsá2 má2tsú2
má2jónh32 nóh32 dí1láɨn1 jáh3
hí3 yáh3. Jáun2 jáh3 hí3 né3, la3
má2quionh3 tɨ32 jë1 ca3sunh3
chu3 sɨ́2 ta3 liéɨh32, ñí1 tioh3
jáun2 juɨ21 quɨ́n1 azufre hi3
ná1cua32 sɨ́2 chéɨ3 cu3tí13.
21 Hi3 tsá2 ñí1 hná1 jáun2
né3, cun3quionh3 mí1táɨ3 hmu3
tá1 tun3 jo21 hi3 chi21 jáun2
ho3 Tsá2 cuá1tsɨn1 hí3 tsa3cuá1
bíh1 ca3hiá2 cá2tsan3, hi3 jáun2
la3jɨ́n32 bíh1 quiuh21 tan32 lah3
má32 quionh3 ngú13 la3jɨ́n32
tsá2 hí3.

20

*Cú2 mei21 mii2 rá2hñéih1
tsá2 hláɨnh1*

1 Hi3 jáun2 né3, ca3jɨen1
jná13 siáh3 jan2 tsá2cuú2
tsá2ta3 Dió32 hi3 cuá1son2
hñu3mɨ3cuú2, hi3 zianh32
cáun2 llave quioh21 hñu3
háunh3, la3 má2quionh3 cáun2
cá2den1ná1 jueh32.
2 Jáun2 hí3 né3 ca3zanh3 jáh3
hláɨnh1 chín1, jáh3 hláɨnh1
qui3 zian2 hí3 má2cá2jmáɨ1
lɨ́n21, tsá2 hláɨnh1 lɨ́1 tú2
lɨ́1 hna2 hí3 tsáu2, la3 cun3
*Satanás bíh1 hí3, hi3 jáun2
ca3hñéih32 dí2 tá1 cú2 mei21
mii2;
3 hi3 jáun2 ca3tón32 dí2 hñu3
háunh3 jmɨ́1 lɨ21 jáun2, hi3
ca3jnáɨ32 dí2, ca3jna3 tsú2 tiá3
lɨ́n32 ho3hñú13, jáun2 tiú2uú2
lɨ́13 ma3can2 jáh3 hláɨnh1 hí3
tsá2 zian2 hngá1máh3 lá2
ca3la3 ñí1 ca3tsɨn13 tá1 cú2
mei21 mii2; má1lɨ32 jáun2 né3
záɨnh3 siáh3 cónh3í1 cu3tiá3.
4 Jmɨ́1jáun2 ca3jɨ́e32 jná13
hliáun3 hmá2sɨ1, hi3 ñí1
hmá2sɨ1 jáun2 né3 ca3na3tsɨ́n32
tsá2 má2lɨ́2héɨ3 jáɨ13 hi3 ra3tsɨ32
héih32. Ja1 quioh21 tsá2 hí3
né3 ca3jɨen1 jná13 jmɨ́2chí3 joh1
tsá2 má2cá2hiá2 cá2tsan3 hi3
ca3jngah3 tsáu2 cun3ñí1 hi3

hleh32 jái13 hi3 ca3tɨn1 Jesús, jɨ3 cun3ñí1 hi3 ca3tɨ21 jái13 quioh21 Dió32. Tsá2 hí3 dá2 tiá2 ca3ma3tsu3 ma3jónh32 yáh3 jáh3 hláɨh1 hí3, sa3jun3 nóh32 hi3 dí1láɨn1 jáh3 hí3, hi3 sa3jun3 ca3hen3 tsú2 siáh3 hi3 taun3 li21 quioh21 jáh3 hí3 chí1quie13 ho3lá2dá2 cuo2. Hi3 jáun2 bíh1 má2ca3jenh13 tsá2 hí3, hi3 má2ná1ho2 jái13 quionh3 Cristo tá1 cú2 mei21 mii2.

5 Zian2 cónh3í1 cu3 nió3 tsá2 má2cá2tsan3 hi3 tiá2 má2ca3jenh13, tɨ3la3 jenh13 tsú2 ca3la3 ñí1 ca3tsɨn13 cú2 mei21 mii2 máh3; quí1 hi3 la3ñí1 ca3jenh13 bíh1 tsáu2 ja1 hla1 jmɨ́1jáun2.

6 Hénh3 ma3 jmɨ́1 ren2 tsá2 chun1, tsá2 ca3jenh13 la3ñí1, quí1 tiú2uú2 pí3 ho2 yáh3 hmú32 ñí1 má2tun3 hi3 ca3tɨn1 tsá2 hí3, tɨ3la3 tsá2 hí3 dá2 má2ná1lɨ́n3 mí2tsáu2 joh1 Dió32 quionh3 Cristo bíh1, hi3 jáun2 tsá2 hí3 hau3 jái13 quionh3 Cristo tá1 cú2 mei21 mii2.

Tsá2 lɨ́1 quí2 lɨ́1 cha32 hí3 tso3 má2tánh32 ñí1 hlah3

7 Jáun2 nɨ́1 má1ca3tsɨn13 cú2 mei21 mii2 né3, má2liáun3 bí1 siáh3 Satanás ñí1 cuá1jnaɨ32 jáun2,

8 hi3 jáun2 má2tsa3ma3can2 siáh3 tsá2 zian2 tá1 quiún3 cuoh1 cuá1 hué21 lá2; la3 cun3 Gog yáh3 quionh3 tsá2 zian2 ñí1 hu21 cuo2 tsú2, tsá2 Magog, hi3 jáun2 tsá2 hí3 cuú1 ngɨh13 hi3 jmu3 hniéi2; tsá2 juóun32 hmɨ́h1 cu3tí3 bíh1 tsá2 hí3, la3juah21 dúh1 záɨ1 táh1 hi3 tioh3 can32 jmɨ́2miih21.

9 Jáun2 ja3taunh21 tsú2 hi3 ca3jmú3 ná1yanh32 tá1 cáun2 hué32, hi3 ca3ñí1jmú13 ná1pɨ́2 ná1danh32 la3 cu3 la3 jéin3 ñí1 tionh1 tsá2 joh1 Dió32, la3 cun3 tsá2 zian2 juú2 hi3 jlánh1 hnio3 jáun2 Dió32, tɨ3la3 hñu3mɨ3cuú2 ca3táh3 cáun2 sɨ́2 hi3 jáun2 ca3cáun3 ca3la3 jɨ́n32 tsá2 hí3.

10 Hi3 jáun2 tsá2 hláɨnh1 tsá2 jlánh1 jmɨ́1 má2cau2 quioh21 tsá2 hí3 né3 ca3tón32 tsú2 chu3 sɨ́2 ñí1 tioh3 juɨ21 quɨ́n1 azufre hi3 ná1cua32 sɨ́2 chéi3 cu3tí3, ñí1 má2cuá1hún1 jáun2 jáh3 hláɨh1 hí3 la3 má2quionh3 tsá2 jlánh1 jmɨ́1 juáh23 hí3 hi3 cuá1lɨ́n3 *tɨ32 jë1 Dió32; ñí1 jáun2 bíh1 ma3tso2 tsú2 tsɨ́3 hi3 jlánh1 huáh2 lɨ́n32 tsɨ́3 ca3la3 huá2 la3 jma2 la3 cun3 jmɨ́1hi3nio2 cu3tí3.

Tsá2 cuá1tón21 ñí1 hmá2sɨ1 tiáu2 ra3tsɨn2 héih32 tsáu2

11 Jmɨ́1 lɨ21 jáun2 né3 ca3jɨ́e32 jná13 cáun2 hmá2sɨ1 tiáu2, ñí1 jáun2 né3 cuá1tsɨ21 jan2 tsáu2. Jáun2 cuá1 hué21 né3 quionh3 la3jɨ́32 hi3 jniá3 chi3cuú2 ca3cuóun3 bíh1 ñí1 hó21ñí1 Tsá2 hí3, ha3 tiú2uú2 lin1 ñí1 cá1jnia3 yáh3.

12 Jmɨ́1jáun2 ca3jɨen1 jná13 hla1 tsá2 má2cá2tsan3, la3jɨ́n32 tsá1míh1 jɨ3 tsá2 má2lieih21, hi3 ná1táun3 ta3 ñí1 Tsá2 cuá3 hí3 ñí1 hmá2sɨ1 jáun2; jmɨ́1jáun2 ca3qui3 ca3nia3 tsú2 sí2. Ca3niá3 bíh1 siáh3 cónh3í1 cáun2 sí2, sí2 hi3 ná1tiáunh1 tsá2 hiáuh3 jmáɨ1 hi3 lɨ́13 zian2. Jmɨ́1jáun2 ca3ta3tsɨn1 héih32 la3jɨ́n32 hla1 hí3 la3 cun3 rón32 lɨ́3 hi3 jmɨ́1

má²rá¹tón³² la³jɨ́³² sí² jáun², lin¹ la³ cun³ rón³² lɨ́³ ta²¹ hi³ ca³jmú³.

13 Hi³ jáun² jmɨ́²miih²¹ ca³jɨenh³ hla¹ hi³ jmɨ́¹ tiáunh¹ tɨ³ ñeh² quioh²¹, jáun² hmú³² né³ la³ má²quionh³ ñí¹ tiáunh¹ tsá² má²cá²tsan³ ca³jɨenh³ siáh³ hla¹ tsá² jmɨ́¹ tiáunh¹ ñí¹ jáun², hi³ jáun² ca³ta³tsɨn¹ héih³² ma³ quin³² ma³ jan³² la³ cun³ lɨ́³ ta²¹ hi³ ca³jmú³.

14 Jáun² hmú³² né³ la³ má²quionh³ ñí¹ jmɨ́¹ tiáunh¹ jáun² tsá² má²cá²tsan³, ja¹ sɨ́² jáun² bíh¹ já¹taunh²¹. Ñí¹ ná¹cua³² jáun² sɨ́² né³ lɨ́³ hmú³² ñí¹ má²tenh³.

15 Hi³ jáun² lɨ³ua³ jan² tsá² tiá² tsauh³ hi³ jmáɨ² ñí¹ sí² hi³ rá²tiáunh¹ tsá² hiáuh³ jmáɨ¹ hi³ lɨ́¹³ zian² né³, ja¹ sɨ́² jáun² bíh¹ já¹taunh²¹ siáh³ la³jɨ́n³² tsá² hí³.

21

Chi³cuú² hmaɨ²¹ quionh³ cáun² hué³² hmaɨ²¹

1 Jmɨ́¹ lɨ²¹ jáun² né³ ca³jɨ́e³² jná¹³ cáun² chi³cuú² hmaɨ²¹, jɨ³ cáun² hué³² hmaɨ²¹ siáh³; quí¹ chi³cuú² jɨ³ hué³² hi³ jmɨ́¹ lɨ́³ la³ñí¹ lɨ́¹ cá¹hin³ bíh¹, hi³ sa³jun³ jmɨ́²miih²¹ yáh³ uú² zia³² lɨ³.

2 Jáun² ca³jɨ́e³² jná¹³ siáh³ juú² hɨ́en¹, Jerusalén hmaɨ²¹ hi³ cuá¹sau² hñu³mɨ³cuú² hi³ ja³ ñí¹con² Dió³², ca³la³ hi³ tú¹ láɨ¹ re² lɨ́n³², la³jmɨ́¹ cuá¹tú¹ cuá¹láɨn¹ jan² tsá²mɨ³ tsá² má²jenh¹³ cuo² quionh³ tsá²ñuh² tsá² má²nióh³² jáɨ¹³ quionh³.

3 Jmɨ́¹jáun² ca³náɨ³² jná¹³ cáun² mah¹ hi³ ja³ chu³ jo² ñí¹ zeh¹ jáun² hmá²sɨ¹, hi³ ñí¹ca³hléh³ tsáu² tiá³ lɨ́n³² hi³ ñí¹ca³juáh³ la³ lá²:

—Sá¹nɨ́² jɨe³ né³, ta³né³² má²cuá³ Dió³² ja¹ quioh²¹ tsá²mɨ³cuóun². Ma³zian² Dió³² quionh³ tsú², hi³ jáun² tsá² nɨ́² né³ lɨ́n¹³ tsá² tionh² jo³cuo² Dió³², hi³ Dió³² né³ lɨ́n¹³ Dió³² Juo¹³ tsá² nɨ́².

4 Hi³ hí³ bíh¹ Tsá² zí³² siáh³ jmɨ² zɨ́h¹ hi³ taɨn³² ñí¹ tsá² nɨ́². Má¹jáun² tiú²uú² hin² jún³ yáh³, tiú²uú² hin² niau²¹ yáh³ hlah³ tsɨ́³, sa³jun³ uú² hau³ tsú², hi³ sa³jun³ lɨ³ zia³² bíh¹ hi³ chéɨ³ hi³ uóu³²; quí¹ má²ca³nga² bíh¹ la³ cun³ hi³ qui³ jmɨ́¹ lɨ́³ jmɨ́¹tin².

5 Hi³ jáun² Tsá² cuá¹tón²¹ hí³ ñí¹ hmá²sɨ¹ né³ ca³juáh³:

—Sá¹nɨ́² jɨe³ dúh¹, ¡jná¹³ jmu¹ hmaɨ²¹ ca³la³ jɨ́³² hi³ zia³²!

Ja³bí¹ ca³juáh³ tsú² siáh³:

—Tón³ ñí¹ sí² jáɨ¹³ hi³ juah²¹ jná¹³ hná¹ lá², quí¹ jáɨ¹³ hú¹tá¹ jú¹ tson² bíh¹ jaun³², jáɨ¹³ hi³ hú¹tá¹ cu³tí³ lɨ³tí³ bíh¹.

6 Jmɨ́¹jáun² ca³záɨ³ tsú² jná¹³ la³ lá²:

—Má²lɨ³² bíh¹. Jná¹³ bíh¹ lɨ́n³ ná¹ huéh³ la³ñí¹ hi³ ca³la³ tɨ³ huéh³ ñí¹ cá¹táuh³ siáh³, la³ cun³ Tsá² zian² ca³la³ cun³ jmɨ́¹ ca³lɨ³liau³ yáh³ jɨ³ la³ tɨ³ ñí¹ táuh³ siáh³. Nɨ́¹juáh³ tsá² hí¹quiéin² tsɨ́³, jná¹³ bíh¹ cue¹

tsú² jmáɨ² hính³, jmáɨ² hi³ chí¹ñei³² hi³ jmu³ hi³ lí¹³ zian² tsú², cáun² hi³ lí¹ cue¹ cu³tí³ bíh¹ jná¹³ tsú².

7 Tsá² cah¹³ jmáɨ¹ bíh¹ hiáuh³ la³jí³² hi³ ní², hi³ jná¹³ né³ lín¹³ Dió³² Juo¹³ tsú², hi³ hí³ né³ lín¹³ jón³² jná¹³.

8 Tɨ³la³ hi³ ca³tɨn¹ tsá² juénh² má¹ná¹, tsá² tiá² ta²¹ haɨh²¹, tsá² jmu² hi³ hlah³ hi³ hó³², tsá² jngɨh² tsáu², tsá² jmu² hi³ juón¹, tsá² lín³ tsá² hláɨnh¹, tsá² má²tsú² má²jónh³² dió³² tsá² láɨn¹, jɨ³ la³jín³² tsá² tí¹ jáɨn² ní² siáh³, la³ cun³ hi³ hiáuh¹³ tsá² la³ hí³, hi³ tsa³táunh¹ chu³ sí² bíh¹ ñí¹ tioh³ juɨ²¹ quín¹ azufre hi³ ná¹cua³² sí² chéi³ cu³tí¹³; hi³ jáun² bíh¹ lí³ hmú³² ñí¹ má²tenh³.

Juú² Jerusalén hmaɨ²¹

9 Jáun² né³, jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tsá² quiaun³ jmí¹ ná¹zianh³² hí³ uon² hi³ ca³la³ hi³ ná¹canh² quiau³ ñí¹ uu³mí²tsɨ³² hi³ quioh²¹ ñí¹ ca³táuh³, tsá² hí³ ja³ ñí¹con² jná¹³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Sá¹ní² ña³² ñá²jɨe³ ñí¹ lá², jáun² jná¹³ hɨen²¹ tsá²mɨ³ tsá² jenh¹³ cuo² quionh³ Tsá² lín³ hí³ *Já¹ziáh² míh¹.

10 Jmí¹jáun² ca³jau³ jná¹³ tsú² juɨ³² jmí²chí³ cáun² tsɨ³ máh³ pa²¹, máh³ ñe¹ lín²¹; ñí¹ jáun² ca³híe³ tsú² jná¹³ Jerusalén juú² híen¹ hi³ cuá¹sau² hñu³mɨ³cuú² hi³ ja³ ñí¹con² Dió³².

11 Juú² jáun² jniá³ ca³la³ cú²tú¹ cú²lí¹³ la³jmí¹ jniá³ hnga² Dió³². Joh¹ hi³ quian³² jniá³ la³jmí¹ jniá³ cá² máɨ³ quín¹ zín³ chú³² jniá³, quín¹ jaspe, hi³ jniá³ la³jmí¹ jniá³ cá² máɨ³ quín¹ hu³².

12 Juú² jáun² hu²¹ hñu³ hiah³² jueh³² lín³² hi³ ñe¹ lín²¹, cáun² hñu³ hiah³² hó³² quia³tún³ ho³hñú¹³ quioh²¹, hi³ ma³ quin³² ma³ caun³² ho³hñú¹³ né³ tionh² ma³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³². La³ ma³ cáun² ho³hñú¹³ jáun² ná¹tón²¹ hi³ jmáɨ² ma³ quin³² ma³ cu³ nió³ tsá² tá¹ quia³tún³ tsoh³ tsá² *Israel.

13 Tɨ³ juɨ³² ñí¹ hia³² hiú² hó³² hnɨ³² ho³hñú¹³, hnɨ³² ho³hñú¹³ hó³² tɨ³ la³ ñéi³², hnɨ³² ho³hñú¹³ hó³² jo²¹ tɨ³ la³ quián³, hi³ cónh³ siáh³ hnɨ³² ho³hñú¹³ hó³² tɨ³ juɨ³² ñí¹ tá²tsɨ²¹ hiú².

14 Jmíh¹ hiah³² hu²¹ juú² jáun² hu²¹ quia³tún³ máɨ³ quín¹ hi³ lí³ mí¹zioh²¹ hiah³², ma³ quin³² ma³ cá² máɨ³ quín¹ jáun² né³ ná¹tón²¹ hi³ jmáɨ² ma³ quin³² ma³ jan³² *tɨ³² tsá² quian³² jë¹ *Já¹ziáh² míh¹ hí³.

15 Tsá² ca³hléh³ hí³ ñí¹con² jná¹³ jmí¹ zianh³² cáun² hmá² héih³² hi³ hu²¹ jñéi³ lí² hi³ lí³ cú¹mí¹niau²¹, hi³ chá³² tsú² héih³² juú² jáun² la³ má²quionh³ ho³hñú¹³ jɨ³ hiah³² hi³ hu²¹ juú² ní² siáh³.

16 Juú² jáun² dá² lí³ rá¹quiún³ cuonh¹ bíh¹, cá²ren² bíh¹ tɨ³ la³ hú³ quionh³ tɨ³ la³

cuó[2]. Ca[3]cẖá[3] bíh[1] tsú[2] héih[32]
juú[2] jáun[2] cun[3]quionh[3] hmá[2]
héih[32] jáun[2], jáun[2] tí[3] tun[3]
mei[21] tsɨ[21] tun[3] nio[2] hña[3]láu[3]
kilómetros rá[1]quiún[3] cuonh[1],
jɨ[3] tɨ[3] la[3] ñe[1] hná[1] hiah[32] nɨ́[2]
siáh[3] cá[2]ren[2] bíh[1] tí[3].

17 Ca[3]cẖá[3] bí[1] siáh[3] tsá[2]
hí[3] héih[32] tɨ[3] la[3] hmɨh[21] hná[1]
hiah[32], hi[3] jáun[2] tí[3] hña[3]láu[3]
tsɨ[21] tu[3]la[3]quiún[3] lɨ́[2], quí[1] ja[3]bí[1]
la[3]jmɨ́[1] lɨ́[3] héih[32] hi[3] cha[32]
tsá[2]mɨ[3]cuóun[2] bíh[1] lɨ́[3] héih[32]
quioh[21] tsá[2]cuú[2] tsá[2]ta[3] Dió[32]
uá[2]jaɨ[32].

18 Hná[1] hiah[32] jáun[2] lɨ́[3]
cun[3]quionh[3] quɨ́n[1] zɨ́n[3] chú[32]
jniá[3] hi[3] téh[23] tsú[2] jaspe, juú[2]
jáun[2] né[3] lɨ́[3] siáh[3] quionh[3]
cú[1]mí[1]niau[21] hngó[32] la[3]jmɨ́[1] lɨ́[3]
hu[32] hngó[32].

19 Jmɨ́h[1] hiah[32] hu[21]
juú[2] jáun[2] ná[1]tú[1] ná[1]láɨ[1]
cun[3]quionh[3] la[3]jáh[3] dú[1] ñí[1]
quɨ́n[1] chú[32] jniá[3]. Quɨ́n[1] la[3]ñí[1]
hi[3] hu[21] jmɨ́h[1] hiah[32] jáun[2] lɨ́[3]
quɨ́n[1] téh[23] tsú[2] jaspe, quɨ́n[1]
ñí[1] má[2]tun[3] máɨ[3] lɨ́[3] quɨ́n[1]
hi[3] téh[23] tsú[2] zafiro, quɨ́n[1]
ñí[1] má[2]hnɨ[32] máɨ[3] lɨ́[3] quɨ́n[1]
hi[3] téh[23] tsú[2] ágata, quɨ́n[1]
ñí[1] má[2]quiún[3] máɨ[3] lɨ́[3] quɨ́n[1]
esmeralda,

20 quɨ́n[1] ñí[1] má[2]hñá[3] máɨ[3]
lɨ́[3] quɨ́n[1] ónice, quɨ́n[1] ñí[1]
má[2]jñéɨ[3] máɨ[3] lɨ́[3] quɨ́n[1] cor-
nalina, quɨ́n[1] ñí[1] má[2]quiau[3]
máɨ[3] lɨ́[3] quɨ́n[1] crisólito, quɨ́n[1]
ñí[1] má[2]jña[3] máɨ[3] lɨ́[3] quɨ́n[1]
berilo, quɨ́n[1] ñí[1] má[2]ñu[3]
máɨ[3] lɨ́[3] quɨ́n[1] topacio,
quɨ́n[1] ñí[1] má[2]quia[3] máɨ[3]
lɨ́[3] quɨ́n[1] crisoprasa, quɨ́n[1]
ñí[1] má[2]quia[3]cáun[2] máɨ[3] lɨ́[3]
quɨ́n[1] jacinto, hi[3] quɨ́n[1] ñí[1]
má[2]quia[3]tún[3] máɨ[3] né[3] lɨ́[3]
quɨ́n[1] amatista.

21 Tá[1] quia[3]tún[3] ho[3]hñú[13]
jáun[2] ná[1]lɨ́[3] cun[3]quionh[3] cá[2]
máɨ[3] perla; hi[3] ja[1] hñú[3]
quioh[21] juú[2] jáun[2] né[3] lɨ́[3]
cun[3]quionh[3] cú[1]mí[1]niau[21]
hngó[32] la[3]jmɨ́[1] lɨ́[3] hu[32] hi[3] ngá[2]
joh[1] cá[2] táun[2] cá[2] táun[2].

22 Tɨ[3]la[3] tiá[2] hñú[3] hɨ́en[1]
ca[3]jɨ́e[32] yáh[3] jná[13] já[1] juú[2]
jáun[2], quí[1] hnga[2] bíh[1] Dió[32]
Tsá[2] cú[2] juenh[2] Juo[13] dí[2] lɨ́n[3]
hñú[3] hɨ́en[1] já[1] juú[2] jáun[2],
la[3] má[2]quionh[3] Tsá[2] lɨ́n[3] hí[3]
Já[1]ziáh[2] míh[1] nɨ́[2] siáh[3].

23 Hi[3] jáun[2] ñí[1]con[2] juú[2]
jáun[2] tiú[2]uú[2] joh[1] hiú[2] lɨ[3]
hniauh[3] yáh[3], hi[3] sa[3]jun[3] joh[1]
zɨ́h[2] lɨ[3] hniauh[3], quí[1] joh[1] hi[3]
quian[32] hnga[2] bíh[1] Dió[32] tiéɨ[3]
juú[2] jáun[2], hi[3] Já[1]ziáh[2] míh[1]
bíh[1] lɨ́n[13] siáh[3] sɨ́[2] já[1] juú[2]
jáun[2].

24 La[3]jɨ́n[32] bíh[1] tsá[2] zian[2] tá[1]
cáun[2] hngá[1]máh[3] má[1]jáun[2],
má[2]lɨ́[13] ñi[3]táunh[1] cun[3]quionh[3]
joh[1] hi[3] cue[32] juú[2] jáun[2]; hi[3]
la[3]jɨ́n[32] bí[1] siáh[3] re[21], tsá[2]
zian[2] tá[1] cáun[2] hngá[1]máh[3]
ma[3]quien[2] juú[2] jáun[2] cha[3] jmɨ́[1]
ma[3]quien[2] hmóu[32].

25 Hi[3] la[3]jɨ́[32] ho[3]hñú[13]
hiah[32] hu[21] juú[2] jáun[2] né[3],
cun[3] jmɨ́[1]lɨ́h[3] tiá[2] jna[13] bíh[1] ta[3]
jma[2], quí[1] sa[3]jun[3] uú[2] lɨ[3] zia[32]
yáh[3] já[1]niéɨ[2] ñí[1] jáun[2];

26 hi[3] la[3]jɨ́n[32] tsá[2] zian[2] tá[1]

cáun² hngá¹máh³ ma³quien² juú² jáun² cha³ jmɨ́¹ ma³quien² hmóu³², jɨ³ hi³ hléh³² tsú² siáh³ re² hi³ ca³tɨn¹ juú² jáun².
27 Hí¹ cáun² bíh¹ hi³ tiá² jɨ² tiá² lɨ́¹³ hí³ já¹ juú² jáun², sa³jun³ tsá² jmú² tsau³² hi³ hlah³ hi³ hó³², sa³jun³ tsá² tɨ́¹ jáɨn² nɨ́² siáh³; jɨ́³²la³ tsá² má²ná¹tón²¹ hí³ hi³ jmáɨ² ñí¹ sí² hi³ raunh³² jáun² Tsá² lɨ́n³ hí³ Já¹ziáh² míh¹ bíh¹ lɨ́¹³ tónh³² já¹ juú² jáun², la³ cun³ sí² hi³ rá²tiáunh¹ jáun² tsá² hiáuh³ jmáɨ¹ hi³ lɨ́¹³ zian².

22

1 Jáun² né³, tsá²cuú² tsá²ta³ hí³ Dió³² ca³hɨ́e³ jná¹³ siáh³ cáun² jmɨ² cua³ hi³ jmu² hi³ lɨ́¹³ zian² tsú², ca³la³ hi³ rá¹zɨ́n³ lɨ́n³² la³jmɨ́¹ zɨ́n³ hu³². Cua³ jáun² chí¹ñei³² ñí¹ zeh¹ hmá²sɨ¹ quioh²¹ Dió³² jɨ³ Tsá² lɨ́n³ hí³ *Já¹ziáh² míh¹ nɨ́² siáh³,
2 hi³ jáun² rá¹ngɨ³² ñí¹ lɨ́³ ja¹ hñú³ jueh³². Ma³ quin³² ma³ caun³² jo²¹ cua³ jáun² chi²¹ hmá² jmu² hi³ lɨ́¹³ zian² tsú², hmá² jáun² háɨ³² máɨ³ quia³tún³ jéin³² cú² mii², cu³ jéin³² la³ ma³ quin³² ma³ caun³² zɨ́h²; mu²¹ hmá² jáun² jmu² ta²¹ hi³ hin²³ lɨ³ua³ cáun² hi³ zian² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³.
3 Hí¹ cáun² yáh³ hi³ ca³chá³ Dió³² ñí¹ hlah³ tiú²uú² lɨ³ zia³² ñí¹ jáun²; já¹ juú² jáun² bíh¹ tá¹zah¹ hmá²sɨ¹ quioh²¹ Dió³² quionh³ Tsá² lɨ́n³ hí³ Já¹ziáh² míh¹, hi³ jáun² *tsá² má²ná¹hlánh¹ joh¹ tsú² né³ ma³cu³ ma³háɨ³².
4 Jɨ́e³ bíh¹ tsú² hó¹ñí¹ Dió³², hi³ chí¹quie¹³ tsú² né³ taun³ siáh³ hi³ jmáɨ² Dió³².
5 Jáun² ha³ tiú²uú² já¹niéi² lɨ³ zia³² yáh³, hi³ jáun² tiú²uú² joh¹ sɨ́² lɨ³ hniauh³ yáh³ quioh²¹ tsú², sa³jun³ joh¹ hiú² lɨ³ hniauh³, quí¹ hnga² bíh¹ Dió³² Juo¹³ dí² tiéɨ³ joh¹ quioh²¹ ñí¹ jáun²; hi³ la³jɨ́n³² tsá² hí³ né³ zian² la³jmɨ́¹ zian² re²¹ ñí¹ jáun² ca³la³ cun³ jmɨ́¹hi³nio².

Jmáɨ¹ hi³ jáunh³ Cristo

6 Tsá² hí³ ca³juáh³ siáh³ la³ lá² ñí¹con² jná¹³:
—Jáɨ¹³ lá² dá² hú¹tá¹ jú¹ tson² bíh¹, jáɨ¹³ hi³ cu³tí³ lɨ³tí³; hi³ jáun² Dió³² Juo¹³ dí², Tsá² chín¹ ñí¹con² jmɨ́²chí³ quioh²¹ tsá² ná¹lɨ́n³ *tɨ³² jë¹ Dió³², hí³ bíh¹ ca³zen³ tsá²cuú² tsá²ta³ hi³ ja³ma³jnia³² ñí¹con² tsá² joh¹ la³jɨ́³² hi³ má²ja³quián³ lɨ́¹³.
7 —¡Tia³juɨ³² lɨ́n³² bíh¹ má²jáunh¹³ jná¹³! —ca³juáh³ Jesús. ¡Hénh³ ma³ jmɨ́¹ ren² tsá² haɨh²¹ ta²¹ jáɨ¹³ hi³ ca³cué³ Dió³² hi³ má²rá¹tioh³ ñí¹ sí² lá²!
8 Hi³ jná¹³ bíh¹ la³², Juan², tsá² ca³náɨ³² ná¹ jɨ³ hi³ ca³jɨ́e³² ná¹ la³jɨ́³² hi³ nɨ́². Jmɨ́¹ má²lɨ́²náɨ³² jná¹³ né³, jɨ³ hi³ má²lɨ́²jɨ́e³² jná¹³ siáh³, ca³quɨnh² jná¹³ tɨ³ rá¹hin³ ta³ ñí¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² tsá² ca³hɨ́e³ jná¹³ hí³ la³jɨ́³² hi³

jáun², hi³ jmɨ́¹ hnó²¹ jná¹³ má¹tsú¹ má¹jonh²¹ tsú².

9 Tɨ³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, ca³záɨ³ jná¹³ la³ lá²:

—Ha³ lɨ́² jmú² hnú² la³ nɨ́², quí¹ ja³bí¹ jan² tsá² lɨ́n³ quian²¹ Dió³² bíh¹ jná¹³ la³jmɨ́¹ lɨ́n³ hnú², jɨ³ la³jɨ́n³² jon³ renh² nú² tsá² ná¹lɨ́n³ tɨ³² jë¹ Dió³² ñí¹ hná¹ nɨ́², jɨ³ la³jɨ́n³² tsá² má²tí³² jáɨ¹³ hi³ rá¹tioh³ sí² nɨ́² siáh³. Jáun² hnga² bíh¹ Dió³² hniáuh³² má¹tsú¹ má¹jonh²¹ nú².

10 Jáun² ca³záɨ³ jná¹³ siáh³ tsá² hí³:

—Ha³ lɨ́² jnɨ́² jáɨ¹³ hi³ má²lɨ́²cué³² Dió³² hi³ má²rá¹tioh³ sí² nɨ́² ca³tɨ²¹ hi³ lɨ́¹³ jmɨ́¹ tsú² jmɨ́¹ ja³², quí¹ má²ja³quián³ lɨ³tí³ bíh¹ la³jɨ́³² hi³ nɨ́².

11 Tá¹la³ jáun² né³, nɨ́¹juáh³ tsá² zian² cun³quionh³ hi³ tiá² jéih³² Dió³² cuɨ́¹ zian² la³ má²zian² jáun²; nɨ́¹juáh³ tsá² tiá² jɨn², cuɨ́¹ lɨ́n³ tsú² la³ má²lɨ́n³ jáun²; hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ tsá² zian² la³ cun³ tɨ³² tsɨ́³ Dió³² cuɨ́¹ zian² tsú² la³ má²zian² jáun², nɨ́¹juáh³ tsá² má²cuá¹chan¹ ca³tɨ²¹ hi³ chu²¹, cuɨ́¹ cuá¹chan¹ tsú² la³ má²cuá¹chan¹ jáun².

12 —Sá¹nɨ́² jɨe³, cu³tí³ má²jáunh¹³ bíh¹ jná¹³, ca³la³ má²quiáun¹ ná¹ la³ cun³ hi³ lɨ́¹³ hiáuh³ tsáu² ma³ quin³² ma³ jan³² nɨ́¹juáh³ ha³ lánh³ rón³² lɨ́³ tá¹³.

13 Jná¹³ bíh¹ la³² Tsá² lɨ́n³ huéh³ la³ñí¹ ca³la³ tɨ³ huéh³ ñí¹ táuh³, Tsá² ñí¹ ca³lɨ³liau³ jɨ³ ca³la³ tɨ³ ñí¹ táuh³, Tsá² lɨ́n³ ná¹ mí¹zioh²¹ jɨ³ la³ tɨ³ ñí¹ ca³tú² ca³hián².

14 ”Hénh³ ma³ jmɨ́¹ ren² nɨ́¹juáh³ tsá² ma³jɨ² ha¹, quí¹ jáun² lɨ́¹³ cuh³ máɨ³ hi³ háɨ³² hmá² cue³² jmáɨ¹ hi³ lɨ́¹³ zian² tsú², jɨ³ hi³ jáun² lɨ́¹³ hí³ siáh³ juɨ³² ho³hñú¹³ hiah³² hu²¹ juú² jáun².

15 Cheih³² jáun² bíh¹ tá¹tonh¹ tsá² ná¹lɨ́n³ tsáɨ², tsá² lɨ́n³ tsá² hláɨnh¹, tsá² juón¹, tsá² jngɨh² tsáu², tsá² má²tsú² má²jónh³² dió³² tsá² láɨn¹, jɨ³ la³jɨ́n³² tsá² jéih³² jú¹ tɨ́¹jáɨ² nɨ́² siáh³.

16 ”Jná¹³ la³², Jesús, má²lɨ́²zéin³² ná¹ jan² tsá²cuú² tsá²tán² hi³ cué³² jú¹ tson² ñí¹con² hnú² hi³ ca³tɨn¹ tsá² má²ná¹lɨ́n³ cuáh³². Jná¹³ bíh¹ Tsá² lɨ́n³ ná¹ chí² zen² hi³ ca³hion² quioh²¹ hla¹ Dá²vi²¹, la³ cun³ Tsá² jón²zɨ́h¹ jón²cho¹ tsú², hi³ lɨ́n³ jná¹³ siáh³ chí¹jmaɨ²¹ juenh¹³ hi³ hian³² tɨ³ ca³jniá³².

Cáun² jáɨ¹³ hi³ té²³ tsú² ñí¹ má²ca³táuh³

17 Jáun² né³, Jmɨ́²chí³ Chun¹ quionh³ jɨ³ tsá² má²nióh³² jáɨ¹³ quionh³ Tsá² lɨ́n³ hí³ *Já¹ziáh² míh¹ juáh³:

—¡Ña³²!

Hi³ jáun² tsá² náɨ³² né³ cuɨ́¹ juáh¹³ siáh³:

—¡Ña³²!

Hi³ jáun² nɨ́¹juáh³ tsá² hí¹quiéin² tsɨ́³, cuɨ́¹ já² tsú²; quí¹ nɨ́¹juáh³ tsá² hnió³ hɨ́nh³

jmáɨ² hi³ jmu² hi³ lɨ́¹³ zian² tsú², jmáɨ² tiá² hmah²¹ quien² hí¹ cú¹pih²¹, jáun² cuɨ́¹ hính¹³ tsú².

Ñí¹ ca³táuh³ hɨe³² ha³ lánh³ hniáuh³² jmu³ tsú²

18 Jná¹³ bíh¹ tsá² cué²³ ná¹ jú¹ tson² ñí¹con² tsá² náɨ³² jáɨ¹³ hi³ má²lɨ́²cué³² Dió³² hi³ má²rá¹tioh³ sí² lá², hi³ juah³² jná¹³ la³ lá²: Nɨ́¹juáh³ lɨ³ua³ jan² tsá² ná²tsɨn³ jáɨ¹³ lá², ja³bí¹ Dió³² na³tsɨn³ uu³mí²tsɨ³² quioh²¹ tsú², la³ cun³ uu³mí²tsɨ³² hi³ rá¹juáh³ jáun² hnga² sí² lá².

19 Hi³ lɨ³ua³ jan² tsá² quin³ siáh³ cá² jon¹ jáɨ¹³ hi³ má²lɨ́²cué³² Dió³² hi³ má²rá¹tioh³ sí² lá², jáun² ja³bí¹ Dió³² quin³ siáh³ jáɨ¹³ ñí¹con² tsú² hi³ jmɨ́¹ lɨ́¹³ cuh³ máɨ³ hi³ háɨ³² hmá² jmu² hi³ lɨ́¹³ zian² tsú², hmá² hi³ rá¹hɨe³² ñí¹ sí² lá², hi³ sa³jun³ lɨ³ zia³² siáh³ jáɨ¹³ hi³ hí³ tsú² juú² hɨ́en¹ hi³ rá¹hɨe³² ñí¹ sí² lá².

20 Tsá² má²tson² la³jɨ́³² hi³ nɨ́², juáh³ la³ lá²:

—Ján³, tia³juɨ³² lɨ́n³² bíh¹ má²jáunh¹³ jná¹³.

Re² bíh¹ la³ jáun². ¡Ñah³² hniu³² Jesús Tɨ³² Juo¹³ jnoh¹!

21 Cuɨ́¹ má¹hé¹ má¹mɨeh² Jesús Tɨ³² Juo¹³ dí² la³jín³² hnoh². Cun³ nɨ́² bíh¹ tí³ jáɨ¹³ nɨ́².